
calibrite
colorchecker CLASSIC
02/22
mm

13951. P. M. C. 1. 8°

Sermones Roberti
de sanctis.

K. K. LYCEAL BIBLIOTHEK ZU LAIBACH

K. K. LYCEAL BIBLIOTHEK ZU LAIBACH

Tabul

Tabula pñs opis: ō laudib⁹ sc̄ōz. In q̄ ponūt p ordiez Sermōes ⁊ eoz capla

¶ Sermo pm⁹ de laudib⁹ Altissimi Dei cui⁹ excellētiā nob declarāt p̄cipue ria nomia q̄bus eum nominare solemus. car.i.

Capitulū.i. Qualr ōs bñdict⁹ ē noiabilis ēt plurib⁹ noib⁹. Et ō scripturis tā hūanis q̄z diuis ī gb⁹ exp̄mit hoc nomē de⁹. car.i.

La.2. Nō ōs dr̄ p̄ hoim ⁊ creaturarū: cui⁹ filij p signa ⁊ expientiā cognosci pñt. car.3.

La.3. ℭ ōs vocat in scripturis dñs: eo ℭ illi sint cuncta subiecta: ⁊ imutar pōt ēt ⁊ anihilare si velit oēz creatā naturam. 5

¶ Sermo.2. de sūma simplicitate dei. 7

La.i. ℭ sufficiētissimis rōib⁹ oñdi pōt deū corp⁹ nō eē. Et ℭ scripture mēbra corpea ōo attribuētes metaphorice sr̄ intelligde.7

La.2. ℭ ī ōo nō ē ꝓpositio materie ⁊ forme Et q̄lr dicat ōs hr̄e aliq̄z ⁊ passiōes ꝓnūcti.8

La.3. Nō deus non venit in ꝓpositione alicuius creature. 8

¶ Sermo.3. de Incarnatione iesu xp̄i. In quo declarat sūma libalitas dei patris. 9

La.i. de varijs opinionib⁹ circa incarnationē christi. si non peccasset homo. 9

La.2. Nō tempus incarnatiōis christi merito dr̄ tempus plenitudinis respectu dei: respectu angeli: ⁊ respectu hominis. 11

La.3. Qualiter accipiendum sit medium temporis quo christus incarnatus est. 11

¶ Sermo.4. In quo tractatur de incarnatione dñi nostri iesu christi: a cuius explicita fide iam nullus excluditur. 11

La.i. Qualr fuit possibile ī carnari deū. 11

La.2: ℭ gnq̄z rōnibus p̄cipuis: fuit ꝛ eccl sarium ex parte hois christū incarnari. 12

La.3. ℭ tpe gr̄e oēs obligantur credere explicite mysterium xp̄i incarnati. 12

¶ Sermo.5. de incarnatione xp̄i. In quo ꝓfutant errores illoz qui mundanā sapiētiam sectantes male sentiunt de xp̄o. 13

La.i. De tribus opinionibus falsis circa verbum eternale. 13

Capitulum.2. de tribus falsi opinionib⁹ adinuentis circa humā christi. 14

La.3. de trib⁹ alijs falsis opinionib⁹ excogitatis circa substātiā ⁊ nāz corpis xp̄i. 16

¶ Sermo.6. de incarnatione christi contra errores iudeorum. 16

La.i. ℭ ex testamēto. xij. patriarchaz ꝓfūdi pñt iudei q negāt xp̄i diuinitatem. 16

La.2. ℭ xp̄s iā vēit: q̄z iudei vēisse negāt.17

La.3. ℭ passio xp̄i fuit in veteri testamēto a ꝓphis pnūciata: ⁊ multiplicit figurata.20

¶ Sermo.7. de Jocundissima natiuitate saluatoris nostri Jesu christi. 21

La.i. ō puritate corpis xp̄i: ⁊ q̄lr xp̄s assum pſit carnē ō mā nob ꝓfozmi: ⁊ de hūilitate ip̄i⁹ nascēdi: respectu tpis loci ⁊ hitaculi. 22

La.2. de priuilegijs virginis parturientis xp̄m sine corruptione ⁊ absq̄z dolore: illiq̄z suo lacte miraculose nutrientis. 23

La.3. ō pastoz electōe gb⁹ natiuitas xp̄i fuit oñsa ab āgelis: ⁊ ō fide ac ōuotōe illoz.24

¶ Sermo. 8. De circuncisiōe xp̄i: ⁊ ō glioso nole ei⁹ atq̄z sanguinis effusione. 24

La.i. de circūcisiōe q̄z ꝓgrue ītituta fuit: ⁊ de terminatioue illius. Et quare xp̄s voluit circuncidi. 25

L.2. ℭ ꝓuenīēt filij⁹ ōi vocat⁹ ēcles: ⁊ ō admirādis efficacijs hui⁹ nois ac reuerētia ei⁹.26

La.3. de multiplici effusiōe sanguinis xp̄i.28

¶ Sermo.9. de p̄cipua singularissima q̄z deuotione trium regum qui xp̄m q̄siert ⁊ inuentum humiliter adorarunt: offerentes illi munera aurum thus ⁊ myrram. 28

La.i. Qualr magi cognouerūt xp̄z natū.28

L.2. q̄re tres illi rges dicūt magi. ⁊ quo tpe venerūt ad xp̄m: ⁊ quare turbatus fuit herodes. 30

La.3. Qualr magi inuentū xp̄m adorarūt ⁊ ō mūeri⁹ oblatis xp̄o: ⁊ ō illoz ruersiōe.30

¶ Sermo.10. De baptismo xp̄i. q̄n in iordane baptizat⁹ fuit s ioāne baptista. 31

L.i. ō aditōib⁹ baptismi quo ioā. baptiza

La.2: de triplici circūstātia xp̄i ba -bat.31 ptizati. s. cause: loci: ⁊ tpis. 31

La.3. de tri b⁹ excellentissimis signis que apparuerūt in baptismo christi. 32

¶ Ser.11. ō ieiunio: fame. ⁊ tētatōe xp̄i. 33

La.i. q̄re xp̄s ꝓuersat⁹ ē inē hoies: ⁊ q̄re n̄ sp durit austerā vitā: ⁊ cur voluit ieiunar. 34

La.2. de tētatiōe xp̄i. q̄re. s. diabolus tentauit eū: q̄lr sibi apparuit: Et cur xp̄s voluit

La.3. q̄lr xp̄s supauit oēs diabo- tētari.35

li i tētatiōes: ⁊ de illaz tētationū modo. 35

¶ Ser.12. De dulcissimo spectaculo trāsfigurationis christi. 36

C.i.d claritate corpis xpi i trāsfiguratōe 36
Ca.2.de apparitiōe moyū ⁊ helie qui cum christo reuerenter loquebantur. 37
Ca.3.de equalitate patris ⁊ filij demonstrata in voce quam audierūt discipuli.38
¶ Sermo.13.De innocentia xpi. In quo confutatur blassemia eoꝝ qui dicunt xpm sua culpa iudeis fuisse exosum. 39
Ca.i.d plenitudine gr̄e xpi:ex qua illi⁹ anima fulgebat omni mūdicia ⁊ sctitate.39
Ca.2.ꝙ non ē mirādū si iudei psecuti sunt xpm: q semp malefacere ꝯsueuerūt. 41
Ca.3.ꝙ sepenūero mali psequūtur bonos propter odiū ⁊ inuidiā ac propriū amorez ⁊ sic iudei persecuti sunt christum. 42
¶ Sermo.14.De sublimitate ⁊ magnificentia crucis. 42
Ca.i.de dignitate crucis q̄ colligi pōt ex figuris ⁊ reuelatione atqꝫ inuentiōe ipi⁹.42
Ca.2.q̄lr crux exaltata fuit dū xps i illa pepēdit:⁊ deinde tpe heraclij imperatoris:⁊ tandem exaltabitur in die iudicij. 44
Ca.3.q̄lr adorāda ē crux in q̄ xps pependit ⁊ alie cruces i suo noīe picte vl fabricate 45
¶ Ser.15. d amore xpi exhibito hūano gn̄ri:q exp̄mit mistice i euāg.samaritāe.45
Ca.i.q̄lr christ⁹ pegrinādo inpaupertate ⁊ penalitate:quesiuit hoiem lapsum. 45
ca.2.q̄lr xps ex amor māifestauit hoi vitatē sūmi bōi falsitatē mūdi ⁊ sublimitatē di 46
Ca.3.q̄lr xps ex amore confirmauit discipulos vt predicarent. 47
¶ Ser.16.d mirabili r̄surrectiōe lazari 47
Ca.i.de infirmitate icurabili lazari pp q̄z misūt sorores ei⁹ nūciū quēdā ad ihz. 47
Ca.2.de morte lazari ⁊ d vbis xpi cū aplis habitis anteq̄z iuissz ad lazāꝝ suscitādū.48
Ca.3.ꝙ qnqꝫ fuert ꝯditiōes oñdentes certitudinē miraculi i resurrectiōe lazari. 49
¶ Sermo.17.De pijssima passione saluatoris nostri iesu christi. 49
Ca.i.ꝙ christ⁹ ex ardentissimo amore volēs pass⁹ ē:⁊ de volūtatis ei⁹ qualitate.50
Ca.2.ꝙ passio christi fuit abiectissima:ratione loci:temporis:⁊ consortij. 51
Ca.3.ꝙ passio christi fuit acerbissima ex pte anime ⁊ corporis ac virginis mr̄is. 52
¶ Ser.18.de gl̄iosa resur.ihu xpi q̄ sufficientissime hūano generi declarata fuit. 53
Ca.i.q̄lr xpi r̄surrectio māifestata fuit mulierib⁹ deuotis visitātib⁹ monumētū. 54
Ca.2. qualiter angelus āmouit lapidem a monumento ⁊ sedebat super illum: ⁊ q̄z congrua fuit angeli apparitio. 55
Ca.3.ꝙ mulieres ꝯuenienter fuerūt nuncie resurrectiōis:q̄ xpz resuscitatū viderūt. Et cur ipsis de petro fcā fuit spālis men tio.55
¶ Sermo.19.De assensione saluatoris nostri iesu christi. 56
Ca.i.de dignitate ⁊ preeminētia christi: que notatur per hoc ꝙ sedet a dextris dei Et quid per dexteram significatur. 56
Ca.2.ꝙ ascensio christi ꝯgrue celebrata est respectu temporis:persone:⁊ termini. 57
Ca.3.Qualiter christus ascendit cum potestate ⁊ magnificentia in ꝯspectu discipulorum suorum ⁊ virginis matris. 58
¶ Sermo.20.De spū scō q missus ē apostolis in signo visibili igneaꝝ linguaꝝ. 60
Ca.i.ꝙ vi nāe spūs scūs nō ē cognoscibilis:sz tm̄ p reuelationē. Et q̄liter spūs scūs ē ds pcedēs a pr̄e ⁊ filio ipsis coeq̄lis. 60
Ca.2.Quid sit missio in diuinis. Et qualit̄ spūs scūs mittit̄ inuisibiliter ⁊ visibiliter ⁊ de congruitate temporis:quo spūs scūs fuit datus apostolis in signo visibili. 61
Ca.3.ꝙ.apostoli faciente spirtiu sancto loq̄bantur varijs lingnis ⁊ acceperunt sciētiā diuinaꝝ rerū:atqꝫ fortes effecti fuerūt vt nō timerēt illatas penas neqꝫ mortē.63
¶ Sermo.21.De beatitudie sanctoꝝ. In quo ꝯfutatur fatuitas hoiuz mūdanoꝝ: q non credunt aliquid de vita futura. 64
Capitnlum primum ꝙ beatitudo est bonum quod cuncti desiderare debent. 64
Capitulum.ij.ꝙ beatitudo consistit in anima:in intellectu videlicz ⁊ in volūtate. 65
C.3.ꝙ btitudo n̄ pōt eē i bōis pn̄tis vite.66
¶ Sermo.22.De gaudijs btōrum:quod proueniet ex visione dei ⁊ dotatione corporꝝ atqꝫ habitatione in celo empireo. 67
Ca.i .qualiter essentia diuina videri potest ab hoie vel angelo. Et quomodo non oēs vident illaz equaliter: ⁊ quanta sit in illa visione iocunditas ⁊ delectatio. 67
Ca.2.de origine dotium corporum beatorum:⁊ de numero atqꝫ cōditione illaꝝ: 69
Capitu.3.de celo empireo:Inquo cumle-

titia ingentissima beati manebunt. 70
¶ Sermo.23. De eximia nobibilitate ⁊ p̄stantia anime rationalis tam corpori vnite quam a corpore separare. 71
Ca.i.qd sit aia: ⁊ quō nō ē corp⁹: neq; ex semine causata. Et q̄ vna sola est in hoie. 71
Ca.2. de ꝓductiōe aīe rōalis: q̄ ñ ab angelo sz a dō ꝓducta ē de nihilo ꝯue nient̄ vnita corpori organico: d̄ nouo creata ⁊ īfusa. 73
Ca.3 q̄ aīa sepata ē īmortal̄. Et d̄ locis ad q̄ aīe trāsferūt̄: pustq̄ exeūt de corpib⁹ 75
¶ Sermo.24 de cōceptione beate marie virginis: De qua varie sunt opiniōes doctorum: licet festuz ab ecclesia celebret̄. 79
Ca.i.q̄ d̄s ab eterno concepit v̄ginē ī sua mente oībus puris creaturis p̄ferēdā. 80
Ca.2.q̄ āgeli a p̄ncipio sue btitudīs cognouerūt xp̄z incarnādū de virgie nascituꝝ. 80
Capi.3. q̄ beata virgo s̄m antiquoꝝ opinionem absq; sui infamia vel iniuria culpam originalem ꝯtraxit: a qua tñ s̄m opinionem modernorum preseruata fuit. 81
¶ Sermo vigesimusqnt⁹ De sancta nobili ⁊ digna natiuitate v̄ginis gloriose. 83
Ca.i.q̄ btā virgo fuit in vtero m̄ris scti ficata: ex qua sanctificat.ōe: fomes in ea nullū actū hūit: ⁊ ab oī pctō fuit preseruata. 83
Ca.2. de nobilitate virginis marie descripta ab euāgelista mattheo. Et de ꝯcordia matthei ⁊ luce ī huiusmodi descriptōe. 84
Ca.3. q̄ dignissima fuit natiuitas virginis ratione bonitatis parētū: quib⁹ angel⁹ nunciauit de illis virginem oriūdam. 85
¶ Ser.26. d̄ ānūciatōe v̄ginis btissime 86
Ca.i.q̄ singularissima fuit ānūciatio v̄gis respectu dei: angeli ⁊ ipsius virginis. 86
Ca.2.q̄liter angelus salutauit v̄ginē. Et q̄re v̄go turbata fuit. Et d̄ gr̄a v̄ginis copiosa: atq; de supuētiōe spūs scti in ip̄am. 88
Ca.3.q̄ ꝯceptio xp̄i fuit miraculosa rōne virginis ⁊ tp̄is: atq; inauditi muneris. 89
¶ Sermo vigesimusseptim⁹ De priuilegijs maternitatis virginis marie. 90
Ca.i.q̄lit̄ xp̄s traxit totā corpulētā substantiā a virgine m̄re opere spūs santi. Et q̄re xp̄s nō pōt dici filius spiritus sancti. 90
Ca.2.q̄ btā virgo fuit vera mater christi ⁊ quare christ⁹ voluit de femina nasci. 91
Ca.3.q̄ bāt v̄go dei genetrix est dicēda. 92
¶ Sermo.28. de tribus virtutib⁹ virginis gloriose contēplandis. In festo purificationis eiusdem. 93
Ca.i. de perpetua virginitate scē Marie q̄ fuit a ꝓphis p̄nūciata ⁊ ab ip̄a voto confirmata: ⁊ semp ī uiolabilit̄ obseruata. 93
Ca.2. de humilitate virginis propter quā tribus legis cerimonijs se subiecit. 95
Ca.3. de liberalitate virginis que manifestat̄ in dispēsatōe mūeꝝ ⁊ ꝯcessiōe silij. Atq; in oēs eā īuocātes bēiuola ꝯdescēsiōe. 96
¶ Sermo.39. De assumptione ⁊ exaltatione virginis sacratissime. 97
Capitulum primuz. De felici transitu virginis: ⁊ de his que occurrerunt in illo. 97
Capi.2.q̄ gloria virginis excedit gloriam quorumcunq; beatorum angelorum ⁊ hominum: christo dumtaxat excepto: 98
Capitulum.2. qualiter pie credere possumus: ⁊ verisimiliter debemus tenere virginem a mortuis resuscitatam: beata cum christo immortalitate gaudere. 98
¶ Sermo.30. De angelis quoꝝ solēnitas in ecclesia celebratur propter miraculum quod visum fuit in monte gargano. 99
Ca.i. Qualiter angelus ab hoie cognosci potest qui est spūs incorporeus: qui tamen potest in assumpto corpore apparere. 99
Capitulum secundū. q̄ deus produxit angelos ex tempore in celo empireo. 101
Capi.3. Qualiter angeli ad nos mittuntur: qui homines custodiunt neq; dolent d̄ mali eorum quos custodiunt. 102
¶ Sermo.31. De sancto ioanne baptista precursore domini nostri iesu christi. 103
Capitulum primum de quinq; excellentiis natiuitatis Joannis baptiste. 103
Ca.2. de sancticte Joannis baptiste: quam demonstrant quinq; virtutes illius precipue ⁊ singularissime 105
Ca.3. de qnq; dignitatib⁹ q̄ oñ dūt q̄ sit sublimis inter sanctos ioānes baptista. 106
¶ Sermo.32. De sancto paulo apostolo summo doctore gentium. 107
Capitulum primum Qualiter paulus feruebat in persecutione discipulorum. 107
Ca.2. de conuersione pauli ⁊ septem mirabilibus que concurrerunt in illa. 108
Ca.3. de raptu Pauli in quo vidit essen-

Verte 4 folia et inde signum ⊙ Jo.

sūt abyssi. Et. lxxxij. Deus qs sil'is est tibi. Et. lxxxiiij. Audiā qd i me loquat dñs deus. Et. lxxxv. Magn⁹ es tu ⁊ faciēs mirabilia: tu es de⁹ sol⁹. Et Ecclesiasti. p. c. Dis sapia a dño dō ē. Et. ij. c. Fili accedēs ad seruitutē dei: sta i iusticia ⁊ i timore. Et iij. ca. Qui timet deū honorat parētes. Et vij. c. Mō te iustifices ante deum. Et. x. c. Perdit de⁹ memoriā superbor. Et. xv. c. De⁹ ab initio ꝓstituit hoiez. Et. xlv. c. Dilectus deo ⁊ hoib⁹: moyses. Et sapiē. p. c. De⁹ mortē nō fecit. Et Esaye. ij. c. Venite ascēdam⁹ ad mōtē dñi: ⁊ ad domū di i iacob. Et. vj. ca. Seraphin clamabāt: scūs scūs scūs dñs de⁹ sabaoth. Et. xl. c. Cōsolamini ꝓsolami pple me⁹: dic ds nr. Et. Hieremie. iij. c. Vere i dño deo nro salus isrl. Et Daniel. p. c. Dedit āt de⁹ danieli grāz i ꝓspectu pncipis Eunuchor. Et. ij. c. Daniel bñdixit deo celi. Et. iij. c. Ambulabāt in medio flāme: laudātes ⁊ bñdicētes deū Et. xj. c. Aduersus deū deoꝝ loquet. Et. xiij. c. De⁹ externe q abscōditor es cognitor. Et Osee. xxij. c. Deū absq; me nescies. Et Jone. iiij. ca. Tu es deus clemēs ⁊ misericors. Et michee. vj. c. Curuabo genu deo excelso. Et pma Petri. v. c. Deus ois grē vocauit nos i eternā glīā suā. Et eo dē. c. Humiliamini sub potēti manu dei. Et ad Ro. p. c. Cū. deū cognouissēt: nō sicut deū glorificauerūt. Et. viij. c. Si de⁹ pro nobis qs ꝑ nos. Et prime ad Thorin. xxiij. p. Mō ē dissēsiōis de⁹: sz pacis. Et se cūde ad Thorin. xx. c. Mō. n. q seipsū cōmēdat ille probat⁹ ē: sz quē de⁹ comendat. Et ad Ephesi. ij. c. De⁹ dines ē i misericordia Et ad Philippē. ij. c. De⁹ exaltauit illuz. Et prīe ad Thessalonicēses. v. c. De⁹ pacis sciſicet vos. Et actū. v. c. Obedire oportet deo. Et. xviij. c. Inueni arā i qua scriptuz erat: ignoto deo. Et Apocal. p. c. Significauit de⁹ que oz fieri cito. Et. vij. c. Vidi alterꝫ angelū ascēdētē ab ortu solis hītez signū dei viui. Exo. xiiij. c. Timete dm ⁊ date illi glīā ⁊ honorē. Et. xxj. ca. Absterget de⁹ oēm lachrymā ab oculis eorū. Et Joānes prīe sue canonice. ca. p. Deum nemo vidit vnq;. Et i suo euangelio. p. c. Uerbuz erat apud deū. Et. viij. c. Qui ex deo ē verba dei audit. Et. iij. c. Sic deus dilexit mūdū. Et Matth. vj. c. Nti mundo corde: qm ipsi deū videbūt. Et. vj. ca. Mō potestis dō seruire ⁊ māmone. Exodez ca. Primuz q̄rite regnuz dei. Et. xix. cap. quos de⁹ cōiunxit: hō nō sepat. Et. xxij. ca. Reddite q̄ sunt cesaris cesari: ⁊ q̄ sunt dei deo. Et luce. p. c. Dō. n. ex te nascet: scm vocabit fili⁹ di. Et. vij. c. Deus visitauit plebē suā. Et xviij. c. De⁹ propiti⁹ esto mihi pctōri. Et Cassiodor sup spalmuz Magn⁹ de⁹ ⁊ laudabilis nimis. De⁹ ingt ē vir t⁹ ierplicabilis: pietas icōprehēsibil' sapia i effabilis: cui⁹ va diffinitio ē finē i suis laudib⁹ nō hre. Et Boeti. i libro de trinitate. De⁹ ē pulcherrimuz: fortissimumq; vere vnuz in quo nullus numerus: nulluz in eo aliud preter ipz id qō ē. Et Anselm⁹ i proslogiō. De⁹ ē pulchritudo q̄ nō videt odor q olfactu ñ pcipit: sapor q nō cognoscit: bonitas que nō nō sentit. Et Aug. i libro de libero arbitrio. De⁹ ē quo nihil supius eē cōstat eternus incōmutabilis. Et in libro de vera religiōe. Deus ē incōmutabilis natura: prima vita: prima essentia: prima substātia. Et Justinianus Imperator. C. de veteri iure enucliādo. l. prima inquit. Deo auctore: ⁊ nostrū gubernāte imperiū bella feliciter peragimus ⁊ pacez decoramus: ⁊ statiz reipublice sustentamus. Et. C. de officio prefecti prctorio: aphrice. l. i. Multas quidez ⁊ antea a deo promeruimus largitates: ⁊ innumerabilia eius circa nos beneficia cōfitemur. Et. C. ō reb⁹ creditis: ⁊ iureiurādo. l. j. Jurisiurādi ꝓtē pta religio satis deum habet vltorez. Et. ff. de legibus. l. ij. scribitur. Omnis lex inuentio ⁊ donum dei est. Et ideo habes in epistola. Inter claras. C. de sūma trinitate ⁊ fide catholica. Et in proemio institute. Et. C. ne fili⁹ pro patre. in auten. habita. Et. C. de iudeis. l. iudeis ⁊. C. de raptoribus virginum. l. raptores. Et. ff. de iureiurādo. l. ait pretor. Et. C. de epiſcopis ⁊ clericis. l. deo nobis. Et in autentica: vt non luxurientur contra naturaz. Et in autentico de mandatis principiuz i. §.

oportet. Et in autentico de fide instrumẽtoꝝ:in.§. Cũ igit. Et in autentico de successione:in principio. Et Sibilla heritrea:cuius verba ponit Lactantius libro primo diuinarum institutionũ:ita loqtur: Unus deus qui vnus est:isq; amplissimus increatus. Et Plato in thimeo. Perfectus & purgatus hinc exiens habitabit cuꝫ deo. Et vt Hieronymus asserit sup̃ primo capitulo. Danielis. hic dixit fabricatorẽ mundi deũ. Et Aristoteles i primo de celo & mũdo Omnes quidẽ summuꝫ locũ deo tribuũt: & greci & barbari. Et in. xij. metaphisice. Dicimus deũ animal sempiternuꝫ sempviuẽs. Et rex Auicenna in prologo sui canonis. In primis deo gratias agamus: sicut sui ordinis celsitudo & beneficij ipsius multitudo meret. Et in eodem prologo. Si mihi deus auxiliatus fuerit:& hunc cõfirmauero librum:addam postea in vno libro Antidotariuꝫ. Et idez in prima sen primi libri Canonis:doctrina. iij. capitulo. ij. de complexionibus membroꝝ. Deus cuiqz alii & cuiqz membro donauit ex cõplexione:qõ magis meret. Et Galien⁹ medicorum princeps:super prima particula pronosticorum hypocratis. Non inuenimus Hypocratẽ dicere in aliquo librorum suorum:q deus benedictus & sublimis causasset aliquam egritudinem. Et Rasis in prologo libri ad Almansorium regẽ: Regi almansorio cuius vitã prolonget deus. Et Damascenus i prologo sui libri:de cõsolatione medicinarum. In noie dei misericordis cuius noiatu sermo recepit gram & doctrina pfectionẽ. Et idez in prologo sue pratice. Sanat sol⁹ lãguores deus. Et Albumazar in suo introductorio in astronomiam. Deus est mouẽs omnia imobilis:cuius nomẽ ẽ benedictũ & exaltatũ exaltatione maxima. Et Seneca i tragedijs. Segẽ supbos victor a tergo deus Et ad Lucilluꝫ. Nihil deo clausum est. Et Ouidius in libro de arte amandi. Flectit ratus voce rogante deus. Et Sixtus pithagoricus in sententijs. Cogitatio hoiuꝫ nõ latet deuꝫ. Et Licero in libro de legib⁹ Nihil est prestãtius deo. Et i li. de natura deoꝝ. Nulli ẽ nature obediens aut subiectus deus:oẽm ergo regit ipse naturã. Et itez ibi. Cõprehẽde aio:& propõe añ oculos deũ. Et i eodẽ. Quid eẽ põt i rez natura hoie meli⁹? In eo eni solo ẽ rõ q̃ nihil potest eẽ pstãti⁹. Esse ãt hoiez q nihil i oi mũdo melius eẽ q̃z se putet desipientis arrogãtie ẽ. Ergo ẽ aliquid meli⁹:ẽ ergo profecto deus. Quid amodo audebunt dicere curiosi: an tãtoꝝ virorꝫ quoꝝ testimonia retulim⁹:sententia inanis ẽ. O stulti & tardi corde ad credendũ: O ceci peccatores & inimici dei: O maligne mẽtes iniquoꝝ exprgiscimini & ituemini eũ qui oia cõdidit oibus preest:& nos pdere põt atqz saluare Sz qui illũ nõ timẽt nõ diligunt:neqz venerãtur:statim inflatis bucchis mihi detrahunt sic loquẽti. Supflua ingunt ac tumida ẽ tãta precedẽs turba auctoritatũ ỏ deo:cuꝫ cuꝫ agnoscam⁹:cõfiteamurqz creatorem celi & terre: visibilium omniuꝫ & inuisibilium. O q̃z infelix est horum conditio temporum dum completum experimur id quod apostolus scribit ad Titum. i. cap. Confitentur se nosse deum: factis autem negant.

¶ Quod de⁹ vocatur pater noster:in quo ostenditur eius benignitas que nos allicit ad euꝫ diligẽduꝫ. Caplm secunduꝫ.

Secundũ nomen quo deus noiat a nobis est nomen amoris: illud est pater. Mira res profecto:q ille qui condidit celum & terram:& omnia que in eis sunt:dignetur a nobis vermiculis pater appellari. Nos tamen ipsius filij dei esse refugimus dum magis hec infima vilia atqz terrena:q̃z ipsum sumũ bonum diligimus. Ob id ipse conquerit dicens Esaie primo ca. Filios enutriui & exaltaui:ipsi autem sprenerunt me. Verum tamen vt ad tanti patris dilectionem corda inflammentur humana:de ipsa paternitate tres considerationes faciemus.

¶ Prima dicitur distinctionis.

¶ Secunda rationis.

¶ Tertia significationis.

¶ Prima cõsideratio dicit distinctiõis. in qua scire libz:q patres multi sũt:& mul

tipliciter accipiuntur. Nam.
¶ Primus dicitur carnalis.
¶ Secundus spiritualis.
¶ Tertius sacramentalis.
¶ Quartus infernalis.
¶ Quintus celestialis.
¶ Primus pater dicit carnalis: aut ratione immediate generatiois: ō quo dī. Exodi. xx. ca. Honora pīez tuū. Aut rōne origi nis: ⁊ sic oēs aui: proaui: attaui: tritaui dicūtur pīes. Unde Hieronymus sup Danielē asserit de Baldasar: qui vocat pīez Nabuchodonosor vt scribitur Danielis. v. ca. Nō ñ facit errorē scientibus scripturę sancte cōsuetudinem: qua proaui oēs ⁊ maiores pīes vocantur. Nam fm Berosum chaldeum: ⁊ Josephum Nabuchodonosor regnauit annis quadragintatribus: cui successit filius q vocatus est Euilmorodach: huic successit filius dictus Neglisar: quo mortuo regnauit filius ei⁹ Laborsodoc: huius filius fuit Baldasar. Et nihil ominus ipe dicebat Danieli. Tu es Daniel de filijs captiuitatis iuda: quē adduxit rex pater meus. s. Nabuchodonosor ō iudea. ¶ Secundus pater est spūalis: Et sic dicitur pater quilibet sacerdos: vt patet. lxxxvj. di. ca. quis dubitet. vbi dicitur. Quis dubitet sacerdotes christi regū oium ⁊ principum patres ⁊ magistros cēseri. ¶ Est insuper pater spiritualis sacerdos qui audit cōfessiōes: sicut pz. xxx. q. i. ca. oēs. Similiter qui erudit ⁊ docet aliquos: vocatur pater. Hinc Macrobius i prologo sup somniū Scipionis Eustachiuz discipuluz filiuz vocat. Et Paulus ad Galatas. iiij. ca. dicit fili oli: quos iteruz pturio donec christus formetur in vobis. ¶ Tertius ē pater sacramentalis: Js ē sacerdos baptizās ⁊ episcopus cfirmās ⁊ quicūqz alius tenēs in baptismo vel cōfirmatiōe illuz qui baptizatur aut cōfirmatur. Probantur ista. xxx. q. i. c. ad limina. §. filia. Et. xxx. q. iij. c. ita. Et de cō. di. iiij. c. vos ante oia. Et extra de cogna. spūali. c. vlti. Quod populis ē declarāduz propt eos qui falso tenent sacerdotez baptizātez nō fieri cōpatrē. ¶ Quartus est pater infernalis. Hic est diabolus pater iniquorum. De quo dic Ambro. xxij. q. v. c. cauete fratres. Oēs qui amant mendaciū filij sunt diaboli. Et dns Jesus dicebat iudeis: Joānis. viij. capi. Vos ex patre diabolo estis ⁊ desideria patris vestri facitis. ¶ Quintus est pater celestialis q est deus benedictus: de quo clarū est q sic noiatur. Unde Esaie. lxiij. c. scribitur. Tu dñe pī noster ⁊ redēptor noster. Et Hieremie. iij. ca. Uocame pater meus. Et. xxxj. ca. factus sum israeli pater. Et malachie. ij. ca. Nunqd non pater vnus omniū nostrū. Et mathei v. capi. Pater tuus qui videt in abscōdito: reddet tibi. Et iteruz ibi. Sitis filij patris vestri qui solem suuz oriri facit super bonos ⁊ malos. Et. x. ca. Non enim vos estis qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loqtur in vobis. Et. xxiij. ca. Unus est enim pater vester qui in celis est. Et Luce. vj. ca. Estote misericordes sicut ⁊ pī vester celestis misericors est. Et Mathei. vj. ca. Cum oraueritis dicite: pater noster qui es i celis ⁊c. Et prime ad Chori. viij. ca. Unus est de⁹ pater ex quo omnia. Et de hoc ita loquitur Virgi. in primo Eneidos. At pater omnipotens spelūcis addidit atris. Et in. x. At pater omnipotēs rex: cui sūma ptās. Et i pmo Georgicoruz. Ter pater extructos deiecit fulmine montes. Et Horatius odda secunda. Jam satis terris niuis atqz dire grandinis misit pater. Et rubēte dextra sacras iaculatur arces. Terruit vrbez terruit gētes. Scribit Horosi⁹ q Pyrrh⁹ rex Epirotaꝝ: qui in auxilium tarentinoruz venit fretus viribus thessalie ac macedonie: totiusqz grecie: duz in prima pugna in cāpania Valeriuz leuiniuz ꝓsulez. oēmqz quasi exercitu romanoꝝ deuicisset: cum extraqz parte multi fuissent interfecti: atqz numerus occisoruz ex parte Pyrri pregrandis fuisset: post habitā illā victoriā: affixit titulū in tēplo Jouis: in quo ita scriptum erat Qui ante hac inuicti fuere viri pates optime olympi. Hos ego in pugna vici: ⁊ ab eis victus sum. Cū redargueretur a suis qa se victum fatebatur. Respondit si rur-

sus simili modo vincã: reuertar sine militibus in Epirum. Ecce itaqz q apud oēs nationes de deo nomen patris proclamatur. Sed dum ista tractamus opus est vt in hac parte tria dubia disputemus.

¶ Primum: vtruz sit vna paternitas filij dei ⁊ creature.

¶ Secūdū: vtrū hoc nomen pater p pri? dicaf in deo respectu filij ab eterno geniti: ꝫ respectu hominū ⁊ creature.

¶ Tertiū: cur in diuinis maternuz nomē tacetur: paternum exprimitur.

¶ Pro declaratiōe pmi dubij pleriqz arguūt: Nō filij dei ⁊ creature non sit una paternitas: sed diuersa. Pria quia vbi sunt diuerse relationes opposite ibi diuersa ratio paternitatis. Sed in paternitate qua deus est pater filij ab eterno geniti: ⁊ q est pater creature: sunt diuerse relatiōes oppositę: g diuersa ratio paternitatis. Relatio enim qua refertur pater ad filiū est increata: illa qua ad creaturaz creata. Itaqz videf hec pnitas sit alia ab illa. ¶ Secūdo arguif: quia vbi sunt diuersi respectus paternitatis: ibi diuerse paternitates: Sz alio respectu ē deus pater filij: alio respectu est pi creature. Nā vt dic̄ glosa Augustini sup illo vbo Joannis. xx. ca. Ascendo ad patrē meū ⁊ patrē vestrū: meuz natura vestrū vero gratia. Ergo alia ē paternitatis filij ⁊ alia creature. Respōdet ad hoc Alexander de ales in tertio summe: Nō in relatione qua deus ē pater filij: ⁊ pater creature: tria sunt cōsiderāda. s. principiū Termini: ⁊ Modus. Principiū est pater Termini sunt filius dei ⁊ creatura. Modus: deus ē pi filij psonaliter: ⁊ pi creature essentialiter. Licet ergo termini huius relationis plurificenf ⁊ modus sit diuersus: tñ pncipiū est vnū nō diuēsū nec pluri ficatuz. Unde Aug. libro de trinitate ait. Pater dicitur principiū filij: quia genuit eū: ⁊ principium spūs sancti: quia spiritus sanctus est donum eius: ⁊ principiuz creature: quia creauit eam. Et tamen propter has diuersas rationes non multiplicaf rō principij. Ergo cū dicif pater filij ⁊ pater creature: non multiplicabitur ratio patris respectu filij ⁊ respectu rōnalis creature. Et sic solutum ē primuz argumētum. Ad secūdū dicit Alexander: Nō gratia ⁊ natura faciunt distinctionē: non ex parte illius a quo: sed ex parte eorum que sunt ab illo.

¶ Secundū dubiū fuit: vtrū hoc nomen pater per dr̄ius dicatur ī deo respectu filij ꝫ respectu hominis ⁊ creature. ¶ Et ad hoc respondet Tho. pria parte. q. xxxiij. q sic. Naz quod eternū ē pr̄ius est tpali. Ab eterno aūt deus ē pater filij ⁊ ex tēpore pf̄ creature. Insup p pr̄ius dicitur nomen de illo ī quo saluatur tota ratio noīs persecte ꝫ de illo ī quo saluatur secūdū aliqd. De hoc siquidē dicitur p similitudinē ad illud in quo pfecte saluaf: quia oia perfecta sumunf a perfectis. Inde ē q hoc nomē leo per pr̄ius dicif de animali in quo tota rō leōis saluaf: quod proprie dicif leo: qz de aliquo hoie in quo inuenif aliquid de ratione leonis: vtputa audacia vel fortitudo: de hoc namqz p similitudinē dicif: manifestū ē āt q perfecta ratio paternitatis ⁊ filationis inuenif in deo patre ⁊ in deo filio: quia patris ⁊ filij ē vna natura ⁊ glia: ī creatura vero filiatio inuenif respectu ōi nō fm perfectā rōnē: cū non sit vna natura creatoris ⁊ creature: sed ꝫ aliquā similitudinē que quāto perfectior fuerit: tanto propinquius accedit ad verā filiatiōis rationē. Dicif aūt deus alicuius creaturē pater propter similitudinē vestigij tūi: vtpote irrationabiliū creaturaz: fm illud Job xxxviij. ca. Quis est pluuie pater aut̄ quis genuit stellas roris. Alicuius etiam dicif pater propter similitudinē imaginis: ⁊ sic dicitur pater hominū. Alicuius pater vocatur fm similitudinē gratie: ⁊ sic homo dicitur filius dei adoptiuus fm q ordinatur ad hereditatē eterne glie. Quare pea pr̄ius dicif pater respectu filij quē sibi coequalē genuit: ꝫ respectu alicuius creature ¶ Sed ꝯtra ista posset qs ita arguere. Cōmune fm intellectū ē pr̄ius proprio. Sed hoc nomen pater fm q psonaliter sumif: est proprium psone patris respectu persone: ⁊ patris respectu psone filij: Secundū vero quod sumif essentialiter est cōe toti tri

nitati. ⁊ sic dicit̃ respectu creture: nam toti trinitati dicimus pater noster. Ergo sequit̃ ꝙ principali⁹ pr̃ dicat̃ respectu creature q̃ filij coeterni ⁊ consubstãtiali. Soluit hoc argumẽtũ Tho. vbi. s̃. Qd̃ cõia absolute dicta ꝑm ordinẽ intellectus nr̃i sunt priora q̃ propria: qa icludũt̃ in intellectu proprioꝝ sed nõ econuerso. In inttellectu eni ꝑsone patris intelligit̃ de⁹ sed nõ conuertitur. Coia vero que ĩportãt respectuz ad creaturã: ꝑ posteri⁹ dicũt̃ q̃ propria q̃ ĩportãt respectus ꝑsonales. qa ꝑsona procedẽs ĩ diuinis procedit vt p̃ncipiuz productiõis creaturaꝝ. Sicut. n. verbũ cõceptũ in mente artificis ꝑ prius intelligitur procedere ab artifice q̃ artificiatũ qd̃ producit̃ ad similitudinẽ verbi cõcepti ĩ mẽte. Ita ꝑ prius procedit fili⁹ a pr̃e q̃ creatura de qua nomẽ filiatiõis dicit̃ ꝑm ꝙ aliquid ꝑticipat de similitudine filij. ¶ Tertiũ dubiũ fuit: cur in diuinis nomẽ maternũ tacet̃: paternũ vero exprimit̃. Ad hoc ita dicit dñs Bonauẽtura. di. v. primi libri in declaratione lr̃e: vbi allegat Anselmũ in prosologion. Qd̃ p̃ncipiũ maternũ preexigit aliud p̃ncipiũ pri⁹: qa mr̃ ẽ p̃ncipiũ passiuuz: ⁊ oẽ taie mouet̃ ab alio: ergo ante ipsũ ẽ p̃ncipiũ aliud. qm̃ ergo principiũ generationis filij in diuinis ẽ p̃muz: ⁊ ẽ pure actuale. Ideo nullo mõ transfertur maternũ p̃ncipiũ ad diuina. Dicta sũt hec de filio dei vt agnoscamus q̃ benignus sit pater eius qui homines tãti dignos facit honoris: vt filios etiam ipsos habeat: ⁊ si non ꝑm veritatẽ nature: ꝑm tñ aliquaz similitudinem vel participationẽ. ¶ Secunda consideratio de paternitate dei: dicitur rationis: in qua perscrutari debem⁹ qualiter deus dicitur pater noster quintuplici ratione.

¶ Primo ratione generationis.
¶ Secundo ratione gubernationis.
¶ Tertio ratione instructionis.
¶ Quarto ratione protectionis.
¶ Quinto ratione dotationis.

¶ Primo dicitur deus pater noster ratione generationis. pater namq̃ est qui habet filium a se genitum ⁊ similẽ sibi. De⁹ autem ⁊ si non a se non genuerit: fuit tamẽ causa nobis vt essem⁹ ⁊ ꝑm corpus ⁊ secũdũ animã. Ideo lactantius libro. ij. diuinarũ institutionuz ait. Deus veri pr̃is officio fũctus ẽ ipse corpus effinxit: ipse aĩaz qua spiramus infudit. Illius ẽ totuz qcqd sumũs. Et moyses Deuterono. xxxiij. ca. Nunquid non ipse est pater tuus qui fecit ⁊ creauit ⁊ possidet te. Ibi glosa. Fecit corpus: creauit ⁊ possidet te. Ibi glosa. Fecit corpus: creauit aĩam: possidet vtrumq̃. Et vidua illa tunens deum que filios hortabatur quecũq̃ supplicia ferre: q̃ contra legem porcinas carnes comedere: vt scribit̃ secũdi Machabeoꝝ. ca. vij. ita dicebat. Nescio qualiter in vtero meo apparuistis: neq̃ ego spiritũ ⁊ aĩam donaui vobis ⁊ vitã ⁊ singuloꝝ membra non ego ipsa cõpegi. ¶ Secũdo deus dicit̃ pater nr̃ rõne gubernationis. Ipse siquidẽ cunctis creaturis celi ⁊ terre mãdauit vt hũanis vsibus idesinẽt̃ d̃se ruiãt. Ob qd̃ vt dicit Hugo d̃ scõ victor̃. Quelibz creatura tria voce alloqt̃ hoĩez. Accipe redde: fuge: Accipe beneficiũ ex me ĩ vsuz tuuz. Accipe iqt celuz a me: ⁊ luminaribus meis: illuminationẽ ⁊ motũ. Accipe ait ignis a me calorez. Accipe ab aere respirationez. Accipe ab aqua refrigeriũ ⁊ lotionez. Accipe a t̃ra aĩalia: fructus: ⁊ sb̃stẽtatõez ⁊ silĩa. Secũda vox est redde. s. obsequz tuo benefactori ⁊ meo creatori q iõ me creauit vt tibi seruirez. Tertia vox ẽ: fuge. s. suppliciũ ne illud incurras ꝑꝑ ĩgratitudinez. ¶ Tertio d̃s dicitur pater nr̃ rõne instructionis Instruxit nos eqdem triplici lege. s. nature: scripture: ⁊ gratie: vt sciremus qd agẽdum: quid fugiendũ: quid amãduz: qd timenduz: qd colenduz: qdue desiderãduz. Neq̃ ꝯqueri debemus si nescimus tot secreta nature: astroꝝ cursus: motus siderũ occeani ãbituz: naturas herbaꝝ: futura cõtingẽtia: ⁊ huiusmõi. Qm̃ vt iqt Lactanti libro. ij: diuinaꝝ institutionum. Cũ aperiret hoĩ veritatez d̃s: ea sola nos uos scire voluit q̃ ĩterfuit hoĩem scire ad vitã cõsequendã. Que v̄o ad curiosã ⁊ prophanã cupiditatem pertinebãt: retinuit vt archa

na cẽnt. ¶ Quarto de⁹ dr̃ pr̃ nr̃ rõne protectionis: qa ipse nos protegit ⁊ defẽdit a periculis ⁊ tẽtatiõibus pene inumeris: nisi eni ipse auxiliaretur nobis ⁊ angelico nos tueretur presidio vix possemus ad horaz sup terraz viuere. ¶ Quinto deus dicitur pater noster ratione dotationis ipse qppe dicturus ẽ electis. Uenite ad nuptias: venite ad paradisi delicias: venite ad opulentissimuz celorum regnuz. O quales erunt ille promisse diuitie: qlis anime ⁊ corporis gloria: qualis angelor̃ societas: qualis deniqz illius perhennis vite iocunditas. O q̃ felix erit vox illa iesu xp̃i filij dei q̃ suauis q̃ õlectabilis cũ dicet i die iudicij venite benedicti p̃is mei possidete patrũ vob regnũ a cõstitutõe mũdi. ¶ Tertia cõsideratio circa paternitatez dei dr̃ significatiõis i q̃ notãda sunt qnqz signa per que discerni possunt filij dei a filijs diaboli.

¶ Primum dicitur audientia.

¶ Secunduz beniuolentia.

¶ Tertiuz obedientia.

¶ Quartum reuerentia.

¶ Quintum prouidentia.

¶ Primuz signuz dicitur audientia qñ.s. quis libenter audit verba diuina. Uñ Johannis. viij. ca. xp̃s dixit: Qui ex deo ẽ v̄ba dei audit. Propterea vos nõ auditis qa ex deo nõ estis. ¶ Secunduz signuz ẽ beniuolẽtia. Ille siquidẽ dei filⁱ⁹ eẽ cognoscitur q deum sup oia diligit. de quo dicitur Mathei. xxij. ca. ⁊ Luce. x. ca. Diliges dominuz deuz tuuz ex toto corde tuo ex tota aia tua ex tota mente tua ⁊ ex oibus viribus tuis. ¶ Tertiuz signuz est obedientia De hoc christⁱ⁹ dixit Joãnis. xiiij. ca. Si diligitis me mãdata mea seruate. Et item Si p̃cepta mea seruaueritis manebitis i dilectiõe mea. ¶ Quartũ signũ dicitur reuerentia qñ qs reuerentiã deo exhibet: reuerenter se habendo ad eius nomen scñ: ad sacra loca: ad sacras psonas: ad sacras cerimonias: ⁊ ad omnia que pertinent ad cultum dei. ¶ Quintum signum vocatur prouidentia. Ille vtiqz bonus est filius q patri prouidet in suis necessitatibus. Sic quicũqz deo subuenire sollicitus est: filius eius credi põt. Et licet deus nullo indigeat qui felicissimus ac beatissimus est: tamẽ sibi ascribit qcqd pro illius amore proximis nostris tribuitur. Jõ Mathei. xv. c. dicitur. Quod vni ex minimis meis fecistis. O q̃ exiguus est numerus filiorum dei quando quidem a rarissimis auditur minus diligitur ⁊ preceptis eius a paucis obtemperatur: cunctaqz ad religionez spectantia deturpata sunt: ⁊ penitus dissipata ac proximis pro dei amore succurrere vix aliqs curat. O seculuz tetrum ⁊ sordiduz quo homines a deo patre totaliter se auerterunt: ⁊ sequuntur ꝓcupiscẽtias suas nihil amplius separantes de promissa hereditate celestis regni.

¶ Nõ ds bñdictus nuncupatur dominⁱ⁹ quod est nomen honoris: de ipso dicitur: quia illius imperio cuncta subiacent.

Capitulum tertium.

Certiũ nomẽ quo ds noiatur a nob est nomen honoris: illud est dñs: sic i tota scriptura sepius nominatur. Unde Gene. c. ij. dicitur. Dixit dominus deus: Nõ est bonuz hoiez esse solũ Et in. iij. ca. Uocauit dñs deus Adaz. Et x. ca. Respexit dñs ad Abel ⁊ ad munera eius. Et. vj. ca. Corrupta est terra cor̃ domino. Et. vij. ca. Dixit dñs ad eum. Ingredere tu ⁊ ois domus tua in archaz. Et viij. ca. Recordatus ãt dñs Noe. Et. xij. ca. Dixit dñs ad Abrahaz. Egredere de terra tua. Et. xv. ca. Apparuit ei dñs i cõualle mãbre. Et. xxj. ca. Uisitauit dominⁱ⁹ sarã. Et. xxij. ca. Angelⁱ⁹ dñi ỏ celo clamauit. Et. xxxix. ca. Fuit ãt dñs cũ Joseph. Et Exodi. iij. cap. Dixit dñs ad moysen. Et sic incipit cap. viij. ix. x. xj. ⁊ xij. Capitulũ vero. xiij. habet: Locutus ẽ dñs ad Moysen. Et similiter scribitur. xiiij. xv. xx. xxj xxxiij. ⁊ xl. ca. Et Leui. iiij. vj. viij. xj. xij. xiij. xiiij. xv. xvj. xvij. xviij. xix. xx. xxij. xxiij. xxiiij. xxv. ⁊ vlti. ca. Et idẽ Numeri. i. ij. iiij. v. vj. viij. ix. x. xv. xix. xxj. ⁊ xxxiij. c. Et ita frequenter repetitur hoc nomẽ dominⁱ⁹tã i veteri q̃ nouo testamento. Qua re ãt sic vocetur: assignari põt tres rõnes.

¶ Prima dicitur subiectionis.

¶ Secunda immutationis.
¶ Tertia anihilationis.
¶ Prima ratio: q̃re dñs nuncupatur: dicitur subiectiõis: ga oia q̃ in mundo sunt: siue in celo: siue in terra: maxima ꝛ minima: ab ipso sunt: eiusq; prouidentie ꝛ gubernationi subduntur: hoc fides vera firmiter tenet: hoc omnis doctrina sana testatur. Unde Sapientie. xiij. ca. dicitur. Tu autem pater: sapientia tua gubernas oia. Et Hester. xiij. c. Dñe de⁹ rex oipotẽs in ditione tua cuncta sunt posita: ꝛ non est q possit resistere volutati tue. Et Boetius in libro de consolatione inquit. O qui perpetua mundum ratione gubernas. Et Augusti. libro. v. de ci. dei. Deus non solum celum ꝛ terraz: nec soluz angelus ꝛ homines: sed nec exigui ꝛ cõtemptibilis animantis viscera: nec auis pennulã nec herbe flosculuz: nec arboris foliuz: siue suarũ partiuz pueniẽtia derelinquit. Et Cicero in libro de natura deoꝝ. Quis. n. nõ time at omnia prouidentez ꝛ cogitãtez ꝛ aduertentez: ꝛ oia ad se ptinere putãtez curiosuz ꝛ plenuz negocij dñi. Luz tñ hãc prouidentiã summi dei nõnulli tripliciter errauerunt. ¶ Primi fuerunt qdã antiqui philosophi q dixerunt oia fortuitu agi. vt Democritus ꝛ Epicurus: de qbus logtur Lactantius libro primo diuinaruz institutionum. Quorum positio fm Tho. prima parte. q. centesima tertia: ipossibilis ostenditur ex duobus. Primo quidem ex eo q apparet in ipsis reb⁹. Videm⁹ eni in reb⁹ naturalibus prouenire qõ melius est: aut semper aut in pluribus: quod non contingeret nisi per aliquam prouidentiam res naturales dirigerentur ad finem boni: qõ est gubernare. vnde ipse ordo certus rerũ maxime demonstrat mundi gubernationem. Sicut si quis intraret domum bene ordinataz. ex ipsa domus ordinatione: ordinationis rationez perpenderet. Et hoc est quod Lactantius vbi. s. elegantissime retulit. Nemo inquit est tam rudis: tam ferus moribus: qui non oculos suos in celum tollens: tametsi nesciat cuius prouidentia dei regatur hoc omne quod cernitur: non aliquam tamen esse intelligat ex ipsaruz rerũ magnitudine: pulchritudine vtilitate: temperatione. Nec fieri posse: quin id quod mirabili ratione constat cõsilio aliquo maiore sit instructum. Secundo apparet illa positio impossibilis ex cõsideratione diuine bonitatis per quaz res in esse producte sun. t Cum eniz optimi sit: optima producere. non conuenit summe bonitati diuine q res productas ad perfectum non perducat: vltima autem perfectio vniuscuiusq; est in consecutiõe finis. Ideo ad diuinam bonitatem pertinet vt sicut produxit res in esse: etiam eas ad finem perducat. ¶ Secundi qui errauerũt circa dei prouidentiam fuerunt aliqui asserentes deum ita gubernare munduz: q tamen nec rationalis creatura: nec animalia bruta illius prouidẽtie subduntur. Nõ creatura rationalis quia seipsam gubernare potest cum habeat dominium sui actus ꝛ per se agat. Non animalia bruta: ga apostolus primo ad Corinthios ca. ix. dicit. Deo non est cura de bobus. ¶ His respondet Tho. vbi supra: q creatura rationalis gubernat seipsam per intellectuz ꝛ voluntatem: quorum vtrumq; indiget regulari ꝛ perfici ab intellectu ꝛ voluntate dei. Et iõ supra gubernationez qua creatura rationalis gubernat seipsam tanquaz domina sui actus indiget gubernari a deo. Animalia etiam bruta vt boues ꝛ similia non totaliter subtrahuntur a cura gubernaitonis diuine: sed solum quantum ad modum qui cõpetit rationali creature que adeo iducitur ad bonuz ꝛ retrahitur a malo per ꝓcepta ꝛ prohibitiões: premia: ꝛ penas: quod non fit in creatura irrõnali que nõ ẽ ad beatitudinez ordinata. ¶ Tertij qui errauerunt circa prouidentiã diuinam sunt alij qui tenent ita deũ gubernare mundũ: q oĩno excludunt causas secundas: arguentes quia melius est aliquid fieri per vnum q̃ per multa: si sit possibile: vt dicitur. viij. phisicoꝝ. Deus ergo põt per seipsum gubernare absq; causis secundis. ¶ Jteruz arguũt. ga nihil est i deo imperfectuz ꝛ deficiens: sed ad defectuz gu-

bernatoris pertinere videtur q̄ mediātibus aliqb⁹ gubernet. Sicut rex terrenus: qa nō sufficit ad oia agenda: nec vbiq; p̄sens est i suo regno. Et propterea expedit vt habeat siue gubernationis mīstros ⁊ coadintores. ¶ Istis ita respōdet Tho. q̄ in gubernatione duo cōsiderantur. s. ratio gubernationis. que est prouidentia. Et executio quantum ad rationem gubernationis pertinet: deus immediate omnia gubernat. Quantum autem ad executionez deus gubernat quedam mediantib⁹ alijs eo q̄ cum per gubernationem res que gubernantur sint adducende ad perfectionē tanto est melior gubernatio quāto maior perfectio a gubernante rebus gubernatis cōmunicat. Maior aūt perfectio ē q̄ aliquid in se sistit bonū: ⁊ etiā sit alijs cā bonitatis: q̄s si eēt solūmō in se bonuz. Et ideo sic de⁹ prouidētia sua res gubernat vt quasdam in gubernando causas aliorum instituat. Sicut si aligs magister suo ō discipulos non solum scientes faceret sed etiam aliorum doctores. ¶ Ad dictū vero Aristotelis rñdetur. q̄ si solus deus gubernaret: sōtraheret perfectio causalis a rebus vnde non melius totum fieret per vnum quod fit per multa. Nam si non essent alique cause medie exequentes diuinā prouidentiā: non esset in rebus ordo causarum: sed effectuū: tñ exigit ergo perfectio prouidētie diuine: vt sint cause medie exequētes ipsius voluntatem. Hinc est q̄ō in ps. dicit. Benedicite dominū oēs virtutes eius que facitis voluntatē ei⁹. ¶ Ad aliō aūt quod obijciebat de defectu gubernantis: Rñdetur q̄ ad dignitatē regentis pertinet: vt habeat multos ministros ⁊ diuersos sui regiminis executores: quia sic preclarior potestas eius ostenditur. Et si qs obijceret: q̄ deus ita gubernat mediantibus causis secundis: sicut aliquis superior ⁊ prouisor quedā magna ⁊ vniuersalia p se ipsum excogitat: qualiter sint ordinanda. Minimorū vō ordinē ipse non excogitat: sed alijs inferioribus excogitandum reliquit. Sic ⁊ deus minima nō cogitat siue qeordinat. Rñdere possumus: q̄ non est simile in deo ⁊ gubernatore finito in quo contigit sic fieri: propter defectū ei⁹ inquātum vel minimorz vel singulariū ordinationes ignorat: vel non sufficit ad omniuz ordinē excogitādū pp̄ librorum vel tēporis prolixitatē qui regereret: huiusmōi aūt defect⁹ longe sūt a deo. Nā ipe oia singularia cognoscit: nec itelligēdo laborat: aut tēpus requirit. Ideo cuncta ipsius prouidentia subiacent: non solum in vniuersali: sed etiam in particulari: non solum celestia: sed infima ⁊ terrena. Unde Augustin⁹. libro. x. de ciui. dei ca. xvij. ait. Philosophi ⁊ p̄cipue platonici: recti⁹ ceteris sapuisse laudantur: quia diuinam sapientiam vel prouidentiam: hec quoq; rerum infima atq; terrena administrare docuerūt. Et secundum hoc dictum Aug. non videtur esse vsq; quaq; verum quod platoni imputatur scilicet q̄ diuiserit prouidētiā in tres. Primā primi dei qui prouidet rebus celestibus. Secūdaz secundorum deorum: qui celū circūeunt: que est respectu eorum que fiunt in generatiōe ⁊ corruptiōe. Tertiam quorundam demonum qui sunt custodes circa terrā humanarū actionū. Si tñ plato sic dixerit in hac parte: vtiq; īsaniuit. Sz miranē q̄s plurimi: si deus sapiētissimus prouidētia sua gubernat cōia: cur tot mala sinit in rebus esse: aut non potest ea impedire: ⁊ sic nō est omnipotens: aut non de omnibus curaz habet. Quibus respōdet Tho. prima parte. q. xxij. ar. ij. i responsione ad secundū argumentū. Nō aliter est de eo qui habet curaz alicuius particularis: excludit defectū ab eo quod ei⁹ cure subdit quantum pōt. Prouisor vero vniuersalis pmittit aliquē ōfectū i aliquo accidere ne impediat bonū totius. Unde corruptiones ⁊ defectus in rebus naturalibus dicunt esse cōtra naturam particularez: tñ sunt de intentione nature vniuersalis inquantum defectus vnius cedit in bonuz alterius: vel etiaz totius vniuersi. Nam corruptio vnius est generatio alterius: per quā spēs cōseruatur. Cum ergo deus sit vniuersalis prouisor totius entis ad ipsam prouidentiam pertinet vt per-

Vide folium 9.

tiam dei ⁊ conditionibus illius rapt⁹. 109
¶ Ser.33. De p̄matu sācti Petri aposto
li. Et de illius eximijs virtutibus: atq; de
ipsius petri ⁊ pauli martyrio. 110
Ca.1. q̄q beatissimus princeps apostolo-
rum fuit dignissimum caput ecclesie. 110
Ca.2. de abiectione rerum temporalium
⁊ ꝯfessione christi atq; penitentia petri. 111
Ca.3. de martyrio petri ⁊ pauli: quod con
sideratur respectu tēporis cause ⁊ mōi. 112
¶ Sermo.34. De scō Andrea apl'o fratre
simonis petri. Et in passione socio. 113
Ca.1. Qualiter sanctus andreas fuit dili
gens conuersando cum bonis ⁊ audiendo
verbum dei atq; alijs audita cōicādo. 113
Ca.2. Qualiter beatus andreas rōnabilit̄
obediuit xp̄o eū vocāti simul cū petro: qd̄
satis stulte quidaz ausi sunt improbare. 114
Ca.3. Qualiter beatus andreas iubente
egea crucis martyrium passus est. 115
¶ Sermo.35. De amore dulcissimo dn̄i
nr̄i ihu xp̄i quē exhibuit ioāni euāgl'iste. 115
Ca.1. q̄ xp̄s dilexit ioannem amore preci-
puo ⁊ ꝑm qd̄ hō ⁊ ꝑm qd̄ deus. Et de dif-
ferentia amoris eius ⁊ petri: Et q̄ rōnabi
liter xp̄s ita intense ioannem dilexit. 115
Ca.2. Qualr xp̄s oñidt amorē suū ioāni cō
uersando secū familiariter: atq; exaltando
illū ⁊ ꝯmendando sibi virginē matrē. 117
Ca.3. Qualiter ioannes miraculis claruit
Et quid tenendum: an sit mortuus qui in
celo habitat gloriosus. 117
¶ Sermo.36. De sancto Jacobo maiore
filio zebedei: ⁊ fratre ioānis euāgeliste. 119
Ca.1. Qualr btūs Jacobus superauit dia
bolicas artes. Et quō pōt diabolus huma
na corpora molestare ⁊ visibiliter appare
re atq; transfigurare se in angelū lucis. 119
Ca.2. de felici martyrio btī iacobi ad qd̄
ꝯcurrit sanitas paralitici ⁊ conuersio Josie
atq; sepulture miraculosa dispositio. 120
Ca.iij. Qualit̄ beatus Jacobus gratiosus
ē ⁊ benign⁹: his q̄ iplorāt eius p̄ociniū. 120
¶ Sermo.xxxvij. de sancto mattheo apo
stolo ⁊ euangelista qui christum secutus est
in obedientia paupertate ⁊ patientia. 121
Ca.1. Qualiter beatus mattheus obediuit
christo vocanti. Et qūo in oībus obedien
duz est deo Et q̄re obedientia sit hominie
prestāda: ⁊ de septez obediētie gradib⁹. 121
Ca.2. Qualr btūs matthe⁹ secut⁹ fuit xp̄z
pauptate q̄ idicta fuit apl'is sub p̄cepto: q̄
ipsi diligent̄ obseruauert̄ ēt mēdicādo. 122
Ca.3. Qualr btūs matthe⁹ secut⁹ fuit xp̄z ī
paciētia: q̄ hūit equo aīo ferēdo illatā sibi
mortē: ob q̄ hirtac⁹ di iudiciū nō euasit. 123
¶ Ser.xxxviij. de btō Thma apl'o: qui 13
fuerit ex duodici vn⁹: qd̄ ad suā gloriā acce
dit: tn̄ inuēt⁹ ē triplici p̄conio decoratus 123
Ca.1. Qualr thomas fuit ī fide ꝯfirmat⁹ vi
dēdo xp̄z: vbi declarat̄: qūo corpus glorifi-
catū sit palpabile: ⁊ an thomas tetigit xp̄z
Et si de eodez potest esse fides ⁊ visio. 114
Ca.2. Qualiter tho. apl's p̄dicauit populis
diuersarum ꝓuinciarum loquens idioma
ta eorum varia. 124
Ca:3. Qualiter beatus thomas apostolus
glorioso martyrio vitā consummauit. 125
¶ Ser.39. d̄ scō Jacobo dicto iusto ⁊ mio
re: filio alphei: ⁊ frē dn̄i nr̄i iesu xp̄i. 126
Ca.1. Qualiter beatus Jacobus fuit in iu
stitia ⁊ sanctitate singularis: tum propter ī
clinationem nature: tū pp exēplū xp̄i: tum
propter sanctificationē in vtero. 127
Ca.2. Qualiter beatus Jacobus fuit vir-
go purissimus qui carnem suam mortifica
uit ⁊ orationi assiduus fuit. 127
Ca.3. Qualiter beatus Jacobus pp verita
tē quā predicabat martyrio coronat⁹ ē 127
¶ Sermo 40. de laudibus fidei christia-
ne: que verissima probatur. In festo apl'o
rū Philippi ⁊ Jacobi recitandus. 128
C.1. q̄ vera sit fides xp̄i eo q̄ mūdus tot⁹ il
lā acceptauit: mediāte p̄dicatōe apl'oꝝ 128
Ca.2. q̄ vera ē fides christi ex eo q̄ ꝓ illi⁹
confessione tot homines ⁊ mulieres mor
tem vi olentam forti animo tulerunt. 129
Ca.3. q̄ fides xp̄i vera eē ꝓbatur: ex eo q̄
deus illā ꝯtinuis miraculis magnificat. 130
Sermo.41. de singulari electione sancti
Matthie: qua ad apostolatum assumpt⁹
fuit. 130
Ca.1. Qualiter propter peccatum despe-
rationis Judas damnatus fuit. Et cur apo
stoli locum iude voluerunt supplere. 131
Ca.2. Qualiter singularis fuit ⁊ sancta ele
ctio Matthie respectu eligentium: modi
ligendi: electiq;. 132

Ca.3. Qualiter beat⁹ Matthias predicauit constanter veritatem euangelicam. Ob quam martyrij coronam accepit. 132
¶ Ser.xlij. de glia bti apli bartholomei: q̃ magna cognoscit ex triplici ei⁹ excellētia
Ca.j. q̃alr btūs bartholo. p̄di cans i 133
India: Idolatriā extixit: Et d̄ Idolatrie diffinitiōe: originatiōe: ⁊ graui offensiōe. 133
Ca.2. qualiter in albano maioris armenie beatus bartholomeus passus est martyrium: de cuius passiōe varia ē opinio. 134
Ca.3. q̃lit corpus apli ꝯseruatū ē mirabiliter: qn̄ ꝓiectū i mari deuēit ad insulā Lipparitanā. Et inde collectis ossib⁹: q̃ a saracenis fuerūt dispsa delatū fuit bn̄uentū. 135
¶ Ser.43. de scis aplis simōe ⁊ iuda. 135
Ca.1. q̃lr Simō ⁊ iudas d̄uicerūt diabolos Et vtrū demōes habeāt sciaꝫ futuroꝝ ꝯtigētiū. Et quō hn̄t ꝓphas falsos atqꝫ qualiter veritatem fatentur quam odiunt. 135
Ca.2. q̃lit simon ⁊ iudas deuicerūt magos Et q dicūt magi: atqꝫ de differentia miraculoꝝ dei ⁊ scōꝝ: a miraculis magoꝝ. 136
Ca.3. qualiter Simon ⁊ Judas debellarunt pontifices idolorum: eligentes mori potius quam statuam solis adorare. 137
¶ Sermo.44. De sacris admirādisqꝫ stigmatibus seraphici francisci. 138
Ca.1. q̄ nō ē fictio qcqd dr̄ de stigma. frā. cū vitas tāte rei multipliciter ꝯfirmet. 138
Ca.2. q̄ ex impressione stigmatuꝫ: triplici prerogatiua franciscus fuit decoratus. 139
Ca.3. q̄ stigmata fuerūt ip̄ssa frācisco satis ꝯgrue respectu persone loci ⁊ modi. 140
¶ Ser.45. de trib⁹ excellētijs bti frā. 141
Ca.1. btūs frāciscus fuit missus a deo. 141
Ca.2. de quinqꝫ preclarissimis virtutibus quibus floruit beatus franciscus. 142
Ca.3. qualiter deus magnificauit sanctuꝫ frāciscū precipue in qnqꝫ prerogatiuis. 143
¶ Sermo.46. De sancto Lododuico ordinis minorum Episcopo tholosano. 144
Capitulum.1. qualiter sanctus lodouicus magnificat ex nobilitate sue originis. 144
Ca.2. qualr scūs lodouicus spreto mūdo ⁊ ⁊ tpali regno: vitam spūalem elegit: permanens vsqꝫ in finem in virginitate. 145
Ca.3. q̃lr scūs lodouic⁹ migrauit iuuenis ex hac vita quē Joānes.xxij. cāōizauit. 146
¶ Sermo.47. De sancto Tho. de aquino ordinis predicatorum. 146
Ca.1. q̃lr scūs tho. fuit doctor theologie ⁊ de ipsius theologie scientie laudibus. 146
Ca.2. qualiter doctrina scti thome est valde vtilis: eo quod est copiosa facilis ⁊ merito sapientibus ⁊ insipientibus grata. 148
Ca.3. qualiter sanctus thomas non soluꝫ fuit doctus sed virtutibus ornatus. 149
¶ Sermo quadragesimusoctaus. De sancto Nicholao famosissimo confessore. 150
Ca.1. q̃lr btūs nicho. placuit deo. ꝑꝑ prudentiam spiritualem qua spreuit terrena ⁊ celestia concupiuit. 150
C.2. q̃lr ciuis pauꝑ ex mīa sibi a scō nicho. exhibita tres filias nuptui tradidit. 150
Ca.3. q̃liter btūs nichola⁹ obseruauit officiū boni pastoris circa regimē aiaꝝ ꝓ mot⁹ ad eccliasticā dignitatē ex volūtate d̄i. 151
¶ Sermo. quadragesimusnon⁹ de trib⁹ p̄uilegijs bti stephani prothomartyris. 151
Ca.1. q̃lit btūs stephan⁹ fauente diuīa gr̄a supauit supbiā auaritiā ⁊ luxuriam. 152
Ca.2. q̃lit vicit btūs stephan⁹ tria p̄lia in quoꝝ quolibꝫ affuit sibi diuinū auxiliū. 152
Ca.3. quare btūs stephan⁹ dr̄ prim⁹ martyr: ⁊ q̃liter mltis miracl' corruscauit. 153
¶ Sermo.50. de innocētibus occisis ab herode ascalonita. 153
Ca.1. qualiter ioseph monente angelo fugit cum iesu ⁊ virgine matre in egyptū. 153
C.2. de differēria herodis ascalōite: ⁊ aliorū q sic vocati st: Et d̄ ip̄i⁹ herodis seuicia
Ca.3. q̄ inocētes patiēdo ꝓ xp̄o meruerūt decorari corona martyrij 154
¶ Ser.51. De btō georgio mar. q fortis fuit ī bello: ferali: tpali: ⁊ passiōali. 155
Ca.1. q̃liter btūs georgi⁹ miles fuit strēnuus. Et an sit licitū militare. Atqꝫ de.12. cōditionib⁹. q̃s habere dn̄t q volūt laudabiliter militiam exercere. 155
Ca.2. qualiter draco est animal terribile. Et qūo btūs georgi⁹ occiso dracone ꝯuertit ppl'm ad fidem christi. 157
Ca.3. q̃liter btūs georgius forti animo tulit seuissimos cruciatus ⁊ tandē capitis obtrūcatione martyr effect⁹ est. 157
¶ Ser.52. de btō Marco euāgelista. 158
Ca.1. q̃lr btūs marc⁹ mltos ppl'os viu ifi-

cauit euãgeliũ scribẽdo: ꝑdicãdo ⁊ obſuã-
La.2. qlr btũs marc⁹ ꝓparat leõi -do. i58
pp magnanimitatẽ: q̃z hũit i tolerãtia mar
tyrij ⁊ de diuis ꝓſolatiõib⁹ ſibi factis. i59
La.3. de gratitudie leonis: ꝓ exẽpla decla
rata i q̃ ſibi btũs mar. aſſimilat: cuius preſi
dio reſpulica venetoꝝ tur: eũ ſuſtẽtat⁹ eiuſ
q̃z gloria in dies augetur. i60
¶ Sermo.53. De btõ luca'euã. q vt bos
vt vitul⁹ figurat: eo q̃ a ſacerdotio incipit
zacharie: ⁊ chriſti genealogiam per ſacer-
dotes deſcribit. i60
La.j. de gente ⁊ pria ac exercitio bti luce:
atq̃z qualr ad medicos ẽ recurrẽdũ: q ifir-
mos ad confeſſionem inducere tenentur: ⁊
de ſalario medicorum. i61
La.2. de virtutibus ſancti luce in quo nul
lũ peccatuz mortale fuit poſt conuerſionẽ
ad chriſtum qñ in eo erat ſpũs ſanctus. i62
La.3. quantũ ꝓfuit eccleſie dei btũs lucas
ſcribẽdo euãge. ad qõ iduxerit eũ volũtas di
uina: vtilitas eccle: ⁊ falſitas hereticoꝝ. i62
¶ Sermo.54. õ btõ laurẽ. mãtyre: q̃ ꝑba
t⁹a õo triplici igne iuent⁹ẽ ſine iniqtate i63
La.j. Qualr btũs laurentius examinatus
fuit igne diuini amoris: ⁊ de pfectõe diuie
dilectionis ⁊ magnitudie illius precepti:
atq̃z de inductiuis ad amorem dei .i63
La.2. Qualr beatus laurentius ꝑbat⁹ fuit
igne primalis miſatiõis. Et an poſſit ele
moſyna dari abſq̃z charitate. Et ſi fieri po
teſt de illicite acqſitis. Et qõo corporalis
elemoſyna põt cauſare ſpũalez effectũ. i65
La.3. qualiter beatus laurentius examina
tus eſt igne tyrannice perſecutionis. Et õ
eius gratia conſtantia atq̃z gloria. i65
¶ Sermo.55. De ſancto Auguſtino pre-
clariſſimo lumine eccleſie ſancte dei. i66
Capituluz.j. de conuerſione beati auguſti
ni. Et de hiſ que induxerunt eum ad here
ſim. Et de erroribus manicheoꝝ. i66
La.2. de hũili pẽitẽtia. Et ſingulari doctri
na atq̃z integritate vite beati auguſtini. i69
L.3. õ miracl⁹ ⁊ trãſlatõe corpis bti aug. i70
¶ Sermo.lvj. De beato Hieronymo.
qui gloriam ingentem adeptus eſt ꝓpter
ſcientiam: patientiam ⁊ penitentiam. i70
La.j. Qualr ſcia hieronymi fuit a magris
cũ docẽtib⁹ cauſata. Et q̃ ſimul cũ illa hũit
claz infuſaz. Et qualr alioſ doctoꝛes ſupa
uit: in notitia diuerſoꝝ ideomatum ⁊ mul
titudinis hiſtoꝛiarum. Et in vtili ac per-
neceſſaria ſcripture ſancte trãſlatione. i70
Capituluz.2. de patientia hieronymi. i72
La.3. de auſtera penitẽtia hieronymi. i73
¶ Sermo.57. De ſancto Benedicto pa
tre glorioſiſſimo monachoꝝ. i73
La.j. Quot modis accipitur religio. Et õ
mãgnificentijs religionis. Et quantum
exaltata eſt religio ſancti benedicti. i73
La.2. qualr ſctũs bñdictus fuit in ſctitate
ꝓfectus: qõ oñdunt eius miracula: ⁊ ſpiri-
tus prophetie atq̃z commotio mundi. i74
La.3. õ felici trãſitu pris bñdicti q̃ diez ſui
obit⁹ ꝑdixit. Et õ mira ipi⁹ õuotõe. Et q̃lr
ei⁹ gloria fuit duob⁹ mõachis reuelata. i75
¶ Sermo.lviij. De ſancto Dominico
inſtitutoꝛe ſacri ordinis predicatoꝝ. i76
Capitulum.j. Qualiter ſanctus domini-
cus fuit multipliciter. reuelatus. i76
La.2. õ ſeꝑtẽ ꝓcipuis vtutib⁹ ſci dñici. i77
La.3. de ſeptem ꝓuilegijs: i quibus deus
ſublimen fecit beatum dominicum. i77
¶ Sermo.lix. De ſancto Vincẽtio do-
ctoꝛ eximio: ac celeberrimo: famoſiſſimo-
q̃z predicatoꝛe: ordinis predicatoꝝ. i78
La.j. q̃ beatus vincẽtius: fuit idoneus ad
predicandum: tum quia gratia dei fuit in
illo: tum ꝓpter ſcientiam: tum etiaz ꝓ
pter ſanctitatem vite. i78
Ca.2. de ſingulari excellentia predicatio-
nis beati vincentij. i80
Ca.3. q̃z fructuoſa fuit predicatio beati vi
centij: in conuerſione peccatoꝝ: ⁊ bapti
zatione infidelium. i81
¶ Sermo.lx. De coꝛona ſancti petri mã
tyris ordinis predicatoꝝ. i82
Ca.j. q̃ coꝛona beati petri martyris lon
ge preciоſioꝛ fuit q̃z quoꝝũcunq̃z imperato
rum ⁊ regum Et de ipſa aureola. i82
Ca.2. q̃ beatus petrus triplici aureola co
ronat⁹ eo q̃ fuit ỹgo: ꝑdicatoꝛ: ⁊ mãtyr. i82
Ca.3. de miraculis quib⁹ claruit beatus
petr⁹ mãtyr: i vita: i morte: i poſt mortẽ. i83
¶ Sermo.lxj. De ſancto ambroſio docto
re ſancte eccleſie: ẽpo mediolanenſi. i83
Ca.j. q̃ ſanctitas beati ambroſij aſſimila
tur ſanctitati quinq̃z ꝓnariz ꝗ digniſſima

rum veteris testamenti. .184
Ca.2. De quinq; precipuis virtutib⁹ sancti Ambrosi. .185
Capi:3. ꝙ quinq; modis manifestata ē lucidissime sanctitas sancti ambrosij. 186
¶ Ser.62. de scō Antonio ab.q diaboli tētamēta: cū diadiutorio virilit̄ supauit. 187
Ca.j. Quod diabolus tentauit antonium ⁊ de quibusdam dubijs tentationis. 187
Ca.ij. de quattuor modis tentationis: quibus diabol⁹ conat⁹ est antoniū supare. 188
Capitulum .iij. de quattuor excellentissimis prerogatiuis beati antonij. 189
¶ Sermo.63. de liberalitate sancti Gregorij pape. 190
Ca.j. Qualiter beatus gregorius opposuit liberalitatem vicio auaritie. Et Qualiter liberalitas est virtus: cuius officiuz est donare. Et quomō est pars iustitie. 190
Ca.2. Qualr̄ beatus gregorius pp liberalitatē exposuit pecūias ad ꝯstruēda monasteria: ⁊ ad releuādas necessitates paupū. 191
Ca.iij. Qualiter deus retribuit sancto gregorio abundantem mercedem. 192
¶ Sermo. lxiiij. de misericordia sancti martini confessoris. 192
Ca.j. De cōmendatione misericordie: ⁊ de his que nos inducunt ad illam: in qua promptissimus fuit beatus martinus. 192
Ca.2. Qualr̄ de⁹ exaltauit btūz mātiuz. 193
Ca.iij. Quod deus assumpsit ad gloriam beatuz martinum: qui pronunciauit diem obitus sui sibi diuinitus reuelatum. 194
¶ Sermo.lxv. De sancta catherina virgine ⁊ martyre sponsa christi p̄dilecta. 194
Ca.j. Qualr̄ beata catherina munda fuit ab infidelitate: a luxuria: ⁊ a superbia. 194
Ca.ij. de sapientia sancte catherine: cui non potuerunt resistere quinquaginta doctissimi viri quos ad fidem conuertit. 195
Ca.iij. De pacientia sancte catherine ⁊ glorioso martyrio eius. 196
¶ Sermo. lxvj. De de sancte Cecilie virginis ⁊ martyris: ob quam christus eā suam sponsam fecit. 196
Ca.i. maxime cōmendanda est beata Cecilia: eo ꝙ habuit fidem: que virtus est prima in ordine aliarum virtutum. 197
Capitulum.2. Qualiter fides beate cecilie fuit approbata. 197
Capitulum.3. Qualiter fides cecilie fuit instrumentum vt fides christi defenderetur triplici martyrio. 198
¶ Sermo.lxvij. De fide inuictissima beate Lucie virginis siracusane. 199
Ca.i. Qualiter fides infusa fuit anime beate Lucie a deo: ⁊ quomō meritoriū est credere: ⁊ ꝙ fides informis sit domū dei. 199
Ca.ii. Qualr̄ fides btē lucie fuit roborata ⁊ magnificata triplici solēni miraculo. 199
Capitulum.iij. Qualiter beata lucia voluit pro fide christi per martyrij tolerantiam vitam presentem consummare. 200
¶ Sermo.lxviij. De sācta Amicitia. 201
Ca.i. Quod omnes sancti ⁊ philosophi gloriose de amicitia loquuntur. 201
Capitulum.ij. de triplici amicitia. falsa: mala: ⁊ vera. 202
Capituluz.iij. De signis ⁊ conditionibus vere amicitie. 201
¶ Sermo. lxix. De beatissimo confffore Antonio paduano de ordine minoꝝ. 203
Capitulum.i. Qualiter beatus Antonius zelo martyrij succensus transijt de religiōe canonicorum regularium beati augustini ad religionem minorum. 203
Capitulum.ij. de predicatione beati antonij: qui scientiam habuit non solum acquisitam sed infusam. 204
Ca.iii. ꝙ deus glorificauit sanctum antonium per reuelationem mortis eius ⁊ canonizationem atq; frequentez exauditionem: illorū qui inuocāt p̄rociniū eius. 205
¶ Sermo.lxx. de sancta catherina de senis tertij ordinis sancti dominici. 206
Ca.i. ꝙ non debet aliquis existimare impossibilia fore illa que de beata catherina dicuntur: cum deus multipliciter magnificare voluerit etiaz femineum sexuz. 207
Capituluz.2. De septem precipuis ⁊ singularissimis virtutibus: quibus floruit beata catherina. 208
Capitulum.iij. Qualiter deus sublimauit beatam catherinam: septem gratiosis ⁊ admirandis prerogatiuis.

Finit feliciter Tabula Sermonum in hoc volumine contentoꝝ.

¶ Sermo de sancto Bernardino.

¶ In nomine dñi nr̄i iesu xp̄i. Incipit prima pars sermonuz de laudib⁹ scōrum ſm fratrem Robertum Carazolum de Licio ordinis minoruz Episcopuz Aquinatez.

¶ Sermo p̄mus de laudib⁹ altissimi dei cuius excellentiaz nobis declarant precipue tria noīa: quibus eū noīare solemus.

Non glorieť sapiēs in sapiētia sua: nec fortis i fortitudine sua: nec diues in diuitijs suis. Sed i hoc glorietur q gloriatur scire ⁊ nosse me. Dei viuētis v̄ba sunt ista originaliter. Hiere. ca. ix. Quoniam defecerūt homines a vera cognitiōe sui creatoris: abūdauit iniquitas multoruz ⁊ malitia excreuit super terrā. Multiplicāť i dies nephādissima scelera: horrēda vitia ⁊ indomabilia icorrigibiliaq; peccata. Omīs quippe caro videtur iaz viaz suam corrupisse. Et dum ad singulos hominuz status variaq; studia ꝯspicimus: rarissimos iuenimus: q iuste: recte: pure: simpliciter: ⁊ mūde agāt. Ubiq; dolus: vbiq; fraus: vbiq; simulatio: vbiq; p̄uatus amor: vbiq; cupiditas vbiq; ambitio vbiq; deniq; ignominia ⁊ turpitudo. Que profecto nō essent si deuz ante mētis oculos vellem⁹ habere. Iccirco i hoc sermone de ipso altissimo deo aliqua explicabim⁹: quibus humana corda excitentur ad ipsum colendū: amādum: timenduz: atq; desiderādū. In hoc siquidē stat vera sapiētia: vt pie veneremur deū: preceptaq; illius diligēter seruemus. Ad hoc vero inducimur dū oculos mētis erigimus ad ꝯtemplādā excelsaz maiestatez eius. Hāc autez vnusquisq; ꝯsiderare pōt ex noīb⁹ que generaliter d̄ deo ꝯsueuerūt dici. Qua d̄ re ⁊ ipsa nos noīa perscrutari studebimus: vt p illa ad agnoscēduz deuz ⁊ dñz nostrū facile pducamur. Sunt itaq; tria principalia noīa: quib⁹ deus noīatur a nobis: que illius pre eminētiaz ⁊ magnitudinem exprimunt.

¶ Primū ē nomē timoris: ipsuz ē deus.

¶ Secūdū ē nomē amoris: illud ē pater.

¶ Tertiū est nomē honoris: hoc est dñs.

¶ Qualiter deus benedictus ē noīabilis etiā pluribus noībus: ⁊ de scripturis tā humanis q̄z diuinis: i quib⁹ exprimitur hoc nomē deus. Capitulum primū.

Primum nomē quo deus noīatur a nobis: est nomē timoris: ipsum ē deus. Nam ſz Isidoꝝ. x. Ethili. Deus dicitur Atheos quod ē timor: qꝛ timor sit colentibus euz. Sed qꝛ pleriq; i sani ⁊ stulti quādoq; dicere nō formidāt: vbi ē deus: qualis est: quis illuz vidit: qd̄ nomē eius: qd illi debemus: ⁊ sil'ia. Jō ad eoꝝ domādā pfidiā prauitatēq; ꝯfundēdā tria in hac parte dubia declaramus.

¶ Primuz vtꝝ de⁹ sit noīabilis a nobis.

¶ Scd̄z vtꝝ de⁹ sit noīabilis plib⁹ noib⁹

¶ Tertium vtrum hoc nomē deus inueniatur in scripturis expressum.

¶ Pro primi dubij clariore intelligētia posset quis arguere q̄ de⁹ a nobis noīari nō potest. Naz dicit Aristoteles i libro de causis. Prima causa supior ē omni narratiōe. Et Augusti. i libro de verbis dñi ait. Deus ē ieffabilis: qꝛ nō potest fari. Et Dionysius i libro de diuinis noīb⁹ iquit. Deum neq; dicere neq; itelligere possibile ē. Et iteꝝ ibidē. Dei neq; nomē ē neq; verbuz neq; ratio: neq; opinio: neq; fātasma. Ex quib⁹ ꝯcludi videtur q̄ deū nullus nominare possit. Sz ꝯriuz apertissime ꝯprobatur: tuz qꝛ ipse dionysius libꝝ edidit de diuinis noībus: tū etiā qꝛ de noīe dei multa i scripturis traduntur. Uñ Geñ. iiij. c. scribitur. Seth natus ē filius quē vocauit Enos: ⁊ iste cepit inuocare nomē dñi. Et Exodi. iij. capi. Ego sum qui sum: hoc nomē mihi in eternuz ē. Et. xv. ca. Oipotēs nomē eius. Et. xx. c. Non assumes nomē dei tui in vanū. Et Leuitici. xix. ca. Nō p iurabis i noīe meo. Et p̄s. viij. Dñe dñs noster q̄z admirabile ē nomē tuuz in vniuersa terra. Et p̄s. xlv. Notus i iudea deus: in israel magnū nomē ei⁹. Et p̄s. xlvij. Secundum nomen tuum deus ita ⁊ laus tua i fines terre. Et p̄s. lxxxiij. Cognoscat quia nomen tibi deus. Et p̄s. x. Sanctuz

⁊ terribile nomen eius. Et ps. cxiiij. Non nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam. Et Prouerbio. xviij. ca. Turris fortissima nomen dñi. Et Esaie. xlij. capitulo. Ego dñs hoc est nomen meum Et Hieremie. xx. capi. Magnus es tu ⁊ magnum nomen tuum. Et. xxxij. ca. Dominus exercituꝫ nomen eius. Et Amos ix. cap. Dñs nomen eius. Et. L. de sum. tri. ⁊ fi. ca. l. ij. Sūmi dei nomen vbiqꝫ celebretur. Et. L. ō transac. l. si quis maior Inuocato dei omnipotentis nomine. Ita ⁊ in plerisqꝫ locis nomen dei frequenter exprimitur. Exquo videtur q nominari possit. ¶ Ad hanc dubietatem amouēdā ridet Bonauentura i primo di. xxij. Quō sicut intelligere dicitur dupliciter ita ⁊ nominabile. Nam intelligere vno modo dicitur per perfectam prehensionez. Alio modo per semiplenā cognitionē. Sic nominabile vno modo dicitur per perfectā expressionem. Alio mō per semiplenā narrationē. Si ergo dicatur nominabile primo modo fic: sicut deus sibi soli est intelligibilis: ita effabilis ⁊ noiabilis noie: quod ipse scit verbo quod ipse nouit. Sicut ita qꝫ nobis est incomprehēsibilis: ita ⁊ inominabilis. Et hoc modo intelligēde sunt auctoritates ad primā partē inducte. Si vero accipiamus noiabile fm qualēcūqꝫ narrationē: sic quemadmoduꝫ deus ē nobis cognoscibilis: ita ⁊ noiabilis. Et qui melius cognoscit melius noiat. Unde expressius nominat fidelis ⁊ scriptura que fidei suffragatur: vt scriptura sacra qꝫ ratio naturalis: vel philosophia. Cōcordat his Tho. prima parte. q. xiij. cuius vba sunt ista. Secunduꝫ q aliquid a nobis intelligi cognosci potest: sic a nobis potest noiari cum ergo deus cognoscatur a nobis ex creaturis: sic poterit noiari: non tamē ita q nomen significans ipsum exprimat diuinam essentiam fm q est. Sicut hoc nomen homo: exprimit sua significatione essentiā hominis fm q est. Significat enim eius diffinitionem declarantem essentiā eius. Ratio enim quam significat nomen est eius diffinitio: vt dicit Aristote. iiij. methaphisice. Dicitur ergo deus non habere nomen: vel esse supra narrationem: quia essentia eius est supra id quod de eo intelligimus ⁊ voce significam⁹. Scotus vero in suo primo. dis. xxij. inquit. q licet viator non possit distincte cognoscere diuinam essentiaz: potest nihilominus illaz noiare aliquo nomine distincte eaz significante: reuelato vel imposito siue ab angelo siue ab ipso deo: sicut patet de noie dei thetragramaton: quod fm Rabi moyses significat solā essentiaz diuinā cum intrinsecis suis proprietatibus: ⁊ licet quidā putent in hoc Scotuꝫ contradicere taz dño Bonauenture: qꝫ sancto Thome. Ego tamen aliud sentio: quoniam doctores illi preclarissimi de nomine dei loquuntur quod viribus ingenij ⁊ vi nature adinueniri potest. Doctor vero subtilis extendit se ad noīa qō vel angelus vel deus ipe nobis reuelauerūt. ¶ Secundū dubiū erat vtrū deus noiari possit pluribus nominibus. Ad quod respondet Ricardus ō media villa. di. xxij. primi libri: q sic. nā quedā nomina significant deū fm se: quedam in cōparatione ad creaturas. Nominum autez significantium deum secundum se. Quedā significant essentiam: Quedam psonas: Quedam notiones. Nomina que significant essentiam: plura sunt: qꝫis diuina essentia sit summe simpler tamē propter infinitatem perfectonis sue ⁊ nostri intellectus debilitatem non potest homo illam perfectionem vnico conceptu exprimere: sed de illa formatz pceptꝰ sine fine nunqꝫ per illos conceptus exprimeret eam perfecte. Facit autem intellectus noster alium pceptū de diuina perfectiōe sub rōne q potētia. Aliuz sub rōne: q sapia ⁊ sic de allijs attributis. Uel qꝫis pluria nomina dicta de deo significent rem eandem tamen illam significant sub diuersis rationibus ⁊ a diuersis rationibus imponuntur. Ideo talia nomina non sunt sinonima: quia nomina sinonima sola voce differunt. Nomina insuper que significāt personas pluralicantur. quia plures sunt

persone diuine. Sic ꝛ nomina que significant notiones. Secundum Bonauenturam in breuiloquio. Relationes in diuinis sunt quattuor.ſ. paternitas: filiatio spiratio: processio. Notiões vo sunt relatões predictoꝝ cuz in nascibilitate: Nomina q̃ significãt deuz in ꝓparatiõe ad creaturas plurificantur. Quia ſm Dionyſium. cap. vltimo de diuinis nominibus. Deũ per creaturas tripliciter cognoſcimus. Aut p ablationez conditionũ imperfectarum q̃ reperiuntur in creaturis. Aut per ſupeminentiã conditionũ pfectaꝝ: aut p cauſalitez creaturaꝝ. Et ſm hoc deuz tripliciter noiamus. Ille vero noia quib⁹ noiamus deuz remouendo plurificanꝫ: quia plures ſunt ꝓditiones ipfecte i creaturis quas noiando: a deo remouemus: Quaꝝ vna ẽ finitas. quã remouemus cũ dicim⁹: De⁹ eſt infinitus. Alia eſt creatura: quã remouem⁹ cuz dicimus. Deus eſt increatus. Similiter dicimus deũ imenſuz: q̃ ſine menſura incoꝛruptibilez: q̃ ſine coꝛruptione imoꝛtalẽ: q̃ vita eſt ſine defectu mortis icoꝛporeum: q̃ ſine coꝛporali materia Nomina autẽ quib⁹ noiamus deum ſibi attribuendo ſupeminentes ꝓditiões que ſunt in creaturis plurificãt ſm q̃ ſunt plures pfecte ꝓditiones i creaturis q̃ p ſupeminentiã deo attribuuntur: ſicut ſunt lux: vita: bonitas: ꝛ ſic de alijs. Noia etiam q̃ bus noiamus deum ſub ratione qua eſt cã creaturaꝝ: plura ſunt: ſm q̃ creature referuntur ad ipſuz ſub alia ꝛ alia habitudine cauſe. Referuntur eniz ad ipſuz vt ad cauſam efficientẽ ſui eẽ: ꝛ ſic noiatur creatoꝛ ꝛ ad cãm exemplarez: ꝛ ſic dicit exemplar ꝛ ad cauſam finalem: ꝛ ſic vocatur finis. Magnus itaq̃ deus ꝛ excelſus valde cuitãta nomina ꝓpetunt q̃ nos inſtruũt vt cõtemplemur eũ ſuper oĩa exiſtẽtem ſuperãtẽq̃ oẽm intellectum cuiuſlibet creature.

¶ Tertiũ dubiũ fuit: vtruz hoc nomẽ ds inueniatur in ſcripturis expreſſum: ꝓ quo audiende ſunt voces oĩum ſcripturaruz: tã diuinaꝝ q̃ humanaꝝ: in quib⁹ ꝓphete: patriarche: apoſtoli: euãgeliſte doctoꝛes: iperatoꝛes: philoſophi: medici: aſtrologi ꝛ poete: hoc nomen deus in auribus oĩum ſonãt: cũ eximia laude. Ergo incipiamus a veteri teſtamento ꝛ ſequamur ea que ponuntur in nouo. Deinde q̃ a prenoiatis tangũt. Scribitur nãq̃ Geneſis. i. c. In principio creauit deus celuz ꝛ terrã. Eodẽ ca. Dixit deus fiat lux. Et itez Uidit deus lucez q̃ eẽt bona. Et ibidẽ ſepius repetitur: Dixit quoq̃ de⁹: Dixit vero deus. Et. xx. ca. Dixit ſerpẽs ad mulierez. Cur precepit vobis deus ne comederetis ex oĩ ligno paradiſi. Eodẽ ca. Uocauit dñs deus adã. Et. v. ca. Hic eſt liber generationis adam in die qua creauit deus hoiez. Et. vi. ca. Dixitq̃ ds nõ p manebit ſpũs meus in hoie in eternũ: q̃ caro eſt. Et. ix. ca. Bñdixitq̃ deus Noe ꝛ filijs eius: dixitq̃ ad eos. Creſcite ꝛ multiplicamini. Et. xv. ca. Credidit Abrahã deo ꝛ reputatũ eſt ei ad iuſticiaz. Et. xvij. ca. Ego ſum deus omnipotens: ambula coraz me. Et. xviij. ca. Nũgd deo ẽ qcq̃ difficile. Et. xxij. ca. Tentauit deus abrahaz. Eodez loco. Uenerunt ad locum quẽ oſtenderat ei deus. Et. xxvij. capi. Det tibi deus de rore celi. Et. xxviij. capi. De⁹ oipotens benedicat tibi: ꝛ creſcere te faciat atq̃ multiplicet. Eodem capi. Non eſt hic aliud niſi domus dei ꝛ porta celi. Et xxx. capi. Exaudiuit deus preces eius. ſ. Lie. Eodẽ capi. Dixit. Rachel. Ablſtulit deus obprobriũm meum. Et. xxxv. capi. Apparuit Jacob deus cum fugaret fratrẽ ſuum. Eodem capi. Ego ſum deus omnipotens creſce ꝛ multiplicare. Et. xl. capi. dixit Joſeph Nunqd non dei eſt interpretatio. Et. xlj. capi. Oſtendit tibi deus omnia que locutus es: Et. xlviij. ca. dixit Jacob: En ego morior: ꝛ deus erit vobiſcuz Et Exodi. ij. capi. dixit Moyſes. Deus patris mei adiutoꝛ meus eruit me de manu pharaonis. Et. iij. ca. dixit deus. Ego ſum deus patris tui: deus Abraham: de⁹ Yſaac: Eodem capitulo dixit Moyſes. De⁹ pũz noſtroruz miſit me ad vos. Et v. ca. Deus hebreoꝛ vocauit nos vt eamus viã triũ dieꝝ i ſolitudinem ꝛ ſacrificemus domino deo noſtro. Et. vi. ca. ait

domin⁹. Scietis q̄ ego suꝫ dominus deus vester. Et. xv. c. scribit. Iste deus meus: ⁊ glorificabo euꝫ deus patris mei ⁊ exaltabo euꝫ. Et. xviij. ca. Esto populo ihis que ad deuꝫ sunt. Et. xx. c. Ego suꝫ dñs deus tuus: qui eduxi te de terra egypti: ⁊ de domo seruitutis. Eodē. c. Ut probaret vos venit deus. Et. xxiiij. c. Dominator dñe deus misericors ⁊ clemēs. Et Leuiti. xi. ca. Custodite oīa que scripsi: vt fiꝫ vester deus. Et. xviij. c. Ego dñs de⁹ vest̄r: custodite leges meas. Et. ix. c. Sāctificamini ⁊ estote sancti: q̄ ego sanctus suꝫ: dominus deus vester. Et. xxiiij. c. Nō qui maledixerit deo suo portabit peccatū suū. Et xxvj. c. Ambulabo inter vos ⁊ ero vester deus. Et Numeri. xvi. c. Fortissime deus spirituꝫ vniuerse carnis nō vno peccāte ꝛ oēs ira tua deseniet. Et. xxiij. c. Non est deus quasi homo vt mētiatur. Et Deutero. iij. c. Neq̄ eniꝫ est alius deus vel in celo vel i terra: qui possit facere opera tua: ⁊ ꝓparari fortitudini tue. Et. iiij. c. Non est aliqua natio tā grandis: que habeat deos appropinquātes sibi: sicut adest nobis deus noster. Et. vi. c. Diliges dñm deuꝫ tuum. Eodē. c. Nō tentabis dñm deum tuuꝫ. Et. vij. c. Populus sāctus es dño deo tuo. Et. viij. c. Obserua ⁊ caue ne q̄ obliniscaris dñi dei tui. Et. x. c. Dñi dei tui celū ē ⁊ celi celoꝝ: ⁊ oīa que in eo sunt. Eodē ca. Deus noster ipse ē deus deoꝝ: ⁊ dñs dñantiuꝫ: deus magnus ⁊ potens ⁊ terribilis. Et. xiij. c. Dñm deuꝫ vestrum sequimini ⁊ ipsuꝫ timete. Et. xiiij. c. Filij estote dñi dei vestri. Et. xviij. c. Perfectus eris ⁊ absq̄ macula coꝝ dño deo tuo. Et. xxiij. ca. Quꝫ votuꝫ voueris dño deo tuo: nō tardabis reddeꝛ. Et. xxxij. c. Deus fidelis ⁊ absq̄ vlla iniquitate iustus ⁊ rectus. Et Josue. ij. c. Dñs eniꝫ deus noster: ipse ē deus i celo surſuꝫ: ⁊ in terra deorsum. Et Judi. vi. c. Ego deus vester non timeatis deos amoꝛreoꝝ. Et primi Regū. ca. ij. Deus scientiaꝝ dñs est. Et. vi. c. Auxiliatus est nobis deus. Et. ix. c. Est vir dei in ciuitate hac. Et. ij. Regū. xiiij. c. Nō vult deus perire aīaꝫ. Et. xxij. c. Quis fortis preter deuꝫ nostruꝫ. Et. iij. Regū. iiij. ca. Dedit quoq̄ deus sapientiaꝫ salomoni ⁊ prudētiaꝫ multaꝫ nimis ⁊ latitudinē coꝛdis. Et iiij. Regū. v. c. Ponunt verba regis isra el. Nūquid deus suꝫ ego: vt occidere possim ⁊ vimificare. Eodē. c. scribitur q̄ dixit Naaman. Vere scio q̄ nō sit alius deus i vniuersa terra: nisi tm̄ de⁹ israel. Et ꝑmi Paralypomenō. xvij. ca. Dixit Natā ad Dauid. Omia q̄ i coꝛde tuo sunt fac: deus eniꝫ tecū est. Et. ij. Paralypome. xxv. ca. dicitur. Dei est adiuuare ⁊ i fugaꝫ vertere. Et primi Hesdre. i. c. Cirus rex persaruꝫ retulit. Omia regna terre dedit mihi dñs deus celi. Et Thobie. vi. c. scribūtur vba angeli ad Thobiaꝫ loquētis. Oste dā iquit tibi que sunt quib⁹ ꝓualere poteſt demoniū: hi nāq̄ sunt qui coniugium ita suscipiūt: vt deuꝫ a se ⁊ sua mēte excludāt. Et Judith. xiij. ca. Achioꝛ videns virtutē quā fecit deus israel: relicte gentilitatis ritu credidit deo. Et Job. xxiij. c. Deus mollivit coꝛ meuꝫ: ⁊ oīpotens ꝓturbauit me. Et in ps. iij. Cuꝫ invocarem exaudivit me deus. Et. vij. Dñe deus meus i te spaui. Et. ix. Propter quod irritauit impius deuꝫ. Et. xvij. Deus meus adiutoꝛ meus ⁊ sperabo i euꝫ. Et. xviij. Celi enarrāt gloriaꝫ dei. Et. xxiiij. Libera deus israel ex oībus tribulatiōibus suis. Et. xli. Quēadmoduꝫ desiderat cervus ad fontes aquaꝝ: ita desiderat aīa mea ad te deus. Et. xlij. Quia tu es de⁹ fortitudo mea Et. xliij. De⁹ auribus nostris audivimus Et. xliiij. Propterea vnxit te de⁹ ds tuus Et. xlv. Deus refugiuꝫ nostꝝ ⁊ vtus. Et xlvi. Oēs gētes plaudite manib⁹: iubilate deo i voce exultatōis. Eodē ps. Qm̄ rex oīs terre de⁹: psallite sapienter. Et. xlvij. Hic ē deus nr̄ i eternū: in seculū seculi. Et xlix. De⁹ deoꝝ dñs locutus ē. Et. l. Miserere mei deus: ꝛ magnā misericoꝛdiaꝫ tuaꝫ. Et. lij. De⁹ de celo prosperit sup filios hoīuꝫ. Et. liij. Deus i noie tuo saluuꝫ me fac. Et. lxv. De⁹ docuisti me a iuuētute mea. Et. lxvij. Quā bon⁹ israel de⁹ his q̄ recto sunt coꝛde. Et. lxxvi. Videt te aq̄ deus: viderūt te aq̄ ⁊ timuerūt ⁊ turbate

non peccasset filius hominis non venisset. Et iterū sup illo dctō apl'i pme ad thi. i.ca. Xp̄s iesus venit i hūc mundū saluos facere peccatores. Aug. ait. Nulla cā fuit veniēdi xp̄o dño nisi peccatores saluos facere. Tolle morbos tolle vulnera ⁊ nulla erit cā medecine. Et sup illo vbo Math. i. Ipse. n. saluū faciet ppl'z suū a petis eorū Aug. refert. si hō nō peecasset virgo nō perisset. Et idē sup isto verbo psalmi. Infixus sū i limo ꝓfundi. vtinā maneret hō i eo qō de⁹ fecit. Si maneret i eo qō deus fecit nō i limo ifixus esset quē deus genuit Et iterum Augustinus sup illo verbo Joan. xi. ca. Dñe ecce quē amas ifirmat. Si peccatores dñs nō amaret ad terrā de celo nō descēdisset. Et ad idē est dictū Gregorij i hymno. Exultet iā ãgelica. vbi ait. Nihil. n. nob nasci ꝓfuit nisi redimi ꝓfuisset. Et leo papa in sermene de nativitate ingt. Si hō ad imaginem ⁊ similitudinez factus i suo honore mansisset creator mūdi creatura nō fieret neqz sempiternus tēporalitatē subiret. aut equalis deo pr̄i dei filius formā serui assumeret. Et ne vlterius defatigenť animi auditorū cuz vtraqz opinio stare possit. Ego dico q̄ si ñ peccasset homo. qd fuisset. nobis revelatuz nō ē. Sufficere nobis debz q̄ xp̄s factus ē hō vt peccatū generis humani deleret. ꝫ dirigenda est ꝓtēplatio nostra hoc pie ad mētem revocādū. Cōsideremus ḡ quāta fuit admirāda charitas dei patris q̄ ꝓpio filio suo nō pepercit sed ꝓ nobis oīb⁹ tradidit illuz. De hoc scribiť ioan. iij. c. Sic deus dilexit mūdū vt filium suū vnigenitum daret vt oīs q̄ credit in illuz nō pereat ſz habeat vitā eternā. Nō hieronymus admirās i epistola ad damasiuz papā inquit. Que maior pōt esse clemētia q̄ vt dei filius. filius hois. putareť decē mensiuz fastidia sustineret. partus expectaret aduentum p̄ singulas adoleret etates. ⁊ post ꝓtu melias vocū alapas ⁊ flagella crucisqz p nobis fieret maledictū vt nos a maledicto legis absolueret. Et Gregorius reclamādo sic pr̄ez eternū allogť. O ĩextimabilis dilectio charitatis. vt seruum redimeres filium tradidisti. Et merito glibet instupoꝛē verti dz cuz audit deuz carne vestitum passibili. ⁊ humiliatū vsqz ad formā serui: nō ꝓpter suā ſz ꝓpter nostrā indigentiā vt nobis pereuntibus ferret opem.

¶ Nō tp̄s incarnatiōis xp̄i merito dr̄ tēpus plenitudis respectu dei. respectu angeli. ⁊ respectu hominis. Capi. iij.

Secundū mysteriū declarādū de incarnatiōe xp̄i dr̄ tarditatis. In quo fideliter ꝓfitemur xp̄z rōnabiliter distulisse tp̄s incarnationis vsqz ad sextaz etatē mūdi. Quare āt nō ante voluerit incarnari dixi i quodā sermone de annūciatiōe virginis. q̄ lz alibi sit notatus tamē ꝓ huius opis pfectiōe etiā i hoc libro scribitur. Nunc vero aperiendum est cur tempus illud quo deus hō factus ē ab apostolo tēpus plenitudinis appellať. Et ad hoc respondet dominus Bonauen. in. iij. di. i. in declaratiōe littere q̄ sic dicit. ¶ Pr̄imo respectu dei. qr̄ i incarnatiōe est facta plena participatio diuinitatis. Unde ad colocenses. ij. ca. dicit Apostolus. In xp̄o habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. ¶ Scō dicit tempus plenitudinis respectu angeli qr̄ per xp̄z reparata est angelorū ruina. Ideo dauid i ps. cix. ait Judicabit i nationibus implebit ruinas. ¶ Tertio dr̄ tp̄s plenitudinis respectu hominis. tū qa plene a culpa liberať. tum qr̄ plene est de vitate necessaria edoctus. tuz qa plena gratia diffusa ē i credētes. vñ dicitur Joannis. i. ca. q̄ ioannes baptista testimoniū phibēs ō xp̄o ait. De plenitudie eius accepim⁹ oēs ⁊ grāz ꝓ grā. qa lex per moysen data est. gratia ⁊ veritas per iesum xp̄m facta est.

¶ Qualiť accipiēdū sit mediū tp̄is in quo xp̄s incarnatus est. Capitulum. iij.

Certium mysterium declarandū de incarnatione xp̄i dicitur temporalitatis. Et in hoc inuestigādum est. An xp̄s incarnatus sit in medio tp̄is. Et quidā arbitranť q̄ sic. ꝓpter vba Abacuc prophete dicentis ca. iij. Dñe audiui auditionez tuam ⁊ timui. Domine opus tuum in medio annorū vivifica illud. In

medio annoruz notuz facies. Cum iratus fueris misericordie recordaberis. Que vba vt dr i argumēto i Abacuc itelligunt de xpo. Ex qb' id vr affirmari. q deus hō factus est in medio tpis. At ⁊ alij ꝯriū sentiūt tenētes q xps i vltimis tpib' visibiliter deus ⁊ hō mundo apparuit. Nā Aug. sup. iiij. ca. ioānis inqt de xpo. Iter ipsius est caro p nobis assumpta. Qui eni vbiqz ē quo it. nisi qr ad nos n̄ veniret si formaz visibilis carnis nō assumeret. Jō fatigat' erit ab itinere. Quid ē aliud q̄z fatigat' in carne. Quare ḡ hora sexta. quia etate seculi sexta. cōputa tāquā vnā horā Unā etatē ab adā vsqz ad noe. Scdam a Noe vsqz ad abrahā. Tertiā ab abrahaz vsqz ad dauid. Quartā a dauid vsqz ad trāsmigrationē babylōis. Quintā vsqz ad baptismū ioannis. Sextā vsqz ad ꝯsummationē seculi. hec ille. Cōstat aūt q sexta etas in q̄ xps venit nō ē in medio tpis cū sit vltima. ergo magna restat i hoc pplexitas quaz ammouēdā puto ne i dubio aīus in ꝯtēptū cadat scripturaz sanctaz. Et ppterea dicere possumus q mediū sumit duplicitet. s. stricte ⁊ punctaliter p eo tpe qd̄ equaliter distat ab extremis. s. principio ⁊ fine tpis. Et accipit large p eo. s. qd̄ ē iter illa extrema verba. itaqz Abacuc mediū tpis designāt. Hoc mō scdo q si stricte vellem' intelligere tunc nobis esset certitudinaliter cognita hora iudicij qd̄ in fine tēporū ⁊ cōsummatōe seculi fiet ꝯ id qd̄ saluator nr̄ dixit Marci. x. ij. Et matth. xxiiij. c. De die autē illa ⁊ hora nemo scit. Ob qd̄ Aug' li. xviij. d̄ ci. dei. dicit. Frustra ānos q remanent huic seculo ꝯputare ac diffinire conamur. cū hoc nō esse nr̄z ex ore vitatis audiuimus. Sufficiat igit nobis agnoscere q incarnatus ē xps inter p̄ncipiū ⁊ finē tpis qd̄ est mediū valde latū nō āt i extremitatibus in p̄ncipio. s. ⁊ fine. De ānis vo q fluxerūt a p̄ncipio mūdi vsqz ad incarnationem xpi varia est opinio. Nā sz Bedam fuerūt anni qnqz milia cētuz nonagintanouē. Alij vo ꝯputāt annos tria milia nongētos sexaginta. Nō tn̄ pp hoc cuiquā duruz videri dz. cū difficillimū credā puncta licere posse seruari memoriā annoꝝ i rebus gestis. Debemus itaqz nos oī curiositate deposita redēptori nr̄o gr̄as q̄s possumus dicere. quia non expectamus amplius cū in carnē ventuꝝ q iā venit ⁊ viā fecit omnibus vt facile saluari possumus aperuit qz tanuā regni celoꝝ ad qd̄ nos ipse perducat q viuit ⁊ regnat in secula seculorum.

¶ Sermo quartus in quo tractatur de incarnatiōe dn̄i nr̄i iesu xpi a cuius explicita fide iam nullus excluditur.

In hoc apparuit charitas dei in nobis qm̄ filium suū vnigenitū misit deus i munduz vt viuamus p eum. Uerba sunt Joannis prime sue canonice. c. iiij. Refugit quorūdaz animus deum incarnatum audire q blasfemiam arbitrantur quod nos ad laudez creatoris nostri accedere cōfitemur. Tūc quidem illum benedicimus cum stabili fide credimus eum pro nobis hominez factū. Ut autez ꝯfundant increduli ⁊ mens bonoꝝ in ipsa veritate letet in hoc sermone de incarnatione iesu xpi benedicti verba faciemus. de qua locutus est ioannes in verbis in themate positis vbi tria mysteria occurrunt consideranda.

¶ Primum dicitur possibilitatis.
¶ Secundum necessitatis.
¶ Tertium credulitatis.
¶ Qualiter fuit possibile deum carnem assumere.

Capitulum. i.

Primū mysteriū cōsiderāduz dr possibilitatis i quo ostēdemus q deum icarnari fuit possibile. Et hoc sm Tho. iij. pte. q. i. triplici ratione.

¶ Primo ratione omnipotentie.
¶ Secundo ratione excedentie.
¶ Tertio ratione conuenientie.

¶ Primo ostēdit possibilitas icarnationis rōne oīpotentie. Nā cuz deus sit oīpotens pōt omne illud qd̄ nec cōtradictionē includit nec aliquē defectū i deo ponit. iuxta vbū angeli ad virginē beatissimā Luce. i. dicētis. Nō erit impossible apud deū omne verbū. Sz deū humanā naturā assumere nec ꝯdictionē icludit. nec aliquez

defectuz in deo ponit. qd patet. qz diuina natura vniri humane in vnitatē psone ñ est aliud q̄z diuinā psonaz q̄ ab eterno fuit hypostasis respectu diuine nature esse hypostasiz respectu humane nature i tpe. hoc āt ñ dicit aliquā īperfectionē sz potius dignitatē ⁊ nobilitatez. Sicut. n. cū deus sit bonus ab eterno in nullo fit derogatio bonitati sue dū est cā bonitatis creature i tēpore. q̄z uis bonitas creata lōge sit iferior bonitate icreata. Sic cuz psona filij dei sit hypostasis itelligibilis itellectualis ⁊ spūalis ⁊ increata ab eterno. i nullo derogat ei si fit hypostasis rōnalis nature create i tpe Et quēadmodū deus de ñ creāte fit creās in actu absq̄z aliq̄ sui mutatiōe. sz solū facta mutatiōe ex pte nature create. Sic psona filij dei q̄ nō erat hypostasis humane nature i actu absq̄z aliq̄ sui mutatiōe vel inouatiōe facta est hypostasis ipsius sola mutatione facta ex pte assumpte nature. Hinc leo papa i sermone ait. In vtraq̄z eius natura idem est dei filius. nr̄a suscipiēs ⁊ ppria nō amittēs. i hoīe hoīez renouās i se incōmutabilis pseuerās. Deitas. n. que illi cū pr̄e cōis est nullū detrimentū oīpotētie subijt nec dei formā sui forma violauit. qz summa ⁊ sempiterna essentia que se ad humani generis inclinauit salutē. Nos quidē in suā gloriā transtulit. sed qd erat esse nō desit. Secūdo ostendit possibilitas incarnationis rōne excedētie. vt eni inquit Hilarius. Plura potest deus facere q̄z itellectus intelligere. Sed homo potest rationabiliter dicere ⁊ intelligere deuz incarnatum. Tū propter sue potentie sapientie ⁊ bonitatis eminentē manifestationē que facta est in humani generis assumptiōe. Tū ppter operz diuinoz excellētē ꝯsumationez que facta est cū vltimū ꝯiunctū est primo. Tuz propter peccati satisfactionē. ¶ Tertio ostendit possibilitas incarnationis ratiōe cōueniētie. Nā eoz est facilis vnio q̄ ad inuicē similitudinē hñt Sz homo creatus est ad imaginē ⁊ similitudinē dei. ergo sibi vniri potuit humana natura in vnitatē psone. Sz ex ista rōne tria posset qs querere. An humana natura sit magis assumptibilis a filio dei q̄z quelibet alia natura. Et posset aliqs arguēdo pbare q nō. maxime ex duobus. Primo qa Aug⁹ i epistolo ad volusianuz inqt. In rebus mirabiliter factis tota ratio facti est potētia faciētis. Sed potentia dei facientis incarnationez q̄ est opus maxime mirabile nō limitat ad vnaz naturā cū potentia dei sit infinita. ergo natura humana nō ē magis assumptibilis a deo q̄z aliqua alia creatura. Secūdo similitudo est ratio faciēs ad incarnatiōis cōgruitatē. sz in natura angelica īuenit expressior similitudo dei q̄z i humana. vt dicit Gregorius. xxxvij. li. moraliū. ⁊ i omelia de centū ouibus. ergo natura angelica magis erat vnibilis q̄z humana. Ad hoc plene intelligendum dicit Tho. in. iij. pte. q. iiij. Qd aliqd assumptibile dr̄ q̄si aptū sumi a diuina psona q̄ qdē aptitudo nō pōt intelligi sm potētiā passiuā naturalē que nō se extendit ad illud qd trāscendit vnio psonalis creature ad deū: Uñ relinqt q assumptibile dicat aliqd sz cōgruentiā ad vnionē p̄dictaz q̄ attendit sm duo in humana natura. s. sz eius dignitatē ⁊ sm eius necessitatē. Scdm dignitatē qz humana natura inquantū est rationalis ⁊ intellectualis nata ē attingere aliqualiter ipsum verbū p suā operationē cognoscendo ⁊ amando ipm. Scdm necessitatē āt qz īdigebat reparatiōe cū subiaceret originali peccato. Hec duo āt soli hūane nature ꝯueniūt nā creature irrationali deest dignitas. angelice vero necessitas. Cum ergo dicimus q creatura irrationalis nō est assumptibilis. nō ita dicimus q subtrahamus aliqd diuine potentie. sz ad ostēdēdū cōditionez creature que ad hoc aptitudinē nō habet. de angelo vero iā dictū ē q nō erat i eo necessitas ppter peccati angelici irremissibilitatem.

¶ Qd qnq̄z rōnib⁹ p̄cipuis fuit necessariū ex pte hoīs xp̄z icarnari. Ca. ij.

Secūdū mysteriū ꝯsiderādū de icarnatiōe xp̄i dr̄ necessitatis. Ubi q̄rit an fuit necessariū xp̄z icarnari. Et ad hoc dic scus Tho. iij. pte. q. i. q necessitas ista refert ad hoīez p xp̄m icarnatū redimēdū

Et ꝑm hoc necessariuz dicitur dupliciter. Uno mō sine quo nō pōt qs ꝓseq fin ẽ vt cibus necessarius est ad vite sustētatiōem. Allio mō p qd melius puenit in finem. vt equus ẽ necessarius ēt hoi sano vt melius iter pficiat. Mō fuit necessarium ꝑmo mō xp̃z icarnari. qz ōs cui⁹ sapiētie nō ẽ numer⁹ nec est finis potētie ⁊ vtutis ei⁹. potuisset sua volūtate ⁊ auctozitate hoi lapso succurrere. fuit tn̄ scdo mō necessariuz. qz p xp̃m icarnatuz homo melius pōt i finem suum peruenire. Et hoc multiplici ratione.

¶ ꝓma dicitur fidei robozatio.

¶ Secunda spei subleuatio.

¶ Tertia charitatis inflammatio.

¶ Quarta vite exemplatio.

¶ Quinta hominis instructio.

¶ ꝓma rō dī fidei robozatio. magis q dez robozaꝝ hō i fide ex eo q ipsi deo icarnato loquēti de mysterijs inuisibilib⁹ credit. Un̄ Aug. libzo. ix. de ciuitate. dei. Ut homo ingt fidentius ambularet ad vitatē ipsa vitas dei filius hoie assumpto ꝓstituit atqz fundauit fidez. ¶ Notādū ꝫ pp illud vbū hoie assumpto. q ephesina synodus dicit q psona nō assumpsit hoiez. Ex quo scūs Tho. iij. pte. q. viij. ait. Nō locutiōes doctoꝝ q dicūt xp̃m assumpsisse hominē nō sunt extendende tāqz ꝓprie sz pie sunt exponende. vt dicamus hoiez assumptū q ei⁹ natura ẽ assumpta. Et qa assumptio terminata ẽ ad hoc q fili⁹ dei sit hō.

¶ Scda rō quare meli⁹ hō saluaꝝ p xp̃m icarnatū dī spei subleuatio. Subleuaꝝ qp pe spes nr̄a vt futurā beatitudinez expectemus dū xp̃s i sua icarnatiōe nobis oñdit quāta ẽ erga nos dilectio dī p̄ris. Hinc Aug⁹ li. xiij. de trini. ingt. Nihil tā necessariū fuit ad erigēdā spē nr̄az qꝫ vt demōstrareꝯ nobis quātuz diligeret nos deus. Quid vō huius rei isto iudicio mānifesti⁹ qꝫ q dī fili⁹ nr̄e nature dignat⁹ ẽ inire ꝓsortiuz. ¶ Tertia rō dī charitatis inflāmatio ¶ Quis nā tā durus tā ihumanus tā ferreus sit q deū ñ diligat a quo tātū se diligi ꝓspicit vt nō nisi amoze dignet assumere formā serui. Iō Aug⁹ li. de cathetizādis rudibus ait. Que maioꝝ cā est aduentus dñi nisi vt ostēderet deus dilectiōem suā i nobis. Et ifra subdit. Si amare pigebat saltē reamare nō pigeat. ¶ Quarta rō dicit vite Exēplatio. Habēt nāqz hoies xp̃z exēplar ois virtutis ⁊ bone beateqz vite. Et iō Aug⁹ i quodā sermōe de natiuitate dicit. Nō nō erat sequendus q videri poterat. Deus sequendus erat q videri nō poterat. vt ḡ exhibereꝯ hoi ⁊ q ab hoie videreꝯ ⁊ quē hō sequereꝯ de⁹ factus ẽ homo.

¶ Quinta rō dicit hois ĩstructio. Instruitur. n. vnusqsqz vt intelligat quāta sit hois dignitas. ne illaz coingnet peccādo. ꝓpterea Aug⁹ li. de vera religiōe ingt. Demonstrauit nobis deus qꝫ excelsū locū iter creaturas habeat hūana natura in hoc q hoibus ĩ vero hoie apparuit. Et leo papa i sermone de natiuitate sic segꝫ. Agnosce o xp̃iane dignitatē tuā ⁊ diuine consors factus nature noli i veterē vilitatē degrani ꝙuersatiōe redire. Nō valet ḡ qspiā recte se decetero excusare. si ad paradisū ōlicias ñ festinet. cū tot ac tāta p̄conia ō vite eterne immarcessibili gloria vndiqz sonant.

¶ Nō tpe isto oēs obligāt credere explicite mysteriū xp̃i icarnati. Lapi. iij.

Certiū mysteriū ꝓsiderādū de icarnatiōe xp̃i dī credulitatis. In quo videdū ẽ. an credere mysteriū xp̃i sit de necessitate apud oēs. Et ad hoc dicit scūs Tho. iiij. q. ij. Nō via hois veniendi ad iusticiā ẽ mysteriū incarnatiōis ⁊ passiōis xp̃i. Dicit. n. Actuū. iiij. ca. Nō ẽ aliō nomē datū hoib⁹ in quo oporteat credētes saluos fieri. Et Aug. in li. de corzeptione ⁊ gra ingt. Illa fides sana ẽ q̄ credimus nullū hoiez siue maioris siue pueratis liberari a ꝓtagiōe mortis ⁊ obligatiōe peccati nisi p vnū mediatoꝛez dei ⁊ hoiuz ieſuz xp̃z. Oportuit ḡ mysteriū incarnationis christi aliqualiter omni tpe eē creditū apud oēs. diuersimode tn̄ sm diuersitatez tpoꝝ ⁊ personaꝝ. Nā ante statum peccati hō habuit explicitā fidem de xp̃i incarnatiōe sm q ordinabaꝫ ad ꝓsumationez glorie. nō āt sm q ordinabaꝫ ad liberatiōez a pctō p passionē ⁊ resurrectiōez qz hō ñ fuit p̄scius pcti futuri. vꝫ āt incarnationis xp̃i

prescius fuisse. ex eo q dixit. pp hoc relinquet hō prem ⁊ matrez ⁊ adherebit vxori sue vt dr̄ Genesis.ij.c. Ex hoc apls dicit sacramētū magnū eē ī xp̄o ⁊ ī ecclesia. qd̄ qdē sacramētū nō ē icredibile p̄mū hoiez ignorasse. Post pctm̄ āt fuit explicite creditū mysteriū xp̄i. n̄ solū q̄ztū ad icarnationē. sz ēt q̄ztū ad passionez ⁊ resurrectiōem qb⁹ humanū genus a pctō liberat. Qualiter ⁊ p̄res antiq patriarche. s. ⁊ pphete prefigurarūt xp̄i passionē qbusdā sacrificijs ⁊ añ legē ⁊ sub lege: quoꝝ qdē sacrificioꝝ significatū explicite maiores cognoscebāt minores āt sub velamine illoꝝ sacrificioruz credētes ea diuinitus eē disposita. q̄si d̄ xp̄o vēturo habebāt fidē velatā. Post tp̄s āt gr̄e reuelate tā maiores q̄z minores tenent̄ hr̄e fidē explicitā de mysterijs xp̄i p̄cipue quātū ad ea q̄ cōiter ī ecclia solēnizant̄ ⁊ pponūt̄. ¶ Sz ꝯ ista posset qs obijcere. ¶ Prīo qr nullus tenet̄ credere qd̄ nō cognoscit. Sz hoies nō cognoscūt mysteriū icarnatiōis. qr ihes baptista vr̄ illd̄ ignorasse cū exn̄s ī carcere misit ad xp̄z discipulos dicēs. Tu es q vēturus es an aliuz expectam⁹. Scd̄o qr dionysius dicit ī li. de celesti ierarchia. Multi gētiliū salutez adepti sunt per mysteriū angeloꝝ. ⁊ tn̄ isti n̄ habuerūt d̄ xp̄o fidē iplicitā nec explicitā. His rn̄det̄ ad p̄mū q ioānes nō ignorauit mysteria xp̄i icarnati q dixerat ioannis.i. Ego vidi ⁊ testimoniuz phibui qr h̄ ē filius dei. Vn̄ nō dicit. Tu es q venisti. Sz tu es q vēturus es: querēs de futuro nō de p̄terito. Similiter nō ē credēduz q ignorauerit eū ad passionē vēturū qr dixerat. Ecce agnus dei ⁊c. pnūciās ei⁹ imolatiōez futurā. Pōt g̊ dici secundum Gregoriū q inqsiuit ignorās an ad īfernū ī ppria psona eēt descēsurus. Vel sz Ambrosiiuz nō q̄siuit ex dubitatiōe siue ignorantia sed magis ex pietate. Vel sicut Crisosto⁹ dicit nō q̄siuit q̄si ipe ignoraret sz vt p xp̄z satisfieret eius discipulis. Ad quoꝝ instructionē xp̄s rn̄dit signa operū on̄dēs. Ad dictū v̄o dionysij rn̄det Tho. q multis gentiliū fuit facta reuelatio de xp̄o. vt pz de iob q dixit.xix.ca. Scio q redēptor me⁹ viuit. Et idē de sibillis. Si q tn̄ saluati fuerūt qbus reuelatio nō fuit facta nō fuerūt saluati absqz fide mediatoris. qr ⁊ si nō habuerūt fidē explicitā. habuere tn̄ fidē iplicitaz diuina puidētia credētes deū eē liberatorē hoīuz sz modos sibi placitos. ⁊ sz q aliqb⁹ v̄itatē cognoscētib⁹ ipse reuelassz. hec Tho. Quare credere mysteriū xp̄i hoc tēpore obligant̄ oēs hoies mūdi. cū nullus iaz de ignorātia nisi volūtaria excusare se possit. Ipz qppe icarnādū p̄dixerūt pphe. Incarnatū v̄o post eius ascēsionē ī celū p̄dicauerūt apostoli. quoꝝ sonus exiuit ī oēz terrā. Pro ipo īsup eiusqz nois ꝯfessiōe tot milia viroꝝ ac mulieꝝ letāter ⁊ libentissime martyriū violentāqz mortez tulerūt. Fuerūt ad huc sapiētissimi vtriusqz lingue grece. s. ⁊ latine eruditissimi doctores q tāta ī laudez xp̄i scripserūt vt nullus eū iā venisse ratiōabiliter dubitare possit. Ob qd̄ Maxim⁹ ī sermōe de martyrib⁹ inqt. Nō sine magno discrimine religiōis v̄itatē disputam⁹ quā tātoꝝ sanguine ꝯfirmatā videmus. Magni piculi res ē si post pheta rū oracula. p⁹ aploꝝ testimonia. post martyꝝ vulnera veterē fidez q̄si nouellā discutere p̄sumas. ⁊ post tā manifestos duces ī errore pmaneas. hec ille. Credam⁹ g̊ ī xp̄z illūqz totis visceribꝰ diligam⁹. vt sic mereamur fieri pticeps gr̄e sue p quā tādem ad vitam perueniamus eternaz. Amen. ¶ Sermo qntus de icarnatiōe xp̄i ī quo ꝯfutātur errores illorū q mūdanā sapiētiā sectantes male sensere de xp̄o.

Fides vestra non sit in sapientia hominum sed ī virtute dei. doctoris gentium verba sunt ista originaliter. i. ad Corintheos ca.ij. Propter vanam curiositatez hominuz qui se ingenio ac proprijs sensibus archana dei comprehendere putant. exorte sunt opiniones multe false quidez ⁊ omnino spernende Hic siquidem mos est supborum vt de seipsis presumentes cuz dei magnalia virtute propria non possint attingere in erroruz foueas dilabātur. Cuz ergo audiunt in incarnatiōe iesu xp̄i factā

vnionē naturaꝝ i psona diuina. Et q vn⁹ idē q erat ab eterno de⁹ ipse ex tpe verus erat homo statiz a veritate discedūt. Contra quos in hoc sermone de icarnatiōe xpi dicturi erimus sub titulo de falsis errorib⁹ circa xp̄z incarnatuz. in qbus heretici qdā sapientia mundana inflati ceciderūt. Mā t doctor gētiū i verbis ꝓpositis admonet cunctos fideles vt reiectis naturalib⁹ rōnibus q̄ ortū hñt ab humana sapiētia credāt simpliciter t pure his q̄ nobis virtus diuina reuelauit. Ob quod euitare debemus tres errores principales.

¶ Primus error est circa vbuz eternale.
¶ Secundus circa animam rationalez.
¶ Tertius circa naturam corporalez.
¶ De tribus opinionib⁹ falsis circa verbū eternale q̄s heretici maligni inuenerūt.

Capitulum. i.

PRimus error circa xp̄z incarnatū est circa verbum eternale. in quo triplex opinio falsa continetur.

¶ Prima dicitur productionis.
¶ Secunda conuersiōis.
¶ Tertia filiationis.
¶ Prima opinio falsa dicitur produtionis. Cōfitet qdez fides catholica deuz ab eterno vbuz ꝓduxisse qō t deus ē. Alt Eunomius hereticus dicebat verbuz nō ab eterno sz ex tpe ꝓductuz. sequēs quozūdaz philosophoꝝ opinionez q dicebāt a deo effluxisse quādā mentez in q̄ essent oīuz rerū forme quā vocabāt paternuz intellectum Et hanc Auicenna super primo de celo t mundo dixit esse primam intelligentiam mouentez primuz celuz. Sz vt sic loquentes reprobemus. videnduz prius est quid sit verbuz i diuinis. Et adhoc dicit Franciscus de marone i quodaz sermone. Verbuz est seōa i trinitate psona p modum nature t itellect⁹ ꝓducta. De hoc Aug. vj. de trinitate ait. Verbū solus filius accipit. t eo dicit vbū quo filius. Et i. xv. li. de trinita. Idez Aug⁹ ingt. Ipsa ꝓprietas psonalis filij diuersis noib⁹ significat. ad exprimendaz diuersimode pfectiōez eius vt oñdat p̄i equalis dicit filius. vt oñdat p̄i p oīa similis dr imago. vt oñdat imaterialiter genitus dicit verbuz. Ad habendaz ât alt qualez noticiaz istius verbi vt refert Bonauentura in. i. di. xxvij. cōsiderare debemus qualiter verbuz reperit i nobis. Mā vox significatiua in nobis dicitur verbū. sed tm̄ large t denominatiue inquantum significat interiorez mentis ꝯceptuz. sicut vrina dicit sana inquātū est sanitatis indicatiua. Et iō ꝓprie dicit verbū id qō per vocez significat. s. interior mētis ꝯceptus Unde Aristoteles i. i. periermenias. Voces ingt sunt note. i. signa eaꝝ q̄ sunt in aia passionuz. Et ideo ꝯceptus mentis iterior ēt si nunq̄z p vocē designaret ꝓprie dr verbuz. Hinc Aug⁹. xv. de tri. ait. Quisqs pōt intelligere verbuz nō solum anteq̄z sonet. vox etiaz anteq̄z sonoꝝ eius imagines cogitatiōe inoluant. pōt videre aliquā illius verbi similitudinez de quo dictuz est. In principio erat verbuz. Aduertendū tm̄ q duplex est nobis ꝯceptus mētis interior. Unus informis t iperfectus. Alius formatus t pfectus. Cuius rō est qz cognitio nra pcedit de impfecto ad pfectum. Et iō de re primo habemus ꝯceptū cōfusuz t iperfectuz. vt dr. i. phisicoꝝ. Et talis ꝯceptus nō dicit ꝓprie verbuz. sz cogitatio. pcedēdo ât ꝓuenim⁹ ad habenduz ꝯceptuz rei pfectuz t determinatuz q a philosophis vocat diffinitio a sanctis ât verbum. In deo ergo ponit vbuz nō ad similitudinez verbi large dicti qō est ipsa vox significatiua vel ꝯceptus rei impfectus qz i deo nihil ē sensibile vel impfectū. Et pp hoc voxē significatiua q̄ est sensibilis t ipsa cogitatio q̄ sz sic intelligat tamen impfectionez implicat nō habent ibi locū. sz ibi ponit verbuz inquātuz importat ꝯceptuz rei pfectū. Quia deus vnico actu itelligēdi seipsuz t oīa alia ꝯcipit pfecte. Ex quo pz differentia verbi nr̄i ad verbuz diuinuz. qz vbum nostruz i mente plurificat. Quot. n. sūt ibi ꝯceptus pfecti vl formati tot sunt ibi verba. In deo autez est verbū vnicuz qz non ē ibi nisi vnicus ꝯceptus pfectissim⁹. Iteruz verbuz in nobis est accidens t qd trā siens. qz nō semp actu itelligimus. Sz in deo idez est q̄ substātia diuina. Est ēt ver

buz semp actu pmanens ⁊ eternuz. Et vt i qt Aug. nos frequēter cogitamus q̄ nescimus. ⁊ sic verbo nr̄o ꝯiuncta ē fallacia frequēter q̄ nolumus. ⁊ tunc iuncta ē displicētia. q̄ nō possumus. tunc iuncta est ipotētia verbuz āt diuinuz est verissimuz placētissimuz oipotentissimuz. Et de illius eternitate loqt̄ Joānes cū dicit i p̄ncipio sui euāgelij. In p̄ncipio erat verbū. Aug. li. vj. d̄ tri. i p̄ncipio. ait sic dictū est q̄si diceret añ oīa. Uñ sciēdū q̄ p̄ncipiū i diuinis. aliqñ ē nomē essentiale ⁊ sic cōuenit toti trinitati. sic sumit̄ i c. i. extra de suz. tri. ⁊ fide ca. cū dr̄. Unū vniuersoꝝ p̄ncipiuz. Aliqñ ē nomē psonale ⁊ qñqz significat pr̄ez q est p̄ncipiuz sine p̄ncipio. sicut sumit̄ ab Aug. li. iiij. de tri. vbi dicit. Qd̄ pr̄ est p̄ncipiuz totius deitatis. qñqz significat filiū q ē principium de p̄ncipio. sicut sumit̄ ab aplo ad hebreos. i. Et tu i p̄ncipio. i. i filio terram fundasti qñqz significat pr̄ez ⁊ filiuz q sunt vnū p̄ncipiū spūs scti. Qñqz significat eternitatem. ⁊ sic accipit̄ a ioāne. In p̄ncipio. i. ab eterno. Hic Athanasius i suo simbolo ait. eternꝰ pr̄ eternꝰ filius eternus spūs sctūs. Et hilariꝰ i li. de tri. Inter gignere ⁊ gigni nulluz cadit mediuz. Magister vero sniaꝝ di. ix. p̄mi li. pbat v̄buz esse eternuz. Primo ex rōne sumpta a simili ⁊ ē talis. Splendor ē eiusdez duratiōis cū igne ⁊ tñ est generatus ab igne. ergo multo fortius cū filius sit splendor pr̄is q̄zuis ab ipso generet̄ erit ei coeternus. Scd̄o iducit Magr̄. Aug. q ait. filius dei ē virtus ⁊ sapientia g̊ si nō est eternus aliqñ fuit deus sine v̄tute ⁊ sine sapientia qd̄ est ipossibile. Scotus v̄o ⁊ Bonauē. sup p̄fata di. dicūt q̄ pcedens est posterius duratōe eo a quo procedit triplici ratione.

¶ Primo ratione limitatiōis potentie

¶ Secundo ratione modi producendi.

¶ Tertio ratione libertatis.

¶ Primo rōne limitatiōis potentie qñ pducens nō hz a p̄ncipio sue duratiōis potētiā pductiuā pfectā. sicut hō a p̄ncipio pueritie ñ hz potētiā generādi pfectā. Et ideo eius filius necessario ē posterior eo duratiōe. ¶ Scd̄o rōe mōi pducēdi. Qñ. n. aliqd pducit̄ p motuz q motus est i tpe oz q̄ pductū sit posteriꝰ pducente duratiōe. qz pductuz hz p̄mo eē i illo istāti i quo terminatur ille motꝰ. ¶ Tertio rōne libertatis Qñ aliqd pducit̄ libere ⁊ nō de necessitate nature. tunc pductuz ē posteriꝰ pducente. qz tale agens pōt expectare ad pducenduz suuz effectū. Sicut creare a deo cuius potētia est pfectissima ⁊ sine trāsmutatiōe ⁊ motu. tñ creatura nō est sibi coeterna qz ab eterno pducer̄ noluit. Et si obstaret qs q̄ spūs sctūs pducit̄ p modū volūtatis. ⁊ tñ ē eternꝰ. Dicit Ricardus in. i. di. x. Qd̄ creature emanāt a deo p modū volūtatis nō tñ de necessitate. sz i diuersitate substātie. Spūs āt scūs emanat a suo p̄ncipio p moduz voluntatis de necessitate imutabilitatis ⁊ in idemptitate substantie. Redeamus iam ad verbi eternitatem cōcludentes q̄ nullo mō pōt poni in diuinis q̄ filiꝰ sit posterior patre. Primo qz nulla est ibi potentia productiua iperfecta. potuit nanqz ab eterno pater generare filiuz. Scd̄o qz verbum nō procedit p motuz ⁊ mutationez. Tertio qz filius pcedit a patre de necessitate nature qz deus necessario intelligit se. quare ⁊ filius patri est coeternus. ¶ Scd̄a opinio falsa circa verbuz eternale dicit̄ ꝯuersionis. Quidaz hereticus cui nom̄ Apollinaris. tenere p̄sumpsit q̄ verbū sit i carnē cōuersuz. ppterea qz i euāgelio dr̄ verbum caro factū est. Sicut aqua cōuersa ē i vinuz. de qua Jobis. ca. ij. scribit̄ vt āt gustauit architriclinꝰ aquā vinū factū. Sz hoc ñ est simile. qz aq̄ potuit i vinuz ꝯuerti. verbū āt dei in carnē conuerti ipossibile est. Qd̄ sctūs Tho. i. iiij. summe contra gentiles probat triplici ratione.

¶ Primo ratione immutabilitatis.

¶ Secundo ratione simplicitatis.

¶ Tertio ratione incōmunicabilitatis.

¶ Prīo rōe imutabilitatis. Est vtiqz deꝰ imutabilis. Oē āt qd̄ ꝯuertit̄ i aliud mutatur. Cū g̊ v̄bū dei sit deus. ipossibile est q̄ fuerit i carnē ꝯuersuz. ¶ Scd̄o fuit ipossibile rōe simplicitatis. deꝰ ē summe simplex. Si g̊ v̄bū dei ē in carnē ꝯuersuz. oportet q̄ totū verbum sit conuersuz. qd̄ aūt in

aliud conuertitur desinit esse quod erat. sicut aqua i vinū ꝯuersa nō ē ampli⁹ aqua. sequeret̄ ḡ ꝫ Apollinarē ꝙ post icarnatio nē v̄bū dei ñ erit. qd̄ ē ipiū ⁊ iniqssimū dicere. ¶ Tertio ē ipossibile ꝙ v̄bū dei ꝯuertat̄ i carnē rōne icōicabilitatis. Eoꝝ. n. q non cōicāt in materia ⁊ in genere vno impossibile est fieri ꝯuersionē. Naz ex linea ñ fit albedo qꝛ sunt diuersoꝝ generum. neqꝫ corpus elementare pōt ꝯuerti i aliqd̄ corpus celeste vel in aliquā corporeā substantiā ⁊ ecōtra qꝛ nō ꝯueniūt i materia. v̄buz āt dei cū sit deus nō cōicat i materia nec i genere cū quocūqꝫ alio eo ꝙ deus neqꝫ in genere est neqꝫ materiā hz. ergo ipossibile est v̄buz i carnē fuisse ꝯuersum dicit̄ igit̄ caro factū ꝓpter illā indissolubilē vnionē qua sibi copulauit humanā naturā ita mirabiliter ꝙ vnus ⁊ idem erat dei ⁊ virginis filius nature diuine ⁊ humane ꝓprietate salua. De hoc sic eleganter loqtur leo papa i sermone Uerbū dei deus q erat in principio apud deū ꝑ qd̄ facta sunt oia ⁊ sine quo factū ē nihil ꝓpter liberādū a morte eterna hoiez factus ē hō. Ita sē ad susceptionez nr̄e humilitatis sine diminutione sue maiestatis iclinās vt manēs qd̄ erat. assumēs qd̄ nō erat verā formaz serui forme i qua deo pr̄i equalis ē vniret. Et tāto federe vtrāqꝫ naturā ꝯsecraret vt iferiorē assumeret glorificatio nec supiorez minueret assumptio. Salua igit̄ vtriusqꝫ ꝓprietate substātie ⁊ i vnā coeunte ꝑsonā suscipitur a maiestate humilitas. a virtute infirmitas. ab eternitate mortalitas. ⁊ ad deponēdū ꝯditiōis nr̄e debitū natu ra iniolabilis nature ē ifusa passibili. At ⁊ icreduli instāt ꝑscrutari tāte vnionis modū. ⁊ hoc aliquo exemplo sua deri sibi flagitāt. Quibus ego respondeo ꝙ in vanū laborāt qui audire debent suauissima v̄ba leonis pape iā noiati i sermone de natiuitate dicentis. Excedit qdē dilectissimi multūqꝫ supereminet omnē humani eloquij facultatez diuini opis magnitudo. Et inde oritur difficultas fandi vñ adest ratio nō tacendi. Quia i dño nr̄o ihu xp̄o filio dei nō solū ad diuinaz sed ad humanā specat naturaz quod dictum est per prophetaz. Generatiōez eius qs enarrabit. vtrāqꝫ. n. substantiā i vnā ꝯuenisse ꝑsonaz nisi fides credit sermo nō explicat. Et iō nūqꝫ materia deficit laudis. qꝛ nūqꝫ sufficit copia laudatoris. Gaudeamus igit̄ ꝙ ad eloquēdū tāte materie sacramentū ipares sumus. Et cū salutis nr̄e altitudinē attingere ñ valem⁹ sentiamus nobis bonū esse ꝙ vincimur. Nemo ad cognitionē veritatis magis appropinquat qꝫ q itelligit i reb⁹ diuinis ēt si multū ꝓficiat semp sibi superesse qd̄ q̄rat. Hec ille Quare fideliter ꝯfitemur ita icarnatū verbū dei. vt ille q erat dei filius ab eterno ꝫ diuinā naturā. de virgine ꝫ humanā nasceret̄ ex tpe. Et q erat deus ipassibilis imortalis ⁊ gloriosus ꝫ diuinitatē passibilis eēt mortalis ⁊ humilis ꝫm humanitatem. ¶ Tertia opinio falsa circa v̄bū eternale dr̄ filiatiōis. Nā qdā heretici vt paul⁹ samosetan⁹. Cherinthus ⁊ Ebiō dixerūt ꝙ lz v̄bū caro factuz sit tñ xp̄s nō ē dei filius ꝑ naturā sz ꝑ gr̄az siue ꝑ adoptionē ꝯ quos dixi plene i sermōe Tu es xp̄s filius d̄i viui. i quadragesimali sup. vj. fer. iiij. ebdomade i quadragesima. ostēdiqꝫ ꝙ xp̄s ē natus ex deo pr̄e ⁊ ex virgine matre secundum veritatem nature.

¶ De tribus falsis opinionib⁹ adinuētis circa aiam xp̄i. Capi. ij.

Secūdus error a nobis vitādus de xp̄o icarnato ē circa aiaz rōnalem de qua triplex opinio falsa repit̄.

¶ Prima dicitur negationis.

¶ Secunda ignorationis.

¶ Tertia contagionis.

¶ Prima opinio falsa circa aiaz xp̄i dicitur negatiōis. Pleriqꝫ nāqꝫ heretici negauerūt exp̄sse xp̄z habuisse aiaz rōnalē dicētes ꝙ loco aie fuit diuinitas ei⁹. Sumpserūt āt occasionē erroris qꝛ nescierūt itelligere illd̄ dictū Iob̄is. i. Uerbū caro factū est Ex quo arguebāt ꝙ denoiatio fieri dz a digniori. Cū ḡ aia dignior sit corpe si i xp̄o fuisset aia iohannes dixisset Uerbū aia nō verbum caro factum est. Sed cōtra istos dicit scūs Tho. i quarto ꝯ gētiles. ꝙ deus forma corporis esse non potest propter

Vide retro folium 6

mittat quosdã defectus eẽ i aliqbus particularibus reb⁹ ne ipediat bonũ vniuersi pfectũ. Si eni oia mala ipediret: mlta bona deessent vniuerso. Nõ esset vita leõis si nõ essz occisio aialiũ. Neqz essz patiẽtia martyrũ: si nõ essz pcussio tyrãnoz. Ideo Augu. i Enchiridion ingt De⁹ oẽs nullo mõ sineret aliquod malũ eẽ i operib⁹ suis nisi vsqz adeo essz oipotẽs z bon⁹ vt bene faceret de malo. Nr vo itellectus nr debilis z ifirmus nõ põt archana dei penetrare: cuz videm⁹ vel bona malis: vel mala bõis: aut mozi probos z vtiles ipios z iniquos diuti⁹ viuere z huiusmõi cetera recordari debem⁹ illius grauissime sentẽtie Dauid i ps. Judicia di abyssus mlta. Cui pcordat quod Paulus scribit ad Roma. xj. ca. O altitudo diuitiaz sapiẽtie dei: q̃s incõprehẽsibilia sunt iudicia eius z inuestigabiles vie ei⁹. Utiqz piculosissime erãt qui profunda secretoz diuinoz suis viribus proprijs attigere tentant. Ob quod Lactantius lib. pri. diuinaz istitutionum dicebat. Veritas z archanũ summi dei q fecit oia igenio z proprijs sensibus nõ põt prehẽdi. Alioquin nihil inter deũ: hoiez qz distaret: si cõsilia z dispositiões illi⁹ manifestatis eterne cognitio assequerez humana. ¶ Secũdo creator omniũ dicit dñs ratione imutatonis. Põt ipse duz sibi placet immutare legez z proprietatẽ cuiuscũ qz create nature. Ut enim iquit Tho. prima parte. q. centesima quinta. Si ordo reruz psideret prout depẽdet a prima causa sic cõtra rerũ ordinez de⁹ facere non põt. Sic eni ꝟiuz ordinẽ faceret si faceret cõtra suã pscientiaz aut volũtatem aut bonitatez. Si vero cõsideret ordo rez prout depẽdet a qualibet suaz causarũ: sic deus põt facere pter ordiez reruz: q̃ ordini secundarum causarum ipse nõ est subiectus sed talis ordo ei subijcit quasi ab eo procedens non per necessitatem nature: sed per arbitrium volũtatis: potuisset enim z alium ordinem rerum istituere. Unde potest pter hunc ordinem istitutum agere cum voluerit: puta agẽdo effectus secõdarum causarum sine ipsis: vel etiam prodcẽdo aliquos effectus ad quos cause secũde nõ se extendunt. Jdeo Augus. pra faustum inquit. Deus cõtra solitum cursum nature facit sed ptra summam legem taz nullo modo facit: quam cõtra seipsum nõ facit. Et iteruz ibidem. Illud est vnicuiqz rei naturale: quod ille fecerit a quo est omnis modus: numerus: z ordo nature. Jgit duz sibi placuit de durissimo lapide aquã edurit populo sitiẽti. Sicut ponitur Exo. xvij. ca. Grauitatẽ a ferro abstulit: cum tẽ pore Helisei de securi excussum z i aquaz demersuz supernatauit: vt notatur de con se. di. ij. ca. renera. Refrigerauit ardorez ignis: qui tres pueros i illuz iniectos: nec i minimo lesit: Ut habetur Danielis. iij. capi. Et alia innumera fecit: tam i veteri quã noua lege sicut ẽt cospicim⁹ i operib⁹ miraculosis. ¶ Tertio dicitur domin⁹ ratione anihilationis: si enim vellet: i nihilũ cũcta redigeret. Unde Hieremias capi. ij. dicebat. Corripe me domie: verumtamen in iudicio z nõ in furore tuo ne forte ad nihilũ rediges me. Tamẽ aliqui contra hoc arguunt: qm̃ deus est causa reruz vt sint per suam bonitatez quia secunduz Augu. i primo de doctrina christiana. In quantuz deus est bonus summus. Si ergo deus nõ potest nõ esse bonus neqz videt q possit facere vt res non sint z ex cõsequenti nec illas anihilaꝛ. Ad hoc respõdet Tho. prima parte. q. cẽtesima quarta Quod deus bñdictus nõ produxit res i eẽ agẽdo ex necessitate nature. Quod si esset veruz: nõ possz rem alquã anihilare: sicut nec potest a sua natura mutari. Produxit autem oẽm creaturaz ex libera voluntate ex qua esse ipsius creature dependet. Cõseruat vero deus res in esse inquantum eis continue influit esse. Sicut itaqz anteqz res essent: potuit eis nõ communicare esse: z sic eas nõ facere. Itaqz postqz iaz facte sunt potest eis nõ influere esse: z sic esse desisterẽt absqz preiudicio diuine bonitatis que nõ dependet ex rebus creatis. Et licet posset de⁹ res anihilare: nihil tamẽ omnino in nihilum redigitur: ex eo q magis manifestatur potentia diuina i re

ꝛ .im consideratione ꝯ in illarum annihilatione. Ideo sapiens Ecclesiastes. iii. ca. ait. Didici q omnia opera que fecit deꝰ perseuerēt in eternum. Dicta sunt hec de potestate dei excelsi vt sic mortales homines amplissimum sempiternumqꝫ dñm eius contuentes maiestati sue subesse non repugnēt. Ipse nāqꝫ est deus magnus. dominus ꝛ rex magus super omnes deos. Ipse est rex regum ꝛ dominus dominātiū cuiꝰ eterna potestas: que non auferetur ab eo. Ipse est qui domat colla superba: ꝛ cōcidit ceruices peccatorum. Ipse deniqꝫ ē de quo Paulꝰ scripsit prima ad Thimo. primo. c. Regi seculorum immortali ꝛ iuisibili soli deo: honor ꝛ glia i secula seculoꝝ ¶ Sermo scōs de simplicitate dei: ꝫ ido latras ꝛ colētes hoies atqꝫ celestia corpa.

Spiritꝰ est deus. Et eos qui adorāt eu ꝫ i spiritu ꝛ vitate adorare oꝫ. Saluatoris nostri vba sunt ista originaliter. Joannis. iiij. c. Qui deum verum rem aliqnaꝫ corporeaꝫ esse suspicantur: profecto in laqueum inciāt erroris: ꝛ pniciosissime falsitatis. Naꝫ licet nulla creatura eiꝰ magnitudini valeat comparari: nihilomius cuncta que corporis inde i suo esse perficiuntur: ab illius natura sunt penitus aliēa. Est quidem deus vere ꝛ summe simplex: vt Augst. docet in. vi. de trinitate. Jdeo tenenduꝫ ē firmiter vt. s. Thomas docet. i. pte. q. iiij. Quod i deo nō ē ꝓpositio neqꝫ partiuꝫ quātitatiuaꝝ: neqꝫ forme ꝛ materie: neqꝫ i eo est aliud natura ꝛ suppositiuuꝫ: neqꝫ aliud nā ꝛ eē: Neqꝫ ē in eo ꝓpositio generis ꝛ differentie: Neqꝫ subiecti ꝛ accidētis. Sꝫ vt faciliꝰ ōi simplicitatē capiamꝰ i pīti ꝫmone tres vitates theologicas explicabimꝰ. ¶ Prima q deus est spiritus. ¶ Scōa q i deo nō ē ꝓpositio foꝛe ꝛ mſie. ¶ Tertia q ds i ꝓpositionē alioꝝ nō vēit ¶ Quod deus ē spūs: ꝛ nullo modo pōt eē corpꝰ: vel aliqd corpeū. Lap. i. Prima veritas: q deus nō ē corpꝰ Hoc declarata Tho. prima parte. q. iij. Primo quia nullum corpus mouetur nō motum: ꝛ deus est principiū mouens īmobile. Secundo: Quia deus est id qꝺ est nobilissimum in entibus: quod cuncti sapientes: profitentur. Impossibile autez est aliquod corpus dari nobilissimū omnium entium. Nā corpus aut ē viuum. aut non viuum. Corpus viuum nobilius est corpore non viuo. Corpus autem viuum non viuit inquantum corpus: quia sic omne corpus viueret. Oportet ergo q viuat per aliquid aliud. sicut corpus nostrū viuit per animam. Illud ergo per quod viuit corpus nobilius est ꝯ corpus: Quare impossibile est deum esse corpus. Sed arguere possumꝰ q ds sit corpꝰ gnqꝫ rōnibꝰ ¶ Primo ratione attributionis. ¶ Secundo ratione figurationis ¶ Tertio ratione testificationis. ¶ Quarto ratione situationis. ¶ Quinto ratione terminationis. ¶ Primo arguitur q deus sit corpus ratione attributionis: Nam scriptura attribuit deo trinam dimensionez que spectat ad corpus. Scribitur enim Job. xi. capi. Excelsior est celo: ꝛ quid facies profundior inferno ꝛ vnde cognosces: longior terra mensura eius ꝛ latior mari. Sed ex huiusmodi verbis non concluditur q deus sit corpus: quia sacra scriptura cum trinaꝫ dimensionē deo tribuit sub similitudine quantitatis corporee: quantitatem ipsius virtualem designat: vputa per profunditatez: virtutez cognoscendi occulta: Per altitudinem excellentia maiestatis super omnia. Per longitudinem durationem sui esse. Per latitudinem affectum dilectionis ad omnia. Vel vt Dionysius dicit in libro de diuinis noibus. Per profundi tatem dei intelligitur incomprehensibilitas essentie eius: Per longitudinem processus virtutis omnia penetrantis. Per latitudinē superextenſo eius ad omnia in quantum. s. sub eius protectiōe omnia cōtinentur: ¶ Secundo possumus arguere: q deus sit corpus ratione figurationis Omne nanqꝫ figuratiuuꝫ est corpus cum figura sit qualitas circa quantitatē. Deꝰ āt videtur esse figuratus. Nā Geneſis. i.

ca. dixit. Faciamus hoiez ad imaginē ⁊ similitudinem nostram. Figura vero dicit esse imago: sed ex hoc non concluditur q deus sit corpus: quia homo dicitur eē ad imaginem dei non ꝑm corpus sed ꝑm id quo homo excellt alia animalia: quantuz ad rationem ⁊ intellectum: que sunt resī corporee. ¶ Tertio arguimus quod deus sit corpus ratione testificationis. Testatur enim scriptura deum habere ptes corporis. Unde in ps. dicitur. Oculi domini super iustos ⁊ aures eius in preces eorum. Et iterum. A facie domini mota est terra. Et Job. x. ca. Manus tue dñe fecerunt me. ¶ Ad hoc respondemus q locutiones huiusmodi metaphorice sunt accipiende: partes quidem corporee attribuuntur deo ratione suoz actuuz: ꝑm quādam similitudinem: sicut actus oculi ē videre. Unde oculus de deo dictus significat virtutem eius ad viuendum suo modo itelligibili ⁊ simile ē de aliis. ¶ Quarto arguimus ratione situationis: situs nō conuenit nisi corpori sed ea que ad situm pertinent dicuntur ō deo. Nam scribitur Esaie. iij. ca. Stat ad iudicanduz dñs. Et vj. ca. Vidi dominuz sedentē Stare itaqz ⁊ sedere ad situz spectant ergo deus est corpus. ¶ Ad hoc ut predictum est rñdemus. q ea que ad situz pertinent attribuūtur deo ꝟz quandā similitudinē. Et sic dicitur sedens propter suaz īmobilitatez ⁊ auctoritatez ⁊ stare propter suaz fortitudinez ad debellanduz omne quod ei aduersatur. ¶ Quinto arguimus ratione terminationis: nihil vtiqz potest esse terminus mot' localis a quo ⁊ ad quē nisi sit corp' vl aligd corporeuz. ſz ōs i scriptura dr eē termin' mot' localis vt ad quē: ꝑm illud ps. Accedite ad euz ⁊ illuminamini. Et vt a quo: iurta illud Hieremie ca. xvij. Recedentes a te in terra scribentur. ¶ Hec ratio soluitur quoniā ad deū non acceditur passibus corporalibus euz vbiqz sit sed affectib' mentis eodēqz modo ab eo discedit̄. Ita q accessus ⁊ recessus sub similitudine localis mot' designāt spūalē affectū. Quod propter summā simplicitatē que ē in deo nō cadit in eo cōpositio materie ⁊ forme.

Capitulum secunduz.

Secunda veritas: q in deo non est cōpositio forme ⁊ materie. Prima ratio ꝑm Tho. est: quia materia id quod est in potentia est. Et deus est actus purus non habens aliquid de potentialitate. Secunda ratio quia omne compositum ex materia ⁊ forma est corpus. Quātitas enim dimensiua est: que primo inest materie ⁊ deus non est corpus Tertia ratio quia: omne compositum ex materia ⁊ forma est perfectum ⁊ bonum per suā formam vnde oportet quod sit bonum per participationem secundū q materia participat formam. Purum autez quod bonuz ⁊ optimuz quod est deus non est bonum per participationem. Quia bonum per essentiam est prius bono per participatiouez. Et si quis instaret quod in deo ponitur ira ⁊ gaudium ac similia que sunt passiones coniuncti: vt dicit Aristoteles primo de anima. Respondere possumus q ita tribuuntur deo secundum similitudinem effectus. Effectus nanqz ire est punire punitio igitur dei ira eius est ⁊ sic de reliquis que nullo modo de deo accipiūtur secundum passionis defectuz. Ex predictis sequitur q deus est idem q natura sua siue essentia. quoniā in his que non sunt composita ex materia ⁊ forma in quibus indiuiduatio non est per materiā idividualez. i. per hanc materiaz sed ipse forme per se idiuiduant̄ oportz quod ipse forme sint suppositā subsistentia. vnde in eis non differt supposituz ⁊ natura sicut in rebus compositis ex materia ⁊ forma necesse ē q differat natura vel essentia ⁊ supposituz. Luz itaqz deus vt dictuz est non sit compositis ex materia ⁊ forma. oportet q deus sit sua diuinitas sua vita ⁊ qcquid aliud de deo sic predicatur:

¶ Quod deus non venit in compositionem alicuius creature neque sicut principiū formale neqz materiale. Capi. iij.

Certia veritas ē q deus in cōpositionē alioz nō venit neqz sic̄ ꝓncipiū formale neqz sic̄ ꝓncipiū materiale.

est causa prima efficiēs. cuius est primo ⁊ per se agere. Quod aūt venit i cōpositionē alicuius nō est primo ⁊ per se agens: ꝫ magis compositus. Et licet Aug. libro de verbis domini dicat q verbum dei q ē deus ē forma non formata: quare sequeretur q cuz forma sit pars cōpositi. Tñ sc̄ūs Tho. dicit q verba sci augusti. sunt sane intelligenda: qñ verbuz in diuinis ē forma exemplaris ⁊ nō forma que ē pars alicuius cōpositi. Quare ex dictis ligdo cognoscere possum⁹. ꝯmultipliciter erraue runt antiqui. Nam quidam dixerunt q deus esset aīa mundi que informat celuz ⁊ terrā ⁊ oībus viuētibus ministrat vitaz Et q p quattuoz eleñita fusa vniuersa sub celo gignat protegat ⁊ cozrūpat: scōm illō Virgilij i. vi. Principio celuz ⁊ terras cā posqz liquētes. Lucētēqz globū lune titaniaqz astra. Spiritus itus alit totāqz īfusa per artus. Mēs agitat molez ⁊ magno se cozpore miscet. Inde hoīum pecudūqz genus vite volātū. Et q̄ marmozea fert mōstra sub equoze pōtus. Hec opinio impia est ⁊ falsa qñ vt est predictuz nō potest ēsse deus propt̄ suā perfectionem. formale neqz materiale principiū creature licet sit causa efficiens ⁊ finalis omnium rerum quia est alpha ⁊ o principium ⁊ finis. Alij vero tenuerut celestia cozpoza esse deos de quibus ita Lactantius scribit libzo. ij. diuinaz instit. Philosophi stoyce discipline i ea sūt opinione vt oīa celestia q̄ moueantur in deoz numero habēda esse cēseant. Siquidē Lucilius stoicus apd Ciceronē sic logtur. Hāc ergo in stellis constātiaz hāc tantā in taz varijs cursib⁹ pueniētiā nō possum intelligere sine mente ratione cōsilio que cuz in siderib⁹ eē videamus nō possumus ea ipsa nō i deozuz numero ponere. Et paulo īfra Lactāti⁹ sic sequitur Vos o philosophi nō soluz indoctos ⁊ impios vez cecos ⁊ ieptos ⁊ deliros probamus. quoniam ignozātiaz imperitoz vanitate vicistis. Illi enim solez ⁊ lunaz vos etiā sidera deos putatis. Nōnulli vero ad hāc venerunt superstitionez vt hoīes putauerunt fuisse deos. nā vt Lactātius refert libzo. i. Coluerūt egyptij Isidē. Mauri Jubā. Macedones cabirum. Ipeni vranuz. Latini faunum Sabini Xātum. Romāi quirinuz. Atheniēses mineruā. Samij iunonē. Paphij venerē. Lemnij vulcanuz. Marij liberuz. Delfici apollinē q omēs fuerunt homines. Ex quo ibi Lactātius subdidit. Marcus tullius qui nō tantuz pfectus ozatoz ꝫ philosophus fuit. Siquidē solus extitit platonis imitatoz i colibzo quo seipsuz de morte filie cōsolatus ē. nō dubitauit dicere dos gn publice colerētur homines fuisse. Et in libzo de natura deoruz Licero sic fatetur. Suscepit autez vita hoīuz cōsuetudoqz cōmunis vt beneficijs excellētes viros in celuz fama ac voluntate tollerēt. Hinc hercules. Hinc Castoz. hinc pollux. hinc esculapi⁹. hinc liber. In primo vero diuinaz institutionuz lactantius deridet illos qui Jouez deū appellāt. Vana inquit psuasio est eoz qui nomē ionis summo deo tribuunt. Et iterum ibi de Joue ait antiqu⁹ auctoz Emerus q fuit ex ciuitate messana res gestas ionis ⁊ ceteroruz qui dij putantur collegit historiam quam cōtexuit ex titulis ⁊ inscriptionibus sacris que i antiquissimis templis habebātur. Maximeqz in fano ionis trifili vbi auream columnaz positum esse ab ipso ioue titulus idicabat. i qua columna sua gesta prescripsit vt monumenta essent posteris reruz suaz. Et iterum infra ait. Olipus ambiguuz nomē est ⁊ mōtis ⁊ celi. In olimpo autez Jouez habitasse docet hist⁹ria eadez: que dicit Eadez tempestate Jupiter in monte olimpo maximaz partem vite colebat ⁊ eo ad eum i ius veniebat si que res incōtrouersia erant. Item siquis qd noui inuenerat quod ad vitā humanā vtile eēt eo veniebat atqz ioui ostēdebat Et iteruz ibi Lactantius ait. Licero de natura deoruz cuz tres ioues a theologis nominari diceret ait tertium fuisse cretēsez saturni filiuz cuius i illa insula sepulchruz ostēditur. Quomodo ergo potest de⁹ alibi esse viu⁹. alibi mortuus. alibi haberet ē pluz. alibi sepulchrum. hec ille. Ubi ostendere cōtendit quod iupiter homo morta-

lis nō deus fuit. Sz mirū nempe est qd ꝺ romanis antiquis ꝑdicat. Ad tātam nāqz demētiā deuenerūt vt ēt meretrices deas colerent. Nā vt inqt lactāti⁹. Romuli nutrix lupa honoribus ē affecta diuinis. fuit enī faustuli vxor ⁊ ꝑꝑ vulgati nois vilitatē lupa īter pastores nuncupata est. vnde ētiā lupanar dicit. Quedā insup metetrix Leena dicta cū tyrannū occidisset pro dea est habita. Et qa nephas erat simulacruz ꝯstitui meretricis ī tēplo apollinis effigiē posuerūt cuius nomē gerebat. Colebāt ad huc faulam meretricē. Et de alia Flora refert lactantius ꝙ cū magnas opes ex arte meretricia quesiuisset populū romanum scripsit heredē certāqz pecuniā reliqt cui⁹ ex anno fenore suus natalis dies celebraret editione ludoꝝ quos appellant floralia Nō qa senatui flagitiosuz videbat ab ipo noie argumentū sumi placuit vt pudenderei quedā dignitas adderet. Deam finxerūt eē q̄ floribus ꝑsit eāqz oportere placari vt fruges cū arboribus aut vitibus bene prospereqz florescerēt. Et ne singulis īmoremur tā romani q̄z cetere nationes idolatre vt Paulus scribit ad romanos primo ca. Mutauerūt gloriā incorruptibilis dei in similitudinē imaginis corruptibilis hominis ⁊ volucrū ⁊ quadrupedū ⁊ serpētuz Cōtra quos ita pulchre scriptū est sapiētie xiij. ca. Uani sunt omnes homines ī quibus nō subest sciētia dei. Et de his q̄ videntur bona nō potuerūt itelligere eū q ē. Neqz opibus attēdētes agnouerūt qs esset artifex. Sed aut igne aut spiritū aut citatum aerē aut giruz stellarū aut nimiā aquā aut solē aut lunā rectores orbis terraruz deos putauerūt. Quorū si specie delectati deos putauerūt sciāt quāto his dominator eoꝝ speciosior ē. Speciei. n. generator hec oīa cōstituit. hec ille. Nos ꝟo qbus veritas iā effulsit. neqz paganoꝝ deliramētis innitimur satis superqz reprehēsibiles sum⁹. qa deū verū magnū ⁊ oīpotētē agnoscētes illi vt decet reuerētiā debitā nō īpendimus neqz ad promissā nobis ab eo hereditatez celestis regni procuramus accedere. Ad quā nos ipse perducat qui est benedictus in secula seculorum Amen.

¶ Sermo tertius de incarnatione ihesu xpi ī quo declarat sūma liberalitas dei patris ⁊ tēpus incarnationis conueniens.

Et ubi venit plenitudo tēporis misit de⁹ filiū suum factū ex muliere factuz sub lege vt eos qui sub lege erāt redimeret vt adoptionē filiorū reciperemus. Doctores gētiū verba sunt ista originalit ad Galathas iiij. ca. Descendit de celo in vterum virginis deus dei filius vt hoiez perditū redimeret atqz reduceret ad regna celoruz. Post lapsuz siqdē primorū parētū humanū genus per longissima tēpoꝝ spacia sub diuina indignatione permansit. Oēs eramus filij ire nec dabat cuiq̄z aditus ad paradisuz. Traebāt patres ad limbū. ibiqz habitabāt in tenebris. nō valētes attingere ad lumē desiderabile visionis diuine. Oēs iusti erāt ī luctu ⁊ mundus totus paucissimis dumtaxat exceptis. idolis deditus post principē tenebraꝝ currebat. Tandem recordatus deus ꝙ puluis sūm⁹. misertus est figmēti sui. Et ira deposita aperuit fontē pietatis sue. misitqz filiū suū dilectū q verus deus ⁊ homo. malis oībus finē dedit. Cū vero nos deceat tanti beneficij memores ēē. ne propter ingratitudinē impij apud altissimū īueniamur. Iccirco ī hoc sermone de incarnatiōe ihesu xpi loq īcipiem⁹ de qua dixit Apostolus paulus verba ī themathe posita. vbi tria mysteria erunt declaranda.

¶ Primum dicitur charitatis.
¶ Secundum tarditatis.
¶ Tertium temporalitatis.
¶ De varijs opinionibus circa incarnationem christi. si homo non peccasset.

Capitulum primum.

Primū mysteriū declarandū dicit charitatis. In quo deuote cōsiderādū ē q̄z ardentissima fuit erga nos charitas dei patris q pro nobis peccatoribus filiū suuz carnem assumere ⁊ crucē fecit subire. Sz pro spirituali nō qdē curioso īgenij nostri exercitio circa dubiū illud

aliq̃ztisp̃ isudabimus quo queri solet. An si nõ peccasset adaz xp̃s fuisset icarnatus. Et de hoc apud theologos pitissimos duplex extat opinio. Prima eoꝝ q tenent ꝙ si nũq̃z Adaz lapsus esset adhuc deus homo factus fuisset. ⁊ vt dicit Bonauẽtura i.iij. disti.i. Isti distinguũt de icarnatione. Naz cuz incarnatio sit carnis assumptio. caro assumpta põt cõsiderari dupliciter. aut quantũ ad substantiaz aut quantuz ad defectuz passibilitatis. si fiat sermo de ipsa q̃ztuz ad defectũ passibilitatis ⁊ mortalitatis tũc si nõ peccasset hõ ⁊ redimend⁹ ñ esset xp̃s mortalẽ carnẽ nõ assumpsisset. Si vo loq̃mur de icarnatiõe ꝫ ꝙ dicit assumptõez hmuane nature simpliciter.i. sine defectibus ⁊ penalitatib⁹. sic volũt isti ꝙ si nunq̃z peccasset hõ. adhuc xp̃s fuisset icarnatus. Assumũt aũt hui⁹ opinionis cõfirmationez septez persuasiuas rationes.

¶ Prima dicitur hominis perfectio.
¶ Secunda humane nature dispositio.
¶ Tertia dei manifestatio.
¶ Quarta humane nature exaltatio.
¶ Quinta meriti cõparatio.
¶ Sexta matrimonij significatio.
¶ Septima anime xp̃i nobilis conditio.

¶ Prima rõ ꝯfirmans opinionẽ p̃fatam dicitur hoĩs ꝑfectio. Incarnatio qppe facit ad hoĩs ꝑfectionez. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs ad ꝑfectionẽ vniuersi i hoc ꝙ ꝯpletionez dat humano generi. Primo quãtũ ad illd̃ qd̃ respicit naturã. Scd̃o q̃ztũ ad illud qd̃ respicit gr̃az. Tertiũ q̃ztũ ad illd̃ qd̃ respicit gl̃iaz. Primo q̃ztũ ad illd̃ qd̃ respicit naturã. ⁊ i incarnatione est ꝯsumatio modoꝝ educendi hoĩez i esse. Quadruplex nanq̃z modus est educẽdi hoĩez i esse. Primus nec de viro nec de muliere sicut fuit Adam. Scd̃s d̃ viro sine muliere. sicut eua. Tertius d̃ viro ⁊ muliere. sicut educimur oẽs Quartus de muliere sine viro. sicut eductus est xp̃s. Sz h̃ q̃rtus est i icarnatione. ergo si hõ stetisset incarnatio fuisset. aut si nõ. tũc vnus modus productionis hoĩuz deficeret. ⁊ sic vniuersuz ꝑfectũ ñ esset qd̃ est maximũ incõueniẽs. Dicit nãq̃z Aug⁹ i li. de libero arbitrio. ꝙ vniuersuz hz tantaz ꝑfectionez ꝙ nemo põt i eo iperfectuz aliqd rationabiliter iuenire. nec rõnabiliter aliqd addere. ¶ Scd̃o icarnatio facit ad ꝑfectionez hoĩs q̃ztuz ad illud qd̃ respicit gr̃az. Naz xp̃s est caput ecclesie nõ solũ ꝫz diuinaz naturaz. sz etiaz ꝫz humanaz sicut dicit Aug⁹ sup Johez. Sz si hõ nõ peccasset adhuc esset corpus ecclesie. aut ḡ di filius icarnaret. aut corpus ecclesie remaneret acephaluz sine capite. ¶ Tertio incarnatio facit ad ꝑfectõz hoĩs q̃ztũ ad illd̃ qd̃ respicit gl̃iã. Ut.n. iqt Aug. li. d̃ spiritu ⁊ aĩa. totũ hoĩez assũpsit vt totũ beatificaret. vt siue it⁹ igrederet siue ex̃ egrederet pascua iueniret. Sz hõ debebat tot⁹ btificari. ⁊ ita plene si ñ fuisset lapsus sicut post q̃z cecidit. Ergo si adhuc nõ peccasset xp̃s fuisset incarnatus. ¶ Scd̃a ratio pro p̃dicta opinione dicit̃ humane nature dispositio. Dicit eniz glosa sup illo verbo ad hebreos. Nusq̃z apprehendit angelos nõ angelice nature data est dignitas vt ei ꝑsona diuina vniretur. Si ergo humane nature nihil datur frustra. Si nõ peccasset talis dignitas ñ remaneret vacua. sz adhuc vniret̃ cũ diuina natura. ¶ Tertia rõ dicit̃ dei manifestatio. Nã ita decebat deũ manifestare suaz potentiaz sapiẽtiaz ⁊ bonitatẽ si hõ stetisset sicut si lapsus esset. ergo si oĩa ista facta sunt i ope icarnatiõis videt̃ ꝙ icarnatio adhuc fuisset. ẽt peccato hoĩs nõ iterueniẽte. ¶ Quarta rõ ẽ humane nature exaltatio. In icarnatiõe siqdem filij dei humana natura est plurimũ exaltata. Si ergo deus incarnat̃ ex hoc ꝙ huna natura peccat. videt̃ ꝙ hõ reportat cõmodũ de malicia sua. qd̃ nõ decet iustum retributorez. ¶ Quinta ratio dicitur meriti comparatio. Tante vtiq̃z nobilitatis ⁊ difficultatis est mereri ⁊ vendicare siue acquirere sibi infinitum bonuz. sicut satisfacere pro offensa que est cõtra infinitum bonũ. Si ergo homo non poterat satisfacere pro se de offensa qua offenderat deũ. sic nec per se potest mereri habere deũ. ergo sicut oportunũ fuit filiũ dei icarnari homine cadente vt pro homine satisfaceret sic videtur ꝙ opportunum fuit dei filium

incarnari hoīe stāte vt hoc mereri posit p
eū. ¶ Sexta rō dicitur matrimonij signi-
ficatio. Si equidem hō lapsus nō fuisset.
nihilominus fuisset sacramētuz matrimo
nij. Si vō sacramentuz matrimonij in cō
iunctōe sexuū dicit siue significat ꝓiunctio
nez xp̃i ⁊ ecclesie quantuz ad naturaz vni
onem pp ipseparabilitatē. Vñ Apostol⁹ ad
ephesios. v. ait. Sacramētū hoc magnū
est. Ego āt dico i xp̃o ⁊ i ecclesia. ergo si hō
stetisset aut sacramentuz matrimonij eēt
falsuz signuz. aut dei filiꝰ fuisset icarnatus.
¶ Septima ratio dicitur anime xp̃i nobi
lis conditio. Si incarnatio facta ē princi-
paliter propter peccati expiationez seque
retur ꝙ anima christi facta sit nō principa
li ītētione. ꝫ quadā quasi occasiōe. Sz icō
ueniēs est nobilissimaz creaturaz occasio
naliter esse ītroductaz. cum agens itendat
principaliter opa nobiliora. Igit videtur
ꝙ inconueniens sit dicere incarnationez
factaz esse pp hois reparationez. ¶Predi-
ctis itaqz rōnibus muniti affirmant pleri
qz. ꝙ si non peccasset Adaz adhuc xp̃s car
nē assumere non refugisset. Sed aliorum
scōa opinio est. ꝙ si nō fuisset peccatū ho
minis. neqz fuisset aliquo pacto icarnatio
subsequuta. Et isti qdem rōes pro alia pte
siue opiniōe productas p̃mo soluere ⁊ nil
illas valere ꝓtendūt. Deinde seipsos mu
niunt viriliter ⁊ defendūt taz rōnibus ca
tholicis q̃ auctoritatib⁹ fidedignis. Di-
cūt ergo ꝙ p̃ma rō debilissima ē. qz dum
dicit ꝙ deum ꝓueniebat icarnari pp pfe
ctionez vniuersi quodāmō deuz intra pfe
tionez vniuersi ꝓcludit. ⁊ quandaz necessi
tatez icarnationis ꝓponit ei. qō ꝓtra mētē
philosophi. qui. xi. Methaphysice ait. ꝙ
deus supza oēz ordinez vniuersi ponend⁹
est. sicut non dicitur esse dux de exercitu ꝫ
supza exercituz. Et ad illud qō dicitur de
multiplici modo educendi hominez. Re
spondetur ꝙ ille quartus modus educen
di hominez nō est de perfectione vniuer-
si. sed supza perfectionez. Ideo Jeremias
xxxi. ca. dicit. creauit dñs nouuz super ter
ram femina circundabit viruz. ex quo nō
segtur. ꝙ si homo stetisset ꝙ talis modus
producendi hominez esset. nec ex hoc seq
tur ꝙ vniuersuz sua pfectiōe careret. Si-
cut etiam non potest argui impfectio vni
uersi quantuz ad suscitationez mortui quā
deus nō fecisset si homo pstitisset. ¶Posset
etiā dici ꝙ de illo mō productiōis nō pōt
argui veritas icarnatiōis. qz deus posset
producere hoīem de muliere absqz viro
g tū nō eēt de⁹. Ad aliō vō qō seq̃batur in
p̃fata rōne ꝙ icarnatio facit ad pfectioem
hois quantuz ad illud qō respicit gr̃am ex
quo xp̃s ē caput ecclesie ꝫ humanaz natu
raz. ¶Ridet ꝙ duplex ē propetas capitis.
Una q̃ attendit p̃m ꝓformitatē ad mēbra
Alia q̃ attēditur ꝫ gratuitā donoꝝ influen
tiaz. ¶Ratione p̃me proprietatis xp̃s ē ca
put ecclesie inquantū hō. ¶Rone vō scōe ca
put ē iquātū de⁹. Et hac rōne p̃cipaliter
tenet rationē capitis. Jō esto ꝙ icarnatus
nō eēt adhuc ecclesia capite non careret.
ga sicut ecclesia angeloꝝ hz caput deū. ita
ecclesia hoīuz. quare nō seq̃t ꝙ corpus ec-
clesie esset acephalū. cuius nō haberet ca-
put ꝫ oēz proprietatē. De illo vō qō dici
tur ꝙ icarnatio facit ad pfectionez homi-
nis quātuz ad gloriaz. ¶Ridetur ꝙ illa nō
est ratio p̃cipua icarnationis ꝫ annexa p̃n
cipali. pro eo ꝙ si nunq̃ de⁹ icarnatus eēt
hō glorificatiōe corporis sui ⁊ visiōe dei p
fecte ⁊ totaliter beatus esset. Visio. n. xp̃i
corporalis spectat nō ad essentialez cōple
tionē beatitudinis sed ad qōdaz acciden-
tale gaudiū. Maz gloria corporis ⁊ sensuū
exterioꝝ erit p redūdātiā delectatiōis ve
niētis ab aia ex visiōe dei. vt dicit Aug⁹ i
epistola ad dioscoꝝ. Unde multum dero
gare videt summo bono. qui dicit ipsum
ñ sufficere absqz bono creato sibi adiūcto
ad hominē perfecte beatificandū. ¶ Se
cunda ratio soluitur. quia illa idoneitas ⁊
congruitas data humane nature ad incar
nationem attenditur ex parte reparabili-
tatis hominis principaliter quāuis ratio
ne dignitatis ⁊ aliarum ꝓditionū aliquo
modo attēdat. Ideo sicut homo nō fuisset
reparat⁹ si nō cecidisset q̃uis eēt reparabi
lis sic deitati nō eēt vnitus q̃uis eēt vni
bilis. Nec tñ frustra fuisset illa potētia ga

multe sūt potētie ⁊ idoneitates q̄ ad actuz nō reducunt ⁊ tñ frustra nō sūt ga dignitati ⁊ nobilitati nature attestant. Nec dicit potētia frustra si nō reducitur ad actuz ꝫ tūc frustra ē cū ad actum nō reducitur. ⁊ tñ ad actum exigit eam reduci tempus ⁊ locus. ¶ Scōa ratio friuola cēsetur ex eo q̄ deꝰ sufficiēter manifestauit suā potentiā sapiētiā ⁊ bonitatē p opus creationis rex distinctionis ⁊ ornatus. ꝫ istā manifestauerit in opere icarnatiōis dū pp hois lapsū decuit xp̄m carnē assumere. ¶ Quarta adhuc rō ficitur. q⁹ ꝫ p xp̄z icarnatū sit exaltata humana natura nō tñ segtur q̄ homo ex hoc reportet cōmodū de malicia sua. q⁹ icarnatio nō fuit ex malicia hois. ꝫ ex sūma benignitate ⁊ sapiētia dei. Quia eniz sapientia dei vincit maliciā. Hinc est q̄ nō patit eē malū aliquod de quo nō eliceat bonū ⁊ ēt maius bonū. Alioqn nō pfecte maliciam vinceret. ¶Propterea cōtra prevaricationē ade q̄ totū genus humanū iterfecit statuit rectitudinē scōi ade q̄ pro toto genere humano posset satisfacere. Et cuiꝰ obediētia multo plus sibi placeret q̄ꝫ inobedientia adę potuit sibi displicere. Quare filiuz dei icarnari nō fecit nra malicia ꝫ dei charitas nimia ⁊ misericordia. ¶ Quinta ratio nihil ꝓcludit qm̄ nō eodē mō se habent meritū vite eterne ⁊ satisfactio pro offēsa. Mā ad meritū vite eterne sufficit cōplacētia ex pte merētis. ad hāc āt cōplacētiā sufficit diuina gratia. Et q⁹ gram diuinā poterat homo habere pmissionē spūs sci ⁊ filij in mente absq̄ filij missione i carnē. Nicē q̄ ad pfectionē meriti vite eterne ñ oportuit icarnationē iteruenire. Ad satisfaciendū āt nō solū regrit q̄ satisfactio placeat ꝫ q̄ dānū recōpēsare valeat. ⁊ honorez deo sublatū restituat. Et iō nō tāta fuit necessitas incarnatiōis pp necessitatē merēdi sicut propter necessitatē satisfaciendi. Et q̄ istud sit verum patet i angelis quoꝝ natura nō ē vnita verbo ⁊ tñ meruerūt vitam eternā. Insup esto q̄ tante difficultatis sit mereri vitā eternā sicut satisfacere pro offēsa. tñ nō oportet q̄ propt̄ hoc necessaria sit incarnatio xp̄i pro eo q̄ spiritus scūs ipse qui p charitatē mouet aīam dignā eam facit gloria sempiterna. Sed ad satisfaciendū necessaria est icarnatio. q⁹ vt aiunt omnes theologi. Cōgruētissimus modus satisfaciendi fuit per mortē ⁊ passionem xp̄i sicut cōgruentissimus est ad merendū per charitatem ⁊ dilectionez. ¶ Sexta ratio ad hoc nō potest militare q⁹ matrimoniū dupli cē habet significationē. significat eni coniunctionem dei ad ecclesiam sm charitatem. Et significat etiam coniunctionē naturaꝝ in persone vnitate. dictāq̄ significationem habet sm statum nature lapse. primā vero habuisset si stetisset homo. Et ideo nō esset falsuz signuz. sicut enī matrimoniū nunc est in officiuz ⁊ in remedium tūc q̄ūt solū in officiuz sic modo hz duplex significatū tunc vero vnū. ¶ Septima insuper ratio nō admittitur nec acceptat qm̄ deus ab eterno p̄sciuit lapsū humani generis qō tñ fecit q⁹ se repaturū cognouit. Et ideo principalius i intentione fuit reparatio lapsi ꝫ cōditio eius ad lapsum possibilis. Et propterea nō segt q⁹ aīa xp̄i facta sit quadā occasione ⁊ nō principali intētione. hoc. n. teneret si deꝰ i cōditiōe generis humani nō ꝓcognouisset hominis lapsuz. Ex qbus oībus qui tenent q⁹ nō fuisset incarnatꝰ xp̄s si nō peccasset adā. asserūt q⁹ opinio ista eoꝝ magis deū honorat ꝫ prima q̄ deū intra perfectionē vniuersi icludit. hec vero supra oēm ordinē vniuersi ponit illū De quo vide Bonauentu. i scōo di. xv. q. iiij. i littera. Insup fortificat eoꝝ sñia tali ratione. Si deus assumpsit humanā naturā. Aut hoc fuit propter humanā dignitatē. Aut propter necessitatē. Si propter dignitatez cuz angelica natura sit dignior ꝫ humana magis debuit assumpsisse angelicaz. Si pp necessitatē ⁊ necessitas idigētie nō sit nisi propter peccatuz. ergo videtur q⁹ ꝑcipua ratio incarnatiōis fuit redēptio humani generis lapsi. Accedit ad hoc ad firmiorē ꝓfirmationē q⁹ oēs doctores famosi celeberrimi ita exp̄sse tenēt ⁊ loquūt Vñ sup illo vbo mathei. xviij. c. Venit filiꝰ hois querere ⁊ saluum facere qō perierat. Aug⁹ in li. de verbis apli sic dicit. Si hō

sūmā simplicitatē suā ⁊ perfectionē. qz vt dictū est in sermone de deo nō venit i cōpositionez alicuius create nature neqz vt principiū formale. Insup subtracto eo qđ ē de rōne hois ver⁹ homo cē nō pōt. Alia aūt principaliter est de rōne hois qz ē eius forma. ergo si xps aiaz nō habuit ver⁹ homo nō fuit ⁊tra id qđ aplūs dicit. i. ad thimotheū. ij. ca. Unus est mediator dei ⁊ hoīz homo xps ihs. Ideo fides catholica predicat vba athanasij i suo symbolo dicētis. p fect⁹ deus pfectus homo ex aia rationabili ⁊ humana carne subsistēs. Ad illō vero Jobis verbū caro factuz ē. Rūdet dns Bonauētura i. iij. di. ij. q iohānes loqtur p synecdochen accipiēdo ptē pro toto. hic vero modus loquēdi frequēter inuenit in scriptura. vñ Jsaie. xl. Dis caro senū. i. ois homo. Et Luce. iij. ca. Uidebit ois caro. i. ois hō salutare dei. Et math. xxiiij. Nisi breuiati fuissēt dies illi nō fieret sālua ois caro. i. ois hō. Et Genesis. vj. ca. Dis qp pe caro corrūperat viā suaz. ⁊ sic de alijs. Ulus ē āt ihes locutiōe p synecdochen. qz natura assūpta notior ē nobis ex pte substātie corpalis qz spirituālis. Et cognitio nostra icipit ab his q sūt magis nota Jn assūptiōe igit carnis includit assūptio aie rōnalis. qz si assūpsit carnē multo magis aiaz mā. Jō denoiatio nō semp sit a digniori. sz ēt a notiori. ¶ Secūda opinio falsa circa aiaz xpi dicit ignorātiōis fuit eoz q dixerūt xpm a principio assūpsisse aiaz sicut est aīa nostra tāqz tabula rasa i qua nihil ē depictū. Sz ⁊tra istos ē vitas idei q excludit a xpo oēz ignorātiā. tū qz vt dicit magister sniaz i. iij. di. xv. Nō ꝓueniebat i xpo ignorātiā eē. qz aia eius debuit esse plena luce sapiētie ⁊ rectitudine iusticie. Ignorātia āt primatio est scientie. ⁊ pōt esse via in errorē ⁊ obliquationez a rectitudine iusticie. tū qz non expediebat nobis xpm aiam cū ignorātia habuisse. Uenerat enī nos dirigere ⁊ docere qđ facere non potuisset si fuisset ignorans. Un Anselmus li. cur deus homo ingt. Nūo illi crederēt hoīes si illuz scirent nescientem. Igitur vt dicunt oēs theologi sacri in. iij. di. xiiij. Alia xpi ab instanti creatiōis illustrata fuit splendore scīe tie. sm āt alexandrū de ales i. iij. sūme. Jn xpo fuit miltiplex modus sciēdi. Primus sm naturā diuinā. ⁊ ibi scia idē ē qđ idipsū. Et iste modus fuit i filio dei ab eterno. Secūs modus est sm grām vnionis q modus differt ab oi alio sciēte icommunicabilis cuicūqz alteri creature. Tertius. sz gratiā cōprehēsionis i quo cōicant angeli beati ⁊ aie sancte. Quartus sm naturā itegrā aie sz quē habuit Adā scilz i statu innocētie Quint⁹ sm penalē naturā assūptā. Sextus ē quedā gratia data xpo ad cognoscēdum res sz naturā ⁊ progressuz tpis. Quātū ad primū modū sciendi similiter se hz xps ante icarnationē ⁊ post. Quātū ad Scām habuit cognitionē oium eoz q ptinebant ad mysteriū icarnatōis passiōis ⁊ redēptōis. Quātū ad tertiū habuit cognitionē oium eoz que ptinebant ad suam gloriaz ⁊ suoz ⁊ eorum qui ordinant ad illā. Quantū ad quartū modū habuit noticiā eoz que cognouit adam in statu innocentie. Quantū vo ad gntuz didicit diuersas penalitates per experientiam in affectiua: quas tū cognouit sm alium modū. s. sm grām cognitionis que data est sibi p gratiā vnionis.

Secūs modus cognitiōis ē ad cognoscendū p experiētiā nō vt prior qui fiat affectiue sz cognitiue ex sensib⁹. Cōtra ista opponūt se pleriqz tenētes q i xpo non fuit alia sciētia preter diuinaz qz si p illaz cognoscebat oia supfluū fuisset q esset i eo alia scientia. Tñ hi sic asserētes damnant. i. vj. sinodo. Ephesina. Et propterea dicit sanctus Tho. i. iij. pte. q. ix. Nō fili⁹ dei humanaz naturaz itegraz assūpsit nō solū corpus sed aiam. Et iō oportuit q haberet sciaz creataz pp aie pfectionez. Alia enī sm se ꝓsiderata ē i potētia ad itelligibilia cognoscēda qz ē sicut tabula rasa. ⁊ tū possibile ē in ea scribi propter intellectuz possibilem i quo est oia fieri vt dicit in. iij. de aia. Nō aūt est in potentia est imperfectum nisi reducatur ad actum. Non aūt fuit ꝓueniēs q filius humanaz naturaz imperfectam assūmeret sz pfectaz. vtpote qua mediāte totū humanū gen⁹ ad pfectū erat reducendum

Et ideo oportuit q aīa xp̄i eēt pfecta p ali
quaz sciaz q̄ esset proprie pfectio ei⁹. Allio
qn esset iperfectior aīabus aliorū hoīum.
Qd āt xp̄s cognouit oīa p sciam diuinaz il
lud fuit opatiōe icreata q̄ est ipsa dei essen
tia. Dei enī itelligere est sua substantia vt
probat Aristoteles. xij. methaphy. vñ hu
iusmodi actus nō potuit eē aīe xp̄i cū sit al
terius nature. Si ergo nō fuisset in aīa xp̄i
alia scia p̄ter diuinam nihil cognouisset ⁊
ita frustra fuisset assumpta aīa humana cū
oīs res sit pp suaz opationez. Propter pre
dicta dubitatur an aīa xp̄i ꝯprehendat di
uinā essentiaz. Et posset argui q sic. Pri
mo qr Isidorus dicit. Trinitas sibi soli no
ta est ⁊ hoī assumpto Igit̄ homo assumpt⁹
ꝯmunicat cuz sancta trinitate in illa noti
tia sui q̄ sancte trinitati propria est. Huius
modi autem est noticia cōprehēsionis. er
go aīa xp̄i comprehendit diuinaz essentiā
Scdo magis est vniri deo ꝑz esse psonale
q̄z ꝑm visionez. Sz sicut dicit Damasce
nus i. iij. li. Tota diuitas i vnitate psona
ruz est vnita humane i xp̄o mlto ergo ma
gis tota natura diuina. vr̄ ab aīa xp̄i. Et
ita videtur q anima xp̄i ꝯprehendat di
uinaz essentiaz. Tertio illud qd ꝯuenit fi
lio dei p naturaz ꝯuenit filio hoīs p gr̄am
vt Aug⁹ dicit in primo de trini. Sz ꝯpre
hendere diuinā essentiaz cōuenit filio dei
p naturaz ḡ filio hoīs p gr̄am. Rñdet scūs
Tho. iij. pte. q. x. Qd sic facta ē vnio natu
raꝝ in psona xp̄i q tñ proprietas vtriusqz
nature iconfusa pmansit ita. s. q icreatum
manserit icreatū. ⁊ creatū mansit ifra limi
tes creature sicut Damascen⁹ dicit li. ij.
Est aūt ipossibile q aliqua creatura cōpre
dat diuinaz essentiaz vt diximꝰ i sermone
de gaudio beatoꝝ eo q ifinitū non cōpre
hēdit a finito. Nā vt Aug⁹ dicit li. lxxxiij.
q. Qd aliqs cōprehēdit finitū ē sibi. Sed
essentia diuina nō ē finita i ꝯparatione ad
aīaz xp̄i cū i infinitū eā excedit. igit̄ aīa xp̄i
nō cōprehēdit diuinaz essentiaz. Ad p̄mū
aūt obiectuz dr̄ q homo assumptus ꝯmu
nicat diuine trinitati i sui cognitiōe nō ra
tione cōprehēsionis sed rōne cuiusdaz ex
cellētissime cognitionis p̄ceteris creatu
ris. Ad scdz vo rñdetur. Qd nec ēt i vnio
ne q̄ ē ꝑz eē psonale natura hūana ꝯprehen
di t dei vbū siue naturaz diuinā q̄ q̄zuis to
ta vnita fuerit hūane nature i vna psona
filij nō tñ fuit tota virt⁹ diuinitatis ab hu
mana natura q̄si circūscripta vt dicit Au
g⁹ i epl'a ad Uolusianuz. Ad tertiū vo dici
m⁹ q vbū illd Augustini ē itelligēdū d gr̄a
vnionis ꝑz quā oīa q̄ dicuntur de filio dei
ꝑz diuinaz naturaz dicūtur d filio hoīs pp
idēptitatē suppositi. Et ꝑz hoc vere pōt di
ci q fili⁹ hoīs ē ꝯprehēsor diuine essentie ñ
qdē ꝑz aīaz sz ꝑz diuinaz naturā p quē mo
dū pōt dici q fili⁹ hoīs ē creator. h Tho.
Licet itaqz aīa illa nō ꝯprehēdat diuinā es
sentiaz tñ nullaz habuit ignorantiaz. Qua
re nos nō erram⁹ p̄clarissimū ducē sequē
tes q Iohis. viij. c. dixit. Ego suz lux mun
di q seqtur me non ambulat in tenebris.
¶ Tertia opinio falsa circa xp̄z icarnatuz
q̄ztuz ad eius aīaz dr̄ ꝯtagionis hec iuoluit
quorūdaz aīos ita vt ipie assererēt xp̄z ha
buisse aīaz peccatricē. Cōtra quos clamāt
⁊ auctoritates scōꝝ ⁊ rōnes theologoruz.
Vñ petrus p̄ma sua epl'a. c. ij. ait. Pecca
tuz nō fecit nec dolus iuentus est i ore ei⁹.
Et Gregorius i. xij. moraliū inqt. Nullus
homo sine peccato ē nisi ille q i hūc mūdū
ñ venit ex pctō. Et Aug⁹ i expositiōe psal
mi. xxx. Xp̄s oēs peccatores inuenit solus
sine peccato venit. ⁊ Aug⁹ in li. de nuptijs
⁊ cōcupiscētia. Omēs sub pctō nascimur
⁊ p vnū solū q sine peccato natus est libe
ramur. Et idem i Enchiridion. Per me
diatorez q solus sine peccato natus est re
cōciliari nos oportebat. Magister vero
sniaꝝ in. iij. di. xij. ⁊ oēs theologi cū eo di
cunt q non solū xp̄s non peccauit imo nec
peccare potuit. qm̄ ut inqt Riccardus de
media villa in suo. iij. ⁊ Anselm⁹ li. cur d̄s
homo. Xp̄s peccare nō potuit iq̄ztū deus
ut patet neqz inq̄ztū homo qr erat cōprehē
sor nō solū viator. Et sic angeli beati pec
care nequeūt ita nec ip̄e potuit peccare ēt
inq̄ztū viator ex eo q tantā habuit gr̄e ple
nitudinē q eq̄bat ⁊ iplebat totā capacita
tē aīe sue. ideo nō fuit passibilis ad contra
riam priuationem q̄ est p peccatum Et si

obijceret q̄ Damasenus dicit oia q̄ i nr̄a natura plantauit deus assūpsit verbū. Sz deus plantauit in nr̄a natura libeꝝ arbitrium quo possemus eē vel bōi vel mali pro libito g̃ ⁊ xp̄s habuit libeꝝ arbitriū. ex consequenti potētiā peccandi. Rn̄det Alexāder de ales in suo. iij. sūme. ꝙ potētia peccandi sumit̄ dupliciter. Nā aliqn̄ pro potētia q̄ peccat̄ aliqn̄ pro potētia ad peccandū disposita. Prīo mō fuit in xp̄o potentia peccādi. q̄ fuit in eo libeꝝ arbitriū qd̄ est potentia q̄ peccat̄. Sz nō fuit in eo potentia peccādi ad peccādū. s. disposita. q̄ ut p̄dictū est libeꝝ arbitriū xp̄i gr̄e plenitudie confirmatum deficere nunquam potuit.

¶ De tribus falsis opinionibus excogitatis circa substantiam corporis christi.

Capitulum tertium.

Ertiꝰ error a nobis euitādus d̄ xp̄o incarnato ē circa naturā corporalē De ip̄o q̄dem corpe ihesu benedicti tres falsas opiniones inuenimus.

¶ Prima est manicheoruz.

¶ Secunda valentinianoruz.

¶ Tertia sarracenorum.

¶ Prīa opinio falsa ⁊ stultissima ē manicheoꝝ. Isti ut isidorus dicit li. viij. ethy. a quodā p̄sa cui nomē erat mães. manchei sunt appellati. Ponentes duo p̄ncipia ꝯ omnē veritatē tā theologoꝝ q̄z phōrum. De xp̄o vero asserūt eū assumpsisse corpꝰ fantasticū ⁊ apparens. ⁊ ꝙ ea q̄ s̄m hoīem gessit. s. ꝙ natus ē. ꝙ comedit. ꝙ mortuꝰ ē ⁊ similia in veritate nō fuerunt: sed in q̄dā apparētia. Et hec opinio bestialis totū icarnatiōis mysteriū ad q̄zdā fictionē d̄ducit. Cōtra q̄z opiniōez ē scriptura sancta dicit̄. n. Jobis. i. ca. Verbū caro factū est. s. s̄m existentiā n̄ s̄z apparentiā. Et apostolus ad Romanos. i. ca. factus ex semine dauid s̄m carnem. Et xp̄s post resurrectionez dixit discipulis Luce ultīo ca. Palpate ⁊ videte q̄ sp̄ūs carnē ⁊ ossa n̄ hēt sic̄ me videtis hr̄e. Sequeret̄ insup s̄z istos deliros manicheos ꝙ xp̄s nō vere redemit nos ꝯ id qd̄ scribit̄ Apocalipsis. i. ca. Dilexit nos ⁊ lauit nos a pctis nr̄is i sanguine suo. Et. v. ca. Redemisti nos dn̄e deꝰ i sanguine tuo: Seq̄ret̄ ad hoc ꝙ aplī fuerūt testes resurrectiōis xp̄i mēdaces d̄ qbus dr̄ Actuū. iiij. ca. Virtute magna redebant aplī testimoniū resurrectionis ihu xp̄i dn̄i nr̄i. Sūt ⁊ alia multa q̄ opinionē manicheoꝝ irrationabilē oñdūt ⁊ stultaz. Cōtra quos n̄ multū elaborandū puto cū facile sit eos fatuos cognoscere q̄ deuz fallacē delusorē ⁊ mēdacē p̄mo p̄dicāt. de ide aplōs oēs euāgelistas ⁊ doctores mēdacij testes accusāt. ¶ Scd̄a opinio falsa d̄ corpe ihu bn̄dicti fuit valentinianorū. Hi ꝯfitent̄ xp̄z habuisse veꝝ corpꝰ tn̄ n̄ terrenū. q̄ portauit illd̄ de celo. ⁊ nihil d̄ matre virgine accepit ⁊ p eaz q̄si p aque ductuz trāsiuit. ocasionez aūt huiꝰ erroris acceperūt ex qbusdaz verbis sacre scripture male itellectis. videlz. q̄ Jobis. iij. c. scribitur. Nemo ascēdit i celuz nisi q̄ descēdit de celo filiꝰ hoīs q̄ est i celo. Et iobis. vj. c. xp̄s dixit. Descēdi de celo. q̄ v̄ba ipsi exponūt q̄si xp̄s corpus suuz de celo tulerit. Sz talis error veritatē carnis excludit a xp̄o. q̄ caro v̄a n̄ format̄ ex materia celesti sz ex elemētis. Et xp̄s veraz carnez assumpsit. Et beata virgo eiꝰ benignissima mater tenetur s̄z veritatez nature vt dicemꝰ i sermonibꝰ d̄ laudibꝰ ipsiꝰ virginis clemētissime. Et mattheus d̄scribit genealogiam xp̄i s̄z eiꝰ tp̄alē natiuitatē. Jō catholice dicimꝰ xp̄z sumpsisse corpus de massa nobis ꝯformi. Quare aūt hoc fecerit dicemꝰ i seq̄ntibꝰ. ¶ Tertia opinio falsa d̄ corpore xp̄i fuit Sarracenoꝝ q̄ dicūt xp̄m assumpsisse naturaz humanaz sine penalitatibus ita ꝙ nūq̄z passus ē famez neq̄z sitiz neq̄z labores neq̄z dolores. ꝯ id qd̄ scribitur. Isaie. liij. c. Dolores nr̄os ipse portauit. Quibꝰ declarādū ē ꝙ decuit xp̄z nr̄as cōes penalitates accipere s̄m dn̄z Bona. di. xv. tertij. maxime pp tria. Primo pp fulcimentum nr̄e fragilitatis vt sic declaret̄ ꝙ s̄z veritatez assumpsit nr̄az naturaz ⁊ hec est ratio magistri sn̄iaꝝ i littera. Secundo pp p̄ciuz nr̄e salutis. vt sic nos redimeret. Tertio propter exemplum virtutis ⁊ p̄cipue humilitatis ⁊ patiētie. vt dr̄. xciij. di. in. ca. dn̄s. Notandū tn̄ s̄m magi

strā. Qd̄ ex alia cā sunt penalitates ī nobis ⁊ ī xp̄o. In nobis sūt ex necessitate ꝯtracte. In xp̄o ex volūtate assumpte. Qd̄ a Bonauētura sic declarat̄. Nos penalitates a parentibus trahimus pp̄ legē propagatiōis ⁊ legē cōcupiscētie que militat ī istis membris. Nā passibilis generat passibilez. Et habēs legē cōcupiscētie ī mēbris generat filiū subiectū cōcupiscētie ex reatu cui⁹ cōcupiscētie īsunt proli oēs penalitates. Et propterea dicunt̄ iste penalitates ī nobis ꝯtracte quasi ex cōcursu duoꝝ tracte videlicet propagationis nature ⁊ corruptionis ꝯcupiscētie. In xp̄o aūt secus est. Ipse eniz neutro mō fuit propagatus. nec s̄m propagationē legis naturalis. nec s̄m corruptionē libidinis. Sz spūs sanctus adueniens in ipsaz virginē fecūdā carnē eius ab oī feditate corruptiōis purificauit. passibilitatē tñ reliqt. Ex illa aūt carne ip̄e filius dei edificauit sibi corpus imaculatum. ⁊ illud corpus vniuit sibi ⁊ aīe rationali. que qdē īmunitatē habuit a culpa ⁊ ī se ⁊ ī carne cōiuncta. Et sicut īmunitatez habuit a reatu culpe. sic s̄m ordinē diuine iusticie īmunitatē habere debuisset a debilitate miserie Qd̄ ergo in carne illa remansit penalitas. hoc fuit ex dispēsatiōe ipsi⁹ assumētis ꝯcurrēte simul acceptatiōe ipsius aīe rationalis que ī primo īstāti sue creationis habuit vsuz cognitiōis ⁊ placuit sibi tali corpori vniri pp̄ salutē humani generis. Et sic patet q̄ tales effectus ī xp̄o fuerūt nō necessitate generatiōis sz volūtate dispēsationis volūtate diuina p̄ueniēte. sz volūtate creata cōcomitāte. Dicimus āt ipsos fuisse auctoritate diuina nō tāq̄z īfligēte de nouo. sz tāq̄z a relinquēte ī acceptatōe aīe xp̄i cū in eius arbitrio esset. ⁊ potestate illos d̄fect⁹ excluderet. hec Bonauē. Fugiam⁹ ergo vanitatē hereticoꝝ attēdētes ad v̄ba leonis pape dicētis ī quodā sermone. Cū ad itelligēdū sacramētū natitatis xp̄i q d̄ matre virgine ē ortus accedim⁹ abijciat̄ procul terrenaꝝ caligo rationū ⁊ ab illuminate fidei oculo mūdane sapientie fumus abscedat. diuina ē enim auctoritas cui credim⁹ diuina est enī doctrina quā seqmur. Et sic de xp̄o illa firmiter teneamus q̄ sancti veritatis amatores nos docuerūt. vt sic mereamur consortio illorum ascribi in hoc seculo dei gratiam consequentes ⁊ in futuro gloriam sempiternam. Amen.

¶ Sermo sextus de icarnatiōe xp̄i cōtra errores iudeoruz qui ī xp̄m credere nolūt.

In propria venit et sui eū non receperūt. Scribūt̄ hec v̄ba Johis p̄mo ca. Preconia īcarnatiōis ihu xp̄i filij dei multo tēpore apud iudeoꝝ gētē fuerūt proclamata. Cū aūt venit plenitudo tp̄is de⁹ homo factus ipsis iudeis īgratissimis visibilit̄ apparuit. Et sicut Apostolus elegātissime dic̄ ad hebreos p̄mo. c. Multipharie multisq̄z modis oli de⁹ loquēs p̄ribus ī prophetis. Nouissime ī dieb⁹ istis locut⁹ ē nobis id ē iudeis ī filio quē ꝯstituit heredē vniuersoꝝ p̄ quē fecit ⁊ secula. A p̄ncipio vero sui ortus vsq̄z ad gl̄iosā ascēsionē ī celū missionēq̄z spūs sancti ⁊ p̄dicationez apl̄oꝝ nihil omisit quo verus dei fili⁹ potuisset cognosci. Uerūtñ ppls ille dure ceruicis nō solū eū suscipere voluit messiā ī lege promissuz. qnīmo crudelissime p̄secut⁹ ē vsq̄zquo affixus fuit patibulo crucis. Ceteris aūt nationib⁹ ī illū credētibus q̄ voce ⁊ signis apl̄oꝝ edocte oēz spurciciā ydolorū reliquerūt. ipsi soli iudei xp̄m īpugnāt atq̄z blasphemāt. Et lz ī multis qꝛ volunt errāt. Nihilominus ī hoc sermōe de trib⁹ erroribus eoꝝ erimus v̄ba facturi qm̄ vt dicit ioānes ī v̄bis premissis. In propria venit. qꝛ ī iudea nasci viuere conuersari ⁊ mori elegit ⁊ sui quos peculiares cultores ꝯstituerat vni⁹ dei veri ⁊ qb⁹ legē dederat tātisq̄z dotauerat bñficijs eū nō receperūt. Qm̄ vsq̄z in presentem diē circa xp̄m icarnatum errant maxime quantum ad tria.

¶ Primo quantum ad diuinitatem.

¶ Secundo quantum ad temporalitatē.

¶ Tertio quantum ad passibilitatem.

¶ Quod ex testamētis duodecim patriarcharum confundunt̄ iudei qui negant xp̄i diuinitatem. Capitulū. i.

Primo errāt iudei circa xp̄m icar

natum quantuz ad diuinitatez dicunt.n. q nō fuit deus. Cōtra quos ꝛ ſi ſufficiāt ea q̄ dixim⁹ in ſermōe de diuinitate xpi tū ad eoz ꝓfuſionē iducā aliq̄ dicta duodeci patriarchaz q de xpo vēturo loquētes apertiſſime diuinitatem eius exp:eſſerūt. De his ita ſcribit Vincentius li.ij.ſpeculi hiſtorialis. Extāt teſtamēta duodeciz patriarchaz i qbus ſunt pulcherrime de xpo p phetie q̄s nup trāſtulit magiſter Robert⁹ groſſum caput linconienſis Epūs. de greco i latinū. hec ille. Ego vero ex ipſis teſtatis q̄dā extraxi q̄ ad rē faciūt nō oia de verbo ad verbū notaui. ¶ Primū g̃ dictū eſt patriarche iude q̄ ait. Viſitabit nos dñs i miſericordia ꝛ exurget hō ō ſemine meo. hoc eſt germen dei altiſſimi. vt ſol iuſticie ambulabit cū filijs hoiuz i māſuetudine ꝛ iuſticia ꝛ oē petitū nō iueniet i eo Et appiētur ſup ipſuz celi ad effundēdū ſpūs ſancti benedictōez. ¶ Scōz dictuz ē patriarche Ruben. ingt ſic. Quis noſcet legē dñi ꝛ ſanctificia p oi iſrael vſq̄ ad ꝓſummationez tpum p̄ncipis ſacerdotū xpi quē dñs qñ i eo elegit dñs regnare ſup oēs pplos ꝛ adorati ſemē ipſius qñ p nobis moriet i bellis viſibilibus ꝛ inviſibilibus. ꝛ erit i nobis rex ſeculoz. ¶ Tertiū dictuz ē patriarche Gad. Auferte odiū ab aiabus vīs ꝛ diligite inicez i rectitudine coꝛdis. dicite qutē ꝛ vos filijs vīs vt honoꝛēt iudam ꝛ leui qñ ex eis oziri faciet dñs ſaluatoꝛē iſrael. ¶ Quartuz dictuz ē Aſer. Altiſſimus viſitabit terrā: ꝛ ipſe veniens vt hō cū hoib⁹ māducās ꝛ bibēs hic ſaluabit iſrael ꝛ oēs gētes vir abſcōdit⁹ dicite g̃ filijs vīs vt nō diſcedāt ab eo. ¶ Quintū dictuz Leui patriarche. Ecce filij mei oñdi vobis tpa extrema qñ oia fient i iſraele. Et vos mādate filijs veſtris vt vniant leui ꝛ iude. p iudā. n. oriet ſalus iſrael ꝛ i ipſo benedicetur iacob. p ſceptꝛ. n. eius apparebit deus habitās iter hoies vt ſaluet genus iſrael cui ꝓgregabit iuſtos ex gentibus. ¶ Sextū ē dictū patriarche Dan. Dñs erit i medio iſrl'ꝛ ſcūs regnās ſup eos in hūilitate ꝛ pauptate ꝛ q credent in euz regnabunt i celis i veritate. ¶ Septimū dictū ē patriarche Simeon. Dñs deus magn⁹ iſrl'apparebit in terra vt hō ꝛ ſaluabit in ipſo adā. Tunc dabunt oēs ſpiritus erroꝛis i cōculcatiōez. ꝛ hoies regnabūt ſup pnitioſos ſpiritus. Tūc reſurgā i leticia ꝛ benedicta altiſſimū i mirabilibus ſuis qñ deus coꝛp⁹ aſſumēs ꝛ comedēs cū hoibus ſaluabit homines. ¶ Octauū ē dictuz patriarche Leui. Cognoui o fili ex ſcriptura Enoch qñ i fine ipie regetis i dñm manus ponētes in oē malicia. Et ꝓfundent in vobis fratres veſtri ꝛ i oibus gētib⁹ eritis illuſio. ¶ Nonū ē dictuz patriarche Jſachar. Dēz agreſtez feraz ſeruituti ſubijcietis habētes vobiſcuz deū celi. Ambulate cū hoibus i ſimplicitate coꝛdis. ¶ Decimū ē teſtimoniū zabulon. Videbitis deū i forma hois qñ iā elegit dñs nomē ei. Et rurſum i malicia ſermonū veſtroꝛ ad iracundiaz, puocabitis cū ꝛ abiecti eritis vſq̄ ad tps conſummationis. ¶ Undecimū dictū eſt patriarche Joſeph. Vidi qñ ex inda nata eſt virgo habens ſtolā biſſinaz. Et ex ipſis pdijt agnus imaculat⁹ gr̃a dei ſaluās oēs gētes regnū ät eius eternū qō ñ peribit. ¶ Duodecimū eſt dictū Beniamin. Adorabitis regē celoꝛ q in terra apparebit i forma hominis. Et quotquot credidere cū in terra cōgaudebunt ei. Ultra hec patriarchaz ꝛ pphetaz ac ſibillaz teſtimonia diuinitas xpi ſufficiētiſſime demōſtrata fuit qñ ſibi obediebāt venti ꝛ mare. qñ curabant iſirmi ꝛ ad vocē ipſius moꝛtui ſuſcitabantur ꝓpter q̄ oia ipſe dicebat iudeis ioānis. x. ca. Opa q̄ ego facio i noie p̄is mei hec teſtimoniū phibēt de me. Hinc Bꝛegoꝛius i omelia de epiphania ingt. Oia elemēta auctoꝛez ſuuz veniſſe teſtat ſunt. vt. n. de his quaſi quodā vſu humano loquar deuz hunc celi eſſe cognouerūt q: ꝓtinus ſtellā miſerūt. Mare cognouit q: ſub ei⁹ plātis ſe calcabile ꝓbuit. Terra cognouit q: eo moriēte cōtremuit. Sol cognouit q: lucis ſue radios abſcōdit. Sara ꝛ parietes agnouerunt q: tpe moꝛtis eius feiſſa ſunt. Infern⁹ agnouit q: hos quos tenebat moꝛtuos reddidit. Et tū hāc quē oia elemēta i ſenſibilia ſenſerūt adhuc infidelū iudeoꝛū

corda deū eē minime cognouerūt. Et duriora saxis ad pniaz scindi nolūt eūqz ꝯfiteri abnegāt quez elemēta vt diximꝰ signis aut scissiōibus deum clamant. hec ille.

¶ Qđ xp̄s iaz venit quē iudei venisse negāt ⁊ tp̄s aduentus eius preterijt. Ca. ij.

SEcūdo errāt iudei circa xp̄m icarnatū q̄ztū ad tp̄alitatē. nolūt qdē acceptare xp̄z venisse. sz illū dn̄t venturꝫ. Quibꝰ vitatez aduētus xp̄i iā p̄teriti ⁊ ꝯpleti oñdere possumꝰ maxime pp̄ tria.

¶ Primo pp̄ iudaici regni defectionem.

¶ Scđo pp̄ imperij romani subiectionē.

¶ Tertio pp̄ generalem confessionez.

¶ Primo ꝓbamus xp̄z venisse pp̄ iudaici regni defectiōem. Nā vt dicit Augꝰ li. xviij. đ ci. đi. c. xlv. Regnāte herode alienigenatꝰ ē xp̄s. iā. n. venerat plenitudo tēporis significata ꝓphetico spū p̄ os patriarche iacob. vbi ait. Nō auferet̄ sceptruz đ iuda ⁊ dux de femore eiꝰ donec veniat q mittēdus ē ⁊ ip̄e erit expectatio gētiū. Sz iudei dicūt ꝙ hec auctoritas q̄ ponit̄. Genesis. xlix. c. loqt̄ đ Nabuchodonosor rege babylōis q mysſus ē ex ordinatiōe diuina ꝯ hirlz pp̄ pctā ppli vt habet̄. iiij. regū. xxiiij. c. Et extūc defecit regnū iudeoꝝ qz cepit Sedechiā regē ⁊ euz excecauit. ⁊ filios eius occidit vt habet̄ ibidē. xxv. c. nec postea aliqs de eiꝰ stirpe regnauit. Sz hoc pz eē falsuz qz pꝰ captiuitatē babylōicā habuerūt duces ⁊ p̄ncipes sic pz de zorobabel hesdra Neemia habuert̄ ēt reges. Nā vt pōit Aug. li. xviij. đ ci. đi. Aristobolꝰ assumpto diademate rex ⁊ pōtifex factꝰ ē. Aristobolo successit Alexāder ēt ip̄e rex ⁊ pōtifex. pꝰ hūc vxor eiꝰ alexādra regina iudeoruz fuit Cuiꝰ tp̄e mala sūt eos secuta grauiora. Nā filij huiꝰ alexādre Aristobolꝰ ⁊ hircanꝰ iter se đ ip̄io dimicātes vires aduersus israeliticā gētē ꝓuocauerūt romanas. Hircanꝰ nāqz ꝯ frēz poposcit auxiliū venitqz Pōpeius p̄clarissimꝰ p̄nceps q iudeā cū exercitu ingressus ciuitatē hirlz cepit tēplū reserauit ñ deuotōe supplicis sz iure victoris. qz vt ipsemet testat̄ nō colebat deū iudeoꝝ. Vñ dixit vt scribit Lucanꝰ. Cappadoces mea signa timent. Et dedita sacris Incerti iudea đi mollesqz sophene ⁊c̄. Et ad scā sctōꝝ quo nō nisi summū pōtificē itrare licebat ñ vt venerator sz vt ꝓphanator accessit ꝯfirmatoqz hircani pōtificatu ⁊ subiugate gēti iposito custode. Antip̄re victū secū Aristobolū duxit. Et extunc iudei tributarij romanoꝝ eē ceperūt sz Eutropiū li. vj. Deide pꝰ paucos ānos herodē alienigenā habuerūt. De isto herode sic habetur i historia scholastica sup̄ Machabeoꝝ libris Eutropio ꝯcordāte. Gayus cassius vnꝰ ex p̄ncipaliorihꝰ i ꝯiuratiōe mortis cesaris occiso eo fugit i siria vbi p̄ses fuerat colligēs exercitū ꝯ Augustū adoloscentē ⁊ Marcū antonium nepotes Julij cesaris. Mox herodes đ galilea veniēs auri ⁊ bellatoꝝ sibi duxit auxilia. Quapp̄ fauorē cassij meruit i tm̄ q ei ꝓmiserit obtēta victoria iudeoꝝ regnuz. Herodes igit̄ cū cassio ad bella ꝓfectꝰ ē. Sz dū i cāpis philippicis occubuit. Cassius octauianꝰ Aug. Romā ⁊ Marcꝰ ātoniꝰ p̄rexit siriā. Tūc herodes munerib̄ placauit antoniū. q herodē ⁊ fratres iudee tetrarchas fecit. Opāte pꝰ hoc ātonio cū Augusto ⁊ Senatu idē herodes fuit coronatꝰ rex iudee. Deinde ꝯmisso p̄lio iter Marcū ātoniū ⁊ Octauianū augustū herodes ñ iterfuit missus ab antonio ꝯ regē arabū ad bñplacitū Cleop̄re. moliebat̄. n. mortē oīuz regū oriētaliū vt ꝓ oībꝰ ip̄a regnaret. Victo itaqz ātonio cū octauianꝰ venissz Rhodū. herodes sibi occurrit deposito regio hitu dicēs. Fa teor me vtilē fuisse ātonio ⁊ fidelē qđ exptꝰ fuissē si cū eo fuissez i bello. Uerꝫ nec oīno đfui frum̄ta ⁊ auxilia mittēs. Nec mō đessez si mihi age scēs occidissz Cleopatrā odij vr̄i fomitē. vna g̃ cū victo victꝰ suz coronāqz cū fortūa đposui. Ad te āt venio spes salutis de tua vtute p̄sumens. Ad hec cesar Saluꝰ esto ⁊ nūc certiꝰ regna meritꝰ es vt regas plurimos cū amicitiā tāta fide tuearis. Cū āt ꝓpauit Augustꝰ i egyptū ñ soluz i p̄lijs virtꝰ herodis emicuit verūēt i deserto ita pauit necessaria vt nec aq̄ deesset nec qcq̄z vtēsiliū adeo vt miraret̄ cesar. Dicit đ ip̄o Josaphꝰ. xvij. antiqtatū li. q ex idumeaꝝ gēte paternū genus ex arabū v̄o materni sanguinis originē duxit. Qui ꝯfirmato sibi regno i sup̄biā erupit ⁊ iudeis mala plurima

itulit. Nã ⁊ pōtifices nō iã ꝟ generis ordi
nē ꝓstituebat. ꝟ ignobilib⁹ gbuscūqꝫ sacer
dotia pmittebat. Sacrā ēt vestē pōtificis
summi obclusaꝫ signaculo retinuit ñ pmis
sa vlteri⁹ ptāte vsus ei⁹ destruxitqꝫ libros
quos hr̄e potuit. In qb⁹ iudeox nobilitas
erat ōscripta ne ip̄e ignobilis putaret. Di
xim⁹ hec oia vt pfidi iudei enarrata histo
rie vitate cognoscāt xp̄m natū tpe annotato
in pphetia iacob patriarche. Et cūqꝫ ipsi
multis calliditatib⁹ ⁊ falsis expositiōib⁹ co
nent illi⁹ pphetie vba puertere atqꝫ corū
pere dicētes. q ñ sint dicta ō xp̄o. Tñ ō ip
sos ē trāslatio caldaica qr vbi hiero⁹ tran
stulit donec venat q mittendus ē. Caldai
cū hꝫ donec veniat messias. Et Rabi iesu
exponēs vba iacob dicit. Nō veniet fili⁹
david. i. messias donec extēderit se regnū
neqꝫ sup̄ isr̄l. glo. Rabi Salomōis dicit. i.
Romanū. Expgiciscimini o iudei ⁊ nolite
obdurare corda vra. Cōfitemini venisse
xp̄m ⁊ memores estote q ab ei⁹ aduētu vsqꝫ
ad pñtē diez eo q ipleta sunt oia pdictis
oēꝫ pteritā dignitatē. Dicite queso mihi.
vbi sūt illa stupēda miracula q̄ operabat
vtus diuina anteqꝫ veniret messias a vo
bis ōsiderat⁹. Ubi voces ppbax. vbi vi
ctorie. i. inimicox vox Ubi dignitas re
gia honorabilis ⁊ ōcora. dispsi estis p orbē
terrax cūctis gētib⁹ abhoiabiles fct⁹. Quo
pctō q̄ culpa irritastis deū vt a mille q̄dri
gētis septuagintasex ānis deseruerit vos
quos fecerat ātea populū sibi peculiarē ni
si ga vnigenitū filiū suū p nobis icarnatuꝫ
ptēp̄sistis. Uenit vtiqꝫ venit q iã ñ āpli⁹ qꝫ
ad iudicādū vēturꝰ vacissime pdicat.

¶ Scdo pbam⁹ xp̄m venisse pp impij Ro
mani subiectiōez. Nullus vtiqꝫ sane mē
tis ambigit iperiū romanū fuisse lōge late
qꝫ diffusuꝫ orbēqꝫ terrax subegisse. Nihi
lomin⁹ subiecit sibi illud dñs iesus xp̄s cu
ius regni ñ erit finis. Impator qpperoma
nox subdit⁹ ē vicario xp̄i a quo istitui ⁊ de
stitui pōt ⁊ ab ipo būdicī ⁊ coronak. vt pz
ō maiozitate ⁊ obe. i. c. solite. ⁊ i clemētina
romani pōtifices de iureiu. Est āt ipator il
le sup oēs reges. vij. q. i. c. i ap̄ib⁹. ⁊ oēs na
tōes sub eo. xi. q. i. ¶. hec si q̄. Ipe ē p̄nceps
mūdi ⁊ dñs. ff. ad lēgē rodiā. l. depcat⁹. Et
ēt iudei sunt sub eo. C. de iudeis. l. iudei. ⁊
oēs puincie subijciunt illi. lxiij. di. c. Adri
an⁹. Et oia sūt i ptāte ipatoris. di. viij. ca.
quo iure. Et. xxiij. q. viij. c. Conuenior. Et
si obijceret aliqs ō dcā. Prio qr ipator ex
electiōe hꝫ ius i ipio ⁊ pōt administrare añ
p̄firmatōez pape vt pbat. xciij. di. c. legim⁹. ⁊ hoc dicit Innocē. ⁊ Hostiē. ex ō elec.
i. c. venerabilē. Scdo qr xp̄s soluit tributū
sic habet Matth. xvij. c. Et. xxiij. q. viij.
ca. tributū. Et. xi. q. i. c. si tributū. Et iterū
qr xp̄s dixit ioānis. xix. Regnū meū ñ ē de
hoc mūdo. g ipator ñ subijcit pape q vicez
xp̄i gerit in terris. Ñdere possum⁹ ad p̄i
mū q⁹ ius qō hꝫ ipator est qr eligit ab illis
quos papa ⁊ ecclesia istituit electores. Nã
illi q eligunt ipatorē a papa hūt hoc ius eli
gēdi vt i p̄dicto. c. venerabilē. ⁊ i p̄fata cle
mētina Romani pōtifices. Ad illud āt qr
solutiōe tributi dicim⁹ ꝟ glosaꝫ i pallegato
ca. si tributuꝫ. q xp̄s fecit illud ñ ex debito
ꝟ ne scādalizaret. Nō āt xp̄s dixerit ñ eē ō
hoc mundo regnum suum vex dixit qr añ
passionez cum illa vba ptulit nō venerat
ministrari ꝟ ministrare ⁊ humilis i forma
serui cū hoibus ꝓuersari. p⁹ passiōez āt ⁊ re
surrectiōez dixit discipulis matth. vltimo
ca. Data est mihi oīs ptās i celo ⁊ i terra.
Quare cū papa gerat i terris vicē xp̄i supi
oz ē ipatoze oibusqꝫ p̄ncipib⁹ terre. i q̄ re p
scrutādū ē cqta fuerit virtus ⁊ potētia xp̄i
q ñ armis ⁊ legiōibus milituꝫ nō ꝓmissis
bonox tpalium vrbem marimā imperiū
qꝫ romanum ad suum cultuꝫ attrarit. neqꝫ
alia causa tante nouitatis dari pōt nisi pa
cientia ⁊ miracula martyruꝫ post p̄dica
tionem apostolorum petri ⁊ pauli atqꝫ ex
post ꝙuersio miraculosa ꝓstantini. Maꝫ im
periuꝫ vsqꝫ ad eius tempora semper ſ vr
be fuit. quia lepra liberatus ex deuotione
susceptī baptismatis data libertate eccle
sias edificandi templa deox claudi iussit.
De quo sic scribit. xij. q. i. i ca. futurā. vir
religiosissim⁹ Cōstātin⁹ p̄mus. ſ. iter p̄nci
pes fidē veritatis patenter adeptus licen
tiā dedit per vniuersuꝫ orbez sub suo degē
tibus imperio nō solum fieri xp̄ianos ꝟ ēt

fabricādi ecclesias ⁊ p̄dia ꝓstituit tribuenda. Deniqꝫ idē p̄fat⁹ pnceps donaria imēsa cōtulit ⁊ fabricā tēpli p̄me sedis.i.latera nēsis ꝫ glosaꝫ beati petri instituit adeo vt sedē iperialē relinq̄ret ⁊ beato petro suisqꝫ succes̄soꝝib⁹ ꝓfuturā ꝓderet.ꝫ ibi. Hic cōstātin⁹ Bigātiū se ꝓtulit q̄ ciuitas ꝓdita fuit in tracia tpe tulij hostilij tertij regis romanoꝝ.quā ampliauit ⁊ suo noīe appellauit ꝓstātinopoli. Ex quo dcā ē noua roma. vt pꝫ.xxi.di.decretoꝝ.c.sacrosca.c.ꝓstātinopolitane.c.renouātes.c.diffinim⁹. Pleriqꝫ iudeis i hac pte deteriores negāt ꝓstātinū tā alte tāqꝫ gl̄iosissime ecclesiaꝫ ⁊ p̄ter sedē sublimasse. Quos ip̄probam⁹ ex Lactātij sn̄ia i.i.li. diuinaꝝ ilti. sic ad ꝓstātinū loquētis. Hoc op⁹ nūc nois tui auspicio icho am⁹ ꝓstātine impator maxie g p̄m⁹ Romanoꝝ p̄ncipiū repudiatis errorib⁹ maiestatē de singularis ac veri ⁊ cognouisti ⁊ honorasti. Sꝫ p⁹ istū ꝓstātinū fuerūt tot ipera toreſ vsqꝫ ad tpa nr̄a q mltis fauorib⁹ multa reuerētia multaqꝫ deuotiōe xp̄z ⁊ suā ecclesiā sūt ꝓsecuti. Inē quos fuit ille Justinian⁹ q tāta edidit i honorē dn̄i iesu xp̄i ⁊ xp̄iane religiōis augmētū. Sic pꝫ i li. C.i cui⁹ p̄ncipio tractat ō fide xp̄i tenēda. dicit nāqꝫ. C. de summa tri. ⁊ fide. c.i.l.i. Cūctos pp̄los quos clemētie nr̄e regit iperiū i tali volum⁹ religiōe versari quā diuinū petrū apostolū tradidisse Romanis religio vsqꝫ adhuc ab ipso insinuata declarat. Et ne singula ꝓplectamur arguim⁹ ꝫ iudeos. Nō ille cui subijciēdū erat imperiū romanoꝝ ē xp̄s. Sꝫ iesu filio v̄ginis marie subest Jmperiū romanoꝝ.ꝫ ipse fuit xp̄s. Nō impiū romanoꝝ sub xp̄o deberet eē.pbaf p id qō scribit Danie. ij. ca. vbi habet. Nō Nabuchodonoseꝛ vidit statuā magnā cui⁹ caput ex auro optio erat pect⁹ ⁊ brachia ⁊ argēto pozzo vēter ⁊ femora ex ere. tibie aūt ferree. Et seqf. Abscisus ē de mōte lapis sine manib⁹ ⁊ pcussit statuā i pedib⁹ ei⁹ ferreis ⁊ fictilib⁹ ⁊ p̄minuit eos. Per hāc statuā designanf q̄ttuoꝛ regna magna sibi i oꝛde succedētia sm q⁹ Daniel diuinit⁹ ispiratus ibi exponit. Primū ē regnū chaldeoꝝ qō significaf p caput aureū Secōz ē regnū pſaꝝ qō significaf p argentuz. Tertiū est regnū Grecoꝝ seu alexandri qō significaf p es. Quartuz ē regnuz Romanoꝝ qō significaf p ferrū. qō subiecit sibi oia regna mūdi sicut ferruz domat oia metalla. Per lapidez autez abscisuz de monte sine manibus designaf ipse xp̄s siue regnuz eius cui vt p̄dicit subijciendus erat regnū romanoruz. C Tertio ꝓbamus xp̄m venisse ꝓpter generalez ꝓfessionez. oēs qdem nationes mundi xp̄z venisse affirmāt. Judei soli obstinato coꝛde hoc acceptare nolunt q facile ꝓfundi possunt p̄ter ea q̄ dicta sūt ex auctoꝛitate Aggei prophete.c.ij. vbi ait. Adhuc vnū modicuz est ⁊ ego mouebo celuz ⁊ terraz ⁊ mare ⁊ aridaz ⁊ mouebo omnes gentes ⁊ veniet desideratus cunctis gentibus ⁊ implebo domuz istā gl̄ia. Et infra. Magna erit gloria domus istius nouissime plusq̄ p̄me. Scōm oēs expositores hebreoꝝ iste desideraf⁹ est rex messias siue xp̄s. Logf ꝫ ꝓpheta de gl̄ia dom⁹ dn̄i edificate a iudeis post reditū captiuitatis babylonice. ꝫ state illa domo venit xp̄s q: ꝓpheta dicit eā replendaz gloria desideratis cunctis gentib⁹ ad eaz. Domus āt illa destructa est p Titum ⁊ Uespasianuz q̄dragesimoscōo anno post passionez xp̄i Jnsup ⁊ in p̄allegata auctoꝛitate dī. Magna erit gl̄ia domus istius nouissime magis q̄z p̄me. Cōstat q⁹ loq̄baf ꝓpheta de domo edificata p⁹ captiuitatez babylonicā vt dictū est. Ad cui⁹ edificationez iducebat pplz ⁊ p̄dixit gl̄iā eius futuraz maioꝛez q̄z fuerit glorie dom⁹ edificate p Salomonez. Hoc āt nō pōt intelligi pp maioꝛes diuitias seu honoꝛes vel cultuz diuinū vel structuras ⁊ ornamēta q: stat⁹ pplī illo tpe erat quasi nullus respectu illi⁹ stat⁹ q fuit sub salomone. Propt hoc dī i scōo hesdre. Nō sacerdotes q viderāt p̄mā domū lachrymabātur alijs exultātibus i dedicatiōe domus scōe q: q̄si nulli⁹ mōēti erat respectu alterius. Quare nō pōt itelligi maioꝛ gloria eius nisi p aduentuz ipsius desiderati cunctis gentibus qui eam glorificauit p̄sentia sua quādo iea fuit a matre oblatus sm

q̄ p̄dixerat Malachias ppha.iij.ca. Statiz veniet ad tēpluz sctū suuz dñator quez vos q̄ritis ⁊ ā gel⁹ testamenti quez vos vultis. Jam ēt domuz honorauit qñ ibi fregñter docuit ⁊ p̄dicauit. Dicunt āt aliq̄ iudei ad hoc. q̄ maior fuit gl̄ia dom⁹ scōe q̄z prime in annis q⁹ plus durauit. Sz hoc nō valet. q⁹ iz vez sit q̄ plus duraverit hoc tñ nō fuit ad ei⁹ gloriā sz potiꝰ ignominiaz q⁹ pluribꝰ tpibꝰ fuit ꝑculcata ⁊ dehonorata. Nā Anthiochus Epifanes posuit ibi abhoiandiuz ydoluz ⁊ fecit ibi pstibula mulierꝫ sicut pz i p̄mo ⁊ i scōo li. machabeoꝝ. Idē dicit Josaphus li. xiij. antiqtatū Similiter dom⁹ ipa fuit pphanata qñ ꝓpeius cepit hirlz vt diximus supius ⁊ qñ vltio p Titū fuit destructa. Ad hoc dñt aliq̄ q̄ p̄ma domus durauit pluscz scōa q⁹ plures anni fluxerunt a q̄rto anno salomōis in quo fundata ē vsq̄z ad vndecimuz annuz Sedechie in quo destructa est q⁹ fluxerunt āni q̄dringenti vigintiseptez fm q̄ pōt ꝑputari p tpa regū ītermedioꝝ ispiciendo tertiuz ⁊ q̄rtū reguz. pfecta āt fuit vndecimo anno regis Salomonis ⁊ stetit pfecta q̄dringētis vigintitribꝰ ānis. Scōa vō domus durauit fm ꝑputatiōez iudeoꝝ q̄dringētis viginti annis. Quare gl̄ia domus istius scōe nō aliter ītelligi pōt nisi vt ē p̄dictuz q⁹ xp̄i p̄ntia fuit illustrata ⁊ decorata. Est isup ꝺ̄ iudeos pfidos pphetia Daniel. c. ix. Ipe qppe angel⁹ gabriel ex voluntate dei reuelauit tps aduēt⁹ xp̄i dicēs. Septuagite hebdomade abreuiate sūt ⁊ sup pplz tuū ⁊ sup vrbē sanctaz tuaz aut ꝑsumet p̄uaricatio ⁊ finez accipiet pctū ⁊ deleat iniqtas ⁊ adducat iustitia sempiterna ⁊ ipleat visio ⁊ pphetia ⁊ vngat sanctus sctoꝝ. ¶ Ad quaꝝ vboꝝ pleniorez habendaz noticiaz notanduz fz Nicholaū ō lira. Nō i sacra scriptura vno mō accipit hebdomade p tpe. 7. diex. Et sic sumit Leuitici. xxiij. c. vbi dr. Nūerabitis septē hebdomadas annoꝝ q̄ faciunt q̄dragintanouez ānos ⁊ qn̄q̄gesimus ānus ime diate seq̄ns dr̄ iubileus. Nec inuenit hebdomada accipi plurib⁹ modis. nō pōt āt in dicta pphetia danielis accipi hebdomada p̄mo mō q⁹ fuisset ꝓpleta ifra ānuz ⁊ dimidiuz. g̃ p locū a diuisiōe oz q̄ accipiat p hebdomada annoꝝ Et i hoc oēs expositores ꝓueniūt catholici ⁊ hebrei. Septuagita vō hebdomade ānoꝝ faciūt ānos q̄dringētos nonaginta qō tps ꝓteriſſe nullus dubitat Sorāti g̃ danieli angelus gabriel denunciauit liberatōez ppl̄i a captiuitate babylōica ⁊ pfectā liberatōez fiēdā p xp̄z Quis oibus q̄ iā retulim⁹ territi iudei ad ipugnāduz nos ad alia ꝓfugiunt. ⁊ dñt q⁹ xps ñ venit. Et hoc multiplicit pbare conāt. Et p̄mo adducunt Jsaiaz. ij. c. dicentez. Erit i nouissimis diebꝰ ꝑparat⁹ mōs dñi i vtice montiū ⁊ eleuabit sup colles. ⁊ fluēt ad euz oēs gētes. Et ifra Cōflabunt gladios suos i vomeres ⁊ lāceas suas i falces. Nō leuabit gēs ꝓtra gētez gladiuz. nec exibunt vltra ad p̄liū. Ex istis vbis formāt q̄druplex argumentuz. Primuz ga dr̄ h. Erit i nouissimis diebus. Jesus nazarenꝰ ñ fuit i nouissimis diebus q⁹ post natiuitatez eiꝰ ⁊ mortez multa tpa fluxerūt g̃ ñ fuit vē xps cuius aduēt⁹ p̄mittit i nouissimis diebꝰ. ¶ Secundū argumētū q⁹ dr̄ q⁹ mōs dñi erit i vertice montiū. Mons ille ē mons syon vbi fuit templuz q nō est in aliquo eleuatus. nā vt dñt alig doctores hebrei. dñs dz apportare montez Tabor ⁊ montez synai ⁊ montez carmeli ad locuz vbi est hirlz ⁊ sup verticez istoꝝ mōtiuz ponere mōtez syon. hoc āt nondum est adimpletuz g̃ xps nō venit. ¶ Tertiuz argumentuz q⁹ i ꝑfatis verbis dr̄ fluent ad euz oēs gentes. Sz ñ oēs gentes crediderunt in iesuz nazarenuz. g̃ non fuit xps. ¶ Quartuz argumentuz. qa legit in verbis p̄missis. Nō leuabit gens ꝺ̄ gentez ⁊c. Sz post mortē iesu nazareni fuerūt ⁊ in iudea bella atrocissima tpe titi ⁊ vespasiani. Ergo nō fuit vere xps. ¶ Ad p̄imuz argumentuz rñdet q⁹ dies messie i sacra scriptura dicunt dies nouissimi tūc nō solum dies messie sz etiaz aliqua tempora

ipsuꝫ precedentia vt patet Genesis. xlix. ca. Ibi patriarcha iacob dixit filijs suis. Cōgregamini vt annūcie q̄ vētura sūt vobis i diebus nouissimis. Et ibi ꝓsequenter annunciat nō solū aduentū xpi. ꝫ etiā multa q̄ adimpleta sunt tpe reguꝫ israel ⁊ iudicū. ¶ Ad scōz dicēdū. Nō elevatio mōtis syon ñ ē intelligēda ꝫ elevatiōez localē sed ꝫ nobilitatē ⁊ extimatiōez. put ēt exponit Rabi salomon. Elevatio ḡ illa fuit multitudo signoꝝ claritas miraculoꝝ q̄ xps operatus est in monte syon. Ibi nāq; illuminauit cecuꝫ natuꝫ. ibi sanauit languidū in ꝓbatica piscina. Ibideꝫ spūm sctūm apostolis dedit. ¶ Ad tertiū vero dicim⁹ q̄ ibi ē distributio ꝑ generibus singuloꝝ nō ꝓ singulis generꝫ. Sicut dī omne aīal fuit in archa noe q̄ de singulis speciebus animaliū fuerunt ibi aliqua idiuidua. Similiter de oīb⁹ generib⁹ aliq crediderūt xpō vt ꝑ ꝑ diffusionē fidei i toto orbe. Aliter pōt dici q̄ oēs i sacra scriptura itelligunt multi. Vñ. ij. regū. vij. ca. Dixit absolon ⁊ oēs viri israel. melius est ꝓsiliū chusi ⁊c. Certū ē eni q̄ ñ erāt oēs filij isrl ibi p̄sentes ꝫ multi. sic ē i ꝓposito. ¶ Ad ārtū rūdet q̄ circa tpa xpi fuit pax diuturna sicut oñdit i sequēti sermōe. Et vbi dī. Nō leuabit gēs ⁊ gētē gladiū ⁊c. Aduertenduꝫ q̄ vltra nō ipoztat pacis eternitatē ꝫ diuturnitatē. Unde iiij. regū. vj. c. Ultra nō venerūt latrones syrie in terrā isrl. qō dī ꝓp diuturnitatē non ꝓp eternitatē. q; postea frequēter legunt in nasisse terrā isrl ⁊ depdasse. iiij. reguꝫ. xiij. ¶ Scōo iudei ⁊ nos inducūt ad hoc vba Isaie ca. xj. dicentis. Egredietꝫ virga de radice iesse ⁊c. vbi logt de aduētu messie ꝫ oēs Et segt ibidē. habitabit lup⁹ cū agno ⁊ pardus cū edo cubabit. Et segt. Et delectabit infans ab vbere sup foramē aspidis. Et in cauerna reguli q ablactat⁹ fuerit manū suā mittet. Dicūt iudei q̄ i aduentu xpi aīalia siluestria sic deberēt domesticari q̄ pacifice habitabunt cū aīalibus naturalit manuetis. Et q̄ aīalia venenosa nō nocebūt hoīb⁹ vel pueris imo infantes secure ludēt cū eis. Et hoc ñ ē ipletū ḡ xps ñ venit. Rūdet q̄ ista ē locutio metaphorica. ⁊ nominant ibi hoīes noībus aīalium. Sic̄ genesis. xlix. Beniamin lupus rapax. Et dan sicut coluber in via. Sic ad ꝓpositū ē dicēdū q; iudei ⁊ gentiles q erāt ꝓxīus adinuicē nociui ⁊ odiosi pacifice simul habitauerūt ꝙuersi ad fidē xpi. Unū scribit actuū. iiij. ca. Multitudinis credentiū erat coꝝ vnū ⁊ aīa vna. Et eodē mō dicēdū ē de pueris ⁊ aīalib⁹ venenosis q; simplices ⁊ puri nō ledūt ab eis q aū ꝙuersiōez ad fidē xpi erāt veneno ifidelitatis ⁊ pfidie repleti. Nō āt talis modus loquēdi fit i ꝓdicto ca. ꝙ per id qō ibi p̄mittit q; stirpē vocat radicē iesse ⁊ xpm florē. Similiter metaphorica ē locutio. Erit iusticia cinguluꝫ lumboꝝ eius. ¶ Tertio iudei arguūt ⁊ nos. qz zacharie vj. ca. scribit. Ecce vir oriens nomē eius vbi trāslatio chaldaica hz messias nomen eius. Et segt textus. ⁊ edificabit tēplū dño Sz iesus nazarenus nō edificauit aliqō tēpluꝫ dño ḡ nō fuit xps Rūdet q̄ edificauit tēplū de lapidib⁹ viuis ⁊ spūalib⁹ videlꝫ ō ipsis fidelib⁹. ⁊ talis edificatio ꝙueniebat xpō q̄ ē pfectissima qz regnuꝫ ei⁹ ē spūale. ⁊ sic ei⁹ tēplū. Rabi tā salomō dicit q̄ hec auctoritas itelligit de tēplo scōo edificato ꝑ zorobabel. Ego vō dico q̄ ēt si itelligatur ō xpo adhuc litteraliter ē ipleta qz xpi virtute edificata sūt i honorē dei nō vnū ꝫ tot vbiq; terraꝝ ⁊ potissimū in vrbe romā tēpla mirifica. Et nō ē icōueniēs q̄ aliq̄ ponat singularis nūer⁹ ꝑ plurali ⁊ econuerso. ¶ Quarto opponūt se nobis iudei allegantes illō qō dī deuterono. xxx. c. Si ad cardines celi fueris dissipatus inde retrahet te dñs ds tu⁹ ⁊ assumet atq; introduceꝫ i terrā quā possederūt ꝑres tui. Ex hoc ipsi inferūt Cū sim⁹ dispsi ꝑ totū mundū ⁊ nō ꝓgregati segt q̄ nō venit xps. Dicendū q̄ illud fuit adimpletuꝫ i reductiōe eoꝝ de captiuitate babylonica. Sz ō hoc obijciunt ꝑ illud qō habet Ezechielis. xxxix. ca. Scient q̄ ego dñs illoꝝ eo q̄ trāstulerim eos in nationes ⁊ ꝓgregaueriꝫ eos supꝫ terrā ⁊ nō dereliqueriꝫ quenq̄ ex eis. ibi in captiuitate babylonica multi remanserūt ⁊ nō reuersi. Rūdetur q̄ tunc fuit ꝓpletuꝫ illud qō dictuꝫ est q; nulli fuerūt ibi derelicti q̄ voluissent reuer

ti. Nã cirus q erat monarcha i oibus illis regnis dedit licẽtiã generaliter oib⁹ redeundi imo dedit numera reuertentib⁹. vt pz hesdre. i. ca. Et iõ cõpletuz ẽ vbuz moysi ⁊ Ezechielis qꝛ nullus derelictus ẽ ibi q voluit reuerti. Qui ãt noluerũt idigni fuerunt bñficio dei. ¶ Quinto iudei obijciũt p illud ꝙ hr̃ Jere. xxiij. c. Ecce dies veniũt dicit dñs ⁊ suscitabo dauid germen iustuz qd̃ intelligit̃ de xp̃o. Et seqt̃ ibidez. In diebus illis saluabit̃ iuda ⁊ isrl̃ habitabit cõfidenter. Sz nunq̃z tot miserie acciderũt filijs israel sicut post mortez iesu nazareni ḡ nõ fuit xp̃s. Rñdetur ꝙ proprie loquendo nõ erant filij israel ⁊ iuda. qꝛ erant auersi a deo ex eo ꝙ xp̃z negauerant ⁊ occiderãt ꝓpter qd̃ ⁊ illã miseriã meruerunt. Alij ãt q vere erãt filij isrl̃. ⁊ iuda vere saluati sunt. qꝛ xp̃z receperunt nec soluz saluati sunt spiritualiter sed etiaz corporaliter. Naz sicut dicitur in historia ecclesiastica. Imminente destructione ciuitatis hierosolomytane facta p titũ ammoniti sunt fideles q erant in iudea p angeluz vt trãsirent in regnuz regis agrippe q erat cõfederatus romanis. Et etiaz illi q de regno xp̃i sunt habitãt cõfidenter i paradiso. ¶ Sexto iudei dicunt ꝙ xp̃s nõ venit ꝓpter illud qd̃ habet̃ Danielis. iij. ca. Aspiciebã in visiõe noctis ⁊ ecce cuz nubibus celi quasi filius hoĩs veniebat. hoc itelligit̃ de xp̃o. Sz iesus nazarenus nõ venit in nubib⁹ celi ergo nõ fuit xp̃s. Ad hoc dicenduz ꝙ scriptura loqt̃ de duplici aduẽtu xp̃i. s. i mundũ ⁊ ad iudiciũ. Primus aduentus describit̃ cuz humilitate. Scd̃s ãt cuz excellẽtia ⁊ ptãte. Daniel ãt loquit̃ de scd̃o aduentu. Qd̃ pz qꝛ paulo post dicit. Judicium sedit ⁊ libri apti sunt. Judei autez excecati nesciunt hunc duplicem aduentum distinguere. ⁊ ideo multa erronea dicunt. naz aliq expectãt xp̃m in aduentu suo i tanta virtute apparere ⁊ potestate ꝙ oĩa terrena sibi subijciet ⁊ eos liberabit ⁊ regnuz eoꝝ restituet pp qd̃ etiam xp̃i discipuli post eius resurrectionez querebant. dñe si in tempore hoc restitues regnuz israel. Actuum. i. capit. Alij ãt ꝓpter scripturas q̃ manifeste loquunt̃ de xp̃i humanitate ⁊ passiõe. ⁊ ꝓpter illas q̃ loquuntur de eius eminentia ⁊ potestate expectãt duos messias. Unum q erat occidendus. Et aliuz q illuz resuscitabit ⁊ regnuz israel restaurabit. Sz hoc de scripturis nõ hz auctoritatez. lz eniz plures dicti sint messie siue vncti qd̃ idẽ ẽ. vt dauid ⁊ saul ⁊ qdã alij null⁹ tñ i scriptura dr̃ vẽtur⁹ ad salutez ppl̃i nisi vn⁹. ¶ Septio iudei arguũt ꝙ xp̃s nõ venit pp illud qd̃ scribit̃ Isaie. xxx. c. Erit lux lune sic̃ lux solis ⁊ lux solis septẽplicit̃. q̃ vba dñt ꝙ i aduẽtu xp̃i debeat fieri imutatio corpoꝝ celestiũ Sz talis imutatio ñ fuit fcã i aduẽtu nazareni. ḡ xp̃s nõdũ venit. Dicẽdũ ꝙ illa vba loquũt̃ d̃ aduẽtu xp̃i ad iudiciũ. Tũc. n. mutabũt̃ ⁊ inouabũt̃ quodãmõ corpa celestia. Et tũc sanabit̃ vuln⁹ populi ⁊ pcussura plage ei⁹ vt dr̃ i textu. qꝛ tunc destruet̃ mortalitas p peccatuz p̃moruz parentuz iducta qꝛ oẽs hoĩes resurgẽt ad vitã imortalem. ¶ Octauo impugnãt nos iudei ex dicto dauid i p̃s. lxxxviij. vbi habet̃. Sic ponã i seculũ seculi semen eius Sz iesus nazarenus nõ habuit filios ḡ nõ fuit christus. Respondenduz ꝙ habuit filios spirituales per fidem non per carnalez propagationem que semper habet turpitudinez cõiunctam. Et talis filiatio spiritualis cõpetit ei. De tali etiam spirituali filiatiõe loqtur dauid in. p̃s: lxxxj. Ego dixi d ij estis ⁊ filij excelsi omnes. Dictuz sit ꝓ ista parte de christo qui venit. Jam ad tertiuz errorem delendum procedamus.

¶ Qd̃ prophete predixerunt xp̃m passuꝝ pro salute generis humani. Capi. iij.

Tertio errãt iudei circa xp̃m icarnatuz q̃ztuz ad passibilitatez. Verbuz siqdez crucis scandaluz ẽ eis q nullã excusatõez hr̃e pñt amoniti ⁊ edocti añq̃z xp̃s venisset p dicta ꝓphetaꝝ d̃ mysterijs passiõis ei⁹. Ut ãt icredulitatez eoꝝ viriliter ꝯfutemus aduertenduz est ꝙ passio xp̃i i veteri lege fuit verbis ꝓpheticis ⁊ figuris multipl̃r p̃signata. Et hoc q̃ztũ ad tria.

¶ Primo quantum ad initium.

¶ Secundo. quantum ad progressum.

¶ Tertio quantum ad terminum.

¶ Prĩo passio xp̃i fuit in veteri lege vbis

pphetaꝝ ꝛ figuris prenunciata ꝗtuz ad illius initiuz i quo ponunt septē veritates.
¶ Prima est de concilij congregatione.
¶ Secunda de iude venditione.
¶ Tertia de xpi egressione.
¶ Quarta de vehementi contristatione.
¶ Quinta de trina oratione.
¶ Sexta de angeli apparitione.
¶ Septima de sanguinis sudatione.
¶ Pria veritas passiois xpi ē ō ꝓcilij cōgregatiōe. de q̄ dicit Mat. ca. xxvij. Cōcilium inierūt oēs p̄ncipes sacerdotū ꝛ iesuz vt eū morti traderēt. Et ioā. xij. c. Collegerūt pōtifices ꝛ pharisei ꝓciliū. Hoc p̄dixit patriarcha iacob gene. xlix. c. sic Simeon ꝛ leui frēs vasa iniqtatis bellātia in ꝓsilio eoꝝ ñ veniat aīa mea q̄ in furore suo occiderunt viz. Maledictus furor eoꝝ q̄ pti tinax ꝛ idignatio eoꝝ q̄ dura. Nicolaus ō lira sup. xi. c. ioā. ingt. Pōtifices erāt ō tribu leui. pharisei p magna pte de tribu symeō. Est alia pphetia dauid i ps. xxi. vbi dicit. Circūdederūt me canes multi ꝓsiliuz malignātiū obsedit me. Et itex sapientie. ij. c. scribit. Dixerūt ipij. ꝓuentam⁹ iustū q̄m iutilis ē nobis ꝛ ꝛius opibus nris. Jere. i sup. xi. c. ita i psona xpi locut⁹ ē. Super me cogitauerūt ꝓsilia dicētes. venite mittamus lignū i panez eius ꝛ eradamus eū de terra viuētiuz. Iactātius vo li. iiij. iducit sibillā ita vaticinātē. Inierūt ꝓsiliū detestādū vt p̄uarent eū vita q̄ vt eos instificaret aduenerat. ¶ Scōa vitas passionis xpi ē de iude vēditiōe de q̄ dī Matt. xxvj. c. q̄ pditor ille nec̄ vēdidit xp̄m triginta argēteis. Hoc vtiq̄ figuratū fuit i ioseph de quo hī gene. xxxvij. c. Nō extrahētes eū frēs sui de cisterna vēdiderūt ismaelitis triginta argenteis. Et istud p̄nunciauit zacharias i psona xpi ca. xi. vbi ait. Appenderūt mercedē meā. xxx. argēteos.
¶ Tertia ē de xpi egressiōe. de qua sic scribit. ioā. xviij. c. Egressus ē iesus trās torrentē cedron. Hoc figuratū fuit scōo regū. xv. c. vbi hī. Nō rex dauid trāsgrediebat trāstorrentē cedron. oēs aūt viri q̄ erāt cū eo flebāt. Et itex. iij. regū. c. ij. Fuit dictuz Semei quocunq̄ die trāsieris torrentem cedron scito te interficiendū. ¶ Quarta veritas est de vehementi ꝓtristatiōe de q̄ dī Mat. xxvj. c. Cepit ꝓtristari ꝛ mestus esse ꝛ ait illis. Tristis ē aīa mea vsq̄ ad mortē Hoc figuratuz fuit i helia dū fugiebat p̄secutōez ezabelis postq̄ puenit ad spelunca q̄ dixit dño vt scribit. iij. regū. xix. c. Derelict⁹ suz ego solus ꝛ querūt aīaz meā vt auferāt eā. Et hoc p̄dixit Jere. iij psona xpi Trenoꝝ. i. c. Vide dñe afflictōez meā q̄m ꝓturbatus suz. Et daniel. vij. c. Cogitationib⁹ meis ꝓtristabar. ꝛ facies mea imutata ē i me. ¶ Quīta vitas ē de trina oōne. dī. n. Mat. xxvij. c. Orauit tertio eūdem sm̄oēz dicēs. Hoc figuratuz fuit i dauid ō quo dī. i. reguz. xx. c. Cadēs dauid ꝓnus i terrā oravit tertio ꝛ in daniele q̄ vt scribit eiusdez. vj. c. Trib⁹ vicib⁹ in die flectebat genua sua. ¶ Sexta vitas ē ō angeli apparitōe ō q̄ dic̄ lucas. xxij. c. Apparuit illi āgelus ō celo ꝓfortās eū. Hoc figuratū fuit i gedeōe cui vt scribit iudicū. vj. c. Apparuit āgelus dicēs. dñs tecū vir ꝓfortissime. Et i Josue cui dixit ds iosue. i. ca. Cōfortare ꝛ esto robust⁹. noli timere q̄ tecū ē dñs ds. Et hoc p̄dixit daniel. x. c. loq̄ns i psona xpi Tetigit ingt me q̄si visio hois. ꝛ ꝓfortauit me ꝛ dixit. noli timere pax tibi. ꝓfortare ꝛ esto robustus. ¶ Septia vitas ē ō sanguis sudatōe. Ait. n. lucas. xxij. ca. Fc̄us ē sudor ei⁹ fic̄ gutte sanguis currētis i terrā. De hoc Dixit Jsaias. ix. c. Vestimētū tuū mixto sanguie. Et ezechie. i6. c. Vide te ꝓculcari i sanguine tuo. ¶ Scōo passio xpi fuit i veteri lege vbis ꝓphax ꝛ figuris p̄mōstrata ꝗtū ad illi⁹ pgressū i quo ponunt septē vitates.
¶ Pria ō iudeoꝝ ꝛ ministroꝝ ꝓstratione.
¶ Secunda de xpi ligatione.
¶ Tertia de marille percussione.
¶ Quarta de falsa testificatione.
Quinta de impia derisione.
¶ Sexta de crucis baiulatione.
¶ Septima de amara potatione.
¶ Prima vitas ē de ꝓstratiōe iudeoꝝ ꝛ ministroꝝ q̄ voluerūt capere iesuz. ō q̄ sic scribit ioānis. xviij. ca. Abierūt retrorsuz ꝛ ceciderūt i terrā. De hoc ē pphetia. Jere. q xx. c. ait. Dñs mecū q̄si bellator fortis. iccir

co q pſequunt me cadent ⁊ infirmi erunt.
¶ Scda vitas de xpi ligatiõe.ō hac dī ioannis.xviij.c. Ministri iudeox ꝓhẽdẽrũt iesuz ⁊ ligauerũt eũ. Hoc figuratū fuit iudicũ.xv.c.ī filisteis q ligauerunt sanſonẽ Et hoc ꝓphauit Jere.c.xij. dicẽs. Dedi di lectã aiaz meaz ī manu inimicox. Et ezechiel.iij.c. dixit. Ecce data sunt sup te vincula ligabũt te ī eis ⁊ ñ egredieris de medio eox. ¶ Tertia vitas ō maxille pcussione scribit.n.ioā.xviij.c. Tũc vn⁹ assistens ministrox dedit alapã iesu dicẽs. sic rũdes põtifici. Figuratū hoc fuit.iij. regũ.xxij.c. Qñ sedechias rex pcussit micheã ꝓphetã ī maxillã. Et ipse micheas .v.c. istud pnũciauit. Sic pcutiẽt maxillã iudicis isrl. Et itex. Sibilla quã supi⁹ allegauim⁹ ait. Et ī man⁹ ipias ifideliũ veniet. dabũt ãt ō alapas icestis manib⁹. ¶ Quarta vitas ẽ de falsa testificatione. vt.n. refert Mat.xxvj. ca. Nouissime ãt venerũt duo falsi testes q ⁊ direrũt. ō dixit. possuz destruere tẽpluz dei. Hoc ꝑuidit ī spũ dauid. cuz dixit ī ps. xxvj. Insurrexerunt ī me testes inig ⁊ mẽtita ẽ inigtas sibi. Et oseas ca. vij. ait. Ego redemi eos ⁊ ipi locuti sũt ō me mẽdacia.
¶ Quita vitas ẽ de ipia derisiõe. dicit nã qz Mat.xxvij.c. Tũc expuerũt ī faciẽ eius ⁊ colaphis eũ cederũt. Alij ãt palmas ī faciẽ ei⁹ ꝺederũt dicẽtes. ꝓphetiza nobis xpe qs ẽ q te pcussit. Hoc ꝓphetatũ ẽ nã dauid ī ps.xxi. ita ī psona xpi logf. Oẽs vidẽtes me deriserũt me locuti sũt labijs ⁊ mouerũt caput. Ezechiel ãt.xij.ca. ita vaticinatus ẽ. Faciẽ tuã velabũt ⁊ ñ videbis terrã. Et Sibilla de q paulo añ retulim⁹ ita segtur. Impurato ore expuẽt venenata sputa dabit vo ad vbera simplr sctñ dorsuz ⁊ colaphaz accipiẽs tacebit. ne qz agnoscat qō vbũ sit. vel vñ veniat vt iferis loqf ⁊ corona spinea coroneꝫ. ipsa.n. isipiẽs gẽs deuz tuũ nõ cognouisti sed spinis eũ coronasti ⁊ ⁊ horridũ illi fel miscuisti. ¶ Sexta vitas de crucis baiulatiõe. ait.n. ioā.xix.c. Baiulãs sibi crucẽ exiuit ī eũ q dī caluarie locꝰ Cui⁹ figura ꝓcessit qñ tulit abrahã ligna ⁊ iposuit sup ysaac filiũ suũ. Predixit hoc ẽt Jere. Ego ꝯsi agnus q portaf ad victimã.
¶ Septia vitas de amara potatiõe de q Mat.xxvij.c. dī. Dederũt ei bibere vinũ myrrhatũ cuz felle mixtuz. Hoc expſſit dauid loqns ī psona xpi ps.lxviij. Dederũt ī escã meã fel ī siti mea potauerũt me aceto. Et hoc isup ꝑdixit Jere.trenox.iij.ca. Recordare paupertatis ⁊ transgressiõis.i. aflictionis mee absinthij ⁊ felĩ.
¶ Tertio passio xpi fuit ī veteri lege vbis ꝓphetax ⁊ figuris ꝓsẽtãtuz ad ei⁹ terminum in quo ponunt septem veritates.
¶ Prima est de crucifixione.
¶ Secunda de clementi oratione.
¶ Tertia de vestimentorum diuisione.
¶ Quarta de flebili lamentatione.
¶ Quinta de ꝓtereuntiũ blasfematiõe.
¶ Sexta de spiritus emissione.
¶ Septima de planctu ⁊ compassione.
¶ Prima vitas ponit luce.xxiij.ca. vbi dī. Crucifixerũt eũ. Hãc expſſit dauid in ps.xxi. Foderũt igt man⁹ meas ⁊ pedes meos dinũerauerunt oia ossa mea. Que vba vt asserit Lactã.li.iiij.ñ ō se locut⁹ ẽ ꝓpheta. fuit.n. rex ⁊ nũq illa ꝓpsus ẽ. spũs dei ꝑ illũ loqbat q erat illa passur⁹ post ãnos mille ⁊ qñgita tot.n. colligũt ãi a dauid vsqz ad crucẽ xpi. Et Zacha. ꝓpha.xij.c. ita dixit. Aspiciẽt ad me quẽ ꝓfixerũt. Et idẽ. xiij.c. Que st iste plage ī medio manũ tuarũ ⁊ dicet his plagat⁹ suz ī domo eox q me diligebãt. i. diligere ꝺebebãt. ¶ Scda vitas de pia oone vt.n. refert lucas.xxiij.c. Pro crucifixorib⁹ oranit dicẽs. p ignosce illis qz nesciũt qd faciũt. Hoc clare ꝑdixit Jsaias.c.liij. Jpe ingt ꝓ trãsgressorib⁹ oranit. ¶ Tertia vitas ō vestiñtox diuisiõe ō q ait. Mat.xxvij.c. Diuiserũt vestimẽta ei⁹ mittẽtes sorte. qō a dauid ps.xxj. aptissime fuit ꝑdictuz. Diuiserunt sibi vestimẽta mea ⁊ sup vestez meã miserunt sortem.
¶ Quarta veritas de flebili lamentatõe. vt.n. scribit Mat.xxvij.c. Clamauit voce magna dicens. deus de⁹ meus q̃re me dereliqsti. Et de hoc ꝑdixit dauid ī ps.xxj. q ad lrã intelligif de xpo vt plene dixi iser mõe ō passiõe ī qdragesimali nro. ¶ Quita veritas de ꝓtereuntiũ blasfematõe. ait. n. Mat. Pretereuntes blasfemabãt eum

mouentes capita sua ⁊ dicentes. salua te-
metipsuz si filiꝰ dei es dscēde d cruce. Hoc
Jere.c.xx. ꝓphauit dicēs. Fcūs suz i derisū
tota die oēs subsannabāt me audiui.n. ꝯtu
meliā multoꝝ ⁊ terroꝝ i circuitu. ¶ Sex-
ta veritas de spūs emissiōe vt scribit ioā.
xix. ⁊ Luce.xxiij. inclinato capite emisit spi
rituz Et hoc vtiqz sic pdixit Jsaias.c.liij.
Tradidit in mortez aīaz suā. ¶ Septima
vitas ē d plāctu ⁊ ꝯpassiōe. Dctm qppe fu
it vgini gloriose a symeōe iusto vt pz luce.
ij.c. Tuā ipsiꝰ aīaz ptrāsibit gladiꝰ. qd iple-
tū fuit duz filiuz vnigenituz i cruce pēdētē
amarissimis qrelis defleuit. Hoc ꝓpheta-
uit Jere.ix.c.dicēs. Vox lamtatōis audita
ē d syon. ⁊ Zacha.xij.c.q ait plāgēt eū ⁊ do
lebūt sup eū vt doleri solet i morte pmoge
niti. Sz obstinatissimi iudei pallegatas ꝓ
phetias d xpo itelligi dbere sua malicia ne
gāt quos tn facile ꝯuincere possumꝰ ex ver
bis Rabi moysi q i li. directōis pplexoꝝ ait
Oēs ꝓphe n sūt locuti nisi ad dies messie.
Verūtn ne diu ꝯtēdamꝰ cū ipsis afferamꝰ
i mediū Jsaie ꝓphe vaticinia q d xpo ꝓ ge-
neris hūani salute passuro luculētissime ē
locutꝰ. Nā.ca.ix. postqz pdixit xpz ventuꝝ
deū ⁊ hoiez. subdidit. Et fcūs ē pncipatus
sup humeꝝ eiꝰ. s. crucē sibi baiulādo p quā
ptātes aereas debellauit. ⁊ regnū suū potē-
ter itrauit. sz illd luce vltio.c. Oportuit pa
ti xpz ⁊ resurgere a mortuis. ⁊ ita itrare i glo
riā suā. Et.liij.c.inqt. Dne qs credidit au-
ditui nro. i. passiōis xpi mysterio qd ego ⁊
alij ꝓphe audiuimꝰ a spū scō Et brachium
dni cui reuelatū ē qsi dicat paucis. Et ascē
det sic virgultū corā eo. s. xps corā do pre. ⁊
sic radix. s. sursuz fructificās d terra sitiēti
i. d vgine n humectata vl fecūdata hūano
semine ⁊ n ē ei spēs neqz decor. s. i passiōe. ⁊
vidimꝰ eū ⁊ n erat aspectꝰ ⁊ desiderauimꝰ
eū despectū ⁊ nouissimū viroꝝ viꝝ doloꝝ
⁊ sciētē ifirmitatē ⁊ qsi abscōditꝰ vultꝰ eiꝰ ⁊
despectꝰ. s. p verecundia. vn nec reputaui
mꝰ eū ve lāguores nros ipe tulit ⁊ dolores
nros ipe portauit ⁊ nos reputauimꝰ eū qsi
leprosū ⁊ pcussū a deo ⁊ hūiliatū. Jpe āt vul
neratus ē ꝓpter iniqtates nras ⁊ attritꝰ ꝓ-
pter scelera. disciplina pacis nre sup eū. ⁊ li
uore eiꝰ sanati sumꝰ. oēs nos qsi oues erra
uimꝰ vnusqsqz i viā suā dclinauit ⁊ dns po
suit i eū iniqtatē oiuz nrm. Cōfundāt itaqz
iudei reprobi q passionē xpi deridere solēt
⁊ ispiciāt pterea q dicta sūt qꝫ ob nullā aliaz
cāz i natiōes dispsi sūt cū opprobrio abie-
ctiōe ⁊ gnominia nisi qꝛ xpz dnz crucifixe-
rūt. Nos vo q xpiani sumꝰ pio effectu cola
mꝰ eū q nos pticipes efficiat regni celestis
i quo gloriosus triūphat deꝰ ⁊ hō p ifinita se
cula seculorum. Amen.

¶ Sermo.7. d iocūdissima natiuitate sal
uatoris nri dni iesu xpi filij di ⁊ vgis gliose.

Paruulus natus est
nobis ⁊ filiꝰ datꝰ ē nobis. Jsaie
ꝓphe vaticinātis de xpo dno
nro vba sunt ista ca.ix. Sonuit
vox leticie i terra nra vox exultatōis adue
nit. Auditu ē vbuz suaue oi iocūditate re-
pletuz. Jesus xps filius dei i bethleē iude d
virgine natꝰ ē. Jubilate deo oēs hoies mū
di ⁊ laudate nom scm eiꝰ. Ad hāc spūalez
habendaz leticiā iuitat cunctos scā mater
ecclesia q vbis vtit sci leonis pape i smo
ne de natiuitate dicētis. Saluator noster
hodie dilectissimi natꝰ est gaudeamꝰ. Ne
qz.n. phas est locuz esse tristicie vbi nata-
lis ē vite que ꝯsumpto mortalitatis timo
re igerit nobis de pmissa eternitate leticiā
Nemo ab huiꝰ alacritatis pticipatōe secer
nit. vna cunctis leticie cōmunis est ratio.
Quia dns nr iesus xps mortis pctiqz de-
structor sicut nulluz a reatu libeꝝ repit ita
liberandis oibꝰ venit. Exultet scūs qꝛ ap-
propinquat ad palmā. Gaudeat peccator
qꝛ inuitat ad veniā. Animet gētilis qꝛ vo
cat ad vitā. hec ille. Ut g excitent oiuz cor
da ⁊ hauriamꝰ aqs i gaudio de fontibꝰ sal-
uatoris. In pnti sermone de singulari colē
dissimaqz xpi natiuitate dicemus. de qua
ꝓpheta Jsaias pdixit vba ꝓposita. In qbꝰ
tria principaliter contemplari debemus.

¶ Primo christum nascentem.
¶ Secundo virginem parturientem.
¶ Tertio visionem apparentem.
¶ De paruitate corpis xpi ⁊ qualiter xps
assumpsit carnē de materia nobis ꝯformi

⁊ de humilitate ipsius nascentis respectu temporis loci ⁊ habitaculi. Capi. i.

Primo cōtemplari debemus christum nascentem. in quo mente pia considerare licet hec tria.

¶ Primo ipsius paruitatem.

¶ Secundo conformitatem.

¶ Tertio humilitatem.

¶ Primo ꝯsideremus xp̄i nascētis ꝑuitatez qꝛ natꝰ ē hn̄s corpꝰ ꝑuuluz sicut ceteri infantes qn̄ nascunt̄. Ubi aduertendum ſm̄ theologoꝝ doctrinā. Qd̄ corpꝰ xp̄i ī sua cōceptiōe fuit in īstāti formatuz ⁊ q̄ztuz ad ꝑfectōez mēbroꝝ ⁊ ꝑtiuz ipsius ꝑfecte organizatuz. Un̄ Grego. dicit. xviij. moraliuz Angelo nunciāte ⁊ spū aduenīēte mox v̄bū ī vtero mox ītra vteꝝ v̄bū caro. Et Aug. li. de fide ad petruz. Firmissime tene ⁊ nullatenꝰ dubites nō carnez xp̄i sine diuinitate ī vtero v̄ginis fuisse ꝯceptā priusq̄z susciperet̄ a v̄bo. Et mgr̄ ī. iij. di. iij. Uerbuz n̄ suscepit nisi carnez formatā. Hoc āt fuit cōgruuz ſm̄ Bōauen. ⁊ Tho. triplici ratiōe.

¶ Prīa ē ex ꝑte v̄bi assumentis, qꝛ nō debebat verbuz assumere ꝑtez hūane nature sz totā. ⁊ ita carnē ⁊ aīam q̄ nō dz vniri nisi carni organizate. ¶ Scd̄a rō ex ꝑte virtutis opantis. qꝛ virtus diuina opat̄ miraculose. hoc āt est miraculuz ꝙ femine ꝯcepit sine viro. Jō ad ostēsiōez potētie subito formauit illud corpꝰ qd̄ natura n̄ pōt nisi successiue. ¶ Tertia rō fuit ex ꝑte v̄ginis ꝯcipientis q̄ statim vt cōsensit repleta fuit spiritu scō ⁊ mr̄ d̄i effecta. ⁊ qꝛ mr̄ d̄i n̄ erat nisi esset d̄s vnitꝰ humane nature. iō stati cū ꝯsensit d̄s hō factus est. Corpus itaq̄z illud sic formatuz a deo ꝑuuz fuit. vt mgr̄ dic̄ ꝙ obiectuz oculis vix videri potuisset. Quātuz v̄o ad q̄ztitatez molis nō statiz ꝑductuz est sz successiue tā ī vtero q̄z ex̄. qd̄ ꝯueniēs fuit ſz Bōauen. adhuc triplici rōe. ¶ Primo ꝑꝑ legis vniuersitatis ꝯseruatiōem. qꝛ deꝰ n̄ opat̄ miraculis vbi natura pōt opari. Et qꝛ natura poterat corpus illud successiue ad perfectā q̄ztitatez adducere iō n̄ statim ex miraculo cōpletuz fuit. ¶ Scd̄a rō ꝑꝑ fidei ꝯfirmatiōez vt. s. on̄deret̄ ꝙ habuit verā ⁊ nō fantasticā carnez. ¶ Tertia rō ꝑꝑ hūilitatis ⁊ charitatis xp̄i ꝯmēdatiōez q pro nobis cū excelsus deꝰ esset tā ꝑuulus videri voluit. Quis nā n̄ miret̄ videre vagiētē infantez inuolutuz pannis ī cuna. de quo cātat ecclesia illud Ambrosij. Uagit īfans īter arta cōditus p̄sepia mēbra pānis īuoluta virgo mat̄ alligat: ⁊ manꝰ pedesq̄z crura stricta cingit fascia. Trāseamꝰ o christicole deuotōe succēsi. trāseamꝰ cū pastoribꝰ vsq̄z bethleez vt inueniāns infantē blādū affabilē piū ⁊ totū d̄siderabilē. Cōsideremꝰ ꝑuitatē q̄ vr̄ ⁊ adoremꝰ diuinitatē q̄ latet qm̄ vt īqt leo papa ī ſm̄ōe festiuitatis hodierne. dilectissimi verꝰ venerator ē ⁊ piꝰ cultor q nec de īcarnatiōe dn̄i aliqd falsum nec de deitate aliqd sentit indignuz. paris eni ꝑiculi est maluz si in illa aut nature n̄re v̄itas aut paterne glorie negatur eq̄litas.

¶ Scd̄o ꝯsideremus christi nascentis cōformitatez. Assumpsit qdez carnez de materia nobis ⁊ nostre nature cōformi. iuxta illud apostoli ad hebreos. ij. ca. Qui. n. sanctificat ⁊ qui sanctificantur ex vno omnes fuit autez hoc ꝯueniens vt dicit dn̄s Bonaue. xij. di. iij. triplici rōne. ¶ Prīa rō dicitur iustificatiōis ad seruandaz rectitudinem iusticie ſm̄ Anselmum vt eiusdez generis esset satisfactor ⁊ p̄uaricator. ¶ Secūda ratio dicit̄ on̄siōis. vt on̄deret̄ nobis dulcedo misericordie dei qm̄ ip̄e dn̄s q̄ cōtemptus fuerat ab hoīe ipse idez humano generi vniret̄ ī christo. ¶ Tertia ratio dicitur ordinationis. ordinauit quippe deus vt totum genus humanum deduceretur ex vno primo Adam propter representationem illius vniuersalis principij a quo omnia sunt producta. Ratiōibus ergo dictis coueniens fuit vt christus carnem sumeret ex materia ab adam deriuata. que tamen ab omni infectione immunis fuit eo ꝙ non fuit in Adam secūdū seminalem rōnez cū nō fuerit cōcepta ex semine viririli sz mystico spiramīe. vt dicit scūs Tho. iij. ꝑte. q. xxxi. Un̄ leo papa ī sermōe de natiuitate inquit. Alienū quippe ab hac natiuitate est qd̄ de oībus legit̄. Nemo mūdꝰ a sorde nec infans cuius est vniꝰ diei vita super terrā. nihil in ista singularē natiuitatez

de carnis ꝯcupiscentia trãsijt. nihil de pcti lege emanauit. hec ille. Si aũt q̃reret q̃re xp̃s ñ assumpsit Adã. Rñdet dñs Bõauẽ. ꝙ hoc fuit pp tria. ¶ Prio pp deũ q nõ debebat assumere hoiez pctõrez. ¶ Scdo ꝓpter Adã q ñ debebat tm̃ exaltari. ¶ Tertio pp humanũ genꝰ qꝛ passio inocẽtis magis erat grata deo ꝓ redẽptiõe eiꝰ q̃z hois pctõris. ¶ Tertio ꝯsiderem⁹ xp̃i nascẽtis hũilitatẽ. Sic. n. hũilis i forma ꝑui dignatꝰẽ apparere. ita rex iste ãgeloꝝ ⁊ hoiuz dñs hũilit̃ nasci voluit. Et hoc triplici r̃spectu.

¶ Primo respectu temporis.

¶ Secundo respectu loci.

¶ Tertio respectu habitaculi.

¶ Primo natꝰẽ xp̃s hũiliter respectu tp̃is qꝛ. s. tp̃e descriptiõis vniuersi orbis. qñ vt lucas refert ca. ij. Exijt edictũ a cesare augusto vt descriptio hoi fieret. hic Cesar augustꝰ octauianꝰ fuit q ꝑz Suetoniũ in libro de. xij. cesaribꝰ ⁊ eutropiũ natus ẽ in velletrano oppido de clarissima familia octauioꝝ in die illo quo Rome i curia agebat̃ d̃ ꝯiuratiõe catilline octauo kl̃as septẽbris paulo ante ortũ solis Marco tullio Cicerone ⁊ Gayo antõio ꝯsulibꝰ. Ex patre Octauio senatore ⁊ matre Accia nepte iulij cesaris genita ex iulia sorore que nupserat lucio balbo. Hic ꝑz horosiũ Eutropiũ Plutarcũ i libro de vita ⁊ obitu Cicerõis. Et i libro d̃ vita ⁊ obitu Marci antõij. Et Senecã in p̃mo li. de q̃stõibꝰ naturalibus. Occiso iulio cesare auũculo eiꝰ ⁊ patre ꝑ adoptionẽ cũ ip̃m in testamento reliquerit heredẽ ab Apollõia vbi vacabat studijs lr̃arũ reuersus ẽ. Et vt inqt plinius li. ij. d̃ naturali histo. Cũ vrbẽ intraret apparuerũt stelle circa solem in modũ corone posite. Regnauit ꝑm Suetoniũ ⁊ Europiũ anni. 56. duodeciz cũ Marco antonio ⁊ marco lepido. Et. 44. ꝑ se. Sedatis aũt oĩbꝰ bellis orbẽ totũ suo subegit iperio cunctis inimicis ⁊ turbatoribus romanoꝝ deuictis. Et vt refert Solinus in libro de mirabilibus mũdi. Tp̃s eius solũ reptũ ẽ quo plurimũ cessauerũt arma ⁊ floruerũt igenia. In diebus qdẽ illis iuenti sunt i vrbe viri clarissimi. Oratius. Flaccꝰ. Uirgi. Ouidius. Macer. Catullus veronẽsis. Propti⁹. Terenti⁹. Uarro. Marcꝰ tulli⁹ cicero. Apollodorus. Ualeri⁹ maxim⁹. Salustius. ⁊ alij. Anno igit̃ octauiani augu. 42. Et ab vrbe ꝯdita septingẽtesimo qnq̃gesimoscdo. natꝰ est xp̃s iesus. Uoluit. n. Cesar augustꝰ vniuerso p̃sidẽs orbi scir̃ quot ꝓuicie quot ciuitates quot castra quot ville quot hoies eẽnt i toto orbe. Et vt scribit Euse. i li. de tp̃ibꝰ. Factꝰẽ rome cẽsus. Et iuẽta sũt i vrbe trecẽta ⁊ septuaginta milia ciuiuz romanoꝝ. Scdz vo mgr̃m i historia scholastica. Jussu cesaris fcm̃ ẽ vt oẽs hoẽs ad vrbez vñ traherẽt originẽ ꝑgerent ⁊ qlibz denariuz argẽteũ q valebat decez nũmos vsuales. vñ ⁊ denariꝰ dicebat̃ p̃sidi ꝓuicie tradi: vt se subdituz vnusquisqz romano ipio ꝓfiteret̃. Nã ⁊ nummus imaginẽ ꝓferebat cesaris ⁊ sup̃scriptiõez nois. dicebat̃ ãt ꝓfessio ⁊ d̃scriptio ꝑz diuersa ꝯsideratiõe. Professio dicebat̃ qꝛ qlibz qñ reddebat censuz p̃sidi ꝓuincie ponebat denariuz sup caput suuz ⁊ ꝓprio ore ꝓfitebat̃ se fore subditum Romano imperio. Uñ dicebat̃ ꝓfessio. i. ꝓprio ore fassio. ⁊ fiebat hoc coram oi populo. Descriptio autẽ dicebatur qꝛ numerus eorum qui censum capitis ferebãt certo determinabat̃ numero ⁊ redigebatur i scriptis. Ut ergo dicit sanctꝰ Tho. iij. ꝑte. q. xxxv. Quia xp̃s venerat nos in statuz libertatis reducere de statu seruitutis. Ideo sicut mortalitatez nr̃am suscepit vt nos ad vitaz reduceret. Ita ꝑz Beddaz eo tp̃e dignatus est incarnari quo mox natus cẽsus cesaris describeret̃ atqz ob nr̃i deliberationez ipse ꝑuitio subderet̃. Et vt Grego. inqt in omelia. Nascituro dño mundus describit̃ qꝛ ille apparebat in carne q electos suos ascriberet i eternitate. ¶ Scdo xp̃s humiliter natus est respectu loci qꝛ i bethleez. Sicut scriptuz fuerat Michee. v. c. Et tu bethleez effrata ꝑuula es in milibus iuda. Ex te mihi egrederet̃ dux qui sit dñator i israel ⁊ egressus eius ab initio a diebꝰ eternitatis. In bethleez ergo xp̃s natꝰ est. vt dicit sctũs Tho. iij. parte. q. xxxv. qꝛ factus est ex semine dauid secunduz carnez cui facta fuerat promissio specialis de xp̃o

Et iō i bethleem de q̄ nat⁹ fuit dauid nasci
uoluit vt ex ipso loco ꝓmissio ei facta im-
pleta oñderet. ⁊ hoc designat euāgelista di
cēs de ioseph eo q̄ esset ō domo ⁊ familia
dauid. Addit Grego. i omelia rōez mysti
caz dicēs. Bethleez qppe domus panis i
terp̄tat ipse nāq̄ ē q̄ ait. Ego suz panis vi
uus q̄ de celo descēdi. Loc⁹ q̄ i quo xp̄s na-
scit dom⁹ panis añ vocat⁹ ē qz futuz ꝓfece
to erat. vt ille ibi p materiā carnis appa-
reret q̄ electoz mētes i eterna sacietate re
ficeret. Si āt aliqs q̄reret. Cur ñ hierosoli
mis aut Rome natus fuerit. Rñdet sc̄us
Tho. Nō sicut dauid i bethleē nat⁹ ē ita ēt
hirlm elegit. vt i ea sedē regni ꝓstitueret ⁊
tēplū dei ibi edificaret. Et sic hirlm eēt si-
mul ciuitas regalis ⁊ sacerdotalis. Sacer
dotium āt xp̄i ⁊ ei⁹ regnū p̄cipue ꝓsumma
tū ē i eius passiōe. Et iō ꝓuenienter elegit
bethleē natiuitati ⁊ hyerosolymā passioi
totāq̄ p hoc hoīz gliaz ꝓfutauit q̄ i supbiā
eleuāt si ex nobilib⁹ ciuitatib⁹ originē ducāt.
Xp̄s i ciuitate ignobili nasci uoluit ex no-
bili opprobriū pati. De roma vo dī i quo-
dā sm̄one Ephesini ꝓcilij. Si maximā ro-
mā elegisset ciuitatē pp potētiā ciuiuz mu-
tationē orbis terraz putarēt. Si fili⁹ fuis-
set ipatoris potestati vtilitatē ascriberent.
Sz vt diuinitas cognosceret orbē trāsfor
masse terraz pauperculā elegit matrē paup
iorē p̄iaz. Elegit aūt de infirma mūdi vt
ꝓfundat fortia. Et iō vt suā potestatē ma-
gis oñderet i ipsa roma q̄ caput orbis erat
statuit caput ecclesie seu i signū pfecte vi-
ctorie vt exīde fides deriuaret ad vniuer
suz mūdū sz q̄ ꝓphauerat Isaias ca. xxvj.
dicēs. Ciuitatē sublimē humiliabit ⁊ ꝓcul
cabit eā pes paupis. i. xp̄i. gressus egeno-
rū. i. apostoloz petri ⁊ pauli.

3 ¶ Tertio xp̄s siliter natus ē respectu ha-
bitaculi. Nā pfectus a nazareth ioseph cū
virgine gloriosa i betleē qz pauperes erāt
inuenire nō potuerūt hospitiū. Sz vt magi
ster dicit i hystoria schola. diuertere ad di-
uersoz. Erat. n. iter duas domos opimē-
tū habēs sub quo ciues ad colloquēdū vel
ad ꝓsecēdū dieb⁹ ocij vel p acris intēpe
rie diuertebāt vbi forte ioseph aialib⁹ su-
,is boni ⁊ asino p̄sepiū fecerat. vel fz quos
dā cū rustici ad foz veniebāt aialia sua ibi
dē ligabāt. Et iō ibi p̄sepe ꝓstruz erat Q
q̄s humilis erat hitatio illa de q̄ hiero⁹ ad
Marcellā de vrbe secedēdum ita scribit.
Quo sm̄one q̄ voce spelunca tibi saluato-
ris exponā. Et illō p̄sepe i quo infantulus
vagijt silētio magis q̄s ifimo sm̄one honō-
rādū ē. Ubi sūt late portic⁹. vbi aurata la-
quearia. vbi dom⁹ dānatoz penis ⁊ mise-
roz labore vestite. vbi istar palacij extru-
cte basilice vt vile corpusculū hois p̄cios
us inābulet ⁊ q̄si mūdo qcq̄ nō possit esse
ornatius tecta sua magis velit aspicere q̄s
celū. bethleē. Ecce i hoc puo terre foramī
ne celoz ꝓditor nat⁹ ē. Hic inuolut⁹ pānis.
ℏ visus a pastorib⁹ ℏ demōstrat⁹ a stella. ℏ
adorat⁹ a magis. Et i epla ad Eustochiuz
ait. Ille cui⁹ pugillo mūd⁹ ꝓcludit p̄sepis
ptinet angustia. O mira circa nos pietas
iesu bñdicti. O charitas laudita. O humi
litas icarnati dei. nascit hyemali tpe ⁊ ñ ē
illi loc⁹ i diuersorio. inoluit pānis ⁊ a sola
mre bñdicta ⁊ ioseph suscipit. Curre cito
fidelis aia. igredere opimētū illō. vagiētē
infantē audacter alloq̄re. dic ei audiēti be-
niuolo. O rex regū ⁊ vniuerse ꝓditor crea
ture. vis ne te simulcuz matre ⁊ ioseph ad
meā domū recipiā vis vt aureā fasciā ad
te ōferā. vis ornamēta ⁊ p̄ciosa iocalia tibi
tradā. vis vt famulos ⁊ ancillaz ad obse
quēdū turbā adducā. vis vt mr̄i q̄ peperit
delicata cibaria p̄parē. Uis vt cuiuscūq̄
generis musicoz pitos modulatoreſ ⁊ ma
gistros aduocē. ⁊ similia. Statiz audies il
lū rñdētē tibi. Nō pp tpalia veni ñ ista mi
hi sūt grata. Sz si mihi placeē cupis o aia
mea imagine ifignita largire mihi pecca
ta tua atq̄ delicta. da mihi cōpūcitōez da
mihi lachrymas. da mihi q̄uersiōez ⁊ emē
datōez. descēdi ō celo vt hō fetūs p petis
hoīz satisfaciā. Trigitatrib⁹ ānis labora-
bo sudabo cruciabor fame ⁊ siti vsq̄quo
affigar patibulo crucis. Reuertere ad me
o peccatrix aia ⁊ ego suscipiā pōd⁹ petōruz
tuoz p gb⁹ p̄i meo ōbitā soluā. Nō. n. ve
ni vocare iustos sz petōres quos meis labo
rib⁹ ⁊ p̄cio sanguine redimere sum parat⁹.

¶ De priuilegijs virginis parturietis q̃ peperit xp̃m sine corruptiõe. ⁊ absq; dolore ⁊ suo lacte nutriuit. Lapi.ij.

SEcundo ꝓtẽplari debemus de natiuitate xp̃i virginẽ pturientẽ. Data sunt qppe diuinitus virgini sanctissime in suo partu tria priuilegia.

¶ Primum dicitur doloris immunitas.

¶ Secundum virginitatis integritas.

¶ Tertium vberum fecunditas.

¶ Primũ ꝑuilegiũ exhibitũ virgini i suo felicissimo ptu dr doloris imunitas: pepit nãq; filiũ sine dolore ⁊ cũ maxima iocũditate. Sicut predixerat Isaias. 35. c. Germinãs germinabit sicut liliũ ⁊ exultabit letabũda. Nec audiẽdi sunt illi q dñt obstetrices fuisse ad obsequm vginis. qr hiero⁹ aduersus helindiũ ait. Nulla ibi obstetrix fuit nulla muliercula⁊ sedulitas itercessit Et mater ⁊ obstetrix fuit. pãnis igt inuolut infantẽ ⁊ posuit i ꝑsepio. Que snia Apocri phor deliramẽta ꝙincit. ¶ Secõz ꝑuilegiũ vginis pturietis fuit vginitatis itegritas. fuit. n. i ptu virgo qr filiũ pepit remanẽte clauso claustro pudoris. Uñ Aug. i sermone q legit i vigilia epiphanie ait. Qui natus ẽ ꝓmo sine mre i celis: hodie nat⁹ ẽ sine pre i terris. O miracula o ꝓdigia frẽs charissimi. nature iura mutant i hoie. ds nascit. virgo sine viro grauidat. Mor viri nescia sermo dei maritat. Simul fcã est mater ⁊ vgo mr fcã sz icorrupta. virgo habẽs filiũ nesciẽs vir. Semp clausa sz ñ ife cũda. Et i alio sermõe q icipit. Castissimũ marie virginis vter. Aug. iducit virginẽ sic loqntẽ. Porta fcã suz celi ianua fcã sum filio dei. Illi fcã suz ianua clausa q post suã resurrectiõez igressus ẽ ꝑ ostia clausa. Sz ktũ h difficultas. Quia grego. i omelia i octaua pasce ait p hoc q ianuis clausis ad discipulos post resurrectiõez itrauit dñs ondit corpus suũ eẽ ciusdẽ nature ⁊ alterius glorie. Et sic p ostia clausa trãsire vi ad gloriã corpis ptinere. Corpus ãt xp̃i i sua natiuitate nõ fuit gloriosuz sz passibile habẽs similitudinẽ carnis pcti vt Apostolus dic ad Ro. viij. Nõ g̃ vi q exiuit p virginis vter clausuz. Insup nihil i illa sctã natiuitate xp̃i eẽ debuit p qõ corpus eius fantasticũ appareret. Sz p clausa trãsire ñ vi quenire vo corpori sz fantastico. eo q duo corpa simul eẽ ñ possũt. Nõ g̃ obuit ex matris vtero clauso corpus xp̃i ꝓdire. ¶ Rñ det his sctus Tho. i. iij. pte. q. xxviij. Nõ q dã dixerũt xp̃z i sua natiuitate subtilitatis dotẽ assumpsisse qñ exiuit õ clauso vginis vtero ⁊ dotez agilitatis qñ ãbulauit siccis pedibus sup̃ mare. Sz melius dicẽdũ ẽ q oia ista fctã sunt miraculose p vtutẽ diuinã Uñ Aug. dicit sup ioanẽ. Uoli corpis vbi diuinitas erat ostia clausa ñ obsteterũt. Ille qppe ñ eis aptis ītrare potuit quo nascẽte vginitas mris inuiolata pmãsit. Et dionysius dicit i q̃dã epistola. q xps sup hoiez opabat ea q̃ sũt hois ⁊ hoc demõstrat virgo supnaturaliter ꝙcipiẽs ⁊ aq̃ istabilis terreno⁹ pedũ sustinẽs grauitatẽ. Nõ ãt obijciebat q trãsiꝛ p clausa ñ ꝙuenit corpi vo. Dicẽdo q ita voluit xp̃s vitatẽ sui corpis demõstrare q ẽt simul eius diuinitas ꝺclararet. Et iõ pmiscuit ima humilibus. Uñ vt corpus eius vex oñderet nascit ex femina. Sz vt eius diuinitas inotescceret nascit ex vgine. Talis. n. ptus decet deuz vt Ambro. dicit i hymno natiuitatis. ¶ Tertiũ ꝑuilegiũ vginis pturietis xp̃z fuit vberũ fecũditas. Ex miraculo qppe factũ ẽ vt virginis vbera lacte quo infantulũ aleret replerent. Ob qõ ecclesia cãtat. Jacẽtẽ i ꝑsepio sola vgo lactabat vbere de celo pleno. Excita cor tuũ o fidelis aia ⁊ mẽte solliceita ad locũ natiuitatis, pficiscere. Cõtẽplare ibi vginẽ oi sanctitate oi vtute oi deniq; venustate ꝺcorã. Inspice mẽtis oculis media nocte dñ ptus tps istaret illã oratẽ lachrymatẽ ꝑ deuotiõe ⁊ exultatẽ i deo salutari suo. Et cũ summa iocũditate sup̃ fenũ absq; dolore absq; corruptõe vt ꝑdirimus filiũ parere vagiẽtẽ. Illũ stati vt natus est adorat. Uñ ecclesia dicit vgo quez genuit adorauit. O si possemus audire vba siue corporis siue mentis ipsius virgis in q̃ lumen gre refulgebat pfecto simul cũ ipa totis viribus grãs diceremus altissimo deo Poterat vgo illa iacẽti filio sup̃ fenũ dicere. O deus meus ⁊ oiuz ꝓditor rex. O an

gel oꝝ ⁊ hoīuz gloria. O īmortalis ⁊ sempi
terne rex celi ⁊ terre adoro te hūili corde ⁊
bñdico tibi q vt saluuz faceres populū tuū
de me hodie verus hō nasci dignatus es
factus es mihi filius ꝫ assumptā naturaz
quē pr̄ sibi coeq̄lē genuit ab eterno. Susci
piā te reuerent ⁊ dulcit āplexabor. Nō de
ero īfantiaz tuā fouere ⁊ ī qbus valeo tibi
necessaria mīstrare. Pascā te lacte meo ⁊
pauperculis pānis īuoluā. Leuabat eū ⁊ īter
sacra vbera ꝯstringebat. Collachrymāti
bus oculis caput sctīssimū ⁊ faciē deoscula
bat. ⁊ mēbra pānis īuoluta fascia stricta cī
gebat. ideqz ad p̄sepiū recliabat. vngebat
cor illud v̄gineū balsamo ⁊ melle īcredibi
lis gaudij dū tāta miracula expiebat. Sz
hūilitatē pauptatē ⁊ penalitatē filij ploran
tis aī o voluens gaudiū vertebat ī luctuz.
¶ De pastoꝝ electiōe qbus natiuitas xp̄i
est ostensa ab angelis ⁊ de fide ac deuotio
ne illoꝝ erga xp̄m natum. La.iij.

Tertio ꝯtēplari debemus ī hac sctā
natiuttate xp̄i visiōez apparētē qa
apparuit āgelus dñi d̄ celo pastori
bus cū īgēti lumine dixitqz illis. Ecce euā
gelizo vob gaudiū magnū qd̄ erit oī popu
lo qa natus ē vobis hodie saluator q ē xp̄s
dñs. Et cū eo visi sūt plures āgeli q dicebāt.
Gloria ī altissimis deo ⁊ īterra pax hoīb⁹
bōe volūtatis. Ubi tria ꝯsiderar̄ d̄bemus.
¶ Primum est pastorum electio.
¶ Secundum pastorum instructio.
¶ Tertium pastorum fides ⁊ deuotio.
¶ Primū qd̄ ꝯsiderare d̄bemus ē pastoꝝ
electio. Ipsos qdez elegit deus vt eis filij
sui natiuitas reuelaretur. Inqt lucas.c.ij.
Pastores erāt ī regiōe eadē vigilātes ⁊ cu
stodiētes vigilias noctis sup̄ gregez suuz.
Mos qdē fuit ātiqs ꝫ aliquos ī vtroqz so
lstitio.s.hyemali ⁊ estiuali custodir̄ vigili
as noctis ita q̄ sollicite vigilabāt ⁊ hoc pp
veneratōez ⁊ reuerētiā solis cui antiqtus
pp suā claritatez fiebat magna veneratio.
q̄ mos forte īoleuerat apud iudeos ex vsu
cohabitātiuz. Eerant itaqz isti pastores iu
xta bethleem vno miliario. Et nocte me
dia vigilantes viderunt celestem nunci
um ānunciantem eis xp̄i natiuitatē. Uolu
it āt xp̄s ad hoc pastores eligere. ¶ Prīo
vt illis tanq̄z pueris atqz simplicibus ma
ior fides adhiberet. Nā ꝫ Ambro. Sim
plicitas nec noua fingere nec audita nouit
mutare. ¶ Scd̄o vt sup̄biā rep̄meret ho
minuz clatoꝝ. Quare ⁊ xp̄s dicebat.mat.
xi. Cōfitebor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre qui ab
scōdisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus ⁊
reuelasti ea puulis. Hinc ⁊ Crisosto. dicit
Angelus manifestās xp̄i natiuitatez ñ iuit
hierosolimā ñ reqsiuit scribas ⁊ phariseos.
Erant.n.corrupti ⁊ pre īuidia cruciabant.
Sz pastores erāt sinceri antiq̄z ꝯuersatio
nez patriarchaꝝ ⁊ moysi colentes. ¶ Ter
tio voluit xp̄s natiuitatem suā pastoribus
manifestari vt se pastorez oñderet. Unde
Bedda bene inqt. Nato dño pastores sup̄
gregem vigilant. Ille.n.natus est q dicit.
Ego suz pastor bonus. Sz ⁊ tp̄s īminebat
quo idez pastor oues suas q̄ dispse errabāt
ad vite pascua reuocaret. ¶ Scd̄m qd̄ cō
siderare debemus est pastoꝝ īstructio de q̄
seqtur lucas ī euangelio. Ecce angelus dñi
astitit iuxta illos Rōnabiliter factuz est vt
angelus natiuitatem dñi nunciaret qz ho
mines p xp̄m ad angeloꝝ societatem sunt
pducendi. In apparitiōe autez illa lumen
refulsit ⁊ claritas dei.i.diuina virtute fa
cta. Et vt inqt Bedda. Nūq̄z ī tota vete
ris testamenti serie repimus angelos q tā
sedule apparuere p̄ribus cum lumine ap
paruisse. Sz hoc p̄uilegiuz huic tpi recte
est seruatum qñ ortum est intenebris lu
men rectis corde. Ad hanc insolitā dignā
qz visionez pastores timuerūt timore ma
gno. qbus dixit angelus. nolite timere. de
inde instruxit eos de sacramento natiuita
tis xp̄i. Ecce inqt.i.certe euangelizo vo
bis.i.nuncium bonuz porto. gaudiuz ma
gnum qd̄ erit omni populo.s.tam peregri
nantibus in mundo q̄z patientibus in lim
bo q̄z ēt regnantibus ī celo qa natus est vo
bis hodie saluator. vobis.s.hoibus indigē
tibus. non angelis vel quia nō indigent si
cut boni vel qz ñ possunt redimi sicut ma
li. Et dixit hodie.i.isto tpe. Nō.n.erat di
es eo mō quo vsitato noīe diē vocamus.
Subdit angelus. Et hoc vobis signum.

Inuenietis infantem inuolutum pannis ⁊ positū ī p̄sepio. In qb⁹ v̄bis significauit de xp̄o tria. ¶ Primo puritatē ⁊ inocentiā ꝯ luxuriā qa dixit infantez q agnus erat sine macula. ¶ Scdo pauptatez ⁊ indigentiā ꝯ auariciaz qa dicit pānis iuolutū. ¶ Tertio humilitatez ⁊ obedientiaz ꝯ sup̄biā. qꝛ dicit positū ī p̄sepio. Et facta est cū angelo multitudo militie celestis exercit⁹ vt nati uitatis dñi sit magis credibilis ⁊ de ip̄a iā nullus dubitet sz totū diuulget̄ p orbē. Uñ Bedda ingt. Ne p̄ua vni⁹ angeli videretur auctoritas postq̄z vn⁹ sacramentuz noue natiuitatis edocuit statiz celestiū agminuz multitudo affuit. Et vt idē Bedda refert. Multitudo illa celestis militie ī laudez creatoris p̄rupit vt ⁊ xp̄o deuotiōez īpendant ⁊ nos suo īstruāt exēplo vt de receptis bñficijs gr̄as deo p̄soluam⁹. Dicebāt g̊. Gloria ī altissimis deo ⁊ ī terra pax hoīb⁹ bōe volūtatis. Ubi Bedda ait. Optāt pacē hoīb⁹ qꝛ quos īfirmos ⁊ abiectos d̄spexerāt nascēte ī carne dño iā socios venerant̄. Quib⁹ āt hoīb⁹ pacez poscunt exponunt ipsi dicentes bone voluntatis. s. q suscipiūt natū xp̄z. ñ. n. ē pax īpijs sz pax multa diligentib⁹ nomē dñi. ¶ Tertiuz qd̄ ꝯsiderare debemus est pastoꝝ fides ⁊ deuotio. Ipsi postq̄z angeli discessere ī celū loq̄bant̄ ad inuicez. Trāseam⁹ vsqz ad bethleez ⁊ videamus hoc v̄buz qd̄ factuz est. ⁊ dñs oñdit nobis. Naturale qppe est ꝙ hō bonuz diligat qꝛ sicut ꝓpriū obiectuz ītellectus est veꝝ. ita ꝓpriuz obiectuz voluntatis est bonuz. Quia g̊ vna queqz potentia appetit suuz obiectuz. hinc est ꝙ voluntas naturaliter bonuz appetit. Illud āt qd̄ naturaliter appetit̄ a potentia si sit p̄sens ipsaz delectat. Si v̄o sit absens possibile tñ haberi potentia mouet̄ ad ipsuz habēdū. Hō igit̄ bonuz diligēs qñ sibi p̄sens est ī ipso delectat̄. Ostēsum āt si sit absens ingrit qñ sperat ipsuz habēduz. Quia g̊ angeli nūciauerūt pastorib⁹ bonuz maximuz xp̄z natum. Et oñderūt vbi erat repiendus qꝛ in bethleez. Ipsi sollicite moti sūt q̄rere ⁊ īuenire euz. In quo relucet eoꝝ magnanimitas ⁊ strenuitas qꝛ ñ horrore noctis nec dāno ouilis sui qd̄ soluz relinq̄rent retrahuntur ab ingsitiōe saluatoris iaz nati. Et fide maxima ac deuotiōe dñt. videamus hoc verbuz. i. dei filiuz incarnatū q ꝓ nobis factus est hō. Et vt ingt Bedda nō dixerūt videam⁹ pueꝝ sz v̄buz qd̄ factuz est. i. v̄bū qd̄ semp erat qūo ꝓ nobis caro factuz est. Et venerūt festinantes ⁊ inuenerunt sicut dictū est ad illos. Origenes h̄ ait. Inuenere mariaz q̄ illuz fudit in partu ⁊ ioseph dispensatorez ort⁹ dñici ⁊ infantez positū ī p̄sepio. videntes āt cognouerūt d̄ v̄bo qd̄ dictū erat illis de puero hoc. i. ītellexerunt illuz pueꝝ esse v̄buz vel filiuz dei. vel videntes humanitatē cognouerūt diuinitatez. Et oēs q audierunt mirati sunt de his q̄ dicta erāt a pastorib⁹ ad ipsos Glosa sup̄ isto passu dicit. nō soluz mirabant̄ de icarnatiōis mysterio. sz ēt de tāta pastoꝝ attestatiōe q̄ fingere inaudita nescirent. sz simplici facundia vera p̄dicabāt. Maria aūt modesta ⁊ taciturna māsueta ⁊ hūilis ꝯseruabat oīa v̄ba hec ⁊ ꝯferēs ī corde suo. pastores v̄o reuersi sunt ad gregez laudātes ⁊ glorificātes deuz. Cum qbus ⁊ nos ꝓtam amplissimo munere iaz suscepto gr̄as q̄s possum⁹ referam⁹ pijssimo saluatori q nō iaz in p̄sepio sz inuenit̄ coronat⁹ ī celis quē adorant omnes angeli ceteriqz beati qui sit in eternum benedictus. Amen.

¶ Sermo octau⁹ d̄ memoria xp̄i circūcisi ⁊ de noīe ipsi⁹ atqz de sanguinis effusione.

Consummati sūt dies octo vt circuncideretur puer. Scribuntur hec verba originaliter luce. ij. ca. Et in euāgelio p̄sentis solēnitatis. Postq̄z nat⁹ ē xp̄s multa die octaua erga ip̄z īfantulū gesta fuere memorie digna. In q̄libz. n. etate labor̄ ⁊ passionib⁹ plurimis attritus. oñdit nobis exuberātissimā charitatē suā. Neqz illi satis erat statuto tp̄e ꝓ salute humani generis crucis ignominiose ferre supplicium. Quinimo ab vtero virgīs gl̄iose vsqz ad extremū vite corp⁹ illd̄ p̄ciosissimū varijs penis cruciatibusqz submisit. Hodierna v̄o die sz antiq̄z iudeoꝝ traditiōez nō sine

doloris acerbitate circuncisus est. Et sicut peccator videri voluit q ab oī labe ⁊ cōtagiōe mūdissim⁹ venerat ī suo sanguine peccatores lauare. Qua ꝺ re statuit sancta mater ecclesia diē istū a cunctis fidelib⁹ solenniť celebrari. Nos v̄o vt xp̄i circūcisi sacramētū oibus inotescat. ꝺ ipo ī pñti ſmōe dicem⁹. In quo tria mysteria erūt ꝯtēplāda.

¶ Primum dicitur circuncisionis.

¶ Secunduz vocatiōis vl' nominatiōis.

¶ Tertium effusionis.

¶ De circuncisione q̄z cōgrua instituta fuit ⁊ de determinatione illius ⁊ quare xp̄us voluit circuncidi. Ca. i.

Primū mysteriuz ꝯtēplāduz dr̄ circūcisiōis. vbi ꝑ clariore ītelligētia dicēdoꝝ de xp̄o q circūcidi voluit. Ad hoc de circuncisiōe tria erunt elucidanda.

¶ Primum est illius institutio.

¶ Secundum determinatio.

¶ Tertium subiectio.

¶ Primū de circūcisiōe elucidādū ē illi⁹ īstitutio. Et hic ꝑscrutari libet qualiter circuncisionis sacramentum cōuenienter institutum est ⁊ hoc triplici respectu.

¶ Primo respectu cause.

¶ Secundo respectu sexus.

¶ Tertio respectu persone.

¶ Primo circūcisio ꝯueniēter īstituta ē respectu cause. q̄re īstituta fuit. Ut. n. colligit ex dictis Hugōis ī li. de sacramētis. ⁊ magistri sniaꝝ i. iiij. di. i. Et Alexādri de ales in. iiij. volumine summe. Triplex fuit causa potissima vt circuncisio institueretur.

¶ Pria dr̄ distinctiōis vt. s. distingueret populus fidelis de quo xp̄s nascitur⁹ erat ab alijs īfidelibus ⁊ ydolatris. qꝛ vt Aug. inqt li. v. de ci. dei ca. xij. Illo tpe oēs gentes excepta vna populi hebreoꝝ deos falsos colebāt ⁊ nō deo victimas sz demoniis īmolabāt. Et si obijceret q anteq̄z daretur circūcisio erāt fideles ⁊ īfideles. ḡ ante circūcisio īstituēda erat. Rñdere possum⁹ sz scm̄ Tho. ī suo. iiij. Qd ex corruptōe peccati originalis humanū gen⁹ circa tpa abrahe vsqz ad ꝑfundissimū pctōꝝ venerat. s. īfidelitatē qꝛ tūc īcepisse fertur ydolatria ⁊ vitiū turpissimuz ꝯ naturā vt pz de Sodoma ⁊ gomorra. ¶ Scda cā q̄re circūcisio fuit īstituta dr̄ oppositiōis vt. s. esset remediū oppositū originali pcō. qd qdem circūcisio rep̄sentabat q̄ztuz ad cāz q̄ erat ipsa ꝓpagatio libidinosa. Jō fiebat ī mēbro ꝺseruiēte generatiōi q̄ztū ad ꝓcessuz circularez qꝛ ſm Anselmū p̄mo ꝑsona corrūpit naturā deinde natura corrūpit ꝑsonā. Et q̄ztuz ad effectū q ē ꝯcupiscētia. Jō pellicula ꝓijciebat. Et si diceret q añ īstitutōez circuncisiōis hūanū gen⁹ originali pctō erat obnoxiū. ḡ circūcisio añ fuisset īstituēda. Dicere possum⁹ sz Hugonē li. ꝺ sacramētis. Qd ī q̄libz lege benignitas dei humano generi de oportunis remedijs ꝯ originale pcm̄ ꝓuidit. In lege siqdez nature fuerunt tria remedia. Primū oblatio q̄ cepit ab Abel ⁊ durauit vsqz ad diluuiū. de q̄ dr̄. Genes. iiij. c. Abel obtulit de p̄mogenitis. Scdm remediū fuit sacrificatio ⁊ durauit a Noe vsqz ad abrahā. Tertiū fuit decimatio. de q̄ Genesis. xiiij. c. Abrahā dedit Melchisedeh decimas. In lege scripture remediū ꝯ originale fuit circuncisio. q̄ lz tpe abrahe ⁊ legis nature ceperit. tñ tpe moysi fuit ꝓmulgata. In lege v̄o gr̄e ē sacramētuz baptismi. ¶ Tertia rō q̄re īstituta fuit circūcisio dr̄ significatōis. vt. n. dicit scūs Tho. ī. iiij. Hz circuncisio mysticā significatōez Nā sz ītellectuz moralē significabat castitatē seruādā. sz ītellectuz allegoricuz significabat purgatōez pctōꝝ ꝑ xp̄m futurā. Secunduz ītellectuz anagogicuz significabat depositōez corruptibilitatis carnis ⁊ sanguinis ī resurrectōe. ¶ Scdo circuncisio ē ꝯueniēter īstituta respectu sexus. qꝛ ordinauit de⁹ vt masculi circūciderent nō mulieres. Rō v̄o multiplex ē ſm Alexādruz. Et p̄ma ē mēbri deficiētia. qꝛ mulieres ñ hñt mēbruz ad circūcisiōez dispositū. Secunda rō ē distinctiōis sufficiētia. qꝛ populus fidelis ab īfideli sufficiēter distinguebat ꝑ viros. qꝛ vir caput ē mulieris. sicut pz. xxxiij. q. v. c. cū caput. Tertia rō ē pcti īdependētia. qꝛ pcm̄ originale ñ dependet a muliere causaliter lz occasionaliter. Naz q̄zuis trāsgressio a femina ceperit. tñ transfusiōis pcti originalis cā nō fuit ipsa sz vir.

qz si vir non peccasset originale transfuluz nō fuisset. ¶ Tertio circūcisio ꝓuenīter ī stituta est respectu pl̄one. In dicta qppe fuit abrahe dū erat ānoz nonagintanouē. vt scribit Beñ.xvij.ca. Diligebat qdē deus abrahaz maxime pp tria. Prio pp fidē. qz vt scribit Beñ.xv. ca. Credidit abrahaz deo ⁊ reputatū ē ei ad iusticiā. Scōo pp hospitalitatē. qz valde hospitalis fuit. Unde Piero⁹ ad palmachiū ī gt. Diues erat abrahā auro argēto pecoze possessione multāqz familiā habebat. ita vt ad subitū nūciū armare possz exercitū īnenib⁹ electū. tñ post crebrū hospitalitatis officiū dū boies ñ recusat suscipe meruit deū. Tertio diligebat deus abrahā pp obediētiā. fuit egdez ꝑmptissimus ad obediēdū deo cū sibi filiū immolari p̄cepit. vt patet Genesis.xxij.c.

¶ Scōz elucidādū de circūcisiōe ē ei⁹ determinatio q̄ ꝓsiderari habz quātū ad tria.

¶ Primo quantum ad diem.

¶ Secundo quantum ad instrumentum.

¶ Tertio quantum ad finem.

¶ Prio ꝓsiderare habem⁹ determinationē circūcisiōis q̄tū ad diē. dz. n. Genesis. xvij.ca. Infans octo diez circūcidet ī vobis. Ubi sctūs Tho. dicit. Nō octau⁹ dies erat de necessitate circūcisiōis q̄tū ad obligatiōem p̄cepti ita q̄ re⁹ trāsgressiōis erat q illō tp̄s ñ obseruabat. sz ñ erat de necessitate ei⁹ q̄tū ad efficaciā sacramenti. qz ēt ī alio tpe circūcisio fcā suū effectū sacrāmentale habebat. sic ēt accidit ministrātib⁹ nr̄a sacramēta q seruāt materiā ⁊ formā debitā ⁊ omittūt aliō de ritu ad solēnitatē sacri ab ecclesia īstituto. Sz h plures difficultates oriūt. Pria ē an ī octaua dies fuisset dies sabbati ī quo p̄cepta erat ges ab opib⁹ exterioꝛib⁹ fuisset licitū facere circūcisiōez. Ñ dcit scūs Tho. q sic. qz circūcisio ñ erat op⁹ pure coꝛpale. sz sacrz legis sic ⁊ sacrificia q̄ ī sabbato offerri licebat Et iō xps dicebat Joā. vij.c. Circūcisiōez accepit hō ī sabbato ⁊ nō soluit lex moysi. Scōa difficultas qz illi q vagati sūt ī deserto ñ fuerūt octaua die circūcisi sz postea tpe Josue ī galgalis. vt dī Josue. v.c. ⁊ tūc illis ꝑfuit circūcisio. Ad hoc dīt doctoꝛes q cū illis fuit dispensatū pp necessitatem qz nesciebāt q̄n castra mouēda erāt q̄ mouebant sz q̄ mouebat ⁊ eleuabat nubes de tabnaculo. vt scribit Nūeri.ix.c. Insup ñ erat necesse eos tūc aliq̄ signū distinctiōis hr̄e vt damascen⁹ dic q̄n seoꝛsuz ab alijs hoibus hitabāt. Tertia difficultas an iminēte moꝛtis articulo licitū fuisset añ octauū diē circūcisiōez facere. Ad qō ñdem⁹ q mgr̄ vr̄ sentire ī littera q licebat iminēte moꝛtis articulo diē p̄uenire. Quidā vo dīt seq̄ntes Hugonē ī li. 3 sacramētis. Nō ñ erat necessitas diē p̄uenīdi. qz illis q añ octauā diē moꝛiebāt valebat ad salutē remediū qō añ circūcisiōem fuerat qō ad h efficaciā hēbat. Et hoc ꝓsitmāt p iudeos q nūc sūt q nunq̄z añ octauū diē circūcidunt. Quarta difficultas q̄re īstitutū fuit vt ifantes die octaua circūciderent. Et ad hoc pōt triplex ratio assignari.

¶ Prima penes intellectum litteralem.

¶ Scōa penes itellectum anagogicuz.

¶ Tertia penes intellectum tropologicū.

¶ Pria rō sumit penes itellectū historicū siue litteralē. Mā sic dic Rabi moyses maxim⁹ philosoph⁹ ⁊ theolog⁹ apud iudeos. Puer ī septē diebus tā tener adhuc ē q̄si eristeret ī vtero mr̄is. i octaua ār fortificatur ⁊ solidat. Et iō vt dicit noluit dñs puellos añ octauā diē circūcidi. ne ob nimiā teneritudinē nimiū lederent. Ultra vo octauuz noluit circūcisiōez elōgari pp tres causas. Pria vt piculū euitet ne. s. si nimiū differret sine circuncisiōe eos moꝛi ꝓtingeret. Scōa vt doloꝛi puuloꝛ puideat cū. n. i circuncisiōe maxim⁹ sit doloꝛ voluit pueros dñs circūcidi dū adhuc puā imaginatiōez hñt vt minoꝛē doloꝛē sentirēt. Tertia vt parētū tristicie ꝓsulat. Mā cū ex circūcisiōe pleriqz moꝛerent si circūciderent iam magni exinde maioꝛ doloꝛ eēt parētib⁹ q̄ si moꝛerent hñtes tñ octo dies. ¶ Scōa rō sumit penes itellectū anagogicū siue celestē. fiebat q̄ circūcisio die octaua vt daretur itelligi q̄ ī octaua resurrectiōis ab oi pena ⁊ miseria circūcidemur. Et sz hoc octo dies erūt octo etates. Pria ab Adaz vsqz ad noe. Scōa a noe vsqz ad abrahā. Tertia ab abrahaz vsqz ad moysen. Quarta a

moyse vsq; ad dauid. Quita a dauid vsq; ad xp̄m. Sexta a xp̄o vsq; ad finē mundi. Septima moriētiū. Octaua resurgētium.

¶ Tertia rō sumit̄ penes itellectuz tropologicū siue moralē. Et ꝯz hoc octo dies possūt accipi ꝓ octo ꝯditiōib⁹ q̄ reqrunt̄ vt aīa peccatrix circūcidat̄ ⁊ grata sit d̄o. Prim⁹ itaq; dies est p̄ma ꝯditio q̄ ē cognitio pcti. Nisi.n. pcōr suā īfirmitatē cognoscat nūq̄ ad pnie medicinā venire curabit. Jō inqt Seneca ad Lucillū. Nō ē extrinsec⁹ malū nr̄z itra nos ē. i viscerib⁹ ipsis sedet. Jō difficulter ad sanitatē venim⁹ qr nos egrotare nescimus. Et Aug. sup p̄s. Nemo ait ē sanabilior eo q sibi sanus vr̄. Hinc dauid in p̄s. l. dicebat. Iniqtatē meā ego cognosco. Scd̄a dies ē ꝓpositū deserēdi malū ⁊ faciēdi bonū. qd̄ notat̄ i filio ꝓdigo q dixit. Surgā ⁊ ibo ad pr̄ez meū. Tertia dies ē tertia ꝯditio. s. pudor de pctō. vt hō d̄ suis malis erubescat. Quarta dies ē timor d̄ futuro iudicio. Quīta ꝯtritio siue dolor d̄ pcis Sexta ē ꝯfessio loco ⁊ tpe. Septīa spes venie. nō.n. sufficiūt p̄cedētia sine hac septīa ꝯditōe. qr vt scribit̄ de penitē. di. i. i. c. nemo. Nemo pōt bn̄ agere pniam nisi spauerit indulgētiā. pz hoc de iuda q lz pcm̄ fuissz cōfessus tn̄ qr d̄spauit d̄ venia dānat⁹ ē. Octaua dies ē satisfactio. His ꝯditiōib⁹ q̄si quibusdā diebus circuncidit̄ aīa ⁊ i statū salutis repōit̄ atq; distinguit̄ ab illis q sūt impenitentes ⁊ obstinati. Scd̄o ꝯsiderare habem⁹ de terminatōez circuncisiōis q̄ztū ad īstrumentuz. fiebat.n. cū cultello lapideo vt pz Josue. v. c. ⁊ Exodi. iiij. c. Dic̄ tn̄ sanctus Tho. Qd̄ talis cultellus nō erat de necessitate circuncisiōis neq; q̄ztū ad obligatiōez p̄cepti neq; q̄ztuz ad efficaciā sacr̄i qd̄rit⁹ iudeoꝝ vsq; hodie on̄dit. lz i p̄ncipalib⁹ circuncisiōibus i qbus xp̄z significari oportebat tale instrumētuz sit adhibitū. Significabat.n. xp̄m q petra dicit̄ ꝑ similitudinē ⁊ est causa p̄ncipalis meritoria remissiōis originalis culpe. Tertio considerare habemus determinatōez circuncisiōis q̄ztuz ad finē. Debuit vtiq; circūcisio finez hr̄e. Un̄ Apl's ad galathas. v. ca. In xp̄o.n. iesu neq; circuncisio aliqd valet neq; p̄puciū sz noua creatura. Et iterꝝ. Si circūcidimini xp̄s nil ꝓderit vobis Rō ē ꝯm doctores qr cuz venit qd̄ ꝑfectū ē euacuari debuit quod ex pte est si ad idē ordinet̄ qr gr̄a n̄ facit ꝑ duo qd̄ ꝑ vnuz pōt facere sicut nec natura. Circuncisio aūt īpfecta erat respectu baptismi tripliciter. Primo q̄ztū ad significatōez qr nō ita significabat exp̄sse emūdatōez totius hoīs ab īmūdicia originalis culpe: sic̄ ablutio baptismalis. Scd̄o q̄ztum ad efficaciā qr nō tā habundās gr̄a ad opanduz ⁊ reprimēduz fomitē dabat̄ i circuncisiōe sicut in baptismo. Tertio q̄ztuz ad vtilitatē. qr nō erat ei⁹ vtilitas ita cōis sic̄ baptismi cū haberet determinatuz ppl'z determinatū tp̄s determinatuz sexuz qd̄ i baptismo nō accidit. Et iō adueniēte baptismo debuit cessare circūcisio. Sz iudei arguunt ꝯ nos. Primo qr Gen̄. xvij. c. dr̄. Qd̄ circuncisio dat̄ i fedus eternuz. Sz eternuz est qd̄ nullo fine claudit̄. g̃ circuncisio cessare nō debuit. Scd̄o qr post baptismi īstitutionez paulus circuncidit timotheum. vt pz actuuz. xvj. ca. Rn̄det scūs Tho. Qd̄ eternuz h̄ accipit̄ ꝓ seculo qd̄ qdē finē hz sz nō ē nobis determinatuz. Uel ēt pōt dici ꝙ circuncisio corporalis potuit esse i fedus eternuz q̄ztuz ad suuz signatuz ⁊ q̄ztum ad id qd̄ ei succedit. Sic̄ ēt fides dr̄ sup manere respectu visionis q̄ ei succedit i p̄ria. Ad scd̄z dic̄ sanctus Tho. Qd̄ an̄ xp̄i passiōez circuncisio ⁊ legalia fuerūt obseruāda ex necessitate diuine iussiōis ⁊ habuerūt adhuc effectū. Sz post xp̄i passiōez an̄ diuulgatū euāgeliuz obꝑuari poterāt a iudeis ad fidē ꝯuersis nō spez i ipsis ponentib⁹ q̄si alicui⁹ v̄tutis essent aut quasi sine eis gr̄a xp̄i nō sufficeret ad salutē Sed ne oīno videretur lex vetus reprobāda si statiz quasi ydolatria fugeretur. Et iō hoc modo erat mater synagoga cū honore ad tumulum deducenda. Sed post diuulgationem euangelij legalia non solum non sunt salutifera sed mortifera. Medio ergo tempore. s. post passiōem xp̄i ante diuulgatuz euangelium petrus ⁊ paulus ⁊ alij apostoli legalia obseruabāt nō simulatorie sed vere. petrus tamen in caute se habuit i obseruatione legalium nimis cōdescendens

iudeis illis q legalia obseruabāt ita vt aliq ei⁹ exēplo īducerent ad ea obseruāda q̄si necessaria. Et iō vē rep̄hēsibilis erat ⁊ aliquā leuez īcurrit culpā. Et paulus ad galathas ca.ij. Vere ⁊ nō dispēsatiue ipsuz cuz charitate rep̄hēdit. Circūcisio ḡ ⁊ alia legalia añ xp̄i passiōez q̄ xp̄s ea suauit nō erāt mortua neq; mortifera sed salutifera. Tpe āt apostoloꝝ añ diuulgatōez euangelij erāt q̄dā mortua q̄si nulli⁹ existētia vtilitatis ſz ñ mortifera. Mō vo ⁊ mōtua ⁊ morti fera fūt. iō nec obſuāda. ⁊ sic circūcisio finēacce pit. ¶ Tertiū elucidādū de circūcisiōe dō subiectio. Lz.n.xp̄s originale pcm̄ ñ ꝟerit voluit nihilomin⁹ circūcidi. Nō qdē fecit multiplici rōne. vt ingt scūs Tho.iij.pte. q.xxxvij. ℙrio vt oñderet vitatez carnis hūane ꝺ manicheū q dixit eū habuisse corpus fantasticū. Et ꝺ Apollinarē q dixit corpus xp̄i eē diuinitati ꝓsubstātiale. Et ꝺ Valētinū q dixit xp̄z corp⁹ de celo tulisse Scdo voluit xp̄s circuncidi vt approbaret circūcisiōez quā oliz de⁹ īstituerat. Tertio vt oñderet se eē de genere abrahe q circūcisiōis mādatuz acceperat i signuz fidei quā de ipso habuerat. Quarto vt iudeis excusatōez tolleret dū eū nō recepunt q: ñ potuerūt dicere q esset īcircuncisus. Quinto vt obedientie virtutez suo nobis ꝓmēdaret exēplo Sexto vt q ī similitudinē carnis pcti aduenerāt remedium quo caro pcti cōsueuerat mūdari nō respueret. Septio vt legis on⁹ i se sustinens alios a legis dñere liberaret. ¶ Quod conuenienter filius dei vocatus est iesus ⁊ de admirādis efficacijs hui⁹ nominis ac reuerentia eius. Capi.ij.

Ecūdū mysteriū ꝓcēpladuz de xp̄o circūciso dō vocatiōis vel noiationis. Quia vocatū ē nomē ei⁹ iesus ꝺ quo iocūdissimo noie tria ꝓsiderāda sūt. ¶ Primum ipsius conuenientia. ¶ Secundū ipsius efficatia. ¶ Tertium ipsius reuerentia. ¶ Primuz ꝓsiderāduz ꝺ hoc noie iesus ē ipsi⁹ conueniētia. Ubi q̄rit vtz filiꝰ dī p nō icarnat⁹ conuenienter sit vocatus iesus. Et dicimus q sic triplici ratione. ¶ Primo ratione significationis. ¶ Secundo ratione reuelationis. ¶ Tertio ratione annunciationis. ¶ Prio dī filiꝰ conuenīēter ē vocat⁹ iesus rōne significatiōis. tūc.n.nomē conuenīēter ponit cuz ei⁹ significatuz cōrndet ꝓpetati rei. Noia āt singulariuz hoiuz semp ꝓponūtur ab aliqua ꝓpetate ei⁹ cui nomē ponit. vt dicit scūs Tho.iij. pte.q.xxxvij.vja tē poze sicut ponunt noia aliquoꝝ scōꝝ his q ī eoꝝ festis nascūt. Vel a cognatōe sicut cū filio ponit nomē p̄is vel alicui⁹ de cognatiōe ei⁹. Et hoc mō ꝓpping Joā. baptiste voluerūt eū vocare noie p̄is sui Zacharias. Vel ēt ab euētu. sic ioseph vocauit ꝓmogenitū suū Manassen dicēs. Obliuisci me fecit de⁹ laboꝝ meoꝝ Geñ.xli.c. Vel etiā ab aliq̄ q̄litate eius cui nomen imponit. sicut Geñ.xxxv.ca.dī. Nō q ꝑme egressus ē de vtero mr̄is ruffus erat ⁊ tot⁹ i morē pellis hispidus. Jō vocatum est nomen e⁹ Esau, qō interp̄tatur rubeus. Noia āt q̄ diuinitus ponunt aliqbus semp significāt aliqō gratuituz donuz eis diuinitus datuz. sicut Geñ.xxvij.ca. dictum est abrahe. Appellaberis abrahaz. q: p̄iem multaꝝ gentiuz cōstituite. Quia ḡ hoi xp̄o hoc munus gratie colatuz erat vt ꝑ ipsum oēs saluarent. Ideo conuenienter vocatum est nomen eius iesus. i. saluator. Sz ꝺ hoc posset qs obijcere ex eo q Jsaias ca.lxij. loquens de xp̄o dixit. Vocabit tibi nomen nouum qō os dñi noiauit. Sz hoc nomen iesus nō est nomē nouuz. Sz pluribus añ xp̄z fuit iposituz. ḡ nomē istō nō conuenit xp̄o. Ad hoc dicit sanctus Tho. Nō his q fuerunt añ xp̄z potuit conuenire hoc nomen iesus ꝛz aliquā aliā rōnez. puta q: aliquā pticularez ⁊ tpalez salutez attulerunt. Sz ꝑm rōnem spiritualis ⁊ vniuersalis salutis hoc nomen ē ꝓpuz xp̄o ⁊ ꝑm hoc dī esse nouuz. Inuenit āt i scriptura hoc nomen iposituz q̄ttuoꝝ hoib⁹. Quoruz ꝑmus fuit Josue q fuit pugnator fortissimus. de quo dī Ecclesiastici. xlvj.c. Fortis in bello Jesus naue. Scōs fuit iesus filius Joiade q fuit sacerdos deuotissimus. Aggei.ij.ca. Terti⁹ fuit iesus filius sirach q fuit doctor sapientissimus. Ecclesiastici. i. Quartus fuit iesus filius virginis marie

sanctissimus figuratus ꝑ tres primos non vocaliter sz realiter. Prīo qdē qꝛ sic̄ iesus naue d̄bellatis chananeis itroduxit filios israel i terrā ꝓmissiōis. ita nr̄ iesus debellatis demōib⁹ extraxit scōs d̄ iferno ⁊ iduxit eos i terrā viuētiū. Scd̄o qꝛ sic̄ scd̄s iesus edificauit tēplū. sic nr̄ iesus edificauit eccl'iā subuerso tēplo synagoge. Tertio qꝛ sic̄ iesus fili⁹ sirach renouauit sapiētiā de corde suo sic iesus nr̄ renouauit qꝛ testam̄tū nouū istituit. ¶ Scd̄o fili⁹ v̄ginis ꝯueniēter ē vocat⁹ iesus rōe reuelatiōis. Sic eqdē p̄dixerūt ꝓphe ꝙ. s. vocaret̄ iesus spiritu scō illis reuelante. Vn̄ deus pr̄ in. iij. Hesdre loquendo dicit. Reuelabit̄ filius meus iesus cuz his q cuz eo iocundabunt̄. Et Abacuc. iij. ca. Ego āt i dn̄o gaudebo ⁊ exultabo i deo iesu meo. Et sibilla Heritea d̄ qua loqtur Aug. li. xviij. de ci. dei. In versibus illis. Judicij signum tellus sudore madescat. E celo rex adueniet ꝑ secla futurus ⁊c̄. Accipiēdo primā litterā cuiuslibz versus ⁊ oēs insimul cōplectēdo dixit. Jesus xp̄s fili⁹ d̄i saluator. Sed ꝯ hoc instat̄ ꝙ Isaias loq̄ns de xp̄o vēturo. vij. ca. ait. Vocabit̄ nomē ei⁹ emanuel. Et. viij. ca. Vocabit̄ nomen eius accelera spolia detrahe festina p̄dicare. Et. ix. ca. Vocabit̄ nomē eius admirabilis ꝯsiliarius deus fortis pr̄ futuri seculi p̄nceps pacis. Et Zacha. ca. vj. dixit. Ecce vir oriēs nomē ei⁹. ḡ incōueniēter vocatū est nomē eius iesus. Rn̄det sctūs Tho. Qd̄ i oib⁹ illis noībus quodāmō significat̄ hoc nomen iesus qd̄ ē significatiuū salutis. Nā i hoc qd̄ dr̄ emanuel qd̄ interp̄tat̄ nobiscū deus designat̄ cā salutis q̄ ē vnio diuine ⁊ hūane nature in ꝑsona filij dei ꝑ quā fcm̄ est vt esset nobiscum deus. Per hoc autē qd̄ dicit̄. vocabit̄ nomen eius accelera spolia detrahe designat̄ a quo nos saluauerit. qꝛ a diabolo cuius spolia abstulit. s m illd̄ Apl'i ad colocens. ca. ij. Expoliās principatus ⁊ ptātes traduxit ꝯsidēter. In hoc qd̄ dr̄ vocabit̄ nomē eius admirabilis ⁊c̄. Designat̄ via ⁊ terminus salutis nostre iquātū. s. admirabili diuinitatis ꝯsilio ⁊ virtute ad hereditatē futuri seculi ꝑducimur. In quo erit pax perfecta filioꝝ dei sub ipso principe deo. Qd̄ v̄o dr̄. Ecce vir oriēs nomē eius ad idē refert̄ ad qd̄ p̄mū. s. icarnatōis mysteriū s̄m ꝙ exortū est i tenebris lumē rectis corde. ¶ Tertio filius dei ⁊ virginis ꝯueniēter vocat⁹ est iesus rōne annūciatiōis. qꝛ angelus gabriel vt scribit̄ Luce. i. ca. q annunciauit virgini de filio nascituro diuina secreta inter cetera sibi dixit. Ecce ꝯcipies i vtero ⁊ paries filium ⁊ vocabis nomē eis iesum. Et iteꝝ cū apparuit ioseph in somnijs dixit ei de vxore p̄gnāte vt dr̄ Mat. i. c. Joseph fili dauid noli timere accipe mariā ꝯiugē tuā qd̄. n. i ea natū ē de spū scō est. Ecce pariet filiuz ⁊ vocabis nomen eius iesum. Ipse. n. saluū faciet populuz suuz a pcis eoꝝ. De⁹ igit̄ hoc nomē angelo reuelauit priusq̄z ad virginē mitteret eū. qꝛ vt dicit Ambrosius. Illud nomē nō vsurpauit sibi angelus sz audiuit a deo Sed pleriq̄z doceri cupiūt cū xp̄s dicat̄ filius dei. iesus. ⁊ xp̄s. q̄ sit iter hec noīa differētia. Quibus dicimus ꝙ filius dei vocat̄ iquātū ē deus de deo. Xp̄s inquātū ē hō a ꝑsona diuina q̄ztum ad humanā naturā assumptus. Jesus inq̄ztum ē de⁹ humanitati vnit⁹. Alexāder v̄o de ales i. iij. dicit. ꝙ cū deus ⁊ hō vn⁹ sit xp̄s i vnitate ꝑsone pōt significari ꝑsona xp̄i duplr̄. Vel rōne diuine nature in ꝯparatiōe ad humanā s̄m quā dicit̄ iesus. i. saluator. verbo. n. naturā humanā ꝯuenit saluare. Vel rōne humane nature ꝑ vnionem ad diuinaz ⁊ sic dicitur xp̄s. ¶ Scd̄m qd̄ erat ꝯsiderandum de hoc benedicto nomine iesus. dicitur efficacia. Et licet multe sint efficacie illius. nos tamen hic dumtaxat de tribus dicemus.

¶ Prima est miraculorum operatio.

¶ Secunda periculorum euasio.

¶ Tertia cordium consolatio.

¶ Prīa efficacia noīs iesu dr̄ miraculoruz opatio. Hāc saluator ip̄e d̄clarauit cū dixit Mar. vltīo. c. Signa āt eos q crediderit hec seq̄nt̄. In noīe meo demōia eijciēt. linguis loq̄nt̄ nouis. serpētes tollēt ⁊ si mortifeꝝ qd biberint n̄ eis nocebit. Sup egros manus iponent ⁊ bene habebunt. Ex hoc dicit petrus Rauēnas i quodam sermōe. Hoc est nomen qd̄ dedit cecis visum. sur-

dis auditum. claudis gressuz. sermonē mutis. vitā mortuis restituit totamqz diaboli potestatem de obsessis corporibus virtus huius nominis effugauit. Qualiter vero hec oīa ipleta sint enarrabimus cū de sctis apl'is martyribus virginibus ⁊ ꝓfessoꝛib⁹ sigillatiz loquemur. Nunc vero tm̄ in hoc loco interponemus illud qđ in vita sancti dionysij scribit. Dū. n. paul⁹ venisset athenas. sicut ēt scribit Actuū. xvij. c. Et cū philosophis disputaret ꝑcipueqz cuz dionysio tūc clarissimo. cecus gdaz ptrāsiuit. statiqz dionysius dixit paulo. Si dixeris huic ceco i noīe dei tui. vide ⁊ viderit. statiqz credā sz ne vtaris vbis magicis qz forte nosti vba q̄ hūt huiusmōi efficaciā. At paulus rndit dionysi tu ad cecū pge eiqz dic. In noīe iesu xpi nati de vgine crucifixi mortui ⁊ sepulti q resurrexit a mortuis ⁊ ascēdit i celū vide. quā formā vboꝛ ēt sibi tradidit scriptā. O res mirabilis. O vt⁹ ieffabilis nois iesu bn̄dicti. Cū dionysius ceco ꝓfata vba dixiss. ptin⁹ visū recepit. Quare dionysi⁹ cū Damari vxoꝛe sua oīqz familia baptizatus est. Sicqz a paulo p triēnium istructus athenis est ordinatus epūs. vbi ille p̄dicati oñ̄sistens ipsaz ciuitatē ⁊ ptē regiōis illi⁹ ad fidē xpi ꝓuertit. Scribit insup Actuū. iij. ca. qđ dū petrus ⁊ paulus ascēdebat in templum ad horā oīonis nonā: gdaz vir q erat claud⁹ ex vtero matris sue baiulabat quez ponebāt quotidie ad portā tēpli q̄ dr̄ speciosa vt peteret elemosinā ab itrocuntib⁹ i tēplū. Js rogabat petꝝ ⁊ Joānē vt elemosinā acciperet. Intuēs āt eū petr⁹ cū Joāne dixit respice i nos. At ille itēdebat in eos sperās se aliqd acceptuꝝ. Petrus aūt dixit. argentuz ⁊ auꝝ nō est mihi. qđ āt habeo hoc tibi do. In noīe iesu xpi nazareni surge ⁊ ambula. Et apprehensa manu ei⁹ dextera alleuauit eū. Et ptinus ꝓsolidate sunt bases eius ⁊ plante ⁊ exiliens stetit ⁊ ambulabat. ⁊ intrauit cū illis i tēplū laudās ⁊ bn̄dicēs deū. ¶ Scēda efficacia nois iesu dr̄ piculoꝝ euasio. Qui. n. reuerenter ⁊ fideliter ac deuote iuocāt nomē illō q̄z sepissime a piculis imīnētib⁹ liberant sic ⁊ ego expientia certa cognoui. Nā multis obmissis q̄ dicere possez. Referā tm̄ vnū qđ vidi i ciuitate mediolani. Dū. n. ego erā i q̄uētu sci frācisci ꝑfate ciuitatis deambulabā die q̄dā solus supza i claustrū infirmarie audiui flebilē clamoꝛē cuiusdā pueri statiqz acurrēs ad ptē illā iuxta quā iferi⁹ edificata ē piscina bn̄ pfunda aqs repleta adeo vt aque ibi excrescentes vel pfluētes staturā cuiuslibet hois oīrēt ꝓsperi āt puez ibi piculo submersiōis expositū. erat vt puto septennis. rapuerant illū aque vsq̄z ad medietatē piscine ꝑfate. attonitus ego ⁊ memoꝛ dulcissimi nois iesu. ie su i geminādo puez cui nil ꝓficij afferre poterā hortatus suz vt ⁊ ipe iesuz aduocaret. testoꝛ deū ⁊ āgelos ei⁹ q̄ ꝯpīnū iesuz noiare cepit imobilis iter aqs pmānsit. ita q̄ erectus vsq̄z ad medietatē tm̄ aqs erat imersus. Reliq̄ vo ps corpis. s. pect⁹ brachia ⁊ caput ex aqs retinebat tāq̄z si aligs pedes ei⁹ sub aqs firmiter retineret. Stetit illo mō q̄z diu frēs cucurrerūt q lācea sibi porrecta eduxerūt illū ad terrā ꝑseruatā a piculo submersiōis vtute nois iesu bn̄dicti. ¶ Tertia efficacia nois iesu dr̄ coꝛdiū ꝓsolatio. Hoc noīe suauissimo ꝓsolant̄ petōres qz ei⁹ vtute pcā illis remittunt. Un̄ Joā. i. c. ij. ait: scribo vobis filioli qm̄ remittunt̄ vobis pcā via in noīe eius. Et ricardus de scō victore ingt. Jesus nomē dulce nomē delectabile nomē ꝓfortās pcōꝛ coꝛda ⁊ beate spei. q̄ iesus esto mihi iesus. Ō noīe ꝓsolāt insti sperātes in illo eternā salutē acgrere. Un̄ Actuū. viij. ca. petr⁹ dicebat. Nō est aliud nomē sub celo datū hoibus i quo oporteat credētes saluos fieri. Hoc deniqz noīe roborā tur certātes p xpo ⁊ alia aduersa quecqz tolerātes. Est de hoc exēplū sci Jgnatij q̄ discipulus fuit beati Joānis euāgeliste ⁊ eps Anthiocenus. cui⁹ tāta fuit auctoꝛitas q̄ ēt dionysius vba illius ad ꝓfirmatiōez dictoꝛū suoꝛ adduxit. Cū. n. vt ipe i li. ō diuinis noīb⁹ attestat qđā nomē amoꝛis i diuinis reꝑhēderēt dicētes nom̄ dilectiōis ñ amoris in diuinis ponēdo volēs oñdere hoc nomine amoꝛis p oīa vtēdum in diuinis ait. Scribit āt diuus Jgnati⁹. Amoꝛ me⁹ crucifixus est. Hic cū traiani imperatoꝛis iussu a militibus vinctus fuisset roma pductus

vt ecclesiastica docet historia cũ ydolis sacrificare noluisset ꝓcepit Traianus primo plũbatis scapulis eius ꝓtũdi ⁊ vngulis latera laniari ⁊ duris lapidibus eius vulnera ꝓfricari. deinde carbones viuos afferri ⁊ ipsũ sup illos nudis plãtis ambulare cõpelli. Et itez cũ hoc fecisset illesus dixit eius vngulis laniari eiusq; plagas sale perfundi. ⁊ vltimo tradi duob⁹ leonibus ꝓcãdus. Inter tot ãt genera tormẽtoꝝ nunq; ab inuocatiõe nois iesu xpi cessabat. Quẽ cũ tortores regrerent. Cur hoc nomẽ totiens inuocaret. ait. hoc nomẽ cordi meo inscriptũ habeo ⁊ iõ ab eius inuocatiõe cessare nõ valeo. ¶Post mortẽ eius qdã volẽtes curiosius experiri cor eius a corpe euellerũt. ⁊ illud scindẽtes p̃ mediũ totũ iscriptũ hoc nomine litteris q̃si aureis inuenerũt. Et q; forte hoc apd̃ plerosq; incredibile videret. Extat exẽplus simile nr̃o seculo manifestũ. Inspexi ego ppr̃iis oculis ⁊ manib⁹ ꝓtractaui passiõis xpi imaginẽ i corde sancte clare dõmõte falcone miraculose formatã. De illo qppe cõpacta sũt nõ humano artificio sz diuino miraculo. crux claui lancea spõgia columna ⁊ flagella. Insup ⁊ i corde illo inuenti sũt tres lapides pusuli ⁊ rotũdi q vt dicebãt si i statera ponanẽ ⁊ ex pte altera põdus eq̃le coaptẽ sublato vno adhuc duo sunt põderis eiusdẽ cuius ⁊ tres. sublatis duobus ẽt vn⁹ eq̃lis ẽ ponderis cuius erãt oẽs tres simul i qbus insinuari vt trinitas psonarũ diuinaꝝ ⁊ equalitas q; nõ tres dij sz vn⁹ ẽ deus. Et qualis p̃ talis fili⁹ talis spũs scũs Ad nomen iesu iã redeamus. De hoc ingt deuot⁹ Bernardus. Jesu dulcis memoria dans vã cordis gaudia. Sed sup mel ⁊ oia ei⁹ dulcis p̃sentia. Et itez ibidẽ ait. Si scribas nõ sapit mihi nisi legero ibi iesum Si disputes ac̃ferас nõ sapit mihi nisi ihesus erit ibi iesus. Ad pdicatõez huius nois vocatus fuit paulus de quo dixit xps Vnanie vt scribit Actuũ. ix. ca. Vas electiõis ẽ mihi vt portet nomẽ meũ coram gentibus ⁊ regibus ⁊ pncipib⁹ terre. De hoc dicebat ipe paulus Actuũ. xxj. ca. ego i hierl̃ nõ solũ alligari sz ⁊ mori paratus suz ꝓ nõe eius. Et cuz decollatus ẽ rome ⁊ caput eius a corpe exiliret iesus xps q sibi i vita sua tã dulcis extiterat hebraice clara voce insonuit. Dic.n. in suis ep̃lis iesuz xpm quẽcũq; vicib⁹ nominauit. ¶ Tertiũ ꝓsideradũz de gratioso nõe iesu dr̃ reuerẽtia. Est huic nõi reuerentia exhibẽda qr oẽs creature celi ⁊ terre ãgeli ⁊ demones lz dispari mõ veneranẽ illd̃. Vñ Aplus ad philipẽses. c. ij. ait. In nõe iesu oẽ genu flectat celestiũ terrestriũ ⁊ infernoꝝ erultãt qdẽ ad hui⁹ nois ꝓclamatõem oẽs ãgeli di. terrẽ ẽ dmões ⁊ tartaree legiones. ¶Doies vo q credũt i iesuz vt pdixim⁹ inbilãtes illd̃ laudãt ⁊ bñdicũt. Mõ ẽ ḡ nomẽ hoc blasphemãdũ nõ piurãdũ i illo. lz honorificẽtissime audiẽdũ ⁊ noiandũ. Et vt scribit i. c. dcet d̃ imũita. eccle. li. vj. Cõuenientes fideles in ecclesia nomen illud exhibitiõe reuerẽtie specialis attollãt flectant genua mẽtis qñ i capitis inclinatiõe ꝓtestent.

¶ De multiplici effusione sanguinis christi quo peccatores inducuntur vt non desperent. Capitulum. iij.

Certium mysteriuz ꝓtẽplãduz d̃ xpo circunciso dr̃ sanguinis effusio. hodie nanq; sanguinez suum pro nobis effundere cepit q postmodũ pluries ipz effudere voluit. Quiqz eteni vicib⁹ xps effudit sanguinẽ. ¶Prio in circunciõe. Secdo i oratione. Tertio i flagellatiõe. Quarto i crucifixiõe. Quinto i lateris aptiõe. fecit ãt hoc vt peccatores attraheret p qb⁹tã copiosissime satisfecit. Vñ Bernardus sup cantica smõe. xxij. ait. Ad cumulũ pietatis tradidit i morte aiam suã ⁊ de, ꝓpo latere ꝓtulit pciũ satisfactiõis. Vñ ad se vsiculũ illũ trarit. Apud dñz misericordia ⁊ copiosa apud eũ redemptio. Insup idurit nos vt q̃stuz possum⁹ eum tem⁹ peccata agnoscentes aie nr̃e nobilitatẽ. Vel dicere possumus qr xps suũ effudere voluit sanguinẽ. ¶Primo propter patrũ ⁊ iustoꝝ liberationem Jxta illud Zacharie. ix. ca. Tu quoq; in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos tuos de lacu in quo nõ erat aqua. Facit ad hoc exemplum quod legitur in historia scholastica. vbi narratur. Qd̃ salomon hẽbat strutiõez habentẽ pullũ quẽ salomon in qdã canea vitrea nutriri faciebat. Cũ vo pr̃ pullum suũ habere nõ pos

set vermen quendam de deserto portauit d̄ cui⁹ sanguine caueā ip̄az liniuit. ⁊ ꝯtinuo fracta fuit. sicq; pullū īde deduxit. Iste vermis ē xp̄s q dic̄ ī p̄s. Ego suz vermis ⁊ nō hō. Vermis.n.ñ nascit̄ p generatōez carnalē. s; de humore terre v̄tute radij solis ꝓducit̄. Et sic vermis p̄ez hz ī celo.s.solem.⁊ mr̄ez hz ī terra.s.terre humorē. Sic ēt xp̄s hz ī celo p̄ez sine matre ⁊ ī terra mr̄ez sine p̄re. Pulli īclusi ī cauea erāt sci p̄es in limbo detenti. Sz venit iste vermicul⁹ ⁊ īfernū ꝯfregit atq; scōs p̄es īde liberauit. Secundo xp̄s fudit sanguinē suuz pp debiliuz ꝯfortatiōem Inqt.n. Grego. Si passio xp̄i ad memoriā reuocet̄ nihil ē qd̄ ñ equo aīo tollerat̄. Refert Aristoteles. Qd̄ si fiat vas de cera noua ⁊ diligēter claudat̄ ⁊ in mari pōat̄ aq̄ q̄ p poros subitrabit dulcis efficiet̄ Istud vas cereū ē corp⁹ dñicū. Sic.n.cera generat̄ ab apib⁹ sine ꝯmixtiōe sic caro xp̄i fuit generata a virgine sine corruptōe. Fuit aūt caro noua qz nulla pcti vetustate viciata. fuit ēt clausa qz nulli diabolice tēptatiōi fuit apta. pori ei⁹ sunt vulnera ei⁹. Si igit̄ nr̄as amaritudines p recordatōez ⁊ deuotōez ī vulnera eius miserimus mox ī dulcedinē ꝯuertent̄ Jō Aplus ad hebreos.xij.c. ait. Recogitate eū q talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus semetipsum ꝯdictōez vt nō fategimini aīs vr̄is deficientes. Tertio xp̄s sanguinē fudit pp cordium compunctiōez. Nā vt naturales tradunt. Adamas lapis nō frangit̄ mallei pcussiōe nec ignis adustione nec aliq̄ tpis diuturnitate sed sola sanguinis hircini infusione. Sic multi sunt q per penitentiam non franguntur nec p diuinā comminationem nec per spiritus sancti internā inpiratōez nec p senectutē. frangunt̄ āt p dñici sanguinis meditationē atq; virtutez. Jō iesu xp̄o gr̄as omnes dicamus q sua liberalitate p̄cioso sanguine suo nos redemit. quē etiaz humilit̄ dep̄cemur vt pducat nos ī illā regez in qua viuit ⁊ regnat per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Sermo non⁹ de p̄cipua singularissimaq; deuotiōe triuz reguz q xp̄m quesierunt ⁊ inuentum humiliter adorarunt offerentes illi munera aurum thus ⁊ myrrham.

Magi ab oriente venerūt hierosolymā. Scribunt̄ hec v̄ba originaliter Mat.ij.c. ⁊ ī euāgelio pñtis solēnitatis Cōmēdat̄ hodierna die sapiētia triū regū oriētaliuz q mox vt xp̄z natū agnouerūt ipsuz studiosissime q̄rere sunt conati. Quesierūt qppe illū q toti⁹ orbis ꝯditor ⁊ dñs erat ⁊ p salute hoīuz dignat⁹ ē de virgine nasci. Nec laborauerunt frustra qm̄ adepti sunt qd̄ volebāt. Inuenerunt vtiq; cuz īcredibili leticia quē diligebat aīa eoꝝ. Prebet nāq; seipsum volētib⁹ eū. nec est q se abscōdat a calore eius. Viderunt magi ip̄z puuluz in p̄sepio pānis īuolutuz. Nos v̄o si voluerimus ītuebimur gl̄iosaz faciē ipsi⁹ regnātis ī celo. Insup ⁊ apte diuinitatez ꝓspiciem⁹. Curramus ad ipsnz ad quez fide spe ⁊ charitate poterimus puenire. His v̄tutib⁹ moniti reges īclyti meruerūt ducatu noue stelle ad xp̄i dei ⁊ hoīs p̄sentiā ꝓpare. Cū g̊ in hac solentitate celeberrima ecclesia scā recolat istoꝝ dñoꝝ erga iesuz xp̄z deuotiōem ardentissimā. p̄cipuāq; ac singularissimaz affectiōez. Nos ī hoc sermōe sub titulo de ipsis magis dicemus. De quibus tria mysteria erunt declaranda.

¶ Primum dicitur cognitionis.
¶ Secundum inquisitionis.
¶ Tertium inuentionis.
¶ Cognouerūt xp̄z veracit̄. Cognitū īqsierūt diligēter. Quesitū v̄o īuenerūt letāter.
¶ Qualit̄ magi cognouerūt xp̄z natū ⁊ qūo illumīati fuerūt vt crederēt ipsuz deū.ca.j.

Primū mysteriū declarādū d̄ ipsis magis dr̄ cognitio. Ubi q̄rit̄ quō cū ip̄i ī remotis agerēt xp̄z natū cognoscere potuerunt. Et ad hoc dico q triplicit̄ īstructi fuerūt de xp̄i natiuitate iocūda.

¶ Primo per signum mirabile.
¶ Secundo per vocem audibilem.
¶ Tertio per gratiam inuisibilem.
¶ De stella que magis apparuit.
¶ Prīo illuminati fuerūt vt cognoscerēt xp̄m natū p signū mirabile. qz viderūt oculis corporis stellā fulgētissimā ad hoc a deo ꝓductā vt significaret illis xp̄i natiuitatez

Sz d̄ hac stella tres varie dicūt̄ opiniōes
Prīa ē eoꝝ q dn̄t ꝙ fuit spirit⁹ sanctus q si
cut apparuit ī līguis igneis aplis. ita ⁊ ma
gis ī signo stelle. Sz saluo meliori iudicio
hoc star̄ n̄ pōt. qm̄ vt iqt Alexāder ī prīo vo
lumine summe. Missio visibilis spūs scī
ē ad manifestatōez plenitudīs redundātis
q̄lis fuit ī xp̄o ⁊ aliquo mō in apostolis. In
xp̄o siqdē fuit īfluētia plenitudis ꝑ moduz
cāe ⁊ ꝑ moduz doctrine. ꝑ moduz cāe effici
entis quo ad naturā diuinā. ⁊ ꝑ moduz cāe
meritorie q̄ztū ad hūanā. Et his duob⁹ mo
dis ē īfluētia gr̄e ī sacramētis ꝑ q̄ regenerā
tur hoies. Influētia ꝑ moduz doctrine fuit
ī xp̄o ī p̄dicatiōe ei⁹ ꝑ quā accepim⁹ noticiā
vitatis Jō apparuit visibilit̄ spūs scūs su
pra xp̄z baptizatū ī signo colūbe ⁊ supra ip̄z
trāsfiguratuz ī signo lucidissime nubis. In
aplis ēt fuit plenitudo gr̄e spirit⁹ scī descen
dēs a plenitudīe xp̄i ꝑ moduz doctrine ⁊ ꝑ
modū ministerij. Nā de plenitudīe vitatis
xp̄i accepim⁹ ex doctrina aplōꝝ. Et de ple
nitudine gr̄e ꝑ ministeriuz ipsoꝝ ī dispēsa
tōe sacramētoꝝ. Jō qn̄ data fuit auctoritas
generalis aplis p̄dicādi ⁊ baptizādi. dat⁹ ē
visibilit̄ spirit⁹ sanctus. Qn̄ vo trib⁹ magis
data auctoritas generalis p̄dicādi vel ba
ptizādi. Jō nec spiritus sanct⁹ illis missus ē
ī visibili signo. Scd̄a opinio ē alioꝝ q dn̄t
ꝙ stella illa fuit angelus q ī illa specie appa
ruit magis. sic̄ apparuit pastorib⁹ ī assūpto
corpe. Sz doctores ꝯriuz sentire vident̄.
Vn̄ Aug⁹ ī sermōe de ephia inqt. Pastori
b⁹ angeli. magis stella xp̄z demōstrat. vtris
q̄z lingua celoꝝ qꝛ līgua iā cessauerat ꝓphe
taꝝ. Et Grego. ī omelia. Querēduz nobis
ē qd nā sit redēptore nato pastorib⁹ ī iudea
angelus apparuit. atq̄z ad adorāduz hunc
ab oriente magos nō angelus sz stella ꝑdu
xit. Quia videlicet iudeis tanquam ratio
ne vtentibus rationale aīal. i. angelus pre
dicare debuit. Gentiles vero qui vti ra
tione nesciebant ad cognoscendum deum
nō ꝑ vocē sed per signa perducuntur. Ter
tia opinio ē mathematicoꝝ q dn̄t ꝙ illa fu
it stella fatalis sub cui⁹ ꝯstellatiōe nat⁹ ē xp̄s
Sz hoc est ꝯ veritatē fidei ⁊ dignitatē xp̄i
nascētis. Vn̄ Aug. ꝯtra faustum ait. Nulli
Astrologi ꝯstituerunt ita nascentiuz hoīuz
fata ī stellis vt aliq̄z stellaꝝ hoīe aliquo na
to cursus sui ordinez reliqsse. ⁊ ad euz q na
tus est ꝑrexisse assererēt. Ex quo veri⁹ dici
m⁹ s̄m oēs catholicos tractatores vt dicit
glosa sup̄ mattheū. ⁊ Tho. iij. ꝑte. q. xxxvj.
Qd̄ illa fuit v̄a stella de nouo ꝓducta q̄ ab
alijs differrebat in multis. Primo in ori
gine. qꝛ nō fuit cuz alijs stellis die q̄rta for
mata. dr̄. n. Gen̄. i. c. Qd̄ q̄rta die fuerūt a
deo distīcta lumīaria celi. Et vt iqt. Tho.
i. ꝑte. q. lxx. Prima die fuit ꝓducta lux s̄m
cōem lucis naturā. q̄rta vo die atributa est
luminarib⁹ determinata v̄tus ad determi
natos effect⁹ s̄m ꝙ videm⁹ alios effectus
hr̄e radiuz solis ⁊ alios radiuz lune ⁊ sic de
alijs. Et ꝑꝑ hāc determīatiōez virtutis di
cit Dionysius. iiij. ca. de diuinis noībus.
Qd̄ lumē solis qd̄ erat īforme primo q̄rta
die formatū ē. Stella vo q̄ magis apparu
it s̄m franciscuz de marone ī quodā sermo
ne: Nō fuit q̄rta die formata. sz de nouo d̄
aliqua porciuncula illius lucis p̄mo create
de qua formata sunt alia corpora celestia.
q̄ porciuncula fuit diuina ꝓuidētia p̄serua
ta vt d̄ ip̄a formaret̄ illa stella tp̄e quo xp̄s
nascitur⁹ erat q̄ esset de natura aliaꝝ stella
ruz. Ad ꝯfirmatōez autez dictoꝝ afferam⁹
testimonia merito acceptāda. Inqt leo pa
pa in sermōe de epiphania. Trib⁹ magis ī
regiōe orientis stella noue claritatis appa
ruit q̄ illustrior ceteris pulchriorq̄z siderib⁹
facile in se intuentiuz oculos aīosq̄z ꝯuerte
ret Et Aug. ꝯ faustuz ait. Non ex illis erat
stellis q̄ ab initio creature itineꝝ suoꝝ or
dinez creatoris lege custodiāt. sz nouo vir
ginis ꝑtu nouū sid⁹ apparuit. Et idē ī s̄mōe
de ephia dic̄. Duz pendet ad vbera ⁊ vili
uz patit̄ de⁹ īuolumenta pānoꝝ repente no
uuz de celo sid⁹ effulsit. Scd̄o differebat
illa stella ab alijs ī officio. qꝛ ille facte sunt
vt sint in signa ⁊ tp̄a ⁊ dies ⁊ ānos ⁊ luceāt
in firmamento celi. hec vo fcā ē ad signifi
cādū xp̄z natuz ⁊ magos dirigēdū. Ex quo
dānant̄ illi q asserunt fuisse cometā. Cōtra
quos ita loqt̄ Calcidius sup̄ thimeū plato
nis. Nō fuit stella illa morbos ⁊ mortē de
nunciasset aduētū dei venerabilis. quā cū

supexissent chaldeoꝝ ꝓfecto viri sapiẽtes ⁊ i reb⁹ astroꝝ exercitati q̃ſiſſe dicunt̃ recẽtẽ ortũ dei. Tertio differebat i duratiõe qꝛ alie ſtelle ſt̃ ꝑpetue. hec ꝑacto officio redijt i ꝑiacẽtẽ materiã. lz qdã teneãt illã fore reſeruatã i celo empirreo vſqꝫ i diẽ iudicij. ⁊ tũc aparebit ad ꝯfuſiõez iudeoꝝ ſicut ⁊ inſtrumẽta paſſiõiſ. Quarto ſtella illa differebat ab alijs i ſitu. qꝛ nõ erat localiter ſita in firmamẽto ſz ꝑẽdebat i meditullo aeris ꝓxima terre. Et lz dcm̃ ſit ſupi⁹ q̃ apparuit i celo. i ſcriptura tñ ſacra aer dr̃ celũ. Uñ in pſalmo. Volucres celi ⁊ piſces maris. Quinto differebat i motu. tũ qꝛ ſtelle naturales icedũt via circulari. hec ãt ſz Criſoſtomuz icedebat via triãgulari. ſ. ab oriẽte ꝑ ꝑſidẽ i hirlz. Nã oriẽs terra iuda ⁊ ꝑſida inicẽ ſt̃ diſpoſita ſz triãgulũ. vbi gr̃a vide figuraz.

hieruſalem.

Oriens.

perſida.

Tũ etiaz differebat q̃ztũ ad motuz itercisũ nã oẽs alie ſtelle vel ꝑ accidens vel ꝑ ſe ſꝑ mouent̃ ⁊ nunq̃z ſtant. Et lz ſint aliq plane te ſtatiõarij aliqñ ceſſantes a motu ꝑ ſe quẽ hñt i orbe ſuo tñ mouent̃ ꝯtinue ⁊ ſemꝑ motu ꝑ accidẽs quẽ hñt ex motu ñ ſuo qd̃ ẽ firmamẽtũ ſeu octaua ſpa: hec ãt ſtella hẽbat motum qetib⁹ itercisuz ſic̃ hẽbãt magi q nõ ſemꝑ ambulabãt. Sexto illa ſtella differebat ab alijs i fulgore. erat. n. ceteris ſplẽdidior. nec ſplẽdore ei⁹ poterat obſcurare ſplẽdor ſolis imo i meridie apparebat lucidiſſima. Septio differebat i apparitiõe. Naz qñ magi itrarũt hirlz diſpẽſatõe di ſtella ſbtraxit ſe. Et iterꝝ poſt exitũ d̃ ciuitate viderũt illã. Fcm̃ ẽ ãt hoc ꝑmo vt magi ꝯfirmarent̃ de vitate xp̃i nati teſtimonio duplicato. ſ. ſtelle ⁊ doctoꝝ legis. Uñ leo papa i ſermone ita dic̃. Per iudeoꝝ ſcribas atqꝫ doctores qd̃ ſacra d̃ ortu xp̃i ꝑnũciauerat ſcriptura didicerũt vt gemio teſtimonio ꝯfirmati ardentiori fide expeterẽt q̃ ⁊ ſtelle claritas ⁊ ꝓphetie manifeſtabat auctoritas. Scdo ſubtraxit ſe ſtella vt iudei iexcuſabiles redderẽt̃. Uñ Hiero⁹ ſuꝑ mattheũ ait. Deſerunt̃ magi ſtelle idicio vt ſacerdotes a magis iterrogati de xp̃o iexcuſabiles fierẽt d̃ aduẽtu ei⁹. Dixim⁹ de illi⁹ ſtelle q̃litate q̃ magis apparuit ⁊ xp̃z natũ mõſtrauit. Sz quõ inqes hoc ipſi potuerũt itelligere. Jõ nos ꝑmiſim⁹ q̃ ipſi illuminati fuerũt vt cognoſcerẽt xp̃z natũ ꝑ vocẽ audibilẽ. nec hoc repugnat ſnie Grego. q dixit paulo añ q̃ gẽtiles ñ ꝑ vocẽ ſz ꝑ ſigna ad cognoſcẽdũ dñz ſunt ꝑducti. Quia verꝝ dixi q̃ztũ ad initiũ cognitiõis. Apparuit qdẽ eis ꝑrio ſignũ ſtelle quã cũ admiratiõe aſpiciẽtes deſiderabãt itelligere qd hoc eſſet. Et vel vigilãtib⁹ vel dormiẽtib⁹ angel⁹ myſteriũ xp̃i nati declarauit. hoc vr̃ opinãdo Aug. aſſerere Uñ i ſermõe d̃ ephia. ait. Si dictur⁹ es a q b⁹ audierũt q̃ talis ſtella xp̃z natũ ſignificaret. ꝓfecto ab angelis aliq̃ monitiõe reuelatiõis. Criſo. vo ſuꝑ mattheũ narrat ſe iuenisſe i qbuſdaz li. apocriphis. q̃ in ꝑtib⁹ orientis erãt qdã ſapiẽtiſſimi reges q vel deſcenderãt de ſtirpe Balaã vel ad eos eius ꝓphetia ꝑuenerat i q̃ dixit. Orieť ſtella ex iacob ex q̃ diuulgatũ fuit apd̃ eos. q̃ naſcẽte xp̃o ſtella q̃dã admirabilis ⁊ inſolita appareret. q̃re ſtatu erũt vt eligerent̃ duodeciz q ſollicite ꝯſiderarẽt ortũ illi⁹ ſtelle. Qd̃ vt melius facerẽt i quodã altiſſimo monte vbi ſemꝑ erat aer puriſſim⁹ cõſtrui fecerũt pulcherrimũ palatiũ cũ copia rerꝝ neceſſariaꝝ ad victũ. Et ibi ꝑmanebãt iſti deuote ꝑcãtes deũ vt ſtellã hãc ipſis oñderet. Quib⁹ orãtibus nocte media qñ nat⁹ eſt xp̃s apparuit ſupra eos i aere ſtella ꝑfulgida ⁊ pulcherrima. in cuius ſummitate erat imago pueri ꝑuuli ſuꝑ cui⁹ capite crux ſplendebat q illis dixit. Jte veloci⁹ i terrã iuda ⁊ ibi regez xp̃z deũ ⁊ hoiez natũ inuenietis. Narrauerũt vo iſta ſapientibus regiõis illi⁹ q d̃ ſe ipſis tres elegerũt q irent ⁊ munera ꝑcioſa deferrent ⁊ puerꝝ natũ adorarent. ¶ Tertio illuminati fuerũt hi reges vt xp̃z natuz cognoſcerent ꝑ gr̃az inuiſibilez. Uñ leo papa in ſermone ait. Preter illã ſpeciez ſtelle q̃ corporeũ excitauit aſpectuz fulgentior veritatis radi⁹ eoꝝ corda ꝑdocuit. Sic̃. n. ꝑ

phete i visione imaginaria illustrabant in trinsec⁹ vt intelligerent di secreta vētura. Ita potuit eē vt aspiciētes magi signū visibilis stelle illuminarent adeo vt cognoscerēt q nat⁹ erat xp̄s. ¶ Quare tres illi reges dicunt magi. ⁊ quo tpe venerunt ad xp̄z. ⁊ qn̄ turbatus ē herodes. Capi. ij.

Secūdū mysteriū declarādū de magis dr̄ iqsitio. Inqsierūt xp̄z natū diligenter vt patet in littera sancti euangelij vbi nos tres ꝯsiderationes faciemus.

¶ Prima dicitur nominationis.

¶ Secunda determinationis.

¶ Tertia turbationis.

¶ Pr̄ia ꝯsideratio dr̄ noiatiōis in q̄ vidēdū est cur isti reges nūcupant magi. Et de hoc stat triplex sn̄ia ꝫ q magus tripliciter dr̄. Nā magus dr̄ illusor malefic⁹ ⁊ sapiens Dicūt ḡ qdaz hos reges ab affectu dictos fuisse magos. i. illusores ex eo. s. q herodez illuserunt. qr ad eū nō redierūt. Mag⁹ iterꝫ dr̄ malefic⁹. vn̄ malefici pharaonis dicuntur magi. Et inde asserūt aliq hos magos vocatos qr fuerāt an̄ malefici ꝫ postea cōuersi. qb⁹ dn̄s voluit volūtatē suā reuelare ⁊ eos ad se adducere. vt p hoc pcōrib⁹ exhiberet fiduciā. Insup magus idē ē qd sapiēs Nam p se magus. hebraice scriba. Grece philosoph⁹. Latine sapiēs dr̄. Dicūt ḡ magi. i. sapiētes. Un̄ magi q̄si ī sapientia magni. Noia vo ppa istoꝝ ꝫ aliquos ī hebreo sunt Appelli⁹. Almeci⁹. Damasc⁹ ī greco āt Balgalath. Malgalat. Sarachiz In latino. Caspar. Baldasar. Melchion. ¶ Secūda ꝯsideratio dr̄ determinatiōis in q̄ q̄renduz est quo tpe isti venerūt ad xp̄m Et circa hoc varia est opinio multorū. Quidā n. opinati sunt q p biēniuz an̄ xp̄i natiuitatez apparuit stella ⁊ tūc mirabant magi qd esset. Xp̄o āt nato reuelatū est magis p angelos q stella significabat xp̄z natuz. Et tūc inceperunt venire ⁊ in tredeciz dieb⁹ venerūt puerꝫ adorauerunt. Alij vo existimauerunt q multo tpe an̄ xp̄i natiuitatez stella magis apparuit. Et tunc ceperunt venire ⁊ pp nimiā distātiā posuerunt totuz illuz annuz ad itinerāduz. Intredecima vo die alteri⁹ āni cū xp̄s adhuc erat in cunabulis applicuerūt ad ipsuz. Nōnulli insup tenent q in die natiuitatis apparuit stella. Et tunc magi iceperunt venire. Et post ānuz. xiij. die scdi āni puenerunt ad xp̄z. Sz cōis opinio hz q in natiuitate dn̄i p̄mo stella magi apparuit Et tūc ceperunt iter suuz ⁊. xiij. die pparūt ad xp̄z. Et si diceret quō tā breui spacio potuerunt lōgissima itinera ptransire. Rn̄det Remigi⁹. q puer ad quē pperabāt eos in tā puo tpe pducere potuit. Vel habuerūt dromedarios q sūt aīalia velocissima ⁊ tm̄ currunt in vno die q̄ztuz equ⁹ in trib⁹ nec īpossibile videri dz aut difficile satis si velocitatez veniētiuz reguz ascribim⁹ aut naturali vtuti aīaliuz pdictoꝝ aut qd mai⁹ est vtute diuine. Cum Solinus vacissime scribat in li. de mirabilib⁹ mundi. Qd anis lenacon ⁊ filomodos Alexādri magni cursores mille ducenta stadia vna die trāsierunt q̄ sunt miliaria centuz. qnq̄ginta. qm̄ stadiuz est octaua ps miliaris. Inqt. n. Plini⁹ li. i. d naturali historia ca. xxiij. Stadiū vigintiqnqꝫ nr̄os efficit passus. Vel si reges p̄noiati d pgenie Balaā fuere. Regio eoꝝ n̄ multū distabat a terra pmissiōis Ic circo potuerunt iter suū tā expedite pficere Et q dr̄ illos ab oriēte venisse itelligi pōt q̄si ab illa regione venerunt q̄ iudeis ī pte orientali est ppinq̄ venerunt itaqꝫ hierosolymā qr erat ciuitas sacerdotalis ⁊ regia ⁊ ad illā direxit eos stella quā sequebantur. ¶ Tertia ꝯsideratio dr̄ turbatiōis. Cū. n. q̄rerent magi de xp̄o nato atqꝫ enarrarēt q̄ viderāt. audiēs rex herodes turbat⁹ ē. Primo ne ip̄e tāq̄ꝫ alienigena pelleret a regno Un̄ Crisosto⁹ super Matth. ait. Iō turbat audiens regē natū iudeis ex genere iudeoruz. cū ip̄e eēt genere ydume⁹ ne regno reuoluto iterꝫ ad iudeos ip̄e a iudeis expelleret ⁊ semen eius post ip̄z p̄cideret a regno Semp. n. grandis potestas maiori timori subiecta ē. Sic. n. ramos arboꝝ in excelso positaꝝ ēt si leuis aura flauerit mouet. sic ⁊ sublimes hoies ēt leuis nūci⁹ ꝯturbat. Humiles āt sic in ꝯualle plerūqꝫ in tranqllitate ꝯsistunt. Hinc Ouidius libro de tristib⁹ ait. Viue tibi ⁊ longe noia magna fuge Viue tibi quecunqꝫ potes pre lustria vita. Et

fugit hibernas demissa antenna ꝓcellas. Lataq; plus paruis vela timoris hñt. Ad qd̄ ꝓpositū Seneca ī tragedijs dic̄ Stet q cunq; volet potens. Aule culmine lubrico me dulcis saturet qes. Ecce ꝙ herodes ex vbis magoꝝ turbauit seipsū dubitās amittere regnū cui sic loqt̄ ēt in hymno. Hostis herodes ipie xp̄m venire qd times nō arripit mortalia q regna dat celestia. Scd̄o turbatus est herodes vt dicit glosa nō solū ꝑꝑ se sed ēt ꝑꝑ irā romanoꝝ quā timebat ī currere si dissimulasset aut ꝑmisisset ꝙ aliqs rex vocaret̄ sine illoꝝ ꝯsensu. Et oīs hierosolyma turbata ē cū herode. i. oēs hierosolomytani ⁊ ponit̄ ꝯtinēs ꝓ ꝯtēto. Turbati sūt ḡ illi d̄ hirlz. tū vt regi turbato adularent̄ ſm glo. tū qꝛ ex hoc timuerūt ne pñte ⁊ vēturo rege adinuicē certātib⁹ ipsi vt dicit Crisosto⁹. Perturbatiōib⁹ īuoluerent̄. Tūc herodes oēs sacerdotes ⁊ scribas cōgregās sciscitabat̄ ab eis vbi xp̄s nasceret̄ Et cū didicissz ꝙ ī betthleē iude aduocatis ad se clā magis diligēter didicit ab eis tp̄s stelle. dixitq; eis vt īuēto puero ad eū redirē simulans eū velle adorare quē volebat occidere. Uñ Crisosto⁹ sup matth. iqt. Deuotōez ꝓmittebat sz gladiū acuebat ⁊ maliciā sui cordis hūilitatis color̄ d̄pigebat. Et Gregori⁹ ī omelia. Adorare se eū velle simulat vt q̄si hūc si īuenire possit extīgnat.

¶ Qualit̄ magi īuētū xp̄z adorart̄ ⁊ d̄ mūerib⁹ oblatis xp̄o ⁊ d̄ illoꝝ reuersiōe. Ca. iij.

Ertiū mysteriū declarandū de magis dr̄ īuētio. Quesitū qppe xp̄m inuenerūt letāter. Audito. n. testimonio d̄ xp̄o nato de scripturis accepto ⁊ verbis herodis de inqsitōe pueri. iter qd̄ ceperāt ꝑficere studuerūt. Et exeuntes hirlz iterum viderunt stellā eos antecedentez que veniēs stetit immobilis supra locum vbi puer erat. Et intrantes domum inuenerunt puerum cum maria matre eius. Hic vo ꝯsiderāda occurrunt principaliter tria.

¶ Primum dicitur adoratio.

¶ Secundum oblatio.

¶ Tertium reuersio.

¶ Primuz qd̄ occurrit ꝯsiderāduz dr̄ adoratio qa ꝓcidētes adorauerunt eum adoratione. s. latrie firmiter ipsum credētes esse deū. Uñ leo papa in sermone ait. Adorant magi in carne verbum. in infantia sapientiā īfirmitate virtutē ī hoīs veritate thronū maiestatis. Et Bernard⁹ deuotissime sic exclamat. Quid facitis ꝙ aurū offertis ḡ rex est iste. Et vbi est aula regia vbi thronus. vbi curie regalis freq̄ntia. Nūqd aula est stabulum. thronus p̄sepium curie frequentia ioseph ⁊ maria. Isti īsipientes facti sunt vt fierent sapientes. ¶ Scd̄m qd̄ occurrit ꝯsiderādum dr̄ oblatio. Aptis. n. thesauris suis obtulerūt ei munera aurum thus ⁊ mirrhā Nā vt remigi⁹ ingt. fuit traditio antiquoꝝ vt nullus ad euz vel ad regē vacu⁹ ītroiret. Persi āt ⁊ chaldei ꝯsueuerunt offerre auruz thus ⁊ mirrhā qbus regio eoꝝ habūdat. Utruz āt oēs illi tres obtulerunt oīa ista. diuersimode tenet̄ a multis. Quidā. n. dñt ꝙ vnus eoꝝ ꝓ oībus obtulit ista mūera. Alij vo ꝙ vn⁹ obtulit auꝝ ali⁹ th⁹ ali⁹ myrrhā. Alijs vr̄ ⁊ meli⁹ ꝙ qlibz eoꝝ obtulit ista tria. Est āt taliū muneꝝ oblatiōis rō mystica ſm Aug. ī sermōe de epiphania. qꝛ auꝝ ad tributuz. thus ad sacrificiuz. myrrha ad sepulturā ꝑtinet mortuoꝝ. Auꝝ ḡ soluit̄ q̄si regi magno. th⁹ īmolat̄ vo deo. ⁊ myrrha tāq̄z ꝓ salute hoī morituro. ita ꝙ tria p̄dicta significabāt ī xp̄o regiā ptātē. diuinā maiestatatē ⁊ hūanā mortalitatē. Quis mō explicet q̄li gestu q̄z blāda facie īfantul⁹ ille iesus magos excipiebat. Quis ēt excogitare valeat q̄z grauissima ⁊ admirāda fuerūt ad magos rñsa modestissime virginis. Quis adhuc īuestigat̄ sufficiat illorum regum immobilem fidez. Crediderunt vt predictum est ⁊ adorauerunt xp̄m deum quē ꝯspiciebant ī puo tugurio natuz de paupcula matre. Inuenerunt quippe illā vt Crisostomus dicit sup Mattheuz. Non diademate coronataz. non in lecto aureo recunbentē. sed vix tunicaz habentem vnam non ad ornatum corporis. sed ad nuditatis tegumentuz q̄lez habere poterat carpentarij vxor peregre constituta. ¶ Tertiuz qd̄ occurrit ꝯsiderandum dr̄ reuersio. Nā vt dicit̄ in euāgelio: Respōso accepto in somnis ne redirent ad herodez

per aliaz viaz reuersi sunt in regiõez suam
Cõcepat qppe ãbicios⁹ z fallax herodes
iterficere puez inẽtũ a magis z isup ipos ỏ
xpo loq̃ntes. Quo scñ ẽ vt benignitas dei
monuerit eos ne ad herodẽ redirẽt. ne sic
Agnosceret natuz puez nec magis iferret
iacturã. In somnis vo admoniti eẽ dicuñ
vel ab angelo dñi nuncio. vel ab ipso deo ĩ
mediate. Nec ifantulus iesus ad ipsos lo-
cut⁹ ẽ vt va ei⁹ hũanitas haberet. Mira cer
te z laudib⁹ attollenda fuit illoz magoz fi
des. qñ vt Crisosto. ait. Nõ scãdalizati sũt
i seipsis dicentes. Si magn⁹ puer ẽ h q̃ ne-
cessitas fuge ẽ z occulte recessiõis. Quz vo
redierunt ad ppa multos de xpi mysteriis
erudierũt. Et deniq̃ cũ thomas aplus ad
puinciã illã applicuisset baptizati sũt. facti
q̃z sunt adiutoꝛes pdicatiõis illi⁹. quoꝝ coꝛ
poꝛa post felicez mortẽ pmo p helenã ꝯstã-
tini mrez repta z cõstantinopolim transla-
ta. Postea p sanctum Eustoꝛgiuz mediola
nensium archiepm Mediolanuz pducta.
Ultimo p Fredericum Impatoꝛez i Colo-
niaz theothonie sunt delata. Mie vo simul
cum xpo viuunt in eterna gloria. Amen.

¶ Sermo decimus de baptismo xpi q̃n. s.
in iordane voluit a ioanne baptizari.

VEnit iesus a galilea
i iordanez ad Joãnẽ vt baptiza-
reꝛ ab eo. Scribũt h vba Mat.
iij. c. Dia q̃ gessit saluatoꝛ nr dñs iesus xps
etiã fm hoiem digne z rõnabiliter fcã fuis
se firmiter est tenẽduz. In singulis. n. acti-
bus z opibus eius aderat ei impiuz rõnis
z lumẽ diuinitatis. Nihil i eo repheñsibile i
ueniri potuit cuncta rectissimme dispone
bat. Cũ ãt ad Joãnẽ accessit poposcitq̃z ba
ptizari. officiuz vtiq̃z scimõle z vtutis exol
uit. nõ se aut leuez aut pcoꝛez oñdit. Pro-
pterea vt hoc clari⁹ inotescat in psenti ser-
mone de xpo baptizato verba faciem⁹ cõ-
templabimurq̃z tria mysteria.

¶ Primum dicitur persone baptizantis.

¶ Secunduz circumstantia congruentis.

¶ Tertium apparitiõis excellentis.

¶ Qualiter xps baptizatus fuit a Joanne
z de illius baptismi ꝯditionibus. La. j.

PRimũ mysteriuz ꝓtẽplãdũ de xpo
baptizato dñ psone baptizãtis. Ba
ptizare nãq̃z voluit a Joãne vt pz
et Mar. i. c. z Luce. iij. c. De baptismo vo
Joãnis notãde sunt i hac pte tres catholice
vitates. Pria vitas ꝑz Ricarduz i. iiij. Nõ
baptism⁹ ille fuit istitut⁹ auctoꝛitate diuina
Hoc pbat p illõ qõ a Joãnis baptista dcñ
ẽ Joã. i. c. Qui misit me baptizare i aq̃ ille
mihi dixit. Sup quẽ videris spiritũ descẽ
dentez z manentẽ sup eũ ipse ẽ q baptizat i
spiritu seõ. Idipsuz pz q: Mat. xxj. Xpo q̃-
rẽti de batismo Joãnis vtz cẽt ex celo an
ex hoĩb⁹ indei nõ fuerunt ausi dicere q ex
hoĩbus. Et dñ ille baptism⁹ Joannis eo q
ipe solus fuit minister pmarie istitutiõis z
executiõis illius bapt. smi. Scõa vitas q
si extẽdam⁹ nomen sacramenti ad omne si
gnum rei sacrantis suscipientez. sic baptis
m⁹ Joãnis erat sacramẽtũ q: exꝑsse repsen
tabat xpi baptismuz. q est res suscipientez
sacrans. Si ãt restringamus nomen sacra
menti ad illud qõ est sacre rei signuz z cau
sa sic nõ erat sacramẽtũ q: nõ ꝓferebat gra
tiã. Ũñ dicit dñs Bonauẽ. di. ij. iiij. li. Nõ
talis batismus fuit istitut⁹ p quadã ppara-
tiõe z assuefactiõe ad baptismuz xpi. Hic
ẽ q i glosa Mat. iij. c. sup illo vbo. Ego ba
ptizo i aqua. dñ sic. Tñ coꝛpa lauo q: petã
soluere nequeo. vt sic nascẽdo z pdicãdo p
tereo sic baptizãdo ad xpi batismuz dirigã
Propterea dicit mgr senten. in lra. Nõ ba
ptism⁹ Joãnis respectu baptismi xpi dz dici
fuisse sacrañtale q: fuit q̃dã ppara tio z di
spositio ad illius baptismi susceptõez. Ter
tia vitas q baptizati baptismo Joãnis sim
plr itez debuerẽt rebaptizari baptismo xpi.
Sic ꝑz p Aug. sup Jo. z pñt de ꝑse. di. iiij.
c. Alid. vbi dr. Si quos baptizauit iudas.
hi ñ sunt itez baptizati. Et quos baptiza-
uit Joã. itez sũt baptizati. Idẽ dicit Aug.
li. de baptismo ꝯ dõatistas. Et hoc exꝑsse
hr actuũ. ix. c. Ũñ baptizatos baptismo Jo
ãnis paulus baptizauit baptismo xpi. Mo
tãdũ tñ fm Bõauẽ. Nõ quoꝛũdã opinio fu
it q baptizati baptismo Joãnis si ñ hẽbãt fi
dẽ trinitatis rebaptizãdi erãt. Si ãt habe-
bãt fidẽ trinitatis ñ oportebat eos rebapti

zari. ſz ſufficiebat manꝰ ipōi qz tales habebāt ablutōez exteriorē ⁊ habebāt fidē trinitatis q̄ iteriꝰ iſigniebāt tāq̄ character. ⁊ habebāt ſpūz ſcīm p ipoſitōez manuuz. ⁊ iō nō erāt rebaptizādi. Scotꝰ vo i. ij. di. ſui q̄rti dicit. q̄ duplicit pōt itelligi baptiſmꝰ ioannis. Uno mō i forma baptiſmi xp̃i quā potuit didiciſſe a diſcipulis xp̃i vl̄ ab aliis audiētibus eos baptizare. ⁊ tūc nō dr̄ ꝓpe baptiſmus Joānis ſic nec baptiſmus petri vl̄ pauli. Et tales ſic baptizati ñ erāt rebaptizādi. Alio mō pōt itelligi baptiſmꝰ Joānis ñ i forma xp̃i ſz i aliq̄ alia forma, ꝓpa. ſ. i nomine vēturi. vt dī Actuuz. xix. c. vel ꝏbſq̄ aliqua forma. Et de ſic baptizatis ſatis videt neceſſaruz q̄ erant baptizandi baptiſmo xp̃i pp̃ ꝑceptum generale obligans oēs quos nō implebant ſic baptizati a Joāne. Ideo in hoc paſſu non tenetur a doctoribꝰ opinio magiſtri contrarium ſentientis.

¶ De triplici circunſtantia xp̃i baptizati. ſ. cauſe. temporis ⁊ loci. Capitulum. ij.

SEcunduz myſteriuz ꝓtēplādum de xp̃o baptizato dī circunſtantie congruentis. Triplex nanq̄ circunſtātia in illo baptiſmo conſiderari poteſt.

¶ Quare chriſtus in quo nulla immundicia fuit voluit baptizari.

¶ Prima dicitur cauſe.

¶ Secunda temporis.

¶ Tertia loci.

¶ Prīa circūſtātia cōſiderāda i baptiſmo xp̃i dī cāe. q̄re. ſ. voluit xp̃s a Joāne baptizari cū i eo nulla fuerit immundicia. Et ad hoc dic̄ Ambroſiꝰ ſup lucā. Baptizatꝰ ē dns ñ mūdari volēs ſz mūdare aq̄s vt ablute p carnē xp̃i q̄ pctīn nō cognouit baptiſmatis vim haberēt. ⁊ vt ſcificatas relinq̄ret poſtmodū baptizādis. Cū āt dicimꝰ xp̃z a ioāne baptizatū. ñ putemꝰ itelligēdū ꝺ baptiſmo ꝓpo quē ipſe poſtmodū inſtituit. ſz ꝺ baptiſmo quo baptizabat ioānes. vt igt Aug. ſup ioānē. Sc̄do xp̃s baptizari voluit vt ingt Bedda. ad approbatōez batiſmi ioannis. Tertio voluit xp̃s baptizari ſm Tho. i. iij. pte. q. xxxix. vt nos ſuo exēplo īduceret ad baptiſmū. Et iō ad hoc q̄ eēt efficacior eiꝰ īductio volnit baptizari baptiſmo quo manifeſte nō idigebat vt hoies ad baptiſmuz accederēt quo idigebāt. Si vo aligs q̄reret cur noluit xp̃s baptizari baptiſmo ꝓpo qui erat optimꝰ. Dic̄ Tho. q̄ baptiſmus xp̃i ē quoddā ſpūale remediū quo xp̃s ñ idigebat q̄ a ꝓncipio ſue ꝓceptiōis gr̄a ſpūs ſci repleuit. ¶ Sc̄da circūſtātia ꝓſiderāda i baptiſmo xp̃i dī tpis. Nā vt dī Luce. iij. c. Añ baptizatꝰ ē erat icipiēs q̄ſi annoz triginta. Hoc āt ꝓueniēs fuit. vt igt ſcūs Tho. tripliciter rōe. Prīo rōe ꝓdicatōis. q̄z xp̃s baptizabat q̄ſi extūc icipiēs docere ⁊ ꝓdicaꝛ ad qđ regrit pfecta etas q̄lis ē trigita annoz. Un Geñ. xli. c. legit. Nō triginta ānoz erat ioſeph cū regnare cepiſſet i egypto ſub pharaone. Silr̄. ij. Reg. v. c. dī ꝺ dauid. q̄ trigita ānoz erat cū ad regnū fuit ſublimat. Et Ezechiel āno trigeſimo cepit ꝓphaꝛ. vt pz Ezechielis. i. c. Et ſi q̄s obijceret q̄ ds reuelauit ſapiam danielis pueri vl̄ iuuenis. vt dī. xiij. c. einſdē. q̄ a fortiori debuit manifeſtari ſapiētia xp̃i añ trigeſimū ānū qđ ſcīn fuiſſet ſi docuiſſz añ illā etatē. Dicēdū q̄ xp̃s ꝓpōebaꝛ hoibꝰ i exēplū oium. ⁊ ideo oportuit i eo oñdi illō qđ ꝓpetit oibꝰ ſecūdā legē cōez vt. ſ. i etate pfecta doceret. Sz ſi cut dic̄ Grego. nazanzen. ñ ē lex eccleſie q̄ raro ꝓtigit. ſic nec vna hyrundo ver facit. Aliqbꝰ. n. ex q̄dā ſpeciali diſpenſatiōe ſm diuine ſapiētie rōnē ꝓceſſuz ē ꝑter legē cōmunē vt añ pfectā etatē officiū vl̄ p̄dēdi vl̄ docēdi haberēt. Sic fuit Salomō Daniel ⁊ Jeremias. Sc̄da rō q̄re xp̃s baptizari voluit i etate trigita ānoz fuit legis impletiōis. Ingt. n. Criſoſtoꝰ ſup Mattheuz Futuz erat vt poſt baptiſmū xp̃i lex ceſſare icīperet. Jō hac etate xp̃s ad baptiſmū venit q̄ pōt oīa pcā ſuſcipe vt lege ꝑuata nullꝰ dicat q̄ iō eā ſolnit qz īplere ñ potuit. Si ſ aligs q̄reret cur fideles xp̃i laudabiliter baptizanꝫ nō ſolū añ trigeſimū ānū ſz ēt i ifantili etate ⁊ xp̃s baptizatꝰ ē tpe ꝓnotato. Rñdet Tho. q̄ vt pz ex dictis. xp̃s ñ eſt baptizatus idigēs purgatōe nec aliq̄ illi potuit īminere pp̃ dilatōez piculuz. Sz cuiꝰ alij ñ in puū redūdat piculuz ſi ex hac vita diſcedat ſine baptiſmo Tertia rō q̄re xp̃s voluit baptizari i illa etate dī pfectōis. Daſ. n.

itelligi ꝙ baptism⁹ parit viros ꝑfectos ꝫ il
lud Apli ad ephesios. iiij. c. Donec occur-
ram⁹ oēs i vnitate fidei ⁊ agnitōis filij dei i
viꝝ ꝑfectū i mēsurā etatis plenitudis xp̄i.
Uñ ⁊ ipa ꝓpetas nūeri ad hoc ꝑtinere vr̄.
Cōsurgit. n. trigenari⁹ numer⁹ ex ductu ter
narij i denarium. ꝑ ternarium āt itelligit̄ fi
des trinitatis ꝑ denariū āt ipletio mādato
rum legis. Et i his duob⁹ ꝑfectio vite xp̄ia
ne ꝯsistit. ¶ Tertia circunstātia ꝯsiderāda
in baptismo xp̄i dr̄ loci. Baptizat⁹ nāq; fu
it i iordane. vbi difficltas orit̄. Cur ñ i ma
ri rubro potius voluit baptizari. nā vitas
dz rñdere figure. Sz figura baptismi p̄ces-
sit i trāsitu maris rubri vbi egyptij sūt sub
mersi. sic pcā delent̄ i baptismo. ḡ vr̄ ꝙ ma
guis debuit baptizari i mari rubro q̄ꝫ i flu-
mine iordanis. Insup iordanis iterp̄tat̄ de
scendens. sz ꝑ baptismum aliqs plus ascē-
dit q̄ꝫ dscēdit. Uñ Mat. iij. c. dr̄. Qd̄ bapti
zatus iesus ꝯfestiz ascendit de aq̄ igit̄ vr̄ in
cōueniēs fuisse ꝙ baptizaret̄ i iordane. Rñ
det his scūs Tho vbi. s̄. ꝙ trāsi⁹ maris ru-
bri p̄figurauit baptismū q̄ꝫtū ad hoc ꝙ ba-
ptism⁹ delet pcā. Sz trāsit⁹ iordanis q̄ꝫtuz
ad hoc ꝙ apit ianuam regni celestis q̄ ē p̄n
cipalior effect⁹ baptismi ⁊ ꝑ solum xp̄m im
pletus. Fluuius nāq; iordanis fuit ꝑ quē fi-
lij israel i terrā ꝓmissiōis itrauerūt. Baptis
mus āt xp̄i introducit in regnū dei qd̄ ꝑ ter
ram ꝓmissiōis significat̄. Uñ dr̄ Joā. iij. c.
Nisi qs renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spū scō ñ pōt
itroire i regnum dei. Ad hoc ~~effet~~ ꝑtinet ꝙ
helias diuisit aq̄s iordanis q erat in curru
igneo rapiendus in celuz. vt dr̄. iiij. Reg.
ij. c. qr. s. transeuntibus ꝑ aq̄ꝫ baptismi per
ignez spūs sci pz aditus in celum. Est ēt in
baptismo ascensus ꝑ ꝓfectum gr̄e q̄ regrit
humilitatis descensuz ꝫm illd̄ Jacobi. iiij.
De⁹ supbis resistit. hūilib⁹ āt dat gr̄az suaz
Et ad talē dscēsuz referēdū ē nom̄ iordanis

¶ De tribus excellentissimus signis q̄ ap
paruerunt in baptismo xp̄i. Capi. iij.

Tertium mysteriū ꝯtēplāduz d̄ xp̄o
baptizato dr̄ apparitionis excellen
tis. Apparuerunt qppe mox vt de
aqua exiuit tria excellentissima signa.

¶ Primum fuit celoꝝ aptio ⁊ patefactio.
¶ Secundum spiritus sancti descensio.
¶ Tertium paterne vocis auditio.

¶ Primū excellēs signū fuit celoꝝ aptio.
Dr̄ qdem Mat. iij. c. Baptizat⁹ āt ꝯfestiz
ascēdit d̄ aq̄ ⁊ ecce apti sūt ei celi. Et Mar.
i. c. Stati ascendēs de aq̄ vidit celos aper
tos. Et. Luce. iij. c. Jesu baptizato ⁊ orante
aptū ē celum. Hoc āt ꝫ cōem doctoꝝ expo
sitōem itelligenduz est Qd̄ circa xp̄z bapti
zatuz tantus splendor diuinitus effulsit in
aere vt viderent̄ apti celi sic i coruscatiōe
vr̄ fieri. vt dic̄ Nichola⁹ d̄ lira. Rō vo hu-
ius claritatis celestis fuit ꝫ Tho. vbi. s̄. s.
q. xxxix. tertie ꝑtis. Quia xp̄s baptizari vo
luit vt suo baptismo cōsecraret batismum
quo nos baptizari d̄bebam⁹. Et iō i baptis
mo suo ea demōstrari debuerunt q̄ ꝑtinent
ad efficaciam baptismi nr̄i. Circa quā tria
sunt ꝯsideranda. Primo qdem p̄ncipalis
virtus ex q̄ baptismus efficaciā hz q̄ ē vir-
tus celestis. Et iō baptizato xp̄o aptum est
celum. vt oñderet̄ ꝙ de cetero virtus cele
stis baptisma scīficaret. Scd̄o ꝯsiderāda ē
fides ecclesie ⁊ ei⁹ q baptizat̄ q̄ opat̄ ad ef-
ficaciam baptismi. Uñ baptizati fidē ꝓfitē
tur. ⁊ baptismus dr̄ fidei sacr̄m. ꝑ fidē āt in
spicim⁹ celestia q̄ sensuz ⁊ rōnem hūanā ex
cedūt. Et ad hoc significādū xp̄o baptizato
apti sunt celi. Tertio ꝯsiderāda ē circa effi-
caciā baptismi reseratio ianue regni cele-
stis quā itram⁹ baptizati q̄ prius hoī p̄clusa
fuerat ꝑ pcm̄. vñ baptizato xp̄o apti st̄ celi.
vt oñderet̄ ꝙ baptizatis pz via i celū. No
dū vo i hac ꝑte ꝙ celū aptū ē iesu orante in
tā quo xp̄s d̄dit exēplū ꝫ Nicholāū d̄ lira.
Qd̄ i receptiōe sacramētoꝝ dz mens nr̄a i
deū eleuari. Uel vt det̄ itelligi ꝫm Criso-
sto. sup mattheū. Qd̄ hoc ipsuz ꝙ ꝑ baptis-
mū celū aperit̄ credētib⁹ ē ex virtute oro-
nis xp̄i. Jō dr̄ apertum est ei celum. i. oīb⁹
ꝓpter eū. ¶ Scd̄z excellēs signū qd̄ appa
ruit i baptismo xp̄i dr̄ spūs sancti descēsio.
Descendit enim spiritus sanctus corpora
li specie sicut columba in ipsum. vt dicitur
Luce. iij. ca. Hoc vero cōuenienter esse fa
ctum inquit Crisosto. Quoniam quicquid
factū est in batismo xp̄i ꝑtinet ad mysteriū
omnium qui postmodum erant baptizādi

Omnes autem qui baptismo xp̄i baptizā-
tur spūm scm̄ recipiunt. nisi ficte accedant
ſm illud Mat. iij. c. Ipse vos baptizabit ī
spiritu scō. Aduertendū tñ ē in hoc loco. qꝛ
Aug. dicit li. xv. d̄ trinita. Absurdissimuz
ē dicere ꝙ xp̄s cū esset iā triginta ānoꝝ ac-
cepissz spm̄ scm̄. Sz venit ad baptismū sic
sine pctō ita nō sine spiritu scō. Si. n. de io
anne scriptum est ꝙ replebit̄ spiritu scō ex
vtero mr̄is sue. qd d̄ hoie xp̄o dicēdū ē. cu
ius carnis ipsa ꝯceptio ñ carnalis sz spiritu
alis fuit. Nūc g̊. i. ī baptismo corp⁹ suū. i. ec
clesiā p̄figurare dignat̄. ī qua baptizati p̄ci
pue accipiunt spirituz scm̄. Sciēdū ad hoc
qꝛ vt Aug. dicit li. ij. de trini. Spūs sctūs
descēdisse dr̄ sup xp̄z specie corpali sicut co
lumba. ñ qꝛ ipsa substātia spiritus sci vide
ret̄ q est inuisibilis. neqꝫ ita ꝙ illa visibilis
creatura ī vnitatem psone diuine assume-
ret̄. neqꝫ. n. dr̄ ꝙ spūs sanct⁹ sit columba si-
cut dr̄ ꝙ fili⁹ dei ē hō rōne vnionis. dr̄ g̊ spi
rit⁹ sanctus descendisse sup xp̄m ī specie co
lumbe rōne columbe significātis spiritum
scm̄. Quare āt apparuit ī colūbe specie tri-
plex rō assignat̄ a scō Tho. Prio ad signifi
cādum dispositōem q̄ regrit ī baptizato q̄
est vt nō fictus accedat. si vult spiritū scm̄
recipere. hoc aūt denotat columba q̄ ē aīal
simplex astutia ⁊ dolo carēs. Unde dr̄ Mat.
x. c. Estote simplices sicut columbe. Scdo
apparuit spiritus sanct⁹ ī specie colūbe ad
significādum effectum ꝓpuz baptismi. q ē
remissio pcōꝝ ⁊ recōciliatio ad deum. Co-
lumba. n. est aīal mansuetum. Et iō sic̄ Cri
sosto. dicit sup Mat. In diluuio apparuit
hoc aīal ramum ferens oliue ⁊ cōem orbis
terraꝝ trāq llitatē annunciās. Et nunc etiā
columba apparet in baptismo liberatōem
nobis demōstrās. Terti apparuit spirit⁹
sanctus in specie columbe sup xp̄m bapti-
zatum ad significādum cōem effectum ba
ptismi q est ꝯstructio ecclesiastice vnionis
Columba. n. est aīal ꝯgregabile ⁊ amicabi
le. vñ ⁊ Cāticoꝝ. v. dr̄ de ecclesia. Una est
columba mea. Propter dcā necnō ⁊ pp se
quētia de voce p̄ris audita pleriqꝫ scire cu
p nut. vtꝝ species siue voces ī qb⁹ apparu
it p̄ vel filius vel spiritus sanctus sint ad
ministrate p angelos. Et rñdet Alexāder d̄
ales ī. i. volumine summe seq̄ndo Aug. in
iij. de trini. Qd̄ oēs apparitiōes tā noui q̄
veteris testamēti excepta illa apparitiōe q̄
fili⁹ apparuit ī carne p angelos sunt admi-
nistrate. vñ species ⁊ voces p angelos for
mate sunt. Si aūt q̄reret̄ q̄re spiritus san-
ctus nō formauit illā columbā vel p̄ vocē
īmediate. Rñdet Alexander ꝙ hoc ptinet
ad excellentiā diuinā ⁊ ēt ad excellentiā ra
tiōalis creature. Ad excellentiā qppe diui-
nā ptinet opari p ministꝝ ī his in qbus pōt
minister. Ad excellentiā ēt ministri ptinet
ministrare creatori in qbus pōt. Unde cū an-
geli supiorez habeāt deum. Inferiores cor
porales creaturas pares rōnales cōpetit ⁊
sibi ⁊ creatori vt sint medij ī administrati
one creaturaꝝ corpalium ⁊ rōnabiliū. Unde
ēt sicut dicit Augu. In opibus miraculosis
sunt ministri angeli q̄ꝫtum ad ea q̄ possunt
vt est p̄parare materiā. vel hmōi. Nā ñ oīa
subiecta sunt potētie angelice. Unde ēt in ope
incarnatiōis fuerunt angeli nuncij. Et ēt ī
opibus iustificatis sunt angeli medij ī his
q̄ possunt. vt est excitare itellectum vel af-
fectum. ⁊ etiā in generali resurrectiōe ī col
lectiōe puluerꝝ. Cōgruit g̊ supiori opari per
ministꝝ. Cōpetit etiā ministro hr̄e auctori
tatem respectu eoꝝ q̄ infra ipsuz sunt. Unde
cū assumit̄ corpalis creatura irratiōalis ad
oñdendum p̄sentiā diuinā ꝯpetit vt admi
nistret̄ p angelicā tanq̄ꝫ mediā inter ip̄am
⁊ suum creatorem. Sz ꝯ ista posset qs obij
cere ꝙ carnem ī q̄ apparuit xp̄s filius dei ñ
formauit angelus sed īmediate ip̄e deus g̊
columbā ī q̄ apparuit spiritus sanctus non
debuit formare angelus sed īmediate ipse
d̄s. Ad hoc dicit Alexander ꝙ ñ est simile
qꝛ caro illa fuit assumpta in vnitate psone
Unde xp̄s vniebat̄ illi carni nobilissima vni
one. Nec in illa vnione cōgruebat vt esset
p̄ncipiuz alia natura q̄ꝫ diuina cui vnieba
tur. sz ab eo moueret̄ ⁊ formaret̄ cui vnie
bat̄. Angelus etiaz ī his q̄ ordinabant̄ im-
mediate ad recōciliatiōem hūani generis
ñ debuit esse medius sed solum ille q debe
bat eē mediator q. s. erat d̄s ⁊ hō. Et ideo ī
formatiōe corpis xp̄i vel ī administratiōe

eorum que in persona xpi agebantur non debuit esse angelus administrator. sed solus ille q erat mediator. Ille āt species in qbus apparuit pr̄ vel spiritus sanctus nō fuerunt vnite ei ita vt ex illis ⁊ spiritu sancto fieret vnum in psona. Nec ordinabant̄ nisi ad oñdendam p̄sentiā ipsi⁹ dei. s. pr̄is vel spiritus sancti. Uñ mediante alia creatura nobiliori potuit mouere hmōi creaturam assumptā ad oñdendam suam p̄sentiam. s. mediante creatura angelica. Orit̄ tñ h̄ difficultas q̄dam. qr si illas species ⁊ voces formauit ⁊ mouit angelus ⁊ vniebat̄ illis sicut motor. g̃ i illis specieb⁹ nō poterat vere dici mitti vl̄ apparere spiritus sanctus aut loq pr̄ sz potius angelus. Soluit hec oīa Aug. i. iij. de trinita. Qd̄ lz angelus esset ille q formaret voces illas ⁊ species. qr tñ nō in psona sua sed in psona dñi loq̄bat̄. nec p̄sentiā suam sz presentiam dñi demōstrabit. Jō dr̄ nō angel⁹ sz spiritus sanct⁹ apparere ⁊ pr̄ loq qr oīa hec sunt ad indicandam p̄sentiam dñi ⁊ nō āgeli. Ex p̄missis insurgit dubitatio q̄dam. s. q̄lit̄ spūs scūs dicat̄ esse in illis sensibilib⁹ creaturis in qb⁹ apparuit. Ad qd̄ ita dicit Alexander. Qd̄ deus in creaturis irrationabilibus dr̄ esse dupliciter. Uel sic̄ cā in effectu vel sicut signatum in signo. Sicut cā in effectu dr̄ esse generaliter in oībus creaturis essentialiter p̄sentialiter ⁊ potētionaliter. qr ipe hz esse in eis sicut tenens inesse ⁊ regēs eas. qr q̄libz creatura q̄ztū ad hoc recipit īfluentiam a deo. aliter tenderet i nihilum. Sicut autem signatum in signo dr̄ esse dupliciter. Nam est quoddam signum qd̄ est in creatura irrationali a natura. Quoddam ex istitutiōe. Ex natura dr̄ oīs creatura irrationalis esse signum totius trinitatis q̄ztū ad ꝯditiōes penes q̄s determinat̄ vestigium trinitatis q̄ sunt in oībus creaturis. Sic̄ est vnitas v̄itas bōitas naturalis modus species ⁊ ordo ⁊ hmōi penes q̄ deuenit̄ in cognitionem trinitatis quo ad ea q̄ sunt appropriata psonis. Et hoc mō sic̄ in vestigio vel signo naturali īpresso a creatore dr̄ esse tota trinitas in oībus creaturis. Ex istitutiōe etiam dr̄ aliqñ creatura eē signū p̄sentie creatoris Et hoc mō nō dr̄ de⁹ esse i oībus irratiōabilibus creaturis. sz ī aliqb⁹. Nā est quoddam signum institutū ad significandum p̄sentiā diuinam quo ad aliquem effectum. ⁊ hoc simpliciter ⁊ nō ad tp̄s sic̄ ē in sacramētis q̄ istituta sunt ad significandam p̄sentiam diuinam siue spiritum sanctū quo ad aliquem effectum gr̄e. Uñ quotiēscūqz trāseūt v̄ba sup elemētum ad hoc institutum. eo mō quo istitutū est hz rōnē sacr̄i. Uñ sacr̄m baptismi istitutum ē in aqua vt semp hēat fieri in aq̄ ⁊ nō in alio elemēto ⁊ sic de alijs. Et hoc mō dr̄ de⁹ eē i sacramētis. Alio mō q̄z i creaturis alijs irratiōabilibus. Uñ p̄ter illū modū quo ē ibi sicut cā in effectu est etiam sicut signatū in signo ⁊ ad hoc specialiter ⁊ ad semp institutō. Est āt aliud signum institutum ad significandam p̄sentiā diuinā. nō q̄ztum ad omne tēpus sz q̄ztum ad aliqd̄ tp̄s. Et hoc mō dr̄ fuisse spiritus sanctus in columba. flatu ⁊ igne qñ apparuit sup xp̄m ⁊ sup aplos. Nō. n. columba assumpta signum erat naturale sz institutum a deo siue a spiritu scō ad significandā p̄sentiam suam nō semp. sz ad tp̄s. s. q̄zdiu māsit sup xp̄m. Et ip̄a assumptio ad hoc demōstrandum erat ei⁹ institutio. Et q̄zdiu fuit assumptio. tādiu fuit signum. Erat g̃ spiritus sanct⁹ in columba sicut signatū in signo istituto siue assumpto ad tp̄s ad ei⁹ p̄sentiam demonstrandam. In xp̄o āt erat deus nō solum sicut in signo. sz sicut vnitus carni vnitate psonali ⁊ hoc nō ad tp̄s sz ad semp. Et h̄ est modus singularis q nō reperit̄ in alia creatura. Sz ñ admittunt q̄ dicta sunt plerique curiosi dicentes q cum eque nobilis sit psona spirit⁹ sancti sic̄ psona filij g̃ i eque nobili creatura debuit manifestari spirit⁹ sanct⁹ sicut manifestat⁹ est fili⁹ Ad qd̄ ita Rñdet Alexander q assumptio carnis nō ordinabat̄ solum ad oñdēdam p̄sentiam filij incarne sz ad satisfaciendum p humano genere ⁊ ad recōciliandū humanum gen⁹ deo. Oportuit āt q ille q satisfaceret esset de⁹ ⁊ hō. de⁹ q poterat ⁊ hō q debebat. Similit̄ vt ille q erat mediator iter deum ⁊ hoiem esset deus ⁊ hō. Et iō fili⁹ apparuit vt vnitus illi nature p q̄ d̄bebat satisfacere. Sz assumptio colūbe siue alteri⁹ creature ñ ordinabat̄ nisi ad oñdendam p̄sentiam spūs sci ad testimo

niũ inhabitatiõis xpi vel aplos ei⁹. Unde erat in illa creatura vt ꝑdiximus sic signatũ in signo nõi vnione psone. Quia ḡ nihil est pfecte deo vnibile nisi btificabile ⁊ hoc solũ est substãtia rõnalis ꝑ quã debebat fieri redẽptio ⁊ recõciliatio. Jõ fili⁹ apparuit solũ i creatura rõnali ⁊ ñ q̃cũq; ſz repabili. Sz signatiõi siue demonstratiõi pure. magis ꝓuenit creatura irrationalis q̃ rõnalis ne forte crederẽ vnita vnitate psonali sic fili⁹. Et iõ spiritus scũs apparuit i creatura irrõnali tiñ. Insup cõgruebat vt sic erat distictio psonaꝝ ita eẽt distictio signoꝝ. vñ qz fili⁹ apparebat i natura hũana nõ debuit spũs scũs apparere i illa nec i ãgelica. qz nõ erat vnibilis. ¶ Tertiũ excellẽs signũ qđ apparuit i baptismo xpi dr̃ paterne vocis auditio. Audita q̃ppe fuit vox p̃is dicẽtis Hic ẽ fili⁹ me⁹ dilectus. s. naturalis. Illij ãt sũt adoptiui i quo mihi bñ ꝓplacui. i. i quo voluntas mea ꝓplebit̃ ꝺ salute generis humani. Ubi claret q⁹ i baptismo xpi tota trinitas apparuit. vt dic̃ Nichola⁹ ꝺ lira sup. i. ca. Marci. ¶p̃i i voce. spũs scũs i colũbe specie. ⁊ fili⁹ i carne. Et p talẽ apparitiõem trinitatis demõstratũ fuit q⁹ baptism⁹ quo baptizant fideles ꝓsecrat̃ i inuocatiõe ⁊ virtute trinitatis. ſz illud Matth. vltio. Euntes docete oẽs gẽtes baptizãtes eos i noie p̃is ⁊ filij ⁊ spũs sci. Hilari⁹ ãt sup Matth. ita pulchre logt̃. Sup iesuz baptizatũ ꝺscẽdit spũs scũs ⁊ vox p̃is audita est dicentis. Hic ẽ fili⁹ me⁹ dilectus. vt ex his q̃ ꝓsumpta bãt̃ i xpo cognoscerem⁹ post aq̃ lauacrũ ⁊ ꝺ celestib⁹ ptib⁹ scñ i nos spñ aduolare ⁊ paterne vocis adoptiõe dei filios fieri. Notãdũ ꝙ h ẽ ꝓpvocabulũ apparitõis ſz Alle rãdrũ i ꝓmo sume. Ꝺ apparitio aliq̃n dr̃ manifestatio fcã i aliquo effectu itelligibili oblato itellectui. Et sic dr̃ Sapie. i. c. Apparet ãt his q fidẽ hñt i illũ. Sc̃ũ apparitio dr̃ manifestatio fcã in aliq̃ similitudine corpali oblata imaginatiõi. Et hoc mõ dr̃ Mat. ij. c. Angel⁹ dñi apparuit i sõmis ioseph. Tertio dr̃ apparitio manifestatio fcã in aliq̃ similitudine corpali sensibili oblata visui. ⁊ sic vsitato mõ dr̃ apparitio. Quarto mõ apparitio dr̃ manifestatio fcã in aliquo signo sensibili repsentato sensui siue illud signũ sit visibile siue audibile. Et hoc mõ apparuit p̃i i voce in nouo testamẽto. Insup sciẽdũ vt ingt scũs Tho. Ꝺ filius ꝺ spũs sũs q sũt ab alio dicunt̃ nõ solũ apparere: ſz ẽt visibilit̃ mitti. ¶p̃i ãt q̃ñ ẽ ab alio apparere qdẽ põt ſz visibiliter mitti ñ põt. Quis igit̃ tã inept⁹ tã durus aut tã ptinax ꝺ cetero ꝓsumat eẽ vt ñ humili corde suscipiat q̃ de psonaꝝ diuinaꝝ numero origine ⁊ ꝓprietate traduñt. de celis ad nos veritas ista descẽdit. Nec doceri potuit a thale te milesio vno ex septẽ sapiẽtib⁹ astrologo ⁊ philosopho. nõ ab ei⁹ auditore. Anaximidro. nõ ab istius discipulo Anaximane. ñ discipulo. Anaximanis Anaxagora nõ ab Archelao discipulo Anaragore. Non a famosissimo socrate ab Anaragora instructo ñ a ¶platone discipulo Socratis. ñ denique ab Aristotele auditore ¶platõis. g oẽs successiue scholã renuerũt vnus post aliũ. Nos ab oibus hmõi phis credim⁹ ⁊ simpliciter cõfitemur p̃ez filiũ ⁊ spñ scñ tres psonas ⁊ vnã essentiã: qñ dignatus ẽ ꝺs clemẽtia ⁊ pietate sua nobis ista reuelare. Ꝺ ẽtus error vticq; detestãdus illoꝝ q fabulã narrare nos putãt. cũ xpi mysteria ꝑdicam⁹. cum logmur de psonis diuinis. dũ sacrũ baptisma ianuã eẽ celestis regni docemus. Ecce baptizat̃ xps a ioãne. ⁊ tãta ꝺ suprnis offerri se testimõia diuinitatis sue. Quare letẽ tur cti fideles ex aq̃ ⁊ spũ scõ regenerati. spãtes ꝑ xpianã vitã idubitãter posse ad eternam beatitudinem peruenire. Ad quam nos producat filius dei qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuit in secula seculorum. Amen.

¶ Sermo vndecim⁹ de ieiunio fame ⁊ tentatione xpi. ꝑ ꝓma dñica in quadragesima

DUctus est iesus in desertũ a spiritu vt tentaret̃ a diabolo. Scribũt hec verba Mat. 4. c. Docuit nos exẽplo suo dñs nr̃ iesus xps equo aio ferre q̃s arta dua ⁊ difficillima si cupimus ad regna celestia ꝓperare: qñ vt inquit Bze. i. ome. Ad magna ꝓmia peruenir̃ nõ põt nisi ꝑ magnos labores. Et Hieronym⁹ ad paulinũ. Nihil sine magno labore dedit hec vita mortalib⁹. Ob qđ doctor gentiũ ⁊ vas ele

ctiõis dicebat. Actiũ. xiiij. ca. Opz nos p multas tribulatiões itrare in regnũ celoz. Alt ⁊ ipe redẽptoz oiũm Mat. xi. c. asserit. Regnũ celoz vi patit ⁊ violẽti rapiũt illõ Ad suo mõ ꝓtulit Seneca in tragedijs dicẽs. Mõ ẽ mollis e terris ad astra via. Jgr dei fili⁹ postq̃ baptizat⁹ ẽ dsertũ petijt vbi q̃dragita dieb⁹ ⁊ noctib⁹ ieiũauit. Et cũ esuriret aggressus ẽ illuz Sathanas. varijsq̃ tẽtationũ plijs cũ credidit supare qõ cũ facere neguisz ꝓfusus abscessit ⁊ xpo dño ãgeli mistrabãt. Quaꝝ vt h oia clari⁹ itelligãt. nosq̃ ꝓmptiozes reddamur ad peniten tie crucez tollerandũ atq̃ aiosius ꝓligam⁹ cũ hoste maligno. In ꝓsenti sermone de ieiunio fame ⁊ tentatiõe xpi dicemus vbi tria mysteria inducimus contemplanda.

¶ Primum dicitur abstinentie.

¶ Secundum pugne.

¶ Tertium victozie.

¶ Quare xps conuersatus est inter homines ⁊ quare non semper duxit austeraz vitam ⁊ cur voluit ieiunare. Ca. j.

PRimũ mysteriũ ꝓtẽplãdũ dõ abstinẽtie de quo dicit Matth. Duct⁹ ẽ ihesus in desertũ. qõ. s. fm glosaz ẽ iter hirtz ⁊ iericho scõo lapide distãs a iericho iuxta aquas ab heliseo sanatas. ⁊ arabes stãt ibi Et inde discurrebãt ⁊ occidebãt trãseũtes Juꝝ qõ dñs scripsit parabolaz de illo q iter faciebat a hierusalẽ in iericho. Luce. x. c. Et mõ dr quarãtena. Ductus ãt iesus in illud desertũ a spiritu sancto vt dicit Bze. in omelia. qõ expsse Lucas ca. iiij. pfitẽr Jngt. n. iesus plen⁹ spũ scõ egressus est a ioꝛdane ⁊ agebaꝫ a spũ in desertũ. Et cuz ieiunasset q̃draginta diebus ⁊ q̃draginta noctibus postea esurijt. Lucas ãt dic. ⁊ nihil mãducauit illis dieb⁹. Ubi ꝓ ampliozi itelligentia tria dubia oziuntur.

¶ Primum est de xpi conuersatione

¶ Secundum de xpi manducatione.

¶ Tertium de xpi ieiunatione.

¶ Primũ dubiũ ẽ de xpi ꝙuersatõe. q̃re. s. nõ fuit semp in deserto ⁊ solitudie sz voluit iter hoies ꝙuersari. Ad qõ rñdet scus Tho. i. iij. pte. q. xl. Nõ ꝙuersatio xpi talis debuit eẽ vt ꝙueniret fini icarnatiõis sz quã venit i mũdũ. Uenit ãt i mũdũ. ꝓ tio qdẽ ad manifestãdã vitatẽ. sic ipe dic Joã. x viij. c. Jo hoc nat⁹ suz ⁊ ad hoc veni i mũdũ vt testimoniũ phibeã veritati. Et iõ ñ debebat se occultare vitã solitariã agẽs sz i publicuz ꝓcedere publice ꝓdicãdo. Uñ Luce. iiij. c. dixit illis q volebãt eũ detinere. Quia ⁊ aliis ciuitatibus oz me euangelizare regnum dei q̃ iõ missus suz. Scõo venit xps i mũdũ ad hoc q̃ hoies a pcõ liberaret. sz illud i. ad Thimo. i. c. Xps iesus venit i hũc mũdũ pcõres saluos facere. Et iõ vt Criso. dicit: Uz i eodẽ loco manẽdo posset oẽs ad se attrahere vt eius pdicatiõem audirẽt ñ tñ hoc fecit. pbens nobis exemplũ vt pambulemus ⁊ regramus pereũtes sic pastoꝛ, ouẽ pditã ⁊ medicus accedit ad infirmũ. Tertio venit xps i mũdũ vt p ipsũ habeamus accessuz ad deũ. vt dr ad Roma. v. c. Et ita familiariter cũ hoibus ꝙuersando ꝙueniẽs fuit vt oibus fiduciã daret ad se accedẽdi. Ex hoc dr Mat. ix. ca. Fcm ẽ discũbẽte eo i domo ecce publicani ⁊ pcõres venientes discũbebãt cuz iesu ⁊ discipulis ei⁹. Sup q̃ vba Hieronym⁹ Alit. Uideant pcõres publica nõ a pcis ad meliora ꝙuersum locũ inveniss pnie. Et ob id ẽt ipsi nõ desperent salutẽ. Sz ꝝ dicta posset aliqs arguere oñdẽs q̃ xps debuit solitariã agere vitã. ꝓmo q̃ oportebat ipz oñdere se ñ solũ hoiez sz ẽt deũ. Sz deũ ñ ꝙuenit cũ hoib⁹ ꝙuersari dr. n. Danielis. ij. c. Exceptis dijs quoꝝ ñ ẽ cũ hoib⁹ ꝙuersatio. Et phũs dic. i. i. politice. Nõ ille q solitari⁹ viuit aut ẽ bestia. s. si hoc pp sevitiã faciat aut ẽ de⁹ si hoc faciat pp ꝓtẽplãdã veritatẽ ergo videt q̃ nõ debuit xps cũ hoib⁹ ꝙuersari sz solitari⁹ viuere. Scõo debuit xps vitã pfectissimã ducere pfectissima ãt est vita ꝓtẽplatiua. Ad vitã aũt ꝓtẽplatiuã maxime cõpetit solitudo fm illud Ozee. ij. ca. Ducã cũ i solitudinez ⁊ loquar ad coꝛ eius. ergo videt q̃ xps debuit solitariã ducere vitam. Tertio cõuersatio xpi debuit esse vniformis. q̃ semper i eo debuit apparere qõ ẽ optimũ. sed q̃q̃z xps solitaria loca querebat turbas ꝺclinãs vt Remigi⁹ dic sup Matth. Tria refugia legit dñs habuisse. Uam montẽ ⁊ desertũ

ad quoꝝz alterum quotienſcunqz a turbis comp̃imebaꝫ cõdeſcendebat. q̃ ſemp debuit ſolitariã vitã agere. Ad p̃mum argumentuz rñdet ſcũs Tho. Nõ xp̃s p humanitatez ſuã voluit manifeſtare diuinitatez. Et iõ cũ hoibus ꝙuerſando qõ ẽ ꝑꝑuz hois manifeſtauit diuinitatẽ ſuaz p̃dicãdo ⁊ miracula faciendo ⁊ ĩnocẽter ⁊ iuſte ĩter hoies ꝙueniẽdo. Ad ſcõm argumẽtum dr̃ q̃ vita ꝓtẽplatiua ſimpliciter eſt melior q̃z actiua q̃ occupaꝫ circa corpales actus. Sed vita actiua ſm quã aliqs p̃dicãdo ⁊ docẽdo ꝓtẽplata alijs tradit eſt pfectior q̃z vita q̃ ſolũ ꝓtẽplaꝫ. qr talis vita p̃ſupponit abnndantiaz ꝓtẽplatiõis. Et iõ xp̃s talẽ vitã elegit. Ad tertiũ vo dicimus Nõ xp̃s voluit dare exẽplũ p̃dicatoꝛib⁹ q nõ ſemp dñt eſſe in publico. Ad hoc aſſignari poſſunt tres rõnes. qr xp̃s q̃nqz ſe retraxit a turbis. p̃ma ratio fuit pp corpaleꝫ qetem. Uñ ſcribit Mar. vj. ca. Nõ dñs dixit diſcipulis. Uenite ſeoꝛſuz i deſertũ locũ ⁊ regeſcite puſillũ. Erãt enĩ⁹ q veniebãt ⁊ redibãt multi ⁊ nec ſpaciũ manducãdi habebãt. Scõa rõ fuit pp oꝛonẽ. Hinc Lucas ca. vj. ingt. Exijt i mõtez ſolus oꝛare ⁊ erat pnoctans i oꝛone dei. Ubi dicit Ambroſius. Nõ ad p̃cepta virtutis ſuo nos iformat exẽplo. Tertia rõ q̃re xp̃s q̃nqz retraxit ſe a turbis fuit vt doceret ſanoꝛẽ humanũ vitãdũ. Uñ ſup illõ Mat. v. ca. Uidẽs ieſus turbas aſcẽdit in montẽ vt p hoc q nõ in ciuitate ⁊ foꝛo ſz ĩ monte ⁊ ſolitudie ſedit. erudit nos nihil ad oſtentationẽ facere. ⁊ a tumultibus abſcedere maxime cũ de neceſſarijs oporteat diſputare.

¶ Scõm dubiũ eſt de xp̃i mãducatiõe. cur videlz xp̃s nõ ſemp auſterã vitã duxit. vt Joãnes baptiſta. nec ſemp ieiunauit ſz mãducauit ⁊ bibit etiam cuz publicanis ⁊ peccatoꝛibus. Ad qõ ita rñdet ſctũs Tho. Nõ ꝙuenientiſſimuz eſt cuz q̃s cũ alijs ꝙuerſaꝫ vt ſe illis in ꝙuerſatiõe ꝓformet ſz illud. i. ad Coꝛin. ix. ca. Dib⁹ oĩa factus ſum. Una re xp̃s ꝙuerſans cuz hoibus pp illoꝝ ſalutẽ. voluit ſicut ceteri in cibo ⁊ potu ſe hr̃e Sicut. n. licita ⁊ laudabilis eſt vita illi⁹ q a cõſortio hoiuz ſegregatus abſtinentiaz ſeruat ita ⁊ vita alterius q̃ in ſocietate poſit⁹ manducat ⁊ bibit. Nam abſtinentia cibi ⁊ potus ñ p ſe ptinet ad ſalutez ſz illud ad Romanos. xiiij. c. Regnũ dei ñ eſt eſca ⁊ pot⁹.

¶ Tertiũ dubiũ erat ọ̃ xp̃i ieiunatiõe. Cur voluit i deſerto xp̃s ieiunare. Nõ eſt dicendum q̃ ad refrenãdaz ſenſualitatez q̃ erat pfecte obediẽs rõni. nec ad eleuatõez mẽtis q̃ erat vnita deo pfecte. nec ad vtutes acq̃rẽdas q̃ erant oẽs i ipo. Ergo ieiunauit pp nr̃m exẽplum. Uñ Criſo. ſup Matth. ingt. Ut diſcas q̃z magnũ bonũ ẽ ieiuniuz ⁊ qualiter ſtatutũ ẽ aduerſuz diabolum. ⁊ qñ poſt baptiſmũ ñ laſciuie ſz ieiunio oꝛ ĩtẽdere ipſe ieiunauit nõ eo indigens ſed nos iſtruẽs Quare ãt tãto numero ieiunauit. Nõ eſt fz Criſoſto. Ne minor videaꝫ moyſe ⁊ helia q tot dieb⁹ ieiunauerũt. nec vlteri⁹ ptraxit ne diabolus ipſum ſupra hoiez aliqd eriſtimaret dum̃ crimios ꝓphetaꝝ i q̃ſtitate dieruz ſuparet. Sz h̃ querũt nõnulli cũ xp̃s nil comederet illis q̃draginta diebus ⁊ q̃draginta noctib⁹ ⁊ nõ eſurierit. Al quo facta fuit illa ſuſtentatio vt nõ eſuriret. Et ad hoc dicere poſſumus q̃ trib⁹ de cauſis põt aliqs nõ ſentire famẽ. p̃mo ex redũdãtia gloꝛie aie in corpus ſm q̃ daꝫ corporaliq̃ q̃litas gloꝛioſa p modũ habitus vel diſpoſitionis vt ſit ipaſſibile ⁊ ſic erit in beatis p modum habitus immanentis. Uñ Apocalipſ. vij. ca. dr̃. Nõ eſurient neq; ſitient amplius. Et ſic potuit fuiſſe in xp̃o. vt ſiẽ dimiſit gloriaz aie redundare in corpus q̃ſtum ad claritatẽ in tranſfiguratione p modum diſpoſitiõis tranſeuntis ⁊ nõ immanentis. ita agere poterat q̃ſtuz ad impaſſibilitatez humidi a caloꝛe. Scõo põt aliqs ñ ſentire famẽ ex aliq̃ virtute cibi p̃aſſumpti fortificantis humiduz radicale ⁊ ſpeciei virtutez. ⁊ hoc ſine illa virtus ſit naturalis illi cibo ſicut erat i ligno vite. vel ſupnaturaliter data. ſicut in cibo data helie. iij. Regum. xix. ca. In cuius fortitudine ambulabat q̃draginta dieb⁹ ⁊ quadraginta noctib⁹. Sic potuit eẽ in xp̃o q̃ p̃aſſumpſiſſet aliquẽ cibũ cui talis virtus fuit diuinit⁹ data. Tertio põt ꝓtingere q̃ aliqs nõ ſentiat famẽ ex ſuſpenſiõe actiõis caloꝛis naturalis p virtutez deitatis imediate ita q̃ vita remaneat

nulla ex superioribꝫ causis existente. Et hoc fuit diuine virtuti solū i xpō cuius esse diuinuz erat esse existere illius hois. Si vō diceret q̄ ex quo xp̄s ñ esuriebat ieiunādo nō ꝑbuit exēpluz penalitatis ⁊ patientie. Rñdemus q̄ hoc nō segt q̄ postea esurijt. Insup sicut martyres pp excessuz diuine dilectiōis ⁊ ꝓformatiōem voluntatis diuine ⁊ expectatōez glozie q̄ñq̄z nō sentiebāt tozmēta nec tñ minus merebanť aut dabāt exemplū patiētie. Ita ꝫ xp̄s. ſz ois dubitatio solui q̄ postea esurijt. Cōtēplare nūc fidelis aia illū q̄ alentibus cunctis aliměta p̄stat ⁊ vitā ꝓtuo amoꝛ fame ac siti q̄ sepi⁹ laborātē. ⁊ cōpatere illi atq̄z i spice diligēter qd p̄cipue tribus vicibus inuenit ad comedēdū siue bibendū. Esurijt egdez post ieiuniū ⁊ añ ministeriū ãgeloꝝ ñ habuit nisi lapides. Esurijt adhuc i via dū ex bethania descendēs ꝑgebat hirlm ⁊ ñ inuenit nisi folia ficus Ut scribiť Mat. xxj. c. Tādē sitiuit i cruce ⁊ oblata fuit oꝛi eius ſpōgia aceto plena. q̄ si ad sensum mysticū referamus cū ꝓtinuo xp̄s esuriat ⁊ sitiat salutē nr̄am. Plerīq̄z illi lapidea corda oi duritie plena p̄sentant. nec illū timēt nec diligūt vt vel timoꝛe vel amoꝛe abducāť a vitijs. Alij vō folia sibi ⁊ bona vba sine fructibus ꝑbent. sic faciebāt pharisei quos redarguit Matt. xv. ca. dicēs. Ypocrite bñ de vobis ꝓphetauit Isaias. Populus igt ħ labijs me honozat coꝛ āt eoꝝ lōge est a me. Nonnulli insup acetū ei poꝛrigūt ad bibēdū hi sunt q̄ vel mundano amoꝛe inebriati. vel vana sapientia ⁊ curiositate decepti nō solū nō coꝛrigūt sua delicta. ſz q̄ō grauiť detrahūt xp̄o ⁊ ipia vba sine blassema temere loquunť de deo. Alīst q̄ñq̄z. Si xp̄s i cruce voluit moꝛi. qd nob. i putet sibi. Si ds erat cur nō absq̄z ignominia sue crucis indulsit humano generi. Et similia sacrilegis buccis publice resonātes erga xp̄m nulla ꝓietate mouēť. O pessimū genus hoium. O mītes neq̄ssime O deniq̄z ingratissimi peccatoꝛes. Sustinuit salvatoꝛ nr̄ ab vtero virginis vsq̄z ad patibulū crucis tot laboꝛes. tot cruciat⁹ ⁊ penas vt quātū nos diligebat cognoscerem⁹. Post vō exactos q̄draginta dies ieiunij sui voluit ꝓ nobis peccatoꝛibus esurire.

¶ De tentatione xp̄i quare. s. diabol⁹ tentauit eum. qualiter apparuit. ⁊ cur xp̄s voluit tentari. Capi. iij.

Secundū mysterium ꝓtēplādū i hoc ſmōe dī pugne. ō q̄ Matthe⁹ ita segť Tūc ducť ihc ī desertū a spū vt ꝓbaret. s. a diabol⁹ vt ꝓ Luce. 4. ca. dirit ei ⁊c. Ubi tria dubia sūt dēclarāda.

¶ Primum dicitur inductionis.

¶ Secundum apparitionis.

¶ Tertium rationis.

¶ Primū dubiū declarādū dī iductionis quo. s. motiuo diabol⁹ iductus ē vt tētaret xp̄z vtus nāq̄z eius demonib⁹ nota erat dñi. Luce. iiij. ca. Exibāt āt demonia a multis clamātia ⁊ dicētia q̄ tu es filius dei. ⁊ increpās nō sinebat ea log q̄ sciebāt ipsū esse xp̄z. Mīt ḡ vī q̄ diabolus xp̄m tētauerit. nā tētare est exprimentū sumere qō nō fit nisi de re ignota. Ald qō rñdet sctūs Tho. iij. pte. q. xli. Nō sicut Aug. dicit. ir. li. de ci. dī Xp̄s tñ inotuit demonibus quātū voluit nō p id qō est vita eterna ſz p quedā tpalia siue virtutis effecta. ex qbus quādā cōiectura habebāt xp̄m esse filiū dei. Sz q̄ rursus in eo quedā signa hūane infirmitatis videbāt. nō p certo cognoscebāt eē filiū dei. Et iō diabolus eū tētare voluit. Hinc ait Crisosto⁹. Nō audiēs diabolus in xp̄i natiuitate angelū pastoꝛib⁹ ânūciātē. angeloꝝ multitudinē iubilātē. ioānē digito demonstrantē. p̄ez in baptismate testificātē. spīm scīm i colūbe spē descēdentē ⁊ nūc q̄draginta diebus ⁊ noctibus ieiunātē eū esse dei filiū suspicatus ē. Sz postmodū vidēs eū esurisse ipsuz esse dei filiū plurimū dubitauit. Non eni credebat posse dī filiū esurire. Et Hilarius sup Matheū dicit. Tentare xp̄m diabolus nō fuisset ausus nisi i eo p esuritionis infirmitatez q̄ sunt hois recognosceret. Et Grego. exponēs illud. Si filius dei es. in qt. Quid sibi vult talis ſmonis exoꝛsus. nisi q̄ cognouerat dei filiū ventuꝝ eē. sz venisse p infirmitatē coꝛpis nō putabat. Secūduz dubiū declarādū dī apparitiōis. q̄liter s. apparuit xp̄o diabolus i hac tētatiōe. Et ad hoc dicit glosa. Qia q̄ de xp̄i tētatiōe ħ dicunť coꝛporeis sensibus ꝓpleta sunt. Et

ꝑm quosdaz creditur q̄ tentator ille fuit lucifer. ꝑm⁹ pctōr ⁊ maxim⁹ tētator. iuxta illō qđ saluator nr̄ dixit Joā. xij. c. Venit. n. ꝓnceps mūdi hui⁹ ⁊ i me nō hz geccz. ¶ Tertiū dubiū declarandū dr̄ rōnis. Quare. s. xps tentari voluit. Ad qđ assignāt tres ꝓcipue rōnes. ¶Prima fuit pp nraz ĩstructiōez. Instruxit qppe nos vt scirem⁹ paratā esse nobis diaboli pugnā a q̄ null⁹ q̄tūcūqz scūs ĩmunis exiſtit. Jō Hilari⁹ sup Matthēū ait In scificatis maxime diaboli tētamēta erāt sanct⁹ q⁹ victoria magis ē ei exoptāda ꝺ scis. Et sapiēs. Ecclesiastici. ij. c. ingt. fili accedens ad seruitutez dei sta ĩ iusticia ⁊ timore ⁊ ꝓpara aiaz tuā ad tētatiōez. Et Aug. ꝺ faustū. Null⁹ ē hō tāta iusticia ꝓditus cui nō sit necessaria tētatio vel ad ꝓficiēdū vl̄ ad ꝓbādū. Et Eze. xxiiij. moza. Usus nr̄i itineris nequaq̄ pagit sine munere tētatiōis Hic tñ oritur difficultas qm̄ xps tentatiōi se exposuit. Cū g̃ ei⁹ tētatio sit nr̄z exēplū vr̄ q⁹ ēt alij ꝺbeāt se igerere ad tētatōes suscipiēdas. qꝺ tñ vr̄ esse piculosū cū poti⁹ tētationū occasiōes vitare debeam⁹. Ad hoc rñdet scūs Tho. q⁹ duplex ē tētatiōis occasio. Una qdē ex pte hoīs puta cū aliqs se pcō ꝓpinquū facit occasiōes peccādi ñ euitans. Et talis occasio tētatiōis est vitāda. sic dictū est Loth Ben̄. xix. c. Ne steteris i oi regiōe circa sodomā. Alia vo tētatiōis occasio est ex pte diaboli q semp inuidet ad meliora tēdētib⁹ ⁊ talis occasio nō est vitanda qm̄ vt ingt ¶Paulus. i. ad corinth. x. c. Fidelis de⁹ q̄ ñ patiť vos tentare sup⁹a id qꝺ potestis. sz facit cū tētatiōe ꝓuentū. Ex hac vo tentatiōe cū dei adiutorio denicta coꝛona victorib⁹ dať. Unꝺ Jacobi. i. c. ꝺ. Beatus vir q̄ sustinet tentatiōez qm̄ cū ꝓbat⁹ fuerit accipiet coꝛonā vite quā repꝛomisit ꝺs diligentibus se. Scōa rō quare xps voluit tentari fuit pp tentator⁹ ꝓsolatōez vt. s. tētatis ꝓsolatōez daret. fuit qdē tētat⁹ ſtati post baptismū qm̄. s. a pie filius fuerat appellat⁹ ⁊ spūs sctūs i columbe specie manserat sup eū ⁊ celi sibi visi sunt aperiri ⁊ diebus quadraginta ⁊ noctibus iciunauerat vt daret ĩtelligi q⁹ si aliqs tentať pp hoc nō est min⁹ dei filiatōe dign⁹ nec sua pnia deo est min⁹ accepta. Tertia rō q̄re xps tētari voluit fuit pp diaboli ꝓfusiōez vt ipe dolo iuidia ⁊ malicia plenus. supatus a xpo ꝓfusius abiret. sicut apparebit in sequentibus.

¶ Qualiter xps superauit oēs diaboli tētationes ⁊ de mō illax tētationū. Capi. iij.

¶ Tertiū mysteriū ꝓtēplādū ꝺ dño iesu xpo ꝺr̄ victorie. Licit nāqz diabolū q spiritualē hoiez ñ stati ꝺ peccatis gravibus tentat. sz paulatim a leuioribus incipit vt ad grauiora pducat. Jccirco de triplici vitio conatus est christum tentare.

¶ Primo de gula.

¶ Secundo de inani gloria.

¶ Tertio de auaricia.

¶ Primo tentauit xp̄z de gula dicēs. Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiāt. ꝺ Hiero⁹ ita logť. Uane agis demon si filius ꝺi ē decipi ñ poterit. si pur⁹ hō lapides i panem cōuertere ñ valebit. Tñ multa fuit astutia diaboli q⁹ cogitabat itra se. Si faciat qđ suadeo cognoscā ipsum esse deū. Si ñ faciat adducā eū ad ꝺsumptiōez faciendi. Nec tentauit cū ꝺ cibis delicatis sz tñ necessarijs. q⁹ arbitrabať eū vir bonū q̄tī si purus hō fuisset ñ de⁹ ꝓsumēs lapides i panes ꝓuertere corꝛpali sue fami subueniret. ob hāc inordinatione vitiū gule icurreret. Alt xps q ꝺs ver⁹ erat lapides i panes ꝓuertere noluit qđ vtiqz facere potuisset. q⁹ miracula fienda erāt ad vtilitatē fideliū nō ad ſtātiā diaboli. ñ. n. diabolus supplicat sz tētat. Anno vo sequēti pia mater ipetrauit q⁹ aquā i vinū ꝓuerteret i chana galilee. Rñdit itaqz diabolo xps vt sic dubius remaneret atqz deuict⁹. Scriptuz est ¶Deutero. viij. c. Nō in solo pane viuit hō. sz i oi vbo qđ ꝓcedit de ore dei. qđ pōt ĩtelligi de vbo ꝓdicato quo alia viuit p gram vt sit sensus. Sic panis ē cibus corꝛpis ita cib⁹ scripture ē cib⁹ aie. Unꝺ xps dixit. Joā. c. vj. Verba q̄ ego locut⁹ sum. vobis spiritus ⁊ vita sunt. tāte efficacie vba xpi fuerūt tanqz graviter doctissimeqz plata vt nesciret diabol⁹ aut ꝺdicere aut replicare. Quare ꝓcessit ad id in quo spūales viri q̄qz deficūt vt. s. aliq̄ ad ostētatiōez operent̄ qđ ptinet ad inanez gloriā. Jō scḋo de hoc vitio ipz tētauit. In-

quit ñ aūq; Matthēus tunc.s. finita p̄iori tentatione assumpsit eū diabolus. Quod pōt dupliciter intelligi. Uno mō q̄ supra se acceperit. Et sic vt dic̄ Grego. Mēs hoc refugit humana. ⁊ hoc audiēs expauescit. ſz ñ ē mir̄ q̄ p̄misit se sic a diabolo assumi. si cōsideret q̄ p̄misit se a mēbris diaboli. s. ex ei⁹ instigatiōe flagellari ⁊ crucifigi. Allio mō pōt itelligi p cōcomitatiōez q̄si dicēdo venias mecū. sic̄ Mat. xvij. c. Assumpsit iesus petr̄ iacobū ⁊ ioannē. Et Luce. xviij. assumpsit duodecim discipulos ⁊c. diabolus itaq; assumpsit xp̄m vel p̄mo mō vt dictus ē. Et ſm Crisosto. Agebat ꝯtum in se erat vt ab oibus videret. Et xps diabolo nesciēte faciebat vt nemo illū videret. Uel assumpsit eū scōo mō in sanctā ciuitatez. i. hierusalem q̄ sic noīat q̄ diuino cultui erat deputata. Et statuit eū supra pinnaculū tēpli. Quidā dicunt q̄ pinnaculū erat locus eminens siue pulpitū vbi lex p̄mulgabat. Nicholaus vero de lira dicit. Q̄ erat tectū tēpli q̄ erat desup planū q̄ sic fiebāt tūc domus palestinoz. Dixit ꝯ diabolus xp̄o. Si filius dei es mitte te deorsuz. Scriptū est. n. s. i p̄s. Angelis suis de⁹ mandauit de te vt custodiāt te in oīb⁹ vijs tuis. q̄ scriptura ſm Aug. de mēbris dī nō de xp̄o. Allegauit vō diabolus scripturā. qm̄ in p̄iori pugna fuerat a xp̄o per scripturā ꝓclusus. Sz ipe deus incarnatus iterum sibi rndit. Scriptum est Deuterono. vj. c. Nō tentabis dn̄m deū tuū. Dn̄m qs tentat cū habz naturali aurilio vel rōne qd faciat. ⁊ tā cōmittit se periculo. vt experiat an deus possit vel velit liberare. Mittere itaq; se deorsuz periculū erat ſm naturaz. ⁊ miraculū facere tunc nō erat expediēs. ¶ Tertio diabolus tentauit xp̄z de auaricia. ꝑdurit qui dē tentationē ad id qō iā nō est spūaliū viroz sz carnaliū. s. vt diuitias ⁊ gloriā mūdi ꝓcupiscāt vsq; ad ꝓtēptū dei. Et ideo i p̄mis duabus tētationib⁹ dixit. Si filius dei es. nō āt in tertia que nō pōt spūalibus cōuenire: Segr̄ ꝯ euangelista. Iterū assumpsit eum diabolus in montē excelsuz. q ſm aliquos distat a loco q̄rātane siue ieiunij duobus miliarib⁹. Et ostendit ei omnia regna mundi. ſm Crisosto. Non est intelligēdū q̄ videret ipsa regna vel ciuitates vel auruz vel argentuz. Sz ptes in qbus vnūqō qz regnū vel ciuitas posita est. Diabolus ꝯ digito demonstrabat. ⁊ vniuscuiusq; regni honorē ⁊ statū vbis exponebat. Uel sz Rabanū ostendit q̄ vanitatē pompe mūdane quā ipse diabolus diligebat q̄z speciosa sit ⁊ desiderabilis verbis demōstrauit. vt ad amādā illā ipsuz induceret. Uel ſm Origenez oñdit ei qñ ipe p diuersa vitia regnabat in mundanis. in qbusdā. s. p superbiā i qbusdā p auariciā. i qbusdā p luxuriā. vt exēplo multitudinis posset ad ꝓsentiendū faciliꝰ inclinari. Prima expositio magis ꝓsonat littere sci euangelij. Propterea vt scribit Lucas. iiij. ca. diabolus dixit Qia mihi tradita sunt ⁊ cui volo do illa. Mētitus est q̄ mēdax ⁊ p̄ mēdacij. q̄ vt inqt Dauid in ps. Dñi est terra ⁊ plenitudo eius orbis terraz ⁊ vniuersi q habitāt i eo: Et iterū. Tui sunt celi ⁊ tua est terra orbis terre ⁊ plenitudinez ei⁹ tu fundasti. Mēdacio itaq; suo satagebat diabol⁹ xp̄m seducere. Et ſbdidit. hec oīa tibi dabo si cadēs adorare ris me. Tūc dixit ei iesus. vade sathana. s. ſz. Hiero. i iferno q pat⁹ ē tibi ⁊ āgelis tuis Scriptū ē. n. Dn̄z deū tuuz adorabis ⁊ illi soli seruies. Nō dixit hec vba exprobratiua in p̄ma ⁊ scda tentatiōe. ſz in ista q̄ h diuinū vsurpare volebat honorē. Tūc reliqt eū diabol⁹ ⁊ ecce angeli accesserūt ⁊ ministrabant ei. Reliquerāt. n. āgeli ipz iesuz vt dicit Nichola⁹ ō lira ad tps vt diuinitas ei⁹ diabolū magis lateret ⁊ vt ꝓueniēti⁹ locuz tētādi haberet ⁊ vt victoria ipsi⁹ xp̄i excellentioꝛ appareret ex hoc q̄ sol⁹ ipz deuinceret. Et iō victo tētatoꝛ ⁊ p̄ ꝓfusiōe recedēte accesserūt angeli ⁊ ministrabāt ei sic vō domino pprij sui. Ex quo appet diuinitas xp̄i q̄ nulla natura est supra angelicā nisi diuina. Credunt āt ministrasse illi et cibū naturalē. sicut fecerunt helie. Insup cibarūt illū spirituali delectatiōe collaudādo ⁊ bndicēdo scī nomen eius. qō ⁊ nos semp benedicamus in secula seculorum. Amen.

¶ Sermo duodecimus de dulcissimo admirādoq; spectaculo transfiguratiōis xp̄i.

Duxit illos i montē excelsuz. Sribūt hec vba Matthei. xvij. c. Rē grādez atqz mirabilez opat⁹ ē xps i sua trāsfiguratiōe iocūda. Ad cuius spectaculuz delectabile ñ oēs apostolos voluit adesse. Tū qz secreta non sunt oib⁹ reuelanda. tuz qz dñt a maiorib⁹ i alios deriuare sicut fit i celesti ierarchia. vt refert Dionysi⁹. Tuz ēt vt Damasce⁹ dic. Ne iudas idignus iteruenisset q nec sol⁹ repellēd⁹ erat ne ad inuidiā idignationēqz ꝓuocaret. Admissi sunt vo tres. Petrus ꝓpter ꝓrogatiuā feruoris fidei. Joānes pp excellentiā virginitatis ⁊ Jacobus pp ꝑoritatē martyrij. qz ꝑmus sustinuit martyriū pp xpm. vt pz actuuz. xij. ca. His reuelata sūt altissima mysteria xpi q̄ nullus valeret ingenio ac ꝓprijs sensib⁹ ꝯphendere. Que tñ postmoduz ab eis ꝑdicata sunt ⁊ ab euāgelistis descripta ad vtilitatē ⁊ eruditiōez nostraz. Propterea vt mens nr̄a illustret veritatis splēdore. ⁊ dñz xpm pio veneremur affectu. i ꝑsenti sermone de triplici sublimi excelsaqz dignitate saluatoris nostri. dicemus quam tribus discipulis prenominatis in sua transfiguratione monstrauit.

¶ Prima dicitur claritatis.

¶ Secunda superioritatis.

¶ Tertia equalitatis.

¶ De claritate corporis xpi i transfiguratione in qua monstrata fuit discipulis dignitas eius. Capitulum. j.

Prima sublimis ⁊ excelsa dignitas dñi iesu xpi trib⁹ aplis demōstrata dr̄ claritatis. vt. n. iqt Matth. Trāsfiguratꝰ ē añ eos. ñ ꝙ mutauerit lineamēta corpis vel amiserit ꝑstinaz formā ⁊ faciē: vt Hieronim⁹ ait. sz pp claritatis vult⁹ eius imēsitatē d̄ q̄ dr̄. Resplēduit facies ei⁹ sicut sol ⁊ vestimēta ei⁹ fcā sunt alba sicut nix. Placuit āt sibi sic trāsfigurari ⁊ claritatez oñdere. qm̄ ꝑnunciata passiōe sua discipulis vt scribit Mat. xvj. ca. illos iduxit ad sue passionis sequelā dicēs. Si qs vult post me venire. s. meā doctrinā ⁊ facta sequendo abneget semetipsuz. i. affectuz humanuz ñ soluz meaz passiōez ñ ipediēdo sz ēt me i hoc imitando. ⁊ tollat crucez suaz. i. pat⁹ sit i aīo voluntarie crucez portare in q̄ crucifigat ignominiose ꝑm. Nicholauz de lira. Oportet āt ad hoc ꝙ aliqs directe ꝓcedat in via ꝙ finez aliq̄liter ꝑcognoscat. Et ꝑcipue qñ via est difficilis aspa ⁊ laboriosa. finis vo iocūdus. Cuz g̃ xps p suā passiōez ad hoc ꝑuenerit vt gloriaz obtineret ñ solū aīe quā habuit a ꝑncipio ꝯceptiōis sz ēt corpis ꝑm illud Luce vltimo. c. Oportuit pati xpm ⁊ ita intrare i gloriā suā. Ad quā ēt ꝑducit eos q vestigia sue passiōis sectant. Jō ꝯueniens fuit vt discipulis gloriā claritatis oñderet, cui suos electos ꝯfigurabit. Vñ paulus ad philipens. ca. iij. dicebat. Saluatorez expectam⁹ dñm iesum xpm q reformabit corp⁹ humilitatis nostre ꝯfiguratum corpi claritatis sue. Sed vt pars ista lucidius explanetur tria erunt dubia declaranda.

¶ Primuz vtꝝ claritas illa quā xps oñdit in facie fuit in eius corpe sicut in subiecto.

¶ Scdm vtrum illa claritas fuit gloriosa

¶ Tertiū vtrū ꝑ claritatez cōuenienter significetur gloria corporꝝ beatorum.

¶ Ad ꝑmū dubiū rñdet Alexāder i. iij. volumine summe. Qd claritas illa fuit i corpore xpi tāqz i subiecto ñ tm̄ i aere circūstāte. Jnqt. n. Lucas. ix. c. Fcā ē dū oraret spēs ei⁹ altera. i. alterata vt dicit glosa. qd ñ pōt esse nisi fieret imutatio circa ipam. Alit tñ erat claritas i veste. ⁊ alit i corpe. qz i corpe erat ab iteriori vt dicet. ⁊ ita vt i subiecto. sz i veste ab exteriori. s. a supfuso splendore faciei. Rō āt q̄re claritas fuit i corpe sic i subiecto ñ i veste. qz vestis ñ erat glorificabilis. sed bñ erat glorificabile corp⁹. ⁊ pp hoc ad oñdēdā gloriā q̄ erit i futura resurrectione q̄ erit i corpe sic i subiecto. sic debuit esse claritas illa i trāsfiguratōe. ¶ Ad scdz dubiū rñdet scūs. Tho. iij. pte. q. xlv. Qd claritas illa quā xps assūpsit i trāsfiguratōe fuit claritas glorie q̄ntuz ad essentiā. ñ tñ q̄ntū admodū essendi. Claritas. n. corpis gloriosi derivat ab aīe claritate. vt Aug. dic i epistola ad dyostoꝝ. Similit claritas corpis xpi i transfiguratiōe d̄riuata ē a diuinitate ipsi⁹ vt Damascen⁹ dic ⁊ a glia aīe ei⁹. Qd eni a ꝑncipio ꝯceptiōis gloria aīe ñ redun-

daret ad corp⁹ exq̃dã dispensatiõe diuina fcñ est. vt in corpe passibili nře redẽptionis expleret mysteria. Nõ tñ p hoc adempta est ptãs rpo deriuãdi gloriaz aie ad corp⁹. Et hoc idez fecit q̃tuz ad claritatem in trãsfiguratõe. alit tñ q̃z in corpe glorificato. Nã ad corpus glorificatuz redundat claritas ab aia sicut q̃dã q̃litas pmanẽs corpus afficiẽs. Uñ fulgere corpaliter ñ ẽ miraculosuz in corpe glorioso. Sz ad corpus rpi i transfiguratõe deriuata ẽ claritas a diuinitate ⁊ aia eius ñ p modũ q̃litatis ĩmanẽtis ⁊ afficientis ipz corpus. sz magis p moduz passiõis transeuntis sic cuz aer illuminat a sole. Uñ ille fulgor tũc i corpe rpi apparẽs miraculosus fuit sicut ⁊ hoc ipz q⁹ ambulauit sup vndas maris. Ex quo ñ tenet opinio hugonis de scõ victore q̃ dixit. Nõ rps assũpsit dotes claritatis i trãsfiguratõe. agilitatis ambulãdo sup mare. Subtilitatis egrediẽdo ỗ clauso virginis vtero. q⁹ dos noiat q̃dã q̃litatez ĩmanentez corpi glorioso. sz miraculose habuit ea q̃ ptinent ad dotes. Et est simile q̃tuz ad aiaz de visiõe q̃ paulus vidit deũ i raptu. Illa g̃ claritas fuit claritas glorie mõ dicto. sz ñ corpis glorioſi. Jõ inqt Bedda sup. xvij. c. Mat. In corpe mortali oñdit ñ ĩmortalitatez sz claritatez similez future ĩmortalitati. Sz pp dicta q̃runt nõnulli. Aln soluz rpi corpus fuit trãsfigurabile. naz scribit ỗ moyse Exodi. xxxiiij. c. Nõ apparuit facies ei⁹ coznuta ex ꝓsortio sinõis dñi ex maximo splẽdore. Et ij. ad Corinthios. iij. c. dr. Nõ ñ poterãt filij israel itendere in faciez moysi pp gloriã vultus eius. Insup de btã virgine dic̃ glosa sup illo vbo Mat. i. c. Non cognoscebat eã donec pepit filiuz suuz pmogenitum. ga ioseph mariaz facie ad faciez videre ñ poterat. Quar vi q⁹ corpus moysi ⁊ vginis fuit transfiguratũ. Ad hoc dic̃ Alexander in. iij. vbi. s. Nõ aliter fuit similitudo glorie i facie moysi. i btã virgine ⁊ in corpe rpi. In facie nãq moysi ⁊ btẽ virginis fuit similitudo claritatis q̃ erat alterius generis simplicit q̃z claritas glorie. Sz i corpe rpi fuit claritas q̃ erat eiusdẽ generis cuz claritate glorie. ⁊ si ñ simpliciter tñ fz pten. Et hoc est q⁹ radius claritatis in facie moysi fuit a ꝓsortio dei quẽ habebat spiritualit i mente. Similiter radius claritatis in facie virginis erat ex ꝓsortio ỗ quẽ ñ soluz habebat spiritualiter in mente. sed etiã corpaliter i ventre. Sz i corpe rpi fuit claritas ex vnione cum diuinitate ⁊ aia ĩ pte supioi btã. Et pp hoc nulla alia oñsio claritatis debuit dici transfiguratio sicut ista. q⁹ soluz illa q̃ est in exp̃ssa similitudine ad gloriã dz dici trãsfiguratio. Et si ad hoc diceretur q⁹ claritas moysi fuit maioz claritate rpi eo/q⁹ ñ poterat percipi nisi velaret. g̃ magis fuit oñsiua claritatis glorie. Rñdet Alexãder. Nõ ñ fuit copiosioz claritas glorie moysi q̃z claritas corpis rpi. Nã q⁹ claritas faciei moysi ñ posset videri fiebat ñ q⁹ maioz eẽt fz q⁹ offendebat ⁊ disgregabat visuz. Sic̃t videmus de claritate solis q̃ pp hoc ñ põt videri. Sz claritas apparens i facie rpi erat delectãs visuz ⁊ ꝓsortãs. sic̃ claritas glorie q̃ ꝓfortat ⁊ corroborat visuz. Uñ Apocali. xxj. c. Claritas ciuitatis supne cõpar iaspidis⁹ claritas demulcet ⁊ delectat aspectũ. Sz his obijci põt. q⁹ dr q⁹ claritas corpis rpi fuit similis claritatis solis q̃ videri nõ põt. g̃ nec ita videri potuit claritas corpis rpi. Rñdem⁹ q⁹ claritas corpis rpi dr similis claritati solis. q⁹ sol excedit i lumie oẽs planetas. Tñ glosa dic̃ Mat. xvij. ca. Resplenduit facies ei⁹ sic̃ sol plus certe q̃z sol sz ñ habuit exẽplũ mai⁹ cui cõpararet. Si vo aliqs q̃reret cur ñ ꝓparata fuit claritas illa claritati Jaspidis sic̃ solis. Dicim⁹ q⁹ sz claritas iaspidis sit delectabilis ñ tñ ita est. oibus nota sic̃ claritas solis. Ad tertiũ iã dubiũ ẽ deueniẽdũ an. s. p claritatẽ ꝓueniẽter significet glia corpoꝝ btõꝝ. Et vi q⁹ ñ. Nã claritas ñ solũ ẽ corpoꝝ glorificatoꝝ imo ⁊ cõis alioꝝ corpoꝝ. Cõueniẽtior ãt est oñsio fcã p ꝓpetates ꝓpas sic̃ p agilitatẽ ipassibilitatẽ ⁊ subtilitatẽ q̃z p cõef. Ad hoc ita pulchre dic̃ Alexãder. Nõ cũ sint q̃ttuor ꝓpetates sz q̃s oñdit glorificatio corpoꝝ ipa claritas est ꝑncipalis ad quã ꝓsequnt cetere. Naturã. n. lucis ꝓsequt subtilitas. vñ lux p naturaz hz subtilitatẽ ad penetrãdũ corpa maxime corpa transparentia sicut pz i lapi

de cristallino q̄ penetr'at a luce. Siliter ad ip̄az ꝓsequt agilitas. vñ motus vel mutatio ei⁹ fit q̄si subito. Siliter ad ip̄az ꝓsequt ipassibilitas. vñ ēt nullū ignaniū patit ab alijs Quia ḡ claritas ꝓsupponit oēs alias ꝓpetates q̄ sunt corpoꝝ glorificatoꝝ ⁊ nulla illaꝝ ponit oēs alias. Jō ꝓueniēter fit ostēsio glorificatiōis corpoꝝ p claritatē. Jccirco dñs in euāgelio Mat. xiij. ca. Significās gliaz resurrectiōis nō multiplicat v̄ba. sz pfecte itegre ⁊ totaliť significat p claritatē cū dic. Justi fulgebunt sic̄ sol in regno patris eoꝝ.

¶ De apparitōe moysi ⁊ helie q cū xp̄o reuerēter loq̄bant exhibēdo illi tanq̄z vo deo reuerentiā ⁊ honorē. Capi. iij.

Ecūda sublimis ⁊ excelsa dignitas dñi iesu xp̄i apl'is demōstrata. dū suꝑioritatis. Quia. n. vt ait Crisosto. Alij dicebāt eū esse heliā. Alij Jeremiā aut vnuz ex ꝓphetis. iō capita ꝓphaꝝ iduxit vt differētia appareat inter seruos ⁊ dñm. oñdēdo q̄ nō erat helias neq̄ moyses. sz illis suꝑioꝝ imo ⁊ dñz se ag̃eloꝝ ⁊ hoiuz manifestaret Ecce igt Mat. Apparuit illis moyses ⁊ helias cū eo loq̄ntes. ꝓ clarioꝛe vo huiꝰ ptis intelligētia tria sūt h̄ dubia declarāda.

¶ Primū q̄lr̄ appuerit ibi moyses ⁊ helias.

¶ Scōm quō discipuli cognouerūt illos.

¶ Tertium quid loquebantur.

¶ Ad p̄mum dubiū diuersimode rñdet a multis. Quidā. n. dñt q̄ moyses ⁊ helias nō apparuerūt ibi vc̄ sed imaginarie. Alij vo q̄ angeli ꝓsonis eoꝝ i assumptis corpib⁹ ipsoꝝ. s. moysi ⁊ helie similitudine apparuerūt Hec fuit fictio q̄ illō ag̃eli fecerūt ⁊ de itētiōe eoꝝ qō ipsi psonaliť fecissent. Sic̄ ēt dī. dñs locut⁹ē ad moysen q̄si angel⁹ i psona dñi loq̄bat. Hō nulli ät asserť q̄ apparuerūt ibi moyses ⁊ helias vere. Sz apparuit moyses i suo corpoꝛe reassumpto ad tp̄s. Hoc vi dixisse Aug. i li. ō mirabilib⁹ sacre scripture. Hec mix est q̄ p tā magna re ad tp̄s resurrerit ⁊ realiter venerit. Alexāder ät in. iij. dicit. Qō apparuit ibi helias i corpoꝛe ⁊ aia. moyses vero i aia tm̄. Ut. n. ingt Aug. ad paulinū i li. de cura ꝓ mortuis agēda. Alij sunt būanaꝝ limites rex Alia diuinaꝝ signa virtutū. Alia sunt q̄ naturaliter. Alia q̄ mirabiliter fiūt. Apparitio itaq̄ aiaꝝ post mortē sm limites rex ñ ē possibilis. sz solū sm signa diuinaꝝ vtutuz sine solū sm diuinā potētiā ⁊ nō sm rex naturā. aia igit moysi apparuit ibi vere p diuinaz potētiā. Sic̄ dic̄ Aug. q̄ aie martyꝝ p diuinā potentiaz possunt hoibus apparere. Et de ꝓfessoꝛe felice refert ipsuz apparuisse ciuibus nolanis pie a se dilectis cū a barbaris nola oppugnabať. Sz tunc restat q̄stio q̄n si aia moysi tm̄ sine corpe apparuit cuz ipa sit isensibilis quō potuit apparere aspectib⁹ apostoloꝝ. Ad qō dicēduz q̄ substātia spūalis apparet sensui duob⁹ modis. Uno mō p corp⁹ assūptū sic̄ apparet angel⁹. Alio mō p solā similitudinē corpis quā faē i sensuz ⁊ p quā imutat sensuz. Sic̄. n. angel⁹ potestatē hz supra corpa vt sibi corp⁹ possit assumere ⁊ apparere sensui p illud. Ita hz potentiā vt possit aliquā corpis similitudinē i oculo efficere ⁊ p illā oculū imutare vt ab oculo p illā pcipiať. Sic̄ q̄ mediāte corpoꝛe pōt facere similitudinem q̄ ꝓhēditur ita ⁊ sine corpe. Sic aia scā q̄ gloriosaē hz istā potentiaz. ⁊ hoc mō potuit aia moysi apparere oculis corp. alib⁹ apostoloꝝ sine corpis assumptōe. ¶ Ad scōz dubiū rñdet Ambrosi⁹. q̄ discipuli cognouerūt moysen ⁊ heliā ex habitu v̄bis ⁊ iterna reuelatiōe. q̄ vt pie credi pōt q̄z primū ibi apparuerūt postea ad pedes iesu humiliter ⁊ reuerēter dixerūt. Adoramus te xp̄e ⁊ būdicim⁹ tibi q̄ venisti p crucē ⁊ passiōez tuā redimere genus hūanuz. ¶ Ad tertiū vo dubiū dic̄ Lucas. q̄ loquebanť de excessu quē ꝓpletus erat i hierusalē. Et vocat excessuz passiōez ei⁹. Primo pp excedētē pauptatē qz nō habuit i cruce vbi reclinaret caput. Scōo pp excedētē humilitatē ⁊ obediētiā. Tertio pter excedentē penalitatē. Quarto pp excedentē charitatem. q̄bus virtutibus veluti quattuoꝛ gēmis eꝛnantur quattuoꝛ cornua crucis. O q̄z affabilis erat ex vtraq̄z pte collocutio illa. O q̄z benigna erat vox saluatoꝛis. duz moysi ⁊ helie apostolis audiē tibus loquebat. Tūc petrus prorumpit i medīū ⁊ dixit. dñe bonū est nos h̄ esse. si vis faciamus h̄ tria tabernacula. tibi vnū moysi

vnuz ⁊ helie vnuz. Et vt dicit Lucas etiaz ⁊ Marcus. Nesciebat petrus qd diceret. Primo qꝛ ibi ꝑpetuo esse cupiebat tanq̃z si i visiõe claritatis corꝑis xp̃i beatitudo ꝯsisteret cũ beatitudo essentialiter ꝯsistat i visiõe clara ipsi⁹ diuinitatis. lz aspect⁹ hũanitatis xp̃i faciat ad p̃miũ accidẽtale quo scti maxime delectant. Petr⁹ ãt i illa trãsfiguratiõe nõ vidit diuinã essentiã sic paulus i raptu. sz tm̃ eius humanitatẽ in forma gloriosa. Scdo nesciebat quid diceret qꝛ sine passione xp̃i se regnare putabat. Jõ scũs Effrez in quodaz sermõe xp̃m ita ĩtroducit loquẽtẽ. Petre si h̃ manserim⁹ vba ꝓphetaꝝ qs adimplebit vt illd. Foderũt man⁹ meas ⁊ pedes meos ⁊ dinũerauerũt oĩa ossa mea. Si h̃ manserim⁹ cirographuz ade qs diuidet. qs debitũ soluet. Si h̃ mãserim⁹ q̃ dixi tibi. quõ fiẽt. Ecclesia sup te quõ edificabit. claues celoꝝ qs accipiet aut quez ligabis vel solues. hec ille. O q̃z suauis q̃zue iocũda erit visio diuinitatis. qñ ita delectabat cor petri aspect⁹ humanitatis. petebat tria fieri tabernacula. vnũ ꝑ xp̃o in quo ipse cohabitaret aliud ꝑ moyse in quo iacob⁹ ꝑmaneret. tertiũ ꝑ helia i quo moraret̃ ioannes. O petre oblit⁹ videris ꝓximoꝝ tuoruz ⁊ oĩuz q scripti sunt in li. vite ñ ꝑ tã paucis deus factus est hõ. ñ tã exiguus erit numerus electoꝝ. Sz idulgendũ est tibi qꝛ p̃nimia dulcedĩe postulas qd̃ fieri ñ dz. Propterea ipo ita loquẽte. Ecce nubes lucida obũbrauit eos. Ubi s̃m doctoꝝ sniaz trinitas ꝑsonaꝝ diuinaꝝ apostolis illis fuit demonstrata. qꝛ p̃ apparuit ibi i voce. fili⁹ in carne. ⁊ spiritus scũs i specie nubis lucide. Quare ãt i baptismo apparuit i specie colũbe ⁊ i transfiguratiõe i specie nubis lucide. dicit Alexander in. i. sũme. Qd̃ apparitio spũs sci fuit ad oñsionez plenitudinis gr̃e ⁊ veritatis q̃ fuit redũdans i xp̃o i baptismo ḡ apparuit in specie colũbe ꝑꝑ fecunditatẽ q̃ attẽdit̃ i colũba i quo significat̃ fecũditas gr̃e i xp̃o ad regeneratiõem ⁊ sacramentoꝝ scificationẽ. In trãsfiguratiõe v̄o apparuit in nube lucida. ad significãdũ plenitudinẽ veritatis redũdãtis in xp̃o ꝑ modũ doctrine. Nã plenitudo veritatis i xp̃o fuit sic nubes ex q̃ generata ẽ pluuia doctrine. Et dr̃ nubes illa fuisse lucida. qꝛ d̃ plenitudĩe veritatis ei⁹ accepim⁹ lumẽ fidei ⁊ doctrine. Hiero⁹ v̄o sup Matth̃ dicit de petro. De frondibus ãt rẽtorijs querebat tabernaculuz. sz nubis lucide opit̃ vmbraculo. vt discat i resurrectiõe non tegmine domoꝝ sed sci spũs gloria scõs esse protegendos.

¶ De eq̃litate p̃ris ⁊ filij demõstrata i voce quã audierũt discipuli. Ca. iij.

Ertia sublimis ⁊ excelsa dignitas dñi iesu xp̃i apostolis d̃mõstrata dr̃ eq̃litatis. Audierũt nãq; vocẽ p̃ris dicẽtẽ. h̃ ẽ fili⁹ me⁹ dilect⁹ i quo mihi bene ꝯplacui ip̃z audite. De hac ita scribit Petr⁹. ij. epistola ca. i. Nõ. n. idoctas fabulas secuti notã facim⁹ vobis dñi nr̃i iesu xp̃i virtutẽ ⁊ p̃sentiã. sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiẽs. n. a deo p̃re gloriã ⁊ honorẽ voce delapsa ad eũ huiuscemõi a magnifica gloria. h̃ ẽ fili⁹ me⁹ dilect⁹ i quo mihi bene ꝯplacui ip̃z audite. Et hãc vocem nos audiuimus de celo allatã cũ essem⁹ cũ ipso in monte scõ. Qualis. n. p̃ talis filius Etern⁹ pater etern⁹ fili⁹. Immensus p̃ immensus filius. Increatus pater increatus filius. Omnipotens pater omnipotens filius. Sed pro declaratione huius partis tria sunt hic dubia declaranda.

¶ Primum vtrum porocessio verbi i diuinis congrue dicatur generatio.

¶ Scd̃z vtrũ p̃ possit dici principiũ filij.

¶ Tertium vtruz filius fit alius a patre.

¶ Ad p̃mũ dubij solutiõez notãda sũt tria theologica documẽta s̃z doctrinã sci Tho. i. pte. q. xxvij. Primũ documẽtũ q̃ ꝓcessio i diuinis nõ est accipiẽda s̃m q̃ ẽ i corꝑalib⁹ vel ꝑ motũ localẽ. vel ꝑ actionẽ alicuius cause in exteriorẽ effectũ. vt calor a calefaciẽte i calefactũ. Sz s̃m emanationẽ ĩtelligibilẽ. vtpote v̄bi ĩtelligibilis a dicẽte qd̃ manet i ipso. Est ḡ ꝓcessio illa ad intra ñ ab extra. Ex quo id qd̃ ꝓcedit tali ꝓcessu ĩtelligibili. nõ ẽ diuersuz ab eo a quo ꝓcedit. Immo q̃zto ꝑfecti⁹ ꝓcedit tãto magis est vnũ cũ eo a quo ꝓcedit. Manifestũ ẽ. n. q̃ quãto aliqd magis intelligit̃ tanto cõceptio intellectualis est magis ĩtima intelligenti ⁊

magis vnū. Nā itellectus ꝺz hoc ꝙ actu intelligit ꝺm hoc fit vnū cū itellecto. Nō cuz diuinū itelligere sit i fine ꝓfectiōis necesse ē ꝙ vbū diuinū sit ꝓfecte vnū cū eo a quo ꝓcedit absqz diuersitate. Scōz documētū ꝙ noīe generatiōis dupliꝛ vtimur. Uno mō cōiꝛ ad oīa generabilia ⁊ corruptibilia. Et sic generatio nil aliꝺ ē q3 mutatio ꝺ ñ eē ad esse corruptioni opposita. Et vtriusqz subiectuz ē materia. ⁊ sic ñ ponit i diuinis. Secūꝺo mō generatio ꝺr ꝓpe i viuētibus. Et sic generatio significat oziginē alicuiꝰ viuētis a ꝓncipio viuēte ꝛiūcto. ⁊ hec ꝓpe ꝺr natiuitas. Nō tñ oē hmōi ꝺr genituz ꝺz ꝓpe qꝺ ꝓcedit ꝺz rōnē similitudis. Nō pilus nō hz rōnē geniti ⁊ filij. ꝺz solū qꝺ ꝓcedit ꝺz rōnez similitudinis nō cuiuscuqz. Naz vermes q generant i aialibus nō hñt rōnez filiationis lz sit similitudo ꝺm genꝰ: Sz regrit ad rōnez talis generatiōis q ꝓcedat ꝺm rōnē similitudinis i natura eiusꝺez speciei. Sic hō ꝓcedit ab hoīe. ⁊ equꝰ ab equo. In viuētibus g̃ q̃ de potentia in actū vite ꝓcedunt sicut sūt hoīes ⁊ aialia generatio vtrāqz generatōez includit. Si āt sit aliqꝺ viuēs cuius vita nō ereat de potētia i actuz ꝓcessio si q̃ i tali iueniꝛ ercludit oīno ꝑmā rōnez generatiōis. Sz pōt hīe rōnez generatiōis q̃ est ꝓpria viuentium. Sic g̃ ꝓcessio ꝙbi i diuinis hz rōnez generatiōis ꝓcedit. n. ꝑ modum itelligibilis actiōis q̃ est opatio vite ⁊ a ꝓncipio ꝛiūcto ⁊ ꝺm rōnem similitudinis qꝛ ꝛceptio intellectꝰ ē similitudo rei intellecte ⁊ in eadez natura. qꝛ i deo idez est intelligere ⁊ esse. Uñ ꝓcessio ꝙbi i diuinis ꝺr generatio ⁊ ipsuz ꝓcedens ꝺr filius. Si āt aliqs quereret. qre ꝓcessio ꝙbi intelligibilis i nobis nō ꝺr generatio sicut i diuinis. Nñ ꝺeꝛ ꝙ intelligere in nobis nō est ipsa substātia intellectus. vñ vbum qꝺ ꝺm intelligibilem opatiōez ꝓcedit in nobis ñ eiusꝺē nature est cuz eo a quo ꝓcedit. Jō nō ꝓpe ⁊ ꝛople cōpetit ibi rō generationis. Sz intelligere diuinuz est ipsa substantia intelligentis.

Quare vbuz ꝓcedens ꝓcedit vt eiusdem nature subsistens. Et ꝓp hoc ꝓpe ꝺr genitū ⁊ filius. Tertiuz documentuz ꝙ in diuinis sunt due ꝓcessiones. ſ. ꝙbi ⁊ amoris. Nā ibi vt ꝺcū est ñ est ꝓcessio nisi ꝺz actiōez q̃ nō tendit in aliqꝺ extrinsecuz. ꝺz manet in ipso agente. hmōi āt actio in intellectuali natura est actio intellectꝰ ⁊ actio voluntatis. ꝓcessio āt ꝙbi attendiꝛ ꝺm actiōez intelligibilez. ꝺz āt opatōez voluntatis iueniꝛ i nobis q̃ꝺā alia ꝓcessio. ſ. amoris ꝺm quā gmatuz est in amante. sicut ꝙ cōceptiōez ꝙbi res dicta vel itellecta est in itelligēte. Ista āt ꝓcessio amoris i diuinis nō ꝺr generatio sit dicit Athanasius. Spiritus sanctus a pie ⁊ filio nō fcūs nec creatus nec genitus. Nō est qꝛ hec est ꝺia iter intellectum ⁊ voluntatez ꝙ itellectꝰ fit i actu ꝑ hoc ꝙ res itellecta est i itellectu ꝺz suā similitudinez. Uolūtas āt fit i actu nō ꝑ hoc ꝙ aliq̃ similitudo voliti sit i volēte ſz er hoc ꝙ voluntas hz g̃ndi inclinatōez in rez volitā. ꝓcessus g̃ q̃ attēdiꝛ ꝺz actōez intellectꝰ est ꝺz rōnez similitudinis. Et iō pōt hīe rōnez generatiōis q̃ oē generās generat sibi simile. ꝓcessio āt q̃ attendiꝛ ꝺz actōez voluntatis ñ ꝛsideraꝛ ꝺz rōnē similitudinis ſz magis ꝺz rōnez motꝰ tis ⁊ ꝛpellentis in aliqꝺ. Et iō qꝺ ꝓcedit in diuinis ꝑ modum amoris nō ꝓcedit vt genituz vel vt filius ſz magis ꝓcedit vt ſpūs quo noie q̃ꝺā vitalis motio ⁊ ipulsio designat: ꝑt aliqs ex amore ꝺr moueri vl impelli ad aliqꝺ faciendum. ¶ Scōz dubitauit erat vtr ꝑ possit dici ꝓncipiū filij. Aꝺ hoc dicit Aug. i. iiij. ꝺe trini. ꝓ est ꝓncipiū totius deitatis. Sanctꝰ ỽo Tho. i. ꝑte. q. xxxiij. dicit. Qꝺ hoc nomē ꝓncipiuz nihil aliꝺ significat q̃ illud a quo aliqꝺ ꝓcedit. oē. n. a quo aliqꝺ ꝓcedit quocūqz mō dicimꝰ esse ꝓncipiuz. Cuz g̃ ꝑ sit a quo ꝓcedit aliꝰ ſeq̃ꝺ q ꝑ sit ꝓncipū. Sz ꝺ hoc tripliciꝰ obiciꝛ. ꝓmo qꝛ ꝓncipiuz ⁊ cā idez sunt ꝺm ꝓbm. Sed nō dicimꝰ ꝑem esse cāz filij ne incurramus errorez Arij. q ꝺixit filium ꝓcedere a ꝑe sicut effectus a cā. iōqz esse primazꝰ creaturā. Et spūm scūm ꝓcedere sic creaturā vtriusqz. Et ꝺz hoc neqz filiꝰ neqz spiritꝰ sanctus esset verus deus qꝺ est ꝺ vitatez ⁊ fidē g̃ sicut nō dicimus ꝑem esse cāz filij ita neqz ꝓncipiuz. Scꝺo obiciꝛ. qꝛ ꝓncipium ꝺr respectu principiati. g̃ filius esset principiatus ⁊ ꝑ cōsequens creatꝰ qꝺ est falsissimum

Tertio obiſcitur. qz hoc nomen principiuz a prioritate ſumik. Sz vt ingt Athanaſius In hac trinitate nihil prius aut posteri9 nihil maj9 aut minus. g̃ pñ nõ dz dici pncipiũ filij. Ad pmã obiectiõez rñdet ſcũs Tho. q Greci vtunt indifferenter in diuinis noie cãe vel noie pncipij. Sz latini doctores ñ vtunt noie cãe ſz ſoluz noie pncipij. Rõ est qz pncipiũ est cõiuz g̃z cã. pm9. n. termin9 vl'et pma ps rei dr pncipiũ ſz nõ cã. hoc nomẽ g̃ cã vi iportare diuersitatẽ ſubstantie ⁊ dependẽtiaz alicui9 ab altero qõ nõ iportat nomẽ pncipij. In oibus. n. cãe generib9 ſp inuenik distantia iter cãm ⁊ illud cui9 est cã fm aliquã pfectõez aut vtutẽ. Sz noie pncipij vtimur in his q̃ nullã hmõi differentiã hñt ſz soluz fm quendã ordinẽ. Sic cuz dicim9 punctũ esse pncipiũ linee. Uel et cũ dicimus pmã ptẽ linee esse pncipiuz linee Ad ſcõam obiectõez dicit pfatus doctor. Nõ apud grecos inuenik de filio vel ſpiritu ſcõ dici q pncipienk. Sz hoc nõ est i vſu latinoz qz lz attribuam9 pñi aliqd auctoritatis rõne pncipij. nihil tñ ad ſubiectiõez vel minoratiõez quocũq; mõ ptinens attribui m9 filio vel ſpũi ſcõ vt vitek ois erroris occasio. Ad tertiã obiectõez rñdem9. q lz hoc nomẽ pncipiũ g̃ztũ ad illõ a quo iponik ad ſignificãdũ videat a ꝓpritate ſumptũ. nõ tñ ſignificat ꝓpritatẽ ſz originẽ. ¶ Tertiũ dubiuz erat vtz fili9 in diuinis ſit alius a pñe. ⁊ argũit qdã q ñ. naz fm grãmaticos Ali9 est relatiuũ diuersitatis ſubstãtie. ſi g̃ filius est alius a pñe vi q ſit a pñe diuersus qõ est õ ſniam doctoz. Ingt. n. Aug. vij. de trini. Cuz dicimus tres pſonas nõ diuersitatẽ intelligere volumus. Et Ambro. in. i. de trinita. Pñ ⁊ fili9 diuinitate vnũ ſũt. necẽ ibi ſubstãtie dña neq; vlla diuersitas. Et Hilari9 li. õ tri. In diuinis pſonis nihil ẽ diuersuz nihil alienũ nihil ſepabile. g̃ filiꝰ ñ ẽ ali9 a pñe. Uerũtñ ꝓbũ vi ẽ. qz Aug. i li. de fide ad petz ait. Una est essentia pñſ ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſci. in q̃ ñ ẽ aliud pr aliud fili9 aliud ſpirit9 ſcũs q̃uis pſonaliter ſit ali9 pr ali9 filius alius ſpirit9 ſcũs. Ad itelligendã itaq; vitatẽ dicit ſcũs Tho. i. pte. q. xxx. Nõ ex vbis inordinate ꝓlatis icurrit heresis. Jõ cũ de trinitate logmur cũ cautela ⁊ modeſtia est agendũ qz vt Aug. dicit in. i. de trini. Nec periculoſius alicubi erratur. nec laborioſi9 aliqd querik nec fructuoſi9 inuenik. Oportet ãt i his q̃ õ trinitate logmur duos errores oppositos cauere inter vtrunq; tẽpate procedentes. ſ. errorẽ Arrij qui posuit cum trinitate pſonarũ trinitatẽ ſubstantiarum Et errorẽ Sabellij q posuit cuz vnitate eſſentie vnitatẽ pſone. Ad vitãduz g̃ errorez vitare debemus in diuinis nomẽ diuersitatis ⁊ differentie ne tollak vnitas eſſentie Possumus ãt vti noie distinctiõis pp oppositõez relatiuaz. Et sic ſi q̃s inueniret nomẽ diuersitatis vl' dñe sumendũ ẽ ꝓ distinctione. Ne ãt tollak ſimplicitas diuine essentie vitãduz est nomen ſepatiõis vel diuiſiõis q̃ est toti9 in ptes. Ne tollak eq̃litas. vitanduz est nomẽ disparitatis. Ne tollak ſimilitudo. vitãdũ est nomẽ alieni vl' diſcrepãtis. Ad vitãdũ errorẽ Sabellij vitare debemus ſingularitatẽ ne tollak cõicabilitas essentie diuine. Unde Hilari9 li. de trini. Patrẽ ⁊ filiũ ſingularẽ deũ ꝓdicare ſacrilegiuz est. Debemus et vitare nomẽ vnici ne tollak numerus pſonaz. Dicimus tñ vnicũ filiũ qz nõ ſunt plures filij i diuinis. ñ tñ dicim9 vnicuz deũ qz pluralitas deitatis cõis est. Uitamus nomen cõſuſi ne tollak ordo nature a pſonis. Unde Ambro. li. i. de trini. Nec cõfuſuz est qõ vnũ est nec multiplex cẽ põt qõ idifferens est. Uitandũ est et nomẽ ſolitarij ne tollak cõsortiũ trinz pſonaz. Ad argumẽtũ vo dicẽdũ. q hoc nomẽ ali9 maſculine ſumptũ iportat diſtinctõem ſuppoſiti. vñ fili9 est alius a pñe. ſ. est aliꝰ ſuppositũ diuine nature ſicut ẽ alia pſona ⁊ alia ypoſtaſis. Est g̃ filius alius a pñe ſz nõ diuersus neq; alienus. Quia. n. i diuinis ẽ diſtinctio fm pſonas nõ ãt fm eſſentiaz. Dicim9 pr ẽ alius a filio ſed nõ aliud. Et eꝓ dicimuſ q̃ ſunt vnũ ſed nõ vnus. Equalez igit deo pr dei filiũ ꝓdicamus de quo dixit vox paterna vt ſup̃adictũ est. hẽ fili9 meus. ſ. naturalis. Alij ãt ſunt adoptiui i quo mihi bñ ꝓplacui. i. i quo diuinũ bñplacitũ ꝓplebik õ redẽptiõe mũdi. Audictes iſta diſcipuli ceciderũt in facie ſuã. qz fm Micro. ſup mat-

theū. Humana fragilitas ꝓspectū maioris glorie ñ sustiet. Ab hac ãt fragilitate sanãt hoies p xpz cos i gloriã iducēdo. Dō significaf p hoc q accessit ⁊ tetigit eos dixitq illis. Surgite nolite timere. q leuantes oculos neminē viderūt nisi solū iesum. eo. s. q moyses ⁊ helias reducti fuerãt voluntate diuina ad loca vñ fuerãt abducti. Descēdētibus ãt illis de monte p̄cepit iesus ne alicui visionē dicerēt donec resurgeret a mortuis filiꝰ hois. Que phibitio scã ē ꝑm doctores. ne alij audiētes xp̄m eis apparuisse in forma gloriosa scãdalizarenf postea videntes ipsum patitã ignominiose. Ecce quot modis añ ⁊ post resurrectiōez suã saluatorñ allicere corda hoiuz ꝓcurauit ad supne felicitatis ōsideriū. ⁊ tū mortales mihi ñ nisi trãsitoria bona ista atq terrena sūmo studio adipisci conanf. Ipe dei filiꝰ ōs verꝰ ⁊ gliosus viã sūmi bōi nos docuit. Ipe ad regnū celoz nos inuitauit. Ipe i sua trãsfiguratiōe tribꝰ aplis claritatē corpis ōlectabilē ⁊ oi suauitatē repletã videri fecit. vt spretis mūdialibꝰ rebꝰ supna gaudia feruētius affectarēt. Ad q̄ nos ꝓducat ipse q ē benedictꝰ ⁊ laudabilis in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo tertiusdecimus de inocētia xp̄i in quo ꝓfutaf blasphemia eoz q dicūt xpz sua culpa iudeis exosum fuisse.

Peccatum non fecit nec dolus inuentus ē in ore eius. Uerba sunt p̄ncipis apostoloꝝ p̄ma sua epistola ca. ij. Inigtas quoꝝūdã hoiuz puersoz vsq adeo inualuit vt cū audiūt pissimū salvatorē nr̄z iudeis ꝓcurãtibus ignominiose crucis tozmtū subijsse ñ sine ipsiꝰ culpa fcñ fuisse ꝓrobe sateanf. ōtestanf passiōis eiꝰ mysteria q ꝑ nobis dignatꝰ ē mori. Et vt i qt ꝑetriꝰ Tradebat iudicãti se iuste q pcã nr̄a ptulit i corpe suo sup lignū vt pctis mortui iusticie viuanꝰ. Obijciūt ãt nobis illi ne q̄z qō nō vi verisimile iudeos ita cōcordit ita frequēter ita hostiliꝫ xp̄m fuisse ꝓmotos nisi aliqd reꝑhensiōe dignū deꝑhēdissent. Neq pilatꝰ iusticiã hoiez scīñ veluti sedicioſiz ⁊ reū cū sceleratis cōdēnasset ad mortē. Quāobrē vt hmōi pditissimꝰ error penitꝰ extinguaf decreui de inocētia xp̄i in hoc sermōe disserere Ostēdāq xp̄m iesuz di ⁊ virginis filiū inocenter passuz. ñ pp aliq̄ eiꝰ pcīñ q: ab oi labe penitꝰ fuit imunis put vba ꝓposita dñt i qbꝰ d̄ inocē. xp̄i locuturi triplici rōe p̄ncipali ꝓbaf illa ꝓtēdem.

¶ Prima ratio dicitur gratie plenitudo.
¶ Secunda malicie consuetudo.
¶ Tertia exemplorum multitudo.

¶ De plenitudine gr̄e xp̄i q̄ illius anima fulgebat oi mūdicia ⁊ sanctitate. La. j.

Prima rō q̄ ꝓbam. Innocentiã xp̄i dr̄ gr̄e plenitudo. Fuit nãq aia eiꝰ plena gr̄a. Un̄ scribit Joã. i. ca. Verbū caro fcīñ ē ⁊ habitauit i nobis. Et vidimꝰ gloriã eius gloriã q̄si vnigeniti a p̄re plenū gr̄e ⁊ vitatis. Quare vt dirimꝰ i supioribus nec peccauit nec peccaf potuit. Sciēdū tñ ꝑm theologoꝝ doctrinã ⁊ p̄cipue Ulexādri de ales in. iij. volumine summe. q in christo distinguitur triplex gratia.

¶ Prima dicitur vnionis.
¶ Secunda capitis.
¶ Tertia singularis sanctitatis.

¶ Pria ē gr̄a vniōis d̄ q̄ dic̄ Aug. Maior gr̄a ñ pōt cogitari q̄s q filiꝰ hois fit filiꝰ dei. Rō huiꝰ gr̄e ē q: nō ē possibile ipsi creature hūane p donū ꝓditionis nature. q eleuet ⁊ disponaf ad diuinã vniōez. Et iō necessaria ē ei gr̄a q̄ eleuet ⁊ disponat ipaz ad vnionē deitatis. hāc ãt gr̄az dicimꝰ vniōis q̄ in xp̄o fuit pfectissima fz rōnē cāe finalis. Ma vltimꝰ effectꝰ gr̄e ē nos vnire do. Sz i alijs a xp̄o talis vnio fit p cognitōez ⁊ amorē. In xp̄o vo ñ solū p cognitōez ⁊ amorē. sed ēt in vnitate psone. vt sic idez filiꝰ q ⁊ filiꝰ dei. ⁊ hec ē maior vnio q̄ possit eē vel excogitari Un̄ iste ē effectus plenissimꝰ q possit eē gr̄e
¶ Scda gr̄a q̄ ē in xp̄o dī capitis fz quam ē caput ecclesie ēt ꝑm humanã naturã. Un̄ ad Ephesios. i. c. dic̄ aplus. Ipz ōdit caput sup oēz ecclesiã q̄ ē corpꝰ eiꝰ. hec vo gr̄a fuit i xp̄o plena fz rōnē cāe efficiētis. Ma sic̄ quedã luminaria pficiunf suo lumine solū ⁊ nō hñt ptātez influēdi suū lumē alijs. sicut pz de carbone. Quedã vo nō solū retinent suū lumē in se. fz ip̄m influūt ⁊ illuminãt alia corpora. Sicut pz de flãma. Ita gr̄a xp̄i radiat ab ipso ad alios. nō ãt gratia in alijs sãctis.

sed tñ pficit ipsoꝝ aias. nec habēt potestatē ifluēdi ipāz. Et pp̄ hoc sicut lumē i flāma dr̄ lumen plenū. lumē vo in carbone dr̄ semiplenū. ita gr̄a i xpo ꝟz quā ē caput debet dici gr̄a plena. In alijs vo sanctis respectu eiꝰ gratia semiplena. Vñ Hugo in li. de sacramentis ait. Sicut spiritus hois mediā te capite ad membra descendit vuificanda. sic spiritus sanctus p xp̄z venit ad xp̄ia nos cuius plenitudo qdē exīstit i capite. pticipatio vo i mēbris. Notādū tñ ꝟ q̄ influētia gr̄e a deo ē dupliciter sine medio ⁊ per mediū. Sine medio xps ꝼm q̄ deus imediate est dator gr̄e auctoritate ⁊ i ppa rōne efficiētis p mediuz xp̄s ꝟz q̄ hō ē dator gr̄e multis modis. Est. n. mediū per modū fidei. p modū meriti. p modū desiderij siue oīonis. ⁊ p modū dispositionis. Est. n. xps primo mediū p modū fidei. put ipse ꝓsideraī in fide. Hā fides q̄ de ipso siue de deo hoīe est disponit imediate aiaz ad gr̄az immo ipossibile fuit sine fide illa aliquez gratū eē deo. Propter hoc dixit pr̄. Matt. iij. ⁊. xvij. ca. Hic est filiꝰ meus dilectus i quo mihi bñ cōplacui. Ibi glosa. i. p ipz alij mihi placēt. Et Aug. Sine fide mediatoris nullꝰ vnq̄ placuit deo. Siliter xps ē quod dā mediū p modū meriti q: p passiōez suā meruit a pr̄e vt daret gr̄a oībus credētibꝰ in ipz ⁊ amātibus ipm. Adhuc p modū desiderij ē quoddā mediū. q: oībꝰ credētibus orat gr̄az ⁊ desiderat. Vñ Joā. ꝑma sua canonica ca. i. Aduocatū habemus apd deuz ⁊ pr̄em dñm nr̄m ieſuz xp̄m. Ipe ḡ ē mediū sicut aduocatꝰ ⁊ orās vt det nobis gr̄a. Insup est mediū p modū dispositōnis q̄tū ad naturā. q: tota hūana natura añ icarnatōez erat digna odio ⁊ reprobatiōe p pcm̄ originale. Sz cū fuit hūana natura assumpta a filio dei in vnitate psone disponebaī rōne p̄dedistinatoꝝ ad gr̄az dispositiōe ꝟgruitatis siue dignitatis. Sic ḡ p vnū hoiez fuit lapsa. ita p vnū hoiem deū. s. xp̄z p vnionē cū ditate fuit disposita ad iustificatōz. ¶ Tertia gr̄a q̄ ē i xpo dr̄ singularis scitatis q̄ fuit in eo plena ꝟz rōnē cāe formalis plene iformāl aiaz xp̄i ⁊ plenissime oēs viresꝫei ad oēs actus ipsaꝝ. q: in ipa aia xp̄i ē gr̄a cognitōis ⁊ veritatis oīuz. Et hec pficit q̄tū ad actū rōnis. Et pficit q̄tū ad actū ꝟcupiscibilis q̄ est amor bonitatis. Et etiā pficit quātū ad zelum irascibilis. In alijs vo scis lz informaret ꝼm excellentiā ad vnū actuz ñ tñ ad oēs actus. Et cū in alijs scis fit pr̄e eminētia respectu alicuius doni. In xpo tñ est ꝑeminentia respectu oīum donoꝝ. q: ñ lz gr̄am ad vnū actuz gr̄e tñ. ꝟz ad oēs. Et hoc ē qđ dicit Aug. Nō accepit gr̄am totaliter ⁊ vniuersaliter. Vñ cōparatio gr̄e xp̄i ad gr̄as alioꝝ ꝼm plenitudinē ⁊ pfectiōem est. ꝼm q̄ cōparaī figura circuli ad figuras alias angulares. Circulus. n. ē capacissima figura respectu aliaꝝ ita gr̄a xp̄i capacissima ē. Capar gppe ē oīs actꝰ cuiuslibz virtutis qđ ñ ē i alijs gratijs scōz. Cōtra ista posset qs arguēdo dicere. Nō i xpo ñ fuit plenitudo gr̄e. Hā in xpo hoīe nō fuerūt oēs virtutes. Sz nō est plenitudo gr̄e sine plenitudine oīum virtutū q̄ in ipso nō fuit plenissima gr̄a. Hā i ipso nō fuit liberalitas ⁊ magnificentia q: he virtutes hñt actū suū circa diuitias quas xps ꝓtēpsit. Scdo nō fuit in xpo tēperantia ⁊ ꝓtinentia. q: he sūt ꝑ ꝓcupiscentias prauas q̄ i xpo ñ fuerunt. Tertio ꝼm pbm in. vij. ethi. Virtus diuidit ꝑ quē dā heroicū sine diuinū habitū qui attribuitur hoībus diuinis. hoc āt maxime ꝓuenit xpo. q̄ ñ habuit virtutes sed aliqd altiꝰ virtute. His rñdet sanctꝰ Tho. iij. pte. q. vij. Nō sicut gr̄a respicit essentiam aīe. ita virtus respicit eius potētiā. Vñ oportet q̄ sic potentie deriuant ab eius essentia ita virtutes sint derivatōes q̄dā gr̄e. Quāto āt aliqđ ꝓncipiū est pfectiꝰ tanto magis ipr̄imit suos effectus. Vñ cū gr̄a xp̄i fuerit pfectissima ꝓsequēs ē q̄ ex ipsa ꝓcesserint virtutes ad pficiendum singulas potentias anime quātuz ad omnes anime actus. Et ita xps habuit omnes virtutes. Ad illud vo qđ in ducebatur de liberalitate. dicendum q̄ liberalitas ⁊ magnificentia cōmendātur circa diuitias in quantum aliquis nō tantum existimat diuitias q̄ velit eas retinere pr̄e termittendo id qđ fieri oz. Ille āt minime diuitias extimat qui penitus eas cōtēnit ⁊ abijcit ꝓpter pfectionis amorē. Et iō i hoc q̄ xps oēs diuitias cōtempsit. ostēdit in se

summus graduz liberalitatis ⁊ magnificentie. Iz ãt liberalitatis actũ exercuerit ꝺz q si bi cõueniẽs erat faciẽdo paupib⁹ erogari q̃ sibi dabant. Ad illud vo qõ tãgebat de tẽperantia dicit sanctus Tho. Nõ Iz xps ꝓcupiscẽtias p:auas ñ habuerit. pp hoc tñ ñ excludit qn habuerit tẽperãtiam. q̃ tãto pfectio:ẽ in hoie q̃to magis p:auis ꝓcupiscentijs caret. Uñ ſm phm. vij. ethi. Tempat⁹ in hoc q differt a continente q̃ temperat⁹ nõ hz p:auas ꝓcupiscentias q̃s ꝓtinens patitur. vñ sic accipiendo ꝓtinentiaz sic philosophus accipit. ex hoc ipso q xps habuit oẽz virtutez ñ habuit ꝓtinẽtiaz q̃ ñ est vtus Iz aliqd min⁹ vtute. Ad aliud insup qõ dicebatur de habitu heroico. Rñdet. q habit⁹ ille heroicus vl diuin⁹ ñ differt a vtute cõiter dicta. nisi ſm pfectiorẽ moduz inquãtũ ſ. aliqs est dispositus ad bonũ quodaz altiori mõ q̃s ꝓmuniter oĩbus ꝓpetat. Uñ p hoc nõ oñdit q xps ñ habuit vtutes. Iz q habuit eas pfectissime vltra cõem modũ. sic ẽt Plotinus posuit quendaz sublimen modũ vtutuz. q̃s esse dixit purgati animi. Sz ad hoc dubitat de fide spe ⁊ pnia q̃ ñ videnť fuisse in xpõ. Nã fides est cum visiõe enigmatica. Xps vero videbat sine enigmate. Et spes est expectatio future beatitudinis q̃ nõ hz. Ipse ãt iaz beatitudinẽ habebat ⁊ ñ expectabat eã. Pnia est virtus q̃ ꝓmissa cũ emendatiõis ꝓposito plangimus ⁊ odim⁹ qõ xpo ꝓuenire nõ põt. Rñdet ad hoc Alexander ō ales q sunt q̃dã dona gratuita cũ impfectiõe. Quedã q̃ ñ dñt impfectiõez. fides q̃ ẽ donuz gratuituz cũ impfectiõe. Nã assentit vitati quam nõ videt. hoc qõ dico assentire veritati pfectiõis est. Sz hoc qõ dico quaz ñ videt impfectiõis. Spes etiã heret summo bono illud expectãdo. Expectare impfectiõis est. Iz herere summo bono pfectiõis. Siliter pnia est donũ gratuituz cũ impfectiõe. pnia uanq̃ ꝓfistit in detestatiõe mali qõ ꝓmissuz est. detestatio mali dicit pfectiõez. Iz qõ ꝓmissuz est dicit impfectoẽz. Luz g̃ i ipsa g̃ra q̃ est plena imo plenissima sicut est g̃ra xpi nulla sit impfectio. ꝑz q ñ debuerunt in ipso esse dona g̃raꝝ cũ impfectiõe. rõne sue pfectionis. Et pp hoc nec fides in rõne fidei nec spes in rõne spei nec pnia in rõne pnie debuerũt esse in xpo. q: sub rõnibus istis dñt impfectoẽz. Sz illud soluz qõ erat pfectuz in istis donis fuit in xpo. In ipso. n. fuit assensus ꝑme veritati qõ est pfectiõis i fide. Sz illud qõ ẽ impfectiõis nõ fuit in ipso. s. cognitio enigmatica. Siliter in ipso fuit maxime qõ est perfectiõis in spe. s. adhesio cuz summo bono. Iz ñ cuz illa impfectiõe q̃ est expectatio boni qõ nõ hz. Sic ẽt qõ est pfectiõis in pnia fuit maxime in ipso. q: nunq̃s aliqs tãtũ potuit detestari peñ q̃tuz ipe detestabat qñ nunq̃s aliqs habuit tantaz oppositiõez voluntatis ad maluz. Semp g̃ qõ est pfectionis g̃re ⁊ plenitudinis est in g̃ra absoluta siue singularis sanctitatis ipsi⁹ xpi. g̃ i ipso Iz pfectiõez oẽs virtutes. oẽs g̃re gratis date ⁊ oĩa dona spiritus sancti. Uerũtñ aliq dubitãt an in xpo fuerit donuz timoris. q: Johannes ꝑma sua canonica ca. iij. dicit. Perfecta charitas foras mittit timorẽ. pfectissima autez charitas fuit in xpo. q̃re videretur q nõ fuerit in ipso donuz timoris. Contrariuz tñ hz p Jsaiaz q. c. xi. ita dicit de xpo Requiescet sup euz spirit⁹ timoris dñi. Propterea notãda sunt verba sci Tho. i. iij. parte q. s. posita. vbi ait q timor respicit duo obiecta. quoꝝ vnũ ẽ maluz terribile. Alliꝰ est ille cui ins potestate malum põt inferri. In xpo fuit timor dei nõ qdez Iz q respicit maluz separatiõis a deo p culpaz. nec Iz q respicit maluz punitiõis p culpa. Iz Iz q respicit ipam diuinaz eminentiam. put. s. aia xpi quodã affectu reuerentie mouebatur i deuz a spiritu sancto acta. vñ ad Hebreos v. ca. dr. Exaudit⁹ est p sua reuerentia. hũc autez affectũ reuerẽtie ad deũ xps Iz q hõ p:e ceteris habuit pleniorẽ. Joãnes g̃ cũ dicit. Nõ pfecta charitas foris mittit timorẽ logr de timore ſm q respicit obiectuz qõ ẽ maluz. Quare ſm theologoꝝ sniam ⁊ veritatis doctrinaz. Xps oi virtute oiq⁹ sanctimonia p̃ditus fuit. Erat totus dulcis. tot⁹ modestus oĩbus bñfaciens ⁊ neminẽ iniuste ledẽs. Et vt ingt Jsaias. liij. ca. Uulneratus est ꝓpter iniquitates nostras. ⁊ attritus est ꝓpter sceleraꝝ nr̃a.

¶ Nō ñ ē mirādū si iudei psecuti sūt xp̄m q̄ semp malefacere ꝓsueuerūt. Capi.ij.

Secunda rō q̄ pbam⁹ inocētiā xpi dī malicie ꝓsuetudo. ¶Ppls nanq̄ iudeoꝝ paucis dūtaxat exceptis ꝓsuetus esse mal⁹a generatōe i generatōez. ¶Nō est igit mirū si inocētē filiū virginis crucifigi p̄curauit. Et ne iudei cōq̄rant de nob q̄ si vellem⁹ ipos falso ꝓdēnare. p̄ducam⁹ in mediū veteris testamēti scripturas q̄ apō eos ēt oī vitate fulgere credūt. Exo. xxxij. ca. ¶ Deuteronomi. ix. ca. dixit de⁹ moysi. Cerno q⁹ populus iste dure ceruicis sit. Et ¶Nume. xi. ca. Oz⁹ ē murmur ppli q̄si dolentiū p̄ laboze ꝑ deū. Et ¶Nūeri. xiiij. c. q̄si cōqueri visus ē ds dicēs. Vsq̄quo detrahet mihi ppls iste. Et ¶Nūeri. xvj. c. Murmurauit ois multitudo filioꝝ isrl. Et egressa ira a dño p̄cussi sūt q̄tuordeci milia hominū. Et ¶Numeri. xxij. c. Locut⁹ ē ppls ꝑ deū ¶ ait. aia nr̄a nauseat sup cibo isto leuissimo. Et deutero. ix. c. dixit moyses. Cōtē pstistis iperiū dñi dei vr̄i ¶ nō credidistis ei neq̄ voc ei⁹ audire voluistis sz semp fuistis rebelles. Et Judicū. ij. c. scribit. fecerūt filij isrl malū i ꝓspectu dñi ¶ fuierūt baaliz ac dimiserūt dñm deū patꝝ suoꝝ q̄ eduxerat eos ꝺ terra egypti ¶ secuti sunt deos alienos. Et ifra. Irat⁹ dñs ꝓ israel tradidit eos i man⁹ diripiētiū q̄ ceperūt eos ¶ vēdiderūt hostib⁹ q̄ habitabāt p̄ giz. Et iudicū. iij. c. filij isrl hītauerūt i medio chananei ¶ ethei ¶ amorrei ¶ euei ¶ iebusei ¶ ferezei ¶ duxerūt vxores filias eoꝝ ipsiq̄ filias suas eoꝝ filijs tradiderūt ¶ fuierūt dijs eoꝝ fecerūtq̄ malū i ꝓspectu dñi ¶ obliti sūt dī sui fuietes baaliz ¶ astaroth. Iratusq̄ ꝓ isrl dñs tradidit eos in man⁹ regis mesopotamie ¶ fuierūt ei octo ānis. Et Judicū. iiij. c. Addiderūt filij israel facere malū i ꝓspectu dñi p⁹ mortez Aioth. Et tradidit illos dñs i manus Jabin regis chanaan. Et Judicū. vj. c. fecerūt filij israel malū i ꝓspectu dñi q̄ tradidit eos i manu madian septē annis ¶ oppssi sūt valde ab eis. Et Judicū. x. c. filij israel pcis veterib⁹ noua ingētes fecerūt malū i ꝓspectu dñi. ¶ fuierūt ydolis baaliz ¶ astaroth ¶ dijs syrie ac sidonis ¶ moab ¶ filioꝝ amō ¶ philisti. dimiserūtq̄ dñz ¶ ñ colebāt eum. Cōtra quos irat⁹ dñs tradidit eos i manus philistinoꝝ ¶ filioꝝ amon. afflictiq̄ sūt ¶ vehemēter oppssi p ānos decē ¶ octo. Et. ij. ¶Paralipome. xxiiij. c. ¶Prīcipes iuda dereliq̄rūt tēplū dñi fuiertq̄ seruientib⁹ ¶ fcā ē ira dei ꝓ iudā. mittebat eis pphetas vt reuerterēt. quos illi audire nolebāt. Et. i. ¶Esdre. ix. c. ¶Peccauim⁹ dñe grauiter vsq̄ ad diē hāc ¶ p iniqtatib⁹ nr̄is traditi sumus ipsi ¶ reges nr̄i ¶ sacerdotes nr̄i i manib⁹ regum terraꝝ i gladiū ¶ i captiuitatē. Et. ij. ¶Esdre. ix. c. ¶Dies nr̄i supbe egerūt ¶ durauerūt ceruices suas ¶ ñ audierūt mādata sua. Et Judith. vij. ca. ¶Peccauim⁹ cū p̄ribus nr̄is iuste egimus iniqtatē fecimus. Et Isaie. i. c. ꝓq̄rit ds dicēs. filios enutriui ¶ exaltaui ipsi āt spreuerūt me. Cognouit bos possessorē suū ¶ asinus p̄sepe dñi sui. Israel āt ñ cognouit me. ppls me⁹ ñ itellexit. ve gēti peccatrici ppło graui iniqtate semini neq̄ filijs sceleratis dereliq̄rūt dñz blasfemauerūt scñm isrl ab alienati sūt retrorsuz. Et Isaie. xxx. ca. ¶Ppls. n. ad iracūdiā puocās ē ¶ filij mēdaces filij nolētes audire legē dī. Et Jere. v. c. Audi ppłe stulte q̄ ñ habes cor q̄ hōtes oculos nō videtis ¶ aures ñ auditis. Et Jere. vij. c. ¶Nō audierūt me ingt ds nec iclinauerunt aurē suā. sz abierunt i p̄uitate cordis sui mali. Et Jere. xiij. c. ¶Populus pessimus q̄ nolunt audire vba mea. ¶ Baruth. ij. ca. Multitudo hec maxima ꝙuertet i minimā. ppls ē. n. dura ceruice. Et Ezechielis. ij. c. filij dura ceruice ¶ idomabili corde sūt ad quos ego mitto te. Et Ezechielis. viij. c. Iniqtas dom⁹ irael ¶ iuda magna ē valde Quid ad hēc ¶ multo plura q̄ omittimus iudei poterūt rōndere. aut quō excusare valebūt iniqtatē ipsoꝝ. tot tātisq̄ vocib⁹ p̄dicatā. Sic i quolibz tpe erga deū ingratissimi sūt repti. sic dū i ppria venit ¶ hō factus ē eū ñ receperūt imo sibi vsq̄ ad mortez fuerunt infesti. Qui tñ obliq̄ adhuc de xp̄o p̄sumunt. arguuntq̄ contra nos dicentes ipsum fuisse culpabilem ¶ peccatorem potissimum ꝓpter tria.

¶ Primo propter offensionem.

¶ Secundo propter violationem.

¶ Tertio propter indignationem.
¶ Prio iudei dñt xpm fuisse culpabilē pp offensiōez. Quia p̄dicauit iudeis illos offē dēdo. hoc āt fieri ñ debuit. qñ vt Aug. dic̄ i li. de agōe xpiano. i hoīe iesu xp̄o se nob ad exēplū vite p̄buit filī dei. nos vo debem⁹ vitare offēsiōez ñ solū fideliū sz ēt infideliuz. sz illō. i. ad Corin. x. c. Sine offensiōe esto te iudeis ⁊ gētib⁹ ⁊ ecclesie dī. Quare vi q ipe xps i sua doctrina vitare debuit offēsionē iudeox. Ad hoc rñdet scūs Tho. iij. pte q. xlij. Nō sal⁹ multitudis est p̄ferēda paci quox̄ūcūq; singulariuz boiuz. Jō qñ aliq; sua puersitate multitudis salutem impediunt nō est timēda eox offensio a p̄dicatore vel doctore. Scribe āt ⁊ pharisei impediebāt salutez populi. tuz qz repugnabāt xp̄i doctrine p quā poterat audiēti⁹ esse salus. tuz ēt qz p̄uis suis morib⁹ vitā alioz corrumpebāt. Et iō dñs nō obstāte offensiōe eox publice vitatez quā illi odiebant ⁊ eox vitia arguebat. Unī Mat. xv. ca. discipulis ei dicentibus. Scis qz iudei audito hoc vbo scādalizatī sūt. Rñdit. Sinite illos ceci sunt ⁊ duces cecox. Nō vo apostol⁹ dicat. Sine offensiōe estote. Rñdēdū. Nō hō sic dz eē sine offēsiōe oib⁹ vt nulli det suo fcō vel deō min⁹ recto occasiōez ruine. Si tñ ō vitate scādalū ozt vtiq; scādalū nasci pmittit q̄z vitas relinq̄t. ¶ Scdo iudei dñt xp̄z fuisse pcōrē ⁊ legis trāsgressoreż pp violatiōez. qz sabbata violabat. Preceptuz gppe erat vt nil opis tunc fieret. Ipse vo dixit languido quez sanauit i pbatica piscina vt tolleret lectuz suuz. Joā. v. c. Et cōsensit discipulis q i sabbato spicas euellebāt excusando cos. vt hī Mat. xij. c. Ergo i hoc peccauit ⁊ ꝫ legē fecit. Ad hoc rñdet sanctus Tho. i. iij. pte. q. xl. Nō xps i oibus sz legis p̄cepta puersa mus est. in cuius figuraz etiaz voluit circunci di. circuncisio. n. est q̄dā p̄testatio legis implende. Nō āt curauit i sabbato lāguidum cui dixit vt tolleret lectuz suuz nō fuit ꝫ legez. Prio qz p p̄ceptuz de scificatiōe sabbati ñ iterdicit op⁹ diuinuz sz humanuz. Quāmis. n. ōs die septīa cessauerit a nouis creaturis p̄dendis. q̄tuz ad eaz p̄ncipia. semp tñ opat i rez p̄seruatiōe ⁊ gubernatiōe. Ita q̄ miracula q̄ xps faciebat i sabbato ñ erāt opa humana sz diuina. Uñ ipe dixit Joan. v. c. Pr̄ me⁹ opat vsq; mō ⁊ ego opor. Secundo xps ñ fecit ꝫ legez. qz illo p̄cepto de sabbato scificādo nō phibent opa q̄ sunt de necessitate salutis corpalis. Unī Luce. xiij. ca. dixit. Unusq̄sq; vr̄z ñ soluet sabbato bouez suuz aut asinū a p̄sepio ⁊ ducit adaq̄re? Et. j. xiiij. c. Cuius vr̄m asinus aut bos in puteuz cadit ⁊ nō ptinuo extrahet illuz die sabbati. Manifestuz est autez q̄ opa miraculosa q̄ xps faciebat ad salutez corpis ⁊ aie ptinebāt. Tertio ñ fuit legis trāsgressor xps qñ illo p̄cepto ñ phibent opa q̄ ptinent ad dei cultuz. Unī dixit Mat. xij. Un ñ legistis i lege qz sabbatis sacerdotes i templo sabbatuz violant. ⁊ sine crimine sunt. Et Joā. viij. c. dixit. Circuncisiōez hō accipit in sabbato. Nō āt xps palitico mādauit vt lectuz suuz sabbato portaret ad cultuz di ptinebat i. ad laudez virtutis diuine. falso g̃ obijciebāt iudei dicentes Joā. ix. ca. Nō est h hō a deo q sabbatuz ñ custodit. Similiter discipuli non fecerunt ꝫ legez cuz spicas colligerunt in sabbato qz sic facere coegit illos necessitas. pterea iudeis murmurātibus respondit xps. Un ñ legistis qd fecerit dauid qñ esurijt ⁊ q cuz eo erant. Quō itrauit domuz dei ⁊ panes ppositiōis comedit. Izite ge p̄ceptuz fuisset q̄ panes illos sacerdotes soli comederent. Imminente tñ necessitate dauid sanct⁹ p̄dictos panes sine pcō comedit. sic̄ pz. i. Regu. xxj. c. ¶ Tertio nec dei dñt xp̄z fuisse reprehensibilez pp indignatiōez. Indignabat. n. ⁊ irascebat vbiq; ⁊ actis molestabat phariseos ac illoz seqces. Loq̄bat illis p̄tumeliose ⁊ eiecit flagello emētes ⁊ vēdētes de tēplo. Ira āt opponit misuetudini vt pz p phm i. iiij. ethico. Et vr̄i qt Jaco. j. c. Ira. n. viri iusticiā dei ñ opat. Ex quo vi q xps nec iust⁹ nec māsuet⁹ fuit q̄ pcōr ⁊ culpabilis multū. Ad qd rñdem⁹ sm doctrinā theologoz q i xp̄o ñ fuit ira q̄ est vitiū. sz ira p zelū a rōne iperata. Mart dicit Aristo. Nō irasci vbi ⁊ qñ oz vicios⁹ tis esse. Ira g̃ q̄ trāsgredit ordinē rōnis ē ꝫ iusticiā ⁊ māsuetudinē. nō ira q̄ ē sm rōnis iperiuz. Locut⁹ itaq; ē xps p tumeliose pharisеis amore iusticie ⁊ vitatis. Similiter pp zelū eiecit oēs emētes ⁊ vēdētes de tēplo

ſ quo ēt ſuā diuinitatē declarauit. Unde Hieronim⁹ ſup Matth ait. Inter oīa ſigna q̄ fecit dn̄s hoc vr̄ eē mirabilius q̄ vn⁹ hō ⁊ illo tpe ꝯtēptibilis potuerit ad vni⁹ flagelli v̄be ra tātā eijcere multitudinē. Igneū.n. qd̄ dā ⁊ ſidereū radiabat ex oculis ei⁹ ⁊ diuinitatis maieſtas lucebat in facie. Et Origenes dic̄ ſup Joānē hoc eē mai⁹ miraculū eo quo aqua ꝯuerſa ē ī vinū eo q̄ illic ſubſiſtit īaiata materia. h̄ v̄o tot miliū hoīuz domātur īgenia. Nihil g̃ ꝯ xp̄z loq dn̄t iudei maligni. ſed agnoſcere prauitatem ⁊ duritiam cordis eorum.

¶ Qd̄ ſepenumero mali perſequuntur bonos pp odiū ⁊ īuidiā ac ꝓpriuz amorē. ita iudei pſecuti ſunt xp̄m. Capi.iij.

Tertia rō p̄ncipalis q̄ ꝓbam⁹ īnocētiam xp̄i dr̄ exemplorū multitudo. Sunt nanq; ī ꝓmptu exempla plurima in ſcripturis diuinis ⁊ humanis. in qb⁹ on̄dit̄ q̄ ſepenumero q mali fuerūt ⁊ peſtilētes. īnocentibus ⁊ bonis ac iuſtis aduerſati fuere. Qd̄ factuz cōperimns triplici de cauſa.

¶ Prima propter odium veritatis.

¶ Scd̄a pp inuidiam aliene felicitatis.

¶ Tertia pp ſatiſſactionem cupiditatis.

¶ Prīa cā q̄re multi ſcelerati hoīes iuſtis ⁊ bene viuētib⁹ fuerūt aduerſati. fuit odiū v̄itatis. Nā q; illi vt debebāt v̄itatē loq̄bātur odio ſunt habiti. Ingt.n. Terēti⁹. Obſequm amicos v̄itas odiū parit. ⁊ Hiero⁹ ad occeanuz: Ita ſe hz natura vt amara ſit veritas: vitia v̄o dulcia exiſtimentur. Sz quō inqs hoc ē credibile vt v̄itas odienda ſit cū Lactanti⁹ dicat in.i.li. diuinaꝝ inſti. Nullus ē ſuauior aīe cibus q̄ cognitio veritatis. Et rn̄det dn̄s Bōauē. ī ꝓlogo p̄mi libri ſniaꝝ. Qd̄ duplex eſt effect⁹ veritatis. Primus eſt illuminare ⁊ q̄tuz ad iſtuz nemo ipſaz odit. q; oēs naturaliter illuminari deſiderāt. Scd̄s effect⁹ ē arguere ⁊ hunc hz in malis manifeſtādo.n. mala redarguit illa faciētē. Ex quo mali odiūt v̄itatē. Un̄ ſaluator nr̄ Joā.iij.c. dixit. Oīs q male agit odit lucez. Et vt veniam⁹ ad rē ē exēplum eſaie īnocētis q pp v̄itatē fuit ſerra ſecat⁹. d̄ quo inqt Hiero⁹ ī ꝓlogo ī eſaiā. Eſaias ī hieruſalē nobili genere ortus ē. ibiq; ꝓpb̄auit ſub manaſſe rege. ſectus in duas ptes occubuit Manaſſes idolatra fuit. ⁊ Eſaiā auuz maternū ſm hebreos vel affinē ſuū eiectū ex̄ ciuitatē hirlm circa piſcinā ſiloe ſerra lignea p mediū ſecari fecit. De Jeremia īſu p dixim⁹ ī ſmōib⁹ de timore diuinoꝝ iudicioꝝ q̄liter grauiſſimas pp v̄itatez paſſus ē pſecutiōes ⁊ īiurias. tādez lapidat⁹ eſt. Un̄ Hiero⁹ ī ꝓlogo ī Jeremiaz dicit. Jeremias anathothites q ē viculus tribus ab hierlis diſtās miliarib⁹ apd̄ taphnas ī egypto a populo lapidibus obrut⁹ occubuit. Jacet v̄o ī eo loco ſepult⁹ quo dudū pharao rex habitauerat. Et qm̄ poſtulatiōe ſua d̄fugatis ab eodez loco ſerpentib⁹. egyptios a tactu aſpidū facit eē ſecuros. Magna eū ibi religione egyptij venerāt. hec Hiero⁹. Daniel pp v̄itatez leonibus deputatus fuit ī quoꝝ lacu pmāſit ſex diebus. Ad quez adductus ē p angeluz Abachuc vt cibaret euz. vt ſcribit Danielis vltimo.c. Joā. baptiſta q; arguebat herodez pp herodiadez quā tulerat fratri ſuo philippo vxorez vt refert Mar. c.vj. In vinculis poſit⁹ eſt ⁊ capite truncatus. Anaxagoras apd̄ Athenienſes reus fact⁹ eſt q; dixit ſolez eſſe lāpadez ardentem. negās vtiq; eſſe deuz. vt dic̄ Aug.li.xviij. d̄ ci.d̄i Socrates pp v̄itatis patrociniū veneno pijt. Cicero vt ſcribit Plutarc⁹ q̄rtuz ⁊ ſexageſimū agens annū. iuſſu Marci antonij pp philipicas q̄s ꝯ euz ſcripſerat capite ⁊ dextera truncat⁹ eſt. Sz Lactāti⁹ defendere volens vex̄ cultuz xp̄i aduerſus deos falſos gentiliuz. Ciceronez rep̄hendit q; ī rebus diuinis timuit v̄itatez ſua eloq̄ntia ꝓtegere. Ingt.n.li.c.iij.ſic. Cuz ītellexiſſet Cicero falſa eſſe q̄ hoīes adorarent multaq; dixiſſz q̄ ad euerſiōez religionuz valerēt ſubdidit illa n̄ eſſe vulgo diſputanda. Et īfra ſeqt: Si qd tibi v̄tutiſ eſt Cicero expire pplz facere ſapiētē. digna res ē vbi oēs eloq̄ntie tue vires exeras. Nō.n. verēdū ē ne tibi ī tā bona cā d̄ficiat oīo. q ſepe ēt malas copioſe ac fortit̄ d̄fendiſti. Sz nimiꝝ Socratis carcerē times iōq; p̄rociniū v̄itatis ſuſcipe n̄ audeſ. At mortē vt ſapiēs ꝯtēnere d̄buiſti. Et erat multo pulchri⁹ vt ob bn̄dicta q̄ ob maledcā morereris. Nec tibi lau

dis pl⁹ philippice afferre poterũt q̃ discus
sus error hũani generis ⁊ mẽtes hoĩum ad
sanitatem tua disputatõe reuocare. hec La
ctãtius. Uerũtñ ⁊ si cicero ñ oĩa dixit q̃ for
te nouit d̃ supstitiõib⁹ noxijs gẽtiliũ. Nobis
dz eẽ satis ꝙ Marc⁹ antoni⁹ illũ occidi fe
cit. qm̃ vitia illi⁹ ⁊ scelera tacere noluit Ut
enĩ tradit Plutarcus Marc⁹ antoni⁹ odio
erat cũctis bonis pp suã lasciuã vitã v̄sabat̃
qdẽ libẽter iter aleatores. scorta. mimos ⁊
histriões. Qui tãdẽ ab octauiano supatus
Alexãdrie vbi fugiẽs se collegerat ãno eta
tis sue qnq̃gesimosexto gladio se pemit. Et
ne multa dicamus iniqs ⁊ depuatis mẽti
bus magis placẽt adulatores blandi falsa
loq̃ntes q̃ q v̄a dicere quocũqzmõ conãt̃.
¶ Scd̃a cã q̃re mali ĩsidiant̃ bõis illosqz p
sequũt̃. ẽ iuidia felicitatis aliene. d̃ hac v̄o
plene dixi ĩ q̃dragesimali de pnĩa ĩ s̃mõe d̃
iuidia. vbi ꝯmemorãdũ ẽ q̃lit̃ inocẽs Abel
a fratre chayz pempt⁹ fuit vt scribit̃ Geñ.
iiij. c. Et ioseph a fratribus vẽditus ismae
litis vt dr̃ Geñ. xxxvij. c. Et dauid a saule
tẽtatus occidi vt põit̃. i. Regũ. xviij. c. Ibi
qz d̃ furio camillo ⁊ Scipiõe affricano ex
plicatũ ẽ q̃zta iiuste tulerũt eis ab iuidis ci
uibus irrogata. ¶ Tertia cã q̃re inocẽtes ⁊
iusti oppssi sũt ab iniqs pp scĩficatiõez cupi
ditatis. Exẽplũ ẽ de naboth d̃ quo scribit̃.
iij. Regũ. xxj. c. Qd̃ occisus ẽ ꝓcurãte dolo
sa ieczabele vxore regis Achab eo ꝙ nolu
it dar̃ vineã suã q̃ erat iux̃ palatiũ achab re
gis samarie q̃re a falsis testib⁹ ꝯuictus tãqz
blasfemasset deũ ⁊ regẽ ex̃ ciuitatẽ lapidat⁹
ẽ. De susanna ĩsup legimus Danielis. xiij.
c. Qd̃ eo qr ñ ꝯsensit ĩ libidinez illoꝝ senũ q
exarserãt ĩ ꝯcupiscẽtiã ei⁹ ꝓcurabãt illi igno
miniosã ei⁹ mortẽ. q̃ secuta fuisset nisi d̃s su
scitasset spm̃ danielis q senes de falsa cri
minatiõe ꝯuicit. q̃re ⁊ ipsi lapidati sũt Su
sanna v̄o d̃ ĩfamia ⁊ morte diuinit⁹ releua
ta. Dñs igit̃ nr̃ iesus xp̃s vt diximus ĩ supi
oribus v̄itatẽ docebat arguebatqz vitia pu
blica phariseoꝝ. Insup ⁊ turbe seq̃bant̃ euz
eratqz fama illius ĩ populo fulgentissima.
Quare pharisei odiebãt eũ ⁊ iuidebãt glo
rie ac fame sue. Insup timebãt ne forte ali
qua nouitas seq̃ret̃ ex q̃ idignati romani se
suaqz dissiparent Jd̃ oĩ hũanitate ac v̄itate
deposita q̃sierũt pilatũ vt eũ morti trade
ret. O igr̃ gẽs crudelissima iudeoꝝ. O cru
delitas iaudita. O excogitata malicia. Cõ
uenerũt aduersus scm̃ scõꝝ ⁊ patũ nos sua
passiõe saluos facere morte violẽta peme
rũt. Cuius nomẽ benedictiõe deuotissime
bñdicam⁹ laudemusqz ĩ secla seculoꝝ amẽ.
¶ Sermo quartusdecimus de sublimita
te ⁊ magnificentia crucis in qua xp̃s opera
tus est salutem humani generis.

Humiliauit semetip
suz fact⁹ obediẽs vsqz ad mortez
mortẽ ãt crucis pp qd̃ ⁊ de⁹ exal
tauit illũ ⁊ dedit illi nomẽ qd̃ ẽ sup oẽ nom̃
Doctoris gẽtiũ v̄ba sr̃ ista ad Philipen. c.
ij. Pijssima v̄ba de cruce xp̃i ꝓclamata of
fẽdũt aures maliuolas iniquoꝝ. ꝓ qb⁹ ita
loqt̃ paulus. i. ad corin. c. i. Uerbũ. n. cru
cis peuntibus qdẽ stulticia est his ãt q salui
fiũt. i. nobis v̄tus d̃i ẽ. Et ĩfra. Judei signa
petũt greci sapiẽtiaz q̃rũt. Nos ãt p̃dicam⁹
xp̃z crucifixũ iudeis qdẽ scãdalũ. gentibus
ãt stulticiã. Qr v̄o hũani generis redẽptio
fcã ẽ p xp̃m ĩ cruce Indeqz oẽs gr̃e ⁊ salutis
emanat plenitudo vt letent̃ fideles deuo
to corde colẽtes xp̃z pendentem ĩ ligno. ter
reant̃qz iudei ⁊ ĩcreduli oẽs. In hoc s̃mõe
d̃ laudibus crucis xp̃i dicem⁹. Ad illã vti
qz auctor vite hũilis ⁊ mãsuet⁹ ꝯscẽdit. vt
vñ vors oriebat̃ inde vita resurgeret. De
ipsa itaqz benedicta cruce locuturi tria my
steria proponimus contemplanda.
¶ Primum dicitur magnificationis.
¶ Secundum exaltationis.
¶ Tertium adorationis.
¶ De dignitate crucis q̃ colligi põt ex figu
ris ⁊ reuelatõe atqz iuẽtiõe ipsius. Ca. j.

Primũ mysteriũ ꝯtẽplãdũ de cruce
xp̃i dr̃ magnificatõis. diligẽter qdẽ
pscrutari debem⁹ q̃zta sit dignitas
⁊ magnificẽtia crucis. Qd̃ poterimus faci
le dep̃hẽdere si voluerimus de illa ꝯsidera
re atqz inspicere maxime tria.
¶ Primo eius figurationem.
¶ Secundo eius reuelationem.
¶ Tertio eius inuentionem.

Qualiē crux xp̄i tuz ad materiā figurata fuit.

C Nolo possum⁹ cognoscere magnificētiā ⁊ dignitatē crucis si ꝓsiderem⁹ ei⁹ figuratiōnē. Inuenim⁹ nāq; multa magnalia dī ñ sine mysterio i ligno celebrata. q̄ vtiq; lignū illō venerabile crucis i q̄ saluator nr̄ pepēdit p̄mōstrarūt ⁊ figurarūt vt Aug. Dic in p̄mōe ō passiōe. in. ij. nāq; ca. Ceñ. legim⁹ Nō pduxit ōs lignū vite i medio padisi cuius fruct⁹ senectutē ipediebat ꝟz Aug. li. x. iiij. ō ci. ōi. Nō ita declarat Nicho. ō lira. Ad vitā igt vniuersalē ꝓtinuādo regrit cib⁹ p quē restituit hūidū depditū p actiōez calozis naturalis. verūtñ ista restauratio nō fit ꝟz equalētiā vt dic̄ pbus i. i. ō generatione. Nā caro generata ex alimēto ipuriozē ẽ q̄z p̄ma. sic̄ ⁊ vinū generatū p aq̄ appositōez ⁊ quersiōez qr̄ si ꝓtinuaret talis appositio vinū fieret aquosuz ⁊ tādē ōficeret species vini. Et eodē mō qr̄ caro generata p alimētū ipuriozē ẽ ⁊ p talē ꝓtinuatiōez iducit senect⁹ i q̄ carnes sunt ipuriozes ⁊ tādē ōficit vita. Ad hoc ḡ q̄ p̄dicta restauratio fieret i Adā ꝟz equalētiā ⁊ p ꝓsequēs ipediret senect⁹ dabat sibi edere ō ligno vite. Potuit hoc figura eē ligni crucis xp̄i cui⁹ fruct⁹ a fidelib⁹ ōgustat⁹ vitā gr̄e ꝓseruat i aīa. Fruct⁹. n. crucis ẽ dñs iesus xp̄s p nob̄ pcōribus crucifixus. in. vj. āt ca. Ceñ. hī. Nō volēs ōs tpe diluuij i noe ⁊ filijs eoz̄q; vtozib⁹ hūanuz genus saluaī p̄cepit archā fieri ō lignis leuigatis. potuisset nāq; ōs absq; tāta iūdatione aq̄z i aliquo mōte ags discoopto vel alia via saluos facere illos. Voluit tñ vt id fieret i archa lignea ad ōnotādū q; i lignea cruce erat hūani generis salus p̄curanda.

Scribit ad hoc Exodi. iiij. c. Nō cū ōs clemētissimus misit moysen ⁊ aaron ad pharaonē. p liberādo populo suo. cuz allegasset moyses iabilitatē suā eo q; ipedite ⁊ tardioris eēt ligue. dixit dñs ad eū. Aaron loquet p te ad populū ⁊ erit os tuū. tu āteris i bis q̄ ad deū ptinēt. virgā quoq; hāc sume i manu tua i q̄ factur⁹ es ſgna. hec fuit illa virga q̄ uersa ē i serpētē cozaz pharaone ⁊ rursuz i virgaz redijt vt ꝟz Exo. vij. c. Hec fuit virga q̄ moyses pcussit aq̄s fluminis que mox velut sanguis facte potari ñ poterant hec fuit virga i q̄ ꝓpleta sunt alia signa que amittamus causa breuitatis. Nō ē tñ ptermittendū filētio id qō fciñ ē dñ opus fuit pugnare ꝓtra amalechitas. vt. n. scriptura tradit Exo. xvij. c. Tūc dixit moyses ad iosue. Eli geviros ⁊ egressus pugna ꝟ amalech. cras ego stabo i vtice collis hñs virgā dī i manu mea. Fecit iosue iuxt̄ vba moysi ⁊ pugnauit ꝟ amalech. Moyses āt ⁊ aaron ⁊ hur ascēderūt sup vticē collis. ozauitq; ibi moyses expānis manib⁹ ⁊ secuta ē victoria. Quid in tot pdigijs dī vtute ac potētia opatis virga illa semp ꝓtecta fuit vsq; ad hāc victoriā nisi vt p̄signaret virga crucis xp̄i i q̄ cōsūmāda erat hūani generis redēptio ⁊ ptās diabolica supanda. In. xv. insup Exodi ca. narrat quēadmoduz aq̄ marath fluminis amariſſime i dulcedinē vse sunt eo q; moyses posuit ibi lignū qōdā qō osdit ei ōs. Et hoc lignū crucis xp̄i p̄signauit. qñ p xp̄z in eo crucifixū amaritudo pcōz hoiuz vtiq; in dulcedinē qb⁹ dat spes ⁊ fiducia venie ꝓsequende. Exodi ēt. c. xxvij. fit mētio de archa quā fecit besleel ō lignis sethiz. i q̄ recōdita fuerūt virga i memoriā liberatiōis de egypto. Mānā i memoriā refectiōis i ōserto ⁊ tabule i memoriā date legis. Et hec archa figura eē potuit crucis de ligno fabricāde. i q̄ reponi debebat saluator mūdi In ipo nāq; fuerūt tres nature i vna psona diuina. s. increata ⁊ spūalis creata ⁊ corpalis. diuina natura designat p virgā. nā sm eā ipe dī filius est dei virtus. Spūales ēt natura xp̄i. s. aīa ei⁹ sciſſima p duas tabulas legis expimit i qb⁹ erat lex diuina ꝓscripta. per duas nāq; tabulas duo ōsignāt q̄ fuit i aīa xp̄i. itellect⁹ vdelz i quo erat oīs scia. ⁊ volūtas i q̄ fuit oīs rectitudo ⁊ bōitas. p mānā vo ōnotat natura carnis xp̄i q̄ fuit purissima ab oī labe pcī. Vltimo ad mētē euocādū cēseo illud qō Nūeri. c. xxj. ponit. qñ misit ōs i populū de ipo male loq̄ntē serpētes ignitos. ⁊ ozāti p ppl'o moysi dixit dñs. fac serpētem eneū ⁊ pōe i ptica eminētē i medio ppli ⁊ q cūq; pcussus fuerit a spēte respiciat eū ⁊ viuet. ⁊ fciñ ē ita. Hic serpēs figura fuit xp̄i q i ptica crucis effigiēd⁹ erat. p cui⁹ituituz fide ac deuotiōe sanamur a morsib⁹ demonioz

Ex dictis clarere potest q̄z sit p̄recelsa quā ue sublimis arbor crucis xp̄i. q̄ ꝺputata fuit vt eēt istrumētū ī quo ꝺi filius ꝺnī pcā sanaret. ¶ Scō possum⁹ cognoscere dignitatez ⁊ magnificentiaz crucis si ꝓsideremꝰ eiꝰ reuelatiōez. Innotuit gp̄e regine Sabbe q ī cruce pati debebat ꝺi filius icarnatꝰ qō nō ex vi sui ingenij ſz dei reuelatiōe p̄uidit. Sic.n. de mysterijs xp̄i pphetico ſpū sibylle locute sunt. ita hec regina Sabba p̄dixit ī ligno xp̄z fore passuꝝ. Qualiter āt hoc factū sit audiam⁹. Refert mgr̄ i hiſtoria ſcholastica. Qō regina Sabba vidit in q̄dā domo salomōis q̄ dicebaſ domꝰ salutis lignū quoddā pulcherrimū dixitq̄z salomōi q̄ in illo esset crucifigēdus vnꝰ. p cuiꝰ mortez regnū iudeoꝝ deleri debebat. Istud āt lignuz vt asserit Joānes belet remāserat in p̄tacta domo. qn̄ cū satis rectū ⁊ pulcherimuz videreſ nunq̄z potuit alicui opificio ꝺputari duz āt q̄nq̄z lōgitudie supabat. aliq̄n vo bre uitate ꝺficiebat. Quare artifices illō ꝺimiſerſ. Salomō itaq̄z vba regine Sabbe magnificiēs. lignū ipz ī p̄fundis terre visceri ribꝰ iussit sepeliri. In eo āt loco postea pbatica piscina fuit ꝓstructa. ꝺ q̄ dic̄ Joā. v. ca. Qō i circuitu iacebat infirmoꝝ multitudo. Angelꝰ vo ꝺnī sm tps ꝺscēdebat ī piscinā ⁊ mouebaſ aq̄ ⁊ sanabaſ vnꝰ. Que vtiq̄z fiebāt n̄ solū angeli ꝺscēdētis p̄ntia. ſz ēt ꝙ aliquos ipsius ligni vtute. Instāte āt die q̄ xp̄s crucifigi ꝺebat. p̄tactū lignū supnatasse miraculose phibeſ. qꝺ videtes iudei acceperūt ⁊ ex eo crucē ꝺno pauerūt. ¶ Tertio possumus cognoscere dignitatē ⁊ magnificētiā crucis si ꝓsideremꝰ eiꝰ inuētiōez. Nā pꝰ xp̄i passiōez itez a iudeis absc̄ꝺita fuit. ⁊ p āños ducētos ⁊ vltra sub terra latuit. Inuēta vo fuit ab helena ꝓstātini mr̄e mō q segt Cū.n. ipe ꝓstātinꝰ vt ecclesiastica testaſ hiſtoria cū hostibꝰ copiosissime ꝓgregatis iuꝝ dāubiū manꝰ ꝓserere ꝺberet. nocte sui exercitus p̄icula cogitās ⁊ timēſ suoꝝ stragē sanguinis effusiōez oculos ad celū leuauit. Et i somnis vidit ad oriētalē ptē signū crucis i celo. ſ. aereo fulgore igneo rutilaſ. Angelosq̄z astare sibiq̄z ꝺicere Cōstātine i hoc signo vinces. Qui tali visiōe ꝓfortatus silitudinē ipsius ex auro fec̄. ⁊ añ suuz exercitum ferri iussit. irruensq̄z ī hostes ipos ī fugā ꝙuertit. ⁊ multitudinē maximā iterfec̄. Scōz quoꝺā iste ꝓstātinꝰ fuit p̄ illius ꝓstantini quem btissimus siluester baptizauit q pꝰ victoriā ī xp̄z credidit. Et postmodū ab Eusebio papa suscepit sacr̄ baptisma. Mortuo vo eo Cōstātinus filius memor victorie p̄is quā vtute sec̄ crucis habuerat helenaz mr̄ez suā hierosolymaz p ipa cruce inuiēda trāsmisit. Alij vo tenent q iste ꝓstantinus fuit idē quē baptizauit Siluester: q pꝰ illā victoriā bita pfecte ñ credidit nec tunc sacr̄ baptisma suscepit. Sz aliq̄to tpis interiecto visionez illā petri ⁊ pauli vidit ⁊ sacro baptismate ē renatus ⁊ a lepra mūdatus in xp̄z deinceps pfecte credidit ⁊ sic mr̄ez suā hierosolymaz misit vt crucez ꝺnī regreret. Quz āt hierosolymaz helena venisset. oēs iudeoꝝ sapiētes q p totā regiōez repti fr̄ ad se ꝙgregari p̄cepit quos ꝺ cruce xp̄i ⁊ passiōis loco interrogauit. ꝓminataq̄z ē illis q nisi vitatez pateſacerēt. faceret eos oēs igne cremari. At illi timētes tradiderūt quendā apō eos multe auctoritatis vir̄ cui noīn erat iudas dicētes. Nic o dña iusti ⁊ ꝑpe fili⁹ optime nouit legē. ⁊ tibi oia q̄ ab eo q̄sieris idicabit Tūc illa oēs dimittens tenuit iudā. Cui dixit. mors ⁊ vita apposita sr̄ tibi q̄ malueris elige. ꝺnde mihi lignuz sec̄ crucis. Qui duz hoc se scire negaret duro ē carceri mācipatꝰ. Post dies vo ser extrahi se petijt ⁊ crucē se idicaturꝝ p̄misit. Cū g̃ extractꝰ venissz ad locū ⁊ ibidez orasſz. locus subito ꝓmouet ⁊ fumus aromatuz miri odoris sentiť. ita vt miratus iudas ambabꝰ manibꝰ plauderet ac diceret. In vitate xp̄e tu es saluator mūdi. Erat āt i illo loco sic i hiſtoria ecclesiastica legiť tēpluz veneris qꝺ Aldrianꝰ ipator ibidē ꝓstruxerat. vt si qs xp̄ianoꝝ i illo loco adorare voluisſz videreť venerē adorare. Ob qꝺ pene obliuiōi loc⁹ fuerat datꝰ. Regina āt tēpluz funditus fec̄ ꝺstrui. ⁊ locū arari. Pꝺ hoc iudas p̄cingens se viriliť fodere cepit. ⁊ vigiti passus fodiēs tres cruces absc̄ditas repit q̄s ad reginaz ꝓtinus ꝺportauit. Cū āt crucē xp̄i ab illis latronū nesciēt discernere eas ī ciuitatis medio posuerit. ibidez gliaz ꝺnī p̄stolātes. Et ecce circa horā nonā q̄ꝺā iuuenis mortuꝰ deferť. iudas

feretꝝ tenuit ⁊ pmã ⁊ sedaz crucẽ sup corpꝰ ofucti posuit sz neqcq ille surrexit. Apposita vo tertia,ptinꝰ rediit ofucꝰ ad vitã pꝰ hoc in das baptizaꝝ ⁊ griacus appellaꝝ q ofunctꝰ hierosolom ytanoꝝ epo ẽ eps ordinatꝰ. Cũ ãt bta helena clauos dñi ñ hret rogauit epz griacũ vt ad locũ pgeret ⁊ clauos igreret. q dũ venissz ad locũ ⁊ orassz ptinuo clauꝰ velut auꝝ i terra fulgẽtes appuerꝝ. quos ille accipiẽs regine ostulit. Crucis vo ptẽ helena ostulit filio. ptẽ vo argẽto ornatã reliqt i loco Clauos isup obtulit filio. Ex qbus vt refert Eusebiꝰ cesariẽsis frena qbꝰ vteref ad bella ꝓposuit. ⁊ ex alijs galeam suaz armauit. Greg. vo turonensꝭ asserit fuisse ꝗttuor clauos. ex qbꝰ helena duos i freno ipatoris posuit. tertiũ i imagie ꝓstãtini q̃ rome supemi nebat vbi locauit. Et q̃rtũ i mare adrianũ qñ vsqꝫ tũc fuerat nauigãtiũ vorago,piecit. Patet iam q̃z excelsa sit gloria crucis quando vt Crisosto. dicit. Crux ō penis latronũ transit ad frontes imperatorum.

¶ Qualiter crux exaltata fuit dum christꝰ in illa pepẽdit. ⁊ post tpe heradij ipatoris ⁊ in fine in die iudicij. Capitulum. ij.

Secunduꝫ mysteriuꝫ ꝓtemplanduꝫ de cruce xpi dꝫ exaltatiõis. Potest autem distingui triplex exaltatio.

¶ Prima dicitur passionalis.

¶ Secunda singularis.

¶ Tertia generalis.

¶ Prima exaltatio crucis dꝫ passiõalis. tũc si qdẽ exaltata fuit qñ i ea exaltatꝰ ẽ ds filiꝰ. q Joã. xij. c. dixit. Ego si exaltatus fuero a terra oia trahã ad meipz. Sz h posset aliqs q̃rere. Cur xps mori noluit i aliq̃ domo siue sub tecto. sed crucifixus in aere. ad qõ rñdemus q hoc ꝓgrue fcñ est triplici rõne.

¶ Primo ratione medietatis.

¶ Secundo ratione communitatis.

¶ Tertio ratione sanctitatis.

¶ Prio xps mori voluit i aere rõne medietatis ad inuẽdũ q sic aer ẽ medius iter celũ ⁊ terrã. sic ipe fuit mediator inter deuz ⁊ hoiez. Scribit tñ Aug. li. ix. de ci. ds. Nõ q dã phi direxꝛ mediatores eẽ iter nos ⁊ deũ demões. qñ ds ẽ imortalis ⁊ sine oi miseria hoies miseri ⁊ mortales demões miseri ⁊ imortales. Luz g̃ imortale ⁊ misex mediuz sit iter imortale ⁊ btũz ⁊ mõtale ⁊ misex. videreꝛ q ꝺmões iter deũ ⁊ hoies debeãt eẽ mediatoreꝭ. Sz hoc eẽ ñ põt. qz demões sepant ⁊ ipediũt accessuz ad btitudinẽ. Jõ dic Aug. Alius ẽ mediꝰ malus q sepat amicos sic ẽ diabolꝰ. Alijꝰ ẽ medius bonus q recõciliat inimicos. s. dñs iesus xps Silit angeli bõi ñ põt eẽ mediatores, qñ ipi sũt imortales ⁊ bti quoꝝ neutra,ppꝛietas ꝓuenit hoi. Oportet g̃ q aliqs sit mediatoꝛ q sit mortalis ⁊ btus. mortalis ad tps. btus ppetuo. vt eo q mortalis ad tps ꝓueniat cũ hoie existẽtei via. p hoc q btus cõueniat cũ his q existũt i pria. talis ẽ xps ds hõ. Jõ Aug. vbi. s. dic. Querẽdus ẽ medius q ñ solũ hõ vexꝛ ẽt ds sit. vt hoies ex mortali miseria ad btaz imortalitatẽ hui⁹ medij bta mortalitaꝭ iter veniẽdo pducat. Quẽ neqz ñ fieri mortalẽ oportebat neqz pmanere mortalẽ. Mortalis qppe fcus ẽ ñ ifirmata vbi diuinitate. sz carnis ifirmitate pcepta. Mõ ãt pmãsit i ipsa carne mortalis qz resurrexit a mortuis qñ h ẽ fructꝰ mediatiõis ei⁹. vt nec ipsi pp quos liberãdos mediatoꝛ effectꝰ ẽ. i ppetua carnis morte remanereꝛ piũ itaqz mediatoꝛẽ iter nos ⁊ deũ ⁊ mortalitatẽ hre oportuit trãseũtez. ⁊ beatitudinẽ pmanẽtẽ. vt p id qõ trãsit ꝓgrueret mortuis. ⁊ ad id qõ pmanet trãsferret ex mortuis. Ex his colligimꝰ q xps in q̃tũ hõ ẽ mediatoꝛ iter nos ⁊ deũ. vt dic Allexãder i. iij. Extrema. n. sunt deꝰ imortalis ⁊ btus hõ mortalis ⁊ miser. Mediꝰ ẽ hõ mortalis ⁊ btus q fuit xps quãtũ ad naturã hũanã. Sz ꝺ hoc argui posset ac monstrari q xps inquãtũ hõ ñ sit mediatoꝛ. Mediũ. n. dz cõicare cuz vtroqz extremoꝝ. Sz xps inq̃tũ hõ ñ cõicat nisi cũ altero s. cũ hoibꝰ ⁊ ñ cũ ds. g̃ inq̃tũ hõ ñ ẽ mediatoꝛ Ad hoc rñdet. Allexãder q mediũ dꝫ triplr. Prio q̃tũ ad ꝓueniẽtiã nature. Scdo q̃tũ ad ꝓueniẽtiã ppetatis. Tertio q̃tũ ad cõueniẽtiã psone. Primo mõ est mediũ i coloribus. Et sic nõ ẽ mediũ iter deũ ⁊ hoiez qñ nõ põt eẽ natura media. Scdo q̃tũ ad ꝓueniẽtiã, ppetatis xps põt dici mediꝰ q̃tũ ad hũanã naturã iter deũ ⁊ hoiez. qñ hz ppꝛietates ꝓueniẽtes cuz vtroqz. cũ deo. s. beati

tudinez. plenitudinē gr̃e ⁊ sc̃ie. Et hz alias ꝓpetates i qb⁹ cōicat cū hoīe. s. mortalitatē ⁊ alios cōes defect⁹. Cū g̃ dr̃ q̄ necessariū ē medīū cōicare cū extremis. Intelligēdū q̄ ds ⁊ hō nō sunt extrema ꝑm suas naturas. sz ēstū ad suas ꝓpetates. Vñ ds dicebat extremū rōne sue īmortalitatis ⁊ bt̄itudis. hō vo rōne sue miserie ⁊ mortalitatis. Xp̄s ât ēstū ad naturā hūanā vtriusq; cōicat alterā ꝓpetatē. Tertio mō dr̃ xp̄s medi⁹ iter deuz ⁊ hoīez. s. ēstū ad ꝓuenientia ꝑsone eo q̄ eius ypostasis ē i duab⁹ naturis. Vñ dic̄ Damascen⁹. q̄ ei⁹ ypostasis ē ex duab⁹ naturis. qō sic expōit. i. i duabus naturis subsistit. s. diuina ⁊ hūana nec mutat diuina i humanā. nec ecōuerso sz vtraq; i sua pfectiōe remanet. Xp̄s g̃ ēstū ad hūanitatē pōt dici medi ator dei ⁊ hoīz q; sz ēstuz ad naturā cōicet cū hoīb⁹ solū. rōe tñ ꝑsone cōicat cū deo. qm̄ ꝑsonā hz filij dei ñ ꝑsonā creatā aut ꝓpositā. sz eternā ⁊ simplicē. ¶ Scdo xp̄s mori voluit crucifixus i aere rōne cōitatis. Q; sic aer oīb⁹ ē cōis ita ei⁹ passio. Mlā passiones alioz scōz fuerūt. ꝓpe. Q; petrus passus ē pp̄ se. paul⁹ pp̄se. ita ⁊ ceteri. Xp̄s vo passus ē cōiter pp̄ oēs. Eius. n. passio fuit cōis illis q; sūt i celo. i. āgelis q; sūt repati. Illis q; sunt i mūdo isto q; p suā passiōez sunt saluati. Vñ ad Collocē. i. c. Vpls dic̄. Pacificās p sanguinē crucis ei⁹ siue q̄ i terris. i. hoies. siue q̄ in celis sūt. i. āgelos. sunt ēt cōis illis q; erāt in īferno. i. pāibus idē liberatis. Iz ñ fuerit cōmunis demōib⁹ ⁊ relīs dānatis p diffinitiuā sniaz q; remāserūt i sui supplicijs desolati. ¶ Tertio xp̄s mori voluit crucifixus in aere rōne scitatis. vt aerē sc̄ificaret. Sc̄ificauerat q̄dē terrā trigintatrib⁹ ānis sup caz ābulādo. Sc̄ificauerat aquā i ipaz se baptizari faciēdo. Sc̄ificatur⁹ erat ignē spūs scīs i specie ignis mittēdo. ñ restabat nisi vt sc̄ificaret aerē ñ sub tecto sz i ipo moriēdo. Jō Criso. i. sinōe ō passiōe ait. In excelso ligno ⁊ ñ sub tecto passus ē vt ēt ipsi⁹ aeris natura mūdaret. Sz ⁊ ipa terra sile b̄ficiū sentiebat decurrētis ō latere sanguinis stillatiōe mūdata. ¶ Scda exaltatio crucis dr̃ singularis. celebrat q̄dē ecclia solēnit ēstū ad offā festū exaltatōis sc̄e crucis. pp̄ id q̄ euēit Vn⁹ no xp̄i. sercētesimo qntodecio. Illo nāq; tpe pmittēte dño suuz pplm flagellari p scuitā pagānoz. Cosdroe rex psaz mīta regna suo ipio subiuganit. Hierlz ât veniēs ptē sc̄ē crucis quā sc̄a helena ibi reliq̄rat tulit secumz asportauit. Volēs ât ab oīb⁹ coli vt ds. turriz ex auro ⁊ argēto ⁊ iterlucentib⁹ gēmis fecit. Et ibidem solis ⁊ lune ac stellaz imagines collocauit. p subtiles ēt ⁊ occultos ductus q̄si ds aquā desup ifundebat. Et i subterraneo specu eq; q̄drigas trahētes i circuitu ibāt vt q̄si terrā mouerēt ⁊ tonitruū simularēt. filio ĝ suo regno tradito i tali phano ꝓphan⁹ residet. ⁊ inū se crucē dñi collocās. appellari se ab oībus deū iubet. Et sic legit i libro mitrali de officio. Jpe cosdroe i throno residēs tāq; pī lignū crucis sibi a dextris posuit loco filij. ⁊ gallū a sinistris loco spūs sci. se vo pīez voluit noiari. Tūc heraclī⁹ imperator exercitū copiosū collegit ⁊ ō filiū cosdroe iuxt̄ danubiū fluiū dimicatur⁹ aduenit. Tādē vtriusq; pncipib⁹ placuit vt ipi super pōtē soli certarēt. ⁊ q victor existeret ip se sine dāno vtriusq; exercit⁹ iperiū retineret. Decretū ēt erisit vt qcūq; pncipē suū iuuare pīsumeret crurib⁹ excisis ⁊ brachijs in flumine mergeret. Alt heraclius totū se do obtulit. ⁊ se cruci scīssime deuotiōe q̄ potuit ꝓmēdauit. Fcīm est ât vt deo ꝓpitio heraclius victor euaderet. q cūctū exercitū inimicoz sue ptāti subegit. Cosdroe vo ignorabat eritū belli q; cū ab oībus odiret sibi a nemine timaf. Quare heraclius ad cū p uenit ⁊ in throno aureo eū sedētē repiens. i terrogauit an vellet sacrū baptisma suscipere. itaq; vitā cū regno parif cōseruare. Nō cū ille acceptare noluisset ab heraclio ē decollat⁹. Filiū vo suū decē ānoz baptizari fecit ⁊ de scō fonte ipz suscipiēs reginz paternū ei dimisit. Turī vo illā destruēs argentum in ꝑdam sui exercitus dedit Vnz vo ⁊ gēmas ad repandas ecclesias q̄s tyrannus destruxerat reseruauit. Sacraz igif crucez suscipiens hyerosolymaz reportauit. Cū ât de monte oliueti ōscendens p portaz q̄ dīs passurus transierat. i equo suo regio ⁊ ornamentis ipalibus ingredi vellet. repente lapides porte descēderūt ⁊ inuicē q̄si ēet vn⁹

paries se clauserant. Sup quo cunctis stupentibus. angelus dñi signuz crucis in manibus tenens. sup portaz apparuit dicens. Cuz rex celoꝝ p hanc portaz ad passiõez intraret nõ cultu regio. sz humili asello ingrediens humilitatis exempluz suis cultoribꝰ dereliqt. his dcis angelus abscessit. Tunc impator se vsqz ad camisiaz exuit. dposuitqz calciamta crucemqz dñi cuz lachrymis accipiens vsqz ad portaz baiulauit. moxqz porta cunctis patuit redeuntibus lapidibꝰ ad pstina loca diuina vtute. Rex ãt deuotissimus in has crucis laudes prupit. O crux splendidior cunctis astris. mundi celebris hoibus multuz amabilis. sanctior vniuersis. q̃ sola fuisti digna portare talentuz mũdi dulce lignuz dulces clauos dulcia ferẽs põdera salua pñtez cateruam in tuis hodie laudibus ꝯgregatã. Sicqz pciosa crux i suo loco restituit. ⁊ antiq̃ miracula renouant. Mortuus qdaz vite restituit. palitici q̃ttuor curant. Leprosi decẽ mundant. Quidecim ceci illuminant. Demões effugant. plurimiqz a varijs languoribus libant. Et ita impator ecclesias repans. ⁊ regijs muneribus dotans ad ppa remeauit. ¶ Tertia exaltatio crucis dr generalis. Erit qppe crux in die iudicij exaltata. qr vt cantat ecclesia Hoc signuz cruris erit in celo cuz dñs ad iudicanduz venerit. Et vt ex dcis Criso. colligi põt. Crux in q̃ saluator nr pependit miraculose repabit ⁊ apparebit sole lucentior Ipa insup signa crucis in corpe xpi videñbtur ab oibus q̃ in manibus eius pedibus ⁊ latere iõ fuata sunt vt in ppetuuz sue victorie xps ferret triũphũ. Tũc vt ait Hieroꝰ ad heliodoꝝ d cõtẽptu mundi. Tu rusticanus exultabis ac dices. Ecce crucifixus ds meꝰ Ecce q obuolutus pannis in psepio vagijt h est oparij ac q̃stuarie filius. h demonium hñs ⁊ samarites. h vestitus coccino. h sentibus coronatus. Cerne manꝰ iudee quas fixeras. vide latus romane qd foderas. videte corpus an idem si qd dicebatis clam nocte sustulisse discipulos.

¶ Qualiter adoranda est crux in qua christus pependit. ⁊ alie cruces in quibus non pependit. Capitulum.iij.

Certiũ mysteriuz ꝯtẽplanduz d cruce xpi dr adoratiõis. In quo apire debemus vtꝝ cultus latrie sit exhibẽdus cruci xpi Ad qd rñdet Bõauẽ. i. iij. di. x. Qd h ẽ multiplex modꝰ dicendi. Quidam. n. tenẽt q ipi cruci debet honor q dr ypdulia. Et rõ huius est qr ipa crux fuit instrumtuz totius redemptõis humane. In ipa. n. salus ⁊ redẽptio totius hũani generis est fcã. ⁊ iõ oẽs hoies dñt ei esse subiecti subiectõe notabili ⁊ speciali. ⁊ ppterea dñt debere adorari eã excellẽtiori adoratõe q̃z sit dulia q̃ debet rationali creature. Quia tamẽ crux ista nec ẽ ds nec ipi diuinitati aliqd vnitũ. iõ ñ est ei cultus latrie exhibẽdus pp hoc q tenet mediuz inter latriaz ⁊ duliaz. adoratio crucis vt dicat ypdulia. Sz qñ adoratio sic allocutio vr esse solummõ iter res rõe capaces Adoratio. n. q̃dã oro est ad aliqd ordinatũ vñ adorare ẽ ad aliqd orare. crux ãt xpi caret omnino rõne. Iõ alij dixerũt eaz nõ esse adorandaz. nec inquãtuz in ea adorat xps. nec aliq̃ ẽ ei reuerẽtia exhibẽda honoris nisi rõne crucifixi. sic nec imagini rõne imaginati. Et iõ dixerũt q cruci xpi est cultus latrie exhibẽdus. ⁊ nullus alius nec dulie nec ypdulie. Rez. n. insensibilẽ stultuz est honorare cuz p indifferẽti habeat honorẽ ⁊ vituperiuz. Et hoc innuunt ꝯfirmare p Damascenũ in ca. de imaginibꝰ vbi dicit. Qd nõ crucez adoramus sz tipuz. i. figuratiõez. Et sic ñ vr q crux adoret inquãtũ ẽ res aliq̃ sz inquantũ est signũ. Uerũtũ si cõsideremus vba Damasceni in ca. de cruce vr. Qd nõ solummõ cruci xpi put est signuz siue inquãtũ tipus est. sz in rõne materie exhibẽda sit reuerentia qr nõ solũ est veneranda figura sz etiaz verꝝ lignũ crucis in quo dñs pependit. In alijs vo crucibꝰ veneranda est soluz figura ñ materia. Ait. n. sic. Ipm qdem preciosuz lignuz crucis venerabile in quo seipsum p nobis xps obtulit vt sanctificatũ tactu corpis ⁊ sanguinis decenter est adorandum. Et post. Si autez ex alia materia facta est. nõ materiaz adoramus absit sed tipuz. vñ si aurꝝ ⁊ pciosi lapides fuerint post tipi dissolutiõez nõ sunt adoranda. Ex quo colligit q aliq̃ sit ipsi cruci reuerentia exhi

benda excepta adoratione latrie. Et huius signū ē q; ecclesia solēnizat i crucis inuētiōe ⁊ exaltatōe sic̄ i festiuitatib⁹ scōy. Et iō neuter p̄dictoy modoy vī sufficiens. ℙropterea dicēdū q; duplici mō exhibeā alicui honor. Aut i obsequiū reuerentie. Et iste ē honor veneratiōis. Aut i testimoniū vtutis ⁊ placētie famulatū. Et iste est honor adoratiōis. vterq; autē istoy honoy offerī cruci. Nā crucē adoramus ⁊ crucez veneramur. Sz i hoc ē dia. Nō honor veneratiōis exhibeā ipi cruci tāq; instrumēto nr̄e salutis. vñ sic̄ exhibem⁹ reuerētiā sacris. q; ē i eis aliquo mō nr̄e salutis cālitas. Sic cruci xp̄i ⁊ clauis ei⁹ aliq; reuerētia est exhibēda. Et respectu isti⁹ honoris hz crux i se aliqd pp qō dz honorari. Honor āt adoratiōis offerī ipsi cruci rōe crucifixi. Nemo.n. ītēdit ei placere vel aliqd ipetrare ab ea. sz ei q i ea affixus fuit. Et sic ñ debeā ei nisi adoratio latrie. Sic igit̄ cruci xp̄i duplex honor debeā ⁊ vn⁹ ē latria. Alli⁹ vo ñ dz dici nec latria nec dulia. q; ñ ē species adoratōis. sz vocari pōt honor veneratiōis. hec Bōauē. Multa itaq; sunt crucis p̄conia pp q̄ a cūctis fidelib⁹ crux venerabilis ē colēda. q; hec est scala p quā pz electis aditus ad regna celoy ñ i quo viuit ⁊ regnat i ppetuū xp̄s filius dei q; sit in secula benedictus. Amen.

¶ Sermo gntusdecimus de amore xp̄i exhibitus humano generi qui exprimit mystice in euangelio samaritane.

Iceſt vere saluator mundi. Scribūt hec vba Joā. 4.c. Que ōscripsit euāgelista ō benignitate miranda saluatoris nr̄i ihesu xp̄i exhibita mlieri samaritāe. grata io cūdissimaq; debēt esse fidelib⁹ cūctis q̄ñ i illis mystice ac spūaliter designat amor ardētissim⁹ quē saluator nr̄ dignat⁹ est hūano generi ōmōstrare. Dia eqdē q̄ fecit q̄q; dixit ab vtero vginis vsq; ad patibulū crucis ad salutē hoīuz ordinauit. ℙropterea nāq; ds fcūs ē hō vt pditū hoiez redimeret atq; ad regna celestia reuocaret. pcurauit āt q̄z tū in se fuit ñ solū mulieris samaritane sz in sup oīuz q sibi adherere volūt hereditatē i corruptā imarcessibilē ⁊ icōtamiatā i celis. Quapp vt ista ōuoti⁹ attētiusq; ptēplari possimus. i p̄ñti ꝺmōe pcurrem⁹ historiā samaritane sub titulo de amore xp̄i erga hūanuz gen⁹ qō sua beniuolētia charitateq; reparauit. sic̄ vba ꝓposita dñt. h ē ve saluator mundi. In qb⁹ tres amores distinguere possum⁹.

¶ ℙrimus dicitur amor peregrinans.

¶ Secundus amor manifestans.

¶ Tertius amor confortans.

¶ Qualit̄ xp̄s pegrinādo i pauptate ⁊ penalitate q̄siuit hoiez lapsuz. Capi.j.

ℙrim⁹ amor xp̄i hoi lapso mōstrat⁹ dū pegrinās. Voluit nāq; pegrinando ⁊ discurrēdo q̄rere oues errātes. qō notat i p̄ncipio euāgelij siue i p̄ma pte. Dicit nāq; ibi. Venit iesus in ciuitatē samarie q̄ dicit̄ sichar. Est āt Samaria vt ígt Bedda insignis palestine puincie ciuitas adeo vt tota regio ei sociata samaria dicat̄. De hac isup ita dic̄ Jsidor⁹. xiiij. li. ethimologiaꝝ. Samaria regio palestine ab oppido quodā nomen accepit qō vocabat samaria. ciuitas quondā regalis i israel. q̄ nūc ab augusti nomine sebastia nūcupat̄. hec regio inter iudeā ⁊ galileā media iacet. Ciuitas ḡ sichar erat i illa regiōe q̄ antigt⁹ dicebat sichē vt pz Ben. xxxiij. c. Jō ait Criso. loc⁹ ille erat vbi ꝓ Dina Simeō ⁊ leui grauē occisiōez fecerūt. Seqt̄ Joānes i euangelio iuxt̄ p̄dictū qō ōdit iacob ioseph filio suo. Dic̄ Nicho. de lira. q; iacob veniens de mesopotamia emit agrū ab emore p̄ncipe Sichē ⁊ ibi adtps habitauit iuxt̄ vrbē. Sz pp raptū Dine occisi sūt habitatores illi⁹ ciuitatis. ⁊ sic̄ cessat i possessiōe ei⁹. ⁊ illū locuz dedit ioseph. Vñ Ben. xlviij. c. dixit iacob. do tibi ptez vnā eꝝ frēs tuos quā tuli ō manu amorei in gladio ⁊ arcu meo. Ampliauerat iacob agꝝ quē emit addēs ⁊ ꝓuicinas possessiōes iusto bello q̄sitas. Ibi āt erat fons iacob. s. pute⁹ quez effodi iacob fecerat. Dicit nāq; Aug. in omelia p̄ñtis lectiōis. Dis puteus fons. sz ñ oīs fons pute⁹. vbi.n. aq̄ de terra manat ⁊ vsuz p̄bet haurientib⁹ fons dī. Sz si in ꝓmptu ⁊ supficie sit fons tm̄ dī. Si āt i alto ⁊ i pfundo sit ita puteus vocat̄ vt nomen fontis ñ admittat. In hoc loco sic̄ ait. Theophilus. Ex ꝓmemoratiōe fontis ⁊ p-

dij edocemur q ea q̃ p̃riarche pp fidez quã in deo habebãt adepti sũt indei pp ipietatẽ eoz pdiderũt. ⁊ eoz loca gẽtib⁹ tradita ũt. Fatigatus g̃ iesus qz hora erat q̃si sexta sedebat sic sup fontez discipuli ãt iuerãt i ciuitatẽ vt cibos emerẽt Sessio illa vt Criso. dicit pp laborẽ fcã est ⁊ vt expectaret discipulos. ⁊ pp estũ refrigerãs coz⁹ apõ fontẽ. dũ sic sederet venit mulier de samaria haurire aquã. sm Nicholaũ õ lira. Samaria ñ ẽ ꝺ nom̃ ciuitatis. sz gẽtis vel regiõis. qz illa mulier erat õ ciuitate sichez q̃ tunc erat metropolis samaritanoz̃. vt dic̃ Josaph⁹. rij. ãtiqtatũ li. Dixit iesus illi mlieri. da mihi bibere Ñdit illa. Quõ tu cũ inde⁹ sis a me bibere poscis q̃ sum mlier samaritana. Refert. Criso. Judeũ eũ extimauit a figura ⁊ locutiõe Nicho. vo õ lira dic̃. q cognouit eũz esse iudeũ p habitũ quẽ portabat. qz sic erãt indei distincti ab alijs i cultu dei ⁊ circũcisiõe ita ⁊ i veste. Quare vo indei abominabãt samaritanos multiplex rõ assignari põt Et p̃ma sz Criso. qz samaritani solũ ea que moysi sunt suscipiẽtes. pphetaz ñ multam curã habebãt. Scda qz samaritani colebãt deũ ⁊ ydola ⁊ errabãt dicẽtes deũ esse coz⁹ Tertia rõ sz Nicho. õ lira. qz samaritani molestias multas itulerũt iudeis i reedificatiõe tẽpli ⁊ ciuitatis. vt pz Hesdre. i. c. Sz i hac pte lra euãgelij dimissa ad pegrinãtẽ illũ oculos mẽtis nr̃e vtam⁹. Ipe vtiqz ꝺs incarnatus peregrinando ⁊ discurrẽdo alias nr̃as vt pastor sollicitissim⁹ pquisiuit. habuit ãt peregrinatio sua tres ꝓditiones.

¶ Prima fuit conditio penalitatis.

¶ Secunda paupertatis.

¶ Tertia diuturnitatis.

¶ Prima fuit ꝓditio penalitatis. Voluntarie qppe languoꝛes nr̃os tulit doloresqz portauit. Quis̃ enarrare sufficiat laboꝛes xpi quos tulit vigilãdo. oꝛãdo. p pcis ⁊ igratitudine hoiuz. sepissime lugẽdo. ambulando p̃dicãdo. iciunãdo ⁊ tãdẽ passiõez acerbissimã sustinẽdo. Expgiscere fidelis aia ⁊ i tuere regez celoz ⁊ dñz ñ solũ hac vice defatigatũ ⁊ sedẽtẽ sup fontẽ. Sz fatigatũ i pscpio angusto. fatigatũ in brachijs maternis dũ fugit herodẽ. fatigatũ i egypto. fatigatũ i ieiunio. fatigatũ i oꝛone. fatigatũ i sudoꝛe sanguineo. fatigatũ sub pedib⁹ capiẽtiũ illũ fatigatũ i viculis. fatigatũ i illusiõib⁹. fatigatũ i sputis ⁊ fetidis osculis. fatigatũ i colũna. fatigatum i cruce. O dura mẽs hoium. O duricies coꝛdiũ nr̃oz. fatigat xps ex amore. patit ex amoꝛe effudit sanguinẽ ex amoꝛe. Mozit ex amoꝛe. ⁊ nos eũ q nos tñ diligit diligere nolumus. Propterea Aug. i li. õ gnqz hereses. iducit xpz ita ad holez ingratũ loqntẽ. Cũ esses inimic⁹ p̃is mei reꝯciliaui te. Cũ iter mõtes ⁊ siluas errares q̃sini te. hũeris meis portaui te. laboꝛaui. sudaui. caput meũ spinis opposui. man⁹ meas ⁊ pedes clauis obieci. vt te mihi copularẽ ⁊ tu diuideris a me. ¶ Scda ꝓditio peregrinatiõis xpi fuit pauptatis dñ. n. in hac vita mãsit paupr̃ẽ vitã gessit. Exquo dicebat Mat. viij. c. Vulpes foueas hñt ⁊ volucres celi nidos fili⁹ ãt hois ñ hz vbi caput suũ reclinet. Notãduz tñ q q̃qz hic voluit cũ aplis aligd i cõi qõ colligit ex euãgelio. vbi dr̃ discipuli ãt abierãt i ciuitatez vt cibos emerẽt. Sz pp hoc dic̃ Aug. rij. q. i. i. c. habebat. habebat dñs loculos a fidelib⁹ ob lata ꝓseruãs ⁊ suoz necessitatib⁹ ⁊ alijs idigẽtib⁹ tribuebat. Et sup ps. Qui idẽ Aug. i gt. Habuit dñs loculos sic deñ ẽ õ gbusdã religiosis feminis q̃ mñstrabãt ei õ sua substãtia futur⁹ erat paul⁹ nihil tale aliq̃n q̃rẽs ⁊ oia, puincialib⁹ donãs: Sz qz multi infirmi ista quesituri erãt. magis ifirmoz̃ psonã suscepit Xps. sublimi⁹ paul⁹. nũqd ⁊ xpo sublimi⁹. xps qz misericoꝛdi⁹. Cuz. n. videret paulũ ista ñ cẽ q̃situz. puidit ne dãnaret q̃situz ⁊ pbuit exẽplũ ifirmo. hec ile. Et lz ita eẽ firmiter sit tenẽdũ nihilomin⁹ pauptatẽ semp vbo ⁊ exemplo sublimiter ꝓmẽdauit

¶ Tertia ꝓditio pegrinatõis xpi dr̃ diuturnitas. Trigita eteni trib⁹ ãnis multiplr̃ patiẽdo vt p̃dictũ est. aias nr̃as crabundas q̃ sinit. Hec ardoz huiuscemõi sitis de aiab⁹ inueniendis vllo vnq̃z tpe potuit eo extingui. Sitio dixit Samaritane da mihi bibere. Sitio insuper clamauit in cruce. Sitiebat vtiqz nr̃az salutẽ. O iesu bñdicte. O fili dei altissimi. tu sitis salutez nr̃am ⁊ nos totis viribus illã recusamus. Tu p̃ciuz tui

sanguinis ꝑ debito nr̄o soluis. ⁊ nos illd̄ cō
tēnim⁹. Tu ꝑie dolēs i cruce clamās Sitio
Sitio Sitio. ⁊ nos obaudim⁹. Et q̄ ē nr̄a i
gratitudo? que ꝑtinacia? queue seuitia? Au
ctorē vite audire nolumus q̄ malicia nr̄a
nos excecauit. dixim⁹ de amore ꝑegrināte.
¶ Qualiter xp̄s ex amore manifestauit ho
mini vitatē summi boni. falsitatē mundi. ⁊
sublimitatem dei. Capi. ij.

Secūd⁹ amor xp̄i generi hūano exhi
bit⁹ dr̄ manifestās. Manifestauit q
dez multa samaritane. q̄ isup oībus nobis
fecit ac voluit esse nota. ⁊ precipue tria.
¶ Primuz est summi boni veritas.
¶ Secundum est mundi falsitas.
¶ Tertium est dei sublimitas.
¶ Primū qd̄ manifestauit iesus ē sūmi bo
ni vitas. Errabat qppe mūd⁹ varijs diuer
sisq̄z opiniōib⁹ circa summū bonū. nec iter
ph̄os iuēt⁹ ē qspiā q suo igenio illud valeret
attigere. Quinimo cū d̄ illo varia fuissēt lo
cuti. tādē absq̄z imortalitate ꝯcludebat ho
minē fieri posse btm̄. Jō inqt Lactāti⁹ i. iij.
li. diuina. isti. ꝯ tales. Sūmū bonū qd̄ btm̄
facit n̄ pōt esse nisi i ea religiōe atq̄z doctri
na cui spes imortalitatis adiūcta ē. hec ille
Quisnā btm̄ cēseat eū q vel voluptate aī si
ne corpis oblectet̄. vel igenio ⁊ scia polleat
vel honestate nitescat. vel diuitijs affluat
vel glia tpali prefulgeat. ⁊ hmōi. cū oīa ista
velocissime trāseāt atq̄z deficiāt. Propte
rea xp̄s dicebat. Qui biberit ex aq̄ quā ego
dabo ei n̄ sitiet i eternū. sz fiet in eo fons aq̄
salienitis i vitā eternā. Aq̄ xp̄i ē d̄i gr̄a q̄ me
diante acqrit̄ eterna vita Apparet itaq̄z ꝙ
sūmū bonū esse nō pōt vbi eternitas deest.
Hāc āt eternitatez xp̄s p̄conizauit cuz dixit
Joā. ij. c. Sic d̄s dilexit mūdū vt filiū suuz
vnigenitū daret vt oīs q credit i illū n̄ ꝑeat
sz habebat vitā eternā. Et iterz. vj. c. Hec
volūtas p̄ris mei q misit me vt oīs q videt
filiū ⁊ credit in eū n̄ ꝑeat sz habeat vitā eter
nā. Et. x. c. O ues mee vocē meā audiūt ⁊
ego do eis vitā eternā. Et Mat. xix. c. Oīs
q reliq̄rit domū aut agros ⁊c̄. ꝑꝑ nom̄ meū
centuplū accipiet ⁊ vitā eternā possidebit.
Et. xxv. c. Jbūt hi i ignē eternū. iusti āt i vi
tā eternā. ¶ Scd̄z qd̄ manifestauit iesus ē
mūdi falsitas. dum dixit. Oīs q biberit ex
hac aq̄ sitiet iterz. In hoc fiqdē decipit mū
d⁹ dilectores suos ꝙ dū desiderata bōa tpa
lia largit̄. nunq̄z tn̄ aīuz satiare mētēq̄z qeta
re pōt. Hic Hiero⁹ ad demetriadē virginē
ita pulchre dicebat. Diuitiarz amor isatia
bilis ē. expleri nescit. honorz cupido celerē
rei habiture finez sine fine q̄runt̄. Nō ab re
igit̄ xp̄s dicebat samaritāe. O si scires do
nū dei ⁊ qs ē q dicit da mihi bibere. forsan
⁊ tu petisses ab eo ⁊c̄. qz xp̄s ꝑat⁹ ē benigne
gr̄az suā ꝯcedere oīb⁹ illā postulātib⁹. Sed
mortales miseri qn̄q̄z cū deo ꝯtēdere n̄ eru
bescūt. Cur iqūt quos dānādos p̄sciuit crea
re voluit. Cur n̄ oēs an̄q̄z peccarēt i gr̄a sua
cōfirmatos ipeccabiles reddidit. Cur hoī
peccare volēti ipedimētū n̄ p̄stat ⁊ similia.
Quib⁹ ꝯsulim⁹ ista n̄ eē q̄rēda. cū bon⁹ deus
oīa bn̄fecerit. sed tm̄ ꝯsiderem⁹. ꝙ qsqs ille
sit q saluari velit ⁊ gr̄az d̄i d̄siderat nūq̄z si
bi denegat̄. Nolūt gr̄az dei q tpaliū bonorz
amore d̄cepti i illorz fragili breuiq̄z vsu be
atos se putāt. Nō ꝑcipiunt hi ea q̄ dei sunt.
Quinimo iflāmauere idies ad terrena ista
⁊ trāsitoria bona ꝯcupiscēda. Hoc mystice
apparet i samaritana. q̄ dū audissz a xp̄o cō
ditōez aq̄ spūalis corpalē aquā itelligebat ⁊
affectabat. Aiebat. n. dn̄e da mihi hanc a
quā vt n̄ sitiā neq̄z veniā huc aurir̄. Ubi dic̄
Aug. Adhuc ista mulier carnē sapit. d̄lecta
ta est n̄ sitire. ⁊ putabat h̄ sz carnē a dn̄o sibi
esse ꝓmissuz. Dederat. n. de⁹ aliqn̄ suo suo
helie vt ꝑ q̄draginta dies nec esuriret nec si
tiret. Qui hoc potuit dare ꝑ q̄dragita dies
n̄ poterit dare sp̄? Delectata ḡ tali munere
rogat vt ei aquaz viuaz daret. Dixit āt ie
sus illi. Uoca virz tuū. i. sz Aug. p̄senta itel
lectū tuū. sz litteralit̄ itelligēdo hoc dicebat
xp̄s vt declararet sibi turpitudinē suā. Nā
cū illa dixisset se virz nō habere. xp̄s illā be
nigne redarguit reuelādo sibi ꝙ qnq̄z viros
habuisset. post quorz mortē successiue adul
teriū accepisset. ¶ Tertiū qd̄ xp̄s manife
stauit ē dei sublimitas. qz n̄ ē ipe dn̄s oīum
aliqd corporeū ⁊ vile vt falso estimarūt ple
riq̄z. de qbus dixit in p̄mo sermone huius
operis. Propterea ꝯfundit̄ stulticia gētiū
que post idola cucurrerunt. ⁊ ineptia illorz

q vel hoīes vel animalia vel celestia corpora deos esse dixerūt. Audiāt hi oēs xp̄m samaritane loq̄ntē. Illa nāq̄ vt Criso. ait. A xp̄o rep̄hē sa ñ ꝯtristata ē. neq̄ dimittēs fugit sed admirat̄ magis ⁊ imorat̄. dixitq̄ xp̄o. dñe vt video ꝓpha es tu. p̄res nr̄i i mōte hoc adorauerūt. ⁊ vos dicitis q̄ hierosolymis ē locus vbi adorare oz. indei qppe dicebāt q̄ ñ licebat orare nisi i tēplo a Salomōe ꝯstructo. Samaritani v̄o asserebāt esse orādū i mōte samarie. ꝫ Nicholaū de lira. Ille erat mons gariziz i quo filij israel bñdixerūt deū qñ itrauerūt terrā ꝓmissiōis Et vocabant samaritani Jacob ⁊ patriarchas p̄res suos. siue q̄ ipsi legē moysi tenebāt. siue q̄ iacob ⁊ filij ei⁹ i ptibus illis habitauerūt. siue q̄ ille mōs ex hereditate iacob ad eos ꝑuenerat. Rñdit itaq̄ iesus mulieri. Crede mihi q̄ veniet hora qñ neq̄ i mōte hoc neq̄ i hierosolymis adorabitis p̄rem vos adoratis qd̄ nescitis. nos adoram⁹ qd̄ scim⁹. q̄ salus ex iudeis ē. Dicit Criso. Samaritāi qdē qd̄ nesciebāt adorabāt qm̄ localē ⁊ corpalē estimabāt deū nihil de eo plus imaginātē q̄ d̄ ydolis. ⁊ iceirco cultū di cū cultū d̄monū miscuerūt. Subdidit xp̄s. Sz venit hora ⁊ nūc ē qñ v̄i adoratores adorabūt p̄rez i spū ⁊ v̄itate. nā ⁊ p̄r tales q̄rit q adorēt eū. Spūs ē d̄s ⁊ eos q adorāt eū i spū ⁊ v̄itate adorare oz. Nō placuit mulieri snia xp̄i. voluissz. n. q̄ xp̄s diceret i mōte illo esse orāduz. Et ꝓpterea dixit. scio q̄ messias veniet q d̄r xp̄s. cū ḡ venerit ille nobis ānūciabit oīa. Dic̄ ei iesus. Ego sū q loquor tecū. Et ꝯtinuo venerūt discipuli ei⁹ ⁊ mirabāt̄ q̄ cū muliere loq̄bat̄ xp̄s. Admirabāt̄ iqt sic ꝑ abundātē xp̄i māsuetudinē ⁊ hūilitatē qm̄ ita ꝑspicu⁹ existēs sustinuit loq cū tāta benignitate mulieri iopi ⁊ samaritane. Relicta v̄o ydria sua abijt festina mulier i ciuitatē dicēs. Venite ⁊ videte hoīez q dixit mihi oīa q̄ feci. nunqd ip̄e ē xp̄s? Quare multi d̄ ciuitate venerunt ad illuz audiētes q̄ samaritana referebat. Nā vt dic̄ Nicho. d̄ lira. Samaritani erāt i suspēso d̄ aduētu xp̄i de ꝓximo. tuz ꝑꝑ iplectōez tp̄is. tū ꝑꝑ p̄dicatiōez Joānis cuius p̄dicatio tunc erat famosa ⁊ de xp̄o ꝓclamata. Jō facilius crediderunt verbo mulieris.

¶ Qualit̄ xp̄s ex amore ꝯfortauit discipulos vt predicarent. Ca. iij.

Vertiꝰ amor xp̄i generi hūano exhibit⁹ d̄r ꝯfortās. Cōfortauit siqdē discipulos vt ꝑ salute hoīuz p̄dicarent. Et vt eoꝝ p̄dicatio efficax fructuosaq̄ haberet̄. tripliciter illam docuit exercendam.

¶ Primo feruenter.

¶ Secundo letanter.

¶ Tertio perseueranter.

¶ Prīo docuit discipulos p̄dicare feruenter cū d̄siderio. s. salutis ꝓximi. nā d̄ illa magis dz esse p̄dicator sollicitus q̄ d̄ ꝓp̄a corporali necessitate. Hic ē q̄ cū tp̄s istaret comodēdi voluit benignus iesus differre vt itēderet p̄dicatiōi. dās exēplū alijs silit̄ faciēdi. Et hoc ē qd̄ d̄r i euāgelio. Interea. i. añq̄ venissēt samaritani rogabāt eū discipuli eius dicētes. Rabbi māduca. Ille aūt dixit eis. Ego aliū cibuz habeo māducare quem vos nescitis. Hic Theophilus ait. Dñs sciēs q̄ samaritana totā ciuitatez ad eū attraheret hoc discipulis significauit dicens Ego cibū habeo māducare quez vos nescitis Et Criso. hoīuz salutez h̄ cibuz vocauit. oñdens q̄tū d̄sideriuz hz nr̄e salutis. Dicebāt ḡ discipuli adinuicez. Nunqd aliqs attulit ei māducare? Rudes adhuc erāt ⁊ d̄ cibo corpali putabāt xp̄z loq. At ip̄e subdidit. Me⁹ cibus est vt faciā voluntatem eius q misit me. s. vt ꝑficiā opus eius vt p̄dicādo samaritanos ꝯuertā ⁊ i cruce moriendo ac meū sanguinem fundendo. ꝓ pcis hoīuz satisfaciā. O si videremus xp̄z labia sua dulciora sup mel ⁊ fauuz apientez. audiremusq̄ suauissimā vocez eius dicentem. Meus cib⁹ est vt faciā volūtatez p̄ris mei q misit me. pieq̄ ꝯsiderare vellemus ardorez sui cordis quo feruentissime nr̄az salutez exoptatis vtiq̄ viscera nr̄a ꝯmouerentur. Qd̄ si ñ fieret duriores petris imaniores beluis ⁊ idomitis feris crudeliores merito censendi erim⁹. Dicebat ḡ discipulis. Nōne vos dicitis q̄ adhuc q̄ttuor menses sunt ⁊ messis venit. q̄si dicat lz tp̄s messis corporalis adhuc distet. tū tp̄s messis spiritualis istat. Dr̄ āt messis collectio frugū.

z ad similitudinem huius messis spiritualiter dr vocatio hoiuz ad fidē. p quā congregabūt hoies i dñi horreū. Un segit. Ecce dico vob leuate oculos vros z videte regões qz iā albe sūt ad messez. hoc dicebat pp samaritanos veniētes ad ipz iā dispositos ad credēdū. ¶ Scdo docuit discipulos pdicare letāter vt. s. psideratōe pmij ñ euitarēt pdicādi labores. Dic. n. samaritani iā erāt dispositi ad credēdū p pdicatōez xpi. ita ēt xps videbat multitudinē gētiū p totū mūdū cito congregādā i horreū ecclesie p pdicatiōem aploz. ex q pdicatōe meruerūt pmiū eterne vite. Et hoc ē q dr. Et q metit mercedē accipit. i pñti. n. ē pma messis p quā hoies adducūt ad fidē. z i hac messe messores fuerūt apli. Ultia vo messis erit i iudicio qñ colligēt fideles itra horreū glorie. z tūc messores erūt āgeli. Et iō segt. Qui congregat fructū. i. multitudinē fideliū reponēdā i vitaz eternā. qz pacto iudicio reponent i horreo glorie p misteriū āgeloz. Et qz xps locut ē d messe spūali p similitudinē messis corpalis. iō oñdit i quo ē similis z i quo dissimilis. Ad cui intellectū sciēdū q apō iudeos erat puerbiū d hoc q qñ aligs multū laborabat i re aliq z ali reportabat fructū dicebat puerbialit. Un semiat z ali metit. qsi diceret. Un laborat z ali gaudet. Et sic aliqñ ptigit d messe corpali. q ab vno aliqn seminat. z ab eo hoste irruēte colligit. De messe vo spūali sic ē. q alij semiauerūt z alij messuerūt. qz patriarche z pphe antiq semiauerūt pma semīa fidei sz apostoli messuerūt. in totū populū ad pfectōez fidei reduxerūt. Uerūtū vterqz reportat gaudiū. qz tā pphe antiq q et apostoli pp meritū laboris sui recepti sūt ad celeste gaudiū. Et i hoc nō tenet puerbiū d messe corpali de q ñ gaudet seminās si ab alio metat. Et hoc est qd dr vt z q seminat simul gaudeat z q metit. s. pphe z apostoli. i hoc. n. vbo vez ē. i. puerbiuz ecclesie. p tāto hz locū i pposito. qz ali ē q seminat. s. patriarche z pphe. z ali ē q metit s. apostoli. Jō segt. Ego misi vos metere. i. ad pfectiōez fidei adducere. qd vos ñ laboraūstis pphe. n. z patriarche multū laborauerūt i dnūciādo aduētū xpi z arguēdo infidelitatē populi. pptereā subdit. Alij laborauerūt z vos i labores eoz introistis. qz. s. prophias ab alijs pnūciatas pdicabitis. ¶ Tertio docuit xps discipulos pdicare pseuerāter. qz māsit ipe cū samaritanis duos dies Dr nāqz in euangelio. Ex ciuitate āt illa. s. Sichar multi crediderūt i eū samaritanorū pp vbū mulieris testimoniū phibētis qz dixit mihi oia q cūqz feci. Istd testimoniuz videbat efficax ex duob. Prio qz dicebat d honorē suū ex zelo vitatis. Scdo qz oñdebat eū scire talia q ñ poterat scire via hūana. Uerūtū qz hoc testimoniū ñ fuit nisi q dā psuasio ad credēdū. qz pfectio fidei iporū fcā ē p xpz. Jō subiūgit. Cū igr venisset ad illū samaritani rogabāt eū vt ibi maneret z acquieuit petitōi eoz Et multo plures crediderūt i eū pp pmōez ei q a pncipio. z plerīqz dicebāt mulieri. qz iā ñ pp loqlā tuā credim. ipi. n. audiuim ab ipo. s. q ē ds z hō. z scim firmiter credēdo qz h ē ve saluator mūdi Qui p totū innūeris bñficijs hūano generi collatis oēs dbitas grās psoluam. vt sic mereamur igredi regnuz celoz. Amē.

¶ Ser. xvj. d mirabili resurrectiōe lazari.

Tatim pdijt q fuerat mortu. Scribūt hec v ba Joā. xj. c. Et si oia mirabilia q fecit xps mētes nras in admiratōes pducere debeāt. id tū p ceteris efficit stupēda resurrectō lazari. Jō Aug. i omelia ita ingt. Inter oia miracula q fecit dns lazari resurrectio pcipua pdicat. Sz si attendim qs fecerit. delectari debem poti q admirari. Ille suscitauit hoiez q fecit hoiem. plus est hoiez creare q resuscitare. hec ille. Qz vo i tāto miraculo z fides roborat duz potentia diuinitatis xpi oñditur. z spes ad imortalitatez subleuat. Ideo in presenti sermōe de lazaro resuscitato dicemus. de quo tria erunt mysteria contemplanda.

¶ Primuz dicit infirmitatis icurabilis.

¶ Secunduz mortis indubitabilis.

¶ Tertium resurrectionis mirabilis.

¶ De infirmitate icurabili lazari p q curāda miserūt sorores ei nūciū ad iesuz. La. s.

Primū myteriū ptēplādū de lazaro resuscitato dr infirmitatis icurabilis.

Hoc vtiq; ꝯtinet in. i. pte euangelij vbi sic scribit euangelista. Erat qdaz languens lazarus. dicit Nicholaus de lira. Qd ifirmitas eius erat mortalis eo ꝙ languebat. deficientibus quasi viribus ⁊ via nature curari nō poterat. Seqt littera A Bethania de castello marthe ⁊ marie soroꝝ eius qꝛ i illo castello iacebat infirmus. Erat āt Bethania iuxt hierusalez q̄si stadijs qndecim. Maria āt erat q̄ vnxit dñz vnguento ⁊ extersit pedes eius capillis suis cui⁹ frater lazarus ifirmabat. Utrū āt hec maria fuerit illa peccatrix d̄ q̄ scribit Luce. vij. c. varie loquunt doctores. Hiero⁹. n. ⁊ Crisosto. dicūt istā fuisse aliā. Uñ illa dr̄ peccatrix. hec scā ⁊ honesta. ⁊ pp hoc nomē illi⁹ tacet isti⁹ āt nomen h̄ exprimit ⁊ ambe vnxerūt xp̄m Sz illa fecit hoc ex pcōꝝ suoꝝ ꝯpunctione. ista ex deuotiōe. Gre. vo ⁊ Aug. dñt ꝯriuz. vñ i li. d̄ ꝯsensu euāgelistaꝝ dic Qd ista maria bis vnxit dñz. sumens argumentum qꝛ Joānes dicit hec vnxit i p̄terito exp̄mens vnctiōem peduz. ⁊ i seq̄nti ca. explicat secūdam vnctiōez capitis. p̄ma āt vnctio fuit ex ꝯtritiōe quaz lucas narrat diffuse ⁊ h̄ breuiter repetit. Scda vo vnctio fuit ex deuotiōe. huic opiniōi adheret scā mr̄ ecclesia. vt pleni⁹ posui i q̄dragesimali. Ergo ad lazaꝝ redeamus Miserunt qdez sorores ei⁹ curatiōez fratris desiderantes ad iesuz dicentes. Dñe ecce quē amas ifirmat. Queret h̄ aliqs cur ñ iuerunt ipse p̄sonalit. Ad hoc ita Criso. inqt. Jō ñ iuerūt ad xp̄z sic cēturio ⁊ regulus qꝛ vehementer ꝯfidebant de xp̄o pp multam familiaritatem quā habebāt ad euz ⁊ qꝛ a luctu d̄tinebant. Theophilus vo ait. Mulieres erāt q̄s ñ decet d̄ facili domū exir. Hoc Hiero⁹ i epistola ad Eustochiuz. docet. Rarus ait tibi sit egressus i publicuz martyres tibi q̄rant i cubiculo. Distabat itaq; a Bethania xp̄s p dictā. postq̄z. n. iudei voluerūt euz lapidare ex eo ꝙ dixerat. Ego ⁊ pr̄ vnuz sumus ip̄e d̄ manib⁹ eoꝝ euadēs abijt trās Jordanē ad quē ñ iuerunt sorores lazari rōnib⁹ p̄dcis. sz miserūt nec dixerunt veni. qꝛ amanti sufficit nunciar̄ necessitatē amici. Audiēs āt iesus dixit eis. s. rñdēdo p nūciū. Infirmitas hec non est ad mortez. sz p gloria dei. vt glorificet filius dei p eaz. Nō est p hoc itelligēdū vt doctores sci declarant ꝙ lazarus sz opiniōez quorundā hereticoꝝ ñ fuit vē mortu⁹ qꝛ sic destrueret veritas euāgelij. cū tñ ifra xp̄s dicat. lazarus mortuus ē. Sz p tāto dr̄ Infirmitas hec ñ est ad mortez. qꝛ ñ tendebat ad mortez ibi sistendo pp resurrectiōez Hinc Theophil⁹ Dic. Ipsa mors ñ erat ad mortez. sz poti⁹ ad miraculum. quo fcō crederent hoīes i xp̄z ⁊ vitarent verā mortez Jō dixit. sz p gloria dei ⁊c. qꝛ. s. i resurretione lazari manifestari debebat virtus ⁊ potētia diuinitatis q̄ erat i xp̄o q ver⁹ hō erat ac verus deus. Ut āt audiuit qꝛ infirmabatur. Tunc qdem mansit i eodez loco. s. trās iordanē duobus diebus expectando. vt refert Criso. vt lazarus moreret ⁊ sepeliret essetq; quatriduanus anteq̄z illuc accederet ad maiorem certitudinem miraculi.

¶ De morte lazari ⁊ d̄ v̄bis xp̄i cū apostolis añq̄z iuisset ad lazaꝝ suscitādū. Ca. ij.

Secunduz mysterium ꝯtemplandū de lazaro resuscitato dr̄ mortis idubitalis. naz idubitāter lazarus mortuus est. qd̄ xp̄s discipulis voluit sapiētissime ꝓpalare. Dixit. n. eis. Eamus iterum in iudeam. Dñt ei discipuli. Rabbi nunc querebant te iudei lapidare ⁊ tu iteruz vadis illuc. q̄si dicāt ñ est tibi nec nobis securuz. Rñdit iesus. Nōne duodeciz hore sūt diei si qs ambulauerit i die nō offendit qꝛ lucez huius mundi videt. Si autez ambulauerit i nocte offendit. qꝛ lux ñ est i eo. Hic sz aliquos appellat se diez. ⁊ duodeciz apostolos. xij. horas. ac si dicat. hore sequuntur diez ⁊ ñ dies horas. Sic ⁊ vos debetis seq voluntatē meaz ñ ego vestrā. Et iō si voluntatez meaz q sum dies secuti fueritis ñ offendetis. si aūt voluntatē vr̄am q̄ est nox secuti fueritis offēdetis. Vel aliter pōt itelligi s̄m Nicholaū de lira. Nōne duodeciz hore sunt diei. nō debetis credere ꝙ iudei p̄seuerēt i voluntate me lapidādi qꝛ sic hore mutabiles sunt sic ⁊ affect⁹ hoīuz qnīmo sepius i die mutat cor hoīs q̄z hore. Et iō si qs ambulabat in die. i. sancte iuste ⁊ pacifice nō offendit. Et s̄m p̄mam expositiōez. q

ambulabat in die. i. mecuz q'sum lux mũdi faciẽs diẽ gfe. ñ offendit. i. securus dz esse q: lucẽ huius mundi videt. i. meipsuz. Si gs ãt ãbulauerit i nocte. i. sine p̃sentia mea offendit. postq̃ sic dixit reuelauit mortẽ lazari noie somni exp̃mẽs illã. Lazarus ingt Amic⁹ nr̃ dormit sz vado vt a sõno excitẽ euz. Hic Aug. ait. Nõ ãt dixit dormit vex dixit. dño dormiebat hoib⁹ mortu⁹ erat q eũ suscitare ñ poterãt. Mã dñs tãta facilitate excitabat de sepulchro quanta tu excitas dormientez de lecto. Dixit g̃ dormit sz potẽtiaz suaz. hãc ãt cãz sui itineris vt diẽ Nicholaus de lira. assignauit vt assecuraret discipulos. q̃si dicat ñ debetis timere q: ñ vado ad disputãduz cuz iudeis. sz ad lazar̃ suscitãdum. Alt discipuli rñdere. Dñe si dormit saluus erit. i. ex quo. dormit signum est sue curatiõis. nõ est necessariũ q̃ vadas illuc. Modum. n. erãt assecurati ad plenuz p vba xpi. q: adhuc erãt infirmi z ipfecti. Sz graue vi nonnullis q̃ discipuli crediderint dñz velle ire tã longaz viã ad hoiem excitãduz. Pro qb⁹ ita refert Criso. Istud dicemus qm̃ extimabant hoc enigma esse q̃lia multa loq̃bar. q: ẽt erãt rudes z i timore positi male capiebãt vba xpi Jõ instabãt ne rediret i iudeã. Tunc manifeste locutus ẽ dicẽs. Lazarus mortu⁹ ẽ z gaudeo ñ. s. ꝺ morte eius absolute. sz pp vos vt credatis z i fide ꝓfirmemini. qm̃ nõ erã ibi z tñ mors illius mihi nota fuit. Sz eam⁹ ad eũ. Dixit thomas. s. alijs discipulis. Eamus z nos z moriamur cũ eo. ptulit hec vba tho. sz aliquos ex quadã despatiõe. Vel ꝑm alios ex amore et dilectiõe. q̃si diceret meli⁹ ẽ nob cũ illo mori q̃ sine illo viuere. Venit g̃ ihesus z inuenit euz quattuor dies iã i monumẽto habẽtẽ. Quattuor dies dicit ad oñdẽdũ certitudinez mortis. q: lz sint alique infirmitates latẽtes qb⁹ vi aligs mortuus ad tps hoc tñ nõ durat p q̃ttuor dies. Dicit ẽt i monumẽto. s. i terra reclusus q: dato q̃ fuisset ibi positus viuus. nihilominus i tanto tpe fuisset ibi mortuus. Multi ãt ex iudeis venerãt ad marthã z mariã vt ꝓsolarent̃ eas de fratre suo. Sz quõ ingt Criso. iudei ꝓsolabant̃ dilectas a xpo. cuz iaz statuissent q si qs xp̃z ꝓfiteret ex̃ sinagogã fieret. Sz pp calamitatis necessitatẽ aut q̃si nobiles hãc mulieres reuerẽtes eas ꝓsolabãt. aut q: hi aderãt q nõ mali erãt multi. n. ex ipis credebãt. hec ille. Martha g̃ vt audiuit q: venit iesus. ipsa. n. habebat curã domus. Et iõ ꝑmo ẽ ei nunciat⁹ aduentus xpi p aliquẽ q illuz ꝓuenerat z occurrit illi reuerenter z deuote. Maria ãt domi sedebat cũ iudeis q ad eas venerãt. Dixit g̃ martha ad iesuz Dñe si fuisses h̃ frater me⁹ ñ fuisset mortu⁹ Ex hoc apparet q credebat ipsuz potuisse ꝓseruare fratrez suuz a morte tñ impfecte credebat q: vi inuere q ñ posset xp̃s tãtuz absens q̃tum p̃s. Subdidit martha. Sz z nunc scio q: q̃cunq̃ poposcris a deo dabit tibi ds. Ui p hoc q ñ fuisset bñ edocta de eius diuinitate q: nõ dixisset q̃cunq̃ poposceris. sz q̃cunq̃ iusseris fiẽt. Dixit illi iesus. Resurget frater tuus. hoc illa itellexit ꝺ resurrectiõe futura. Ppterea rñdit. Scio q: resurget i resurrectõe i nouissimo die. lo q̃bar ãt de resurrectiõe generali ꝑm Criso. vel q: audierat multa a xpo de resurrectione loq̃nte. Vel q: erat ꝺ secta phariseoz q resurrectoez ꝓfitebant̃ ex vbis scripturar. Dixit ei iesus explicãs itẽtiõez suã ꝺ resurrectiõe ꝓpinq̃. Ego suz resurrectio z vita. Suz. s. vita p essentiã pp qꝺ suz cã vite oibus viuentib⁹ z possuz dare vitã mortuis Quia qꝺ ẽ tale p essentiã est cã oiuz alioz q̃ sũt p pticipatõez vt hĩ. ij. Methaphi. Qui credit i me ẽt si mortu⁹ fuerit viuet. Et ois q viuit z credit i me ñ morietꝫ i eternũ. credis hoc. Nõ petit q̃si ignoras sz q̃rẽs ei⁹ cõfessiõez ad meritũ. q: ore fit ꝓfessio ad salutẽ. Alit illi vtiq̃ dñe. p vba. n. xpi erat i fide istructa. plenius i fide q̃ añ qꝺ pz ex eius sequnti ꝓfessiõe. Ex q̃ ꝑmo exprimit xpi dignitas sacerdotalis z regia cuz dr. Ego credidi q: q: tu es xp̃s. i. vnct⁹. vnctio debebat regibus z sacerdotibus. Scꝺo explicat xpi xpi diuinitas cũ segt filius dei. s. naturalis. Tertio ponit incarnatiõis vitas cuz subdit. q̃ hũc mũduz venisti. ñ p loci mutatõez. sz p carnis assumptiõez. Et cuz hoc dixisset a xpo edocta abijt z vocauit mariã sororem suã silẽtio. Criso. ait. Jõ occulte sororẽ vo-

cat. qz si sciuissent iudei xp̃z aduenire recessissent ⁊ non fuissent testes miraculi. Dixit itaqz Martha sorori. ¶Mg̃r adest ⁊ vocat te. ¶Nō est credenduz hoc loco marthā fuisse mentitaz. cū dixit vocat te. qz nō fuit ab euāgelista exp̄ssuz cuz id euangelista fecerit pp brevitatē. Ut āt maria audiuit marthā surrexit cito ⁊ venit ad xp̃m. q nōduz venerat i castelluz sz erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei martha. iudei ḡ q erāt cū ea i domo ⁊ ꝓsolabant eā: secuti sunt eā dicētes qz vadit ad monumentū vt ploret ibi. maria ḡ cuz veniss̄et vbi erat iesus videns eū cecidit ad pedes eius ⁊ dixit ei. Dñe si fuisses h̄ frater me⁹ nō fuiss̄z mort⁹. Alt iesus vt vidit eā plorātē ⁊ iudeos q venerāt cuz ea plorātes ifremuit spū ⁊ turbauit semetipm ⁊ dixit. vbi posuistis eu⁹? ¶Hic dic̄ Bedda. Non oia dixit maria q̄ Martha ptulerat. qz ꝓsueto hoiuz more p̄ lachrymis nō oia q̄ voluit pferre potuit. Et de xp̃o ait Criso. Marie loq̄nti nihil xp̃s logt. neqz ea dic̄ q̄ sorori dixerat. Turba. n. aderat multa ⁊ nō erat tp̃s illoz vboz. Sz ꝓdescendit ⁊ humiliat humanā naturā denudās. Infremuit ḡ spiritu ⁊ turbauit seip̃z. Dic̄ Nicho. ō lira. Fremit⁹ ꝓsurgit ex idignatiōe. Iste ḡ xp̃i fremitus, pcedebat ex indignatiōe ei⁹ ꝑ diabolu⁹ p cuius suggestiōez mors itrauit i mundu⁹. quē erat cito debellatur⁹. ¶Turbatio āt illa pcedebat ex ꝓpassiōe lazari ⁊ sororꝫ ei⁹. Sciēdū tñ q̄ iste passiōes ⁊ ꝓsimiles ñ fuer̄t i xp̃o vitiose sz magis vtuose. qz ñ erāt puer tētes iudiciū rōis sz magis seq̄ntes ⁊ p ipz excitate. aduertēdū isup p eo q̄ xp̄s dixit. vbi posuistis eū. qz ꝑ Aug. i li. ō vbis dñi. ¶Nō lo cū sepulti ignorare credi ꝺz sz fidē ppli approbar volebat. Ut āt dixer̄t ei veni ⁊ vide ⁊ iter vsus monumētū cepit. lachrymat⁹ ē iesus Lachrymabat q̄dē ex ꝓpassiōe ⁊ pietate tanqz verus hō. lachrymabat ēt vt pie ꝓsiderare possum⁹ pp ea q̄ q̄ntadecima futura die vētura erāt sup euz. Itaqz intra semetipz flēdo dicebat. O lazare mi dilecte ego plorādo ad tuuz monumentuz accedo. Et. xv. die seq̄nti magdalena cum mulieribꝰ ⁊ mr̄e mea bñdicta ō cruce depositū plorādo me ad monumētū nouū adducēt. O lazare mi ego hodie eruaz te a faucib⁹ mortis ⁊ q̄ntadecima die ego p salute hoiuz illius ptāti me subdā. O lazare mi aia tua exaudiet vocē meaz de iferis ⁊ corpi vniet. ⁊ xv. die clamabo i cruce ⁊ igrati hoies ñ audiēt me vocātē. iudei āt videtes xp̃m flere dicebāt. Ecce quō amabat lazar. Quidā i sup ex ipsis dicebāt. ¶Nō potuit h̄ q aperuit oculos ceci nati facere vt hic nō mor̄eret.

¶ Nō, q̄nqz sūt ꝓditiōes q̄ oñdūt certitudinē miraculi i resurrectiōe lazari. La. iij.

¶ Certiū mysteriū ꝓtēplādū de lazaro resuscitato dī resurrectiōis mirabilis. i quo q̄nqz sī ꝓsiderāda q̄ faciunt ad miraculi certitudinez ⁊ magnificentiā.

¶ Primum est sepulchri descriptio.

¶ Secundum lapidis amotio.

¶ Tertium christi adoratio.

¶ Quartum lazari vocatio.

¶ Quintum subita resurrectio.

¶ Primuz ꝓsideranduz est sepulchri ōscriptio vt āt dicit textus euangelij. Jesus rursus fremens in semetipso venit ad monumentuz. i. q̄uenit siue applicuit. Fremitus āt ille ⁊ indignatio fuit pp iudeos ō illo ini que murmurantes. Erat aūt spelunca ⁊ lapis suppositus erat ei. Spelunca vt dic̄ h̄ Bedda est rupis vocata. ¶ Scōz ꝓsiderāduz dī lapidis amotio. dixit q̄dez iesus tollite lapidem. Criso. hoc dixit vt eos testes faciat miraculi. ¶Rñdit Martha. dñe iam fetet q̄triduan⁹ est. sz Theophiluz hoc martha tanqz diffidens dic̄ veluti ipossibile credens posse frēz suscitari ob diez diuturnitatez. Uel sz alios. hec vba ñ sunt despationis sz poti⁹ admiratōis. Dixit illi iesus. ¶Nōne dixi tibi q̄ñ si crediderīs videbis gloriaz ō. i. gloriosaz ei⁹ vtutez i suscitatiōe fris tui. Tulerūt ḡ lapidē ad p̄ceptū xp̃i. ¶ Tertiuz ꝓsideranduz ē xp̃i oratio. Uoluit q̄dez orare vt ꝓfunderet maliciaz iudeoꝝ q̄ sibi imp̄ebant q̄ faciebat miracula vtute demonū. Quare eleuatis oculis sursuz dixit. ¶P̄ gr̄as ago tibi q̄ñ audisti me. Deus. n. p̄ celestis magnificentissimus ē. Et iō ex gr̄a actōe ō pteritis ad p̄stāda bñficia seq̄ntia p uocat. hoc vtiqz ē ppuz magnifici vt hz. iiij Ethicoꝝ. Subiūxit i oratione xp̄s. Ego āt scie

baz qꝛ semp me audis. sed pp populũ q cir
cũstat dixi. vt credãt qꝛ tu me misisti. Sciẽ
dũ h q orare pr̃em ꝯuenit xp̃o rõne hũani-
tatis in q̃ minor ẽ pr̃e ñ rõne diuinitatis in
q̃ ẽ ei eq̃lis. ¶ Quartũ ꝯsiderãdũ est lazari
vocatio. postq̃z. n. sic orauit clamauit voce
magna. lazare veni foras. Dic̃ h Theophi
lus. Altiꝰ clamauit vt gentiliũ ora refrenet
fabulãtiũ in tumulis esse aias defunctorũ.
Clamat igit̃ q̃si aduocãs de lõginquo. Vel
sm Nicho. d lira. Clamauit voce magna
qꝛ si dixisset i silẽtio. possent aduersarij dice
re q vba magica ꝓtulisset. ¶ Quintũ cõsi-
derãdũ dr̃ subita resurrectio. Sati nãq̃z ꝓ-
dijt q fuerat mortuꝰ ligatus manꝰ ⁊ pedes
institis. ⁊ facies sudario erat ligata. h decla
rat̃ virtꝰ diuina. ñ solũ suscitãdo mortuũ sz
ẽt faciẽs exire ligatũ. In hoc insup apparet
certitudo miraculi inquãtũ exiuit lazarꝰ eo
mõ quo fuerat i sepulchro positꝰ. Dixit eis
iesus Soluite eũ. fecit hoc vt accedentes
deprope ⁊ tãgẽtes ex visu ⁊ tactu essent te-
stes miraculi subiũxit xp̃s. Et sinite abire.
vt oñdet̃ vere suscitatus p opa vite. cuius-
mõi est ambulatio ⁊ comestio ⁊ silia. Mul
ti g̃ ex eis q venerãt ad mariã ⁊ marthaz ⁊
viderãt q̃ fecit iesus crediderũt in eũ. Qui
dã ãt ex ipsis abierũt ad phariseos ⁊ dixe-
rũt eis q̃ fecit iesus. Dñt doctores aliq q id
fecerũt bono zelo moti. volẽtes ex miracu
lo viso refrenare irã eoꝝ ꝯ iesuz tãq̃z irrõna
lẽ. Alij vo asserunt. q ex malignitate moti
fuerũt ad hoc. qꝛ ex visis signis bõi ⁊ electi
ꝯuertunt̃. mali obdurãt̃. Et hoc magis vr̃
ex lr̃a seq̃nti. vbi agit̃ de ꝯgregatiõe phari
seoꝝ ad tractãdũ d morte xp̃i. Exp̃imur sic
eẽ i pplo xp̃iano i quo multi audiẽtes enar
rari exq̃sita opa xp̃i. afficiunt̃ spũali leticia.
plerique vo illa deridere solẽt. ⁊ qd grauiꝰ est
negãt ⁊ ipugnãt vitatẽ ꝓphaꝝ aplorꝝ marty
rũ doctoꝝq̃z testimonio ꝯprobatã. Mẽda
ciũ inqunt est q lazarus resurrexit. O stulti
O tardi corde ad credẽdũ. vos mendaces
estis vos filij diaboli. q euangeliste Joãni
vgini di electo acqescere recusatis. Jp̃e vti
q̃z lazari resuscitati texuit historiã q oia ocu
late pspexit. Ergo oi ĩfidelitate dposita. de
mꝰ gr̃as xp̃o nr̃o redẽptori q sic̃ lazaꝝ qua-
triduanũ suscitauit a monumẽto ita i fine se
culi resuscitari faciet oẽs hoies mũdi vt in
eternum damnentur iniq. Justis vero tri-
buatur premium vite eterne. Amen.

¶ Sermo decimusseptimꝰ d pijssima pas
sione saluatoris nostri iesu xp̃i.

Ploremus añ dñm q fecit
nos qꝛ ip̃e ẽ do
minꝰ deꝰ nr̃. Ad passiõez nos iui-
tantis ꝓphe illuminati vba sunt
ista p̃s. xciiij. Nescio qd flebiliꝰ ac pietate ⁊
ꝯmiseratiõe magis dignũ ꝯmemorari põt.
q̃z abiectissima passio morsq̃z acerbissima
iesu xp̃i filij dei. Vtiq̃z oi fera crudelior. du
riorq̃z petris cẽseri dz. qsqs ille sit. q ad tãti
mysterij memoriã ñ ꝯpungit̃. Si. n. absq̃z
lachrymis ñ solũ narrari vel dici. imo nec
excogitari pñt q̃ d morte Cesaris aut Pom
pei magni aut Hectoris troiani. aut Darij
psaꝝ regis. vel Alexandri macedonis alio
rumq̃z reguz vt ipatoꝝ ꝯscripta sunt. q̃z to
magis mors regis regũ plangẽtibꝰ oculis
ad mẽtẽ est reuocãda. Accedit ad hoc q ill
le q pcm̃ ñ fecit. nec dolus inuẽtus est i ore
eiꝰ mortuꝰ est ꝓ nobis debitoribus mortis
vt nos redimeret. vt nos saluos faceret. vt
nos ad patriã celestẽ reduceret. i ligno cru
cis pepẽdit. Cõpatiẽdũ itaq̃z illi est q tã du
ra ꝓ nobis tulit tormẽta. ne i die iudicij eũ
venerit i gloria maiestatis sue inueniemur
ingrati i ꝯspectu eius. Nã vt qdã deuotus
ait. Hodie xp̃s de cruce sic alloqt̃ vnũquẽ-
q̃z. Vide hõ q̃ ꝓ te patior. vide penas qbus
afficior. vide clauos qbus ꝯfodior. ñ est do
lor sic̃ quo crutior. cũ sit tantꝰ dolor exterior
itus tñ dolor est grauior tã ingratũ dũ te ex
perior. Deponamus igit̃ duritiã ai. indua
musq̃z viscera pietatis ⁊ deuotiõe q̃ possu-
mus xp̃z in cruce passuz pariter lugeamus.
Nec vile aut muliebre putãdũ est hoc offi-
ciũ exoluere. qnĩmo ⁊ piuz ⁊ laudabile fore
exẽpla luculentissima manifestãt. Scribit̃
nãq̃z Gen̄. l. ca. Qd ioseph ruit sup faciẽ pa
tris sui dfũcti flẽs ⁊ deosculãs eũ. Et Gen̄.
23. c. Qualiter abrahã fleuit Sarã vxorem
suã defunctã. Et. ij. Regũ. j. c. Quõ dauid
plãxit sup Saul ⁊ Jonatha iterfectos i p̃lio
Et. ij. Regũ. iij. c. Quẽadmodũ dauid le-
uauit vocẽ suã ⁊ fleuit sup tumulum abner
quẽ Joab ⁊ abisai iterfecerãt. Et. ij. Regũ.

xviij. c. dr̄. adhuc de dauid. Qd̄ cū audissz mortē filij sui absolon. flebat dicens. Absolon fili mi. fili mi absolon. Et numeri. xx. c. Laudat̄ ppls q mortuo Aaron fleuit p triginta dies. Et. i. Regum. xxviij. Samuel mortuꝰ ē planxitqz eū oīs ppls. Et. ij. Machabeoꝝ. ix. c. pōit̄. Qd̄ postq̄z iudas Machabeus cecidit ⁊ occisus fuit in p̄lio fleuit eū oīs ppls planctu magno. Narrat ēt Justinꝰ. Qd̄ cū nūciatū fuisset Alexādro vxorē darij quā d̄tinebat captiuā i ptu mortuā fleuit ex hūanitate. Insup q dū Alexander expost exanime corpus darij iuenit quē sui īterfecerāt fudit lachrymas. Quis ḡ absqz gemitu audire pōt q ille q oibus p̄stat vitā est mortuus in cruce. O xp̄iani oēs. O viri O mulieres. O iuuenes. O senes. O v̄gines. O vidue. O nupte. O pie matres. O ppli cuncti nobis oībus dic̄ ecclesia v̄ba in themathe ꝓposita. Plorem⁹ añ dñm affixū patibulo crucis qꝛ ipe ē dñs d̄s nr̄. Ad quē ploratū possum⁹ deo ꝓpitio puenire. si diligēter voluerim⁹ ac fideliter ꝯsiderare ignominiā crucis dñi nr̄i iesu xp̄i. Iccirco ī p̄nti sermōe de ipsa passione dominica tria mystria proponemus contemplanda.

¶ Primum dicitur voluntatis.

¶ Secundum humilitatis.

¶ Tertium acerbitatis.

¶ Qd̄ xp̄s ex ardētissimo amore volēs passus ē ⁊ de volūtatis ei⁹ q̄litate. Capi. j.

Primū mysteriū ꝯtēplanduz de passiōe iesu xp̄i dr̄ volūtatis. Ad cuius clarā explanatiōez tria dubia occurrunt enucleanda.

¶ Primum vtrum xp̄s passus sit ex volūtate aut ex necessitate.

¶ Scd̄z vtꝝ i xp̄o fuerūt plures volūtates.

¶ Tertiū vtꝝ i xp̄o fuit ꝯrietas volūtatū.

¶ Ad p̄mū dubiū dicere debem⁹ q xp̄s ex volūtate passiōez sustinuit. Hoc vtiqz ꝓbamus abunde. dr̄. n. p Isaiā. liij. c. Oblat⁹ ē qꝛ ipe voluit. Et Damascen⁹ iqt Nihil coactum in christo sed omnia voluntaria. volens esuriuit volens sitiuit volens mortuus est. Insuper passio xp̄i fuit bona ⁊ meritoria ḡ volūtaria. Vñ Aug. li. i. ꝯfessionū ait. Nemo iuit⁹ bñ agit ēt si bonū ē qd̄ agit. Et hec sn̄ia ꝯfirmat̄. xx. q. iij. c. p̄ns clericꝰ Nullū bonū nisi volūtariū. Et. xv. q. i. c. ñ ē. Volūtariū sibi militē elegit xp̄s. Quar̄ ⁊ ipse volūtarie passus est. Dic̄ nanqz Alexāder de ales i. iij. volumine summe seq̄ndo Damascenū Hilariū ⁊ Hugo. i li. de sacramētis. Qd̄ aliter fuit potētia patiēdi i xp̄o q̄z sit i nobis in statu miserie ⁊ i adā i statu innocentie. Nā in statu innocentie fuit potētia patiēdi sine necessitate ⁊ sine volūtate. q̄re Adā ipassibilis erat ex virtute diuine ꝓtectiōis nō ex sua natura. In statu miserie est potētia patiēdi cū necessitate ⁊ sine voluntate. In dño iesu xp̄o fuit potētia ad patiēdū ñ tñ idisposita. vt i Adā. nec cū necessitate vt i nobis. sz cū dispositōe ad patiēdū ⁊ cū volūtate potēte ꝓhibere passiōez. Nā cū sit duplex potētia. s. actiua ⁊ passiua. potētia actiua i nobis ē solū subiecta voluntati. potētia passiua nō ⁊ seqt̄ ꝯditōez nature. In dño v̄o iesu potētia passiua sic̄ ⁊ potētia actiua fuit subiecta voluntati vt esset dña sui actus ⁊ sue passiōis. vt sic̄ voluntas nr̄a hz dñiuz sui act⁹ potēs ꝓhibere eū vel educere. ita xp̄i volūtas dñiuz habuit ⁊ potens fuit ꝓhibere passiōem a potētia patiēdi assumpta vel ipsaz educere in actū patiendi. Notādū tñ h̄ sz Tho. iij. pte. q. xiij. arti. iiij q aīa xp̄i pōt dupliciter ꝯsiderari. Uno mō sz ꝓpriā v̄tutē ⁊ naturā. Et hoc mō sic̄ ñ poterat mutare corpa exteriora a cursu ⁊ ordine nature. ita ēt ñ poterat immutare ꝓpriū corp⁹ a naturali dispositiōe. qꝛ aīa xp̄i sm ꝓpriā naturā hz d̄terminatā ꝓportōez ad suū corp⁹. Alio mō pōt ꝯsiderari aīa xp̄i sz q ē istrumentū vnitū v̄bo d̄i i psona. ⁊ sic subdebat̄ ei⁹ ptāti totalit̄ oīs dispositio ꝓprij corporis. Quia tñ v̄tus actiōis ñ ꝓp̄e attribuitur istrumēto sz p̄ncipali agēti. iō talis potētia attribuitur magis ipi v̄bo dei q̄z aīe xp̄i Dixim⁹ ista ꝯcludētes q potuisset xp̄s ꝓhibere passiōez sz pati voluit vt ꝓ nobis satisfaceret. Et vt inqt Tho. iij. pte. q. xlvj. qa passio illa assumpta fuit volūtarie pp finez liberatiōis hoīuz a pcō. Iō tātā q̄ztitatē doloris assūpsit q̄ eēt ꝓportiōata magnitudini fruct⁹ ei⁹ q ide seq̄bat̄. Sz arguūt pleriqz ꝯdicta asserētes xp̄z de necessitate fuisse pas

sum. ℙPrimo ex pte nostra p eius passionez liberati sum⁹. ꝫ illō Joā. iij. c. Sic̄ moyses exaltauit spentez i ꝺserto sic oz exaltari filiū hois vt ois q credit i cuz ñ pereat ſz habeat vitaz eternaz. qꝺ qdez ꝺ exaltatiōe i cruce intelligit. Scꝺo ex pte ipsi⁹ xp̄i q p hūilitatez passiōis meruit gloriam exaltatiōis. inꝺ illō Luce vltio. c. ℍDec oportuit pati xp̄m & ita itrare in gloriaz suaz. Tertio ex pte ꝺi cuius diffinitio circa passiōez xp̄i fuit p̄nunciata in scripturis & p̄figurata in obseruantia veteris testamenti. ꝫ q ꝺi Luce. xxij. c. Filiꝰ qdez hois vadit ꝫ qꝺ diffinituz est ꝺ eo Et Luce vltio. c. ℍDec sunt vba q̄ locut⁹ suz cuz adhuc essez vobiscuz qm̄ necesse est impleri oia q̄ scripta sūt in lege moysi & pphis & psalmis ꝺ me. & qm̄ scriptuz ē. qm̄ oportebat pati xp̄z & resurgere a mortuis. ℙPro declaratiōe istoz notande st ꝺ necessario tres distinctiōes. ℙPria ē Alexādri i. iij. summe q ait. Qꝺ ꝑm Aristo. v. metaphi. ℍNecessariū ꝺi q̄ttuoz modis ꝑm q̄ttuoz genera cāz Est. n. necessitas ꝫ cāz formalez ꝫ q ꝺi calidū ꝺ necessitate calefacit siue patiens de necessitate patit. Et est necessitas ꝑm cām materialez ꝫ q ꝺi. q calidū i sūmo necesse est fieri ignē ꝫ q ꝺicerē & q passibile i sūmo necesse ē pati Et ē necessitas ꝫ cāz efficiētē q̄ vocaꝫ necessitas ꝫ violentiā ꝫ q ꝺi q lapidez fortit̄ ipulsuz necesse ē moueri. Et ē necitas ꝫ cāz finalē ꝫ q ꝺi q serrā necē ē eē ex ferro & calibe eo q ē ad diuidēdū dura & solida. In ꝺño ℊ iesu xp̄o fuit necessitas ad morienduz ꝫ rōnez cāe efficientis. qz nulla cā creata poterat eū cogere ad morienduz. ℍNeq; necessitas ꝫ rōnē cāe materialis qz illa est necessitas ℨcta ex vitio ꝓpagatiōis i nobis neq; necessitaſ ꝫ rōnē cāe formalis qz illa ñ pōt ꝓhiberi nec ē volūtaria. Et ꝺ xp̄o dicit Joānes Damascen⁹. Qꝺ passiōes & si ꝫ tegez nature fiebāt i eo ñ tñ coacte ſz voluntarie. Scꝺa distinctio. q ē necessitas imutabilitatis & necessitas coactiōis vel ꝓhibitionis. ℍNecesse fuit xp̄m mori necessitate imutabilitatis. qz imutabiliter voluit mori necessitate vo coactiōis vel ꝓhibitiōis minime. Tertia distinctio ꝫ Anselmū i. iij. li. cur ꝺs hō i. c. xvij. Qꝺ ē necessitas p̄cedēs q̄ cā est vt sit res. Et est necessitas sequens quā res faċ. p̄cedēs & efficiēs est necessitas cū ꝺi celū volui qz necesse ē vt voluaſ. Sequēs vo & q̄ nihil efficit ſz fit. Cū ꝺico te ex necessitate log cuz loq̄ris. ℙCuz. n. hoc ꝺico significo te nihil facere posse vt duz loq̄ris ñ loq̄ris ñ q aliqꝺ te cogat ad loq̄nꝺū. ℍuz violentia naturalia ꝓditiōis cogit celū volui. te vo nulla faċ necessitas log. Sz vbicū qz ē p̄cedēs necessitas est & seq̄ns. ñ ātꝫ bi se q̄ns ibi stati & p̄cedens. ℙPossum⁹ nanq; ꝺicere necesse est celū volui qz voluit. Sed ñ similiter est vez. iccirco log qz necesse ē vt loq̄ris. Ista seq̄ns necessitas currit p oia tpa hoc modo. Quicquid fuit necesse est fuisse. Quicquid est necesse est esse. Quicquid futuꝝ est necesse est esse futuruz. Si vis ergo oiuz q̄ xp̄s feċ & q̄ passus ē vaz scire necessitatē. scito oia ex necessitate fuisse. qz ipe voluit voluntatem vo ei⁹ nulla p̄cessit necessitas. Quare si ñ fuerunt nisi q̄ ipe voluit. sñ voluisſz ñ fuisſz. Ex his hoib⁹ ꝺ ephēdim⁹ q xp̄s passus est voluntarie. Et qcqꝺ ꝺe necessitate ꝺi a sua volūtate bñdicta ꝺpendet ¶ Scꝺz dubiuz erat vtꝝ i xp̄o fuit voluntatū pluralitas. Ꝺld qꝺ ñdet scūs Tho. iij. pte. q. xviij. Qꝺ gdaz posuerūt i xp̄o eē vnā solaz volūtatez Sz ad hoc ponendū diuersimode moti esse videnť. Apollinaris. n. ñ posuit naturā itellectualez i xp̄o ſz qꝺ vbuz esset loco aīe vel loco itellect⁹. Uñ cū volūtas sit i rōne vt ꝓbus ꝺic i. iij. ꝺe aīa. seq̄batꝫ i xp̄o ñ eēt volūtas hūana. & ita i eo ñ eēt nisi vna volūtas. ℳachari⁹ aūt p̄iarcha anthiocen⁹. & Cyprus Alexandrin⁹. & Sergius ꝓstātinopolitanus. & gdaz eoꝝ seq̄ces. posuerūt i xp̄o vnā voluntatez q̄uis ponerent duas naturas ꝫ ꝓpostasim vnitas. qz opinabanť q hūana natura i xp̄o nūq̄ ꝫ moueba ꝓpo motu ſz solū ꝫ q erat mota a diuinitate. vt pz in epla synodica Agathonis pape. Et iō i sexta synodo apꝺ ꝓstātinopoliz celebrata determinatū est oportere ꝺici q

in xp̃o sint due voluntates. vbi sic legitur. ℙredicamus duas volũtates naturales i xpo ⁊ duas opatiões. Et hoc necessariũ fuit dici. Manifestũ ẽ.n.q̃ fili⁹ di assũpsit humanã naturã pfectã. ad pfectiõez ãt nature hũane ptinet volũtas q̃ ẽ naturalis potẽtia sic⁊ itellect⁹. Uñ necesse ẽ dicere q⁹ fili⁹ dei hũanã volũtatez assũpsit i hũana natura. p assũptiõez.n. hũane nature nullã diminutiõnẽ passus ẽ fili⁹ di i his q̃ ptinẽt ad diuinã naturã cui ꝓpetit volũtatẽ hãe. Quaꝫ necesse ẽ dicere q⁹ i xp̃o fuerẽt due volũtates. vna diuina. alia hũana. ℙoc tenet mgr̃ sen. i. iij. di. xvij. Et Joan. Damascen⁹. ceteriq; sci doctores. q⁹ vo vt ingt Tho. fili⁹ di sic̃ pdictuz ẽ hũanã naturã assũpsit cũ oĩb⁹ q̃ ptinẽt ad pfectõez ipsi⁹ nature. In hũana ãt natura icludit̃ ẽt natura a ialis. sic̃ i specie icludit̃ gen⁹. Uñ oz q⁹ fili⁹ di cũ hũana naturą assũpserit ẽt ea q̃ ptinẽt ad pfectõez nature aialis i ter q̃ ẽ appetit⁹ sensitiu⁹ q̃ sensualitas dr̃. Et iõ oz dicere q⁹ i xp̃o fuit sensualis appetitus siue sensualitas. Sensualitas ãt siue sensualis appeti⁹ in q̃tũ nat⁹ ẽ obedire rõni dr̃ rõnalis p pticipationẽ vt pz p pbũz in. i. ethi cox. Et q⁹ volũtas est i rõne. põt dici q⁹ sensualitas sit volũtas p pticipationẽ. Quantũ ẽt ad rõnez volũtas in xp̃o plurificaf nõ rõne potentie q̃ vna ẽ: sed rõne actus. Quare dic̃ Damascen⁹. duplex ẽ hois voluntas. Una nãlis q̃ vocaf thelesis. Alia rõnalis q̃ vocaf bulisis. ℙria dr̃ thelesis. i. simplex volũtas q̃ a mgr̃is vocaf volũtas vt nã. b repudiat ea q̃ sunt nature ꝓria ⁊ q̃ sunt ꝑz se mala puta mortẽ ⁊ filia. Scda volũtas dr̃ bulisis. i. ꝓsiliatiua q̃ vocaf volũtas vt rõ. hec illã qõ volũtaf refugere põt vt nã eligit vt rõ ex ordine ad finẽ. Sic̃ ẽt i aliquo hoie sensualitas ei⁹ ⁊ volũtas absolute siue vt nã ꝓsiderata refugit vstionẽ. q̃z tñ volũtas fm rõnez eligit pp finẽ sanitatis. Quare fm dicta distinguim⁹ in xp̃o volũtatẽ multiplicẽ s. diuinã hũanã. Et hãc diuidimus i volũtatez sensualitatis ⁊ volũtatẽ rõnis. Et volũtatẽ rõnis adhuc dicimus aliã p:out ꝓsideref vt nã. aliã. put ꝓsideraf vt rõ. ¶ Tertium dubiũ erat vtrũ i xp̃o fuit volũtatũ ꝓrietas. Et ad h rñdet Alexãder in. iij. summe Qñ xp̃s dr̃ habuisse diuersas voluntates trib⁹ modis. ℙrio iuxta duas naturas diuinã ⁊ hũanã dicunt̃ i xp̃o diuerse voluntates diuina. s. ⁊ hũana. Scdo mõ ꝑz hũana z naturã dicunt̃ i xp̃o diuerse voluntates. voluntas. s. rõnis ⁊ volũtas sensualitatis. Tertio mõ dicunt̃ i xp̃o fm rõnẽ diuerse voluntates q⁹ rõ ꝑz q̃ndã voluntatẽ. vt natura ẽ vnibilis corpi ⁊ hz voluntatẽ. vt rõ ẽ ꝓformis diuinitati. ⁊ ꝑz hoc diceref̃ i xp̃o diuerse volũtates. volũtas naturalis ⁊ voluntas rõnis. Uoluntas diuina i xp̃o erat vt ipe dolores ⁊ passiões ⁊ mortez pateref̃. nõ q⁹ ista eẽnt a deo volita ꝑz se. ꝑz ex ordie ad finẽ humane salutis. Uoluntas rõnis erat vt voluntas diuina ipleref̃. voluntas ãt sensualitatis naturaliť ista refugiebat: Siliter voluntas vt natura ista repudiabat tãq̃ nature ꝓria. Uerũtñ ꝑz iste fuerint volũtates diuerse ñ tñ ꝓrie. ℙmã nec voluntas sensualitatis ꝓria voluntati rõnis. nec voluntas hũana ꝓria voluntati diuine nec voluntas naturalis ꝓria voluntati rõnis. q⁹ ꝑz Damascenũ. Cõtraria nata sũt fieri circa idẽ. volũtas ãt moriẽdi ⁊ viuẽdi nec ꝑz idẽ in xp̃o q⁹ vnũ circa sensualitatẽ. aliud circa rõnẽ. Ex quo ingt Tho. vbi. s. Qñ neq; voluntas diuina neq; volũtas rõis i xp̃o ipediebat aut retardabat p volũtatẽ naturalẽ. neq; p voluntatẽ sensualitatis. Similiť ãt nec ecõuerso voluntas diuina vel voluntas rõnis refugiebat aut retardabat motũ naturalis voluntatis ⁊ motũ sensualitatis. ℙlacebat.n. xp̃o ꝑz voluntatẽ diuinã ⁊ ẽt ꝑz volũtatẽ rõnis. vt voluntas naturalis i ipo ⁊ volũtas sensualitatis ꝑz ordinẽ sue nature moueref̃ ℳic oñdit magnitudo doloris xp̃i patiẽtis qñ fm Tho. iij. pte. q. xlvj. In alijs patiẽti b⁹ mitigaf̃ tristicia ĩterior ⁊ ẽt dolor exterior ex aliq̃ ꝓsideratõe rõis p q̃ndã derivationẽ seu redundãtiã a supioribus⁹ viribus⁹ ad iferiores. qõ i xp̃o patiẽte ñ fuit. Unicuiq; n. viriũ pmisit agere qõ ẽ sibi ppriũ. Quare i illa voluntatũ diuersitate nulla ꝓrietas ẽ ponẽda. Et si obijceref̃ p id qõ scribit Lucas. xxij. c. fact⁹ i agonia pliri⁹ orabat. Sz agõia vi iportare q̃ndã ipugnatiõez ai i ꝓria tẽdẽtis. q̃re videref̃ q⁹ i xp̃o fuerit voluntatũ cõ

trarietas. Respõdere possumus sm Damascenum in. ij. li. Nõ agonia nõ fuit i xpo quãtuz ad partẽ aie rõnalẽ ꝛz q impoꝛtat ꝓcertationez voluntatuz ex diuersitate rõnuz ꝓcedentẽ. puta cũ aliqs ꝛz q rõ ꝓsiderat vnũ vult illud ⁊ sm q cõsiderat aliud vult. Ꝑriũ hoc. n. ꝓtingit pp ꝺbilitatẽ rõnis q̃ nõ põt diiudicare qd sit simpliciter melius. qꝺ i xpo nõ fuit. qz p suã rõnem iudicabat simpliciter eẽ meliꝰ q̃ p eius passionẽ implereꝫ voluntas diuina circa salutez hũani generis. Fuit tñ in xpo agonia quãtũ ad partez sensitiuã ꝛz q iportat timoꝛez infoꝛtunij vl mali imminentis. Inspiciamus ergo iesũ bñdictuz oꝛãtez illũqz auribꝰ coꝛdis audiamꝰ dicentez. Pr̃ si possibile ẽ transeat a me eglix iste verũtñ nõ mea ꝛz tua voluntas fiat. Et ꝓsiderãtes voluntãtẽ eius sensualitatis volũtatẽqz rõis naturalẽ. ꝓpatiamur illi. Scõz enĩ has voluntates mouebaꝫ ad oẽs penas ad oẽs iurias. ad oẽs ꝓtumelias. ad oẽs ꝓcussiões ad oẽs passiões refugiẽdas cũ tristicia ⁊ doloꝛe inexplicabili. atqz itra se dicere poterat. heu me dolẽtẽ nimiuz. Ego ꝯsi agnꝰ mansuetꝰ q̃ nemini nocui captꝰ ero hic ad modicũ tãꝛz seditiosus ⁊ latro. Ego speciosus forma p filijs hoiũm velut leprosus appebo. Ego q meos discipulos tñ dilexi vt ⁊ pedes illis lauerim. ⁊ ab eis ⁊ ab alijs amicis iter vbera ⁊ cruciatꝰ relinq̃r. Ego q carnẽ ꝺ vgine sumptã spũ scõ coopante reti neo. liuoꝛibꝰ ⁊ plagis iplebor. Ego q gloriosus hierosolymã itraui acclamãtibꝰ cunctis bñdictꝰ q̃ venit i noĩe dñi. ꝓfusus ⁊ abiectꝰ ex ciuitatẽ deducar onerat⁹ grauissima cruce. Ego q coꝛã turbis miracula feci publice coꝛã pplõ i medio latronũ crucifigar. Lõfodiẽt manꝰ mee ⁊ pedes i ligno. ⁊ a plãta pedis vsq̃z ad verticẽ nõ erit i me sanitas. Ego q vitã oĩbꝰ liberalit dono vt pcõzes viuificẽ vita ꝑuabor. O pr̃ mi ⁊ qs vnq̃z talia passus ẽ. O mr̃ mea ⁊ pro te maxie ꝓtristabor. Quanis erit mihi filio tuo dilecto ignominia crucis. ꝛz grauioꝛ vor lamẽtatiõis tue. His ⁊ hmõi cogitatiõibꝰ iuentus pissimus iesus nõ solũ i oꝛone ꝛz vsq̃z ad exitũ aie vehemẽtissime affligebaꝫ. Altera vo expte duz voluntatẽ eiꝰ diuinã volũtatẽqz rõnis q̃ vt rõ ꝓsideraꝫ intuemur ad gras illi exhibendas obligatissimos nos iuenumꝰ. Flagrabat qppe desiderio estuatissimo queqz dura q̃qz asprima. p salute hũani generis tollerare Jõ ꝓcludebat dicẽs. Fiat volũtas tua. Voluisti o pr̃ eterne vt i vginis vtero mihi copularẽ hũanã naturã ⁊ ꝓplacui tibi. Voluisti vt coꝛpꝰ mũdissime ꝓceptũ penalitatibꝰ hũane vite i alijs ex pcõ ꝺbitis ⁊ necarijs voluntarie sbijcerẽ ⁊ obediui tibi. voluisti vt pauperez vitã laboꝛiosãqz gererẽ ⁊ nõ ꝺdixi tibi. Vis vt p redẽptiõe mũdi meũ sanguinẽ fundã: Vis vt ad manꝰ iniquoꝝ deueniã: Vis vt hãc mihi patã ꝺ, primo ignominiosaz passiõez sustinẽã: Vis vt i cruce ꝓfixꝰ pẽdeaz: Vis vt ibi ex violẽtia illataꝝ passionũ moziar: Fiat volũtas tua. O charitas inflammatissima iesu xpi filij ꝺi. O amoꝛ oia vincẽs patũ se offeꝛebat oia ppeti vt regni celestis ianuam nobis aperiret.

¶ Nõ passio xpi fuit abiectissima rõne loci temporis ⁊ consortij. Capi. ij.

Ex cũdũ mysteriũ ꝓtẽplãdũ ꝺ passiõe dñi nr̃i iesu xpi dr̃i hũilitatis. voluit qppe eligere passiõez ⁊ mortẽ ꝓtẽptibilẽ ex humilitate. qꝺ ostendimus triplici ratiõe.

¶ Primo ratione loci.

¶ Secundo ratione temporis.

¶ Tertio ratione consortij.

¶ Primo fuit cõtẽptibilis ⁊ abiecta satis passio ⁊ moꝛs xpi rõne loci. qz i ciuitate famosa ⁊ celeberrima hirl̃z q erat diuino cultui deputata. Quare ãt ibi ⁊ nõ i bethlẽ vbi natus fuit. i nazareth vbi nutritꝰ erat pati voluit. assignãt plures rõnes. Prima qdẽ qz hirl̃z erat locꝰ a deo electꝰ ad sacrificia figurabãt xpi passiõez q̃ ẽ vex sacrificiũ. ꝛz illꝰ Alpũ ad ephesios. v. c. Tradidit semetipz oblatiõem ⁊ hostiã deo i odoꝛẽ suauitatis. Vñ Bedda dicit qdã omelia. Nõ appꝛopinquãte hoꝛa prssiõis dñs appꝛopinq̃re voluit loco passiõis. s. i hirl̃z. quo puenit añ qnqz dies pasce. sic agnꝰ paschalis añ qnqz dies pasce. i. i decima luna ꝛz ꝓceptũ legis ad locũ immolatiõis ducebaꝫ. Scda rõ q̃re i hierlm pati voluit ẽ. qz virtꝰ passiõis eiꝰ ad totũ mũdũ diffundẽda erat. tõ i medio terre habitabilis pati voluit. Vñ dr̃ in ps. De ãt

rex nr̄ añ secula opat⁹ē salutē in medio terre
s. hierlm q̄ dr̄ eē terre vmbilic⁹. Tertia rō
fuit qz hoc marie ꝓueniebat hūilitati eius.
vt. s. sic turpissimā gen⁹ mortis elegit. ita ēt
ad ei⁹ hūilitatē ptinet q̄ i loco tā celebri cō
fusionē pati ñ recusauit. Quarta rō ē vt ostē
deret a p̄ncipib⁹ populi ortā cē inigtatez oc
cidentiū xp̄z. Et iō i hierlm vbi morabant
voluit pati. Ūñ dr̄ Actuū. iiij. ca. Cōuene
rūt in ista ciuitate aduersus pnez scūm tuū
iesū quē vnxisti. herodes ⁊ pontiꝰ pilat⁹ cuz
gētib⁹ ⁊ populis israel. Sz posſz aligs q̄rē
cur xp̄s ñ in tēplo vbi sacrificia offerebant
passus ē aut i ipa ciuitate sz ex̄ portā. Ad qđ
rñdet seūs Tho. iij. pte. q. xl v. q̄ hoc fcm̄ ē
triplici rōne. ¶Prīo qdē vt vitas rñderet fi
gure. ¶Nā vitul⁹ ⁊ hirc⁹ q̄ solēnissimo sacrifi
cio ad expiatiōez toti⁹ multitudinis offere
bant. ex̄ castra ꝓburebant. vt ꝓcipit Leuiti
ci. xvj. c. Et hoc est qđ dixit ¶Paulus ad he
breos. xiij. c. Quoz aīaliū iferr̄ sanguinis p
cēō hoz corpa cremabāt ex̄ castra. pp qđ ⁊
iesus vt scificaret suū populū ex̄ portā passus
est. Scēa rō ē pp exēpluz vt. s. nos instrueret
exire a mūdana ꝓuersatiōe. Ūñ ibidē Apo
stolus subdidit. Exeam⁹ igit ad eū ex̄ castra
improp̄riuz ei⁹ portātes. Tertia rō vt Cri
so. dic i p̄mōe de passiōe. Voluit dñs pati ñ
sub tecto ñ in tēplo iudaico. ne iudei subtra
herent sacrificiuz salutare ne putarent p il
la tm̄ plebe oblatuz. Et iō foras ciuitatē fo
ras muros vt scias sacrificiuz ex̄ cōe qđ to
ti⁹ terre ē oblatio qđ cōis ē purificatio. Sz
adhuc dubitaf cur xp̄s ñ i hebron vbi adaz
fuit sepultus. sz i mōte caluarie voluit cru
cifigi. cū passio eius fuerit medicina ꝓ pcīs
Alde. Ad qđ rñdet Hiero. sup Mat. dicēs.
Quidā exponūt caluarie locuz i quo sepult⁹
est adaz. Et iō sic appellatū qz ibi antiq ho
minis sit ꝓditū caput. fauorabilis interꝑta
tio ⁊ mulcēs aures populi nec tñ va. Extra
vrbē. n. ⁊ foris portā loca sūt in qbus trunca
tur capita dānatoꝝ ⁊ caluarie. i. decollato
ruz sumpsere nomen ꝓpterea āt ibi crucifi
xus ē iesus. vt vbi ꝓus erāt aera dānatoꝝ
ibi erigerent vexilla martyrij. Adā vo se
pultū iux̄ hebron in li. iesu filij naue sepultū
legim⁹. Et hoc ponit Josue. xiiij. ca. vbi sic
habet. Nomen hebron antea vocabaf ca
riathbarbe Adaz maximus ibi in terra ena
chim situs erat Igit xp̄s magis crucifigen
dus erat i loco cōi dānatoꝝ q̄z iux̄ sepulchꝝ
Alde. vt oñderet q̄ crux xp̄i ñ solū erat in re
mediū ꝓ pcīs ꝓsonale Alde. sz ēt ꝓ pcīs toti⁹
mundi. ¶ Scēo fuit ꝓtemptibilis ⁊ abiec
ta passio xp̄i rōne tpis. qz passus est in die
solēni pasce qñ ex cōi iudea populi ad hieru
salem ꝓfluebant. Et vt doctores declarant
paschale festū apō iudeos incipiebat a ve
spa diei i q̄ luna erat. xiiij. Dies āt festiuus
apud eos incipit a vespa vnius diei ⁊ du
rat vsq̄z ad vesperā seq̄ntis diei. vt pz Le
uitici. xxiij. c. Et sic dies solēnis pasce erat
luna. xv. pp qđ eūdez diez quez Joānes no
minat añ diē festuz pasce. pp distinctōz na
turalē diez. Marcus notat p̄muz diez azi
moz qz a vespa p̄cedentis diei incipiebāt
comedere azima. Exquo Hiero⁹ Bedda
Aug. ⁊ doctores theologi dr̄. xj. dñt. Qđ xp̄s
fec̄ cenā luna. xiiij. ⁊ passus ē luna. xv. Erat
autez egnoctiū qz vt ingt Aug. i li. questio
nū noui ⁊ veteris testamenti. Tunc voluit
dñs passiōe sua munduz redimere ⁊ refor
mare qñ eū creauerat. i. in egnoctio. Et tūc
dies sup noctez increscit qz p passiōez salua
toris a tenebris ad lucem ꝓducimur. In li.
vo. xviij. de ci. dei. Idez Aug. refert q̄ pas
sus est xp̄s. viij. kalēdas aprilis. Si vo qs
q̄z quereret. Cur xp̄s pati voluit in etate iu
uenili ñ in infātili vel in senectute sua. ¶Rñ
det seūs Tho. iij. pte. q. xl vj. Qđ passio xp̄i
subiecta erat eius volūtati. volūtas āt eius
regebaf diuina sapientia q̄ oia ꝓuenienter
disponit. Iō ad moriēduz xp̄s iuuētutis ele
git. qz sic voluit. Ūñ Aug. exponēs illū Joā
nis. xiij. c. Sciens iesus qz venit eius hora
vt trāseat ex hoc mūdo ad pr̄ez igt. Tm̄ fe
cit q̄tū sufficere iudicauit. Venit hora eius
ñ necessitatis sz voluntatis. Quare āt sic vo
luit assignāf tres rationes. ¶Prima qdē vt
er hoc magis suā dilectiōez ꝓmendaret q̄.
vitā suaz ꝓ nobis dedit qñ erat in pfectiss̄i
mo statu. Scēa qz ñ ꝓueniebat vt in eo ap
pareret nature diminutio sic nec morbus.
Tertia vt in iuuenili etate moriēs ⁊ resur
gens. futurā resurgentiū qualitatē in seipso

pmõstraret. ¶ Tertio fuit ꝓtẽptibilis ⁊ abiecta passio xpi rõne ꝓsortis. qz crucifixi fuerũt cũ eo duo latrões. vn⁹ a dextris. ali⁹ a sinistris. h ãt vt igt scus Tho. iij pte. q. xlvj. Alia rõe fuit ẽ ꝯtũ ad itẽtõez iudeoꝝ. Alia vo ꝯtũ ad dei ordinatiõez. Quãtũ. n. ad intẽtiõez iudeoꝝ vt dic̃ Crisosto. duos latrones crucifixerũt iudei vt eoꝝ suspitiõis fieret pticeps. sz ñ ita euenit. nã de illis nil dr xpi quẽ cruꝝ vbiqz honorat. ¶ Reges diademata deponẽtes assumũt crucẽ i purpuris i diadematib⁹ maris i mensa vbiqz terraꝝ cruꝝ emicat. Quãtuz vo ad dei ordinatiõez xps cuz latronib⁹ crucifixus ẽ. ¶ Dio vt dic̃ Hiero⁹ sup Mat. Dic̃ p nobis maledictũ crucis fact⁹ ẽ xps. sic p oĩuz salute iter noxios q̃si noxi⁹ crucifigit. Scõ vt ait Leo papa i sermõe de passiõe. duo latrões vn⁹ ad dexterã alius ad sinistrã crucifigunt. vt i ipsa patibuli specie demonstraret illa q̃ i iudicio ipsius oĩuz hoium faciẽda ẽ descriptio. Tertio ꝙ Hilariũ duo latrões leue ac dextere affigunt oẽz hũani generis diuersitatẽ vocari ad sacz passiõis dñi oñdentes. Sz qz p diuersitatẽ fideliũ atqz ifideliuz fit oĩuz scõm dextrã ⁊ sinistrã diuisio. vn⁹ ex duob⁹ ad dexterã sit⁹ fidei iustificatõe saluat. Quis igit excogitar possit ꝯtã ꝓfusiõem passus ẽ xps dũ visus est ondat⁹ i cruce iter duos latrones pendere. pcesserãt i eo tãta pconia lauduz dñica elapsa. diffusa erat fama eius scitatis atqz doctrine ⁊ miraculoꝝ nomen latissime erat vulgatũ. ¶ Postmodũ vo velud sedicios⁹ ⁊ blasfemus patibulo stabat affixus. Quare ptereuntes blasfemabãt eũ dicentes. Alios saluos fecit seipz saluũ facere ñ põt: Similit ⁊ latrones q erãt crucifixi ip⁹ operabãt ei. Et lz lucas dicat q̃ vnus ex eis dixerit. ¶ Memẽto mei dñe ⁊c̃. Quare videret q̃ ñ ambo sz vn⁹ blasfemauerit. Tñ Aug. dic̃ i li. d ꝓsensu euãgelistaꝝ. q̃ possum⁹ itelligere Mat. posuisse pluralẽ nũez p singulari. cũ dixit. latrones ip⁹ opabãt ei. vel vt refert Hiero⁹ pmũ vteraqz blasfemauit. deinde visis signis vnus eoꝝ credidit.

¶ Oẽ passio xpi fuit acerbissima ex pte aie ⁊ corpis ⁊ vginis matris. La. iij.

Ertiũ mysteriũ ꝓtẽplãduz de flebili passiõe saluatoris nr̃i iesu xpi dr̃ acerbitatis fuit quidem passio illa acerbissima ⁊ dolorosa nimis ⁊ hoc ex triplici parte.

¶ ꝑimo ex parte anime.

¶ Secundo ex parte corporis.

¶ Tertio ex parte matris virginis.

¶ ꝑimo fuit passio xpi acerbissima ex pte aie. Ut. n. ingt sctus Tho. iij. pte. q. xlvj. ar. vj. i respõsiõe ad q̃rtuz argumẽ. Doluit xps p amissiõe vite corpalis q̃ tãte fuit dignitatis ⁊ pcipue pp vnionẽ qz corp⁹ illud erat vnituz diuinitati. q de ei⁹ amissione ẽt ad horã magis eẽt dolẽdum q̃z de amissiõe alteri⁹ hois p q̃tumcunqz tps. Vñ ¶ Bus dicit i. iij. ethicoꝝ. Nõ vtuosus plus diligit vitã suã q̃to scit eã esse meliorẽ. ⁊ tñ eã exponit pp bonuz vtutis. Et similiter xps vitã suã marie dilectã exposuit pp bonuz charitatis. scõm illõ Jeremie. xij. c. Dedi dilectã aiam meã i manib⁹ inimicoꝝ ei⁹. Doluit ẽt xps p pcis oĩuz hoiuz q dolor excessit oẽz dolorẽ cuiuslibz ptriti. tuz qz ex maiori sapiẽtia ⁊ charitate pcessit ex qb⁹ dolor ptritiõis auget. tuz ẽt qz p oĩuz pcis simul doluit. Ut ãt ista clari⁹ itelligant notãda sr̃ h tria theologoꝝ documenta. ¶ ꝑimuz scõm scm Tho. iij. pte. q. xv. Et dñs Bonauen. i. iij. di. xvj. Nõ aiaz i corpe ꝓstitutã duplicit cõptingit pati. Uno mõ passiõe corpali. Allio mõ passiõe aiali: ¶ Passiõe qdẽ corpali patit p corpis lesiõez. Luz. n. aia sit forma corpis ꝓseqns ẽ q̃ vnum sit esse aie ⁊ corpis. Et tiõ corpe pturbato p aliquã corpeaz passiõem. necesse ẽ q̃ aia p accidẽs ꝓturbet. s. ꝯtum ad esse qõ hz i corpe. Quia q̃ corpus xpi fuit passibile ⁊ mortale. necesse fuit vt ẽt ei⁹ aia passibilis eẽt. ¶ Passiõe ãt aiali pati dr̃ aia secunduz opatiõez q̃ vel est ꝑpria aie. vel est pncipalius aie q̃z corpis. Et q̃uis ẽt scõz intelligere ⁊ sentire dicat hoc mõ aia aliquid pati. tñ ꝑpriss̃ime dicunt passiões aie affectiões appetit⁹ sensitiui q̃ i xpo fuerunt siẽ ⁊ cetera q̃ ad natur̃ hois ptinẽt. Sciẽduz tñ q̃ hmõi passiões alit⁹ fuerunt i xpo q̃z i nob quãtuz ad tria. ¶ Dio quãtuz ad obiectuz qz i nobis plerũqz ferunt ad illicita. qõ ũ fuit i xpo. Scõo quãtuz ad pncipiuz. qz huiusmodi passiões freqnter i nobis ꝓueniunt iudi-

cluz rõnis. nobis qsq tu sensitiuo qz moꝰ nat sic ex eius mãebãt q cere q ꝓue sniaz Joã doloris p gn⁹ dolor ẽ maior ior igit fu bus ibac tis eo q cu niens vt p tiõe ab ill loris sm q est duplici volumtas dolor i xpo. nunquaz fu tate q mor cat Allerãd in volunt te vt est n lor ⁊ gaud tinuanit ad diuz esse m in xpo ⁊ ga rie. qñ fer mõ ille eide mal erat v ris cognit onez. nec xpo singu debebat simul ⁊ se ⁊ uerti a alterã i tuit aĩa ꝑati nec ga mutiõ quõ p cuz v nis dez ñ Nõ ip

eiuz rõnis. Tertio quãtuz ad effectuz. qz in nobis qñqz hmõi motus nõ sistunt i appetitu sensitiuo sz trahunt rõnẽ qõ i xpo nõ fuit. qz mot⁹ naturalit humane carni ꝓuenientes sic ex eius dispositiõe in appetitu sensitiuo mãebãt q rõ ex his nullo mõ impediebat facere q̃ ꝓueniebãt. Scõz documentuz ẽ iuꝛ sniaz Joãnis. Damasceni. Nõ magnitudo doloꝛis põt dupliciter ꝓsiderari Est. n. magn⁹ doloꝛ q magis ẽ ꝫ naturã patiẽtis. Sz ẽ maioꝛ q est ꝫ naturã ⁊ ꝫ voluntatez. Maioꝛ igit fuit doloꝛ i xpo q̃z i ceteris patientibus i hac vita qz magis fuit ꝫ naturã patiẽtis eo q cuz coꝛp⁹ fuerit optime aie illi ꝓueniens vt ꝓdictuz est. aia marie doluit i sepatiõe ab illo. Si vo ꝓsideret magnitudo doloꝛis sm q dr ꝫ voluntatem patientis. hoc est dupliciter. Mã est voluntas naturalis ⁊ voluntas rõnalis. Prio mõ fuit maximus doloꝛ i xpo. Scõo mõ ñ fuit doloꝛ i xpo. qz nunquaz fuit martyr ita informatus charitate q mozi dsideraret sic xps. Exquo vt dicit Allexãder i. iij. summe. Delectatio erat in voluntate vt est rõ. Et passio i voluntate vt est natura. Quare i eadez aia erat doloꝛ ⁊ gaudiuz. Nec doloꝛ supueniens discõtinuauit gaudiuz. nec doloꝛ itensus fecẽ gaudiuz esse minus pfectuz. Mã doloꝛ passiõis in xpo ⁊ gaudiuz fruitiõis ñ sũt affectiões ꝫrie. qz ñ sũt respectu einsdez. nec oino eodez mõ sũt eidez. Tertiuz documentuz q xps simul erat viatoꝛ ⁊ ꝓpheꝛ. ita q nec viatoris cognitio impediebat ꝓphensoris cognitionez. nec affectio affectiõem. Et illud fuit i xpo singulare pp officium mediatoris quo debebat expiri ⁊ diuina ⁊ humana. Vñ sic simul ⁊ semel poterat pfecte ꝓuerti ad deũ ⁊ ꝓuerti ad nos ita q vna illaz ꝓuersionuz alterã ñ impediebat nec retardabat. Sic potuit aia xpi simul ⁊ semel gaudere in deo ⁊ ꝓpati coꝛpoꝛe suo ita q̃ nec doloꝛ a gaudio nec gaudiuz a doloꝛe pateret aliquã diminutiõez siue remissiõez. Si ãt aliqs q̃reret quõ potuit xps simul eẽ viatoꝛ ⁊ cõphensoꝛ cuz viatori ꝓpetat moueri ad finez btitudinis ꝓphensoꝛi ãt i finez gescere q̃ ꝓuenire ei dez ñ pñt. Ñdet sanct⁹ Tho. iij. pte. q. xv. Nõ impossibile est moueri ad finez ⁊ gescere i finez ꝫ idez. ꝫ ꝫ diuersa nihil phibet. Sicut aliqs hõ simul est sciens quãtuz ad ea q̃ iã nouit ⁊ adiscens quãtuz ad ea q̃ ñ nouit. Qualiter vo xps fuerit simul viatoꝛ ⁊ ꝓpreheꝛ ꝫ diuersa põt sic intelligi. Mã aliqs dr viatoꝛ ex eo q tendit in btitudinez. ꝓphẽsoꝛ ãt ex hoc q btitudinez obtinet. ꝫ. illd. i. ad Coꝛin. ix. c. Sic currite vt ꝓphendatis. Mois ãt btitudo pfecta ꝓsistit i aia ⁊ coꝛpe. In aia qdẽ quãtuz ad id qõ ẽ ei ꝑꝓuz. sm q mens videt ⁊ fruit deo. In coꝛpe vo sm q coꝛp⁹ resurget glorios ⁊ incoꝛruptibile. Xps ãt aiã passiõez ꝫ mẽtẽ plene videbat deum ⁊ sic habebat btitudinẽ quãtuz ad id qõ ẽ ei ꝑꝓuz. Sz quãtuz ad alia deerat ei btitudo: Et qz aia ei⁹ erat passibilis ⁊ coꝛp⁹ passibile ⁊ moꝛtale. iõ sil erat ꝓphensoꝛ inquãtuz habebat beatitudinem anime ꝓpriam ⁊ simul viatoꝛ inquantum tendebat in beatitudinẽ sm id qõ ei de beatitudine deerat.

¶ Secundo fuit acerbissima passio xpi ex parte coꝛporis ⁊ hoc triplici ratione.

¶ Primo ratione vinacitatis.

¶ Secundo ratione generalitatis.

¶ Tertio ratione diuturnitatis.

¶ Primo rõne vinacitatis. Mã vt dicẽ domin⁹ Bõauẽ. i. iij. di. xvj. Erat i xpo maria ꝓplexiõis eq̃litas ⁊ vinacitas sensus. Vñ qz nullus potuit ei eq̃ri nec in eq̃litate ꝓplexionis nec in vinacitate sensus. Doloꝛ illi⁹ fuit oiuz doloꝛ acutissim⁹. Cõfirmat hoc sanct⁹ Tho. iij. pte. q. xlvj. dicens. Qõd xps sm coꝛp⁹ erat optime ꝓplexionatus. ex eo q coꝛp⁹ illõ fuerat formatuz miraculose opatiõe spirit⁹ sci. Sic ⁊ alia q̃ p miracula fcã sũt fuerunt alijs potioza. vt Criso. dicẽ õ vino i qõ xps aquã ꝑuertit in nuptijs. Et iõ in eo maxime viguit sensus tact⁹. Scõo ex pte coꝛporis fuit doloꝛosissima xpi passio rõe generalitatis. Q planta. n. pedis vsqz ad vticez ñ fuit in eo sanitas. passus fuit in oibus mẽbris ⁊ in oibus sensibus. In capite passus ẽ pungentiuz spinaz coꝛonã. arundinis pcussiõez. ⁊ capilloꝛ depilatõez. in facie passus est sputa fetidissima alapasqz derisoꝛiuz. in manib⁹ ⁊ pedib⁹ passus est firiõez clauoꝛ. in oꝛe passus est amaritudinẽ felleati ⁊ mirrati vini. in toto coꝛpoꝛe passus est flagella

verberantiuz illuz ad columnaz ligatum.
¶ Tertio ex pte corpis fuit grauissima pas
sio xpi rone diuturnitatis. Nã iz ab vtero
vginis i qlibz etate pauerẽ vitã gerẽs pas
siõibus. laboriboꝫ. vigilijs. pegrinatiõiboꝫ. p
dicatiõiboꝫ ꝛ hmõi scñ illud corpus exposue
rit. verũtñ i vltimis charitate seruẽtissimꝰ
voluit plus solito laboriosissimis penis in
sudare. Nã qnta feria pata cena post esum
agni paschalis lauit pedes discipuloꝝ añ pe
des illoꝝ genuflexꝰ. Ibi mixꝫ i modũ semet
ipz afflixit. dñ tetigit ꝓditorẽ. dñ illuz a suo
pcõ ꝯtũ i se fuit studuit reuocaꝛ. dñ exorna
tissimo ꝼmõe p suo trãsitu discipulos ꝓfor
tauit. Deinde hymno dicto ad montẽ oliua
ꝝ se ꝓtulit. ñ petijt locũ getis. ñ itrauit ali
quã domũ. ad locũ se ꝓtulit oꝛonis vsqz ad
noctẽ mediã oꝛauit ad pꝛez. pp vehemẽtez
aiarrictatẽ sanguineꝰ sudoꝛ carnẽ vgineaz
madefecit. Irruerũt post hoc i euz turbe fu
rentes ꝛ ceperũt ipz. ligauerũt manꝰ inocẽ
tis q̃ tactu suo vinifico infirmos curauerãt.
Posuerũt ꝛ i collo funẽ violent trahentes
agnũ illũ mãsuetissimũ q̃ nemini vnq̃ no
cuit. Duxerũt eũ ad amã socex cayphe co
rã quo crudeliter suus vnus alapã dedit in
faciẽ: i quã desiderãt angeli ꝓspicere. aufu
gerũt ab eo discipuli eius. ꝛ ipe solus absq
ꝓsolãte erat in medio eoꝝ q̃ pcurabãt eius
mortẽ. Al domo anne pcessit ligatꝰ tanq̃ la
tro ꝛ sediciosus ad domuz cayphe. Ibi fal
sas accusatiões audiuit. ibi multiplicit̃ ve
lut reꝰ a põtifice coꝛã alijs seniozibꝰ fuit exa
minatꝰ. Ibi tãdẽ ꝛelictꝰ i manꝰ ministroꝝ
vsqz mane iniurias. ꝓtumelias. blasfemias
clamores. pcussiões. derisiõesq̃z passus est.
O iesu fili dei bñdicti. O saluatoꝛ pijssime
ꝛ qs tibi ñ ꝓpiaꝛ. Quis tã ferreus tãue ab
humanitate alienus. vt ñ ꝓpungaꝛ. ¶ Ter
tio fuit acerbissima passio xpi ex pte matris
vginis. Diligebat nãq̃z mꝛez illã amoꝛe in
credibili. magis qdẽ diligebat ꝯ diligeba
tur. qz dilexerat eã ab eterno tũ qz magis di
stincte cognoscebat vtutes eiꝰ ꝯ ipa cogno
sceret vtutes filij. tũ qz capaciꝰ erat coꝛ xpi
ad diligẽdã vginẽ mꝛez ꝯ ecõuerso. Recogitabat q̃ xps dñ pẽdebat i cruce quãta cha
ritate ipm ꝓcepit i vtero dñ dixit. Ecce an
cilla dñi fiat mihi sz vbũ tuũ. Quãto amo
re nouẽ mẽsibꝰ ipz gestauit ꝯta leticia ipm
pepit. ꝯta pietate pãis suoiuit. pauitq̃z la
cte. ꝯta solicitudine ad egyptũ deduxit. ꝯ
to laboꝛe nutriuit. quãta dulcedine mentis
ꝛ oꝛis tot annis fili mi asserẽs illũ vocauit.
Et hec oia xpi mẽtẽ ad mꝛis amoꝛẽ iflãma
bãt deinde ispiciebat eã de cruce mestã. fa
cies qlidã. sparso crine. lugẽtes oculos leuã
tẽ ad crucẽ. audiebatq̃z vocẽ illius flebilẽ ꝛ
doloꝛosã igeminãtẽ O fili mi bñdicte. O lu
mẽ oculoꝝ meoꝝz. O agne mãsuetissime.
O vas vtutũ ꝛ gre. video te patiẽtẽ i cruce
ꝛ aia mea pp te patiꝯ in meo coꝛpe. video
clauos ꝓfodiẽtes manꝰ ꝛ pedes tuos. ꝛ aia
mea cũfossa ẽ doloꝛis aculeo. O fili mi gs
mihi det vt moꝛiar recũ. Quid faciaz quo
me vertar: Ad quẽ ꝓfugiã: Tu mihi pr̃. Tu
mihi fraꝯ. Tu mihi filiꝰ carꝰ eras. Tu mee
delicie. Tu mee diuitie. Tu oẽ bonũ meũ.
Meu me dolẽtẽ oꝛbatã filio dulcissimo filio
scissimo. filio sapiẽtissimo. filio ãoꝛosissimo
filio pulcherrio filio floꝛẽtisslio. Mis ꝛ hmõi
q̃relis pulsabat aures filij mꝛ illa scissima.
Nuaꝯ xpi ꝛ si ñ oꝛe poterat coꝛde sic aut filiꝯ
rñdeꝛ asserẽs illõ Jere. xv. ca. Ue mihi mꝛ
mea q̃re genuisti me vixꝫ rixe. virũ discoꝛ
die i vniuersa terra. Nõ feneraui nec fene
rauit mihi q̃sq̃z. Oẽs maledicũt mihi. Jta
qz ex mꝛis aspectu atqz ꝓpassiõe imẽso dolo
re. mẽs illa pia benignissimi iesu feriebaꝯ.
Et vndiqz abũdabãt i eũ angustie ꝛ afflicti
ones. ex q̃z vehemẽtia cũ clamoꝛe valido
emisit spñm. Deprecemur q̃ eũ vt pticipes
nos efficiat passiõis ꝛ mortis sue. ita vt me
ritis ipsiꝰ habeamꝰ vitã illã quaz sua morte
recupauit. In qua regnat gloriosus per infi
nita secula seculoꝝ. Amen.
¶ Sermo decimusoctauus de glorioſa re
ſurrectione ieſu chriſti que ſufficientiſſime
humano generi declarata fuit.

Surrexit nõ est h̃. Verba ſit ãgeli ad mulieres
ſ̃uotas loq̃ntis oꝛiginaliꝫ Mar
ci. xvj. c. ꝛ i euãgelio hodierne ſo
lennitatis. Placuit redẽptoꝛi nr̃o dño ieſu
xpo ita luculent̃ ſuã reſurrectõez hoibꝰ reue
lare. vt nemo ꝺinceps dubitare q̃at ipz eẽ

regē glie. oiuz creaturaz celi z tre dñz atqz
imortalis vite largissimū donatorē. Notaz
qppe fec nob vitā celestis regni vt resurgēs
adipleuit nos leticia cū vultu suo. Ar vo in
lectiōe sci euāgelij ōscribit illa q̄ mulierib⁹
pijs ad monumētū eūtib⁹ de xpo iā suscitato
fcā ē declaratio. Jō ad eruditōez nraz ō ma
nifestatiōe xpi resurgentis aliq̄ decurrem⁹.
Cōsiderabimus ār illā pcipue ḡztū ad tria.
¶ Primo quantum ad mulieres.
¶ Secundo quantum ad angelos.
¶ Tertio quantum ad discipulos.
¶ Quali xpi resurrectō mānifestata fuit mu
lierib⁹ ōuotis visitātib⁹ monumētū. La.j.

PRimo ꝓsiderāda ē manifestatio re
surrectōis xpi quātū ad mlieres ō q
b⁹ dī. q cū ppassēt aromata venēt
ad monumētū. vbi tria sūt dubia declarāda.
¶ Primum quare venerunt.
¶ Secundum quando venerunt.
¶ Tertium ad qd venerunt.
¶ Primū dubiū ḡre venerūt. Ad qō dici
m⁹ q̄ motē fuerūt vt venirēt z vngerēt cor
p⁹ iesu ex pietate z benīuolētia q̄ ad xpz affi
ciebāt. Maria nāqz magdalena multa su
scepat a xpo bñficia. Ab ipa eiecerat septez
dēmonia Sororē suā martha a fluxu sangui
nis libauerat. Frēz suū lazaz ḡtriduanū su
scitauerat. eāqz semp dulcit excusauerat tā
apō pharisēū q̄ dicebat ipaz īmūdā ḡz apō
sororē q̄ dicebat eā ociosā. ḡz apō iudā q̄ eā
pdigā appellabat. Maria ār. s. iacobi mio
ris mr̄. z maria Salomē. s. filia xpz tāquā
nepotē tenerrime diligebāt. Mā Anna tres
hūit viros. s. Joachiz. Cleophā z Salome.
z ō istis trib⁹ viris hūit tres marias q̄s du
xerūt tres viri. s. Joachi. Alphe⁹ z Zebede⁹
Maria q̄ nupsit ioseph pepit xpz vgo īma
culata quē de spū sco ꝓcepit. Maria q̄ nu
psit Alpheo hūit ḡttuor filios. s. ioseph iu
stū. Jacobū minorē. Simōez z iudā. Ma
ria vroz zebedei duos hūit filios Jacobuz
maiorē z Joānē euāgelistā. Istę mulieres
ñ lenitate ducte z amoze scō duīte emerūt
aromata vt venientes vngerēt corp⁹ illō qō
i sepulchro exaie iā reliq̄rāt. Nō tū autez ad
hoc ꝓmēdari merito dñt. qñ vtuosaz amici
tiā ad xpz se hīe mōstrarūt. Pauci qppe
sūt q̄ amicū diligūt in vita cū vt plurib⁹ ac
cidat verificari illō. Oūdij dictuz li. ij. ō
ponto: Vulgus amicitias vtilitate probat.
Pauciores inueniunt q̄ amicos diligūt in
morte. Quinimo pcpe filij parētib⁹ aduer
sant. vrores viris z viri vroribus dū salutē
ipediūt morientiū. aut negligēter illā ꝓcu
rāt. Paucissimi vo repiri pñt q̄ diligāt post
mortē. Quare glibet mortu⁹ dicere pōt il
lud Psalmiste. Obliuiō datus sū tāquam
mortu⁹ a corde. Iste ār mulieres pstantissi
me xpz dilexerūt in vita. qz seqbant cū pdi
cante vt pz Luce. viij. ca. Dilexerūt i mor
te qz sociauerūt cū i cruce pendētez: vñ Joā
nis. xix. dī. Stabāt ār iuxt crucez Jesu mr̄ ei⁹
z soror mr̄is ei⁹ maria cleophe z maria mag
dalena. Dilexerūt ipsū p⁹ mortē io vngūēta
parauerūt z ad sepulchrū dñi pperarūt. Oz
plerīq̄ ḡrūt. Cur vgo sacratissima q̄ pre ce
teris xpz dilexit ñ visitauit sepulchrū filij
cū his tribus mulierib⁹. Ad qō rñdem⁹ q̄
hoc potuit eē mltiplici ō cā. Pria est qz pa
rasceue z sabbato tñ fleuerat q̄ p nimia de
bilitate subsistere ñ valebat. Vñ ām Ber
nardū oportuit q̄ ō loco passiōis iter man⁹
discipulox tanqz seminina ad domū ꝓpriā
deferrēt. Hic Aug⁹ i quodaz sermōe īgt. Il
la qppe pia mr̄ imani dolore erulans z pe
ctora delicata ꝓtūdēs ita ipa viscera oiaqz
fatigauerat mēbra vt iaz vīb⁹ deficiēs vix
puenire potuisz ad xpi tumbā. Secūa cā z p
cipua fuit qz ipa sciebat filiū die tertia rsur
rectux. Naz si ō sua resurrectiōe discipulos
crebro fecerat certiores q̄to magis ō illa cū
sua dignissima mre pcpe ꝓtulerat. Jccirco p
stulabat illū amidissima i loco oronis. z for
te illa hora q̄ mlieres ciuitatē exiere. filiū vi
derat vl colloq̄bat cū eo. ¶ Secūz dubiū ō
clarādū. Nū mulieres ad sepulchrū venerūt
Mā marc⁹ dic. Valde mane vna sabbatox
veniūt ad mōumētū orto iaz sole Mat. vo
scribit. Vespre aūt sabbati q̄ lucescit i pma
sabbati venit maria magdalena. z altera
maria uidē sepulchrū. Et Joānes dic. Una
ār sabbati venit maria magdalēa cū adhuc
tenebre eēnt ad mōumentū. Et Lucas īgt.
Una ār sabbati valde diluculo venerūt ad mo
numentū. Ad istox euidentiā ꝓio notādū.

Dō sabbatū i scriptura triplicit accipi ꝙsueuit. Aliqñ ꝑ tota septiana. Vñ Lucas. xviij. c. Ieiuno bis in sabbato. i. i septimana. Aliqñ accipit sabbatuz ꝑ die septia ꝫ illō Exodi. xx. Memēto vt die sabbati scifices. Aliqñ sumit ꝑ q̄cunqz die septimane cuz istis noib⁹ nñeralibus ꝑma scda tertia q̄rta q̄nta sexta. ita ꝙ dies imediate seq̄ns sabbatū dicebat ꝓxima sabbati ⁊ seq̄ns scda sabbati ⁊ sic de reliqs. Scōz notādum vt refert Nicho. ō lira. Dō ab ab illa hora q̄ xps fuit sepult⁹ ñ potuerūt mulieres emere aromata ad vngenduz xpm vsqz ad vespā diei seq̄ntis. qz solēnitas sabbati icepta erat ab hora sepulture. i q̄ ñ licebat aliqd emere vsqz ad vespā seq̄ntis diei. s. sabbati ō quo Joā. xix. dicit. Erat qppe magn⁹ dies ille sabbati. ⁊ tunc emerunt aromata ⁊ ꝑparauerūt vt dic Lucas pp noctē ō primo iminētē. Iz i mane seq̄nti venerūt. Tertiū notādū ſm Aug. de ꝙsensu euāgelistaz q̄ vespa duob⁹ modis accipit. Uno mō p fine diei ⁊ p̄ncipio noctis Alio mō ꝓ fine noctis ⁊ p̄ncipio diei. Et isto vltimo mō logit Mat. cū dic. Uespe āt sabbati q̄ lucescit i ꝑma sabbati. Si vo velim⁹ deſn matthei accipe p̄mo mō tunc illud qō dic Uespe āt sabbati. refert ad mulieꝛ ꝑparatiōez. qz tunc vespe sabbati vt p̄dictū ē ꝑparauerunt se ad veniendum. Iz pp noctē ñ venissent illō āt qō dic Joānes. Cū adhuc tenebre essent. Et illō qō dic Lucas. Ualde diluculo. Et illō qō dic Marc⁹ Valde mane. Intelligēdū est q̄ qñ mulieres incepunt iter erat valde mane seu diluculuz ⁊ tenebre ēt erant. qz neqz pfecte dies neqz pfecte nox. Sz cū puenerunt ad monumētuz iā sol erat ort⁹. Sol āt pōt intelligi oriri dupliciter. Uno mō pfecte qñ p̄mo egreditur ⁊ apparet sup terrā. ⁊ sic nō accipit hic. Alio mō qñ lux ei⁹ icipit apparere. s. i aurora cuz ab oriente albescere icipit. vñ valde māe ⁊ tenebre ⁊ diluculū ⁊ orto sole accipiūtur ꝑ eodē. ¶ Tertiū dubiū declarādū Ad qd mulleres venert. Ad qō ñdet. q̄ mos erat iudeoꝝ vngere corpa dēfunctoꝝ vt ꝙseruarēt a fetore ⁊ putrefactiōe: Iste ḡ scē mulieres nesciētes q̄ corp⁹ xpi corrupi ñ poterat illō ex deuotiōe vngere decreuert. Ad hoc āt clari⁹ intelligēduz cōmemorāda ē sntia doctoris nri Riccardi ō media villa i suo. iiij. di. xliij. vbi ait. Dō oia corpa incinerabilē excepto corpe xpi ⁊ corpe v̄ginis matris q̄ icinerata ñ fuert. De corpe xpi certissimuz ē. ō corpe mris credere ꝓium ē. Sic. n. culpa originalis i aia inducit debitū sepatōis aie a suo corpe pp sepatōez sui a deo pp culpā ita vitiuz fomitis i carne inducit debituz icinerationis eiusdē. vñ sic oēs ex debito ptcr xpz mortui sunt vel morient ita oib⁹ corpib⁹ hūanis ptercorp⁹ xpi ⁊ mris sue icinerato ōbet. Quānis. n. btā v̄go pcīn originale ꝓrerit vel si ab illo ꝑseruata fuerit ꝓbere tñ ōbuisz. q̄pp fuit i ea debituz moriēdi. tñ fomes i ea nūq̄ aliquē actū hūit ⁊ p scōz scificatōez totalit fuit sublat⁹ ab ea. Hoc vo qō dz ō icineratōe corpoꝝ cōi. cursu nature ꝓcordat q̄ ē q̄ oia generabilia ⁊ corruptibilia resoluent i id ō quo fcā st. Mūana vo corpa ō terra fcā sunt. sic ꝙ Ben. ij. ca. Ob qō Job. xiiij. c. dī. Memēto q̄so q̄ sic lutū fecēris me ⁊ i puluerem reduces me. Ea vo iq̄ corpa resolūt hūana dicūt cineres pp antiq̄z ꝙsuetudinē qñ mortuoꝝ corpa ꝙburebāt Nō fuit igit icinerabile siue i puluere resolubile corp⁹ xpi. qz illo vitiū fomitis nūq̄z fuit. Et si obiceret q̄ resurrectio ei⁹ fuit exēplū resurrectiōis nre. ḡ ōbuit ee a cineri b⁹. Ñdere possum⁹. q̄ resurrectio xpi fuit exēplū resurrectōis nre. q̄tū ad ei⁹ essentiā. s. a morte i vitā ñ āt q̄tuz ad oia accidētia. Sz adhuc difficultas orit ō illis q̄ iminēte iudicij tpe ineniēt viui q̄ statim morient ⁊ resurgēt. quō illoꝝ corpa icinerabūt cū incineratio ñ fiat subito. Ad qō ñdet Riccardus Dō corpa illa icinerabūt p ignē q̄ pcedet faciē iudicij. Iz ḡ mulieres i fide xpi ōficerēt. tñ vehemētissima erat pietas ⁊ deuotio illaꝝ q̄ nec timoꝛe iudeoꝝ nec terroꝛe militū g ad sepulchri custodiā fuerāt deputati. nec ip̄sup difficultate rei retardabāt. gn ad corp⁹ xpi vngendū oēz diligētiā adhiberēt. dicebāt āt ad inicē. Quis reuoluet nob lapidez ab ostio monumēti. Erat qppe magn⁹ valde Mat. vo dic. Aduoluit sarū magnū ad ostiū monumēti. Ubi ait Nicho. de lira q̄ monumētū illud erat factū ad modū cuius

daz domuncule in cuius medio erat sepulchr̃. ⁊ ĩ domũcula erat qđdã ostiolũ ad habẽdũ illuc ĩgressuz. Sepulchr̃ ãt erat clausuz grãdis lapidis ad os aduolutiõe. Sigilli appositione ⁊ militum deputatione.

¶ Qualiter angelus amouit lapidẽ a monumẽto ⁊ sedebat sup illũ ⁊ q̃z ꝯgruũ fuit mulieribus apparere. Capitulum. ij.

Secundo ꝯsideranda est manifestatio resurrectõis xp̃i q̃ztũ ad ãgelos. Ubi tria sunt dubia declaranda.

¶ Primum vtrum angelus amouit lapidem ab ostio monumenti.

¶ Secundum vtrum idem angelus sedit super lapide qui sedebat in dextris.

¶ Tertium vtrum congruum fuit angelũ mulieribus sic apparere.

¶ Ad p̃mũ dubiũ pz rñsio ex dictis Mat. q ait. Ecce terremot⁹ fcũs ẽ magnus. ãgel⁹ ãt dñi descendit de celo ⁊ accedẽs reuoluit lapidẽ ⁊ sedebat sup eum. Amotio ista ⁊ reuolutio lapidis fcã fuit post xp̃m iam suscitatũ vt oẽs doctores affirmãt. Cã v̄o hui⁹ reuolutiõis fuit vt vacuum oñderet̃ sepulchruz a quo clauso xp̃s resurgens exiuerat. Nec hesitanduz est q̃ angelus potuit ⁊ mouere terram ⁊ reuoluere grandez lapidem. cum sit sñia Aug. i. iij. đ trinita. Sci tho. i. pte. q. cx. Et Nicholai de lira sup isto passu Mat. Qđ q̃zuis materia corpalis ñ obediat angelis ad mutum sz soli đo qꝛ oĩs informatio materie vel est a đo immediate vel ab aliquo agente corpali. ñ ãt ĩmediate ab angelo. Uerũtñ oĩa corpa obediunt angelis ad motum localem. qꝛ natura corpalis nata est moueri immediate a natura spũali sz locũ. Uñ ⁊ ph̄i posuerũt suprema corpa moueri localit̃ a spũalibus substantijs. Ad secunduz dubium dicendũ q̃ lz Mat. dicat angeluz sedere sup lapidem ⁊ marcus sedere in dextris. tñ ñ est ꝯrietas. qꝛ potuit esse q̃ idem angel⁹ p̃mo visus est sedere sup lapidez. postmodũ visus est sedere in monumento. Uel sz Aug. đ ꝯsensu euangelistar̃ forte fuerunt duo ⁊ Mat. loqt̃ đ vno. marcus de alio. Lucas v̄o dic̃. Ecce duo viri. i. angeli apparentes in specie viror̃ steterũt secus illas. Ista apparitio potuit eẽ post primaz ⁊ scđaz. dum circuirẽt monumẽtuz intrantes ⁊ exeuntes. postq̃z ⁊ dum sola magdalena remansit vt dic̃ Joãnes ⁊ inclinata ꝓspiceret ad monumẽtuz. vidit duos angelos in albis sedentes. vnuz ad caput ⁊ vnũ ad pedes vbi positum fuerat corpus iesu. Facile. n. est angelis sic apparentibus vt dicit Nicho. đ lira sup lucaz mutari de sessione in statõem ⁊ ecõuerso. Ad tertiuz dubiũ dicimus q̃ cõgrua fuit angeli apparitio de quo Marcus scribit p̃cipue q̃ztuz ad tria. Primo q̃ztuz ad aspectuz qꝛ viderunt euz iuuenem. Scđo q̃ztũ ad situm qꝛ sedẽtẽ in dextris. Tertio quantuz ad amictuz qꝛ cooptuz stola candida. Primo viderunt euz mulieres iuuenez. ad innuendum s̃m glosam q̃ oẽs ĩ etate iuuenili resurgemus. Et vt sic familiarius illas alloq̃ret̃ instar ãgeli thobie. đ de quo dr̃ Thobie. v. c. Egressus thobias ĩuenit iuuenez stantez splendidũ ⁊ q̃si p̃cinctũ ad ãbulãdũ. Scđo viderũt euz sedẽtẽ ĩ dextris qđ ꝯgrue fcm̃ ẽ. Nã vt inqt Grego. in omelia. Quid p sinistrã nisi vita pñs. qd v̄o p dextram nisi vita ꝑpetua đsignat̃. Qꝛ g̃ redẽptor nr̃ iã pñtis vite corruptiõez trãsierat recte angel⁹ q nũciare ei⁹ vitã ꝑhenẽ venerat ĩ dextera sedebat. hec ille. s̃m v̄o Beddã corp⁹ xp̃i sic fuit ĩ monumẽto situz q̃ ei⁹ dextera ps respiciebat plagã meridianã. Tertio viderũt eũ cooptum stola cãdida q̃ztũ ad amictuz. Ista ãt vestis s̃m glosaz ñ erat corpea. sz q̃dã resplẽdẽtia ex v̄tute spũali angeli ad sĩlitudinẽ vestis. Qđ ãt sic apparuit moralis ẽ rõ qꝛ sic̃ color albus ⁊ cãdid⁹ ẽ color pulcherrim⁹ ⁊ purissimus. ita post resurrectiõem erim⁹ cãdidi ⁊ gloriosi. Uel vt Grego. dic̃ ĩ omelia. Stola cãdida cooptus apparuit qꝛ festiuitatis nr̃e gaudia nũciauit. Candor. n. vesti splendorez nr̃e denũciat festiuitatis. Sz pleriq̃z q̃rũt eũ tam ex etate iuuenili q̃z ex fulgore ⁊ lũinosa pñtia đlectabilis ⁊ iocũda fuerit angeli apparitio. quõ mulieres timore ꝯcusse fuerunt. Ad quos sacri doctores rñdent. Qđ hec ẽ differẽtia ĩter apparitiõem boni ⁊ mali angeli. Nã mal⁹ terret ⁊ nõ cõfortat Bon⁹ ãt subita visiõe terret tñ ĩmediate cõfortat. Sic̃ pz đ ãgelo q apparuit danieli. đ

quo ipe dic. c. r. Qđ cũ stupefcũs eet ad vi
siõez angeli. angelus ꝓfortauit eũ ꝛ dixit ꝯ
bi. Noli timere vir defideriox̃ par tibi cõ
fortare ꝛ esto robnstus. E odẽ mõ iste ange
li bon⁹ mulieres a p̃ncipio terruit pp rẽ grã
dẽ ꝛ isolitã tñ imediate ꝓfortauit eas dicẽs
Nolite expauescere. iesuz q̃ritis nazarenũ
crucifixũ. surrexit. ñ ẽ h. Ecce loc⁹ vbi po
suerũt eũ. ¶ Qđ mulieres ꝓueniẽt fuẽre
nũcie resurrectiõis q̃ xp̃z resuscitatũ videre
rũt. Et cur ỏ petro fit specialis mẽtio. ca. iij.

Certio ꝓsideranda ẽ manifestatio re
surrectionis xp̃i q̃tũ ad discipulos
q⁹ subdidit angel⁹. Ite dicite discipu
lis ei⁹ ꝛ petro q⁹ p̃cedet vos i galileã. Ubi
tria sunt dubia declaranda.

¶ Primũ vtr̃ fuit ꝓueniẽs vt xp̃i resurrec
tio a mulierib⁹ notificaret discipulis.

¶ Scõz cur ỏ petro fcã fuit spẽalis mẽtio.

¶ Tertium vtruz he mulieres xp̃z a mor
tuis iam fuscitatum viderunt.

¶ Ad p̃mũ rñdem⁹ q⁹ mulieres ꝓgrue fue
rũt nũcie resurrectiõis. Mã sic fuit ordo dã
natõis ꝛ mortis hũani generis sic ỏbuit eẽ
ordo denũciatiõis repatiõis vite ꝛ beatitu
dinis. Per mysteriũ nãq mali angeli mu
lier fuit p̃m⁹ nũci⁹ mortis ꝛ pci. qñ. s. dedit
viro de pomo ꝛ comedit. Mulier itaq̃ p
mysteriũ bõi ãgeli ẽ p̃m⁹ nunci⁹ vite ꝛ gre.
ãnũciãs resurrectiõez xp̃i p quã redẽpti sum⁹
ꝛ vinificati. In hoc ĩsup erigit spes mulie
bris sex⁹ ne ỏ futura resurrectõe despet. Si
enĩ mulieres facte sũt resurrectõis nũcie. q̃
ꝛ ipse cũ viris resurgẽt. Neq̃ audiẽdi sũt q
dñt illas i sexu virili resurrecturas. ỏ quos
logt Aug. li. xxij. ỏ ci. ỏi: ꝛ doctores theolo
gi illũ sequunt i. iiij. di. xliij. vbi catholice
tenetur. q⁹ omnes resurgent. sed viri in se
xu virili. mulieres in sexu femineo qa hoc
exigit natura indiuidui ꝛ congruit perfe
ctiõi speciei. ꝛ erit occasio laudãdi sapiam
ỏi. Nõ. n. oiuz idiuiduox̃ natura eundẽ exi
git sexum. sed natura quorundaz exigit ma
sculinuz. ꝛ quorundam natura femineum.
Et vt ibidẽ refert Aug. c. xvij. Mẽbra fe
minea ñ erũt accomodata veteri vsui sz no
uo decori. qno ñ alliciant aspiciẽtes ꝓ cupi
scẽtia q̃ nulla erit. sz ỏi laudeẽ sapia atq̃ cle
mẽtia. Et itex̃. ñ erit ibidẽ libido q̃ ꝓfusio
nis cã c. nã pulcr̃ peceassent nudi erãt vir
ꝛ femina. vñ ꝛ post resurrectõez ñ erit op⁹
vestib⁹ p tegumẽto. sz tñ amicti erũt lumi
ne sic vestimẽto. ¶ Scõz dubiũ fuit. cur ỏ
petro fcã ẽ specialis mẽtio. Ad qđ dñt do
ctores. Prio pp p̃ncipalitatẽ quã tenebat i
ter aplos. de q̃ i suo ꝼmone plene dcñ ẽ. Jõ
tanq̃ p̃ncipali dĩ q⁹ sibi denũciẽt. Scõa rõ
Hieronymi vt tolleret ab eo materia de
spatõis q⁹ idignũ se iudicauit discipulũ dñ
ter negauit mgr̃m: Sz p pniaz venã obti
nuit ꝛ gr̃am. Tertia rõ sz Grego. i omelia
ad amonẽdã ab illo verecũdiã ꝛ erubesce
tiã. nã ex eo q⁹ ter vocaliter negauerat xp̃m
cũ quo mori se ꝑmiserat. verecũdabat in
ter discipulos apparere. Subdidit ãt ange
lus. Quia p̃cedet vos i galileã. ibi eũ vide
bitis sic dixit vobis. Ista visio ñ fuit dic q̃
resurrexit. Sz qñ vndecim discipuli vt re
fert Mat. abiere i galileã in montẽ. s. Tha
bor. vt dic Nicho. de lira. ibi vbi trãsfigur⁹
fuerat coram paucis. petro. s. iacobo ꝛ io
anne. ꝛpletã resurrectiõez suã manifestauit
vniuersaliter oib⁹ suis discipulis. Un̄ pba
bilit credit q⁹ illa fuit manifestatio quã de
scribit Aplus. i. cozin. xv. c. Deinde visus
est plusq̃ qngẽtis fratrib⁹ simul. Matthe⁹
tñ nõ exprimit nisi. xj. aplos. q⁹ iudas erat
mortu⁹ ꝛ isti erãt p̃ncipales discipuli xp̃i.
Scõm vo moralẽ itellectũ Galilea xp̃o su
scitato recte ꝓgruit. Nã galilea interpretat
trãsfiguratio scõz Beddã ꝛ Grego. in ome
lia. vt designet q⁹ i resurrectõe fcã est trans
figuratio de mortalitalitatẽ ad imortalita
tẽ q̃tũ ad corpus. de passibilitate ad ipassi
bilitatẽ q̃tũ ad aiaz. de miseria ꝛ penalita
te ad eternã gloriã ꝛ felicitatẽ q̃tũ ad vtr̃
qz. Dñs. n. xp̃s i hac vita erat voluntarie de
fect⁹ nros assumẽs. patiebat q̃tũ ad corp⁹
defectũ mortalitatis. quãtũ ad aiaz passibi
litatis. quãtũ vo ad vtrũqz patiebat multi
plicẽ miseriã ꝛ penalitatẽ q̃ oia i resurrecti
one deposita sũt. Hinc Leo papa i ſmõe in
qt. Post passiõez xp̃i ruptis vinculis mor
tis. infirmitas i vtutẽ. mortalitas i eternita
tẽ. ꝓtumelia trãsiuit i gloriã. Et vt Grego.
in omelia refert. nos resurrectiõis ei⁹ glo
riã leti videbim⁹. si a vitijs i vtutũ celsitu
dinẽ trãsmigramus. ¶ Tertiũ dubiuz erat

vtruz ille sancte mulieres qbus angel⁹ xp̄i
resurrectiõez manifestauit viderũt xp̄z su-
scitatuz. Et q̄ sic apparet ex dictis euange-
listax. Jngt.n. marcus. Surgẽs iesus ma-
ne p̄ma sabbati apparuit p̄mo marie mag
dalene a q̄ ciecerat septẽ demõia. Et mat-
the⁹ dicit. Nõ audito ab angelo nouo de re
surrectiõe. exiere cito de monumẽto ⁊ in ti
more ⁊ in magno gaudio currẽtes nũciare
discipulis. Ecce iesus occurrit illis dicens
Aluete. Jlleãt accesserũt ⁊ tenuerũt pedes
eius ⁊ adorauerũt eũ. Ubi aduertenduz q̄
postẽz angelus de resurrectiõe vt dictũ est
mulieres istruxerat. ipe ꝓsternate⁹mẽte abi
re ceperũt. Et cũ nõdũ plene capaces eẽnt
tãti mysterij. putabãt forte xp̄i corpus a in
deis fuisse sublatũ ⁊ i aliquo vili loco collo
catũ. Quare magdalena q̄ xp̄z ardẽtissime
diligebat antequã aliqd diligẽti⁹ scrutarek.
ip̄m sublatũ ꝓ certo eẽ supponẽs. petro ⁊
Joãni nunciare cucurrit. vt scribit Joãnes
dicẽs. Tulerũt dñz de monumento ⁊ nesci
mus vbi posuerunt euz. Illi vo venerũt ad
monumentũ. ⁊ Joãnes cucurrit citi⁹ petro
⁊ inclinauit caput ad sepulchr̄. viditq̄z posi
ta lintheamina nec tñ intrauit illud. Petr⁹
vo postea veniẽs intrauit in illud. viditq̄z
posita lintheamia ⁊ sudarium capitis stãs
ad ptẽ. deinde Joãnes intrauit ⁊ vidit ⁊ cre
didit qõ dixerat magdalena. s. dñm eẽ sub
latuz de monumento. Nõdũ. n. sciebãt scri
pturas q̄ oportebat euz a mortuis resurge
re. post hoc ãt discipuli ꝓtristati ad ꝑpa re-
dierunt. Et magdalena cũ his mulieribus
ad sepulchr̄ redierunt. a quo illis duab⁹ re
cedẽtib⁹. maria stabat ad monumẽtũ foris
plorãs. ⁊ dũ sic fleret inclinauit se ⁊ ꝓspexit
in monumẽtuz. Scõz. n. Grego. Almãti se
mel aspexisse ñ sufficit. q̄ vis amoris mul
tiplicat affectũ ingritõis. Et tũc vidit duos
angelos sedẽtes vnũ ad caput ⁊ vnum ad
pedes vbi positũ fuerat corp⁹ iesu. dñt ei il
li. Mulier qd plorasꝰ dic eis. Tulerũt do-
minum meum ⁊ nescio vbi posuerunt euz.
Cum hoc dixisset q̄uersa vidit iesuz stantez
⁊ nesciebat q̄ iesus eẽt ⁊ dixit ei iesus. Mu
lier qd plorasꝰ Quẽ q̄ris: O bone iesu desi
derũ aie sue. Cur iterrogasꝰ qd plorasꝰ quẽ q̄
ris. Jpsa paulo ante oculis viderat te spem
suã suspendi in ligno ⁊ tu nũc dicis qd plo-
ras. Jpa die tertia p̄cedẽte viderat manus
tuas gb⁹ sepe bñdicta fuerat ⁊ pedes quos
lachr̄ymis rigauerat clauis affigi. ⁊ nũc tu
dicis qd plorasꝰ Nũc ĩsup corp⁹ tuũ sublatũ
extimat. ad qõ vngendum vt se quodãmõ
ꝓsolarek veniebat. ⁊ tu dicis qd plorasꝰ quẽ
q̄ris. Tuipse scis q̄ te soluz q̄rit: te solũ dili
git. p̄ te oia ꝓtẽnit. ⁊ tu dicisꝰ quẽ q̄ris. Tu cã
q̄rele. Tu cã plorat⁹ Tu eã dilectã discipulã
totã ad te attraristi. Ut illa existimãs q̄ hor
tulan⁹ eẽt dixit ad eũ. Dñe si tu sustulisti di-
cito mihi vbi posuisti euz ⁊ ego eũ tollã. O
ad mirabilis mꝰeris audacia. O maria. si
forte corp⁹ iesu positũ ẽ ĩ atrio ꝑncipis sacer
dotuz vbi aplox p̄ncepſ calefaciebat se ad
ignez qd factura es ego eũ tollã. Sz si i pla-
tea foret cũ multitudie iudeox. qd nũc age
res: Ego euz tollã. O ꝓstãtia. O ardor istã
matissime quo mẽs magdalene liq̄fiebat.
Absolute p̄mittit. ego eũ tollã. Dic ei iesus
Maria Hec sig dẽ vox penetrauit aiaz ei⁹.
Cognouitq̄z iesuz ⁊ dixit. Raboni. i. mgr. ⁊
cucurrit ad pedes ei⁹. Cui iesus. Noli me tã
gere. nõdũ. n. ascẽdit ad p̄rez meuz. s. scõm
tuz iudicium ifidele ac si apte dicat. Tibi
ñ ascẽdi. q̄ ñ credidisti ꝓcete me eq̄lẽ p̄i.
vel forte hoc ait: vt illã humiliaret ne ni-
mis p̄sumeret q̄ ip̄z resuscitatuz p̄ma oiuz
ꝓsperisz. distulitq̄z ei ꝓcedere tactũ donec
scõa vice cũ aliis appareret. Et addidit do
min⁹ marie dicẽs. Uade ad fratres meos
⁊ dic eis. Ascẽdo ad p̄rez meuz ⁊ p̄rez vr̄m
deũ meuz ⁊ deuz vr̄m. Statiq̄z disparuit.
Ut ⁊ magdalena i fide solidata aio iocũda
egrediẽs hortũ. pgebat vt inssa dñi ⁊ mgri
ꝑficeret. Cũq̄z festia rediret socias suas i uti
nere ifra sepulchr̄ ⁊ birlim adiuenit q̄b⁹ xp̄z
i specie hortulani se vidisse narrauit. Cũq̄z
festino gressu vsus birlim pariter irent. ec-
ce iesus occurrit eis dicẽs. Aluete Jte ãt ac
cesserunt ⁊ tenuerunt pedes ei⁹ ⁊ adorauer-
rũt eũ adoratiõe latrie. in fide iã roborate.
Tũc ait illis iesus. Nolite timere. Jte nũcia
te fratrib⁹ meis vt eant i galileã. ibi. n. me
videbũt. Uocat ãt discipulos fratres amã
tissim⁹ p̄nceps. tuz vt oñdat se surrexisse

in carne generis nostri. tum vt ad sui amorem magis eos accendat. z ad fiduciam societatis sue ac visiōis corroboret z pfirmet tuz vo vt filios eterni pris z xpi se nosceret coheredes. O hui⁹ almi regis benignitas q relictus in bello pauidos suos formidosos z fugitiuos socios cum euasit noiat fratres z nouitatez celestez in suo corpe oñdere repromittit. Et sic dī Joānis. xx. ca. Venit maria. s. cum alijs marijs annuncians discipulis qz vidi dñz. z hec dixit mihi. Curramus igit z nos fide ac deuotiōe ad xpz oi studio regrenduz. q ad se euntes ñ ejecit foras. pcedens illis z in presenti gram z in futuro gloriam sempiternam. Amen.

¶ Sermo. xix. ō ascēsiōe saluatoris nri ie su xpi qñ videtib⁹ discipulis celos ascēdit.

Assumptus est in celuz z sedet a dextris dī. Scribunt hec vba originaliter Marci vltio. ca. z i euangelio pñtis solēnitatis. Jocūdissimū nouuz ascensiōis iesu xpi filij dī merito excitat dz mentes ñras. subleuareqz oiuz corda ad ardentissime desiderandum bonuz illō summū ac copiosum. qō cum gscz acgrierit nūz amittet. Neqz ampli⁹ excusare se hoies pñt si se ignaros pmisse felicitatis dicant. Cum ipe iesus nō solum vbo sed expientia facti oñderit clarz ad supos iter. Nō Micheas pdixit. c. ij. ascēdit pandēs iter ante eos. Profecto res clarissima z admirāda fuit. dū xps q̄dragesima die postz surrexit a mortuis. videntib⁹ discipulis eius alijsqz deuotis quāplurimis z bñdicta mre. de mōte olineti celuz pscendit. Quapp vthec oia cunctis innotescant. ad xpi ascensiōem dirigam⁹ aiuz z vba. De q̄ in pñti sermone tria mysteria pponimus contemplanda.

¶ Primum dicitur dignitatis.

¶ Secundum congruitatis.

¶ Tertium qualitatis.

¶ De dignitate z preeminētia xpi q̄ notatur p hoc q sedet a dextris dei. z qd p dexteram intelligit. Capitulum. s.

Primum mysterium pteplandum ō ascensiōe xpi dī dignitatis. qz ascēdit z sedet a dextris dei. i. peminet oibus creaturis z angelis z hoib⁹. Juxt illō qō scribit aplus ad Ephesios. i. c. Cōstituit illum sup oēm pncipatum z ptātem z supza oē nomen qō noiaf siue in hoc seculo siue in futuro. Sed p clariore huius partis intelligentia tria sunt hic dubia declaranda.

¶ Primum vtrum christo cōueniat sedere ad dexteram patris.

¶ Secundum vtrum sedere ad dexteraz patris pueniat christo secundum q homo.

¶ Tertium vtrum alijs a christo coueniat sedere ad dexteram patris.

¶ Ad pmum dubium arguunt qdam q ñ pueniat xpo sedere ad dexteram pris. neqz bñ aiunt ita vt de xpo loqutes. Prio nullū corpale ppetit oo q spūs ē. Sz dextera z sinistra sunt differentie positionuz corpaliū q ñ pueniūt oo. Scōo si filius sedet ad dexteram. q pī ad sinistram. sed dextera nobilior est sinistra. q pī sedet in pte ignobiliori. Tertio stare z sedere sunt opposita. sz Aletum. vij. c. stephanus vidit iesum stantem a dextris virturis dī. q ñ sedet. Sz ō sic arguentes prius opponamus testimonia scripturarū. deinde soluemus obiecta. In simbolo nanqz apl̄oz dī. Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei pris oipotētis. Et i simbolo patz. Ascēdit in celum sedet ad dexterā pris. Et ad ephesi. i. c. scribit. Cōstituēs illum ad dexteraz in celestibus. Et ad Colocenſ. iij. c. Xps est in dextera dei sedens Et ad Hebreos. i. ca. Sedet ad dexteram maiestatis i excelsis. Et. x. c. Sedet in dexteram dei pris. Et ad Romanos. viij. ca. Xps iesus est ad dexteram dei q etiam interpellat p nob. Et marci. xiiij. Luce. xxij. Mat. xxvj. Erit filius hois sedens a dextris vtutis dei. Hoc pdixit Dauid ps. cix. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Nō āt hec vba de xpo dicantur pz ex eo q Paulus ad hebreos. i. c. ait. Ad quē autez āgelox dixit aliqñ ōs. sede a dextris meis? Et xps Mat. xxij. dixit. Quō dauid vocat eum in spiritu dñm dicens. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Et si iudei negarent testimoniuz pauli z xpi asserentes. verba ista de alio nō de ipso xpo affirmari debere. statim incredulitatem eox pincim⁹

per doctores ipsorum. Nam Rabbi Jonathā apud hebreos ꝓbatissimus in sua translatiõe chaldaica ait. Dixit dñs verbo suo. Et Rabbi. Joden super illõ psalmi. xvij. Dedisti mihi ꝓtectiõez salutis tue ⁊ dextera tua suscepit me. Jngt. In futurꝫ õs scūs ⁊ bñdictus ꝙuertere faciet regez messiaz ad dexteram suam. Sicut scriptum est. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Jstud isu per tenet Rabbi moyses addarsan. ℣ro solutõe igit obiectoꝝ notãde sunt tres veritates. ℣prima veritas q hoc nomen dexteraī scripturis inuenit de deo dicñ. Uñ Exodi. xv. c. Dextera tua dñe magnificata ē in virtute dextera tua ꝓcussit inimicꝫ. Et ps. xv. Delectatiões i dextera tua vsqꝫ i finez. Et ps. xx. Dextera tua inueniat oēs q te oderunt. Et ps. xlvij. Justicia plena ē dextera. Et ps. cxvij. Dextera dñi fecit vtutez dextera dñi exaltauit me. Et ps. cxxvij. Saluuz me fecit dextera tua. Et Jsaie. xlviij. c. Dextera mea mensa est celos. Et Abacuc. ij. c. Circundabit te calix dextere dñi. Secunda vitas. Nõ cuz dicimus xp̃m ad dexterā pñs sedere ñ itelligimus q dexterā ali qd corꝑale. Sꝫ locutio est metaphorica q̃les ⁊ alie cuz dicimus oculos dñi. brachiuz dñi ⁊ similia. per q̃ designanꝫ spirituales ꝓprietates siue opatões divine. Hic Damascenus in. iij. suaꝝ sniaꝝ ait. Nõ localē dexteraz pñs dicimus. q̃liter. n. q incircunscriptibilis est localem adipiscet dexterā. Tertia veritas q noie dextere itelligunꝫ tria. ſ. gloria diuinitatis btitudo ⁊ iudiciaria potestas. Exquo ꝯz Aug. li. de simbolo ⁊ Damascenuz. Sedere ad dexterā pñs nil aliõ est nisi cum pñe hãe gloriã diuinitatis ⁊ beatitudinē ⁊ iudiciariã ptātem ⁊ hoc icõmutabiliter ⁊ regaliter. Uñ Damascenus ingt. Dexteraz pñs dicimus gloriã ⁊ honorē diuinitatis in q̃ dei filius extitit añ secula vt deus ⁊ pñ cõsubstantialis. Scõm vo Tho. iij. pte. q. lvij. Hec ꝓpositio ad vel in cũ dicimus ad dexterā vel in dextris. solam distinctiõez psonalem importat ⁊ originis ordinez. nõ ãt gradum nature vel dignitatis. q nullus est in diuinis personis. qꝝ fm Athanasium. tres persone coeterne sibi sunt ⁊ coequales. Et sic soluimus primum obiectum ostendentes q non dicit dextera corꝑaliter de deo. Ad scõm vo rñdet Aug. i li. de simbolo. Jn illa beatitudine oia dextera sunt. qꝝ nulla est ibi miseria. Uerũtñ vt igt Tho. vbi. s. nullo mõ ꝓt dici q pñ sedeat ad dexteraz filij vel spiritꝰ sci qꝝ filius ⁊ spiritus sanctꝰ trahunt originē a pñe ⁊ ñ ecõuerso. Sꝫ spiritus sanctus ꝑpe pōt dici sedere ad dexterā pñs vel filij ꝯz sensum ꝓdictum. Uerũtñ ꝯz q̃ndaz appropriatiõez attribuit filio eq̃litas. Uñ Aug. ait. Jn pre est vnitas in filio equalitas. in spiritu sancto vnitatis equalitatisqꝫ ꝓnerio. Confirmat hãc sniaz Alexãder i. iij. summe vbi ait. Sedere ad dexterā pñs iportat distinctiõem psonaꝝ ⁊ eq̃litatē psone ad psonā i gloria ⁊ honore. ꝯz sic se hz spiritus sanctus ad pñez g̃ ei ꝙuenit sedere ad dexterā pñs. Sꝫ de eq̃litate dupliciter log possumus. ſ. ꝑpie vel ꝑ appropriatiõez. fm q ꝑpie sumit nõ dic̃ aliõ eq̃litas i diuinis nisi diuinā essentiā vel vtutē q̃ nõ ē maior i psonis i vna q̃ in alia ꝯz vna eadē in qua coequanꝰ psone. hoc mõ ē vna eq̃litas i diuinis psonis sicut vna essentia. Alio mõ sumit eq̃litas i diuinis fm appropriatõez ⁊ sic appropriat filio. Ad scõz obiectum dicim⁹ q visio stephani fuit eodē mõ quo xps auxilium sibi ꝓstare iam erat paratus. Uñ Grego. i omelia ingt. Sedere iudicantis est. stare vo pugnantis vel adiuuãtis. Stephan⁹ g̃ i labore certaminis posit⁹ stantez vidit quem adiutorez habuit. Sed hunc post ascensiõez Marcus sedere õscribit. qꝝ post assumptiõis sue gloriã iuder i fine videbit. ¶ Scõz dubium erat vtrum sedere ad dexteram pñs ꝙueniat xpo fm q hõ. Et ad hoc dñt sanctꝰ Tho. ⁊ Alexander Nõ cũ noie dextre intelligunt tria supradicta. ſ. gloria diuinitatis btitudo ⁊ iudiciaria ptās hec ꝓpositio ad quendaz ad dexteram accessuz significat. i quo designat ꝙuenientia cũ q̃daz distinctiõe. qõ pōt esse triplicit. ℣primo vt sit ꝙuenietia i natura ⁊ distictio in psona. Et sic xps ꝯz q filius dei sedet ad dexteram pñs qꝝ hz eandē natura cuz pñe. Uñ gloria diuinitatis btitudo ⁊ iudiciaria ptās cõueniunt essentialiter filio sicut ⁊ pñ

⁊ hoc est esse in equalitate patris. Secundo pōt intelligi ꝯ grāz vnionis q̄ importat ecōuerso distinctiōez nature ⁊ vnitatez suppositi siue psone. Et ꝯ hoc xp̄s ꝑm ꝙ hō ē filius dei. ⁊ p ꝯseq̄ns sedet ad dexterā p̄ris ꝯ eq̄litatē honoris inq̄tū eodē honore veneramur ip̄m filiū dei cū eadez natura assumpta. humanitatis qdez xp̄i ꝑm ꝯditiōez sue nature nō hz gloriā vel honorē diuinitatis quā tn̄ hz rōne psone cui vnit. Un̄ Damascenus ait. In gloria diuinitatis dei filiꝰ existēs ante secula vt deus ⁊ p̄ri cōsubstātialis sedet cū glorificata ei carne eius. Adorat̄ eni vna ypostasis vna adoratiōe eiꝰ cū carne eius ab oī creatura. Tertio pōt itelligi ꝯ ꝙ hō ꝑm ꝯditiōez nature. ⁊ hoc ꝑm grāz habitualē q̄ abundātior est i xp̄o pre oibꝰ alijs creaturis. i tn̄ ꝙ ip̄a natura hūana i xp̄o beatior est ⁊ sup oēs alias creaturas hn̄s regulaz ⁊ iudiciariā ptātez. ⁊ sic esse i eq̄litate patris nō ꝑtinet ad ip̄az naturā humanā xp̄i sz solū ad psonā assumētē. Nihilominꝰ sic ꝑm ꝙ hō sedet ad dexterā p̄ris. i. ꝑm Aug. i bonis paternis potioribꝰ p̄ ceteris creaturis. qr oēs alias creaturas p̄cellit i beatitudine i iudiciaria ptāte vt p̄dictū ē. ¶ Tertiū dubiuz erat vtꝝ alijs a xp̄o ꝯueniat sedere ad dexterā p̄ris. Nā Aug. dic̄ in li. de simbolo Sedere ad dexterā est habitare i eiꝰ btitudine. Sz oēs electi sunt btī. ḡ oēs sedent ad dexteram. Qd̄ ꝯfirmari pōt p illud Mat. xxv. Statuet oues qdē a dextris. Cōtrariū tn̄ vr̄ eē ex eo ꝙ Aplus ad hebreos. i. c. ait. Cui aliqn̄ āgeloꝝ dixit. sede a dextris meis? q̄si dicat nulli. Rn̄det ḡ sanctus Tho. Qd̄ xp̄s sedet ad dexterā p̄ris inquantuz ꝑm diuinam naturā est in equalitate p̄ris. Scōz humanam vō est in excellenti possessiōe bonoꝝ diuinoꝝ pre ceteris creaturis. qd̄ nulli hoī vel āgelo ꝯuenit. Sedere ḡ i dextera n̄ significat simpliciter esse i beatitudie. sed habere beatitudinē cū q̄dā dominatiua potestate ⁊ quasi ꝓpriā naturalē. qd̄ soli xp̄o cōꝯuenit. Pōt tn̄ dici ꝙ oīs beatꝰ ⁊ si nō sedeat sit tn̄ ad dexterā dei ꝯstitutus. Cōsideremus itaqz ex his q̄ dicta sunt q̄ta est gloria filij virginis beate. quē adorant angeli. cui oēs obediunt creature. in cuius noīe flectitur oē genu. Uhe stultis gentibus ip̄z despicientibus. Uhe duris iudeis i eū nō credētibus Uhe malis xp̄ianis illū nō seq̄ntibus Hic est ille iesus q p nobis carnē assumens deus ⁊ hō trigintatribꝰ ānis cū hoībus habitauit. Hic est ille q affixus pependit in ligno in medio latronū spinis coronatus. h q tertia die surrexit a mortuis. Hic q regnabit i eternū cuius regni nō erit finis ꝑm angeli sniam Luce. i. c. Hic est deniqz de quodum ascēderet ad celos angeli dixerūt tanta p̄cōia. Nā postq̄z nube tectꝰ videri desijt discipuli ītuebant̄ in celuz suspensis vultibus ⁊ erectis luminibus. Et ecce duo viri i. angeli i specie viroꝝ apparētes iuxta illos in ꝓpinquo. s. aere i vestibꝰ albis i signū solennitatis ⁊ leticie q ⁊ dixerūt vt hr̄ Actuū. i. c. Uiri galilei cur statis aspiciētes i celuz q̄si admirātes ⁊ stupidi de hoc qd̄ vidistis. ⁊ q̄si tristes ⁊ desolati de hoc ꝙ magistri vestri p̄ntiā corpalē ꝑdidistis. h iesus q assumptus est a vobis in celū ⁊ ascendere potuit qr opꝰ a p̄re sibi īpositū ꝯsūmauerat. ne ꝯtristemini. qr sic veniet quēadmodū vidistis euz euntez in celū. O felix regnuz qd̄ nō deficiet. O rex inclyte q ⁊ seruos tecuz regnare ꝓmitis. O gens scā amicoꝝ tuoꝝ q vocē tuā dulcissimā erūt audituri. Uenite bn̄dicti p̄ris mei possidete patū vob̄ regnū a cōstitutiōe mundi. Tu igit̄ rex glorie xp̄e. Tu p̄ris sempiternꝰ es filiꝰ. Tu ad dexterā dei sedes i gloria p̄ris. Judex crederis esse vēturus. Te ḡ quesumus tuis famulis subueni quos precioso sanguine redemisti.

¶ Qd̄ ascēsio xp̄i ꝯgrue celebrata est respectu tp̄is psone ⁊ termini. Capitulum. ij.

Secūdū mysteriū ꝯtēplādū de ascensiōe xp̄i dr̄ ꝯgruitas. Cōgrue nanqz cōuenientissimeqz fcā fuit ascensio illa. Et hoc triplici respectu.

¶ Primo respectu temporis.

¶ Secundo respectu persone.

¶ Tertio respectu termini.

¶ Prīo fuit ꝯgrue ascēsio xp̄i celebrata respectu tp̄is. Qr die q̄dragesimo. postq̄z vite auctor a mortuis surrexit ascendit ad celos. potuisset qdez antea ascendisse. Sz sic differre voluit vt vitatez resurrectiōis pro

baret. difficilius. n. erat ꝓbare vitatem re
surectiōis q̄ passiōis. qꝛ a ꝑma die vsq; ad
tertiā vē ꝓbari poterat mors. Sꝫ ad verā
resurrectiōez ꝓbandā plures dies reqrebā
tur. Et hoc est qd̄ dr̄ Actuū. i. c. Prebuit se
ipꝫ viuuz post passiōez suaz in multis argu
mētis ꝑ dies q̄draginta apparens ⁊ loq̄ns
de regno di. Hinc Leo papa i ſmōe d̄ ascē
siōe inqt. Quadragenari⁹ hodie dieꝝ ꝯple
tus est numerus sacratissima ordinatiōe di
sposit⁹. ⁊ ad vtilitatē nr̄e eruditiōis īpēsus
vt dū a dn̄o i hoc spacio mora pn̄tie corpa
lis extendit̄. fides resurrectiōis docum̄tis
necessarijs muniret̄. Et iteꝝ i eodē ſmone
ait. Nō hi dies q̄ iter resurrectiōez dn̄i ascē
sionēq; fluxerāt ocioso trāsire discursu. sed
magna in eis ꝯfirmata sunt sacram̄ta. ma
gna sunt reuelata mysteria. In his met⁹ di
re mortis aufert̄ ⁊ n̄ soluz aīe sꝫ ēt carnis i
mortalitas declarat̄. In his ꝑ insufflatiōez
dn̄i īfundit̄ apostolis spūs scūs. ⁊ beato pe
tro supra ceteros p⁹ regni claues ouilis dn̄i
ei cura mādat̄ In his duob⁹ discipulis ter
tius in via dn̄s iungit̄ comes ⁊ ad oēz nr̄e
ambiguitatis caliginez detergendaz pauē
tiū vel trepidantiū tarditas icrepat̄. flāmā
fidei illuminata corda ꝯcipiunt. ⁊ q̄ erāt te
pida reserante dn̄o scripturas efficiunt ar
dētia. hec ille. ¶ Scd̄o fuit ꝯgrue ascensio
xp̄i pacta respectu ꝑsone. vbi a doctoribus
q̄rit̄. An fuit ꝯueniēs xp̄z ascēdere. Et pos
set qs arguēdo dicere q̄ n̄. Prīo qꝛ Pp̄bus
dic̄ in. ij. de celo ⁊ mundo. Illa q̄ optīo mō
se hn̄t possident suuz bonuz sine motu. Sꝫ
xp̄o optimo mō se habuit ⁊ ſm diuinaz na
turam qꝛ est summuz bonuz ⁊ ſm humanā
qꝛ erat optime glorificatus. g̃ n̄ ꝯueniebat
illi aliqs motus. Sed ascensio est qdaz mo
tus q̄re vr̄ q̄ non debebat ascendere. Se
cundo omne quod mouetur mouetur pro
pter aliquid melius. sed xp̄o nō fuit melius
esse in celo q̄ in terra nec quantum ad ani
maz nec quantuz ad corpus. qꝛ vbiq; eque
beatus. ergo non debebat ascendere. Ter
tio si post resurrectionem suam fuisset cum
hominibus ꝯuersatus vel gloriosus regnas
set in terris multo plures eum sequerētur
q̄ modo. ergo debuit nobiscum manere ⁊
non ascendere in celuz. Pro declaratione
veritatis ⁊ horuz solutiōe. Respondet san
ctu s Tho. iij. parte. q. lvij. Quod locus de
bet esse proportionatus locato. Xp̄s autez
per resurrectionem vitam immortalem ⁊
incorruptibilē inchoauit locus vero in quo
habitamus est locus generationis ⁊ corru
ptionis. sed locus celestis est locus incorru
ptionis. Ideo congruenter xp̄s ad locū illū
se transtulit. Ad primum ergo dicit Tho.
Qd̄ deus est qui possidet suum bonuz sine
motu qꝛ oīno īmutabilis est. Quelibet au
tez creatura est aliquo modo mutabilis se
cundum Aug. viij. super genesim ad litte
raz. Et qꝛ natura assumpta a filio dei remā
sit creata. nō est incōueniens si ei aliqs mo
tus attribuat̄. Ad scd̄z rn̄det sanctus Tho.
Qd̄ xp̄o ascendenti nihil accreuit q̄tuz ad
ea que sunt de essentia glorie. siue secun
dum corpus siue secundum aīam. Tn̄ ac
creuit aliqd q̄tū ad loci decētiāqd̄ ē d̄ bene
eē glorie. n̄ q̄ corpi ei⁹ aliqd aut ꝑfectōis aut
ꝯseruatiōis acqreret̄ ex corpe celesti. sꝫ solū
mō ꝑ q̄dā decētiā hoc āt aliquo mō ꝑtine
bat ad ei⁹ gloriā. Et de hac decētia gaudiū
qd̄dā habuit. n̄ qdē q̄ tūc d̄ nouo gaudere i
cipet qn̄ i celuz ascēdit. sꝫ qꝛ nouo mō gaui
sus ē sic de re īpleta. Ad tertiū argumētū dr̄
q̄ lꝫ pn̄tia corpalis ei⁹ fuisset subtracta n̄ tn̄
diuinitatis. Adest insup semp nobiscū i sa
cramēto altaris lꝫ n̄ videat̄ oculis corpali
bus. Ob quod Mat. vltimo. dum ascen
dendo discipulos relinquebat dixit. Ec
ce ego vobiscum sum omnibus diebus vs
q; ad consummationem seculi Fuit cū apo
stolis assistendo eis in operibus miraculo
sis. qꝛ vt dicit Marcus vltimo. c. Predi
cauerunt vbiq; domino cooperante ⁊ ser
mone ꝯfirmante sequentibus signis. Assi
stit nobiscum existendo vt dictum est in sa
cramento eucharistie vbi est christus tot⁹
Assistit etiam ecclesie semper ipsam diri
gendo per oculos instructus spiritus san
cti vt sic non deficiat fides petri. Propte
rea Augustinus in sermone de ascensione
ita pulchre loquit̄. Omnia charissimi que
dominus iesus xp̄s in hoc mūdo sub fragi
litate nr̄a miracula edidit nobis proficiunt

Qui duz humanaz ꝓditiōez sideribus ipoz tauit. credentib⁹ celuz patere posse mōstrauit. Et dū victorā mortis celestia eleuauit victorē eiusdē mortis quo seqremur oñdit Ascēsio ḡ dñi catholice fidei ꝓfirmatio fuit vt securi ipostex crederemus miraculi ipsius donū. cui⁹ i pñti pcepissem⁹ effectū. ⁊ fidelis qsqz cū iaz tāta pcepit p ea q̄ agnoscit pñtia discat spare pmissa. ac dei sui pterita pñtiqz bonitate q̄si futurox teneat cautiōez hec Aug. Tertio ascēsio xpi fuit cōgrue celebrata respectu termini. qz ascendit sup oēm creaturā tā spūalē q̄z ēt corpalē. Ex quo apostol⁹ ad ephesios. iiij. c. ait. Qui descēdit ipse est ⁊ q ascendit sup oēs celos vt impleret oia ſm Micho. de lira sup hoc passu non est intelligenduz q⁹ ascenderit totaliter sup celuz empirreuz vbi nullus est locus nec creatura aliq̄. Sz q⁹ ascenderit ad ptē dignioꝛē celi empirrei. qđ est locus btōx ⁊ celum supremuz. locus āt ille debeť etiā substantijs spiritualib⁹ ꝛz q̄ndā ꝓgruentiā qz ille substātie sunt supreme in ordine substantiarux. Et tū xps ascendit sup oēs substātias spirituales ⁊ supra oēs ordines angelox nec est incōueniens corpus xpi ꝑponi substātijs spiritualibus. cū spiritus simplicis nobilioꝛ sit oi cope: Quia vt ingt scūs Tho. Iz corpus istō ꝓsiderādo ꝓditiōez nature cōpee sit infra substantias spirituales. Considerando tū dignitatē vniōis q̄ est psonalis deo ꝓiunctū excellit nobilitatē ⁊ pēminētiētiā oium substantiaruz spiritualiuz ⁊ oium angelox.

¶ Qualiť xps ascēdit cū ptāte ⁊ magnificētia videntib⁹ patēter discipulis. La.iij.

Qertū myſteriū ꝓtēplādū de ascēsione xpi dz q̄litatis. In quo pscrutari debemus qualiter xps ascēdit. Ad quod dicimus qz ascendit tripliciter.

¶ Primo potenter.

¶ Secundo magnifice.

¶ Tertio patenter.

¶ Primo ascēdit potēter vbi tres difficultates oriunť. Primo vtꝛ ascēdere ꝓueniat xpo ſz diuinam naturaz. Ad hoc ita rūdet scūs Tho. vbi. ſ. q⁹ li ſz duo pōt notare. ſ. ꝓditionē ascēdētis ⁊ cāz ascēsiōis. Primo mō ñ pōt ꝓuenire xpo ſz ꝓditōez diuine nature. tū qz nihil est diuinitate altius quo possit ascēdere. tū qz ascēsio ē motus localis q diuine nature ñ ꝓpetit q̄ est imobilis ⁊ ilocalis. Sz p hūc modū ꝓpetit xpo ſz humanaz naturā q̄ ptinex loco ⁊ motui subiacet. Itaqz xps ascēdit i celū ſz q⁹ hō ñ ſz q⁹ ds. Si vo li scōz dicat cāz ascēsiōis cū xps ex vtute diuina i celuz ascēderit. dicim⁹ q⁹ ascēdit ſz q⁹ ds. Secūda difficultas vtꝛ ascēdit ꝑpa vtute. Ad illud Tho. dic. Nō cuz i xpo sit duplex natura diuina. ſ. ⁊ hūana ſz vtrāqz accipi pōt. ꝓpria vtus. Xps ḡ ascēdit ꝓpria vtute diuina ō vtute vo humana distinguit Tho. q⁹ hoc pōt dupliciter accipi. Vna qdē est virt⁹ naturalis q̄. ꝓcedit ex ꝓncipijs nature ⁊ hac xps ñ ascendit. Alia āt virt⁹ ē glorie ſm quā xps in celū ascendit. Qui⁹ qdez vtutis rōnē qdā accipiūt ex natura gnte essentie q̄ est lux vt dñt quā ponūt eē ō ꝓpositiōe corpis humani ⁊ p eā elemēta ħnia ꝓciliari i vnū. Ita qi statū huius mortalitatis natura elementaris i corpib⁹ hūanis dñať. Et iō ſm naturā elemēti ꝑdominātis corp⁹ hūanū naturali virtute deoꝛsuz ferť. In statu āt glorie ꝑdominabiť nā celestis ſz cuius iclinatiōez ⁊ vtutez corpus xpi ⁊ alia scōx corpa ferunť i celuz. Alij vo assignant rōnē ꝑdicte vtutis ex pte aie glorificate ex cuius redundantia glorificabiť corp⁹. vt dic. Aug. Ad dioscox. ⁊. xiij. li. de ci. dei. Erit. n. tāta obedientia corpis glorioſi ad aiaz beatā: vt vbi volet spūs ibi erit ptinus corpus: Iz ḡ ascendere. surſuz sit ꝺ naturaz humani corpis scōm statū pñtis vite: tū ñ erit ꝺ naturā corpis glorioſi cuius tota natura erit oio subiecta spiritui. Tertia difficultas est An corpus xpi ⁊ qdcunqz glorioſuz possit localiter moueri i instanti. cuz in tali motu opeť vtus diuina. Ad hoc rūdet Alleräder ⁊ Tho. q⁹ Iz virtus diuina sit infinita q̄tū est ex pte opantis. tū effectus illi⁹ virtutis recipiť i rebus ſm capacitatē eax ⁊ dispotōez. Corpus aūt ñ est capax vt in instāti localiter moueat qz oz q⁹ ꝓmiscetur se spatio ſm cuius diuisiōez diuidiť tps vt dī. vj. phisicox. Verūtū Iz corpus xpi nō fuerit motū in instanti ō terra ad celū nihilominꝰ motus ille fuit satis velox atq; festin⁹ dū cadē die de terra euolauit ad empirreū

qd̄ est supra omnes celos. Refert.n. Rabbi moyses maximus ph̄us. q̄ qlibet circulus cuiuslibet planete h3 tm̄ spatiū q̄tū posset aliqs ire de via plana in quingentis annis. Et distātia inter celuz ⁊ celuz.i.iter circulū ⁊ circulū est similiter vt dic̄ via qngētoꝝ annoꝝ. ⁊ iō cū sint septē celi erit s3 ip̄m a cētro terre vsq3 ad cōcauū celi saturni qd̄ est septimū celū via multoꝝ miliū annoꝝ. i.tm̄ spatiū quātuz de via plana aliqs iret i multis milib⁹ annis si tm̄ viueret: ita tn̄ q̄ iter vni⁹ cuiuslibz diei sint q̄draginta miliaria. Qd̄ si veꝝ est nouit d̄s. Clarū tn̄ eē pōt q̄ satis longa distantia ē a terra vsq3 ad celuz empirreū q2 corpa celestia sol ⁊ luna cuz excedant i quātitate oia elemēta tn̄ ita pua vident̄. ¶ Scd̄o ascēdit xp̄s magnifice cū tripudio ⁊ leticia angelorū. Si.n. beatissimi sp̄us illi alios scōs ad celū eūtes cū exultatione recipiūt. q̄to magis regi regū sese oēs obseqosos reuerētissimos ac iocūdissimos exhibuerūt. Ex illis vtiq3 fuerūt duo illi d̄ qb⁹ dixim⁹ i p̄mo misterio: q̄ astiterūt iuxta discipulos in vestib⁹ albis. Sz hoc loco iterponēdā duco Gregorij sn̄iaz q i omelia inqt. Querēdū est qdnaz sit q̄ nato dn̄o angeli apparuerūt ⁊ tn̄ n̄ legunt̄ i vestib⁹ albis apparuisse. Ascēdēte āt missi angeli i albis vestibus leguntur aparuisse i albis vestibus gaudium ⁊ solennitas mentis attenditur. q2 magna tunc solennitas angelis facta est cuz celuz de⁹ hō penetrauit. Quia nascēte dn̄o videbat̄ diuinitas hūiliata: ascēdente v̄o est hūanitas exaltata. Albe etenī vestes exaltatiōi magis ꝯgruūt q̄ humiliatiōi. In ascēsiōe g̊ eius angeli i albis vestib⁹ videri debuerunt. qa q̄ in humanitate sua apparuit deus humilis in ascensiōe sua ostēsus est de⁹ sublimis. hec ille. Ad triumphū iaz xp̄i redeamus ⁊ cogitemus q̄ stupēduz q̄q3 mirabile fuit spectaculuz illud: qn̄ cuz glorificata carne sua regna celestia penetrauit: Supauerat hostes, terruerat demōes: ⁊ p̄dā inumerabiliū scōꝝ eduxerat de inferno: ꝓstrauerat mortē quā sua morte destruxit: ⁊ ad p̄ris dextrā sessurus proficiscebat̄. Nō talis nec tātus fuit illoꝝ triūphus quorū historia romana meminit q2 iā pijt memoria eoꝝ cū sonitu: s3 iesus xp̄s i eternū p̄manet. Rē grādez pleriq3 putāt duz legunt vel audiunt: q̄ Cesar post tot victorias ⁊ finē belloꝝ ciuiliū mortēq3 Pompei: duz redijt ad vrbē s3 Suetoniū vno mēse s3 iteriectis diebus qnquies triumphauit. Primo de Gallia ⁊ britānia. Secūdo de egypto. Tertio de farnate ⁊ ponto. Quarto de iuba ⁊ africa. Quinto ⁊ vltimo d̄ hispania Alij n̄ sine maxīa voluptate ꝯmemorant q̄ d̄ q̄plurib⁹ ad eoꝝ laudē ꝯscripta sunt q̄ ob reiplublice libertatē: hostes rebellesq3 Romanoꝝ domuerūt. Scribit nāq3 Plini⁹ in li. de viris illustrib⁹. ⁊ Eutropius li. iiij. q̄ Arilius metellus dict⁹ macedonicus a deuicta macedōia philippū macedonie regē circa tpa qb⁹ carthago euersa ē duxit ad vrbez: ⁊ triūphās an̄ curruz vinctū trahi fecit. Metellus filius eius dictus ereticus scd̄z Orosiū ⁊ Eutropiuz q2 Cretā romano populo subiugauit: reuersus romā triūphauit Papiri⁹ q lucius papirius cursor s3 Tituliuiū q2 samnitū duritiam p̄lijs fregit ⁊ adeo clare cuncta gessit q̄ Eutropius ⁊ Orosius dicāt q̄ romani hunc Alexādro magno ducē parē eē putabāt si asia domita i Europā arma tēptassz. Romā rediēs p⁹ debellatos hostes triūphauit. Papiri⁹ filius eius cōsul adhuc ꝯ samnites q Aqloniā ciuitatez eoꝝ cepit expugnauitq3 aliaz ciuitatez illoꝝ fortissimā s̄m Titūliuiuz. post romā rediēs triumphauit. Octauianus vt refert Orosius ⁊ Eutropius victor rediens ab oriente cuz triplici triumpho vrbez igressus tunc p̄mū q2 rēpublicā auxerat: Aug. salutatus est p̄bus ipator s3 Rufinū i annalibus romanoruz q vicit Alamanos: germanos: gothos ⁊ sarmathas. ob qd̄ electus fuit ipator post q̄ supauit bello Proculū ⁊ bonosum quos ipe duces miserat ad p̄sidiū galliaꝝ. at illi ipatores se dixerāt pacata ꝓuincia ⁊ occisis illis i p̄lio romā rediēs qnq3 diebus gloriose triūphauit. Naz inter alia spectacula qd̄ nunq̄ p̄us fcm̄ fuerat totuz circa i speciē silue fecit ꝯseri arborib⁹ ac p diuersos aditus strutōes mille. ceruos mille. Apros mille. Leones centuz. centūq3 libicos imisit leopardos. ⁊ quotquot. alias viuas feras h̄re

potuit ⁊ ola ꝓcessit diripiēda ppl'o. Scipio affricanus vt pōit Titus liuius post victū hanibalē domitāq; Carthaginē: vbi romā attigit triūpho oīuz clarissimo capitoliū honestauit quē seqbant captiui oēs romani q ad q̄ttuor milia erāt de manib⁹ hostiū liberati. Scipio frater eius post multa p cū feliciter gesta donata asia q̄re vt scribit Plinius li. de viris illustrib⁹ asiaticus dict⁹ est triūphauit. Cui⁹ triūphus oculoz spectaculo maior q̄z affricani fuit. Nā portauit ꝓsul triūphās ducēta vigintiq̄ttuor signa militaria hostiū simulacra: captoz hostiū: oppidoz ⁊ vrbiū cētū triginta q̄ttuor. Aureas coronas ducētas triginta q̄ttuor. Vasa aurea ⁊ argētea numero infinita. ꝑncipes vrbiuz ⁊ duces trecentos vigintisex cū qbus ⁊ adolescētē filiuz Antiochi ꝓtulit añ se: fuerunt ⁊ alij qb⁹ triūphi gloria ꝓcessa fuit quos omittim⁹ ne tedio auditores afficiamus. Illō tñ sciēdū q triūphus erat bonor maxim⁹ q dari poterat a romanis. nā erat triplex notabilis leticia triūphātis. Erat ꝑma q cū ad vrbē triūphalis ciuis rediret ei cū effusa leticia occurrebat ppls vniuersus. Erat scōa leticia q triūphātis currū ꝑcedebāt manib⁹ post terga ligatis captiui oēs. Tertia leticia erat maxima: qñ triūphās lauro coronat⁹ indutus aurea veste ascēdebat curruz aureū triūphalē tractuz a q̄ttuor albis eqs.

Sicq; dux pompaticius ꝑcunte senatu i capitolio: albos thauros sacrificabat ioui. ml'taq; alia fiebāt ad gloriā ducis triūphātis. Vtramē oia illa vana fuerūt friuola ⁊ trāsitoria ludisq; pueroz ꝓparāda. Erigam⁹ ergo mentis nr̄e oculos ad regē regū beatoz ducē inictissimuz iesuz xp̄m ascēdētē ad celos. ⁊ ꝓsiderem⁹ cuz q̄li militia celuz ingredit ⁊ quot inumeri angeli ei ꝑcedunt obuiā q̄taq; sit' celis ꝓmotio. O festiuz trāscēdēs oēm exaltatiōez sublimē ⁊ gloriā quoz̄cunq; impatoz ⁊ regū q fuerunt ab initio mundi ⁊ q erāt vsq; in finē. Ducebat xp̄s secum oēs alias scās q̄s eduxerat de iferno. q; nulla añ ipm ad empirreuz ꝑuenerat. ducebat ⁊ scōs resuscitatos q in corpe ⁊ aia ipz feliciter seqbant. Ducebat ipse ⁊ alias coz iusto rū ⁊ ꝓpaulloz fideliū q̄ in his q̄dragita die bus a ꝓpriis corporib⁹ p mortē discesserāt de qb⁹ oīb⁹ alig tenēt q a resurrectiōe xp̄i vsq; ad ascēsiōez ei⁹ fuerūt in padiso terrestri. Alliqui vero aliter opinantur. s. q xp̄s associabāt inuisibilit in hoc mūdo cuz hymnis ⁊ laudib⁹. Et vtrūq; est possibile q nō sit auctoritate firmatuz. Ibi ñ erat op⁹ curru quē eq traherēt: Vbi corp⁹ q̄druplici dote claritatis agilitatis ipassibilitatis ⁊ subtilitatis p seipz mirabiliter ferebat i celuz. Et qñ dī q nubes suscepit eū ab oculis eoz. itelligenduz est sm oēs doctores. q nubes illa ñ prebuit adminiculū xp̄o ascēdēti p modū vehiculi. q apparuit i signū diuinitatis. q gloria dñi apparebat sup tabernaculuz i nube. puto āt nubē illā fuisse lucidā aspectu decorā: angelico ministerio formatā: ⁊ ad xp̄z reuerentissime pductā. Nā ⁊ nubes illa deq dī numeri. xx. c. q opuit tabernaculū ⁊ q mouebat vel stabat ita faciebāt filij israel. mouebat angelico p̄sidio. vt ingt Micheo. de lira. Nubes insup i q̄ spūs scūs apparuit in trāsfiguratione xp̄i lucida fuit. vt scribit Mat. xvij. c. ¶ Tertio xp̄s ascēdit patēter q: voluit a discipulis videri in manifesto. Vbi aduertēdū q ipa die ascēsiōis bis apparuit discipulis. ꝓmo apparuit vndecij apostolis recūbētib⁹ in cenaculo: oēs. n. taz apli q̄z alij discipuli necnō ⁊ mulieres habitabāt i illa ꝑte hierusalē q̄ dicebat mello. s. in monte syon. vbi dauid ꝓstruxerat sibi palatiū ⁊ erat ibi cenaculū grāde stratū in quo dñs ꝑcepit sibi parari pascha. Et i illo cenaculo tūc xp̄iani apostoli habitabant. Ceteri āt discipuli ⁊ mulieres habitabāt circūqua q̄ ꝑ diuersa hospitia. Cū g̃ in isto cenaculo comederēt dñs eis apparuit ⁊ exprobrauit icredulitatē illoz ⁊ duritiā cordis: ⁊ officiū ꝑdicādi ꝓmisit ⁊ formā baptismi istituit atq; grām miraculoz ꝓtulit: vt ꝑz. Marci ⁊ Mat. vltio. c. Deinde fuit cū eis familiarissime p̄ansus. vt dī Actuū. i. c. vt p effectū comestiōis q̄z Grego. vitas patesceret carnis. Et i his oīb⁹ credēdū ē matrē suam scissimā affuisse. Nā vt dī Actuū. i. c. Post q̄z xp̄s ascēdit reuersi sunt discipuli i domū vbi manebāt cū mulierib⁹ ⁊ mr̄e iesu ⁊ fratrib⁹ ei⁹. Ista āt regressio denotat q ide q̄e

rāt. Refectiōe āt ꝯpleta p̄cepit eis vt i mō-
tez oliueti versus bethaniā irent. Aliq dñt
ꝙ xp̄s iuit cuz eis: ex eo ꝙ lucas ait. Eduxit
illos foras i bethaniā. Aliq vō tenēt ꝙ post
q̄z dixit vt irēt ad mōtē oliueti disparuit ab
eis: ⁊ iterꝫ i monte apparuit. Erat āt mōs il
le ꝑm Nicho. de lira ex̄ hierusalē i via eun-
di v̄sus bethaniā. Ibi aliquandiu stetit xp̄s
cū bn̄dicta mr̄e ⁊ discipulis suis sicut amici
valefaciētes solēt figere gradū. Ibi discipu
los docuit ꝙ n̄ erat eoꝝ nosse tp̄a vl̄ momē
ta q̄ p̄ posuit i sua ptāte: cū peterēt. Si i illo
tp̄e restituēdū esset regnū israel. Ibi p̄cepit
eis ne discederēt a hierusalē quousq̄z recipe
rēt spm̄ scm̄: Ibi tādē post multa blāda ⁊ cō
solatoria v̄ba bn̄dixit eis. Pie qdē ꝯtēpla-
ri possum⁹ ꝙ dū dixiss̄z O mr̄ mea bn̄dicta
O genitrix suauissima O dilecti mei disci-
puli Ecce cōpleta sunt oīa. Tp̄s ē vt reuer
tar ad eū q me misit. Igr̄ suscipite bn̄dictio
nē meā ꝙ oēs cadētes i terrā adorauerunt
eū ⁊ bn̄dictiōe accepta genua tenebāt i ter-
rā defixa: aspiciebātq̄z faciez i quā āgeli de-
siderāt ꝓspicere. At iesus ad orientē respi-
ciens forte ingenuādo bn̄dicta sis mr̄ mea
benedicti vos discipuli mei: eleuatis ma-
nib⁹ paulati ferebat̄ i celuz. O noua ꝓdigia
O miracula inaudita. Ille q de v̄gine nat⁹
mortē tulit abiectissime crucis n̄ solū surre
xit a mortuis ⁊ suā resurrectiōez signis eui-
dētissimis ꝯprobauit: Sz post hec oīa palā
⁊ hora nona vt credit̄ visibilit̄ a mōte oliue
ti ad celos ꝓgredit̄. Currite gētes vndiq̄z
⁊ adorate illuz q est rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū.
Postq̄z v̄o videri ampli⁹ n̄ potuit regressi
sunt apostoli ⁊ ceteri i hierusalē laudātes ⁊
bn̄dicentes deuz i gaudio ⁊ leticia. Amen.

¶ Sermo vigesimus de spū scō q missus ē
apostolis in signo visibili igneaꝝ linguaꝝ.

Spiritus scūs quē mittet p̄
i noīe meo ille vos
docebit oīa. Verba sunt redēpto
ris nr̄i originalit̄ Johā. xiiij. c. ⁊ i
euāgelio p̄ntis solēnitatis. Amplissimū do
nū hodierna die collatū fuit humano gene
ri, cuz spiritus sanctus visibiliter missus est
in apostolos fundatores militātis ecclesie
Per illos. n. in xp̄z credidit mundus. Per
ipsos deleta fuit penitus ⁊ extincta p̄nicies
idolatrie: q̄ oēs q̄n̄ populos īuoluebat: p ip-
sos deniq̄z via regni celoꝝ mortalib⁹ facta
fuit nota. Tāta qppe v̄tute ex alto p̄diti spi-
ritu sctō coopante fuere vt sic psalmista re-
fert. In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ: cuz fru-
ctu ⁊ vtilitate oīum gentiū. atq̄z in fines or-
bis terre v̄ba eoꝝ. Propterea vt tāti mira
culi memores esse possim⁹: i p̄nti sermone
d̄ spū scō i apostolos misso erim⁹ v̄ba factu
ri: de quo tria ꝓponim⁹ mysteria ꝯtēplāda.

¶ Primum dicitur cognitionis.
¶ Secundum missionis.
¶ Tertium operationis.

¶ Qd̄ vi nature spūs scūs n̄ ē cognoscibilis
sz tm̄ p reuelatiōez: ⁊ q̄lit̄ spūs scūs ē d̄s ꝓce
dens a p̄re ⁊ filio ipsis coeq̄lis. Ca.i.

Primuz mysteriuz ꝯtemplādum de
spiritu scō d̄ cognitiōis In quo no-
tande sunt tres theologoꝝ v̄itates.
Prima ꝙ nullus viator pōt cognoscere ꝓ-
pria vi nature tertiā p̄sonā in diuinis quaz
dicimus spm̄ scm̄. Vn̄ hilari⁹ i li. de tri. ait.
Nō putet hō sua ītelligentia sacramentum
generationis ⁊ ꝓcessiōis se posse cōseq. Et
Dionysius i li. de diuinis. no. Nō est audē
dū dicere aliqd nec cogitare d̄ sup̄substātia
li occulta diuinitate p̄ter ea q̄ diuinitus no
bis ex sacris eloquijs sunt exp̄ssa. Et d̄ hoc
paulus p̄me ad Corin. c. ij. dixit. Loqmur
dei sapiam quā nemo p̄ncipiuz huius secu
li nouit. s. philosophoꝝ scd̄m glo. Scd̄a ve
ritas ꝙ nobis reuelatum est in diuinis esse
tertiā p̄sonaz ꝓcedentez p moduz amoris
que dicit̄ spiritus sanctus. Nā in veteri ac
i nouo testamento fit mentio d̄ spiritu dei.
Vn̄ Gen̄. i. ca. dicit̄. Spiritus dn̄i ferebatur
sup aq̄s. Et. vj. ca. Nō p̄manebit spirit⁹
me⁹ in homine. Et. xlj. Nunqd īuenire po-
terim⁹ talez vir q spiritu d̄i plen⁹ sit: Et Iu
dicuz. iij. ca. fuit i eo spirit⁹ dn̄i ⁊ iudicauit
israel. Et. xj. c. fact⁹ est sup Jepte spūs dn̄i.
Et p̄mi Regū. x. ca. Insiluit sup salutem spi
rit⁹ domini ⁊ ꝓphetauit. Et p̄s. xxxij. Ver-
bo domini celi firmati sunt: ⁊ spiritu oris
eius omnis virtus eorum. Et p̄s. l. Spiri-
tum sanctum tuuz ne auferas a me. Et p̄s.
ciij. Emitte spiritum tuum ⁊ creabunt̄. Et

ps. centesimo. xlij. Spiritus tuus bonꝰ deducet me i terrā rectā. Et Sapie. i. c. Spiritus dñi replenit orbē terrarꝫ. Et. xij. c. Oquā bonus ⁊ suauis ē spiritus tuꝰ in nob. Et Isaie. xj. c. Requiescet sup eū spiritus dñi. Et xlj. c. Dedi spm̄ meum sup eū. Et. xlviij. ca. dñs misit me ⁊ spūs eiꝰ. Et. lxj. c. Spiritus dñi sup me. Et Joelis. ij. c. Effūdā spm̄ meū ⁊ dabo ꝓdigia i celo ⁊ i terra. Eodē. c. Effūdā spm̄ meum sup oēm carnē ⁊ ꝓphabunt filij vr̄i ⁊ filie vre. Et Mat. i. c. Inuenta est in vtero bñs de spiritu scō. Et. iij. c. Baptizabit vos spiritu scō. Et. xij. c. Qui dixerit vbum ꝫ spm̄ scm̄ ñ remittet ei. ⁊ vltimo. c. Euntes docete gētes baptizātes i noīe patris ⁊ filij ⁊ spiritus sci. Et Luce. i. c. Spiritu scō replebit ex vtero mris sue. Eodē. c. Spiritus sanctus supueniet in te. Eodē. c. Repleta est spū scō elisabeth. Et. ij. c. Spiritus sanctus erat in eo. Et. iij. c. Descēdit spiritus sanctꝰ corpali specie sic columba i ipz. Et Joā. xx. c. Accipite spm̄ scm̄. Et Actuū. i. c. Accipietis vtutē supueniētis spiritus sci i vos. Et. ij. c. Repleti sunt oēs spiritu scō. Et. x. c. In natiōes gra spiritꝰ sci effusa est. Et. vj. c. Elegerūt stephanuz plenū fide ⁊ spiritu scō. Et. viij. c. Imponebāt manus sup illos ⁊ accipiebant spm̄ scm̄. Et ad Romanos. v. c. Charitas dei diffusa est in cordibꝰ vris p spm̄ scm̄. Et scōa petri. i. ca. Spiritu scō inspirati locuti sunt sci dei homines. Et ioānes pme sue canonice. v. ca. Tres sunt q testimoniū dant in celo pr verbum ⁊ spiritus sanctus. ¶ Tertia veritas q spiritus accipit multiplicit. Ꝓpio ꝓ substantia aīe. vñ Actuuz. vij. c. Dñe iesu accipe spm̄ meū. Et ioā. xix. In manus tuas domine cōmēdo spm̄ meū. Scōo accipit ꝓpr̄ te vt ibi Joā. iij. c. Spiritus vbi vult spirat. Tertio p aere vt in ps. Os meuz aperui ⁊ attraxi spm̄. Quarto p angelo vt i ps. Qui facis angelos tuos spiritus. Quinto p deo Joā. iiij. c. Spiritus est deus. Sexto p tertia psona i trinitate: Sz aduertēduz ꝫ Bonauen. i. di. x. q spiritus i substātia spiritualī dr̄ dupliciter. s. a spiritualitate ꝫ copulētiā. Et sic substātia rōnalis vel itellectualis aut eius potētia interior dr̄ spiritus. Uel a spiratiōe ⁊ sic amor vel affect⁹ dr̄ spiritus. Ꝓpio mō cōuenit toti trinitati: ⁊ sic ē nomē absolutuz. Scōo mō ꝓuenit illi psone q̄ ꝓcedit vt amor. Spirari. n. i spiritualibꝰ est solius amoris. Et qm̄ amor pōt spirari recte ⁊ ordinate ⁊ sic est purus: vel idirecte ⁊ imunde. ⁊ sic est libidinosus. Jō illa psona q̄ est amor ñ tm̄ dr̄ spiritus ꝫ spiritus sanctꝰ. Mō sic filius dr̄ sanctꝰ qr generatio ē motꝰ naturalis circa quē ñ attēdit sanctitas vel puritas: sicut attendit circa amorē voluntatis. Albertus ât i ꝓpendio theologie dic q̄ spiritus sanctus multa hz noīa. Dr̄. n. spūs a spirādo actiue eo q̄ spiret vbi vult. Et sic ꝓuenit tribus psonis: ꝫ spiritui scō ꝓ appropriatiōez. Alio mō dr̄ spiritus a spirādo passiue eo q̄ spirat. Et hoc mō ꝓpriuz est spiritui scō q̄ ꝓcedit p modum spiratiōis: ñ solum ât dr̄ spiritus ꝫ addit sanctus qr sanctꝰ idez est q̄ mundus vel firmꝰ vel sine terra Que ꝓueniūt ñ solū ei quo ad se ꝫ i cōpatiōe quo ad nos. Mā p gram spiritus sci a peis mundamur. in bono firmamur a terrenis separamur. Insup spiritus sanctus vocat nexus vnitas ⁊ amplexus. ⁊ hoc, put ꝓparat ad patrez ⁊ filiuz. Itez dr̄ donuz dei altissimi. qr omne donuz ab ipo fluit Dr̄ fons viuus qr sitientibus gram largit. Dr̄ ignis qr affectū accendit. Dr̄ charitas ñ solum qr ē amor patris ⁊ filij: ꝫ qr nos amantes facit. Dr̄ spiritalis vnctio. qr oēs tribulatōes mundanas suaues facit ⁊ iocundas. ꝫ illud. In labore reges i estu tēperies. Dr̄ dextre dei digitꝰ. qr sic oēs corpales res digito demonstrant ita p spm̄ scm̄ oīdunt res spirituales oculo spirituali. Dr̄ pacitꝰ qr ꝓsolatiōes celestes mentibus istillat. Dr̄ magistroꝝ optimus. qr itellectū ad cognitiōez dei ⁊ sui ipsius illuminat. Est itaq̄ spiritus sanctus vt colligit ex dictis Aug. in li. de tri. deus tertia psona i trinitate, pducta a pre ⁊ filio p modum voluntatis: Deus nāq̄ est summe simplex vt pz. xij. methaphi. vbi phūs dic q̄ deus est actus purissimus absq̄ aliqua ꝓpositione. ꝑ oē qđ ē i deo est deus. Et p ꝓsequens scientia sapia itellectꝰ cognitio voluntas ⁊ amor dei est ds. Cōstat ât q̄ spiritꝰ scūs ē amor patris ad filiū: Deꝰ. n. pr̄ p itellectū suum co-

gnoscit essentiaz suā eē infinite bonitatis: ḡ eque amat amore infinito. Sic ḡ q̄ se ipz cognoscit cognitio est filiuſ. ita amor quo se ipsuz amat est spirit⁹ sanct⁹. Sz ꝺ̄ ꝓdicta tres inuenunt hereticoꝝ opiniões dānate. Prima fuit opinio Arrij q̄ vt dic̄ sanctus Tho. in. iiij. summe ꝺ̄ gentiles. c. xvj. docuit filiū ⁊ spm̄ scm̄ esse creaturas: filiuz tm̄ maiorem spū scō: ⁊ filiuz minorē pīe: quē errorē ẽztuz ad spm̄ scm̄ secutus ē Macedoni⁹ q̄ de pīe ⁊ filio recte sensit: q̄ vnius eiusdē substātie sint. Sz hoc de spū scō credere noluit creaturā esse ꝓtestans. Vñ gdā Macedonianos semi arrianos vocat: eo q̄ cū arrianis i pte ꝓueniunt ⁊ in pte differunt ab eisdē. Quos tñ oēs ꝓuincimus testimonio scripturaruz sanctaꝝ: ex qbus verissime colligim⁹ q̄ spiritus sanct⁹ est deus. Nā nulli tēpluz ꝓstruitur ⁊ ꝓsecrat nisi deo. vñ i ps. dī. Dñs i templo scō suo. Sz tēpluz deputat spiritui scō. Dic̄. n. apostolus. i. ad Corin. vj. c. An nescitis qm̄ mēbra vra tēplū sunt spiritus sci: ḡ spiritus sanctus est deus. Insup ꝓhendere oia, pfunda dei ñ est alicui⁹ creature: sz spiritus sanctus ꝓhendit oia, pfunda dei igit ñ ē creatura. dī. n. pme ad Corin. ij. c. Que dei sunt nemo cognouit nisi spiritus ei. Itē ds locutus ē p ꝓphas: vñ. Numeri. xij. ca. scribit. Si qs fuerit iter vos ꝓpha dñi i visiõe apparebo ei vel p somniū loquar ad illuz. Sz spiritus sanctus locutus ē p phas: ḡ ē ds. Nā Act. i. scribit. Oportet impleri scripturā qnā ꝓdixit spiritus sanctus p os dauid. Et ꝑa Petri. i. c. Spiritu scō ispirati locuti sunt sci dī hoies: Itē iteri⁹ docere, p priuz op⁹ dī ē. vñ i ps. Qui docet hoiez scientiā. Sz hoc est op⁹ spūs sci: ḡ ē ds. Nā Joā. xiiij. c. dī. Paraclitus āt spiritus scūs quez mittet pr̄ in noīe meo ille vos docebit oia Adhuc Quoz est eadē opatio oz eādez esse naturā: est āt eadē opatio filij ⁊ spiritus sancti: nā xps logt in scis. Jō paulus ꝑe ad Corin. vlti. c. dicebat An expimentum q̄ritis ci⁹ q̄ in me logt xps. Spiritus sanctus etiā logt: iuxt illō Mat. x. c. Nō. n. vos estis q̄ loqmini sz spiritus patris vr̄i q̄ loquit i vob. Ergo eadez est natura filij ⁊ spiritus sci ⁊ p ꝓseqūs pr̄is Ampli⁹ Esse vbiqz ē ꝓpriū dei q̄ dic̄ Jere. xxiij. c. Celū ⁊ terrā ego impleo: hoc spiritui scō ꝓuenit sz illud Sapie. i. ca. Spiritus dñi repleuit orbem terraꝝ: ḡ est deus. Preterea Actuuz. v. c. petrus dixit. Anania cur tēptauit sathanas cor tuuz mētiri te spiritui scō. Et postea subdit. Nō es mentitus hoibus sz deo: ḡ spūs sanct⁹ ē ds. Paul⁹ ēt i. i. ad Corin. c. xij. ita scribit Nemo pōt dicere dñs iesus nisi i spiritu scō: diuisiões vo grāꝝ sunt. idez āt spūs. Et diuisiones ministrationuz sunt. idē āt dñs. Et diuisiões opationuz sunt: idem vo ds q̄ opat oia in oib⁹. Unicuiqz aūt dat manifestatio spiritus ad vtilitatez. Alij qdez ꝑ spm̄ dat sm̄o sapientie. Alij āt sm̄o sciētie sz eūdez spm̄. Alteri fides in eodez spiritu. Alij grā sanitatū in vno spū. Alij opatio vtutū. Alij ꝓphia. Alij discretio spirituuz. Alij genera linguaꝝ. Alij iterꝑtatio sm̄onū. Hec āt oia opat vn⁹ atqz idē spūs diuidens singulis ꝓ ut vult. In qb⁹ vbis manifeste expmit spm̄ scm̄ esse deuz. Scōa opinio dānata de spū scō q̄ nō ꝓcedit a filio sz a solo pīe. Que fm Tho. i. pte. q. xxxvj. iuenta fuit a Nestoria nis vt pz i quodā simbolo dānato ab Ephesina synodo. Propterea i simbolo patrū dr̄ Et in spm̄ scm̄ dñz ⁊ viuificātē q̄ ex pīe filioq; ꝓcedit. Athanasi⁹ ēt hoc retulit cū dixit. Spūs sctūs a pīe ⁊ filio ñ fcūs nec creatus nec genitus sz ꝓcedens. Idipz ꝑfitet Cirillus in epistola sua quā sinod⁹ calcedonēsis recepit. Idē fatet didim⁹ li. ō spū scō. Augu. ēt sic asserit sup Joānē. ⁊ i libris de trini. Sz greci ꝺ̄ hoc istāt. Prio q̄ xps de spū scō loq̄ns eū a pīe ꝓcedere dixit: nulla mentione fcā de filio. vñ Joā. xv. ait. Cuz venerit paclitus quē ego mittā vobis a pie spiritū vitatis q̄ a pīe ꝓcedit. Scōo q̄ ioānes Damascen⁹ dic̄. Spiritū sanctuz ex pīe dicim⁹ ⁊ spirituz pr̄is noiam⁹. Ex filio āt spirituz ñ dicim⁹: spirituz vo filij noiam⁹. Tertio spiritus scūs ꝑfecte ꝓcedit a pīe ḡ supfluū ē q̄ ꝓcedat a filio. Sz ad pmā rndet scūs Tho. pma pte. q. xxxvj. ⁊. i. iiij. summe ꝺ̄ gētiles ca. xxv. Nō ꝓp vnitatē essentie qō i scripturis de vna ꝑsona dī de alia oz itelligi nisi repugnet ꝓpietati ꝑsonali ipsi⁹: ēt si dictio exclusiua adderet: sz. n. dicat Mat. xj. c. Ne

mo nouit filiuz nisi pater: nō tñ cognitiōe filij vel ipe filij vel spūs scūs excluditur. Uñ et si diceret i euāgelio q spūs scūs ñ procedit nisi a pre ñ p hoc remoueret qn procederet a filio: cū hoc pprietati filij ñ repugnet. Nec est mirū si dñs spm scm a pre procedere dixit de se mētiōe ñ fcā: qz oia ad prez referre solet a quo hz qcqd hz. Dic cū dic Joā. vij. c. Mea doctrina nō est mea sz ei⁹ q misit me pris. Et multa huiusmōi in vbis dñi inueniuntur ad ꝓmēdādā i pre auctoritatē pncipij nec tñ i verbis allegatis oīno obticuit eē se spūs sci pncipiū. Cū dixit eū spm vitatis: spūs dixerat vitatē. Preterea spūs scūs a filio mittit scōz illud Joā. xv. ca. Cū venerit paraclit⁹ quē ego mittā vobis: sz mittēs auctoritatē hz aliquā i missuz. Oportet g dicere q filius habeat aliquā auctoritatē respectu spūs sci: ñ āt dominij vel maioritatis: sz scōz solū originē. Sigs āt obijceret q filius mittit a spū scō qz dī Luce. iiij. c. q dns dixit in se ipletū illud Jsaie Spūs dñi sup me euāgelizare paupib⁹ misit me. Rñdere possum⁹ q filius a spiritu scō mittit sz naturaz assumptā. Spūs āt scūs ñ assumpsit naturā creatā: vt scōz eā posset dici missus a filio vel fili⁹ hīe auctoritatē respectu ipsi⁹. Reliquit g q respectu psone eterne fili⁹ sup spm scm auctoritatē habeat. Ad scōm obiectū ō Damasceno dic scūs Tho. q i hoc ñ est audiend⁹ cuius qbuscā dicat q sic ñ ꝓfiteat spirituz scm eē a filio: ita tñ negat ex vi vboz illoz. Ad tertiū de pductiōe pfecta pris dic scūs Tho. q p hoc q spūs scūs pfecte procedit a pre. ñ solū ñ ē supfluū dicere q procedat a filio sz oīno necessariū: qz vna ē vtus patris et filij. Et qcqd ē a pre necesse est eē a filio nisi pprietati filiationis repugnet: ñ. n. fili⁹ ē a seipo hz sit a pre. Jgr pr et fili⁹ sunt vnū pncipiuz spūs sci pp vnitatē diuine vtutis: et vna pductiōe pducūt spm scm: sic ēt tres psone sunt vnuz pncipium creature: et vna actiōe creaturā producunt. ¶ Tertia opinio de spū scō dānata fuit aliquox q dixerūt: q spūs scūs ñ sit eēlis pri aut filio. Arguebāt vo sic. Dare se totuz sine sui diminutiōe est summe potētie: hoc āt pōt pr: hoc pōt filius ñ āt spūs scūs: ñ. n. pōt generare filiuz sic pr: nec pōt spirare spm scm sic pr et fili⁹: g ñ ē illius eēlis. Ad hoc rñdet Alexāder i pmo volumine summe: q sic eadē ē potētia filij q potuit generari q est in pre q potuit generare. sic eadē est potētia spūs sci q pōt dari. i. spirari q prīs et filij q possūt dare. i. spirare. Uñ Aug. li. v maximuz ingt. Absit vt iō sit potētior pr filio qz creatorē genuit pr: fili⁹ ñ genuit creatorē. Necqz. n. ñ potuit sz ñ oportuit. i. nō ex ipotentia fecit sz qz sibi ñ ꝓueniebat. Similit pōt dici i ppōsito. Si vo queras vtz artata siue ligata sit potētia pducēdi i psona spūs sci: pp hoc qō nō pōt exire in actuz pducēdi psonā sic pōt ī pre et filio. Dicēduz q nō immo ex summa pfectiōe ipsi⁹ potētie ē: qz ñ pōt exire i actū huiusmōi: qz ñ ꝓgrueret. Uñ Anselm⁹ in monologion ait. Qui pōt qō sibi ñ pdest et ñ dz: tantomagis aduersitas et puersitas pñt i illuz. Sanctus vo Tho. i. pte. q. xlij. dic q sic eadē essētia q ipse est paternitas: in filio est filiatio: ita eadem est potentia q pr generat et q filius generat. Uñ vez est q qcqd pōt pr pōt fili⁹. ñ tñ seqt q possit generare: nā generatio significat relatiōem in diuinis: hz g eandem potētiaz quaz pr: sz cuz alia relatiōe: qz pr hz eā vt dans. Et hoc significat cuz dī pr pōt generare: fili⁹ āt hz eam vt accipiens. et hoc significat cuz dī pōt generari. Idem dicendū est de spiritu sancto respectu prīs et filij.

¶ Quid sit missio i diuinis: et qualiter spūs scūs mittit inuisibiliter et visibiliter: et de ꝓgruitate temporis quo spirit⁹ datus fuit apostolis in signo visibili. Capi. ij.

Secunduz mysteriuz ꝓtēplanduz de spiritu scō dicitur missionis. In quo tres considerationes faciemus.

¶ Prima dicitur quidditatis.

¶ Secunda temporalitatis.

¶ Tertia qualitatis.

¶ Prima ꝓsideratio dī qdditatis: vbi qd sit missio in diuinis est aperienduz. Ad qō ita ait. Ricardus in. i. di. xv. Missio est psone emanantis vel emanatiōis psone per aliqd sibi appropriatuz actu vel habitu manifestatio. Nam missio respectu missi: duo habet ex suo intellectu emanatiōem et manifestatiōez p effectum. Uñ Aug. iiij. li. de

tri. inqt. Mitti ẽ cognosci eẽ ab alio. Et qꝛ pater a nullo ideo nunquaꝫ dicitur missus Sed vt ista clarius habeantur tria in hac parte dubia sunt aperienda.

¶ Primũ vtꝝ sit põere missiõeꝫ ĩ diuinis.

¶ Scõꝫ vtꝝ missio sit qd ĩcreatũ vl' creatũ

¶ Tertium vtrum missio dicatur de deo ab eterno vel ex tempore vel vtroqꝫ mõ.

¶ Ad p̃muꝫ dubiũ rñdet scriptura sancta. Dicitur enim ad Galathas. iiij. ca. Misit deus filium suum. Et ibidem: Misit deus spiritꝫ filij sui in corda vestra. Et Joãnis. iij. ca. Nõ enim misit deus filium suum in mundum vt iudicet mundum. Et. vj. ca. Misit me viuens pater. Et. viij. ca. Qui misit me verax est. Et Joã. xvj. ca. Cuꝫ venerit paraclitus quẽ ego mittã vobis. Ex qb⁹ ⁊ similibus pꝫ ꝙ filius missus est etiaꝫ ⁊ spiritus sanctus. Cõtra hoc tñ qdam obijciunt. Primo qꝛ qui mittit ab aliquo discedit ab eo ⁊ ad aliquẽ locum de nouo vadit sed in diuinis nõ põt esse loci mutatio cum deus sit vbiqꝫ: ergo in diuinis non põt esse missio. Scõdo omne qd̃ mittit sepat a mittente: sed in diuinis non est ponere separationeꝫ vnius persone ab alia: ergo nec missiõeꝫ. Tertio nihil pertinens ad inferioritateꝫ ⁊ superioritatem dicit de vna persona respectu alterius. Unde dicit Damascen⁹ ꝙ filius sm ꝙ deus nõ dicit obediens vel inobediens patri: subiectoruꝫ eniꝫ est hoc. Cum ergo ille q mittit inquantuꝫ huius sit ĩferior: q̃ꝫ ille qui mittit: ⁊ ille q mittit sit superior: ñ dicunt huiusmodi noĩa mittere ⁊ mitti de vna psona respectu alterius. Ad soluenda huiusmodi obiecta: notãdũ est ꝫ Bonauen. ĩ. i. di. xv. ꝙ missio in his ĩferioribus hꝫ respectum ad tria. s. ad principiũ: ad terminum: ⁊ ad missum. Ad principiũ siue ad mittenteꝫ missio hꝫ sub triplici habitudine comparari: videlicet vt ad dantẽ esse sic mittitur radius a sole. Ut ad dantẽ virtutẽ sic mittit iaculuꝫ a ꝓiectore. Et vt ad dantẽꝫ iurisdictionem ⁊ sic mittit nuncius a p̃ceptore. Scõm oẽm hanc cõparatiõem ẽ missio in diuinis: qꝛ spũs scũs mittit a p̃re ⁊ filio tanq̃ꝫ habẽs esse ⁊ virtutẽ ⁊ auctoritatẽ in operando in eis. Et ideo missio scõm hunc respectũ cõpletissime est ĩ diuinis. Similiter ad terminũ sub tertia habitudine cõparat. Mittit. n. aliqd alicubi vt videlicet quietat vt lapis mittit deorsuꝫ. Mittit ẽt aliqd alicubi vt a quo habeatur: sicut aliqs mittit alicui donuꝫ. Mittit insup ad aliqd ꝙ opet: ⁊ sic mittit filius vel spũs scũs vt alicubi inhabitanduꝫ: vt alicubi ad possidẽdũ vt donũ ad aliqd. s. ad effectũ ꝯferẽdũ. Et iõ missio ꝑ ꝯpatiõeꝫ ad terminũ repit ꝯpletissime ĩ diuinis multomagis q̃ꝫ ĩ creaturis. Si ãt loq̃mur de missiõe ĩ ꝯparatiõe ad missuꝫ. Sic in his inferioribus ponit triplicẽ ꝯditiõem ĩperfectiõis. s. sepatiõeꝫ subiectõeꝫ: ⁊ mutatiõeꝫ: q̃ qdẽ nõ sunt in diuinis. Est tñ aliqd pfectionis ibi istis correspõdẽs. Et rõ hui⁹ pꝫ sic. In istis ĩferiorib⁹ sepat missus a mittente: nã cũ mitto aliquẽ Romam qꝛ roma distat a me ille quẽ mitto sepat a me. In diuinis vo qꝛ d̃s mitẽs ẽ vbiqꝫ nulla ẽ distãtia: ideo nulla sepatio: loco tñ hui⁹ ẽ missi a mittẽte egressio siue emanatio. Similiter ĩ his ĩferioribus ẽ ĩ misso subiecto pp differẽtiã mittẽtis ad missuꝫ: qꝛ missus differt a mittẽte ĩ substantia. Sꝫ ĩ diuinis ñ ẽ substãtialis dr̃a. Et iõ oĩa sunt eq̃lis nobilitatis in misso ⁊ mittẽte. Sic ẽt ĩ his inferiorib⁹ ẽ ĩ misso mutatio pp distãtiã missi a termino. Quia vero ĩ diuinis missus nulli loco abest: iõ ñ ẽ ibi mutatio: sꝫ alicui⁹ effect⁹ de nouo ꝓductio. hec Bonauen. Scũs vo Tho. i. pte. q. xliij. cãdeꝫ sniam ꝯfirmãs vt asserit: ꝙ ĩ rõe missionis duo ĩportant: quoꝝ vnũ est hitudo missi ad eũ a mittit. Aliud ẽ habitudo missi ad terminũ ad quẽ mittit. Per hoc ãt ꝙ aliqs mitit oñdit ꝓcessio q̃dã missi a mittente vl' sm ĩperiũ: sic dñs mittit seruũ: vel sꝫ ꝯsiliariũ: vt si ꝯsiliarius dicat mittere regem ad bellãdũ. Uel sꝫ originem vt si dicat ꝙ flos mittit ab arbore. Oñdit ẽt hitudo termini ad queꝫ mittit vt aliquo mõ ibi esse ĩcipiat vel qꝛ p̃us ibi oĩno ñ erat quo mittit. Uel qꝛ ĩcipit ibi aliquo modo eẽ quo p̃us ñ erat Missio ḡ diuine psone ꝯuenire põt. sm ꝙ ĩportat ex vna pte ꝓcessiõe origis a mittẽte. Et secundũ ꝙ importat ex alia parte nouũ modũ existẽdi in aliquo. Sicut dicitur esse

missus a p̄e i mūdū scōm q̄ incipit cē i mū
do visibiliter p carnē assumptā: ⁊ tñ anteq̄ i
mundo erat: vt dī Joā. i. c. Nō ponit ḡ mis
sio i diuinis q̄ sit ꝑz motū localē. Quare nec
ibi est sepatio ſz sola distinctio oziginis. Ne
q̄ pōt cē minozatio cuz ñ sit a p̄ncipio mit
tente: aut ꝑz iperuz aut ꝑm ꝓsiliuz: q̄ ipans
est maioz ⁊ ꝓsiliās sapientioz. Et vt ꝑdictū
ē missio illa ñ iportat nisi pcessiōez oziginis
q̄ est ꝑz eq̄litatē. Scōz dubiuz fuit vtr̄ mis
sio sit qd creatū vel icreatuz. Ad qō ita rñ
det Allexāder i p̄mo summe. Nō missio sue
dicat actiue de p̄e respectu filij siue de
p̄e ⁊ filio respectu spūs sci. Siue dicat pas
siue ō filio vel spū scō ē qd icreatuz ⁊ idē qō
ōs nā pcessio spūs sci ē ipe spūs scūs pcedēs
⁊ scificatio spūs sci est ipse spūs scificās. Sz
missio spūs sci ē ei⁹ pcessio a p̄e ⁊ filio ad sci
ficāduz creaturā: vtrūq̄ āt ē qd icreatū qō ē
spūs scūs: ḡ missio q̄ spūs scūs est missus est
qd icreatuz. Et eadē rōe missio q̄ filius mit
tit ⁊ q̄ p̄ mittit. Tertiū dubiū fuit vtr̄ mis
sio dicat de deo ex tpe vel ab eterno. Et rñ
dēt doctores theologi q̄ dī ex pte. Uerūtñ
Allexāder i p̄mo sūmo dic̄ q̄ i missiōe duo sē
Est. n. ibi p̄ncipale significatū qō ē qd icrea
tuz. Et ē ibi aliq̄ ꝓnotatuz. s. effect⁹ i rōnali
creatura qō est qd creatuz. Naz missio ē p-
cessio alicuius psone manifestata i creatura
vel manifestatio pcessiōis eterne fcā rōna
li creature: rōne ḡ ꝓnotati qō tpale ē dī mis
sio tpalis. Sz scūs Tho. i p̄ma pte ybi. s. di
cit q̄ i his q̄ iportāt oziginē diuinax psona-
ruz ē q̄dā dīa attēdēda. Quedā. n. i sua signi
ficatiōe iportāt solā hitudinē ad p̄ncipiū vt
pcessio ⁊ exitus. Quedā vo cuz hitudie ad
p̄ncipuz determināt pcessiōis terminum.
Quox q̄dā determināt terminuz eternum
sic̄ generatio ⁊ spiratio: nā generatio ē pces
sio diuīe psone i naturā diuinā. Et spiratio
passiue accepta importat pcessiōez amoris
subsistētis. Quedā vo cū hitudine ad p̄nci
piuz iportāt terminuz tpalez: sic̄ missio ⁊ da
tio. Mittit. n. aliqd ad hoc vt i aliquo sit ⁊
dat ad hoc vt habeat. Persona āt diuinā
haberi ab aliq̄ creatura vel cē nouo mō exi
stēdi i ea est qōdā tpale. Uñ missio ⁊ datio
in diuinis dicunt tpaliter tñ. Generatio
āt ⁊ spiratio soluz ab eterno. Processio āt ⁊
exitꝰ dicunt i diuinis eternaliter ⁊ tpaliter. Nā
filius ab eterno pcessit vt sit ōs: tpaliter āt vt
sit hō ꝑm ꝓmissiōez visibilem: vel vt sit in
homine secundum missionem inuisibilez.

¶ De tpe die ⁊ hora missionis spiritus sci.

¶ Scōa ꝓsideratio de missiōe spiritus sci
dī tpalitatis. In q̄ quo tpe missus fuit apo-
stolis pōderare ōbem⁹. Nā qnq̄gesima die
p⁹ xp̄i resurrectōez mysteriuz istud fuit cele
bratuz. Et hoc qdē ꝓgrue scīm esse ꝓstat. Tū
qz i veteri testamēto sic fuerat figuratū: duz
qnq̄gesima die postq̄z moyses eduxerat fi-
lios israel ō egypto: descēdit de⁹ i igne i mō
te synai. Sic ⁊ quinq̄gesima die postq̄z xp̄s
traxerat p̄es ō iferis: descēdit spūs scūs i lin
guis igneis. Tū ēt vt q̄ i iubileo bñficia po-
pulus accipiebat data fuisse multo copiosi
ora i xp̄m credētib⁹ a spū scō nosc̄ant. Ut. n.
colligit ex. xxv. c. Leuitici. numero qnq̄ge-
nario annox i iubileo debita remittebant.
Ita spiritus sei gr̄a in apostolos descēdētis
penitētib⁹ pcā ⁊ debita remittunt. Simili-
ter in illo iubileo fui donabāt libertati. Ita
nunc spiritus sanctus liberat a seruitute dya
boli i spem glorie filioxꝰ dī. Adhuc i illo iu-
bileo recupabāt hereditates amisse. Sic
spiritus sanct⁹ ē pign⁹ hereditatis nr̄e. Ue-
nit ēt spiritus sanctus in die dñica vt esset
dies renouatiōis q̄ fuerat ⁊ creatiōis. Dñi
ca nāq̄z die creat⁹ ē mundus. Hora adhuc q̄
spiritus sanctus i ap̄los descēdit fuit tertia
vt pz ex auctoritate ecclesie q̄ cātat i hym-
no. Dū hora cunctis tertia repēte mūdus
intonat: oz̄ātib⁹ apostolis deuz venisse nun
ciat. Idipz hī ex vbo petri Actuuz. ij. c. fu-
it āt ista hora ꝓueniens. Tū qz spūs sanctus
est tertia in trinitate psona. Tuz qz p̄mi pa-
rētes dicunt i hora tertia pdidisse gr̄am: vt
ponit in ꝓpendio theologie li. i. vnde ꝓue-
niens fuit q̄ eadem hora apostolis redde-
ret. Tum etiam vt insinuet q̄ in tertio tpe
gr̄a dei copiose in mundum effusa ē. Nam
genus humanum sub triplici statu decurre
re ponitur a doctoribus. Primus legis na
ture ab adam vsq̄z ad moysen. Secundus
fuit legis scripte: a moyse vsq̄z ad xp̄z. Ter-
tius legis gratie: a xp̄o vsq̄z ad cōplet⁹ nu-

meruz electoruz. ¶ Tertia cõsideratio de missiõe spũs sci dr̃ q̃litatis. Duplex ẽ missio spũs sci: vna iuisibilis q̃ mittit̃ i mẽtẽ ad sci ficanduz creaturã: ⁊ ista missio fit ad ĩhabitatiõez creature rõnalis. Alia ẽ missio visibilis sic̃ apparuit sup xp̃z i columbe specie: ⁊ sup aplos i linguis igneis. Qui spm̃ scm̃ iuisibiliter hr̃e cupit opus ẽ vt se ꝯformet apostolis i qbus septez ꝯditiões describũt̃ fuisse. Prima ꝯditio fuit qr erãt aĩo quieti. Et hoc ẽ qd̃ dr̃ Actuũ. ij. c. Duz ꝯplerent̃ dies penthecostes. i. dies regetiõis. Illud. n. festũ erat ad regez deputatũ. Jõ dixit deus p Isaiã. c. lx. Sup quẽ regescet spũs meus nisi sup humilez ⁊ qetũ. Scdo erant apostoli dilectiõe vniti: qd̃ notat̃ cũ dr̃. Erant oẽs pariter. Erat qdez eis cor vnuz ⁊ aĩa vna. Sic̃. n. spirit⁹ hoĩs ñ viuificat membra corporis nisi vnita. Sic nec spiritus sanct⁹ mẽbra spũalia. Tertio erãt apostoli loco secreti: de hoc subdit̃ in eodẽ loco. s. i cenaculo. Quarto erãt or̃one assidui. iõ subdit̃. Erãt pseuerãtes vnanimiter i or̃one: de illis cãtat ecclesia. Orãtib⁹ apostolis deũ venisse nunciat. Quito erãt hũilitate p̃diti ex eo q̃ scribit̃ qr erãt sedẽtes. i. hũiles: Sexto erãt pace ꝯiuncti qr erãt i hirl'm q̃ iterp̃tat̃ visio pacis. Septio erãt ꝯtẽplatiõe erecti: p hoc q̃ dr̃: qr recepunt spm̃ scm̃ ĩsupiori cenaculo. Qualiter ãt missio illa visibilis i apostolos fuerit ꝯpleta declarat̃ Actuuz. ij. c. vbi dr̃. Fcũs ẽ repẽte de celo son⁹ tãq̃z aduenientis spiritus vehementis ⁊ repleuit totã domuz vbi erãt sedentes. Nicho. de lira. sedentes. i. manẽtes eo mõ quo dr̃ i deutero mio. c. i. Sedistis i cades barne multo tpe. i. mansistis. Nã apostoli tũc erant i or̃one q̃ ñ fit sedẽdo sz magis flectẽdo genua vel stãdo. Insup luce vltimo xp̃s dixerat eis. Sedete i ciuitatẽ: id ẽ manete quousq̃z induamini v̄tute ex alto. Et apparuerunt illis dispartite lingue tanq̃z ignis seditq̃z supra singulos eoꝝ ⁊ repleti sunt oẽs spũ scõ. Sz posset aliqs q̃rere an apostoli añ istaz diẽ acceperant spm̃ scm̃. Et rñdẽt doctores q̃ sic sz ñ i tãta copia. Cũ. n. fuerũt vocati ad xp̃i sequelaz ⁊ apostolatuz receperũt spm̃ scm̃ ad ꝓp̃az iustificatiõez ⁊ psonalẽ pfectõez. Quãdo aũt misit eos ad p̃dicãdũ añ suã passiõez tunc receperunt spm̃ scm̃ ad ĩfirmoꝝ curationez: ⁊ miraculoꝝ opatiõem. Dedit nanq̃z ptãtem illis curandi languores: eijciẽdi demões. Sic̃ pz Mat. x. c. Sz qñ sufflauit ⁊ dixit eis. Accipite spm̃ scm̃: tũc receperunt eũ ad pcõꝝ remissiõez ⁊ sacramentoꝝ ministratõez. Et vt refert Aug. iiij. li. de tri. Flatus ille corporeus substãtia spũs scti nõ fuit sz demonstratio p ꝯgruã significatõez ñ tm̃ a p̃re sz a filio, pcedere spm̃ scm̃. Et spũs sanct⁹ ibi ñ accipit̃ put ẽ tertia i trinitate psona sz p dono spũs sci: vt sit sensus. Accipite spiritũ scm̃. i. donũ spũs sci put expõit Philippus d̃ mõte calerio i euãgelio Joannis Ista vo die apostoli receperunt spm̃ scm̃ ad habendaz itelligentiaz scripturaꝝ vt declarabim⁹ i seq̃nti mysterio. ⁊ noticiaz oĩuz lĩguarũ ad audaciaz ⁊ fortitudinẽ: ad oĩum meritoꝝ plenitudinẽ: ad p̃dicatõez euãgelij: ad tolleratiõez martyrij: ad ꝯuersiõez populorũ ⁊ coruscatiõez miraculoꝝ. Ergo repleti sunt nõ soluz plenitudĩe sufficiẽtie sz ẽt plenitudĩe redũdãtie. ¶ Qd̃ apli faciẽte spũ scõ loq̃bat̃ varijs lĩguis ⁊ acceperũt sciẽtiã diuinaꝝ reꝝ atq̃z fortes fci fuerũt vt ñ timerẽt cruciatus neq̃z mortẽ. Ca. iij.

Tertiũ mysteriũ ꝯtẽplãdũ de spũ scõ dicit̃ operatõis. Inter cetera qppe studenda q̃ i apostolis est operatus: sunt p̃cipua ⁊ singularissima tria.

¶ Primum fuit locutio.

¶ Secundum illustratio.

¶ Tertium fortificatio.

¶ Primũ op⁹ mirabile fuit locutio: nã statĩ fec̃ illos loq idiomata oĩuz gẽtiuz q̃ tñ antea ñ didicerãt. Et lz qdã dicere voluerũt: q̃ apostoli lĩgua ꝓp̃a loq̃ntes itelligebãt̃ ab audiẽtibus ac si eoꝝ idiomata pferrẽt. Tñ verior ẽ snĩa illoꝝ q tenẽt q̃ ip̃i apostoli varia linguaꝝ genera p spm̃ scm̃ dicerũt. Vñ ecclesia de ip̃is cãtat. Linguis loquunt̃ omniũ turbe pauẽt gẽtiliũ: musto madere deputãt quos spũs repleuerat. Et Actuũ. ij. c. scribit̃. Ceperũt loq varijs linguis put spirit⁹ scũs dabat eloq illis. Erãt ãt i hierusalẽ habitãtes iudei viri religiosi. i. i cultu diuino deuoti scdz Nicho. de lira ex oĩ natio-

ne q̄ sub celo ē: q̄ ꝓuenerāt i hirl̄z rōne festi.
Mā iudei captiuati p Salmāsar regē assiri
oz̄ ñ redierūt i iudeaz Similit captiuati p
regē chaldeoz ñ redierūt oēs: q̄uis haberēt licētiā redeūdi ſz remāserūt mlti amore
filioz quos genuerāt ibi ⁊ possessionū q̄s ac
q̄sierāt. Multi adhuc captiuati p Anthiochū regē grecoz ⁊ diuersis gētib⁹ vēditi re
māserūt. Uerūtñ alīq eoz magis ꝺuoti pp re
uerētiā tēpli aliq̄ñ i hirl̄m maxie i solēnitati
b⁹ magnis q̄ruz vna erat solēnitas pēthecostes: Et dicitur penthecostes a pētha qō ē
q̄nq̄ ⁊ coste qō ē decē. Quinq̄gesima nanq̄
die a pascha celeberrima erat apō iudeos
in memoriā bñficij legis date q̄ fuit data i
mōte synai q̄nquagesima die vt supius tactū est: postq̄ filij isrl̄ egressi sunt de egypto
facta igit hac voce. s. spūs vehemētis vt
vēti vt tōitrui q̄ ab alijs audita fuit: vl apostoloz ⁊ alioz cū eis existētiū deū voce mag
laudātiū q̄ prius timore ducti ñ audebāt lo
q̄: ꝓuenit multitudo ⁊ mēte ꝓfusa ē. i. stupefacta: quoniā audiebat vnusq̄sq̄ lingua sua
illos loq̄ntes: dicebāt āt cū admiratōe. Nō
ne ecce oēs isti q̄ loquuntur galilei sunt: Et
quomodo nos audiuimus vnusq̄sq̄ linguā
nostrā in qua nati sumus. Parti ⁊ Medi ⁊
Helamite ⁊ q̄ habitāt mesopotamiā Judeā
⁊ Capadociā Pontum ⁊ Asiam: frigiā et
Pamphiliā. Egyptū ⁊ partes libie q̄ ē circa cirenē ⁊ aduēe Romāi. Et dicūtur hic romani aduene poti⁹ q̄alij: tū q⁹ a remotioribus ptibus venerunt: tū q⁹ mare transierāt
Judei quoq̄ ⁊ pseliti. i. ꝓuersi de gētilitate
ad iudaismū. Cretes ⁊ arabes audiuimus
eos loq̄ntes nr̄is linguis magnalia dī. Alij
aūt irridētes dicebāt q⁹ musto pleni sunt p
ḡbus cātat ecclesia. Musto madere deputāt quos spūs repleuerat. Tū petrus veritatē rei p scripturas declarauit. Et illa die
apposite sunt. i. baptizare ⁊ ad numer⁹ fide
liū ꝓgregate aie circiter tria milia. Scōm
op⁹ mirabile qō spūs scūs i aplis fuit opat⁹
Illustratio dī: Mā itellectū eoz illuminauit
vt de diuinis q̄ ad saluiē sunt necessaria ni
hil penit⁹ ignorarent: hoc p̄miserat eis xp̄s
cū dixit Joā. xiiij. c. Paraclit⁹ āt spūs scūs
quē mittet p̄ in nōie meo ille vos docebit
oīa ⁊ suggeret vobis oīa q̄cūq̄z dixero vob⁹.
Et. xvj. c. Cū venerit ille spūs vitatis docebit vos oēm vitatē. Et Luce. xxj. ca. Ego
dabo vob os ⁊ sapiaz cui ñ poterūt ꝓdicer ad
uersarij vr̄i. Res ē pfecto stupēda q⁹ tā celerit absq̄ doctore spūs scī sola pūtia noticiā
apl̄oz plenissimā acceperūt ō oīb⁹ q̄ a moyse ⁊ pphīs fuerāt cōscripta. Hic Hiero⁹ ad
Panlinū ait. Phariſei stupēt i doctria dñi
⁊ mirant i Petro ⁊ Joāne quō legē sciāt cū
lras nō didicerit. Quicqd. n. aliis exercitatio ⁊ quotidiana i lege dñi meditatio tribuere solet: illis spūs scūs suggerebat ⁊ erant
inſt qō scriptū ē docibiles deo. Quinimo ō
secretis diuinis magis fuerūt illuminati q̄
pphe veteris testamēti: ⁊ i maiori plenitudie grām spūs sci receperūt: atq̄z de mū pro
phetādi excellēti⁹ habuerūt. Nō āt apli p
phetie munere fuerūt ꝓditi: p̄z Actuū. ij. c.
v. c. vj. c. xi. c. xiij. c. xv. xvij. c. Tāta aūt fuit i
illis vis doctrie q⁹ i oēs gētes ⁊ natōes mū
di p eos lux vitatis effulsit. Tertiū op⁹ mirabile qō spūs scūs opat⁹ ē i aplis d̄ fortificatio: q̄ corda eoz adeo fortificauit: vt nullo
timore: nullo terroze: nullaq̄z eomminatiōe a xp̄i ꝓdicatiōe retardarent. Jō i simone q̄ legit i officio apl̄oz. Grego. ait. Scriptū ē: spūs dñi ornauit celos: ornamēta. n.
celoz sūt vtutes ꝓdicātiū. Que videlz ornamēta Paulus enumerat dicēs. Alij dat p
spm̄ sm̄o sapie. Alij sm̄o scientie scōz eundē
spūm. Alij fides i eodē spū. Alij gr̄a sanitatū
i vno spū. Et isra. Quot sunt bona ꝓdicātiuz
tot sunt ornamēta celoz. Hic rursus scriptū
ē. Uerbo dñi celi firmati sunt ⁊ spū oris ei⁹
omis vtus eoz. Uerbū. n. dñi ē fili⁹ p̄ris. Sz
eosdē celos videlz scōs apl̄os vt tota sil trinitas oñdat opata repēte de sci spūs diuinitate adiungit. Et spū oris ei⁹ omis vtus
eoz. Celoz igit vt de spū sumpta ē q⁹ mūdi hui⁹ ptātib⁹ ꝺire ñ ꝓsumerent nisi eos sci
spūs fortitudo solidasset. Quales nāq̄z doctores scē ecclesie añ aduētuz hui⁹ spūs fuerit scim⁹: ⁊ post aduētū illi⁹ cui⁹ fortitudinis
facti sunt ꝓspicim⁹. Certe ipse pastor ecclesie Petr⁹ q̄te debilitatis q̄tecq̄z formidinis añ aduētū hui⁹ spūs fuerit ancilla ostiaria rogita dicat: vna. n. mulieris voce per

cussus: dū mozi timuit vitam negauit. Et tunc ꝑetrus negauit i terra: cū latro ꝓfitebat i cruce. Sz vir ista tāte formidinis q̄ lis post aductū spūs existat audiam⁹. Fit cōuēt⁹ magistratuū atq; seniozꝫ: cesis denunciat aplis ne i noie iesu loq debeāt. ꝑetr⁹ magna auctozitate rūdit. Obedire oz deo magis q̄ hoīb⁹. Et rursuz. Si i ꝓspectu domini iustū ē vos poti⁹ audire q̄ deū: iudicate: libens beat⁹ Andreas ꝓsecutozib⁹ suis rūdit. Tāto.n. ero regi meo acceptioꝛ q̄to ꝑ eius noie fuero ꝑmanēs i tormētis ꝓstantioꝛ. Nō.n. possum⁹ q̄ audiuim⁹ et vidimus nō loq. Et illi gdē ibāt gaudētes a cōspectu ꝓsilij qm̄ digni habiti sunt ꝑ noie iesu. cōtumeliā pati. hec ille. Securus et gaudēs ad crucē ꝓpauit ꝑetr⁹ ita et frater ei⁹ Andreas: pūs scūs erat i eis. Sic et apostoli ceteri mortē violētaz letāter tulerūt: q: spūs scūs oēz ab eis timorē ciecerat: Nec tm̄ apostolis hec fortitudo supnaturaliter tributa est. Quinimo et scis vt sic dicā inumeris: ꝓfessoꝛib⁹: virginib⁹ et martyrib⁹. Quisnā fecit tpaliū bonoꝛ ꝓceptoꝛes cos q xp̄m nudum nudi secuti sunt nisi spiritus scūs? Quis habitare fecit i solitudine i speluncis amicos dei vigilātes oātes: et carnem durissimis ieiunijs disciplinis et verberib⁹ affligentes: nisi spūs scūs? Quis deniq; fecit martyres aio itrepido tot illata tormēta et exq̄sitissima cruciatū genera ꝑpeti nisi spūs scūs? Ubi admirari plurimū simul et in fide ꝓsolidari debem⁹ dū supadicta oia i seru fragili mulieꝛ inueniri ꝓspicim⁹. O verē stupēda virt⁹ spūs sci q̄ tot hoies supa hoies eleuauit. O gr̄a dei electis copiosissime dispēsata q̄ terrenos hoies celestes effecit. O fons ideficiēs bonitatis dei ad quē cuncti mortales ꝓfugere securi debēt qm̄ vt ingt Cypria⁹ i epistola ad dōatū. Profluēs largiter spūs nullis finibus p̄mit: nec vllis coherētibus claustris itra certa metaꝛ spatia refrenat. Manat iugit: eruberat affluenter: nr̄m tm̄ pect⁹ fitiat et pateat. Quātū illuc fidei capacis afferim⁹ tm̄ ide gr̄e iundātis baurim⁹. hec ille supplici corde igr̄ postulem⁹ vt pissim⁹ d̄s spū sco suo repleat corda mr̄a. Qui sit benedictus in secula seculoꝝ, Amen.

¶ Sermo vigesimus p̄m⁹ d̄ beatitudie sanctoꝛ in quo ꝓfitat fatuitas hoīum mundanoꝛuz qui nō credunt aligd de vita futura.

Merces vr̄a copiosa ē i celis. Verba sunt redēptoris nr̄i originalit Mat. v. c. Tāta ē quozūdā stultia vt arbitrent nulla ee bōa ꝑter ea q̄ i p̄nti vita a pissimo deo vsib⁹ hūanis ꝓcedūt. Nil credūt: nil cogitāt. Nihil deniq; spant: de futura celestis regni hereditate. Somnū putā imo fictionē et fabulā: qcqd scōz oēz vitatē d̄ scōz beatitudie ꝓclamat. Hi oēz diligētiā adhibēt vt coꝛpeis sensib⁹ i suis delectatōib⁹ voluptuosis satisfiat. Nam vo vtutib⁹ hōestisq; moꝛib⁹ istruer et negligūt et ꝑtēnūt. Propterea equū ē cēsui si i p̄nti smōe d̄ btitudie vba fecero. Mā illā cūcti desiderare debēt q̄ merito ꝓponēda est oīb⁹ q̄ ab hoie ꝑcio haberi solēt: de hac glibet iust⁹ atq; fidelis asserit illud Sapientie. c. vij. Preposui illaz regnis et sedib⁹: et diuitias nihil esse diri in ꝓparatiōe illi⁹: nec ꝓparaui illi lapidē ꝑciosum: quoniam omne auruz in comparatione illius harena est exigua: et tanquā lutū extimabit argentū in ꝓspectu illius. Sup salutez et speciez dilexi eaz: et ꝓposui ꝑ luce habere illaz quoniā inextinguibile est lumen illius: venerunt autem mihi oia bona pariter cum illa. Ut igitur disponamus ea que tractaturi sumus oꝛdine debito: beatitudinisq; laudes mirificentissimas complectamur q̄ copiosa merces a nr̄o saluatoꝛe merito nuncupatur: de ipsa tria mysteria p̄rncipalia ꝓponemus ꝓtemplanda.

¶ Primū dicit beatitudinis desideriuz.

¶ Secundum beatitudinis subiectum.

¶ Tertium beatitudinis obiectum.

¶ Quod beatitudo est bonuz qd̄ cuncti desiderare debent. Capitulum. j.

Primū mysterium ꝓtemplandū dicit beatitudinis desideriuz: i quo iducēda est cunctoꝛ mens vt ad beatitudinem dirigant coꝛdis affectum: illamq; viri⁹ totis conent adipisci. Nā et de hoc ita pulchre loq̄t Seneca ad Lucillū. Ad sūmū iquit bonuz et ꝑpositū totius vite tue rei ꝑtice. Ille.n. cōsentire debet q̄cquid agim⁹.

ideo peccamus qa de ptibus vite omnes deliberamus de tota vo nemo deſiderat. Errant ꝓfilia nr̃a qꝛ nō hñt quo dirigantur ignoranti quem poꝛtuꝫ petat: nullus finus certus eſt: hec ille. Sꝫ vt ps iſta lucidioꝛ fiat opus eſt vt ad tria dubia reſpondeam⁹.

¶ Primū vtrū hoi ꝙueniat agere pp finē.

¶ Scōꝫ vtꝫ finis hūane vite ſit btitudo.

¶ Tertiū vtꝫ btitudo ſit bonū ꝺſiderabile

¶ Ad primuꝫ dubiuꝫ rñdet ſanctus Tho. ꝑma. ij. q. j. ꝙ actionum q̃ ab hoīe agunt: ille ſole ꝓpe dicunt humane q̃ ſunt ꝓpe hoīs inquantū ē hō: differt autez hō ab alijs irrationalib⁹ creaturis i hoc ꝙ ē dñs ſuoꝝ actuuꝫ qō fit ꝑ rōnez ⁊ voluntatez. Ille itaqꝫ actiones ꝓpe humane dicunt q̃ ex voluntate deliberata ꝓcedunt. Ille vero nō ꝓpe humane ſunt ſicut dum mouet pedem: vel fricat barbam alijs itentus ⁊ ſimilia: lꝫ ſint hoīs iſte actiōes ſcōe ñ ſunt ꝓp finem exꝫ bus hō nec mereri pōt nec ꝺmereri. Sꝫ ꝑme actiones ad finē ſunt dirigende. Inqt nanqꝫ philoſophus in. ij. phiſicoꝝ. Finis eſt ꝑncipiuꝫ in opabilibus ab hoīe. Et i. ij. Ethicoꝝ aſſerit. Fine oēs operantur. Et itez i. ij. Phiſicoꝝ. Nō ſolum itellectus ſed natura agit ꝓpter finez. Et in. ij. Metaphiſice. Qui iſinituꝫ faciunt auferunt naturā boni. Cū ita qꝫ finis ſit q mouet agentem ⁊ lꝫ in executione ſit poſterioꝛ tñ ꝑnioꝛ eſt in intentōe agētis ⁊ hꝫ rōnem cauſe: ꝓpterea ad hoīez ſpectat vt agat ꝓp finez. Ad ſcōꝫ dubiuꝫ rñdet Ricar. in. iiij. di. xlix. ꝙ vltimus finis humane vite ē beatitudo vt ait Aug. li. viij. de ci. dei. Finis boni appellat quo gſqꝫ cuꝫ ꝙueneꝛit beatus ē. Et idē. li. xix. ō ci. ōi. Illud eſt finis boni ꝓp qō appetenda ſunt cetera: ipm aūt ꝓp ſeipꝫ. Et. xxij. li. de ci. dei. Finis ingt nr̃ eſt ꝙuenire ad illud regnuꝫ cuius nullus finis eſt. Et apoſtolus ad romanos. vj. Habetis fructū vr̃z i ſanctificatione: finē vo vitam eternam. Sꝫ ꝺ oriē diffi cultas quoniā eū beatitudo ſit in ipſo deo. ⁊ btitudo eſt finis humane vita etiam erit finis oīum creaturarum. Nam vt inquit Dionyſius i li. de diuinis noībus. Deꝰ cōuertit oīa ad ſeipm tanq̃ ad vltimum finē Ad qō dic̃ Tho. i. ij. q. j. ꝙ ſic colligit ex dictis Ariſto. ij. phiſicoꝝ. ⁊. v. metaphiſice. Finis ꝺ dupliciter. ſ. vel ciꝰ terminus in quo id eſt ipa res in q̃ rō boni inuenit vel vſus ſiue adeptio illiꝰ rei. Sic ſi dicamus ꝙ motus coꝛpis grauis finis eſt vel locus iferioꝛ vt res vel hoc qō eſt eſſe in loco iferioꝛi vt vſus. Et finis auari eſt vel pecunia vt res vel poſſeſſio pecunie vt vſus. Si g̃ loquamur de vltimo fine hoīs quantuꝫ ad ipſaꝫ rem q̃ eſt finis. Sic i vltimo fine hoīs oīa creata ꝙueniunt: qꝛ deus eſt vltimus finis hoīs ⁊ oīuꝫ aliaꝝ rez. Si autez loq̃mur de vltimo fine hoīs quantuꝫ ad ꝓſecutiōez finis. Sic in fine hoīs ñ ꝓmunicant creature irrationales. Nam ⁊ hō alie creatūre rōnales ꝓſequunt vltimum finez cognoſcendo ⁊ amando deū: qō nō ꝓpetit alijs creaturis q̃ adipiſcunt vltimuꝫ finez inquantuꝫ participant aliquam ſimilitudinem dei ſcōm ꝙ ſunt vel viuunt vel etiaꝫ cognoſcūt ſcōz inſtinctum nature: lꝫ nō ꝑ rōnem vel itellectuꝫ. Jō magiſter. i. di. ij. dic̃. Fecit ōs creaturaꝫ rōnalez vt ſummū bonū intelligeret intelligendo amaret: amando poſſideret: ⁊ poſſidendo frueret. Quare vt Aug. docet in li. lxxx. iij. q. Nō cadit in aliq̃ rōne carentia vt beata ſint. ¶ Tertiuꝫ dubiuꝫ fuit vtꝫ beatitudo ſit bonum deſiderabile. Et poſſet qs arguere ꝙ nō: nam nullū bonū incognituꝫ eſt deſiderabile: hoc ꝑz. Quia bonum apprehenſum eſt obiectuꝫ appetitus vt ingt Ariſto. in. iij. de aia. Jō Aug. li. x. ō tri. c. j. ait. Firmiſſime nouimus amari niſi nota nō poſſe. Sꝫ beatitudo eſt bonuꝫ i cognitum g̃ non eſt bonuꝫ deſiderabile. Philoſophi qdē multo ſubtiliter elaborarūt vt de beatitudine ac ſummo bono cognitionem inuenirent. Et vt Lactantius ſcribit i ꝓncipio ꝓmi libꝝ diuinaꝝ inſtitutio. Heqꝫ adeptiſunt qō volebant ⁊ opam ſimul atqꝫ induſtriam ꝓdiderunt: hoc iō dirit. qꝛ vt recitat Aug. li. xix. ō ci. dei. Marcus varro notaut ducētas octogintaocto falſas opiniones de beatitudine quas phi ſuo ingenio adinuenerūt Aug. etiam in. xiij. de tri. aſſerit quoſdam poſuiſſe beatitudinem in voluptate coꝛporis: quoſdā i voluptate animi: quoſdā in alijs rebus puta i diuitijs vel

honorib⁹: ⁊ huiusmõi: vt etiã scribit Aristoteles in p̃mo ethicoꝝ. De his ad hoc ita loquitur Lactanti⁹ li. iij. diuina. insti. Epicurus summuz bonũ in voluptate animi esse censet. Aristippus in voluptate corpis. Caliphon et Dinomacus cirenaici honestatẽ cũ voluptate iunxerũt. Diodorus in priuatione doloris summũ bonuz posuit. Hieronymus in nõ dolendo. Peripatetici aũt in bõis animi ⁊ corporis ⁊ fortune. Erilli suz mũ bonũ ẽ sciẽtia Zenõis cũ natura ꝯgruẽter uiuere. Quorũdã stoicoꝝ virtutẽ seq Aristot. in honestate ac v̄tute summuz bonũ collocauit: hec ille: Sz ĩfra de Epicuro ita sequit̃. Epicuri disciplina multo celebrior sp̃ fuit q̃z ceteroꝝ: ñ qꝛ veri aliqd auferret: sz qꝛ multos ad populare nom̃ voluptatis inuitat. Nemo eni ñ in uitia ꝓnus est. Propterea vt ad se multitudinem ꝯ̃hat apposita singulis quibusq̃z morib⁹ loqt̃. Desidiosũ vetat lr̃as discere. Auaꝝ populari largitione liberat. Ignauũ ꝓhibet accedere ad rẽpublicã: pigrũ exercere: timidũ militare. Cõstat itaq̃z ex his q̃z erronea fuerit philosophoꝝ mens circa beatitudinẽ agnoscẽdã Sed p̃ter illos adhuc ꝯfirmare possum⁹ ꝙ btitudo ñ ẽ cognoscibilis p v̄ba pauli q p̃me ad Corin. c. ij. ait. Ocul⁹ ñ vidit ⁊ auris nõ audiuit nec i cor hoĩs ascẽdit q̃ p̃parauit d̄s his q diligunt illuz. Sz ista de btitudĩe sic Paulus locut⁹ est. Ergo tale bonum est qd̄ a nob̄ ꝑcipi minime põt ⁊ ex cõseq̃nti neq̃z desiderari. At i ꝯ̃riuz ẽ sn̄ia Aug. q li. x. d̄ ci. dei. c. i. ait. Oĩum certa sn̄ia est q rõne quo quomõ vti possunt beatos esse oẽs hoĩes velle. Et i. xiij. de tri. Ad appetenduz beatitudinez natura ꝯpellit cui summe bon⁹ ⁊ ĩmutabiliter beatus creator hoc ĩdidit. Et de hoc Aristo. in. i. ethicoꝝ sic scripsit: bene nũciauerũt dicẽtes bonuz esse qd̄ oẽs appetunt. Et in. iij. thopicoꝝ. Maxime bonuz oẽs maxĩe appetũt. Pro amouenda igit̃ oĩ ambiguitate notãduz ex dictis Ricardi in iiij. di. xl viiij. Et Tho. i. ij. q. v. ꝙ beatitudo potest accipi tripliciter.

¶ Primo in suo esse generali.
¶ Secundo in suo esse speciali.
¶ Tertio in suo esse specialissimo.

¶ Prĩo põt beatitudo accipi in suo esse generali inquantuz est bonuz qd̄dam sufficiẽtissimũ ⁊ sic ẽ oĩb⁹ nota. Quilibet. n. scit qd est bonuz ⁊ qd est sufficientissimuz. Et hoc mõ oẽs beatitudinem appetunt. Nam sic appetere beatitudinez nihil est aliud q̃z appetere vt volũtas satiet̃ qd̄ qlibet vult. Et hoc est qd̄ Boetius dixit i. iij. de ꝯsolatiõe. Oĩs nãq̃z mortalium cura q̃z multipliciuz studioꝝ labor exercet: diuerso qdez calle ꝓcedit: ad vnum tñ beatitudinis finem nititur ꝑuenire. Et sumit̃ h̄ vnus finis s̄m Geralduz oddonis sup p̃mum ethicoꝝ ñ scd̄m speciez opiniõis sz s̄m ꝓportionez. Naz sicut leuia habent vnuz finez s̄m speciez nature. s. locuz sursum. Et grauia habeant alium finẽ s̄z speciẽ nature. s. locũ deorsum. tñ grauia ⁊ leuia hñt vnuz finez s̄m ꝓportõez nature. Eo ꝙ ita se hz locus deorsuz ad grauia. sic locus sursuz ad leuia: Ita ⁊ oẽs hoĩes tendunt ad vnuz finẽ s̄z ꝓportiõez opinionis. eo ꝙ ita se hz pecunia ad auarũ i q̃ opinat̃ se fieri posse vnuz sic delectatio libidinis ad luxuriosuz. q in sua luxuria putat ꝯstare beatitudinẽ. Oẽs qppe appetũt qcqd ẽt ĩdebite appetunt tanq̃z cõsummatũ bonuz. Scd̄o põt beatitudo accipi i suo esse speciali inquãtuz. s. ꝯsistit ñ in bonis p̃ntis vite. sz in clara dei visiõe ⁊ ꝑfecta eius dilectiõe ⁊ gaudio qd̄ h̄r d̄ dei bonitate p̃nti p clarã ei⁹ visiõez ⁊ ꝑfectã dilectiõez. Et hoc mõ beatitudo nõ fuit nota philosophis. quã tñ post q̃z xp̃s dei filius venit i mũdũ oẽs q volũt agnoscere desiderare ⁊ acqrere valẽt. Ipse qdez q lux fuit ⁊ splẽdor oĩs veritatis viaz nob̄ summi bõi oñdit. Ip̃e clamauit Mat. iiij. c. dicẽs. Pn̄iaz agite appropinq̃bit regnuz celoꝝ. Et. v. c. Merces v̄ra copiosa ẽ in celis. Et. vj. c. Nolite thesaurizare vob̄ thesauros i terra: thesaurizate vob̄ thesauros i celo. Et Joã. xvij. c. Hec est vita eterna vt cognoscãt. s. facie ad faciẽ te veꝝ deũ ⁊ quẽ misisti iesuz xp̃z filiuz tuũ. Et ꝯpletis hũane redẽptõis misterijs q̃dragesima die postq̃z surrexit a mortuis vidẽtib⁹ discipulis eleuat⁹ est ⁊ ascendit ad celos. Iccirco Lactãtius li. vij. diuinaꝝ ĩstitutio. ait. Pr̃. n. vester ac dñs q ꝯdidit firmauitq̃z celuz q li

brataz magnitudine sua terrã valluit mon
tib⁹: mari circũdedit. amnibusqz distinxit.
⁊ qcqd ẽ in hoc mũdo mirabile ꝯflauit ac ꝑ
fecit ex nihilo. ꝑspectis erroribꝰ hoĩum: du
cez misit q nob viã iusticie panderet. Hũc
seq̃mur oẽs: hũc audiam⁹: huic ꝺuotissime
pareamus. qm̃ sol⁹ ut ait Lucreti⁹ veridicis
hoĩuz purgauit pectora dictis ⁊ finẽ statuit
torpedinis atqz timoris oñditqz bonũ sum
mũ quo tẽdim⁹ oẽs qd foret: atqz viã mon
strauit limite paruo: quo possem⁹ ad id re
cto ꝯtẽdere cursu. Nec tm̃ oñdit sed ẽt ꝑces
sit: ne qs difficultatis gr̃a iter virtutis hor
reret. hec ille. Tertio põt accipi btitudo in
suo eẽ specialissimo ꝓut. s. ẽ actualit̃ i beatis
cui⁹ magnitudinẽ explicare neq̃qz possum⁹
qa nulla sensibilis expiẽtia q̃rũcũqz delecta
tionũ pñtis vite minimaz ꝑtẽ illi⁹ dulcedi
nis põt designare. Et ocul⁹ ñ vidit nec au
ris audiuit: neqz hũanũ cor excogitauit vn
q̃z q̃z igens sit illa supna felicitas. Hic Gre
gori⁹ i omelia iqt. Si ꝯsiderem⁹ frẽs charis
simi q̃ ⁊ q̃zta sunt q̃ nobis ꝓmittunt̃ in celis
vilescunt animo oĩa que habent̃ in terris.
Terrena nãqz snbstantia supne felicitati cõ
parata: põdus ẽ ñ subsidiũ. Tẽporalis vita
eterne vite cõparata mors est poti⁹ dicen
da q̃z vita. Hinc i trãsitu beati hieronymi
scribit hec v̄ba. Aug. ad Cirillum eo die ⁊
hora q̃ hieronym⁹ sanctissimus ex hac luce
migrauit. duz Iponie i cellula mea qescens
de gloria beatoꝝ cogitarẽ vellẽqz ꝺ illa tra
ctatuz breuẽ cõponere cõpulsus ꝑcib⁹ nr̃i se
ueri quondaz venerabilis Martini epi iu
ronẽsis discipuli: charta calamo pugillari
qz susceptis: volui epl̃az scribere scitissimo
hieronymo destinãdã: vt qd ipse i re tã dif
ficili sentiret: rñderet. Cũqz iaz scribẽs salu
tatiõis exordiũ hieronymo pñtarez: ĩcessabi
le subito lumẽ: cuz inaudita odoꝝ fragrãtia
cellulã in q̃ stabã intrauit: hora iã ꝯpletorij:
Ad quã visiõez ꝑꝑ rei tã admirabilis noui
tatez ꝑterrit⁹ esse cepi. Cunqz qdnã id esset
attenti⁹ cogitarẽ de luce vox ĩsonuit dicẽs.
Aug. Augustine qd queris: putasne breui i
mittere vasculo mare totũ: Modico ĩclu
dere pugillo terraꝝ orbẽ: Celũ firmare ne
suos exerceat mot⁹ ĩfinite rei qs ĩerit finis:
ĩmensa q̃ mẽsura metieris: Poti⁹ totũ ma
re in artissimo clauderet̃ vasculo: poti⁹ or
bem terraꝝ paru⁹ teneret pugillus: poti⁹ a
motu ꝯtinuo celum desisteret: q̃z gaudioꝝ ⁊
glorie qb⁹ beatoꝝ aĩe sine fine potiunt̃ mi
nimã ꝑticulã ĩtelligeres: nisi vt ego experiẽ
tia docearis: discurre ad hoc breue tꝑis spa
tiũ ⁊ talia satage opa exercere vt postmodũ
ibi q̃ h aliq̃liter ĩtelligere cupis i eternũ ha
beas. Interrogãti v̄o mihi qs nã esset q ta
lia tam grauissime loq̃ret̃. Rñdit benigne:
hieronymi illi⁹ ꝑsbyteri cui epistolã scribe
re cepisti suz aĩa q̃ in hac hora i bethleez car
nis onere deposito iocunda ⁊ gloriosa ꝑgo
ad regna celoꝝ: post q̃ ⁊ alia multa q̃ mecũ
ꝯtulit a meis oculis lux disparuit. Quanto
igit̃ min⁹ btitudinis sup̃ne sublimitas põt
ꝯprehẽdi tãto ardenti⁹ ẽ a nobis exoptãda.
¶ Qd beatitudo ꝯsistit i aĩa: in ĩtellectu vi
delicet ⁊ in voluntate. Capi. ij.

Secũdũ mysteriũ ꝯtẽplãduz dicitur
beatudinis subiectũ: in quo tria du
bia sunt absoluenda.
¶ Primũ vtꝝ beatitudo sit act⁹ aĩe tantũ.
¶ Scdz vtꝝ sit act⁹ ĩtellect⁹ ⁊ voluntatis.
¶ Tertiũ vtꝝ sit ꝑncipali⁹ i actu volũtatis
q̃z ĩtellect⁹. ¶ Ad ꝑmũ dubiũ rñdet Ricar
d⁹ i. iiij. di. xlix. ꝙ btitudo ẽ act⁹ aĩe tm̃. Nã
beatitudo ẽ nobilissimũ qd i hoĩe possit esse
nec in creaturis infra hoĩes cõuenire põt.
Oportet g̃ ꝙ ꝯsistat in actu ꝓprio hoĩ: ñ quo
cũqz sz nobilissimo. Act⁹ ãt hoĩs ꝓpri⁹ ñ est
nisi ille q ẽ hoĩs ꝑ illã formã q̃ hõ ẽ: hoc ẽ ãt
aĩa ĩtellectiua. Nobilissim⁹ g̃ act⁹ hoĩs ẽ ille
q̃ sibi ꝯuenit scdm aĩam ĩtellectiuã: siue sit
cognitio siue dilectio. Ex quo damnat̃ opi
nio illoꝝ q dixerũt aĩaz sine corpe btãz eẽ ñ
posse. Nã vt inqt Tho. i. ij. q. iiij. loq̃ndo ꝺ
beatitudine ꝑfecta q̃ i ꝺi visiõe ꝯsistit: sine
corpe aĩa põt esse beata: qm̃ intellect⁹ ad sui
opatiõez ñ idiget corpe nisi ꝑꝑ fantasmata i
qbus ĩtelligibilẽ v̄itatẽ ꝯtinet: diuina ãt es
sentia ꝑ fantasmata videri ñ põt. Vñ cũ i vi
siõe diuine essentie ꝑfecta hoĩs btitudo ꝯsi
stat: ñ ꝺpẽdet btitudo hoĩs a corpe: q̃re ⁊ ip
suz corp⁹ ad ꝑfectiõem btitudinis ñ reqrit̃.
Sciẽdũ tñ ꝙ ad ꝑfectiõez alicui⁹ rei duplr̃
aliqd ꝑtinet. Vno mõ ad ꝯstituẽdã essentiã

rei. sicut aia regrit ad pfectiõez hois. Vlio mõ regrit ad pfectiõem rei id qõ ptinet ad bñ eẽ ei⁹: sic̃ pulchritudo corpis ⁊ velocitas igenij ptinet ad pfectõez hois. Quãuis g̃ corp⁹ pmo mõ ad pfectiõez btitudinis hũane ũ ptineat: ptinet tñ scõdo mõ. Quare q̃sto aia pfectior erit i sua natura: pfecti⁹ habebit suã ppaz opatõez i q̃ ꝓsistit felicitas: hoc vo erit cũ suo corpi ipa btã reuniet: Propt illã aũt vniõez ũ erunt hoi necessaria exteriora ista bõa: qz corp⁹ ex ꝓiũctiõe sui ad aiaz erit gloriosiuz ac ipassibile. Mã vt scribit dñs Bõa uen. i suo. iij. di. xxviij. Lõtigit aligd eẽ beatũ triplr. s. p essentiã: ⁊ p pmã ifluctiã: ⁊ p q̃ dã redũdãtiã Beatũ p eẽntiã ẽ sol⁹ dõs. Beatũ p pmã ifluẽtiã ẽ sol⁹ rõalis spũs. Beatũ de nicz p quã dã redũdãtiã ẽ corp⁹ hũanũ in qõ gaudiũ glie redũdat ex ꝓiũctõe sui ad aiam beatã. Et lz corp⁹ hũanũ ñ sit ad imaginẽ dei p se: tñ vnitũ ẽ aie q̃ ẽ ad dei imaginem: ⁊ rõe illi⁹ ẽ btitudis ꝓparticipabile. Si vo aligs istaret ꝫ dicta d exteriozib⁹ bõis qz vi ꝫiũ. Mã cib⁹ pot⁹ diuitie ⁊ regnũ exteriora bona sũt ⁊ hec pmittũt beatis. Ẽlũ luce. xxij. xps dixit: Edatis ⁊ bibatis sup mẽsaz meã i regno meo. Et Mat. vj. Thesaurizate vob thesauros i celo. Et Mat. xxv. Possidete paratũ vob regnũ: g̃ ⁊ ista ad beatitudinẽ exigunt. Rñdet Tho. q oia ista methaphorize sũt intelligẽda: ꝫ q in scripturis solẽt spũalia p corpalia designari. Dic̃ p cibũ ⁊ potuz intelligit delectatio beatitudinis: p diuitias sufficiẽtia q̃ sufficit hoi ꝺs: p regnũ eralta tio hois vsq ad ꝓiunctiõez cũ deo. Scõm dubiũ fuit vtz btitudo sit act⁹ itellect⁹ ⁊ volũtatis sil. Et lz qdã tenẽãt q essentia beatitudinis vite hũane in soli⁹ intellect⁹ actu cõsistat ita q nullo mõ in actu voluntatis. Tñ Ricar. i. iiij. vbi. s. dic̃. q beatitudo ꝓsistit i actu volũtatis ⁊ intellect⁹ sil. Cui⁹ rõe ẽ: qz essentia beatitudinis vite hũane ꝓsistit in p fecta vniõe aie rõalis cũ deo. Hec ãt vnio includit vniõez aie cũ deo ꝫ oẽz sui potẽtiã p quã vnibilis ẽ cuz eo imediate. Potẽtia ãt aie rõalis ñ tñ ẽ intellect⁹ lz volũtas: ⁊ p quãlibz illaz vnibilis ẽ cũ do imediate. Sicut. n. ꝺs sub rõne q̃ summũ verz: ẽ imediatũ obiectu intellect⁹ btõz ita sub rõe q̃ summũ bonũ ẽ immediatũ obiectũ voluntatis eoz. Quãuis. n. ipo immediate ñ fruerent nisi ipz immediate viderẽt: tñ immediatũ obiectũ volũtatis eoz ñ ẽ ipa visio summi bõi: ꝫ ipz summũ bonũ. Mõ. n. volũt summũ bonũ pp illã visiõez sic̃ pp finẽ: ꝫ volũt ipaz visiõez pp ipz summũ bonũ sic̃ pp vltimũ finẽ. Ipmqz g̃ summũ bonũ pmo ⁊ immediate ẽ ab illis volitũ: g̃ ẽ volũtatis eoz imediatũ obiectũ. Ergo pfecta vnio aie cuz deo in q̃ btitudo ꝓsistit ẽ p intellectũ ⁊ volũtatẽ. Itaqz in actu vtriusqz sil ꝓsistit. Et si obijceret q auctoritates ꝺ̃ũ nolẽtib⁹ eas intelligere ꝺ̃ũ sonare videt: puta qz in visiõe dñi beatitudinẽ ꝓsistere. Rñdet Ricardus. q semper includũt ꝓcomitãtẽ dilectiõez. Mã ꝓsummata ꝺi dilectio insepabilit ꝓcomitat clarã ei⁹ visiõez. Propterea Aug. li. i. ꝺ tri. c. penultimo dic̃. Qꝺ visio ẽ summũ ꝑmiũ ⁊ ipaz ẽ actus intellect⁹. Et in. i. li. ꝺ doctrina xpiana idẽ dic̃. Hec ẽ summa merces vt p fruamur ꝺo: summa merces est beatitudo ⁊ fruitio ẽ act⁹ volũtatis q̃ visiõez ꝓcomitatur. ¶ Tertiũ dubiũ erat vtruz beatitudo ꝑncipali⁹ ꝓsistat in actu volũtatis q̃z intellect⁹. Et rñdet Ricard⁹ q sic. pmo qz sic̃ inter habitus vie charitas ẽ domũ ꝑncipali⁹ ꝫ Aug. xv. ꝺ tri. c. xviij. Ita inter habit⁹ pẽs charitas pẽ est donũ ꝑncipali⁹. Sz in patria nobilio: habit⁹ bz nobiliorẽ actũ. Ergo deũ pfecte diligere q est act⁹ charitatis patrie est act⁹ nobilissim⁹ aie. cũ g̃ in nobilissimo actu ꝑncipalissime ꝓsistat beatitudo: ⁊ diligere sit actus voluntatis: ꝑncipali⁹ ꝓsistit in actu voluntatis q̃z intellect⁹. Scõdo p bat q beatitudo ꝑncipali⁹ ꝓsistit in actu voluntatis q̃z intellect⁹ ex eo q volũtas est nobilior potẽtia q̃z sit intellect⁹. Mã Bernardus in li. de libero arbitrio dic̃ rõnẽ eẽ quodãmõ pedissequã volũtatis. Et Anselm⁹ in li. ꝺ ꝺceptu virginali: dñiũ toti⁹ regni anime attribuit voluntati. Et Aristo. in. vij. politice. c. v. potẽtia quia eligimus principalio: est. Adhuc id probatur qua voluntas in suo actu cogi non potest nec circa ea que sunt ad finem necessitari. Intellectus aũt cogi potest ⁊ circa ea que sunt ad finem necessitari. Insup magis potest transformã

re aiam voluntas ꝺ intellectꝰ ꝙ suũ obiectuz respicit sub rõne nobilioꝛi. Bonũ.n.ẽ obiectuz voluntatis. Ens obiectũ itellectꝰ. Ratio ãt boni ẽ pfectioꝛ ꝺ fit rõ entis. Tertio ꝓbat qꝛ deus ẽ vltimus finis maxime sub rõne q̃ bonuz: qõ ꝓz qꝛ ex hoc ꝙ creature oꝛdinant in ipsum, vt in finem maxime est in eis ratio bonitatis: sicut per hoc ꝙ ipsuz respiciũt vt exemplar: maxime est in eis ratio veritatis. Sz deus sub ratiõe qua summũ bonũ est voluntatis obiectũ sub rõne q̃ summũ ens vel vez est itelectus obiectũ: ꝯ voluntas magis respicit deũ sub rõne finis ꝺ intellectus. Sz deus sub rõne q̃ vltimus finis est beatificans: ꝯ sub rõne q̃ est beatitudinis obiectũ: ꝑncipalius tẽdit voluntas i ipm ꝺ itellectꝰ. Et sic ꝓsistit beatitudo ꝑncipalibus in actu voluntatis ꝺ itellectus.

¶ Quod beatitudo nõ potest esse in bonis presentis vite. Capitulum. iij.

Qrtiuz mysterium contemplandũ dicitur beatitudinis obiectum: in quo tria sunt dubia absoluenda.

¶ Primuz vtz beatitudo sit qd creatum.

¶ Scõz vtrum beatitudo possit amitti.

¶ Tertiũ vtz bẽtudo possit i hac vita hãi

¶ Ad ꝑmuz dubiuz rñdet Ricardus vbi supꝛa. Et tho. i. ij. q. iij. Nõ beatitudo vite hũane dupliciter põt accipi. Uno mõ ꝑ illo bono in quo pfecte ⁊ plenarie regescit hũana vita. Allio mõ ꝑ pfecta gete hũane vite i illo bono: q̃ ꝓsistit i pfecta hois ꝓiũctiõe cũ illo bono. Primo mõ beatitudo accipiꝫ ꝑ beatitudinis obiecto: ⁊ sic beatitudo ẽ qd i creatũ. s. ipse deus. Beatitudo ãt scõo mõ accepta ẽ aliqd existẽs in beato tanꝺ eius vltimata ⁊ plenaria pfectio: ⁊ sic ẽ aliquid creatũ. Cũ.n. beatitudo ꝓsistat i visiõe dei: videre deũ ẽ actꝰ creature vidẽtis. ¶ Secũdũ dubiũ fuit vtz bẽtudo possit amitti. Et ad hoc dicim⁹ ex sñia sci Tho. i. ij. q. v. Nõ bẽtudo põt tripliciter cõsiderari.

¶ Primo in sua imperfectione.

¶ Secundo in sua generali ratione.

¶ Tertio in sua speciali restrictione.

¶ Primo põt beatitudo ꝓsiderari in sua imꝑfectiõe: put. s. beatitudo est illa ꝑfecta ꝙlitas: q̃ in hac vita haberi põt siue sit felicitas ꝓtẽplatiua siue sit actiua: hec qdẽ amittiꝫ põt lz nõ de facili. sicut pz in felicitate ꝓtẽplatiua q̃ amittiꝫ vel ꝑ oblioniõnẽ: puta cuz corꝛumpiꝫ sciẽtia ex aliq̃ egritudine vl ẽt ꝑ aliq̃s occupatiões. qbus totaliter abstrahitur aligs a ꝓtẽplatiõe. Patet ẽt idẽ i felicitate actiua: volũtas. n. hois trãsmutari potest vt in vitiũ degeneret a vtute. Jõ ꝑbus dicit ī ꝑmo ethicoꝛ aliquos esse i hac vita beatos ñ simpliciꝫ: sz sic hões quoꝛ natura mutatiõi subiecta ẽ. Scõo põt btitudo ꝓsiderari i sua generali rõne ⁊ sic btitudo nõ põt amitti. Cũ.n. sit pfectũ bonũ ⁊ sufficiẽs oꝛ ꝙ desideriũ hois getet: ⁊ oẽ malũ excludat. Naturaliꝫ ãt hõ desiderat retinere bonũ qõ lz ⁊ qꝛ eiꝰ retinẽdi securitatẽ obtineat Alliogn necesse ẽ ꝙ vltimoze amittẽdi vel doloze ꝺ certitudie amissiõis affligat. Regriꝫ ꝯ ad verã beatitudinẽ ꝙ hõ certã opinionẽ habeat bonũ qõ lz nunq̃ se amissuz q̃ qdem opinio si vera sit: ꝓsequens est ꝙ beatitudinẽ nũq̃ amittet. Si ãt falsa sit: hoc ipsum est qõdã maluz. s. fallaz opiniõem hie. Mã falsuz ẽ malũ itellectus. sic vez ẽ bonũ ipsi⁹. vt dr̃ in. vi. ethicoꝛ. Nõ ꝯ iã erit vere beatus si aliqõ malũ ei inest. Tertio põt beatitudo ꝓsiderari i sua speciali restrictione ꝙãtũ. s. ꝑfecta beatitudo ꝓsistit i visiõe divine essentie. Et sic beatitudo nullo mõ põt amitti neq̃ ex pteꝛ videntis neq̃ ex pte dei. neq̃ ẽt ex pte alicui⁹ alteri⁹ agẽtis. Nõ ex pte vidẽtis. qꝛ ipossibile ẽ ꝙ aligs vidẽs divinã essentiaz velit eã nõ videre: Rõ est qñ oẽ bonũ habitũ quo qs carere vult. aut est ifficiẽs ⁊ queriꝫ aliqd sufficiẽs loco eiꝰ aut lz aliqõ incõmodũ annexũ ꝑ qõ ifastidiũ venit. Visio ãt divine essentie replet aiaz oibus bonis: ⁊ nõ lz aliqõ icõmodum adiunctũ. Quare ꝑpa volũtate nõ põt beatus beatitudinẽ deserere. Siliter, beatꝰ nõ põt beatitudinez pdere deo subtrahẽte. qꝛ cum subtractio beatitudinis sit q̃dã pena si põt talis pena a deo iusto iudice, puenire ni si ꝑ aliq̃ culpa q̃ cadere ñ põt i eũ q ꝺi essentiam videt: cũ ad hãc visiõez de necessitate sequaꝫ rectitudo volũtatis. Nõ põt etiã beatitudo amitti ex pte alicui⁹ alterius agẽtis qꝛ mens deo ꝓiuncta sup oia alia eleuaꝫ

ꝛ sic ab huiusmōi ꝯiūctione nullū aliud agēs pōt ipsā excludere. Est ergo beatitudo ꝑfectio ꝯsūmata q̄ oēz d̄fectū excludit a beato Et iō absq̄ mutabilitate adducat eā hēnti: faciēte hoc v̄tute diuina q̄ hoīez subleuat ī ꝑticipatōez eternitatis trāscēdētis oēz mutatōez. Iccirco male dixit Origenes seq̄ns quoꝛūdā platonicoꝝ erroꝛē ꝙ post vltimaz btitudinē hō pōt fieri miser. Tertiū dubiuz fuit vtꝝ btitudo possit hēri ī hac vita. Et ad hoc rn̄dem⁹ ꝙ nō loq̄ndo de lege cōi: ꝛ hoc ꝓpterea q̄ dn̄s nr̄ iesus xp̄s fuit viator ꝛ cō ꝑhēsoꝛ. Quare v̄o ī hac vita qs btūs eē non pōt assignari pn̄t tres rōnes ꝑecipue.

Prima dicitur insaciabilitatis.

Secunda penalitatis.

Tertia mortalitatis.

¶ Pr̄ia rō d̄r īsaciabilitatis. Ut. n. īqt dn̄s Baōuētura di. v. iiij. libri. Btitudo ē finis satiās appetitū. Sz bona pn̄tis vite nō satiāt appetitū: nō diuitie: nō delitie: nō honores: nō fama: nō gl̄ia: n̄ q̄cūq̄z desiderabilia ꝛ delectabilia excogitari pn̄t: vt docz experiētia. Ergo necī huiusmōi bonis btūs qs reputari dz. Tho. v̄o. j. ꝑte. q. ij. dicit ipossibile ē btitudinē hoīs eē ī aliquo bono creato. q̄ btitudo ē bonū ꝑfectū qd̄ total̄r qetat appetitū: aliqn n̄ eēt vltim⁹ finis si adhuc restaret aliqd appetēdū. Obiectū aūt volūtatis ē vl̄e bonū sicut obiectū ītellect⁹ ē vl̄e veꝝ. Ex quo pz ꝙ nihil pōt qetare volūtatē hoīs: nisi bonū vniuersale: qd̄ nō īuenit̄ ī aliquo creato: sz solū ī deo. q̄ oīs creatura hz bonitatē ꝑticipatā. Un̄ solus deus volūtatē hoīs īplere pōt. Jō dauid in psal. dixit: Satiabor cū apparuerit gloria tua. Et Augu. li. i. ꝯfessionū. Fecisti nos dn̄e ad te ꝛ īqetū ē coꝛ nr̄m donec qescat ī te. Et in. iiij. li. Redite inqt p̄uaricatores ad coꝛ ꝛ inherete ei q fecit vos: state ī eo ꝛ stabitis: qescite in eo ꝛ qeti eritis. Quo itis in aspa: quo itis bonū qd̄ q̄ritis ab illo ē. Q̄ igit̄ aīa eo imago dei ē quo eius capax ē ꝛ particeps eē pōt vt scribit Aug. xiiij. de trini. Iccirco nulla creatura aīe capacitatē īplere valet. Scd̄a rō cur ī hac vita nō possit qs eē beat⁹ d̄r penalitatis. vt. n. ait Tho. p̄ma ꝑe. q. v. Beatitudo excludit oē malū. Uita aūt pn̄s multis malis ꝛ penalitatibus subiacet q̄ vitari nō pn̄t. Et ignorātie ex parte intellectus ꝛ īordinate affectōis ex ꝑte appetitus: ꝛ multiplicib⁹ laborib⁹ calāitatibus ꝛ erūnis ex ꝑte corꝑis. q̄uo igitur in tot fluctuatōibus beatū se creder̄ qspiā hz. Inqt Job ca xiij. Hō natus de muliere breui viuēs tp̄e replet̄ multis miserijs. Et hieronym⁹ ad heliodoruz. Ubiq̄z luctus: vbiq̄z gemitus ꝛ pluria mortis imago. Et Boetius li. ij. de ꝯsolatōe. Quā multis amaritudinibus humane felicitatis dulcedo respsa ē: q̄ ꝛ si fruēti iocūda eē videat̄ tn̄ quo minus cū velit abire retineri nō pōt. Et seneca in tragedijs. Nulla sors lōga ē: dolor atq̄z voluptas inuicez cedūt. Nemo vtiq̄z repit̄ q diutius in quocūq̄z sit statu delectari possit ꝛ absq̄z turbatōe vel animi vel corꝑis ꝑtrāsire. Nemo inqt Seneca vbi. s. ꝯfidat nimiū scd̄is. Nemo desperet meliora lapsis. Et ad lucillū. Noli huic trāqlitati ꝯfider̄. momēto mar̄ euertit̄ ꝛ eodē dic vbi luserūt nauigia sorbent̄. Quisnā felicior iudicari potuisset Policrato tyrāno. Samiorum. de ipso qppe refert Tullius in li. de finibus bonoꝝ ꝛ maloruz. Et idē ꝯfirmat. Ualerius de mutatōe morū ꝛ fortune ꝙ adeo sibi fortunā obseqosam habuit ꝙ oīa desiderata ꝑficiebat. Ad moderādā igit̄ fortune iuidiā. sumpto e manu annulo quē p̄ciosū possidebat in mare iecit Sz inopinate illuz repente recupauit. Naz post dies paucos a piscatoribus piscis captus q annulū sorbuerat tyrāno donatus est Accidit tādez ꝙ aduersus Dariuz ꝑsaꝝ regez duxit exercitum. ꝛ ꝙ Ortuthes p̄fectus Darij illū acie fuderit cepitq̄z ꝛ ī sūmo megalēsis mōtis v̄tice suspendi iusserit. Et relictus auibus lacerandus. q vbiq̄z felicissime in terra vixerat in aere miserrime expirauit. Mutāt̄ oīa q̄ sunt in hoc mundo. ꝛ nihil ē stabile. nihil firmū. nihil deniq̄z tutuz. Jō sapiēs ecclesiastes. ij. ca. dicebat. Uidi ī oībus vanitatez ꝛ afflictōez spūs ꝛ animi ꝛ nihil ꝑmanere sub sole. ¶ Tertia rō q̄re in pn̄ti vita nullus pōt eē beatus d̄r mortalitatis. Oēs qppe ad mortez tendimus cui⁹ manus potentissimas nullo ingenio. nulla vi. nulla arte. nullo p̄cio euitare valemus.

Instat ceruicibus nostris. Si qs igitur dixerit aliquē btm̄ eo ꝙ diuitijs afluat statim rn̄debo. Nō sic. nō sic. qꝛ diuites moriunt̄. Si qs affirmauerit aliū eē beatū eo ꝙ oib⁹ delitijs hui⁹ seculi ꝑfruat̄. Ad hoc rn̄debo neq̄quā: sic est. qꝛ post breuē hāc vitam oēs hoīes moriēt̄. Si qs beatū reputauerit eū q orbi vniuerso dn̄aret̄. Clamabo ⁊ ego ꝙ nec regna siue ipia btm̄ hoīez reddūt. qm̄ ⁊ ꝑncipes ⁊ reges ⁊ purpurati ⁊ ipatores oēs qꝫ dn̄i moriēt̄. Et iō cū lactātio ꝯcludimus dicēte. iij. li. Sūmū bonū qd̄ btōs fac̄ non pōt esse nisi in ea religiōe atqꝫ doctrina cui spes imortalitatis adiūcta ē. Igit̄ dem⁹ operā ne decipiamur tpaliū bonoꝝ suauitate. atꝫ mūdū audact̄ sb̄ pedib⁹ hēam⁹ eoqꝫ tm̄ vtāur vt sic tādē ꝑuēiam⁹ ad fruitōꝫ illā beatā. ad quā nos ꝑducat ib̄s fili⁹ d̄i q cū pr̄e ⁊ spū scō viuit ⁊ regnat i secula seculoꝝ. Amē

¶ Sermo. xxij. d̄ gaudijs beatoꝝ qui letabuntur ex visione dei ⁊ dotatione corporuꝫ atqꝫ habitatōe in celo empirreo.

Exultabūt sci i gl̄ia. Illūinati ꝓ ꝓhe v̄ba st̄ ista origīalit̄ ps cxlix. Licꝫ arta sit via q̄ duc̄ ad vitā q̄ꝫtū ē ex pte v̄tuosoꝝ actuū. Nihilomin⁹ facillima atqꝫ suauis ex ꝯsideratōe futuri ꝑ mij. Inqt. n. Origenes sup epistolas Pauli. Spes futuroꝝ laborib⁹ reqez parit. Hic Hieronym⁹ Eustochiū v̄ginē i epistola ad eādē ꝯmonet. vt alliciētes blāditias seculi ad q̄ mēs humana cōit̄ iclinat̄ paradisi recordatōe ꝯculcet. Ait ḡ. Quotiēs te vana seculi delectat ambitio. Quotiēs ibi videris aliqd gloriosū. ad ꝑadisū mēte trāsgredere. ⁊ eē icipe quo futura es. Egredere q̄so paulisp d̄ carcer̄ corpis tui ⁊ pn̄tis laboris mercedē añ oculos depinge. quā oculꝰ nō vidit ⁊ auris ñ audiuit. nec i cor hoīs ascēdit. hec ille. Iccirco vt i via dn̄i expediti⁹ fortiusqꝫ bene viuēdo ambulem⁹ decreui i pn̄ti sermone de gaudio btōꝝ v̄ba facere. Qd̄ vtiqꝫ q̄ꝫ sit imēsū oñdem⁹ marie ꝑꝑ tria.

Primo propter dei visionem.
Scd̄o ꝓpter corporis dotationem.
Tertio propter loci habitationem.

¶ Qualit̄ pōt videre eēntiā diuinā hō vel āgelus. ⁊ qn̄o nō oēs vidēt illā eq̄lr ⁊ q̄ꝫta sit i illa visiōe iocūditas ⁊ delectatio. Capi. j.

Primo oñdam⁹ q̄ꝫ sit copiosū gaudiuꝫ btōꝝ ꝑꝑ dei visionē. de qua tria sunt ꝯsideranda.

Primum d̄ possibilitas.
Secundum inequalitas.
Tertium iocunditas.

¶ Primū ꝯsiderādū d̄ possibilitas. Ubi i uestigādū ē. vtꝝ possit qs hō vel angelus videre deū i sui eēntia siue facie ad faciez. Et ꝑ pte vera ⁊ affirmatiua dicim⁹ ꝙ sic. Nā vt dn̄t doctores i. iiij. di. xlix. Et ē de h̄ glo. sup illud ps. Oñdā illi salutare meuꝫ. Tota merces ē visio ⁊ ad hoc fac̄ auctoritas Apl̄i qui. i. ad Coꝝ. xiij. ca. ait. Videm⁹ nūc ꝑ speculū i enigmate tūc āt facie ad faciē. Et iterū ibi. Nūc cognosco ex pte. tūc cognoscā sicut ⁊ cognit⁹ suꝫ. Et xp̄s Mat. v. ait. Beati mūdo corde qm̄ ipsi deum videbunt. Et Mat. xviij. ca. Angeli eoꝝ semꝑ vidēt faciē p̄ris mei q ē i celis. Sꝫ nōnulli arguunt ꝯtēdētes ꝓbare ꝙ nulla creatura pōt videre diuinā eēntiā. Et hoc tripicit̄. Prīo auctoritate. Scd̄o rōe. Tertō exēplo. Prīo ꝓbāt auc̄te. Nā scribit̄ Joā. i. ca. Deū nemo vidit vnq̄ꝫ. q̄ v̄ba sic ꝓseqt̄ Aug. ad paulinū d̄ vidēdo d̄ꝫ. qm̄ sic nā icorruptibil̄ ita ⁊ nā iuisibilis. Et Crisos. sup Joā. exponens dictuꝫ p̄allegatū iqt. Idip̄ꝫ qd̄ de⁹ ē nō solum ꝓphe sed nec angeli viderūt nec archangeli. Qd̄. n. creabilis nature est qualiter videre poterit qd̄ increabile est. Et apostolus. j. ad Thimotheū vltimo ca. dicit de deo. solus hꝫ imortalitatem ⁊ lucem habitat in accessibilē quā nullus vnq̄ꝫ videre potuit. sꝫ neqꝫ potest. Et Diōysius li. de mystica theologia ait. Deus iuisibilis ē ⁊ incognoscibilis oēm sensum supans ⁊ oēm intellectum. Scd̄o arguūt rōe nā cog̊scētis. Sꝫ ad cognitū oꝫ eē ꝓportōez cū cognitū sit ꝑfectio cog̊scētis nulla est ꝓportio creature ad creatorē qꝛ in infinituꝫ distant. ergo nulla creatura potest videre diuinā essentiam. Tertio istd̄ videt̄ posse ꝓbari exemplo. Nam Exodi. xxxiij. ca. habet̄. Qualiter dū loq̄retur deus moysi cui appebat i signo vel subiecta creatura Moyses dixit. Ostēde mihi gloriam tuā. idest s̄m Nicolaū de lyra. Ostende mi

hi teipsuz sicut videris in gloria. Et domi-
nus rñdit ei. nõ poteris videre faciẽ meaz.
Nõ videbit me hõ ⁊ viuet. Et ifra. Poste
riora mea videbis. faciẽ ãt meã videre nõ
poteris. Pro solutõe p̃dictoꝝ ⁊ intelligen-
tia v̇itatis notare debem⁹ tres catholicas
ꝓpositões seq̃ntes. Alexãdꝝ de ales i. i. vo
lumine sũme. Et Bonauẽtura in suo. i. di.
iij. Et Tho. i. parte. q. xij. Pria v̇itas. Qd̃
essentia dei videri nõ põt oculis corpalib⁹.
qꝛ deus icorpore⁹ ẽ vñ nec sensu nec imagi
natõe videri põt sz solo intellectu. Et si dice
ret̃ ꝙ deus põt videri ab hoĩe visione ima
ginaria. qꝛ dr̃ Isaie. vj. ca. Vidi dñm sedẽ-
tẽ sup soliũ excelsuz ⁊ eleuatũ. vt visio ima-
ginaria a sensu originẽ hz. qꝛ fantasia ẽ mo-
tus fact⁹ a sensus ꝑm actũ. vt dr̃. ij. de Aĩa.
ḡ deus sensibilit̃ videri põt. Rñdet Tho. ꝙ
in visione imaginaria nõ videt̃ ipsa dei eẽn
tia. sed aliqua forma ĩ imaginatiõe forma-
ta representans deum ꝑm aliquem moduz
similitudinis. prout in scriptura diuina per
res sensibiles methaphorice describuntur
Secũda propositio. ꝙ nullus homo vel an
gelus potest videre diuinam essentiam vi
sione intelectuali propria vi nature. Ratio
est ꝑm Tho. in. iij. summe ꝯtra gentiles. qꝛ
quod est superioris nature proprium. non
potest consequi natura inferior. nisi per ac-
tionem superioris nature cuius est propriũ
Sicut aqua non potest esse calida nisi per
actionem ignis. Videre autem deum per
ipsam essentiam diuinam est proprium na
ture diuine. Operari. n. ꝑm propriam for-
mam ẽ proprium cuiuslibet operantis. nul
la ergo intellectualis substantia potest vi-
dere deum vel diuinam essentiaz nisi deo
h̃ faciente. Et hoc est qd̃ dr̃ ad Romanos.
vj. ca. Gratia dei vita eterna. qꝛ videre di
uinam essentiam ꝯuenit intellectui creato
ꝑ gratiam non ꝑ naturam. Tertia ꝓpositio
Qd̃ videntes ꝑ essentiam deum lz appre-
hendant essentiam diuinã. nõ tñ illam com
p̃hendũt. vident nãq; essentiam diuinam
ĩfinitã. sz mõ finito. nã illud ꝯp̃hẽdi dr̃ qd̃ ꝑ
fecte cognoscitur. ꝑfecte ãt cognoscit̃ qd̃ tm̃
cognoscit̃ q̃ntũ cognoscibile ẽ. Vñ si illd̃ qd̃
ẽ cognoscibile ꝑ sciaz demonstratiuã opini
one teneatur. ex aliqua ratione probabili ꝯ
cepta. non ꝯprehendit̃. puta si hoc qd̃ ẽ triã
gulũ habere tres angelos equales duobus
rectis aliquis ꝑ demonstrationem cogno-
scat comprehẽdit illud. Si vero aliqs opi-
nionem eius accipiat ꝑ hoc ꝙ a sapientib⁹
⁊ philosophis ita dicitur. nõ comprehendit
ipsum. qꝛ non ꝑtinget ad illũ ꝑfectũ moduz
cognitionis quo cognoscibile est. Nullus ãt
intellectus creatus ꝑtingere põt ad illũ ꝑfe
ctum modũ cognitõis diuine essentie quo
cognoscibilis est. Quia cuz essentia diuina
sit infinita infinite cognoscibilis est. ⁊ intel-
lectus creatus nõ põt illã infinite cognosce
re. In tm̃. n. aliqs intellectus creatus diui-
nam eẽntiam ꝑfectius vel minus ꝑfecte co
gnoscit inquãtũ maiori vel minori lumine
glorie ꝓfundit̃. Cũ ergo lumẽ glorie in quo
cũq; intellectu creato receptum non possit
esse infinitum. Impossibile est ꝙ aliquis in
tellectus creat⁹ deũ ĩfinite cognoscat. Pro
bant̃ ista ꝑ Augu. q̃ ĩ li. d̃ cognitiõe vere vi
te ait. De⁹ est spũs incõprehensibilis. Et ĩ
xij. li. de ci. dei ca. xviij. ĩqt. Quicqd scia cõ
prehẽdit̃ scientis apprehẽsiõe finit̃. Et idẽ
ad paulinũ de videdo deũ. Aliud ẽ videre
Aliud totũ videndo cõprehendere. videt̃
ꝙ necessariũ pñs sentit̃. Cõp̃hendit̃ qd̃ ita
vr̃ vt eius nihil lateat cui⁹ fines ꝯspici pñt.
Vñ cũ deus sit infinitus nulli creature ẽ cõ
prehensibilis. Quis igit̃ nõ admiret̃ parit̃
⁊ collaudet infinitã celsitudinem sũmi dei.
quẽ lz tot milia miliũ angeloꝝ ⁊ hoĩuz clare
videãt ⁊ itelligãt sũme bonũ. sũme felicẽ. sũ
me gl̃iosũ. sũme sapiẽtẽ. sũme pulchꝝ. sũme
delectabilẽ. sũme desiderabilẽ. sũme potẽ-
tẽ. sũme iustũ. sũme clemẽtẽ. sũme dñantẽ.
sũme regnãtẽ. ⁊ sĩlia. tñ ĩ his excedit adhuc
icõpabilit̃ cognitõz illoꝝ. Soluẽda ergo iã
sunt obiecta. Et ad auctoritates atq; exem
plum dicimus. Quod deus in sui essentia
videri non potest visione corporali. neq;
propria vi nature visione intellectuali.
Sed tali visione videri põt cum adiuto-
rio ipsius dei illuminantis ⁊ eleuãtis intel
lectum creatum ad suam beatã visionem.
Nec sic etiã videri põt a creatura visione
cõprehensionis vt iã est p̃dictũ. Ad rõnez q̃

in ꝫriuz addueta fuit. Rñdet Tho. q̄ ꝓportiõ dr duplicif. vno mõ certa habitudo vnius ẽztitatis ad altaz. Alio mõ q̄lz habitudo vnius ad altuz hoc mõ scõdo põt esse ꝓportio creature in deuz inẽztuz se hz ad ipz vt effectus ad cãz aut potẽtia ad actuz. Et hz hoc intellectus ꝓportõatus eẽ põt ad cosceñ deuz. Et vt clarius loq̄r. Alia est ꝓportio fz ẽztitatez vtputa est ꝓportio aq̄ in duobus vasis ciusdez ꝓtinentie. z sic ñ est ꝓportio inf deuz z creaturã. Est alia ꝓportio fz q̄dã attingentiã siue ordinis ꝓuenientiã. z sic est ꝓportio inf guttulã aq̄ z aq̄ oceani ẽt si essz infinita. hoc mõ est ꝓportio inf intellectuz creatuz ãgeli vel hois z ipz deuz. Ex quo Aug. dic̃ li. xiiij. de trini. Eo aia imago dei est quo eius capax est pticeps esse põt.

¶ Scõm ꝓsiderañ de btã visione dei dr in eq̄litas. licz. n. tot milia milinz ãgeloꝝ z hominuz videãt eẽntiã dei. tñ nõ oẽs eq̄lit vident. Añ saluatoꝛ nr̃ Joã. xiiij. ca. dixit. In domo p̃ris mei mãsiões multe sũt. vbi glo. j diuersa p̃mia meritoꝝ. Nec ãt ineq̄litas fz Tho. vbi. s. erit p hoc q̄ intellectus vnius hẽbit maiorẽ vtutez seu facultatez ad vidẽ duz deuz q̄z alius. Facultas vo videndi deum vt dcm̃ est nõ ꝓpetit intellectui creato fz suã näz. fz p lumen glorie qõ intelectuz in q̄dã dei: formitate ꝓstituit. Añ intellect⁹ plꝰ pticipãs de lumine glorie pfectiꝰ deuz videbit. ¶Plus ãt pticipabit de lumine glorie q plꝰ hz õ charitate. Qz vbi est maioꝛ charitas ibi est maiꝰ desideriũ z desideriuz quodãmõ facẽ õsiderãtez aptũ z paratũ ad susceptõez desiderati. Añ q plus hz de charitate pfectiꝰ euz videt z cuz maiori beatitudine Si vo aliqs obstaret ex vbo Joã. g. i. canõica. ca. iij. ait. Videbimꝰ eum sicuti est. fz ipse vno mõ est. g̃ vno mõ videbit ab omnib⁹. z sit ñ pfectiꝰ ab vno q̄z ab alio. Rñdeꝛ possumꝰ fz Tho. q̄ cũ dicimꝰ videbimus eũ sicuti ẽ. aduerbiuz determinat moduz visiõis ex pte rei vise vt sit sensus. Videbimꝰ euz ita esse sicuti est. qz ipz esse, ei⁹ videbimus qõ est eius eẽntia. Nõ ãt determinat moduz visiõis ex pte videntis vt sit sensus q̄ ita erit pfectus modus videndi sic est in deo pfectus modus essendi. Quare diuersitas illa videndi non erit ex pte obiecti qz idez obiectũ oibus p̃sentabit. s. dei eẽntia. Sz erit p diuersaz facultatẽ intellectꝰ nõ näleꝛ fz gloriosaz.

¶ Tertiũ ꝓsideradũ de visiõe dei dr iocũditas. Erit vnicuiq̄ videti deuz tãta iocũditas z plena leticia vt i illa oẽ hois desideriuz gescat. nihilq̄ amplꝰ appetat. Rõ est fz Ricardũ i. iiij. di. xlix. qz vniuscuiusq̄ naturalr appetit suã pfectõez. Sed aria vo humani itellectꝰ pfectio ꝓsistit i pfectõe sui actus q̄ ẽ itelligere. Añ ãt actus intelligẽdi ẽ pfectꝰ niũ sit respectu nobilissimi intelligibilis z nobilissimo mõ itelligẽdi. Nobilissimũ itelligibile ẽ ds noiissimꝰ modꝰ itelligẽdi ẽ itelligeꝛ ipz i sui ſba. Ex quo tã amabil tãq̄ gratissima ẽ visio illa q̄ figs ꝓpoꝛt alicui btõ. vellz ne p milia miliñ annoꝝ eẽ i bmũdo absq̄ hoc q̄ videret deũ. hẽtq̄ oẽs diuitias. oẽs thesauros. oẽs pecunias. oẽs p̃ciosos lapides. oĩa iocalia. oĩa regna mundi. oĩa delicata cibaria. oẽm viroꝝ clarissimoꝝ famã z gloriã. ac desiderabilia q̄q̄ q̃i hoc seculo p̃nt eẽ. statiz clamaret. Discede a me z fine me eẽ i delitijs visiõis dei q̃ sola icoꝛporalif excedit quelibet temporalia bona quelibet temporalia gaudia. quãlibz phoꝝ sciẽtiã quãlz regnuz z Impatoꝝ p̃eminẽtiã. Hic Aug. li. iiij. ỏ libero arbitrio ait. Tãta ẽ illa pulchritudo iusticie z incõmutabilis lucis esse q̄ si nõ liceret in eo morari plusq̃ vni⁹ diei hora. pp hoc solũ inumerabiles anni hui⁹ vite pleni circunfluentia bonoꝝ tpaliuz recte meritoq̄ ptẽneret. Et li. x. de ci. dei ca. xv. ingt. Illa näq̄ beata visio dei tãte pulchritudinis visio est z tanto amoꝛe dignissima. vt sine hac q̄uslz alijs bonis p̃dituz z abũdãtez nõ dubitez ptin⁹ i felicissimũ dicere. Et apls. i. ad Coꝝ. ca. ij Oculus nõ vidit z auris nõ audiuit nec in coꝛ hois ascendit q̃ p̃parauit deus his q diligũt illuz. Cuz autem experiemurea admirabimur z letabimur scientes multo verbioꝛez esse facilitatez ipsã scõꝝ. q̄z rumoꝛ q̄ insonat nr̃is auribus in hac vita. Sic fctũ legimus de regina sabba q̃ venit a finibus terre ad Salomonem audita fama ipsius vt dr. iij. Regũ. x. c. Hec cuz ꝓsideraſſz sapientiã Salomõis vidisset q̄z domuz quã edi

ficauerat.ꝛ cibos mēse eiꝰ.ꝛ habitacula ser uoꝝ ꝛ ordinē ministrātiuꝫ vestesqꝫ eoꝝ ꝛ pi cernas.ꝛ holocausta q̄ offerebat in domo dñi.nō hēbat vltra spīm. Dixitqꝫ ad regez. Uerꝰ est ꝟmo quez audiui in tra mea sup ꝟmonibꝰ tuis ꝛ sup sapia ꝛ nō credebā narrā tibus mihi donec ipsa veni ꝛ vidi oculme is ꝛ pbaui q̄ media ps mihi nūciata nō fuerit. Maiōr ē sapia tua ꝛ opera tua quā rumoꝝ quez audiui. Bti viri tui ꝛ bti serui tui hi q stāt coraꝫ te sp ꝛ audiūt sapientiā tuaz. ℣ igit̄ p̄claꝝ illū diē cū aīa nra ad visionez illā diuinā attiget. Lōpiet ꝓfecto tm̄ esse illiꝰ visionis declaratōez q̄ merito dicere potit. ℣ deus dulcissime beati q te q̄runt. beati q te hm̄t. bti q te vident. beati q habitāt in domo tua. bti deniq̄ q mūdo spreto te veꝝ ꝛ sūmū bonū desiderāt.

¶ De origine dotiū corpoꝝ beatoꝝ.ꝛ ō numero atq̄ ꝑditōe illaꝝ. Capi.ij.

Secūdo oñdim⁹ q̄ꝫ sit copiosū ꝛ imē sū gaudiū btoꝝ pp corpis dotatiōez de qbus dotibus tria ꝓsideremus.

Primo originationem.
Secundo distinctionem.
Tertio ꝑditionem.

¶ Primo ꝓsideremus originatōez. vñ.s. erit origo dotiū in corpibꝰ btoꝝ. Ad q̄ ita dic̄ Ricardꝰ i.iiij.di.xlix. Dotiū origo erit a deo p creatōez vt qdā: nō ip̄robabilit̄ dm̄t Uñ ꝓtanto dī q̄ dotes erūt in corpe beatitudine aīe p quādā redundātiā q̄ deꝰ illas creabit in corpibus btoꝝ pp merituꝫ aīaꝝ. q̄ in via ꝛ sibi ꝛ corpibus suis gloriā meruerūt. Uel p̄t dici ꝑbabiliter. q̄ origo illaꝝ dotiuꝫ erit a deo nō tm̄ p creatōez sz mediāte beatitudine aīe. q̄ sic dic̄ Aug. in epistola ad dioscoꝝ. Tā potētez fecit deus aiaz vt ex eius plenissima btitudine q̄ in fine tpuz scis ꝑmittit redundet in iferioꝛez naturaz q̄ ē corpus nō beatitudo q̄ fruentis ꝛ itelligentis est ꝑa sz plenitudo sanitatis ꝛ i corruptionis vigoꝛ. Dñs āt Bonauē. i suo.iiij di.xlix. ita posuit. Ad ō ē log de dotibus corporis i qbus eiꝰ glorificatio ꝓsistit. vel quātū ad dispositiōez. vel quātū ad ꝓsumatiōez Si quātuz ad dispositiōez sic dicim̄ dispositiōes q̄ sunt q̄litates absolue ipsiꝰ corpis q̄ sibi dant̄ a deo in eiꝰ reformatiōe. Si quātuz ad ꝓsummatiōez. sic dico q̄ fūt a gloria aīe siue ab aīa gloriosa. Uñ sic in p̄ti aīa in corpus influit.ꝛ p illaz influentiaz corpus ē coloꝛatius. durabilius. virtuosius ꝛ agiliꝰ quaz cuz aīa separat. Similiter dico in ꝓposito suo mō q̄ aīa gloriosa influens in suū corpus oēs dotes istas ad quas dispositionez habebat p sui reformationem pficit ꝛ cōsumat. ¶ Scōo consideremus de dotibus btōruꝫ corpoꝝ distinctionem distinguunt̄.n. a scis quattuoꝛ dotes ipsiuꝫ corpꝰ gloriosum pficientes. videlicet impassibilitas claritas. subtilitas ꝛ agilitas. Nō autem huius numeri ꝛ sufficientie assignat a Bonauē. q̄ corpus nr̄m est cōposituz ex q̄tuor elementis ꝛ q̄ elementa sunt impfecta. q̄druplicez hz ab eis defectibilitatem Ab aq̄ q̄ est elemētum humiduz ꝛ passibile hz passibilitatē ꝛ corruptōnē. vñ humiduz aqueū corpꝰ corrūpit. Al terra q̄ est elemētū opacuz hz obscuritatē. Ab igne aialitatē q̄ calor ꝓsummit ꝓtinue. ideo ꝓtinue indiget ciboꝝ alimonia. Ab aere hz infirmitatem Aer.n. facile īmutat ꝛ cedit cuilibet ipellēti. Uñ ergo q̄ttuor isti defectus dīm̄t p bona opposita remoueri. Ad hoc q̄ corpus sit pfectuz pfectōe cōpleta. Jō q̄tuoꝛ sunt dotes ꝫ corruptōez ꝛ passionem incorruptibilitas vel impassibilitas. Lōtra obscuritatem claritas. Lōtra aialitatem spūalitas. Lōtra infirmitatē virtus siue penetrabilitas. Hinc apostolus.i. Coꝝ. xv.ca. ait. Seminat in corruptōe surget i incorruptōe. Ecce impassibilitas. seminat in ignobilitate. surget in gloria. Ecce claritas. seminat in ifirmitate surget i vtute. Ecce subtilitas. seminat aiale surget spūale. Ecce agilitas. Et Aug⁹. li. xrij. de ci. dei. ingt. Abijciet a corpibus nostris oīs deformitas. oīs tarditas. oīs infirmitas. oīs corruptio. oīs deformitas p claritatē. oīs tarditas p agilitatem. oīs infirmitas p spūalitatē. oīs corruptio p impassibilitatem. Uī itaq̄ sufficiens ista dotiū enumeratio. Nā dotes corpis dīm̄ nō oēs q̄litates. sz q̄litates nobiles ꝛ p̄ncipales de nouo sup addite nature. Et q̄ de nouo supaddite dīm̄t accipi fm naturales defectus.ꝛ hi

fm cās ꝑncipales q̄ sunt q̄tuor elementa.

¶ Tertio ꝓsideremus de dotibus corpo⁹ beato⁹ cōditōem. ℙrima dos est impassibilitas. Erūt.n. corpa illa īcorruptibilia ⁊ īpassibilia. Sz hui⁹ ipassibilitatis cāz diuersimode plerīq; ponūt. Dīt q̄dam q̄ elemēta erunt īcorpe glorioso fm subam nō fm q̄litates. Et iō q⁹ subē nihil est ꝛrium. sz vbi nulla ē ꝛrietas nulla ē pugna nec dissolutio ex ꝑnīti corpa illa erunt incorruptibilia ⁊ ipassibilia. Sz hoc stare nō pōt vt dicit Bonauē. q̄ a corpibus gliosis vt refert Aug. vitia d̄ traūt natura suabit. Sz q̄litates elemētares si eis naturales q̄ manebunt. Si dicas q̄ manēt fm eēntiā n̄ sz actū. Cōtra q⁹ vnū qōq; nobili⁹ ē q̄ est ꝓiunctū actui q̄z q̄ nō Alij dīt q̄ corpa btā erunt ipassibilia p hoc q̄ cessabit mot⁹ celi quo cessante nihil pōt moueri. Sz articulus iste excōicatus est.

Mā fm Augu. si cessaret motus celi adhuc rota figli possz moueri. Lādulfus i suo. iiij. asserit q̄ cā ipassibilitatis corpo⁹ btōz ē ex hoc q̄ volūtas diuina nō coagit cuicūq; cāe scde corrūpēti. Cessante.n. ꝑma cā ab actione cessabit cā sua scda. Jō nulla cā scda pōt corrūpe corpa btā q⁹ dē⁹ nō coaget illi sicut corpa triū pueroz erant ipassibilia ab igne q⁹ dē⁹ ñ coagebat igni ad cōburēdū eos. Iz coageret ei ad talia ꝓbustibilia. Si obijcial ꝫ ista q⁹ tunc ipassibilitas nō essz dos q⁹ nihil poneret i corpe dotato nisi ꝑuatōem actōis diuine. Et scdo q⁹ eodē mō erunt ipassibilia corpa dānato⁹. q⁹ dē⁹ nō coaget igni vt corrūpat ea. Rñdet Landulfus. q̄ nō oz q̄ dos sit in dotato. Mā dos nō ē in spōsa q̄ dotat sed sufficit q̄ ex dote aligd fiat circa psonā dotatā. ⁊ sic ē in ꝓposito. Vel dicere possumus. q̄ ipassibilitas ē q̄daz ꝑuatio passiōis. seu potētie recipiētis passionē. ⁊ ista ꝑuatio ē in corpe dotato. s. corpe btō: sed est a voluntate diuina. de corpibus vō dānatis dicit Lādulfus q̄ nō hēbunt dotē impassibilitatis. tuz q⁹ fortissime patient ab igne. tū q⁹ nō dat eis ꝑ meritis q̄ nō corrūpant ab igne. sz vt ꝓtinue crucient. Ricardus vō in suo. iiij. vbi. s. refert q̄ in ipassibilitate ē ꝓsiderare ⁊ illō qō ponit ⁊ illud qō excludit Quānis.n. significet negatiuo mō: tñ res p eaz significata nō est ꝑuatio sz habitus. Est .n. q̄litas i corpe ex redūdātia beatitudinis aie causata. corpus ꝓhibens ab oi passione corruptōi ꝓria. Obmissis itaq; doctoꝝ opinionibus varijs de cā impassibilitatis illoꝝ corpoꝝ glorificatoꝝ firmit ⁊ indubitāt tenere debemus q̄ ptacta corpa nec patiēt nec poterūt pati nec ab interiori nec ab exteriori. nō a frigore nō a calore. nō a fame. nō a siti. nō ab egritudinibus ⁊ huiusmōi q⁹ molestamur in pñti vita quotidie. Jō Apocalipsis. xxj. ca. scribit. Absterget deus oē lachrymā ab oculis eoꝝ ⁊ mors vltra nō erit neq; luctus neq; clamor. Erit itaq; ibi sanitas sine ifirmitate. iuuētus sine senectute. vita sine morte. Scda dos corpo⁹ beato⁹ dī claritas. d̄ hac scribit sapiētie. iij. ca. Fulgebunt iusti. ⁊ Marci. xiij. ca. Fulgebūt iusti sic sol i regno pris eoꝝ. Sūt nihilominus in hac pte tres theologoꝝ ꝓpones attēdende. ℙrima est dñi Bonauē. ⁊ Lādulfi. q̄ dīt q⁹ corpa beatoꝝ erūt luminosa ⁊ colorata. Colorata qdē pp naturā q̄tuor elemētoꝝ ⁊ eoꝝ q̄litates ex qbus ꝓstabit corp⁹ humanū. Sz luminosa rōne luminis supaddīti. naz ⁊ noctiluca de die apparet colorata. de nocte lucida. Silr carbo p sui naturā alicui⁹ coloris est igne āt adueniēte efficit luminosus ⁊ tñ nihilominus ē colorat⁹. q̄ est ibi lux materie frestri incopata. Sic corp⁹ resurgēs p naturā suā hēbit colorem ⁊ claritas luminis supinduet ipz sicut ignis carbonē. Scda ꝓpositio fm Ricarduz q⁹ lux elemētaris ⁊ lux corpis glorificati nō sī eiusdē speciei. sz lux est q̄si q̄dā imitatio illius sicut lux spūalis aie. nō ē eiusdē speciei cū spūali luce glorie. sz est q̄dam imitatio illi⁹. Silr lux solaris eiusdem spēi nō est cuz luce corporis glorificati. sz vna est q̄dā ꝛsilitudo seu imitatio alteri⁹. Et sz dicat Mat. xvij. ca. de xp̄o. Resplēduit facies ei⁹ sic sol. tñ gloia ibi dicit plus certe q̄z sol. sz nō habuit exemplū maius cui cōpararet. Tertia ꝓpō est q⁹ lux corpis xp̄i eiusdem speciei est cuz luce q̄ post resurrectōez erit in alijs corpibus glorificatis. Jō Apostolus dixit. Reformabit corpus humilitatis nr̄e ꝓfiguratuz corpori claritatis sue. Tamen erit dīa inter lucem

corporis xp̄i ⁊ lucē alioꝝ. Et inter se etiam differūt lux vnius corporis gloriosi a luce alterius. ſꝫ magis ⁊ minus: qd̄ notauit apostolus dicēs. i. ad Coꝝ. xv. ca. Alia ē claritas solis. Alia claritas lune. Alia claritas stellaꝝ. Stella. n. differt a stella in claritate sic ⁊ resurrectio mortuoꝝ. Nā sic dic̄ magister sentē. in lr̄a. Claritas corpoꝝ est differens ſm dr̄az glorie aīaꝝ. qꝛ ex claritate beatitudinis aīe claritas redūdabit in corpus Vñ ſm ꝓportōez q̄ beatitudo aīe xp̄i excedit beatitudinē cuiuslꝫ alteri⁹ aīe sic lux corporis xp̄i excedit lumē futuꝝ ī quocūqꝫ alio corpe. Tertia dos corpoꝝ btōꝝ erit subtilitas. vbi dicit Ricardus de media villa ex mēte ph̄i. Qd̄ res triplici de cā est penetratiua. Aut ꝑꝑ q̄ntitatis ꝑuitatem. maxime ſm latum ⁊ ꝓfundum. Vñ acus q̄ꝫuis longa penetratiua ē. Aut ꝑꝑ raritatē ⁊ sic aer ē penetratiuus. Aut ꝑꝑ actiue v̄tutis magnitudinē. Et sic vinū est penetratiuuꝫ multo magis q̄ꝫ simplex aqua quantūcūqꝫ tenuis. Quapropt̄ aqua cū modico vīo bibita magis refrigerat sanū q̄ꝫ si ꝑ se bibat̄ qꝛ vinuꝫ facit eā ad loca corpis penetrare. ſm p̄maꝫ cām penetrādi nō attēdit̄ subtilitas corporum btōꝝ qꝛ ī d̄bita q̄ntitate resurgēt. Nec etiā ſm cām scd̄aꝫ qꝛ tota mat̄ia q̄ est necessaria ad eēntiam eoꝝ resurget in eis. Vñ q̄dā errauerunt dicentes. ꝙ corpora gloriosa erunt rariora aere vel vēto. quē errorez vt ponit Grego. in moralibus tenuit. Eutici⁹ ꝯstātinopolitane vrbis ep̄s. Igit̄ subtilitas illoꝝ corpoꝝ erit ſm tertiaꝫ cām. ꝑ v̄tutem nāqꝫ beatitudinis aīe erit ī beatis corpibus tāta magnitudo v̄tutis actiue ꝙ ꝑ eā multo efficaci⁹ poterūt penetrare q̄ꝫ ignis vel aer vñ Ansel. in li. de silitudinibus int̄ p̄ncipiuꝫ ⁊ mediū de quolꝫ btō dicit. ꝙ intātū erit fortis vt ēt si velit t̄ram cōmouere possit.

4 Quarta dos corpoꝝ btōꝝ erit agilitas. d̄ q̄ Sap̄. iij. ca. scribit̄. Tanq̄ꝫ scintille in arundineto discurrēt. s. beati volabūt ⁊ nō deficient. Ad qd̄ intelligeñ dicit Landulfus ꝙ tria ꝯcurrūt ad agilitatē. Primum ē potentia aīe motiua. Duplex. n. motus ē in hoīe. Vnus q est ſm elemētum p̄dominans quo mouetur deorsum. ⁊ iste motus nō inest sibi ꝑ animam. Alius est motus ꝓgressiuus cui⁹ principium est anima. qui motus tripliciter differunt. Primo qꝛ vn⁹ est ab aīa. s. ꝓgressus. Alius aūt nō. Scd̄o qꝛ mot⁹ p̄mus ē ad vnū tm̄ eo ꝙ sequit̄ grauitatē. scd̄s pōt esse ad diuersa ſꝫ diuersā apprehēsionē sensus quā sequit̄ aīa. Tertio qꝛ in p̄mo motu grauitas q̄ est p̄ncipiū eius nō pōt desistere. ſꝫ in scd̄o motu pōt aīa desistere. hꝫ nihilominus aīa potētiā nō solū ad motū ꝓgressiuū organice ſꝫ ad mouendū corpus nō organice. Dicit̄ aūt mouere organice qñ mouet vnā partez mediāte alia. sicut mouēdo cor mouet alia mēbra ⁊ sic fit mot⁹ ꝓgressiuus. Mouet. n. immediate vnā partē. mediāte illa mouet aliā. ⁊ sic mouet̄ totus hō successiue. Dr̄ etiam mouere non organice mouēdo totū simul. Et sic aīa beata poterit corpus subito mouere licet non in instanti de loco ad locū. Scd̄m qd̄ occurrit ad agilitatez erit multiplicatio spūuꝫ purissimoꝝ. tū qꝛ spūs vitales erunt purissimi ⁊ vigorosissimi. tū qꝛ corp⁹ replebit̄ aliquo purissimo elem̄to. s. purissimo aer̄ vtñ sit vacuū qꝛ ñ ert̄ tc̄ feces. Tertiū qd̄ ꝯcurrit ad agilitatē erit rēotio oīs idispōis q̄ ē ī neruis ⁊ ī corpe ⁊ oīs pōderositas q̄ nō est de essentia nature. Et tūc aīa poterit mouer̄ facilit̄ tale corpus vel motu ꝓgressiuo vel totū sil̄. Si dicas qūo stabunt corpora in celo empirreo Respōdeo ꝙ ambulabūt ⁊ mouebunt̄ subito ꝓlibito. si qñ stabūt credit̄ ꝙ stabunt erecta. lꝫ. n. corpori inq̄ꝫtum corpus est magis competat sedere vel iacere. Tamen inquātum est instrumentum anime magis competit sibi stare propter participationem ad operandum. Unde Stephanus vidit Jesum stantem a dextris dei Actuuꝫ. vij. ca.

¶ Quod ingens erit leticia beatorum ex eo ꝙ habitabunt in celo empirreo. Ca. iij.

Tertio ostendimus q̄ꝫ sit copiosum gaudium beatorum ꝑꝑ loci habitationem. qꝛ habitabunt in celo. vbi tria dubia merito declaremus.

Primum vtrum scriptura sacra celi ꝓductionem recte denunciet.

Scd̄m vtrum celum sit vnum vel plures

Tertiū vtꝝ celum sit locus beatorum.

¶ Ad pmum dubium oritur ambiguitas ꝛ qdez nō parua qm̄ Genesis.i.ca.scribit. In pncipio creauit deus celuz ꝛ terrā: vbi asserit scriptura celuz pma die creatuz. De iñ segt vocauit deus firmamētuz celuz qō pfirmat scōa die scm̄. Ad hoc rñdet Tho.i. pte.q.lxviij.pmo ꝫ Crisost.q asserit q moises sūmarie dixit qō deus fecē pmittens. In pncipio creauit deus ꝛc̄. postea p ptes explicauit.sic̄ sigs dicat hic artifex fecit hāc domuz.ꝛ postea subdat. pmo iecit fundamēta scōo erexit parietes.tertio supposuit tectuz Et sic nō oz nos aliud celuz intelligere cum dr̄. In pncipio creauit deus ꝛc̄. Et cuz dr̄ q scōa die factuz ē firmamētuz. Scōo pōt dici aliō eē celuz qō legit in pncipio creatuz ꝛ qō legit scōa die scm̄.ꝛ hoc diuersimode. Aug ꝫ Augu. Celuz qō legit pma die fcm̄ ē natura spūalis in formis. Celuz āt qō legit scōa die fcm̄ ē celuz corporeuz. ꝫ vo Beda. Celuz qō legit pma die fcm̄ ē celuz empirreuz. Firmamētum vo qō legit scōa die fcm̄ ē celuz sidereuz. Damascenus vo dicit q celuz pma die fcm̄ ē qōdā celū spicuz sine stellis. de quo philosophi loquunt dicētes ip̄z eē nonā sperā ꝛ pmuz mobile qō monet motu diurno. Per firmamētū vo fcm̄ scōa die intelligit celuz sidereuz. ¶ Scōz dubium fuit vtr̄ celuz sit vnuz vel plures. Et q sit vnuz pbari possz qz dr̄ celuz in singulari Genesis.i.ca. vbi.s. Sz hec obiectio debilis ē qm̄ scriptura sepius celos noiat in plurali. Aī Deuteronomi.xxxiiij.ca. Audite celi q loqr. Et.ij. Regū.xxij.ca. Inclinauit celos ꝛ descēdit.ꝛ Job.xv.ca. Celi nō sūt mūdi i ꝓspectu ei⁹. Et ps.ij. Qui habitat i celis irridebit eos. Et ps.xxxij. Verbo dñi celi firmati sunt. Et ps.xlix. Annūciabunt celi iusticiā ei⁹. Et ps.lxxviij. Tui sūt celi ꝛ tua ē terra.ꝛ Sapiētie.ix. Que in celis sunt qs i uestigabit.ꝛ Isaie.xlv. Rorate celi desup. ꝛ Ezechielis.i. Apti sūt celi ꝛ vidi visiones Et ad Hebreos.i. Opa manuuz tuaꝝ sūt celi. Rñdet ergo Tho.i.pte vbi.s. Nō circa hoc vł eē q̄dā diuersitas inē Basiliuz ꝛ Crisosto. Crisostomus.n. dicit nō eē nisi vnum celuz. Et q pluralit dr̄. celi celoꝝ. hoc ē pp ꝓpietatē lingue hebree in q̄ ꝓsuetuz est vt celuz soluz pluralit significet. Sicut sunt multa ēt noīa in latino q̄ singulari carēt. Basilius āt ꝛ damascen⁹ dñt plures eē celos. Sz hec diuersitas magis ē in voce q̄z in re. Aī Crisostomus vnuz celuz noiat totuz corpus qō ē.s.terrā ꝛ aquā.nā ēt aues q volāt in aere dr̄ pp hoc volucres celi. Sz qz i isto corpore sūt multe distinctōes pp hoc Basili⁹ ponit plures celos. Ad distinctōez ergo celoꝝ sciēdā ꝓsiderāduz ē q celū triplicit dr̄ in scripturis. Aūqz.n. dr̄ ꝑpe ꝛ naturalit.ꝛ sic dr̄ celuz corpus aliqō sublime ꝛ luminosuz actu vel potētia ꝛ incorruptibile p̄ natura. Et sm hoc ponunt tres celi. Primuz totaliter luciduz qō vocāt empirreuz. Scōm totaliter dyafanuz qō vocāt celum aq̄um vel crystallinum. Tertiuz ptiz diafanum ꝛ ptiz lucidum actu qō vocāt celum sidereum. Et diuidit in octo spas.s.sperā stellaꝝ firaꝝ ꝛ septē spas plānetaꝝ q̄ pōt dici octo celi. scōo dr̄ celuz p ptipatōez alicui⁹ ꝓpietatis celestis corpis.s.sublimitatis ꝛ luminositatis actu vel potētia. Et sic totū istō spaciū qō ē ab aqs vsz ad orbē lune. Damascen⁹ pōit vnā celuz noians illō aereuz.ꝛ sic ꝫ enm sūt tres celi.aereuz sidereuz.ꝛ aliō supius de quo in telligit q appostol⁹ legit rapt⁹ vsqz ad trīū celuz. Sz qz istō spatiuz ptinet duo elementa ignis ꝛ aeris.ꝛ in vtroq; eoꝝ vocat inferiora ꝛ supiora regio. Jō istō celuz Raban⁹ distinxit in q̄tuor. suprēamam regionem ignis nominans celum igneum. Inferiorem vero regionem celum olimpium ab altitudine cuiusdam montis qui vocatur olimpus Suprēamam vero regionem aeris vocauit celum ethereum ꝓpter inflamatiōē Inferiorem vero regionem celum aereuz. Et sic cum isti q̄tuor celi tribus supioribus numerant fiunt in vniuerso ꝫ Rabanus septez celi corporei. Tertio dr̄ celuz metaphorice.ꝛ sic qūqz ipsa scā trinitas dicit celum pp eius spiritualē sublimitatez ꝛ lucez Aūqz etiā spiritualia bōa in qb⁹ est scōz remuneratio pp eorum eminentiam celi nominant. Aūqz vo tria genera supnaliuz visionum.s.corpalis.imaginarie.ꝛ intellectualis tres celi noiant. de qb⁹ expōit Aug. q Paulus est rapt⁹ vsqz ad trīuz celuz. ¶ Ter

rium dubium fuit vtrum celum sit locus beatoꝝ. Et qō sic ꝑz ex testimonio scripturaꝝ Jngt. n. saluatoꝛ nr̄ Mat. v. c. Bti pauperes spū qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Et. vj. c. Merces vīa copiosa ē i celis. Et. xxij. c. Erūt sic̄ angeli dei i celo. Et paul⁹ Actuuz. xiiij. c. Oportet nos p multas tribulatiōes intrare i regnū celoꝝ. ꝛ Petr⁹ i. epla. ca. iij. Būdict⁹ ds ꝛ pr̄ dn̄i nr̄i iesu xp̄i q regenerauit nos i spez viuā. p resurrectiōez iesu xp̄i filij sui ꝛ dn̄i nr̄i i hereditatē incorruptibilē ꝛ incōtaminatā i celis. Et etiaz ecclesia cātat Gaudēt i celis aie scōꝝ q xp̄i vestigia sunt secuti. Et iterū in officio vnius martyris. Jste ē q ꝓtēpsit vītā mundi ꝛ puenit ad celestia regna. Et Macrobi⁹ sup somniū. Scipionis. Sic habeto oibus q p̄iam seruauerint iuuerint auxerint certū esse i celo diffinitū locum vbi beati euo sempiterno fruā tur. Et Lucreti⁹ de quo refert Lactanti⁹ li. vij. Cedit idē retro de terra qō fuit añ i terrā. Sz qō missuz est ex etheris oris. Jd rursuz celi fulgentia tēpla receptāt. Cōuenīūt itaqz i hoc oēs viri sapiētes q beati habitabūt i celo. Theologi vō explicāt illō forte celuz empirreū. qō fm Tho. i. pte. q. lxvj. dī empirreū. i. igneū nō ab ardoꝛe ſz a splēdore. Qualiter vō accedit ad leticiā scōꝝ esse illo celo satis ꝓstare pōt er his q̄ dicunt in sermone de aie rōnalis admirādis ꝓgatiuis. Jgit dicere possumus cū pphetia. Beati q habitāt i domo tua dn̄e i secula seculoꝝ laudabūt te. Jbi erit ex oi pte quies ꝛ delectatio. ꝛ sci oēs eterna pace fruent. Ad quā nos ꝓducat deus ꝛ virginis filius iesus xp̄s q viuit ꝛ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo vigesimus tertius de eximia nobilitate ꝛ prestātia aie rōnalis tam corpori vnite q̄ a corpoꝛe seperate.

ECce oēs aie mee sūt. Dei viuentis vba sunt ista originalit Ezechielis. xviij. ca. Dolēdū ꝓfecto ē de multitudine hoīz ꝑemtiū. q ꝑcupiscētias prauas insequētes. virtutib⁹ ieiuni oi vitioꝝ turpitudini sese dederunt. Mi eqdē obliti excellentie ac dignitatis aiaꝝ suaꝝ defluunt luxuria. ꝛ delicate atqz molliter viuūt abhoꝛrētqz parcitatez. ꝓtinentiaz. sobrietatem. ꝛ qcqd est qō viros bonos deceat. fidei vō documēta irridēt. doctrinā euāgelicā spernūt. de regno celoꝝ desperāt. negāt atqz penas iferni. Talib⁹ āt erroꝛib⁹ inolumt. qñ de aia rōnali minus bene sentiūt. qñqz affirmātes aiaſ̄ repiri. Alīqñ ꝛ illas ñ multe nobilitatis foꝛe suadēteſ. Jnterdū vō ꝛ eas cū suis coꝛporibus ꝓbe satis cōtendētes coꝛrumpi. Quos qd aliud dixerim nisi pecoꝛa immundissima atqz indomitas feras imo qbuscūqz beluis imanissimis deterioꝛes. Jngt. n. Dauid in ps. Nō cuz i honoꝛe eēt n̄ itellexit ꝓparatē iumētis insipiētib⁹ ꝛ similis factus est illis. Nā sūmus ille p̄ꝫ sapiētia sua ꝓdidit oīa. minuit hoīem paulominus ab angelis. coꝛonans glozie ꝛ honoꝛe dū itellectiuā aiaz illi dedit. q̄ de re vt aperiant mētes cunctoꝝ ad aie verissimā cognitiōem illāqz vnusqsq studeat bonis ꝛ sanctis moꝛib⁹ exornare. dicendi i pūti sermone de ipsa aia verba facere. de qua tria mysteria ꝓponimus contemplanda.

¶ Primum dicitur diffinitionis.

¶ Secundum ꝓductionis.

¶ Tertium seperationis.

¶ Quid sit aia q̄ nō est coꝛp⁹ nec ex semine causata. ꝛ q̄ vna sola est in hoīe. Ca. i.

PRimū mysteriū ꝓtēplādū de aia dī diffinitiōis. i quo qd sit aia declarem⁹. Dic. n. Albert⁹ i ꝓlōgio theologie. q a gbusdā aia diffinit vt spūs. A gbusdā vt aia. A gbusdā vō vt spūs ꝛ aia inquātū ꝓsideraſ vt spūs diffinit sic ab Aug. i li. de motu coꝛdis. Alia est substātia incoꝛporea itellectualis illuminatōis a p̄mo vltima reuelatiōe ꝓceptiua. vltima dī. qz mediantib⁹ angelis ꝓcipit. Ex q̄ diffinitiōe cognoscimus. Nō spūs human⁹ q est aia. iter oēs creaturas imediate post angelos illuminatiōis diuine sit ꝓceptiuus. Jnquātū aia diffinit sic a Remigio Alia est substantia incoꝛporea regens coꝛpus. Et ab Aristo. in. ij. de aia dī. Alia est endelechia. i. act⁹ sine forma coꝛpis organici phisici potentia vītā habētis. Ex qb⁹ verbis datur itelligi. q aia vnibilis est coꝛpoꝛi nec oi ſz soli coꝛpoꝛi organico vl̄ phisico. i. naturali ad susceptiōez aie rōnalis di

spositio. Inquantuz autez spiritus ꝛ aīa. diffinit ab Aug. sic. Aia ē oīuz silitudo. q̄ diffinitio data ē p ꝓpatōez ad creaturaſ. Aia. n. er sui natura ad suscipiēdas oīuz rez̄ silitudines tā corpaliū q̄z spūaliū apta est. Et ꝺm Aug. li. de spū ꝛ aīa multiplicit notaſ. ſ. Aia mēſ: rō. spūs. sensus. memoria. voluntas. Aia dr̄ iq̄ztū aīat corp⁹ siue viuificat. Mēs inquātū recolit. Rō cū rē iudicat. Spūs dū spirat. vel q: spūalē naturā hz. Sensus dū sentit. Memoria dū recordaſ. Uolūtas dū ꝓsentit. Hec noīa diuerse sunt aie ñ pp essentie pluralitatē sz pp effectuū multiplicitatē ꝛ opatiōez. sz p hui⁹ptis itelligentia plenio ri quattuor sunt dubia absoluenda.

¶ Primum vtrum sit anima.

¶ Secundum vtrum anima sit corpus.

¶ Tertiuz vtruz anima causek ex semine.

¶ Quartū vtrū in homine sit vna sola aia.

¶ In ꝓmo dubio expugnāda est ꝛ oīno reꝓbanda pditissima opinio illoz q tenent animā ñ esse asserentes ñ nisi corpa aut corporales substātias reperiri. Quos nos conuincere possumus triplici lumine.

¶ Primum dicitur testificationis.

¶ Secundum operationis.

¶ Tertium figurationis.

¶ Primū lumē quo oñdit q̄ aīa sit dr̄ testificatiōis. Testant qdez oēs tā diuine q̄z humane scripture animā esse. atq̄z de illa sublimiter semp loquunt. De hac itaq̄z scribit sapiēs Eccleſiastici. c. ij. Fili in māsuetudine serua aiam tuam. Et. iiij. c. Humilia corā deo animā tuā. Et eodē. c. Nō cōfundaris ꝓ aīa tua dicere vez. Et. x. c. Qui multis vtik vbis ledit animā suaz. Et. xxix. ca. Qui cū fure participat ledit animā suā. Et xxxiij. c. Timētis deū btā ē anima illi⁹. Et li. c. Laudabit vsq̄z ad mortez anima mea dñm. Et Sapiētie. i. c. In maliuolā animā nō intrabit sapiētia. Et eodē. c. Os qđ mētik occidit animā. Et Ecclesiastici. xxx. ca. Miserere anime tue placēs deo. Eiusdez. xxx vij. c. Ꝙ ꝓsiliario malo serua aiam tuaz. Et Cantico. i. c. Nū quē diligit aīa mea vidistis. Eiusdē. iij. c. Quesiui quē diligit aīa mea. Et. vj. c. Aia mea liq̄facta est vt dilectus est locut⁹. Et Judith. viij. c. Humiliemus illi animas nr̄as. Et Job. x. c. Tedet animā meā vite mee. ꝛ Thobie. xij. c. Qui faciūt pcīa hostes sunt aie sue. Et Deutero no. iiij. c. Custodite sollicite aias vr̄as. Et Josue. ij. c. Eruatis animas vr̄as de morte. Et Abacuc. ij. c. Qui incredulus ē ñ erit recta ei⁹ anima. Et. i. Regū. c. xxvj. scribit Magnificet aīa mea i oclis dñi. Et. ij. Regū. xiiij. ca. Nō vult ds pire animā. Et. iij. Regū. xix. Tolle animā meā. Et. iiij. Regū. i. c. Noli dspicere aiam meā. Et. ps. vj Anima mea turbata ē valde. Et. vij. Neq̄ rapiat vt leo animā meā. Et. xv. Nō derelinq̄s animā meā i inferno. Et. xx. Erue a framea ds aiaz meā. Et. xxiij. Ad te dirie leuaui aiam meā. Et. xxxij. Anima mea sustinet dñm. Et. xli. Quēadmodū desiderat ceru⁹ ad fōtes aq̄r̄ ita dsiderat anima mea ad te ds. Et. lxij. Sitiuit in te anima mea. Et ps. lxxj. Alias paupez saluas faciet. Et saluator nr̄ dixit Mat. vj. c. Aia pl⁹ ē q̄z esca. Et. x. c. Nolite timere eos q occidūt corp⁹ aiaz āt ñ pñt occidere. Et. xvj. c. Quid p deſt hoi si vniuersū mūdū lucret, aie vo sue dtrimētū patiaſ aut quā dabit hō ꝓmutatio nē p aīa sua. Et. xxvj. c. Tristis est aīa mea vsq̄z ad mortē Et Luce. i. c. Btā vgo in suo cātico ita cecinit. Magnificat aīa mea dñz Et Simeon vginē. ij. c. sic allocut⁹ ē. Tuaz ipsi⁹ aiaz ptrāsibit gladi⁹. Et Jacob⁹. v. ca. ait. Qui ꝓuerti fecerit pcōrē ab errore vie sue saluabit aiaz ei⁹ a morte. Et. i. c. In māsuetudine suscipite insitū vbū qđ pōt saluare aīas vr̄as. Et Petr⁹. i. epla. c. ij. igt. Obsecro vos tāq̄ aduenas ꝛ pegrinos abstinere vos a carnalibus dsideriis q̄ militāt aduersus aiaz In sacris vo canonib⁹ sepissime fit mētio d aīa. sic pz. xxiij. di. ca. Qui eps. Et. xj. q. iij. c. placuit. c. absit. c. nolite timere. c. audi. Et. xiij. q. ij. c. tps. c. hūc. c. fateꝛ dū. c. aīe dfunctoꝝ. Et. xxj. q. i. c. i canōib⁹. Et. xxj. q. i. ī. c. relatio. Et. xxiij. q. iiij. c. ipa pietas. c. ꝙ rps. c. displicz. Et xxiij. q. iij. c. si habes. Et xxvj. q. vj. c. agnouimus. Et. xxx. q. i. c. ad limina'. Et. xxxij. q. ij. c. ꝙ vo. si illō. c. moyseſ. Et. xxxiij. q. ij. c. aīe nature Et d pe. di. i. c. resuscitat⁹. c. voluissent. Et di. ij. c. charitaſ. c. g̃. Et di. iij. c. pōt. c. sigs.

c.qd g̃. Et di.v.c.ꝓsideret. Et de ꝓse.di.ij. c.renera. Et di.iiij.c. Si baptizata. Et ō ma.ꝛ obe.c.solite. Et ō sũ.tri.ꝛ fi.ca.firmit Et ō pe.ꝛ re.c.cũ ifirmitas. Et ō renũ.c.ni si cũ pdẽ. Et ō cele.missa.c.i q̃dã. Et ō deci mis.c.cũ ñ sit i hoie. Jn cleñtina vo ō sum. tri.ꝛ fi.c. dãnañ illi q dñt aiam ñ eẽ formã corpis. Nã Aristo. viij.methaphi. dic. Nõ dia sumit de forma rei. Sz dia cõstitutiua hois ẽ rõnale qđ dr ō hoie rõe aie intellecti ue seu intellectiui ꝑncipij. vt ingt Tho.i.p te.q.lxxvj.g̃ aia ẽ hois forma. Ad gentiles iã veniamus q naturalis rõnis lumine illu strati magnificẽtissime ō aĩa fr locuti. Jngt Cicero in paradoxis. De⁹ ꝛ mr oĩz natura dedit tibi aĩum quo nihil põt eẽ ꝑstãtius ni hil diuinius. Et idez in li. de natura deoꝝ. Quid eẽ põt in rez natura hoie meli⁹. in eo n. solo ẽ rõ q̃ nihil põt esse ꝑstãtius. Et idẽ in li. de repub. Ut mũdũ ds eternus regit sic fragile corp⁹ aĩus sempiternus mouet. Et ꝓplato in Thimeo. Deus vtutibus aĩaz p̃ ire iussit ipazq; dñaz nr̃i corpis foze voluit. qđ ipa tueꝛ. Et Salusti⁹ i iugurtino. Ut ge nus hũanũ ꝓposituz ex corpe ꝛ aĩa ẽ. ita res studiaq; o mnia nostra alia corpis alia aĩ na turã sequunt. Et Ouidius in li. ō remedio amoris: vt corpus redimas ferrũ patieris ꝛ ignes. Utq; aĩo valeas qequaz tollerare negabis. Et ne singuloꝝ repetamus dicta cludimus. Nõ oẽs sci. oẽs eruditi viri. oẽs deniq; phi ꝛ stoici ꝛ pipatetici ac alij qcũq; aĩam eẽ ꝛ docẽt ꝛ ꝑfitẽr. ¶ Sedz lumẽ quo oñdimus q; sit aĩa dr opatiõis. vt n. scribit Alexãder ō ales in.ij. volumine sũme. Vi demus q̃dã corpa q̃ ñ nutriunt neq; augẽt neq; generãt nec mouent motu volũtario vt lapides. Quedã q̃ nutriũt augẽt ꝛ gene rant vt plãte. Quedã q̃ vltra hec mouẽt ꝛ sentiũt vt aialia. Quedã ãt q̃ agũt rõne. Si g̃ ꝓncipiũ haꝝ opationũ eẽt corporeitas. in uenireꝛ tũc in oib⁹ corpib⁹. g̃ illud a quo iste opatiões,proueniũt erit aĩa. Et sic in plantis ẽ aĩa vegetatiua. i aialibus brutis aĩa sensi tiua. in hoibus vo aĩa intellectiua. Quisnã ñ mireꝛ quãta sit hũani ingenij ꝑspicacitas q̃s stupẽda intellect⁹ sublimitas. quãue ad mirabilis vigor rõnis. Et vñ,puenit nisi ex aĩ sapiẽtia. vt volãtes aues p aera habitã tes. i aq̃z,pfũdis pisces. ꝛ discurrẽtes p ne moza ferocissimas bestias hõ ad suũ vsuz p ducat. Nõ,pdest aglis altus volatus. ñ leo nibus fortitudo. ñ elephãtiꝫ magnitudo ñ venenositas draconibus ꝛ serpẽtibus. ñ ceruis agilitas. ñ deniq; marinis beluis la titudo vastitasq; aq̃z. cũ ab hoibus artifi cijs pene inumeris capiũr. Quid de artiũ iuẽtõe exercitatõeq; dicemus. Jnspiciam⁹ agricultura lanificiũ architectura fabrefacti uã ꝛ reliq̃s i q̃rũ effectib⁹ deꝑhẽdit aliqđ in hoie eẽ vltra corp⁹. Que antiq vulgares cũ ꝑus talia ñ fuisseꝛ expti illos q ea ꝑmo i aliq̃ ꝓficia facere docuerũt. credideꝛt eẽ deos. Jsis Jnachi filia regis argiuoꝝ ꝛ sozor fozo nei nauigãs i egyptũ q; litteras q̃sdã egypti is dedit ꝛ de agricultura multa eos docuit. post mortẽ in numero deaꝝ recepta ẽ. Sa turnus vt recitat paulus in hist̃oria roma noꝝ. Jouẽ filiuz e grecia fugiẽs in ciuitate q̃ ex eius noie saturnia dicta ẽ. haud,pcul ab vrbe rudes ꝑpl̃os domos edificare. terras incolere. plãtare vineas docuit. atq; huma nis moribus viuere. cuz antea semiferi glã diuz tantũmodo alimẽtis vitã sustentaꝛẽt. Et aut in spelunceis aut frõdibus virgultis q; ꝓtextis casulis habitaꝛẽt ab indocili ꝛ ru stica multitudine deus est appellatus. Ro mulus q; vrbez fundauit vallauitq; muro apud paludez capre. nusquã ꝓparuisseꝛ an no regni trigesimonono ad deos trãsisse cre ditus est ꝛ grini noie ꝓsecratus. De libera lib⁹ aũt disciplinis grãmatica. logica. rheto rica. arismetrica. geometria. musica. astro logia illarũq; rectoribus,plurioꝝ cẽt sermo habendus. Sz vt cõplectamur omnia suc cincte. tantus in illis ẽ decoꝝ humane vite tanta intellectus,pfectio. tanta loquendi ꝛ viuẽdi moderatio. tãta deniq; cognitio re ruz. vt q illis inuẽiunt imbuti sũma vene ratiõe celebrẽnt a cunctis. O detestabilez erroꝛẽ. o dãnabilẽ cecitatẽ. O deniq; fatui tatẽ pestiferã corp q tãta. vt sic dicã aiaꝝ fa cta mirabilia ꝓuent ꝛ animas ñ esse tenẽt. ꝓro gbus Aug. li.x. ꝓfessionuz ait. Eũ ho mines mirari alta montiũ. ingentes fluct⁹ maris. altissimos lapsus fluminuz. oceani

ambitum .ꝛ giros siderum.ꝛ relinquunt se ipsos nec miranf. Et i ꝓncipio li. de spū ꝛ aia ꝫgt. Nñ dcñ ẽ mihi vt meipm cognoscā sustinere ñ possuꝫ vt me habeā icognitū Magna nanqꝫ negligentia est nescire qd illud sit quo celestia tā ꝓfunde cogitamuſ. naturalia tā subtili indagatiōe inuestiganus. ꝛ de ipso quoqꝫ creatore nr̄o tā ꝓfunda, desideramus scire nec est res ꝑegrina nec longe q̄renda. aīus quo iſta sapim⁹ ꝫ ẽ semp nobiscū adest. tractat logē ꝛ intus nescif. Datū ẽ illi tā igētiū rex scire secreta ꝛ seipm cognoscer ñ pōt. hec ille. ¶ Tertiū lumē quo oñdim⁹ q̄ sit aīa dr̄ figuratōis. Ipa qppe corporis hūani figura ad celos erecta. dsignat Alliqd ẽ in hoie qđ ad celos tēdere debeat Hic Ouidi⁹ i. i. methamorpho. dicit. ꝓno naqꝫ cū spectent aīalia cetera terrā. Os homini sublime dedit celumqꝫ videre. Jussit ꝛ erectos ad sidera tollere vult⁹. Et Bernardus sup cantica ait. Corpis statura ideo ds dedit hoi rectā. vt corpea rectitudo exterioris vilioriſqꝫ figmēti. hoiem iterioꝛez rectitudinis sue formāde moueret ꝛ decoꝛ viui ds formitatez argueret aī. hec Bernardus. Ex qbus ꝛcludimus q̄ i numero creaturaꝝ reperiē aīa rōnalis ad imaginez ꝛ similitudinez dei creata cuius p̄stātiā ex his q̄ amō disserem⁹ vnusqꝫqꝫ ꝓcipe pōt. ¶ Secunduꝫ dubiuꝫ absoluendum est vtꝝ aīa sit corpus. Ad qō rñdemus seq̄ntes i hac pte doctrinā fidei ꝛ sacre theologie. Nō aīa est spūalis substātia. Aristo. vo i. ij. phicoꝝ dicit q̄ vltima formaꝝ naturalium ad quaz terminaf cōsideratio phie naturalis. s. aīa humana est qdem separata. ſz in materia. Nō ex hoc ꝓbat. Quia hō ex materia generat hoiem ꝛ sol. Separata qdem est ꝫz virtutem intellectiuā. q̄ virtus intellectiua ñ est virtus alicuius oꝛgani corpalis. sic̄ virtus visiua est actus oculi. Intelligere. n. est actus q̄ ñ pōt exerceri p̄ oꝛganuꝫ corporale sic̄ exerceē visio. ſz in materia est inquantum ipsa aīa cuius est hec virtus est corporis forma ꝛ termin⁹ generatiōis humane. Sic ꝫ ꝓbus dicit in. iij. de aīa. Nō itellect⁹ est sepatus. q̄ nō est virtus alicuius oꝛgani corpalis. Exquo apparet ineptia illoꝝ q̄ vt dicit Tho. i. pte. q. lxxv. Imaginatiōez trāscendere ñ valentes sola corpa dicebāt esse ꝛ qō ñ est corp⁹ nihil esse. Cōtra istos est auctoꝛitas scripture. Ecclesiastes vltimo ca. vbi sic hr̄. Reuertaf pulus i terrā suā ꝛ spiritus redeat ad deū q̄ dedit illū Aug. insup li. xix. de ci. dī. ꝓmendat Varronez q̄ hoiez nec aīaz solā nec soluꝫ corpus. ſz ad aiam simul ꝛ corpus esse arbitrabaf. Et si obijcere tur q̄ mouentis ad motum oꝛ esse aliquem ꝓtactu. ꝓtactus ā nō est nisi coꝛpoꝝ. ꝫ cum aīa moueat corpus vī q̄ sit corpus. Rñdet Tho. vbi. s. q̄ duplex est ꝓtactus. s. quātitatis ꝛ vtutis. Prio mō corpus nō tangif nisi a corpe. Scō mō corpus hz tangit a rei coꝛporea q̄ mouet corp⁹. Sz adhuc plerīq instant q̄ aīam nullus videt. quō ꝫ ẽ dum a corpe separaf a nemie ꝓspicif. qđ ꝫ ẽ ñ si vī nō sentif nō audif. neqꝫ quo se ꝓferat scim⁹ Ad hoc rñdet Brego. i. iiij. dialogoꝝ li. q̄ aīa est illa spiritualis substātia cuius virtute ꝫdiu est in corpe. corpus viuit. corp⁹ sentit. oculi vident. aures audiunt. ꝛ tñ ipa coꝛporeis oculis nō vī. Idem dicimus de angelis de demonibus ꝛ de ipo altissimo deo q̄ illoꝝ affectus negare nō possumus quos oculis ispicim⁹ ꝛ manibus ꝓtrectam⁹ ꝛ cuius sint spirituales substātie coꝛporeis sensibus ñ subijciunf. Hinc Lactancti⁹ li. vij. diui. insti. de deo loqns aliq̄ deducit exempla qbus ꝓuinci ꝑit hi q̄ nihil ē volūt nisi qđ vident. Quia ingt ds ab hoie videri nō pōt ne qs eum putaret ex coipso deū ñ esse qr̄ mortalibus oculis ñ vī inter cetera suoruꝫ institutoꝝ mirabilia fecit ꝑ multa quoruꝫ vis qdem apparet. ipsa ā nō vident. sicut est voꝛ odoꝛ vent⁹ vt haꝝ rex argumēto ꝛ exēplo etiā deuꝫ ꝛz sub oculis ñ veniret de sua tñ vī ꝛ effectu ꝛ opibus cerneremus hec ille. Pari mō ꝛ aie virtutez stupendissimaſqꝫ opatiōes vt dirim⁹ in p̄cedenti dubio cōtuentes aīam esse deꝑhendimus substantiaz spiritualē nobilissimā. Et vt Aug. refert i li. de imortalitate aie. Nihil absurdius dici pōt q̄z tātūmō ea esse q̄ oculis cōspicim⁹. ꝛ ea ñ esse q̄ itelligētia subsistere iudicamus. ¶ Tertiū dubiū absoluendū est. vtꝝ aie causent ex semine. ꝛ posſz qs argue

re ꝙ sic. Primo qꝛ Genesis.xlvj.ca.scribi
tur. Cũcte aĩe que igresse sũt cũ iacob ĩ egyp
tũ ⁊ egresse sunt d̃ femore illius. Sed nihil
egredit̃ de femore hoĩs nisi ĩq̃tũ causat̃ ex
semine. g̃ aĩa ĩtellectiua causatur ex semine
Scd̃o hõ generat sibi simile ꝑm spẽz. sz spe
cies humana ꝯstituit̃ ꝑ aĩam rõnalem ergo
aĩa rõnalis est a generãte. Tertio incõueni
ens ẽ dicere ꝙ deus cooperet̃ peccãtibus. sz
si aĩe rõnales causarent̃ a deo. deus ĩterdũ
cooparet̃ adulteris. ex quoꝝ illicito coitu ꝓ
les interdũ generat̃. Ad hñdam huius vita
tis noticiã. scũs Tho.i. parte.q. cxviij. ita
dicit. Qd̃ ĩpossibile ẽ v̄tutem actuã q̃ est in
matia extẽdere suã actõez ad ꝓducẽdum ĩ
materialẽ effectũ. Manifestuz ẽ aũt ꝙ p̃nci
pium ĩtellectiuũ in hoĩe est p̃ncipium trã
scẽdens materiã. hz.n. opatõem in qua nõ
cõicat corpus. Et iõ impossibile est ꝙ v̄tus
q̃ est in semine sit ꝓductiua intellectiui p̃n
cipij. Similiter etiã qꝛ v̄tus que ẽ in semĩe
agit ĩ v̄tute aĩe generãtis ꝑm ꝙ aĩa generan
tis ẽ actus corpis vtens ipso corpore ĩ sua
operatõe. In opatõe ãt ĩtellectus nõ cõicat
corpus. Uñ v̄tus intellectiui p̃ncipij ꝓut in
tellectiuũ ẽ nõ põt ad semẽ ꝑuenir̃. Et ideo
ph̃s dicit ĩ li. de gñatõe aĩaliuz. Relinqt̃ in
tellectus solus deforis aduenire. Similit̃
etiã aĩa ĩtellectiua cũ hẽat opatõez sine cor
pore ẽ subsistẽs ⁊ ita sibi debet̃ eẽ ⁊ fieri. Et
cũ sit ĩmaterialis sub̃a nõ põt cãri ꝑ genera
tõez. sz solum ꝑ creationez a deo. Ponere
g̃ aĩaz ĩtellectiuã a gñante causari nihil aliõ
est q̃z ponere eaz non subsistentem. ⁊ ꝑ ꝯñs
corrũpi eã cũ corpe. Et ideo hereticũ ẽ dice
re ꝙ aĩa ĩtellectiua traducat̃ cũ semine. Ad
p̃mũ v̄o qd̃ adducebat̃ in oppositũ dicẽdũ
ꝙ in auc̃tate illa ponitur ꝑ sinodochen pars
ꝑ toto.i. aĩa ꝑ toto homine. Ad scd̃m v̄o re
spõdemus. ꝙ homo generat sibi simile in
q̃tum ꝑ v̄tutem seminis eius disponit̃ illa
materia ad talem formam siue ad suscepti
onem talis forme. Ad tertiũ autem rñdet̃.
ꝙ in actione adulteroꝝ id qd̃ est nature bo
num est ⁊ huic coopat̃ deus. qd̃ v̄o ẽ inordi
nate voluntatis malum est ⁊ huic deus nõ
cooperat̃. Hec Tho. ¶ Quartum dubium
declarandum vtrum in homine sit vna so
la aĩa intellectiua vel plures ꝑ essentiaz dif
ferentes. Ad hoc rñdet Aug. in li. de eccle
siasti. dogma. Neqz inqt duas aĩas esse di
cimus in hoĩe sic̃ Jacobus ⁊ alij Siroꝝ scri
bũt. vnã aĩalez q̃ aĩat̃ corpus ⁊ immixta sit
sanguini alteram spũalem q̃ rõni ministret
Sz dicimus vnã ⁊ eandez esse aĩam in ho
mine q̃ ⁊ corpus sua societate viuificat. ⁊ se
metipsaz sua rõne disponit. Et lz qdaz dice
re voluerunt. ꝙ in embrione p̃mo p̃existat
aĩa vegetatiua. qꝛ Aristo. dic̃ in li. de aĩali
bus. ꝙ embrio p̃us est aĩal q̃z hõ. Et deinde
s̃. aĩam vegetatiuam supuenit alia aĩa q̃ est
sensitiua. ⁊. s̃. illam iteꝝ alia q̃ est intellecti
ua. ⁊ sic essent tres aĩe in hoĩe. Tñ hoc ĩpro
bat Tho.i pte.q.lxxvj. ⁊. cxviij. affirmãs.
Qd̃ cũ gñatio vnius semp sit corruptio alte
rius. necesse ẽ dicere ꝙ tã in hoĩe q̃z in alijs
aĩalibus qñ ꝑfectior forma aduenit fit cor
ruptio p̃oris ita tñ ꝙ seq̃ns forma hz qcqd
habeat p̃ma ⁊ adhuc amplius. Quare cuz
aĩa intellectiua creat̃ ⁊ ĩfundit̃ a deo simul
est sensitiua ⁊ vegetatiua corruptis formis
p̃existẽtibus. Multa essent h̃ loco dicenda
q̃ ne tedio auditores afficiamus silentio p̃
terimus. Oñsum iaz ex dc̃is est. ꝙ qlz aĩaz
creaturã excellentissimaz cognoscere dz eã
qz sp mundaz ⁊ ĩmaculataz seruare. Naz si
tãta diligentia corruptibile corpus guber
nam⁹ q̃zto magis rõnalẽ aĩam omni studio
a qbuscũqz vitijs tueri tenemur. Heu heu
inqt Bernardus. abstergit̃ caliga ⁊ ꝯtẽnit̃
aĩa. Paucissimi qppe repiunt̃ q nõ magis
ꝑ corpe q̃z ꝑ aĩa subeant quoscũqz labores.
¶ De ꝓductõe aĩe rõalis q̃ ñ ab angelis sz
a deo ꝓducta ẽ de nihilo ꝯueniẽt̃ vnita cor
pori orgãico. ⁊ de nouo creata ⁊ ĩfusa. Ca.ij

Secũdũ mysteriũ de aĩa ꝯtẽplãdũ dr̃
ꝓductiõis. In quo adhuc q̃tuor du
bia sunt enucleanda.
Primum vtꝝ aĩa sit ꝓducta ab angelis.
Scd̃z vtꝝ aĩa sit ꝓducta de substantia dei.
Tertium vtꝝ oẽs aĩe fuerunt simul create.
Quartum vtꝝ deus debuit aĩam rõnalem
tali corpori vnire.
¶ Pro p̃mi dubij planiore ĩtelligẽtia. qui
dã arguunt ꝓbantes lz ꝯ v̄itatem. ꝙ aĩa rõ
nalis ꝓducta ẽ ab angelis. Primo qꝛ ma-

ſor ẽ ordo i ſpiritualibus q̃ in corporalib⁹ ſz corpa inferiora ꝓducunt ꝑ corpa ſupiora vt Dionyſius dicit. iiij. ca. de diui. no. ḡ inferiores ſpūs q̃ ſunt aie rōnales ꝓducunt ꝑ ſpūs ſupiores q ſt angeli. Scōo pfectū ẽ qō pōt ſibi ſimile facer. ſz ſpūales ſube ſt multo magis pfecte q̃z corpales. cū ḡ corpa faciant ſibi ſimilia ꝙz ſpēz multo magis angeli poterūt facere aliqd ifra ſe ꝙz ſpēz nature. ſ. aiaz rōnalē. Sz ō iſtos ita loq̃ntes ẽ auctoritas gloſe ſup illo vbo ps. Qui finxit ſigillatim corda eor q̃ ait. Creat de⁹ aias ſingulorū ꝑ ſe de nihilo. Et iō igt Tho. i. pte. q. xcj. q̃ cū aia rōnalis ꝓducaf i eſſe ꝑ creatōez nō pōt ꝓduci niſi a deo. qz ꝙz Aug. i. iij. de tri. nec boni nec mali angeli pñt eſſe creatores alicui⁹ rei. Et rō ſumi pōt ex̄m Tho. vbi. ſ. qz ſoli⁹ pmi agẽtis ẽ agere nullo p̃ſuppoſito cū ſp agēs ſcōz p̃ſupponat aliqd a pmo agẽte. Nō autē agit aliqd ex aliquo p̃ſuppoſito agit trāſmutādo: z tō nullū aliō agēs agit niſi trāſmutādo. ſz ſol⁹ de⁹ agit creādo. Et qz aia rōnalis nō pōt ꝓduci ꝑ trāſmutatōez alicui⁹ materie. iō nō pōt ꝓduci niſi a deo immediate. Ad pmū argu. rñdet Tho. q̃ corpora iō ꝓducunt corpa qz agunt ꝑ trāſmutationē materie. Ad ſcōz vo argu. rñdet lati⁹. i. pte. q. xlij. vbi ait arti. v. in rñſione ad. i. ar. q̃ aliqd pfectū ptícipans aliquaz naturā facit ſibi ſile ñ qdez ꝓducēdo illā naturā abſolute ſz applicādo eaz ad aliqd. Nō. n. hic hō pōt eē cā nature hūane abſolute qz ſic eēt cā ſui ipſi⁹. Sz ẽ cā q̃ natura hūana ſit i hoc hoie generata. Et ſic p̃ſuppōit i ſua actiōe determinataz materiā ꝑ q̃z ẽ b hō. Sz ſic b hō ptícipat hūanā naturā. ita qō cunqz ens creatū ptícipat naturā eſſēdi qz ſol⁹ de⁹ ẽ ſuum eē. Nullū ḡ ens creatū pōt ꝓducere aliqō ens abſolute. niſi in q̃ztū eſſe cauſat in b. Et ſic oportet q̃ p̃intelligat id ꝑ qō aliqd ẽ hoc actiōe q̃ facit ſibi ſile. In ſubſtantia aūt imateriali ñ pōt p̃intelligi aliqd ꝑ qō ſit hoc. Quia ẽ hoc ꝑ ſuaz formā ꝑ quā hz eē. Subſtātia ḡ imaterialis ñ pōt ꝓducere aliaz ſubſtātiaz imaterialē ſibi ſilez q̃ztū ad eⁱ eē. ſz q̃ztū ad aliq̃ pfectiōez ſupadditā. Dicē ſi dicam⁹ q̃ ſupior angel⁹ illuminat iferiorez. vt Dionyſi⁹ dicē. Ex quo apparet q̃ nullū ens creatū pōt creare aliqd niſi p̃ſuppoſito aliquo qō repugnat rōni creatiōis. ¶ Scōuz dubiū ꝓpoſitū fuit vtz aia ſit ꝓducta a deo de ſubſtātia dei. z vt refert Aug⁹ i. vij. ſup geneſim ad lr̃az Et i libris ꝺ Fauſtū. Et i li. de duab⁹ aiab⁹. ¶Priſtilliāiſte. Mat. z gno ſtici heretici tenuerūt aiaz foze ꝺ ſubſtantia dei. Euripides ẽt pbus teſte Tullio i q̃ſtiōi b⁹ tuſculāis dicebat aiaz deū eē. Ipe adhuc Tulli⁹ i pfato li. dixit. Nūq̃⁹ ex diuina mēte ꝓcept⁹ cū nullo alio niſi cū ipo deo cōpari pōt. Seneca ꝺ hoc ſcribēs ad lucillū igt. Nihil ẽ aliud nr̃a rō q̃ pars diuini ſpūs i corp⁹ nr̃m īmerſa. Idē pfeſſus ẽ. Macrobi⁹ ſup ſōniū Scipiōis. Cōtra quos oēs Aui. li. de origine aīe ait. Nō aliē audiēdi ſunt q̃ heretici q aiaz deū eē dñt. Nā ſi ſic eſſet nec i meli⁹ nec in pei⁹ labi poſſz. Et vt ſcribit. Tho. i. pte. q. xci. Dicere aiaz eē de ſubſtātia dei manifeſtā ip̄obabilitatez ꝓtinet. Nā aia hūana q̃nqz ẽ itelligēs in potentia z ſciaz quodāmō a rb⁹ acgrit z hz diuerſas potētias q̃ oia aliena ſt a dei natura q̃ act⁹ pur⁹ z nihil ab alio accipiēs z nullā diuerſitatē hz in ſe. Sz pleriqz dubitāt qz Geneſis ca. ij. ſcribit. Formauit de⁹ hoiez ꝺ limo terre z i ſpirauit i faciē ei⁹ ſpiraculū vite z fact⁹ ẽ hō in aiaz viuētē. Sz ille q̃ ſpirat aliqd a ſe emittit. ḡ aia q̃ hō viuit ẽ aliqd de ſubſtātia dei. Ad hoc rñdet. Tho. q̃ iſpirare ñ ẽ accipiēdū corporaliē. Sz idē ẽ deū iſpirare qō ſpñ facere ñ de ſubſtātia ſua ſed de nihilo. nā z hō corpalit ſpirans ñ emittit aliqd de ſubſtātia ſua ſz de natura eārnea. Iccirco fr̃miter ꝓfitēur vt i ſupioꝛib⁹ dixim⁹. Nō aia ꝓducta ẽ in eē a deo de nihilo. Qua veritate imobiliter pſiſtēte reꝓbaf opinio illoꝛ q̃ dixerūt aiaz foze ignez. Hāc tenuit Democrit⁹ vt ait Ariſto. in. i. de aia. In li. āt de vita z morte Ariſtot. legif Heraclitū ſp affirmaſſe deos oēs ex igne eē. z ex igne vniuerſa ꝓſtare z aiaz fauillā eē ſtillātis cētie. Zeno inſup z Leūcipp⁹ idē pfitebanf ꝙz Tullium i q̃ſtiōib⁹ tuſculanis. Idem affirmabat Iparc⁹ put ſcribit Macrobi⁹ i. i. li. ſup ſōnium Scipiōis. Fuerūt hui⁹ opiniōis ſōnia. Nō aia pñte corp⁹ caleat z recedente frigeſcit. Et forte ſic opinātes ignei erāt z humo

rib⁹ colericis affluētes. Sz qđ referem⁹ ō
alijs q dixerūt q aīa sit aer seu vēt⁹. hoc do
cuit Dyogenes ſz Aristo. in. i. de aīa. Ana
ximanes ilsup ū tñ aīas ſz deos ⁊ quecunqz
alia dicebat ab aere genita. vt cōmemorat
Aug⁹li. viij. de ci. dei. ū ſz ꝑPliniū iuēit ho
rologiū. Alt ⁊ hi aerei sanguineiſqz hūorib⁹
abūdātes credi rōnabiliē pñt. Errauit ad
huc Thales meleſi⁹ q vt scripſit Tulli⁹ i li.
ō natura deox. dixit deū ex aqua cūcta for
masse. ideoqz ⁊ aīaz aqz eē. Cōtra quē ⁊ reli
quos ꝓnoiatos phos extat ſnia Augu. q i li.
de quātitate aīe ait. Nō ex his notis vſita
tiſqz naturis aīa facta ē ꝙs iſtis corꝑeis ſen
sib⁹ tāgim⁹. Nā neqz ex terra neqz ex aq̄ ne
qz ex igne neqz ex aere neqz ex his oīb⁹ neqz
ex aliqb⁹ ꝓiūctis hoc ꝓstare aīaz puto. Qua
re abiectis phox errozib⁹ seq̄mur dicta ca
tholicox tenētes vt scribiē in cōpēdio theo
logie. Nō aīa ē spūalis substantia ⁊ rōnalis
ad viuificādū corꝑ hūanū ō nihilo creata.
Creata ē inqz aīa ꝓfectibilis ⁊ ipfecta ꝙtuz
ad sciaz ⁊ vtutes. ꝓfectiſſima tñ ē ꝙtū ad na
turales potētias. quātitatē hz nō diffusiuā
ſz potestatiuā ⁊ vtualē. Et qz ē simplex nec
augmēti nec detrimēti ē ſuſceptiua. Et nec
in corꝑe maiori maior. nec minori mior re
pit. Est ad imaginē dei facta capax vtutis
vl' vitij. ſuſceptibilis pene vl' ꝑmij arbitrio
libera. potētijs ⁊ habitib⁹ ⁊ affectiōib⁹ de
corata. Caret pōdeꝝ figura ⁊ colore passibi
lis ē ⁊ mutabilis. Eo magis ē quo capax est
eternitatis. Eo recta quo appetēs ē bōita
tis. Eo beata quo particeps ē diuinitatis.
¶ Tertiū dubiū fuit vtz oēs aīe fuerāt siī
create. Et ꝑhi qđā cū ꝑPlatone asserētes q
aīe intellectiue accidat vniri corꝑi ponē
tes eā esse eiusdez ꝓditōis cū subijs spūali
bus q̄ corꝑi nō vniunt. tenuerunt oēs aias
hoīm simul a ꝓncipio cū angelis fuisse crea
tas. Quā opinionē seq̄ns Origenes dixit.
Nō oēs aie fuerī cū angelis create ⁊ ad sug
gestionē dei tenebra⁹ rebellauerūt deo. q̄
re datū ē illis corꝑ⁹ loco carceris vt ibi pu
niant. post separatōez vo ab illo sic purgate
ad celos redeūt. Sz ꝓfecto ex omni pte im
pia est atqz falsiſſima opinio ista. Nā vt in
qt Tho. j. pte. q. cxviij. Si accidētaliē ꝓue
niret anime vniri corꝑi sequeretur q̄ ho
mo q ꝓstituiē ex ista vnione esset ens per ac
cidens. q ēt aīa humana nō sit eiusdē natu
re cū angelis ipse diuersus mod⁹ intelligen
di oñdit. ꝑNō. n. intelligit accipiēdo a sensi
bilibus ⁊ ꝙuertendo se ad fantaſmata. An
gelus vo nō sic. Nā vt scribiē in cōpendio
theologie. Intellectus diuin⁹ cognoscit se
ipsuz. Intellect⁹ angeli cognoscit res ꝑ spe
cies ꝓcreatas. Intellect⁹ vo humanus co
gnoscit ꝑ spēs abstractas a rebus ꝑticulari
bus ꝑ sensuz ꝓs cognitis. Et ꝑcipue in ꝙtu
or differunt ꝑ maxime angelus ⁊ anima.
ꝑPrimo differūt penes esse naturale. qz aīa
est vnibilis corꝑi etiā actu separata. angel⁹
nō. Scōo differūt penes esse logicū. i.
diffinitōez. qz anima rōalis ē. ſz angelus in
tellectualis. Alia. n. apꝑhendit ingrendo ⁊
ꝓferēdo. angelus aūt intuendo. Tertio dif
ferūt penes esse metaphisicū. i. sepatū a ma
teria ⁊ motu. qz angelus nō hz passibilitatē
nisi respectu supioꝝ. Anima vo respectu in
ferioꝝ qz immutaē a sensibilibus. Quarto
differūt penes esse theologicū. qz anima vti
bilis est a bono in malū ⁊ eꝓuerso. angel⁹
vo nō qz manet in eo ad qō se ꝙuertit. siue
bonū siue malū. Insup ꝫ fidē est ⁊ totā scrip
turā sacrā ponere nullā animā debere dam
nari. Quare in hoc acceptāda est ſnia Aug.
q in li. de ecclesiasticis dogmatib⁹ ait. Cre
dendū est ⁊ firmiē tenendū. q anime nō sūt
ab initio create vt Origenes finxit. nec cū
corꝑibus seminanē. vt Luciferiani ⁊ Cirillus ⁊ qdam latinox affirmant. Sed a deo
animā creari simul ⁊ infundi in corꝑe cōpo
sito ⁊ formato. Si vo obijceret q⁹ de⁹ cessa
uit a creatōe rex. qz vt scribiē Gene. ca. ij
Cessauit ab omni ope qō patrarat. ꝓRīdet
Tho. vbi. ſ. q⁹ de⁹ dr cessasse die. vij. nō q
dem ab omni ope. cñ dicaē Joānis. v. ꝑPa
ter me⁹ opaē vsqz mō ⁊ ego opor. Sed ces
sauit a nouis rex generibus ⁊ speciebus cō
dendis. Nā vt idez Tho. ponit. i. parte. q.
lxxiij. ꝑPost opera sex diex a deo multa fa
cta sunt. ⁊ fiūt a deo quottidie. sicut noua in
diuidua in ꝙlibz specie. ⁊ noue spēs q̄ freq̄n
ter appet in animalib⁹ ex putrefactōe gñatis. ⁊ noua miracula ac noue aie. Tñ nihil

ex his factum est nouum quin aliqualiter i opibus sex dierꝫ p̄cesserit aut p̄extiterit. Si ue mãliter sic̄ de costa Ade formauit muli erem siue cãlit̄ sic̄ idiuidua q̄ nūc gñant̄ pre cesserunt in p̄mis indiuiduis suaꝝ specierꝫ. Species ēt noue si q̄ apparent p̄extiterunt i qbusdã actiuis v̄tutibus. sic̄ q̄ aīalia ex pu trefactōe gñata ꝓducant̄ ex v̄tutibus stella ruꝫ ⁊ elementoꝝ q̄s a p̄ncipio acceperūt ēt si noue species taliū aīaliuꝫ ꝓducāt̄. aut q̄ dam p̄cesserunt s̄m similitudinem sic̄ aīe q̄ nūc creāt̄. iō nihil nouū sub sole Ecclesiast. i. ca. Nō de aīabus de nouo creatis intelli gi ēt pōt: eo q̄ aīa Ade in opibus illis sex di eꝝ creata fuit cui oēs alie q̄ ꝓducunt̄ sigilla tim similes st̄. Sꝫ adhuc orit̄ difficultas d̄ aīa p̄mi hoīs an. s. fuerit creata simul cū cor pore vel añ corpus. Et Aug. sup Genesim ad lr̄am vr̄ sentire q̄ creata fuit añ corp⁹ cū angelis. sꝫ hoc nō dic̄ asserēdo. Et in li. d̄ ec clesiasticis dogma. exp̄sse ꝯriū asserit. Sā ct⁹ v̄o Tho. i. pte. q. xcj. dicit. Quod cū aīa vniat̄ corpi vt forma. ⁊ sit naturalit̄ ps hu mane nature esse nō pōt q̄ fuerit añ corpus creata. Nā de⁹ p̄mas res istituit i pfecto sta tu sue nature s̄m q̄ vniuscuiusq; rei spēs ex igebat. Aīa āt cū sit ps humane nature non hꝫ naturalē pfectionem nisi s̄m q̄ est corpi vnita. vñ nō fuissꝫ ꝯueniens aīam sine cor pore creari. ¶ Quartuꝫ dubiuꝫ ꝓpositum fuit vtꝫ deus debuit aīaꝫ tali corpi vnire. Est qdē vt apparet corpus humanū passi bile corruptibile mortale debile satis ⁊ im becille. Supat̄ a corpibus celestibus in im passibilitate in splēdore in decore. A lince in visu. a cane ⁊ vulture in odore. a porco i auditu. a simia in gustu: ⁊ aranea in tactu. a volucribus in agilitate ⁊ huiusmōi. Si aīa nobilissima est creatura cur corpi tā infimo deus illā copulauit? Ad qd̄ rñdet Bonauē. in. ij. di. xvij. Nō hoc ꝯuenienter factum ē quatuor rationibus.

Prima qꝛ sic reqrebat ordo hominis in se.

Secunda qꝛ sic requirebat ordo hominis ad creaturam inferiorem.

Tertia qꝛ sic reqrebat ordo hoīs ad crea turam parem.

Quarta qꝛ sic reqrebat ordo hoīs ad finez.

¶ Primo reqrebat ordo hoīs ad se vt aīa tali corpori vniret̄. Nā hō cōditus fuit vt natus multa cognosceret nō solum cogniti one itellectiua sꝫ ēt sensitiua. iō d̄buit ei da ri corp⁹ multiforme vt diuersa organa di uersitati sensuū deseruirēt ad diuersa obie cta cognoscēda. Qꝛ ēt ꝯditus fuit i v̄tilitate arbitrij vt potēs viuere i iusticia ⁊ mori p culpā. Dari debuit ēt ei corp⁹ qd̄ nō tm̄ eēt abile ad viuēdum sꝫ ēt posset fieri abile ad corrūpenduꝫ siue moriēdum. Jō corp⁹ illd̄ non debuit esse celeste sꝫ elemētare. ¶ Se cūdo reqrebat ordo hoīs ad creaturā iferio rē vt tale corpus sibi daret̄. Qꝛ. n. corpora les nature iferiores fcē sunt vt deseruirent creature rōnali. hinc est q̄ debuit fieri rōna lis creatura talr̄ ꝯposita q̄ obseqū creatura rū inferioꝝ essꝫ ei vtile. Quare ñ d̄buit cor pus hoīs tā ex natura supioꝝ corpoꝝ q̄ ex natura elemētoꝝ ꝯstitui. ¶ Tertio sic req rebat ordo hoīs ad creaturā parem. Sicut .n. facta ē vna creatura rōnalis ꝓpe deū ⁊ i loco sup̄mo. s. celo empirreo. sic debuit fie ri alia rōnalis creatura i loco īfimo. s. i t̄ra. Et iō corp⁹ ei⁹ debuit institui ex natura tali habitatōi ꝯuenienti. ¶ Quarto ordo hoīs ad finē reqrebat vt tale corpus hēret. De bebat qdem hō subici deo p abiectiōez hu militatis vt sic ascēderet vñ angelus ceci derat p elatōez. Jō ei dari debuit corpus in quo puluerē se reputās deo p oīa subiaceret Et si obiceret̄ q̄ pfectioris forme dꝫ eē pfe cti⁹ susceptibile. Sꝫ aīa itellectiua est pfe ctissima aīaꝝ. Cū oīum alioꝝ aīaliū corpa hēant naturalit̄ isita tegumenta puta pilo rū loco vestiū. ⁊ vnguiū loco calciamento rū. habeāt ēt arma naturalit̄ sibi data sic̄ vn gues dētes aut cornua. g̊ vr̄ q̄ aīa itellectiua nō debuerit vniri copi ipfecto tāq̄ talibus auxilijs p̄uato. Ad hoc rñdet Tho. i. pte. q. lxxvj. arti. v. i rñsione ad q̄rtū argu. Nō aīa itellectiua qꝛ ē vl̄iuꝫ ꝯphēsiua hꝫ v̄tutez ad īfinita. Et iō nō potuer̄t sibi det̄minari a na tura det̄minate extimatōes naturales vel ēt det̄minata auxilia vel defēsionū vel te gumētoꝝ sic̄ alijs aīalibus quoꝝ aīe hñt ap p̄hēsionē ⁊ v̄tutē ad aliq̄ pticularia det̄mi nata. sꝫ loco hoꝝ oīum hō naturalit̄ hꝫ rōez

ꝛ manus que sunt organa organoꝝ qꝛ p eas hō pōt sibi ꝓparare instrumēta infinitoꝝ modoꝝ ꝛ ad infinitos effectus. Cūcta g̃ q̃ sunt i hoīe tā ex parte aie q̃ ex pte corpis q̃ ēt ex parte vtriusq; bñ optimeq; disposuit sapiētissimus artifex ille deꝰ. Ob qđ Cicero in li. de legibꝰ dicebat. Aial hoc puidū sagax multiplex. acutū memoria. plenū rōis ꝛ cōsilij quē vocamꝰ hoiez ꝑclara q̃dā ꝓditōe generatū eē a deo ꝓstat. Et Bernardus in sermonibus inqt. ¶Pax ne tibi vī hoc cogita q̃lē te fecit. nēpe ꝑm corpus egregiā creaturā. q̃ aiaz magis imaginē creatoris insignē rōnis ꝓticipē. btitudinis etne capacē. ¶Porro ambo sibi cohērere fecē artificio incōprehēsibili ꝛ sapīa inuestigabili. Nec hoc añ ꝓmeruit q añ nō fuit: nec spes retributōis fuit. nec iō fecit qꝛ bonoꝝ nr̄oꝝ eget.

¶ De aia separata q̃ imortalis ẽ ꝛ ꝓpetua ꝛ de locis ad q̃ aie trāsferunt̄ postq; exeūt ō corporibus. Ca.iij.

Qrtiū mysteriū de aia ꝓtēplādū dicit sepatiōis. ¶Propter trāsgressiōez qdē ꝑmoꝝ parētū mors i oēs filios adā decreto dei iuste deseuit. Quare ꝛ aiaz a corpe suo separi necesse ẽ. Deq̃ in hac pte quatuoꝝ dubia declaremus.

¶Primuz vtꝝ aia a corpe sepata sit imortalis.

Secōz vtꝝ aie sepate trāsferāt ad aliq̃ loca.

Tertium vtrum loca faciant ad delectationem vel penam animabus seperatis.

Quartum vtruz anime exeant de locis ad que transferuntur.

¶Primū dubiū ẽ vtꝝ aia a corpe sepata sit imortal. Mā plerisq; temere affirmare nō erubescūt. Nō aie simul cū corpibꝰ moriāt. In quoꝝ ꝑsona inqt sapiēs Ecclesiastes. iij. ca. Unꝰ iterit ẽ hoiuz ꝛ iumētoꝝ ꝛ eq̃ vtriusq; ꝓditio. Sic morik hō sic ꝛ illa moriunt. Cōtra quos ẽ auctoritas fidei ꝛ oiuz sapiētū doctrina. Apparet āt imortalē aiam atq; icorruptibilē ex tribus.

¶Primo ex generali confessione.

Secundo ex euidenti ratione.

Tertio ex clara exemplatione.

¶Prio apparet q̃ sit imortalis aia ex generali ꝓfessiōe. Jd nāq; ꝓfitēt ꝛ ꝓdicāt pbi. poete. doctoꝛes. imo ꝛ qlibz magno ꝛ excellēti igenio viri. quoꝝ dicta i hoc loco inseramus. Auerrois sup. xj. Metaphisice ita dixit. Aia manet post mortē ꝛ finis ꝓspitatis eius erit si iungat ꝑmo motori. Et Auicenna. v. pte naturaliū. Cū aia liberabit a corpore ꝛ ab accidētibus corpis tūc poterit cō iungi itelligētie agēti. Et tūc iueniet i ea pulchritudinē itelligibilē ꝛ delectatōz phennē ꝛ vocat itelligētiā agētē deū. Galienus li. de spmate. Sic lumē solis qđ ẽ icorruptibile sepat ab aere ꝛ ab oi oculoꝝ ituitu. sic sine sui corruptiōe sepat a corpe aia. ¶Plato q̃z macrobiū i li. saturnaliū. ꝛ Augelliū in li. noctiū aticaꝝ libꝝ scripsit de imortalitate aie quē Tulliꝰ trāstulit i latinū. denoiauitq; illū a phedone quodā socrati ꝛ platoni dilecto. ibi sic ait. ¶Perfectus ꝛ purgatꝰ hinc erit ens habitabit cū deo. Idez in thimeo. Aia est imortalis ꝛ sin q̃ viccrit passiones vel victa fuerit ꝑmiabit vel puniet post hanc vitā. Macrobiꝰ sup sōniū Scipionis. Sic habeto oībus q̃ ꝓfia suauerit. iuenerint. aurerint certū esse in celo dfinitū locū vbi btī euo sēpitno fruāt. Lactātius li. vij. diui institutōz aduersus gētes dic. q̃ qdā consuluit Apollinē mileſiū vtꝝ aia maneat post mortē q rūdit. Aia q̃diu vinculis detinet i corpore corruptibiles passiones sentiēs mortalibus cedit doloribus. Cū vo post humanā solutōez velocissimā post solutū corpus i uenit oio e tra fert. nūq; senescēs. ꝛ manet i etnū. Lucretius vt ibidē Lactātiꝰ refert. dixit. Cedit idē ītro ō tra qō fuit añ i trā. Sz qō missū est ex etheris oris. id rursū celi fulgētia tēpla receptāt. Jteꝝ Lactātius ibi de ferecide. Jmmortales cē aias ferecides disputauit. hec vo ꝓpa est in nra religiōe doctrina. Ergo Dicearcus cū democrito errauit q̃ pire cū corpe ac dissolui argumētatꝰ ẽ. Quintilianꝰ ita retulit. Si qs sciat qs sit finis bonoꝝ. q̃ vā felicitas. nūq; sibi videbitur premitura morte ꝓpire. Et Ouidius li. iij. metamorphoseos. Ultia semp expectāda dies hoi dicitq; btūs. Añ obitū nemo supmaq; funera dz. Salustius in li. de rep. Jngenia ꝛ egregia facioza sic aia imortalis ſt. Ualerius mari. li. ij. ca. j. Asserit morez fuisse gallox mutuare pecūias vt eas recī-

perent apud inferos. Seneca ad lucillum ita scribit. Si trãgle volumus viuere i expedito hũda ẽ aĩa vt siue illã isidie siue egritudines petãt. qd aliud debeo nisi vt exeat exhortari ꝛ cũ oĩb⁹ eã bonis emittere: Vade inq̃ vade fortiter. vade feliciter: nihil dubitãs en rex natura q̃ te generauit expectat. ꝛ loc⁹ iste melior ꝛ tutior. Didim⁹ ad Allerãdꝝ ita logr. Nos nõ sum⁹ hui⁹ mũdi incole sz aduene. nec i orbẽ terraꝝ venim⁹ tanq̃ i eo ꝓsistere libeat. sz trãsire pperam⁹ eni ad patriũ larẽ nullis delictoꝝ põderib⁹ ꝓgrauati. Tulli⁹ i q̃stionib⁹ tusculanis clamat. Nõ ẽ lugẽda mors quã imortalitas cõsegr. Jdẽ i li. de senectute inducit Cathonẽ ꝓferẽtẽ cũ Publio Scipione ꝛ Gaio Lelio. Ego igr pies vios viuere arbitror ꝛ ea gdẽ vita q̃ ẽ sola vita noianda. Maz dũ sum⁹ icluſi in his ꝓpaginib⁹ corpis munere quodã necessitatis ꝛ graui ope pfungimur Est. n. celestis aĩus ex altissimo domicilio depssus ꝛ q̃si õmersus i tetꝝ locũ diuĩe nature eternitatiq̃ ꝛriũ. Sz credo deos imortales spirasse aios i humana corpa vt eẽnt q terra vterenr. qqz celestiũ ordinẽ ꝓtẽplãtes imitarenr eũ vite mõ atqz ꝓstãtia. Nec solũ me rõ ipulit vt ita crederẽ sz nobilitas ẽt sũmoꝝ phoꝝ ꝛ auctoritas: demõstrabũr mihi ꝓterea q̃ Socrates supremo die vite de imortalitate aioꝝ disseruisset. Js q esset oĩuz sapiẽtissim⁹ oraculo apollinis iudicatus. Quid multa fit mihi ꝓsuasi sic sẽtio cũ tanta sit celeritas aioꝝ memoria ꝓteritoꝝ: futuroꝝ ꝓuidẽtia tot artes. tot scie. tot iuẽta nõ posse eã nãz q̃ res ipas ꝓtineat oẽ mortalẽ. ¶ Scõo apparz q aĩa sit imortalis ex euidẽti rõne q̃ multiplex assignari põt.

Prima dicitur cessationis.
Secunda superationis.
Tertia operationis.
Quarta inclinationis.
Quinta perfectionis.
Serta ordinationis.
Septima iustificationis.
Octaua remunerationis.
Nona assimilationis.
Decima resurrectionis.
Undecima orationis.
Duodecima comparationis.

¶ Prima rõ ex q̃ colligĩ q sit imortalis aĩa dr cessatõis. Cessat gdẽ i ea matia cũ sit suba simplex ꝛ nõ sit ꝓposita ex matia ꝛ forma Uñ Aug. i. vij. sup genesim ad lr̃az ait. Nõ aĩa nõ ẽ fcã ex matia corpali nz ex materia spũali. Et h manifestũ ẽ ꝛz Tho. j. pte q. lxv. ꝑcipue ex rõe hũane aĩe iq̃tũ ẽ itellectiua. Mã oẽ qđ recipiť i aliquo recipiť p modũ recipiẽtis. Sic ãt cognoscit vnũqđqz ꝛz q forma ei⁹ ẽ i cognoscẽte. Aĩa ãt itellectiua cognoscit rẽ aliquã i sua natura absoluta puta lapidẽ iq̃tũ ẽ lapis absolute. Est g forma lapidis absolute ꝛz rõnẽ ꝓpaz formalẽ i aĩa itellectiua. Quare ꝛ ipsa aĩa itellectiua ẽ forma absoluta ꝛ nõ cõposita ex materia ꝛ forma Mã si sic eẽt cõposita. forme rex recipenť i ea vt idiuiduales. ꝛ sic nõ cognosceret nisi singulare vt accidit i potẽtiss sensitiuis q̃ recipiũt formas rex i orgão corpali. Matia. n. ẽ ꝑncipiũ idiuiduatõis formaꝝ. Religr g q aĩa itellectiua ꝛ ois intellectualis suba cognoscẽs formas absolute. caret cõpõne materie ꝛ forme. Dis ait corruptio ,pcedit a ꝓditõe materie. licet. n. sit incorruptibilis ꝛ ingenita sm se vt dr. j. ꝑbicoꝝ. tñ est cã corruptõis eo q ipotẽtia ad multas formas nec satisfit appetitui suo p aliquã formã corpoꝝ iferioꝝ. Uñ licz materia ,ppie nõ corrũpar p se nec forma p se sz solũ cõpositũ. tñ corruptõis huiꝰ cã ẽ materia. Cũ igr vt dictũ ẽ aĩa non sit cõposita ex materia ꝛ forma qr tũc nõ diceret aĩa sz aiatũ. g pz q aĩa ẽ incorruptibiis. Et vr in qt Tho. vbi. s. dato q aĩa eẽt composita ex matia ꝛ forma. tñ adhuc oporteret põi eã incorruptibilẽ. nõ. n. inuenit corruptio nisi vbi inuenit ꝛrietas. Generatões nanqz ꝛ corruptões ex ꝛriis in ꝛria sunt. Uñ corpora celestia qr nõ habẽt matiã ꝛrietati subiectã incorruptibilia sunt. Jn aĩa ãt intellectia ñ põt eẽ aliq̃ ꝛrietas. rcipit. n. ꝛz modũ sui eẽ. ea vo q̃ i ipa rcipiũť stabilq̃z ꝛrietate. Mã telligit ignẽ ꝛ aq̃z absq̃z ꝛrietate. Rõe gdẽ ꝛrioꝝ i itellectu ñ sit ꝛrie sz ẽ vna scia ꝛrioꝝ. ipossibile ẽ g q aĩa itellectia sit corrupti bilis. ¶ Scõ arõ q̃ ostẽdit q aĩa sit imortalis dr ſpagationis. Spgat aĩa intellectiua ꝛ

excedit nobilitatem ⁊ dignitatem quozuneũqz corpoꝝ tã elemẽtariũ q̃z celestiũ. qõ ꝑbaꝫ ex dictis oiuz sapiẽtũ. Ingt Aug. in li. de libero arbi. Dis aia oi corpore ẽ nobilioꝛ seu melioꝛ. Et idẽ li. octuagintatriũ questionũ. Dis aia melioꝛ ẽ omni corpe. ⁊ idez in li. de duabus aiabus. Alia luce ista quaz homines venerant melioꝛ est qñ qdem illa intelligit mẽte. hec sensu corporis innotescit. Et idez. viij. de ci. dei. ca. xv. Omni corpoꝛi ꝓferunt anime. Et in li. solilogoruz. Quicqd celi ambitu ⁊tinet inferiusꝫ ab anima hũana ẽ. ⁊ Crisosto. i li. de lapsu mũdi. Quãto ait celuz terra pulchꝛiꝰ tanto aie pulchꝛitudo oẽm formã q̃uis pulcherrimi corporis supat. Ad idẽ ẽ glosa ca. cum sit ò etate ⁊ qua. ordi. Et. xij. q. j. ca. ꝑcipimus. Et ꝓfirmat. xxiij. q. iij. ca. si habes. Et de peni. ⁊ re. ca. cũ infirmitas. Et. C. de sacro sanc. ec. l. sancimus. Et Aristo. in ꝓncipio li. de anima docet q̃lit sciẽtia de anima q̃z uz a ad bonitatez ⁊ honoꝛabilitatez est ꝓponenda alijs scientijs naturalibus q̃ sunt de numero bonoꝝ honoꝛabiliũ ꝓpter nobilitatẽ subiecti qõ ẽ anima intellectiua. Itez in. j. de anima ait. Anima ãt aliqd meliꝰ eẽ ⁊ antiqus. i. nobilius impossibile ẽ. Impossibiliꝰ ãt adhuc intellectu. s. eẽ aliqd nobilius. rõnabilissimuz. n. eẽ hz nobilissimum ꝗz natura. Ex his arguit sic. Omne q non subijcit motui celi est incoꝛruptibile. Maz motus celi est cã generatõis ⁊ coꝛruptõis ꝗz anima nõ subijcit motui celi. nã nullum miꝰ nobile põt agere in maiꝰ nobile nec illud destruere. Sic itaqz cũ anima rõalis q̃. ẽ spũs nobilioꝛ sit celo qõ ẽ coꝛpꝰ nõ subijci eẽ celo. Insup hoc demõstrari põt. Ar tãto creatura est nobilioꝛ q̃to magis appꝛopinq̃t deo. vñ creature q̃ st tñ ⁊ solũ hñt eẽ sũt in infimo gradu nobilitatis. Creature que hñt eẽ ⁊ viuere sunt illis nobiliozes. Multo digniozes vo sunt creature q̃ hñt eẽ viuere ⁊ sentire. Quibꝰ omnibꝰ ꝓponunt creature q̃ hñt discernere ⁊ intelligere. Cũ g̃ celi habeant tñ eẽ. segr q̃ in cõparabiliter illis sit excellentioꝛ aia. Põt adhuc aia inclinatões corpis ex influẽt ijs corpoꝝ celestiũ repmere ⁊ refrenare. Quare euz nec a celo causetur nec illi subijsciatur erit ꝑ conseq̃ns incoꝛruptibilis. ¶ Tertia rõ ondens aiam eẽ immortalez dr opatõis. Quiusꝫ nãqz subẽ coꝛruptibilis opatio sua duratõe debilitaꝫ ⁊ deficit vsqz ad vltimũ defectuz q̃ est coꝛruptio vel moꝛs. Sz opatio anime sua duratõe inualescit ⁊ ꝓficit qz vt scribit Job. xij. ca. In antiqs est sapiẽtia ⁊ in multo tpe ꝓdentia. nõ apparet q̃ aia sit imortalis ⁊ incoꝛruptibilis. ¶ Quarta rõ q̃. ꝓbatur q̃ aia sit immortalis dr iclinatõis. Oẽs gdez hoies naturaliꝫ inclinant ad desiderandã vitã ꝑpetuã ⁊ beatitudinẽ. ꝗz impossibile est appetitũ naturalẽ eẽ frustra ex. ij. methaphi. vbi dicit Aristo. desideriũ naturale nõ est frustra. Et in li. de celo ⁊ mundo. Natura nõ facit aliqõ fcñ vanũ. Jgit necesse ẽ ponere aiam imortalem. Hec est rõ Tho. i. ij. cõ gẽtiles ca. lxxviij. Et ĩ. j. ꝑte q. lxxv. ¶ Quinta rõ dr pfectõis. Ad pfectionẽ nãqz vniuersi regit diuersus gradꝰ creaturaꝝ. Unde Grego. in. iiij. dialogoꝝ. dicit Tres vitales spũs creauit oipotens deus Unũ q carne tegit ⁊ cum carne moꝛit. hic est iumentoꝝ ⁊ aialiuz irrõnaliũ. Aliud q carne nõ tegit nec cũ carne moꝛit. hic ẽ ãgeloꝝ. Et tertiuz q carne moꝛit. hic est hoiuz rõe ꝓdictoꝝ. Apparet g̃ q ad pfectõez vniuersi ponẽda est aia immortalis. ¶ Sexta rõ dr ordinatõis ⁊ hoc refert ad diuinaz sapientiam. Sapientis nãqz est ordinare bona ad bonum ⁊ optima ad optimum finez Si ergo deus omnia ordinauit ad hominem videtur q̃ homo post deum sit omnium creaturaꝝ finis. finis autem nobilioꝛ est principio. Cum ergo mundus sit perpetuus quantum ad substantiam vt patet de elementis ⁊ coꝛporibus celestibus: ergo ⁊ anima erit perpetua. Hanc rationem Lactantius tangit li. vij. diui. insti. vbi ait Si hoiz cã factꝰ ẽ mũdꝰ ⁊ ita factꝰ ẽ vt cẽt eẽ nus: scilicet quantum ad substantiam: cur ipsi quoꝝ causa factus est non sunt sempiterni. At nõnulli deo nostro ingratissimi negare non confunduntur ad hominum vtilitatez cuncta que in celo ⁊ que in terra sunt eẽ ordinata. Qui audire debent illud qõ scribitur Deuterono. iiij. ca. Solẽ ⁊ lu-

nam ⁊ oīa astra celi creauit dominus deus in ministeriuz cūctis gētibus. Et Dauid loq̄ns ad deuz cuz admiratōe dicebat. Quid ē hō q̄ memor es eius: aut filius hois q̄m visitas eū. Minuisti cū paulominus ab angelis gloria ⁊ honore coronasti euz ⁊ pstituisti euz sup opa manuū tuaz. Oia subiecisti sub pedibus eius. oues ⁊ boues vniuersas insup ⁊ pecora cāpi. Volucres celi ⁊ pisces maris. Et ō hoc Aug. adhuc ita logf. Oia dñe sub pedibus hois subiecisti vt solus homo sup oīa tua tuus essz totus. Exterioza nāq̄ p corpe cūcta creasti. Ipm vo p aīa aiam pro te vt tibi soli vacaret te soluz amaret ⁊ posideret ad solatiuz. Lactāti⁹ ât li. vij. diui. isti. pus elegant suadet munduz sine cā fcm nō esse. demuz ⁊ pp hoiem a deo pditum pfitef. Jngt ergo sic. Cū mundus oēsq̄ partes eius vt videmus mirabilis rō gubernet: cuz celi tēpatio ⁊ eqlis in ipsa veritate cursus astroz luminūq̄ celestiuz: tēpoz cōstās ac mira descriptio: terraz varia fecunditas: plana cāpoz munimēta. ⁊ aggeries mōtiuz: viriditas vbertasq̄ siluaz fontiuz saluberrima eruptio. Fluminuz oportuna inundatio. Maris opulenta ⁊ copiosa infusio: vētoz diuersa ⁊ vtilis aspiratio. tra ceteraq̄ oīa rōne summa pstent. Quis tā cecus est vt existimet sine cā esse fcā in gbus mira dispositio puidentissime rōis elucet. Deiñ segf Lactantius insinuās q̄ nō nisi pp hoiez cuncta sint facta ⁊ ait. Quis est. n. tā inept⁹ vel tam ociosus vt aggrediaf aliqd facere frustra ex quo nullā vtilitatē nullū comodū speret. q domū edificat nō iō edificat vt tātummō domus sit sz vt i ea possit habitari Qui nauez fabricat nō iō insumit opam vt tm̄ nauis appareat sz vt ea nauigef. Jtez q vas aliqō instituit ac formar nō ppterea id facit vt tm̄ fecisse videaf sz vt vas illud effectū capiat aliqd necessariuz. Similiť cetera q̄cunq̄ fiunt nō vtiq̄ in supuacuuz sed ad vsus aliquos vtiles laborant. Mund⁹ q̄ a deo factus ē nō vtiq̄ pp ipm mundum. Neq̄. n. aut caloze solis aut lune aut aspiratōe ventoz aut humoze imbriuz aut alimonia frugū cuz sensu careat indiget. Sz ne illud qdez dici pōt q̄ deus pp seipsuz fcē mūdum. qm̄ pōt esse sine mundo sicut fuit antea. Et his oībus q̄ in eo st q̄q̄ generāf deo nō vtif. Apparet q̄ aiantiuz cā munduz ē pstructuz. qm̄ reb⁹ his gbus cōstat aiantes fruunf. Rursus ceteras aiantes hois cā ē factas ex eo claz est q̄ hoi seruiunt ⁊ tutele atq̄ vsib⁹ ei⁹ date st qm̄ siue trene st aq̄tiles nō sētiūt mūdi rōnē sic hō. hec Lactāti⁹. Ut ât breuius hāc ptez decurramus. Hugo i li. d arra spōse sic ad hoiez dicit. Respice vniuersum munduz istuz ⁊ pside ra si aliqd i eo sit qō tibi nō seruiat. ois natura ad hūc finē dirigit cursuz suuz vt obsequijs tuis famulet tuisq̄ necessitatibus fm affluentiaz indeficientez occurrat. hoc celuz hoc tra hoc mare hoc aer cū his q̄ sunt i eis vniuersis exple re nō cessāt. hec Hugo. Res ē pfecto ab oibus pōderāda q̄ pissimus oim p̄ deus tot innumeris bñficijs tot amplissimis muneribus tot abūdātissimis gratijs voluerit aiaz rōnalē dotare. Ipsi corp⁹ organicuz mirabili opificio extructuz cum sensib⁹ copulauit. Ipsi celos ⁊ sidera firmamenti elementaq̄ oīa ⁊ ex illis cōposita seruire iussit. Ipsi angelos ad custodiā deputauit. Ipsi leges ⁊ p̄cepta bñ viuendi instituit. Et cuz nec sic suuz creatorē agnoscerer: misit vnigenituz filiuz suuz q̄ viaz vitatis illā doceret q̄ errante ad semitā vite pduceret: q̄ deniq̄ illā sanguine suo p̄cioso redimeret. Quis igif tam egregiā tā isignez taz p̄clarā tāq̄ deo charissimā creaturā ad imaginē ⁊ suā similitudinē formatā morituram audeat affirmare. Aperi oculos tuos o aīa tāto decore redimita. O aīa tanta diligentia a tuo creatore custodita. O aīa tāto labore a iesu filio dei ⁊ vginis q̄sita: tanto dolore recupata: tanto deniq̄ p̄cio redēpta ⁊ pside ra in teipsa sapientiaz dei q̄ nō ab re circa te tāta dignatus est opari. ¶ Septima rō q̄ oñdimus q̄ aīa sit immortalis dī institicatōis. Clamāt oēs sci iustissimuz esse deuz siē pz in sermone ō iusticia dei in q̄dragesimali nro. Et vbi eēt iusticia dei si aīa cuz corpe moreref. q̄nquidez tot mala in pūti remanent impunita. Sz pfecto nō sine pena transibunt impij q̄ in suis malis ⁊ inigtatib⁹ pseuant qz in futura vita equissimus ille deus reddet vni-

cuiqꝫ ſm opa ſua: vt latius diximus in pre
tacto ſermone. Nō glorienť pcōres in ma
litia ſua: qm̄ de illis ingt in p̄s. vij. Dauid
ꝯſūmeť negtia pcōꝝ. Et p̄s. xxxj. Multa fla
gella pcōris. Et ſapiēs ꝓuerbio. v. ca. Ini
gtates ſue capient impiuꝫ. Naꝫ ⁊ Seneca
in tragedijs hoc ipſum ꝓfiteť. Ingt āt ſic.
Qd̄ qſqꝫ fecit patiť auctoreꝫ ſcelus repetit.
Et Plato in fedrone dixit. Eſt in reuera d̄
functoꝝ aīas extare: ⁊ bonis melius eē ma
lis āt deťius. ¶ Octaua rō q̄ deduciť imor
talitas aīe dr̄ remuneratiōis. Hoc ſpectat
ad clementiaꝫ ⁊ benignitatē dei. q ſicut nul
lū maluꝫ ipunituꝫ: ita nec vlluꝫ bonū irre
muneratuꝫ relingt. Hoc āt eſſet ſi aīa piret
cuꝫ corpe qm̄ amici ſui q corpa coꝝ ⁊ volū
tarijs caſtigatōibus ⁊ illatis paſſiōibus ob
tulerunt nullaꝫ iñ reportaſſent mercedem.
Intueamur qd apoſtoli: qd ꝯfeſſores: qd v̄
gines qd ⁊ martyres egerint ꝑ dei amore.
⁊ iñ ꝯcludamus ꝙ ſi mortua foret illoꝝ aīa
dei manus vacua eſſꝫ a munere liberalita
tis. Errauerunt in ſolitudinibus illi in ſpe
luncis: in cauernis: in ſciſſuris petraꝝ ⁊ mō
tiuꝫ affligentes carnem vigilijs: ieiunijs:
genuflexionibus: verberibus ⁊ diſciplinis
Alij ludibria ⁊ vincula expti ſunt. Alij lapi
dati ſť. Alij capite ceſi. Alij flāmis aduſti.
Alij ſagittis vulnerati. Alij in mare ⁊ flu
minibus demerſi. Alij exqſitiſſimis crucia
tibus necati vt deo gloriā ⁊ honoreꝫ impē
derent. Nūqd ſine retributōe laborauerūt
incaſſū? O pietas dei bñdicti. O charitas
p̄ris eterni. Ipſe vtiqꝫ diligentibus ſe bōa
inuaſibilia p̄parauit q̄ oculus nō vidit ⁊ au
ris nō audiuit. Et ꝓpťea ſaluator nr̄ Mat.
v. ca. ſuos diſcipulos ꝯfortabat dicēs. Bti
eſtis cū maledixerint vobis hoies ⁊ pſecu
ti vos fuerīt ⁊ dixerint oē maluꝫ aduerſus
vos mentientes ꝑꝑ me. gaudete ⁊ exultate
qm̄ merces vr̄a copioſa eſt in ceſis. ¶ No
na rō dr̄ aſſimilatōis de q̄ ſic dic̄ Aug. in li.
de ſpiritu ⁊ aīa. Immortalis ē aīa: ne a ſui
creatoris ſilitudīe diſcrepar̄ videať. Nō. n.
poterat eē imago ⁊ ſilitudo dei ſi vllo mor
tis termino clauderet. ¶ Decima rō dr̄ re
ſurrectōis. Eſt articulus fidei ꝙ mortui re
ſurgent. Et de hoc diffuſe ſcripſi i q̄dragefi
mali in ſermone de reſurrectione genera
li. Quia itaqꝫ erit reſurrectio q̄ fiet ꝑ vnio
neꝫ aīaꝝ ad ſua ꝓpria corpa v̄tute diuina.
Et qꝛ xp̄us ſurrexit a mortuis. Et alij poſt
mortez miraculoſe redierunt ad vitaꝫ ne
ceſſe habemus ꝯfiteri ꝙ aīa ſit imortalis.
¶ Undecima rō dr̄ orōis. Orat eccleſia ꝑ
defunctis ⁊ ſuffragia facit ꝑ aīabus in pur
gatorio penale debituꝫ exoluentibus. Igiť
aīa eſt imortalis. ¶ Duodecima rō dr̄ cō
paratōis. Cōparando qppe aīam q̄ eſt vlti
ma forma ad p̄maꝫ materiā ponenda ē aīa
incorruptibilis. Nā ſic eſſe intelligibile eſt
ꝑmanentius q̄ꝫ eſſe ſenſibile. Sic ⁊ recipi
ens eſſe intelligibile eſt ꝑmanentius q̄ꝫ re
cipiens eſſe ſenſibile. Sꝫ recipiens eſſe ſē
ſibile ē incoruptibile ſꝫ ſuaꝫ ſubaꝫ. ſ. maťia
p̄ma. ḡ multo fortius intellect⁹ poſſibilis q
eſt receptiuus formaꝝ ītelligibiliū. ¶ Ter
tio apparet ꝙ ſit imortalis aīa ex clara exē
platōe. Sūt tria exempla lucidiſſima q̄ oñ
dunt aīam eſſe īmortaleꝫ in qbus tanq̄ꝫ in
ſplendidiſſimo ſpeculo qlibet tante rei v̄i
tateꝫ inſpicere pōt.

Primum exemplum dr̄ tollerationis.
Secundum apparitionis.
Tertium exauditionis.

¶ Primuꝫ exempluꝫ dr̄ tolleratōis. vt. n.
ſcribit Cicero in qōnibus tuſculanis. Ne
mo vnq̄ꝫ ſine magna ſpe imortalitatis ſe ꝑ
p̄ria offerret ad mortē. De martyribus cla
rū eſt ꝙ mortez nō timuerunt quam vitare
potuiſſent ſi xp̄m relinq̄re voluiſſent. Sed
ad ph̄os veniamus. Recitat Augu. li. j. de
ci. dei. ca. xxij. Qd̄ qdā ph̄s Theobrot⁹ noie
lecto Platonis libro de īmortalitate aīaꝝ.
de muro ſe p̄cipiteꝫ dedit. itaqꝫ īterfecit ſe
metipſuꝫ. Et Lactātius li. iij. diui. inſti. ait
Multi ex his q eternas eſſe aīas ſuſpicati
ſť tanq̄ꝫ in celuꝫ migraturi ſibiipſis manus
intulerunt vt Cleantes vt Criſipp⁹ vt Em
pedocles ⁊ Zeno. Et ex romanis Catho q
fuit in omni vita ſua ſocratice vanitatis
imitator. ⁊ qꝛ de cathone fit mentio. Sciē
dum ꝙ multi fuerunt ſic noīati. Nā fuit q
daꝫ catho cenſorin⁹ de quo fit mentio in li.
de amicitia. ⁊ in qōnibus tuſculanis a Ci
cerone. Et a Plinio in libro de viris illu

stribus. Et a Ualerio in rubrica de studio ⁊ industria. Hic fuit eloq̄ntissimus lr̄is grecis ⁊ latinis eruditus multaq̄ fec̄ magnifica ꝑ repu. ⁊ ꝯsulendo ⁊ p̄liādo. Qui vt scribit̄ in speculo gestoꝝ mūdi tedio duplicis q̄rtane affectus vt beatiore vita frueret̄ se metipsuz int̄fecit. Fuit ⁊ alius Catho filius supradicti vir bellicosus. q vt scribit Frontinus cū in bello ꝯ macedonie regē pugnaret equo ꝑ lapsus cū se recollegisset aīaduerterit gladiū cecidisse e vagina quē fortiter recupauit ⁊ vulneratis hostib⁹ ad suos redijt. Qd̄ exēpluz adeo romanos aīauit ad prelium ⁊ macedones terruit: vt ipsi macedones vincerentur. Fuit alius marchus chato filius supradicti ⁊ nepos censorini qui consul in affrica diem clausit extremū. Catho āt vticēsis q ⁊ portius fuit fili⁹ p̄cedentis marci cathonis q vticensis dr̄ eo q ī vtica libie ciuitate se occidit. cā v̄o fuit vt non snbijceret̄ cesari. qm̄ ipse pōpeianas partes secutus fuerat. Nā vt ait Tullius ī. j. de officijs. Mors turpitudini ac s̄uituti anteponēda ē. Ex hoc arguūt qdam ꝓbantes q aīa sit īmortalis ex auctoritate Aristo. in. iij. ethicoꝝ: q ait. q fortis dz se exponere morti ꝑ salute p̄rie. ⁊ hoc s̄m iudicium naturalis rōis. Sz nisi aīa essz incorruptibilis nō deberet hoc appetere. qꝛ non esset simpliciter nō cadit sub appetitu. Sz ꝯ hoc nō nulli obijciunt dicentes q etiaz si aīa moreret̄ cū corpe adhuc velle sustinere mortē ꝑ liberatōe p̄rie ⁊ ꝑ repu. esset s̄z iudiciuz rectū rōis. Nam melior est modic⁹ actus v̄tutis intēsus q̄ vita vitiosa vel cū actu remisso ꝑ magnū tp̄s ergo fortis dz se exponere ꝑ bono virtutis. Et qꝛ ipse ē ꝑs cōitatis cuius bonū cōe naturaliter est magis diligēdū q̄ bonum p̄uatum. Et ista videt̄ fuisse opinio Scoti quā improbat Lādulfus ī suo. iiij. di. xliij. Quia sicut lex ⁊ rō naturalis p̄ualet omni legi ⁊ rōni maxime create. Ita bonū entitatis naturalis preualet omni bono cuiuscūq̄ v̄tutis. vñ lōge videt̄ q sit eligibilius habere eē ꝑpetualiter ⁊ nō virtuosū eē moraliter non dico vicio sum esse sed non virtuosuz quam habere esse mortale ad modicum tp̄s ⁊ postea habere perpetuū nō esse. Similiter puto eligibilius habere ꝑpetuā entitatē incorruptibilem sine gloria p̄rie q̄ habere gloriosum esse ꝑ vnum diez ⁊ postea ꝑpetuo anihilari ⁊ tñ maius est bonuz p̄rie q̄ bonū v̄tutis. h̄ Landulfus. Ricardus ēt de media villa ī iij. di. xxxiij. ita scribit. Si aīa moreret̄ cuz corpe vt falso qdam sunt opinati. hō nō deberet velle sustinere mortē ꝑ liberatōe patrie. Primo qꝛ s̄m Augu. ī. j. de libe. arbi. Quisq̄s recte aliqd eligit appetēdum necesse ē vt melior fiat cū ad id ꝑuenerit qd̄ elegit. Melior aūt esse nō posset q non essz Sz si aīa moreret̄ cum corpe hō ꝑ mortez totaliter desineret esse excepta materia p̄ma. Ergo moriendo voluntarie ꝑ liberatione patrie melior nō esset. ⁊ sic nō essz electio recta. Scd̄o nō dz hō voluntarie intermittere actum virtutis alicuius nisi vt liberius vacet exercitio maioris virtutis. Sz multo magis esset ꝯ rōnez rectaz eligere illud ad qd̄ sequeret̄ ꝑpetua impossibilitas operādi s̄m quācunq̄ virtutem. q̄ ad tp̄s intermittere actus vnius virtutis non ꝑꝑ exercitium alterius v̄tutis. Sed si aīa moreret̄ cum corpore hō eligēdo mori. eligeret illud ad qd̄ sequeret̄ q amplius in ꝑpetuum s̄m v̄tutē opari nō posset. Ista causa exercitij dicta sunt ⁊ vt silentium imponat̄ his q dicunt nō esse sufficiēs immortalitatis argumētum. q illi de q̄bus mentionē fecim⁹ supius ⁊ reliq q p̄riam dilexerūt īmo ⁊ martyres q xp̄m ꝯfessi sūt mortē nō horruerūt. ¶ Scd̄m exempluz in quo lucz aīe immortalitas dr̄ apparitōis. de apparitōe aīaꝝ diximus in sermone de trāsfiguratōe iesu xp̄i b̄ndicti. iō tm̄ id nunc asserimus q volente deo ad ꝯsolatōez viuoꝝ sepius aīe separate diuersimode apparuerūt In legēda sancte Lucie scribit̄ q orante ipsa cū matre iuxta sepulchꝝ sancte Agathe. Luciā somn⁹ arripuit viditq̄ agatham in medio angeloꝝ gēmis ornataz stantem ⁊ dicentem sibi. Soror mea Lucia qd a me petis qd̄ ipsa poteris p̄stare ꝯtinuo matri tue. Nam ecce ꝑ fidem tuam sanata ē. Euigilās Lucia ita inuenit. Nam passa fuerat ei⁹ mr̄ annis mltis fluxū sanguinis. Hieronym⁹ in vita Pauli p̄mi heremite narrat q̄liter Antoni⁹ lōge posit⁹ a cella Pauli vi

dit angelos aīam eius deferentes q̄ mox
curren⁹ s inuenit corpus ꝑauli fleris geni
bus in modū oratis erectum ita vt ipm vi
nere ertimaret. Dz cū ipsū mortuū didicis
set dixit. O scā aia q̄ gerebas i vita i mor
te mōstrasti. Cum aūt non haberet vñ se
pulturaz faceret venerunt duo leones ⁊ fo
ueam parauerūt: se pultoq̄ eo redierūt ad
siluā. Ambro⁹ refert de btā Agnete q̄ ei⁹
pacto martyrio cū parētes eius octaua die
iurta tumulū vigilarēt viderūt choz vir
ginū vestibus fulgētibus radiātē int̄ q̄s vi
derūt btāz Agnetē simili veste fulgentē ⁊ a
dextris ei⁹ agnū cādidiorē nive stātē: qbus
illa ait. Uidete ne me q̄si mortuā lugeatis:
sz ꝓgaudete mecū ⁊ ꝓgratulamini. q̄z cum
his oībus lucidas sedes accepi. ꝓpter
quā visionē ecclesia celebrat festū Agnetis
scō. Cōstātia aūt vgo filia ꝓstāntini lepza
grauissima laborās cū hāc visionē audisset
tumulū eius adijt: ⁊ ibi dū oīoni insisteret:
obdormiuit. viditq̄ beatā Agnetē sibi di
cētem. si in xpm credideris ꝓtinuo libera
beris. ad quā vocē euigilās pfecte se sana
tā inuenit. q̄ baptismum recipiēs sup corp⁹
btē Agnetis basilicam fecit ⁊ ibi i vginita
te pmāsit. In vita sanctaz Rufine ⁊ secūde
ponit̄ q̄liter apparuerunt cuidaz matrone
noie plātille he due sorores fuerūt vgines
romane: parētib⁹ clarissimis genite. Al ste
rio. s. ⁊ aurelia q̄ nupserūt armētario ⁊ ve
rino: q̄ accusauerūt eas q̄ xpiane essent tpe
Ualeriani impatoris ⁊ capte ac tradite do
nato pfecto post multa vba iussit rufinā p⁹
cedi. qō videś soz⁹ clamare cepit ad iudi
cē. Quid est q̄ sorozē meā glorificas ⁊ me i
honoraſ. Tādē post multa vtriq̄ illata tor
menta ducte fuerūt in siluā in via cornelia
ab vrbe roma miliario decimo in fundo q̄
vocat buxeco: ibiq̄ ruffina capite trūcat.
Secūa pcutit ⁊ eaz corpora feris vorāda li
quunt. Deniq̄ ꝓplātilla matrona in cui⁹ p
dio hoc factū est vidit eas i vsu sedētes gē
matas i thalamo ⁊ dicētes sibi: ꝓplātilla d̄
sine a flagicijs ydoloz ⁊ crede i xpm ⁊ veni
in ꝑdiuum tuū ⁊ corpa nra sepeli qō illa fecit
Brego. i. ij. dialogoz libro affirmat de scō
Būdicto q̄ dū moraret apō mōtē cassinū;
nocte q̄dā dū p fenestram cellule ꝓspiceret
⁊ oraret vidit fusā lucē desup cūctas noctis
tenebras effugasse. Subito aūt tot⁹ mūd⁹
velud sub vno solis radio collect⁹ añ ocu
los ei⁹ adduct⁹ ē. ibiq̄ aiaz germani eī ca
puani ad celū deferri vidēs. Lōpit ât post
ea q̄ illa hora migrassz a corpe. De scis ger
uasio ⁊ pthasio gemis frib⁹ q̄ martyrio co
ronati fuerūt i ciuitate Mediolani scribit
Ambro⁹ i sermone q̄ legit i officio matu
tinali festiuitatis eoz: q̄liter cuz eoz corpa
trecētis annis ⁊ vltra latuissent ab eo repe
ta sunt mō q̄ segt. Quodā nāq̄ q̄dragesima
li tpe ipsi i oīoe posito: nec apte vigilāti nec
itegre dormiēti apparuerūt duo pulcherri
mi iuuenes vestib⁹ cādidissimis. i. colobio
⁊ pallio iduti caligulis calciati secū manib⁹
extēsis orātes: q̄ visiōe elapsa rogauit dñz
vt eū ludificari nō sineret. si vo aliqd visio
illa expeteret boni itez appareret. Simili
mō canēte gallo orātes secū iuuenes appa
ruerūt. Tertia vo nocte nō dormiēti sz stu
pēti cū tertia sibi apparuerūt ꝑsona q̄ simi
lis ꝓpaulo aplo videbat fm q̄ i pictura ꝓs
pexerat illisq̄ tacētib⁹ apostol⁹ sibi dixit.
Isti sūt q̄ nihil terrenū desiderātes monita
mea sunt secuti: quoz corpa i eo repies lo
co i quo stas duodeciz pedū altitudīe terre
cooptā archā repies: ⁊ ad caput eoz libellū
i quo ort⁹ eoz ꝓtinet ⁊ finis. Ita. n. sepelie
rat illa corpa philipp⁹ qdā xpian⁹. Lōuoca
tis q̄ vicinis coepīs: ipse Ambro⁹ ꝓz ter
re fossoz accessit. Et omnia, put direrat sibi
ꝓpaulus in illa visione inuenit. Lorpa vo
ita sunt repta ac si ipsa hora ibidez fuissent
posita. Insup ⁊ odoz mirabilis iñ flagrabat
multaq̄z ibi miracula illoz meritis cozusca
rūt. Et vt ingt Aug⁹ li. xxij. de ci. dei. In
illis diebus ipso pōte ⁊ ipatore ac multitu
dine gētiū: cecus qdam ad corpora marty
rū gerualij ⁊ pthasij lumen recepit. In hac
inuentione pax inter longobardos ⁊ roma
num imperium reformata fuit. Ideo Bre
gorius papa in introitu misse cantarii insti
tuit. Loquetur dominus pacem in plebez
suam. De pīe vo beato frācisco narrat do
minus Bonauētura q̄ hora trāsit ꝑ ei⁹ mi
nister fratz tūc tpis in terra laboris Augu-

sti. noīe in extremis laborās cū iā diu pdi-
disset loq̄lā audiētibus q̄ astabāt subito cla
mauit ⁊ dixit. Expecta me pī expecta ecce
iā venio tecū. Querētibus ātē fribus ⁊ mirā
tibus cui sic loqueret. btūs Frāciscū eūtez i
celū se videre asseruit. Statiq̄z b dēo ⁊ ipe
feliciter regeuit. Eadē hora epo assisinati q
ad oratoriū michaelis archāgeli p̄ deuotiōe
accesserat i mōte gargano btūs Frācis. iocū
dus appens mūdū se dixit relinq̄re ⁊ ad ce
lū cū exultatōe trāsire. Mane surgēs epūs so
cijs narrauit q̄ vidit. Et assisiū rediēs cū p
gnissz sollicite certitudinaliē cōpit. q̄ ea ho
ra q̄ sibi p visionē innotuit btūs pī ex hac vi
ta migrauit. Inueniūt ⁊ alie huiusmodi ap
paritōes q̄s lōgū essz enarrare. Ex q̄bus co
gimur indubitāter tenere q̄ aia sit immor
talis. ¶ Tertiū exēplū dī exauditōis. Quis
nā nō videat ⁊ p̄ expientiā ꝓbēdat quot
⁊ viri ⁊ mulieres q̄ in suis necessitatib⁹ scō
rū ⁊ sanctaꝝ p̄cipue vginis immaculate ma
tris dei iplorāt p̄ociniū: exaudiant. Tacea
mus miracula q̄ sup hoc indies in ecclesia
claresc̄t. Oculos tñ cordis ⁊ corpis ꝓuer
tamus ad sacra templa q̄ i dei ⁊ celoꝝ regi
ne aliorūq̄z bonore p orbez ꝓstructa sūt. Cur
nō miremur in tātaꝝ imaginū aliaꝝq̄z rez
aspectu in q̄bus indicāt q̄ hoies in tribula
tōibus positi intuenientibus sanctis libera
ti fuerūt. Sūt in italia ecclesie deuotissime
vginis noīe dedicate. Sca Maria de mar
tyrib⁹ apud melfictū in Apulia. Sca Ma
ria de casaliapud Brundusium. Sca Ma
ria de angelis apud Assisium. Sācta Ma
ria de lozeto apud Rachanetuz. Sca Ma
ria annúciata florētie. Et alie sic vulgo no
mīate. in q̄bus cernunt in imagib⁹ cereis ⁊
argēteis alijsq̄z reb⁹ oblatis bñficia suscep
ta ab illis q̄ se vgini ꝓmendarūt. Quid rōes
q̄rimus: Quid pbor̄ snias exgrim⁹? cū ipsi
effugere nō valeamus tā varia tāq̄z lucidis
sima imortalitatis aiaꝝ exēpla. ¶ Scōm
dubiū p̄ncipale fuit vtꝝ aie separate trāsse
rant ad aliq̄ loca. Et circa hoc triplex inue
nit opinio falsa quorūdā. Pria eoꝝ q̄ dixe
rūt aias trāsire ō corpe i corp⁹: ita q̄ cū sepat
ab vno vnit alti ⁊ postea alti vsq̄z ad corpa
bestiaꝝ. Et b opio ascribit ipsi Platōi. de
quo ita scripsit Au. li. x. ō ci. dī. c. iij. Plato
nē aias hoiz post mortē resolui vsq̄z ad cor
pa bestiaꝝ dixisse certissimū est. Sz miran
dū ē pfecto platonē talia fuisse locutū ō quo
Valeri⁹ i rubrica de studio ⁊ idustria ingt.
Plato cūctoꝝ mortaliū sapiētissim⁹ hēbat
adeo q̄ si a celo Juppit descēdisz nec elegā
tiori nec beatiori facūdia eēt vsur⁹. Refert
adhuc ō ipo Apulei⁹ i li. ō vita Platōis. q̄
cū Aristo pī ei⁹ ad ipz illustrēdū deferret ad
Socratē nocte p̄cedēte videret in gete do
ctor Socrates q̄ pullō dorsis ⁊ cādoris eri
mij vocisq̄z sonoris ipsi⁹ volabat in sinum
postmodū de sinu exiēs cātando volabat in
celū. Cū mane vidisz puer sibi adductū di
xit sōnū cōpletū esse. Quid plura: vt supius
cōmemorauimus de imortalitate aiaꝝ co
piose disseruit. Nūo igit ad tātā ifaniā due
nisse credēdus ē vt circulatōez illā aiaꝝ po
suerit: nisi forte direimus q⁹ vt hō errare
potuit ac sibimet ōdicer. Tñ qcqd sit ō ea
opinionē illā impijssimā expugnare debe
mus. Jngt. n. Ricardus in. iiij. dī. xliij. q̄ 3
illā nō tñ est scriptura sacra immo oīs phia
Unā Aristo. in. j. de aia redarguit pithagoi
cas fabulas dicentes quālibet aiam quod
libet corp⁹ posse ingredi ex eo q̄ videt vnā
quodq̄z corpus hīe spēm ⁊ formā ppriā. Et
ij. de Elia dicit q̄ nō ptingit alaz accipe qō
libet corpus. q⁹ vniuscuiusq̄z actus apt⁹ na
tus est fieri in ppa materia. Et in est vt po
nit Tho. j. pte. q. cxvij. q̄ aia separata sua na
turali vtute nō pōt mouere aliq̄ō corp⁹. Et
licet corpa obediāt angelis ad motū localē
nō tñ obediūt aie separate. Rō q⁹ angeli sunt
sube spūales quaꝝ virtutes nō determinā
tur ad aliqua corpora ⁊ sunt naturaliē a cor
poribus absolute. Et iō diuersa corpora eis
obedire pñt ad motū. Sz cuz alicuius sube
spūalis separate vt⁹ motiua dēminet nāt ad
mouēdū aliq̄ō corp⁹ nō potit illa suba mo
uere corp⁹ maī⁹ sz min⁹. Unī cū aia ꝑm suaz
natūrā determinet ad mouendū corpus cui⁹
est forma nullum aliud corpus sua natura
li virtute potest mouere. Quare merito cō
demnantur hi qui fallacijs demonum faci
le credunt dum ipsi quorūdaz viuoruz cor
pora obsidentes simulāt se esse aias defun

ctoꝝ. Fuerunt cuiusmodi delusiones quã plurime diebus meis sicut scripsi in libro de timore iudicioꝝ de illa q̃ neapoli obsessa fuit ⁊ q̃z plurimos i errores ducebat: duz diabolus q̃ loq̃bat̃ p eaz fatebat̃ se cẽ aiam comitis Jacobi piccinini. Anno i sup dñi. M.cccxl. In ptibus tre ydronti ⁊ tre bari multi sic obsessi aiebant se cẽ aias quoꝝdã q̃ diebus illis ex hac vita migrauerant. In vrbe p̃dicãte me ibi ãno dñi. Mccccl xiiij ꝺcapitat⁹ fuit qdã iude⁹ eo q̃ aliũ ꝺ suo gñe interfecerat. p⁹ paucos vo dies puella q̃daz hebrea loq cepit nũc i psona vni⁹ illoꝝ nũc i psona alt̃ius. Et dũ amboꝝ pteſ ꝯcurrerẽt ad nouũ spectaculũ apiebãt multa secreta dom⁹ illoꝝ rñdebãtq̃z ad introgata sic̃ faciebãt dũ viuerẽt hortabank̃q̃z suos vt se inuicez pacificarẽt. Multaq̃z ꝯfinxerũt mẽdacia pollicẽtes iudeis eẽnã salutez. Tãdẽ demones illi reliq̃rũt puellã ⁊ sic cessauit rumor exort⁹ i plebe. Scõa falsa opio fuit alioꝝ q̃ crediderũt aias sepatas latitare i sepulchris suoꝝ corpoꝝ seu i locis vbi ossa vel cineres suoꝝ corpoꝝ fuarent. Jõ de xp̃o vt scripsimus i sermone de resurrectõe lazari iqt the ophil⁹ alti⁹ clamauit vt refrenaret ora gentiliũ fabulantiuz i tumulis latitare aias defunctoꝝ: q̃re alta voce dixit. Lazar̃ veni foras q̃si aduocaret de lõgiquo. Mõ ẽ igit opinio illa vera nz vllo pacto admittẽda. Tertia falsa opinio est quoꝝdã q̃ dixerũt q̃ aia ñ ẽ i locis corpalibus sz corpaliuz simulib⁹ siue i rege siue i doloribꝫ: qz aia sepata nõ depẽdet a loco corpali. Sz huic opioni obstat tota theologoꝝ turba q̃ oẽs i hãc sñiaz ꝓueniunt: vz: q̃ aie p⁹ mortez sũt i aligbus receptaculis. Mã vt iqt Ricardus i. iiij. di. xlv. Sic̃ angeli q̃ sũt spũs sũt i aligb⁹ copalibus locis nõ circumscriptiue sz diffinitiue: sic ⁊ aia sepata nõ magis ꝓueniat cũ vno loco q̃z cũ alio rõe sue essentie cuz ex loco nã ei⁹ nõ dependeat: tñ pp opationes q̃s i loco exercere ꝺz vel circa eã ꝺebent exerceri magis sibi ꝓuenit vn⁹ loc⁹ q̃z ali⁹. Ex quo duplex illi locus debeb̃. Prim⁹ penalis. s. ifernus ꝺ quo ait Seneca i tragediis. Jngens vorago faucibus vastis pz. Latũq̃z pandit oibus populis iter. Sunt vo i inferno quatuor mansiones Prima inferior i q̃ sũt aie dãnate p solo pcõ mortali actuali q̃ puniunt̃ pena sensus. de ꝺ dicit in tragediis Senece. Jpsaq̃ morte peior est mortis locus. Scõa mansio in q̃ sũt aie p solo pcõ originali dãnate q̃ puniũt̃ tñ pena dãni. Tertia mãsio est in q̃ de lege cõi purgant̃ aie q̃ decessert in charitate ferentes secuz aliq̃ ꝺ purgabile. Quarta vo mansio est i q̃ regescebãt aie q̃ ꝺcedebãt cuz charitate q̃ nihil purgabile secũ portabãt: vel q̃ portauerũt ⁊ purgate erãt. hec añ xp̃i aduẽtũ dicebat̃ sin⁹ abrahe. Qz. n. abraam p̃m⁹ ab infidelibus sepanit se ⁊ fidei signaculum distinctiuuz accepit. Jõ locus regei q̃ debebat̃ aie pp fidẽ caritate formatã sin⁹ abrahe dcũs est. Post xp̃i vo aduentũ q̃rta ista mãsio vacua est: q̃si apta est ianua celi merito passionis xp̃i: ⁊ aie decedẽtes in charitate nihil purgabile secuz ferentes statim euolãt. Vñ pz q̃ nõ eũdez locuz itelligim⁹ mõ si nuz abrahe cũ rogam⁹ aias i illum deferri: cum eo q̃ añ xp̃i aduentuz sin⁹ abrahe dicebat̃. Scõs locus q̃ debeb̃ aiabus sepatis ẽ locus delectabilis celuz vz empirreum. de quo suo loco abunde dicem⁹. Propt̃ q̃ oia vt ponit Lactãtius li. iij. diuina. isti. Esse iferos Zeno stoicus docuit: ⁊ sedes qdẽ pio rũ ab ipijs esse discretas. Et illos qdem getas ac delectabiles icolere regiones. Nos vo penas luere i tenebrosis locis ⁊ ceni vo raginibus horꝛẽdis ⁊ Seneca in tragediis iducit Theseuz dicẽtẽ. Quisq̃s placide potẽs dñsq̃z vite fuat i vacuas manus. Et incruentuz mitis ipiuz regit. Aliecq̃ parcit lõga p mẽsus diu. Felicis eui spatia vel celuz petit. Vel leta felix nemoris helisij loca.

Scõz oẽs poetas helisij cãpi pioꝝ apud inferos sũt in qbus vt ipsi dñt bonoꝝ sedẽt aie

¶ Tertiũ dubium ꝓncipale fuit. vtꝝ loca faciãt ad delectatõez vel penã aiabus separatis. Et ad hoc ita rñdet Ricardus vbi s. Nõ receptacula corpalia aiaꝝ i aliquo augent delectatõez eaꝝ vel afflictõem. Celuz. n. empirreũ q̃z̃uis i nul⁹ augeat aiaꝝ beataꝝ delectatõem essentialem in aliquo tñ auget delectatõem accidentalem in q̃tum ille aie locum illum plusq̃z alia diligunt: ꝓ-

sentia autem rei dilecte aliquam causat delectatōez. Rō aūt q̄re illū locuz p̄e ceteris diligūt tripler est. Una q̄ sciūt locū illum sibi esse deputatū a deo quez summe diligūt Allia q̄ in illo pp excessuz nobilitatis sue nature sup alia corpa exp̄ssius q̄z in alijs locis refulgere tanq̄z in effectu diuinā bonitatez ꝓspiciunt. Tertia q̄ illi⁹ loci sublimitas luminositas ⁊ immobilitas suā spūalez sublimitatē ⁊ luminositatez ⁊ getis ppetuitatez exp̄ssius q̄z q̄litates alioꝝ locoꝝ rep̄sentant Unusq̄sq̄z aūt ceteris paribus plus diligit illud qō est magis rep̄sentatiuū sue nobilitatis. Receptacula ēt dānatoꝝ in aliquo augētoꝝ afflictōez q̄ locū illū odiūt triplici ō cā. ꝓma q̄ sciūt ip̄m sibi fore deputatuz a diuina iusticia quā odiūt. Allia q̄ illius loci vilitas est obligatōis sue ad penā ppetuā rementoratiua seu rep̄sentatiua. Tertia q̄ est ꝓtentiu⁹ ignis illi⁹ quo affligunt. Ex hoc Tho. j. pte. q. lxiij. dicit q̄ locus nō est pena lis angelo aut anime q̄si afficiēs aliquando natura: sz q̄si afficiens voluntatē ꝓtristādo dū angelus vel anima ap̄hendit se esse in loco nō ꝓuenienti. Receptaculū āt i quo purgant anime in aliquo auget eaꝝ afflictiōez nō q̄ ip̄m odiāt voluntate deliberatiua cū sint in charitate ⁊ sciāt illū sibi esse assignatū ad tp̄s a diuina iusticia quā diligūt ad earū purgatōez. Sz q̄ ip̄z naturali motu volūtatis refugiūt sub rōne q̄ suā obligatiōem ad penā q̄zuis tēpanaz rep̄sentant ⁊ sub rō ne q̄ ignē ꝓtinet quo affligunt. ¶ Quartuz dubiū p̄ncipale fuit vtz anime sepate exeant aliq̄n de locis ad q̄ trāsferūt. Et qdam dūt q̄ n̄. ex eo q̄ Job. vij. scribit. Qui descēdit ad inferos nō ascendit. Insup Aug. li. ō cura ꝓ mortuis agēda ait. Si in rebus viuentiuz interessent anime mortuoꝝ me pia mr̄ nulla nocte desereret q̄ me terra⁹ mārizq̄z secuta est vt mecū viueret. Dic̄ exirent aliq̄n de receptaculis suis aliq̄n interessent rebus viuentiū. Allij ꝓbāt ex eo q̄ scribit Mat. xvij. ca. in trāsfiguratōe saluatoris nr̄i moyses apparuit cum helia. Ob qō Aug. li. ꝓtacto ait. ad vinos aliquos mitti ex mortuis. ꝓpo hac ambiguitate remouēda rīdet. Ricardus. q̄ aliquando animas exire de receptaculis suis dupliciter potest intelligi. Uel ꝓ diuinā potētiā: vel ꝓ naturā ppriaz. ꝓmo mō de inferno ⁊ de celo exeūt alique anime nō in ppetuū sz ad tp̄s nec de lege cōi sz ex aliq̄ spāli cā. Sic ēt de purgatorio aliq̄ exeūt ad modicū tp̄s añ expletōez pene sue post cui⁹ expletōez illuc amplius nō reuertūt. In iudicio āt oēs anime tz existētes in celo q̄z in inferno exibunt sz cōmunē legē divine iusticie ad eadē itez loca cū suis corpib⁹ reuersure ⁊ in eis in ppetuū mānsure. ꝓper nāz vo ꝓbaz dixerī qđā non posse aīas ō suis receptaculis exire affirmātes q̄ aīa hūana nullomō ē mobilis sz locū nec ꝓ se nec p accēs. Et si p̄bat alicubi p subāz suā nūq̄z mouebit de vbi ad vbi. Sz articul⁹ iste exc̄icat⁹ ē a dño Stephāo epo pisiēsi. Jō sz Ricardū dicēdū ē q̄ de suis receptaculis exire posset aīe q̄ vellēt nisi phiberēt a supiori vtute. Sz de lege cōi exire hibent ille q̄ st i purgatorio añ expletā penā tētiā. ⁊ ille q̄ st in inferno añ iudiciū. Ille vo q̄ st in celo exire nolūt vsz ad tp̄s resurrectionis resūptōis. s. corpoꝝ suoꝝ. nisi aliq̄n videāt placere deo ex aliq̄ spāli cā. Uisi aliqb⁹ q̄ oēs descēderūt de celo in obitu b̄te v̄ginis Marie pp ei⁹ reuerētiā: ⁊ cuz ea ascēderūt in celū. Alb. Augu. q̄ dīr anime posse inesse reb⁹ viuoꝝ ꝓ ꝓbaz naturaz qa eaꝝ vt⁹ nō pōt ꝺire supiori vtuti q̄ phibeāt. Jō p hec dcā soluūt oēs ꝓpleritates. Si q̄ñ hēm⁹ hic ciuitatē manētē. Si tā felix locū daq̄z bñ faciētib⁹ habitatio disposita ē. Si regnū celoꝝ pacifice possidēdū nobis ꝓmittit ꝓtēnam⁹ infima hec atq̄z terrena. Et q̄ram⁹ q̄ sursū sūt vt sic p̄uenire possimus ad regionē illā opulētissimā btōꝝ in q̄ de⁹ benedict⁹ viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amē

¶ Sermo. xxiiij. ō ꝓceptiōe beate Marie v̄ginis de q̄ varie sūt opiniones doctoꝝ: hz festū ab ecclesia celebrē.

Ondū erant abyssi ⁊ ego iā ꝓcepta erā. Sapiēcie vba sūt ista ozigialis. ꝓuerbioꝝ. viij. c. ⁊ i epla hodierne festiuitatis. Ob singularē ⁊ ꝓcipuā reuerētiā quā totus mundus ad virginem gloriosā

mam gerit festuꝫ conceptionis eius annuatim ꝑ terraꝝ orbē solēnit celebrat. Sūt.n. tot innumera amplissimaqꝫ bñficia meritis ⁊ intercessione illi⁹ pissime matris a deo ꝑce ipsiusqꝫ filio ⁊ spū scō nobis exhibita vt merito ad eā colēdā laudādā honorādāqꝫ omnib⁹ viri⁹ obligemur. Ipsa nos ꝓtegit ab hoste maligno. Ipsa iratū deū ꝑp exercescentes mortaliū iniquitates sepissime placat. Ipsa nomē ei⁹ inuocantibus p̄sidia liberalissime p̄stat. Et nō est q se abscōdat a calore charitatis ⁊ benivolentie sue. Qua ꝑp vt hodierna die ꝓceptiōis illi⁹ dignitas agnoscat de ipsa in p̄nti sermone q̄dam per pulchra dicem⁹: audientes auri⁹ cordis virginē benedictā dicentes verba in themate posita. Mōdū erant abyssi ⁊ ego iaꝫ ꝓcepta eram. In qbus triplicez virginis ꝓceptōez distinguemus.

¶Prima dicitur diuinalis.

Secunda supernalis.

Tertia materialis.

¶ Nō deus ab eterno cōcepit vginē in sua mēte oib⁹ puris creaturis p̄ferēdā. Ca.j.

¶Prima virginis illibate conceptio dicitur diuinalis. quādo scilicet ab eterno deus ꝓcepit illam in sua mēte. Ad quod intelligendum scire debemus q̄ ꝓpositum cordis dicit conceptio. vñ cū qs deliberat aliqd facere dicere solet ita cōcepi animo. Sic deus anteqꝫ aliqd crearꝫ in sua voluntate firma ⁊ incōmutabili ꝓpo fuit creare vnā puellā virginez sanctissimā q̄ esset filij sui vnigeniti futura mater: spiritus sancti camera: porta paradisi ac celi regina. Sz hoc loco querendum est vtr beata virgo fuit ꝓducta ante oēm creaturam. Nam de ipsa ecclesia dicit illud ecclesiasti ei. xxiiij. capi. Ab initio ⁊ ante secula creata fuꝫ. Et iterū in epistola huius solēnitatis inducitur virgo dicens illud ¶Prouerbioꝝ viij. ca. Dñs possedit me ab initio viaruꝫ suaꝝ anteqꝫ quicqꝫ faceret a principio. Ab eterno ordinata sum ⁊ ex antiqs anteqꝫ terra fieret. Nec duz erāt abyssi ⁊ ego iā ꝓcepta erā. Nec dū fontes aquaꝝ eruperāt. nec dū montes graui mole ꝑstiterāt. Ante oēs colles ego parturiebar. Que vba ita sonare videntur q ipsa ꝓducta fuerit ante ꝓductionez quarūcūqꝫ rez. Et si diceretur q ipsa logr quātū ad esse qō habuit in mente diuina nō in ꝓprio genere. neqꝫ sic erimus de veritate declarati cū ꝑm doctrinaꝫ dñi Bonauenture in. i. di. i. Omnia que nunc sunt queqꝫ fuerunt a deo ꝓducta ⁊ ꝓducentur vsqꝫ in finem fuerūt ab eterno in deo ꝑz causatiuā potentiā ⁊ ꝑm similitudinis p̄sentiā que tū habent ex tpe actualem existētiam. Elementa itaqꝫ ⁊ corpora celestia angeli ⁊ hoīes ⁊ cūcta q̄ sunt fuerunt in mente diuina anteqꝫ essent: ergo nō magis hoc cōpetit virgini dignissime qꝫ ꝑligs creaturis Et si dicim⁹ q virgo fuit in ꝓprio esse vel genere ante omnem creaturā tunc irridere nos possent fidei ⁊ religionis nostre aduersarij: cū beata virgo nata fuerit ex Joachiz ⁊ anna sexta etate mundi: que iesum pepit eadē etate ⁊ ab vrbe cōdita anno septingētesimo quīnquagesimo secūdo. Ideo in hac parte inducimus sententiam Augu. xij. li. confessionū vbi ait. q aliquid dī ꝑus altero qtuor modis. ¶Primo eternitate sic deꝝ p̄cedit omnem creaturaꝫ. Scōo origine sicut sonus precedit cantum. Tertio tpe sic flos precedit fructum. Quarto electōe vel dignitate. sic aliquis ꝑeligit fructuꝫ magis qꝫ florem. Virgo igit fuit ꝓ omni creatura excepta natura creata sui dilectissimi filij electione siue dignitate. Sicut a simili dixit de Christo Joannes baptista Joānis .j. ca. Ipse est qui post me venturus est qui ante me factus est ꝑm diuinitatem: de xpo dicimus gentium non factum: ꝑm humanitatem vero dum Christum concepit virgo Joannes in vtero matris agebat sextuꝫ mensem. Quare Gregorius in omelia exponit ante me factus est. i. mihi prelatus in dignitate. Et si obijceretur. q angeli sunt p̄stantiores ⁊ digniores hominibus cuꝫ sint intellectuales substantie quomodo virgo sanctissima angelicam sublimitatem excedere potest. Ad hoc respondere possu mus ex dictis dñi Bonauen. i. i. di. xliij. in qōe vtrum deus potuit virginem facere meliorē. Nō btā Virgo pōt ꝓsiderari tripliciꝫ. ¶Primo qztū ad statū naturalis ꝓditi ois: ⁊

Marij nat ota ꝺ ate mti.

Augustꝰ
1
2
3
4

sic fuit paulominus ab angelis minorata. Angelus eniz ſm ſuā eſſentialē naturā potior ē virgine. Scdo q̄ꝫtū ad gr̄az ꝯceptōis q̄ data ē ei vt ꝯciperet xp̄m eſſetqꝫ veriſſima eius mater. Et q̄ꝫtū ad hoc trāſcēdit dignitatē oīuz creaturaꝝ: oīuz hoīum: oīumqꝫ angeloꝝ. Nā ī illo vno ꝯſenſu cū dixit. Ecce ancilla dn̄i: plus meruit ꝯſentiēdo in cōceptōez xp̄i q̄ꝫ oēs creature ſiue angeli ſiue hoīes in oībus ſuis actibus motibus ⁊ cogitatōibus. Et qdez oēs quicūqꝫ meruerunt nihil plus potuerūt mereri niſi ſm diuerſos ſtatus gloriā felicitatis eterne. Hec aūt v̄go illo glorioſo ꝯſenſu meruit p̄matum orbis: dn̄z vniuerſi: extinctōez fomitis ⁊ oīuz gratiaꝝ: donoꝝ ⁊ v̄tutū plenitudinem ſceptꝝ regni ſup oēs creaturas: fecunditatem ī v̄ginitate. ⁊ maternitatē vnigeniti filij dei ⁊ vt adoreť ī regno celoꝝ adoratōe dulie dignioris. Tertio pōt ꝯſiderari btā v̄go q̄ꝫtū ad excellentiam glorificatōis: qꝛ vt eccleſia cantat. Exaltata eſt ſcā dei genetrix ſup choros angeloꝝ ad celeſtia regna. Ipſa nāqꝫ fuit illud īdiuiduū ſingulare qd̄ ⁊ ſi nō ī natura in gr̄a tn̄ ⁊ gloria oībus angelis eſt p̄latū Dignitas āt gr̄e ⁊ multo plus dignitas glorie īcōpabiliť tranſcendit dignitatem nature. Nam ⁊ hoc ſeruať adhuc in demonib⁹ in qbus dona nature manent integra ⁊ ſplēdidiſſima cuz tn̄ ipſi viliſſimi ⁊ turpiſſimi abiectiſſimi pp culpam habeanť: magnificata ergo fuit a deo tā p̄clare virgo illa delicatiſſima vt p̄ter filium eius nulla creatura poſſit exeq̄ri. O femina ſup oīa ⁊ ab omnibus bn̄dicta: p̄electum ⁊ digniſſimuz vaſculum fabricatum a p̄mo artifice: erarium diuinoꝝ chariſmatū. Elegit te deus ⁊ p̄elegit vt in tabernaculo tuo deus ⁊ hō nouem menſibus habitaret. Audeo dicere q̄ pp v̄ginem in mente diuina ꝯceptam p multa annoꝝ milia añq̄ꝫ naſceret humanum genus fuit p̄ſeruatum in eſſe. Cōſtat. n. q̄ p p̄ma tranſgreſſione Adam ⁊ Eua non ſoluz mortis ſed annihilationis exterminiuz meruerunt. Et diuina vltio q̄ acceptionem p̄ronaꝝ ignorat. ſic nec culpaz angelicam ſic nec humanam dimiſiſſet impunem. Sed pp p̄cipuam reuerentiam quaz ad v̄ginem habebat qꝛ eaz ab eterno ſup oēs creaturaſ non vniendas deo q̄ creande erant dilexit p̄ſeruati ſunt p̄thoplauſti nec in nihilum redacti. Rō ē qꝛ hec puella erat in lūbis Ade ſm rōem ſeminalem: ⁊ potentia p̄ducende puelle erat imp̄ſſa in p̄mis parentibus donec in actuz educeret. De ea aūt debebat naſci Jeſus q in adaz erat ſoluz ſz corpulentaz ſubam de v̄gine educēd⁹ ⁊ de nulla alia Indulſit ergo de⁹ p̄mis parentibus nec eos annihilauit: qꝛ ſic nō fuiſſz nata beata v̄go ⁊ p ꝯn̄s nec ieſus ſiue de⁹ carnez humanaz veſtiſſet. Ergo p iſtam nobilem creaturaz ſaluauit deus p̄mos parentes de p̄ma trāſgreſſione: ⁊ Noe de diluuio: ⁊ Abraam de cede regū: Jſaac de iſmaele: Jacob de eſau Populuz iudaicū de egypto: de manu pharaonis: de mari rubro: de ptāte diuerſoꝝ regū tyrānoꝝ: de Nabuchodonoſor ⁊ captiuitate babilonica: Dauid d̄ leone: de Golia ⁊ de Saul. Et breuiť oēs indulgentias ⁊ liberationes factas in veteri teſtamēto n̄ dubito deum feciſſe niſi p huius amore puelle ⁊ reuerentia quā deus ab eterno p̄ordinauit ſuis cunctis opibus p̄ponendam.

¶ Qd̄ angeli a p̄ncipio cognouerunt xp̄z d̄ v̄gine naſcituꝝ. Ca. ii.

Secunda conceptio v̄ginis admirā de dr̄ ſupnalis. Cōceperūt qdem illam angeli dū a p̄ncipio ſue btitudinis cognouerūt xp̄m īcarnandū ⁊ ex ꝯn̄ti de v̄gine naſcituꝝ. Ad qd̄ plene intelligenduz dic̄ ſcūs Tho. i. pte. q. lvij. q̄ in angelis eſt duplex cognitio. Una naturalis ſz quaz cog̊ſcunt res tū p exiſtētiam ſuaz tuz p ſpecies innatas ⁊ hac cognitōe myſteria gr̄e cog̊ſcere n̄ pn̄t qꝛ ex pura dei volūtate dependēt. Si. n. vn⁹ angel⁹ n̄ pōt cog̊ſcere cogitatōes altius ex voluntate eius dependentes multo minus pōt cog̊ſcere ea q̄ ex ſola dei volūtate dependent. Eſt āt alia angeloꝝ cognitio q̄ eos btōs facit q̄ vident v̄bum ⁊ res in v̄bo: ⁊ hac qdez viſione cog̊ſcunt myſteria gr̄e ⁊ qdez omnia nec eq̄liť oēs: ſz ſm q̄ de⁹ eis voluerit reuelare: ita tn̄ q̄ ſupiores angeli p̄ſpicacius diuinam ſapiam ꝯtemplantes plura myſteria ⁊ altiora in ip̄a dei viſione cog̊ſcunt q̄ inferiorib⁹ manifeſtant eos illuminando. Et hoꝝ ēt myſterioꝝ: q̄daz a p̄ncipio ſue creationis cognouerunt: que-

dam vero post modum ſm q̄ eox officijs ꝯgruit. Quare ⁊ myſteriū incarnatōis ī generali ſumptū oīb⁹ reuelatum eſt a p̄ncipio ſue beatitudinis. Cuius rō eſt q: hoc eſt qdam gñale p̄ncipium ad qđ oīa eox officia ordinanť. Dēs.n. ſunt adminiſtratorij ſpiritus in miniſteriū miſſi pp eos q̄ heredi tatez capiunt ſalutis. vt dr̄ ad Hebreos ca. i. qđ qdem fit p incarnatōis myſteriū. Uñ oportuit de hoc myſterio oēs a p̄ncipio cōi ter edoceri. de hoc ſic dicit Augu. li. v. ſup Geneſiz ad lr̄az. Sic fuit incarnatōis myſterium abſcōditum a ſeculis ī deo vt tū innoteſceret p̄ncipibus ⁊ ptātibus in celeſtibus. Loq̄ndo tū de ſacro incarnatōis ꝫtū ad ſpāles ꝺditiones. Sic non oēs angeli a p̄ncipio de oībus ſunt edocti: immo qdaz ēt ſapiores angeli poſtmoduz didicerunt. vt refert Dionyſius. vij. ca. ō celeſti ierarchia. Uñ Paulus ad Epheſios. iij. ca. dicebat. Mihi aūt oīuz ſanctox. i. apl'ox mi nimo data eſt gr̄a hec ingentibus euangeli zare inueſtigabiles diuitias xp̄i ⁊ illumina re omnes q̄ ſit diſpenſatio ſacri .ſ. redemptōis p xp̄z facte q̄ diſpenſabilis eſt gentib⁹ ſic ⁊ iudeis ſm glo. Nicholai de lyra. ab ſconditi a ſeculis in deo q oīa creauit vt innoteſcat p̄ncipibus ⁊ ptātibus ī celeſtibus p eccleſiā multiformis ſapientia dei ſm p̄finitōez ſeculox quā fec̄ in xp̄o ieſu dño nr̄o hec ibi. Hoc loco dicit Nicholaus de lyra q̄ angeli ſancti nō cognouerunt ad plenum myſteriuz xp̄i incarnati extēdenduz ⁊ dilectōez vſq3 ad vocatōez gentiuz: donec p̄dicantibus aplis fuit impletuz. Q: añ habuerūt tū ſimplicez noticiaz q̄ pōt dici abſtractiua inq̄ſitum eſt rei nō p̄ſtis. Sz q̄ fuit ī pletū habuerunt noticiā expimentalem ſiue intuitiuam. Sic aſtrolog⁹ p motum celi certitudinalit cognoſcit eclipſim futuram tū adhuc pfectius eam cognoſcit q̄ videt cā actu exiſtentez. Alij vo dr̄ q̄ angelis innotuit myſteriuz xp̄i de vocatione gentiuz ſimplicit ⁊ omni mō p eccleſiaz. i. p p̄dicatiōez apoſtolox qō tū ꝫtum ad hoc antea nullo mō cognouerant. Quicqd ſit negare nō poſſum⁹ q̄ a p̄ncipio ſue bītudinis vt ē p̄dictuz reuelatōez habuerunt de xp̄o de v̄gine naſcituro. Puto nanq3 q̄ poſti illaz ſolēniſſimā victoriaz quā habuerunt de lucifero ⁊ ſeq̄cibus ſuis dum plenam beatitudinē obtinuiſſent. Q: angelox ruentiuz ſedes erant vacue benigne rex celox excelſus de⁹ ſuo mō oībus dixerit. O aſtra matutina. O mee creature nobiliſſime. Gaudete ⁊ exultate q̄ñ ex hoībus ſaluādiſ iuxta vniuſcuiuſq3 matia vr̄i ordines p̄ficienť ⁊ implebunť ruine. Ad id vo exeq̄ndum dō venerit plenitudo tp̄is. Spōſaz accipiam puellam vnaz v̄ginez ⁊ plenam gr̄a in cui⁹ vtero ſp̄ū ſcō coopante incarnabiť filiꝰ meus vnigenit⁹ ⁊ dilectus. Sonuit hec vox cuz ingenti leticia in mentibus angelox q̄ p multa annox milia v̄ginez piſſimaz p̄ſto lantes miro illaz colebant affectu: nec angelis tū innotuit v̄go dei filiuz ī ſuo vtero geſtatura. Sz inſup multis p̄bus p̄iarchis atq3 pphetis gbus incarnatōis myſteriuz fuit diuinitus reſeratum.

¶ Qō btā v̄go abſq3 ifamia culpā originalem ꝺxit a q̄ ſm opinionez aliquox p̄ſeruata fuit. Cap. iij.

Certia ꝯceptio v̄ginis ſacratiſſime dñ mr̄nalis: qñ ꝯcepit eā mr̄ ſua. Et qñ ꝯceptionis officium publice fit in eccleſia. Scire pleriq3 cupiunt: vtr̄ beata v̄go fuit cū pcō originali ꝯcepta. Et vt clare omnia denudenť tria ſunt in hac parte notanda. Primum q̄ ꝯceptio pōt dupliciter ſumi. Uno mō p cōmixtione ſeminuz in copula viri ⁊ mulieris. Alio mō p animatione q̄ fit dū aīa ſimul creať ⁊ infundiť a deo ī corpore iam formato. Scōz notandū q̄ pctm̄ originale duobus modis b̄tur. ſ. formaliť ⁊ radicaliť. Accipiēdo ꝯceptōez p̄momō: v̄go nō habuit originale formaliter. q: originale formaliter eſt in aīa ⁊ ſolum cuiuslibz peccati eſt aīa ſubiectuz vt declarat Franciſc⁹ de marone ī ſuo. iij. Petr⁹ de candia ⁊ ſcūs Tho. iij. pte. q. xxvij. Sicut. n. vtus ē q̄litas ſpiritualis ita ⁊ vitiū. Tertium notāduz q̄ radicaliter ⁊ in cā pctm̄ originale eſt in carne. Uñ doctores theologi dr̄ q̄ pctm̄ originale eſt infectio q̄dam ī aīa ꝺcta. ex ei⁹ vnione ad carnem ꝯcupiſcibiliter semina tā. vt. n. ait Franciſc⁹ de marone in ſuis ſer

Post vtorum quam Gabri[illegible] ꝛc.

monibus. Sicut corpus quod induitur sordido vestimēto ignat ab eo. sic spūs rōalis qui induit corpore infecto p ꝯcupiscentiam genito dr maculari. Et sicut in veteri testamēto fuit lex posita Leuitici. xiiij. ca. q̄ qcūq; intraret domū leprosaz efficeret imūd: ita aīa ex ex eo q̄ itrat corp⁹ q̄si domū leprosaz efficit imūda. Et vt inqt Petr⁹ de candia. Cōtrahere originale ꝯpetit hoibus pp demeritū p̄mi parētis ⁊ diuinū decretū libere obligās filios Ade ad penā dāni p crimine tali. Nec sufficit solū demeritū p̄mi parētis ad hoc q̄ ꝯcupiscibilit ab eo descēdens ꝯhat pcm̄ originle sz regrit diuinum decretum. Sanctissima g̊ virgo licet ex honestissimis parentibus carnē ꝯxerit. tn̄ caro illa fuit ꝯcupiscibilit ꝓpagata. Nec admittenda est illa vulgi falsa snīa q̄. s. virgo ꝯcepta fuerit spū scō coopante sine virili semine ⁊ absq; viri ⁊ mulieris copula. Heretica est ⁊ pniciosissima opinio ista lz apparēter videat ad virginis laudē accedeṙ. Sz nō eget de⁹ mēdacio nr̄o. Et vt refert Au. in li. de mēdacio. Mēdaciū maxime pniciosum est qd̄ fit in his q̄ ad xp̄ianaz religionē ptinēt. Et iterꝫ idem Aug. ptractans illud apostoli. i. ad Corin. xv. c. Inuenimur falsi testes. ait Perhorrendū est aliqd false de deo dicere ēt si ad laudē eius videat ptinere non. n. minori sz maiori fortasse scelere in deo laudat falsitas quā vitupet veritas. Sic damnabilit cum falsitate virginem laudant q eam de spiritu sancto ꝯceptam temere predicant. Vidi ⁊ ego in plerisq; locis depictas imagines Joachim ⁊ Anne sese osculo obuiantium iferiusq; rubricā sic ꝯtinentem. Qualit Anna accepto osculo a suo viro Joachim ꝯcepit in vtero virginez Mariā. Deliramenta sunt ista q̄ ⁊ virgini summe displicēt q̄re ⁊ de pcō originali formalit sumpto restat veritas disserenda. An. s. dū aīa corpi suo fuit vnita originalem maculam ꝯxit. Et circa hoc diuersimode doctores loquunt. Ex quo duplex est huiusmodi rei famosa opinio. Prima eoꝝ qui dn̄t virginem originale habuisse a quo statim p sanctificationem fuit mundata. Scda opinio modernoꝝ q asserunt virginem a pcō originali p̄seruatam. Prima opinio hz tria. s. Firmitatem: rōnum ꝯgruitatem: ⁊ impeccabilitatem. Primo hz firmitatem qm̄ multi sancti deuotissimi clarissimiq; doctores illam docuerunt. Ex quibus aliquos explicabimus. Infrascripti nāq; omnes expresse fatent virginem in originali conceptam.

Anselmus in libro Cur deus homo.
Bedda in omelia super Missus est.
Cassidorus.
Hugo in libro de sacramentis.
Alanus in expositione simboli athanasij.
Guilelmus altisidorensis.
Guilelmus cancellarius parisiensis.
Henricus de gandauo in quodlibetis.
Guilelmus durādi in rōnali diuinoꝝ offi.

Et de ordine fratꝝ predicatoꝝ.

Sanctus Thomas de aquino.
Hugo cardinalis in expositione luce.
Albertus magnus.
Petrus de tarantasio q fuit Inno⁹ qntus.
Jacobus de voragine.
Durandus postea episcopus meldensis.
Herueus generalis ordinis.
Petrus de palude.
Jacobus de lusana episcopus lausanensis.
Hugo de argentina.
Nicholaus treueth.
Robertus olcoth.
Martinus qui fecit cronicas.
Vincentius qui fecit specula.

De ordine minorum.

Aluarus hispanus.
Joannes de rupella.
Robertus conton.
Alexander de ales.
Sanctus Bonauentura.
Ricardus de media villa.
Reginaldus archiepiscop⁹ rothomagēsis
Joannes Rigaldi.
Nicholaus de lyra.
Beltrandus de turri cardinalis.
Bartholomeus de pisis.
Giraldus oddonis in libro de figuris.

De ordine heremitarum.

Egidius de roma.
Gregorius de arimino.

Bernardus oliueri.
Joannes theotonicus.
Jordanus theotonicus.
Joannes steringacij.

De ordine carmelitarum.

Guido episcopus maioricensis
Paulus de perusio.

De collegio canonistarum.

Joannes theotonicus glosator decreti in ca. pronunciandum de con. di. iij.
Bartholomeus brixiensis. Et Raymundus in titulo de ferijs.
Guilelmus durandi in speculo iudiciali.
Joãnes andree in ca. conquestus de ferijs
Guido archidiaconus in ca. firmissime d̄ conse. di. iiij.

Bernardus insup virginis amator p̄cipu⁹ in epistola ad canonicos lugdunenses rep̄hendit celebrantes festum ꝯceptiõis. De quo qdē aiunt ⁊ forte ficte. ꝙ post mortē visus est cuidā suo discipulo in veste fulgenti in qua erat macula q̄dam cui indicauit h̄ significare maculam eius: qꝛ tenuerat virginem in pcõ originali ꝯceptaꝫ. Scũs vero Tho. ⁊ Bonauentura dn̄t ꝙ ꝑ festum ꝯceptõis de virgine celebratuꝫ nõ dat̄ intelligi ꝙ in sua ꝯceptõe fuerit scã aut ꝙ fuerit sine origiali. Sꝫ qꝛ quo tpe scificata fuerit igratur. celebrat̄ festum sanctificationis ei⁹ potius q̄ꝫ ꝯceptõis in die ꝯceptionis ipsius.

¶ Scdo opinio ista hꝫ rõnuꝫ ꝯgruitatē adducunt̄ aũt plures ꝯgruentes rõnes qbus oñdit̄ ꝙ virgo originale ꝯ̄xit. Et p̄ma est qꝛ soli xp̄o filio dei ac ipsius virginis bñdicte ꝯuenit immunitas ab omni pcõ. qd̄ ꝓbat̄ auctoritate scõꝝ. Jnqt. n. Grego. li. xij. moraliũ. Nullus sine pcõ est nisi ille q in hunc mundum nõ venit ex pcõ. Et hiero. in euãgelio filij ꝓdigi. Solus de⁹ est in quē pcm̄ cadere nõ põt. Et Augu. in expõne psalmi. xxx. Xp̄s oẽs peccatores inuenit solus sine pcõ venit. Et idem in li. de nuptijs ⁊ ꝯcupiscẽtia. Oẽs sub peccato nascimur ⁊ ꝑ vnũ solum q sine peccato natus est liberamur. Et idem in Encheridion. Per mediatorē q solus sine pcõ nat⁹ est recõciliari nos oportebat. Et hanc sniam idem Augu. refert li. i. ⁊. ij. ꝯ̄ Julianum. Et li. iij. de babtismo ꝑuulorum. Et in li. de fide ad petꝝ. Et in li. de ꝑfectione iusticie. Et in epistola ad optatum ep̄m. Et in epistola ad Ualerium. Ex qbus apparet ꝙ cũ d̄ solo xp̄o doctores affirment ꝙ fuerit sine pcõ. ⁊ virgo munda fuit ab omni culpa mortali ⁊ veniali igitur dabit̄ sibi culpa originalis. Scda rõ ad h̄ insinuandum est qꝛ xp̄s fuit vniuersalis redẽptor: g̊ redemit virginem sꝫ si nullum habuisset pcm̄ nõ fuisset redempta. g̊ aut ipsa habuit originale: aut xp̄s nõ fuit vniuersalis redemptor. Hinc Leo papa in sermone de natiuitate ait. Dñs nr̄ iesus xp̄s mortis peccatiqꝫ destructor sicut nullũ a reatu liberũ repit ita liberandis omnibus venit. Et Hieronymus i omelia sup Mat. iqt. Notãdũ in genealogia saluatoris nullã sanctaꝝ assumi mulieꝝ sꝫ eas q̄s scriptura rep̄hendit vt q ꝓ peccatoribus venerat de peccatricibus nascens oĩuꝫ peccata deleret. Et ad Romanos. iij. ca. apostol⁹ dic̄. Oẽs. n. peccauerũt ⁊ egent glora dei. Et. v. c. Per vnũ hoiez i hunc mũdũ pcm̄ itrauit ⁊ ꝑ peccatũ mors ⁊ ita i oẽs hoies mors ꝑtrãfiuit i quo oẽs peccauerũt. Tertia rõ q̄re vr̄ ꝙ v̄go originali culpe subiacuit est qꝛ de necessitate penas illi culpe debitas icurrit. Naꝫ ⁊ penalitates ꝯ̄xit ⁊ mortē euitare nõ potuit ⁊ si añ xp̄m decessisset nõ intrasset celum quousqꝫ fuisset ꝑ xp̄m ianua apta sꝫ cũ p̄rib⁹ iuisset ad limbũ. ¶ Tertio ista opinio hꝫ ĩpeccabilitatē. Non eqdem rei sunt habendi nec blasfemi censendi q de virgine sic loquunt̄ cũ pcm̄ originale culpa sit ꝯ̄cta non acta ꝓ cuius delectione ac remissione xp̄o filio suo omnes ingentes debemus gr̄as.

¶ Scda opinio q̄ magis initit̄ pietati ē illoꝝ q asserũt v̄ginē ab oi labe culpe originalis imunē a q̄ p̄ꝑuata fuit. Et vt iqt frãcisc⁹ i ꝑmonib⁹ suis. nõ obstãte tali p̄ꝑuatiõe mr̄ dñi dici põt fuisse pcõ obnoxia. Qꝛ qñcũqꝫ aliqs defect⁹ ꝯuẽit alicui ex sua natura põt ei attribui q̄ꝫtũcunqꝫ ille defect⁹ ei auferat̄ vt cũ dr̄. Oẽs d̄clinauerũt simul iutiles facti sunt. ⁊ tñ hoc de facto nũq̄ꝫ fuit veꝝ. qꝛ semp aliqui inuenti sunt boni. Sed h̄ dicit̄ qꝛ q̄ꝫtum est ex se ita esset nisi essent diuina gr̄a preseruati. Item dr̄ in p̄s. Omnis ho-

mo mẽdax. ꝯ arguit Alu. martyres fuerit mẽdaces. Jō dō q̄ martyres fuerit mẽdaces q̄z tū erat ō se nisi spū diuīo illustrati fuisset ve races. Insup Job. iij. c. scribit. Ecce q̄ fuiūt ei nō st̄abiles ⁊ i angelis suis repit prauita tē. quoꝝ p̄mum ad btōs angelos scōm ad malos refert vt exponit Brego. in moralibus. ⁊ tū boni angeli nō sunt instabiles cū sint in gra ꝯfirmati vt pz in. ij. Sniaꝝ. dī ꝯ istud q̄ q̄z tum est ex se sunt instabiles nisi essent gra ꝯfirmati. Sic ⁊ beata vgo q̄z tum erat de se ex ꝯditōe nature erat apta nata ꝯ here pcm originale. ꝛ illō nō ꝟit ex ꝑilegio spāli. ad qō suadēdū ꝓducūt ifrascripte rōes

Prima dicitur contrariorum solutio

Secunda possibilis preseruatio.

Tertia vginis exceptuatio.

Quarta puritatis comparatio.

Quinta honoris exhibitio.

Sexta gratie completio.

Septima diuina reuelatio.

¶ Prima rō dī ꝟiox solutio. Mā rōnes i ducte ꝑ pma opinione solui facile pnt. Cū dī q̄ eē absq̄z pcō ꝓuenit soli xpo. ꝯ nō vgini Rñdet q̄ xpo ꝓuēit p nāz vgini nō p nāz ꝛ p gram. ⁊ ad illud qō adducebat q̄ xps fuit vlis redēptor ꝯ redemit vginē ab originali.

Dī q̄ rēdemit eā ab originali pñuādo. Si qs vo q̄reret quō xps potuit vginē rdimere pñ nādo q nōdū erat icarnat⁹ cū alia vgis corpi suo vnita fuit. rñdeꝛ possum⁹ q̄ bñficia icar natōis xpi cōicata st nō solum pntibus ⁊ fu turis ꝛ ēt pteritis. Mā ipse caput ē oiuꝝ ele ctoꝝ ⁊ patꝝ ⁊ pñarchaꝝ ⁊ ppbaꝝ veteris testamenti vt docet Alexāder in. iij. sūme. q aūq̄z xps incarnaret ex eo q̄ ipꝝ fide incar nandū cognoscebant atq̄z credebant dilige bantq̄z iesum meruerūt fieri mēbra eius q licet nōdum eēt hō in re erat tū hō ⁊ deus i carnandus in spe. cuius gra multa illis bñ ficia fuerūt pmissa. Sic ⁊ in ppposito cū deus ꝑelegisset vginem sui filij futuraꝝ mrez me rito ipsi⁹ filij incarnandi a ꝓtagione culpe originalis voluit ꝑseruare. Ad tertiā vo rō nez q̄ dicebat q̄ vgo de necessitate incurrit penas originalis ōbitas. Rñdem⁹. q̄ penas illas incurrit de necessitate nature q̄ ꝯtuꝝ in se erat corrumpe hēbat psonaꝝ vginis ni si fuisset ab originali preseruata. Et sicut cir cumcisio vel baptismus penalitates cōpa tiunt. Mā illi gbus p circūcisionem originā lis culpa remittebat ⁊ illi gbus p baptismū nunc dimittit a penalitatibus nō liberant. Et sci pres q̄ sine aliquo pcō decedebāt tra hebāt ad limbū. Ita licet beatissima vgo ꝑ seruatōez hāc habuisset nihilominus pena litatibus ⁊ morti iuste obligata fuit. Mā vt vtar vbis sci Tho. iij. pte. q. xxvij. arti. i. in rñsione ad ttium ar. Beata vgo sanctifica ta fuit ⁊ nos addimus ꝑseruata a pcō origi nali ꝯtum ad maculā psonalem nō tū fuit liberata a reatu quo totuꝝ natura tenebat obnoxia. ¶ Secda rō q̄ ꝓbat vginis immu nitas ab originali culpa dī possibilis ꝑseruā tio. Potuit nāq̄z deus illā sic ꝑseruare. ⁊ si potuit debuit: cū ꝑelegisꝛ eaꝝ suam imacu latam ⁊ dilectissimā spōsaꝝ. Quare Fracis cus de marone in suo. iij. sic scribit. Quāto aliqō agēs est pfectius tanto citius pōt suū effectū inducere in passuꝝ. deus āt est agēs pfectissimū. Sz agens naturale effectū su um inducit in pmo instāti sicut pz q̄ gīatio lucis a sole fit in instanti. Insup qñ aliq̄ po tentia pōt in duas opationes oppositas si i pmo instanti pōt in illā ad quā min⁹ iclinat multo forti⁹ i illā ad quā magis iclinat. Sz potentia volitiua pōt in dilectōez ⁊ odium ⁊ de⁹ maxime iclinat ad diligendū. Sz ip mo instanti potuit vginē odire ꝯ multo for tius potuit ipsaꝝ diligere. ⁊ hoc ꝑseruando ne ificeret originali culpa. Adhuc legislator q̄ pōt legē dere pōt i legē dispēsare ⁊ illam dstruere. Sz ē creto diuīo pp actualē culpā primoꝝ parētū fcm̄ ē vt oēs ab eo ꝓcupisci biliter descēdētes nascerent filij ire. ꝯ eodē decreto potuit cuꝝ virgine dispensari vt p nullo istāti fuerit filia ire. Sic. n. potuit de⁹ si originale ꝟit in pma sanctificatiōe illam mūdare ita eque potuit simul ⁊ semel cā sā ficādo ꝑseruare. Sz reuera n̄ dubiū q̄ mul ta possit facere de⁹ ⁊ multo plura q̄z intelle ctus itelligere. nihilomin⁹ nō nisi ex pietate ⁊ singulari deuotiōe cogimur acceptare sic fecisse deū sicut facere potuit ⁊ virginez q̄de filiā a pcō ꝑseruasse. ¶ Tertia rō ad ei dendā virginis mundiciā ab originali cul

pa dicitur exceptuatio. Sic excipitur a generalitate mulier q̄tum ad ꝯceptũ ⁊ partũ. qz vt scribit Genes. iij. ca. Et dictuz fuit eue. In dolore paries filios qõ ⁊ ad oēs alias mulieres spectare cognoscimus. virgo tñ ꝯcepit sine rubore ⁊ pepit sine dolore Ita ēt excludit a generalitate mulier ⁊ viroz q̄tũ ad negciã pcī. Uñ Aug. i li. de correptõe ⁊ gr̄a ingt. Cũ de pcīs ggit nullã de matre dñi volo facere qõnẽ q̄ excepta si oēs sci ⁊ seē interrogarent si pcīm haberent. qd aliud diceret nisi qõ Joã. ait. Si dixerim⁹ qz pcīm nõ habem⁹ ipsi nos seducim⁹ ⁊ veritas in nobis nõ est. Et qz dī q oēs peccauerũt. Rñdetur q duplr ẽ vniuersalitas. Una politica, alia logica. In vniuersali logica vna particularis interimit vniuersalẽ. Uniuersali aũt politice nõ ꝺicũt ab ipsa distrahentes vnã vel plures particulares vt dicẽdo oēs de ista ciuitate sunt sani oēs currunt ad spectacula. tñ aliq sunt infirmi aliq in domo. Et sic Matth. iij. dī. Exhibat ad Joānem hierosolima ⁊ ois iudea ⁊ omnis regio circa iordanem. ¶ Quarta rõ faciens ad ꝓfirmandaz opinionez istam dī puritatis cõparatio. Debuit qdem virginis puritas supercedere puritatẽ q̄rũcũq aliaz creaturaz ⁊ angeloz ⁊ hoīum. Uñ Anselmus li. de ꝯceptu virginali ingt. Decuit vt illius hois ꝯceptio de matre purissima fieret q̄ ea puritate niteret q̄ sub deo maioz negt intelligi cui deus pr̄ vnicum filium suum sibi eq̄lem de corde suo genituz ita dare disposuit vt esset vnus idemq̄z dei ⁊ virginis filius. Scūs Tho. in. i. senten. di. xliij. arti. iij. in rñsione ad tertiũ ar. dicit. Puritas intendit p recessum a ꝺrio. In rebus ãt creatis nil purius eo qõ ẽ sine ꝯtagione peccati q̄lis fuit puritas beate virginis q̄ a peccato orīgali ⁊ actuali immunis fuit. Si ḡ beata virgo pcīm originale ꝺrisset tũc puritas eius nõ excelsisset puritatez alioz. Mã angelus creatus fuit sine aliq labe peccati. Sic ⁊ aīa pmi hois ⁊ mulieris. ¶ Quinta rõ p hac opiniõe dī honoris exhibitio. ꝺz vtiq̄z filius honorare mr̄ez q̄tum pōt q̄n vt ingt Hiero⁹. parentibus nemo pōt reddẽ qõ teneā. ꝺz rps potuit honorare matrẽ illaz pr̄eseruando ab originali culpa. igit debuit ita facere. ¶ Sexta rõ dī gr̄e cõpletio. Fuit egdẽ i vgine tanta gr̄e plenitudo q̄tã capere potuit aliq̄ pura creatura. Jõ angel⁹ eã dixit plenã gr̄a. Luce. i. ca. Et Hiero⁹ i simone ad paulã ⁊ Eustochiũ i gt. ceteris p ptes pstat Marie vo tota se infudit gr̄e plenitudo. Quare p nullo istãti ꝺfecit illi gr̄a. qõ tñ nõ fuisset si ad modicum originalis culpa habitasset i aīa ei⁹. Itẽ vt ingt Fr̄acise⁹. Ipsa fuit vgo vginũ. Si ꝺrisset originale vginitas ei⁹ fuisset diminuta. Mã vginitas angeloz q̄ spūalis ẽ de q̄ Hiero⁹ dicit. Sẽp ẽ angelis cognata vgitas. ẽ maioz vginitate corpali. Et iõ si fuisset virginitas aīe Marie p originale corrupta nõ ēet par cũ vginitate angelica. ¶ Septa rõ dī diuina ruelatio. Cepit nãq̄z celebrari festũ ꝯceptõis vginis Marie reuelatõe dei. Mã vt scribit Anselm⁹ cãtuariẽsis dũ qdã venerabilis abbas remẽsis cenobij helsinus noīe missus fuisz a Guilelmo angeloz rege i dacią dum pactis q̄ sibi cõmissa fuerãt: ad angliã redire cuperet igressus est mare vbi post q̄z p spatiũ pspere nauigauit: vt solet eē tẽpestas valida cepit nauigãtes terrere. Fatigatis igit nautis nec vltra valẽtib⁹ se iuuare remis fractis: funib⁹ ruptis: cadẽtibus velis. spes salutis amittit ⁊ nihil sibi nisi subuersionis iudiciũ expectat. Cũq̄z eēnt de corpoz salute despati curã solũmõ aliaz creatoi suo magnis clamoribꝰ cõmẽ darent ⁊ beatã genitricẽ dei Mariam matrẽ miseroz in suũ auxilium inocarent: ꝑspiciunt quendaz venerande habitudinis virum pontificali influa decoratum statez, primum naui. Qui aduocãs ad se abbatẽ helsinũ his vbis alloq̄ cepit. Uis periculũ maris euadere? Uis i patriaz tuã sanꝰ redire? Cũq̄z eũ festũ id solũ desiderare dixisset. Tũc ille ait. Scias me a dña mea dei genitrice ad te missũ vt si meis dictis obtẽpare volueris salu⁹ cũ comitãtib⁹ ad portũ deuẽies. Spondit ille se factuz oīa. Qui vir ille. pmitte mihi q̄ die ꝯceptõis mr̄is rpi solẽniter celebrabis ⁊ celebrãdũ pdicabis. Ait helsin⁹. Et quo igt die festũ istud erit mihi celebrãdũ. Sexto ait ydus decẽbris vteriusq̄z offi-

elo natiuitatis.exceptio q nomen natiuitatis mutabis i nomẽ ꝓceptõis.his dictis ille disparuit.Et sedata tẽpestate abbas cuꝫ religis applicuit ad littus.Et q̃ viderat q̃bus potuit notificauit.Statuitq; i remẽsi cenobio ipm festũ celebrari. Sic paulatiz excrescere cepit deuotio xpianoꝝ ad ꝓceptõez vginis excolẽdã q̃ tñ tpibus istis vt apparet vbiq; terraꝝ ab oib⁹ ꝓconizat. Oẽs clerici oẽs religiosi de ꝓcepta vgine festiue officiũ dñt. Alt⁹ Sixtus q̃rtus põtifex maximus p suas lras ad ppetuã rei memoriaz statuit vt p totã octãz huius ꝓceptõis officiũ ptendat.ꝓcedens eãdez indulgentiã oib⁹ gmisse ⁊ horis canonicis adesse curauerit q̃ ꝓcedit p festo ⁊ octaua corporis xpi. Planũ iã est q hec opinio scõa indies roboratur ⁊ pficit ⁊ magis vi fore cõsona pietati. Et ſm sniaz Hostiẽsis aliozũq; doctoꝝ. Nñ sũt diuersa iura ⁊ opiones non ꝺ deũ nec ꝺ bonos mores.humaniozi sniã est pferenda ceteris paribus.extra ꝺ trãsac.ca.fi.vbi glo. sup verbo humaniozẽ ꝓniores imgt esse debemus ad absoluendum q̃s ad ꝓdẽnandũ.vt i ca.er lris:ꝺ pba.⁊.ff.de accusa.⁊ obliga.l.arrianus. Neq; tñ vt ex dictis colligi põt festũ ꝓceptõis referr ad trãsfusionez seminis de quo fuit formatuz corpus vginis q̃ ꝺr ꝑma ꝓceptio hois q̃ licet fuerit sine pcõ parẽtuz vginis fuit tñ cũ fepitate ⁊ ꝺ ordinatõe nat⁹ re vt refert dñs Beltrand⁹ cardinalis in expõne epistole sexte ferie q̃tuoz tẽpoꝝ de aduentu. Sz festũ illud ordinat ad scõaz ꝓceptõez ſm quã virgo fuit cõcepta ⁊ in cẽ naturali humano ⁊ in esse spirituali gratioso.i.in aiatõe illi⁹ bñdicti corporis q̃ fuit diu post ꝑmaz ꝓceptiõez forsan octogesimo die. Nã dr q corp⁹ masculi aiatur q̃dragesimo die. femie vo octogesimo Et hoc mõ si fuit de pcõ originali pseruata de ista ꝓceptõe scõo mõ sũpta facim⁹ ad vginis laudẽ festũ referẽtes gras oipotẽti ꝺo q aduocatã nraz tanto ꝑuilegio decoraꝛit. Si ãt petñ originale ꝺrit a quo tñ p scificationẽ mũdata añq̃ nata tũc festũ sub noie ꝓceptõis ad ipsã scificatõez referr. Ut vo iã finẽ dicẽdi faciam⁹ conemur vginẽ affectõe singularissima ⁊ reuerẽtia q̃ possum⁹ ꝓsequi vt sic mereamur ipsa interueniente sui filii gratiam acquirere ⁊ gloriam celestem tandem lectanter ingredi. Amem.

¶ Sermo vigesimusꝑntus de sancta nobili ⁊ digna natiuitate virginis glorioſe.

Egredietur virga de radice Jesse ⁊ flos de radice eius ascẽdet. Isaie ꝓphe vba ſr ista.ca.xj. Dñ recolit memoria natiuitatis vginis glorioſe ꝺz humana mẽs i magnaz leticiaz ꝓsilire. Nã eccle sit legit sermonẽ sci Aug.sic dicẽtis. Adest nobis dilectissimi optatus dies btẽ ac venerabilis semp vginis Marie. Jo cũ suma exultatõe gaudeat trã nra tãte vginis illustrata natali. Nec.n.est flos cãpi de q̃ ortũ ẽ ꝓciosiuz liliũ ꝙliũ p cuius partuz natura mutat ꝓthoplaustoꝝ quo delet ⁊ culpa.Et i antiphona dr. Cũ iocũditate natiuitatem btẽ Marie celebrem⁹ vt ipsa ꝙ nobis impetret ad dñm iesũ xpz. Propter ea vt ad natiuitatis huius ꝓconia extollẽda ſcitemuri hoc ſmone de ipsa nascẽte vgine vba facie mus q̃ designat noie vge ab Jsaia ꝓphete i vbis assũptis ꝙ themate. Predixit qppe Jsaias virginez ex pgenie dauid ortũda ꝺ signatã noie vge q̃ fuit rectissima fine aliq̃ curuatõe ad inania bona ⁊ trãsitoria mũdi fuit ẽt plenissima q̃ i ea fuit oẽ foliũ scẽx ſmonũ ⁊ oẽs fruct⁹ scãꝝ opationuz ⁊ ois flos scãꝝ vtutũ. Quinimo ex ipsa pdijt flos flozꝝ ⁊ fruct⁹ fructuũ bñdictus iesus filius eius ⁊ dei. Et q hec ꝓphetia sit dicta de xpo ꝙ p trasla tõez chaldaicã q̃ i hoc loco sic hz. Exurget rex de filijs ysai ⁊ messias de filijs filioꝝ eius. Igit ꝺ ipsa nascente virgine tria mysteria contemplemur.

Primum sanctitatis. Secundum nobilitatis. Tertium dignitatis.

fuit ista natiuitas sancta nobilis ⁊ digna.

¶ Nõ btã virgo fuit i vtero mris sc ficata ex q̃ scificatiõe fomes i ea nullũ actũ habuit ⁊ ab oi pcõ pseruata. Cap.i.

Primo ꝓplemur vginis nascentis sanctitatez. Fuit nãq; añ sancta q̃s ex vtero nata. Et licet hoc nõ tradat in scriptura sacra expsse, verũtñ vt dicit scũs Tho. iij.

parte. q. xxvij. Rationabiliter id credimus
qm̄ illa q̄ genuit vnigenitum a p̄re plenuz
gr̄e ⁊ veritatis. pre oibus alijs maiora gr̄e
p̄uilegia debuit accipe. Inuenimus autez
qbusdā alijs hoc fuisse ꝯcessum vt ī vtero
sanctificarent̄ ḡ ⁊ virgini nō fuit negatum.
Dictum nāq̄z fui Hieremie sic̄ pz eiusdem
i. ca. Añq̄z exires de vulua sanctificaui te.
Et de Joā. baptista dixit angel⁹ Luce. i. ca.
Spū sancto replebit̄ adhuc ex vtero mr̄is
sue. Sz ī h̄ loco tres difficultates se offerūt
Prima vtrum beata Virgo fuit sanctifica
ta ante animationem.
Scd̄a vtr̄ fuit mūdata ab īfectōe fomitis.
Tertia vtrum per sanctificationem in vte
ro fuit preseruata ab omni peccato.
¶ Pro p̄me difficultatis declaratōe rn̄det
scūs Tho. vbi. s̄. q̄ sanctificatio de q̄ loq-
mur nō est nisi emūdatio ab originali pec-
cato. Sanctitas. n. est perfecta mundicia
vt dicit Dionysius. xij. ca. de diuinis no.
culpa autem nō pōt emundari nisi p gr̄am
cuius subiectū est sola creatura rōnalis. Et
iō añ infusionem aīe rōnalis beata Virgo
sāctificata nō fuit. Et hoc figuratum fuit p
sanctificatōem tabernaculi. Exodi vltimo
ca. de quo dr̄. Postq̄z cuncta pfecta sūt ope
ruit nubes tabernaculum testimonij ⁊ glo
ria dn̄i impleuit illud. Tabernaculum vir
ginez significat de q̄ dr̄ in p̄s. Sc̄ificauit ta-
bernaculū suū altissim⁹. q̄ scificata fuit post
q̄z cūcta eius pfecta sr̄. s. corp⁹ ⁊ aīa vel ī ip̄a
annūciatōe si fuerit ab originali p̄seruata.
vel stati post ipsaz aīatōem si originale ꝯxit
Et si obijceret̄ q̄ alij scificati sr̄ añ aīatōem
ḡ ⁊ vgo. Nā hieremie dcm̄ fuit p̄usq̄z te for
marez ī vtero noui te. Nō āt īfundit̄ aīa añ
corpis formatōez. Sil̄r ēt de Joāne bapti-
sta dic̄ Ambrosi⁹ sup Lucā. q̄ nōdū īerat ei
spūs vite ⁊ iā īerat ei spūs gr̄e. Ad hoc rn̄-
det scūs Tho. q̄ dn̄s dixit añ formatōez in
vtero Hieremiā nouisse noticia p̄destina-
tōis. sz scificasse se dic̄ euz nō añ formatiōez
sz añq̄z exirz de vētre. De btō īsup Joan ne
baptista nō eēt itelligenduz q̄ spūs vite dr̄
anima viuificans: sz s̄m q̄ spiritus dicitur
aer exteri⁹ respiratus. vel pōt dici q̄ nōdū
inerat ei spūs vite. i. aīa q̄ztū ad manifestas
⁊ completas operationes ipsius. ¶ Secū
da difficultas erat an btā virgo mundata
fuit ab infectione fomitis. Et ad hoc inue
stigādum sequamur sanctum Tho. qui ait.
q̄ circa hoc sunt diuerse opiniones. Quidā
enim dixerunt q̄ in ipsa sanctificatione be
ate virginis qua fuit sanctificata ī vtero to-
taliter fuit ei fomes subtractus. Quidam
vero dicunt q̄ remansit fomes quantum
ad hoc q̄ fac̄ difficultatem ad bonū subla-
tus tamen fuit quantum ad hoc q̄ facit p̄-
nitatem ad maluz. Alij vero tenent q̄ sub
latus fuit fomes quantum pertinet ad cor
ruptionem persone prout impellit ad ma-
lum ⁊ difficultatem facit ad bonum. Re-
mansit tamen inquantum pertinet ad cor-
ruptionez nature prout scilicet est causa tra
ducendi originale peccatum in prolem.
Nonnulli vero affirmant q̄ in prima san-
ctificatione remansit fomes secundum es-
sentiam sed ligatus fuit. in ipsa autem con
ceptione filij dei fuit totaliter sublatus. Ad
horum autem intellectuz oportet conside-
rare q̄ fomes nihil est aliud quam inordi-
nata concupiscentia sensualis appetitus ha
bitualis tamen quia actualis concupiscen
tia est motus peccati. Dicitur autez concu
piscentia sensualitatis esse inordinata in-
quantum repugnat rationi quod quidem
fit inquantum inclinat ad malum vel dif-
ficultate facit ad bonum. Et ideo ad ipsam
rationē fomitis pertinet q̄ inclinat ad ma
lum vel difficultatem faciat in bono. Un-
de ponere q̄ remansit fomes in beata vir
gine non inclinans ad malum est ponere
duo opposita simul. Similiter non est in-
telligibile q̄ remansit fomes inquantum
pertinet ad corruptionem nature non in-
quantum pertinet ad corruptionem perso
ne. Restat ergo vt dicam⁹ q̄ vel totalit̄ fo-
mes fuerit ab ea sublatus p p̄mam sanctifi
catōem: vel q̄ fuerit ligatus. Posset tn̄ qs
dicere q̄ totaliter fomes fuit sublatus hoc
modo. q̄ ꝯcessuz fuit aīe beate virginis ex
abundantia gr̄e descendentis ī ipsaz vt ta-
lis eēt dispositio viriuz aīe q̄ inferiores vi
res nunq̄z mouerent̄ sine arbitrio rōnis sic̄
dictuz est fuisse in xp̄o quez ꝯstat pc̄i fomi-

tem non habuisse. Et sicut fuit in Adaz ante pcm̃ p originalē iusticiā itaqz quātū ad hāc gr̃a sanctificatōis i vgine habuit vim originalis iusticie. Et q̃zuis hec positio ad dignitatē vginis mr̃is ptinere videat: derogat tū in aliquo dignitati xp̃i absqz cui⁹ virtute nulli⁹ a pma dānatōe liberatus ē: q̃zuis p fidē xp̃i alig añ eius incarnatiōez sint ꝑm spūm ab illa dānatōe liberati: tñ q ꝑm carnē aligs ab illa dānatōe liberet nō vī fieri debuisse nisi post icarnatōez eius in q̃ ꝑmo debuit immunitas dānatōis apparere. Et iō sicut añ imortalitatez carnis xp̃i resurgētis nullus adept⁹ fuit carnis imortalitatē. Ita incōueniēs ēt vī dicere q añ carnē xp̃i in q̃ nullū fuit pcm̃: caro virginis mr̃is ei⁹ vel cuiuscūqz alterius fuerint absqz fomite q dī lex carnis siue mēbroꝝ. ⁊ iō melius vī dicē dum q p scificatōez in vtero nō fuerit sublatus virgini fomes ꝑm eēntiā sz remansit ligat⁹ nō qdē p actū rōnis siue sicut i viris sāctis q nō statim habuit vsū liberi arbitrij adhuc in ventre mr̃is exr̃s: hoc.n. spāle ꝓuilegiū fuit xp̃i: sz p gr̃am abundantē quā in sanctificatōe recepat ⁊ etiaz pfectius p diuinā ꝓuidētiā sensualitatē ei⁹ ab omni motu inordinato ꝓhibentē. Postmodū vo in ipsa ꝯceptōe carnis xp̃i in q̃ ꝑmo debuit resulgere peccati immunitas credēdū ē q ex p le redundauerit in mr̃ez totaliter a fomite subtractio. Et h̄ significat Ezechielis. xliij ca. vbi dī. Ecce gloria dei israel igredieba tur p viā oriētalē. i. p beataz virginez. ⁊ terra. i. caro ipsius virginis splendebat a maiestate eius. i. xp̃i. Si āt istaret aligs q apostolus. ij. ad Corin. xij. ca. ait. Virtus in infirmitate pficit: ⁊ logt̃ de infirmitate fomitis ꝑm quā paciebat stimulū carnis. Sz nihil qđ ptinet ad pfectōez virtutis fuit beate virgini subtrahendū: q̃ neqz fomes. Nā dē q infirmitas carnis ad fomitē ptinens est qdē in sanctis viris: pfecte vtutis occasio nō tñ cā sine q̃ pfectio haberi non possit. Sufficit añ in beata virgine ponere pfectā virtutē ⁊ abundantiā gr̃e. Nec i ea oportet ponere oēm occasionez pfectōis. ¶ Tertia difficultas amonēda erat vtrꝝ sanctificatōez in vtero fuit virgo pseuerata ab oi peccato actuali. Et de hoc sic lōquitur sāct⁹ Tho. q illos quos de⁹ ad aliqd elegit ita ꝓparat ⁊ disponit vt ad id ad qđ eligunt̃ inueniant̃ idonei. Bta igit̃ virgo fuit electa diuinit⁹ vt eēt mr̃ dei. Et iō nō ē dubitādū q de⁹ p suā gr̃az eā ad hec idoneā reddidit sz q angel⁹ ad eā dixit. Inuenisti gr̃az apd dm̃ ecce ꝯcipies ⁊c. Nō āt fuisset idonea mr̃ dei si peccasset aliqñ: tuz q bonor̃ parē tū redūdat in ꝓlē. sz illud ꝓuerbioꝝ. xvij. Gloria filioꝝ ꝑes eoꝝ. Ulī ēt p oppositū ignominia mr̃is ad filiū redūdasset. Tū ēt q singularē affinitatē habuit ad xp̃m q ab ea carnē accepit. Tū q singulari mō dei fili⁹ q ē dei sapia in ipsa habitauit: nō solū in aīa sz ēt i corpe siue vtero. Dicit āt sapie. i. In malivolā aīaz nō itrabit sapia nec habitabit i corpe subdito pcīs. Et iō simpliciter tēdū ē q btā virgo nullū actuale pcm̃ cōmisit nec mortale nec veniale vt ipse ait qđ dī Canticoꝝ. iiij. ca. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula non est in te.

¶ De nobilitate virginis gloriose descripta ab euangelista matheo: ⁊ ꝓcordia matthei ⁊ luce in huius descriptōe. Ca. ij.

Secundo ꝓtēplemur virginis nascētis nobilitatē. Ipsa qppe fuit nobili⁹ inidiuidū oīb⁹ idiuiduis q̃ i humana natura fuerūt aut potuerint generari. Et qdē Matthe⁹. i. ca. describit eā natā de q̃tuordecim ꝓiarchis: de q̃tuordecim regib⁹: ⁊ de q̃tuordecim ducib⁹. Et quo cū ipa sit vera mr̃ xp̃i: ⁊ xp̃s sit ei⁹ ver⁹ fili⁹: ois nobilitas xp̃i sz carnē ortū habuit a vgine bñdicta. Et cū ipse sit vltim⁹ rex: vltim⁹ dux: vltim⁹ ꝓiarcha populi iudaici: hoc totū habuit a virgine bñdicta. Quigit oēs ꝑclaritates: ingenuitates: ꝓfecturas: dignitates ⁊ nobilitates q̃ possent eē i aliquo idiuiduo humano ꝑm originē sanguinis describūt euangeliste in hac puella. Oportet nos eoꝝ testimonio cā ꝓferre oīb⁹ ꝓncipib⁹ ⁊ ꝓncipissis regibus ⁊ reginis: Impatoꝝib⁹ ⁊ ipatricibus ⁊ oīb⁹ ptātibus tribub⁹ ⁊ linguis. Ecclesia vo scā dei oia ista ꝓsideras in officijs ita illā extollit. Natiuitas igt gloriose virginis Marie ex semine abrahe orta de tribu iuda clara ex stirpe dauid. Et iterum Rega-

li er pgenie Maria exorta refulget. Sed hic tria oriunt dubia declaranda.

Primum vtrum Matthæus potuit genealogiam Christi describere.

Secõ vtrum ex descriptiõe huiusmodi genealogie nobilitas virginis demonstretur

Tertium vtr eadem sit descriptio genealogie Christi facta p Matthæũ q̃ & p Lucã.

¶ Ad pmũ dubiũ posset qs arguere q̃ matthæus negauerit describere genealogiaz xpi & sue vginis mris. Primo qr Isaie. liij. ca. dr. Generatiõez eius qs enarrabit. Insup vt ex Josephi dictis colligim⁹ in. xvij. antigrafo libro. Et Beda illud refert in sua cronica. Cũ oẽs generatiões hebreoz in archiuis tẽpli secretioribus seruarent. Herodes alienigẽa oẽs iussit icẽdi vt sic sua ignobilitas indeis min⁹ ptemptibilis eẽt. Nõ igit Matthe⁹ elapsis iã annis ferme q̃draginta deletõe huiusmodi librox euãgeliuz scribẽs potuit hanc genealogiã agnoscere. Ad qõ rndem⁹ & pmo ad illõ Isaie cũ Hieronymo i omelia sic dicente. In Isaia legim⁹. gnatiõez ei⁹ qs enarrabit: Nõ g̃ putem⁹ euãgelistã pphe eẽ sriũ vt ip ille ipossibile dixit affatu: hic narrare incipiat: qr ibi de generatõe diuinitatis: hic de incarnatõis ẽ dictũ. Verũtñ sñ istã rnsionẽ pleriq̃ iducũt sententiã Leonis pape i sermone de natiuitate xpi vbi ait. In dño nro iesu xpo n solũ ad diuinã sz humanã spectat nãz qõ dictũ ẽ p pphetã. Gnatiõez ei⁹ qs enarrabit. Igit nec gnatio tpalis xpi sz carnẽ ẽ explicabis. Ad hoc rndem⁹ ex doctrina sci Tho. iij. pte. q. xxxj. q̃ verba ista itelligunt de mõ icarnatõis q̃ ineffabilis ẽ qõ ex verbis seqntib⁹ ipsi⁹ Leonis pape pcludi t. Jngt. n. Utranq̃ n. naturã i vnã pẽisse psonã nisi fides credat sermo nõ explicat. Ad aliud vo qõ obiectũ ẽ de cõbustione librox i qbus descripta erat origo nobil⁹ indeox. Rndet Nichola⁹ de lyra sup Matt. q̃ Matthe⁹ habuit p revelatiõez qõ nõ habuit p scripturã. Vñ apostoli & euãgeliste nõ min⁹ fuerũt illuminati imo magis de mysterijs xpi q̃z pñiarche & antiq pphe. Quidã tñ dñt q̃ n oẽs illi libri cõbusti fuerũt cũ & domi pseruarent a multis. Etiã & alig memorie mãdauerant q̃ de huiusmodi nobilitate dicerant a pauis. nã & si Esdras scribat vt Jsidor⁹ narrat i. vj. ethimologiaz li. incẽsã legẽ a chaldeis duz iudei regressi fuissent in hierlm diuino afflat⁹ spũ reparauit cũctaq̃ legis ac ppheta rũ volumia q̃ fuerũt a gẽtib⁹ corrupta correxit: q̃ntomagis potuit Mat. xpi gnatiõez referre q spñs. cũ alijs apl's i liguis igneis descẽdẽtẽ accepit. Ad scõz dubiũ rndet Nicho⁹ de lyra. q̃ q̃uis Joseph n fuerit pr̃ Jesu tñ btissima Virgo & Joseph fuerit ex cadẽ tribu. qr mulier nõ potat nubere cũ viro alteri⁹ trib⁹ qñ ad ipsã ptinebat hereditas pr̃a. vt pz Numeri. xxxvj. Beata ãt vgo Maria fuit vnica Joachim pr̃i suo: p iõ cogebat ex lege viro sue tribus nubere: pp h̃ ẽt iuit cũ Joseph i bethleez ciuitatez dauid vt pfiterek cũ eo vt scribitur Luce. ij. cap.

¶ Tertiũ dubiũ fuit vtr sit eadẽ descriptõ xpi fcã p Mat. q̃ p Lucã. Et vi q̃ sit diuersa. Nã Mat. dicit q̃ Jacob genuit Joseph viz. Marie. Lucas ãt dicit Joseph eẽ filiũ heli vt pz. iij. ca. Ad hoc rndet Augu. li. de ẽsensu euãgelistaz dicẽs. Tres cãe occurrũt q̃z aliq̃s euãgelista secut⁹ ẽ. Aut. n. vn⁹ euãgelista pñez Joseph a quo genit⁹ ẽ noiauit: Alt vo vel auũ mrnũ vel aliquẽ de cognatis maiorib⁹ posuit. Aut vn⁹ erat Joseph naturalis pr̃: Alter eũ adoptauerat: aut more iudeox cũ sine filijs vn⁹ decessisset eius vxorẽ ppinqu⁹ accipiẽs filiũ quẽ genuit p pinquo mortuo deputauit qõ ẽ qõdã genus adoptõis legalis. Et hec vltima cã ẽ verior fm scñm tho. iij. pte. q. xxxj. quã ẽt Hiero⁹ sup Mat. ponit. Et Eusebi⁹ cesariẽsis i ecclesiastica hystoria ab affricano hystoriographo traditũ asserit. dñt. n. q̃ mathan & mathat diuersis tpibus de vna eadẽq̃ vxore Esta noie filios pcrearũt de mathan nat⁹ ẽ Jacob: ẽ mathat Heli: ita q̃ Heli & Jacob fuerũt frẽs vterini. Sz de duob⁹ fratrib⁹ a Dauid diuersimode descẽdentib⁹. Heli ãt accepta vxore mortu⁹ est sine semie: & iõ Jacob frater ei⁹ accepit vxorẽ fratris sui: vt ei suscitaret semẽ: & genuit Joseph: ita q̃ Joseph fuit fili⁹ naturalis ipsius Jacob. Et sic accepit eũ i genealogia Mat. Et fuit fili⁹ legalis leui: & sic accepit eũ Lucas. Naz

filius q modo dicto nascebatur ꝑm naturã erat filiꝰ generãtis: ꝑm ãt legẽ erat filiꝰ defũcti. Idẽ ẽt dicit Joã. Damascenꝰ li. iiij. c. vj. Quare nõ ẽ mirãdũ si aliť genealogiam scribit Mat. q̃ Lucas cũ vterq; ꝓferat veritatez. Nã ⁊ si multa noĩa vel alia dicat lucas q̃ tacet Mat. illud est ꝑm Augu. de cõsensu euangel'. q: Mat. in xp̃o regiã institu erat insinuare ꝑsonaz. Lucas aũt sacerdotalez. Ex quo Mat. explicat illos q regia corona fuerunt decorati. Lucas alios qbus dignitas sacerdotalis fuit ꝯcessa. Mat. posuit carnales p̃res. Lucas posuit p̃res spirituales. s. iustos viros q dicunť p̃res ꝑꝑ similitudinem honestatis. Mat. describit genealogiaz xp̃i descendendo a Dauid ⁊ Abraham vsq; ad Joseph: ex eo q̃ descripsit assumptõez nr̃e humanitatis a deo. Lucas aũt ꝓgressus est ascendendo a Josepb vsq; ad deum q: descripsit redemptiõez nr̃az in deum q̃ fit ꝑ gr̃az adoptõis. Sz adhuc post oĩa ista i dubium vertiť aĩus: qm̃ vt Hieronimꝰ iqt sup Danielẽ Proaui oẽs ⁊ maiores p̃res dñr. Cum igiť in generatione xp̃i multi fuerint patriarche ⁊ plures reges q̃re tm̃ filius Dauid ⁊ Abrahaz nuncupať. Ad qd̃ rñdet Hieroꝰ in omelia dicens. Jõ autez ceteris p̃termissis hoꝝ filium nuncupauit q: ad hos facta est de xp̃o tm̃ repromissio. Ad Abrahaz iqt. In semine tuo bñdicenť oẽs gentes. Ad dauid. de fructu vẽtris tui ponam sup sedem meam. Dauid g̃ fuit p̃ncipalis inť reges. Abraham inť p̃riarchas. Abraham fuit p̃mus q fidem vnius dei publice ꝯfessus. Et in signum huius accepit circũcisionem q̃ fuit signum distinguens fideles ab infidelibus. Dauid autẽ fuit p̃mus rex electus a deo ꝑm voluntatẽ dñi ad fidelem populũ regenduz. Vñ dr̃. i. Reguz ca. xiiij. Quesiuit dñs viꝝ iuxta cor suuz. Saul ãt licz p̃mo fuerit electus a dño hoc tñ non fuit ꝑm cor dñi sz ꝑm exauditionem populi: ꝓpterea dixit deus samueli. Audi vocem populi. s. petentis regem. Et ob hanc cãz Mat. noĩauit ip̃z solum regez cũ dic̃ Jesse ãt genuit dauid regẽ Dauid ãt rex genuit Salomonez. cuz tñ ⁊ Salomon rex fuerit ⁊ Roboam ⁊ Manasses: ⁊ Josaphat: ⁊ Ezechias ⁊ reliq. Preponiť v̄o dauid ipsi Abraham lz fuerit tpe posterior ꝑꝑ eminentiam regie dignitatis.

¶ Quod natiuitas virginis fuit digna ratione bonitatis parentum quibus fuit per angelũ nũciata. Capi. iij.

Tertio ꝯtemplemur virginis nascẽtis dignitatez. fuit eqdem natiuitas eiꝰ dignissima triplici ratione.

Primo ratione parentalis conditionis.
Secundo ratione angelice nunciationis.
Tertio ratione diuine reuelationis.

¶ Primo apparet dignitas natiuitatis v̄ginis bñdicte rõne parẽtalis ꝯditõis. Habuit nanq; parentes honestissimos ⁊ timẽtes deũ Joachim ⁊ Annã. Joachim qdem ex galilea ⁊ ciuitate nazareth: sanctã Annã ex bethleez duxit vxorez. Ambo autẽ instierant ⁊ sine rep̃hensione in oĩbus mandatis dñi icedebant oẽmq; suaz subaz trifarie diuidebant: vnaz ꝑtez tẽplo ⁊ templi ꝑuitoribus ipendebant: aliaz ꝑegrinis ⁊ paupibus erogabãt: ttiaz suis vsibus ꝑ sese suaq; familia reꝑuabant. Et ita ꝑ annos viginti ꝓlez nõ hñtes vouerũt dño q̃ si eis sobolez ꝯcederet eã ꝑuitio dñi manciparent. Cuiꝰ rei gr̃a cuz singulis annis in tribus festis p̃cipuis hierl'm freq̃ntarent. In festo enceniorꝝ cuz suis hierl'm ascendit: ⁊ cũ ceteris ad altare accedens oblatõez suaz offerre voluit quẽ videns sacerdos cuz idigatiõe nimia repulit: ⁊ cuz ad altare accedeř p̃sumeret icrepauit asserens nõ esse ꝯueniens maledicto legis obnoxiuz oblatiõez dño legis offerre: nec inť fecundos ifecundũ ⁊ q populuz dei nõ auxit astare. Joachim g̃ sic ꝯfusuz se videns pre pudore domuz redire noluit ne silr̃ a ꝯtribulibus suis q hoc audierãt tãtuz opprobriuz sustineret: itaq; ad suos pastores secessit. ¶ Scd̃o appet dignitas natiuitatis v̄gis rõne angelice nũciatõis. fuit nãq; ab angelo Joachim ⁊ Anne mõ q seqť annũciata. vt. n. scribiť i legenda natiuitatis. Cũ Joachim Aliq̃ꝫdiu cuz suis pastoribus moraz traxisset q̃dã die ei soli angelus cũ igenti claritate apparuit: ⁊ de eius visione turbatuz ne timeret admonuit dicens. Ego sũ angelus dñi missus ad te vt annũ-

ciez tibi ꝓces tuas exaudit as esse: ⁊ elemosinas tuas ꝓspectu dñi ascẽdisse. vidi.n. puorez tuũ ⁊ audiui sterilitatis opprobriũ ñ recte tibi obiectũ: pẽi qppe nõ nature vltoꝛ ẽ deꝰ. Et iõ cũ alicuꝰ vteꝛ claudit ad hũ fac vt mirabiliꝰ denuo apiat ⁊ nõ libidinis eẽ qõ nascit ꝛz diuini foꝛe muneris cognoscat. Prima gẽtis vie mr Sara nõne vsq ad nonagesimũ annũ sterilitatis opprobriũ pertulit: ⁊ tũ Isaac cui repꝛomissa erat oiuz gẽtiũ bñdictio generauit. Rachelẽt nõne diu sterilis fuit ⁊ tũ Joseph genuit q totiꝰ egypti dñium habuit. Quis foꝛtioꝛ sansone vel sanctioꝛ samuele: ⁊ tũ hi ambo mres steriles habuerũt. Rõni igit ⁊ exemplis crede dilatos diu ꝓcepꝰ ⁊ steriles ptus mirabiliozes eẽ solere: piñ anna vxoꝛ tua pariet tibi filiã ⁊ vocabis nomẽ eius Mariaz. hec vt vouistis erit ab infantia dño ꝓsecrata ⁊ adhuc ex vtero mris sue spũ fcõ plena: nec fozinsecꝰ inꝛ populares ꝛz i tẽplo dñi semp morabit. Et sic ex sterili mre ipa nascẽ ita mirabiliꝛ ex ea filius altissimi generabit: cuiꝰ nomẽ erit ihesus ⁊ p eũ oibus gẽtibꝰ erit salus. Et tibi h signũ cũ pueneris ad aurea hierosolyme portã annã vxoꝛẽ tuã obuiã hẽ bis: q de tua tardatõe mõ sollicita tũc i tuo ꝓspectu gaudebit. His dictis angelꝰ ab eo discessit. Anna ãt cũ amare fleret ⁊ qñ virꝰ suꝰ iuissꝰ ignoꝛaret idẽ angelus sibi apparuit ⁊ eadẽ q viro annũciauerat patefecit: addẽs q ꝓ signo hierlim ad aureã portã pgeret: ⁊ ibidem viro suo redeũti obuiaret. Igit iuxta angeli ꝓceptũ ambo sibi iuicẽ obuiãtes de mutua visione letati ⁊ de ple ꝓmissa securi adoꝛato dño redierũt diuinuz ꝓmissuz hilariꝛ expectãtes. Anna g ꝓcepit ⁊ filiã suo tpe pepit q uocata fuit Maria.

¶ Tertio apparet dignitas natiuitatis virginis rõne reuelatõis diuine: postq̃z. n. i celuz assumpta fuit dies natiuitatis eiꝰ aliqz to tpe fideles latuit. Cõtigit g vt refert Johannes Beleth q qdã vir scũs sedule ꝓtemplatõi ifistẽs singulis annis. vj. ydus septẽbꝛis i oꝛne posit ꝰ iocũdissimã angeloꝛ solẽnitatẽ audiret i celo. Cũq devotissime sibi reuelari peteret cur quolz anno illa tiñ die ⁊ nõ alia h audiret: diuinũ accepit riñsuz q vgo gloꝛiosa Maria tali die mũdo fuisset nata. Et iõ hoc manifestaret filijs scẽ ecclesie vt ꝓcoꝛdes fierẽt i hac celebꝛitate celesti curie. Cũ vo hoc sũmo põtifici ⁊ alijs intimasset hũc diẽ i honoꝛẽ natiuitatis vgis celebꝛãdũ vniuersalr statuere. Gaudeamꝰ igit ⁊ exultemꝰ õ tot amplissimis nobis oi bus collatis donis. Mã vgo q̃ nata ẽ salutẽ attulit mũdo. Et vt igt Aug. in ẽmone. ꝑci sũ ẽ i ea illud eue ifelicitatis elogiũ de quo di. In trisꝛicia paries filios: quia ista in lecia dñz pturiuit: Eua. n. lurit ista exultauit. Eua lachꝛymas: Maria gaudiũ i ventre poꝛtauit: qꝛ illa pcoꝛez: ista edidit inocẽtez. Et itez in eodẽ ẽmone. Bñdicta tu i mulieꝛib ꝰq̃ vitã ⁊ viꝛis ⁊ mlieꝛib ꝰ pepisti mr gñis nri penã itulit mũdo: genetrix dei nri salutẽ attulit mũdo. Auctrix peccati eua. Auctrix meriti Maria eua occidẽdo obfuit. Maria viuificãdo ꝓfuit ꝓcussit illa: sanauit ista q̃ simul cum filio collaudetur in eternum ⁊ in secula seculoꝛum. Amen.

¶ Sermo vigesimusseꝛtus de annunciatione virginis beatissime.

Nota de

¶ Inuenisti gꝛaz apꝛ õ deuz. Angeli gabꝛiel reuerẽtissime vginẽ genitricez dei salutãtis vba ſt ista oꝛiginaliſ Luce. i. ca. ⁊ i euãgelio põtis solẽnitatis. Cũ igẽti leticia mẽtis dies ista ẽ pcurrẽda i q̃ vgo btã de celo ad suũ vteꝛũ trarit deũ. Hodie nãq̃z melliflui fci fũt celi ⁊ pꝛ eꝛnus ira deposita miꝛaz suaz humano gñi demõstrauit. Hodie fcã ẽ mira illa ineffabiliſq̃z vnio diuine ⁊ hũane nãe: ⁊ i vtero vginis habitauit deꝰ ⁊ hõ. Hodie virgo regia õ stirpe Dauid dei mr effecta oficiuz i ẽcedẽdi ꝓ nob apud suũ dilectuz filiuz susceꝑit. Propterea ne tãti bñficij imemoꝛes igratiq̃z simus de annũciatõe virgis i h sermone dicemus. Ipsa qppe inuenit gratiam non solum p se sufficienteꝛez: sed ꝓ toto mundo copiosã ⁊ abũdãtẽ deũ i suo vtõ dei filio icarnãdo pauit hitaculũ speciosũ. Hic duotus ille Bernardꝰ sup missus ẽ ait. Virgo regia gẽmis oꝛnata vtutũ gemioq̃z mẽtis ⁊ coꝛpoꝛis pariter decoꝛe ꝓfulgida specie sua ⁊ pulchꝛitudine sua celi ciuiuz in se pꝛeno-

cauit aspectum ita vt regis animum in suꝫ ꝓcupiscẽtiã icliaret: ⁊ celestẽ ad se nũciuꝫ de supnis educeret. hec ille. Ergo circa annũciatõeꝫ dignissimam attẽdere volentes tria mysteria ꝓponimus contemplanda.
Primum dicitur angelice missionis.
Secundum mutue collocutionis.
Tertium mirabilis conceptionis.
¶ Ad singularissima fuit ãnũciatõ vgis respectu dĩ: respcũ ãgeli ⁊ rspcũ vgis. La.i.

Primũ mysteriũ ꝓtẽplãdũ dĩ angelice missiõis. Jngt Lucas. Missus ẽ ãgel⁹ gabriel a deo i ciuitatẽ galilee cui nomẽ nazareth ad vgĩnẽ despõsatã viro cui nomen erat ioseph de domo dauid ⁊ nomẽ vginis maria: vbi ponunt tot nolã ꝓpria. s. angeli missi: vgis ad quã mittebat: spõsi sui ⁊ loci ad ostendã certitudinẽ histozie vt dic̃ Nichola⁹ de lyra. Quãtũ vero sublimis ꝓclaraꝫ fuit ista missio: ista legatio: nos ꝓsiderare debemus maxime tripleĩ respectu.
Primo respectu dei.
Secundo respectu angeli.
Tertio respectu virginis.
¶ Primo inquã ꝓsiderem⁹ hui⁹ legatiõis ꝓstãtiã respectu dei. Quidnã ipso alti⁹ q cũcta ꝓcellit q ẽ oẽ bonũ ⁊ oĩuꝫ creaturaꝝ celi ⁊ terre dñs. ipse vtiqꝫ ẽ deus infinitus: imẽsus: etnus: oĩpotẽs: ineffabilis: de⁹ magnus dñs ⁊ rex magn⁹ sup oẽs deos q hũano generi lapso subuenire misericordit volẽs: de vgine carnẽ disponẽs sumere: ad eã suũ angelũ destinauit. Sz miranf pleriqꝫ ⁊ curiose igrere satagũt. Cur tã diu ille q clemẽtissimus ẽ cui ꝓpriũ est misereri semp ⁊ parcere ꝓtinuit i tra misericordias suas. ẽ qdem icarnatõis donũ sũme liberalitatis ⁊ ardẽtiss̃me charitatis. Vñ ⁊ apostol⁹ ad Ephesios ca.ij.igt. Deus q dines est i mĩa pp nimiã charitatẽ suã q̃ dilexit nos cuꝫ eẽmus mortui pcis ꝓuiuificauit nos i xpo. Laritas vo nõ tardat amico subuenire ꝑm illud sapiẽtis ꝓuerbioꝝ. iij. ca. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere: cras. n. dabo tibi cũ statim possis dare. Quare videret q statiꝫ post lapsũ debuisset dei fili⁹ humanã carnẽ ⁊ nãꝫ assumer. Ad qõ ridet ꝟz Alexãdꝝ i. iij. sũme: ⁊ dñs Bonauẽ. i. iij. di. i. ⁊ scñs Tho. iij. pte. q. i. q⁹ non fuit ꝓueniens statiꝫ post pcm icarnari deũ: ꝟz dũ vẽit plenitudo tpis vt dĩ ad Galat. iiij. c. Et ꝟ tripliciter ꝓpter primo ꝓpter peccati punitionem.
Secundo ꝓpter morbi curationem.
Tertio ꝓpter Christi prenunciationem.
¶ Primo pp pcĩ punitõeꝫ: voluit qppe deus oĩdere homini ꝟtũ sibi pcm displiceat qõ p tot annoꝝ milia tã diuturna castigatione puniuit. Facilitas. n. venie tribuit icentiuũ delinq̃ndi. vt notat de vita ⁊ ho. cle. ca. vt clericoꝝ. Et di. xxviij. ca. q⁹sunt. Et di. xlv. ca. ꝟz illud. Et di. l. ca. de lapsis. Et di. xciij. ca. puenit. Et. i. q. vlt. c. erigũt. Et xxj. q. ij. ca. placuit. Et. xxiij. q. iij. ca. ẽ iusta. Et. xxv. q. ir. ca. loci. Quare ⁊ si fuisset ex pte dei liberali⁹ bñficiũ si a ꝓncipio icarnatus fuisset: nõ tñ fuissꝫ vtili⁹ ex pte bñanẽ gis recipiẽtis cui ex tarditate icarnatiõis ostdit grauissima ꝓditio pcĩ. ¶ Scda rõ̃ re fuit ꝓueniens vt nõ statĩ post pcm̃ xps carnem assumeret dĩ pp morbi curatiõeꝫ. Mã q: hõ supbiẽdo peccauerat eo mõ erat liberandus vt humiliatus cognosceret se liberatore indigere. vñ glo. sup epla ad Galatas ait. Magno ꝓsilio fẽm est vt post hois casum nõ illico dei filius mitteret. Reliqꝫ eniꝫ deus hoiẽ ꝑus in libertate arbitrij in lege naturali vt sic vires nature sue cognosceret vbi cuꝫ deficeret legeꝫ accepit. Quadata ĩualuit morbus nõ legis ꝟz nature vitio: vt ita infirmitate sua cognita clamaret ad medicuꝫ ⁊ gr̃e q̃reret auxilium. ¶ Tertia rõ illius dilatõis fuit pp xpi ꝓnunciationẽ. Debebat qdẽ xpi aduentus ob excellentissimam suã dignitateꝫ ꝓnunciari ⁊ multo tpe antea ꝓclamari. Vñ ad hb ⁊ glo. ꝓdicta igt. Quanto maioꝝ iudex veniebat tanto ꝑconũ series lõgioꝝ ꝓcedere debebat. ¶ Secundo ꝓsideremus angelice missiõis ꝓeminentiã respectu ipsius angeli. de quo apud viros doctissimos triplicit dubitari solet. Et ꝓmo ỏ quo ordie fuerit ãgel⁹ ille. Scdo an apparuit virgini i visione corꝑali. Tertio si fuit ꝓueniens vt angelus virgini annunciaret i ea dei filiuꝫ icarnandũ. Prio de ordine illi⁹ angeli varia solet esse opinio Quidam dixerunt q⁹ fuit de ordine infi-

mo. s. angelox q: p illos pfueneruut diuina hoibus reuelari. Et hoc vī innuere textus cum dicit angelus ⁊ nõ dicit archangelus Sz ad hoc dicim⁹ q: ẽtuis ppie angeli dicanť illi q sunt i vltimo choro infime ierarchie: tñ large oẽs de gbuscũq: ordinib⁹ angeli nũcupanť. Mã vt Jsidorus testat i. vij. Ethimologiax libro. Angelus latine nuncius dī. Oẽs ãt vel media te vel imediate diuina nũciant q̃ ab ipso deo pus seraphin reuelanť: ⁊ ipsi illa cherubin manifestant: ⁊ sic gradatim vsq: ad vltimũ ordinem fm Dionysiũ. Et ppterea lz lucas dicat missus est angelus: non tñ ita stricte accipiť vt nõ potuerit eẽ de aliquo ordie supiori. Hic Bernardus sup missus ẽ ait. Non arbitror hũc angelũ ex minoribus eẽ q ẽtlz ex cã solent ad terras crebra legatõe fungi qõ ex ei⁹ noie palã iteliligi daf: qõ iterptaf fortitudo dei: q: nõ ab aliquo alio forti ⁊ excellẽti vt sole⁹ spũ sz ab ipso deo mitti phibeť. Scũs vo Tho. in. iij. scripto sniax di. iij. Et. iij. pte. q. xxx. diť. q ille angelus fuit de medio ordine infime ierarchie q ẽ ordo archangelox. Nõ pueniens vī eẽ fcm vt saluaret ppetas ordinũ: q: ad angelos ptiet dirigeť act⁹ alicui⁹ hois q ad ipm tñ ptinẽt vñ dñr minia nũciaf. Ad archãgelos vo ptiet dirigeť act⁹ hois i totã multitudinẽ redũdãtes vñ ⁊ medij. s. archãgeli dñr ẽtsi pncipes ãgeli. Qñ ẽ ꝓ vginis q p angelũ regrebaf erat act⁹ singularis põe rẽdũdãs i vtilitatẽ multitudinis: imo toti⁹ hũani gñis. Jo crediť q fuerit ō ordie archãgelox ⁊ q fuerit sũm⁹ i illo ordine. Et hoc vī habere firmitatẽ ex eo q ecclesia cantat. Gabrielẽ archãgelus scimus diuinit⁹ te eẽ affatum. Alij aũt opinanť angelũ illũ fuisse de ordine seraphin. qñ vt Gregorius dicit. Sũmũ angelum venire dignum fuerat q summũ oũz nũciabat. Nec iconueniens q̃ p tanta re singularissima singularis núcius mitteref q esset oũz angelox excellentissim⁹. Dictus est ãt gabriel: q: vt Grego. dicit i omelia hoc nomen officio suo ꝓgruit. Gabriel. n. dei fortitudo noiaf. p dei q̃ fortitudinem nunciãdum erat q: vtutum dñs ⁊ potens in ꝓlio ad debellandas ptãtes aereas veniebat.

¶ Scõo dubitari solet an angelus ille apparuit vgini in visione corꝓali. Et rñdet Tho. iij. pte. q. xxx. q̃ sic. Nam Aug⁹ in pson̄a vginis loquẽs in sermone ait. Venit ad me gdã magn⁹ paranimphus xpi nõ patriarcha ꝓmus: aut ꝓpheta egregius. Sz gabriel archangelus facie rutilans: veste corruscans: incessu mirabilis: q̃ ptinere nõ possunt nisi ad corꝓreã visionẽ. Hoc aũt cõueniens fuit. ꝓmo rõne similitudinis. q: illud qõ annunciabaf erat incarnatio dei invisibilis. vñ pueniẽs fuit vt ad huius rei õclaratõez invisibilis creatura formaz assumeret in q̃ visibiliter appareret: cũ ẽt oẽs apparitões veteris testamenti ad hanc apparitõez ordinenť q̃ dei fili⁹ apparuit i carne. Scõo fuit pueniẽs rõne certitudinis. Ea. n. q̃ sunt oculis subiecta certius cõprehendimus q̃z ea q̃ imaginamur. Vñ dicit Chrisosto. sup Matt. q̃ angelus nõ in somnis imo visibilit vgini astitit. Nam q: magnaz valde reuelatõez ab angelo accipiebat. Egebat tante rei euẽtus missione solẽni. Tertio fuit pueniens vt angelus visibiliter appareret rõne altitudinis. s. ꝓp altitudinẽ ⁊ dignitatẽ mñis dei q̃ nõ solũ in mente sz in corꝓreo ventre erat dei filium receptura. Et iõ nõ solum mens eius: sz etiaz sensus corꝓrei erant visione angelica delectandi: Et si obijceref q̃ fm Aug. xij. sup Genesim ad lram. Intellectualis visio est potior ⁊ dignior q̃z corꝓoralis: ⁊ p̃cipue ipi angelo magis pueniens. Mã visione intellectuali videť angelus in sua suba: visione ãt corꝓorali vī in figura assumpta corꝓorea Jgiť angelus annucias magis apparere ō buisset in visione intellectuali q̃z corꝓali. Rñdet Tho. vbi. s. q̃ intellectualis visio est potior q̃z imaginaria vel corꝓalis si sit sola. Sz ipse Aug. diť q̃ est excellentior ꝓphia q̃ hz simul intellectualem ⁊ imaginariam visionem q̃z illa q̃ hz alteraz tñ. Beata vo vgo non solum ꝓcepit visionem corꝓoralem sz ẽt intellectualem illuminatõez Vñ talis apparitio satis nobilis fuit. Fuisset tñ nobilior si ipsum angelum intellectuali visione in sui suba vidisset. sz hoc nõ patiebaf status hois viatoris. ¶ Tertio q̃ri-

tur si fuit conueniens vt angel⁹ annunciaret virgini dei filium in ea incarnandum. Et ad hoc rñdetur ꝙ sic triplici ratione.

Primo ex parte dei.

Secundo ex parte angeli.

Tertio ex parte virginis.

¶ Primo fuit ꝯueniẽs ex parte dei vt i h̄ seruaret̄ ordo quẽ ipse statuit quo mediantibus angelis ad hoies diuina ꝑueniũt. Unde Dionysi⁹. iiij. c. celestis ierarchie dic̄. Diuinũ iesu benignitatis mysteriũ angeli primũ edocti sũt postea ꝑ ipsos ad nos cognitõis gr̄a trãsiuit. Et in eodem li. ait. Diuinas visiones gloriosi p̄res nr̄i adepti sunt ꝑ medias celestes v̄tutes. Tho. ꝑa ꝑe. q. lxxj. inqt. Loqt̄ de visionibus ꝓpheticis q̄ facte sũt mediantibus angelis. Et si aliqs instaret ꝙ virgo mr̄ dei supior erat angelis. Sz vt Diouysius refert ca. vij. celestis ierarchie. Sup̄mis angelis sit reuelatio immediate a deo ꝯ ꝛ ipsi virgini. Rñder̄ possumus ꝙ mr̄ dei supior erat angelis q̄ztum ad dignitatem ad quã diuinitus eligebat̄. Sz q̄ztũ ad statuz p̄ñtis vite iferior erat angelis: q̄ ẽt ipse rõne passibilis vite fuit paulominus ab angelis minoratus vt dicit̄ ad Hebreos ca. ij. Sz q̄ xp̄s fuit viator ꝛ cõp̄hensor quãtum ad cognitionem diuinoꝝ nõ indigebat ab angelis instrui. Sz mr̄ dei nondum erat in statu cõprehensoꝝ. E ideo de diuino ꝯceptu ꝑ angelos instruẽda erat Si vero vlterius ꝯ hoc qspiam opponeret dicens ꝙ beata virgo incarnatõis fidez habebat sine q̄ nullus eẽ poterat in statu salutis ꝯ non egebat sup̄ hoc ab angelo istrui. Ad hoc rñderi põt ꝙ licet beatissima virgo plenam fidem haberet de xp̄o incarnando tñ q̄ humilis erat nõ alta d̄ se sentiebat neq̄ cogitabat se tãti dñi mr̄ez futurã: ꝛ ꝓpterea erat sup̄ hoc ab angelo instruẽda. Secũdo fuit ꝯueniens ex parte angeli. iõ inqt Bedda in omelia. Aptum humane restauratõis p̄ncipiũ vt angelus ad v̄ginem mitteret̄ partu ꝯsiderandam diuino: q̄ p̄ma ꝑditõis humane cã fuit cũ serpẽs a diabolo mittebat̄ ad mulierẽ spũ sup̄bie decipiendã. Tertio fuit expediens ex ꝑte v̄ginis tũ vt ex tali nũcio mẽs ei⁹ eleuaret̄ in deũ. q̄ vt inquit Augu. li. de virginitate. Beatior fuit Maria ꝯcipiendo fidem xp̄i q̄ ꝯcipiẽdo carnẽ xp̄i. Et postea subdit. Mr̄na ꝓpiqtas nihil Marie ꝓfuisset nisi felicius xp̄z corde q̄z carne gestasset. Tũ vt esset certior testis huius sacramenti qñ sup̄ hoc diuinit⁹ erat instructa. Tũ ẽt vt eius puritas oñderet̄. Unde Hiero⁹ ad pau ã ꝛ Eustochiuz bñ inqt. Angelus ad v̄ginem mittit̄ q̄ semp̄ angelis cognata virginitas. tũ vt volũtaria sui obseqj munera deo offerret: ad qd̄ se ꝓmptam obtulit dicens. Ecce ancilla dñi Erat. n. qd̄dã spũale mr̄imoniũ int̄ deuz ꝛ humanã naturã. Et iõ ꝑ annũciatõez expetebat̄ ꝯsensus virginis loco totius humane nature. ¶ Tertio ꝯsiderare d̄bem⁹ missionis angelice excellẽtiam respectu virginis. ipsa utiq̄z sola facta fuit digna portare in vtero regẽ celoꝝ ꝛ dñm oĩuz creaturaꝝ. Ob qd̄ ecclesia sancta sibi dici scã ꝛ imaculata virginitas qbus te laudibus efferã nescio: q̄ quẽ celi capere nõ poterant tuo gremio ꝯtulisti. At ꝛ in ꝑsona eius ita cunctos fideles affat̄. Cõgratulamini mihi oẽs q̄ diligitis me q̄ cũ essez paruula placui altissimo ꝛ de meis visceribus genui deuz ꝛ hominẽ. Hec est ista pulchra ꝛ decora nimis filia hierlm: cui dixit deus illud Canticoꝝ vj. ca. Pulchra es amica mea suauis ꝛ decora. Hec est de q̄ ibidẽ subseqt̄. Una ẽ colũba mea: ꝑfecta mea hec est quaz viderũt filie syon ꝛ btissimã p̄dicauerũt ꝛ regẽ laudauerũt eã. O felix puella. O celi regia merito qlz hõ vel angelus dicere tibi põt illud Prouerbioꝝ vltio ca. Multe filie ꝯgregauerũt diuitias: tu sup̄gressa es vniuersas. Ad ipsaz solã missus fuit de aula sũmi dei legatus singularis ꝛ insignis vt ipsa virgo ꝯtẽtaret̄ ꝯcipe xp̄m q̄ de ipsa carnẽ suscipe cupiebat. Erat inqt euãgelista despõsata viro cui nomẽ erat Joseph ꝛ nomen virginis Maria. delectabile est illud nomẽ qd̄ int̄ ꝑtat̄ stella maris vel illuminãs ꝛ domina siue amarum mare quia ipsa fuit stella in sanctificatione: illuminans in conuersatione amaꝝ mare i filij sui passione: ꝛ dña i assumptõe. Sz in hoc loco circa eius despõsatõez alq̄z dñi insistere libet. Cur voluit xp̄s matrem suam virginez desponsari. Et ad hoc assignantur plures rationes.

Primo ex parte Christi
Secundo ex parte matris.
Tertio ex parte nostra.
Rõnabiliter virgo despõsata fuit. p̄mo ex parte xp̄i. tũ ne ab infidelibus tanq̄ illegittime natus obijceret. Unde Ambrosius dicit sup Lucã. Quid iudeis qd herodi posset ascribi si natũ viderent ex adulterio p̄secuti. Tũ ut ꝯsueto mõ eius genealogia describeret p vir. Jõ Ambrosius vbi. s. Qui in seculi debuit more describi. Tũ vt part⁹ ei⁹ s̄m Ignatiũ diabolo celaret. Et lz diabol⁹ virtute sue nature potuisset cognoscere matrẽ dei nõ fuisse corruptã sed virginẽ. p̄hibebat tñ a deo cognoscere modũ partus diuini. Nã vt docet Aug. in. iij. de trinitate. Diabolus multa põt virtute sue nature a qbus tñ p̄hibet virtute diuia. Si aũt post modũ aliq̄liter cognouit xp̄m eẽ filium dei nõ obstat qz iam tp̄s erat vt xp̄s suã virtutẽ diuinã ostẽderet. Sz i ifantia oportebat impediri maliciam diaboli ne eũ acrius p̄sequeret qñ xp̄s nec pati disposuerat nec suam v̄tutem oñdere: sz in oĩbus alijs ifantibus se similẽ exhibebat. Similiter ⁊ secũdo fuit rõnabile ex parte matris. tũ qz per hoc reddit imunis a pena ne lapidaret a iudeis tanq̄ adultera. tũ vt ad puer̄ iesum nutriẽdũ haberet Joseph i auxilium. Tertio id rõnabile fuit ex parte nr̄a. Primo qdem eo q̄ testimonio Joseph cõprobatũ ẽ xp̄m ex virgine natũ. Unde Ambrosius dicit sup Lucã. Locupletior testis pudoris maritus adhibet q possit delere iniuriã ⁊ vendicare opprobriũ si nõ agnosceret sacr̄m. Scdo p hoc d̄signat vniuersa ecclesia q̄ cũ virgo sit despõsata est vni viro xp̄o. vt iqt Aug. li. de scã v̄ginitate. Et t̄tio qz mr̄ dñi fuit desponsata ⁊ virgo in p̄sona ipsi⁹ ⁊ v̄ginitas ⁊ mr̄imoniũ honorat ꝯ hereticos alteri hor̄ detrahẽtes. Et vt ait Origenes sup Matth. Btã Virgo spõsa fuit Joseph. nõ tñ in ꝯcupiscẽtiã iũcta. Et vt scribit Mat. xiij. Erat Joseph faber lignarius. Jõ Crisosto⁹ sup Matth. inqt. Fabro lignario Maria despõsata erat. qñ xp̄s ecclesie sponsus oẽm salutẽ hoĩum opaturus erat p lignum crucis. Putabat inqt Matth. fabri filius qz vt dicit Ambrosius sup Lucaz. Maluit dñs de suo ortu q̄ de mr̄is pudore dubitari. sciebat. n. tenerã eẽ virginis verecũdiã lubricã famam pudoris: nec putauit ortus sui fidẽ matris iniurijs astruendã. Dũ igit ita essz disposita puella illa cũtis virtutib⁹ redimita q̄ ⁊ virgo erat ⁊ Joseph despõsata ⁊ tp̄s instabat vt iã mere suos radios deus effunderet sup t̄raz Angelus gabriel vt puto cũ oĩuz angelor̄ noticia vocatus est. Cui de⁹ p̄r: vade o angele mi ad virginez i nazareth cõmorãtẽ eãq̄ meo noĩe salutãdo reqres illã vt me acceptare velit suũ castissimũ spõsuz cui dilectũ filiũ meũ mihi coeq̄lẽ ab eterno genitũ ita dar̄ dispono vt ex ea nat⁹ ex tp̄e s̄m carnẽ me⁹ tm̄ fit ⁊ ipsi⁹ fili⁹. Ipse v̄o filius subsecut⁹ ẽ. O angele gabriel conaberis v̄ginẽ illã instruere q̄ ipsam elegi mr̄ez dulcissimã in cuius vtero nouẽ mẽsibus habitabo ⁊ tãdẽ imaculata ⁊ icorrupta pariet deũ ⁊ hoĩez. Subdidit ⁊ spũs sanct⁹. Ego illã armariũ gr̄e mee istituã ⁊ ꝯceptiõi filij vt scã sit ⁊ mirabilis coopabor. O q̄le tripudiũ illa hora fuit i angelicis choris O q̄zta leticie cãtica duz tota celestis curia benedixit ⁊ gratias dedit immortali ⁊ benignissimo deo.

¶ Qualit angel⁹ salutauit v̄ginẽ: ⁊ q̄re virgo turbata fuit: ⁊ de gr̄a v̄gis copiosa atq̄ de supuẽtõe spũs sci in ipsã. Ca. ij.

Secundũ mysteriũ ꝯtẽplandũ circa annũciatiõem virginis dicit mutue collocutionis. In quo tria consideremus.
Primo v̄gis salutatiõez q̄lit fuit salutata.
Scdo v̄ginis turbatõez q̄liter fuit turbata
Tertio virgis d̄claratõez q̄lit fuit d̄clarata
¶ Primo ꝯsiderem⁹ virginis salutatiõez q̄liter fuit salutata. Ingressus inqt euãgelista angelus ad eã. vbi Bernardus super Missus est dicit. Quo ingressus in secreto cubiculo vbi clauso super se ostio orabat patrem in abscondito ad eam dicit orantez: suspirantẽ: lachrymantez. Nam si ꝯceptio p̄cursoris fuit denunciata patri occupato i sacro officio multo p̄babilius est q̄ conceptio saluatoris denunciata fuit virgini i deuotõe feruẽtissima existenti. Erat ãt vt cõiter doctores tenẽt tũc hora cõpletorij: ⁊ sa-

cra illa confabulatio ꝓtracta fuit vsq; ad noctis medium. Dixit ꝯ blanda voce angelus v̄gini. Aue gr̄a plena dn̄s tecũ bn̄dicta tu in mulieribus. Ubi licet salutãdo eã amplissime magnificauerit de eue ꝯmutatõe: qꝛ sic̄ eua oẽ malum occasionalit̄ induxit humano generi: ita v̄go illo ablato ꝓtulit oẽ bonum dũ dedit nobis deũ ⁊ de singulari mõ essendi cũ ipsa deũ atq; de bn̄dictõe in mulieribus: nihilomin⁹ illud magnum ẽ cuz dixit eã gr̄a plenã. Sz h̄ ĩsurgit dubitatio qño v̄go fuerit plena gr̄a cum h̄ sit ꝓp̄uz xp̄i d̄ quo dr̄ Joã. i. Uidim⁹ gl̄iã ei⁹ gloriam q̄si vnigeniti a p̄re plenũ gr̄e ⁊ veritatis. Ad qd̄ rñdet Tho. iij. parte. q. vij. Qd̄ plenitudo gr̄e põt attendi dupliciter. Uno mõ ex ꝑte ipsius gr̄e. Alio mõ ex ꝑte habentis gratiam. Ex parte quidem ipsius gratie dicitur esse plenitudo ex eo ꝙ aliquis pertingit ad sũmũ gr̄e: ⁊ q̄ztum ad essentiam: ⁊ q̄ztũ ad v̄tutẽ: qꝛ. s. hz gr̄am ⁊ in maxima excellẽtia q̄ potest haberi ⁊ in maxima extẽsione ad omnes gr̄e effectus ⁊ talis gr̄e plenitudo est propria xp̄i. Ex ꝑte v̄o subiecti dr̄ esse gr̄e plenitudo qñ aliquis hz plene gr̄am ꝑm suã cõditionez siue ꝑm ĩtensionez ꝓut in eo est intensa gr̄a vsq; ad terminũ prefixũ ei a deo ꝑm illd̄ ad Ephesios iiij. Unicuiq; vr̄m data est gr̄a ꝑm mensurã donationis xp̄i siue ẽt ꝑm virtutez inquãtuz. s. hz facultatez gr̄e ad oĩa que ꝑtinẽt ad suuz statũ siue officiuz sicut Ap̄lus dicebat Mihi autem omniũ sanctoꝝ minimo data est gr̄a hec illuminare hoĩes ⁊c̄. Et talis gr̄e plenitudo nõ est propria xp̄o sed cõmunicat̄ alijs ꝑ xp̄m. Igit̄ beata virgo dr̄ gr̄a plena nõ ex ꝑte ipsi⁹ gr̄e: qꝛ nõ habuit gr̄am ĩ summa excellentia qua põt haberi nec ad omnes effectus gr̄e. Sed dr̄ plena gr̄a ꝑ cõparationez ad ipsam qꝛ. s. habebat gr̄az sufficientem ad statũ illum ad quem erat electa a deo. vt. s. esset mater dei. Et similiter stephanus dr̄ plenus gr̄a qꝛ habebat gr̄am sufficientem ad hoc vt esset idoneus minister ⁊ testis dei ad qd̄ erat electus. Et eadẽ rõne dicendũ est de alijs. Harum tñ plenitudinum. vna est plenior alia ꝑz ꝙ aliqs diuinitus est preordinatus ad altiorez vel inferiorem statum. Questione autem. xxvij. tertie partis ita habet̄. ꝙ quãto aliqd magis appropinquat ꝑncipio ĩ quolibz genere tanto magis participat effectũ illius ꝑncipij. Unde dicit Dionysius. iiij. ca. celestis ierarchie. Qd̄ angeli qui sunt deo ꝓpiquiores magis participãt de bonitatibus diuinis q̄z hoĩes. Xp̄s autẽ est principium gratie ꝑm diuinitatẽ qdez auctoritatiue ꝑz humanitatem instrumentaliter. Beata autẽ virgo maria ꝓpinquissima fuit xp̄o ꝑm humanitatem: qꝛ ex ea accepit humanã naturã. Ideo pre ceteris maiorem debuit a xp̄o plenitudinez gratie obtinere Sciendũz tamen ꝙ in ip̄a virgine fuit triplex perfectio gratie. Prima qdẽ quasi dispositiua ꝑ quã reddebat̄ idonea ad hoc ꝙ esset mater xp̄i ⁊ hec fuit ꝑfectio sanctificatiõis. Scd̄a ꝑfectio gr̄e fuit ex p̄ñtia filij dei in eius vtero ĩ carnati ⁊ hec fuit ꝑfectio ꝯceptionis. Tertia ãt ẽ ꝑfectio finis quã hz ĩ gl̄ia. Qd̄ãt scd̄a ꝑfectio sit potior q̄z p̄ma ⁊ tertia q̄z scd̄a patet qdẽ vno mõ ꝑ liberatõez a malo. Nam p̄mo in sua sanctificatõe fuit liberata a culpa originali. Scd̄o in ꝯceptõe filij dei fuit totaliter mũdata a fomite. Tertio ĩ sui glorificatione fuit liberata ab omni miseria. Alio mõ ꝑ ordinez ad bonuz. nã p̄mo ĩ sua sãtificatione adepta est gr̄am inclinantem eam ad bonũ. In ꝯceptõe aũt filij dei ꝯfirmata est ei gr̄a ꝯfirmans eam in bono. In sui v̄o glorificatõe ꝯsumata est eius gr̄a ꝑficiẽs eaz in fruitõe oĩs boni. Sz orit̄ hic difficl̄tas an btã v̄go hũit aliq̄s gr̄as gratis datas: puta sapientie ⁊ v̄tutum ⁊ miraculoꝝ ex eo ꝙ nõ legit̄ docuisse qd̄ spectat ad sapientiam: aut miracula fecisse. Ad qd̄ ita dicit scũs Tho. Non est dubitandum qn btã v̄go accepit excellenter donum sapie ⁊ gr̄az v̄tutuz ⁊ etiam gr̄az ꝓphie. non tñ accepit vt haberet oẽs vsus haꝝ ⁊ similium gr̄aꝝ sic̄ habuit xp̄s sz ꝑm ꝙ ꝯueniebat ꝯditiõi ipsius. habuit nãq; vsum sapie in ꝯtemplando ꝑm illud Luce. ij. ca. Maria ãt ꝯseruabat oĩa verba hec ꝯferens ĩ corde suo. Nõ aũt habuit vsuz sapie q̄ztum ad docenduz eo ꝙ nõ ꝯueniebat sexui mlĩebri. Nã vt dicit Apostolus. Mulieri docere in eccle-

ſia non ꝓmitto. Miraculoꝝ vero yſius ſibi nõ competebat dum viueret qz tũc tpis doctrina ꝓfirmanda erat miraculis xpi. Et iõ ſoli xpo ⁊ eius diſcipulis q̃ erant baiuli doctrine xpi cõueniebat miracula facer: pp qõ ẽt de Joãne baptiſta dr Joãnis.x. Nõ ſignũ nullum fecit vt.ſ. oẽs in xpo intenderent. Uſum autem ꝓphetie habuit virgo vt pz i cantico qõ fecit. ℣Magnificat anima mea dñm. ¶ Secundo conſideremus virginis turbatõez de qua ſcribit Lucas. q̃ cum audiſſet turbata eſt in ſermone eius ⁊ cogitabat q̃lis eẽt iſta ſalutatio. vbi apparet laus virginis: In auditu: in affectu: ⁊ cogitatu. In auditu laudatur modeſtia qz audit ⁊ tacet. In affectu verecundia vnde turbata ẽ In cogitatu ꝓudentia qz cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Turbata eſt autem de angeli ſermone nõ de eius viſione qm̃ angelos ſepe viderat ſed numq̃ talia loquentes audierat. ob nouitatem igit̃ ſalutationis admirari compulſa fuit. ℣Nam vt ℣Hieronymus ait. Inſungit̃ noua legatio angelo ⁊ virgo nouaz ꝓfeſſa virtutez noue ſalutationis honoratur obſequio. Franciſcus d̃ marrone in ſuo.iij.di.iiij.q virgo ſanctiſſima in hac ſua turbatione cogitabat myſterium incarnationis verbi qõ ſibi in ſalutatione extitit reuelatum. Et dicunt quidam q̃ ſibi etiam fuit cum hoc reuelatuz myſterium paſſionis filij ſui. ℣Alij vero tenent ⁊ melius q̃ myſterium incarnationis in ea complendum fuit ſibi reuelatum nõ tñ modus. ſ. q̃ virgo pareret: ⁊ ideo timebat ne hoc eſſet vel fieret cum virginitatis diminutione: iccirco de h̃ timebat. Et forte pluſ appetebat eſſe virgo q̃z verbuz ꝓcipere ſine virginitate. virginitas. n. ẽ de numero laudabiliũ verbuz vero ꝓcipere eſt de numero honorabiliũ circa qõ non eſt virtus ſed p̃mium virtutis. ℣Premiũ vero honorabile ſz virtus laudabilis: ſz virtus eſt magis appetenda q̃z p̃mium virtutis: qz hõ circa virtutẽ meret: non aũt circa p̃miuz: qz nec eſt in ſua poteſtate. ¶ Tertio ꝓcideremus virginis declarationez qualiter fuit ab angelo declarata ⁊ confortata. ne timeas ſingt Maria. ſ. de ſalutatione inſolita: cuius cã ſubdit. Inueniſti. n. gr̃az apud deum nõ ſolũ ꝓ te ſz ꝓ toto gr̃e humano. Ubi Bernard̃ ait. Quã gr̃az: dei ⁊ hoiuz pacẽ: mortiſ d̃ ſtructõez ⁊ vite repatõez. Subdidit angel̃: ecce ꝓcipies i vtero ⁊ paries filiũ ⁊ vocabis nomẽ ei⁹ Jeſũ: hic erit magn⁹. Sẽp. n. fuit magn⁹ de⁹: ſz futur⁹ erat magnus hõ ⁊ magn⁹ ꝓpha. ſm q̃ dr Luce. vij. ca. ℣Propha magn⁹ ſurrexit i nobis ⁊ filij⁹ altiſſimi vocabit̃ ⁊ ipſi⁹ dei q ſol⁹ ẽ altiſſimus. ℣Maz vt exponit ℣Nichola⁹ de lyra ſequẽdo Bernardũ. Hõ. n. altus ẽ inf creaturaſ coꝝpaleſ ſz angel⁹ altioz: de⁹ ſolus altiſſim⁹. Iſta aũt filiatio dei accipit̃ hic p nãz i oib⁹ alijs q̃ſtũ cũq; ſcũs ẽ tñ filiatio dei p adoptiõez. Addidit angel⁹: dabit illi dñs de⁹ ſedẽ dauid p̃is ſui ⁊ regnabit i domo Jacob i eñũ qõ ſpũaliť itelligẽdũ ẽ. ℣Nã xps ñ ſedit ſup thronũ dauid loq̃ndo de tpali regno imo iſtõ negauit coꝝ pilato dicẽs. ℣Regnũ meũ nõ eſt õ h̃ mũdo: tñ i reſurrectõe ſua accepit ptãtẽ ẽt iq̃ſtũ hõ ſup oẽz creaturã: ſm q̃ ipſe dixit ℣Mat. vlt. Data ẽ mihi oĩs ptãs i celo ⁊ in tra. Inquãtũ. n. de⁹ nõ accipit aliq̃z ptãtẽ õ nouo ſiue i tpe. Angel⁹ g̃ loq̃t hic de regno ſpũali ⁊ celeſti qõ figuratũ fuit p regnuz dauid tpale ſiẽ ⁊ celeſtis hierlm p tpalẽ: ꝓpterea dixit. ℣Regnabit i domo Jacob i eñũ. i. ſup electos. Dicit h̃ ℣Nicho⁹ de lyra q̃ õ domo Abrahã ⁊ Jſaac alig fuerẽt reꝓbati ſiẽ Jſmael ⁊ Eſau. Sz i domo Jacob oẽs ei⁹ fi lij a ſcis doctoꝝib⁹ inf electos ſt cõputati qz ⁊ ſi alig peccauerẽt tñ egere penitẽtiã: ꝓcluſit angel⁹ de xpo. Et regni ei⁹ nõ erit finis. ℣Nã ſz q̃ dicit ℣Nicho⁹ de lyra. Xps nõ ſolũ iq̃ſtũ de⁹ ſz ẽt iq̃ſtũ hõ ꝛgnabit i eñũ ſup hoies ⁊ angelos. Dixit ãt ℣Maria ad ãgelũ. Quo fiet iſtõ q̃m vir nõ cogſco. Iz. n. crederet firmit̃ vbũ angeli iplẽdũ de ꝓceptõe xpi qz tũ angel⁹ ad plenũ nõ exꝑſſerat modũ ꝓcipiẽdi. Jõ de h̃ q̃ſiuit allegãdo ẏgitatis amorẽ: ſz. n. q̃ dñt doctoꝛes i. iiij. di. xxv. Btã ẏgo añq̃z deſpõſaret Joſeph hũit obſuãtiã caſtitatis ẏginalis i ꝓpoſito ex iſtictu ſpũs ſci nõ tñ vouerat exꝑſſe. Sz cuz poſtea deo ordinãte eẽt ei deſpõſata q̃ erat i ſimili ꝓpoſito ſimul emiſerũt votũ. ℣Rñdẽs g̃ angelus declarauit moduz ꝓcipiẽdi dicẽs. Spũs ſan-

ctus supueniet in te. qõ multipliciter exponit Tho. in. iij. di. iij. Primo supueniet in te. i. sup possibilitatẽ ⁊ cursum nature dãdo fecunditatem ⁊ seruande virginitatem Scõo supueniet in te. i. ꝫ. id qõ hẽs de plenitudine eius: qz sicut olim impleuit mentem nũc ꝓplebit ventrẽ. Tertio supueniet i te. i. sup de celis veniet: qz oẽ datũ optimũ desursuz ẽ. Quarto supuẽiet i te. i. supra merita tua ⁊ supra merita oĩuz creaturaꝝ. Quinto supueniet in te. i. supra oẽs q añ te fuerũt Et virtus altissimi ſ. dei filius q est ꝑis sapientia ⁊ virtus vt dr. i. ad Corinthios. i. ca. Obũbrabit tibi. i. sub vmbra carnis latebit: qz sub vmbra carnis latuit virtꝰ deitatis. Jõqz ⁊ qõ nascẽ ex te scñ: Scñ dicit absolute absqz determinatõe: qz si dixisset sãctus deus vel scũs hõ vel aliqd ꝓsimile nõ exꝓssisset sanctitatẽ ei⁹ cõplete. qz i eo ẽ sanctitas diuina ⁊ humana ⁊ qcqd scitatis põt cogitari i quacũqz creatura eminentius est in rẽo. Jõ dicit sanctũ absqz determinatione. Sicut ẽt deus dixit Moysi Exodi. iij. ca. Ego suz q sũ: sic dices filijs israel. Qui ẽ misit me ad vos vt ꝓ hoc oñderẽ q plenitudo essendi imo infinitas est ꝓpria ipsius dei Et postea ꝓclusit angelus. Vocabit filius dei: nõ adoptiu⁹ sẽ alij sz naturalis. Et ad maiorẽ assertõez declarat angelus deiñ suũ exemplũ ꝑgens. Et ecce Elisabeth cognata tua ⁊ ipa ꝓcepit filiũ i senectute sua. Et hic mensis est sertus illi q vocat sterilis: qz nõ erit ipossibile apud deum oẽ verbũ. i. sciñ dicere. n. dei est facere sm illud ps. Dixit ⁊ facta sũt. Et tz maius sit virginez parere q̃z vetulã sterilez: Tñ vt Ambrosius dicit erameron. Ob hoc multe steriles pepererũt vt partus crederẽ virginis. Et iõ ꝓceptus Elisabeth sterilis inducit nõ q̃si sufficiẽs argumẽtuz sz q̃si figurale qõdã exẽpluz. Et iõ ad cõfirmatõez hoc exẽpli sumit argumentũ efficax ex oi potentia diuina. Tps iaz adest o illibata virgo vt apias spõso celesti pulsanti vt dei filiũ i tuo vtero leta suscipias vt matrimoniũ diuile ⁊ humane nature tuo sacro ꝓsensu ꝓficias. Ecce i celestib⁹ spiritibus tã auidissima est expectatio. In patrib⁹ i limbo manentibus tot clamores ⁊ gemit⁹. In hoibus viatoribus de deo recte sentie. bus tot ꝑfunda suspiria vna vox oĩuz: vn⁹ clamor: vna ꝑcatio. Angel⁹ gabriel noie oĩuz te ꝑcat tibi supplicat vt ꝓ eũ tã dcã ⁊ iduitãt ꝓmissa acceptare benigne digneris.

¶ Nõ ꝓceptio xꝑi fuit miraculosa rõne virgis ⁊ tꝑis atqz iauditi muneris. La. iij.

Tertiũ mysteriũ ꝓtẽplãdũ circa virginis annũciatõez di mirabilis ꝓceptionis. Currite gẽtes vndiqz ⁊ ispicite cordis oculis Mariã vginẽ post tãta sibi diuinit⁹ reuelata cũ incredibili humilitate nõ sine lachrymis genuflerã ⁊ manib⁹ ꝑus expãsis facieqz ad celũ erecta paulati caput iclinãdo brachiaqz remittẽdo dicere. Ecce ancilla dñi fiat mihi sm vbũ tuũ. Sup quo verbo Bernard⁹ ait. Que ẽ tã sublimis humilitaſ q̃ cedeꝛ nescit honorib⁹: isolescer nescit gloria mr dei eligit ⁊ ancillã se noiat. His vbis expletis aduenieẽte spũ scõ mor vbũ i vtero: mor itra vtez vbũ caro ꝓcepitqz vgo filiũ. Fuit aũt illa ꝓceptio miraculosa triplici rõne.

Primo ratione temporis.

Secundo ratione virginis.

Tertio ratione muneris.

¶ Primo fuit illa ꝓceptio miraculosa rõne tꝑis qr fcã fuit i istãti: nra vo successiue sm Damascenũ. Mã vt igr Tho. i. iij. di. iij. Et iij. ꝓte. q. xxviij. Cõceptio xꝑi fcã fuit vtute diuina q̃ cũ sit infinita effectũ suũ subito ⁊ instãti ꝓducere põt. Vñ i illa ꝓceptõe q̃tuscũq; mul ⁊ semel fcã fuerũt vtute dei. Primũ fuit ꝙersio sanguinis purissimi beate virginis in carnez ⁊ alias partes corꝑis christi. Scõm fuit formatio mẽbroꝝ orgãicoꝝ Tertiũ aiatio corꝑis organizati. Quartũ assũptio corꝑis ⁊ aie a diuitate: ita vt eodẽ i istãti iuẽt⁹ sit xꝑs in ventre virgineo verus homo ⁊ verus deus. ¶ Scõo fuit illa conceptio miraculosa rõne vginis. Magnum ꝙppe ẽ ⁊ supnaturale vt vgo ꝓcipiat. Sz ait Tho. vbi. ꝫ. Miraculũ ꝓtigit eẽ ducẽ mõis. Uno mõ q̃si neqz agẽs ẽ nãle neqz matia ẽ nãli ꝓportõata ad talẽ formã vt formatio hois ỗ limo tre q̃ ẽ miraculosa tã ex pte agẽtis q̃z patiẽtis. Alio mõ ꝓtigit miraculũ q̃si matia ẽ naturalis: agẽs vo supnaturale: sic dñ aliqs a febre sanat. Nã matia q̃z vgo administrauit ad formatõez corꝑis xꝑi fuit naturalis ex q̃ naturaliter formari põt cor-

pus hoīs ⁊ pp hanc materiaz naturalē rps dī naturalis filiꝰ virginis. Sed virtus formans fuit diuina. Et qz vnūqōqz magis iudicat ꝑm formaz q̄ materiaz: ⁊ ꝑm agēs magis q̄ ꝑz patiēs. Inde ē q̄ ꝛceptio corpis xpi debet dici simplicit miraculosa ⁊ supnaturalis: ꝑz qd vo ex pte materie pōt dici naturalis. ¶ Tertio ꝛceptio xpi pōt dici miraculosa rōne mūeris. Cōcessiuz qdē fuit vgini i tali ꝛceptu munus inaudituz vt. s. plꝰ posset ipa facere ō deo q̄ deꝰ de seipso Nedaz. n. contraria ⁊ ꝓtradictoria inter deum ⁊ virgineꝫ videbanē que dum accessit deꝰ ad virgineꝫ ꝛcordata sē. Puta impossibile erat deū ñ generare: impossibile erat virgineꝫ generare. Impossibile erat deū generare nisi deū. Impossibile erat vginē generaꝛ deū. Impossibile erat deū cuz alia persona generare. Impossibile erat vgineꝫ sine alia psona generare. Accessit deꝰ ad virginem ⁊ necesse fuit vginē generare ⁊ non aliuz q̄ deū ⁊ ñ ō alio q̄ ō se. Dz deꝰ ñ potuit generare nisi deū ō se. Et tū vgo deū fecit hoieꝫ Deꝰ nō potuit generare nisi infinitū: imortalez: eternū: insensibilē: inuisibilē: impalpabilez sub forma dei. Dz vgo fecit eū finitū mortalē: medicū tpalez. palpabilē: sensibilē visibilem sub forma serui suppositū sub natura creata. ℣Miruz certe vna puella nescio qꝰ blādicijs matestatē diuinā iclinauit. vestimitq̄ sūmū amabile opprobrijs: angustijs: penalitatibꝰ ⁊ ignominijs: qō totū ꝑ salute hūani generiꝭ ꝓcreatū ē. O igr res stupēda ⁊ oi plena pietate Ecce q̄ p recōciliatione hūana paceq̄ cōponēda iter oipotētissimū deū offensuz ⁊ reū hoieꝫ inscrutabilis altitudo diuini ꝓsilij matrimoniū cōtrahendum iter dei filiū ⁊ hūanaz creaturā mira dispensatiōe stabiliuit. Et qñ cōsensus efficit matrimoniū missus ē a patre misericordiaruz ⁊ luminū angelꝰ gabriel ad mundissimā vginē q̄ donis sublimita diuinis incōparabilis erat vniuersis q̄ tam pie tāq̄ salutari diuine dispositōi i totius nature humane psona ꝓberet ꝓsensuz. O admirāda legatio ⁊ ex oi pte veneratōe dignissima q̄ nec ꝑmā similē visa ē: nec hēre seq̄ntez. Quid. n. maius: Quid sublimi⁹: Quid deniq̄ salubrius humano generi ō celo offerri potuit plane nihil. Nō. n. natura ñ hūit vsus nesciuit: ignorauit rō: mens nō capit humana: pauet celū: stupet terra: ⁊ ois creatura miraꝛ. b totū ꝑ gabrielē marie nunciaꝛ ⁊ p xpm adipleꝛ. Mā i vginis vtero vbū caro fcm̄ ē. Quisq̄s igit es q̄ xpiano noie gloriaris mysteria huiuscemodi iusto ppēde iudicio. Tibi. n. qō dā abiecto: Tibi exclusa a paradisi sedibus Tibi p exilia lōginq̄ morienti: Tibi i pulueꝛē ⁊ cineꝛē resoluto dū tū nulla esset spes vicēdi p icarnatiōez filij dei ⁊ virginis ptās data ē a lōginquo ad tuū reuertaris actoꝛē: recognoscas paretez: liber efficiaris ex seruo: de extraneo ꝓuehaꝛis i filiū vt q̄ ex corruptibili carne natꝰ es ex dei spiritu renascaris ⁊ obtineas ꝑ gr̄az qō nō hēs p naturā. Demus q̄ deo clemētissimo gr̄as ⁊ vginez mr̄ez pijssimo colamꝰ affectu vt sic puenire possimꝰ ad p̄az celestē i q̄ vivit ⁊ regnat deus p infinita secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo vigesimusseptimꝰ de p̄uilegijs maternitatis vginis Marie pp q̄ ipsa mr̄ p̄stātissima ⁊ singularis m erito nuncupaꝛ.

Unde hoc mihi vt veniat mr̄ dñi mei ad me. Elisabeth scissime vba sē ista ozigialit Luce. i. c. ⁊ i euāgelio hodierne festiuitatis. Die festū visitatōis gloriose vgis Marie debite celebrare volentes pscrutari diligenē dēmꝰ quā excelsa sup̄ maq̄s sit laꝰ ei⁹ ex eo q̄ facta fuit tāti filij dei gnissima mr̄. Mā Elisabeth vetla ñ a semet ipa ꝛz spūs sci radio illustrata b ñ sine admiratōe grādi ꝓclamauit. Statiq̄ nāq̄s postq̄z vgo filiū dei ō spū scō ꝛcepit exurgēs abijt i mōtana. s. hierusalē q̄ erat altior galilea cū festinatōe pp honestatē ne diuti⁹ videreꝛ i publico ⁊ intrauit i domū Zacharie ⁊ salutauit Elisabeth. Ad q̄z salutatōez exultauit infās Joānes ex mēses hūs i vtero mr̄is. Nec vo exultatio vt igt Aug. ad Dardanū potuit esse significatio rei tante. s. q⁹ mulier esset mr̄ dei a maioribus cognoscēde nō a puero cognite. vñ i euangelio nō dī credidit infās i vtero eius ꝛz exultauit. Uidimus āt exultationem non solum paruulorum sed pec-

cor esse. Sz hec inusitata exiſtit qz in vtero. Et iō ſicut ſolēt miracula fieri fcā eſt diuinitus in ifante nō hūanit⁹ ab ifante. ꝙꝗꝫ ēt potuerit i illo puero acceleratus eē vſus rōnis ⁊ volūtatis vt intra viſcera mr̄na iā poſſet agnoſcere: credere et ꝓſentire ad qō i alijs puris etas expetaſ: hec Au. Qui neutrū determinate aſſeritꝫ ſiue exultatio illa fuerit abſqz hoc q⁹ Joānes cognouerit diuinā pñtiā ſiue q⁹ illā cognouerit totū tñ aſcribit diuino miraculo. Repleta igiſ fuit Eliſabeth ſpū ſcō ⁊ exclamauit voce magna bñdixitqz virginē ⁊ fructū vētris ei⁹. Jnqz verba ꝓtulit i themate poſita i qbus ſe humiliando lz eēt virgine antiqor tū qz mr̄ erat v̄go xpi idignā ſe tā vrbana ſalutatiōe fatet. Propterea itaqz qz ⁊ nos ideficient viſitamur a v̄gine q̄ blāda ē dulcis ⁊ libaliſſima cūctis mortalib⁹ mr̄ atqz gr̄e ac mr̄e nuncupaſ. Jō in pñti ſermone de mr̄nitatis eius ꝓuilegijs pſtātiſſimis filio ſuo iterueniēte tractabim⁹. diſtinguem⁹ āt tria ꝓuilegia.

Primum dicitur totalitatis.

Secundum veritatis.

Tertium dignitatis.

¶ Nō xp̄s trarit totā corpulētaz ſubaz a v̄gine mr̄e ope ſpiritus ſci. Et quare xp̄s nō dr̄ filius ſpiritus ſci. La.j.

PRimuz ꝓuilegiuz mr̄nitatis virginis gloriose dr̄ totalitatis. Alij nanqz filij corpulētā ſubaz accipiunt partim a p̄re partim a mr̄e. Filius āt virgis ab ipſa ſola. Et qz hoc totuz virtuti ſpūs ſci deputaſ. iō in hac parte tria ſunt dubia aperienda.

Primum vtrum efficere conceptionem Chriſti debeat attribui ſpiritui ſancto.

Secōz vtr xp̄s poſſit dici ꝯcept⁹ de ſpū ſcō

Tertiū vtr xp̄s poſſit appellari filius ſpūs ſci

¶ Ad ꝓmuz dubiuz rñdet Tho. iij. pte. q. xxxij. q. ꝯceptōez xp̄i tota trinitaſ operata qz vt refert Augu. i. i. de trini. Jndiuiſa ſt opa trinitatis ſicut ⁊ indiuiſa ē cētia trinitatis efficere vero ꝯceptōez xp̄i eſt qōdaz opus diuinuz: ideo cōe eſt toti trinitati. Attribuitur tñ ſpiritui ſancto triplici ratione.

Primo pp cāz incarnationis ex parte dei.

Secundo ꝓpter cauſam incarnatiōis ex parte nature aſſumpte.

Tertio ꝓpter terminum incarnationis.

¶ Primo pp cām incarnatōis ex pte dei. Spūs. n. ſcūs ē amor p̄ris ⁊ filij: b āt ex maximo dei amore ꝓuenit vt filius dei carnez ſibi aſſumeret i vtero virginali. Scdo attribuiſ ꝯceptio xp̄i ſpiritui ſcō pp cām incarnatōis ex pte nature aſſumpte: qz p hō daſ itelligi q⁹ humana natura aſſumpta ē a filio dei i vnitatē pſone nō ex aliqb⁹ meritis ſz ex ſola gr̄a q̄ ſpiritui ſcō attribuiſ. Unde Aug. dicit Encheridion. Jſte modus quo ē natꝰ xp̄s d̄ ſpiritu ſcō iſinuat nobis gr̄az dei q̄ hō nullis p̄cedētibus meritis ex ipo p̄mo exordio nature ſue quo eē cepit vbo dei copularet itā vnitatē pſone vt idē ipſe eēt filius dei. Tertio attribuiſ ꝯceptio xp̄i ſpiritui ſcō: qz hoc ꝓgruit termino incarnatōis. Ad hoc. n. terminata ē incarnatio vt hō ille q ꝯcipiebatur eſſet ſanctus ⁊ filius dei: vtrūqz autem hoz attribuiſ ſpiritui ſcō. Nam p ipz efficiunt hoies filij dei. Jpe etiaz eſt ſpiritus ſanctificatiōis. Dic̄ g̃ alij p ſpiñ ſciñ ſcificant ſpiritualiſ vt ſint filij dei adoptiui: ita xp̄s p ſpiñ ſciñ ē i ſcitate ꝯcept⁹ vt eſſet filius dei naturalis. ¶ Scōm dubiuz erat vtr xp̄s poſſit dici ꝯcept⁹ de ſpū ſcō. Et q⁹ ſic p̄z: qz ſic cātamus i vtroqz ſimbolo. Jn ſimbolo apoſtoloz. Qui ꝯcept⁹ eſt de ſpiritu ſcō. Et i ſimbolo patz. Jncarnatus ē de ſpiritu ſcō Et Mat. i. Jnuēta eſt i vtero hās de ſpiritu ſcō. Ad qō clare itelligē duz Dic̄ Tho. q⁹ ꝯceptio nō attribuiſ ſoli corpi xp̄i ſz ēt ipi ꝓpōne ipſius corpis. Jn ſpū āt ſcō dupler habitudo ꝓſideraſ reſpectu xp̄i. Nā ad ipz filiuz dei q dr̄ eē ꝯcept⁹ hz hitudiez ꝓſubalis. Ad corp⁹ āt ei⁹ hz hitudinē cāe efficientis hec āt ꝓpoſitio de: vtrāqz habitudinez cāe efficientis. hec āt ꝓpoſitio de: vtrāqz habitudinē deſignat. dicimus g̃ xp̄z ꝯceptuz de ſpiritu ſcō hoc mō q⁹ efficacia ſpūs ſci referaſ ad corp⁹ aſſumptū ꝓſubalitas ad pſonā aſſumētē. Et quāqz dicamus xp̄m de ſpiritu ſcō ꝯceptuz nō tñ dicim⁹ ꝑpe corp⁹ xp̄i d̄ ſpiritu ſcō ꝯceptuz qz nō eſt ꝓſubale ſpiritui ſcō: ſz magis dicimus corpus xp̄i ex ſpū ſcō Unde Ambroſius ait i li. de ſpiritu ſcō. Nō ex aliquo eſt: aut ex ſuba: aut ex ptāte eius eſt. Ex ſubſtātia ſiē filius q a patre ē. Ex pote-

ſtate ſicut ex deo omnia quomodo ⁊ in vtero hūit Maria ex spū scō. Notandū adhuc ſm Aug. i Encheridion. q nō eodez mō dī xps ꝯceptus de spū scō ⁊ Maria vgine: nā de Maria vgie mr̄ialit de spū scō effectiue Ex quo apparet q ꝯceptio xpi hūit tria pui legia. ¶Primū q eēt ſine pcō oziḡali. Scōz q eēt nō puri hois: ſz hois ⁊ dei. Tertiuz q eēt vginis. ⁊ hec tria habuit a spū scō. Et iō dic̄ Damascen⁹ ẽ ⁊tū ad pmū. q spūs ſctus ſupuenit i virgie purgās ipsā. i. pſeruās ne cū pcō originali ꝯcipet. Quātuz ad scōz dic̄ ⁊ virginē ſuſceptiuā verbi dei tribuēs. i. vt ꝯcipet verbū dei. Quātū āt ad ⁊tiū ſubdit ſimul āt ⁊ ḡnatiuā vt. ſ. manēs virgo poſſet ḡnare. ¶ Tertiū dubiū erat vtz xps poſſit appellari filⁱ spūs ſci. Ad qō rādet Aug. in Encheridion dicēs. natⁱ ẽ xps de spū ſco n ſic̄ filⁱ ⁊ de Maria virgine ſic̄ filius. Et ſi diceret q btā virgo dī mr̄ xpi pp materiā quā i ꝯceptōe eⁱ⁹ miniſtrauit ḡ vī q ẽt spūs ſcūs poſſit dici pr̄ eius pp hoc q fuit p̄ncipiuz actiuū i ꝯceptōe ipsi⁹. Et vt dicit Arist. i li. de ḡnatōe aialiuz. ¶Pr̄ dat p̄ncipiuz actiuz i ḡnatōe: mr̄ vo miniſtrat matiā. Ad h rādet Tho. vbi. ſ. q xps ꝯcept⁹ ẽ de Maria virgie matiā miniſtrāte i ſimilitudinez ſpēi: ⁊ iō dī filⁱ ei⁹. Xps āt ꝑz q hō ꝯcept⁹ ẽ de spū scō ſic̄ de actiuo p̄ncipio nō tū ſm ſimilitudinē ſpēi ſic̄ hō naſcit ō p̄e ſuo. Dñs vo Bonauē. i. iij. di. iiij. dicit. Nō iſta locutio xps ẽ filⁱ spūs ſci nullo mō ẽ admittēda tūpp vitādū errorē circa ḡnatōez eīnā q. p̄uz ẽ p̄ris ⁊ nō spūs ſci ḡnare: tuz pp ſuādā pp̄rietatē circa ḡnatōez tēpalez q ẽ vt filius aſſimileꝯ p̄i ⁊ mr̄i ſm ſimilitudinē ſpēi: ſic q cū p̄e ⁊ mr̄e eiuſdē nāe. Xps vo ꝑz q hō ſi ẽ eiuſdē nature cū spū scō nz illi aſſimilat ſpecifice: iō nec ei⁹ filius poterit eē. Igit virtus spūs ſci fuit i virgie q̄ i ꝯceptōe filij ſui oēs naturas ⁊ partes mūdi vltia perfectōe ꝯpleuit. Et qdē de⁹ i mūdi creatōe nihil ip fectū ꝓdurit: ſz oīa erāt pfecta ſic̄ ipsoꝝ natura exigebat. Tū aſſumatio pfectōis vltie vſq ad ⁊tū virgis delata ẽ ⁊ ſoli virgini reſuata. Entia. n. appetebāt nobiliſſimū ens Spūalia nobiliſſimū ſpīs: rōnalia nobiliſſimū rōnale: ꝯceptōes optimū ꝯceptū. Matiuitates optimū naſcibile. Et breuiter oēs creature appetebāt optimū. Mis āt oībus exītibus ipfectis: ſic ꝓuiſū ē mūdo ō femina ſup oīb⁹ bñdicta q̄ vnico ſuo partu oīb⁹ rez gñib⁹ ſimā ⁊ vltimā pfectōez adduxit. Et aduertas q hec puella tātā pfectōez attulit vniuerſo q nō ẽ pfectōis vlteriozis capax. Nec de⁹ pōt vlteriozi pfectōe ipz mūdū pficere. Et ſi ipſe pr̄ ⁊ spūs ſcūs de femina naſcerēt nihil ozbi accreſceret pfectōis qz qcqd nobilitatis qcqd deitatis ⁊ qcqd etnitatis ẽ totuz i ozbe diffuſuz ẽ ⁊ ꝓductuz p virginē i illo etno ſuppoſito qō vgo Maria ḡnauit. Nec magnū ẽ vgini q pfectōib⁹ ozbis vltimā pfectōez iduxit. ¶Cū ⁊ ipſi vniuerſitatis actozi nōnullas pfectōes adiūxerit: puta etno p̄ncipio iceptōis p̄ncipiū. Et ẽ nitati diuine tpale pioduz. Infinitati ímenſe q̄ntitatē cozporeā. Spēi etne pulchritudinē nouā. Sibi igit̄ ſoli ꝯpetit vt vgo ꝯceperit xpm ſitq illius admirabilis mater.

¶ Nō btā virgo fuit vera mater Chriſti: ⁊ q̄re xps naſci voluit de femina. Ca. ij.

Ecūdū p̄uilegiuz mr̄nitatis virgis beatiſſime dī vitatis. ¶Pro cui⁹ itelligētia clariozi tria erunt hic dubia elucidāda ¶Primuz vtz xps debuit de virgine naſci. Secundum vtrum beata virgo aliquid actiue egerit in conceptione cozporis Chriſti Tertiuz vtz ſciſſima vgo fuit vera mr̄ xpi. ¶ Ad p̄muz dubiuz dic̄ Tho. iij. pte. q. xxxj Nō lz filⁱ dei carnē humanā aſſumere potuerit ō q̄cūq̄ matia voluiſſz ꝓueniēs tū fuit vt illā aſſumeret ō muliere triplici rōne. ¶Primo ꝓpter mulieb̄rē ſexuz confortāduz Secundo ꝓpter veritatem aſtruendam. Tertio pp vniuerſitatē ḡnatōuz adiplēdā. ¶ Primo fuit ꝓueniēs pp mulieb̄rē ſexuz ꝑfortāduz vt ꝑfortarent mulieres ſperarēt qz ⁊ ipſe p xpm debere ſaluari nō obſtāte q p Euā tāta oīb⁹ mala ꝓuenerāt. Hic Aug. i li. octuagitatriū qōnū ait. Mois liberatio i vtroq̄ ſexu debuit apparere. Mā qz ſexus maſculin⁹ ẽ nobiliōr: iō xps humanā naturā i maſculino ſexu aſſumpſit. Nr̄ vo ſexus femineus liberādus erat. Hic apparet q vir ille de femina natⁱ ẽ. Et idez i li. de agone xpiano igt. Nolite voſipſos ꝓtēnere viri ſi

lius dei virum⁹ suscepit. Nolite vosipsas ꝓtēnere femine filiꝰ dei de femina natꝰ ē.
¶ Scōo fuit ꝓueniens pp veritatez astruendam. vt sic veritas incarnatōis nota fieret. Et de hoc si logꝫ Aug. i epistola ad Volusianū. Si oipotēs deus hoiez vtrūqz formatū nō ex materno vtero crearet sed repētinū inferret aspectibus nōne opinionez ꝓfirmaret errozis vt hoiez vexꝫ nullo mō suscepisse crederet ⁊ dū oīa mirabiliter facit auferret qō misericozdiā fecit. Nūc vo ita inꝺ deū ⁊ hoiez mediatoz apparuit vt i vnitate psone copulās vrāqz naturā ⁊ solita sublimaret insolitis ⁊ isolita solitis tēpararet. ¶ Tertio fuit ꝓueniēs vt xps de femina nasceret pp vniuersitatez gnātōuz adiplēdā. Mā ꝑmus hō ꝓduct⁹ ē de limo terre sine viro ⁊ femina: Eua ex viro sine femina: Ceteri hoies a viro ⁊ femia gnant. Vñ ⁊ ārt⁹ q̄si xp̄o vltim⁹ relinq̄bat vt ꝓduceret ex femina sine viro. ¶ Scōz dubium elucidādū erat vtz beata virgo aligd actiue egerit i ꝓceptōe corpis xp̄i. Ad qō rñdet sanctus Tho. q̄ licz gdam velint dicere ṽginē aligd actiue eē opatā in ꝓceptione xp̄i Tñ melius ⁊ verius vi sibi tenere q̄ in ipa ꝓceptione xp̄i nihil actiue opata est: sz soluz materiā ministrauit: opata tñ est añ ꝓceptionē aligd actiue ꝑparando materiā vt eēt aptā ꝓceptui. Nō vero ārē in ꝓceptione nihil est actiue opata sumi pōt ex dictis Aug. in .x. sup Genesim ad lram. Principiuz nāq̄z actiuū in gnātōe dī rō seminalis. Corp⁹ aūt xp̄i in sola materia copali p diuinā potētiaz ꝓceptōis formatōisq̄z rōnez de virgine assumptū est: nō aūt ꝑm aliq̄z rōnem seminalē humanā. Insup cū q̄libz res sit pp suā opatōem vt dicit Aristo. ij. de celo ⁊ mundo. Natura nō distingueret ad op⁹ gnatōis serū maris ⁊ femine: nisi eēt distincta opatio maris ab opatōe femie. In gnātōe āt distinguit opatio agētis ⁊ patiētis. Vñ relinq̄t q̄ tota virtus actiua sit exꝑte maris: passiua vo exꝑte femine: pp qō i plātis i qbus vtraq̄z vis cōmiscet nō ē distinctio maris ⁊ femine. Qꝛ ḡ virgo nō hoc accepit: vt eēt pr̄ xp̄i. sz mr̄ ꝓñs est q̄ nō accepit potētiā actiuam i ꝓceptōe xp̄i siue aligd actiue egerit ¶ Tertiū dubium erat vtz beata virgo fuit vera mr̄ xp̄i. Sic. n. dī i scripturis q̄ fuerit mr̄ ⁊ xps filius. vñ Luce. i. dixit angelus paries filium. Et Luce. ij. pepit filium. Et Mat. ij. Accipe puerꝫ ⁊ mr̄em eius. Et Luce. ij. dixit mr̄ eius ad illū. Fili qd fecisti nobis sic. Et Joā. ij. c. Erat mr̄ Jesu ibi. Sed forte igūt: mr̄ sic nō minak: qꝛ filiū illū i suo vtero ex miraculo genitū educauit ⁊ aluit ita q̄ ex pietatis officio nō ꝓditōe aut ꝓpetate nature sic nuncupek. Ad qō rñdemus ꝑm Augu. in li. de ecclesiasti. dog. vbi ait. Mat⁹ ē ꝑm veritatē nature ex deo dei filius Natus ē ꝑm veritatē nature ex hoie: hoīs filiꝰ: vt nō adoptōe nō appellatiōe: nō nuncupatōe: sz natura in vtraq̄z natiuitate nascēdo filij nomē hꝫt. Fuit igr̄ ṽgo scissima mr̄ xp̄i qō ꝓbam⁹ ex dēis sci Tho. i. pte. q. xxvij. Et. iij. pte. q. xxxij. Mā ad rōez ve pīnitatis l' mr̄nitatis ⁊ filiatōis ꝓcurāt ꝓcipue tria. Primū ē gnātio viuētiū: vt viuū generet viuū. Et ꝓpterea qꝛ ignis generās non est qd viuēs non dī pr̄ aut mr̄ ignis gnāt. Scōm est collatio subē. Naz faber ligneꝝ nō dī pr̄ scāni aut cuiuslz alteriꝰ artificij qō ipse fabricat qꝛ nō cōicat sibi suā subaz. Terciū est materie ꝓpate administratio: ꝓpterea terra nō dī ꝓprie mr̄ hois qꝛ ē materia remota. Et ārtū addit qō est assimilatio in natura specifica. Jō capilꝰ ab hoie gnāns nō dī filius hois qꝛ nō assimilat hoi specifice. Cū ḡ btā ṽgo viuēs genuerit xp̄z viuentē cōicauitq̄z ei corpulētā subaz administrauitq̄z ad formatōez corpis eius matiā ꝑparatā ⁊ xps ab ea genit⁹ fuit ei similis specie qꝛ pfectus hō ex aīa rōnali ⁊ humana carne subsistēs: segt q̄ xps fuit eius filius ⁊ ipsa illius vera mr̄. Si aūt aligs obijceret q̄ xps ex btā virgine miraculose natus ē sz miraculosa gnātio nō sufficit ad rōnez mr̄nitatis vel filiatōis. Nō. n. dicimus Euā filiā fuisse. Adc: ḡ vi q̄ xps nō debeat dici filius btē virginis. Rndere possumus ꝙz Damascenū in. iij. li. q̄ natiuitas ꝓpalis q̄ xps natus ē ꝓp nr̄az ꝓlutē ē quodāmō ꝑm nos q̄m nat⁹ ē hō ex muliere ⁊ tpe ꝓceptōis debito. Sup nos āt q̄m nō ex viri semine sz ex scō spū ⁊ sca virgine sup. legez ꝓceptōis. Exquo vi-

quit Tho. iij. pte. q. xxxv. Ex pte matris na
tiuitas illa fuit naturalis sz ex pte opatiōis
spūs sci fuit miraculosa. Uñ btā virgo ē ve
ra ⁊ naturalis mr̄ xp̄i. Quis ḡ explicare q̄at
q̄nto affectu filiū illū gestauit in vtero pepit
i p̄sepio suoqz lacte pauit vbere de celo ple
no. Quis enarrare sufficiat q̄nto gaudio ei⁹
ifantilia mēbra ꝯtrectabat dū iuoluebat pā
nis ⁊ stricta cigebat fascia. Quis isup exco
gitare valeat q̄z gratissima fuit amboꝝ cō
uersatio amoris pinguedie plena. Cōuiue
bant pacifice: Colloq̄bant benigne. Et vir
go ore mellifluo fili mi sepius igeminabat:
audiebat rñdentē illū cuz omni reuerentia
genitrix mea colendissima.

¶ Qd btā virgo dei genitrix ē dicēda q̄ me
ruit ꝯcipe xp̄z cuius isup p̄rogatiue ab hoie
non possunt comprehendi. Ca. iij.

Tertium priuilegiuz maternitatis vir
ginis illibate dr̄ dignitatis. Alie nan
qz matres puri hois: hec hois ⁊ dei mr̄ fuit
Sed pro huius partis expeditione iocun
da tria adhuc dubia declaremus.

Primum vtrum beata virgo sit dei geni
trix appellanda.

Scdm vtꝝ beata virgo meruit ꝯcipe xp̄z.

Tertium vtrum virginis prerogatiue pos
sint ab homine comprehendi.

¶ Ad p̄mū dubiū rñdemus q̄ bñ ꝯgrue ac
verissime v̄ginē gloriosaz appellam⁹ geni
tricē dei. Jngt nāqz Joā. Damascen⁹ Theo
thocon vere scām Mariā p̄dicamus vir
ginē. Et i caplis Cirilli approbatis i Ephe
sina sinodo dr̄. Siqs nō ꝯfitet scāz virginē
genitricē dei anathema sit. Et scā mr̄ eccle
sia in diuinis officijs illaz sic crebro noiat.
In officio misse iducit versiculū. Sedulij
Salue ait sancta parēs enixa puerpera re
gē q celū terrāqz regit in secula seculoꝝ. vir
go dei genitrix quē totus nō capit orbis in
tua se clausit viscera factus hō. Et i offerto
rio. Post partū virgo inuiolata pmansisti
dei genitrix intercede p nobis. Et in vespis
Aue maris stella dei mr̄ alma. Et i cōple
torio. Sub tuū p̄sidiū ꝯfugim⁹ scā dei geni
trix. Et in letanijs. Scā dei genitrix ora p
nobis. Quare aūt sit ꝯueniēs ⁊ ppa ista lo
cutio declarat a Bonauē. in. iij. di. iiij. Et
a Tho. in. iij. parte. q. xxxv. qr̄ omne nomē
significans in ꝯcreto naturā aliq̄z pōt suppo
nere p q̄lz ypostasi aliius nature. Cū āt vnio
icarnatōis sit fcā in ypostasi manifestuz est
q̄ h̄ nomē deus pōt supponere ypostasi ha
bente humanā naturā ⁊ diuiaz. Et iō qcqd
ꝯuenit diuine nature ⁊ humāe pōt attribui
illi p̄sone. Cōcipi aūt ⁊ nasci p̄sone attribuit̄
⁊ ypostasi sz naturaz illaz i q̄ ꝯcipit̄ ⁊ nasci
tur. Cuz ḡ i ipso p̄ncipio ꝯceptōis fuerit hu
mana natura assūpta ⁊ diuina p̄sona. ꝯueni
ens est q̄ vere possit dici deū eē ꝯceptū ⁊ na
tuz de virgine. Ex hoc q̄ dr̄ aliq̄ mulier ali
cuius mr̄ q̄ euz ꝯcepit ⁊ gēuit. Quare ⁊ bea
ta virgo vere dr̄ mater dei q̄ sit mr̄ diuini
tatis: sz qr̄ p̄sone habentis diuinitatē ⁊ hu
manitatē est mr̄ s̄m humanitatez pp cōica
tōez ydiomatū. ¶ Scdz dubium erat vtꝝ
btā virgo meruit ꝯcipe xp̄m. Ad qd̄ Bona
uentura in. iij. di. iiij. ait. q̄ meritū dist̄gui
tur tripliciter. Est. n. meritū ꝯdigni: Meri
tū ꝯgrui: ⁊ meritū digni. Jn merito ꝯdigni
attēdit̄ eq̄litas vtputa dū qs p diē vel mē
sez s̄uit alicui p ꝯuenienti mercede labore
debito finito meret̄ mercedez illaz de ꝯdi
gno. Quātū. n. laborauit ⁊ q̄zto tp̄e tm̄ sibi
debet̄. Jn merito ꝯgrui attendit̄ dispositio
ad aliq̄z mercedez ꝯseq̄ndaz in futuro puta
si Rex vel p̄nceps aliqs p sua magnificen
tia pclamari fecisset q̄ siqs vno cursu p de
terminatū spaciū p̄cederet reliquos currē
tes lucraret̄ libraz vnā auri: tūc multi hoc
audiētes ad currēdū se p̄parent. Jnter quos
eēt vnus agilis valde ⁊ ad currendum pl⁹
ceteris expeditus lz nōdum essent i cursu:
vel postq̄z currere cepint anteq̄z p̄uenirent
ad terminū diceret̄ de isto vno q̄ meret̄ p̄
mium merito ꝯgrui. At postq̄z peruenit ad
terminum meret̄ illud merito non condi
gni qr̄ premium illud excedit laborem sed
merito digni. Quia ex quo sic placuit regi
vel p̄ncipi vt qui ad talem terminum cur
rendo pertingeret aurum sibi daret̄. Ille q
sic currendo prius ceteris applicuit ad lo
cuz p̄fixuz factus est dignus premio ex libe
ralitate p̄parato. Sic in pposito btā virgo
nō meruit ꝯcipe xp̄m merito condigni qm̄
incarnationis bñficiuz q̄ztum ad suam sub-

stantiaz vel essentiam est supra merita omniuz hoiuz ⁊ angelox ⁊ ipsius virginis bñdicte. Sz qz ex benignitate sua diffiniuit deꝰ vt carnē sumeret p salute humani gñis ⁊ de muliere vna nasceret deꝰ ⁊ hō. Beata virgo a pncipio siue scificatōis ⁊ toto tpe intermedio vsqz ad icarnatōez merebaꝛ esse mr̄ dei merito ꝓgrui qz pp excellentiā scitatis siue ⁊ pfectōez virtutuz ad hoc erat magis idonea siue disposita q̄z relique mulieres q̄ potuerint eē i omni mundo. Alt vbi verba illa scissima ꝓtulit. Ecce ancilla dñi ⁊ sunz ꝓsensiz verbo firmauit illico meruit merito digni ꝓcipe xp̄m ⁊ effici mr̄ dei. Tē sigdē inuenta est excessisse merita oīz electoruz ⁊ maxime pp p̄eminentiā q̄tuoz virtutuz q̄ icludunt i verbis eius. ℙdia fuit obediētia dñi dixit: ecce. Et hibuit nāqz se adeo ꝓmptissimā ad obediēduz deo q̄tuz fieri pōt a pura creatura. Intensissima fuit illiꝰ voluntas ad talē obedientiā q̄tuz itēdi potuit: neqz tm̄ itēsa fuit voluntas abrahe dñi voluit filium īmolare: aut quozūcunqz: q p dei obedientia dura ⁊ asprima q̄qz pati nō recusarūt. Scōa virtus fuit humilitas quā exp̄ssit deus subdidit. Ancilla dñi: tunc vtiqz tm̄ respectu dei descēdit i nihiluz ⁊ despectuz sui q nulla vnq̄z alia creatura ita vilue rit sibiipsi p deo sicut ipsa. Et lz magna fuit humilitas abrahe cuz dixit Geneſ. xviij ca. Loq̄r ad dñz meuz cuz sim puluis ⁊ cinis Et Job cum dixit. xvij. ca. ℙputredini dixi p̄ meus es mr̄ mea ⁊ sozor mea vermib⁹ Et Joānis baptiste: deus se vocē appellauit nihiomin⁹ humilitas virginis supauit humilitatē istoꝝ ⁊ quozūcunqz alioꝝ. ꝓpterea i suo cātico dixit. Qz respexit humilitatē ancille sue: ecce enī ex hoc btāz me dicent oēs gēnatōes. Tertia virt⁹ fuit ei⁹ fides quā explicauit deuz ꝓsecuta est: Fiat mihi. Tūc sigdē captiuauit oēm itellectuz i obsequz dei: credidit q̄z simplicit ⁊ purissime q̄cunqz sibi fuerāt p angeluz ītimata. ℙdic Elisabeth cōmēdādo illā dixit. Btā q̄ credisti qm̄ pficient ite q̄ dēa sūt tibi a dño. Quarta virtus fuit charitas q̄ exp̄ssa ē dō ꝓtulit: fm vbū tuz. Dē cor suum: oē eē: oē posse obtulit voluntarie deo. ¶ Tertiū dubiuz erat vtz virginis ꝓrogatiue possint ab hoie ꝓprehendi Ad qō rndemus q̄ sic pfectōes diuine omni itellectui sic icōprehēsibiles: sic pfectiones gr̄aꝛ q̄s virgo suscepit i ꝓceptōe filij dei solo diuino intellectui ⁊ xp̄i fuerūt cōprehensibiles: vñ credit q̄ ad illā abyssuz ipscruta bilē oīuz charismatuz spūs sci q̄ i btāz virginē descenderunt i hora ꝓceptōis filij dei: itellect⁹ human⁹ vel angelic⁹ nūq̄z potuerit attigere. ℙulto nāqz plura opat⁹ ē deꝰ i virgine ⁊ qdē grādia q̄s ea q̄ scripta sūt aut excogitata. Icirco ℙiero⁹ i simone ad paulā ⁊ Eustochiuz dñi de virginis p̄eminētia cēt dicturus ita locut⁹ ē. Timeo satis ⁊ valde ptimesco duz vīs cupio parere, pfectibus ne forte sīe ip̄rob⁹ ita ⁊ idign⁹ laudator inueniar pfecto cuz nec scitas nec facundia suppetāt vt btāz ⁊ gloriosā virginē digne laudare q̄z Nisi vt verꝝ fatear gcgd humanis dici pōt verbis mīus ē a laude dei qz diuinis ⁊ angelicis ē excellentius p̄dicata ⁊ laudata p̄conijs. Al ꝓphis gdez p̄nunciata. Al p̄triarchis figuris ⁊ enigmatib⁹ p̄signata. Ab eua gelistis exhibita ⁊ mōstrata. Ab angelo venerabilr atqz officiosissime salutata. ℙpterea q̄lis ⁊ q̄ta cēt ab eodē diuinit⁹ declaratur cū ait. Aue maria gr̄a plena ⁊c. Talib⁹ nāqz decebat virginē oppignerari muneribꝰ vt cēt gr̄a plena: q̄ dedit celis gliā: terris deuz pacē gētibus: finē vitijs: vite oditū: ⁊ moribus disciplinā. hec ille. ℙpterq̄ oia cozā Elisabeth deū ipa magnificauit. q̄ dignaꝰ de se nobis dicere illud ecclesiastici. xxiiij. ca. Ego mr̄ pulchre dilectōis timoris ⁊ magnitudis ⁊ scē spei. In me ois gr̄a vie ⁊ veritas. In me ois spes vite ⁊ virtutis. Trāsite ad me oēs q̄ ꝓcupiscitis me ⁊ a gñatōibus meis adiplemini. Spūs. n. meus sup mel dulcis ⁊ hēditas mea sup mel ⁊ fauū. Ad eā g̃ crebro ꝓfugiam⁹ vt sua ptectione liberemur ab omnibus malis imminentibus ⁊ benefaciendo mereamur filij eius gratiam ⁊ tandem gloziam sempiternam. Amen.

¶ Sermo vigesimusoctauus de tribus ỹ tutibus contemplandis virginis gloziose in festo purificationis eiusdem.

Impleti sunt dies purgatōis Marie ꝫ legē moysi. Scribunt hec vba Luce. ij. ca. ⁊ i euāgelio pūtis solēnitatis Splēdor vtutū gloriose virgis Marie miro mō effudit i celo ⁊ i tra. Vñ de ipsa ingt Ambros⁹ in li. ō virgitate. Talis fuit Maria vt ei⁹ vnius vita oīuz sit disciplia. Propterea q̄cūq; gesta sūt p eā dū illū puulū pūtauit i tēplo rōnabilit fcā fuisse idubitant tenēdū ē. Nō vt ⁊ nos devoti⁹ ꝓtēplari posse m⁹. Sēa mīs ecclesia purificatōis ei⁹ festuz cū bñdictōe cādelaz agēdū statuit. Deferūtur vo accēse cādele ille bñdicte: vt innuat q̄ vgo sacratissima tota sit splēdida ⁊ luminosa. Fuit āt pūtis solēnitatis istitutor Sergius papa: g a spū scō edoct⁹ voluit vt xp̄iani singulis annis ad honorē genitricis dei hac die totū mūdū cū accēsis ⁊ bñdictis cereis illustrarēt. Inducť vo ad id fuit qñ romani tpe gētilitatis ⁊ supsticiosi cultus ido lox̄ i klēd. februarij ad honorē februe mīs martis q de⁹ erat belloz vbē de gnto i gntū annū cū cereis ⁊ facib⁹ tota nocte lustrabāt vt fili⁹ ei⁹ illis victoriā de inimicis ꝓcederet cui⁹ mīez tā solēnit honorarēt. Simili fēbruario sacrificabāt februo. i. Plutōi ⁊ ceteris diis ifernalib⁹ p labus añcessoz suoz. iō ei solēnes hostias offerebāt ⁊ tota nocte laudib⁹ ist̄ētes cū cereis ⁊ accensis facibus vigilabāt. Et qñ difficile ē ꝓsueta relinq̄re xp̄iani de gētilitate ꝓuersi adhuc p dictas cerimonias obseruabāt q̄ de re pōtifex marim⁹ vt extingueret paganoz errorē idirit vt bñdicta luminaria ad honorez regie celoz ab oīb⁹ fidelibus portarēť. Ipa nāq; nō martis ꝫ iesu xp̄i filij ōi dulcissima mīa nobis colenda ē cui⁹ meritis ⁊ intercessione innumera: vt sic dicā: eā inuocātib⁹ bñficia donāť. Ad cui⁹ laudes explicādas hodierna die icūbere debem⁹ q̄ vagiētez filiū ad tēplū pduxit ibiq; oia pfec̄ q̄ Moyses in lege iubebat. In qb⁹ p ipsā laudabilissime gestis triplicem eius virtutem pre ceteris eligimus contemplandam.

Prima dicitur virginitatis.
Secunda humilitatis.
Tertia liberalitatis.

De ppetua ỽginitate sc̄ē Marie q̄ fuit a ꝓphis p̄nūciata ab ipsa voto ꝓfirmata ⁊ semp inuiolabiliter obseruata. Ca. j.

Prima virtus excellētissima illi⁹ felicissime mīs q̄ ꝓtemplari debem⁹ dī ỽgitatis. Hec designať i vbis Moysi. Vñ Leuitici. xij. ca. Ex ordiatōe Dei Moyses dixit. Mulier si suscepto semie pepit imunda erit. Ista ꝓditio si apposita dat itelligere q̄ qñq; mulier esset paritura masculū nō suscepto semie. Et quo doctores dīt q̄ signāter Moyses fuit ita locut⁹ ad excipiēdam mīez dei ab imūdicia. Et vt Bernard⁹ ait q̄ timuit i mīez dī blasfemiā irrogar. Sz vt virginitatē illā ardētius venerem⁹: in hac parte tria dubia sunt aperienda.

Primū vt⁹ ỽgitas marie fuit añ p̄nūciata
Scōz vt⁹ ỽgitas marie fuit voto ꝓfirmata
Tertiū vt⁹ virgitas marie fuit sp obseruata

Ad primuz dubiuz rādemus q̄ placuit altissimo deo p multa añ retroacta secula virginitatē Marie a suis ꝓphis ⁊ alijs q̄b⁹ rēuelā grādē notā efficit mirabiliter p̄conizari. Omitto sibillaz oracula: Taceo multoruz p̄iarchaz testimonia. Tm̄ referā q̄d i historijs Ispanie q̄d i Ezechiele: q̄d i Isaia fidelissime scribit. In originali libro histozie hispanice in. ca. xl. de nōnullis incidentibus tpe fernādi regis. ita habeť. Cū apud toletū q̄daz iudeus gra ampliādi vineā suā rupez cōminuisset in medio sari ꝓcauitas reperta ē: vbi liber erat folia lignea hīs descript⁹ tribus linguis: hebreis: grecis: ⁊ latinis: scriptura q̄si vni⁹ psalterij videbať. Hic liber de triplici mundo disserebat: ab Adā vsq; ad antixp̄m: Principiū vero tertij libri incipiebat a xp̄o sic exordiēs. In tertio mūdo fili⁹ dei nasceť in mūdo ex virgine Maria: patiet q̄z p salute hoīuz. Nō cuz iudeus ꝓspiceret statiz cū familia sua sacro fonte renatus est. In fine vero libri erat q̄ tpe fernādi regis inueniri debebat. Ad p phetā Ezechielez iā veniamus cui virginitas Marie reuelata est. vñ ait ca. xliij. Cōuerti me ad viā portę sanctuarij exteriorꝭ q̄ respiciebat ad orientez ⁊ erat clausa. Et dixit dominus ad me: porta hec clau-

sta erit ⁊ non aperietur: ⁊ vir non transiet p
eā: qñ dñs deus israel ingressurus ē p eam
Ubi Aug. in ſmone Alit. Mirabilis pphe
te visio ſz mirabilior est ppbie adipletio.
Quid ē porta i domo dñi clausa nisi q Ma
ria semp erit intacta? Et qd ē: hō nō trāsibit
p eā nisi q Joseph nō cognouit eā? Et qd ē
solus dñs ītrat ⁊ egredief p eaz nisi q: spūs
scūs ipregnauit eā? Et qd est clausa erit iet-
nū: nisi q: Maria fuit virgo añ ptuz ⁊ vgo
post ptū? Dicat ḡ Maria. Porta fcā sū celi
ianua fcā suz filio dei: illi fcā sū ianua clausa
q post suā resurrectōez ingressus ē p ostia cla
usa: p q egressus ē ad suos crucifixores. Ald
discipulos āt suos clauso ostio cenaculi in-
gressus ē claustra: q natus de ventre meo:
me mfez dimisit intactā. Aldimpleuit ven
trez meū diuinitate: ⁊ vtez meū nō euacua
uit castitate: h ille. Isaias vo satis apte ca.
vij. vginitatez Marie pnūciauit. Ecce igt
virgo ꝯcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit nomī
ei⁹ emanuel. Sz iudei ꝯ nos arguūt. Pri-
mo q: i hebreo nō dr vgo ſz halma: ⁊ signi-
ficat puellā abscōditā siue sit virgo siue cor
rupta. Scdo q: dr q nomī ei⁹ vocabit ema
nuel. Filiꝰ āt virgis vocat⁹ est Jesus xps. ⁊
iō aiūt iudei q hec ppbia nō itelligit de xpo
⁊ vgie mfe: ſz de Ezechia filio regis Achaz
q post dcīm ppbe nat⁹ ē. Sz h ipugnat Ra
bi Salomon p b q Ezechias erat. xxv. an
noz qñ cepit regnare post Achaz p̄em suū
īmediate. vt hr. iiij. Re. xviij. ca. Achaz re
gnauit tm̄. xvj. annis. vt hr. iiij. Re. xvj. c.
ḡ in pncipio regni Achaz añ ꝯz diceret pro
phetia Ezecgias erat nat⁹ ⁊ erat nouē ānoꝝ
rū. Et pp h dicit Rabi Salomon q hec p
phetia est itelligenda de filio Jsaie q acce-
perat vroꝛez iunenculā ⁊ iaz ꝯceperat ō eo
Et q: de puero exīte in mfis vtero nescif
si sit masculus vel femina: iō Jsaias dabat
Achaz signū liberatōis a duobus regib⁹ il
lū inuadere volentib⁹. sic pz. iiij. Regū. xvj.
ca. q vroꝛ sua granida pareret filiū mascu-
lum. Sz vt refert Nico⁹ de lyra. ista exp̄
stare nō pōt q: ca. seqnti dr de puero illo. ⁊
erit extēsio alaꝛ eius iplens latitudinē ter-
re tue o emanuel. Et logf de terra regni iu
dee cui⁹ nūcz fuit dñs Jsaias. Et ꝓptereā
ad līaz intelligitur de xp̄o q dñatur indee
oīb⁹ q sunt in celo ⁊ ītra. Ad pmū vo obiec-
tū dic Nicho⁹ de lyra q alma i hebreo si-
gnificat absc̄ditā ita q nō dubitaf de inte
gritate illius. Et scribit p b ⁊ nō inueniunt
nisi tres ita descripte. Prima ē rebecca d̄
q Genesis. xxiiij. ca. dr. Puella decora ni
mis. Secf. puella q egredief. i hebreo po-
nit: halma q egredief. Scda fuit Maria
soroꝛ Moysi. de q dr Exo. ij. ca. Fuit puel-
la. i hebreo pōit halma Fuit halma. Et iste
due fuerūt virgines purissime qñ fuerūt ge
nerate. Tertia ḡ fuit virgo Maria i hac p
phetia. Quare halma virginez significat.
Ald illud vero qō adducebaf de nolle ema
nuel: Rñdet doctoꝛes vt ēt tactū ē in ſmo-
ne de circuncisione: q duplex est nomen. s.
nature vt hō: ⁊ ipōnis vt petrus ⁊ Antoni⁹
Emanuel itaq est nomen nature. Jesus vo
nomen impōnis. ¶ Scōz dubiū, apiendā
vtz virginitas marie fuit voto ꝯfirmata.
Ald q rñdet Ricar. i. iiij. di. xxx. Et Tho. iij
pte. q. xxviij. q cū pfectōis opa magis sint
laudabilia si ex voto fiant q̄z sine voto. vir
ginitas aūt i mfe dei ꝑcipue debuit pollere
iō quiēs fuit vt virginitas ei⁹ esset ex vo
to deo ꝯsecrata. Uerūtn̄ q: tpe legis oꝑ-
tebat gnatōi īsistere tā mulieres q̄z viroꝛ:
q: fm carnis oꝛiginē cult⁹ dei augebat an-
teq̄z ex illo populo xps nasceret. Ut deī
credif añ q̄z despōsaref Joseph absolute vir
ginitatē vouisse. ſz eā i desiderio habuisset
Sup hoc tñ volūtatē suaz diuīno cōmisit ar
bitrio. Postmodū vo accepto spōso fm q
moꝛes illius tpis exigebant simul cū eo vo
tum virginitatis emisit. voluit vo despōsa
ri ex familiari instinctu spūs sci: ꝯfidens de
diuino auxilio q nūquā ad copulā carnalez
puenissent. Cōfirmāt ista p magistꝝ sent. i
iiij. di. xxx. ⁊ ēt p illud qō scribif. xxvij. q. ij.
ca. sufficiat. d. Btā Maria. Adulfus tñ di
cit in suo. iiij. q possibile fuit virginē exp̄
se vouisse anteq̄z despōsaref: ⁊ nihilomin⁹
cū vo voto virginitatis potuit ꝯbere. Maz
mfimoniū est ꝯsensus in carnalē copulā al-
tero ꝯiugū petente. Si ḡ ꝯstaret p reuelatio
nē ipsi femine q nūquā vir ab ea debitū pe
teret cū vero voto virginitatis: posset ista,

re verum matrimonium qꝛ nunquam carnalis copula seqret. Et ita fuit in ꝓposito: qꝛ virgini gloriose fuit reuelatũ ꝙ nũqꝫ Joseph peteret ab ea debitũ: ⁊ forte ẽt ipsi Joseph: cuꝫ dicat a multis ꝙ ipse insup ex isti ctu spũs sci virginitatẽ vouerat. Nõ obstãte ãt tali voto int Mariaꝫ ⁊ Joseph vex fuit matrimoniũ. vt refert magister sent. Et xxvij. q. ij. ca. institutũ. Nã vt igt Ricard⁹ ẽt scũs Tho. duplex est ꝑfectio rei ꝑma. s. ⁊ scda. Prima ĩ ipsa rei forma ꝯsistit ex q̃ speciẽ sortit. Scda ꝯsistit in opatõe rei ꝑ quaꝫ res aliq̃lit suũ finẽ attingit. Forma ãt mr̃imonij ꝯsistit ĩ q̃dã idiuisibili ꝯiunctõe aĩoꝝ ꝑ quã vnus ꝯiugum indiuisibiliter alteri fidẽ seruare tenet. Finis ãt mr̃imonij ẽ ꝓles generanda ⁊ educanda. Ad quoꝝ ꝑmuꝫ ꝑuenit ꝑ ꝯcubitum ꝯiugalem. Ad secunduꝫ ꝑ alia opa viri ⁊ vxoris q sibi inuicem obsequant ad ꝓlem nutriendam. Sic ergo quantũ ad ꝑmam ꝑfectõem oĩno vex fuit mr̃imonium virginis matris dei ⁊ Joseph qꝛ vterqꝫ ꝯsensit in copulã ꝯiugalẽ: nõ autẽ exp̃sse in copulam carnalem: nisi sub ꝯditione si deo placeret. vnde ⁊ angelus vocat Mariam ꝯiugem dicens. Noli timere accipere Mariam ꝯiugem tuam. Qd exponens Aug. in lib. de nuptijs ⁊ ꝯcupiscentia dicit. Coniunx vocat ex ꝑma despõsatiõis fide quaꝫ ꝯcubitu nec cognouerat nec fuerat cogniturus. Quantũ vero ad scdam ꝑfectionem q̃ est ꝑ actum mr̃imonij si hoc referat ad carnalem ꝯcubitum ꝑ quem ꝓles generat nõ fuit istud mr̃imoniuꝫ ꝯsumatũ Habuit tñ illud mr̃imonium etiaꝫ scdaꝫ ꝑfectionem q̃tum ad ꝓlis educatiõem. vñ Aug. dicit in lib. de nuptijs ⁊ ꝯcupisentia. Dẽ nuptiaꝝ bonum impletũ est in illis parentibus xp̃i ꝓles: fides: sacramentũ: ꝓlez cognoscimus ip̃m dñm Jesum. Fidẽ qꝛ nullũ adulteriũ. Sacramentuꝫ: qꝛ nullũ diuortiuꝫ. solus sibi nuptialis ꝯcubitus non fuit. Et siqs obijceret ꝯ ista: qꝛ Hiero⁹ ꝯ heluidiuꝫ ait. Joseph Marie custos fuit potius q̃ maritus. Dicẽdũ ꝙ Hiero⁹ accipit maritũ ab actu mr̃imonij ꝯsumati. Similiter ĩtelligenda sunt verba Hieronymi ĩ Mattheũ. vbi ait. Cũ vix audieris suspitio tibi non subeat nuptiaꝝ: sed recordare consuetudinis scripturaꝝ q̃ spõsi viri ⁊ sponse vocantur vxores. qd Hieronymus vocat nuptias nuptialem ꝯcubitum. Oĩa predicta facile teneri pñt: ⁊ ꝙ virgo vel anteq̃ cum Joseph ꝯheret: vel postq̃ ꝯxit ex dei reuelatõe virginitatem vouisset. Et ꝙ Joseph illuminatus a deo q elegit eum tãte v̄ginis spõsum ⁊ sui filij alũnũ virginitatẽ voto fuerit cõplexus cuꝫ ꝑpendimus ipsi⁹ virginis bñdicte mores ⁊ actus diuinit⁹ regulatos. In quadaꝫ tamen historia sic habet ꝙ beata virgo cõpleto ablactatiõis triẽnio ad tẽplũ domini a parẽtibus fuit perducta vbi remansit cum alijs virginibus ⁊ puellis in omni sanctitate seruiens altissimo deo: visitabaturqꝫ ab angelis frequentius ⁊ spiritualibus consolationibus replebatur.

Quartodecimo vero etatis sue anno pontifex publice denunciauit vt virgines que erãt in templo ⁊ etatis tempus implessent domum reuerterentur vt matrimonia cõtraherent: cuius mandats cum cetere paruissent sola virgo Maria hoc se facere non posse respondit: tum qꝛ parentes sui eã domini seruitio mancipassent: tum qꝛ virginitatem suaꝫ domino ipsa vouisset. Tũc anxiatus pontifex pro nouitate rei iminente festiuitate iudeorum senioribus conuocatis: omniuꝫ vna hec fuit sententia vt domini consilium quereretur. Cum autem orationi insisterent ⁊ pontifex ad consulendum dñm accessisset: mox de loco oratorij cunctis audientibus vox insonuit: vt quicũqꝫ de domo dauid nuptijs abiles ꝯiugati non essent: singuli virgas ad altare deferrent: ⁊ cuiuscũqꝫ virgula germinaret ⁊ ĩ cacumine ei⁹ spirit⁹ scũs in columbe specie cõscederet: ipse proculdubio esset cui virgo desponsari deberet. Erat inter ceteros Joseph de domo dauit cui cum incõgruũ videret si vir iam ꝓuecte etatis tam tenerã virginẽ duceret in vxorẽ. Ceteris virgas suas afferentib⁹: solus ipse virgã nõ attulit vñ cũ nihil diuine voci ꝯsonũ appareret põtifex iterato dñm ꝯsulendũ putauit: q rñdit ꝙ solus ille virgã suam non attulit cui virgo despõsari debebat. Inductus itaqꝫ Jo-

seph vt virgam suam ferret: cum hoc fecis
set illico germinauit ⁊ in ei⁹ cacumine colũ
ba ꝯsedit: q̄re sibi despõsata fuit virgo: q in
suaꝫ ciuitatez bethleez ꝓfectus necessaria
nuptijs ꝓuidebat: virgo aũt Maria ad do
mũ parentũ in nazareth reuersa est. Ubi i
diebus illis angelus gabriel ei orãti appa
ruit: ⁊ de ea nascituꝝ dei filiũ nũciauit: hec
in legenda natiuitatis virginis. ¶ Tertiũ
dubiuꝫ fuit vtꝝ virginitas marie fuit seni
ꝑ obseruata. Ad qd̄ neq̄ꝫ heluidius hereti
cus ore sacrilegio ⁊ blasfemo ausus est dice
re. ꝙ post partuꝫ nõ mãsit virgo: licꝫ fuerit
virgo añ ꝑtũ ⁊ in ꝑtu. Sũpsit ãt occasionez
erroris qꝛ male intellexit scripturas. Nã i
.i. ca. Matthei scribit̄ de Joseph. Nõ cog̊
scebat eã donec pepit filiuꝫ suuꝫ p̄mogeni
tuꝫ: Arguit heluidius ⁊ dic̄ h̄ aduerbiuꝫ do
nec ꝯsueuit determinatũ tp̄s significare quo
cõpleto fiat id qd̄ vsq̄ꝫ ad illud tp̄s n̄ fiebat
verbũ ãt cognoscendi ibi ad coitũ refertur
Sic̄ ⁊ Genesis. iiij. ca. dr̄. ꝙ Adã cognouit
vxorez suaꝫ: g̊ post ꝑtuꝫ btã virgo fuit a Jo
seph cognita. Insuꝑ ⁊ Jesus noĩat̄ p̄mogeni
tus: g̊ habuit frẽs subseq̄ntes. Et hoc ꝯfir
mat̄. qꝛ Joã. ij. ca. dr̄. Descẽdit icapharna
uꝫ ipse. s. xp̄s ⁊ mr̄ ⁊ fratres ei⁹. Pro ꝯfusio
ne heluidij ⁊ veritatis defensione notãduꝫ
ꝑ illo verbo cognoscebat: ꝙ qdã dixerũt h̄
nõ esse intelligẽduꝫ d̄ cognitõe carnis: sꝫ de
cognitõe noticie. Dic̄. n. Crisosto⁹ ꝙ nõ cog̊
uit eã Joseph añq̄ꝫ peret cui⁹ fuerit dignita
tis: sed postq̄ꝫ pepit tũc cognouit eã: qꝛ ꝑ ip
si⁹ ꝓlẽ spãlior ⁊ dignior fcã fuerit q̄ꝫ tot⁹ mũ
dus qꝛ quẽ totus mũdus cape nõ poterat in
angusto vt̄o suo sola suscepit. Quidã ãt hãc
cognitõez referũt ad noticiã visus. Sic̄. n.
Moysi cũ dño colloq̄ntis glorificata ẽ faci
es vt nõ possent i eũ ĩtẽdere filij israel. Sic
Maria claritate virtutis altissimi obum
brata cog̊sci nõ poterat a Joseph donec pa
reret. Post ꝑtũ v̄o a Joseph agnita inuenit̄
specie faciei nõ libidinis tactu. Hiero⁹ añt
ꝯcedit hoc cẽ intelligẽdũ de cognitõe coit⁹
sꝫ dic̄ ꝙ vsq̄ꝫ vel donec i scripturis q̄nq̄ꝫ si
gnificat certũ tp̄s. s̄m illud ad Galatas. iij.
ca. Propt̄ trãsgressores lex posita ẽ donec
venit scm̄ cui ꝓmiserat. Q̄nq̄ꝫ v̄o significat
infinitum tempus s̄m illud. Donec ponaꝫ
inimicos tuos ponit̄ ibi donec pro semp.
Et s̄m hunc modm loquendi euangelista
oñdit ꝙ Joseph nõ cognouit eã donec pep
it. i. vsq̄ꝫ ad partum ⁊ neq̄ꝫ ẽt post partum
De eo ẽt ꝙ xp̄s dr̄ p̄mogenit⁹ vt ait Hiero
nim⁹. ⁊ ponit̄ de verbo. sig. in ca. Joseph.
Nõ post quẽ ali⁹ sꝫ añ quẽ nullus. Et de eo
qd̄ Heluidius referebat xp̄m videlicet ha
buisse fratres Hiero⁹ ait. ꝙ q̄tuor modis i
scriptura frẽs dñr. s. natura: gẽte: cognatõe:
⁊ affectu. vñ fratres dñi dicti sĩt nõ s̄m natu
rã q̄si ab eadẽ mr̄e nati sꝫ s̄m cognatõez q̄si
ꝯsanguinei eius existentes. Detestãdus ita
qꝫ est error ꝑniciosissimus heluidij vt inqt
Tho. iij. ꝑte. q. xxviij. Primo qꝛ derogat
xp̄i ꝑfectõi: ⁊ sicut q sꝫ diuinã naturã vnige
nit⁹ ẽ p̄ris tanq̄ꝫ ꝑfectus ꝑ oĩa filius ei⁹: ita
etiã decuit vt eẽt vnigenitus matris tanq̄ꝫ
ꝑfectissimum germen eius. Secundo hic
error iniuriaꝫ facit spiritui scõ cuius sacra
rium fuit vterus virginalis in quo carnem
xp̄i formauit. Vñ nõ decebat vt de cetero
violaret̄ ꝑ cõmixtionẽ virilem. Tertio de
rogat dignitati ⁊ sanctitati matris dei que
ingratissima videret̄ si tanto filio ꝯtenta ñ
esset: ⁊ si virginitatez que in ea miraculose
ꝯseruata fuerat sponte perdere vellet ꝑ car
nis ꝯcubitum. Quarto insuꝑ ipsi Joseph es
set ad maximam p̄sumptionem imputan
dum: si eam quam reuelante angelo de spi
ritu sancto deũ ꝯcepisse cognouerat pollue
re tentaret. Quare virginez añ ꝑtum: vir
ginez in ꝑtu virginez ⁊ post partũ genitricẽ
dei verissime p̄dicamus. Si v̄o vlterius
aliqs q̄reret. Cur voluit xp̄s de virgine na
sci. R̄ndere possum⁹ ex dc̄is p̄fati doctoris
sci Tho. vbi. s̄. ꝙ h̄ fcm̄ est triplici de cã.
Primo propter dignitatem patris.
Secundo propter puritatem filij.
Tertio propter incarnationis finem.
¶ Primo propter patris dignitatem con
seruandam. Cum. n. Christus sit verus ⁊
naturalis dei filius: non fuit ꝯueniẽs vt ali
um patrez haberet q̄ꝫ deũ ne dignitas trãs
ferret̄ in alium. Scd̄o h̄ fuit ꝯueniens ꝑꝑ
puritatem filij. Ipse nãq̄ꝫ est verbuꝫ dei: v̄
buꝫ v̄o absq̄ꝫ omni corruptõe cordis ꝯcipi

tur ⁊ ex corde absq; corruptiõe ꝓcedit. Uñ vt oñderet̃ ꝙ illud corpus esset ipsi⁹ verbi dei: ꝯueniens fuit vt de incorrupto v̄ginis vtero nasceret̃. Tertio fuit ꝯuenens ꝑp incarnationis finez. Ad hoc.n. venit xp̄s vt hoies renascerent̃ in filios dei ñ ex volũtate carnis neq; ex voluntate viri.i. ñ ex consensu mulieris ⁊ viri: sed ex deo.i. ex dei v̄tute nati sr̃. Uñ Aug⁹ in li. de sctã virginitate ait. O portebat caput nr̃m insigni miraculo ꝟz corp⁹ nasci de v̄gine vt significaret sua mẽbra d̄ v̄gine ecclesia ꝟz spm̃ nascitura

¶ De tribus legis cerimonijs quas beata virgo seruauit ex humilitate. Ca.ij.

SEcũda virtus p̄stantissima quã in virgine bñdicta ꝯtemplari debemus dr̃ humilitatis. Ob illaz nanq; subiecit se hodierna die triplici cerimonie legis.

Prima cerimonia fuit purgationis.

Scda presentationis.

Tertia oblationis.

¶ Prima cerimonia dr̃ purgatiõis. Quadragesimo nãq; die a natiuitate dñi venit ad tẽplũ vt ꝟz ꝯsuetudinẽ legis mũdaret̃ cũ tñ sub illa lege ñ teneret̃. Ad qd̄ plene itelligẽdũ põderãda sr̃ ea q̃ scribunt̃ Leuitici.xij ca. vbi sic habet̃ in sententia: ꝙ mulier si suscepto semine peperisset masculuz ĩmunda esset septem diebus: ĩmunda.s. a consortio hoĩm ⁊ ab ingressu templi. Sed completis septem diebus munda quidez efficiebatur quo ad consortiuz hoĩum. Sed adhuc vsq; ad trigesimuz tertium diem quo ad ingressuz templi ĩmunda erat: tandez completis quadraginta diebus quadragesima die tẽpluz intrabat ⁊ pueruz cuz muneribus offerebat. Si v̄o feminã peperisset duplicabãtur dies ⁊ quo ad cõsortiuz hoĩum ⁊ quo ad ingressuz tẽpli. Beatissima v̄o virgo nullaz habuit ĩmundiciã a qua purgaret̃ neq; filiũ concepit virili femine: quare nec legi purificationis obligabat̃: voluit tñ predictã legez humiliter adimplere. Nã vt ĩqt Tho. iij. pte. q. xxxvij. Sicut plenitudo gr̃e a xp̄o deriuat̃ ĩ matrẽ: ita decuit vt mr̃ humilitati filij cõformaret̃. Et iõ sicut xp̄s lz legi nõ esset obnoxius voluit nihilominus circũcisionez aliaq; onera legis subire: ad demonstrandũ humilitatis ⁊ obedientie exemplũ ⁊ vt approbaret legem: ⁊ vt occasionẽ scandali a iudeis tolleret: ꝓpter easdem rõnes voluit ⁊ mr̃em suã implere legis obseruantias: quibus tñ nõ erat obnoxia. Ideo Bernard⁹ ad virginẽ sic deuote loquitur. Uerebtã virgo nõ habes cãm nec tibi opus ẽ purificatione: sed nũqd filio tuo op⁹ erat circũcisione? Esto inter mulieres tanq̃ vna illarũ: naz ⁊ filius tuus sic est in medio pueroꝝ hec Bernardus. ¶ Scda cerimonia legis cui se virgo scã subiecit dr̃ presentatiõis vt eni scribit̃ Exodi.xiij.ca. Locut⁹ est dñs ad moysen dicẽs. Sanctifica mihi oẽ primogenituz qd̄ aperit vuluas ĩ filijs israel. Ubi sciendũ ꝙ de prole nata duplex preceptum tradebat̃ in lege. Unũ quidẽ generale q̃ztuz ad oẽs vt.s. completis diebus purificatõis matris offeretur sacrificiũ pro filio siue pro filia vt habetur Leuitici.xij.ca. Et hoc quidẽ sacrificiuz erat ad expiationẽ pcti in quo ꝓles erat concepta ⁊ nata: ⁊ etiaz ad consecrationẽ quãdam ipsius: qr tũc primo presentabat̃ in tẽplo. Et iõ aliqd offerebat̃ in holocaustũ: aliqd pro peccato. Aliud erat p̄ceptum speciale de primogenitis tã in hoĩbus q̃z in iumentis. Sibi.n. dñs deputauerat oẽ p̄mogenitũ ĩ israel ꝓ eo ꝙ ad liberationẽ ppl'i israel ꝑcusserat p̄mogenita egypti ab hoie vsq; ad pec⁹: p̄mogenitis filioꝝ israel reſuatis. Et qr xp̄s fuit p̄mogenit⁹ marie virgĩs mr̃is: vtꝝq; fuit fcm̃ circa eum. Primo q̃ztũ id qd̄ erat spãle ⁊ ꝑtinet ad p̄genitos. Ob qd̄ dic̃ Lucas. Tuler̃ illũ ĩ hierusalẽ vt sisterẽt eũ.i. offerrẽt dño: qr oẽ masculinũ adapiẽs vuluã.i. p̄mo nascẽs ꝟz Nichola. d̄ lyra. Cuiusmõi erãt p̄mogẽiti: scm̃ dño vocabit̃. Scdo fcm̃ fuit circa xp̄m id qd̄ cõiter ꝑtinet ad oẽs. Et hoc notat̃ cũ dr̃ Et vt darẽt hostiã ꝟz ꝙ dcm̃ erat ĩ lege dñi par turturꝝ aut duos pullos columbaꝝ. Qr vero dr̃. Oẽ masculinuz adapiẽs vuluã pz ꝙ loqt̃ de masculo ꝯcepto ⁊ nato ꝑ aptõem claustri virginalis: qd̄ nõ habuit locũ ĩ beata virgine: q̃ virgo ꝑmansit ĩ ꝯceptu ⁊ partu: tñ hanc legez ex humilitate voluit obſuare. ¶ Tertia cerimonia cui se virgo subiecit dicitur oblatõis. Nã obtuler̃ ipsa ⁊ Jo

leph pro domino par turturum aut duos pullos columbarum. Hec erat oblatio pauperum: sed agnus oblatio diuitum. Verũtamen tres difficultates hic oriuntur. Prima an conueniens fuit aliquid offerre deo Secũda quare oblatio fiebat de aliquibus determinate non de oibus. Tertia quare animalia offerebantur occisa. Pro prima difficultate posset qs arguere isto mõ. Nihil offerenduz est alicui qõ suuz ẽ ꝛ ipse nõ idiget. Sz dei erant oia q̃ i sacrificijs offerebañ ꝛ illis nõ idigebat: qz ad vsuz hominis illa deputauerat: g̃ nõ erant deo offerenda. Cõfirmañ ista qz Dauid i ps. Dñi est terra ꝛ plenitudo ei⁹ orbis terraꝝ ꝛ vniuersi q habitant in ea. Et itez. Sacrificiuz ꝛ oblatõez noluisti. Et i alio ps. Inducit loq̃ntẽ deũ. Nunqd manducabo carnes tauroꝝ aut sanguinez hircoꝝ potabo. In Zriuz añt est illud qđ ponit Leuitici. i. ca. Ubi de vsu dixit oblata oia adolebit sacerdos sup altare i olocaustuz ꝛ odorẽ suauissimuz dño. Et ꝓpterea scũs Tho. ꝑma ꝑe. q. cij. dic. q ds voluit sibi offerri sacrificia triplici rõne Primo propter mentis ordinationem.

Secundo propter idolatrie excusationez.

Tertio propter figurationem.

¶ Primo voluit de⁹ offerri sibi sacrificia pp mentis ordiatõez. Ad hãc ptinet vt oia q̃ qs hz recognoscat a deo. vt dr. xvj. q. i. ca. reuertimini. ꝛ ordinet i deuz tanq̃z in vltimũ finẽ. Et hoc repsentabat i oblatõibus ꝛ sacrificijs. Hinc ẽ q Dauid vt scribit. i. Paralipome. ca. xxix. dicebat tua st oia ꝛ q̃ de manu tua accepim⁹ dedimus tibi. Secũdo voluit ds offerri sibi sacrificia pp ydoloꝝ excusatõez vt p honorẽ q reddebat deo retraheret ppl's a cultu ydoloꝝ. Hã ꝑcepta de sacrificijs nõ fuerũt data populo iudeoꝝ nisi postq̃z declinauit ad ydolatriã adorando vitulũ ꝓflatilẽ. Tertia rõ fuit pp figuratõez. Futurus nãq; erat xps q se offere p hoiuz salute debebat. Jõ oblatões veteris legis xpm figurabãt: de quo sic igt apostol⁹ ad Ephesios. v. ca. Tradidit semetipz pro nobis oblatõz ꝛ hostiam deo i odorẽ suauitatis. Et ad Hebreos. x. c. Xps vnã semel p pcis hostiã obtulit i sempitnũ. Concludimus g̃ q lz dei sint oia q̃ buf nec indiget: oblatões tñ sibi fieri voluit pp hoiuz vtilitatẽ rationibus predictis. ¶ Secda difficultas erat q̃re oblatio fiebat deo de aliq̃b⁹ determinate ꝛ nõ de oibus. Hã de generibus aialiuz q̃drupeduz offerebañ boues: oues: capre. Et de anibus turtur ꝛ colũba ꝛ i mũdatõe leprosi de passeribus. Quare nõ offerebañ pisces: agle: leones: ꝛ similia. Et rñdet Tho. vbi. s. q hoc fiebat pp tria.

Propter communem abilitatem.

Propter munditiam ꝛ puritatem.

Propter oblationis singularitatem.

¶ Primo hoc fiebat pp cõem abilitatẽ: qz illa q̃ offerebañ facile hẽri poterãt a cõitate hoiuz: nõ sic leones agle vel pisces. Secũdo hoc fiebat pp mũdiciã ꝛ puritatẽ qz illa aialia mũdũ hñt nutrimẽtũ sic̃ dicit Rabi moyses. nõ sic gallina ꝛ porc⁹. Tertia rõ erat pp oblatõis singularitatẽ: vt cẽt singularis oblatio q̃ fiebat deo: differẽs ab oblatõe q̃ fiebat ydolis. Et qz egyptij colebant oues ꝛ venerabañ hircos eo q demones in ila forma eis apparebant. Boues vohabebant inẽ res sacras ob reuerẽtiã Ysis q deaz hẽbant. Hec fuit sorz sozonei q̃ nauigans i egyptũ multa egyptios de agricultura docuit. Jcirco offerebañ deo oues: hirci: capre: ꝛ boues: Insup vt ait Rabi moyses: In meliores sñt pulli: in turturibus meliores maiores. ¶ Tertia difficultas erat q̃re aialia offerebañ occisa. Ad qđ dicit sã. Tho. q hoc fiebat triplici rõne. Primo pp ꝓformatõez: qz sic veniũt i vsuz hoiuz. Secũdo pp significatõez: qz significabant occisionẽ quã pcõr mereꝝ ꝛ deus misericors pp humilitatẽ ꝛ reuerẽtiã sibi factaz tollerat illuz ꝛ pp penitẽtiaz indulget sibi. Tertio sic fiebat pp figuratõez xpi q occisus debebat imolari. Dis g̃ dimissis redeamus ad oblationem factam p rpõ. Nam lz ex paupertatis amore paupez oblationem elegerit tñ vt inqt Tho. iij. ꝑte. q. xxxvij. Turtures ꝛ colũbi figure ꝓgruũt. Naz turtur qz est auis loqr ꝓdicatiõez ꝛ ꝓfessionẽ fidei significat. qz vero ẽ aial castuz significat castitatez: qz vero est aial solitariũ significat ꝓtemplaõz Colũba vero est aial mãsuetuz ꝛ simplez iõ mãsuetudinẽ ꝛ simplicitatem significat.

¶ De liberalitate ẏgis q̃ manifestaꝝ i dis-

pensationem munerum ⁊ confessione filij atq; in omnes eam inuocantes beniuola condescensione. Ca.iij

Tertia virtus principalis quam in virgine beatissima contemplari debem⁹ dicitur liberalitatis: quam deprehendere possumus maxime propter tria.

Primo propter munerꝝ dispensationem.
Secundo propter filij concessionem.
Tertio propter beniuolaꝫ condescensionẽ.

¶ Primo possumus deprehendere liberalitatẽ virginis bñdicte ꝑꝑ munerꝝ dispẽsatõem. Nam vt scribit Mat.ca.ij. Magi obtulerunt xp̃o munera p̃ciosa: aurꝝ: thus ⁊ mirrham: verũtñ vt pie credit oia paupibus dispensauit. Neq; putandum ẽ q̃ tres reges vilia dona regi reguꝫ porrexissent: lꝫ aliq hoc velint asserer̃ q dñt talia fuisse fcã ꝑꝑ mysticam significationem. Alij vero ꝯsentientes opinioni eoꝝ q dñt magna auri pondera fuisse xp̃o donata: fingunt virginẽ illa reseruasse ꝓ peregrinatione in egypto. Sꝫ reuera qd̃ prius diximus magis est verisimile atq; credibile virginem. s. illam pijssimam cuncta pauperibus distribuisse

¶ Scdo possumus deprehendere virginis liberalitatem ꝑꝑ filij sui gratiosam ꝯcessionem: qñ videlicet ꝯcessit euꝫ Simeoni sancto q accepit illuꝫ in vlnas suas: de h̃ sic refert Lucas. Et ecce homo erat in hierusalem cui nomen Simeon: ⁊ homo iste iust⁹ ⁊ timorat⁹ expectans consolationem israel ⁊ spiritus sanctus erat in eo. ſm Nicho. de lyra hoc intelligit̃ quantum ad gratie plenitudinem qꝛ non solum habuit gratiaꝫ iustificantem ꝓut habetur cõmuniter a iustis sed etiam quantum ad illuminationes diuinas ⁊ consolationes speciales. Ideo subdit̃. Et rñsum acceperat a spiritu sancto scilicet ĩ orationis suis deuotis: non visurum se mortem nisi videret Christum dñi. Tũc eniꝫ erat opinio cõis apud intelligentes q̃ iminebat aduentus xp̃i ſm signa a patriarchis ⁊ prophetis data. Et ideo Simeon d̃ hoc deum fruentius orabat ⁊ in oratõe responsum accepit q̃ xp̃m natum videret anteq̃ vitã p̃sentem finiret. Et venit in spiritu in templum. i. ꝑ reuelatõem spiritus sãcti vt videret Christum sicut erat ei ꝓmissum. Et cum inducerent puerum Jesuꝫ ad faciendum que predicta sunt ſm legeꝫ. Et ipse accepit eum in vlnas suas cum maximo cordis gaudio. ſm q̃ dr̃ Prouerbioꝝ xiij.ca. Desideriuꝫ si compleatur delectat aĩam. Intueamur Simeonem a virgine filium exposcentez: consideremusq; q̃ blande q̃ benigne q̃ liberalissime mater illa illum sibi consignauit. O Simeon accepisti illum in vlnas tuas. i. in brachia. Quez accepisti: ⁊ regem regum ⁊ dñm dominantium. Quem ad tuum pectus dulciter deduxisti: filium dei ⁊ virginis illibate. Quem aspexisti: Deum ⁊ hominez Christum humani generis redemptorez. O felicia brachia. O beati oculi tui qm̃ meruisti tanto p̃uilegio dotari. Super hoc Augustinus in sermone presentis solẽnnitatis ait. Hec sũt testimonia tua domĩe Jesu: anteq̃ tibi sternerentur fluctus maris: cãpi cederent imperanti: anteq̃ ventus te iubente siluisset: mortui te vocãte resurrexissent: sol te moriente palluisset: terra te resurgente tremuisset: celum te ascendente putauisset. Adhuc manibus matris portabaris: ⁊ iam dñs orbis agnoscebaris. Et propterea Simeon benedixit deum gratias agendo pro tanto beneficio ⁊ dixit. Nunc dimitis dñe seruũ tuũ ſm verbum tuum in pace. i. de cetero dimittes me de hac vita transire in cordi qete. Qꝛ viderunt oculi mei salutare tuum Letanter. n. descendere volebat ad limbũ patꝝ: exquo videbat saluatorem natuꝫ. Qd̃ parasti ante faciem omniuꝫ populoꝝ. i. coram omnibus populis quibus mysterium incarnationis ⁊ redemptionis predicatuꝫ est ꝑ apostolos. Lumen ad reulationem gẽtiuꝫ: qꝛ prius erroꝝ tenebris inuoluebatur Et gloriam plebis tue israel. Magna est enim gloria iudeis ad Christi fidem conuersis q̃ Christus ſm carnem natus est de ipsis. Et pater ei⁹. s. Joseph q meruit vocari pr̃ xp̃i eo q̃ nutrici⁹ eius fuit: ⁊ mater. s. Maria q̃ fuit mater eius vera erãt mirantes super his que dicebant̃ de illo: tũc a Simeone: ⁊ prius a magis ⁊ a pastoribus: ⁊ a Zacharia ⁊ Elisabeth. Et restituto pue-

ro virgini bñdixit illis simeon. s. virgini ⁊ ioseph. Quãuis enim maria ⁊ ioseph essent maiores Simeone in sanctitate: ille tñ erat maior ẽtũ ad sacerdotis officium ad quez spectat bñdicere populum. Et non solũ benedixit sed etiam futura prædixit. Ecce inquit positus est hic in ruinaz ⁊ i resurrectõez multorũ in israel: qz. s. in passione xpi que futura erãt multi iudei fuerunt excecati a veritate cadentes. Et multi fuerũt illuminati qui prius erãt simplices ⁊ ignorãtes vt pz de apostolis quibus post passionẽ xpi data est intelligentia scripturaz. ſm q dicit Luce vltimo ca. Tunc aperuit illis sensum vt intelligerẽt scripturas. Subsecutus est Simeon: ⁊ in signũ. s. federis inter hoes ⁊ deum cui contra dicetur a scribis ⁊ phariseis ⁊ alijs. Et tuã ipsius aiam pertransibit gladius. i. dolor passionis ei⁹ pertransibit animaz tuam per compassionẽ vt reuelentur ex multis cordib⁹ cogitationes: qz ista virgo tpe passionis in fide perseuerauit: alij tamẽ discipuli diuersas fluctuationes cogitationuz habuerunt quousqz viderũt ipm a mortuis resurrexisse. ¶ Tertio possum⁹ deprehendere virginis liberalitatẽ pp benignaz condescensionẽ. Lõdescendit quippe oĩ⁹ eius presidiuz implorantib⁹ Ipsa est dulcedo ⁊ spes nra vt cantat ecclesia. ipsa est stella maris q̃ naufragantes in mare hui⁹ mũdi ad portuz salutis dirigit. Ipsa ꝑpinq̃ est valde peccatorib⁹ sicut luna inter planetas ꝑpinquior est terre: vt accedam⁹ ad eã confidenter inducit nos deuotus Bernardus his vbis. Securũ inquit habes o hõ accessum apud deũ: vbi habes filiũ ante pfez: ⁊ mfez ante filium. Filius oñdit patri cicatrices ⁊ vulnera: mr oñdit filio pectus ⁊ vbera. Nec vlla põt esse repulsa: vbi tot occurrunt charitatis insignia. Et itez Bernardus. Nñ misereri ñ poterit mater ꝙpotentie: Nñ misereri nollet mat misericordie: Et idem. Reuolue totã seriez euangelij ⁊ si qd asperuz: si quid duruz inueneris in maria deinceps eaz suspectaz habeas ⁊ ad eaz accedere verearis. Igit sub alis eius confugiamus vt sic tuti esse possimus: ⁊ in hoc seculo filij sui gram mereamur accipere ⁊ tandem gloriam sempiternam. Amen.

¶ Sermo vigesimusnonus de assumptione ⁊ exaltatione virginis sacratissime in q̃ maxima relucet diuina potentia.

Fecit mihi magna qui potens ẽ. Gloriose virginis marie verba sunt ista originaliter Luce. i. ca. Et si oia que i virgine benedicta diuina largitas dignata fuit operari magna sint ⁊ stupenda: verũtñ exaltatio illius sup oẽm celestez militiã cunctos in stuporez ⁊ admirationẽ cõmouere dz. Quid. n. excogitari mirabilius põt q̃z q⁹ vna mulier transcenderit beatitudinez quozũcunq; citra filiuz hoim ⁊ angelorum eñq; locuz in empirreo celo ꝓscendit: ad quẽ nulla alia pura creatura vllo vnq̃z tpe ꝓperare valebit. ¶ Hec oia tñ cuz ingẽti leticia deuotioneq; ardentissima a nobis cõmemorari debent. ¶ Hinc ¶ Hieronymus in sermone ad paulã ⁊ eustochium inquit. ¶ Hodie gloriosa semper virgo maria celos ascendit rogo: gaudete: qz vt ita fatear ineffabiliter sublimita cũ xpo regnat in eternũ ¶ Regina mundi hodie de terris ⁊ de pñti seculo neq̃z eripit. Iteruz dico gaudete: qz secura ꝺ sua imarcessibili gloria ad celi iazp uenit palatiũ. Exultate inquã ac gaudete ⁊ letef ois orbis qz hodie nobis oĩbus eius interuenientibus meritis salus sancta est. Vobis quoq; diligentibus eaz honor ⁊ virtus vna cũ reliquis virginibus sacris amplior prestat ⁊ gra. Iccirco dilectissime letamini ⁊ laudate: qz si deũ ore ꝓphetico in scis suis laudare iubemur: multomagis eum in hac celebritate btẽ virginis matris eius oportet cũ hymnis ⁊ canticis diligentius extollere ⁊ dignis deo iubilare preconijs ac misticis honorare muneribus: ¶ Hec ¶ Hieronym⁹. Ut ãt mẽs nra vginis i celũ aduolãtis mysteria perscrutari possit: de ipsa in pñti sermone dicemus. In q̃ tria magna notabimus que fecit deus.

¶ ꝑmũ dr ꝓsummatiõis.
Secz glorificationis.
Tertium assumptionis.
¶ De felici trãsitu virginis ⁊ de his q̃ occurrerunt in illo.

Primuz q̄ fecit deus magnū in v̄gine matre dr̄ ꝯsumatiōis. Nā p̄sentem vitā feliciter ꝯsumauit eiusq̄ transitus decoratus extitit multis priuilegijs ⁊ p̄rogatiuis. Ad qd̄ plenius intelligēdū. Primo q̄rimus. quot ānis postq̄ xp̄s ascēdit ad celos illa mater sctissima supuixit. Et ad hoc qdaz Epiphanius dicit q̄ btā virgo qn̄ cōcepit xp̄m erat ānoꝝ quattuordeciz ⁊ in qn decimo ip̄z pepit ⁊ mānsit cū eo ānis trigintatribus: ⁊ post mortē supuixit ānis vigintiquatuor. Et s̄m hoc qn̄ obijt erat ānoruz septuagintaduoꝝ. Aliqb⁹ tn̄ ꝓbabilius videtur q̄ duodeciz ānis vixerit post passionē sui filij: ⁊ sic sexagenaria sit assumpta cū apl̄i totidē ānis p̄dicauerint in iudea ⁊ circa partes illas. sicut ecclesiastica tradit historia: Scd̄o vidēdū ē qd virgo fecerit illo tp̄e vsq̄ ad suā d̄positōnē. Et ad hoc dicūt qdā q̄ remānsit in domo iuxta mōtem syon posita: oīaq̄ loca filij sui. s. baptismi: ieiunij: passiōis: sepulture: resurrectōis: ascēsionis deuotiōe sedula visitabat. Hiero⁹ aūt ad paulā ⁊ eustochiū ita scribit. Si q̄rit p⁹ ascēsiōez qd egerit vnū ꝑ certo ē q̄ virgo sācta corpe ⁊ mēte ꝑmānsit. Nr̄ sane angelus gabriel ac si celestis paranimphus intactā custodiuit. Et ioānes apl̄s atq̄ euāgelista cui xp̄s de cruce eā ꝯmisit v̄go v̄ginē s̄uauit suisq̄ ei d̄seruiuit obseq̄is. Nō q̄ eximius ille scōꝝ chorus apostoloꝝ eā deseruerit inter quos post resurrectionē intrās ⁊ exiens familiarius ꝯtulit de xp̄i incarnatione tanto sigdē veri⁹ quāto ab initio pleni⁹ ꝑ ipm̄ scm̄ ꝯcta didicerat ⁊ ꝑspexerat oculis vniuersa: lz ⁊ apostoli ꝑ eūdē spūm scūm oīa cognouerīt ⁊ i oēz edocti ꝑuenerint veritatē: hec Hiero⁹. Tertio inuestigādū ē an sit incōueniēs de trāsitu vigīs acceptare q̄ in libro apocripho q̄ ioāni euangeliste ascribit̄ edocēt̄. Ad qd̄ ita rn̄det Hiero⁹ vbi s̄. Si venerit in manib⁹ vr̄is illud apocriphuz d̄ trāsitu eiusdē virginis dubia ꝑ certis nō recipiatis qd̄ multi latinoꝝ pietatis amore studioq̄ legēdi cari⁹ āplectūtur. Quarto ꝑscrutari debem⁹ q̄ sint illa q̄ vt pie tenere possumus occurrerūt i v̄ginis felicissimo obitu. Et vt colligit̄ a sanctis fuerūt precipue sex. Primuz fuit virgīs ꝯsolatio. Die nāq̄ quadā dū in filij d̄sideriū cor eius vehemēter accēderet̄. Angelus cū multo lumine ei astitit ⁊ reuerēter salutauit. Aue inquit bn̄dicta filius tu⁹ ad te me misit qui ⁊ genitricē reuerēdā expectat die itaq̄ tertia assumeris ad regna celestia: Cui virgo Cupio īgt vt filij ⁊ frēs mei apostoli ad me parit̄ ꝯgregēt̄. vt eos anteq̄ moriar corporalib⁹ oculis videā ⁊ ab eis sepeliri valeaz ⁊ ip̄is p̄sentibus spūm deo reddā. Iterum exopto valde vt aīa mea d̄ corpe exiēs nullū spūm teterrimū videat: nullaq̄ mihi sathane ptās occurrat. Cui āgelus. Ecce oēs ad te ꝯgregabūt̄ apostoli q̄ nobiles tibi exhibebunt exeq̄as funeris: ⁊ in eoꝝ ꝯspectu spūz exhalabis. Nā q̄ oliz ꝓphetā d̄ iudea in babyloniā in crine attulit: subito ip̄e ꝓculdubio ad te apl̄os adducere poterit in momēto. Malignos aūt spūs videre cur metuis cū eoꝝ supbiā tua hūilitate ꝯtriueris fiat tn̄ volūtas tua vt ip̄os nō videas. His dictis abscessit āgelus. Aiūt āt nōnulli q̄ p̄sentauit angelus v̄gini palmā quā attulit e paradiso q̄ nimia claritate splendebat. Et erat virge viriditati ꝯsimilis: sz folia illi⁹ vt stella matutina fulgebant quā añ pheretꝝ portādaz angelus dixit. Scd̄z qd̄ occurrit in virgīs obitu fuit apostoloꝝ oīm ꝯgregatio. Refert nāq̄ Dionysius in li. d̄ diuinis noībus. Apostolos in dormitione virginis euenisse: ac vnūquēq̄ i laudē xp̄i ⁊ virginis sermonē fecisse: loquēs nāq̄ ad Timotheuz ait. Nos vt nosti ⁊ ip̄e ⁊ multi scōꝝ nr̄oꝝ frūz ꝯuenimus ad visionem corporis vite principis: ⁊ que deum suscepit. Qualiter v̄o ibi apostoli venerunt colligit̄ vt puto ex illo libro apocripho. Nā p̄dicāte ioāne in epheso celū repēte ītonuit ⁊ nubes candida ipsuz sustulit ac raptū añ marie ianuā collocauit: ꝑcutiensq̄ ostiuz interius introiuit ⁊ virginē salutauit: quez: illa videns obstupuit: ⁊ pre gaudio lachrymas continere nequit. Dixitq̄ fili ioannes memor esto verboꝝ magistri tui q̄bus me tibi in matrē ⁊ te mihi in filium ꝯmendauit Ecce a dn̄o vocata debitum humane conditionis exoluo: ⁊ corpus meum tibi soli-

Diomise Areopag

cita cura recõmẽdo. Audiui.n. iudeos di
cẽtes. Expectem⁹ viri frẽs quo adusq; il
la q̃ iesus portauit subeat mortez ⁊ corpus
eius cõtinuo rapiem⁹: ac iniectũ ignib⁹ cõ
buremus. Tu igit hãc palmã deferri faci
facies ante pheretr: cuz corpus meũ duxe
ritis ad sepulchr. Dixitq; ioãnes. O vti
nã hic eẽnt oẽs apli frẽs mei: vt decentes
tibi pararc possem⁹ exequas ac exoluere lau
des dignas. Hec illo dicente: oẽs apostoli
de locis in qb⁹ p̃dicabãt a nubib⁹ rapiunt
⁊ ante marie ostiũ collocãt. Qui videtes se
ibidẽ isimul ꝓgregatos mirabant dicẽtes
Que naz cã ẽ pp quaz hic dñs nos insimul
ꝓgregauit. Joãnes ergo ad eos exiuit ⁊ do
minaz de corpore recessuraz p̃dixit. Terti
um qd occurrit in vginis transitu fuit sine
dolore ꝺsumatio. Pie nanq; credit q; aia
illa scitissima absq; dolore fuerit a suo cor
pore sepata: vt ãt scribit i li. illo apocripho
Cõgregatis aplis circa horaz noctis tertiã
affuit iesus cuz angelor ⁊ sctõrũ multitudi
ne: dixitq; iesus vgini mri sue. Veni electa
mea ⁊ ponã i te thronũ meũ: qz ꝺcupiui spe
ciẽ tuã. Et illa. Paratũ dñe cor meũ para
tũ cor meũ: sicq; marie aia de corpe egredi
tur: fuitq; tã a dolore carnis extranea q̃ a
corruptiõe extiterat aliena. Quartũ qd oc
currit i vginis obitu fuit xpi ⁊ toti⁹ curie ce
lestis obuiatio. Et ꝺ hoc ita pulchre logtur.
Iero⁹ i ꝑmõe ad paulã ⁊ eustachiũ. Ad ei
us ꝓfecto exequas q̃tũ phas est credere fa
mulabant angeli ⁊ vniuerse celor ꝓgratu
labant curie: nec mix qz honor mrnus ei⁹
ẽ g nat⁹ ẽ ex ea: quẽ oĩs celor ordo venera
tur ⁊ adorat sup se eleuatũ cũ pre i sede ma
iestatis deũ. Legim⁹ g̃ q̃ sepe ad funera ⁊
ad sepulturas quozũlibet sctõruz angelos
aduenisse ⁊ ad exequas eor obsequa p̃stitisse
necnõ ⁊ aias elector vsq; ad celos cũ hym
nis ⁊ laudib⁹ detulisse: vbi ⁊ vtriusq; sex⁹
chori cõmemorant freq̃nt auditi laudes ce
cinisse. Et i terra ⁊ qõ pspicaci⁹ ẽ multo nõ
nũq; lumine eosdẽ resplẽduisse. Insup ⁊ ad
huc vinẽtes i carne ibidẽ miri odoris fra
grãtiã diuti⁹ psensisse. Nõ si ad recreãdaz
spem ⁊ corroborãdã fidẽ iterdũ astãtiũ sal
uator nr xps ob merita suor ampli⁹ cõpen
bãda: tãta ⁊ talia dignat⁹ est exhibere p fu
os celi ministros circa defunctos: q̃to ma
gis hodierna die credẽdũ ẽ militiã celorũ
cuz suis agminib⁹ festiue obuiã aduenisse
genitrici dei: eãq; igenti lumine circũfulsis
se: ⁊ vsq; ad thronũ oli sibi etiaz añ mũdi ꝓ
stitutionẽ paratũ cũ laudib⁹ ⁊ cãticis spũa
lib⁹ pduxisse. Nulli dubiũ oẽz illã celestem
hierlm tũc exultasse ineffabili leticia. tũc io
cũdatã eẽ iextimabili charitate: tũcq; cũ oi
exultatiõe iubilasse: qm̃ festiuitas hec q̃ no
bis hodie reuelabit ãnua: illis oib⁹ facta ẽ
ꝓtiua: nec imerito. credit.n. q; saluator oi
um ipe q̃tũ dat itelligi p se totus festiuus
occurrit ⁊ cuz gaudio eaz secuz i throno col
locauit: hec Iero⁹. Quintũ qõ occurrit in
vginis trãsitu fuit iudeor psecutio: naz vt
spũ tradidit vgo scitissima dixit aplis dñs
cor⁹ vginis mris in vallẽ iosaphat defer
te ⁊ i monumẽto nouo qõ ibidẽ inuenietis il
lud recondite: ⁊ me ibidẽ triduo donec ad
vos redeã expectate. Statiq; apli corpus
cũ laudib⁹ suscepẽrũt dñs vo pheretrum ⁊
apostolos nubẽ pterit itaq; ipi ñ videbãt q̃
tũ vox audiebãt. Affuerũt ⁊ angeli cũ apo
stolis ꝓcinẽtes ⁊ terrã totã sonitu mire suã
uitatis replẽtes. Excitati oẽs ad tã dulcez
melodiã ꝺ ciuitate veloci⁹ exeũt ⁊ qdnam
hoc sit diligẽti⁹ scisitant. Tũc extitit q di
ceret mariã illã mrez iesu efferũt discipuli
mortuã: tũc oẽs ad arma ꝓcurrũt ⁊ se mu
tuo hortant dicẽtes. Venite ⁊ oẽs discipu
los occidam⁹ ac illꝺ cor⁹ qꝺ seductorem
portauit ignib⁹ ꝺburam⁹. Priceps aũt sa
cerdotuz hec vidẽs obstupuit ⁊ ira replet⁹
ait. Ecce tabernaculũ illi⁹ q nos ⁊ gen⁹ nr̃z
ꝓturbauit q̃lẽ gloriaz nũc accepit: ⁊ hoc di
cẽs man⁹ ad pheretr misit volẽs illũ euer
tere. Tũc man⁹ ei⁹ ambe subito aruerũt ⁊
pheretro adheserũt ita vt ad pheretr ma
nib⁹ pẽderet ⁊ nimio cruciatu vexat⁹ lamẽ
tabilit eiularet. Reliqu⁹ ãt popul⁹ ab ange
lis q̃ erãt i nubib⁹ cecitate pcussus ẽ. Prin
ceps vo sacerdotũ clamabat dicẽs. Sãcte
petre i hac tribulatiõe me ñ despiciat. Qui
petr⁹. Si i dñm iesuz ⁊ hãc q̃ ipm porta
uit, credideris sanitatis bñficio potieris.
Qui rñdit. Credo dñm iesuz vez ẽ filiuz

dei: ⁊ hanc sacratissimaz matrem eius: sta
timqz a pheretro fuerunt manus eius solu
te: sicqz ⁊ ceteri q fuerant cecitate pcussi in
xpm ⁊ matrez credentes lumē recuperarāt.
¶ Sextū qđ occurrit in virginis trāsitu fu
it corporis sepelitio: Sepelierunt qdē apo
stoli corp⁹ illud scitissimuz iuxta mandatuz
dñi. Sup hoc ita scribit Hiero⁹ ad paulaz
⁊ eustochiū. Mōstrāt sepulchr⁹ ei⁹ cernēti
b⁹ uobis vsqz ad pſens in vallis iosaphat
medio: q̄ vallis est intra mōtez ſyon ⁊ mō
tez oliueti posita quā ⁊ tu o paula oculis cō
speristi: vbi in ei⁹ honore fabricata ē eccle
sia miro lapideo tabulatu i q̄ sepulta fuisse
vt scire potestis ab oībus ibidez hītantib⁹
predicāt. Sed nunc vacuū esse mausoleū
cernentibus ostenditur: Hec Hiero⁹.

¶ Qui gloria vginis excedit gloriā quorū
cunqz beatorum angelorum ⁊ hominum
xpo dūtaxat excepto. Capitulum.ij.

Decūdū qđ fecit ds magnū i vgine bñ
dicta dī glorificatiōis. Mirz certe q
gloria vni⁹ puelle supet oim btōz ⁊ angelo
rū ⁊ hoim pēminētiā. Ideo Hiero⁹ vbi.s.
ait. Hec ē dies in q̄ vsqz ad throni celsitu
dinē itemerata mr̄ ⁊ vgo pcessit: atqz i re
gni solio sublimata p⁹ xpm gloriosa resedit
Sic itaqz vbiqz pfidenter sctā dei canit eccle
sia: qđ de nullo alio sctōz phas est credere
vt vltra āgelorz vl archāgelorz merita trās
cēderit: hec Hiero⁹. Quāta vo sit gloria vgi
nis i celo qnqz Illius dignitates declarāt.
Prima dicit maternitatis.
Secunda charitatis.
Tertia tranquillitatis.
Quarta capacitatis. ¶ Quinta vnitatis.
¶ Prima dignitas virginis dī mr̄nitatis
Maiorz nāqz est excellētia vginis q̄ sit mr̄
dei q̄z sit dña creaturarz dei. hoc.n. ōpēdet
ab illo sic ramus a sua radice. Ergo certitu
dinaliter tenēdū est: q̄ ipa est sup oēs ordines
angelorz: tāq̄ p se ipleta ⁊ ptinens vnuz in
tegrz ac totalez statuz: cui q̄z rectā rōnez al
tera pſona pgruere nō pōt: qr ipse status. ex
sui rōne pp incōicabilez dignitatem exigit
vnitutē. Sicut.n. nullatenus decet plures
ee xpos: nec deuz plures hoies. Sic nullo
mō decet dei filiū nisi vnā solā mr̄m natu
ralē hr̄e. Itē rō naturalis aptet ac directe dī
ctat: q̄ mr̄ regis oim ē i sede regia sup oēs
ordies mistrorz ⁊ militū collocāda. vñ qr ē
electa i mr̄ez: ē electa ad dignitatē excedēn
tē dignitatē mistrorz ac famulorz. Quia vo
rō mr̄ni amoris ē q̄ ferr̄ i deū vtā suū filiuz
realē: a nullo alio affectu cuiascūqz q ñ ē rea
lit mr̄ dei: pterq̄z ab ipa nunq̄z participari
pōt. Hā vt dr̄ ad hebreos.i.ca. Sicut filiꝰ
dei xps sedet ad dexterā maiestatis i excel
sis: tāto melior angelis effect⁹ q̄zto differē
ti⁹ pre illis nom̄ hereditauit: qđ nom̄ ē: vt
sit vere ds p gr̄az vniōis. Sic ⁊ mat dñi ie
su gloriosa tāto melior angelis effecta q̄zto
pre oib⁹ creaturis hereditauit vt obtine
ret dignissime mr̄is nom̄. Vñ ppheta ait.
Eleuata ē magnificētia tua sup celos deus:
magnificētia.n. dei facta ē vgo maria. Hāc
sic i pma ꝓditōe magnificat⁹ ē de⁹ qr ō nihi
lo tā sublime vniuersuz ⁊ tā sublimes ange
los ꝓdidit. Sic quoqz i repatōe ñ min⁹ ma
gnificatus ē: qr de hūana nā ifecta pdita ⁊
dānata xpm hoiez ppagauit: ⁊ de mulieb̄ri
sexu i ordine rōnabiliū ꝛz cōez curruz i filio
⁊ mr̄m sibi dedit ⁊ toti celesti curie. ¶ Se
cūda excellētia vginis q̄ magnā ei⁹ gloriaz
mōstrat: charitas nūcupat. Oēs nēpe ordi
nes ⁊ stat⁹ glorie pncipaliter distinguūt ꝛz su
periores ⁊ iferiores rōnes diuini amoris.
Hō.n.i oi rōne charitatis distingui possūt
cū oēs participēt illā: nec p aliquā rōnez q̄
ñ sit rō diuini amoris pōt vnus sup alteruz
i maiori ꝓpinquitate seu vicinitate ad deuz
supcollocari. Matern⁹ q̄ amor incōpabiliter
trāscendere dz oēs alias rōnes amoris in
deū: pter illā q̄ est in aia xpi: q̄. s. ferr̄ realiter i
deū tanq̄z in pſonā ppriā. ¶ Tertia vginis
excellētia magnitudinē glorie ei⁹ ondens:
tranquillitas noiat. Xpi.n. aspectus filialis
ad matrez singularissim⁹ ac amorosissim⁹
⁊ transcēdētissim⁹ esse debet: ita q̄ totā ce
lestē curiā simul sumptā pter mr̄m ñ dz as
picere sub tali reuerētia nec sub ordine ta
lis aspect⁹ seu amoris. Quanto āt dei aspe
ct⁹ altius ferr̄ i aliquē btōz: tāto fortius ⁊
altius se p btitudinē ipi mittit illi: ⁊ tāto altī
us conspicit ⁊ suspicit ac acceptatur ab eo.
Igit iexplicabile ē sub quāta altitudine: la-

titudie: ⁊ itimita te a ꝺo vgo aſpiciaꝫ. Jō ex ꝓſequēti ſup oēs alios in gloria coꝛonatur Unde Hiero⁹ in ſermōe ꝺ aſſumptiōe ait Nec in mūdo digniꝛ loc⁹ fuit vgialis vteri tꝑlo in quo ꝺei filiū ſuſcepit: nec in celis ſublimioꝛ regali ſolio quo maiā marie filiꝰ ſubliauit. ¶ Quarta vgis dignitaſ capacitas dicta ē ꝑm. n. Dionyſiū. Dia iſeriorū ꝺona in ſupioꝛib⁹ i tanta excellētia ſūt q̄ q̄ſi nulla ꝓparatio eſt niſi ſicut ē in circūferentia ad ſuū centꝝ. Cū ḡ btā vgo ꝑ oēm oꝛdinez ſit in tantū q̄ p ſe faciat oꝛdinez icōicabilē ſic ꝑdictū eſt: ſeqꝫ q̄ ſup oēs inferioꝛes oꝛdines taꝫ angeloꝝ q̄ hoiuꝫ ſimul ſumptoꝝ ipa iꝓpoꝛtionabiliter eſt ꝓlata Et q̄cq̄d eſt glorie in oī inferioꝛi glorificata nā tā angelica q̄ hūana: multo ꝑcellētiꝰ ē in vgine mr̄e ꝺi: nec dubiū hoc reddat alioꝝ btitudo nūeroſa: multa ⁊ magna q̄ hoc nihil facit ad rē maioꝛitatis glorie cēntialis ſeu ſubſtātialis. Nā i ſpūali⁹ idē maiꝰ q̄ meliꝰ reputaꝫ. Nā plus de ſubſtāriali gloria ē i vno ſeraphin q̄ ſit in oib⁹ inferioꝛib⁹ āgelis: ēt ſi ꝑ iꝓſſibile ꝺz naturā multiplicarēt i infinitū. Supaddēdū ḡ eſt q̄ nullus inter puras creaturas oꝛdo in celis tm̄ ſupat oꝛdiez imediate ſibi ꝓiunctuꝫ quātū gloria mr̄is ꝺi ſupat oē q̄ ei iferius ē ad q̄ intelligendū ꝓſideremus q̄ i coꝛporibus vniuerſi ſupioꝛa ꝓtinēt inferioꝛa ⁊ i extimabiliter plus. ¶ Quinta vginis dignitas q̄ illi⁹ gl̄iaꝫ ꝺclarat ꝺi vnitas: Nuāto. n. btī magis vniunt cū ꝺo: tāto glorioſioꝛes ſūt in eo. Oēs āt creature ſimul iuncte nō tm̄ vniūtur deo quātuꝫ ſola btā vgo Ad cuius intelligētiā notandū ē q̄ ſex ſunt gradus vnionis in deū quibus creature i illum gradatim aſcendūt.

Primus eſt vnio creationis.
Secundus cognitionis.
Tertius dilectionis.
Quartus glorificationis.
Quintus maternalis conceptionis.
Sextus perſonalis vnionis.

¶ Prim⁹ gradus ē creatiōis. i. p pticipationē eēndi p quā entia ꝓiūgunt ꝺo vt cāe efficienti ⁊ exēplari atq̄ finali. Scōs gradus eſt vnio cognitiōis. ſ. p viꝝ itelligēdi p quā itellectualia vniūt ꝺo vt ſupnāli credibili: ⁊ vt credito ⁊ credēdo. Terti⁹ grad⁹ ē vnio dilectōis quo amici ꝺi in pūti vitꝰ vniūt illi p amoꝛē. Quart⁹ grad⁹ ꝺi glificatiōis. ſ. p donū glificatiōis p viſionē ⁊ fruitionē glorie ſempiterne p quā aīa vnit ꝺo vt obiecto btifico faciliter viſo. Quint⁹ eſt vnio mr̄nalis ꝓceptiōis p quā btā virgo ē facta mr̄ ꝺi: ita vt vna atq̄ eadē eſſz caro vginis ⁊ caro xpi nō ꝓſiderata in xpo diuinitate ei⁹. Sext⁹ āt eſt grad⁹ pſonalis vnionis q̄ ꝓpetit xpo q̄ fuit ꝺs ⁊ hō pp vnionē nature ad pſona ꝝbi. Jn quolibz āt iſtoꝝ graduū qlibz excedit altez i infinitū. q̄ iferioꝛi ſua ſpē multiplicat⁹ i infinitū. ſupioꝛi eq̄parari nō valet. Nō ſic patere pōt. Primū. n. pz: q̄ eſſe i infinitū excedit nō eē q̄talia ifinita nō entia nō equalent minimo p̄cto eſſendi. Scōm ēt pz. q̄ infinita nō i tellectualia vni itellectui equalere nō p̄nt Tertiū ſilr pz: q̄ oēs intellect⁹ infideles ⁊ inimici dei nō equalēt vni fideli ⁊ amico dei: vñ Prouerbioꝝ. xvi. ca. ſcriptuz eſt Melioꝛ ē vn⁹ timēs deū q̄ mille filij ipij. Nō gdez vex eſt niſi p quāto qdā ex eis in dei p̄ꝺeſtinatiōe p tpe futuro hñtur vt dei fideles atq̄ amici. Quartū ēt pz. Nā quicqd dari pōt citra viſionē ꝺi nō equalet vni btō: q̄ oīa ſimul ſumpta nō facerent vnuz btūz. Quītū ēt pz: Nā illa vnio ſiue acceſſus q̄ ē p mr̄nalez ꝓceptiōez trāſcendit oēs iferioꝛes ⁊ i infinitū. put in hoc acceſſu iclꝺik maxim⁹ amoꝛ ſibi coꝛrñdēs ac plenarie ꝓſūmās: q̄ ſic cōis amoꝛis gradus ꝓſūmak in gloria: ſic matern⁹ ꝺi amoꝛ ꝓſūmatur i maria. Sextū ⁊ vltimū in ſup pz. Nā grad⁹ vniōis pſonalis tāte ē trāſcēdētie q̄ relig citra ipm infinities multiplicati ei equalere nō p̄nt. Ecce q̄ gnt⁹ aſcēſus vniōis in deū. ſ. p maternalē ꝓceptionez i infinitū excedit oēs alios p̄cedētes. Ex quo manifeſte apparet q̄ quātū in p̄nti ſeculo talis vnio exceſſit alias vniones in gratia tantum nunc in paradiſo excedit in gloria.

¶ Nō pie credere poſſum⁹ ⁊ veriſilr ꝺbem⁹ tenere vginē a mortuis reſuſcitatā: aſſumptā cū coꝛpe ⁊ aīa in celū. La. iij.

Ertiū q̄ fecit ꝺs magnum in virgie

gloriosa dī assumptio. Ut.n. pie credat ter
tia die postq̄z corpus v̄ginis fuit sepultum
duz ibidē cōmorarent apostoli aduenit ie-
sus cuz multitudine angelor̄ ipsosq̄z saluta
uit dicēs. pax vobis. q rūderunt. Gloria ti
bi dñe q facis mirabilia magna solus Tunc
saluator locutus est dicēs. Surge columba
mea tabernaculū gloriē: tēplū celeste: stati-
q̄z surrexit ⁊ ō tumulo ab aplis patefacto p
dixit. Sicq̄z glorioſe cū corpe ad celestia re
gna prexit. Et lz hoc non sit nobis certitu-
dinaliter reuelatū: tñ sic hēt cōmunis oīm
sanctor̄ opinio. Ipsi nāq̄z ad hoc tenenduz
congruentissimis rationibus inducuntur.
Ex quibus nos quinq̄z annotabimus.
Prima dicitur completionis.
Secunda honorationis.
Tertia sanctificationis:
Quarta perfectionis.
Quinta gratificationis.
Prima rō p̄bans v̄ginē assumptā cuz cor-
pore ⁊ aia dī cōpletionis. Credit nanq̄z q
multor̄ sctōr̄ sit resurrectio completa q cū
aīa simul ⁊ corpore possident regnū celeste
cū xp̄o. Multo magis hoc ꝙuenire dz vir-
gini glorioſe. Unū ⁊ de hoc Hiero⁹ in p̄mōe
ad paulā ⁊ eustochiū ingt. Nūo āt vel quo
tpe aut a q̄bus personis sanctissimū corp⁹
v̄ginis a sepulchro ablatū fuerit: vl vbi trāl
positū: vtrūue resurrexerit nescit q̄zuis nō
nulli astruere velint eā iā resuscitataz ⁊ btā
cū xp̄o imortalitate ī celestib⁹ vestiri. Nō ⁊
de btō ioāne euangelista ei⁹ ministro: cui v̄
gini a xp̄o v̄go cōmissa est plurimi asseue-
rāt: qz in sepulchro eius vt fert nō nisi mā
na inuenit qō escaturire cernit. Uerūtn qd
hoz verius censeat ambigimus. Meli⁹ tñ
deo totū cui nihil ipossibile ē cōmittim⁹: q̄z
aliqd temere diffinire velim⁹ auctoritate
nr̄a Sicuti ⁊ ō his q cū dño teste euāgelio
resurrexisse credūt. Sz vtz redierit ī terre
puluerē an nō: certū nō hēm⁹ nisi qō legimus
qz multa corpa sctōr̄ q dormierāt surrexe-
rūt ac venerūt ī sctām ciuitatē. s. Hierusalē
⁊ apparuerūt multis. De q̄bus pfecto nō
nulli doctor̄ senserūt ⁊ in suis reliq̄rūt scri
ptis q iā in illis ppetua sit cōpleta resurre
ctō. Unū ⁊ btūs petrus dixisse legit cū de da
uit loq̄rer ī testimōiū. Et sepulchr̄ ingt ei⁹
apud vos est: q̄si nō sit ausus dicere q ipse
aut corp⁹ ei⁹ apud vos est: sz tñ sepulchr̄uz
quo ꝙdit⁹ fuerat. Hinc.n. aiūt resurrexisse
⁊ ip̄m cū ceteris sctis. Et iō vacuū remasis
se monuīt: vt nūc btē marie cernit. Nō
sane factū ⁊ ō alijs q̄buslibz locis scriptura
rū firmare cōant q hi iā cū xp̄o regnēt resu
scitati ī eternā societatē: qō q⁹ deo nō ē ipos
sibile nec nos de btā maria factū abnuim⁹
Scōa rō p̄bans v̄ginē cuz corpe ⁊ aīa assū
ptā dī honorationis. Dicit.n. Bernardus.
Sctōr̄ corpa dñs p̄ciosa sublimiū tā glorio-
se venerabilia reddidit ⁊ honore taz miri
fico sublimauit: vt ⁊ ipsis deputet loc⁹ cor
veneratiōi ꝑgruus ⁊ ad ipsa mundus ꝓpe
ret vniuersus. Si g̃ marie corpus sup ter-
rā eē dicat cū nec deuota frequentet visita
tione fideliū nec eidē loc⁹ deputet honorif
nimiz videbit xp̄z honorē materni corpis
Ptēpsisse: cū tñ sup terram alior̄ sctōr̄ copa
sic honoret. Tertia rō dī sctificatiōis: vt ei
dictū est in p̄cedētib⁹: qz btā v̄go sanctifica
ta fuit anteq̄z nasceret: fomes in ea nunq̄z
aliquē actū habuit: ⁊ p scōam sctificatiōem
totalit ab ea fuit sublat⁹. Cū ergo vitiū fo-
mitis inducat debitū incineratōnis in car
ne: vī q̄ corpus virginis a tali debito oīno
fuerit absoluta: ⁊ per ꝙsequens nec ei⁹ cor-
pus debuit incinerari. Ista est rō Ricardi
in. iiij. di. xliij. Ut plene dirimus in p̄mōe
de resurrectione christi. Quarta rō dicitur
perfectiōis. Sicut.n. maria fuit plena gr̄a
p̄e ceteris puris creaturis: ita debuit esse
plena gloria ⁊ ita cuz corpe glorificanda añ
resurrectiōez alior̄. De hac sic dic Aug⁹. Si
merito p̄e oīb⁹ viuentib⁹ marie donata
ē gr̄a: morte erit minuēda: Absit: cuz mor
alior̄ sctōr̄ p̄ciosa sit ⁊ gloriosa. Quinta rō
dī gratificatiōis. Decuit qppe virginē cū
corpe ad glīā deduci: vt filius ei⁹ bñdict⁹ ī
oīb⁹ grat⁹ maternis bñficijs ꝙueniret. Ipa
nāq̄z fuit q̄ filio expurissimis sāguinib⁹ ei⁹
corpulētā substātiā dedit. Ipsa q̄ nouē mēsi
b⁹ vtero suo portauit. Ipa q̄ illū letant pep
it ⁊ pānis inuolut ac lacte pauit. Ipa que in
suis necessitatib⁹ cū iuuit illiq̄z q̄ztū potuit
studiosissime semp occurrit. Ipsa q̄ euz dul

cit suũ iesũ dilexit. Ipa g̃ digna regnare cũ filio assumi debuit ẽt cũ corpe ad regnũ celoruz. Quia vt Aug⁹ ait. Putredo ⁊ v̄mis hũane ẽ opprobriũ ꝯditiõis: a quo opprobrio cũ ies⁹ alien⁹ sit marie nã excipit q̃z iesus d̄ ea assũpsisse ꝓbat. Firmit g̃ credim⁹ ꝙ saluator oĩm iesus colẽdissimã suã mr̃ez voluit i corpe ⁊ aĩa facere gl'iosã q̃z nos laudare cõemur. Hec siqdẽ ẽ p q̃z oĩs maledictio soluta ẽ: ⁊ celestis bñdictio venit i mũdũ. Hec ẽ q̃ ꝓ nobis pctõrib⁹ ĩfatigabilit ĩt cedit. Hec regĩa misicordie ad q̃z ꝯfugientes tuti eẽ valem⁹. Hãc oẽs iuocem⁹ vt p illi⁹ merita i h̄ seculo ĩpetrem⁹ gr̃az sui filij ⁊ i futuro pueniam⁹ ad eternã reqez. Amñ.

¶ Sermo trigesimus de angelis quoꝝ solennitas in ecclesia celebrat ꝓpter miraculũ quod apparuit in mõte Gargano.

Angelis suis deus mãdauit de te vt custodiãt te in oĩb⁹ vijs tuis. Illuminati ꝓphete v̄ba st̄ ista originaliter psalmo.xc. Debitores sumus fratres charissimi angelis beatis qm̄ volẽte deo inumera vt sic loq̃r: bñficia nobis p̄stare ñ cessant. Quia tñ ipsi ĩuisibiles st̄ ⁊ ĩmãles substãtie: pleriq̃z illos negligũt venerari. Ob qd̄ vt hũane ĩbecillitati ꝯsuleret̄ singulari mõ i mõte gargano. Anno dñi.ccc.xc.loc⁹ ĩuẽtus ẽ i quo archãgeli michaelis alioꝝq̃z angeloꝝ iugis memoria vsq̃z ad ꝯsũmationez seculi pmãeret. Nã dũ qdã p̄dines nomine gargan⁹ q ex euẽtu suo mõti vocabulũ dedit ĩfinita pecoꝝ multitudine abũdaret ꝯtigit vt semel thauꝝ pderet. Quẽ solicite querẽs ĩuenit eũdẽ i vertice mõtis forib⁹ cuiusdã assistere spelũce: quẽ cũ sagitta appetissz illa velud flamie vẽti retorta eũ a quo iactata ẽ mox reuersa pcussit. Turbati ciues ⁊ stupefacti. Ep̄m Sipõtinũ qd facta op⁹ eẽt ꝯsuluerũt. Qui triduanuz idixit ieiuniũ: orãdũq̃z deũ p̄cepit. Quo pacto sãct⁹ archãgel⁹ michael apparuit p visiõem ep̄o dicẽs. Ego suz michael archãgel⁹ q i ꝯspectu dei sp assisto. Volui ãt locũ illi⁹ spelũce mihi dedicãdũ illo iudicio sagitte cunctis mortalib⁹ declarare: q̃ visiõe letior factus ep̄s alijs qd̄ viderat enarrauit. Et sic ab eo tpe ecclesia ibi ꝯsecrata fuit ob reuerẽtiã bti archãgeli q̃ vsq̃z i p̄ntẽ diẽ a cũctis fidelib⁹ deuotiõe p̄cipua frequẽtat. Quapp ⁊ solẽnitas angeloꝝ a p̄ribus fuit instituta. quã ex debito ⁊ obligatiõe precepti mẽse septẽbris oẽs celebrare tenent̄. Quia v̄o in tãta festiuitate mens nr̃a ad ipsos angelos colendos precandosq̃z est inflãmanda. Iccirco de ipsis in p̄nti sermone dicemus de quibus tria mysteria erũt decurrenda.

Primum dicitur cognitionis.
Secundum productionis.
Tertium missionis.

¶ Qualiter angelus ab hoĩe cognosci põt ⁊ quo spũs est incorporeus: q tñ põt in assũpto corpore apparere. Capituluz.j.

Primum de angelis mysteriuz decurrendum dicitur cognitionis. In quo tria dubia proponimus illustranda.

Primũ vtꝝ substãtie sepate q̃ dicunt̄ angeli possint cognosci ab hoĩbus viatoribus.
Secundum vtrum angeli habeant corpora sibi naturaliter vnita.
Tertium vtrum assumunt aliq̃ñ corpora.

¶ Pro primi dubij illustratõne distinguere possumus triplicem noticiam.

Prima dicitur propria ⁊ intuitiua.
Secunda communis ⁊ effectiua.
Tertia fidelis ⁊ reuelatiua.

Pria noticia dr̄ ꝓpria ĩtuitiua q̃.s. cognoscit̄ angel⁹ in sui substãtia sicuti est. Et hac angelus cognosci ñ põt a puris viatoribus vt inqt Tho.i.pte.q.lxxxviij.ex eo q̃ ĩtellect⁹ nr̄ s̄z statũ p̄ntis vite nihil ĩtelligit nisi ꝯuertẽdo se ad fantasmata. Et sic substantias ĩmãles q̃ sub sensu ⁊ imaginatione nõ cadũt p̄mo ⁊ p se s̄z modũ cognitõis nobis expertũ ĩtelliger̄ nõ possum⁹. Immo ⁊ adã i statu inocẽtie vt ẽt dic̄ Tho.i.pte.q.xciiij Intelligere nõ potuit substãtias sepatas: eo q̃ illi aĩe cõpetebat mod⁹ ĩtelligẽdi p conuersiõez ad fantasmata sicut ⁊ nobis. Et lz Plato voluerit q̃ substãtie ĩmãles nõ solũ a nobis ĩtelligunt̄ s̄z sint ẽt prima a nobis ĩtellecta. Posuit.n.formas ĩmãles subsistẽtes q̃s ideas vocabat eẽ ꝓpria obiecta nr̄i ĩtellect⁹: ⁊ ita p̄mo ⁊ p se a nobis intellecta

Sz qz aie cognitio applicat reb⁹ mālibus ꝺz ꝙ itellectui pmiscet fantasia ⁊ sensus. Jō ꝙzto magis itellectus fuerit depuratus tāto magis pcipit imāliū itelligibilē vitatez Mihilominus ꝺrīū vī sentire in Thimeo. vbi dirit. Jnuisibiliū diuinaꝝ potestatū ꝙ demões nūcupant: pstare rōnez magis est opus ꝙz ferre valeat hois igeniū. De pmē tatoze vo asserit Tho. ꝙ i. ij. Metaphisice dirit si substātie abstracte nō posset itelligi a nobis tūc nā ociose egisset: qz fecisz illō qō ē i se nālit itellectū: n itellectū ab aliquo Sz dictū hoc deficit pmo qz nō segtur ꝙ si substātie sepate nō itelligūtur a nobis: non itelligātur ab aliquo itellectu: itelligūtur ei a seipsis ⁊ a se inicē. Scōo deficit smia pmē tatoris: qz nō ē finis substātiaꝝz sepataruz vt itelligant a nobis. ¶ Scōa cognitio ꝺi cōis effectiua: qñ cognoscit cā p effectū: ⁊ ē cognitio q̄dā generalis: hanc cognitionez habuerūt phi de angelis ⁊ precipue Aristoteles in. xi. Metaphisice. q voluit ꝙ intelligentie monerēt speras celoz ⁊ celestia corpa. ¶ Tertia vo cognitio ꝺi fidel ⁊ reuelatiua: qñ. s. aliqd cognoscit fide qz sic ē certitudinalit reuelatū. Hoc mō relictis phorū vanitatibus atqz erroribus hoim curiosoz nos firmissime asserimus ꝙ angeli sūt nobilissimi spūs ꝺo bono fruēte: nobis vt infra docebim⁹ benivoli ⁊ affecti: qbus me ꝺijs dei secreta ⁊ mysteria gre hoibus sūt revelata. Mali vo penis eternis iustissime deputati. Si vo qs q̄reret vñ hec vitas exoꝛta Rñdem⁹. ꝙ ex latissimo cāpo scripture sacre veteri vz nouoqz testamēto vbi ō angelis exp̄ssa fit mētio. Ūñ Genes ca. xvi. scribit ō Agar ꝺū fugeret eētqz solitudine: qz affligebat eā Sara ꝺna sua. Cūqz iuenisset eā angelus ꝺñi iuxta fontē aq̄ i solitudine ⁊c. dirit ad illā. Agar ancilla sarai vñ venis ⁊ quo vadis: q̄ rndit. A facie ꝺñe mee ego fugio. Diritqz ei āgel⁹ ꝺñi Reuertere ad ꝺnaz tuā ⁊ hūiliare sub māib⁹ illi⁹ Et Genes. xix. ca. Venerūt duo angeli sodomā vespe. Et. xxij. ca. Angel⁹ ꝺñi ō celo clamauit ditēs. Abrahā abrahaz. Et. xxviij. ca. Vidit Iacob i sōnis scalā stātez sup terrā ⁊ cacumē illi⁹ tāgēs celū angelos quoqz ꝺi ascēdētes ⁊ descēdētes p illā. Et xxxij ca. Jacob itinere quo cepat abijt: fuerūtqz ei obuiā angeli ꝺñi. Et Exodi. xiij. ca. Angel⁹ dei p̄cedebat castra israel: ⁊ cū eo pariter colūna nubis. Et. xxiij. ca. Mittā āgelū meū q̄ p̄cedat te ⁊ custodiat i via introducat ad locū quez p̄parauī tibi. Et Nūeri. xxij. ca. Cū vidisset asina stātē angelū cecidit sb pedib⁹ sedētis. Et. ij. Regū vltimo ca. Cū extēdisz manū angel⁹ ꝺñi sup hierm vt ꝺisperdet eā misit⁹ ē ꝺns sup afflictiōez ⁊ ait angelo pcutiēti. Sufficit nūc ꝓtine manuz tuā. Erat āt angel⁹ ꝺñi iuxta areā ornā iebusei. Et. iiij. Regū. i. ca. Angel⁹ ꝺñi locut⁹ ē ad heliā. Et. xix. ca. Angel⁹ ꝺñi pcussit i castris assirioꝝ. Et Thobie. v. ca. Egressus thobias inuenit iuuenē splēdidissimū stātē p cinctū ad ambulādū ⁊ ignorās ꝙ angelus dei eēt salutauit eū ⁊ dirit. vñ te hēnus bone iuuēis. Et Judith. xiij. ca. Vinit ꝺns qñ custodiuit me āgel⁹ ei⁹. Et Ecclesiastici. v. ca. Ne dicas coꝛā angelo tuo ñ ē p̄uidētia. Et p̄s. viij. Minuisti eū paulomin⁹ ab angelis. Et. xxvi. Adorate eū oēs angeli ei⁹. Et. ciij. Qui facis angelos tuos sps. Et. cxlviij. Laudate eū oēs āgeli ei⁹. Et Baruth. vij. ca. Angel⁹ me⁹ erit vobiscū. Et Ddāielis. iij. ca. Angel⁹ āt ꝺñi descēdit cū azaria ⁊ socijs ei⁹ i fornacē ⁊ excussit flāmā ignis ꝺ fornace. Et eodez ca. Bñdicite angeli ꝺñi ꝺño laudate ⁊ superaltate eū i secla. Et. xiiij ca. dirit angel⁹ ꝺñi ad Abacuc. Fer p̄ndiū qō hēs daniel i babilōez qē i lacu leōuz. Et Malachie. iij. ca. Statim veniet ad tēplū sctū suū ꝺnator quē vos q̄ritis ⁊ angel⁹ testamēti quē vos vultis. Et Luce. i. ca. Apparuit Zacharie angel⁹ ꝺñi stans a dextris altaris incēsi. Et eodē ca. Missus ē angelus gabriel a deo i ciuitatē galilee cui nomē nazareth ad vginē desponsatā viro. Et. ij. ca Angel⁹ ꝺñi stetit iuxta illos. Eodē ca. Facta ē cū angelo multitudo militie celestis exercit⁹. Et. xxij. ca. Apparuit ei āgel⁹ ꝺñi ō celo ꝓ sortās eū. Et Mat. i. ca. Angel⁹ ꝺñi apparuit i sōnis ioseph. Et. iiij. ca. Accesserūt angeli ⁊ mīstrabāt ei: Et. xxij. ca. Erūt sic angeli dei in celo. Et. xviij. ca. Angeli eoꝛ sp videt faciē p̄is mei qui i celis ē. Et. xxiij.

ca. Mittet angelos suos cuz tuba. Et. xxv ca. Cuz venerit filiꝰ hoīs ī maiestate sua ⁊ oēs angeli eiꝰ cū eo. Et. xxvi. ca. An putas qꝛ nō possuz rogare pr̄ez meuz ⁊ exhibebit mihi mō plusq̄z. xij. legiones angeloꝝ. Et Joānis. v. ca. Angelꝰ āt dn̄i ſz tp̄s descēdebat ī piscinā. Et ad Hebreos. i. ca. Cui aliqn̄ angeloꝝ dixit filiꝰ meꝰ es tu. Et Actuū xij. ca. Angelꝰ dn̄i astitit ⁊ lum̄ refulsit ī hītaculo carceris. Eodē ca. Misit dn̄s angelū suū ⁊ eripuit me ꝺ manu herodis. Et Apocalipsis. i. ca. Significauit deꝰ q̄ oz fieri cito loquēs ꝑ angeluz suū ſuo suo ioāni. Et. ij. ca. fit mentio de angelo ꝑgami Tiatire ⁊ Smirne. Et. iij. ca. de Angelo Sardis: philadelfie ⁊ laodicie. Et. vij. ca. de angelo ascēdēte ab ortu solis. Et. x. ca. ꝺ angelo amicto nube. Et. xij. ca. de angelis preliātibꝰ. Et. xiiij. ca. de angelo hn̄te euangeliū eternū. Et. xvi. ca. de sepē angelis hn̄tibus septez phialas ire dei. Et. xviij. ca. de angelo descēdēte de celo hn̄te potestatez magnā. Et. xx. ca. de angelo descēdēte de celo hn̄te clauē abyssi ⁊ cathenā magnā. Et. xxij ca. ꝺ angelo q nō ꝑmisit se adorari a ioāne. Ex qbus oībꝰ cogimur ꝯfiteri eē angelos licet illos ꝓ statu isto ī sui substātia videre n̄ valeamus. De demonibꝰ aūt videre potes q̄ posui in tractatu de timore iudicioꝝ dei. ¶ Scꝺz p̄ncipale dubiū ꝓpositū fuit vtꝝ angeli habeant corpa sibi nālit̄ vnita. Et qdā ꝯtēdūt ꝓbare ꝙ sic. Primo qꝛ. Origenes in libro ꝑiarchon dicit. Soliꝰ dei. i. pr̄is ⁊ filij ⁊ spūs sancti vere id ꝓpriū ē vt sine māli substātia ⁊ absq̄z vlla corpee additiōis societate intelligat̄ existere. Et Bernardꝰ omel. vi. sup cātica ait. Liquet oēm spm̄ corporeo prorsus indigere solatio. Et Augꝰ ī. ij. sup Genesim ad lr̄az. Et ī. iij. de trini. Et ī. viij. de ciuita. dei. Et in li. de ecclesiasti. dogma. vr̄ asserere. ꝙ angeli habeāt corpa aerea ⁊ sbtilissima. Scꝺo Gregorius ī omelia vocat angeluz aīal rōnale. oē aūt aīal hēt corpꝰ sibi naturalit̄ vnitum Tertio arguit̄. qꝛ ꝑfectior ē vita in angelis q̄z in aīabus. Sz aīa non soluz viuit ſz etiā viuificat corpus: ergo angeli hn̄t corpora sibi naturalit̄ vnita. Sed ꝯtra istos ita debiliter arguētes ē doctrina oīm theologoꝝ in. ij. Senten. di. viij. qui seq̄ntes Dionysium ⁊ Damascenū asserunt angelos non hr̄e corpora sibi naturalit̄ vnita. Et rō ſm Tho. i. ꝑte. q. v. Quia qꝺ accidit alicui nature non inuenit̄ naturalit̄ in oībus in natura sicut habere alas qꝛ nō ē de rōne aīalis non ꝯuenit oī aīali. Cuz aūt intelligere non sit actus corporis nec alicuius corporee v̄tutis hr̄e corpus vnituz nō est de rōne substantie intellectualis inq̄ztum huius. Sed accidit alicui intellectuali substantie ꝑꝑ aliquid aliꝺ sicut aīe rōnali cōpetit vniri corpori qꝛ est īperfecta ⁊ in potētia existens in genere intellectualiuz substantiaꝝ non hn̄s in sua natura plenitudinez scientie sed acqrens eam ꝑ sensus corporeos a sensibilibꝰ rebus. In quocūq̄z āt genere inuenit̄ aliqd imperfectū oz preexistere aliquod ꝑfectuz in genere illo. Sunt ergo alique substantie intellectuales ꝑfecte in natura intellectuali nō indigentes acquirere sciētiaz a rebus sensibilibus. Quare nō oēs substātie intellectuales sunt vnite corporibus ſz aliq̄ sunt a corporibꝰ sepate. Ad primuz ḡ obiectū de snia. Origenis dicit Tho. ꝙ audiēdus n̄ ē qꝛ vt scribit Hieroꝰ in epla ad desideriuz. Origenes melior ī bōis peior ī malis fuit. Cuius hereses ī libris ꝑiarchō quos ip̄e cōposuit maxie īueniri dicunt̄. Mgr̄ in historia scholastica sup. Genesim circa p̄ncipiū Periarchō inqt ē liber ī quo Origenes dixit xp̄z adhuc ī aere ꝓ demōibus pati debere: sic ī terra passus ē ꝓ hoībus. Augꝰ v̄o in p̄tactis locis nō loquit̄ asserēdo ſz referēs opinionē platonicoꝝ q ponebant eē q̄dam aīalia aerea q̄ demones noīabāt. Dictū adhuc Bernardi intelligēdū est sane. ꝙ spūs creati indigēt corporeo īstrumento nō sibi naturalit̄ vnito ſz ad aliquid assumpto ꝑꝑ instructionē nostraz. Ad secūduz de verbo Grego. rn̄detur ꝙ ipse vocat angelū rōnale aīal methaphorice ꝑꝑ similitudinē rōnis Ad tertiū inqt sctūs doctor ꝙ viuificare effectiue simplicit̄ ꝑfectionis ē. vn̄ ⁊ deo ꝯuenit. Sed viuificare formaliter est substantie q̄ est pars alicuius nature ⁊ nō hn̄tis ī se integrā naturaz speciei. vn̄ substātia intelle

ctualis q̄ nō ē vnita corpori ē pfectior q̄ ea que est corpori vnita. Hinc Damascenus ait. Angelus est substantia intellectualis incorporea. Et Dionysius: Angeli sunt lspūalia lumina imāles incorporei. ¶ Tertium dubiū pncipale fuit vtr angeli assumāt ali qđ corpa. Et q̄ sic pz: qr Aug⁹ li. xvi. d̄ ciui. dei. dicit q̄ angeli ī assūptis corpib⁹ Abrahe apparuerūt. Tho. vō ait q̄ ñ nulli tenuerūt angelos nūq̄ corpa assūpsisse. Sz oia q̄ in scripturis diuinis legunt de apparitiōib⁹ angelor̄ ꝓtigisse ꝑz imaginatōez. Tñ hoc nō vr̄ ꝓpriū intentiōi sacre scripture. Nec id qđ imaginaria visiōe vr̄ est in sola imaginatione videntis. vñ non vr̄ indifferenter ab oibus. Scriptura āt diuina sic introducit iterdū angelos apparētes vt cōīt ab oib⁹ viderent. Sic angeli apparētes abrahe visi sūt ab eo ⁊ a tota familia eius: a loth ⁊ a ciuib⁹ sodomor̄ visi sūt angeli q̄ venerunt sodomā vespe. Silit angel⁹ q̄ apparuit thobie ab oibus videbat. Exquo manifestū ē ista sic ꝓtigisse ꝑz corpeā visionē q̄ vr̄ id qđ positū ē ex vidente. vñ ab oib⁹ videri pōt Tali aūt visiōe nō vr̄ nisi corp⁹. Cū ḡ angeli neq̄ sint corpa neq̄ habeāt corpa sibi naturaliter vnita: relingit q̄ assumāt aliq̄ corpora. Et lz illis nō indigeant pp seipsos assumūt tñ illa pp nos: vt familiarit cū hoib⁹ ꝓuersando demonstrēt itelligibilē societatē quā hoies expectāt cū eis hēdā in futura vita. Insup q̄ angeli corpa assūpserūt in veteri testamēto fuit qđā figurale idiciū q̄ verbū dei assūptur̄ eēt corpus humanū. Dēs enī apparitiōes veteris testamēti ad illaz apparitōez ordinate fuerūt q̄ filī⁹ dei apparuit ī carne. Notādū tñ q̄ corpus assūptuz vnit angelo ñ qđē vt forme: nec solū vt motori ꝛz sic motori repūtato p corpus mobile assūptū. Sic. n. in sacra scriptura ꝓprietates rer̄ itelligibiliū sub silitudinib⁹ rer̄ sensibiliū describunt. Ita corpa formāt sic ab angelis diuina vtute vt ꝓgruant ad repreſendādū angeli itelligibiles ꝓprietates. Et hoc ē angelū assumere corp⁹. Et si gs obstaret q̄ angeli ñ assumūt corp⁹ de terra vl aq̄ qr ñ subito dispararēt: neq̄ de igne qr ꝓburerēt ea q̄ ꝓtingerēt: nec ex aere qr aer ifigurabilis ē ḡ angeli corpa ñ assumūt. Rñdet Tho. q̄ lz aer in sua raritate manēs nō retineat figurā neq̄ colorē: tñ qñ ꝓdensat ⁊ figurari ⁊ colorari pōt: sicut pz in nubib⁹. Et sic angeli assumūt corpa ex aere ꝓdensando ipsuz vtute diuina q̄tuz necesse est ad. corpis assumēdi formatiōez. Sed adhuc orit hic difficultas pp ea q̄ docēt sacri doctores. Nā corp⁹ assūptū ab angelo vr̄ q̄si viuuz ⁊ opa vite hns ⁊ tñ ñ ē viuū nec hns opa vite apparer̄ organicatū hns oculos ⁊ nares ⁊ alia sensuū istrumēta: ⁊ tñ p organa illa angelus minime sentit. In corpe sic assūpto angel⁹ vr̄ log: ⁊ tñ nō est ꝓpria locutio illa: silit comedit ⁊ illa nō ē vera comestio. Igit in talib⁹ apparitionib⁹ nō est nisi quedā fictio siue deceptio. Ad hoc rñdet Tho. vbi. s. q̄ sic ñ ē ꝑ vritatē q̄ in scripturis itelligibilia sub figuris sensibilib⁹ describant: qr h̄ nr̄ vr̄ ad astruēdū: q̄ itelligibilia sūt sensibilia. Sz qr p figuras sensibiliū ꝓprietates intelligibiliū ꝑm silitudinē quandā dātur intelligi: ita nō repugnat vitati sctōr angelor̄ q̄ corpora ab eis assūpta videāt hoies viuētes: cū sint. Nō. n. assumunt nisi vt p ꝓprietates hois ⁊ operuz hois spūales ꝓprietates āgelor̄ ⁊ cor̄ spūalia opa designent: qđ nō ita ꝓgrue fieret si vos hoies assumerēt qr ꝓprietates eor̄ ducerēt in ipsos hoies: nō in angelos. Similit est dicendū q̄ angeli per organa assumptor̄ corpor̄ nullo mō sentiunt: nec tñ supflue sūt formata. Nō. n. ad hoc sūt formata vt p ea sentiant: ꝛz ad hoc vt per huiusmōi organa vtutes spūales angelorū denotēt. Sic p oculū denotat vtus cognoscitiua angeli. ⁊ p alia mēbra alie eius vtutes vt docet Dionysius vltimo ca. ccelestis ierarchie. Delocutiōe vō angeli quā facit in corpe assumpto vez ē q̄ nō est ꝓpria locutio: ꝛz aliqd simile locutiōi: inq̄tū angel⁹ in corpe sic assumpto formar voces ī aere similes vocib⁹ humanis: q̄ voces formant vt p illas dei secreta ad nr̄as aures ꝓueniant. Comestio adhuc angeli nō ē va lz figuratiua spūalis comestiōis: nā comestio importat sumptiōez cibi ꝓuertibilis in substātiā comedētis. Et q̄uis in corpus xp̄i p⁹re surrectiōez cib⁹ nō ꝓuerteret sed resoluere

tur in preiacentē mām: tñ xp̄s hēbat corp⁹ talis nāe in qd̄ possz cib⁹ ꝯuerti: vñ fuit vera comestio. Sz cibus assumpt⁹ ab angelo neqz ꝯuertitur in corp⁹ assumptū: neqz corpus illd̄ est talis nature vt in illud possit alimentū ꝯuerti: ꝓpterea dixit angelus Thobie. xij. ca. Cū essez vobiscū per voluntatē dei videbar quidem manducare ⁊ bibere Sed ego cibo ⁊ potu inuisibili vtor. Fiunt git̄ oīa in assumptis corporibus ab angelis nō ad deceptionez sed potius ad vtilitatem nostram vt ex predictis patet.

¶ Qd̄ deus produxit angelos ex tempore in celo empirreo. Cap̄. ij.

Secundū mysteriū de angelis aperiēdū dicit̄ ꝓductionis. In quo cōsiderare debem⁹ ꝓductionē eoꝝ quantū ad tria.

Primo quantum ad causam.

Secundo quantum ad tempus.

Tertio quantum ad locum.

¶ Primo ꝯsiderāda ē angeloꝝ productio quantū ad cām. Ubi q̄rit̄ an angelus habeat cām sui esse ⁊ sit creat⁹ a deo. Et ad hoc rñdet sctūs Tho. p̄ma pte. q. xliiij. ⁊ q. lxj. Qd̄ necesse ē dicere ⁊ angelos ⁊ oē id qd̄ p̄ter deū ē a deo eē fcm̄. Si. n. aliqd̄ īuenit̄ ī aliquo p participatōez necesse ē q̄ causet̄ ī ip̄o ab eo cui essentialit̄ ꝯuenit: sicut ferruz fit ignitū ab igne: d̄s āt ē ip̄z eē p se subsistēs ⁊ eē p se subsistēs ñ pōt eē nisi vnū. relinqt̄ g̃ q̄ oīa alia a deo nō st̄ suū eē: sz participāt eē q̄re causant̄ ab vno ente qd̄ pfectissimū est. Ex his dixit Aristo. ī. ij. methaphisice. Id qd̄ est maxie ens ⁊ maxime veꝝ: est cā oīs entis ⁊ oīs veri: sicut id qd̄ est maxie calidū ē causa oīs calidi. Algazel v̄o in eodez loco inqt. Ip̄m eē deo maxime ꝯuenit: qm̄ ip̄e est origo ⁊ p̄ncipiū essendi ⁊ qd̄ ē a quo ē: quicqd̄ ē. Qd̄ ꝯfirmans Auicēna ait. Oē eē est exuberans ab eius eē. Quare ⁊ Plato in thimeo subdidit: q̄ nostꝝ eē in ꝯpatione illius ē nō eē. Hic Paul⁹ ad Romanos xj. ca. scripsit. Ex ip̄o: ⁊ p ip̄z: ⁊ in ip̄o st̄ oīa. Necesse est g̃ angelos a deo eē creatos. Sz mirant̄ quidaz ex eo q̄ de his q̄ sunt a deo creata agit̄ Genesis p̄mo: ca. sz nulla mentio fit ibi de angelis: ergo nō vr̄ q̄ sint creati a deo. Iteꝝ Aristo. dicit. viij. methaphisice: q̄ si aliq̄ substantia sit forma sine materia statim p seip̄az ē ens ⁊ vnū ⁊ nō hēt cāz q̄ faciat eā ens ⁊ vnū. Sz angeli st̄ forme ī māles: ergo nō hñt cāz sui eē. Ad hec rñdet Tho. primo s̄m Augustinū li. xj. de ciui. di q̄ angeli nō sunt pretermissi ī illa prima rerū creatione: sz significant̄ noīe celi vel lucis. Iō aūt vel pretermissi st̄ vel nominib⁹ reꝝ corpaliū significati: qꝛ moyses populo rudi loq̄bat̄ q nondū capere poterat incorporeaz nām. De substantijs vero que sunt forme substentes: dicendū q̄ ñ hñt cāz aliā formalē sui esse ⁊ sue vnitatis: neqz cāz agētez p trāsmutationē materie de potentia ī actū: sed bene hñt causaz producentez totā substātiaz que ē ip̄e de⁹. ¶ Secūdo cōsideranda est angeloꝝ productio quantū ad tēpus. qñ. s. fuerunt angeli creati. Et circa h̄ tres reperiunt̄ opiniones. Prima opinio falsa est ⁊ heretica que hoc tenet. q̄ angeli fuerūt producti ab eterno: hoc. n. esse non potest: qm̄ sic deus creaturas ꝓduxit q̄ eas ex nihilo fecit. i. postq̄z nihil fuerant. Et vt inquit Tho. prima pte. q. xlv. Cū dicit̄ aliquid ex nihilo fieri: hec preposito ex nō designat cām materiale sed ordinez tm̄: sicut cū dicit̄ ex mane fit meridies. i. post mane Et si obijceret̄ q̄ ph̄i dicūt. ex nihilo nihil fit. Rñdet Tho. q̄ ph̄i non ꝯsiderauerūt nisi emanationē effectuū particulariuz a causis particularib⁹ quas necesse ē presupponere aliquid in sua actione. Et scd̄m h̄ est cōis eorū opinio ex nihilo nihil fieri. Sed hoc locū non hēt in prima emanatione ab vniuersali reꝝ p̄ncipio. Scd̄a opinio fuit quorūdā doctoꝝ antiquoꝝ. s. q̄ angeli fuerūt creati ante oēz mūdū corpeū. Nā Hieronym⁹ hoc vr̄ asserere sup epl̄a ad Tituz. Ait. n. sic. Sex milia nondū nostri tp̄is cōplent̄ annoꝝ. ⁊ quāta tp̄a: quātasqz seculoꝝ origines fuisse arbitrandū ē in quib⁹ angeli: throni: ⁊ dñationes: ceteriqz ordines d̄o seruierūt. Damascen⁹ ēt dicit ī. ij. li. Quidā dñt q̄ ante omnē creationē angeli geniti st̄. vt Theolog⁹ dicit. Grego. s. nazāzen⁹ de quo asserit Tho. q̄ tāta ē in doctrina ei⁹ xp̄iana auctoritas: vt null⁹ vnq̄z ei⁹ dictis calūniam iferre p̄sumpserit sicut nec Atha

nasij documentis: vt Hieronimus dicit. Tertia opinio aliorum quam causam precedentem non reprobar: sed quia rationabilior fore videtur. Iccirco tenetur communiter a doctoribus: quod angeli simul cum creatura corporea sunt creati. Angeli.n. sunt quedam pars vniuersi quia non constituunt per se vnum vniuersum: sed tamen ipsi quam creatura corporea in constitutionem vnius vniuersi conueniunt: quod apparet ex ordine vnius creature ad aliam. Ordo.n. rerum ad inuicem est bonum vniuersi. Nulla autem pars perfecta est a toto separata. Non ergo est probabile vt deus cuius perfecta sunt opera creaturam angelicam seorsum ante alias creaturas produxerit. Et hoc refert dominus Bonauentura. di.xij. secundi libri quia quatuor a principio fuerunt simul creata. s. angelica natura: celum empirreum: materia prima et tempus late illud accipiendo pro qualibet successione. Ratio est quia debuerunt prima in omni genere rerum creari tam in mensuris quam in substantijs. Primum in mensuris est tempus: primum in substantijs corporalibus passiuis est materia: primum in substantijs corporalibus actiuis est celum empirreum. Primum vero in substantijs spiritualibus est angelica natura. Iccirco quattuor hec credunt fuisse primo creata. ¶ Tertio consideremus angelorum productionem quantum ad locum: vbi.s. fuerunt angeli creati. Et ad hoc dicit Strabus super illo verbo In principio creauit deus celum etc. Celum non visibile firmamentum hic appellat: sed empirreum i. igneum quod non ab ardore sed a splendore dicitur: quod statim fecit angelis est repletum. Ideo Tho. vbi supra ait: quod cum vniuersum constet ex creaturis corporalibus et spiritualibus: sic create sunt spirituales creature quod ad creaturam corporale aliquem ordinem habent et toti creature corporali president: vnde conueniens fuit vt angeli in supremo corpore crearentur tamquam toti nature corporee presidentes. Et si obijceretur quod angeli non dependent a corpore sed suum esse: et per consequens neque sed suum fieri: ergo angeli non sunt creati in loco corporeo. Respondet Tho. quod angeli non sunt creati in loco corporeo. sed vt preditum est in hoc ostendit ordo eorum ad naturam corpoream: et quod sua virtute corpora contingunt. Si hec omnia que diximus de angelorum productione vel ad capiendum difficilia: vel ad plene intelligendum dura cuiquam viderentur: tanto magis excitare nos debent ad extollendam totis viribus sapientiam altissimi dei: cuius opera tam stupenda sunt et inscrutabilia: vt nullo humano sensu percipi valeant. Pro quibus dicere possumus illud psalmiste. Quam magnificata sunt opera tua domine: omnia in sapientia fecisti. Vniuersus namque mundus iste sensibilis quasi quidam liber est scriptus digito dei: et singule creature quasi figure quedam sunt: non humano placito sed diuinitatis arbitrio institute ad manifestandam quodammodo et significandam inuisibilem potentiam: sapientiam: et bonitatem diuinam. Inter cetera vero suorum institutorum mirabilia angelos condidit: quorum aliquos propter superbiam in quam eruperunt eternis abiudicauit supplicijs. Alios vero qui ipsi factori suo humiliter adheserunt: plena beatitudine fecit esse felices.

¶ Qualiter angeli ad nos mittuntur quod homines custodiunt neque dolent de malis eorum quos custodiunt. Capitulum.iij.

Tertium mysterium de angelis manifestandum dicitur missionis. In quo tria sunt dubia declaranda.

Primum vtrum angeli mittantur.

Secundum vtrum homines ab angelis custodiantur.

Tertium vtrum angeli doleant de malis eorum quos custodiunt.

¶ Ad primum dubium se offert veritas scripturarum in quibus angelos mitti prohibet. Et vt inquit Tho. prima parte. q. centesima. xij. Ille mitti dicitur qui aliquo modo ab alio procedit vt incipiat esse vbi prius non erat vel vbi prius erat per aliud modum. Filius.n. aut spiritus sanctus mitti dicitur vt a patre procedens per originem. Et incipit esse nouo modo. i. per gratiam vel per naturam assumptam vbi prius erat per diuinitatis presentiam. Dei.n. proprium est vbique esse: quia cum sit vniuersale agens virtus eius attingit omnia entia: ideo est in omnibus rebus. Virtus autem angeli cum sit particulare agens non attingit totum vniuersum: sed sic attingit vnum quod non attingit aliud. Ideo ita est hic quod non est alibi. Cum igitur aliquid est fiendum per aliquem angelum circa aliquam creaturam corpoream de nouo applicatur angelus illi corpori sua virtute: et sic angelus de nouo ibi incipit esse. et hoc totum sequitur ex ipso diuino. Sed actio quam angelus missus exercet: procedit a deo sicut a primo principio cuius nutu et auctoritate angeli operantur et in deum reducitur sicut in vltimum finem. Et hoc facit ratione ministri. Nam minister est sicut instrumentum et intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur: et eius actio.

ad aliud ordinat. Jō actiones angeloꝝ mi
nisteria vocant ⁊ ipsi dn̄t i ministeriū mit
ti Si v̄o aliqs q̄reret qūo angeli mittūt cū
celū empirreū sit loc⁹ ptinēs ad dignitatez
eoꝝ: si igit mitterent ad nos dignitati eoꝝ
aliqd depiret. Rn̄det Tho. ꝙ celū illud pti
net ad dignitatē angeli ꝫ ꝯgruentiā quādā
qꝛ ꝯgruū est vt supremū corpoꝝ nature q̄ ē
supra oīa corpa attribuat. Nō tn̄ angel⁹ ali
qd dignitatis accipit a celo empirreo. Jō
qn̄ actu nō ē in illo nihil eius dignitati sub
trahit. Sic nec regi qn̄ nō actu sedet i rega
li solio qd̄ ꝯgruit ei⁹ dignitati. Hinc salua
tor nr̄ loquēs de angelis q mittūt ad custo
diā hoīuz dixit. Angeli eoꝝ sp̄ vidēt faciez
p̄ris mei q ē in celis. Ubicūqꝫ itaqꝫ sint vi
dēt eēntiā dei i cui⁹ aspectu cōplet gloria: ⁊
btitudo illoꝝ. ¶ Scd̄z dubiū fuit vtꝝ ho
mines ab angelis custodiant. Et lz de hoc
dixerim i q̄dragesimali nr̄o: veruntn̄ aliq̄
erunt hoc loco nouit discutienda. Jccirco p̄
supposito ꝫ v̄itatē ꝙ vnaq̄qꝫ aīa angelum
habeat sui custodē deputatuz: xp̄o dūtaxat
excepto de quo i ꝑmone de inocētib⁹ dictū
ē. Prīo sciēdum ꝙ necessaria fuit hoī custo
dia angeloꝝ pp adiutorium liberi arbitrij
Nā vt inqt. Tho. p̄ma pte. q. cētesima. xiij
Homo p liberꝝ arbitriū pōt aliq̄liter vita
re malū: ꝫ nō sufficienter qꝛ infirmat circa
affectū boni pp multiplices aīe passiones.
Similit etiā vniuersalis cognitio natura
lis legis q̄ hoī naturaliter adest aliqualiter
dirigit hoīez ad bonū. ꝫ nō sufficiēter qꝛ in
applicādo vniuersalia principia iuris ad
particularia opa ꝯtingit hoīez multiplicit
deficere. Un̄ dicit Sapiētie. ix. ca. Cogita
tiōes mortaliū tumide ⁊ icerte ꝓuidētie nr̄e
Scd̄o sciendum ꝙ dū hoīes peunt ⁊ multa
peccata labunt nō ē ascribēdū ad negliētiā
aliquā angeloꝝ ꝫ poti⁹ malicie hoīm iputā
dū. Nā sic hoīes a naturali istinctu boni di
scedūt pp passiōez peccati: ita etiā discedūt
ab instigatiōe bonoꝝ angeloꝝ q̄ fit inuisibi
liter pp hoc ꝙ hoīes illumināt ad bn̄ agen
dū. Tertio sciēduz ꝙ sic p̄sciti ap dānatiōez
⁊ infideles ac etiā antixp̄s nō p̄uant interio
ri auxilio naturalis rōnis: ita etiā nō p̄uant
exteriori auxilio toti nature humane diui
nitus ꝯcesso. s. custodia angeloꝝ p quaz etsi
nō iuuent q̄ztū ad hoc ꝙ vitā eternā bonis
opib⁹ mereant: iuuant tn̄ q̄ztū ad hoc ꝙ ab
aliqb⁹ malis retrahunt quib⁹ ⁊ sibiipsis ⁊
alijs nocere possent. Nā ⁊ ipsi demōes ar
cētur p bonos angelos ne noceat q̄ztuz vo
lūt. Quarto sciēdū ꝙ officiū custodie ange
lice ordinat qdē ad illuminationē doctrie
sic ad vltimū ⁊ p̄ncipalē effectū. Nihilomi
n⁹ st ⁊ alij effectus. s. arcere demōes ⁊ alia
nocum̄ta tā corpalia q̄z sp̄ualia prohibere.
Quinto sciēduz ꝙ circa hoīm custodiā iter
angelos qn̄qꝫ solet eē pugna siue discordia
Nā vt scribit Danielis ca. x. Dū ip̄e oras
set p liberatiōe populi iudaici q erat i babi
lonia: apparuit sibi angel⁹ mō mirabili: vt
pz i textu: dixitqꝫ illi iter cetera: noli metue
re. Daniel: qꝛ ex die p̄mo quo posuisti cor
tuū ad itelligēduz vt te affligeres i ꝯspectu
dei tui: exaudita st v̄ba tua. Et ego veni pp
ꝑmones tuos: princeps aūt regni p̄saruz re
stitit mihi viginti ⁊ vno dieb⁹. Refert hic
Hiero⁹ principē regni persaꝝ esse angeluz
q se opposuit liberationi populi israelitici
p quo Daniel orabat Gabriele p̄ces eius
deo p̄ntante. Quidaz tamen dixerūt ꝙ hec
resistētia potuit fieri eo ꝙ princeps aliquis
demonuz iudeos in persidē ductos ad pec
catum induxerat pp qd̄ prestabatur impe
dimentuz orationi Danielis p eodem po
pulo deprecantis. Sz Gregorius in. xvij.
moraliū libro ꝯcordat cū Hieronymo: dic
ꝙ princeps regni p̄saꝝ bonus angelus fuit
custodie illius regni deputatus. Ad intelli
gendū ergo q̄liter vnus angelus alteri resi
stere dicit. Notandū scd̄z Tho. vbi supra:
ꝙ diuīa iudicia circa diuersa regna ⁊ diuer
sos hoīes per angelos exercent. In suis āt
actionib⁹ scd̄z diuinā sententiaz regulātur.
Contingit qn̄qꝫ ꝙ in diuersis regnis vel in
diuersis hoibus cōtraria merita vel deme
rita inueniuntur: vt vnus alteri subdatur
aut presit. Quid aūt super hoc ordo diuine
sapientie exigat cognoscere nō possunt: nisi
deo reuelante. Un̄ necesse habent sup his
sapientiam dei consulere. Sic igitur inq̄z
tuz de cōtrarijs meritis ⁊ sibi repugnātib⁹
cōsulunt diuinaz voluntatē. Resistere sibi

inuicez dicunt: nõ qz sint eõz ꝓtrarie volũtates: cuz in hoc oẽs ꝓcordent ꝙ dei sententia ipleat. Sed qz ea de quibus consulunt sunt repugnantia. Cuz ergo archãgelus custos regni ꝑsarũ ꝓcuraret quantum in eo erat salutem illoz qui erant in dicto regno videretqz ꝙ ex conuersatiõe iudeoruz: multi de ꝑsis conuertebantur erat ꝓtẽtus ꝙ populus ille in captiuitate ꝑseueraret. Alter vero q ꝑsidebat populo iudeoruz i: lius populi liberatiõez ꝓcurabat ꝓ ccsqz Danielis ꝑtabat do. oẽs tñ dei voluntatez impleri volebant. ¶ Tertiũ dubium erat vtz angeli doleãt de malis eorum quos custodiunt. Ad qõ ꝛndet Tho. vbi s ꝙ angeli nõ dolẽt nec de pctis nec ꝑ penis hoim: qñ cuz sit ꝑfecte bti dolor in eis cẽ nõ põt. Insup vt ingt Aug⁹. Dolor est de his q ꝛriant volũtati. Nihil aũt accidit in mundo qõ sit ꝛriuz voluntati angelorum ꝛ aliorum beatorum. qz voluntas eorum totaliter inheret ordini diuine iustitie. Nihil ãt fit in mũdo nisi qõ ꝙ diuinã iustitiã fit aut ꝑmittitur. Et iõ simpliciter loquẽdo nihil fit in mũdo ꝛ voluntatẽ btõz vt. n. ꝑbus dicit in. iij. ethicoz. Illõ dicit simplicit voluntariũ qõ aligs vult in particulari scõz ꝙ agit: ꝑsideratis. s. oib⁹ q̃ circũstãt: quãuis ĩ vniuersali ꝑsideratũ nõ eẽt volũtariũ. Sicut nauta ñ vult absolute piecte merciũ mari ꝛ vniuersalit ꝑsideraõ: sz im mínẽte piculo salutis hoc vult vñ magis ẽ hoc volũtariũ ꝙ inuolũtariũ Sic g̃ãgeli peccata ꝛ penas hoiuz vniuersalit ꝛ absolute loquẽdo nõ volũt: volũt tñ ꝙ circa hoc ordo diuie iustitie fuet fz quẽ quidã penis subdunt ꝛ peccare ꝑmittunt. Sed oritur hic difficultas ex vbis Ysaie ca. xxxiij. dicẽtis. Angeli pacis amare flebãt. Quã soluit Tho. asserẽs ꝙ vba illa tripliciter possunt itelligi. Uno mõ fz sensuz litterale ꝛ sic ãgeli dicunt nũcij Ezechie q fleuerũt ꝑpter vba blassema rabsacis. Alio mõ fz sensuz allegoricũ ꝛ sic ãgeli pacis sunt apli ꝛ alij ꝓdicatores q flent ꝙ peccatis hoim Tertio fz sẽsum anagogicũ: ꝛ sic itelligunt angeli bti. Locutio tñ ẽ methaphorica per quã designat ꝙ ipi volũt ĩ vniuersali hoiz salutẽ vt iã ẽ ꝓdictũ. Ex his oĩbus õphẽdere possum⁹ q̃ quãta sit erga hoies dei pietas quãta largitas: quãtaue ei⁹ clemẽtia: dñ dignat ꝙ angelos suos nos ad ꝑtiaz supnã ducere: in q̃libet etate nõ cessant angeli cõmodis nr̃is adesse nũc ifestissimos hostes ne nobis nocent debellãdo: nũc ad bñvi nẽdũ nos alliciẽdo: nũc a malis retrahẽdo nũc ab ĩnumeris piculis liberando. Et tñ nos illis ꝑtib⁹ nõ erubescimus demonũ ꝓtaua ꝑsilia turpesqz suggestiões iplere: gerere vitã pecudũ: ac oĩ conatu ad religiõez tartareas ꝓperare. O aĩa sordida. O aĩa tot ignominiosissimis vitijs fedata. Api oculos mẽtis ꝛ vide angelũ sp tibi assistentem in quouis angulo: i quouis diuersorio in quouis exercitio. Exhibe illi reuerẽtiaz ꝛ a flagicijs define ꝙsuetis vsqz ad mortez ꝓmozabit tecũ: vt sic appareat si te noluer is corrigere ꝙ ꝑ oiuz ds iusto iudicio ipenitentes ꝛ obstinatos a ꝙsortio scoz ꝛ visione sua ꝑiuatos ꝑicit in ignẽ eternũ. Curemus igit demonũ abhorrere ꝙsortia atqz angeloz societatẽ oĩ affectu õsideraõ vt sic digni efficiamur gra xꝑi q̃ mediãte ãgeloz chorꝛs mereamur adiũgi in illo felici regno ĩ quo ds vivit ꝑ ifinita scla scloz: Amẽ ¶ Sermo trigesimus ꝑimus de scõ Joãne baptista ꝑcursore dñi nr̃i iesu christi.

Ater natos mulieꝛ

nõ surrexit maioꝛ Joanne baptista. Uerba sũt redẽptoꝛis nr̃i originaliter Mathei. xi. ca. Sicut sol in lumĩe reliquos planetas excedit italaus Joãnis baptiste post xꝑz ꝛ vginẽ matrẽ alioz scõz ꝑconia supat. Nã neqz in veteri neqz ĩ nouo testamẽto inuẽtus ẽ aligs quacũqz scitate ꝛ ꝑeminentia fulgens qui Joãni baptiste valeat ꝓparari. Quecũqz õ ipo dicunt admirãdis ꝓrogatiuis ornant atqz ex oi parte ĩ ipo vr̃ supefluere gra õi. Hoc nomẽ eius exꝑimit: qz Joannes in quo est gra interptat. Ut aũt haꝛ rez noticiã habeamus in ꝑti sermone de magnificentijs Joãnis baptiste merito dissere mus quo teste saluatoꝛe nullus maioꝛ surrexit. Nõ vtiqz itelligendũ ẽ õ magnitudi

ne vtutis. Nã vt inqt Alexander de ales i iij. sũme. Et Tho. pma pte. q. xlij. Maius ⁊ minus i formis spũalibus nõ dicit sicut in formis corpalibus. Scdz. n. Angust. i li. de q̃ztitate aĩe: in formis corpalibus dr̃ aliqd maius vel minus sm q̃ztitatez molis vel dimẽsiuaz. qr sr materiales. In formis vo spũalibus ista dicunt sm quantitatez vtualẽ. Vñ ipse Ang. in. vj. de trinitate ait. In his q̃ nõ mole magna st: hoc ẽ maius eẽ qd ẽ melius eẽ. Melius aũt dr̃ qd est pfectius. Sicqz Joãnes nõ fuit ceteris maior scdz staturã corpis. cũ in hoc sibi pleriqz pstẽt. Sic fuit og: Rex basan. de quo scribit Deutero. ij. ⁊. iij. ca. q mõstrat lectus ei⁹ ferreus nouẽ cubitos hñs. Et Golias q vt ponit pmi regũ. xv. ca. erat altitudinis sex cubitoꝝ ⁊ palmo. Et gigãtes alijqz multi. Fuit ergo magnus pfectõe vtutis ⁊ grẽ: de quo tria mysteria pponimus ꝯtemplãda.

Primum dicitur natiuitatis.
Secundum sanctitatis.
Tertium sublimitatis.

¶ De quinqz excellentijs natiuitatis Joannis baptiste. Capitulum. j.

Primũ mysteriũ contẽplandũ de Joãne baptista dicit natiuitatis. Fuit quidez natiuitas eius dignissima ⁊ singularis precipue propter quinqz excellentias.

Prima dicitur angelica nunciatio.
Secunda paterna percussio.
Tertia miraculosa generatio.
Quarta iocunda parturitio.
Quinta sancta nominatio.

¶ Prima excellentia natiuitatis Joãnis dr̃ angelica nũciatio. Fuit nãqz ab angelo annũciata pri suo Zacharie existẽti in loco sacro. i. in tẽplo ⁊ in rebus sacris occupato ad denotãdũ scitatẽ futurã prolis vt dicit Nicolaus de lira. Erat ãt Zacharias sacerdos vt scribit Luce pmo ca. ⁊ forte exijt vt incẽsuz poneret. Nã vt habet pmi Paralipomenõ. xxiiij. ca. Dauid volẽs ãpliare cultũ dei. xxiiij. sacerdotes istituit quoruz vn⁹ maior erat q dicebat pnceps sacerdotũ. Et hi successiue p ebdomadas suiebãt itẽplo dñi. Sz vtꝝ Zacharias fuit põtifex vel sũmus sacerdos apud nõnullos vtit i dubiũ. Nã Ambrosius ⁊ Beda sup Lucaz videt dicere q sic: eo q icẽsuz põere semel i ãno itra scm scõꝝ. s. i festo expiatõis soli sũmo sacerdoti erat licitũ. Et tps ꝯceptiõis pcursoris vr̃ ꝯcordare: qa festũ expiationis celebrat. x. die septẽbris: ⁊ post illud fuit ꝯceptio Joãnis circa finẽ eiusdem mẽsis. reuerso Zacharia ad domũ suã post ꝯplectionẽ sui officij. Et sic ab illo tpe vsqz ad natiuitatẽ bti Joãnis fluxerũt nouẽ mẽses q ꝯtinẽt piodũ a ꝯceptõe vsqz ad natiuitatẽ. Addũt alij ad declaratiõez pfate opiniõis. q xxiiij. sacerdotes pdicti erãt eq̃les i ordine ac etiã dignitate: ñ tñ simul sz successiue: qr ille i cuius ebdomada festũ expiatiõis cadebat erat sũmus sacerdos toto illo anno. Et ad h ꝯfirmãdũ iducũt illd qd dr̃ Joãnis xj. ca. q Caifas erat põtifex anni illius. Zacharias g fuit sũmus sacerdos illo anno eo q pdictũ festũ cecidit i ebdomada ipsius. Sz vt dicit Nicholaus d lira qa nulla scriptura autẽtica. nec Josephus nec alij describẽtes sacerdotiũ iudeoꝝ mẽtõez faciũt de sũmo sacerdotio h⁹ Zacharie. Jõ saluo meliori iudicio vr̃ melius dicẽdũ eũ fuisse simplicẽ sacerdotẽ: tũ qr ingressus fuit tẽplum ad ponẽdũ incensuz tãtũ qd licitũ erat minorib⁹ sacerdotib⁹ vt dr̃ ad Hebreos. ix. ca. Tũ qr angel⁹ apparuit ei stãs a dextris altaris icẽsi: qd sz Hieronymũ nõ erat intra sctm scõꝝ: ad qd intrare erat officiuz sũmi sacerdotis. Et illd qd dr̃ de viginti q̃tuor sacerdotib⁹: q ille erat sũmus sacerdos ⁊ pontifex p annũ i cuius ebdomada cadebat expiationis festuz vr̃ eẽ ficticiũ. Tũ qa hoc in nulla scriptura autẽtica iuenit. Tuz qa sũmus sacerdos nõ psidebat p annũ tm̃ sz p totã vitã suaz. Et ita cõmunit factuz ẽ vsqz ad tps Machabeoꝝ in quo greci obtinuerũt dñiũ sup iudeos. Et tũc ex cupiditate grecoꝝ ⁊ ambitiõe iudeoruz aliq fuerũt amoti de sacerdotio ante mortẽ ⁊ alij instituti. Sicut pz scdi Machabeoꝝ. iiij. ca. d Jasõe: Menelao ⁊ Lisimacho. Et. xiiij. ca de Alchimo. Et eodẽ mõ postea factũ ẽ qñ Romani ceperũt iudeis dñari: qr tũc erat venale sacerdotiũ. Vñ dicit Josephus q Caifas emit sacerdotiũ vni⁹ anni. Potu-

it etiā ecc̄ q̄ iudei iter se ordinauerīt pp̄ istas ꝓtētiões ⁊ ambitiones q̄ sacerdotiū vnī⁹ duraret tm̄ p annū. Et sic ꝓcludit q̄ Zacharias nō fuit pontifex vel sūmus sacerdos. Ambrosi⁹ vō ⁊ Beda dixerūt ꝓtrariū ñ asserendo sz opinādo. Nihilominꝰ Hiero⁹ i epl̄a ad rusticū monacū ait. Joānes baptista sctāz mīez habuit: pōtificisq̄ fili⁹ erat tū nec mīis affectu nec prīs opib⁹ vincebat vt i domo parētū cū periculo viueret castitatis. Intrauit itaq̄ Zacharias tēplū vt icēsum poneret: ⁊ eis multitudo populi erat orās foris q̄ ñ erat licitū populo igredi tēplū sz tm̄ atriū. Apparuit āt illi angelus i visione corpali dixitq̄ illi: ne timeas Zacharia q̄m exaudita ē oīo tua. Freq̄nt. n. vt dicit Nicholaꝰ ō lira depcatus fuerat deū ō aduētu messie ⁊ de hūda ple. Et iō angelus vtrūq̄ sibi pnūciat dicēs. vxor tua Helisabeth pariet tibi filiū ⁊ vocabis nom̄ ei⁹ Joānē: ⁊ erit gaudiū tibi ⁊ exultatio. Gaudiū. s. in mēte i terius: ⁊ exultatio exteri⁹: dī exultatio q̄si ex saltatio. Et h̄ ꝑpe q̄n gaudiū tātū abūdat i corde q̄ nō pōt ꝓtineri gn oīdat exterius. Et sequit angelus: multi i natiuitate ei⁹ gaudebūt. Erit. n. magnus corā dño: vinū ⁊ sicerā. i. potū iebriatiuū ñ bibz: ⁊ spū sctō replebit adhuc ex vtero mīis sue. Et mltos filioz isrl̄ conuertet ad dīm. i. ad rpm p suā pdicatōez. Et ipe pcedet añ illuz i spū ⁊ vtute Helie vt quertat corda patz i filios. i. patz veteris testamenti ad discipulos xp̄i. Quia vt dicit Nicholaus ō lira: plures de sacerdotibus ⁊ senioribus iudeoz q̄ dicebant pīes populi ꝓuersi fuerunt p aplos ad fidē xp̄i. Subdidit angelus: ꝓ incredulos. i. illos q̄ prius fuerāt increduli ad prudētiā iustoz: q̄ prudentia ñ ꝓsistit i opibus legis q̄ nō iustificabat: sz in opibus fidei charitate formate. Segt angelus: Parare dño plebē pfectā p euāgelij susceptionē. Scōm aliquuos iste angelus qui apparuit Zacharie fuit: ille idē q̄ apparuit vgini gloriose. Sz istud stare non pōt si tenere volumus opinionē q̄ recitata fuit in sm̄one de annūciatione vginis bñdicte vbi dicit q̄ angelus ille fuit de ordine seraphin. ¶ Secda excellentia natiuitatis bti Joānis dī prīa pcussio: vt. n. cantat ecclīa. Ille prmissi dubius supni pdidit pmpte modulos loquele. ¶ Ā vt scribitur Luce p̄mo ca. dixit Zacharias ad angelū: vñ hoc sciam. Ego. n. sum senex. vxor mea pcessit i diebus suis. Et rīdens angel⁹ dixit ei. Ego sum gabriel q̄ asto añ dīm ⁊ missus sum log ad te ⁊ hec tibi euāgelicar̄. Et ecce eris tacēs ⁊ nō poteris log vsq̄ in die quo hec fiāt p eo q̄ nō credidisti vbis meis q̄ iplebunt in tpe suo. Et erat plebs expectās Zachariā ⁊ mirabant q̄ tardare t ipe i tēplo. Egressus aūt nō poterat log ad illos. Et cognouerūt q̄ visiōez vidisset in tēplo: ⁊ ipe erat anmēs illis ⁊ pmānsit mutus. Sz pleriq̄ scire cupiūt cur Zacharias dubitādo plagā incurrit. Ad qō rīdent doctores id factum fuisse multiplici de causa. Primo scōm Bedā q̄n discredendo locutus ē. iō silētio plectit: vt tacendo credere discat. Ut. n. ingt Nicholaus de lira. Tot signa vtatis ꝓturbāt q̄ Zacharias nō poterat discredere absq̄ pctō. Quia angel⁹ vt pdictū ē apparuit ei i sacro loco ⁊ existēti in misterio diuino. Nūciabat etiā ea q̄ ptinēt ad cōez hoīm salutē ⁊ ad dei gloriā. Ex quibus debebat zacharie ꝓstare q̄ erat bonus angelus ⁊ p ꝓsequs q̄ erat vex dictuz eius cū mētiri nō possz. Scōo mut⁹ effectus fuit zacharias: vt maius miraculū i natiuitate filij apparēt: cū. n. i natiuitate Joānis loquela pri reddit miraculū miraculo copulat. Tertio ꝓgruū fuit vt zacharias vocez amitteret: q̄n vox nascebat ⁊ legi silētiū imponebat. ¶ Tertia excellētia natiuitatis bti Joānis dī miraculosa gratio. Nā post cōpletos dies officij zacharie: cū redisset ad dīnuz suaz ꝓcepit Elisabeth vxor eius ⁊ occultabat se mēsibus quīq̄: qui vt ait Ambrosius. Partus sui erubescebat etatē nec senectute vacasse libidīm videret. Cōceptio āt illa miraculosa fuit q̄: ñ fuit p naturaz tm̄ vt dicit Nicholaꝰ ō lira: sz p naturā gra diuina adiutā. Nā vt dī Luce p̄mo ca. Elisabeth sterilis erat: ⁊ taz ipa q̄z zacharias pcesserāt i diebus suis. i. transierāt tps generandi. Ut. n. ingt Plini⁹ li. vij. de naturali historia: post annū gnāgefimū cessat fecūditas mulier̄. Vir vō octogesimo an-

no generat hec debẽt ita eẽ vt i plurib⁹:nã massinissa rex numidaꝝ post octogesimũ sextũ filiũ genuit:Et Cato cẽsorin⁹ ex filia Salonis cliẽtis sui genuit cũ iã transisset octogita ãnos:De Zacharia ⁊ Elisabeth cui⁹ etatis fuerit deẽmiate nõ inuenio. Tñ euãgelica lcõ testat q⁹ ambo ad generãdũ inabiles erãt. Et ō hoc angelus Gabriel dixit ỹgini glorioſe genitrici ðī ⁊ saluatoris nr̃i. Ecce Elisabeth cognata tua ⁊ ipa ꝓcepit filiũ i senectute sua ⁊ hic mẽsis ẽ sext⁹ illi q̃ vocat sterilis qr nõ erit ipossibile apꝺ deũ oẽ ỹbũ. ¶ Quarta excellẽtia natiuitatis bti Joãnis dr̃ iocunda parturitio. De hac ita scribit Lucas. Elisabeth iplẽtũ ẽ tp̃s pariẽdi. ꝟ Nicholaũ delira. i. nouẽ mẽsiũ. Notãdũ tñ hoc loco q⁹ vt ait philosoph⁹. ix. ō aialib⁹. Cũctis aialib⁹ statutũ ẽ tp̃s part⁹:muliere dũtaxat excepta q̃ i diuersis tpib⁹ parit nã q̃q̃z parit i mẽse septio q̃q̃z mẽse octauo. Uex freq̃ntior vsuz ẽ hũano partui nouẽ mẽsiũ natura dedit. Quedã tñ femie decio mẽse pariũt. Quas dã insup Aristo. dic̃ mense. xi. pepisse. Cuius sniaz approbat Aulus geli⁹li. iij. noctiuz acticaꝝ dicẽs. Feminã bõis atq̃z honestissimis moꝛib⁹ rome. xi. mẽse p⁹ mortez mariti pepisse:fcm̃q̃z fuit iudiciũ tãq̃z marito mortuo postea mulier ꝓcepissz. Sz cognita cã diuus Adrian⁹ censuit. xi. mensũ partũ posse edi req̃sitis veteꝝ pboꝝ ac insignũ medicorũ sentẽtijs. Auicena. ix. de aialib⁹ dic̃ mulierẽ mẽse. xiij. pepisse. Tñ Elisabeth de q̃ logmur mẽse nono ꝓpleto Joãnez pepit. Quẽ vt dicũt allq virgo sacratissima a terra leuauit. Theophilus tñ dic̃ vt rfert Nicholaus de lira. q⁹ iminente partu Elisabeth virgo recessit:tũ qr virgines in partu mulieꝝ nõ solẽt adesse. Tũ qr alie mulieres iã venerãt ad partũ Elisabeth q̃re obsequiũ Marie nõ erat ei necessariũ. Sz euãgelista nil de hoc scripsit tñ retulit q⁹ mẽse sexto hũilis virgo Maria postq̃z Elisabeth Joãnez ꝓceperat visitauit illã:cuz q̃ mansit mensib⁹ tribus. ſ. vsq̃z ad tp̃s partus Elisabeth ⁊ reuersa ẽ i domũ suã: Si. n. noluit ibi tpe part⁹ adesse:põt rõ verisimilis assignari. qr cũ ꝓsuetudo sit ad mulieres parturiẽtes pleraſq̃z alias conuenire. virgo illa modestissima nolens cum tot que mundane erant conuersari inde discessit. Audierũt aũt vicini ⁊ cognati q⁹ Elisabeth peperisset. Et quia magnificauit dñs misericordiã suaz cum illa. i. magnã misericordiã ei fecit auferẽdo sterilitatis obꝓbriũ:⁊ dãdo ei tñ actalẽ filium sic annunciatuz mirabilit⁊ cõceptuz supnaturaliter. Et congratulabant ei sicut p̃dixerat angelus. ¶ Quinta excellentia natiuitatis beati Joannis dñi sancta nominatio: vt eni dic̃ Lucas Die octauo venerunt circuncidere puerꝝ ⁊ vocabant eum noie p̃is sui Zachariam. Et rñdens mater eius dixit. Nequaq̃z:sed vocabitur Joãnes. Hoc aũt ꝟ Nicholaũ de lira fuit sibi a deo reuelatũ. qr a marito nõ didicit cum esset factus mutus anteq̃z rediret ad eam ō tp̃lo. Dicebant vero sui Elisabeth Nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc noie. Nõ non est intelligendũ ꝓ gente iudeoꝝ:sed ꝓ his qui erant de genere siue stirpe Elisabeth ⁊ Zacharie. Innuebãt ãt p̃i eius. ſ. q⁹ signa quẽ vellet vocari euz:⁊ postulãs pugillarẽ scripsit dicẽs. Joannes est nom̃ eius. i. hoc nom̃ nõ ei impono ꝟ imposituz est a deo. Et mirati sũt vniuersi ex mirabili conuenientia patris ⁊ matris i nomine pueri. Aptum est ãt illi co os Zacharie ⁊ lingua eius ⁊ loq̃bat bñdicens deũ. Et factus est timoꝝ magn⁹ sup vicinos eoꝝ:⁊ sup oia montana iudee divulgabant oia vba hec. Et posuerunt oẽs q audierãt in coꝛde suo dicentes. Quisputas puer iste erit? Eteniz manus dñi erat cũ illo. i. virtutis dei operatiua miraculoruz in eius annunciatione:cõceptiõe:⁊ natiuitate ostensoꝝ. Ex quibus rõnabiliter cõcludebatur magnitudo pueri futura coraz deo ⁊ Zacharias impletus est spũ sc̃o ꝓphetauit bñdicẽdo deuz atq̃z ꝓnunciãdo imminentia sacramenta nostre redemptionis:atq̃z futura gesta miranda pueri nati. Dicebat ergo:bñdictus dñs oiuz. ſ. ꝓ generalez gubernationẽ:deus per creationem israel ꝓ specialez cultũ ⁊ deuotionez ⁊ bñficioꝝ specialiũ ꝓpło isrl exhibitionez quia vi-

qa visitauit.i. visitabit more ꝓphetico loq tur. Hec visitatio fuit facta i xpi natiuitate que erat adhuc futura ⁊ in sua ꝯuersatione. Et fecit redemptionē.s. in sua bñdicta passione plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis.i. vtutē ꝯsequendi salutem eternam in sua resurrectione: quia resurrexit ad vitam imortalez: educens sanctos patres de limbo: ⁊ in sua ascensiōe: qa illos ad celestia introduxit. In domo dauid pueri sui: qꝛ ista ad ipleuit xps i carne assūpta d̄ domo Dauit. Sicut locut⁹ est ꝑ os sctōꝝ qui a seculo sūt ꝓphetaꝝ eius: quia sic ꝓmiserat ꝑ ꝓphetas. Salutē ex inimicis nr̄is. supple ꝯsecuti sumus ꝑ xp̄m. de mundo: carne: ⁊ diabolo. Et de manu oīm qui oderūt nos. Ad faciendā misericordiā cū patrib⁹ nr̄is: q mysteriū incarnatiōis impleuit non ꝑꝑ nostrā iustificationē: sed ꝑꝑ suaz misericordiaz im plendaz quā patribus ꝓmisit. Et memorari testamēti sui sancti.i. pacti firmissimi qd̄ habuit cū patrib⁹ veteris testamēti d̄ xp̄o venturo: d̄ quo testam̄to ad modū memorātis seu recordātis se habuit quādo pactū ipleuit. Jusiurādū qd̄ iurauit ad Abraā patrem nostꝝ datuꝝ se nobis. Ut sine timore de manu inimicoꝝ nostroꝝ liberati seruiamus illi. In sanctitate ⁊ iusticia corā ipo oīb⁹ dieb⁹ nr̄is. Et tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis. Nunc dirigit sermonē ad filiuz natum. Preibis.n. ante faciem dñi parar̄ vias eius.s. per predicationez xp̄m annūciādo. Ad dādā sciētiā salutis plebi ei⁹ i remissionē pctōꝝ eoꝝ. Per viscera misericordie de nr̄i.i. per intimā ⁊ occultaz dei māz facta sūt hec: in qb⁹ visitauit nos oriēs ex alto. Illuminare his q in tenebris et vmbra mortis sedēt.i. pr̄ibns in limbo existentib⁹ ad dirigendos pedes nr̄os in viā pacis O Zacharia pr̄ tāti filij de quo tāta miracula oculis ꝯspexisti. O senex admodū venerā de q ꝓlē ex te genitā a deo electā ñ dubitasti O vir sctissime q spm̄ scm̄ i tua mente ꝑ experiētiā noui luminis suauissimiqꝫ spūalis gest⁹ sensisti. Et qs explicet iocūditatē ⁊ leticiā cordis tui? Quis enarret ꝯsolationē aīe tue. Nō miꝝ igr̄ si cāticū qd̄ iā exposiuim⁹ deū laudādo ac benedicendo cecinisti.

¶ De sanctitate Joānis baptiste quaz demōstrāt quinqꝫ virtutes illi⁹ p̄cipue ⁊ singularissime. Capitulum.ij.

Secundū mysteriuz contemplandū d̄ Joāne baptista dr̄ sanctitatis. Quāta eni sanctitate fuerit preditus colligere possumus precipue ex quinqꝫ.

Primo ex mundi derelictione.
Secundo ex corporis mortificatione.
Tertio ex humili confessione.
Quarto ex feruenti predicatione.
Quinto ex martyrij tolleratione.

¶ Primo apparet sctitas Joānis ex mūdi derelictiōe. Nā spū scō afflat⁹ ñ puerili leuitate mot⁹ in etate tenera: paterna domo relicta: ad solitudies deserti se ꝯtulit. Quapꝑ ecclesia ipz alloq̄ns ait. Antra deserti teneris sub ānis ciuiū turmas fugiēs petisti: ne leui saltē maculare vitā famie posses. Mā sit āt ibi asqꝫ hoīm quorūcūqꝫ ꝯuersatiōe vsqꝫ ad tpa sui baptismi siue p̄dicatiōis. Nec ē hesitādū q parētes sui passi sint p̄uari p̄sētia vnici filij: cū scirēt ex his q̄ in ei⁹ ꝯceptione ⁊ natiuitate p̄cesserāt: pueꝝ illū ad oīa ei⁹ gesta ꝑ spm̄ scm̄ dirigi ⁊ regulari. Sz circa hoc posset aliqs querere vtꝝ sit ꝑfectior vita solitaria q̄ꝫ socialis. Et quidā fortasse dicerent q socialis: tū qa vt ait Sapiens Ecclesistici.iiij.ca. Meli⁹ ē duos eē q̄ꝫ vnū qꝛ vn⁹ iuuat̄ ab alio. Tū qꝛ Matth.xviij. xp̄s dixit. Ubi fuerit duo vl̄ tres i noie meo ꝯgregati in medio eoꝝ suz. Tū etiā quia solitaria vita vr̄ esse contra nām hoīs. Nā vt ph̄us dicit in primo politice. Homo ē aīal sociale. Sed Aug⁹ in libro de operib⁹ monachoꝝ: illos sanctiores eē dicit qui a ꝯspectu hoīm sepati nulli⁹ ad se p̄bent accessuz. Ad pleniorē tñ itelligētiā ⁊ obiectoꝝ declaratiōez notāda sunt v̄ba sancti Tho. q ꝑa ꝑe .q.clxxxviij.ar.viij. ait: q solitudo ñ ē eēntia ꝑfectōis: sz ꝑfectōis istrumētū: nō tñ est istrumētū ꝯgruū actioni sz ꝯtemplatiōi. Jō non ꝯgruit religionib⁹ q̄ sūt ordinate ad opa vite actiue siue corpalia seu spūalia nisi forte ad tp̄s exēplo xp̄i: qui vt dicit̄ Luce.vj. Erat pernoctans in orōne dei. Cōpetit itaqꝫ solitudo religionib⁹ q̄ sūt ad ꝯtēplationez ordinate. Notandū tñ est q illud qd̄ est so-

Homo et soc

litariū dz esse sibi ꝑse sufficiens. Hoc aūt ē cui nihil deest qđ ptinet ad rationē pfecti. Et ideo solitudo cōpetit contēplanti q iaz ad pfectū puenit. Nō qdez contingit dupliciter. Uno mō ex solo diuino munere. sicut fuit de Joāne baptista: q vt dictū ē: repletꝰ fuit spū scō adhuc ex vtero mris sue. Alio mō ꝑ exercitū vtuosi actꝰ: ad qđ exercitiuz iuuaī hō ex alioꝝ societate dupliciter. Uno mō quātū ad itellectū vt istruaī in his q̄ sūt ꝑtēplāda. Unde Hieroꝰ dicit ad rusticū mōachuz. Mihi placet vt habeas sacꝝ contuberniū: nec ipe te doceas. Scō ꝯtū ad effectū vt. s. noxie affectiones hois reprimantur exēplo ꝛ correptiōe alioꝝ: ꝙre vita solitaria si debite assumaī ꝑtinet ad vite sociali. Si aūt absq; ꝓcedēti exercitio talis vita assumaī ē piculosissima nisi ꝑ diuinā gr̄am suppleaī qđ i alijs ꝑ exercitiū acgrit: sic pz d̄ btis Antōio ꝛ Bndicto. Et sic ꝙuis meliꝰ sit eē duos q̄s vnū: dū vnꝰ idiget auxilio alteriꝰ: tū hoc auxilio nō idigēt q ſt pfectionez assecuti. Sic etiā xp̄s ē in medio eoruz q̄ sunt i suo noie ꝯgregati: ita vt dicit ꝑme Joānis. iiij. ca. Deꝰ charitas ē ꝛ q manet in charitate i deo manet ꝛ deꝰ in eo. Solitarie vero viuere pōt dupliciter eē: aut ꝑ aī scuicīā ꝛ hoc ē bestiale: Aut ꝑ ꝓtemplationez: dū aligs a ꝙersatiōe alioꝝ se sepat vt liberius vacet rebꝰ diuinis ꝛ studio sapie: ꝓpterea Aristo. ꝑmo politice dixit. q ille q alijs nō cōmunicat ē bestia aut deꝰ. i. diuinus vir. ¶ Scō apparet sanctitas Joannis ex coꝛpis mortificatiōe. Nā vt scribit. Marcꝰ ꝑmo ca. Erat Joānes vestituꝰ pilis Cameli ꝛ zona pellicea circa lūbos eius: ꝛ locustas ꝛ mel siluestre edebat. Idē hētur Matth. iij. ca. vbi Nicholaꝰ d̄ lira ibi. Locuste ſt parua aīalia volitantia p modū saltꝰ ꝛ reperiunt i deserto indee ꝛ frixa cuz oleo ſt cibꝰ pauperꝝ. Quidā vo putant locustas hic appellari ñ aīalia illa: ſz genꝰ herbaꝝ qđ vsui hūano ꝙcire pōt. Uescebaī itaq; Joānes quocūq; mō locuste accipiant cibo nō lauto imo tenui ꝛ insipido atq; austero. Subinebat ēt mel siluestre qđ ꝑz Nicholaū d̄ lira repit i trūcis arboꝝ. ¶ Tertio apparet sanctitas Joānis ex humili ꝓfessione. Nam q̄n iudei miserūt ad eū sacerdotes ꝛ leuita vt scribit Joānis ꝑmo ca. vt interrogarēt eū. Tu quis es: nō superbe locutꝰ est q̄si ō seipō ꝓesumēs: quinimo humiliter rndit: ꝛ ꝓfessus ē veritatē dicēs: q: nō erat xp̄s: neq; Helias in ꝑsona: neq; ꝓpheta ille vz quē ipsi querebāt: ſz dixit. Ego vox clamātis i deserto: dirigite viā dñi. Cōgrue āt se vocez appellauit. Primo q: vox ordinat ad vbi expressionē. Uoces. n. ſt ea que ſt in aīa passionū note: vt dic̄ Aristo. in ꝑmo Periermeniaꝝ. Sic Joānes exꝑssit vbū icarnatū. Scō ō rōne vocis ē q respectu vbi sit noticia ꝑꝛ ozgine tū posterioꝛ. Nā ꝑz rōnē oziginis ꝑriꝰ verbū cōcipit q̄s vox formet. Joannes q̄ fuit vox q: respectu xp̄i fuit noticia ꝑꝛ licet eēt ꝛ ozigie posterioꝛ. Tertio vox trāsit: vbū āt manet. Joānes q̄ cū dicit se vocē ihinuat se trānsitur: xp̄z vo ꝑ manſuꝝ. Tādē de xp̄o alta ꝓtulit: de se hūilima cū subdidit. Ego baptizo i aq̄. Medius aūt vestꝝ stetit quē vos nescitis. Et dī medi⁹ ꝑz Nicholaū de lira. i. cōmuniter viuens iter hoīes: quē iudei q̄tū ad diuinitatē nesciebāt: Subdidit Joānes. Ipse ē qui post me ventur⁹ ē. s. ad ꝓdicādū ꝛ mysteriū redēptiōis cōplēdū. Qui añ me factꝰ ē i. mihi ꝓelatꝰ i dignitate cuiꝰ nō sum dignꝰ vt soluā eiꝰ corrigiā calciamēti. ¶ Quarto oñdit sanctitas Joānis ex seruēti ꝓdicatiōe. Nā vt dī Luce. iij. ca. factū ē verbuz dñi. i. diuina ispiratio sup Joānē Zacharie filiū i deserto ꝛ venit i oēz regionē iordānis ꝓdicans baptismū pnie. Et vt ait Matth. iij. ca. Exibat ad eū hierosolima. i. populꝰ de hierlm. ꝛ accipit hic ꝓtinēs ꝑ cōtēto. Et ois iudea. i. multi. Et ē hic quedā figura ꝑz Nicho. ō lira q̄ vocaī ipbole. i. locutio mīa tū expressiua. Inchoauit aūt ꝓdicatiōez suā sic ꝛ xp̄s dicēs. Pniaz agite: deinde quatuoꝛ ꝓcepta docuit. Primū docuit phariseos nā vt scribit Matth. iij. ca. Uidēs Joānes mīstos phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ veniētes ad baptismū suū: nō tū credētes ꝑz veritatē vt dic̄ Nicho. ō lira. ſz magis ad simulatōez ꝛ isidiatōez. Ex quo xp̄s vt pz Matth. xxi. ca. q̄rēs ō baptismo Joānis an eēt e celo vl ab hoīb⁹ cū ñ fuisset phariseus ausi rndere dixit

Quare nō credidistis ei. Idē dicē Joseph⁹ i xir.antigtatū li. Ipe Joānes dixit illis: pgenies vipex q⁹ venenū erroris ꝛ ipocrisis a suis pgenitorib⁹ traxerāt. Quis demōstrabit vobis fugere a vētura ira. q. d. Iz falsitas vſa lateat i ꝓspectu ppli: tñ non poterit latere i ꝓspectu dei: facit ergo fruct⁹ dignos pnie: ꝛ ne velitis dicere intra vos patrem habem⁹ Abraā. Ut. n. ait Micho. de lira. pharisei de hoc gloriabant q⁹ de Abraam descēderāt. Et iō ex pmissiōe facta Abrae sine operib⁹ salutē ꝓsequi ꝑsumebāt. Et b̄ ē manifeste falsuz: q⁹ nō dicunt filij Abrae ex carnali ꝓpagatiōe ſz magis ex fidei imitatiōe vt dī ad rōanos. iiij. ca. Et iō q⁹ pharisei ꝛ legispiti fidez Abrae ō xpo respuerūt iō nomē filiatiōis Abrae pdiderūt. Et hoc ē qō dicit ioānes. Et ne velitis dicere intra vos p falsā. ſ. extimatōz pīez hēm⁹ Abraaz q⁹ nō ē sic ſz vitatē. Ecōuerso gētiles fidez xpi devote ad p̄dicatōez apl̄oz recepert: iō filij Abrae facti ſt. Et hoc ē qō subdidit ioānes. Dico. n. vobis qñ potēs est de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios Abrae. Scōm Micho. ō lira tenēt alig q⁹ ioānes demonstrauit illos lapides quos filij isr̄l ō pfūdo iordanis attulerūt vt habeē iosue. iiij. ca. i memoriā miraculi q⁹ dñs i trāsitu eoz aq̄s iordānis ficcauit. Sz p illos lapides ioānes gētiles significauit: q⁹ colebāt idola ō lapidib⁹ facta. Filij ergo Abrae de lapidib⁹ suscitati ſt qñ indeis p infidelitatē a filiatiōe Abrae recedētib⁹: gētiles fidē xpi recipientes in locū eoz substituti ſt. Et q⁹ doctor vitatis ñ solū dz vitia ꝓfidēter arguere ſz etiā penā p̄dicere. iō subdidit ioānes iam. n. securis. i. securitas diuini indicij posita ē ad radicē. Dis arbor q̄ nō facit fructū bonuz: excidē ꝛ in ignez mittē. Scōm p̄ceptum docuit turbas: nā vt scribit Luce. iij. ca. interrogabāt ioānez turbe quid essent factur Alt ille rīdens dicebat. Qui hēt duas tunicas det vnam non habenti. q̄ intelligitur scōm Micho. de lira qñ tunica eēt superflua. Tertiū p̄ceptū docuit publicanos officiales ipatoris: nihil ingt plusq̄ vobis cōstitutū est faciatis. Hoc aūt dixit q⁹ collectores talīū solēt esse ꝓni ad plus colligendum q̄z sit eis mandatū: vt q⁹ est ampli⁹ remaneat. Quartū p̄ceptā docuit milites cū dixit eis vt scribit Luce. iij. ca. Neminē ꝓcutiatis. ſ. oppzimēdo pauperes ꝛ eos despicie do: neq̄z calūniā faciatis. i. nō iponatis falsuz crimē diuitib⁹ ꝛ potētib⁹ vt occasionē extorquēdi bona eoz habeatis: q⁹ p aliā viam a talib⁹ bona recipe nō pñt. Cōtēti esto te stipēdijs vrīs. ¶ Quinto oñdit sctitas ioānis ex martyrij tolleratiōe. Ut. n. scribitur Matth. xiiij. ca. ꝛ Marci. vj. ca. Decollat⁹ fuit ioānes iubēte Herode. Hic vt habetur i hist̄oria scholastica vxorē frīs sui ꝑPhilippi abstulit: ꝛ Arethā regē: ꝛ Herodē agrippā ꝛ ꝑPhilippū i sui inimicitia ꝓcitauit. Joānes ḡ eiz de hoc arguebat: q⁹ sibi ꝛ herodi molestissimū erat ꝛ odiosum. Nā vt ait Terēti⁹. Obsequz amicos: vitas odiū parit. Et Hiero⁹ i epla ad occeanū ꝛquit: ita se hēt nā vt amara sit veritas. Vlidēs itaq̄z Herodes q⁹ ioānes cū tā dure redargueret. Et q⁹ ob p̄dicatiōez ꝛ baptismū ſz iosephū magnū ppluz ꝓgregaret: ipz in carcere vinculauit i Macherōta castello arabie: in hoc vxori placere cupiēs ꝛ ppl̄i sequētis ioānē dispēdiū ꝓtimescēs. Desiderabat āt ipz occidere ſz ppluz formidabat. Tandē excogitauit dolose ꝛ ñ fine ꝓfabulatiōe atq̄z ꝓsilio herodiadis maligne: vt natalis sui diē cozā p̄mis galilee suisq̄z p̄ncipib⁹ celebraret. ista. n. erat ꝓsuetudo apū antiquos. q⁹ p̄ncipes solēnizabāt diē sue natiuitatis: ꝛ diē ēt natalis ipij sui i quo cozonabant: ꝙre Herodes ꝓuocatis magnatib⁹ ꝛ nobilib⁹ militis: ꝓuiniū illis letissimuz atq̄z lautissimū ꝑparauit atq̄z saltauit filia herodiadis. i. tripudiauit. Et b̄ fuit ex dispositō ne mr̄is ꝛ ipi⁹ Herodis: q⁹ cū iuramēto p̄mitteret eidare qō peteret: q⁹ p̄mōita a mr̄e petiuit caput ioānis baptiste. Et ꝓtristat⁹ ē rex ficte tñ ꝛ ſz apparētiā. Nā vt ꝛgt Beda: lz ꝓtristarē i facie letabat tñ i corde. Simulabat āt ꝓtristationē pp iusiurādū qō ifringere iudicabat illicituz. Sz vt ait Almbros⁹ li. ō officijs Herodes saltatrici p̄miū tui piter p̄misit: crudelit̄ soluit: nā vt refert Mi. de lira. in p̄missiōe facta i generali etiā cū iuramēto ñ itelligit̄ aliqd illicitū sub obliga-

tione cadere: cuiusmõi erat ĩterfectio Joã-
nis. Et d̃ hoc plene habet̃ ĩ decretis. xxij. q
iiij. q̃si ꝑ totũ. Misso itaq; herodes spicula
tore decollauit Joãnẽ ĩ carcere: ⁊ allatũ ẽ ca
put ei⁹ ĩ disco: ⁊ datũ ẽ puelle: ⁊ illa tulit ma
tri sue. Discipuli ãt accipiẽtes corp⁹ sepelie
rũt illd̃ ĩ sebaste. vt ponit̃ ĩ. xij. li. historie ec
clesiastice. Herodias ãt caput Joãnis ĩ hie
rl̃m fecit deferri: ⁊ iuxta Herodis habita-
culũ caute sepeliri. Fuit v̄o Joãnes decolla
t⁹ circa dies azimoꝝ ãno ꝑcedẽte passionẽ
xp̃i. De quo sic loq̃t̃ Crisosto. Joãnes scho
la v̄tutũ: magisteriũ vite: scitatis forma: nor
ma iusticie: v̄ginitatis speculũ: pudicitie ti
tul⁹: castitatis exẽplũ: pnie via: pcõrũ venia
fidei disciplina: Joãnes maior hoĩe: par an
gelis legis sũma: euãgelij sãctio: apl̃oꝝ vox
silentiũ ꝓphetaꝝ: lucerna mũdi: precursor
iudicis: xp̃i mediator: dñi testis: totius me
dius trinitatis. Et hic tantus dat̃ incestui:
tradit̃ adultere: adducitur saltatrici.

¶ De quinq; dignitatibus que oñdunt̃ q̃ꝫ
sublimis inter sanctos Joãnes baptista.

Capitulum tertium.

Certiũ mysteriũ ꝯtẽplãdũ de beato Jo
anne baptista d̃r sublimitatis. In quo
q̃ꝫ sublimis ĩter scõs sit aperiem⁹: possum⁹
aũt id facile cõprehendere si ꝯsiderare vo
luerimus quinq; illius ꝑcipue dignitates.
Prima dicitur sanctificationis.
Secunda commendationis.
Tertia celebrationis.
Quarta venerationis.
Quinta glorificationis.

¶ Prima dignitatis bt̃i Joãnis dicit̃ scifi
cationis. Fuit qdez in vtero scificatus. Uñ
eccl̃ia dicit de eo illd̃ Jeremie p̃mo ca. An
teq̃ꝫ exires de vẽtre sanctificaui te. Ob istã
scificationẽ purgatus fuit a plaga originalis
culpe: vñ si in vtero matris decessisset ad
sinũ abrae euolassꝫ: cũ ceteri vadãt ĩ ifernũ
q ibi moriunt̃. Fuit ĩsup ĩ vtero mr̃is letifi-
cat⁹: cũ tñ ceteri ibi sint cũ tristicia. Multa
q; alia spũalia dona ẽ ꝯsecut⁹: q̃re Gabriel
p̃dixit pr̃i. Spũ scõ replebit̃ adhuc ex vte
ro mr̃is sue. Secũda dignitas beati Joan
nis dicit̃ cõmẽdatiõis. Quidnã certi⁹ ⁊ fir
mius oñdere põt preeminẽtiã alicui⁹ q̃ꝫ sen
tentia ⁊ la⁹ ex ore diuino ꝓcedẽs. Turpe ẽ
laudari a malis viris: ꝑ quib⁹ ait Seneca
in ꝓuerbijs. Tã turpe est laudari a turpib⁹
q̃ꝫ si lauderis ob turpia. Gloriosuz ḡ ẽ cũ qs
laudat̃ a sapiẽtib⁹: a viris grauib⁹ ⁊ prestã
tissimis. Sz sup oĩa grãde ẽ ⁊ ineffabile do
nũ duz quis extollit̃ laudib⁹ ab ore diuino
Ut. n. inqt Hiero⁹ in sermone ad Paulaz
⁊ Eustochiuz. Quicqd humanis dici põt v̄
bis min⁹ est a laude dei. Ex his ãt quos d̃s
dignatus est cõmendare null⁹ tãtis laudi-
b⁹ fulget quãtis Joãnes baptista Dixit. n.
deus Noe Genesis. vij. ca. Te. n. vidi iu
stũ corã me ex omnib⁹ gentib⁹. Et de Da-
uid p̃s. lxxx viij. Inueni inqt Dauid seruuz
meũ oleo scõ meo vnxi euz. Et de Job vt
pz eiusdẽ p̃mo ca. Nũqd ꝯsiderasti seruum
meũ Job q̃ nõ sit ei sil̃is ĩ terra. Et d̃ Pau-
lo Actuũ. ix. ca. Uas electiõis ẽ mihi. Et d̃
cẽturiõe Matth̃. viij. ca. Nõ inueni tantã
fidẽ in isrl̃. Et petro dixit xp̃s Matth̃. xvj.
ca. Beat⁹es Simõ baronia. Sz de Joãne
mlto plura multaq; maiora locut⁹ ẽ. nã vt
scribit̃ Matthei. xj. ca. dixit iesus turbis d̃
Joãne. Quid existis ĩ desertũ vider̃ ⁊c̃. vbi
cõmẽdauit eũ de q̃tuor. Primo d̃ solidita-
te fidei ⁊ ꝯstãtia cũ dixit. Quid existis in de
sertũ videre arundinẽ vento agitatã: q̃si di
cat. nõ qr Joãnes fuit ita cõposit⁹ q̃ nec ti-
more nec fauore a v̄itate decliabat. Scd̃o
cõmẽdauit eũ ab austeritate pnie: duz sub-
didit hoĩez mollib⁹ vestitũ: q̃si dicat non.
Tertio ꝯmẽdauit eũ a claritate noticie dñ
sequit̃ ꝓphetã⁹ Etiã dico vobis plusq̃ꝫ pro
phetã. Et dicit̃ plusq̃ꝫ ꝓpheta qr nõ solum
xp̃m preuidit venturꝝ ⁊ p̃dixit sicut alij ꝓ-
phe sz etiã ip̃m digito oñdit. Quarto cõmẽ
dauit eum ab auctoritate doctrine dicens
Hic ẽ de quo scriptũ ẽ. s. ꝑ Malachiã. Ec-
ce ego mitto ãgelũ meũ. i. Joãnẽ q vitã du-
xit angelicã ante faciẽ meã: q p̃parabit viã
tuã ante te. Amẽ dico vobis ĩter natos mu
lierum non surrexit maior Joãne baptista.

¶ Tertia dignitas bt̃i Joãnis d̃r celebrati
onis De solo nãq̃ꝫ iesu xp̃o ⁊ v̄gine mr̃e Jo
ãneq; baptista narrant̃ p̃conia natiuitatis
Iccirco ecclesia solẽnit̃ celebrat natiuitatẽ
eoꝝ. Hinc Aug⁹ ĩ sermõe q legit̃ in officio

pñtis solenntatis ait. Post illuz sacrosctm̄ dñi natalis diē nulli⁹ hoīs natiuitatē legim⁹ celebrari nisi solā Joannis baptiste. In alijs.n.sctis ⁊ electis dei nouim⁹ diē illū coli quo illos post ꝯsūmatōez laboꝝ ⁊ deuictū triūphatūqz mūdū in ꝑpetuas eternitates p̄sens hec vita parturijt. In alijs ꝯsūmata vltimi diei merita celebrant̄. In h̄ ēt p̄ma dies ⁊ ipsa hoīs initia cōsecrant̄. ¶ Quarta dignitas bti Joannis dr̄ venerationis. Uoluit nāqz de⁹ concurrentib⁹ miraculis plurimis reliqas corporis ei⁹ a fidelib⁹ venerari. Legit̄.n.i historia ecclesiastica: ꝙ cū ad tumulū Joānis multa miracula fierent: iubēte Juliano apostata gētiles ossa ei⁹ sparserūt. Et cū miracula ñ cessarēt postea collecta ⁊ i igne ꝯcremata in puluerē redegerūt ⁊ ꝑ agros ventilauerūt. Tandē cineres illi collecti a qbusdā mōachis hierosolimā fuere delati: deīde post aliq̄ tpa ianuā translati vbi nūc deuote colunt̄. Sic̄ Alexander terti⁹: ⁊ Innocenti⁹ quart⁹: rei veritate cognita suis p̄uilegijs approbarūt. Caput v̄o ei⁹ tpe Marciani p̄ricipis iuētuz est. Duob⁹ quidē monachis beat⁹ Joannes caput suū in visu manifestauit: q ad locū ꝑperantes vbi sepultū tādiu latuerat iuenerūt illd̄ saccis cilicinis iuolutū. qd̄ postmodū Cōstātinopolim: ide ad gallias regnāte Pipino est trāslatū. Ultimo ad vrbē deductū ⁊ i ecclesia sancti Siluestri honorifice reseruatū Digit⁹ insup ille quo dñm oñderat cōburi nō potuit vt refert magister Joannes Beleth. q a fidelib⁹ cōseruat⁹: postmodū a sancta Tecla de vltramarinis partib⁹ in Normādiā delat⁹ ē. ¶ Quita dignitas bti Joānis dicit̄ glorificatiōis. Credenduz qppe est ꝙ in celo magna sit gl̄ia ei⁹. ⁊ ꝙ positus sit i supremo ordine angeloꝝ atqz in sede luciferi collocat⁹. Nā illa sedes nō fuit reparata ꝑ xp̄m: qa stat ad dexterā patris: nec ꝑ virginez qa stat sup choros angeloꝝ: nec ꝑ aliū sanctū: quia vt predictuz est. Inter natos mulieꝝ non surrexit maior Joanne baptista. Et sic̄ magn⁹ fuit meritis ⁊ sanctitate: ita magn⁹ ē gloria ⁊ felicitate. Cuius patrociniū deuote iplorantes sperare possunt illius intercessione ꝯsequi in hoc seculo dei gratiam ⁊ in futuro gloriam sempiternam In qua viuit ⁊ regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

¶ Sermo trigesimussecundus de sancto Paulo apostolo doctore summo gentiuz.

Vas electionis est mihi. dñi nr̄i iesu xp̄i verba st̄ ista origialit̄ Actuū.ix.ca. Ad laudes ingētes bti apl̄i Pauli extollēdas hodierna die merito ē elaborādū. Ip̄e nāqz sua eruditiōe mirabili: xp̄i bñdicti nomē gentib⁹ patefecit. Ip̄e sue ꝯuersionis exēplo peccatorib⁹ ad pniam redire volentib⁹ spem de venia consequēda dedit. Ipse vtiqz verbis ⁊ factis adeo clare xp̄m a mortuis resuscitatuz atqz in dexterā dei patris sedentē oñdit: vt nullus ampli⁹ nisi volens de fide xp̄i dubitare queat. Ad ipsum igit̄ sermonem vertamus qui prius nominis Jesu ardentissimus ꝑsecutor: ex post fact⁹ est illius defensor acerrimus ⁊ p̄dicator eximius: in quo post emendatū delictum tanta superabundauit gratia vt etiā in hac vita mortali ad visiōez diuine essentie raperetur. De ipso pijssimus iesus ananie discipulo suo fidelissimo retulit v̄da in themate posita: in qb⁹ de Paulo gloriosissimo tria mysteria ꝓponimus cōtāplāda.

Primum dicitur persecutionis.
Secundum conuersionis.
Tertium visionis.

¶ Qualiter Paulus feruebat in persecutionem discipulorum. Capitulū.i.

Primū mysteriū ꝯtēplandū d̄ Paulo dicit̄ ꝑsecutionis. ip̄e nanqz validissime ecclesiā expugnare tēptauit. Unū Lucas Actuū.ix.ca. dicit. Saul⁹ aūt adhuc spirās i. ex vehemēti spū ignē ꝑsecutiōis accēdēs i se ⁊ i alios: ꝯ ecclesiam minaꝝ in verbis iniuriosis: ⁊ cedis.i. in v̄berib⁹ ⁊ flagellis i discipulos dñi accessit ad p̄ncipē sacerdotū ⁊ petijt ab eo epl̄as i damascū ad sinagogas vt si quos inuenisset huius vie viros ac mulieres vinctos illos perduceret i hierm̄. Sed pro huius partis pleniore intelligentia circa septē dubitare contingit.

Primo circa nominis mutationem.

Secundo circa superbie occasionem.
Tertio circa temporis dilationem.
Quarto circa mīe consecutionem.
Quinto circa liberi arbitrij dispositionem
Sexto circa discipulorꝫ distinctionem.
Septimo circa potestatis acceptionem.
¶ Primo dubitat circa noīs mutatōez. q̄re. s. nomē Pauli mutatū ē cū pri⁹ Saulus vocaret. Nā mutatio noīs ē ꝓhibita. C. d̄ mutatis. no. l. i. Sz ad h̄ rn̄det Jo. an. i glo. i ꝓlogo sexti libri decretaliū. ꝙ lex illa loqt̄ de mutatiōe fraudulēta. Tn̄ iterdū lz mutare nomē vt ꝑ mutatōez noīs on̄dat fcā mutatio hoīs. Sic̄ iacob vocat⁹ fuit Jsrl ex eo ꝙ vidit dn̄m. vt pz Genesis. xxxij. ca. Et Simō vocat⁹ ē Petr⁹ ex ꝯfessiōe diuinitatis i xp̄o vt scribit Matth. xvj. ca. Et i romanis pōtificib⁹ mutari solet nomē. Naz Martin⁹ qnt⁹ antea vocat⁹ ē oddo d̄ colūna. Eugeni⁹. iiij. Gabriel. Nichola⁹ qnt⁹ Thomas. Calixt⁹. iiij. Alfōs⁹. Pi⁹ secūd⁹ Eneas. Paul⁹. ij. Petr⁹. Et Sixt⁹. iiij. dicebat ꝯrācisc⁹. Rō v̄o talis mutatiōis ē qz nomē dz ꝯuenire rei. sic̄ pz. xxj. di. ca. cleros ⁊ de p̄bē. ⁊ digni. ca. cū scd̄z. Et. xvj. q. i. ca si cupis. Et istituta d̄ dona. §. Est. Tn̄ d̄ noīe Pauli tres opiniōes iueniunt. Pria ē Origenis q dic̄: ꝙ sp̄ fuit binomi⁹ ⁊ vocat⁹ sit sp̄ Saul⁹ ⁊ Paulus. Scd̄a est Rabbani q ait ꝙ an̄ ꝯuersionē dictus est Saul⁹ a saule sup̄bo. post ꝯuersionē vero dictus est Paulus quasi paruulus a virtute humilitatis. Un̄ nomē suuz interpretādo p̄me ad Corinth. xv. ca. ait Ego suz minim⁹ apl̄orꝫ. Tertia ē opinio Hieronymi ⁊ Bede q asserunt ꝙ vocat⁹ sit Paul⁹ a p̄mo spolio qd̄ ꝯtulit ecclie. s. sergio paulo ꝓ ꝯsule quē ad fidē ꝯuertit sic̄ pz Actuū. xiij. ca. Scd̄o dubitat circa sup̄bie occasionē: quare vz Paulus erat ita sup̄bus vt sponte ingereret se ad ꝑsequēdū xp̄m: nā nō vocat⁹ accessit ad principez sacerdotū. Et ad hoc dicer̄ possum⁹ ꝙ tria erant in illo qb⁹ disponebat ad extollēdū.
Primum nobilitas generis.
Secundum claritas scientie.
Tertium etas florens.
¶ Primū qd̄ erat in Paulo fuit nobilitas generis. Jnqt. n. Aug⁹ i sermōe. Erat autē Paul⁹ de tribu beniamin. sicut ipse testat Et ad romanos. xj. ca. ipse ait. Ego israhelita suz ex semine abrae d̄ tribu beniamin. Ex quo dic̄ glo. i ca. venerabilis. d̄ p̄ben. ⁊ digni ꝙ fuit nobilis Trib⁹ v̄o beniamin satis i scriptura magnificat: tū qa illi i diuisione terre ꝓmissiōis hierl̄m fuit distributa sicut pz Josue. xviij. ca. tuz qa habuit bellatores strenuos sicut notat Judicū. xx. ca. tum etiā qz ex illa tribu ꝯz Hiero. fuerūt ꝓ maiori parte inocētes iterfecti. Uerūtn̄ pleriqz mirari solēt ex his q̄ audiūt dū de se paul⁹ loquit. Actuū nanqz ca. xx. dixit. Ego suz v̄ iude⁹ tharso cilitie nat⁹. Et ꝯe ad Corinth. xj. ca. hebrei st̄ ⁊ ego. Et Actuū. xxiij. ca Pharise⁹ inqt suz ⁊ fili⁹ phariseorꝫ. Tn̄ cuz cēturio iussisset eū v̄berari dixit se ciuē romanū: vt habet Actuū. ca. xxij. Et idez corā tribuno ꝯfirmauit. Ad qd̄ rn̄det Nicho. d̄ lira sup. xxij. ca. Actuū: ⁊ sup. iiij. ca. ꝯe ad Thimotheū. ꝙ p̄ pauli rōanis obtinuerat romanā ciuitatē; Jō cū tribun⁹ dixissz. Ego mlta sūma pecunie ciuilitatē hāc adept⁹ sū Paul⁹ rn̄dit. Ego aūt ⁊ natus suz. Jccirco Nic. d̄ lira exponēs illa v̄ba Pauli ad Thimotheū. Penulā quā reliqui troade apud carpū veniens affer tecuz ⁊ libros ait. Dū eēt Paul⁹ i carcere Nerōis scribebat Thimotheo vt ferret sibi penulā. Erat aūt penula vestis ꝯsularis que a Romanis data fuit p̄ri Pauli in signū amicitie cū ip̄o ⁊ ꝙ eēt fact⁹ ciuis romanus quaz reseruauerat Paul⁹ ob memoriā p̄ris: ⁊ in signū ꝙ esset romanus ciuis: si necessitas icūberet h̄ ostēdendi. Erat g̊ Paulus natione israelita. dignitate roman⁹ ciuis: ⁊ religiōe phariseus ob ista diuīa magnanim⁹ erat ⁊ audax. Uerū vt inqt Seneca in li. de q̄ttuor virtutib⁹. Magnanimitas si se sup̄ modū extollit facit vix minacē: iflatū: inqetū ⁊ turbiduz ⁊ in q̄scūqz excellētias dictorꝫ factorūqz neglecta honestate festinū. Scd̄z ꝙ erat i paulo fuit claritas sciētie. Dic̄ nāqz d̄ illo Hieronym⁹ Cur Paul⁹ apl̄us vas electionis nēpe qz vas legis ⁊ scripturarꝫ sctārꝫ armariū ē. Et Actuū. xxj. ca. dixit se eruditu ad pedes Gamaliclis. Et ꝯe ad Corithios. xj ca. ait. nā ⁊ si iperit⁹ sermōe: nō tn̄ scientia.

Ut aūt ipse inqt. Sciētia īflat. Tertiuz qđ erat i Paulo erat florēs etas. Erat quidez adolescēs. Uñ Actuū. vij. ca. dr̄. Testes deposuerūt vestimēta secꝰ pedes adolescētis q vocabat̄ Saulꝰ. Et si qs obstaret ꝙ potuerit ille fuisse alter q sic noiaret̄: facile ꝯuinci pōt qm̄ Actuū. xxij. ca. Paulꝰ cū hūilitate ⁊ pnia loquēs ad dñm ait. Cū fūderet̄ sanguis stephani testis tui ego astabā ⁊ ꝯsētiebā ⁊ custodiebā vestimēta īterficiētiū illū. Cū ergo eēt in etate florenti mouebatur ardēter ad ꝑsecutiōez discipuloꝝ. Nā vt inqt Aristo. in. ij. rethorice. Juuenes sr̄ ꝯcupiscitiui talia facere q̄cūqz ꝯcupiscunt. Ideo valde amant valde desiderant: ⁊ silia. Et vt vulgariter dr̄ in iuuenibꝰ ē recens ⁊ buliens sanguis. Tertio dubitat̄ de paulo circa tēporis dilationem: cur. s. tādiu distulit xp̄s vocare illū ⁊ ñ cū alijs apl̄is. Ad qđ respondere possumꝰ ꝙ sic factū est ꝓpter tria.

Primo propter xp̄i potentiam.
Secundo propter xp̄i sapientiam.
Tertio propter xp̄i clementiam.

Primo ꝑꝑ xp̄i potentiā vt sic oñderetur ꝙ post mortē xp̄s qui surrexit a mortuis potuit inimicos etiaz benigne superare. Scđo ꝑꝑ sapiētiā: vt sic inotesceret multiformis sapiētia dei: qui varios hēt vocandi ⁊ saluandi modos. Tertio ꝓpter clementiam qua voluit vt oīs fraudis suspitio tolleret̄ ꝯuertendis gentibus: dū talis mag. ster est electꝰ qui nō solū nō fuisset đ socijs xp̄i hic viuētis: īmo fussz acerbissimꝰ ꝑsecutor oīz q inuocabāt nomen eiꝰ. Et nullo cōmodo vel īcōmodo tpali timore vl̄ fauore hūano fuit ad fidē ꝯuersus ⁊ illiꝰ nomīs qđ antea extinguere nitebat̄ defensor fuit validissimꝰ. ¶ Quarto dubitat̄ de paulo circa mīe ꝯsecutionē: quare ꝯsecutꝰ ē mīam dei adeo vt in actu furibunde ꝑsecutiōis xp̄m viderit ⁊ audierit vocātē. Et lz Augꝰ dicat. Si queris quare hūc trahat: illū nō trahat: noli diiudicare si nō vis errare: nihilominus rectissime pietas diuina egit cū paulo duz illū ad se taz mirabiliter traxit ꝑꝑ tria.

Primo propter zelum.
Secundo propter meritum.
Tertio proptem exemplum.

Primo ꝑꝑ zeluz quo mouebat̄ paulꝰ ignorās i tali ꝑsecutiōe q̄z grauiter offendebat: putabat nāqz sacrificiū se offerre deo si xp̄i nomē deleret. Hoc ip̄e confirmat p̄me ad Thi. p̄mo ca. vbi ait. Gratias ago ei q me ꝯfortauit in xp̄o iesu dño nr̄o: qz fidelez me existimauit: ponēs i misterio q priꝰ fui blasfemꝰ ⁊ ꝑsecutor. Sed mīam ꝯsecutꝰ suz qa ignorās feci i icredulitate. Et ad Galathas p̄mo ca. inqt. Audistis. n. ꝯuersationē meā i iudaismo qm̄ supra modū ꝑseq̄bar eccl̄iā dei ⁊ expugnabā illā: ⁊ ꝓficiebā i iudaismo supra mltos coetaneos meos i gener̄ meo abundātiꝰ emulator existēs paternaꝝ mearuz traditionū. Ut inqt Nicholaꝰ de lira su ꝑ hoc passu. Apud iudeos erant aliq̄ tradita patribꝰ a moyse. s. que scripta sr̄ in lege. Et aliq̄ erant tradita a patribꝰ alijs minoribꝰ q̄ vocabant̄ traditiones senioꝝ. vt pz Matth. v. ca. ⁊ ambaꝝ traditionum erat aplus zelatissimꝰ añ suā ꝯuersionez. Scđo misericorditer actū fuit cū paulo ꝑꝑ merituz nā sz Augusti. in sermone. dū Stephanꝰ lapidaret̄ in orōne quā fecit ꝓ his q ad eiꝰ necez insistebant singulariter orauit ꝓ paulo quē ꝯspiciebat ꝯ se plus ceteris corde ⁊ aīo deseuire: nō. n. poterat manu illū lapidibꝰ duris ferire. qa nō spectabat nisi testibꝰ aliquē lapidare: tñ paulꝰ illoꝝ retinēs vestimēta aīabat eos vt virilit̄ extiguerēt īnocētē. Tertio remissionē ⁊ gr̄az inuenit paulꝰ ꝑꝑ exempluz: vt sic in ip̄o tanq̄z in speculo clare peccatores ītuerent̄ magnitudinez mīe dei. De hoc p̄me ad Thi. p̄mo ca. ita scripsit. Fidelis sermo ⁊ oī acceptione dignus qz iesus xp̄s venit in hūc mūdū saluos facere peccatores quoꝝ p̄mꝰ ego suz. Sz ideo misericordiā ꝯsecutꝰ suz vt in me p̄mo ostēderet xp̄s iesus oēm paciētiā ad īformationē eoꝝ q credituri sr̄ illi in vitaz eternam. ¶ Quīto dubitat̄ circa liberi arbitrij dispositiōez: an vz fuit liberꝝ arbitriū eiꝰ violētatū. Ad qđ ītelligēdū notāda est illa sentētia dñi Bona. in. ij. di. xxv. đ q̄ plene dixi i quadragesimali de pnia sermone p̄mo. ꝙ aliud ē voluntatē induci: aliud volūtatem mutari: aliđ volūtatē cogi. Tūc. n. īduci dr̄ qñ aliqua persuasio ei fit qua disponitur vt

ad aliqđ appetibile icliek: q̄ ſi valde itēſa ē nomē coactiōis ſortit: q̄uis nō ſit vera coactio. Tūc aūt volūtas mutaſ qñ ipa nolente vim potēti vtute affectio ei imittit i ōrium ⁊ de nolēte fit volēs: ita q̄ vna affectio expellit ⁊ ōria iducit. Sic cū de⁹ amatoꝛez tpaliū facit tpaliū ꝓtēptoꝛē. Tūc aūt voluntas dī cogi qñ itelligit ipſaz iuitā aliqd velle ⁊ repugnāte actu volūtatis deliberatiuo aliena vtute mouēte ⁊ repugnātia manēte ad aliqd inclinari nolēdo. Volūtas igit cogi nō pōt ab aliquo: ſz iduci ab agente creato: ⁊ mutari valet ab agente icreato. Quare ⁊ libeꝛ arbitriū ℙauli ñ fuit coactū: ſed bene imutatū: ⁊ de nolēte factū ē volens.

¶ Sexto dubitaſ circa diſcipuloꝛ diſticti onē. ℳā dī q̄ ℙaul⁹ ꝑſeq̄baſ diſcipulos. Ex hoc querūt aliq: q̄ erāt iſti diſcipuli. Et dicit ℳichola⁹ de lira q̄ erāt oēs credētes in xp̄m. ℳā diſcipuli aliq̄ dicunt duodeciz apli: ſic ibi ℳatthei. xix. ca. Aſſumpſit ieſus duodeci diſcipulos ſuos ⁊c. Aliq̄ ſe ptuagītaduo. ſicut Luce vltio. Duo ex diſcipulis ibāt ipſa die ⁊c. Aliq̄ oēs fideles: nā vt Euſebi⁹ tradit in hiſtoria eccleſiaſtica. ⁊ habeſ iſup Actuū. xj. ca. Anteq̄z eccl̄ia cōgregareſ Antiochie: oēs credētes diſcipli nabanſ. Et vbi credētiū numer⁹ ibi multiplicat⁹ fuit: xp̄iani noiari ceperūt. ¶ Septīo dubitaſ circa ptātis acceptionē. Nūo cū iudei nullā haberēt ptātē ℙaul⁹ potuit a p̄ncipe ſacerdotū illā ipetrare. Ad qđ reſpōdet ℳichola⁹ de lira. q̄ iudei habebāt ptātē ſubdelegatā a romanis p̄ criminib⁹ i legē eoꝝ p̄miſſis. ℳā Stephanū more iudiciario lapidaſſe dicunt: q̄ teſtes depoſitis veſtib⁹ lapidabāt eū. Et i hoc ſeruabāt ordinē iudicij i lege ſtatutū q̄. ſ. teſtes cēnt p̄mi lapidatoꝛes. Dū itaq̄z ℙaul⁹ videbat q̄ fiebāt per aplos timēs antiquā legē in q̄ nutrit⁹ erat euacuari: iraſuccēſus litteras ipetrauit: aduocauitq̄z famulos ⁊ ſocios negocij ſui. Eam⁹ ingt frēs eam⁹ cōcito greſſu i damaſcū: inueniemus ibi illos deſtructores noſtraꝝ traditionū: ligabim⁹ eos affligemuſq̄z vberib⁹ ⁊ ieiunijs atq̄z i hierlm p ducem⁹. O ℙaule qd cogitas: O ℙaule qd loqueris: O ℙaule cur tāto indiſcreto feruoꝛe moueris: Tu capē ꝓpōis ⁊ eris capt⁹. Tu ō diſcipulos paras manū. Et deus manu ſua te trahet ad gremiū diſcipuloꝛ. Et nomē xp̄i ꝓfundere ſatagis: ⁊ neſcis ad hūc q̄ i breui p̄ noīe illo paratiſſim⁹ eris ligari ⁊ mori: non eſt conſiliū contra dñm.

¶ De q̄uerſiōe ℙauli ⁊ ſeptē mirabilib⁹ q̄ concurrerunt in illa. Capitulū. ij.

SEcunduz myſteriuz ꝓtemplandum ō ℙaulo dicitur q̄uerſionis. fuit quippe q̄uerſio eius miranda ⁊ ſingularis mari me p̄opter ſeptem que ibi cōcurrerunt.

Primum fuit illuſtratio.
Secundum p̄oſtratio.
Tertium allocutio.
Quartum excecatio.
Quintum viſitatio.
Sextum illuminatio.
Septimum confortatio.

¶ Primū qđ occurrit i q̄uerſiōe ℙauli dī illuſtratio. Dicit. n. Actuū. ix. ca. Luz iter faceret ꝓtigit vt appꝛopinquaret damaſco ℳemigi⁹ingt. Damaſcus ē ciuitas metropolis ſirie quā edificauit Damaſc⁹ ℳelieZer ſeru⁹ Abrae. Sequit textus. Et ſubito circūfulſit eū lux de celo. De iſta luce poſſ qs aſſereſ q̄ fuerit irrūpētis auroꝛe vl ſolis oziēti: ⁊ huiuſmōi. Sz p̄fecto ipe l⁹ ℙaul⁹: cui⁹ fuit ꝓditōis ⁊ quo tpe uiſa ſit aptiſſime declarauit. Actuuz. xxvj. ca. Loquēs nāq̄z cū Agrippa dixit: duz ireZ Damaſcū cū poteſtate ⁊ p̄miſſo p̄ncipū ⁊ ſacerdotū die media in via vidi o rex ſupra ſplendoreZ ſolis circūfulſiſſe me lumē ⁊ eos q̄ mecum erāt. Actuū vo ca. xxij. dixit q̄ lux illa fuit copioſa. ¶ Scōz qđ occurrit in q̄uerſione ℙauli dī p̄ſtratio. Cecidit. n. i terrā vt p̄z Actuū. ix. ca. Et ca. xxvj. ℙul⁹ retulit. Oēſq̄z nos cū cecidiſſem⁹ i terrā quare vī q̄ ⁊ ſocij eiꝰ fuerūt p̄ſtrati vſus faciē ſcōz gloſaz. ¶ Tertiū qđ in tali q̄uerſione occurrit dī allocutio nā audiuit vocē loquētē idioma hebꝛeum vt ſcribit Actuū. xxvj. ca. ⁊ dicentē Saule Saule cur me pſequeris. Hec vox fuit p̄mo repꝛehenſiua eo q̄ Saul⁹ pſequebat xp̄z i mēbris ſuis. Scōo fuit iſtructiua. Quereti n. qs es dñe: rñdit xp̄s. Ego ſuz ieſus nazaren⁹ quē tu pſequeris. Ubi nota q̄ qꝛ ex lu-

ce sūma ⁊ ex alto situ celi ilq; ⁊ i quo sibi apparebat ⁊ exide saulū ⁊ eiꝰ soeios terribilit pſternēte: apte se igerebat ei maiestatiuū ⁊ oipotētē. Ideo suā humilē originē scōz q̄z fuit nazarenꝰ. i. in nazareth cōceptꝰ ⁊ nutritꝰ ei in sua reuelatiōe specialiter exprimit: vt oñdat q̄ ille idē q̄ fuit ter iudeos humilis ē ad celos i tāta gloria tanq̄z dei filiꝰ exaltatꝰ. Propterea xp̄s subdidit: dux est tibi ō stimulū calcitrare. i. potētiori te incōpabilit resistere. Tertio vox illa ⁊ allocutio fuit p̄ceptiua. Tremēs q̄ppe Paulꝰ ac stupens de cognita xp̄i ptāte ac maiestate: totꝰ cōpūctꝰ dixit. Dñe qd me vis facere: q̄si dicat ex nūc paratꝰ suz tibi in oībꝰ obedire. Qui christꝰ. Surge ⁊ igredere ciuitatez ⁊ dicet tibi qd te oporteat facere. Socij aūt stabāt stupefacti: audiētes qdē vocē neminē aūt videtes. ¶ Hic aliq̄t tisp imorādū ē: qm̄ Actum. xxij. ca. Paulꝰ dixit. Et q mecū erāt lumen qdē viderūt: vocē tm̄ nō audierūt eiꝰ q loquebat mecū: vt q̄ hic sit aliqua ꝓtradictio quia ꝓiꝰ dī q̄ audierūt vocē: postea Paulꝰ affirmabat ꝓtrariū asserēs q̄ vocez ñ audierūt. Ad hoc ita logt Beda sup actꝰ aplox: q̄ cōfusiz vocis sonū: nō aūt articulatā eiꝰ distinctionē audierūt. Et cōsimilit viderūt lucē a xp̄o irradiātē: ñ aūt sui corpis formā ⁊ faciē: Paulꝰ vo ⁊ vidit xp̄m ⁊ distincta vba eiꝰ audiuit. ¶ Quartū q̄ occurrit i illa ꝓuersione dī corporis excecatio Surrexit aūt Saulꝰ de terra apertisq̄z oculis nihil videbat. Ad manꝰ itaq̄z socij trahētes illū introduxerūt Damascū. Et erat ibi tribꝰ diebꝰ nō videns ⁊ nō māducauit neq̄z bibit In hoc triduo ait Beda Paulū oīoni vacasse: fuisseq̄z raptū vsq̄z ad tertiū celū. Idē refert Nicholaꝰ ō lira sup scda epla ad Corintios ca. xj. Sūt aūt Bede venerabilis vba huiusmodi: apparet q̄ p triduū quo creatꝰ lucis grāz expectabat nō ocijs torpebat: sz diuina potiꝰ illustratiōe sublimatꝰ archana celestia rimabatur. Estq̄z nisi fallor credibile: q̄ eo tpe mysteriū euāgelice disp̄ēsatōis edoctꝰ fuerit de quo ipe glīat ad Galathas dicēs. Neq̄z n. ego ab hoie accepi illō neq̄z didici: sz p reuelatiōem iesu xp̄i: hec ille. ¶ Quitū q̄ occurit i ꝓuersione Pauli fuit eiꝰ visitatio. Nā istruxit xp̄s ananiā vt Paulū visitaret: scribit. n. Actuū. ix. ca. sic. Erat āt q̄dā discipulꝰ Damasci noīe Ananias hic vt hētur Actuū. xxij. ca. erat ō iudeis ad xp̄z ꝓuersus sciētia ⁊ vita famosus. Et dixit ad illū i visu dñs. Anania. At ille ait. Ecce ego dñe. Et dīs ad eū. Surge vade i vicū q̄ vocat rectꝰ: ⁊ q̄re i domo iude Saulū noīe tharsēsez. Ecce. n. orat ⁊ vidit. i. sibi reuelatū ē: vix ananiā noīe: nā reuelatio fuit facta Paulo ñ solū de psona sz de ꝓprio noīe: itroeūtē ⁊ iponētē sibi manū vt visū recipiat. Timēs Ananias rūdit: dñe audiui a multis de viro hoc q̄ta mala sctis tuis fecerit i hierlm ⁊ q̄re huc se ꝓtulit Cui ds. vade Anania q̄m̄ vas electiōis ē mihi: vt portet nomē meū coā gētibꝰ ⁊ regibꝰ. Ego āt oñdā illi q̄ta oporteat eū pati p noie meo. Et abijt Anāias ⁊ itrouit i domū ⁊ iponēs ei manuz dixit. Saule frē dīs iesus ad te me misit q̄ apparuit tibi i via q̄ veniebas vt videas ⁊ iplearis spū sancto. ¶ Sextuz q̄ō ꝓcurrit i ꝓuersiōe Pauli fuit illuminatio. Cōfesti nāq̄z ceciderūt tāq̄z sq̄me ob oculis eiꝰ ⁊ visuz recepit: ⁊ surgēs baptizatꝰ ē. ¶ Septimū q̄ō ꝓcurrit i illa ꝓuersiōe fuit ꝓfortatio. Cū accepisset cibuz ꝓfortatꝰ ē duplici ꝓfortatiōe. s. corpis ⁊ spiritus Ad p̄z q̄ ꝓtinuo igressus i sinagogas p̄dicabat iesuz ⁊ iudeos virilit ⁊ fundebat. Hec oīa facta st eodē āno quo xp̄s passꝰ ē ⁊ Stephanꝰ lapidatꝰ: nā xp̄s octauo kalēdas ap̄lis passus ē. Stephanꝰ eodē āno tertio die augusti lapidatꝰ est. Paulꝰ vo octauo kalēdas februarij ꝓuersus est. Et vt refert Nicholaꝰ de lira: nō statī post baptismū suum iuit de Damasco in hierlm: sicut ipse dicit ad Galathas. i. ca. Sz priꝰ abijt in arabiā qua lustrata p̄dicādo reuersus ē Damascuz. Et in ista reuersione voluerūt eū iudei capere: ⁊ per murz euasit submissus in sporta: deinde iaz tribus annis a sua conuersione decursis ascēdit in hierlm videre Petr̄z ⁊ mansit apud cū diebus tribꝰ. Ubi st ō Paule dure cōminationes tue: Ubi cōtumeliosa vba quib̄ discipulos afficiebas: Ubi cathene quas deferebas vt vinctos illos in hierlm perduceres: Quotꝰ es in

altez viz. Hec vtiqz ē mutatio dextre excelsi. Fact⁹ es euāgelica tuba: xpi pco ⁊ indi ctissim⁹ miles religiōis xpiane. Nō times labozes: nō hozres picula: nō vitas plagas nō fugis mozte. Tu p xpo vt pe ad Corinth. ca. xj. pz fuisti in labozib⁹ plurimis. Tu in carceribꝰ abundātiꝰ. Tu i plagis supza modū. O ḡta ꝓstantia: ḡtaue fuit eiꝰ aie fortitudo. Vi iudeis gnges q̄dragenas vna minꝰ accepit. Refert Nicholaꝰ de lira sup ꝟ passu. q⁹ Deuteronō. xxv. ca. cōmittit iudicib⁹ vt p minozib⁹ culpis p gb⁹ mozs nō ē inferēda iponāt plagas ⁊ vbera: ita tū q ḡdragenariū numez ictū nō excedāt. Sapiētes vero iudeoz ad p̄tēdēdū pietatē oz dinauerūt: q⁹ ō illo numero aliqd minuere tur pl⁹ vl⁹ min⁹ put rōnabilit videret rōne delicti vel ꝓditionis vberandi: ⁊ sic de alijs circūstātijs. Quia vo paulus erat eis odiosus subtraxerūt de dicto numero qnq es vnū ictū p vice q̄libet. Ter vgis cesus fuit. sic pz Actuū. xvj. ca. Semel lapidat⁹ fuit i ciuitate lichaonia: vt ponit Actuum. xiiij. ca. Ter naufragiū fecit. Et ne singula repetem⁹ p xpo in vbe maria capitis trūcatione gloziosum martyriū consūmauit.

¶ De raptu pauli i quo vidit eēntiā dei: ⁊ de conditionibus illius raptus. Cap. iij.

Certiū mysteriū ꝓtemplandū de paulo dz visionis. Volut qdez benignꝰ deꝰ ex pulegio speciali ꝓcedere paulo vt in suo raptu diuinā eēntiā videret: de quo ipe ita scribit pe ad Corinth. ca. xij. Scio hoiez in xpo ante ānos. xiiij. siue in corpoze siue ex corpꝰ nescio deꝰ scit raptū huiusmodi vsqz ad tertiū celū. Et scio huiusmōi hoiez siue in corpoze siue ex corpꝰ nescio deꝰ scit: qm raptꝰ ē in paradisuz ⁊ audiuit archana dei q̄ nō lz homini loqui, ꝓ quoz verboz declaratiōe notāde sūt septē theologice veritates. ꝓma veritas scōm Nicholaū de lira sup isto passu. Nō raptꝰ ppie iportat quādā violentiā alicuiꝰ rei ꝫ motū naturalem sibi: qđ pōt eē dupliciter. Uno mō quātū ad terminū motꝰ vt si lapis moueat sursuz Alio mō quātū ad modū motꝰ vt si lapis p impulsuz violentū ferat deorsum velotiꝰ ḡ natꝰ ē moueri. Sic aia hois dicit rapi i id qđ ē ꝓter nām. Uno modo quātū ad terminuz raptꝰ puta qñ rapit ad penas. Alio mō ḡtū ad modū hoi ꝓnālē. Et sic lz aia nata sit moueri i deū: tñ modꝰ ꝓnālis ꝟ statū vite pñtis ē q⁹ in cognitionē diuinam ascēdat p cognitionē sensibiliū ⁊ sic vtēs sensib⁹: iō qñ ducit in cognitionē diuinoz a sensib⁹ abstractā dr rapi: inquantū hoc fit ꝓter modū sibi ꝓnālē. Post resurrectionē vo qñ erit in corpe glozioso op⁹ itellectiue nullo mō impediēte raptꝰ nō habebit ibi locum

¶ Scōa vitas q⁹ Paulꝰ in raptu vidit eēntiā diuinā: sicut determinat Augꝰ. ad pauli nū ꝟ vidēdo deū: ⁊ i. xij. sup Genesim ad lr̄az qđ ⁊ vba apli designāt: dicit. n. se audiuisse ieffabilia vba q̄ ñ lz hoi log: huiusmōi aūt vident ea q̄ ptinent ad visionē btōz q̄ excedit statū vie: ꝟ illd Isaie. lxiiij. Oculꝰ nō vidit deꝰ absqz te q̄ ꝓparasti diligentibꝰ te. Quare spernēdi sunt illi qui direrunt Paulū nō vidisse ipaz dei eēntiā: ꝟ ḡdam refulgentiā claritatis ipi⁹. ¶ Tertia vitas ꝟ Tho. ꝫa ꝫe. q. cētesima. lxxv. q⁹ diuia eēntia videri ab itellectu creato ñ pōt nisi p lumez glie: qđ tñ dupliciť pticipari pōt. Uno mō p modū forme imanētis ⁊ sic btōs facit sanctos i pria. Alio mō p modū cuiusdam passiōis trāseuntis: ⁊ hoc mō lumen fuit in Paulo qñ fuit raptꝰ. Et iō ex tali visiōe nō fuit simplicit beatꝰ vt fieret redūdantia ad corpꝰ: ꝟ solū ꝟ qd. Et sic nō fuit beatꝰ habitualit ꝟ soluz habuit actū btōz. ¶ Quarta veritas q⁹ noie tertij celi pōt itelligi aliqd corporeū: ⁊ sic tertiū celū ē empirreū qđ dr tertiū respectu celi aerei ⁊ celi siderei: vel respectu celi siderei: ⁊ respectu celi aquei siue cristallini. Et dr raptꝰ ad tertiū celuz: nō qz raptꝰ sit ad videndū similitudinē alicuiꝰ rei corpee ꝟ pp b q⁹ locꝰ ille ē ꝓtēplatōis btōrū. Ibi ḡ dicē se raptū qz deꝰ oīdit ei vitā i q̄ videndꝰ ē i eternū. Et qz visio dei nō pōt eē sine delectatiōe: ppterea nō solū se dicē raptū ad tertiū celū rōne ꝓtēplationis ꝟ etiā paradisuz recte delectationis ꝓsequentis.

¶ Quīta vitas q⁹ Paulꝰ i raptu fuit ꝫa sensib⁹ alienatꝰ. Nā vt ingt Augꝰ. xij. sup Genesiz ad lr̄az. Nisi ab hac vita glqz quodāmō moziat siue oino exieť ō corpe siue quer

sus ⁊ alienat⁹ a sensib⁹ in illaz nõ subuehit̃ visionẽ. Rõ ẽ ꝫ Tho. qꝛ oꝫ cuꝫ intellectus hois eleuat̃ ad altissimam dei eẽntie visionẽ: vt tota mẽtis intẽtio illuc aduocet̃ ita. s. ꝙ nihil itelligat aliõ ex fantasmatib⁹: sed totaliter ferat̃ in deuꝫ. Non.n. ꝑ aliqd̃ fantasma põt dei essentia videri quinimo nec per aliq̃ speciẽ itelligibilẽ creatã: qꝛ eẽntia dei i ĩfinitũ excedit nõ solũ oĩa corpa quorũ st̃ fantasmata: sꝫ ẽt oẽm itelligibilẽ creaturã Ideo i possibile ẽ ꝙ hõ i statu vie videat deuꝫ ꝑ eẽntiã sine abstractõe a sensib⁹. Notãdũ tñ ꝙ aĩa xp̃i i statu vie videbat diuinaꝫ eẽntiã absqꝫ abstractõe a sensib⁹. nã intellect⁹ illi⁹ aĩe erat glorificat⁹ per habituale lumẽ glĩe quo diuinaꝫ eẽntiaꝫ videbat mlto ampli⁹ q̃ aliqs angel⁹ vel hõ. Erat ãt viator ⁊ dispẽsatiue patiebat̃ nõ ꝑꝑ aliquẽ defectũ ex parte itellect⁹. Ideo ñ ẽ similis rõ de eo ⁊ alijs viatorib⁹. ¶ Sexta vitas ꝙ paul⁹ postq̃ cessauit videre deũ ꝑ eẽntiaꝫ memoꝛ fuit illoꝝ q̃ i illa visiõe cognouerat ꝑ aliq̃s species itelligibiles habitualit̃ ex h̃ in ei⁹ itellectu relictas: sic ẽt habeũte sensibili remanẽt aliq̃ ĩpressiões i aĩa q̃s postea ꝯuertẽs ad fantasmata memorat̃. Uñ nec totã illã cognitõeꝫ aut cogitare poterat aut v̄bis exprimere: hec Tho. ꝫa ꝫe. q. vbi sup̃ arti. iiij. i rñsiõe ad tertiuꝫ argu. ¶ Septia veritas ꝙ lꝫ aĩa pauli fuerit a fantasmatib⁹ ⁊ sensibiliũ ꝑceptiõe abstracta: nõ tñ fuit ita a corpe sepata vt ei nõ vniret̃ q̃si forma. lꝫ de hoc dubitari possit ꝑꝑ ĩpi⁹ apli verba q ait: siue in corpore siue ex̃ corp⁹ nescio de⁹ scit. Hoc ãt vt Hiero⁹ ait in ꝓlogo sup Danielez. qdam intelligere voluerũt ꝙ aplus ignorabat an corp⁹ ei⁹ fuerit raptũ simul cũ aĩa vel nõ. Sed Aug⁹. xij. super Genesim ad lr̃am dicit. ꝙ aplus sciuit se fuisse raptũ ꝫm aĩam ⁊ nõ ꝫ corp⁹: nesciuit tñ qualiter aĩa se haberet ad corp⁹. Uñ post longã inqsitionẽ: Aug⁹ concludit dicens. Restat fortasse vt hoc ipsuꝫ eũ ignorasse intelligam⁹. vtꝝ qñ in tertiũ celũ rapt⁹ est in corpe fuerit aĩa: qũo est aĩa in corpe cũ corp⁹ viuere dr̃: siue vigilantis: siue dormientis: siue in extasi a sensib⁹ corpis alienati: an oĩno de corpore exierit vt corpus mortuũ iaceret.

Sꝫ vt idẽ Aug⁹ postmodũ refert dubitante aplo qs vr̃m inde cert⁹ esse potuit. vñ q sup hoc loquit̃ magis cõiecturalit̃ q̃ ꝑ certitudinẽ loquit̃. Ex his apparet q̃ rep̃hẽsibiles ĩueniunt̃ hi q bonoꝝ tpaliũ falsa venẽosaqꝫ dulcedine decepti: alienã vitã felicitatẽqꝫ ꝓmissaꝫ: aut negãt aut acqrere nolũt. O q̃ magna multitudo dulcedinis tue d̃s O iocunda facies tua ⁊ decora nimis. O btĩ q habitãt i domo tua. Ostẽdisti te paulo doctori gẽtiũ: sic ⁊ moysi p̃mo doctori iudeoꝝ. Uoluisti vt ille a te elect⁹ nõ solũ audita sꝫ visa referret. Et vñ i ea tant⁹ feruor tanta ꝯstantia: tanta solicitudo: tãta diligẽtia: tãta deniqꝫ patiẽtia: nisi qꝛ te viderat ĩ via cui te exhibuisti ꝫm hũanitatẽ lꝫ ĩmẽsa luce rutilantẽ. Et tãdẽ ad tertiũ celũ rapto demõstrare dignat⁹ es diuinitatẽ tuã. clamat paulus. Cupio dissolui ⁊ eẽ cũ xp̃o. Et mihi viuere xp̃s ẽ ⁊ mori lucꝝ ad Philippẽ ca. i. Cur o paule nisi qꝛ illa ẽ v̄a vita illa qeta: illa trãqlla: illa pacifica: illa deliciosa: illa ꝑpetua: illa deniqꝫ oĩb⁹ bonis repleta q̃ seqt̃ post motez ꝓ xp̃o: ⁊ ad q̃ ꝑuenire nõ pñt nisi q moriunt̃ cũ xp̃o. Hanc paulus p̃dicauit: hãc desiderauit: hanc tãdẽ gloriose adept⁹ ẽ. Ad q̃ nos ꝑducat iesus filius dei q viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo trigesimustertius de p̃matu sãcti petri ap̃li ⁊ de illius eximijs v̄tutibus atq; de ipsius petri ⁊ pauli martyrio.

Tu es petrus Uerba sũt redẽptoris nr̃i origĩalit̃ Mat. xvj. ca. ⁊ i euãgelio pñtis solẽnitatis. Rutilãtia fidei xp̃iane miracla satis i vrbe maxĩa claruerũt Int̃ q̃ illõ vnũ ꝑadmirãdũ fuit ꝯuersio vꝫ gẽtiũ Romãorũqꝫ ciuiũ facta ꝑ aplorũ petri ⁊ pauli p̃dicationẽ. Erãt ibi tot sup̃stitiones noxie: tot ad ydola vana ⁊ ad demões sacrificia: tot extructa artificio mirabili tẽpla falsoꝝ deorũ ⁊ alia huiusmodi. q̃ oĩa petro ⁊ paulo p̃dicãt bus defecerũt Ibi nũc colit̃ crucifixus d̃s ⁊ hõ verus q sedet ad dexterã patris. Ibi sacra tẽpla dei veri ⁊ virginis matris: aplꝝ: martyriũ virginuꝫ ⁊ confessoꝝ a cunctis fidelibus frequẽtantur. Ibi sedes petri a cunctis fidelibus

regib⁹ ⁊ principib⁹ deuotione precipua honorat. Ob qđ leo papa in sermone festiuitatis hodierne ita elegãter romã alloquit. Omniuz quidem sanctarum solennitatuz charissimi tot⁹ mund⁹ est particeps: ⁊ vni⁹ fidei pietas exigit vt qcquid pro salute vniuersoꝝ gestuz esse recolitur: cõmunib⁹ vbi q̃z gaudijs celebretur. Ueruntñ hodierna festiuitas preter illã reuerentiaz quaz toto terrarum orbe promeruit speciali ⁊ ppria nostre vrbis exultatione veneranda est vt vbi precipuoꝝ apostoloꝝ glorificat⁹ ẽ exit⁹ ibi in die martyrij eoꝝ sit leticie principatus. Jsti sunt. n. viri p quos tibi euangeliuz xpi roma resplẽduit: ⁊ q̃ pri⁹ eras magistra erroris: facta es discipula veritatis. Jsti sũ sancti patres tui veriq̃ pastores: qui te regnis celestib⁹ inserendã multo meli⁹ multoq̃ felici⁹ pdiderunt q̃z illi quoꝝ studio pma meniũ tuoꝝ fundamẽta locata sũt: e quibus is tibi nomen dedit qui te fraterna cede fedauit. Jsti sũ qui te ad hanc gloriã pduxerunt vt sis ciuitas sacerdotalis ⁊ sãcta: ⁊ p sctãm bti petri sedẽ caput toti⁹ orbis effecta lati⁹ presidens religiõe diuina q̃z domi natiõe terrena. Quãuis. n. ius imperij tui terra mariq̃ distenderis: min⁹ tñ est qđ tibi bellicus labor subdidit q̃z qđ pax xpiana subiecit: hec Leo. Ut ãt tãtoꝝ bñficioꝝ veritatẽ plenius agnoscam⁹ de ipso ap̃loꝝ p̃n cipe petro principalit⁹ ⁊ demũ de ipo ⁊ paulo in hoc sermone vba faciem⁹. Dicere qđ dẽ possum⁹ cũ xpo vba ppposita. Tu es petr⁹. i. inter ap̃los confessor fidei singularissimus qui ⁊ vbi ⁊ toti mũdo lumen euãgelicũ ptulisti: vbi de ipso sanctissimo petro tria mysteria proponimus contemplanda.

Primum dicitur preeminentie.
Secundum refulgentie.
Tertium patientie.

¶ Qđ beatissim⁹ petr⁹ princeps ap̃loꝝ fuit ⁊ dignissimũ caput ecclesie. Cap̃. j.

Primũ mysteriũ ptẽplanduz de beato petro dñ pemunẽtie: In quo cõsideremꝰ dignitatẽ ei⁹ ex eo q̃ fuit princeps ⁊ caput ap̃loꝝ: qđ pbare possumus tripliciter.

Primo ratione testificationis.
Secundo ratione ordinationis.
Tertio ratione exercitationis.

¶ Primo pbam⁹ petꝝ fuisse ap̃loꝝ caput ⁊ principẽ rõne testificatiõis. Jta qppe testificant canones sacri. Sic pz. xxi. di. ca. i. §. hoꝝ discretio. ⁊. ca. i nouo. ⁊. l. di. c. qz tua. ca. hi q. el. ij. ca. psiderãdũ ca. fideliorꝝ. lxxix di. ca. oportebit. lxxx. di. i illis. i. q. i. ca. eos iij. q. vi. ca. duduz. vij. q. i. ca. mutatiões. viij. q. i. ca. si petr⁹. xxiiij. q. i. ca. rogam⁹. Et ō electõe ca. fũdamẽta li. vi. Et qz papa canõice electꝰ ẽ succesꝛ petri vt pz. xxi. di. ca. i nouo testamẽto. Et. ix. q. iij. ca. alioruz Jõ ẽ caput ecclie vt dr. xcvi. di. ca. pstãtin⁹ Et ẽ vicari⁹ xpi vt ponit ex de transla. epi. ca. iter corporalia. ⁊ ca. lz. Et i clementina Romani pncipes. de iureiurã. Et gerit vicẽ dei in terris. vt habet extra de transac. ca. ex̃to. ¶ Scõ probamus petruz fuisse ap̃loꝝ ⁊ totius ecclesie caput rõne ordinatiõis. Sic vtiq̃ statuit xps vt posth̃ ipe ascenderet celũ: petrus curã gereret ecclesie sancte. Mã sibi dixit Matth̃. xvi. ca. Tibi dabo claues regni coeloꝝ: ad designãduz q̃ oẽs alij quib⁹ potestas ligandi atq̃ solueñ di pcedenda erat: dependentiam haberẽt ab ipso: vt scribit. xxiiij. q. i. ca. manet. ca. quodcũq̃. Jnsup Luce. xxij. ca. dixit xps bñdict⁹. Ego pro te rogaui petre vt non deficiat fides tua. s. finaliter ꝛz Nicholaũ de lira. Non. n. rogauit vt petrus non caderet: ꝛz vt in casu ñ remaneret. Jdeo segt. Et tu aliqñ puersus. i. de peccato ad gratiã: cõfirma fratres tuos. Qđ dr ei qz ecclesia erat sibi cõmittenda. Jmpletum vo id fuit qñ: vt dr Joãnis vltio ca. ter xps illi dixit Pasce agnos meos. ¶ Tertio pbamus petꝝ fuisse ap̃lis ceteris ⁊ ecclie platũ rõne exercitatiõis. vt. n. scribit Actuũ. i. ca. Prim⁹ sermonem fecit in electione Matthie. Et Actuũ. ij. ca. post susceptum spñ sctñ pm⁹ populo predicauit. Jdeo Anacletus preallegato ca. in nouo testamẽto ait. Petr⁹ primus ad fidẽ populũ virtute sue predicationis adduxit. Et post ascensionẽ xpi primuz miraculũ factuz fuit per petrum associatũ cuz ioanne. cuz dixit claudo. Argentuz ⁊ aurum non est mihi: quod autem habeo hoc tibi do. In nomie iesu surge ⁊ ambula: pro-

pter que oīa non est ascribendū superbie ꝙ petrus sit passus in cathedra exaltari. Cuz humilitate qppe honorem sue dignitati a xp̄o vt predictū est institute libenter suscepit. Nā vt colligitur ex itinerario clemētis Postq̄ beatus petrus Anthiochie p̄dicauit: populumqz illū ad fidē cōuertit. Theophilus princeps ciuitatis illius domū suā in basilicaz fecit consecrari. In cui⁹ medio excelsaz cathedraz fabricauerunt ⁊ petruz vt ad oīb⁹ videri ⁊ audiri possz: exaltauerūt In q̄ sedit honorifice tpib⁹ ꝯgruis ānis septē Sed postmodum veniens Romam āno scdo imperij Claudij in romana cathedra sedit ānis vigintiquinqz ⁊ vltra De primo vo honore ecclesia festum celebrat qa tunc primo prelati ecclesie ceperunt loco ptāte ⁊ nomine sublimari. Et quib⁹ omnib⁹ deprehendere possumus q̄ reprehensibilis sit multoꝝ ignorantia: temeritas ⁊ malicia qui prelatos ecclesie precipue pontificem maximū: despectos: viles: ꝯtemptibilesqz inspicere vellēt. Nā vt de papa loquar ipe a nemine est iudicād⁹ nisi a fide deuiet vt pz. xl. di. ca. si papa. Et debet quandoqz ornat⁹ corona ⁊ vestib⁹ p̄ciosis pplo se monstrare ad honorez ⁊ gloriam xp̄i: qm̄ pape Siluestro ⁊ ei⁹ successorib⁹ Impator Constātin⁹ dedit palatiuz suum lateranēse ⁊ coronā capitis ⁊ vestimēta imperialia. xcvi di. ca. Cōstantin⁹. Et lz beat⁹ petrus nō legatur cū tāta magnificētia sedisse: tamē id fuit qr persecutio recens ⁊ ingētissima impugnabat ecclesiaz. Qd patet qr ⁊ ipse vt infra dicem⁹ iubēte Nerone crucifixus fuit. Uñ Isidorus in li. de vita ⁊ obitu sanctorū ait. Petrus postq̄ anthiochenam fūdauit ecclesiaz sub Claudio Cesare ꝯtra Simonē magnū Romam pergit. ibiqz predicans euāgelium vigintiquinqz annis: eiusdem vrbis episcopatum tenuit. Et trigesimo sexto anno a passione domini a Nerone vt ipse voluit crucifixus est.

¶ De abiectione rerum temporalium ⁊ confessione xp̄i atqz penitentia petri: quibus tanq̄ preciosis geminis anima eius decorata fuit. Capitulum. ij.

Ecundū mysterium contemplanduz de petro apostolo dr̄ refulgentie. Refulsit nanqz ⁊ virtutibus claruit: atqz ob sue vite sanctitatem ⁊ perfectionē signis plurimis ⁊ miraculis coruscauit. Et omnibus alijs dr̄ missis tres in hac parte virtutes eius p̄stantissimas consideremus.

Prima dicit̄ bonoꝝ tpalium despectio.
Secunda iesu xp̄i filij dei cofessio.
Tertia peccati cōmissi amara deploratio.

¶ Prima bti petri virtus a nobis cōsideranda: dr̄ bonoruz tpaliū despectio. Ut. n. scribitur Matthei. iiij. ca. Ambulans iesus iuxta mare galilee: vidit duos fratres simonē q vocatur petrus ⁊ andreaz fratrē ei⁹: mittentes rhete in mare. Erant. n. piscatores. Et ait illis. Uenite post me faciā vos fieri piscatores hoīm. At illi ꝯtinuo relictis rhetib⁹ secuti sunt eū. Sed a quibusdaz queritur vtꝝ sit magis ſm virtutē possidere diuitias q̄ illas reliquere. Et pleriqz paupertatem dānantes arguūt. Primo qr null⁹ debet exponer̄ se p̄iculo. Sz q paupertatez sectatur exponit se periculo spirituali ⁊ corporali: ergo nō lz relictis oīb⁹ pauperez vitaz gerere. Nam sapiens Prouerbioꝝ ca. 30. dicebat. Ne forte egestate cōpulsus furer ⁊ p̄iurē nomē dī mei. Et ecclesiastici. xxvij. Propter iopiā mlti deliq̄rūt Et ecclesiastes. vij. ca. Sic̄ ꝓtegit sapīa: sic ꝓtegit ⁊ pecunia. Et Aristo. iiij. Ethicorū. Uidet̄ quedaz perditio ipsius hoīs eē corruptio diuitiarum qr per has homo viuit Sūt ⁊ de hoc alie auctoritates quas iueni es in sermōe de contēptu diuitiarum. Secundo arguit̄ contra paupertatez. quia ſm Aristo. in. ij. Ethicoꝝ. Uirtus cōsistit i medio: sed ille qui oīa dimittit per voluntariam paupertatē non videt̄ in medio ꝯsistere: sed magis i extremo: ergo non agit virtuose. Tertio arguit̄ qr vltima pfectio hominis in btitudine cōsistit. Sed diuitie cōferūt ad btitudinez. dr̄. n. Ecclesiastici. xxxi i. ca. Btūs diues q iuēt⁹ ē sine macula. Et Aristo. dicit i. i. Ethicoꝝ. ꝙ diuitie organice deseruiūt ad felicitatez: g̊ reliquere oīa ⁊ viuere in paupertate nō est ſm virtutem. Quarto arguit̄. nā dare elemosinā ē actus vtutis ⁊ deo grat⁹: sed paupertas excludit

elemosinaꝝ largitionē: ꝙ videt ꝙ pauptas nō spectat ad vtutē. Cōtra ista ē auctozitas Hiero. q ait ꝺ Jouinianū. Legunt plurimi phoꝝ diuitias nō tñ ꝓtempsisse ꝫ etiā abiecisse quasi ipedimentū sapie ꝛ vtutis. Et de his Lactantius li. i. diuinaꝝ instī. ingt. Mā ꝛ abiecisse quosdā res familiares suas ꝛ renunciasse vniuersis voluptatibꝰ ꝓstat. vt solam nudāꝫ virtutē nudi expeditiqꝫ sequerent. Et Seneca in li. de moribꝰ ita sequit. Multis ad philosophandū obstitere diuitie: paupertas aūt expedita secura est. Et ꝺ Socrate Hieroꝰ ad paulinū notauit illꝺ qꝺ ponit. xij. q. ij. ca. Elia epi. ꝯ. socrates. Socrates ille Thebanus hō quondaꝫ ditissimus cū ad philosophādū Athenas pgeret: magnū auri pondꝰ piecit: nec putauit se posse simul ꝛ virtutē ꝛ diuitias possidere. Ad primū itaqꝫ obiectū rñdet Tho. ꝯa fe. q. clxxvi. ꝙ ille qui oia dimittit ꝓpter xp̄m nō exponit se periculo: neqꝫ spūali neqꝫ coꝛporali. Spūale. n. periculum ex paupertate pꝛouenit qñ nō est voluntaria qꝛ ex affectu congregandi pecunias quem patiunt illi q inuoluntarie ſt pauperes: incidit hō in multa pctā. Iste āt affectus deponit ab his q voluntariā pauptatē sequūtur Magis āt ꝺnatur his q diuitias possidēt. Coꝛporale etiā periculū nō iminet illis q intentiōe sequendi xp̄m oia relinquūt. diuie puidentie se cōmittētes. Un Aug⁹ dicit li. de sermone ꝺñi in mōte. Querētibꝰ regnū dei ꝛ iusticiā eiꝰ nō ꝺz subesse solicitudo ne diuitie sibi desint: ꝓpterea saluatoꝛ nr̄ Luce. xxij. ca. dixit discipulis suis. Quādo misi vos sine sacculo ꝛ pera ꝛ calciamētis nūqd aliqd defuit vobis. Ad scōz argumētū rñdet sctūs Tho. ꝙ mediū vtutis ꝫ phum in. ij. Ethicoꝝ accipit ꝫ rōnē rectā ñ ꝫ q̄ꝫtitatē. Mā milo crotōiēsis vnū bouē comedebat i die nō grauatꝰ ex eo: hic fortissimꝰ erat ꝛ robustissimꝰ valde. Alliꝰ autē frusto panis ꝫ sue nāe cōditionē sustentat: nō accipit ergo mediū virtutis iter istos duos: vt. ſ. supaddat cui sufficit frustū panis ꝛ deide diminuat milōi vt tātū vnꝰ q̄ꝫtū alt comedat. Sz accipit mediū ꝫ ꝙ dictat rō vz ꝙ vnusquisqꝫ comedat ſm qꝙ regrit conditio complexiōis sue. Jō quicqd fieri pōt ꝫ rōnez rectā ē vicioſuz ex magnitudine quātitatis: ꝫ magis virtuoſuz. Esset aūt ꝓter rōnē rectā si quis oia ſua ꝓsummeret in intemperantia: lasciuia: ꝓiuriꝭ ꝛ huiusmodi vel absqꝫ vtilitate. Est vo ſm rōnē rectaz ꝙ aliquis diuitias abijciat vt contēplationi vacet atqꝫ vt xp̄m pfecte sequat. Ad tertiū qꝺ obijciebatur rñdet sctūs Tho. ꝙ duplex ē btitudo siue felicitas. Una qdē pfecta q̄ꝫ expectamꝰ i futura vita. Alia āt iperfecta ꝫz q̄ꝫ alig dicunt i hac vita bti. Pꝛesentis vo vite felicitas ē duplex. Una qdē ſm vitā actiuā. Alia ſm vitā ꝓtemplatiuā vt pz ꝑ Aristo. in. x. Ethicoꝝ. Ad felicitatē vite actiue q̄ ꝓsistit in exterioꝛib⁹ opationib⁹ diuitie instrumētaliter coadiuuāt qꝛ vt ꝑbus dicit in. i. Ethicoꝝ. Multa opamur ꝑ amicos: ꝑ diuitias: ꝛ ciuilē potentiā sicut ꝑ quedā oꝛgana. Ad felicitatē āt contēplatiue vite diuitie nō multū opantur: ꝫ magis ipediunt inq̄ꝫtū sua solicitudine ipediūt ai quietē que maxie necessaria est cōtēplatiōi. Et hoc est qꝺ ꝑbus dicit in. x. Ethicoꝛū. ꝙ ad actiōes multis opꝰ est: speculāti vo nullo taliū. ſ. exterioꝝ bonoꝝ. Ad futurā vero btitudinē oꝛdinatur aliquis ꝑ charitatem ad quā efficaciter ꝓducit voluntaria paupꝛtas ꝓpterea xp̄s dixit Matth. xix. ca. Uade ꝛ vēde oia q̄ habes ꝛ da pauperibꝰ ꝛ habebis thesauꝝ i celo. Ad q̄rtū argumētū rñdet Gꝛegoriꝰ sup Ezechielē. Qꝺ illig ex possessis rebꝰ subsidia egētibꝰ miniſtrāt in bonis q̄ faciunt sacrificiū offerūt ex eo ꝙ aliqd deo imolāt ꝛ aliqd sibi reseruāt. Qui vo nihil sibi reseruāt: offerūt holocaustū qꝺ est maiꝰ sacrificio. Et si diceret ꝙ sic relinquens oia ꝛ viuens in paupertate liberalis esse nō pōt: cū liberalitas in datione pecuniaꝝ consistat. Rñdet Franciscꝰ in suo tractatu de virtutibꝰ ꝙ paup pōt esse liberalis habitu genito ex actibꝰ interioꝛibꝰ qꝛ si haberet gratis daret. Cuius signum est quia subito potest homo ꝓuari bonis fortune: sed non bonis virtutis.

¶ Qꝺ ꝓetrus confessus ē xp̄i diuinitatē.

¶ Scōa vtꝰ petri a nobis ꝓsideranda ꝺ iesu xp̄i filij dei ꝓfessio. Cum. n. vt scribit.

Matthei.xvi.ca.interrogasset discipulos xp̄s. Quē dicūt hoīes eē filiū hoīs ⁊ illi dixe rūt. Alij heliā. Alij Jeremiā. Alij ioānē ba ptistā.aut vnū ex ꝓphetis. In Jeremia dic̄ Nicho⁹ de lira fuit excellēs patiētia in ad uersis. In helia zel⁹ v̄itatis. In Joāne auste ritas vite. Subdidit xp̄s. Vos āt quez me eē dicitis. Rn̄dēs petr⁹ dixit. Tu es xp̄⁹ fi li⁹ dei viui. At ies⁹ ait illi. Btūs es simon bariona.i.fili⁹ ioāna. Bar idē est ꝙ fili⁹ io na ponit̄ ꝑ diminutionez ꝑtracta media sil laba ꝓ ioāna. Sequit̄.qꝛ caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi.i.hō mortalis non docuit te istam veritatē sed p̄r meus. Et ego dico ti bi:qꝛ tu est petrus.i.confessor petre vere q̄ xp̄s est. Et sup hanc petraz quā cōfessus es s.super xp̄m edificabo ecclesiam meā Sz hic oritur difficultas vtꝝ confessio fidei ie su xp̄i sit ad salutē necessaria. Et ad hoc dic̄ sctūs Tho.ꝟa ꝟe.q.iij.ꝙ cōfessio fidei cadit sub p̄ceptis affirmatiuis que n̄ obligāt ad semper sed ꝓ loco ⁊ tēpore: ⁊ ꝟz alias circū stantias debitas ꝟm quas oportet actū hu manuz limitari ad hoc ꝙ sit actus virtutis Confiteri ergo xp̄m n̄ semper nec in quoli bet loco est de necessitate salutis: sz aliquo loco ⁊ tēpore:qn̄.s.per omissionez hui⁹ con fessionis subtraheret̄ honor debit⁹ deo vl̄ etiā vtilitas ꝓximis ipendēda: puta si ali quis interrogatus de fide taceret: ⁊ ex hoc crederet̄ vl̄ ꝙ nō haberet fidem: vl̄ ꝙ fides n̄ eēt vera: vel alij ꝑ ei⁹ tacirtunitatē auer terent̄ a fide. Si aūt turbatio ifideliū oriat̄ de ꝯfessione fidei manifesta absq̄ vtilitate fidei vel fideliū:nō ē laudabile i tali casu fi dē publice ꝯfiteri. Vn̄ dn̄s dicit Matth̄. vij.ca. Nolite sctm̄ dar̄ canib⁹ neq̄ marga ritas vr̄as spargere an̄ porcos ne ꝯuersi dis rumpant vos. Sz si vtilitas aliq̄ perueni ret vel adesset necessitas:tūc cōtēpta turba tiōe infideliū dz homo fidē publice ꝯfiteri

Utrum petrus negando xp̄m peccauit.

¶ Tertia v̄tus bti petri a nobis cōsideran da dr̄ pcti cōmissi amara deploratio. Post q̄z.n.xp̄m vt hō nōdū i gr̄a ꝯfirmat⁹ ter p̄ti more negauit: cū respexisset in eū pijssim⁹ iesus: vt scribit̄ Luce.xxij.ca. Egressus fo ras fleuit amare. Sz in hoc loco diligēter est ꝑscrudandū an petr⁹ negādo xp̄m pecca uit mortaliter. Et qdā inuenti st̄ qui dicer̄ voluerūt ꝙ nō:ex eo ꝙ non negauit xp̄m ex timore sz amore nolens ab eo separi. Scie bat.n.ꝙ si dixisset se eē discipulū xp̄i statim fuisset eiectus ⁊ separat⁹ ab eo. Ista opinio falsa est a cuntis doctorib⁹ iprobata. Nam sctūs Tho.ꝟa ꝟe.q.xxv.ar.xij. siue vltimo argumē.ij.expresse dicit:petr⁹ negādo xp̄z peccauit mortalit̄. Grego.isup i omelia de ip̄o ait.dū mori timuit vitā negauit. Hie. sup Mattheū. Raban⁹ sup Matth̄. ⁊ Gre go.iij.moraliū idē ꝯfirmāt.s. petrū i illa ne gatiōe grauiter deliqsse: Et leo papa in ser mōe de passiōe ita refert. Ob hoc āt hesita re ꝑmissus est petr⁹ vt in eccl̄ie principe re mediū pnie recōderet̄: ⁊ nemo auderet de sua v̄tute cōfidere. Crisosto. isup in sermo ne sic loquit̄. Iccirco diuine ꝓuidētie secre tuz ꝑmisit vt prim⁹ ipse laberet̄ petr⁹ quo erga pctōres duriorē sniaz ꝓprij casus itui tu tēperaret:petr⁹.n.orbis terraꝝ doctor ⁊ mgr̄ peccauit ⁊ veniā ipetrauit: vt hec idul gētie norma ⁊ regula iudicātib⁹ p̄beretur: hec Crisosto. Ex his dictis claret petruz a pctō excusari n̄ posse. Verūtn̄ orit̄ difficul tas n̄ parua ex v̄bis leonis pape i ꝟmōe de passiōe sic ad petꝝ loquētis. Vidit i te dn̄s n̄ fidē victā:n̄ dilectiōez auersā sz ꝯstātiam fuisse turbatā. Sz pctm̄ esse nō pōt cū dile ctiōe ⁊ charitate:ergo minime petr⁹ pecca uit q dilectionē ⁊ charitatem non perdidit. Ad hoc rn̄det sctūs Tho. vbi supra.ꝙ cha ritas amittit̄ dupliciter. Vno mō directe ꝑ actualē ꝯtēptū:⁊ sic petrus charitatez nō amisit. Allio mō idirecte qn̄ quis cōmittit aliquid ꝯ̄riū charitati ꝓpter aliquā passio nez ꝯcupiscentie vel timoris:⁊ hoc mō pe trus ꝯ̄ charitatē faciens charitatē amisit sz eā cito recuperat dū lachrymas contritōis effudit. Neq̄ tanta fuit desormitas ei⁹ cul pe quanta pro illa pnie plenitudo. Nec so lum pro peccato cōmisso plorauit: Quin̄ mo fertur ꝙ sp i sinū sudariū portabat quo crebro fluentes tergebat lachrymas. Quia qn̄ dulcedinis ⁊ locutionis ⁊ penitētie dn̄i memor erat pre nimia amoris suauitate lachrymas continere non poterat.

¶ De martyrio petri ⁊ pauli qd̄ cōsiderat̄ respectu temporis: respectu cause ⁊ respectu modi. Capitulum.iij.

Tertiuz mysteriuz contemplanduz de beato petro dicit̄ patientie. in quo innuemus patientiam illius in tolleratione martyrij: de quo tria consideremus.

Primo dubietatem.

Secundo causalitatem.

Tertio modalitatem.

¶ Primo ꝯsideremus dubietatē: an petr⁹ ⁊ paul⁹ passi sint eadē die. Et qdā dixerūt ꝙ eadē die reuoluto anno. Sed ꝯ istos ē auctoritas vniuersalis ecclesie q̄ in orone sic deū deprecat̄. De⁹ q hodiernā diē apl'oꝝ tuoꝝ petri pauli martyrio cōsecrasti: da ecclesie tu eoꝝ i oib⁹ sequi preceptū ꝑ quos religiōis sumpsit exordiū. Et Dionysius qui eoꝝ interfuit martyrio vt iferius dicet̄ narrat qualiter eadez die simul ⁊ āno passi sūt. Idē refert leo papa in sermone. Hiero⁹ v̄o in libro de viris illustrib⁹ iquit. Anno Neronis scd̄o paulus romā vinct⁹ mittit̄ ⁊ ꝑbiēniū in libera manēs custodia aduersus iudeos disputauit. deide a nerōe dimissus euangeliū i occidentis partib⁹ predicauit. Quartodecimo v̄o neronis anno eodē die quo crucifix⁹ est petr⁹ capite truncat⁹ ē. Et in hoc ꝯcordant pariter oēs sancti. Et l. idē die passi fuerint: ordiauit tñ Grego. vt ipsa die speciali⁹ quo ad officiū fieret solennitas petri ⁊ i seq̄nti die cōmemoratio pauli. tū qꝛ eadē die fuit dedicata eccl'ia scti petri. tū qꝛ maior ē dignitate. tū qꝛ p̄or est cōuersiōe: ⁊ prior vrbez intrauit. ¶ Scd̄o cōsideremus causalitatē: q̄.s. ex causa petr⁹ ⁊ paulus inocentes ⁊ sancti ad violētaz mortem condēnati fuerūt. Ad qd̄ rñdere possumus ꝙ tria cōcurrerunt q̄ illos bonos ⁊ oī sctitate fulgentes coegerunt ad mortem.

Primam fuit romanoꝝ superbia.

Secundum Neronis seuicia.

Tertium Simonis magi malicia.

Primū fuit romanoꝝ supbia. nā xp̄ianos ꝑsecuti sūt: nō qꝛ xp̄m p̄dicabant. sz qꝛ ipsum sine senat⁹ auctoritate deificatū aiebāt: qd̄ ipsi de noīe fieri ꝓhibuerant. vt scribit̄ i historia Ecclesiastica. Nā cū pilat⁹ q̄dā vice ad Tiberiū epl'as de xp̄o misisset: ip̄eqꝫ Tiberi⁹ ei⁹ fidē a romanis recipi assentiret: senat⁹ oīno respuit: ex eo ꝙ n̄ sui auctoritate de⁹ vocat⁹ fuit. Et lz Titusliui⁹ i ꝓhemio dicat i laudē rōanoꝝ. Ceteꝝ aut me amor negocij suscepti fallit: aut nulla vnq̄ꝫ respublica: nec maior: nec sāctior: nec bonis exēplis ditior fuit: nec vnq̄ꝫ ciuitatē tā sero auaricia luxuriaꝫ imigrauerūt. Tñ nesciuit aut noluit ip̄e Titusliui⁹ agnoscere rōanoꝝ supbiā q se deos extimabāt: ⁊ vt Aug⁹ dicī i p̄ncipio p̄mi li. d̄ ci. dei. Hoc qd̄ dei ē affectabāt amabantqꝫ sibi in laudib⁹ dici: parcere subiectis ⁊ debellare supbos. Et vt p̄dictū est nolebāt vt qs ꝓ deo coleret̄ absqꝫ illoꝝ licētia ⁊ auctoritate. Scd̄m qd̄ ꝯcurrit vt apl'i scti violenta morte extinguerent̄: fuit Nenoris seuicia. Ip̄e tūc rōanis impabat: q vt Horosius Eutropi⁹ ⁊ reliqui scriptores romanaꝝ reꝝ tradūt flagiciosissim⁹ ⁊ iniqssimus fuit. De quo etiam Joānes de Saberijs i policratone li.i.ita ait. In tāta mole iperij oēm perosus est grauitatē: philosophiā ꝑsequēs q̄si maiestatis iperij inimicā. Et nobiliora igenia veri⁹ se cōsilijs subdidit histrionū. Cū v̄o eēt oīm auarissim⁹ adeo vt nulli quodcūqꝫ officiū delegaret: qn ꝓseq̄ret̄: nosti qd mihi op⁹ ē: aut illd̄ subijceret. Qui oīb⁹ preest oībus idiget histrionib⁹ ⁊ mimis pecunias ifinitas erogare nō grauabat̄. Singulos ꝓut qbusqꝫ placuerat amplissime dignitatis noīe sblimabat Alios p̄ricios: alios senatores dicere hos illustriū spectabiliūue noīb⁹ illustrabat hec ille. Qui alit̄ appellari solet policrat⁹: ⁊ fuit natiōe angilic⁹. Et ne vitijs nerōis diuti⁹ imoremur: illd̄ tantū afferamus in mediū: ꝙ āno etatis sue. xxxij. Eutropiū fugiēs ad quartū ab vrbe lapidē semetipsū iterfecit Tertiū qd̄ ꝯcurrit vt scissimi petr⁹ ⁊ paul⁹ martyrio coronarēt fuit Simonis magi malicia. Hic vt scribit̄ i itinerario clmētis sepētes eneos faciebat moueri: statuas eneas lapideasqꝫ ridere ⁊ cātare: multaqꝫ huiꝰ modi exercebat veneficijs ⁊ icantatiōib⁹ magicis: ꝑꝑ que neroni charissimus erat Uict⁹ tñ ⁊ supatus q̄ꝫ sepe ab apl'is petro ⁊ paulo v̄tute xp̄i: cū tentassz volar̄: vt leo pa

ꝑa testat:oꝛãte paulo ⁊ petro ipẽrãte angelis sathane vt eũ relinq̃ret:quẽ ꝑ aera ferebãt ꝓtinuo coꝛruit:fractisq; ceruicib⁹ expirauit. Qua de re iratus Nero dedit eos in manib⁹ paulini viri clarissimi: ⁊ paulinus tradidit eos i custodia mamoꝛtini sub cura militū ꝓcessi ⁊ martiniani. Quos milites petr⁹ ad fidẽ xꝑi ꝓuertit:⁊ cõperto q xꝑiani eẽnt capite cesi sũt. ¶ Tertio ꝓsiderem⁹ modalitatẽ:quo.s.mõ petr⁹ ⁊ paul⁹ martyrio coꝛonati sũt. Et i b̃ stādū ẽ Dionysio ariopagite q de hoc scribit i epla ad Thimotheuz Mã post multa signa ⁊ ꝓdigia q̃ dñs ꝑ suos aplos dignat⁹ fuit opari:petr⁹ tanq̃ alieni gena iust⁹ ẽ crucifigi:paul⁹ vo qꝛ ciuis erat roman⁹ capitalẽ sniaz subijt:'qua lata dicit Dionysi⁹. O frater mi thimothee si vidisses agones ꝓsūmatiōis ipsoꝝ defecisses qdẽ ꝓ tristicia ⁊ dolore. Quis nõ fleret illa hoza qñ ꝑceptū snie egressuz ẽ in eos vt petr⁹ crucifigeret ⁊ paul⁹ decollaret. Vidisses tũc turbã iudeoꝝ ⁊ gẽtiliū ꝓcutientes eos ⁊ expuẽtes i faciẽ ipsoꝝ. Aduenięte ãt terribili tpe ꝓsūmatiōis ipsoꝝ cũ separaret ab i uicẽ:ligauerũt colūnas mūdi ñ vtiq; absq; fratꝛ gemitu ⁊ ploratu. Tũc ingt paul⁹ petro. Pax tecũ fūdamẽtū ecclesiaꝝ ⁊ pastoꝛ ouiū ⁊ agnoꝝ xꝑi. Petr⁹ ãũt ad pauluz ait. Vade in pace ꝓdicatoꝛ bonoꝝ mediatoꝛ ⁊ duꝛ salutis iustoꝝ. Cũ ãũt elōgasset eos ab inuicẽ secut⁹ sũ magꝛuz meũ. Nõ.n.il'codẽ vico occiderũt eos.hec Dionysi⁹. Petr⁹ igit perduct⁹ ad passiōis locũ crucifixus ẽ hns pedes sursũ ⁊ man'deoꝛsũ. vt Leo ⁊ Marcell⁹ testant. Tũc petr⁹ vt scribit Egisepp⁹ de cruce dicere cepit. Te dñe imitari optaui:ꝛ rect⁹ crucifigi nõ vsurpani. Tu sp rect⁹ ⁊ excelsus ⁊ alt⁹. Nos primi hois filij q caput suũ demersũt i terrã: cui⁹ lapsuz significat species generatiōis hũane. Sic.n. nascimur vt pni in terrã videamur 'effundi. Inter hec ⁊ silia vba gras agens deo ⁊ fideles cõmẽdans spiñ emisit. Tũc marcellus ⁊ apulei⁹ fres discipuli ei⁹ euz de cruce deposuerũt ⁊ diuersis ꝓdientes aromatib⁹ sepelierũt. Paul⁹ vo cũ ad locũ passiōis duceret i poꝛta hostiēsi ꝙz Dionysiũ matronã quãdã noie plãtillã obuiã habuit q̃ flẽs oꝛo nib⁹ suis se cõmẽdabat. Cui paul⁹. Vade plãtilla eterne salutis filia:ꝓmoda mihi velũ quo caput tuũ tegis ⁊ ide oculos meos lẽgabo ⁊ postmodũ illō tibi restituã:qō illa lẽter effecit. Cũ ãt ad locũ passiōis venisset ad oriẽtẽ vꝛus ⁊ manib⁹ in celũ extensis oꝛauit cũ lachꝛymis ⁊ gras'egit. post hec vale faciẽs fratrib⁹ suspexit i celũ munies frõtẽ ⁊ pect⁹ suũ signo crucis oculosq; suos de velo plãtille liganit:⁊ vtrũq; genu i terrã ꝺ figẽs absq; tristicia ⁊ cõpulsiõe collũ extendit:⁊ sic decollat⁹ ẽ. Moꝛtuq; caput ei⁹ a coꝛpoꝛe exiliẽs iesus xꝑs hebꝛaice clara voce ꝛsonuit. De ei⁹ vo vulnere vnda lactis vsq; in vestimẽta militis emanauit:⁊ postea sanguis effluxit. In aere lux imẽsa emicuit: de coꝛpe odoꝛ suauissim⁹ spirauit:pcuciẽte ãt carnifice ⁊ amputãte caput pauli:tũc in ipso ictu paul⁹ explicuit velũ ⁊ collegit sanguinẽ ꝓpriũ ⁊ iuoluit eũ illaq; hoza apparuit plãtille tradiditq; velũ cũ sanguĩe. Et reuerso militi carnifici dixit plãtilla: vbi dimisisti magistꝛ meũ paulũ? Rñdit miles cũ socio iacet ibi eẽ vbez in valle pugilũ ⁊ velo tuo velata ẽ facies ei⁹. Ipsa ãũt rñdẽs ait. Ecce nũc intrauerũt petr⁹ ⁊ paul⁹ induti veste ꝓclara ⁊ coꝛonas fulgẽtes habebãt in capitib⁹ suis. Et ꝓtulit velũ sanguine cruẽtatũ ⁊ monstrauit eis:pp qd op⁹ ꝛz plures crediderũt dño ⁊ facti sũt xꝑiani. Asserit etiã Dionysius aplos ibi apparuisse: attende inquit miraculũ. Vide ꝓdigiuz frater mi Thimothee die victimatiōis illoꝝ. Hã ꝓsens fui in tpe separatiōis coꝝ post mortẽ ãũt illoꝝ vidi eos ad inuicẽ manu ad manũ intrantes poꝛtas vbis ⁊ idutos veste luminis ⁊ coꝛonis claritatis ⁊ lucis oꝛnatos.hec Dionysi⁹. Cui de his reb⁹ loquẽti plena est adhibenda fides. tũ qꝛ ex gentili ⁊ pho sūmo factus fuit nõ ab re pauli discipul⁹. tũ qꝛ sapientia ⁊ virtute poꝛlebat. tuz qꝛ ꝓpter xꝑm ⁊ ipse non sine causa passionẽ sustinuit. Jnik queram⁹ cũ dei adiutoꝛio quantũ possumus sctoꝝ imitari vestigia: vt sic societatis coꝝ participes mereamur eẽ i illo felicitatis regno i quo pax sūma est. Ad qd nos ꝓducat clemẽtia xꝑi q viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen

¶ Sermo trigesimusquart⁹ d̄ sctō andrea apl'o fr̄e simonis petri ⁊ in passione socio.

Erat autez andreas fr̄ simonis petri vn⁹ ex duob⁹ q̄ audierāt a ioāne ⁊ secuti fuerant iesuz. Scribunt̄ hec verba Joannis.i.ca. Celebre nomē bti andree per terraꝝ orbē latissime diffusuz est: qm̄ non solum in hac vita virtutib⁹ plurimis floruit ⁊ in regno celesti fulget gloria mirabili sz insuper pro-ciniū ei⁹ exposcentib⁹ petita bn̄ficia ipetra re non cessat. Placuit aūt prouidētie diuine vt ex ossibus ei⁹ ꝯtinue māna scaturiat vt tali signo ad ei⁹ deuotionem cūcti fideles ardēti⁹ inflāment̄. Et lz corp⁹ ei⁹ a maximilla christo amabili vxore Egee: vt dicem⁹ apud patras fuerit reconditū: tamen inde fuit constantinopolim delatum. Postremo ad ciuitatē Amalfie fuit deductuz vbi nūc sacꝝ illd̄ pign⁹ honorabiliter conseruat̄. Quapropter vt in solēnitate ei⁹ illi⁹ laudib⁹ reficiamur statui in pn̄ti sermōe de ipso apl'o gloriosissimo v̄ba facere atq̄ quā tū potero cū dei adiutorio suā preeminentiam explicare. Ad ei⁹ v̄o cōmendationē assumpta st̄ verba ꝓposita in qb⁹ triplicem excellētiā bti andree curabim⁹ enarrare.

Prima dicitur diligentia.
Secunda obedientia.
Tertia patientia.

¶ Qualiter btūs andreas fuit diligens ꝯuersando cū bonis ⁊ audiēdo v̄bū dei atq̄ alijs cōmunicando q̄ audiuit. Cap̄.j.

Prima excellentia beati andree dicit̄ diligentia: quam consideremus precipue q̄tum ad tria.

Primo q̄tum ad conuersationem.
Secundo q̄tum ad auditionem.
Tertio q̄tum ad communicationem.

¶ Primo ꝯsiderem⁹ diligētiā bti andree q̄tū ad ꝯuersationez. Fuit quippe diligens ⁊ solicit⁹ ꝯuersari cū ioāne baptista: dum.n. famā ei⁹ sctitatis accepit: postmodū eūdez ⁊ vidit ⁊ predicantē audiuit: fact⁹ est discipul⁹ ei⁹ vt refert Joānes.i.ca. Et i hoc exēplū nobis dedit: vt q̄tū possum⁹ bonoruz viroꝝ consortia semper expectam⁹ Hinc sapiens Prouerbioꝝ.xiij.ca.ait. Qui cū sapientib⁹ gradit̄ sapiens erit. amic⁹ stultorū similis efficit̄. Et Dauid i p̄s.xvij. Cū sancto sctūs eris: ⁊ cū viro inocente inocēs eris: ⁊ cū peruerso ꝑuerteris. Et.xxviij.q.i.ca.sepe maloꝝ.dr̄. Sepe maloꝝ consortia etiā bonos corrūpunt: quāto magis eos q̄ ad vita proni st̄. Et.xxiij.q.iiij.ca.qsqs. Qūo icorrupt⁹ poteris ꝑmanere q̄ corruptis sociaris. Et de hoc iqt Seneca in.iij.d̄ ira. Sumunt̄ a ꝯuersantib⁹ mores. Et idē ad lucillū. Cū his ꝯuersare qui te meliorez facturi st̄. Illos admitte quos tu potes facere meliores. Et iteꝝ ad eundē. Nulla res magis aīum iduit honestate: nullaq̄ dubios ⁊ iclinatos ad praua, magis ad rectū reuocat q̄ bonoꝝ assidua ꝯuersatio. Et idez in.iij.de ira.n̄ tm̄ valitudini ꝓfuit sana regio salubreq̄ celū q̄tū animis paꝝ firmis ꝯuersatio melioris: qd̄ itelliges si feras mā suescere videris ꝯuictu nr̄o. Et Isidor⁹ in ij.li.soliloqoꝝ. Vita malos: caue iniquos: Sz aliqs obijcere ꝯ hoc pōt: qm̄ xp̄s cū publicanis ⁊ peccatorib⁹ ꝯuersabat̄: ita ⁊ scti viri fecisse ꝓbati st̄. Ad qd̄ declarandū audienda st̄ v̄ba Augusti. in sermōe de v̄bis enangelij q̄ ponunt̄.xxiij.q.iiij.ca.a malis ibi sic loqt̄. A malis sp̄ corde disiungimini Ad tp̄s caute corpe copulamini: duob⁹ modis nō te maculat mal⁹ si ei nō cōsentias: ⁊ si redarguas: hoc est nō cōmunicare: n̄ ꝯsentire. Cōmunicat̄ qppe qn̄ facto ei⁹ consortiū volūtatis vl' approbatōis adiūgit̄. Neq̄.n. ꝯsētiētes sitis malis vt n̄ approbetis: neq̄ negligētes vt nō arguatis. Et eadem snia cōfirmat̄ predicta cā ⁊ questiōe.ca.ita ca.si qs.⁊ ca.recedite. Igit̄ ꝯuersatio xp̄i cū pctōrib⁹ ex qua ipsi boni fieri poterant ⁊ ob quā familiarē se illis exhibebat laudabilis erat ⁊ ex radice charitatis ꝓcedēs. Siliter apl'i inter ydolatras ꝯuiuebant vt eos ad verā religionez euocarent. Sic de andrea legim⁹ q̄ ꝯsistēs in Achaya postq̄ suscepit spm̄ sctm̄ eā totā ecclesijs ipleuit: effugataq̄ ydolatrie peste: pp'los ad xp̄i fidē ꝯuertit Vxorez quoq̄ Egee ꝓcōsulis sacro baptismatis fonte regenerauit. ¶ Scd̄o ꝯsideremus diligentiā beati andree q̄tum ad audi

tionez. Uoluit.n. attenti⁹ audire ioannem de xp̄o loquētē atq; dicentē. Ecce agn⁹ dei ecce q tollit peccata mūdi. Quo audito secut⁹ est iesuz cū alio ꝯdiscipulo: dixit v̄o illis iesus. qd queritis. At illi rn̄derūt ei. Rabbi vbi habitas. dixit eis. vēite ⁊ videte: venerūt itaq; ⁊ viderūt ⁊ manserunt apd̄ euz die illo. vt pz Joānis.i.ca. Quantū āt ꝓsit vnicuiq; audire v̄ba ⁊ doctrinaz xp̄i: lz dixerim in q̄dragesimali nr̄o i sermōe d̄ v̄bo dei: tn̄ adhuc expedit aliquo exēplo id aperire. Scribit.n. Actuū.ij.ca. ꝙ p̄dicāte petro audiētes v̄ba ei⁹ cōpūcti sūt corde ⁊ dixerūt ad petrū ⁊ ad reliquos apl̄s. Uiri fr̄es qd faciem⁹. petr⁹ aūt ait ad illos pniaz agite ⁊ baptizet̄ vnusqsq; vr̄m. Qui v̄o receperūt sermonē ei⁹ baptizati sūt: ⁊ apposite sūt in illa die aīe circiter tria milia. Et vt inqt Jeremias ca.xxiij. Uerbū dei sic̄ malle⁹ cōterens petras.i.corda dura. Predicatiōe insup apl̄oꝝ crediderūt oēs gentes duz in oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ. q̄ vt dr̄ ad Romanos.viij.ca. Fides ex auditu: audit⁹ āt per v̄bū xp̄i. Propterea sapiēs Ecclesiastici.vi. Prouerbioꝝ.iij.ca.ait. Si dilexeris audire sapiēs eris. Et Aristo.in.i. Metaphisi. Audit⁹ deseruit discipline: ideo aīalia q̄ carent auditu sicut apes ⁊ musce non obediūt voci hoīs: nec sūt disciplinabilia. q̄re nil ita aīos hoīm ad bene btēq; viuēdū dirigere pōt sic̄ audit⁹ v̄bi. ¶ Tertio cōsiderem⁹ btī andree diligentiā q̄tū ad cōicationez dū xp̄m agnouit statim illuminationē suaz cōmunicare ꝓcurauit fratri suo petro. Nā vt scribit ioannis.i.ca. mox eo iuēto dixit ei. inuenim⁹ messiā: ⁊ adduxit eum ad iesuz: cui etiā xp̄s benigne seipsuz manifestauit dixitq; illi. Tu es simon fili⁹ ioāna tu vocaberis cephas qd̄ iterpretat̄ petrus Noluit ḡ andreas bonū salutis eē sibi soli: ꝓcurauit ⁊ illd̄ ꝑ fr̄e suo petro. Sic ⁊ nos si cupim⁹ regnare cū xp̄o: ꝓximis opez ferre tenemur. inqt nanq; sapiēs Ecclesiastici. xvij.ca. Unicuiq; mādauit de⁹ de ꝓximo suo. Sz miꝝ certe qūo nō cōfundunt̄ ⁊ erubescūt in semetipsis hi q xp̄iano noīe decorant̄. oīa tn̄ ad ꝓpriū amorez reflectunt: dū ꝯ se loquētē audiūt: adhuc Ciceronez gentilez. Retulit ipse in or̄one ꝑ quinto ligurio: hoīes ad deos nulla re ꝓpi⁹ accedunt q̄ salutez hoīb⁹ dando. Et i questionib⁹ tusculanis. Que melior ē i hoīm genere nā q̄ eoꝝ q se natos ad hoīes adiuuandos ⁊ cōseruādos arbitrantur. Sed qūo aliene saluti intendent qui propriam negligunt: Heu heu q̄ paucissimi sunt qui non magis inuigilēt pro corporis beneficio q̄ pro anime atq; conscientie tranquillitate.

¶ Qualiter btūs andreas rōnabilit̄ obediuit xp̄o eū vocanti simul cū petro qd̄ satis stulte qdā ꝓbare sūt ausi. Cap̄.ij.

Secūda excellētia beati andree dr̄ obedientia. Mox.n. vt ipsuz atq; fratrez ei⁹ petꝝ xp̄us vocauit: relictis oīb⁹ secuti sūt eū. vt scribit Matthei.iiij.ca. Erant.n. piscatores ⁊ xp̄s dixit eis. Uenite post me faciā vos fieri piscatores hoīm. Habuit āt ista obedientia tres conditiōes mirificas.

Prima dicitur rationabilitas.

Secunda societas.

Tertia velocitas.

¶ Prima ꝯditio illi⁹ obedientie rōnabilitas dr̄. Fuit nāq; rōnabile obedire xp̄o qui de⁹ erat q imperauit ventis ⁊ mari ⁊ facta est tranqllitas magna. vt dr̄ Matth̄.viij.ca. Qui curauit ifirmos: illuminauit cecos mūdauit leprosos: demones a corpib⁹ obsessis eiecit ⁊ mortuos suscitauit. Ad quez accesserūt post ieiuniū angeli ⁊ mīstrabant ei vt dr̄ Matth̄.iiij.ca. Ueruntn̄ vt refert Hiero⁹ sup Mattheū Arguit i h̄ porphirius ⁊ Julian⁹ august⁹ vel imperitiam historici mentiētis vel stulticiā eoꝝ q statim secuti sūt saluatorē q̄si irrationabiliter quēlibz vocantē hoīem sūt secuti. Sed certe fulgor ipse ⁊ maiestas diuinitatis occulta q̄ i hūana facie relucebat. Ex p̄mo ad se veniētes trahere poterat aspectu. Si.n. i magne telapide v̄t⁹ hec esse dr̄. vt ānulos ⁊ festucas sibi copulet quāto magis dn̄s oīm creaturaꝝ ad se traher̄ poterat quos volebat: hec Hiero⁹. Sz Porphiri⁹ p̄fat⁹ sacrilegus ⁊ blasfem⁹ xp̄m vocātē p̄sumit culpare asserēs ex malicia piscatores rusticos ⁊ idoctos ad se sequēdū vocasse. Nā cuz illi⁹ facta ⁊ gesta fraude ⁊ deceptōe vt ipe falso asserit

fuerit plena: voluit eos hꝫ comites quos facile erat decipe. O vba oi exercitatiõe digna. O falsitas ab oib⁹ exhorrẽda. Mõ fuit deceptor xp̃s i quo ois gr̃e plẽitudo supabũdauit: ois pfectio sctitatis emicuit: ois deniqꝫ splẽdor vtutis effulsit. Sz iõ paupes ſi diuites ⁊ potẽtes: piscatores nõ pbos ad se vocauit: vt in ꝓuersiõe mũdi fienda p eos vtus diuina clarescceret: ⁊ veritas p eos p̃dicãda diuine gr̃e nõ hũanis fauorib⁹ ascriberet. Jccirco paul⁹. i. ad Corinthios. i. ca ingt. Que stulta ſt mũdi elegit de⁹ vt ꝓfundat sapiẽtes: ⁊ infirma mũdi elegit ds vt ꝓfundat fortia. Et mũdi ignobilia ⁊ cõtẽptibilia elegit ds ⁊ ea q̃ nõ ſt vt ea q̃ ſt destrueret vt nõ gloriet ois caro in cõspectu eius. Sup hoc passu ita dicit Aug⁹. Si doct⁹ eligeret fortasse iõ se diceret electũ: q: sua doctrina eligi meruit. Dñs autẽ nr̃ iesus xp̃s volẽs supbox frãgere ceruices nõ q̃siuit p oratorẽ piscatorẽ. Jz de piscatore lucrat⁹ est iperatorẽ. ¶ Scda ꝓditio illi⁹ obedientie dr̃ societas. Habuit. n. secũ obedientẽ ⁊ sciũ fratrẽ suũ petr̃. Simul qdẽ vocati ſt ⁊ insimul vocãtes secuti. Hinc Crisosto. sup Matthẽũ ait de ipsis. Erãt habitatiõe ciues: dilectiõe cõcordes: artificio pares: fraternitatis piatate ꝓiũcti: iõ simul eos vocauit: ne hoies ita ꝓiũctos dissimilis vocatio separaret: hec ille. Sciẽdũ tñ q⁹ ꝓiũctio fraternitatis aliqñ hz disparitatẽ sic̃ i cayn ⁊ abel: quox vn⁹ deo grat⁹ fuit: alter exosus vt pz Genesis. iiij. ca. Jsaac etiã hereditatẽ obtinuit: Jsmael vo frater ei⁹ illã amisit sic̃ scribit Genes. xxi. ca. Et ad Galathas iiij. ca. Eice ancillã ⁊ filiũ ei⁹: nõ. n. erit heres fili⁹ ancille cũ filio libere. Jacob insup amabilis fuit deo. nõ sic Esau frater de q⁹ Malachie. i. ca. dixit de⁹. Jacob dilexi esau odio habui. Qñqꝫ ãt copula fraternitatis hz paritatẽ. vñ Valeri⁹ maximus li. i. recitat de polistrato ⁊ ꝓpoclide phis. q fuerunt eodẽ die nati: eiusdẽqꝫ ꝓceptoris: Epicuri sectã secuti: patrimonij etiã possidendi alendeqꝫ schole cõmunione cõiũcti: eodẽqꝫ momento tpis vltima senectute extincti. Sic cognatio petri ⁊ andree parẽ in multis habuit ꝓditionẽ. ñã fuerũt ab eodẽ artificio vocati: dic̃ nãqꝫ Matthe⁹. iiij. ca Ambulans iesus iuxta mare galilee vidit duos frẽs simonẽ q vocat̃ petrus ⁊ andreã fratrẽ ei⁹ mittẽtes rhete in mare: erant. n. piscatores. Et ait illis. Venite post me ⁊c. Fuerũt eidẽ officio deputati. ſ. aplatui xp̃i. Vñ Luce. vi. ca. ⁊ Matthei. x. ca. scribit. Elegit. xij. quos aplos noiauit. simonẽ qui cognominauit petr̃ ⁊ andreã fratrẽ ei⁹ fuerunt insup eodẽ ꝓuilegio dotati i miraculox opatione. vñ Matthei. x. ca. di. conuocatis iesus. xij. discipulis eius: dedit illis ptãtẽ spirituũ imundox vt eijcerent eos ⁊ curarent oẽm lãguorẽ ⁊ oẽm infirmitatem Hoia aũt duodecim aplox sunt hec. ꝓmul simon q di petri⁹ ⁊ anderas frater ei⁹. Ultimo fuerũt eodẽ genere martyrij cozonati: qr ambo crucis supplicio ptulerũt. Jõ eccle sia cantat. Andreas xp̃i famul⁹ dignus dei aplus: germanus petri ⁊ in passiõe socius: ¶ Tertia ꝓditio illi⁹ obediẽte di velocitatis. Obediuit qppe andreas statim sine mora sine dilatiõe. Sz b tpe mortales miseri aures hñt ⁊ nõ audiũt: vocãt ad pniaz ⁊ tñ vix e mille ꝓuertit vnus. Eox vo risio est vt tacita vt expssa. Reuertemur ad dñm in senectute. Reuertemur ad dñm i ifirmitate. Reuertemur ad dñm post aliquos ãnos O pctores duri: O pctores excecati: nolite differre: nolite ꝓcrastinare. hodie igt Dauid i ps. Si vocez ei⁹ audieritis nolite obdurare corda vra: hodie igt nõ cras: de futuro qdẽ nil certũ habem⁹: p̃s tñ tps nr̃s ẽ. Duz tps hẽmus ait paulus ad Galatas vi. operemur bonũ. Et sapiẽs Ecclesiasticus. v. ca. Ne tardes ꝓuerti ad dñm ⁊ ne differas d die i die: subito. n. veniet ira illi⁹ ⁊ in tpe vindicte dispdet te. O qꝫ grãdis ẽ nũerus peñtiũ. O qꝫ magna multitudo dei mãdata spnẽtiũ. Vocat oẽs benign⁹ p̃ tã dulciter: ⁊ hoies ingrati ei obedire postponunt ꝓpt dicta Grego. i omelia ita pulchre loquit. Audistis frẽs charissimi qr ad vnius iussiõis vocẽ petrus ⁊ andreas relictis rhetibus secuti ſt redẽptorẽ. Nulla vo hũc facere adhuc miracula viderãt: nihil ab eo d ꝓmio eterne retributiõis audierant ⁊ tñ ad vnũ dñi ꝓceptũ ꝫ qd possidere videbã

i—

tur obliti sī. Quanta nos ei⁹ miracula vide
mus. Quot flagellis affligimur? Quantis
minaꝝ asperitatib⁹ deterremur: ⁊ tñ vocā
tem seq contēnim⁹. In celo iam sedet q de
ꝯuersione nos admonet. Jaz iugo fidei col
la gentiū subdidit. Jaz mūdi gloriā strauit.
Jaz ruinis crebrescentib⁹ districti sui iudi-
cij ꝓpinquū denūciat diē. Et tñ supba mēs
nr̄a nō vult hoc spōte deserere qd̄ quotidie
ꝑdit in vita. Quid ergo fr̄es charissimi: qd
in eius iudicio dicturi sumus q ab amore
pñtis seculi: nec preceptis flectimur: nec v̄
beribus emendamur. hec ille.

¶ Qualit̄ btūs andreas iubēte Egea crucis
martyriū passus est. Capituluz.iij.

Sertia excellētia btī andree dr̄ pat ien-
tia hec illū violētā mortē aīo constāti
tollerare fecit: non.n. aufugit illata suppli-
cia: ⁊ ꝓ xp̄o martyriū pati nō recusauit. de
illo tamen tria sunt consideranda.
Primo illius martyrij causa.
Secundo illius martyrij modus.
Tertio illius martyrij gloria.

¶ Primo ꝯsideranda est de martyrio scti
andree cā. quare. s. passus est. Non eqdem
passus est ꝑꝑ aliqd̄ ꝑpetratū flagiciū aut le
se maiestatis crimē: siue qd̄cunqꝫ pctm̄ ad-
huc minimū. Sz qꝛ ydolatria detestabat ⁊
Egeā ꝓcōsulē redarguebat: crucisqꝫ myste
ria efficacissime ꝯprobabat. Ab ipo Egea
iniqssimo cruci fuit adiudicat⁹. In ciuitate
nāqꝫ patras Egeas xp̄ianos ad idoloꝝ sa-
crificia cōpellebat: cui occurrēs andres di
xit. Oportebat vt tu q iudex hoīm esse me
ruisti: iudicē tuū q est in celo cognosceres ⁊
agnitū coleres ⁊ colēdo aīuz tuū a falsis dijs
penit⁹ reuocares. Cui Egeas. Tu es andre
as q supstitiosā p̄dicas sectā q̄z romani p̄n-
cipes exterminare iusserūt. Ad quē andre
as. Romāi p̄ncipes nōdū cognouerūt qūo
dei fili⁹ veniēs docuerit idola eē demonia
Cui Egeas. ista vana iesus vester p̄dicās
crucis patibulo ē affix⁹. Rñdit andreas ꝓ
restauratiōe nr̄a ñ ꝓ sua culpa crucis pati-
bulū spōte suscepit. Et satis copiose crucis
fructū ⁊ gloriā atqꝫ triūphū corā oīb⁹ expli-
cauit. Quare indignat⁹ Egeas vt idolis sa
crificaret eū cōminādo requisiuit. Et cū cō
minaret multa terribilia ꝯ illū factuꝝ nisi
sue iussiōi pareret. Andreas audacter rñdit
Quicqd tibi vr̄ in supplicijs mai⁹ excogita
Tanto.n. ero regi meo acceptior quāto fue
ro pro noīe eius in tormentis constantior.

¶ Scd̄o ꝯsiderand⁹ ē de martyrio andree
mod⁹. Nāqꝫ Egeas iussit illū a vigintiuno
hoīb⁹ cedi ⁊ cesuz manib⁹ ⁊ pedib⁹ cruci al
ligari vt sic lōgiorē recipet cruciatuz. Cūqꝫ
duceret ad crucē fact⁹ ē cōcursus ppl'oꝝ di
centiū. Innocens sanguis ei⁹ sine cā dānat
quos tñ rogauit apl'us ne suū martyriū im
pedirēt. Uidens āt andreas a longe crucē
salutauit eā dicēs. Salue crux p̄ciosa q̄ de-
corē ⁊ pulchritudinē de mēbris dñi mei su
scepisti: diu desiderata: solicite amata: sine
ītermissiōe quesita. Secur⁹ ⁊ gaudēs ad te
venio ita ⁊ tu exultās suscipias me discipu
lū ei⁹ q pepēdit i te: qꝛ amator tu⁹ sp̄ fui ⁊ d̄
sideraui amplecti te. Accipe me ab hoīb⁹ ⁊
redde ma mgr̄o meo: vt ꝑ te me recipiat q
ꝑ te me redemit. Et hec ac sil'ia dicēs exuit
se ⁊ vestimēta carnificib⁹ tradidit. Sicqꝫ
eū i cruce vt iussuz fuerat suspēderūt. In q̄
biduo viuēs. xx. milib⁹ hoīm astātiū p̄dica
uit. ¶ Tertio ꝯsiderāda ē de martyrio an-
dree gl'ia. Minātē qdē turba Egee mortē
⁊ dicēte: viꝝ sctm̄ mansuetū ⁊ piū nō debe
re ista pati venit vt ip̄z deponeret. Quē vi
dēs andreas dixit. Quid ad nos tu venisti
Egea Si ꝓ pnia ipsaz ꝯsequeris. Si āt vt
me deponas scias q̄ ego viu⁹ de cruce ñ d̄
scēdā: iā.n. video regē meū q me expectat.
Et cū vellēt eū soluere nullo mō potuerūt
ad eū ꝑtingere. Uidēs āt andreas q̄ vellēt
eū de cruce depōere orauit vt scribit Aug⁹
i li. d̄ penitētis: ⁊ dixit. Ne ꝑmittas me dñe
descēdere viuū de cruce: sz tp̄s ē vt cōmē-
des terre corp⁹ meū ⁊ resurrectuꝝ seruet ⁊
reddat ⁊ ip̄z quoqꝫ meritū sui laboris reci-
piat. Terre illd̄ cōmēdo vt me ampli⁹ vigi
lare ñ oporteat ⁊ libere ad te fontē ideficiē
tis gaudij tēdere anxiātē iā ñ retrahat hec
⁊ sil'ia eo loquēte: splēdor nimi⁹ de celo ve
niēs dimidia hora eū circūdedit: ita vt nul
l⁹ eū videre possz. Et abscedēte lumīe spm̄
cū lumīe simul tradidit. Maximilla v̄o tu
lit corp⁹ ei⁹ ⁊ optio loco cū aromatib⁹ sepe

liuit. Egeas ãt anteq̃ domũ rediss̃ arrep
t⁹ a demõe i via coraz oĩb⁹ expirauit. Felix
igr̃ z gl'osissim⁹ fuit illi⁹ martyrij finis: dũ
ãdreas p illõ meruit secreta scãdeꝛ celi: vbi
cũ xpo fruit eẽna pace i secla seclor̃. Amẽ.

¶ Sermo trigesimusquint⁹ de amor̃ dul
cissimo dñi nostri iesu xpi quem habuit ad
ioannem euangelistam.

DIlectus meus mihi z ego illi. Joãnis euangeliste vba sc̃
ista originalit Cãticor̃.ij.ca.
Immẽsa btissimi euãgeliste io
annis p̃conia oẽm supant dicẽdi facultatẽ
Quisnã tã eloquẽs reperit taz ornat⁹ in ex
plicãdo: tãq̃ potẽs in pluadendo vt ei⁹ in-
numeris: vt sic dicã: laudes effari queat:
Tñ z si ñ q̃tũ sibi debeꝛ q̃tũ nos possum⁹
illi⁹ progatiuas tenemur extollere dignas.
Colend⁹ qppe est ab oĩbus z singulari de-
uotione honorãd⁹ cui dei fili⁹ tã precipuaz
dilectionẽ exhibuit quẽ ita charissimũ ha-
buit cui denicq̃ tãta ptulit bñficia. Ut autẽ
habeat mens nr̃a lumẽ intelligẽtie quo io-
annis sublimitatẽ pcipiat de ipo in hoc ser
mone dicem⁹: quẽ z merito fundabim⁹ in
amore illo dulcissimo quo eũ xps p̃ ceteris
aplis voluit exornare: ỗ quo ipse verba in
themate posita dicit. Dilect⁹ meus mihi
z ego illi. In qbus verbis tria mysteria de
illo amore ꝓponimus contemplanda.
Primum dicitur superationis.
Secundum ostensionis.
Tertium conclusionis.

¶ Qõ xps dilexit ioannẽ amore precipuo
z fz q̃ homo z fm q̃ deus z de differentia
amoris ei⁹ z petri: z q̃ rõnabiliter xps eũz
ita dilexit. Capitulum.j.

PRimũ mysteriũ cõtẽplandũ de amo
re quo xps ioannẽ dilexit dñ supationis
Supauit nãq̃ amor ille amorẽ alior̃ disci
pulor̃. Ut Joãnis.xiij.ca.scribit. Erat re-
cũbens vn⁹ ex discipulis ei⁹ i sinu iesu quez
diligebat iesus. Et.xix.ca. Cũ vidisset iesꝰ
matrẽ z discipulũ stantẽ quez diligebat. Et
xx.ca. vna sabbati maria magdalene vẽit
mane cũ adhuc tenebre eẽnt ad monumẽ-
tũ z vidit lapidẽ sublatũ a monumẽto. Cu
currit ḡ z venit ad simonẽ petr̃ z ad alium
discipulũ quẽ amabat iesus. Et.xxi.ca. Cõ
uersus petr⁹ vidit illũ discipulũ quẽ dilige
bat iesus sequẽtẽ. Eccl'ia vo cãtat illõ Bed
de. Hic est ioãnes q̃ priuilegio amoris pre
cipui ceteris altius a dño meruit honorari
Sed vt partez istã clarius expediam⁹ tria
dubia proponimus disputanda.
Primũ vtr̃ xps dilexit ioãnẽ fm q̃ deus.
Scõz vtr̃ xps pl⁹ dilexit ioannẽ q̃ petrũ.
Tertium vtrum xps debuit ita intense io-
annem diligere.

¶ Ad pmũ dubiũ posset qs arguẽdo rñde
re. q̃ xps ñ dilexit iohẽ fz q̃ ds sed tñ fz q̃
hõ: probat: qr̃ cũ amor sit passio z nulla pas
sio cadit in deo: ideo de⁹ nihil amare pot.
Sed contra est auctoritas scripture que ds
uz diligere amareq̃ in plerisq̃ locis testat
Unde Dauid in ps.cxlv.ait. Dñs diligit
iustos. Et sapiẽs Prouerbior̃.iij.ca. Quẽ
enĩ diligit deus corripit. Et Sapiẽtie.vi.
ca. diligis oia que sũt. Et Ecclesiastici.xlv.
ca. Dilectus deo z hominib⁹ moyses. Et
Malachias.i.ca. Dilexi vos dic̃ dñs. Et
paul⁹.ij.ad Corinthios.ix.ca. Hilarẽ.n.da
torez diligit ds. Et Joãnes.i.sua canonica
ca.iiij. Sic̃ ds dilexit nos z nos debemus
inicẽ diligere. Et saluator nr̃ Joãnis.iij.ca.
de⁹ dilexit mũdũz. Et.xiiij.ca. Qui diligit
me diliget a pr̃e meo. Eodẽ ca. Si qs dili
git me sermonẽ meũ seruabit z pr̃⁹ me⁹ dili
get eũ. Et.xvi.ca. Ipse.n.pr̃ amat vos. Er
go vt qd sentiẽdũ ẽ de amore dei ad crea-
turas inuestigare possum⁹. Notãde sũ in hac
pte tres theologor̃ ꝓpositiões. Prima fz
Bonauẽ. di.xxxij.tertij. z Tho. i.pte.q.xx.
q̃ necesse ẽ ponere amorẽ i deo: qr̃ i quocũ
q̃ ẽ volũtas vl' appetit⁹ oz eẽ amorẽ: ille tñ
amor i deo ñ ẽ passio. Nã amor z gaudiũ z
delectatio fz q̃ significat act⁹ appetit⁹ sensi
tiui comitat aliq̃ trãsmutatio corpis z ma-
xie circa cor: qõ ẽ primũ p̃ncipiũ mot⁹ i ali
li. Scõz vo q̃ pdicta significãt actũ appeti
tus intellectiui nõ sũt passiones. Et sic ponũ
tur in deo fm̃ effectũ: nõ fz passionis defe-
ctũ. Odit.n. cõmunicãdo iuste penã ei quẽ
odit absq̃ sui trãsmutatõe: diligit creaturã
illi sua beneficia plus minusue tribuendo:

lāē semp eodē mō se habēs. Ulñ pbus. vij. Ethicox dicit. deꝰ vna ⁊ simplici opatiōe gaudet ⁊ eadē rōe sine passiōe amat. Sciē dū adhuc q̄ ī passionibꝫ sensitiui appetitus est ꝓsiderare aliqd qō ē māle. ſ. corpalē trās mutatiōez: ⁊ aliqd qō ē formale: id. ſ. qō est ex pte appetitꝰ: sic in ira vt dī in. i. de Aia. Māle ē accēsio sanguinis circa cor: vl circa aliqd huiusmodi. Formale vo appetitꝰ vindicte. Sz rursus ex pte eiꝰ qō formale ē ī q busdā passionibꝫ designat aliq̄ ipfectio: sic in desiderio qō ē boni nō habiti: ⁊ ī ira q tristiciā p̄supponit. Quedā vo nullā ipfectionē ōsignāt vt amor ⁊ gaudiū. Cū ergo nihil hox deo ꝓueniat fz id qō est māle i eis illa q̄ impfectionē iportāt ēt formaliter deo cōuenire nō p̄t nisi methaphorice p similitudinē effectꝰ. Que āt formalit impfectionē nō iportāt de deo ppie dicunt vt amor ⁊ gaudiū sin passiōe tñ vt ē p̄dictū. ¶ Scōa vitas q deꝰ oia q̄ st amat. Mā vt ingt Tho. vbi supra. Oia existētia inq̄ntuz sūt: bona st. Ipsuz. n. esse cuiuslibet rei qōdā bonū est: ⁊ siliter quelibz pfectio ipsiꝰ: cuz ḡ voluntas dei cā sit oīm rex: oz q intantū aliqd habeat cē aut qōcūqz bonū inq̄ntū est volitum a deo. Cuilibz ḡ exi stēti deꝰ vult aliqō bonū vñ cū amar nil aliō sit q̄z velle bonū alicui manifestū ē q deꝰ oia q̄ st amat: nō tñ eodē mō sic nos: qr. n. volūtas nr̄a nō ē cā bonitatis rei sz ab ea mouetur sicut ab obiecto. Amor nr̄ quo bonū alicui volumꝰ ñ ē cā bonitatis ipsiꝰ: sz ecōuerso: bonitas eiꝰ vl vaꝝ extimata pnocat amorē quo ei velimꝰ ⁊ bonū ꝓseruari qō hz ⁊ addi qō nō hz ⁊ ad hoc opemur. Sz amor dei ē pfundēs ⁊ causās bonitatē in rebꝰ. Ex his apparet q deus ēt pctōres amet. Mā nihil pbibet vnū ⁊ idē fz aliqd amari ⁊ fm aliud odio haberi: ōs pctōres inq̄ntū st nature quedā amat. Sic enī ⁊ st ⁊ ab ipso st: inq̄ntū vo pctōres non st sed ab esse deficiūt: ⁊ hoc in eis a deo nō ē vñ fz hoc ab ipso odio habenť. Dzit tñ difficultas an deꝰ diligat creaturas irrationales qñ cū duplex sit amor cōcupiscētie. ſ. ⁊ amicitie: illas amore ꝓcupiscētie nō diligit qr nulliꝰ ex se eget: nec amore amicitie: qr ñ pōt ad res irratiōales haberi. vt pz. viij. Ethico. ḡ nullo mō illas amat. Ad hoc dicit sctūs Tho. q deꝰ ppie loquēdo non amat creaturas irrationales amore amicitie: qa amicitia ñ pōt hbri nisi ad rōnales creaturas l qbꝰ ꝓtingit eē reamationē ⁊ cōicationē in opibꝰ vite qbꝰ ꝓtingit bñ euenire vel male fm fortunaz vel felicitatē: sicut ⁊ ad eas ppie beniuolentia est. Creature aūt irrationales non p̄nt pertingere ad amandū dēum: nec ad cōmunicationē itellectualis ⁊ beate vite q̄ deus viuit. Sed diligit illas amore ꝓcupiscentie inq̄ntū ordinat eas ad rationales creaturas ⁊ etiā ad seipsuz non quasi eis idigeāt sz pp suā bonitatem ⁊ nostraz vtilitatez: concupiscimus. n. aliqd ⁊ nobis ⁊ alijs. ¶ Tertia vitas q deꝰ nō oia equaliter diligit. Mā vt ingt Augustinus sup Joannē. Omnia diligit deus que fecit ⁊ inter ea magis diligit creaturas rōnales ⁊ de illis amplius que st membra vnigeniti sui: ⁊ multo magis ipsuz vnigenituz suum. Notanduz tñ q cum amare sit velle bonū alicui: duplici ratōne potest aliqd maiꝰ vel minus amari. Uno modo ex parte ipsius actus voluntatis q est magis vel minus intēsus. Et sic deus nō magis quedā q̄z alia amat: qr oia amat vnoꝫ simplici actu volūtatis ⁊ eodez mō se hñte. Alio mō ex pte ipsiꝰ boni qō qs vult amato. Et sic dicimur aliquē alio plꝰ amare: cui volumꝰ maius bonuz q̄uis nō magis ītēsa volūtatē. Et hoc mō necesse ē dicer q ōs q̄dā alijs magis amat. Cū. n. amor dei sit cā bonitatis rex nō eēt aliqd aliō meliꝰ si deꝰ nō vellet vni maiꝰ bonū q̄z alteri. Sz nō nulli pp ea q̄ dicta st arguūt q deꝰ ñ oz velle bonū magis vni q̄z alteri. Mā vt scribit ad Rōanos ij. ca. Nō ē acceptio ꝓsonax apō deū. qō vbī ponit. xxxij. q. iiij. ca sic. Et ō con. di. iiij ca. nec quēq̄z. Et de pbēdis ca. venerabilis Et de iudicijs ca. nouit. Ad qō rñdet Alexāder de ales i. ij. volue sume. q ꝓsonax acceptio cadere ñ pōt i liberali gratuita ⁊ volūtaria distributōe quozūcūqz bonox sz tñ in debita ⁊ necessaria dispēsatiōe. Si. n. qs ex ppa liberalitate largiri vellet aliquā pecunie quātitatē nō pōt ꝓsonax acceptor cē seri: qr potiꝰ vni q̄z alteri dederit: cuz ne-

in eo q̄ accepit neq; i eo q̄ nō recepit meritū aut p̄cesserit aut existat vt sibi p̄fata perunia donet. Sic ⁊ de⁹ bonitate sua diuersa atq; disparia creaturis ꝓtulit dona: sine ꝓsonax acceptiōe. Quare ät excellēti⁹ ꝓdiderit angelos q̄z hoīes: hoīes q̄z bruta: leones q̄z formicas: aglas q̄z passeres ⁊ filia: nō itereſt nr̄a diiudicare: ſz poti⁹ mltimodā sapiaz illi⁹ extollere: bonitatēq; affluentissimā cōmēdare. ¶ Scōz dubiū fuit vtr̄ xp̄s magis dilexit ioānē q̄z petr̄. Et q̄ sic. p̄z ex ꝓdictis Tñ possz qs obijcere q̄ deus illos magis diligit q ipz magis diligūt: ſz petr⁹ magis diligebat xp̄z q̄z ioānes. vñ Joānis ca. xxi. dixit iesus petro. Simon ioānis diligis me pl⁹ bis. Nō nō sic quereret dñs nisi sciret q̄ petr⁹ pl⁹ ceteris ipsuz amaret: vt dic̄ glosa. ḡ vr̄ q̄ xp̄s magis debuit petr̄ diligere q̄z ioannē. Ad hoc rñdet Bonauētu. di. xxxij. tertij libri. Nō hic ē triplex mod⁹ dicendi quox vnus facit ad explicationez alterius. Prim⁹ est ꝑm Augustinū sup Joānez. viij. ait. q̄ est dilectio in signo exteriori ⁊ in effectu interiori. Si loquamur ō dilectione in signo exteriori magis diligebat xp̄s ioānē q̄: maiorē ei familiaritatē exhibebat. Si vo loq̄mur de dilectione q̄tum ad interiorē effectū q est effect⁹ gr̄e: sic magis diligebat petr̄: q̄: mai⁹ mun⁹ gr̄e illi ō derat. Et si tu obijcias. q̄ de⁹ illi debebat maiora sig̃ dilectiōs ēndere quē magis diligebat ꝑz veritatē. Rñdet Aug⁹ q̄ p ioānē ⁊ petr̄ significat duplex vita. p petr̄ actiua q̄ trāsit p ioānē ꝓtemplatiua q̄ manet. Vñ petro dictū ē. Seq̄re me. de ioāne vo dī Sic eū volo manere. Et q̄ñ actiua laboriosior ⁊ fructuosior. Cōtēplatiua vo purior ⁊ iocūdior ad significādā dr̄az hui⁹ duplicis vite familiari⁹ se exhibebat dñs ioāni q̄z petro. In cui⁹ rei signū cōmisit ei matrē custodiē dā: petro vo pastoralē curā. Et ex hoc dicit Aug⁹ q̄ petr⁹ erat melior: ſz ioānes felicior. Alli⁹ ē mod⁹ dicēdi ꝑz Bernardū. q̄ petrus dilexit seruēti⁹ ⁊ diligebat fort⁹. Joannes vo diligebat dulci⁹ ⁊ diligebat familiari⁹. Terti⁹ vo mod⁹ dicēdi est. q̄ petr⁹ magis diligebat deū i primis. Joānes magis i se Vñ petr⁹ accepit curā regiminis. ioannes gr̄az ꝓtēplationis. Ideo ꝓ petr⁹ efficaciorē habuit gr̄am ad laborez actionis: ioannes efficaciorem ad gratiaz contemplationis. ¶ Tertiū dubiū fuit vtrū xp̄s debuit ita intense diligere ioannez. Ad q̄ rñdemus q̄ tria cōcurrerunt in ioanne que illum adeo amabilem xp̄o fecerunt.

Primum fuit etas.

Secundum virginitas.

Tertium amabilitas.

Primū q̄ fuit i ioāne quo xp̄s illū dilexit amore p̄cipuo fuit etas. Secut⁹. n. fuit saluatorē oim i etate tenera. Vñ ꝛ Hiero⁹ dicat ad paulā de dormitiōe Blesille. Nūq; ē sera q̄uersio. Et Seneca i tragedijs: nūq; sera ē ad bonos mores via. Tñ res ē ad modū gratissima deo hoiq; satis vtillima ab ieūte ⁊ adolescēti etate bñ beateq; viuere. Ideo Trenox. i. ca. Jeremias ait. Bonū ē viro cū portauerit iugū ab adolescētia sua. Sicut ioānes dū eēt adolescens vocatus a xp̄o cū iacobo suo fr̄e reliquit oia ⁊ illū ptin⁹ fuit secut⁹. Sciēdū tñ i hac pte q̄ triplex fuit vocatio ioānis ꝑz Micho. de lira in p̄logo i Joāne. Primo q̄ñ vocat⁹ fuit ad xp̄i noticiā aliq̄lē. Scripsit nā ipe. i. ca. Erat ät andreas fr̄ simonis petri vn⁹ ex duob⁹ qui audierāt a ioāne ⁊ secuti fuerūt eū. s. xp̄m. Nomen itaq; alteri⁹ discipuli tacuit: quia mos est scribētiū tacere. p̄p̄ria laudes. ⁊ de se sicut de alio loqui: qđ ioānes vt p̄z in plerisq; locis discipulū se tñ noīando obseruauit: ita ⁊ hic nomen suū nō exp̄essit: tñ pbabiliter credit q̄ ipsemet fuerit cuz andrea: q̄: circūstātias loci ⁊ tpis describit q̄ñ oia p̄ntialiter vidit. Scōa vocatio fuit ad xp̄i familiaritatē. de q̄ sic scribit Hiero⁹ in p̄logo i Joānē. Hic est ioānes euāgelista vn⁹ ex duodecim discipulis dei qui virgo elect⁹ est a deo: quē de nuptijs volentem nubere vocauit dñs. Nuptie iste fuerunt ꝑm cōmunē opinionē vt refert Micho. de lira. ille ō quib⁹ fit mentio Joannis. ij. ca. q̄ facte est i chana galilee: qđ probabile est. tum q̄: nō legit xp̄m alijs nuptijs iterfuisse. tñ q̄: mr̄ iesu erat ibi tanq̄ in nuptijs nepotis sui. Tertia vocatio fuit ad ap̄latum: q̄ñ vt dī Matth. iiij. ca. Relictis rhetib⁹ ⁊ patre p⁹

xp̃z cũ fratre suo iacobo abijt. ¶ Scdz qd̃ fuit in ioãne q̃re ⁊ xp̃s illũ singulariter dilexit fuit eius virginitas: hanc qppe xp̃s summe colit ⁊ amat maxime propter tria.
Primo propter similitudinem.
Secundo propter magnitudinem.
Tertio propter pulchritudinem.
Primo diligit xp̃s virginitatẽ pp sil'itudinẽ. Est qppe similitudo amicitie causatiua Ideo oẽ aial diligit sil'ile sibi. virginitas v̄o singulariter effulsit in xp̃o ⁊ in matre ei⁹ v̄gine bñdicta: quare ⁊ virgines amat. Propter qd̃ Hiero⁹ ad filiã mauricij de cõmẽdatione virginitatis ita scribit. Ut v̄ginitatis meritũ pateat ⁊ q̃ digna sit deo mãifesti⁹ possit intelligi illd̃ recogitet̃ q dñs ⁊ saluator noster cũ pp humani generis salutez hoĩem dignaret̃ accipere: nõ aliũ q̃z v̄ginalem elegit vtez: virginez habuit matrẽ: v̄go mansur⁹ in se viris: ⁊ in matre feminis v̄ginitatis p̃buit exẽplũ: hec ille. Scdo diligit de⁹ virginitatez pp magnitudinez. Est qppe virginitas ipsa op⁹ magnũ ⁊ arduũ: iõ virgines amorez oñdunt ad xp̃m ardentissimũ: dum rem tam grandẽ ꝓ ipso aggredinnt̃. Ideo Hiero⁹ ad sacras v̄gines de ꝯtinentia virginali ait. Grande est ⁊ ĩmortale ⁊ pene vltra naturã corporeã supare luxuriã ⁊ ꝯcupiscentie flammaz adolescentie facib⁹ estuantẽ. animi virtute restringere: viuereqz ꝯ humani generis legem. despicere coniugij solatia: dulcedinẽ ꝯtemnere liberoꝝ: ⁊ q̃cũqz p̃ntis vi te cõmoda st̃ ꝓnihilo spe future beatitudinis cõputare. hec Hiero⁹. Tertio diligit xp̃s v̄ginitatẽ ꝓpter pulchritudinẽ. Ip̃a nãqz pulchrã ⁊ decoraz facit aĩam. Ob qd̃ ecclesia cãtat. O q̃z pulchra ẽ casta generatio cũ claritate. ¶ Tertiũ qd̃ fuit i btõ ioãne cã vt diligeret̃ a xp̃o amabilitas nũcupat̃. Amauit ip̃e xp̃z plusq̃z oĩa tp̃alia bona: plusq̃z patrẽ: ĩmo plusq̃z seipsuz qd̃ oñdit qñ cũctis dimissis ipsuz solũ hr̃e voluit p̃rez dñm ⁊ magistꝝ. Inqt nãqz Seneca ad Lucillũ. Si vis amari: ama Et Marcialis coc⁹. Miraris q null⁹ amette Ceciliane: iõ: qꝛ amas nullũ: dilige car⁹ eris. decipiunt̃ ꝓfecto hi q a xp̃i amore st̃ penit⁹ alieni. ⁊ p̃sumũt aspirare ad illã felicitatez: q̃ ñ nisi diligẽtib⁹ ip̃z ẽ repromissa.
¶ Qualiter xp̃s oñdit amorẽ suũ ioãni conuersando secũ familiarit̃ atqz exalatãdo illũ ⁊ cõmẽdãdo sibi v̄ginẽ mr̃ez. Cap̃.ij.

SEcũdũ mysteriũ cõtẽplãdũ de amore quo xp̃s ioannẽ dilexit dr̃ ostensionis In multis nanqz ostendit xp̃s se ioannem diligere: ⁊ precipue in tribus.
Primo in conuersatione.
Secundo in exaltatione.
Tertio in recommendatione.
¶ Primo oñdit xp̃s ioãnẽ se diligere in cõuersatione familiari atqz benigna. Ipsum nanqz hr̃e voluit cũ petro ⁊ iacobo in resuscitatõe puelle. vt scribit̃ Marci. v. ca. Ipsuz cũ p̃fatis duxit i mõtẽ Thabor. vbi trãsfigurat⁹ ẽ. vt pz Matthei. xvij. Ipsuz etiã ac petꝝ ⁊ iacobuz hr̃e voluit in sua scietate dũ ad orandũ ĩminente passiõe ꝓcessit. vt dr̃ Matthei. xxvi. ca. Ipsuz deniqz in cena ꝑmissit recũbere supra pect⁹ suũ sacratissimũ. vt asserit euãgl'iũ sui ca. xiij. ¶ Scdo oñdit xp̃s ioannẽ se diligere in exaltatione Cãtat nãqz eccl'ia de ipso in epl'a p̃ntis solẽnitatis illd̃ qd̃ scribit̃ Ecclesiastici. xv. ca. Exaltauit illũ apud ꝓximos suos. Naz vt ait paulus ad Ephesios. iiij. ca. Xp̃s dedit quosdã qdẽ apl'os: quosdam autem ꝓphetas: alios v̄o euangelistas: alios autem pastores ⁊ doctores ad ꝯsũmationem sanctorũ in op⁹ ministerij. in edificationẽ corpis xp̃i. Sz ioãnes fuit apl'us cuz apl'is vn⁹ ex duodeciz. sic notat̃ Matthei. x. ca. Fuit virgo cũ v̄ginib⁹ vt p̃dictũ est. Fuit ꝓpheta cũ ꝓphetis. Uñ Hiero⁹ ꝯ Iouinianũ li. i. ait. Uidit in pathmos iusula in q̃ fuerat a Domitiano p̃ncipe ob dñi testimoniũ relegat⁹ apocalipsim infinita futuroꝝ mysteria continentẽ Apocalipsis idẽ est q reuelatio qꝛ ibi prophetico lumine scripsit ea que futura erant: prout sibi fuerunt diuinitus reuelata. De hoc ꝓpterea Apocalipsis. i. ca. ip̃e inqt. Beatus q legit ⁊ qui audit verba ꝓphetie hui⁹ ⁊ seruat ea que in ea scripta st̃ De hoc Hiero⁹ i ꝓlogo i Apocalipsim ait Cũ pp v̄bũ dei ⁊ testimoniũ iesu xp̃i ioãnes exilio i pathmos ĩsulã portaret̃: illic ab eodẽ apocalipsis preostensa describitur. vt si

cut in p̃ncipio canoñis.i.libri geneseos i cor
ruptibile est principiũ prenotatũ: ita ẽt incor
ruptibilis finis p v̄ginẽ in apocalipsi redde/
ret dicens. Ego suz alpha ⁊ o: initiũ ⁊ finis
Et in epl̄a ad paulinum Hiero⁹ ita scribit.
Apocalipsis ioannis tot hz sacramẽta quot
verba: paꝝ dixi: ⁊ p merito voluminis la⁹
oĩs inferior est. In singulis.n. v̄bis multipli
ces latẽt intelligentie. Fuit ioãnes cũ docto
rib⁹ doctor: p̃dicãdo ⁊ scribendo epl̄as ca/
nonicas. Et vocant canõice ꝫ Beltrandũ
i. vniuersales: qꝛ vniuersalẽ eccl̄iã instruũt
Nõ.n. fuerũt misse ad aliq̃s p̃ticulares ec/
clesias. sic epl̄e pauli. Vel vocant canõice
i. regulares: qꝛ fidem ⁊ mores astruunt. Fuit
martyr cũ martyrib⁹. Nã de Epheso duct⁹
ẽ romã ligatus ⁊ ibi flagellatus ⁊ tonsus añ
portã latinã missus fuit i doliũ feruẽtis olei
pp qđ tanq̃z de ipsius martyrio festũ facit ec
clesia sexta die Maij: lz de dolio sanus exi/
uerit ⁊ illesus. Et quãq̃z martyriũ morte p̃fi
ciat: nihilominus volũtarie ⁊ p̃mpto aĩo io
ãnes ea p̃tulit q̃ nãliter solent inferre mortẽ
a q̃ preseruatus fuit diuino miraculo. Pre
terea exiliuz est mors quedaz ciuilis vt dicit
Nicho. de lira sup. xx. ca. Matth. Et vt le/
git in ecclesiastica historia. Joãnes fuit i pa
thmos insulã relegatus ⁊ metallo dãnatus:
vt ibi forsitan secreta marmoꝝ vel terram
foderet: aut alijs silibus deseruiret. vt ait
Aymo sup Apocalipsiz. Qđ ãt vere fuerit
martyr ꝯfirmari põt ex v̄bo xp̃i Matth. xx.
ca. dicentis ad iacobũ ⁊ ioãnẽ. Calicẽ q̃dez
meũ bibetis. vbi amaritudo passionis desi
gnat. Fuit adhuc beatissimus ioãnes cum
euãgelistis euãgelista figuratus in Ezechi/
ele p aquilaz. q̃m sic aq̃la est ceteris auibus
acutioris visus: ita ipse i diuinis maius lu/
mẽ itellectus accepit q̃z ceteri. Quare đ ip̃o
Aug⁹ ait. Si altiu itonuissz totus mũdus
eũ nõ intellexisset. Et Gregorius sup Eze/
chielẽ. Joãnes per hoc q̃ in p̃ncipo verbũ
vidit etiam semetipsum trãsiit. Si.n. se uõ
transisset v̄bũ in principio nõ vidisset Ipse
nãq̃z ineffabilẽ illã verbi diuini generatio
nẽ expressit cũ dixit. In p̃ncipio erat verbũ
Que v̄o in eius euãgelio mirãda cõtineant
longũ esset retexere. ideo illa i hoc loco pre
termittim⁹. tm̃ ꝯcludimus q̃ ioannis eua
geliũ alijs merito ẽ p̃ferenduz. Ideo Aug⁹
li. x. de ciui. dei ca. xxix. ait. Initiũ scti euan
gelij cui nomẽ ꝫ ioannẽ. q̃dã platonicus si
cut a sãcto sene simplicião: q̃ postea medio
lanẽsi ecclesie presedit ep̃s: solebam⁹ audi/
re aureis lr̃is conscribẽdũ: ⁊ p oẽs ecclesias
i locis eminẽtissimis p̃ponẽdũ eẽ dicebat.
¶ Tertio xp̃s oñdit se diligere ioãnẽ in re/
cõmẽdatiõe. dũ.n. pendebat in cruce ⁊ ma
trẽ illaz pijssimã querelantẽ audiret: inspi/
ceretq̃z mestaz ⁊ lachrymantẽ dixit illi. O
mulier ecce filius tu⁹. deinde discipulũ ioã
nẽ est allocut⁹. Ecce inq̃t mater tua. O sin/
gulare donũ: de quo Ambrosi⁹ ait. Auctor
humani generis i cruce pẽdẽs pietatis of/
ficia diuidebat. Persecutionẽ apl̄is: pacez
discipulis: corp⁹ iudeis: p̃ri spm̃: virgini pa
ranimphũ: latroni paradisum: pctõrib⁹ in/
fernũ. xp̃ianis penitentibus veniã legauit.
Et Crisosto. in sermone de passione. Tu o
ioãnes sancte ad hoc eligeris vt ministres
⁊ obsequaris marie ea dilectione qua fili⁹
ea obedientia q̃ discipulus: ea subiectione
qua minister ⁊ famulus: petro cõmendat
ecclesia: tibi maria: illi tumultuosa negotia
tibi pacifice ⁊ q̃eta. Et petrus Damian⁹ in
quodã sermone. Cõmiserat dñs petro cla/
ues ecclesie: delegauit ioãni custodiaz ma
rie Maria mr̃ xp̃i: Ecclesia mr̃ xp̃ianoruz
dicit dñs petro. Tibi dabo claues regni ce
loꝝ Nunq̃d beata maria celũ nõ fuit in cu/
i⁹ vtero tota diuinitatis plenitudo p̃mãsit
Hic archãgelo gabrieli ad custodiã matris
dñi soci⁹ est dat⁹: vt ⁊ ille intactam virgi/
nez inuisibiliter custodiret: ⁊ iste forinsec⁹
fragilitati feminee obedientie sue ministe
rium exhiberet. Quantoq̃z familiarior cuz
matre verbi conuersatur: tanto vicinior v̄
bo inuenitur. Et q̃m ab ipsa veritate ma/
rie dictus est filius: quadaz speciali gratia
frater est saluatoris: hec ille.
¶ Qualiter ioannes miraculis coruscauit
⁊ quid tenẽdum: an sit mortuus: qui tamẽ
in celo est gloriosus. Capitulum. iij.

Tertiũ mysteriũ ꝯtẽplãdum de amore
quo xp̃s ioãnẽ dilexit: dr̃ conclusionis
In fine amor ille iesu xp̃i cõclusus, ac termi

natus est p̄cipue in tribus.
Primo in miraculosa cōsuscatione.
Secundo in felici consummatione.
Tertio in superna glorificatione.

¶ Primo qdē amor xp̄i ad ioānē exhibit⁹ cōclusus fuit in miraculosa cōsuscatiōe: ꝫ plurimis.n.signis ⁊ miraculis claruit Rome vt p̄dictū ē posit⁹ in dolio feruētis olei diuino miraculo illesus seruat⁹ est nō tm̄ p̄ pterea nō meruit cōronā martyrij. Unde Aug⁹ in li. de nuptijs ⁊ concupiscētia ingt. Nō ipar meritū est in ioāne q nō est passus ⁊ in petro q passionē sustinuit: post occasionē Domitiani dum ab insula pathmos rediit epheſiz: Drusianā deuotissimā dñaz q̄ nr̄ erat paupex ⁊ ioannis hospita: reperit mortuā ⁊ in pheretro positā ꝫ deferebant vt sepelirēt. depositō vō pheretro dixit illi Dñs mex iel⁹ xp̄s suscitet te drusiana. Surge ⁊ vade i domū tuā ⁊ para mihi refectionē: statim illa surrexit ita vt sibi videret q̄ de somno excitasset eā. Ibi Cratonē p̄bum ⁊ duos ditissimos iuuenes ꝙuertit ad xp̄m viso miraculo q̄ gēme q̄ sparse erāt i pulue re ſoꝛāte apl̄o fuerūt reitegrate. Ibi iuuenē q mortu⁹ efferebat: ad p̄ces matris suscitauit a mortuis. Drāte apl̄o tēplū diane a quo oēs exierāt: corruit. ⁊ diane imago penit⁹ destructa fuit. Uenenū sibi ꝑpinatū ab Aristodemo ydoloꝝ pōtifice: qō ⁊ duos bibētes pri⁹ extinxerat facto signo crucis absq̄ aliquo nocumēto bibit illosq̄ mortuos oꝛione sua ⁊ tunica ei⁹ ab Aristodemo super corpa posita reuocauit ad vitā. Hec ⁊ alia plurima fecit vt lati⁹ scribit in Eccliastica hiſtoria: ēt vt narrat Jſido⁹ i li. ō vita ⁊ obitu sctōꝝ: ḡre asiaz ecclīs repleuit: ⁊ pplos ad fidē xp̄i ꝙuertit. ¶ Scōo amor xp̄i erga ioānē ꝛclusus fuit i felici ꝛſūmatiōe. Dū.n. senuisset in operib⁹ bonis essetq̄ ānoꝝ nonagintanouē: āno vz imperij Traiani scōo apparuit ei dñs dicēs. Ueni dilecte mi ad me: qz tps est vt in mensa mea cū tuis fratrib⁹ epuleris: dñica itaq̄ veniēte die vniuersus ppl̄s ꝙuenit in ecclia q̄ fuerat ipſius noīe fabricata: g a p̄mo pulloꝝ cātu p̄dicauit: hortās oēs vt in fide essent stabiles ⁊ i mādatis dei feruētes. Post hec foueā quadratā iuxta altare fieri fecit ⁊ terrā ex eccl'i am iactari: descēdēsq̄ i foueā expānis ad ō uz māib⁹ dixit. Inuitat⁹ ad ꝙuiuiū tuū dñe iesu: ecce venio grāf agēs qz dignat⁹ es me ad tuas epulas inuitare. Cūq̄ oꝛonē finisset tāta lux sup eū emicuit vt null⁹ in eū respicere potuit. Recedēte āt lumine nil aliō iuentū ē nisi māna. Exquo pleriq̄ dubitare solēt vtr̄ ioānes fuit mortu⁹. Et qdā dicūt q̄ nō: ſz qō trāslat⁹ fuerit simul cū aia ⁊ coꝛpoꝛe ad empirreū celū ⁊ gloriā btōꝝ sic ēt si nō peccasset Adā fuissent absq̄ morte trāslati hoies cū aia simul ⁊ coꝛpoꝛe ad celestez ilā patriā. Sz hec opinio ideo vr̄ stare non posse: qz xp̄s adhuc vginē matrē a lege mortis excipe noluit: cū statutū sit hoib⁹ semel mori. Alij vō opinant ipſz in paradisuz terrestrē trāslatū eē. Tpe vō antixp̄i inde educet ⁊ fideles ꝓfirmās ac eis p̄dicās ab ipso ātixp̄o occidet. Unū Theophil⁹ dic̄ xp̄m negauit iobē moriturū. Nā qcqd oꝛit moriet Sed dixit volo eū mānere vsq̄ ad finē mūdi: ⁊ tunc p̄ me martyriū patiet. Nōnulli vō tenent eū eē defunctū ⁊ aiam ei⁹ cū ceteris apl̄is i celestib⁹ regnis gaudere cū xp̄o. Coꝛp⁹ vō ei⁹ in loco quidē hoib⁹ ignoto: ꝺo ant cognito reseruari. Sic de moysi coꝛpe credēdū ē. Pōt qdē de⁹ in aliquo sibi noto loco nobis ānt ignoto: aut p̄ angeloꝝ ministeriū: aut p̄ aliū modū coꝛpoꝛi dilecti sui exhibere bonoꝛē put decet tm̄ suū dilectū hre. Quare āt diuina ꝓuidētia coꝛp⁹ dilecti sui iudicauerit occultādū: nō ē nobis discutiē dū ſz inq̄ diuina secreta ꝓnumerādū. Sunt ⁊ alij q̄ dicūt ipſuz adhuc viuere ⁊ doꝛmīr latent sub terra: Ad q̄ mouent triplici rōe. Primo qz xp̄s dixit ō ipō: sic eū volo manere donec veniā. Exquo exijt sermo inf frēs q̄ discipl's ille nō moriet. Scōo aiunt isti q̄ ē simile ō moyse q̄ viuit sub terra: tū qz sepulchꝝ eius nō iuenit. Tum qz in trāsfiguratiōe xp̄i cū helia q̄ mortuus n̄ ē viuus apparuit. Tertio suā opinionē roboꝛāt qz in sepulchꝝo ioānis māna scaturire vr̄ ad modū arenule sicut i sōtib⁹ fieri ꝓsueuit qō cueniſ asserūt flatu ⁊ anhelitu doꝛmiētis. Sz ista fic opinātib⁹ obuiat Aug⁹ dicens. cur xp̄s ei⁹ discipło quē p̄ ceteris p̄ magno mune

re dilexit: tã longũ donauit somnũ cũ beatũ
petꝝ per ingentis martyrij gloriam onere
carnis absorbuerit: Ad verbũ aũt xp̃i sic eũ
volo manere dicit ꝙ intelligendũ est qꝛ io
annes nõ debebat seq xp̃z moriendo mor-
te violẽta. Ideo cũ dixisset Petro sequere
me. s. ꝑ martyriũ ad me venies. Petrꝰ in
terrogauit xp̃z de Joãne: hic aũt qd. At ie-
sꝰ dixit. Quid ad te: tu me seq̃re. Istũ sic vo
lo manere donec veniã: ñ ad iudiciũ: sꝫ ad
aĩaz eiꝰ ꝺ corpe educẽdã. Vñ i euãgelio scri
bit ñ dixit iesus nõ morit. De moyse falsuz
ẽ ꝙ viuat. Nã Deuterono. vltio. ca. scribit
Mortuꝰ ẽ moyses seruꝰ dñi in terra moab
iubẽte deo ⁊ sepeliuit eũ i valle terre moab
ꝯ fogor: ⁊ nõ cognouit hõ sepulchꝝ eiꝰ vsqꝫ
in p̃ntez diẽ. Moyses centũ viginti ãnoꝝ
erat qñ mortuꝰ ẽ: nõ caligauit oculꝰ eiꝰ: nec
dentes illiꝰ moti sũt. Fleueruntqꝫ eũ filij isrl̃i
cãpestribꝰ moab triginta diebꝰ. Et Josue
ca. j. scriptũ ẽ. Factũ ẽ vt post mortẽ Moy
si serui dei loqueret dñs ad Josue filiũ Nũ
ministꝝ Moysi ⁊ diceret ei. Moyses ser-
uꝰ meꝰ mortuꝰ est: surge ⁊ trãsi iordanẽ istũ
tu ⁊ oĩs populꝰ rc̃. Qualiter aũt apparuit i
transfiguratiõe xp̃i: diximꝰ plene in sermo
ne de ipsa transfiguratõe: ⁊ quare sepulchꝝ
eius absconditũ fuit scripsi in sermone de
blassemia in quadragesimali nostro ne. s.
iudei circa corpꝰ eius idolatriã exercerẽt.
De mãna ibi scaturiẽte dic̃ Augꝰ. ꝙ põt eẽ
a deo vt mors Joãnis sic p̃ciosa cõmẽdet.
Tenet itaqꝫ Augꝰ. ꝙ Joannes sit mortuꝰ ⁊
aĩa eiꝰ a suo corpe separata. Idẽ vr̃ sẽtire Hie
ronymꝰ q i ꝓlogo i Joãnẽ ait. Hic ẽ Joãnes
q sciens supuenisse diẽ recessus sui: ꝯuoca-
tis discipulis suis i epheso ꝑ multa signoꝝ
experimẽta ꝓmeus xp̃m: descendit i defos
sum sepulture sue locũ: factaqꝫ oratione po
sitꝰ est ad patres suos tã extraneus a dolo-
re mortis q̃ꝫ a corruptiõe carnis iuenit alie
nꝰ. Et si qs obstaret ꝙ i his v̄bis Hierony
mꝰ dicit Joãnẽ extraneũ a dolore mortis:
ergo videt ꝙ nõ sit mortuꝰ. Rñdemꝰ ꝙ nõ
ita sonant v̄ba Hieronymi. Nã in ꝓlogo in
apocalipsim idẽ ita scripsit. Hic ẽ Joannes
q sciẽs supuenisse sibi diez egressiõis de cor
pore: ꝯuocatis in epheso discipulis descen
dit in defossuz sepulture sue locũ: oratiõeqꝫ
cõpleta reddidit spm̃ tã a dolore mortis fa
ctꝰ extraneꝰ q̃ꝫ a corruptiõe carnis noscitur
alienꝰ. Dic̃ g̃ ꝙ sciuit supuenisse diẽ egressi
onis de corpe: ⁊ ꝙ reddidit spm̃: per q̃ v̄ba
expresse fatet illũ eẽ mortuũ. Jõ cuz asserit
cũ factũ extraneũ a dolore mortis: denotat
ꝙ i separatiõe aĩe a suo corpe nullũ sensit dolo
rem. Insup ⁊ ꝙ eiꝰ corpꝰ sit ab incineratõe
p̃seruatũ vl̃ abscõditũ icorruptũ vsqꝫ i diez
iudicij. Vl̃ vt magis pie credere possumꝰ
iteꝝ aĩe reunitũ atqꝫ ꝺlatũ ad celũ empirre
uz vbi cũ xp̃o ⁊ v̄gine mr̃e gl̃ia tã aĩe q̃ꝫ cor
poris gaudet. ¶ Tertio amor xp̃i ad Joan
nẽ ꝯclusus fuit i supna glorificatiõe. Sic. n.
magnũ fecit eũ meritis i eccl̃ia militãte: ita
magnificauit eũ i btã gloria. Sꝫ qꝛ illiꝰ mẽ
surã inuestigare nõ possumꝰ tm̃ id ꝯsidere-
mꝰ ꝙ beatissimi Joãnis gl̃ia p̃eminet ma
gnitudini ⁊ potẽtie quorũcũqꝫ regũ ⁊ ipera
toꝝ huiꝰ mũdi: qm̃ Joãnes i eternũ viuit
gloriosus cũ xp̃o: illoꝝ v̄o memoria perijt
cũ sonitu. Quidnã ampliꝰ de diuitijs: ꝺ de
litijs: de magnificẽtijs: ꝺ põpa: de famula-
tu de fama: ꝺ p̃stãtia illoꝝ ipatoꝝ q tpe. Jo
ãnis euãgeliste clarissimi fuerũt i orbe. O i
felix humana ꝯditio. O labilis hũane vite
decursus. Impauit Tiberiꝰ post Octauia-
nũ ãnis vigintitribꝰ: quo regnãte anno vt
puto qntodecimo sui iperij: Joãnes factꝰ ẽ
aplus xp̃i: ⁊ nihilominꝰ mortꝰ ẽ. Gayꝰ gal
li gula post ip̃z iperauit annis fere q̃ttuor ⁊
mortꝰ ẽ. Claudiꝰ successit huic ⁊ cũ iperassꝫ
annis fere quattuordeciz mortuꝰ est vene
no extinctꝰ fraude vxoris. Nero sumpsit
iperiũ regnauitqꝫ annis tredecim: mẽsibꝰ
octo: ⁊ seip̃z iterficiẽs mortuꝰ est. Galba il
li successit ⁊ dũ iperasset mensibꝰ septez ab
Ottone occisus mortuꝰ est. Otto inuasit i
periũ ⁊ metu vitellij se occidens mortuꝰ ẽ
Vitelliꝰ impare volẽs a militibꝰ Vespasia
ni pugnãdo occisus ẽ. Fuitqꝫ impiũ Galbe
Ottõis ⁊ Vitellij circit mẽses decẽ ⁊ octo
⁊ sicut p̃dictũ ẽ mortui sũt. Vespasianꝰ i im-
periũ sublimatꝰ cũ imperasset ãnis decem
mortuꝰ est. Titꝰ filius eiꝰ imperauit aonis
duobꝰ ⁊ mortuꝰ est. Domitianꝰ frater Ti
ti impauit ãnis qndecim: mensibꝰ quinqꝫ:

qui edificauit tẽplũ Pantheon:ꝛ Joãnem
i doliũ seruẽtis olei inssit põi. Anno xpi no-
nagesimosexto:tãdẽ a suis cubicularijs oc
cisꝰ ẽ. Merua secutꝰ ẽ q ipauit ãno vno:mẽ
sibꝰ q̃ttuoꝛ ꝛ moꝛtuꝰ ẽ. Traianꝰ ipiuꝫ suscepit ꝛ cũ regnassꝫ ãnis decẽ ꝛ nouẽ:ꝛ mẽsibꝰ
sex moꝛtuꝰ ẽ. Quid ex his remãsit nisi cine
res ꝛ vmes. Alt Joãnes vsq̃ ad scꝯ Traia
ni ãnũ ipauit vitijs vt ab eo discederẽt re-
gnauit i decoꝛe vtutũ:fuauit p̃cepta sui di-
lecti magr̃i:ꝓtẽplit mũduꝫ sp̃reuit terrena:
ꝛpalia queq̃ deiecit:tulit patiẽter aduersa.
Et tãdẽ i senectute bona migrauit ad celos
Jbi nũc fruit eterna pace. Jbi exultat cũ an
gelis sanctis. Jbi possidet oẽ bonuꝫ eiusq̃
memoꝛia facta ẽ sempiterna. Jbi deniq̃ p
suis deuotis iterpellaꝛ ñ cessat. Quẽ depꝛe
cemur oẽs vt p nobis intercedat apd̃ xp̃m
dñz oim ꝛ suã benignissimã mꝛez q̃ten ꝰ i b
seculo digni efficiamur gr̃a dei:ꝛ in futuro
britudinẽ illã possideam ꝰ q̃ est ipse deꝰ:qui
viuit ꝛ regnat in secula seculoꝛum. Amen.

¶ Sermo trigesimussextꝰ de sctõ Jacobo
maioꝛ filio Zebedei ꝛ fre Jobis euãgeliste.

IJdit alios duos
fres Jacobũ Zebedei ꝛ Joãnẽ
fꝛez eiꝰ i naui cũ Zebedeo pꝛie
coꝛ reficiẽtes retia sua ꝛ voca
uit eos. Scribunt hec vba oꝛigialit Mat-
thei.iiij.ca. Jn toto terraꝝ oꝛbe btissimus
aplus Jacobꝰ colit a cĩctis fidelibꝰ deuoti
one feruẽtissima: qñ fiẽ meritis apd̃ dñm
magnꝰ iuentꝰ ẽ:ita ei ꝰ pꝛociniũ exposcẽtibꝰ
benignꝰ ac liberalissimꝰ iuenit. Jpe ẽ q Ja-
cobus maioꝛ vocat fiẽ ꝛ alt minoꝛ qd̃ io sit
qꝛ p̃oꝛ illo a xp̃o vocatꝰ ẽ. Jnsup ad maioꝛẽ
familiaritatẽ admissus fuit vt p̃dictũ ẽ de
Joãne euãgelista:ꝛ iter aplos pꝛimꝰ marty
riuꝫ suscepit:celestẽq̃ regnuꝫ itrauit. Qua
p̃ ecclesia festũ illiꝰ soleniter celebꝛat:de-
cet nos ẽztũ possumꝰ cũ dei adiutoꝛio lau-
dibꝰ ei ꝰ ihistere quẽ iõ xps ad aplatũ assum
psit vt clꝛ fieret vtutibꝰ atq̃ signis. Qua
re de ipso i p̃nti sermõe dicemꝰ de quo tria
mysteria ꝓponimus contemplanda.
Primum dicit diabolice superationis.
Secundum virtuose tollerationis.
Tertium gratiose auxiliationis.

¶ Qualit btus Jacobꝰ supauit diabolicas
artes:ꝛ qũo p̃t diabolꝰ humana coꝛpa mo
lestare ꝛ visibiliter apparere ac transfigu-
rare se in angelũ lucis. Capitulum.i.

PRimũ mysteriũ ꝓtẽplãdũ ꝺ̃ btõ Jaco
bo dr̃i diabolice superatiõis. Mã diaboli
cas artes xp̃i virtute deuicit:vt.n.scribit.
Matth.x.ca. Cõuocatis iesus.xij. discipu
lis suis dedit illis ptãtẽ sp̃m imũdoꝝ vt ei
cerẽt eos:q̃liter ꝺ̃ Jacobꝰ demones expu
gnauit ex legẽda ip̃iꝰ colligere possumꝰ vbi
sic hẽtur. Post ascẽsionẽ dñi dũ Jacobꝰ p̃iu
deã ꝛ samariã p̃dicassꝫ i hispaniã tãdeꝫ ve-
nit:sꝫ dũ ibi nil p̃ficere se videret ꝛ tm̃ no-
uẽ ibi discipulos acq̃siuissꝫ duos ex illis cã p̃
eicãdi ibi reliqt:ꝛ alios septẽ secũ assumẽs
itex i iudeã abijt. Cũ ḡ ibi ꝰbũ dñi p̃dicaret
magꝰ gdã noie Hermogenes ad istantiaꝫ
phariseoꝝ discipulũ suũ noie Filetũ ad Ja-
cobũ misit vt ip̃z Filetꝰ coꝛã iudeis ꝓuince
ret q̃ sua p̃dicatio falsa ekt:at vbi ille Jaco
bũ vidit audiuitq̃ docẽtẽ atq̃ ispexit sig̃ ꝛ
miracula q̃ dñs faciebat p eũ coꝛde ꝓuictus
ad Hermogenẽ redijt ꝓtestãs se discipulũ
Jacobi velle fieri psuadẽs vt idẽ Hermo-
genes faceret. Sz ppea idignatꝰ Hermo-
genes arte sua magica ita eũ imobilez fecit
vt se nullatenꝰ mouere possz dicẽs. Vide-
bimꝰ si Jacobꝰ tuꝰ te saluet. Qd̃ cũ Filetus
Jacobo ꝓpuexꝝ nũciassꝫ:misit ad eũ Jacobꝰ
sudariũ suũ dicẽs. Accipiat sudariũ ꝛ dicat
dñs erigit elisos:dñs soluit ꝓditos. Sta
tiq̃ vt ꝺ̃ sudario tactꝰ ẽ solutꝰ a vinculis ma
gicis artibꝰ Hermogenis insultauit:ꝛ ad Ja
cobũ ꝓperauit. Jtex Hermogenes demo
nes aduocauit ꝓcipiẽs vt ip̃z Jacobũ victũ
cũ Fileto ad se adducãt. Qui venientes ad
Jacobũ i aere vllulare ceperũt dicẽtes. Ja
cobe aple miserere nobis qꝛ satis ardemꝰ
Misit nos Hermogenes ꝛ mor vt ad te ve
nimꝰ angelꝰ dr̃i nos molestare ñ cessat. Qui
bꝰ Jacobꝰ. Dimittat vos angelꝰ ꝛ ad Her
mogenẽ redite eñq̃ ad mẽ vinctũ adduci
te sz illesũ. Qd̃ illi ꝓtinꝰ cõpleuerũt vinctũ
q̃ adduxerũt ad Jacobũ: quẽ a Fileto fecit
exsolui:ñ finẽs diabolos illi nocere. Dixit-
q̃ illi:ꝓge quo vis ꝛ tua vtere libertate:qꝛ

nemo fuit? bñ agit. Alt ille mutat? in altez vitz veniã hũiliter postulauit. Acceptoqz p tꝛore demonũ baculo Jacobi prexit ad domũ ꝛ oẽs libꝛos artis magice ad aplm credmãdos addurit. Quos tñ Jacob? imare p iscifecꝫ. Itaqz Hermogenes de certo aplo ãdherẽs vtutib? plurimis flozuit. Propt ea q̃ dicta sñt tria dubia ð demõib? sñt apiẽda ¶ Primum vtrum demones possint humana cozpoza molestare.

Secõm vtz possint hoibus visibilit apparere. Tertiũ vtz peccet q adozat diabolu cũ se trãsfiguꝛat in angelum lucis.

¶ Ad pmũ dubiũ dicim?: q cũ pmittit ds pñt demões hũana cozpa mlstimode pturbare ẽt ꝛ mozte iferre. Nõ exẽplis clarissimis demõstram?. Scribit nãqz Thobie. vj. ca. q Sara fuit successiue tradita septẽ viris quos oẽs occidit demõiũ. Et Job. ij. ca. Egress? satbana facie dñi pcussit Job vlcere pessimo a plãta pedis vsqz ad vticẽ eiꝰ Et Matth. xv. ca. Filia chanãee male a ð monio uexabat. Et Matth. xvij. ca. Xps eiecit demõiũ a puero q lunatic? erat: ꝛ sepe cadebat ignẽ ꝛ crebro i aquã: ꝛ curat? ẽ puer ex illa hoꝛa. Et Luce. xj. ꝛ Matth. xij Erat iesus eiciẽs demoniũ ꝛ illõ erat mutũ: ꝛ cũ eiecisz demõiũ locut? ẽ mut?. Criso?. ait. Nõ demõ fecerat illũ hoiez mutuz surdũ: ꝛ cecũ. iõ demõe abiecto sanat? ẽ. i vitispatꝛ legit ð btõ Antõio. q dũ ꝛ quodã tumulo latitaret, mltitudo demonũ adeo illũ laceravit q a discipulo ei? qsi mortu? iuẽt? ẽ ab eoqz ide asportat? hũeris ppriis: cũ nocte ad se redisz a pfato discipulo ad eũdez locũ asportari se fecit. Qui cũ ex dolore pꝛostrat? iaceret ex vtute ai ad pflictũ demões ercitabat quẽ illi itez vberib? crudelissimis affecerũt. Tũc subito splendoꝛ maxim? ibi apparuit: ꝛ demões cũctos fugauit. Antoni? ãt ꝓtinuo sanat? ẽ. ibiqz xp̃z adesse itelligẽs ait. Ubi erasꝰ bone iesu: vbi eras? Quare a pncipio nõ affuisti vt me adiutares ꝛ vulnera mea sanares. Cui dñs: Antõi hic erã sz expectabã videre certũ tuũ. Hũc aũt ga virilit dimicasti i toto oꝛbe faciã te noiari. Se sctõ Dñico scriptũ ẽ i sua legenda q existẽte ipo Bononie cũ ffres iã ad dozmiẽ dũ iuissent: qdaz puersus a diabolo verari cepit: qõ cũ fr Raneri? lausanẽsis magꝛ ei? audisset: beato Dñico studuit idicare q ad eccliaz ante altare ipm poꝛtari pcepit: ꝛ vbi cũ vir a decẽ fratrib? fuisset adduct? btus Dñic? diabolo dixit. Adiuro te miser vt dicas mihi qre veras creaturaz dei ꝛ quo huc itrasti. Qui rñdit: vero illuz q heri bibit i ciuitate sine licẽtia nõ adhibito signo crucis. Nõ postmoduz cõptũ ẽ vez fuisse. Ad oꝛatiõez vo bti Dñici cãpana ad matutinũ pulsante: diabol? ab illo discessit. Refert Ambrosi? q passiõez beate Agnetis descripsit q fili? pfecti volẽs illi vim iferre ꝛ violẽter illã opprimere: pfocat? a diabolo expiravit. in vita ẽt sctoꝝ Simplicij Faustini ꝛ Beatricis hẽtur q Lucreti? pfect? q ip saz beatricẽ sozoꝛẽ Simplicij ꝛ Faustini ꝛe nuẽtẽ idolis imolare pcepit suffocari: a diabolo arrept? ꝛ p tres hoꝛas verat? mortu? est: De Zoꝛoastꝛe rege bactrianoꝝ q̃ nat? ẽ risit vt ait Solin? ꝛ Aug?. li. xxj. de ciui. dei. ꝛ magicas artes iuenit fm isidoꝝ li. ethimo. viij. sczaliquos tenek q lz bello fuerita Nino deuict?: tñ a demone quez ipoꝛtun? frequẽtabat occisus ẽ. Sufficiãt iã q̃ dicta sñt: ad intelligẽdũ q nisi dei manu potestas diabol arceatur: multimoda pot humãis coꝛpoꝛib? nocumẽta iferre. Qnqz vo sinit illuz de? talia facere vel ad sue glie manifestationez sicut euenit i illis q veratu suo noie ꝛ sctoꝝuz meritis liberanf. Uel ad bonoꝝ exercitationẽ atqz illoꝝ paciẽtie cõmẽdationẽ: sicut factuz ẽ in iob ꝛ Antonio. Uel ad iniquoꝝ vindictã ꝛ punitionẽ sicut ꝓtigit illis quos demoniũ iterfecit. Hã vt ingt Tho. pma pte. q. cxiiij. arti. j. demões ipugnant hoies dupliciter. Uno mõ inducẽdo ad peccatũ ꝛ sic nõ mittunf a deo sed aliqñ pmittunf scõm dei iusta iudicia. Alio qñ ipugnant hoies puniendo ꝛ sic ñ tñ permittunf: sz etiaz mittunf a deo: pena. n. referf in deuz sicut in primũ actoꝝ. Et tñ ð mones ad puniendũ missi alia intentione puniunt ꝙ mittunf. Hã ipi puniũt ex odio vel inuidia: mittunf aũt a deo pp eius iusticiaz. Et licet possint vt iaz tactũ est humana cozpoza ledere: non tamen tanta est illo

ruz potestas vt valeant corpis liniamēta i
mēbra brutoꝝ aīalium transformare: de q̄
materia plene dictuz ē in tractatu de timo
re iudicioꝝ dei in sermōe d̄ bello demonū
ꝛ hoim. ¶ Scdm dubiū fuit vtruz demo
nes possint hominibus visibiliter appare
re. Et ad hoc rn̄deo q̄ sinente deo apparēt
qn̄qz in assumptis corporibus: qd̄ etiaz ex
illis que dieb⁹ nostris euenerūt ꝓbare pos
sumus. Naz anno dn̄i. Mcccclxvij. dum
eraz apud Albēgaz in ꝓuincia ianue affui
examinationi quarundā mulieruz que ma
lefice putabant: audiuiqz ex ore illaꝝ qua
liter demōes familiares habebāt q̄ eis ap
parere ꝯsueuerūt in humana effigie ꝛ mul
ta verisimilia de eoꝝ cōmercio retulerunt
in ꝓuicia sancti Frācisci apud noceriā fuit
alia mulier Sātucia noie q̄ multa secreta
hoib⁹ reuelabat. Cōstruxerat v̄o sibi domū
culam extra cōem habitationē in p̄dio suo
i quo duo sui filij cōmorabāt in tētorijs vt
veniētib⁹ ad matrē venderēt vinū ꝛ alia
necessaria. Quidā āt rustic⁹ dū pecuniā i pā
no ligatā ꝑdidissz ad eā se ꝯtulit. ibiqz hos
pitat⁹ vt mane a Sātucia de sua pecunia i
formaret. Media nocte audiuit ex tuguri
uz Sātuciā cū alio loquētē: ille diabol⁹ erat
nā surrexit rustic⁹ ꝛ caute explorās q̄ nā hec
forēt: vidit Sātuciā denudataz: audiuitqz
illā dicētē: vbi ē pecunia hui⁹ rustici. Ad q̄
v̄ba audiuit diabolū rn̄dētē: lz illū oculis n̄
videret. Pecunia isti⁹ ē i vētre porci sui q̄
cecidit dū erat i stabulo ꝛ porcus ibi come
dēs cū alijs īmūdicijs illā deglutiuit: dicas
tn̄ ei qz vxor ei⁹ furata ē vt sic discordia se
minet iter vxorē ꝛ ipz. Stati rustic⁹ ide di
scessit ꝛ ꝯcito gressu ad ꝓpria festināſ porcū
suū interfecit: in cui⁹ visceribꝰ pecuniā per
ditā inuenit: deīde perusiū se ꝯtulit malefi
cā accusauit: q̄ ad iudiciū deducta: ꝛ d̄ suis
ꝯuicta scelerib⁹ igne crēata ē. ¶ Tertiū du
biū fuit vtꝝ peccet q adorat diaboluz cū se
trāsfigurat i angelū lucis. Ad qd̄ ita dic̄ dn̄s
Bonauē. in. iij. di. ix. ar. j. q. vj. q̄ honor la
trie pōt aduersario xp̄i dupliciter exhiberi:
aut simplicit aut sub ꝯditiōe. Si simplicit
dico q̄ nō pōt eē sine pctō: offert. n. cult⁹ la
trie alteri q̄z deo: ꝛ iō ē ibi pctm̄ idolatrie:
nec excusat rōne ignorantie. Hēt. n. hō tri
plex adiutoriū ꝑ qd̄ pōt errorem deuitare.
Primū ē remediū admonitiōis sacre scrip
ture q̄ dic̄ q̄ multi vēturi st̄ i noie xp̄i mēdaci
ter. Scdz ē remediū sctē orōnis q̄ ad deū d̄
bet hō recurrere vt cor ei⁹ illumiet. Tertiū
ē suspensio credulitatis sue. Nō. n. dz hō oī
spūi credere sz ꝓbare si ex deo st̄. Qui. n. ci
to credit i talib⁹ leuis ē corde: ꝛ fortassis in
flat⁹ i corde ad tales visiōes ꝛ reuelatiōes
idoneū se eē existiat: vn̄ tales apparitiōes
poti⁹ st̄ formidāde q̄z desiderāde. Narrat
eni de quodā sctō p̄re q̄ cū ei diabol⁹ in spe
cie xp̄i apparuissz: ille clausis oculis dixit se
i hac vita nolle xp̄z videre. Ad diabol⁹ ei⁹
humilitate ꝯfusus stati euanuit. Ecōtra de
plurib⁹ dz q̄ se ad visiones idoneos reputa
uerūt ꝛ desiderauerūt q̄ in multas īsanias
ꝛ errores p̄cipitati st̄. Et iō si simplicit ado
rat quis xp̄i aduersariū n̄ excusat a pctō ēt
si credat ipz eē xp̄z. Si etiā adoret sub ꝯdi
tiōe hoc pōt eē duplicit: aut qz ē illa ꝯditio
habitualiter aut actualit ꝯsiderata siue op
posita. Si actualiter sic n̄ adorat ipz lucife
rū: sz magis xp̄z qa nō stat orō nisi stāte ꝯdi
tiōe ꝛ ad euz refert adoratio ad quez refert
adoratiōis īpleto vel itētio. Si aūt illa ꝯdi
tio sit sub ꝯditiōe habituali h̄ mō nō sufficit
ad vitādū pecctū idolatrie respectu hui⁹ ap
paritiōis siue trāsfiguratiōis: sufficit tn̄ res
pectu sacr̄i altaris. Nā talis trāsfiguratio ē
insolita. Et ideo nō dz ad eā p̄cipitāter seq
adoratio: sz cū maturitate ꝛ p̄uia oratione.
Sz ꝯsecratio hostie ē consueta: iō sufficit q̄
adorās i habitu hāc habeat ꝯditionez vz si
consecratio sit debito mō facta. Vn̄ pauci
vl̄ nulli fideles in hac adoratione peccant.
Omnes enim accedunt cū cōditione ista.
¶ De felici martyrio btī iacobi ad qd̄ cō
currit sanitas paralitici ꝛ ꝯuersio iosie atqz
sepulture miraculosa dispositio. Cap. ij.

Secūdū mysteriū ꝯtēplādū de btō iaco
bo dicit virtuose tollerationis. Nā ꝓ
xp̄o martyriū capitis obtrūcatione sustinu
it circa qd̄ tria priuilegia consideremus.
Primū fuit paralitici sanatio.
Secundum iosie conuersio.
Tertium sepulture dispositio.

¶ Primũ p̃uilegiũ fuit paralitici sanatio. Cũ.n.iussu Herodis ad decollãdũ ducere tur, qdã paralitic⁹ in uia iacẽs, ad eũ clamauit vt sibi sanitatẽ ꝯferret. Cui Jacob⁹ ait. In noie iesu xp̃i ꝑ cui⁹ fide ducor ad decollãdũ exurge sanus: ⁊ bñdic creatorez tuũ: q̃ stati sanus factus surrexit ⁊ dñz benedixit. ¶ Scdz p̃uilegiũ fuit Josie ꝯuersio. Js.n. funẽ i collo ei⁹ miserat illũqz trahebat: q̃ viso miraculo paralitici ad pedes Jacobi se ꝓstrauit ⁊ veniã petẽs xp̃ianũ fieri se postulauit: qđ cũ vidissz Abiathar põtifex sibi dixit: nisi nomẽ xp̃i maledixeris cũ ipo Jacobo đcollaberis. Cui Josias. Maledict⁹ tu Nonẽ ãt dñi nr̃i iesu xp̃i sit bñdictũ i secula Tũc Abiathar os eius pugnis cedi iussit ⁊ missa đ eo legatõe ad Herodẽ ipetrauit vt cũ Jacobo đcollaret. Cũ ãt decollari deberẽt Jacob⁹ a spiculatore lagenaz aq̃ petijt ⁊ ibidẽ iosiã ꝓtin⁹ baptizauit: ⁊ stati capitis obtrũcatiõe martyriũ ꝯsũmauit. Decollat⁹ ẽ ãt btũs Jacob⁹. viij. kal. aprilis. i annũciatiõe dñe ⁊. viij. kal. augusti. i cõpostellaz trãslat⁹: ⁊ tertio kal. ianuarij sepultus: qz sepultura ei⁹ fabricata fuit ab augusto usqz ad ianuariũ ꝓlõgata. Statuit tñ ecclesia vt festũ ei⁹. viij. kal. augusti tpe. s. magis ꝯgruo celebraret ¶ Tertiũ p̃uilegiũ fuit sepultur̃ dispositio vt.n. refert Joãnes Beleth. decollato Jacobo discipuli corp⁹ ei⁹ nocte tiore iudeoꝝ rapiẽtes naui illđ iposuerũt: ⁊ sepulturã diuine ꝓuidẽtie cõmittẽtes nauiz sine remige ꝯscẽderũt. Et angelo dñi duce in galiciã i regno lupe applicuerũt: Erat ibi regina sic dicta Lupa noie ⁊ merito vite: đ ponẽtes g̃ corp⁹ de naui sup̃ quẽdã magnũ lapidẽ illđ posuer̃t: q̃ lapis mox vt cera corpori cessit ⁊ i sarcophagũ corpi se mirabilit̃ coaptauit. igredientes igit̃ discipuli ad Lupã dixerũt. Dñs iesus xp̃s mittit ad te corp⁹ discipuli vt quẽ noluisti suscipe viuũ suscipias nũc defũctũ. Et narrãtes ei miraculũ q̃lit̃. s. illuc sine remige aduẽissẽt locũ ei⁹ sepulture ꝯgruũ petierunt. Que dũ regina audisset vt ꝑ fat⁹ Joãnes Beleth dic̃ eos in dolo ad quẽdã viꝝ crudelissimũ destinauit vt ei⁹ sup̃ hoc ꝯsensuz haberẽt. Qui eos cepit ⁊ i carcerẽ i eclusit. Cuz aũt ille discũberet angel⁹ dñi apparuit ⁊ eos libere abire ꝑmisit. Qui ad reginã redeũtes iteꝝ petierũt locũ sepulture ꝑ corpe btissimi Jacobi qb⁹ illa rñdit. Accipite boues quos habeo i tali mõte ⁊ plaustꝝ iũgite ac corp⁹ dñi vr̃i deferte: ⁊ locum sicut volueritis edificate. Hoc ãt Lupa dolose dicebat. Sciebat eni boues eẽ thauros idomitos ⁊ siluestres. Et iõ putauit q̃ ñ possent iũgi nec applicari vl̃ si iũgerent̃ huc illucqz discurrerent ⁊ sic currũ dissiparent ⁊ corp⁹ eijcerẽt ⁊ ipsos necarent. Sz nõ est sapiẽtia ꝯ deũ. Nã illi dolũ non cogitãtes montẽ ascẽderũt: ⁊ draconẽ quendã ignẽ spirantẽ ⁊ i eos irruentẽ cruce opposita ꝑ mediũ ventrẽ scindũt: facto ẽt sup̃ thauros signo crucis velut agni ꝓtinus mãsueuerũt. Et eos iũgẽtes corpus sancti iacobi cũ lapide super quẽ positũ fuerat in curru posuerũt. Boues ãt sine alicui⁹ regimine corp⁹ i mediũ palatiũ Lupe adduxerũt. Qđ illa vidẽs ⁊ stupẽs credidit ⁊ xp̃iana facta: oia q̃ petierũt tribuit ⁊ palatiuz in eccl̃iam sancto dedicãs magnifice ipsam dotauit ⁊ in bonis operibus vitaz finiuit. ¶ Qualiter beatus Jacobus gratiosus est ⁊ benignus his qui implorant eius patrocinium.

Capitulum.iij.

Tertiũ mysteriũ cõtẽplandũ de beato Jacobo dr̃ gratiose auxiliatiõis. Res mira ẽ ꝯsiderare q̃z ꝓmpte q̃z abunde q̃ue celeriter iacob⁹ in celo beatus suis deuotis ⁊ suffragia illi⁹ exposcẽtib⁹ frequẽter occurrat. Omissis tñ multis q̃ dici possent. tria i hac ꝑte stupẽda miracula exponem⁹. Primũ ẽ de quodã Bernardo mutinẽse q̃ duz capt⁹ ⁊ cathenat⁹ i ꝓfundo turris posit⁹ eẽt ⁊ sp̃ btm̃ iacobũ inuocaret apparuit ei sctũs iacobus dicẽs. Ueni seq̃re me i galiciã. ille vo viculis ad collũ suspẽsis ad summitatẽ turris ꝯscẽdit: ⁊ ide sine aliq̃ lesione saltum vnũ fecit cũ turris sexaginta cubitoꝝ altitudinẽ possideret. Scdz miraculũ fuit de triginta viris de lothoringia: q̃ circa ãnũ dñi. M.lxx. ad sctm̃ iacobũ ꝓperãtes oẽs vno excepto fidẽ sibi mutui seruitij ꝓmiserũt. Un⁹ igr̃ ifirmatus a cũctis relinq̃t ⁊ a solo illo q̃ fidẽ ñ ꝓmiserat ad pedẽ mõtis sancti Michaelis custodit̃. Sz aduespascẽte die

morīē vīr⁹ pp loci solitudinē ⁊ defūcti mor
tē ⁊ iminētis noctis caliginē: ⁊ gētis barba
re feritatez timuit valde. Sz statim sctūs
Jacob⁹ in specie egtis sibi apparēs ⁊ eū cō
folās ait. Trade mihi hūc mortuū ⁊ tu ascē
de post me sup equū. Sicqz illa nocte añ so
lis ortū dictaſ. xv. pagentes ad mōtē gau
dij q̄ ē dimidia lenga circa sctūm Jacobū p
uenerūt. Ibiqz sctūs Jacob⁹ vtrūqz deposu
it: ꝑcipiēs vt canonicos scti Jacobi ad sepe
liēdū pegrinū mortuū ꝓuocaret ac socijs su
is diceret q̄ pp fidē violatā eoz pegrinatio
nil valeret. Qui iussa cōpleuit ⁊ socijs ea q̄
sctūs Jacob⁹ dixerat intimauit. Tertiū mi
raculū de eo legīt de quodā theothonico q
cū filio suo circa ānū dñi Millesimūnona
gesimū ad sctūm Jacobū pgēs: ⁊ i vrbe Tho
losana gr̄a hospitādi diuertens ab hospite
inebriaī ⁊ ab eo in malis ciph⁹ argenteus
abscondiī. Mane igitī ereūtes q̄si latrōes
insegī eos: ⁊ q̄ ciphū fuissent furati eis ob
iecit. Nō cū inuentū fuisset iudici accusanī.
Data vo sñia oīa q̄ habebāt hospiti danī ⁊
vn⁹ eoz ad suspēdiū iudicaī. Sz cū pater
p filio ⁊ filī⁹ p patre mori vellet: tādē filiꝰ
suspēdīī: ⁊ pī merēs ad sctūm Jacobū pgre-
diī. Igitī post trigitaſer dies rediēs ad cor
p⁹ filij sui diuertit: lamētabilesq̄ voces emit
tēs. Et ecce filī⁹ suspēsus cepit ꝓlari eū di
cēs. Dilectissime pī noli flere qm̄ hucusqz
sctūs Jacob⁹ me sustētauit ⁊ celesti dulcedi
ne refocillauit. Nō pī audiens ad vrbē cu
currit: ⁊ veniētes ppli pegrini filiū incolu-
mē deposuerūt ⁊ hospitē suspēderūt. Sunt
⁊ alia miracula i eis legēda posita q̄ cā bre-
uitatis dimittim⁹. Retulimus tm̄ ista tria
vt sic iflāmenī ad bti Jacobi deuotiōez oēs
illi q̄ sepenumero i hac vita tribulatōibus
agitanī: habeant btm̄ Jacobū aduocatū ⁊ ñ
deerit eis auriliū ō celo. In quo ipe gliosus
cū xpo letāī p infinita secula seculoz. Amen.

¶ Sermo trigesimusseptim⁹ ō scō Mat
theo ap̄lo ⁊ euāgelista q̄ xpm secutus est in
obedientia: ꝙupertate: ⁊ patientia.

Argens secutus est eum

Scribūtur hec vba Matth. ix.
ca. ⁊ in euāgelio pīnis solennita-
tis. Grauissima ē iactura illoz q̄ toto affe-
ctu diuitijs hui⁹ seculi sese dederūt Tpalia
quippe oīa transitoria sī ⁊ cito depereunt.
Propterea inqt Dauid i psalmo. dormie
rūt somniū suū ⁊ nihil inuenerūt oēs viri di
uitiaz i manib⁹ suis. Saluberrimū itaqz ⁊
ab oib⁹ acceptādū saluatoris nr̄i ē documē
tū. qui Matthei. vj. ca. dixit. Nolite the-
saurizare vobis thesauros i terra. Thesau
rizate i celo vbi nec furesī timenī neqz tinīs
formidaī. Audiuit hec vba sctūs Matthe
us ⁊ vocaī a xpo calcatis oīb⁹ hui⁹ mūdi
bonis aplicā vitaz seruauit. Tñ vt p eū ge-
sta magnifica cōprehēdam⁹. i hoc sermōe
conabimur laudes ei⁹ depromere sub titu
lo ō xpi seqla. Notabim⁹ āt pncipaliī tria i
qb⁹ ipe secutꝰ ē xpm ducē ⁊ caput omniuz.
Primum fuit obedientia.
Secundum paupertas.
Tertium patientia.

¶ Nō btūs Matthe⁹ obediuit xpo vocan
ti. Et qualiter in oīb⁹ obediendū est deo ⁊
quare obediētia sit homini prestāda. Et ō
septem obedientie gradib⁹. Cap. j.

Primū i quo Matthe⁹ secut⁹ fuit xp̄z
ē obediētia. Erat ipse natiōe iude⁹ vt
Hiero⁹ asserit i prologo i Mattheū. officio
publican⁹. i. curā hūs ō publicis actib⁹ scōz
Nicho. de lira. Erāt. n. tūc iudei tributarij
Romanoz. Et illi q̄ colligebāt tributū ro-
manis mittēdū dicebanī publicani. Hui⁹
modi cōiter sī campsores ⁊ pecuniaz nūe-
ratores. Uidit g̃ iesus illū sedentē in theloneo. Et theloneū pnūciaī penultia pducta
Dixitqz illi. Sequre me. Cōfestiz obediuit
Nō replicauit: nō cām exegit: nō ꝺ dixit: nō
deniqz passus ē morā. In hoc xpo quantuz
potuit se fecit ꝓformēq̄ p̄i eterno est factꝰ
obediēs vsqz ad mortē, vt dī ad Phili. ij.
ca. Sz vt obediētie virt⁹ clarī⁹ eluceſcat i
hoc loco tria dubia se ingerūt declaranda.
Primū vtz deo sit in oibus obediendū.
Secundum vtz homini sit obediendū.
Tertium qualiter est obediendum.

¶ Ad pmū dubiū arguūt qdā sic. Nihil est
faciēdū ꝺ vtutē: sz inueniunī queda ꝓcepta
dei ꝺ virtutē: g̃ deo nō ē in illis obediēdū
Precepit nāqz abrae vt occideret filiū in-

nocētē.ſicut pz Genesis.xxij.ca. Et iudeis vt furarent res egyptioꝝ. vt ponit Exodi. xij.ca. qđ fuit ꝺ iusticiaz. ⁊ Osee vt accipet mulierē adulterā qđ ē ꝺ castitatē. Sz sctūs Tho.ſa.ſe.q.ciiij.ad hoc ita rñdet: Ndꝫ sic ꝺs nihil opat ꝺ nām:q2 hoc est nā vniuscu iuſqz rei qđ in ea ꝺs opat vt dicit Aug⁹.xix de ciui.dei.⁊ ēr glo. ad romanos.xj.ca.opatur tñ aliqd ꝺ solitū cursuz nāe. Ita ēt ꝺs nihil pōt p̄cipere ꝺ vtutē:q2 in hoc p̄cipaliter ꝓsistit vtus ⁊ rectitudo voluntatis hūane q dei voluntati ꝓformet ⁊ ei⁹ sequat īpiuz q̄nis sit ꝺ vtutis modū. Sc̄ōm hoc ergo p̄ceptū Abrae factū q filiū inocentē occideret nō fuit ꝺ iusticiā:q2 deus ē dñs mortis ⁊ vite. Similiter nō fuit ꝺ iusticiā q mā dauit iudeis vt res egyptioꝝ acciperēt:q2 eius ſt oīa:⁊ cui voluerit dat illa. Vñ.xiiij. q.v.ca. dixit dñs.dī. Nec israelite furtū fecerūt ſz deo iubēti ministeriū exhibuerunt. Nec fuit ꝺ castitatē p̄ceptū Osee factuz:q2 ipe ꝺs ē humane generationis ordinator. Et ille ē debit⁹ modus vtēdi mulierib⁹ quē ꝺs instituit. Cōcordat his dñs Bonauen.i ſuo p̄mo di.xlvij. vbi ait:q deus nō pōt p̄cipere malū manēs malū. ex eo q illꝺ qđ p̄cipit ſp ē bonuz:lz q̄nq aliqd eēt maluz añq ab ipo p̄ciperet. Justuz itaqz ⁊ debituz ē in oīb⁹ obedere deo cui oīs creatura famulat. Ipſi nāqz obediūt oēs angeli sol ⁊ luna ⁊ oīa sidera celi. Insensibilia elemēta ⁊ cuncta q in celis ⁊ in terris reperiunt. Quātomagis eius impio subiacer tenet hō cui tot inumera largitus est būficia:⁊ ꝑpt obediē tiam pollicet eterna p̄mia. ¶ Sc̄ōz dubiū fuit vtz hoi sit obediēdū. Ad qđ ita rñdet sc̄us Tho. vbi ſ. q sicut actiones reruz nāliuz pcedūt ex potētijs nālibus ita etiaz opatiōes humane pcedunt ex humana voluntate. Oportuit āt i reb⁹ nālib⁹ vt supiora mouerent iferiora ad suas actiōes p excellētiā nālis virtutis collate diuinit⁹. Vñ etiā in reb⁹ humani oz q superiores moueant inferiores p suā voluntatē ex vi auctoritatis diuinitus ordinate. Mouere āt per rōnē ⁊ voluntatē ē p̄cipe. Et ideo sicut ordine nāli diuini tus instituto inferiora in rebus naturalibus necesse hꝫ ſubdi motioni superioꝝ. Ita etiā i rebus humanis ex ordine iuris nālis ⁊ diuini tenent inferiores subiis supiorib⁹ obedire. Hoc ē q aplus dixit ad Roma.xiij.ca. Dis aia potestatib⁹ sublimioribꝰ subdita esse dz. Nō.n.ē potestas nisi a deo. Sz pleriqz obijciunt huic ſnie cōtēdētes ꝓbare q nō dz hō hoi obedire:naz vī hoc eē ꝺ ordinatōez diuinā cuz ꝺs hoiez ꝓdiderit in libertate arbitrij ⁊ reliquerit iuz i manu ꝓsilij sui ḡre vī q vnuſqſqz suo ꝓsilio ⁊ voluntate nō alteri⁹ p̄cepto se regere dz: Ad ꝫ ita rñdet Tho.q de⁹ religt hoiez in manu ꝓsilij sui:non q liceat ei facere oē qđ vult ſz q2 ad id qđ faciēduz est nō cogit necessitate nāe sicut creature irrationales: ſz libera electione ex pprio ꝓsilio pcedente Et sicut ad alia faciēda dz pcedere pprio ꝓsilio:ita etiā ad hoc q obediat suis supioribus. Exquo obedire hoi q supioz ē in his q̄ spectāt ad suaz supioritatē debituz ē ⁊ laudabile. Immo obediētia cunctas vtutes morales excellit. Nā iter vtutes morales tāto aliq potioz ē ex̄tomagis aliqd ꝓtēnit vt dō ihereat. Sunt aūt tria genera humanoꝝ bonoꝝ q̄ hō pōt ꝓtēnere pp deuz: quoꝝ infima ſt exteriora bona. Media ſt bona corporis. Suprema aūt ſt bona aīe. Int q̄ quodāmō p̄cipua ē voluntas inex̄tuz.ſ.p voluntatē hō oībus alijs bonis vtit. Et iō pse loquēdo laudabiliora ē obediētie vtus q̄ qs pp deuz ꝓtēnit ꝑpriā voluntatē ex̄ alie virtutes morales que pp deum aliqua alia bona ꝓtēnunt. Jō Grego. vltimo moraliuz exponēs illud p̄mi reguz.xv.ca. Melior est obediētia ex̄ victime ingt. Obedientia victimis iure ꝑpōit: q2 p victimas aliena caro:p obediētiā vo voluntas ppria mactat. Quātuz vo obediētia sit grata deo:oñdunt nobis exēpla pbatissima. Nā in vitis patꝝ narrat:q̄liter abbas Paulus p̄cepit discipulo suo Jobi vt afferret ei fimū bouū quo idigebat. At ille ait: In loco vbi fimus ē habitat leena. Cui abbas. Si venerit sup te aliga eā ⁊ duc tecuz. Juit ioānes ⁊ iuonit leenā irruētē sup euz q volut eā tenere ſz ipſa aufugit. ioānes vo seqbat eā dicēs Abbas meus p̄cepit vt alligatā ducā te ad eū mor bestia substitit;⁊ tenes eam reuertebat ad

mōasteriuz. Qō cuz vidiſſz abbas ne forte diſcipul⁹ ide extolleret dixit ei. Sic tu iſen ſibilis es ita iſenſibilē beſtiā adduxiſti: ſolue ⁊ dimitte eā vt pgat ad locuz ſuū. Refert ad huc Gre. ii. dyalogoꝝ li. qlic Maur⁹ miſ, ſus a ſctō Bñdicto vt ſuccurreret placido puero quē rapuerāt aq̄ p ſpatiuz ſup aq̄s am bulauit ⁊ puerꝝ edurit ſaluuz: qō ſcūs Bñdi cts obediētie merito deputauit. ¶ Tertiuz dubiuz fuit qlicē obediēdum. Ad qō ſcōm Bernardū dicim⁹ q̄ ſeptē ſt gradus obediē tie. quoꝝ p̄mus ē obedire libent quē gradū ut ipe ait nō pōt aſcēdere q voluntatē p̄cipiēt is ſuā nō fecerit. Jō xp̄s ioānis. iiij. ca. dicebat Meus cib⁹ ē vt faciā voluntatē p̄is mei q miſit me. Ex hoc Bernardus ait. Quiſqs oc culte ſatagit vt qō vult ipſe hoc ei p̄latus iniū gat: ipſe ſe ſeducit ſi forte ſibi q̄ſi ō obedien tia blādiat. Neqꝝ.n. ea ipe p̄lato ſz magis ei p̄lat⁹ obedit. Et idē Bernard⁹ i ſmōibus Maiorē igt gradꝝ meret q paratuz ſe exhibz añ mādatuz q̄z q obedire ſatagit poſt mā datuz. Scōus gradus obediētie ē obedire ſim plicit. Multos.n. videm⁹ poſt p̄cipiētis i p̄iuz multa facere qōes ⁊ ſeſpius igeiat: q̄re hoc fieri debeat: qđ valet hoc adiplere: ⁊ huiuſ modi: ide murmuratio: excuſatio: ſimulatio impoſſibilitas: aduocatio amicoꝝ. Tū de vo obediēte dr̄ ips. in auditu auris obediuit mihi. Et Bernard⁹ ad frēs ō mōte dñi ait Verus obediēs ſtult⁹ fiat vt ſit ſapiens. ad hec ois eius ſit diſcretio: vt i hoc nulla ei ſit diſcretio. Tertius gradus obediētie ē obe dire hilariter: Hilarē.n. datorē diligit deus vt dr̄ ſe ad Corinthios. ix. ca. iō Bernar dus ait. Serenitas i vultu: dulcedo in ſmo nibus multuz colorāt obediētiā obſequētiſ Nubiloſa corpis compoſitio: ⁊ facies tene bris triſticie obfuſcata deuotionez ab alio re ceſſiſſe ſignificāt. Quartus gradus ē obediē velocit. Dicū fuit Jacheo Luce. xix. feſti nans deſcēde. Apli iſup Petrus ⁊ Andreas Jacob⁹ ⁊ ioānes ac ipe Matthe⁹ a xp̄o vo cati p̄tinno ſecuti ſt euz. Quintus gradus eſt obedire virilit in rebus vz arduis ⁊ duris. Ut Bernardus ait. Memētote frēs xp̄i q ne pderet obediētiā perdidit vitā. Sextus grad⁹ eſt obedire humilit. Ut ſaluator Lu ce. xviij. ait. Cū oia bñfeceritis q̄ pcepta ſt vobis: dicite ſerui iutiles ſumus qđ de buimus facere fecimus. Se prim⁹ gradꝝ ē obedire pſeuerāter: qz vt dr̄ Matth. x. ca. Qui āt pſeuerauerit vſqꝝ in finē hic ſaluus erit. Jgit btus Mattheus obediētiā cōple xus eſt dum imediate poſt xp̄z abire cepit. Suſcepit tū illū hoſpitio ⁊ i ſua domo para uit q̄uiuū: diſcūbēte xp̄o: ecce multi pu blicani ⁊ peccatores veniētes diſcūbēbāt cū ieſu ⁊ diſcipulis eius. videtes āt phariſei dicebāt diſcipulis. Quare cū publicanis ⁊ pctōrib⁹ māducat mgr̄ veſter: q̄ſi dicat: vos eſtis ſatui qz talē mgrm ſegmini. At ieſus audiens ait: nō ē opus valentib⁹ medicus ſed male habētib⁹. Medicū ſe vocat aiax ſ. de quo in ps. dr̄. Miſit verbū ſuū ⁊ ſana uit eos. Deinde xp̄s addidit. Euntes diſce te. i. diligenter p̄ſiderate illud qđ ſcribitur Oſee. vj. ca. Quid eſt miſericordiā volo ⁊ nō ſacrificiū. q. d. ſi hanc ſcripturā diligent p̄ſideretis inuenietis me facere ſcōm ipſaz pp qđ cōcludit. Non.n. veni vocare iuſtos ſed peccatores ad pniaz. ſ. nā ⁊ ſi aliquos iu ſtos vocauerit ad augmentuz gre vt Petr⁹ ⁊ Andreā. ⁊ p̄ſimiles: tū peccatores voca uit ſp ad penitentiā. O pietas ieſu xp̄i bñ dicti. O ſuba dulciora ſuper mel ⁊ fauus O denicꝝ fiducia ⁊ ſpes indubitabilis languē tiuz aiar̄. Nō veni inqt vocare iuſtos ſed peccatores. Exprgiſcimini ad vocē tā blan dā tā ſuauē: tāqꝝ benignā. Surgite o pctōres a vitijs: deponite iā ſordes illoꝝ: vocat vos xp̄s: obedite illi: ⁊ cum Matheo ſequimi ni eum qui de ſe dixit. Qui ſequitur me nō ambulat in tenebris.

¶ Nō beatus Mattheus ſecutus fuit xp̄z in pauptate que data fuit aplis ſub p̄cep to quam ipſi diligenter obſeruauerunt men dicantes.

Capitulum.ij.

Secundū i quo Matthe⁹ ſecut⁹ fuit xp̄z eſt pauptas altiſſima: nā cūctis diuitiſ pauibus diſpenſatis nihil de cetero poſſe dū p̄riuz. Pauptatē itaqꝝ voluntariā pfeſ ſus ē: vt ad celi diuitias pueniret. Mēdicā do igit ſibi victuz queſiuit: ⁊ elemoſinis bo noꝝ virorum ſe ſuſtentauit. Sed in hac parte tria ſunt dubia explananda.

Primum vtrum paupertas fuit a christo data apostolis sub precepto.
Secundum vtrum apostoli vitā pauperē voluntarie duxerunt.
Tertium vtrum sit licitum mendicare.

¶ Ad primū dubiū rñdem⁹ scōz doctrinā scripture atqz sanctoꝝ q xp̄s precepit apl̄is vt eēnt paupes. Vñ Ambros⁹ exponēs illud Luce.x.ca. Nihil tuleritis i via inquit. Qualis dz eē q euāgelizat regnū dei precep tis apostolicis designat: vt sine virga siñ pera. Et glo. sup illo vbo Actuū.iij.ca. Argentū z auꝝ nō ē mihi. hoc dixit Petr⁹ paralitico: meōz illi⁹ p̄cepti dñici: nolite possidere auꝝ. Et Aug⁹ in li. ō mirabilib⁹ sacre scripture. In excusatiōe elemosine z paupertatis pfessiōe dixit paralitico. Surge z ambula: mgri p̄ceptū seruās dicētis: nolite possidere auꝝ. Et Bernard⁹ ad frēs de mōte dñi. Cū dines ēet xp̄s paup p nobis factꝰ ē Et q volūtarie dedit p̄ceptū pauptatis ip̄e eiusdē i semetip̄o nobis formā dignat⁹ ē ō mōstrare. Et Hiero⁹ ad Eustochiū. Discipuli sine calciamētoꝝ onere: z vinculis pelliū ad p̄dicatōez noui euāgelij destinant. Et milites vestimētis iesu sorte diuisis: caligas ñ habebat q̄s tolleret. neqz. n. hr̄e poterat de⁹ qđ phibuerat i seruis. Et Crisosto. omelia vltima sup Matthеū. Si bonū ēet auꝝ hoc vtiqz dedisset ap̄lis xp̄s gb⁹ ineffabilia tribuit dona. Nūc āt ñ solū ñ dedit sz hr̄e phibuit. ¶ Scōz dubiū fuit vtz ap̄li p̄ceptū datū ō pauptate ip̄leuerūt. Et q sic pz q: scribit Matth.xix. q̄liter petr⁹ dixit xp̄o. Ecce nos reliqm⁹ oia. Et Matth.iiij ca. dī cōtinuo relictis oib⁹ secuti sū est. Eusebi⁹ in p̄mo li. ecclesiastice histozie refert. q post ascēsiōez xp̄i cū Abagar⁹ rex sanat⁹ a thadeo ap̄lo p̄cepisset dari ei auꝝ z argentū: ille nō accepit dicēs. Si nr̄a religmus q̄ñ accipiem⁹ aliena: Et ō hoc Hiero⁹ ad Aggeruthiā ita scribit. Memo ap̄lis pauper fuit: z nemo tūn p dño dereliqt. Et idez ad Metriadē vginē. Ap̄lici fastigij ē pfecteqz vtutis oia vēdere z paupib⁹ distribuere z sic leuē atqz expeditū cū xp̄o ad celestia subuolar. Et idē ad Helbidiā. Vis p̄fecta eē z i p̄mo stare fastigio dignitatis: fac qđ fecerūt ap̄li: vēde oia q̄ hēs z da paupib⁹ z seq̄re saluatorē z nudā solāqz crucē sola seq̄ris. ¶ Tertiū dubiū fuit vtz sit licitū mendicare. Ad qđ rñdem⁹ scōz Tho.ha.fe.q. clxxxvij. Ad q̄druplici de cā posset gs mēdicare. Primo cā cupiditatis: dū gs mēdicat vt thesaurizet vl̄ vt sic vivat de mēdicitate: q victū possz acgrere laborādo. Vñ lex ciuilis ponit penā validis mēdicātib⁹ q nō pp hūilitatē vl̄ vtilitatē vl̄ necessitatē mēdicāt. Scōo pōt gs mēdicare cā humilitatis Mā act⁹ mēdicatōis hz quādā abiectōez sibi p̄iunctā: vñ illi abiectissimi vidētur inf hoies eē q nō solū sī paupes sz in tantū egētes q necesse hūt ab alijs victū acgrere: Et scōz hoc hūilitatis cā aliq laudabiliter mēdicāt. Vñ Hiero⁹ i epla ad Occeanuz cōmēdat fabiolaz de hoc q optabat vt suis diuitijs paupibus effusis p xp̄o stipes accipet. Nō btūs Allex⁹ pfecit q oib⁹ suis dimissis pp xp̄m gaudebat se etiā a suis seruis elemosinā accepisse. Btūs insup frācis cus i sua regula ita dixit. Fres nihil sibi appropriēt nec domū nec locū nec aliquā rez sz tanqz pegrini z aduene i pauptate z hūilitate dño famulātes. vadāt p elemosina cōfidēt: nec oz eos verecūdari q: dñs p nobis se fecit pauperē in hoc mūdo: hec ille. Ubi aduertēdū q dñs iesus xp̄s mēdicauit vt sic i hoc hūilitati sue nobis p̄beret exemplū. Vñ Bernard⁹ sup. ij. ca. Luce ait. Ut te dñe p oia nr̄e paupertati p formares z oēs vite hūane calamitates susciperes q̄si vn⁹ in turba paupeꝝ stipē p ostia mēdicabas. Quis me dabit illaꝝ buccellaꝝ mēdicataꝝ particip̄e fieri z illi⁹ diuini edulij religis ſaginari. Tener Bernard⁹ q i illo triduo quo xp̄s se separauit a mr̄e z a Joseph ex elemosinis vixit. Et gl. sup illo vbo psalmi. Ego āt mēdic⁹ suz z paup: ingt. Hoc dicit xp̄s de se ex forma serui. Mēdic⁹ nanqz fuit q: petēs z paup. i. sibi nō sufficiēs: quia mūdanas copias nō habebat. Et Hiero⁹ i q̄dā epla. Caueas ne dño tuo. ſ. xp̄o mēdicāte alienas diuitias p̄gerat. Tertio pōt gs mēdicare cā necessitatis. Sicut cū aligs ñ pōt aliq̄ habere vñ vivat nisi mendicet. Quarto pōt aligs mendicare cā vtilitatis

cū.s.aliqs itēdit ad aliqd̄ vtile ꝑficiēdū:qd̄ sine elemosinis fideliū facere ñ pōt. Sic̄ petunt̄ elemosine ꝓ ꝯstructiōe pōtis vl̄ eccl̄ie vel qbuscūqz alijs opibus q̄ vergūt in vtilitatē cōez:sic̄ scholares vt possint vacar̄ studio sapientie. Ex his apparet q̄z sit temeraria siue dānabilis illoꝝ snia q religiosos dānant eo ꝙ mēdicādo elemosinas qb⁹ sustētant̄ acqrunt cuz id laudabilit̄ fiat. Naz elemosine religiosis iō tribuunt̄ vt liberi⁹ religiosis actib⁹ insistere possint quoꝝ cupiunt se fieri ꝑticipes:q tꝑalia subministrāt. Huiusmodi āt act⁹ st̄ orōnes:discipline:ieiunia officia diuina:celebratō missaꝝ: studiū scripture sctē:ꝑdicatio euangelij ⁊ huiusmodi. Ut g̊ iā ad Mattheū aplm redeam⁹: de ipso nō solū legim⁹ ꝙ reliquerat oīa: sz etiā ex post oblata sibi munera copiosa cōtempsit Nā ꝑdicans in ethiopia ī ciuitate q̄ dr̄ vadaber duos magos noīe Zaroes ⁊ Arfaxat ibi repit:q ita hoīes suis actib⁹ demētabāt vt quoscūqz vellēt mēbroꝝ officio ⁊ sanitate ꝑuare viderent̄:q̄si tātā supbiā erupe rūt vt se q̄si deos ab oībus facerēt adorari Matthe⁹ āt aplus ꝑdictā ciuitatē igressus ⁊ apud Eunuchū cādacis regine quē Philippus baptizauerat hospitatus ita magoꝝ prestigia detegebat:ꝙ qcqd ipsi faciebant hoīb⁹ in ꝑnitiē:hoc ipe cōuerteret in salutē Eunucho aūt scm̄ Mattheū interrogante: qūo tot linguas loqueret̄ ⁊ itelligeret exposuit ei Matthe⁹ qūo spū scō descēdēte oīm linguaꝝ scientiā apli recepissent: vt sic̄ illi q ꝑ supbiā turriz vsqz ī celū edificare volebat pre ꝯfusione linguaꝝ cessarunt ab edificio: sic apli ꝑ oīm linguaꝝ sciētiā turri nō de lapidib⁹ sz de vtutib⁹ cōstruāt:ꝑ q̄z oēs q crediderint celū ascēdāt. Tūc venit q diceret magos illos cū duob⁹ aduenisse draconib⁹ q ignē sulfureuz ex ore ⁊ narib⁹ euomentes cunctos hoīes occidebant. Aplus āt signo crucis se muniēs ad eos securus exijt quez mox vt dracones viderūt ante et⁹ pedes ꝓtinus dormierunt dixitqz magis. Et vbi ē ars vr̄a. Excitate eos si potestis. Ego autē nisi dn̄m rogassez qd̄ ī me cogitaueratis inferre ī uos ꝓtinus extorsisset. Cū aūt pplus cōuenisset:in noīe iesu ꝑcepit draconib⁹ vt abirent. Et nullū ledētes ꝓtin⁹ abierunt. Cepitqz pplo de gloria paradisi terrestris magnū sermonē ꝯterere a qua ꝑꝑ peccatuz eiectū hoīez dixit:sz ꝑ xp̄m in paradisuz celestē reuocatū. Et cū hec pplo loqret̄. Ecce subito tumultus exort⁹ ē in quo regis filius plāgebat̄ mortu⁹. Quē cū magi suscitar̄ nō possent suadebāt regi ꝙ in deoꝝ ꝯsortiū raptus eēt. Et iō simulacꝝ ⁊ templū sibi ꝯstitui oportere. Predictus aūt Eunuch⁹ magos custodiri faciēs:aplm aduocauit:q orōne fusa eū ꝓtin⁹ suscitauit. Quaꝑꝑ Rex nomine Egippus hoc viso ꝑ vniuersas suas ꝓuintias misit dicēs. Uenite ⁊ videte deū ī effigie hoīs latētē. Uenerūt igit̄ cū coronis aureis ⁊ diuersis sacricioꝝ generib⁹ volētes sibi sacrificare. Quos Matthe⁹ cōpescuit dicēs. Uiri qd facitis? Ego d̄s nō suz:sz seru⁹ dn̄i nostri iesu xp̄i. Itaqz ⁊ munera acceptare noluit. Illi g̊ de auro ⁊ argēto qd̄ sibi attulerāt ipso iubente eccl̄iaz magnā fabricauerūt q̄z īfra triginta dieꝝ spatiū ꝯsūmarūt. Rex aūt Egipp⁹ cū vxore sua ⁊ oī pplo baptizatus ē. Epigeniam quoqz filiā regis aplus deo dicatā plusqz ducētis v̄ginibus prefecit. Patet itaqz q̄zto amore beatissimus Mattheus paupertatez in omni sua vita fuerit prosecutus qui oblatuz sibi thesaurum accipere recusauit.

¶ Qualiter beatus Mattheus secut⁹ fuit xp̄z in patientia quā habuit: equo animo ferendo illatā sibi mortē:ob quā Hitarc⁹ dei iudiciū non euasit. Capitulum.iij.

Tertiū in quo beatus Mattheus secutus est xp̄m fuit patientia. Nam forti animo mortem violentam pro xp̄o sustinuit de qua tria consideremus.

Primo causam.
Secundo modum.
Tertio iudicium.

¶ Primo ꝯsiderem⁹ causaz: quare Mattheus coronat⁹ ē martyrio. Et hec assignat̄ Ira ⁊ indignatio Hitarci regis. de quo sic scribit̄ ī legēda. Mortuo rege Egippo hic ei successit q de alieno genere erat ⁊ Epigeniā v̄ginē ꝯcupiscēs:dimidiū regni sui aplo ꝓmisit si eā sibi ī suū cōiugiū faceret ꝯsentire. Cui aplus rn̄dit vt iuxta morē ꝑdecesso

Causa

die dñica ad eccl̃as cõueniret: ⁊ pñte Epigenia cũ ceteris vginib⁹ ꝫ bona sint iusta ꝓiugia audiret. Nõ rex cũ gaudio adipleuit putãs q̃ Epigenie vellet ꝓiugiũ psuadere. Matthe⁹ itaq; vginib⁹ ⁊ oi pplo cõgregatis ō bono mr̃imonio diu locut⁹ a rege plurimũ ẽ laudat⁹: credẽs q̃ h̃ iõ diceret vt v/ginis aliꝫ ad ꝓsensuꝫ mr̃imonij ꝓuocaret. Deide iperato silẽtio ꝼmonẽ repetijt dicẽs Cũ bonũ sit mr̃imoniũ si saluo fedẽ teneat bene scitis astãtes q̃ si regis spõsaz aliquis seruoꝝ vsurpare ꝑsumeret nõ solũ regis offensaz sz mortẽ insup mereret: nõ qz vroꝛez duxisse ꝓbat sz qz sponsaz dñi sui accipiens ei⁹ mr̃imoniũ violasse ꝓuincit. Ita ⁊ tu rex scies Epigeniã etni regis spõsaz effectã ⁊ sacro velamine ꝓsecratã: quo poteris spõsaz potẽtioris tetollet ⁊ tuo mr̃imonio copulare Hec vba odij ⁊ indignatiõis ꝰ apl̃m fomitẽ ministrarũt. Hitarci aiuz iflãmarũt ad idiscretã ⁊ irrõnabilẽ iracũdiã: hec deniq; illũ furibũdũ recedere coegerũt. Scõo ꝓsidrem⁹ de mõrte apl̃i sctissimi Matthei moduz. Recedẽte qdẽ hitarco ab eccl̃a: apl̃is i trepid⁹ ⁊ ꝓstãs ad patiẽtiã oẽs ⁊ ꝓstãtiam ꝓfortauit: ⁊ Epigeniã coꝝ se ex tioꝛe pstrataz cũ ceteris vginib⁹ bñdixit. Post missaꝝ ãt solẽnia Rex spiculatoꝛẽ misit q̃ iuxta altare Mattheũ stãtẽ ⁊ expãsis in celũ manib⁹ oratẽ misso a tergo gladio iterfecit ⁊ martyrẽ ꝓsecrauit. O moꝛs p̃ciosa in ꝓspectu dñi O moꝛs fructuosa q̃ vitã i meli⁹ ꝓmutauit O felix trãsit⁹ i quo Matthe⁹ tã breui spatio ad celestia regna migrauit. O btã passio cui reddit merces infinita. Quisnaz explicet q̃ta sit bti Matthei gl̃ia i celo ⁊ i terra. Alia ei⁹ vtiq; cũ angelis ⁊ sctis oib⁹ fruit eterno bono. Coꝛp⁹ vo apõ Salernũ trãslatũ a cũctis fidelib⁹ honorificẽtissime venerat. Euãgeliũ isup ei⁹ p̃ ceteris magis i eccl̃a frequẽtat: sicut ⁊ psalmi Dauid: ⁊ epl̃e Pauli. vt ex hoc peccatoꝛib⁹ ad pniaz redire volenti b⁹ cõsequẽde venie spes indubia p̃rebeat Nã Dauid peccato luxurie cecidit Paul⁹ superbia itumuit. Et Matthe⁹ auaricie dedi tissim⁹ fuit. Qui tñ oẽs pp pniaz exaltari meruerũt ẽt in eccl̃a militãte. ¶ Tertio ꝓsidrem⁹ de mõrte apl̃i iudiciũ quo punit⁹ fuit Hitarcus arrogãtissim⁹ ⁊ insan⁹. Mortuo qdez apl̃o pplus ad palatiũ Hitarci incensur⁹ oia ꝓperabat. Sz pbr̃i ⁊ diacones impetũ mitigantes apl̃i martyriũ cuz gaudio celebrarũt. Rex vo cuz nec p matronas ad Epigeniã directas nec p magos posset eaz aliqten⁹ imutare totã domũ ei⁹ igne copioso vallauit vt ipaz cũ ceteris vginib⁹ cõcremaret. Aplus ãt eidẽ apparẽs oẽm ignẽ ab ei⁹ domo excussit: q erũpẽs regis palatiũ inasit: ⁊ solo rege cũ vnico filio vir euadente cũcta ꝓsumpsit. Statiq; fili⁹ ei⁹ a demone arrept⁹ pẽs crimia ꝓfitẽs ad sepulchꝝ apl̃i pperauit. Pr̃ vo turpissim⁹ leꝓrosus effectus ẽ. Qui cũ curari nõ posset manu ppria gladio se pemit. Pplus ãt fratrẽ Epigenie ab apl̃o baptizatuz regẽ ꝓstituit. q p annos lxx. regnauit. ⁊ filiũ suuz sibi substituẽs xp̃iani cultũ magnifice ampliauit. ⁊ totã Ethiopie ꝓuinciaz repleuit eccl̃is. Orem⁹ igit dñz ies̃uz xp̃z vt p merita ⁊ intercessionẽ bti Matthi apl̃i ⁊ euãgeliste trahat corda nr̃a ad se vt eũ seq valeam⁹ in operib⁹ vtuosis. Sicq; reddam⁹ nos dignos gr̃a sua ⁊ tãdẽ gloria illa perenni in qua viuit ⁊ regnat p infinita secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo trigesimusoctau⁹ de beato Thoma apl̃o qui lz fuerit ex duodecim vnus qõ ad suam gloriaz accedit: tñ inuentus est triplici p̃conio decoratus

Thomas vnus ex duodecim

Scribunt hec verba Joãnis. xx. ca. Duãus bñ Thome adgl̃iaz ingẽtez accedere videat eo q̃ duodeci apl̃oꝝ numeroilli dñs copulauerit. Verũtñ bñ ẽ vt recogitem⁹ ea q̃ in apl̃atu egerit digna laude. Pax qppe imo nihil eẽt aplici fastigij accepisse honorẽ: nisi q̃ ad apl̃at⁹ officiũ spectãt iplerent. Propterea in hoc semõe de sancto Thoma dicturi aliq̃ enarrabim⁹: ex quib⁹ cũ verum apl̃m re ⁊ noie cognoscem⁹ Nõ. n. vnus ex duodeci fuerit pz satis ex verbis euangeliizaz. Joãnis. xx. ca. in themate: ꝫ etiã Matthei. x. ca. Igit referamus qd i eo cõmẽdabile reperit. Et licet illius preconia multa sint nos tamẽ de tribus dũtaxat dicemus.

Primum dicitur confirmatio.
Secundum predicatio.
Tertium passio.

¶ Qualiter Thomas fuit in fide ꝯfirmat⁹ videndo xp̄z: vbi declarat̄ q̄ño corp⁹ gl̄ificatū sit palpabile: ⁊ an Thomas tetigit xp̄z: ⁊ q̄ño de eodē pōt esse fides ⁊ visio. Cap̄.i.

Primū p̄corniū bti Thome dr̄ ꝯfirmatio. Fuit.n. de resurrectiōe xp̄i ⁊ illi⁹ diuinitate mō figulari ꝯfirmat⁹. Cū.n. vidisset apl̄os recitātes resurrectōez xp̄i q eis apparuerat ip̄a resurrectōis die illo absēte credere noluit. Neq; absentia illa casualis fuit: sz ex diuina ꝓuidētia vt eēt occasio iterate apparitōis iesu xp̄i ad ip̄z reducēdū ⁊ nos i resurrectiōis fide ꝯfirmādos. ꝓut Grego. asserit i omelia. Et lz dicat̄ Luce vltimo.c. q̄ duo discipl̄i eūtes in Ema⁹ cognito dn̄o i fractiōe panis redierūt i hierl̄m ⁊ iuenerūt ꝯgregatos.xj. int̄ quos oportuit q̄ numeraret̄ Thomas: qr iudas iā erat extinct⁹ Tū vt ait Beda. potuit eē q̄ Thomas dū illi i colloqo de apparitōe xp̄i existerēt exiuit ab apl̄oꝝ collegio: Et i isto iteruallo anteq̄ rediret ad eos xp̄s apparuit decē apl̄is i cēaculo exn̄tib⁹ absente Thoma. Narrātib⁹ ḡ illis visionē xp̄i resuscitati. Thomas rn̄dit Nisi videro i māib⁹ ei⁹ fixurā clauoꝝ ⁊ mittā digitū meū i locū clauoꝝ ⁊ mittā manuz meā i lat⁹ ei⁹ nō credā. Hic Criso⁹ ait Sic̄ simplicit̄ q̄litercūq; credere facilitatis ē: ita multuz iuestigare ē grossissime mētis. ⁊ p̄ h̄ Thomas accusat̄. Alijs.n. grossior existēs eā q̄ ē p sensuz grossissimū.s. tactū q̄rebat fidē ⁊ neq; oculis credebat: vn̄ n̄ sufficiebat dicere: nisi videro: sz addidit: ⁊ mittā digitū meū i locū clauoꝝ ⁊ mittā manū meā i lat⁹ ei⁹ nō credā. Sz post dies octo dū erant oēs.xj. ꝯgregati apparuit illis ies⁹. Ubi Criso.inqt. Nō stati xp̄s apparuit sz post dies octo vt iteriz Thomas a discipulis āmōit⁹ attēdat in mai⁹ desideriū ⁊ fidelior fieret in futuꝝ. Stās ḡ iesus i medio dixit eis. Pax vobis: deinde dic̄ Thome. Infer digitū tuuz huc ⁊ vide manus meas: ⁊ affer manuz tuā ⁊ mitte in lat⁹ meū: ⁊ noli eē incredulus sz fidelis. Cōsiderem⁹ q̄ta fuit benignitas iesu xp̄i q nō expectauit q̄ interrogaretur a Thoma sz ex sua mīa quasi eū p̄ueniens inuitat ad se cognoscendum. Rn̄dit vō Thomas iā in fide firmat⁹: dn̄s me⁹ ⁊ d̄s meus Cui xp̄s dixit. Quia vidisti me Thoma credidisti: beati qui nō viderūt ⁊ crediderunt Sz vt predicta sine aliquo errore intelligātur opus est vt tria dubia declaremus.

Primum vtꝝ corpus gloficatum palpabile sit a tactu non glorificato.
Scd̄z vtꝝ Thomas tetigit corpus christi.
Tertium vtrum de eodem possit eē fides ⁊ visio.

¶ Ad primum dubium dixerunt aliqui q̄ corpus glorificatum est intangibile. quod probare contemdunt quia Gregorius in Omelia inquit. Corrumpi necesse est q̄d palpatur: sed gloriosum corpus est incorruptibile: ergo ⁊ impalpabile. Insuper Crisostomus in Omelia ait. Dignum est querere qualiter corpus incorruptibile tangibile fuit mortali manu sed ne tumultueris descensionis enim fuit. Tamen contrariuz probari potest. Nam Luce vltimo ca. christus dixit apostolis. Palpate ⁊ videte. Et Gregorius in omelia. Palpabile fuit per veritatem nature ⁊ subtile per effectum spiritualis potentie. Preterea in corpore glorioso erit veritas ossis ⁊ carnis. Caro ē mollis ⁊ os durum: sed durum ⁊ molle sunt obiecta tactus: ergo corpus gloriosum est tangibile. Ad habendam huius veritatis expressam noticiam. sciendum secundum doctrinam Bonauen.in.iiij.di.xlix. q̄ cuz dico tangibile duo dico.s. q̄ potest immutare sensum ⁊ hoc est perfectionis. Et quod non potest latere tactum nostrum: ⁊ hoc est imperfectionis. Et quia remanebit quod est perfectionis ⁊ tolletur quod est imperfectionis. Ideo dicendum q̄ corpus gloriosum potest se prebere tangibile ⁊ potest non prebere siue latere. Et hoc habet secūdum diuersas conditiones Nam tangi potest quia potest impellenti resistere cum sit corpus verum non vanum vel fantasticum: latere potest quia potest penetrare organum tactus. Primum habet per

veritatē nāe. Scōm p effectū spūalis potē
tie. Et hec duo ꝓria sūt i nobis sz nō i corpe
glorioso. Et ad illō qō obiciebat qz qō pal
pat ē corruptibile. Dicēduz q vez ē de co
qō ē tactui subiectū sz illud nō erat in corpe
dñi: iō ꝓdescēsiōis fuit. ¶ Scōz dubiū erat
vtz Thomas tetigit xp̄z. Et gdā dicūt q ñ
ex eo q qñ vidit imediate credidit: ꝛ p̄ re-
uerētia ñ fuit ausus tāgere tātū dīm: iō xp̄s
dixit ei. Quia vidisti me Thoma credidi-
sti: nō dixit qz me tetigisti. Alij āt asserūt q
Thomas tetigit xp̄z vt sic vbis ei⁹ obedi-
ret q dicebat ei. Infer digituz tuuz huc. Et
qñ xp̄s postea retulit: qz vidisti me: accipit
visus p tactu. Nā visus pp sūū nobilē mo
dū cognoscēdi trāsferē multotiēs ad actuz
alia⁹ potētia⁹ sensitiua⁹. Vñ Aug⁹. nō ait
tetigisti sz vidisti me qñ generalis quodā
mō sensus ē visus. Nā ꝛ p alios q̄ttuoz sen
sus notari solet: velut cū dicim⁹ audi ꝛ vi-
de q̄z bñ sonet/olfa ꝛ vide q̄z bñ oleat. Gu
sta ꝛ vide q̄z bñ sapiat. Tāge ꝛ vide q̄z bñ
caleat. Vñ ꝛ hic dñs dic̄ Infer digitū tuum
huc ꝛ vide manꝰ meas: vbi nil aliō ait q̄z tā
ge ꝛ vide. cū tū ille oculos i digito nō hꝫet.
Ergo siue ituēdo siue ēt tāgēdo xp̄s ei dixit
qz vidisti me Thoma credidisti: q̄uis dici
possit: ñ ausuz fuisse discipulū tāgere xp̄z: sz
offerret se illi tāgēdū. ¶ Tertiū dubiū fuit
vtz ō eodē possit eē fides ꝛ visio. Nā apls
ad hebꝛeos. xj. ca. ait fides ē substātia rez
sperādaz argumētū ñ apparētiū. Et Augꝰ
sup Joānē. fides ē vt q̄ credunt q̄ ñ vidēt.
Tū xp̄s dixit Thome. Quia vidisti me cre
didisti. Insup fides btē vginis magnope ꝓ
mēdat. Qui Elizabeth dixit. vt scribit Lu
ce. j. Beata q̄ credidisti qm̄ pficient i te ea
q̄ dicta sūt tibi a dño. Et Augꝰ li. ō vginita-
te ait Beatioꝛ fuit Maria ꝓcipiēdo fidez
xp̄i q̄z ꝓcipiēdo carnē xp̄i. Mīna ꝓpinqtas
nihil marie ꝓfuiss̄z nisi felici⁹ xp̄z corde q̄z
carne gestass̄z. Nihilomin⁹ ipa vidit xp̄m
nascētē de se vgine: vidit illū morietez: vi
dit a mortuis iā suscitatū: vidit ascēdētē in
celū ꝛ credidit. Ꝟgr aliqd pōt eē visuz ꝛ cre
ditū. Ad hoc rūdet Bona. i. iij. di. xxiiij. q
visto ꝛ fides ñ pōt eē de eodē vno ꝛ eodez
respectu: sz bñ diuersis respectib⁹. Naz qñ
aliqd ita vī ex vna pte q ex alia lateat: sez
id qō latet pōt eē creditū: sz ex pte alterius
deat. Cū g in xpo videret vl a Thoma vl
ab aplis: vl ab ipa ipa vgie mr̄e illō qō ad
ei⁹ corp⁹ ꝛ hūanitatē spectabat tū diuinitas
ei⁹ sensuz ꝛ visuz latebat. Et i hoc marie v̄
ginis illi bate fides extollit: qm̄ videt in fi-
lio tātā humilitatē: credidit tū sp illi⁹ diui-
nitatē. Et hoc ē qō Grego⁹ i omelia dixit
ō Thoma. aliō vidit ꝛ aliō credidit: vidit
hoiez ꝛ cōfessus ē deū. Fuit itaq̄ in fide soli
datus a qua ceciderat sicut ꝛ ceteri.

¶ Qualiter Thomas aplus predicauit po
pulis diuersaz ꝓuinciaz loquēs idioma-
ta eoz varia: ꝛ qūo inf ceteros cōuertit in-
dos ad fidem christi Capituluz. ij.

Secundū preconiū beati Thome dici
tur predicatio. Nā fidē ꝛ gloriā xp̄i ar
dentissime predicauit. Circa tamen predi
cationez ei⁹ tria sunt videnda.
Primum quibus gentibus predicauit.
Secundum quo idiomate.
Tertium qua efficacia.

¶ Primum vidēdū est qb⁹ gētib⁹ Tho
mas p̄dicauit. Ad qō ita ait Isidoꝛ⁹ i li. de
vita ꝛ obitu sctoꝝ. Thomas discipul⁹ xp̄i
ac similis saluatoꝛi: audiēdo ꝛcredul⁹ vidē
do fidelis fuit: hic euāgeliū p̄dicauit Par-
this: Medis: ꝛ Persis: Ircanisq̄z: ꝛ Bra-
gmanis. Et itrans oꝛientalē plagaz: ꝛ inter
na gentiū penetrans: ibi predicationē suaz
vsq̄z ad ultimū sue passiōis ꝓduxit hec ille
In ei⁹ aūt legēda ponit q p̄dicauit in idia
vbi nomē xp̄i plurimū exaltauit. Sūt āt p̄
noiate ꝓuincie longe lateq̄z diffuse in q̄bus
habitāt ppli inumerabiles. Ut. n. inqt Isi
doꝛ⁹. xiiij. ethimolo. li. In parthia sūt regna
decē ꝛ octo poꝛrecta a Caspio littoꝛe vsq̄z
ad terras scitaz. Et vt refert Plini⁹ li. v.
de nāli historia. Est. n. parthia mltis reb⁹
ꝓdigiosis ꝛ mōstruosis mirāda. Nā sūt ibi
bestie feroces: parpi: tigri: lices: aspides ꝛ
serpētes. Gens etiā dura ē ꝛ crudelis vi-
ctuq̄z parca. Media insup est regio opulēta
mltis fluminib⁹ irrigua: ciuitatib⁹ ꝛ oppi-
dis p̄clara: mltoꝝ pplоꝝ dña. Persida ēt
amplissima ꝛ valde populosa i q̄ pmū sez
Isido. vbi s oꝛta ē ars magica. Ad eā gdē

nēb roth post ꝓfusionez linguaꝝ abijt: ibiqꝫ ꝑsas ignē colere docuit. ¶Hicania ē regio in Alsia sub tugis caucasi mōtis cōstituta hūs mꝛtas gentes: istiꝰ hircanie ppꝛos denicit Joānes hircanꝰ filiꝰ Simonis sūmi sacerdotis tpe machabeoꝝ a qbꝰ deuictis Joānes hircanꝰ noiatꝰ ē: vt dicē mgr i hīstoꝛia scholastica i ꝓncipio hīstoꝛie euāgelice. Sꝫ oibꝰ his dimissis de idia loq̄mur: de q̄ ita refert Jsidoꝛ vbi s. Jndia vocata ab indo flumīe quo ex pte occidētali claudit: hec a meridiano mari poꝛrecta vsqꝫ ad oꝛtū solis: ꝛ a septētriōe vsqꝫ ad mōtē caucasū pue nit: hūs gētes multas ꝛ oppida. Jnsulā quoqꝫ laꝛobanē gēmis ꝛ elephātibꝰ refertaꝫ Crisaꝫ ꝛ argireā: auro argētoqꝫ fecundas. Tilē quoqꝫ arboꝛē folijs nūq̄ carentē hēt ꝛ fluuios Gāgē ꝛ Jndū ꝛ Hippanē illustrantes idos. Terra idie fauonio spū saluberrima i anno bis metit fruges. Alice hyemis estatē patiē Gignit ām tincti coloꝛis hoīes elephātes i gētes. Monoceron bestiā: psitatū auē. Cinamomū pip ꝛ calamū aroma ticū mittit ꝛ ebur: lapides quoqꝫ ꝓciosos Berillos: Criso passos: Adamātē: Carbūculū: ꝛ alios diuersi generis. Jbi sē ꝛ mōtes aurei qō adire pp dꝛacōes ꝛ grifos ꝛ imēsoꝛū hoīm mōstrā ipossibile ē. ¶Predictas ita qꝫ puicias btūs Tho. aias xp̄o lucrifacien das lustrauit. ¶ Scōz qō erat vidēdū quo idiomate Tho. apl's ꝑdicauerit iā ꝛ eferam⁹. Et ad h pleni⁹ itelligendū nōnulli scire cupiūt: vtꝫ apl̄i p donū liguaꝝ loq̄bant liguis oim gētiū. Et lz de h diꝛeriz i ꝓmōe h spū sctō: tū aliq̄ alia erūt hic iferēda. Jgit̄ p bari possꝫ lz apparent: q apl̄i nō loquebantur oibꝰ linguas. ¶Primo qꝛ illō qō diuina virtute oibꝰ ꝓcedit optimū ē in suo genere sic dīs cōuertit aquā in vinū bonū vt dicit Joānis. ij. ca. Sꝫ illi q habuerūt gr̄az liguaꝝ meliꝰ loquebant in ꝓꝛia lingua. Nam dic̄ Hieroꝰ. exponēs epl̄az ad hebꝛeos nō eē mirādū q epl̄a illa maioꝛi relucet facūdia q̄ alie. cū nāle sit vnicuiqꝫ plus i sua q̄ in aliena lingua valere. Ceteras. n. epl̄as aplūs peꝛigrino. i. greco sermone cōposuit hanc aūt scripsit hebꝛaica lingua: ergo vī q aplūs nō loquebat idiomata alioꝝ ꝑ donū gratie gratis date. Scōo arguit̄: qꝛ nā non facit p mꝛta qō pōt fieri p vnū. Multo mi nꝰ deꝰ q ordinatiꝰ q̄ nā opat̄. Sed poterat deꝰ facere q̄ linguā vnā loquētes eiꝰ discipuli ab oibꝰ audirent̄. ergo vī q nō habuerūt scientiā loquēdi oibꝰ linguis. Tertio oēs gratie deriuant̄ a xp̄o in coꝛpꝰ eiꝰ qō ē ecclesia ꝙ illō Joānis ꝓmo de plenitudine eius oēs accepim⁹. Sꝫ de xp̄o nō legit̄ q fuerit locutꝰ nisi vna lingua: ergo vī q discipuli eiꝰ nō acceperūt ad hoc gratiaz vt oibꝰ linguis loquerent̄. Sꝫ in ꝛiū ē glosa Grego. Actuū. ij. ca. q̄ ait. Spūs scūs sup discipl̄os in igneis linguis apparuit ꝛ eis oim linguarū scientiā dedit. ¶Rndet g̃ scūs Tho. ꝑa. ꝑe. q. clxx vj. q ꝓmi discipl̄i xp̄i ad hoc fuerūt ab ipso electi vt p vniuersuz oꝛbē fidē eius ꝓdicarent. Nō āt erat cōueniens vt qui mittebant̄ ad alios instruēdos indigerent ab alijs īstrui q̄liter alijs loquerent̄ vel q̄lit̄ q̄ alij loquebant̄ intelligerēt: ꝓsertī qꝛ isti q mittebant̄ erant alteriꝰ gentis scꝫ iudee. Erāt etiā paupes ꝛ ipotētes nec de facili a ꝓncipio reperissent q eoꝝ vba alijs fidelit̄ interꝓretarent̄: vel verba alioꝝ eis exponerēt: maxime qꝛ ad ifideles mittebant̄. Et iō necessariū fuit vt sup hoc eis diuinit⁹ p uideret p donū liguaꝝ: vt sic̄ gētibꝰ ad ido latriā declinātibꝰ itroducta ē diuersitas linguaꝝ: ita etiā qñ erāt gētes ad cultū vnius dei reuocāde: ꝫ huiusmōi diuersitatē remediū adhiberet̄ ꝑ donū liguaꝝ. Ad ꝓmū g̃ dicēdū q sic̄ scribit̄ ꝓme ad Coꝛinth. xij. ca. Manifestatio spūs dat̄ ad vtilitatē Et iō sufficiēter ꝛ ¶Paulꝰ ꝛ alij discipuli fuerūt instructi diuinitꝰ in linguis oim gentiū: quātū requirebat̄ ad fidei doctrinā. Sꝫ quātū ad quedā q̄ supaddunt̄ humana arte ad oꝛnatū ꝛ elegantiā lectiōis: apl̄us instructus erat in ꝓꝛia lingua nō aūt in aliena Sicut etiā in sapiētia ꝛ scientia fuerāt sufficiēter instructi quātuz requirebat doctrina fidei: nō aūt quātū ad oia q̄ ꝑ sciētiā acquisitā cognoscunt̄: puta de ꝛclusionibꝰ arismetrice vel geometrie. Ad scōz argumētū rndet q q̄zuis vtrūqꝫ fieri potuissꝫ. s. q ꝑ vnā liguā apl̄i loquētes ab oibꝰ itelligerēt: aut q oibꝰ ipi loq̄rent̄: tñ ꝓuenientiꝰ fuit q ipi oibꝰ lin-

quis loq̃rent: q̃ hoc ptinebat ad pfectionẽ sciẽtie ipsoꝝ p q̃ intelligere nõ solũ loq; sz intelligere possent ea q̃ ab alijs dicebant. Si ãt oẽs vnã eoꝝ linguã itellexissent: hoc vel fuissz p sciẽtiã illoꝝ q eos itelligerẽt vel fuisset q̃si q̃dã illusio dũ alioꝝ vba alit ad alioꝝ aures pferrent q̃ ipi ea pferrẽt. Et iõ glo. Actuũ. ij. ca. dic̃ q maiori miraculo factũ ẽ q apli oĩm linguaꝝ generibus loq̃rent. Et Paul⁹ dic̃ ꝓme ad Corinth. xiiij. ca. Gratias ago ẽo q oĩz vr̃m linguas loquor. Adtertiũ dicẽdũ q r̃ps in pp̃ria pſona vni soli genti p̃dicaturus erat. s. iudeis. Et iõ q̃uis ipe siñ dubio pfectissime haberet sciẽtiã oĩz linguaꝝ. ñ tñ oportuit q oĩb⁹ linguis loq̃retur. Et vt refert Aug⁹ sup Joãnẽ. Cũ tm̃ spũs sctũs accipiat nemo loq̃t linguis oĩm gẽtiũ q ia ipsa ecclia linguis oĩm gentiũ loquit: i q q nõ ẽ nõ accipit spiñ sctñ. ¶ Tertiũ qõ inuestigãdũ ẽ de p̃dicatiõe Thome: q̃ efficacia vbũ õi ẽ seminauerit. Et sz fructũ attulerit sua p̃dicatio copiosuz in oĩbus puincijs t regnis supi⁹ noiatis. Tũ qd i india fecerit audiamus. ℙeruenit nãq ad ciuitatẽ q̃dã in q̃ rex filie sue nuptias celebrabat Cũ vo er aspectu: ex gestu t vultu agnosceret v̄ grauis iteger t deo deuotus a rege lz infideli regrit vt sponsuz t spõsaz bñdicat qõ aplus adimpleuit dicẽs. Da dñe adolescẽtulis his bñdictõez tue dertere: t in eoꝝ mẽtibus semina semẽ vite. Abeũte aplo: in manu iuuenis ẽ reptus ramus dactilis plenus de q̃bus spõsus t spõsa dulcit comedebrũt: statimq; dormierũt t somniũ siliter habuerũt: videbat eteniz eis q̃ rex gẽmatus eos amplecterẽt t diceret. Aplus meus bñdirit vos vt eterne vite pticipes sitis. Eui gilãtibus t mutuo sibi somniũ reuelãtibus aplis ad eos ingredit dicẽs eis. ℙRex meus mõ vobis apparuit t me clausis iãuis huc addurit vt sup vos bñdictio mea fructificet: hẽatis carnis itegritatẽ q̃ ẽ oĩm regina vtutũ t fructus salutis ꝑpetue: q̃ginitas soroꝝ ẽ ãgeloꝝ possisio bonoꝝ victoria libidinũ: fidei triũphus: expugnatio demoniũ: eẽ noꝝ gaudioꝝ acq̃sitio hec t silia illo referẽte duo angeli apparuerũt dicẽtes eis. ℙNos sumus angeli vobis ad custodiã deputati. Si ap̃li mõlta suauerit offeremus deo oĩa vota vr̃a. Eos igr̃ apls baptizauit t d̃ fide diligent eos docuit. ℙPost moduz vo spõsa noie pelagia sacro velamine ꝓfecrata martyriũ passa ẽ. Et spõsus noie Diõysius illi ciuitati in eꝑz ordinat⁹ deinde cũ Thomas indiã circuiret: mltos sanauit debiles t infirmos: mltosq; puertit ad dñz. Et vna die ad p̃dicationẽ eius baptizati sũ nouẽ milia virorum exceptis mulieribus t parulis.

¶ Qualiter btus aplus Thomas glorioso martyrio vitam cõsũmauit. Capitulũ. iij.

Certium p̃coniũ bti Thome di passio Mõ recusanit pati ꝓpo q̃cũq; dura t exq̃sita supplicia Mã iratus õ eũ rex idie et eo q̃ vxorẽ eius t vxorẽ carisij cognati sui ꝑuertit ad fidẽ: iussit afferri ardẽtes lamias ferreas t aplm stare nudis pedib⁹ sup eas sz nutu dei ptim⁹ ibi fons erupit: t eas extinxit Tũc rex eũ i fornacẽ ardẽtẽ misit q̃ sic refrigerata ẽ, vt die altera san⁹ ide exierit t illesus. Deduct⁹ tãdẽ ẽ vt sacrificaret idolo. Flectẽs ãt genua dixit. Ego adoro: sz ñ idolũ. Ecce adoro sz ñ metallũ. Adoro ãt dñm meũ ieſum xp̃z: in cuius noie p̃cipio tibi demon q in eo latitas vt simulacꝝ ipsuz cõminuas: statiz q̃si cera liq̃factũ ẽ. Tũc oẽs sacerdotes mugitũ dederũt. ℙPõtifex ãt tẽpli de uãs gladũ apl̃m trãsuerberauit. Alij vo ceis illũ trãsfixerũt. X̃piani ãt corp⁹ eius tulerũt t honorifice sepelierũt. Anno tñ dñi. cexxx. corpus illõ in Edissaz ciuitatẽ trãslatũ ẽ Alexãdro iperatore ad Sirioꝝ ꝑces faciẽte. In illa ãt ciuitate nullus hereticus: nullus iudei⁹: null⁹ pagan⁹ põt viuere: nec tyrãn⁹ aliqs ibi nocere. ℙPostq; abagarus rex illius ciuitatis epl̃am manu saluatoris scriptã accipe meruit: nã siq̃ gens aliq̃ ciuitatẽ illã insurrexerit infans baptizat⁹ sup portaz ciuitatis stãs epl̃az illã legit t ea die tã saluatoris scriptura q̃ apli Thome meritis hostes aut fugiũt aut placanť. Veruntñ q̃uis longo tpe durauerit nihilominus postea ciuitas illa capta fuit a Sarracenis t pphanata: sublato bñficio pp̃ abũdãtiã pcõ ruz. Igit sic fuit vnus ex duodeciz thomas in hac pegrinatiõe: ita t nũc ẽ vnus ex illis sedens sup sedẽ in gloria regni celoruz quẽ

deprecemur vt sua interuentione nos xpo cōmendet. Qui est benedictus ⁊ laudibilis per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Sermo trigesimusnonus de sancto Jacobo dicto iusto ⁊ miore filio Alphei ⁊ fratre dñi nostri iesu christi.

In mēoria eterna erit iustus. Uerba sūt Dauid in psalmo centesimo.xj. Oīs glia hoīuz iniquoꝝ cito extinguit ⁊ euanescit velut fum⁹: de qb⁹ in ps dr. pijt memoria eoꝝ cū sonitu. Justi aūt vt scribit Sapie.v.ca.in ꝑpetuū viuēt. ⁊ apud dñm ē merces illoꝝ. Nā pacto breui cursu huius labilis vite p̄miū suscipiūt eterne btitudinis in q̄ omni malo semoto bonū oē reperitur. Propterea dauit in ps.xxxvj.dic. Justi hereditabūt terrā.s.viuētiū. ⁊ ihabitabūt ī seculū seculi sup eā. Hinc btūs Jacobus Alphei filius iusticie se totum accomodauit. Qui ꝓpterea ñ solū exaltat⁹ ē ī regno celoꝝ veꝝ etiā in ecclia militāte a cūctis fidelib⁹ deuotissime honorat. Cū vo hodierna die imineat ei⁹ festiuitas colēdissima equū ē vt ei⁹ laudib⁹ insistamus: de quo appropriate dicunt vba ꝓposita: in qbus d iusticia illi⁹ tria mysteria occurrunt contemplanda.

Primum dicitur originationis.
Secundum determinationis.
Tertium consummationis.

¶ Qualiter beatus Jacob⁹ fuit in iusticia ⁊ sanctitate sigularis: tuz ꝑꝑ inclinatiōez: tuz ꝑꝑ exempluz christi: tuz ꝑꝑ sanctificationez in vtero.

Capitulum.j.

Primuz mysteriū ꝯtēplandū d iusticia beati Jacobi dr originationis. In quo videduz ē vñ originē habuit iusticia sancti Jacobi. Et sumit iusticia large ꝑ vtute vel sctitate. Et ad hoc dicim⁹ ꝙ tria fuerunt q̄si p̄cipia radicalia iusticie vel sctitatis eius.

Primum fuit naturalis inclinatio.
Secundum exemplaris speculatio.
Tertium specialis sanctificatio.

¶ Primū radicale p̄ncipiū iusticie ⁊ sctitatis btī Jacobi dr nālis inclinatio inclinabat ꝑꝑe ipsum ad vtutes ipa nā sed vt id melius declaret. Querunt pleriq; vtꝝ virtutes insint homini ab ipsa nā. Et loquimur de vtutibus moralibus ⁊ acquisitis nō āt d infusis ⁊ theologicis Et ꝙ sint a nā ꝓbari pōt ex dictis sanctoꝝ ⁊ phoꝝ. Inqt.n. Bernardus. nullū vitiū nāle ē: oīs aūt vtus nālis ē. Et Damascenus in.iij. nāles sunt in nobis virtutes ⁊ equaliter insunt oibus. Et Aug⁹ in.iij.de libero arbi. omne vitium eo ipo ꝙ vitiuz ē cōtra nām ē. Et Tho.prima.ij.q.lxiij.arguit sic. Illud dicitur nobis eē nāle qd iest nobis a natiuitate. Sz vtutes quibusdā insūt a natiuitate. dr.n. Job.xxxj.c. Ab infantia creuit mecū miseratio ⁊ de vtero egressa ē mecuz. Igit viri⁹ inest homini ab ipa nā. Et Giraldus oddonis super.ij. ethicoꝝ arguit hoc mō. Natura nō deficit in necessarijs vt docet phus. Sz vtutes sūt homini necessarie qz fine ipis nō pōt asseq suū finē. Sole inqt Macrobius de somno scipiōis faciūt virtutes beatuz. Et Sene. ad Lucilluz sola vtus ad beatā vitā efficax ē. Et Aristo.in.vij policite. felicitatē siñ vtute ipossibile ē existere. ergo nā ꝑ uidit hoī de vtutibus: ꝯriuz ad hec vr ꝓbari posse. Nā Seneca ad Lucilluz ait: nō dat nā vtutē ars ē bonū fieri. Et Ari.ij.ethicoꝝ. boni vl mali nā nō sum⁹. Ad hec illud qd ē bonū a nā cōmune ē oib⁹ hoib⁹ ⁊ nō tollit ꝑ pctm qz etiā in demonib⁹ bona nāe manēt integra. Sz virt⁹ nō inest omnib⁹ hominibus ⁊ abijcit per pctm: ergo nō est a nā: insup ex his que insūt a nā nec laudamur neq; vituperamur sz Aristotelē in.ij.ethicoꝝ. sz ꝑꝑ vtutes laudamur pro qbus virtuosis reddit honor: ergo virtutes non sūt a nā: vt oīs cesset ꝑplexitas audiēda ē rñsio Thome vbi s ⁊ Ricar. de media villa i suo.3.dist.33. Qd circa sciētias ⁊ virtutes triplex fuit opinio. p̄ma fuit platonitoꝝ q sm Dama.in.3.suo. ca.xiiij. dicebāt scientias ⁊ virtutes eē totaliter ab intrinseco: ita ꝙ p̄existerēt in aīa natutaliter. sz ꝑ disciplinā ⁊ exercitium ipedimēta scie ⁊ virtutis tollunt q̄ adueniunt anime ex corporis grauitate. sicut ferꝝ clarificatur per limationē. Sed ꝯtra hāc opinionem est oīs phia tenens cuz Aristo. Qd anima nostra a principio: est sic tabula rasa in qua nihil est depictū. Secunda opinio

fuit Auicen. q dixit ꝙ sciẽtie ⁊ v̄tutes eẽnt totaliter ab extrinseco. s. ex influẽtia intelligentie agentis. Sz hec opinio stare nõ põt qm̃ sic nullus virtuosus eẽt laude dignus. Tertia est opinio Aristotelis in. ij. ethicoꝝ quam sequũtur theologi. Qđ virtutes insť hoĩ ab ipa natura ꝑm aptitudinẽ nõ ꝑm pfectionẽ. Unde Geraldus oddonis vbi supra ait. Qđ virtꝰ ẽ a nã sicut ab inchoatiuo qꝛ illđ se habet ad virtutem in ratione causaꝝ primordialiũ ẽ inchoatiuum virtutis. Sz nã aĩe sic se habet ad virtutẽ in ratione materie pfectibilis ꝑ virtutẽ. Itẽ in ratiõe principalis forme, inclinãtis ad virtutẽ tãq̃z ad sequelã sibi debitã qꝛ nã aĩe naturaliter inclinať ad felicitatẽ suã ꝑ virtutẽ acqsibilẽ. Tertio se habet nã aĩe ad virtutẽ in ratione cause efficientis quia efficit illas opationes ex quibꝰ generať virtus qꝛ mediante ipa generant virtutẽ. Quarto se hz in rõne cãe finalis qꝛ nã aĩe finis ẽ virtutis acqsite. Ex quo pz ꝙ nã aĩe se hz ad virtutem moralez aliquo mõ in rõne q̃druplicis cãe ⁊ ꝑ ꝯsequẽs ꝙ est eiꝰ inchoatiuũ. Scđo dic̃ Giraldus ꝙ virtus ẽ a doctrina tanq̃z ab excitatiuo ⁊ ꝓuocatiuo: qꝛ oẽ ostensiuũ hoĩ qđ ꝓuent iex virtute ⁊ mali ꝓuenientis ex vitio ⁊ iuris: ⁊ debiti: ⁊ nãlis legꝭ qbꝰ te necessariũ ẽ vitiũ euitate ⁊ seq virtutẽ ẽ excitatiuũ ⁊ ꝓuocatiuũ hoĩs ad v̄tutẽ: h̄ v̄o ꝑm Aristo. j. ethi. facit moralis doctina. Tertio sic̃ v̄tꝰ ẽ a nã tanq̃z ab inchoatiuo animi doctrina tanq̃z ob excitatiuo ita ẽ a ꝯsuetudine tanq̃z a pfectiuo: ⁊ sic soluunť obiecta Ad illud v̄o qđ inducebať de nã q̃ nõ defic̃ in necessarijs dicẽdũ ꝙ nõ sequiť ex hoc ꝙ đbeat dar̃ v̄tutẽ necessariã sz sufficit ꝙ deditoĩa necessaria ad uirtutẽ acqrẽdã: sic̃ nõ dat panẽ necessariuz hũane vite sz dat oĩa necessaria ad panẽ acqrẽdũ: sz ꝑꝑ dicta posset aliqs dubitare si v̄tꝰ ẽ a nã ꝑm aptitudinẽ ⁊ dispositionẽ siue inchoationẽ vñ est ꝙ ic pluribꝰ hoĩes currũt ad malũ. vñ. xij. q. .in. j. dr̃ oĩs etas ꝓna ẽ ad malũ ab adolescẽtia. Insuꝑ nec oẽs v̄tuosi inclinanť eq̃liť ad singulas v̄tutes: ꝑ qbꝰ dicit Aristo. j. ethicomultis. quidẽ delectabilia aduersanť ad inuicẽ qꝛ nõ nãlia sť. Terentiꝰ: quot homines tot sñie suꝰ cuiqz mos. ⁊ Horatiꝰ i epl̃u deniqz ñ oẽs eadẽ imitanť amãtqz Et Ouidiꝰ li. đ arte amãdi. Pectoribꝰ mores tot sť quot in vrbe figure. Et Persius Mille hoĩm species ⁊ reꝝ discolor vsus velle suũ cuiqz ẽ nec voto viuiť vno. Et Cicero i li. de fato. In naturis hoĩm dissimilitudines sť Igiť ex tãta diuersitate ⁊ ineq̃litate vr̃ ꝙ v̄tutes nõ sint a nã qm̃ si sic eẽt oẽs ad illas equaliť iclinarenť. Ad hoc ita pulchre Rñdet Tho. vbi s̃. Qđ aliqd dr̃ hoĩ nãle dupliciter. Primo ex nã speciei. Scđo ex nã indiuidui. Illud. n. qđ ꝯuenit ei ꝑz aĩam rõnalẽ est ei nãle ꝑm nãm speciei eo ꝙ vnũqđqz habet speciez ꝑm suã formã forma v̄o hoĩs est aĩa rõnalis. Illud aũt qđ ꝯuenit homini ꝑz determinatã corpis cõplexionẽ est ei nãle ꝑm nãm indiuidui. Indiuiduatur nanqz vnũquodqz ꝑm materiaz lz ergo quãtũ ad nãm indiuidui ex dispositione corpis aliq sint dispositi vel melius vel peiꝰ ad quasdã virtutes. Vñ vnus hz maiorẽ aptitudinẽ ad scientiã: alius ad fortitudinem: alius ad tẽperantiã ⁊ hꝰmõi tñ quãtũ ad nãz speciei oẽs ad virtutes equaliter inclinanť in quantũ in voluntate est qdã appetitꝰ nãlis boni qđ est ꝑm rationez. Sic ergo beatissimus Jacobꝰ ratiõe preditus a natura ipsa cõmouebať vt vitam eligeret virtuosam Scđm radicale principiũ iusticie ⁊ sanctitatis beati Jacobi fuit exẽplaris speculatio habuit quidẽ ante oculos exemplũ saluatoris nr̃i iesu xp̃i q đ se ipo dixit Joãnis. viij. ca. Ego sum lux mũdi q sequiť me nõ ambulat in tenebris. Fuit. n. iacobꝰ iste vnꝰ ex duodeci apl̃is ip̃iꝰ iesu xp̃i vt pz Matth. x. ca. dictꝰ v̄o fuit iacobꝰ minor ad differentiã iacobi zebedei q lz natꝰ posterior sit iacobo alphei: tñ vocatiõe fuit prior: vr̃. n. illa prioritas tp̃is quandã secũ trahere dignitatẽ. Ob id pontifices maximi cũ de p̃dicatoꝝ ⁊ minoꝝ ordinibꝰ insimul mentionem aliq̃z faciũt sꝑ p̃dicatoꝝ ordinez ꝓponũt qꝛ vt dic̃ glo. in. ca. Quia ex eo. đ pactis li. vj ordo p̃dicatoꝝ priꝰ fuit ab eccl̃ia approbatꝰ q̃z ordo mioꝝ. Et sic i textu sepiꝰ inẽimꝰ p̃positu z p̃dicatoꝝ ordinez siue p̃dicatores vt pz i. c. quorũdã de electione. li. vj. Ubi

ꝓponunt i hꝛa ꝑdi catores minoꝛib⁹ ⁊ mio
res heremitanꝰ. Idē habet i ca. cuz ex eo:
de excessib⁹ ꝓla. ⁊ de ꝓuilegijs i ca. in his.
Et i clemētina dudū de sepulturis. Ad Ja
cobū iā redeūdo dicim⁹ cū mioꝛe vocatū ñ
qz minoꝛis ſctitatis extiterit ꝙ alī Jacob⁹
qui ſctitate vt videbit aplis ceteris ē ꝓpo
nēd⁹. Nā vt pleriqz dñt fr dñi noiatur pp p
rogatiuā ⁊ excellētiā ſctitatis ob quā ꝑ cete
ris aplis hieroſolymis ē epūs ordinat⁹ vt
ſcribit. lxvj. di. i. ca. poꝛro. Uerūtñ ſt ⁊ alie
cause ꝓter iſtā qb⁹ ipse dñi frater ē nūcu
pat⁹ siue qz ex ſoꝛoꝛe vginis erat nat⁹ siue
qz xpo similim⁹ eē ꝓhibebat. Ob qō iudei
cape volētes xpm signū petierūt a iuda vt
oscularet cū ne decepti iacobū ꝯcipissent. h
ēt testat Ignaci⁹ i epla ad ioānē euāgelistaz
sic dicēs. Si licitū est mihi apud te ad hie
roſolyme partes volo ascendere vt videā
illū venerabilē iacobū qui cognominat⁹ iu
ſt⁹ quē referunt xpo iesu ſimilimū facie vi
ta ⁊ mō ꝙersationis ac si eiusdē vteri. frat
esset geminus. Quez dicūt si videro: vide
ro ⁊ ipsum xpm ſm oia coꝛporis liniamen
ta. ¶ Tertium radicale ꝓuilegiū iusticie
bti iacobi dī specialis ſanctificatio: vt eniz
colligit ex dictis Hieronymi in li. ō viris
illustribus ⁊ egeſippi q fuit aplox contem
poꝛaneus fuit btūs iacobus in vtero mris
ſanctificat⁹. Ex qua ſanctificatione cōſecu
tus est mūdationē ab originali culpa debi
litationē fomitis ⁊ ꝑseruationē a petō mor
tali. Et hz dicat q⁹ i morte xpi oēs aplī pec
cauerūt. Forte ab ista generalitate iacob⁹
excipit. Haz vī q⁹ fidez resurrectionis xpi
nunqz āmiserit. Inquit. n. Hiero⁹ in li. de
viris illustribus. Nō votū vouit se non co
mesturꝰ donec videret dñm a mortuis sur
rexiſſe. Ipsa aūt die resurrectionis apparu
it ei dñs ac eis qui erāt cū eo ⁊ dixit ponite
mensam ⁊ panē: deinde panē accipiēs bē
dixit ⁊ dedit iacobo dicēs: surge frater mi
comede qz fili⁹ hois a mortuis resurrexit.
Et hoc ē qō asserit paul⁹. i. ad Corinthios
xv. ca. deide visus ē iacobo. Cōcurrerūt ita
in illo oia tria ꝑdicta pp q iuste ſctē mūdissi
meqz viuere inuent⁹ est. Qui⁹ ſctitatem ad
mirabilē explicabim⁹ in ſquenti mꝫsterio.

¶ Qualiter btūs Jacob⁹ fuit virgo puriſſi
mus qui carnē ſuam mortificauit ⁊ oratio
ni assiduus fuit. Capitulum. ij.

Secundū mꝫsteriū cōtēmplandz de
iusticia bti Jacobi dī determinatiōis.
vbi determinandū est in quo ꝓcipue ipe
iustus ⁊ sanctus fuit existimatus. Et dici
mus q⁹ singulariter in tribus.
Primo in virginitatis obseruatione.
Secundo in carnis mortificatione.
Tertio in oratiōnis exercitatione.
¶ Primo qdē in vginitatis obseruatione
vt ait Hiero⁹ i li. bzo de viris illustrib⁹. Ja
cob⁹ in ꝓpetua vginitate pmānsit. In hoc se
quēs redēptoꝛē mūdi q vgo de vgine nasci
dignat⁹ est. Hec audiēdi ſt illi qui vginitā
ti detrahūt asserētes illā aut nulli⁹ aut par
ui foze pmij: qñ vt Hiero⁹ ingt i epla ad
filiā Mauritij de cōmēdatione vginitatis
Quisqs pudicitiaz aut nulli⁹ pmij aut pui
foze existimat: certū ē illū aut ignorare aut
nō voluntariū ei⁹ ferre laborē. Quisnaz nō
ꝑsideret: iō de virgine natū xpm: vt vgini
tatis amplitudinē sic moꝛtalib⁹ ostētaret.
Hinc Hiero⁹ ad filiā Mauritij vbi. s. ait
Ut illustri⁹ vginitatis meritū clareat ⁊ ꝙz
digna sit deo manifesti⁹ possit intelligi il
lud recogitet q⁹ dñs ⁊ saluatoꝛ nr: cū pp hu
mani generis salutē hoiez dignaret accipe
nō aliū ꝙz vginalē elegit vtez: vginē habu
it mrez: vgo mansuꝛ: in se viris: ⁊ i mre fe
minis: vginitatis ꝓbuit exemplū. hec il
le. Sz de vginitatis ꝓconijs alio loco co
piosi⁹ disseremus. ¶ Scō btūs Jacobus
iust⁹ ⁊ ſctūs valde visus est in carnis mor
tificatione. Haz vt Hiero⁹ refert li. de viris
illustrib⁹. Uinū ⁊ sicerā ñ bibit: carnes nūqz
comedit ferꝛ i caput ei⁹ nō ascēdit oleo non
ē vnct⁹: balneo nō ē vsus. Ex qbus vbis ap
paret ipm in cūctis curaz coꝛpis neglexiſse.
Faciebat qdē hoc ne leni saltē maculare vitā
famine posset. Pctā nāqz venialia ⁊ si chari
tatē ñ extinguāt illi⁹ tñ, feruoꝛē diminuūt. Jō
⁊ ſcti viri adhuc in gra cōfirmati euitare il
la totis viribus studuerūt. Et vt ingt Tho.
ſa. ſe. q. xliij. ar. vij. ad vltimū argumētum
Quāuis ꝑ pctm veniale gra nō tollat ꝑ quā
est hoi salus: ingtuz tñ veniale disponit ad

mortale: vergit i detrimētū saluꝫ. Hui⁹ rei
grā: querit a mltis an pctm̄ veniale sit cō-
mittēdū vt ꝓrio subueniat ne mortale in-
currat. Et vt refert Tho. qdā dixerūt ꝙ sic
Sz hoc iplicat ꝯdictoria. Si.n. cōmittēdū
ē iaz nō ē malū neqz pctm̄ Naz pctm̄ ēt ve
niale nō pōt eē eligibile. Cōtingit tn̄ aliqd
pp aliquā circūstātiaz nō eē pctm̄ veniale:
qđ illa circūstātia sublata: pctm̄ veniale eēt
Sicut v̄bū iocosuz ē pctm̄ veniale: qn̄ abs-
qz vtilitate dr̄. Si āt ex cā rōnabili ꝓferat
nō ē ociosuz neqz pctm̄. Quare si pctm̄ ve-
niale remaneret pctm̄ nō deberet fieri vt ꝓ
xim⁹ liberaret a pctō mortali: dixim⁹ ista
vt exēplo btī Jacobi vnusqsqz q̄ztū pōt co-
net cū dei adiutorio venialia pctā effugere
ac declinare. ¶ Tertio btūs Jacob⁹ iust⁹ ⁊
sctūs ab oīb⁹ ꝓbat⁹ ē pp oronis frequētatōz
Ut.n. tradit Hiero⁹ li. de viris illustribus
Totiēs in orone genua flectebat vt calos i
genib⁹ sic calcaneis videret hr̄e. Ob nimiā
āt sctitatē suā sol⁹ int aplos ꝑmittebat i sctā
sctōꝝ itrare: nō qdē imolatiōis cā: sz oronis
Tāte ēt reuerentie i ppl'o extitit vt fimbriā
vestimēti ei⁹ certati tāgere cuperēt. Hic p̄
m⁹ int aplos missam celebrauit Hieroso-
lymis. Un̄ de cōse. di.i.ca. iacobus. ita dr̄.
Jacob⁹ fr̄ dn̄i cui primū credita ē hieroso-
lymitana eccl'ia: tradidit nobis misse cele
bratōez. i. ordinē celebrādi misse. Qđ nō ē i
telligēdū de oīb⁹ misse solēnitatib⁹ ⁊ ordi-
nationib⁹: sz de aliqb⁹. Qm̄ vt scribit Hu
go li.ij. de sacramētis. Introitū i missa po-
suit Celestin⁹. Glia i excelsis deo. decreuit
cōciliū: vt ponit đ cōse. di.i.ca. de hymnis
Dn̄s vobiscū. dr̄ ex antiqssimo vsu. Colle
ctas ordinauit Grego. ⁊ pr̄ nr̄ Grego. ⁊ sic
a diuersis videnꝫ diuersa ⁊ multa addita.
¶ Qualiter beatus Jacobus propter veri
tatem quam predicabat martyrio corona
tus est. Capituluz. iij.

Vertiū mysteriū ꝯtēplādū đ iusticia btī
Jacobi dr̄ ꝯsūmationis. Consūmata
qppe fuit duz violentā mortē pro xp̄o non
horruit: de qua ꝯsiderem⁹ tria. videlicet.
Causam.
Penam.
Vindictam.

¶ Primo ꝯsiderem⁹ đ morte Jacobi vio
lēta cāz. Et hec fuit libera atqz publica pre
dicatio veritatis. Hec ē nāqz illa veritas
quā đs in nobis diligit: qz ipse veritas est.
ad Ro.iij.ca. Est āt đs verax. De hac iqt
Isaias.xxxiij.ca. Qui loqt veritatē i excel-
sis habitat. Et sapiens: eclesiastici.iiij.ca.
Nō ꝯtradicas v̄bo veritatis vllo mō. Hec
ē q̄ ꝯsuetudini iure preponit. de q̄ Aug⁹ di.
viij.ca. veritate. ait. Cedat ꝯsuetudo veri
tati. Et eadē di.c. Si. ꝯsuetudinez. subdit
vsus q v̄itati ē ꝯri⁹ abolēd⁹ ē. Idē ꝯfirmat
i ca. q cōtēpta. ⁊ in ca. ꝯsuetudo. Hec est q̄z
Zorobabel tā amplissime ꝯmendauit corā
Dario ꝑsaꝝ rege. Naz vt colligit ex.iij.li.
Hsdre ca.iij. dn̄ ꝓposita fuissz corā Dario
questio. Quid đ trib⁹ forti⁹ videret. Rege
vino ⁊ muliere. Un⁹ rn̄dit ꝙ rex: qz cū hō p̄
sit ceteris aīantib⁹: rex p̄est hoī ⁊ ad nutuz
ei⁹ oīa disponunt. Quidā ali⁹ p̄tulit vinuz
eo ꝙ vinū aī fortitudinē supat. Zorobabel
v̄o mulierē vtroqz fortiorē asseruit. Nā re
gib⁹ ⁊ his q vitē plātant mulieres dn̄ant.
Et ꝑ mulierib⁹ hoīes cuiuscūqz stat⁹ aīas po
nere nō formidāt. Sup hec āt oīa v̄itatē di
xit eē fortiorē: q̄z oīs terra inuocat: ⁊ celū bn̄-
dicit: ⁊ manet i eternū. Propt hāc āt veri
tatē ꝓferēdā hortat⁹ est xp̄s discipulos: vt
mori nō ꝑtimescerēt: dixit.n. Matth.x.ca.
Nolite timere eos q occidūt corp⁹: aīaz āt
nō pn̄t occidere. Sz vhe nobis nos sum⁹
i quos fines seculoꝝ deuenerūt. Ab oīb⁹ ꝑ
maiori ꝑte v̄itas ꝯculcat. Cūcta mēdaciis
dolo: fraude: deceptiōib⁹: ⁊ falsitatib⁹ feda
ta cernunt. vbiqz adulatiōes: iusticiā ⁊ v̄i-
tatē deijciūt. Nō ē hec doctrina phoꝝ. In-
qt Aristo.iiij. Thopicoꝝ. ⁊.iiij. Ethicoꝝ.
ꝑ se mēdaciū prauū ⁊ fugiēdū ē: ⁊ verꝝ āt ⁊
bonū ⁊ laudabile ē. Sz mūdi repēptor v̄i-
tatē nos excolere docuit. qz ipe est v̄itas ⁊
vita. Hic ⁊ btūs Jacob⁹ illā suo sanguie de
fendere n̄ recusauit. dn̄.n. vt Egisipp⁹ re-
fert: Judei reqsiuissēt eū vt ꝯ xp̄z p̄dicaret
i die solēni pasce. ascēdēs sup̄ pinaculū tēpli
voce magna rn̄dit. Quid me iterrogatis đ
filio hoīs. Ecce ipe sedet i celis a dextris sū
me v̄tut: viuos ⁊ mortuos iudicare vētu-
r⁹ Que v̄ba ⁊ silia iudeos i tātuz leserūt: vt

exclamãtes dicerẽt. O o ꝛ iust⁹ errauit. iter ficiam⁹ eũ. ¶ Scõo ꝓsiderem⁹ de morte iacobi penã. Stati qdẽ ascẽdẽtes iudei ꝑci pitauerũt eũ: deinde lapidauerũt. Ipse vo sup genua pcũbens dicebat. Rogo dñe dimitte eis: qr nesciũt qd faciunt. Quidã vo sacerdos exclamauit parcite ꝙso qd facitis p nobis hic orat: iust⁹: quẽ lapidatis. Tũc vn⁹ partica fullõis arripiẽs valido ictu caput ei⁹ ipetiſt ꝛ cerebꝝ excussit. Taliqꝫ martyrio migrauit ad dñm. Anno trigesimo eẽat⁹ ei⁹. Sepultusqꝫ ẽ ibidẽ ppe tẽplũ. Cũ ãt pplis mortẽ ei⁹ vidicare ꝛ malefactores cape ac punire vellet protinus auſagerunt ¶ Tertio ꝓsiderem⁹ de morte Jacobi vindictã. Mã iudei ꝛ pp̃ pctm̃ ꝛ pncipali⁹ qꝛ xpꝫ occiderũt diuina vltiõe pcussi fuerunt: quoꝝ desolationẽ ac destructiõez ciuitatis narrauim⁹ i tractatu ō timore iudicioꝝ dñi. Hũc vo sufficit itellexisse ꝙstũ btũs Jacob⁹ deo celi fuerit grat⁹ quẽ i ꝑ secło tot vtutib⁹ pollere secit ꝛ i futuro etno bono donauit. Ad quos nos pducat clemẽtia xpi. Qui est bñdict⁹ ꝛ laudabilis i secula seculoꝝ. Amñ. ¶ Sermo ꝙdragesim⁹ de laudibus fidei xpiane: que verissima ꝓbat extra ꝙs nullus consequi potest eternam salutem. In festo sctorum Philippi ꝛ Jacobi recitandus.

AMe credite verba sũt ꝺemptoris nri. Joãnis. xiiij. ca. ꝛ i euãgelio pñtis solẽnitatis: decepti pleriqꝫ a suo debili paruissimoqꝫ igenio nolũt acceptare illa q̃ de⁹ nobis sua benignitate reuelauit. Reputãt qppe stultũ fore ac saꝭ leue si credãt pure ꝛ simplicit altissima fidei xpiane mꝝsteria. Cõtra quos logꝫ scriptura oñdẽs ꝙs sit laudabile ꝙqꝫ vtile ꝛ meritoriũ credere diuinis absqꝫ igsitiõe curiosa vl ẽdictiõe. Scribit nãqꝫ Genesis. xv. ca. Credidit abrahã deo ꝛ reputatũ ẽ ei ad iusticiã. Et. ij. Paralipo. xx. ca. Credite in dño deo vo ꝛ securi eritis. Et Eccliastici. ij. ca. Qui timetis deũ credite illi ꝛ ñ euacuabit merces vra. Et ad Romãos. x. ca. Corde. n. creditur ad iusticiã. Et Marci vltimo ca. Qui crediderit ꝛ baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. q vo nõ crederit ꝓdẽnabit. Et Joãnis. i. ca. Dedit eis ptãtez filios dei fieri his q credũt i noie ei⁹. Et. iij. ca. Sic ds dilexit mũdũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret: vt oĩs q credit i illũ ñ peat ſz habeat vitã eternã. Et. vij. ca. Qui credit i me sic dicit scriptura flumia de vẽtre ei⁹ fluẽt aq̃ viue. Et. viij. ca. Si nõ crediderit mo⁹iemini in pctõ vro. Et. xi. ca. Qui credit i me etiaz si mortu⁹ fuerit viuet. Et. xx. ca. Bti q̃ viderũt ꝛ crediderũt Et vltio ca. Credentes vitã hãtis i noie ei⁹. Et Luce. ij. ca. Elisabeth a spũ sctõ mota dixit imaculate vgini Btã q̃ credidisti. Et lz ista sufficerẽt ad extinguẽdã negciã hoiz elatoꝝ. verũtñ oñdem⁹ i pñti sermõe fidei nre clarissimã vitatẽ. Hãc pdicauerũt philipp⁹ ꝛ iacob⁹ aplici ceteri. hãc didicerũt a xpo: hãc deniqꝫ p ꝓzio sanguie defẽderũt. Neqꝫ dari pũt alia fides ꝑter istã i q̃ sperari possꝫ eterna salus Una ingt textus in ca. fimiter. de suz. tri. ꝛ fi. ca. est fidelis vniuersalis eccl'ia ex ꝙs nullus oĩno saluat. Et aplus ad Ephesios. v. ca. ait. Unus ds vna fides q̃. s. credit xpm deũ ꝛ hoiem de virgine natũ saluatorẽ mũdi: Nd aũt ista fides verissima sit ꝛ indubitata ꝓbare possumus triplici rõne.

Prima dicitur mundialis acceptationis.
Secunda passionalis tollerationis.
Tertia diuinalis magnificationis.

¶ Nd fides xpi vera sit oñdit eo q̃ mundus totus illã acceptauit mediãte pdicatõne aplox qd fieri nõ potuisset absqꝫ vtute dei ꝛ maculis euidentibus. Capitũ. j.

PRima rõ q̃ ꝓbat q̃ vera sit fides xpi di mũdialis acceptatõis. Nõ. n. absqꝫ vtute dei fides ista acceptata fuit i toto terraꝝ orbe a pplis: a phis: a regibus ꝛ iperatoribus. Claꝝ qppe est q̃ ante pdicationez aplox mundus totus superstitiõibus varijs notꝫ ijsqꝫ erat imersus. Et vt i sermõe scõ huius opis diximus. Alij colebant p deo celestia corpora. Alij elemẽta insensibilia. Alij corruptibiles hoies ac mortales. Alij bestias ꝛ serpẽtes. Alij deniqꝫ idola vana surda ꝛ muta. Ob qd ꝛ innumera flagicia ꝑpetrabãt ataqꝫ ritus detestabiles obseruabant. Maꝝ vt inquit Eusebius panphili li. i. de euangelica ꝓparatiõe. Perse matres

ppr̃ias nephādiſ nuptiſ cognoſcebāt. Scy
the carnib⁹ veſcebāt hūanis. Maſſagete ⁊
derbices ꝓpinquos ⁊ affines ſuos ſenectu
te ꝓfectos miſerr̃imos putātes interficiebāt
imolando ipſos idolis: deniq; comedebāt.
Tibareni ſenio:es: ſuos viuos ꝑcipitabāt.
Et vt tradūt Maneth⁹ hiſtoric⁹ Egypti⁹ ⁊
Apollodo:us: ⁊ Philo q fenicus ſcripſit hi-
ſtoriā. Et Dionyſi⁹ alicarnaſe⁹ vir romāe
hiſtorie ac italice peritiſſimus: ita p̄ vnicū
filiū dilectus: mater filiā demoni tāq; ouem
ſacrificabāt. Dia tū iſta ⁊ ſimilia ꝓdicatione
apl̄oꝝ penitus ſunt deleta. Omiſſis aūt ce
teris. Mone pbus apl̄us Scythaꝝ gētes ad
xp̃z conuertit: Ipe gdē illis euāgeliū xpi p an-
nos. xx. fernētiſſime ꝓdicauit. Ubi q̄ttuor
mirāda fecit. Primo draconē expulit: naz
cū aīal illō imaniſſimū ſub ſtatua martis la
teret ideoq; eruiſſz iterfeciſſetq; filiū ponti
ficis ⁊ duos tribunos: iuſſu bti philippi i lo
cū deſertū deſcēdit: nulliq; ō cetero nocuit.
Scōo idolū martis ꝓfringi iuſſit: ⁊ loco ei⁹
crucē xpi erexit q̄s oēs fidelit̄ adorauerunt.
Tertio oēs morbidos flatu dracōis pfecte
ſanauit: ⁊ illis trib⁹ mortuis vite bñficiū re
ſtituit: q oēs crediderūt i xp̃z ⁊ baptizati ſt.
Quarto hereſiz ebionitaꝝ q carnē xpi fan-
taſticā dogmatizabant extinxit. Erant aūt
illi. due filie ſacratiſſime vgines p q̄s dñs
mīſos ad fidē conuertit. Notādū tū hoc loco
q̄ fuit ali⁹ philipp⁹ vnus ex septē diaconi
b⁹ de quo ſcribit in actib⁹ apl̄oꝝ. ō quo dic
Hiero⁹ in martilogio q̄ octauo id⁹ Julij ſi
gnis ⁊ vtutib⁹ inclit⁹ apud Ceſareā requie
uit: iuxta quē filie ei⁹ tres tumulate ſt̄nā q̄r
ta apud epheſuz regeſcit. Prim⁹ ḡ philip-
p⁹ ab iſto differt: q: ille fuit apl̄us iſte dia-
con⁹. Ille geſcit apud Jeropoliz. Iſte apud
Ceſareā. Ille habuit duas filias pphetiſſas
Iſte q̄ttuoꝝ: lz hiſtoria eccleſiaſtica videat
dicere q̄ fuit philipp⁹ q habuit q̄ttuoꝝ filias
pphetiſſas. Sed in hoc magis Hiero. eſt
credēdū. De philippo itaq; apl̄o ita ſcribit
Ambroſius i li. de vita ⁊ obitu ſctoꝝ Phi
lipp⁹ gentib⁹ predicat xp̃m: barbarasq; gē-
tes vicinasq; tenebris ⁊ mari oceano cōiū
ctas ad ſcie lum̄ fideiq; portū deducit: de-
mū in Jerapoli frigie prouintie vrbe cruci
fix⁹: lapidatusq; obiit ſimulq; cū filiab⁹ ſuis
ibi requieſcit. Dirim⁹ iaz ꝙueſtionē Scy
thaꝝ aliarūq; gētiū factā ꝑdicāte philippo
apl̄oq; ceteris. Nō vtiq; ſine deo adiumāte
pfici minime potuiſſz. vt. n. ſcribit Mar-
ci vltimo ca. Apl̄i ꝑdicauerunt vbiq; dño
cooperāte ⁊ ſermone ꝓfirmāte ſequētib⁹ ſi
gnis. Nō ꝓfirmaſſet de⁹ illoꝝ ſermōēz: neq;
ſigna fuiſſent ſecuta: niſi fides q̄s ꝑdicabāt
vera fuiſſet. Propterea Aug⁹ li. xxij. de ci.
dei inqt. tria eē magna ⁊ ſz nāz icredibilia
Primū eſt xp̃z dei filiū de vgine ⁊ natū paſ
ſuz ⁊ i cruce mortuū atq; in ſepulchro poſi-
tuz: reſurrexiſſe tertia die: ⁊ quadrageſima
poſtq̄ ſurrexit ad celos aſcēdiſſe. Dū pbi:
ſtoici: Epicuri ⁊ reliq audiebāt Athēis pau
lū iſta ꝑdicātē. Aliq dicebāt eū ſemiuerbiū
i. ſeminatorē vboꝝ. Alij vo addebāt: annū
ciatorē nouoꝝ demōioꝝ. i. nouaꝝ ſciaꝝ vi
eſſe. vt dī Actuū. xvij. ca. Scōz magnū ⁊ i
credibile ē totū mūdū credidiſſe illō pmuz
Mā vt pz oēs natiōes relictis ſupſtitionib⁹
idolatrie crediderūt in xp̃z. Nō ēt ꝓfirmari
pōt. q: Roma abiecta idolatrie ſpurcicia
xp̃z ꝓfeſſa ē ⁊ vſq; in p̄ns illū crucifixū ado
rat. Neq; vt gdā aiūt indocta plebs ſuaſio
ni apl̄oꝝ ꝓſenſit: quinimo ⁊ pbi clariſſimi
ciues honoratiſſimi ⁊ reges ⁊ p̄ncipes acla
pietiſſimi viri xp̃z ſt̄ venerati. Tertiū ma-
gnū ⁊ ſz nāz icredibile ē mūdū totū p̄mū in
credibile credidiſſe: ꝑdicatiōe apl̄oꝝ gne-
q; pollicebāt tpalia bona: neq; voluptati
fauebāt: neq; vitā tpalē tuēdā dicebāt. Dz
ꝑdicabāt mūdi cōtēptū: paſſionū tollerātiā
⁊ mortis violēte deliderīū: nō i pulchitu-
dine ⁊ elegātia oīonis: ſi i vi armoꝝ pplōs
attrarerūt vt crucifixo ieſu xp̃o diuinū ex-
hiberēt honorē. O res admodū ſtupēdiſſi-
ma. O inuicta vt⁹ oipotētis dei duodecim
ſimplices hoies a xp̃o electi potuerūt iōēs
pplos ⁊ nationes veritatē euāgelicā diſſe-
minare. Aut igit miraculis ⁊ ſignis fidē q̄s
ꝑdicabāt vt ifideles illā acceptarēt ꝓfirma
uerūt. Et ſic apparet q̄ in eis tanq̄s fideli-
b⁹ nunciis eterne vite effluxit diuina gra.
Aut ſi abſq; miraculis id fuit effectū: ⁊ hoc
vtiq; miraculū ꝓmaximū erit cēſendum:
vt ſimplici ꝑſuaſioni apl̄os crediderit to-

tus mundus. rez primā tā grandē ⁊ vt ꝓdictū ē ꝙz nam incredibilē. Sz gdā insensati obijciunt nobis. q si iō ē va fides xpi q ab oibus natiōibus fuit suscepta: pari mō dicere possum⁹ q secta Magumethi iā q̄si vbiq dilatata fuerit a deo: ⁊ p ꝓsequēs Magumethani pñt sperare futurā salutē. Ad hoc rñdemus. Primo q secta illa mlta ꝓtinet stulta ⁊ irrōnabilia ⁊ preter illa q̄ vitā Magumethanoꝝ voluptuosaz ⁊ brutalē oñdūt id maxime ē attendēdū: vz q illoꝝ btitudo adhuc i voluptate finiet. Nā vt asserunt: p misit ds seruantib⁹ legē Magumeth⁹ paradisuz. i. hortū deliciaꝝ aqs preterfluentib⁹ irrigatuz: in quo sedes habebunt ppetuas: nec frigore aut estu aliquo affligent: oib⁹ cibos vescent generib⁹ Sericis vestimētis coloris induent: ⁊ vginibus speciosissimis ꝓiungent. In delicijs oib⁹ accubabūt: qbus angeli pincernaꝝ more cū vasis aureis ⁊ argenteis ministrabūt offerētes: eis vinū lac ⁊ mel: dicentes. comedite ⁊ bibite in leticia. Tria nāqz flumina. s. lactis ⁊ mellis ⁊ vini optimi aromatici eos hre dirit. Magumeth in paradiso: ⁊ q angelos pulcherrimos sē visuri adeo magnos q ab vno oculo angeli vsqz ad celū sit spatiū vni⁹ diei. Cōtra qs fatuitates ingt Auicēna. ix. methaphisice. ca. vij. lex nra q̄ dedit magumeth⁹ oñdit dispositiōz felicitatis ⁊ miserie q̄ sit ꝙz coꝝ⁹. Sz ē alia. pmissio q ap̄hē dit ab intellectu. Segk. Sapiētib⁹ multo magis fuit cupiditas ad ꝓsequēdū hāc felicitatē q̄s coꝝpoꝝ: q̄ q̄uis darek eis tñ nō attēderūt nec appreciati sē eā cōparatiōe felicitatis q̄ ē ꝓiūcta pme vitati. Scdo ler illa mlto veneno cōmixta ē. Nā asserit i suo alcorano Magumeth. q moyses fuit magn⁹ p pheta: ꝙz xps maioꝝ ⁊ sūm⁹ pphetaꝝ natus ex maria vgine vtute dei absqz bois semie Sz venenū imiscuit: qz xp̄z nō vere passuz nec vere resurrexisse dirit: ꝙz aliū q̄ndā hominē sibi similē ꝑ egisse vl passū ē docuit Tertio ipse marim⁹ fuit decepto⁹ q rudes pp̄los facile puertere potuit. Naz secutus Epicuri doctrinā cū finxisz mlta falsa: sibi credētib⁹ idulget oēz lasciuiaz. De epicuro qppe sic ait Lactāti⁹ li. iij. diuinaꝝ isti. Epicuri disciplina multo celebrioꝝ sp fuit q̄ ceteroꝝ: ñ qz veri aligd affert: ꝙz qz mlros ad populaꝝ nom̄ voluptatis iuuat. Nemo. n. ñ i vitia ꝓn⁹ ē. Preterea vt ad se mltitudinē ꝓhat: opposita singulis qbusqz moribus loqt desidiosuz. Uctat lras discere: auaruz ppl'ari largitiōe liberat: ignauū ꝓbz accedere ad rēpublicā: pigꝝ exercere: timiduz millitare. hec ille. Pari mō magumeth sequentib⁹ illū ad luxuriādū ⁊ fornicādū liberā licētiā largit. Fuit āt tpe bōifacij q̄rti ⁊ Heraclij iperatoris ex gēte arabū q vt aiūt ꝓsilio cuiusdā Sergij mōachi a postate: mlta calliditate ⁊ astutia decepit arabes. deideqz ad tpa nra: nescimus quo iudicio dei: maximā oꝛbis ptē corrupit. Cui nihil efficaci⁹ obijcere possuz q̄s sua deliramēta q̄ i libris sarracenoꝝ iueniunt descripta. In alcorano qppe Magumeth⁹ ait. Laus ei⁹ sit q trāsire fecit puū sub vna nocte ab oratorio hellaꝝ q̄ ē dom⁹ Mecq̄ vsqz ad oratoriuz remotissimū q̄ ē dom⁹ sctā in hierlm q̄s bñdiximus. Expositio hui⁹ ꝓnie ē in lr̄a q dr̄ arabice halmacris: qđ latine interptat i altū ascēdere. Et iō vulgariter dr̄ scala Magumeth. Ibi inducit magumeth q de se loq̄ns dic̄ridēdas ac detestādas fatuitates. Pria q cū dormiret ⁊ i lecto iuxta vxorez ī Mecqua in arabia apparuit ei gabriel angel⁹ ⁊ dirit ei. Surge ⁊ veni post me. cūqz surrexisz ⁊ venissz ad portā dom⁹ vidit q gabriel tenebat p habenas quādā bestiā cui nomē erat Albozath q̄ erat grādioꝝ asino: ⁊ hēbat faciē hois: ⁊ crines de plis: pect⁹ de smaraldo: caudā ō rubino. oculos clarioꝝ sole: pedes ⁊ vngulas ad modum camele: Sellā p̄ciosaz ō plis ⁊ auro. Et erat illa bestia circūdata angelis q custodiebāt eā. Et cū dixisz āgel⁹ Magumeth ascēde ⁊ eqta. bestia stare nolebat. Cui dixit āgel⁹. Alborath sta in pace: qz nūqz talis hō eqtauit supte nec eqtabit. Tūc bestia iterrogauit. qs ē iste: ⁊ gabriel rñdit. Hic ē magumeth dei nūcius ⁊ ꝓpheta magnus. vt hec audiuit bestia stetit ⁊ magumeth eqtauit: ⁊ gabriel tenuit sibi scādile siue stasſā. Scda fatuitas q alborath ꝓfestiz ire cepit cito ⁊ suauiter: ⁊ passus ei⁹ ita magni erāt q inē vnum

⁊ aliũ erat tantũ spatij q̃ꝫtũ possit hõ longi⁹ ꝓprijs oculis respicere a remoꝫ. Tertia fatuitas ꝙ sic associat⁹ ab angelo ꝑuenit ad tẽplũ in hielrm: ⁊ iuenit oẽs ꝓphetas stãtes ibi quos ds fecerat exire de sepulchris vt honorarẽt ipꝫ Magumeth: q salutauerunt eũ gaudẽtes ⁊ amplexãtes. Quarta fatuitas ꝙ exeũtes tẽplũ angelus oñdit ei quãdã scalã q̃ durabat a terra vsqꝫ ad ꝑmuꝫ celũ ⁊ erant grad⁹ illi⁹ de lapidib⁹ ꝑciosis ⁊ angeli circũdabãt eã. Tũc gabriel dixit illi. Ascẽde magumeth: ⁊ ascẽdit: ⁊ gabriel ⁊ alij angeli associabãt eũ. Cunqꝫ ascẽdisset iuenit i via vnũ angelũ ita magnũ ꝙ tenebat caput suũ supra celuꝫ ⁊ pedes ei⁹ i abyssuꝫ Et erat fact⁹ ad modũ galli: cui ds oñdebat qñ erat orãdũ: nã veniebat ad eũ q̃dã vox de celo dicens. Tu creatura q̃ deo es obediẽs lauda deũ. Et mox ille angel⁹ dicebat alta voce. Bñdicat ds rex sctissim⁹. quo dicto: galli q sr in terra cantabãt. Quinta fatuitas. ꝙ vidit quendã aliũ angelũ cuius medietas erat ignis ⁊ medietas nix: nec ignis destruebat niuẽ: nec ecõtra. q ẽt laudabat deũ orãs ꝙ sic in eo ꝯiunxerat ignẽ ⁊ niuẽ sic ꝯiungeret corda gẽtiũ q̃ ipsi deo essent obediẽtes. Sexta fatuitas ꝙ ꝑuenit ad celum lune qd erat totũ ferreuꝫ. Et cũ pulsaret gabriel ad portã: venit qdã angel⁹ ita magn⁹ ꝙ ipe habebat i lõgitudinẽ spatiũ itineris hois per mille ãnos ⁊ tãtũdẽ i latitudine. Et portis aptis ab isto angelo Magumeth intrauit. Septima fatuitas ꝙ cũ itrassꝫ ibi vidit angelos hẽbãt facies hoim ⁊ corpa ad moduꝫ vaccaꝝ ⁊ alas ad modũ aqlaꝝ. Et erãt i numero septuagita milia capita. Et qdlibꝫ caput septuaginta milia cornua. Et quodlibꝫ cornu septuaginta milia nodoꝝ: ⁊ int vnuꝫ nodũ ⁊ aliũ erat spatiũ itineris hois ꝑ q̃draginta ãnos. Et in quolibꝫ ꝑdictoꝝ capituꝫ erãt septuaginta milia facies. Et quelibꝫ facies hẽbat septuagita milia ora. Et qdlibꝫ os septuaginta milia linguas: ⁊ q̃libꝫ ex illis linguis sciebat septuaginta milia loquelas ⁊ laudabãt deũ septuaginta milib⁹ horis in die. Octaua fatuitas ꝙ ꝑuenit ad scdꝫ celũ qd erat eneũ. ide ad tertiũ qd erat argẽteuꝫ postea ad q̃rtũ qd erat aureũ. Et in h̃ vdit septuaginta milia angeloꝝ: q oẽs hẽbãt facies aqlaꝝ. Et quelibꝫ ala habebat septuaginta milia pẽnas. ⁊ q̃libet pẽna habebat in longitudine septuaginta milia cubitoruꝫ Nona fatuitas ꝙ postea ꝑuenit ad quartũ celũ qd erat totũ de pla: ⁊ hic vidit vnũ angelũ q totus erat de igne: ⁊ hẽbat septuaginta milia brachia. Et in quolibꝫ septuaginta milia manus. Et in q̃libꝫ manu septuaginta milia digitos. Deiñ venit ad sextũ celũ qd erat de smaraldo. ⁊ ad septimuꝫ qd erat de rubino. Et tãdẽ ad octauũ qd erat d topazion: ⁊ hic iuenit deũ q dixit q̃lit elegerat eũ: ⁊ ordinauit ei legẽ ⁊ oia q̃ debebat facer Et tãdẽ redijt ꝑ eãdẽ viã vsqꝫ ad finẽ scale ⁊ eqtauit Alborath ⁊ venit ad domũ suã ⁊ iuenit vxorẽ suã i lecto q̃ dormiebat: narrauitqꝫ ei oia q̃ gesta fuerãt. Ecce q̃lib⁹ figmẽtis diabolicis vsus est magumeth: i qb⁹ nil ꝯgruũ: nil rectũ: nil rõnabile: nil deniqꝫ verisimile iuenit. Sꝫ ⁊ fidei nr̃e decora mysteria honestissima ⁊ vera ac rõnabilia sr. Nã vt inqt Scot⁹ in ꝓlogo primi libri sniarũ. Quid rõnabilius q̃ꝫ deuꝫ sup oia diligere ⁊ ꝓximũ sic seipsuꝫ. De deo ãt nil credim⁹ qd aliquã impfectõꝫ iportat: imo qcqd de illo dicimus attestat ꝑfectiõi diuine: sicꝑꝫ d trinitate ꝑsonaꝝ: de icarnatione vbi ⁊ hmõi. Ob qd Aug⁹ li. ij. de ci. dei. ca. xxviij. ait. Nihil turpe aut flagitiosuꝫ spectãdũ. imitãdũqꝫ ꝓponit: vbi vi dei aut ꝑcepta mãdãt aut miracula narrant: aut dona laudãt: aut bñficia postulãt. Quicqd igr̃ magumeth fecit vt sua secta recipet malicia ⁊ dolo ꝯpleuit. Nõ sic apli d qb⁹ iã ꝑdictũ ẽ: ꝙ tpalia bona oino spnẽda: vitia detestãda: sequẽdas vtutes: desiderandãqꝫ futurã vitã suasuerũt.

¶ Qd vera est fides xpi ex eo ꝙ ꝓ illi⁹ confessione tot hoies ⁊ mulieres mortez violentã forti aio tulerunt. Capitulum. ij.

Secũda rõ q̃ ꝓbat ꝙ vera sit fides xpi dr̃ passiõalis tolleratiõis. Pro ista qꝑpe fide tot milia miliũ vtriusqꝫ sex⁹ martyriuꝫ pati vsqꝫ ad mortẽ ꝯstantissime voluerunt. In quibus tria sunt consideranda.

Primum est numerositas.

Secundum bonitas.

Tertium nouitas.

¶ Primũ qđ est cõsiderandũ in his q pro xpo martyriũ passi st: dñ numerositas. Nã si pauci essent fortassis qs diceret illos fuisse delusos: Sz quo illos numerare valebim⁹ cũ psecutio xpianoz facta fuerit p orbẽ a tot iperatoribꝰ successiue. Nã vt ingt Augꝰ li. xviij. de ci. dei. Quidã voluerũt decẽ fuisse psecutiones ecclie. Prima fuit Neronis. Secũda Domitiãi. Tertia Traiani. Quarta Antonini. Quinta Seueri. Sexta Maximi ni Septima Decij. Octaua Valeriãi. Nona Aureliani. Decima Diocletiãi ⁊ Maximiani. Sub qbꝰ innumerabiles viri ⁊ mulieres p confessiõe fidei ergastissimis cruciatibꝰ afflicti: morte forti aio tulerũt. Et vt refert Hieroꝰ i martilogio. Tpe diocletiani ⁊ maximiani itra vnũ mẽsẽz decẽ ⁊ octo milia xpianoz martyrio coronati st. Si igit i ore duoz vl trium testiũ stet oẽ vbũ. vt dr Deuteronomio. xix. ca. Et Matthei. xviij. ca. Et eẽ detestibꝰ ca. lx. Quãto magis standũ erit veracissimo testimonio sctoz martyriũ. Propterea ingt Hieroꝰ in qstionibꝰ ad helbidiam Triumphꝰ dei est passio martyrũ: p xpi noie cruoris effusio ⁊ inter tormẽta leticia. Cũ. n. qs viderit tãta costantia stare martyres atq torqueri ⁊ in suis cruciatibꝰ delectari: odoz noticie dei disseminat in gentibꝰ ⁊ subit ta cita cogitatio q nisi vex eẽt euangeliũ nũq sanguine defenderet. ¶ Secõm qđ est cõsiderandũ in his q̃ p xpo martyriũ passi st: dñ bonitas. Nõ. n. erãt vitiorũ amatores aut tpaliũ bonoz audiui: qñ vt apparet vitã p pria cõtenebãt. Ideo suspecti eẽ de mendacio aut falsitate ñ psit. Nã vt ingt Lactãtius. i. diuina. insti. Volũtas fingendi ac mẽtiẽdi eoz ẽ q opes appetũt: q lucra desiderãt. q̃ res pcul a sctis viris fuit. Et vt ait Hieroꝰ ad palmachiũ. Si iocãdo passi st credant iocando locuti. ¶ Tertiũ qđ est cõsiderãduz in his q p xpo passi st: dñ nouitas. Nã ñ erãt a teneris annis educati in fide xpi: sz p maiozi parte milti ex eis nouiter ad fidẽ querẽtissimi ad martyriũ cuolabant Hoc ãt fieri nõ potuisset absq interiozi auxilio diuine gre: ⁊ exteriozibꝰ signis: miraculis ac reuelationibꝰ. Que Cornelius tacit⁹ negare nõ audens q: gẽtilis erat: xpianos genus maleficũ appellauit. Sz reuera oia illa ñ maleficio imo dei vtute fiebant. Quibꝰ nõ mirer Tiburtiũ ⁊ Valerianũ nobiles Romanos in gẽtilitate nutritos a Cecilia vgine ad hũ ductos fuisse vt morte p xpo subire ñ formidarẽt. Quid de Romão dicem⁹ q dũ sp idola coluisset: militiãq exercuisset: a btõ laurẽtio martyre baptizari popossit. Dũ. n. iussu Decij laurẽtius scorpiõibꝰ cedebat: is romanꝰ clamãdo dixit. O laurẽti videoaũ te iuuenẽ pulcherrimũ stãtẽ ⁊ mẽbra tua cũ lintheo extergẽtẽ: adiuro te q̃ p dñz ñ me dereliq̃s sz festia me baptizare. Solutꝰ vo laurẽtiꝰ ⁊ in custodia reclusus hypoliti. Romanus afferẽs vrceũ cũ aqua ad pedes laurẽtij pcidit: ⁊ sacruz ab eo baptismaꝫ suscepit. Nõ vbi Deciꝰ cõperit: fustibꝰ iussit cũ cedi deiñ decollari. Hipolitꝰ ipse insup q carceres custodiebat a btõ laurẽtio cũ oi sua familia baptismũ suscepit. Cui postq̃z laurentij corpꝰ sepeliuit: venit i domũ suã: vt i eiꝰ legẽda narrat: ⁊ dans pacẽ suis ⁊ ancillis suis oẽs sacro altaris qđ Justinꝰ psbr obtulerat cõmunicauit. Postq̃ apposita mẽsa pusq̃z cibũ sumerẽt: venientes milites cũ rapuerũt ⁊ ad Cesarẽ addurerũt. Cui Deciꝰ. Nũqd tu magꝰ effectes q corpꝰ laurẽtij sepelisti: Cui hipolitus. Hec feci nõ q̃si magus sz vt xpianus. Cõtra quẽ tyrãnus deseuiẽs fecit eũ fustibꝰ cedi: ⁊ pectinibꝰ laniari. Et cũ inter tormenta sp xpm confiteret. Deciꝰ oẽm familiã eius adduci fecit: iussitq̃z coram dia de xpo loquentẽ q̃ nutrix erat hipoliti tãdiu plũbatis cedi quousq̃z spiñ emisit. Tãdẽ hipolitꝰ cũ oi familia ex porta tiburtinã adductꝰ fuit vbi in cospectu hipoliti oĩm capita amputata fuerũt. Hipoliti vo pedes ad colla indomitoz equoz ligati st: atq̃z sic per cardos ⁊ tribulos tãdiu tractꝰ est donec spiñ exhalauit. Eoz ãt corpa Justinus presbyter rapuit ⁊ iuxta corpus sancti laurentij sepeliuit. Si oia hmõi vellem⁹ exprimere: longissimis pfecto sermonibꝰ foret vtendũ. Sz pauca hec q̃ cõmemozauim⁹ iõ dicta st: vt appareat veritas fidei: quã illis tpibus cõfiteri nil aliud erat nisi dira supplicia ⁊ morte exquirere. Et tñ vt predixim⁹ innumerabiles quodãmodo st inuenti: qui martyres torq̃-

bant̄: relicto gētilitatis error̄ publica voce xp̄ianos se asserētes: ad mortē vltro tēdebāt ¶ Qd̄ fides xp̄i vera esse probatur ex eo q̄ deus illaz cōtinuis miraculis magnificat etiam tp̄ibus nostris. Capitulum. iij.

Tertia rō q̄ ꝓbatur q̄ vera sit fides xp̄i dr̄ diuinalis magnificatiōis. Magnificata qppe ē fides ista ab oīpotēti deo i opib⁹ miraculosis. Et antiqs dimissis: ꝓferam⁹ ea q̄ quottidie oculis nr̄is ꝑspicimus: q̄ in trib⁹ generibus distingui possunt.

Primum dicitur odorationis.
Secundum scaturitionis.
Tertium conditionis.

¶ Primuz genus miraculoꝝ q̄ quottidie videmus dr̄ odoratiōis. Nā q baptismi lauacro st̄ regenerati odore quodā suaui ab infidelibus distinguunt̄. Ip̄i v̄o infideles q n̄ st̄ baptizati fetore quodā intollerabili deturpant̄. Testor deū ⁊ angelos ei⁹: q̄ dū semel Brundusij pectoris dolorez icurrissez Quidā medic⁹ iudeius n̄ vocat⁹ ad me venit: q q̄ꝫprimū intrauit cellulā in q̄ iacebā i lectulo: fetore suo ita turbauit stomachum meū vt viderer euomere velle oīa viscera ⁊ intestina: nec qescere potui donec a me licētiat⁹ discessit. Quid plura? Audiui ego a q̄ꝫplurimis ⁊ fidedignis. Qd̄ in castello scti petri ꝓpe Rhodū qd̄ milites sancti ioānis hierosolymitani tuent̄: st̄ canes ferocissimi q in die ligant̄: in nocte v̄o soluunt̄ ⁊ extra castellū liberi dimittunt̄: hi si xp̄ianum aliquē inueniunt nullā ei molestiaz inferunt. Si v̄o aliquē turcū aut sarracenū reperiūt latratibus ⁊ morsibus vsqz ad mortē insequunt̄. Ex odoratu qppe xp̄ianos ab alijs discernunt. Sz nō est omittēdū qd̄ experimur de sanctoꝝ reliquijs in qbus tanta est odoris fragrantia vt merito confiteri cogamur ossa illa felicia sic a deo reseruata: cū suis aīabus tādē glorificāda. ¶ Scd̄m gen⁹ miraculoꝝ dr̄ scaturitionis. Utiqz s̄m nāz fieri non pn̄t vt ex aridis ossibus ⁊ inaiatis liquor ꝓfluat indesinēter qd̄ tn̄ fieri negare nō possumus. Naz ⁊ si non oīm tn̄ multoꝝ sctōꝝ corpora manna scaturiūt. Sicut scti Nicholai apud Baꝝ. Scti Andree apud Amalfiā. Scti Matthei apud Salernuz.

¶ Tertiū genus miraculoꝝ dr̄ conditiōis Uñ est hec cōditio in vero ligno crucis vt in igne proiectū ⁊ si inflāmet̄ nunq̄ tn̄ cōburat̄ si ponat̄ in aq̄ nō natet sz submergat̄ nisi ex miraculo dei. De spina corone dn̄i adhuc a plerisqz accepi q̄ rodi i parasceue floret. De colūna q̄ est in sctō petro in vrbe maria testimōia de visu referre possumus q̄ ibi vexati a demone liberant̄. Aliūt qdē illā eē in q̄ dū iesus p̄dicabat in tēplo in hierusalē qescere solebat In Apulia ꝓpe pulignanū est eccl̄ia in q̄ corp⁹ scti viti reqescit in q̄ illi q morsu rabidoꝝ canū timēt interire absqz vlla medicina liberant̄. In ciuitate Brundusij reseruat̄ adustū corpus sācti Theodori martyris cū veneratiōe ⁊ deuotiōe ppl̄i. Tpe v̄o siccitatis cū ꝓcessiōib⁹ ⁊ letanijs corp⁹ illd̄ extrahit̄: ⁊ sepissime īmo eodē die pluuia d̄ celo descēdit. Sūt ⁊ alia mlta hmōi in religiōe nr̄a xp̄iana pp q̄ merito dicere possumus. Qd̄ nō ē alia natio tā grandis q̄ habeat deos appropinquātes sibi sic adest nobis d̄s nr̄. Igit̄ letent̄ fideles q credūt in xp̄m: qr nō ambulāt in tenebris sed habebūt lumen vite: in pn̄ti per gratiā ⁊ i futuro per gloriam sempiternā. Amen.

¶ Sermo quadragesimusprimus de singulari electione sancti matthie qua ad apostolatū assumptus est.

Innumeratus est cū vndeciz apl̄is. Scribunt̄ hec v̄ba Actuū. i. ca. ⁊ in epl̄a hodierne festiuitatis. Cupiētes laudib⁹ bti matthie insistere: bn̄ ē vt illi⁹ electionē q̄ ad apl̄atū fuit assūpt⁹ ꝑscrutemur. De ipsa qppe copiose loquit̄ epl̄a pn̄s: in q̄ multa pulchra ⁊ notabilia ꝯtinent̄. In oibus tn̄ q̄ ibi ponunt̄: matthie sctitas eximia demonstrat̄. Ipse. n. apl̄atum obtinuit non aliqua elatione cōmotus: sed ab apostolis orantibus ⁊ deo reuelante vocat⁹. Iccirco vt ista omnia deuotius meditari possim⁹ tria mysteria de electione huius apli beatissimi ꝓponimus contemplanda.

Primum dicitur causalitatis.
Secundum qualitatis.
Tertium vtilitatis.

¶ Qualiter ꝓpter pctñ desperationis iudas dãnatus fuit: ⁊ de grauitate pcti desperationis Et cur apostoli locuꝫ iude voluerunt supplere. Capitulum.j.

¶ Primũ misteriũ ꝓtẽplandũ de electõe matthie dr causalitatis. fuit nãqꝫ talis electionis cã vt numer⁹ duodenari⁹ apl̃oꝝ implerek. Mã ex casu ⁊ ꝓuaricatione Jude vndeci tm̃ remãserãt apli. Sꝫ vt ps̃ista melius intelligat: tria erũt hic dubia declarãda ¶Primum quare iudas dãnatus fuit. Secõm vtz desperatio sit maximũ pctõꝝ. Tertium cur apostoli numerum duodenarium voluerunt supplere.

¶ Pro primi dubij explanatione sciẽdũ q̃ m̃lta fuerũt grauissima pctã iude. ¶Primuꝫ fuit pctm̃ ingratitudinis. Mã xp̃s fecit eũ suũ discipulũ ⁊ apl̃m sibiꝫ familiarẽ: cui m̃ltã benignitatẽ oñdit. Jpe vo illuꝫ ipie ꝓdidit. Sꝫ quedã hic ortk difficultas. An iudas fuit electꝰ a xp̃o. Mã Lucas ca. vj. ait. Vocauit. s. xp̃s discipulos suos ⁊ elegit duodecim ex ipis quos ⁊ apl̃os noiauit. Et int̃ istos ãnumerak indas. Joãnis vo ca. xiij. xp̃us dixit. Bti eritis si feceritis ea. ñ de oibꝰ vobis dico: ego scio quos elegerim. vbi vr dicere q̃ ñ elegissꝫ iudã. Ad qd dicẽdũ. q̃ iudas electꝰ fuit ad apl̃atuꝫ ꝼz tp̃s. Et h̃ dr Luce. vi. ca. vbi. s. ꝼz nõ fuit electꝰ ad finalẽ gr̃am ⁊ gl̃iã. Et h̃ exprimit a xp̃o supꝰ Joãnis. xiij. ca. Si qs vo vlterꝰ q̃reret. Cur xp̃s elegit iudã ad apl̃atuꝫ quẽ sciebat futurꝫ ꝓditorẽ. Rñdemꝰ qr tũc erat idoneꝰ. vñ sic ñ debuit intermittere creatiõz luciferi ⁊ alioꝝ quos sciebat fore dãnãdos: ita nec assũptiõez istiꝰ ad apl̃atũ. Jnsup xp̃s id facit vt nobis exẽplũ patiẽtie daret: duz iudã rollerauit ⁊ illi tãta benivolẽtie signa oñdit. Scõz pctm̃ iude fuit auaricia. qr vt dr Joãnis. xij. ca. fur erat ⁊ loculos hãs. fecerat ipz xp̃s ꝓseruatorẽ elemosinarꝫ q̃ sibi donabant. Ille vo furto surripiebat decimã ptẽ vt gdã dicũt. Et iõ ꝓ decima pte q̃z i vnguẽto amiserat ꝓ triginta denarijs dñz vẽdidit. Tertiũ pctm̃ iude fuit ꝓditio. qr xp̃z signo osculi tradidit. nã vt dr Matthi. xxvi. ca. dedit signũ his q̃ xp̃z capere volebãt dicẽs. Quẽcũqz osculatꝰ fuero ipe ẽ tenete euz. Quartũ pctm̃ inde fuit ꝑsũptio qr ꝑsũpsit osculari faciez illã i q̃z desiderãt angeli ꝓspicere. Quitũ pctm̃ iude fuit simulatio. dũ dixit Aue Rabi. cũ tm̃ illi mortẽ ꝓcuraret. Sextũ pctm̃ fuit obduratõ qr nullo obsequo: nullis blãdicijs: nullis cõminatiõibꝰ voluit a suo malo ꝓposito resistere. Septimũ pctm̃ dr desꝑatio. qr abiẽs alq̃o se suspẽdit h̃ vno solo pfecta fuit dãnatio iude Si. n. ñ desꝑasꝫ ⁊ pniaz verã egisꝫ vtiqz post tot ꝓmissa flagicia: pꝰ tot enormia mala: post tot nephanda facinora: dei fuissꝫ mïaz ꝓsecutꝰ. O iestimabilis pietas bñdicti dei: displicẽt illi q̃cũqz pctã: ꝫ superoia desꝑationẽ abhorret. Et sumo hic desperatõz q̃z cõcomitak impnia finalis: ꝓbamus qd dicimus. nã Hiero⁹ ad Rusticum monachũ ingt. Nihil sic offẽdit deũ sic cor ipenitẽs. Solũ desperatõis crimẽ ẽ qd venia ꝓseq̃ nõ pot. Et Leo papa de pe. di. iij. ca: int̃ oia. iudã sic alloqt̃. Sceleratior oibꝰ o iuda ⁊ infelicior extitisti quẽ ñ pnia revocauit ad dñz: ꝫ desperatio traxit ad laqueum

¶ Scõz dubiũ fuit vtz desꝑatio sit maximã pctõꝝ. Ad qd rñdet Tho. ka. fẽ. q. xx. q̃ pctã q̃ opponunt vtutibꝰ theologicis sũt ꝑm suũ genus alijs pctis grauiora. Cũ. n. vtutes theologice habeãt deũ ꝓ obiecto: pctã eis opposita iportant directe ⁊ ꝓncipaliter auersiõz a dõ. In quolibz añt pctõ mortali ꝓncipalis rõ mali: ⁊ grauitas est ex hoc q̃ auertit a deo. Si. n. eẽ posset ꝓuersio ad bonũ cõmutabile sin̄ auersiõe a deo: q̃z eẽt inordinata nõ eẽt pctm̃ mortale. Et iõ illõ qd ꝓmo ⁊ ꝑse hz auersionẽ a deo ẽ grauissimũ int̃ pcta mortalia. Virtutibꝰ añt theologicis opponunt ifidelitas: odiũ dei ⁊ desꝑatio. Jnt̃ q̃ odiũ ⁊ infidelitas si desperõni cõparent̃ inuenient̃ ꝼz se quidẽ. i. ꝑm rõnem ꝓprie speciei grauiora. Jnfidelitas. n. puniit ex hoc q̃ hõ ipam dei veritatẽ ñ credit. Odiũ dei ꝓuenit ex h̃ q̃ volũtas hois ipsi divine bonitati ꝓriak. Desꝑatio añt ex h̃ q̃ hõ ñ sperat se bonitatẽ dei participare. Ex quo ꝑz q̃ ifidelitas ⁊ odiũ sũt ꝑ deũ ꝼz q̃ i se ẽ desꝑatio ãt ꝼz q̃ eiꝰ bonũ participat a nobis. Vñ maiꝰ pctm̃ est ꝼz se loquẽdo nõ credere dei veritatẽ vel odire deũ q̃z nõ sperare ꝓsequi gr̃am ⁊ gloriã ab ipso. Sꝫ si cõ-

paret desperatio ad ista duo ex pte nr̄a: sic desperatio est piculosior: qr p spem reuocamur a malis: ⁊ itroducimur i bona psequēda: ⁊ iō sublata spe in effrenata hoies labūt vitia ⁊ a bonis opib⁹ retrahunt. Un̄ glosa sup li. Numerox ait nihil ē execrabili⁹ desperatiōe: quā q hz ⁊ in generalib⁹ hui⁹ vite laborib⁹: ⁊ qd̄ prius est in fidei certamie ꝯstātiā pdit. Et Isido⁹ li. de sūmo bono ait Perpetrare flagiciū aliqd̄ mors aie ē: sz d̄sperare ē descēdere in ifernū hec ille. Peccato itaqz desperationis iudas obrut⁹ ⁊ ab apl̄atu cecidit ⁊ hereditate celesti p̄uat⁹ est

¶ Tertiū dubiū fuit Cur cadēte iuda voluerūt apl̄i p electōz mathie numerz duodenariū cōplere. Ad qd̄ respōdemus q apl̄i xp̄i debebant esse duodecim propter tria.

Primo propter electionem.

Secundo propter predicationem.

Tertio propter figurationem.

Primo pp electionē. Nā xp̄s elegerat duodecim vt p̄dictū est: g̃ cadente iuda numerus ille vacu⁹ remanebat. Et sicut in nā n̄ dat vacuū: ita nec i ecclesiastica ierarchia siue in ecclesia triumphāte siue militante. Propterea cadēte lucifero ⁊ ceteris angelis eū sequentib⁹: successit loco eox humana nā. Ideo Aug⁹ in Enchiridion ait. illud qd̄ ponit in .ij. Sentētiarz. di. x. Superna hierl̄m mater nr̄a: ciuitas dei: nulla ciuiuz suox numerositate fraudabitur: aut etiam vberiore fortasse copia regnabit. Neqz .n. numerz imūdox spirituū nouim⁹: in quox locū succedentes filij catholice matris q̄sterilis apparebat in terris i ea pace de q̄ illi ceciderūt sine vllo tp̄is termino pmanebūt. hec ille. Sic a simili i locū a xp̄o p̄ordinatū a quo iudas ceciderat: aliqs ali⁹ erat reponēd⁹. Scd̄o apl̄i debuerūt esse duodecim pp predicationē. Naz ipsi predicaturi erant fidē trinitatis in quattuor partes mūdi. s. orientē: occidētē: meridiē: ⁊ septētrionē. multiplicato aūt ter in quattuor ꝯstituit duodecim. sz etiā Ptolomeū in .ij. quadripartiti. Duodecim st̄ p̄uincie principales mūdi: circa mediū habitatiōis: sz q st̄ duodecim signa celi. Tertio apl̄i debuerūt esse duodeciz pp figurationē. nā numer⁹ iste in veteri testamēto fuit multipliciter figurat⁹. Prima figura fuit in duodeciz ducib⁹ d̄ qb⁹ dixit deus abrahe. Sup hismael ex audiui te. Ecce bn̄dicā ei ⁊ augebo ⁊ multiplicabo eū valde: duodeciz duces generabit: ⁊ faciā illū in gētē magnā. Isti duces figurarūt apl̄os q duxerūt nos ad deū. Scd̄a figura fuit i duodeciz p̄riarchis filijs iacob ⁊ patrib⁹ toti⁹ ppl̄i a iacob descendētis: quox noia pōunt Genes. xlix. ca. Isti apl̄os duodecim p̄signarūt: qr ipi fuerunt p̄cipui filij dn̄i nr̄i iesu xp̄i: ex quodā speciali dilectōis munere: q p̄res vocari p̄nt toti⁹ ppl̄i xp̄iani Tertia figura fuit in duodeci fontib⁹ aquarū. de qbus d̄: Exodi. xv. ca. Uenerūt filij israel in heliz: vbi erant duodecim fontes aquarz. Apl̄i nāqz fontes fuerūt de quibus hausta fuit aq̄ sapie salutaris. Quarta figura fuit in duodeciz vitulis oblatiōe in dedicatiōe altaris post cōpletū tabernaculū. de qb⁹ scribit Numeri. vij. ca. Hi figura fuerūt apl̄ox q obtulerūt dn̄o copa i martyrio ad eccl̄ie catholice dedicatioez. Quita figura fuit in duodecim exploratorib⁹ missis a moyse ad explorādū terrā p̄missiōis. sic habet Numeri. xiij. ca. Apl̄i tāqz vere ꝯtēplatiui ⁊ p ꝯtēplationē iuerūt p̄mi ad p̄riaz celestē vt dicerēt id qd̄ ponit ad Philipenses iij. ca. Nr̄a ꝯuersatio in celis ē: Sexta figura fuit in duodeciz viris q de mādato dn̄i tulerūt duodeciz lapides d̄ medio iordāis alueo: qn̄ iordanis ꝯuersus fuit retrorsuz sic scribit Josue. iiij. ca. Hi p̄signarūt apl̄os q portarūt duodeciz articulos i simbolo ab eis cōposito. Septima figura fuit in duodeciz leūculis i throno Salomōis de qb⁹ fit mētio. iij. Regū. x. ca. Hi apl̄os denotabāt qb⁹ a deo dictū fuit Matthei. xix. ca. Sedebitis sup thronos duodeciz iudicātes duodeciz trib⁹ israel. Octaua figura fuit i duodeciz bob⁹ sustinētib⁹ mare eneū vt pz. iij. regū. vij. ca. Apl̄i qdē fuerūt p̄mi mistri baptismi qd̄ p mare eneū figurari pōt qb⁹ dixit xp̄s Matthei vltimo ca. Eūtes baptizate oēs gētes Nona figura fuit i duodeciiugis boū i qb⁹ arabat helise⁹. vt scribit. iij. Regū. xix. ca. Helise⁹ figurat xp̄z q iterp̄tat d̄s me⁹ saluator q arat agrz suū. i. eccl̄iā duo

deciz aplis quoꝝ ēt aplicā vitā suadet alios accipe ꝑ imitationē dicēs Matthei. xi. ca. Tollite iugū meū sup vos. Decima figura fuit i duodeciz ꝓphetis q̄ recte ꝯuenit aplis q fuerūt ꝓphete noui testamēti. Numerus insup duodenari⁹ celebrat⁹ fuit a Romāis q acceperūt a grecis legē duodeci tabulaꝝ sic nos accepim⁹ ab aplis legē duodeciz articuloꝝ fidei. Nā vt notat. ff. de origine iuris. l. ij. §. exactis. Romāi miserūt decē viros ad grecos ꝑ copia illaꝝ legū habēda: q̄ vocant leges duodeciz tabulaꝝ. Igit a spū scto edocti apli moti fuerūt: vt videbimus ad electionem matthie: vt sic in eis essz numerus duodenarius perfectus.

¶ Qualiter singularis fuit ⁊ sanctā electio matthie respectu eligentiū: respectu modi eligēdi: respectu electi. Capitulū. ij.

SEūdū mysteriū ꝯtēplādū de electione Matthie dr̄ qualitatis. In quo videbim⁹ qualiter electio illa fuit debite iuste ⁊ sanctissime celebrata: triplici respectu.

Primo respectu eligentium.

Secundo respectu modi eligendi.

Tertio respectu electi.

¶ Primo inq̄z fuit debite celebrata respectu eligētiū. Electores. n. fuerūt magne auctoritatis: qꝛ fuerūt apli q st̄ p̄ncipes mūdi ianitores ecclie: ⁊ iudices seculi. Ad ip̄os g̃ nō ad alios spectabat talis electio: q ad hāc ꝑficiēdā: ꝯsulte vt apparebit ꝯuenerūt. Nā vtinqt Bonauē. in suo. i. di. xi. Sic q̄ttuor fuerūt ꝯcilia p̄ncipalia p̄m: d̄ qbus dr̄. xv. di. ca. Canōes. ita q̄ttuor fuert ꝯcilia aplꝝ in p̄mitiua ecclia. Primū fuit ad electionē matthie. Scdz ad electiōz septē diaconoꝝ Actuū. vi. ca. Tertiū ad ñ iponēda legalia gētib⁹. Actuū. xv. ca. Quartū ad tollerāda legalia ad tp̄s. Actuū. xv. ca. ¶ Scdo electio illa fuit debite celebrata respectu mōi eligēdi. Inchoata qdē fuit ab exhortatione salutifera: dū petr⁹ aplꝝ p̄nceps exurgēs i medio: vbi erat turba hoim fere cētū viginti dixit. Viri fres oz iplere scripturā: quā p̄dixit spūs scūs ꝑ os Dauid d̄ Juda: q fuit dux eoꝝ. q cōprehēderūt iesuz: q cōnumeratus erat i nobis: ⁊ sortit⁹ est sortē misterij hui⁹ Et accipit hic sors ꝑ pte ꝑz Nichola. d̄ lira Et hic qdē possedit agꝝ. i. possideri fecit d̄ mercede iniqtatꝭ. Quia trigita denarios q b⁹ iniqz vēdiderat xp̄m in tēplo ꝓiecit. Ex qb⁹ p̄cipes sacerdotū emerūt agꝝ ꝑ sepultura peregrinoꝝ. vt habet Matth. xxvij. ca Alij autē dicūt q̄ iudas fuit ibi sepult⁹ ⁊ sic possedit agꝝ illū. Sz vt dic Nicho. de lira hoc ñ ē verisile: qꝛ p̄ncipes sacerdotū erant intēti circa mortē xp̄i ꝓcurandā: ꝑꝑ qd̄ ñ ita cito emerūt illū agꝝ. Nec ēt ager ille empt⁹ statiz fuit ꝑ sepultura disposit⁹: ⁊ sic vr̄ fuisse tp̄s intermediū. Judas āt eadē die q̄ ꝓiecit argēteos vr̄ se suspendisse: ꝑꝑ qd̄ expositio p̄ma melior vr̄. Sequunt verba petri. Et suspensus. s. iudas: crepuit medi⁹: ⁊ diffusa st̄ oīa viscera eius. Et notū factū est oīb⁹ habitātib⁹ hierlm. s. enorme factū iude ita vt appellaret ager ille lingua eoꝝ acheldemach. hoc ē ager sanguinis. Sciēdū hoc loco ꝑz Nicho. de lira. qd̄ ille due dictiōes acheldemach agꝝ sanguis. i latinū significātes: nō st̄ ꝓprie hebraice: ꝑz magis syriace. Tñ lingua hebraica ⁊ syriaca st̄ valde proprinque. vt dicit Hiero⁹ in ꝓlogo galeato. Judei āt notabilit lr̄ati magis vtebant lingua syra ⁊ hebraica. vñ ⁊ libri eoꝝ q st̄ ex bibliā: ꝑ magna pte scripti st̄ i syro idiomate lr̄is tñ hebraicis: qd̄ de facili pōt fieri: qꝛ lr̄e hic ⁊ ibi st̄ eiusdē numeri ⁊ soni: differētes tñ in caracterib⁹. Subdidit petrus. Scriptū ē. n. in libro psalmoꝝ. fiat habitatio eorū deserta: ⁊ non sit qui inhabitet in ea. Et ep̄atū eius accipiat alter. Notandū qd̄ verbū illd̄ fiat habitatio eoꝝ deserta. ponit p̄s lxviij. Et illud qd̄ sequit. Ep̄atuz ei⁹ accipiat alter. scribit. cviij. vterqz tñ psalm⁹ ītitulat a Dauid tāq̄z ab auctore. Cōiūxit āt petr⁹ istas duas auctoritates simul: qꝛ loquūtur de pena ꝑ morte xp̄i iflicta. p̄ma loquit de pena sacerdotū mortē xp̄i ꝓcurātiū. Ju penā. n. mortis xp̄i tēpluz ⁊ ciuitas hierlm fuerūt destructa ꝑ Romāos ⁊ sacerdotes ꝑtiz interfecti ⁊ ꝑtim captiuatiz. Et hoc ē qd̄ p̄dixit Dauid. fiat cōmoratō. i. habitatō eorū deserta. Si vo loquit de pena iude ꝓditoris. Et hoc est qd̄ dicit. Ep̄atū ei⁹ accidiat alter. Cōclusit itaqz petrus dicēs. oz ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati

oi tpe quo itrauit ꝛ exiuit int nos dñs iesus icipiés a baptisinate ioānis vsqꝫ in diē q̄ assumpt⁹ est a nobis testē resurrectiōis ei⁹ no biscuꝫ fieri: vnū ex his. Et statuerunt. s. ele gerūt duos: Joseph qui vocabaꝯ barsabas qui cognominat⁹ est iust⁹. ꝛ Matthiā: ꝝ aliquos iste barsabas fuit ille qui cuꝫ paulo ad aplatuꝫ assumpt⁹ fuit. de quo fit mētio. Actuū. xiij. ca. Sꝫ Nichola⁹ de lira sup. i. ca. ꝛ. iiij. ca. Actuū aplox: asserit aliū fuisse Nā iste cognominat⁹ est barsabas. Ille vo barnabaſ. Iste barsabas fuit filiꝫ alfei. ꝛ sic de galilea oriūdus. Ille vo barnabas di cy prin⁹. i. de cypro nat⁹. ō quo mētionē facit Iero⁹ in li. de viris iullustrib⁹. Cōsequē ter aplī psecuti sī electionē Matthie cum oīone deuota. Nā orātes dixerūt. Tu dñe q̄ corda nosti oīm ondē quē elegeris ex his duob⁹: vnū accipe locū ministeriꝫ huius ꝛ aplat⁹: de quo ꝑuaricat⁹ ē iudas: vt abiret in locū suū: ꝛ dederūt sortes eis. Quidā di cūt vt Iero⁹ ꝛ Bedda. q̄ hec sortes tales fuerūt q̄les ille q̄ꝫ i lege veteri creberrim⁹ vsus erat. de qb⁹ scribit Prouerbio. xvi. Sortes mittunt in sinū: sed a dño tēperāt Erquo ingt Nicholaus de lira. Quod vti sortib⁹ est ex vario euētu seu dispositiōe alicui⁹ rei sensibilis ꝓposite terminare aliqō dubiuꝫ vel incertuꝫ. Sic ex festucis ꝓpositis: ꝙ hoc q̄ aliqs accipit breuioꝛez vel longioꝛez: seu in piectione taxilloꝝ: ꝙ h̄ q̄ aliqs proiscit plura vel pauca puncta: vel ex consimilib⁹ aliquod dubiū inter hoīes determinat. Et si hoc fiat ad alicuius rei diuisionē inter hoīes vt ꝙ hoc determinet quis: quā partem accipiat vocatur sors diuisoria Si autez hoc fiat ad aliquid determinate agēdum: vocat sors consultoria. Si vo fiat vt ꝓcognoscat aliqō futuꝫ contingens vt inquit Tho. ꝑa. ꝑe. q. xcv. ar. iij. vocatur sors diuinatoria: vti sorte diuisoria licituꝫ est dū modo non adsit ibi aliqua superstitio: puta inuocatio demonis vel expectatio euent⁹ rei ab influentia planetaꝝ ꝛ similia. Sortibus vo consultoriis ꝛ diuinatoriis maxime in electionibus prelatoꝝ ecclesie abstinendū est. vt scribit. xxvi. q. ij. ca. nō statī. ca. hi q ca. nō exemplo. Et de sortilegiis per totuꝫ nec obstat q̄ in electiōe Matthie vsi sunt sortib⁹. Quia vt ait Bedda. priuilegia pau coꝝ cōmunē legē nō faciunt. Et apostoli in hoc moti fuerunt ex familiari cōsortio spūs sancti ꝛ sine aliqua superstitione. ¶ Tertio fuit illa electio debite celebrata respectu electi. q fuit Matthias rectus: simplex: ꝓ bus: mundus: iustus: innocens: impollut⁹. Cecidit. n. sors sup illuꝫ. Et factus est duodecimus aplis implenitqꝫ numeꝝ illū. Notāduꝫ hoc loco q̄ Dionysius qui fuit ꝑauli discipulus: videtur aliud sentire de sorte illa q̄ꝫ ceteri. Alit nanqꝫ sic in libro Ecclesiastice ierarchie de diuina sorte q̄ sup Matthiam cecidit. Alij quedam alia dixerunt non religiose sicut arbitroꝝ. Meā aūt intētionez ꝛ ipse dicā. Videtur. n. mihi eloquia diuina sortez noīare theartic⁹ quodā donuꝫ demonstrans illi theartico chorꝺa diuina electione susceptum: hec ille In quib⁹ verbis innuit q̄ illa sors nihil aliud fuit nisi quidaꝫ splendoꝛ ꝛ radius sup Matthiā diuinitus emissus: per quez ipse oñ debatur in aplm assumēdus. Sed re vera esse pōt vtrūqꝫ: ꝛ q̄ aplī vsi sī sortibus ne a lege discreparent in qua sūmus sacerdos sortē q̄rebaꝯ. Et q̄ radi⁹ emicuerit sup Matthiā Qui apostolicam dignitatem cuꝫ tanta deuotiōe ac intentiōe recta tā ex pte sui q̄ꝫ ex pte aplox fuit assecutus. O q̄ꝫ miserabilis est tpum hoꝝ cōdictio. O q̄ꝫ deflend⁹ ecclesie status. O q̄ꝫ lugenda xp̄iane religiōis iactura. qm̄ dignitates ecclesie q̄ꝫsepe ꝙferūtur indignis: nihil vtiqꝫ est qō magis offici at ecclie dei: q̄ꝫ q̄ indigni assumunt̄ ꝓlati ad regimē aiaꝝ. Sꝫ de h̄ satis dictū ē i sermone de ambitiōe in quadragesimali nro. ¶ Qualit̄ btūs Matthias ꝓdicauit ꝙstanter veritatē euāgelicā sequentib⁹ signis ob quā martyriꝫ coronā accepit. Capitulū. iij.

Qertiū mysteriū ꝓtēplandū de electōe Matthie dī vtilitatis. fuit nanqꝫ electō illa ꝛ assumptio vtilis ꝓpter tria.

Primo ꝓpter veritatis predicationem.

Secōo ꝓpter miraculoꝝ operationem.

Tertio ꝓpter martyriꝫ tollerationem.

¶ Prio fuit vtilis assumptio Matthe ad
apl'atū pp veritatis euāgelice p̄dicationez
Nā p̄dicauit euāgeliū xp̄i ī Macedōia ⁊ in
iudea de quo sic scribit ī q̄dā legēda: q̄ tre-
uers̄ īuenit: Matthias d̄ tribu iuda ⁊ ī ciui
tate bethleē illustri ꝓsapia oriūd⁹ fuit. Qui
lr̄is tradit⁹ oēz ī breui legis ⁊ ꝓphetaꝝ sciā
apprehēdit: lasciuiā quoqz abhorrēs pueri
les ānos moꝝ maturitate vicebat. Infor-
mat⁹ quoqz aīus ei⁹ ad v̄tutē. vt eēt ad itel
ligētiā habilis: ad mīaz facilis: in ꝓsperis ñ
elat⁹ ī aduersis ꝯstās: ⁊ in trepidis satage-
bat: vt qd̄ sensu ꝑcepat ope cōpleret: ⁊ oris
doctrinā man⁹ opatōe mōstraret. Hic cū ꝑ
iudeā p̄dicaret ⁊ corā pōtifice accusaret in
mltis. Rñdit d̄ obiectis: q̄ crimīa dicitis ñ
oz me cūcta dicere: qm̄ xp̄ianū eē ñ ē crimi
nis sz gl'ie. Cui pōtifex. Si tibi dant indu
cie vis penitere. ⁊ ille. absit vt a veritate
q̄z semel īueni ꝑ apostosiā digrediar. Cōstā
tissime itaqz xp̄z predicādo magnificauit.
¶ Scdo fuit assūptio vtilis pp miraculoꝝ
opatōz mlta nāqz miracula ꝑ illū opat⁹ ē d̄s
Nā ī macedonia quādā potionē toxicatā q̄
visu cūctos p̄uabat quā sibi dederūt ī noīe
xp̄i bibit ⁊ nullā lesiōez īcurrit. Et cū illa po
tio q̄z plures alios excecassz ille singulis ma
nū īponēs oēs ī xp̄i noīe illuminauit: mlta
qz alia signa fec̄ pp q̄ mlti crediderūt in xp̄z
¶ Tertio fuit vtilis assumptio matthie pp
martyrij tolleratōz. Nā lz aliq dicāt q̄ post
multa bona opa in pace qeuit. tñ credit q̄
martyrio fuerit coronat⁹: d̄ quo ēt diuersa
narrant. Nā qdā aesserūt cū fuisse lapidi-
b⁹ obrutū. Alij fuisse crucifixū. Nōnulli v̄o
securi more romāo ꝑcussuz. Potuit esse q̄
oīa ꝯcurrerint ⁊ q̄ fuit cruci affix⁹ ⁊ cū nō ci
to extingueret q̄ fuerit ladidatus ⁊ anteq̄z
spm̄ exhalaret q̄ fuerit securi ꝑcussus. Hu
ius corp⁹ rome in ecclesia sctē marie maio
ris sub lapide porfirico sepultū eē ꝑhibet.
Et ibidez caput eius ppl'o demonstratur.
Quidaz v̄o aiunt q̄ corpus illud de iudea
romaz deinde treuerim fuit trāslatum. aīa
v̄o cuz angelis ⁊ sctis gaudet in celis vbi
fruit eterno bono. Ad qd̄ nos perducat ille
Jesus fili⁹ dei qui cū patre ⁊ spū sancto vi-
uit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Sermo quadragesimussecundus d̄ glo
ria beati Bartholomei apostoli q̄ magna
ostēditur ex triplici eius excellentia.

Magna est gloria eius

Scribuntur hec v̄ba psalmo. xx.
Licet īgētissima sit gl'ia sanctorū
quam hñt in regno celorum: tñ ⁊
illa qua in ecclesia militante illustrantur ad
mirabilis ē ⁊ copiosa. Ubiqz nanqz ⁊ quot
tidie nomen illoꝝ sanctū ⁊ venerabile pre-
dicat atqz de q̄z plurimis per anni circuluz
festiuitas in ecclesia celebrat. Hodie v̄o ce
lebris memoria recolit beati apostoli bar-
tholomei quez oēs fideles deuotissime ve
nerant. Hic vn⁹ fuit ex duodecim apostolis
quē aiunt nōnulli ex nobilibus parentibus
ortum. s. rege indie ⁊ cum diutino detentus
errore idolorum fuisset tandem audita fa-
ma ⁊ sanctate ac miraculis Jesu xp̄i ī iude
am abijt: vbi ad xp̄m ꝯuersus perpetuo ei
adhesit ⁊ post susceptū spm̄ sanctū euange-
lium feruentissime p̄dicauit. Merito igit
in hoc sermone de ipsi⁹ gloria tractare de-
bemus: quam dixit magnā illuminatus ꝓ
pheta propter triplicez eius excellentiam.
Prima dicitur idolatrie destructio.
Secunda martyrij tolleratio.
Tertia corporis conseruatio.
¶ Qualiter beatus bartholomeus predi-
cans in india idolatriā extinxit. Et de ido
latrie diffinitōne originatione ⁊ graui offen
sione. Capitulum. j.

Prima excellētia bti bartholomei oñ-
dēs magnitudinē gl'ie ei⁹ dr̄ idolatrie
destructio. Nā ī india idola destruxit ⁊ po-
pulos ad xp̄z ꝯuertit. Accessit qdē ibi ad tē
plū in quo erat idolū noīe astaroth in quo q
dā demon habitabat qui se languētes cura
re dicebat. Sz cū tēplū languentib⁹ plenū
eēt. Et nulluz ab idolo rñsuz hr̄e possent ad
aliā ciuitatē ꝑrexerūt vbi alid̄ idolū noīe be
rith colebat. Et interrogātib⁹ cur sibi asta
roth rñsuz nō daret. Rñdit berith. De⁹ vr̄
cathenis igneis ꝯstrict⁹ nec respirare nec
loq audet ab illa hora q̄ apl'us dei bartho-
lome⁹ indiā intrauit. Dicūt illi qs ē iste bar
tholome⁹. Et demon rñdit. Amic⁹ ē dei oī

potentis. Et iō venit in istā ꝓuinciā: vt oēs deos in die euacuet. At illi. dic nobis signa ei⁹ vt eū inuenire possimus. Quib⁹ demō ait. Capilli ei⁹ nigri ⁊ crispi. Caro ei⁹ candida: oculi grandes: nares eq̄les ⁊ directe: barba ꝓlixa hn̄s paucos canos: statura eq̄lis: iduit̄ pallio albo qd̄ ꝑ singulos angulos gēmas hz purpureas. Uigiti sex āni st̄ ex quo vestes ⁊ sandalia ei⁹ nec veterascūt nec sordidant̄ Cēcies flexis genib⁹ ꝑ diē orat ⁊ cēcies ꝑ noctē. Angeli cū eo ambulāt q nunq̄z cū fatigari nec esurire ꝑmittūt. Sēꝑ eodez vultu ⁊ aīo let⁹ ac hilaris ꝑseuerat. Oīa p̄uidet: oīa nouit: oīm gētiū liguas itelligit. Et qd̄ vobiscū loquor ipse iā nouit: ⁊ qn̄ q̄retis cū si vult oñdet se vobis si āt n̄ vult nō poteritis iuenire. Rogo āt vos vt cū eū inueneritis rogate euz ne huc veniat ne angeli sui hoc mihi faciāt qd̄ socio meo iā fecerūt. Cū ḡ ꝑ duos dies solicite querentes eū minime inuenissent quadā die qdaz demoniacus exclamauit dicēs. Apl̄e dei bartholomee: Incendunt me oꝛones tue. Cui apl̄us obmutesce ⁊ exi ab eo: ⁊ statim liberat⁹ est. Qd̄ audiēs rex regiōis illius polemius cuz haberet filiā lunaticā misit ad apl̄m rogās vt ad se veniret ⁊ filiā suā sanaret. Ad q̄z cū apl̄us venissz ⁊ eā cathenis ligatā videret qꝛ accedētes ad illā morsib⁹ lacerabat: iussit eā solui. Et cū ministri ad eā accedere nō auderēt dixit. Ego demoniū q in ea erat iā ligatū teneo ⁊ vos timetis. Et statiz soluta ⁊ liberata ē. Tūc rex camelos auro ⁊ argēto ⁊ lapidib⁹ p̄ciosis onerauit ⁊ apl̄m inquiri faciēs eū nullaten⁹ inuenire potuit. Mane autē sequenti apparens apl̄us cum solo rege in cubiculo dixit ei. vt quid me cuz argento ⁊ auro tota die quesisti. Ista munera st̄ necessaria his qui terrena requirūt. Ego nihil terrenū nihil carnale desidero. Tunc sctūs bartholome⁹ cepit eū mlta de mysterio nr̄e redemptionis docere oñdens inter cetera xp̄m vicisse diabolū per mirabilem congruentiā: potentiam: iusticiam: ⁊ sapientiā: congruū. n. fuit vt qui filium virginis. i. adam factum de terra dum adhuc esset virgo vicerat a filio v̄ginis vinceret̄. Potenter quoqz ip̄z vicit cū de sua dñatōe potēter eiecit: quaz diabol⁹ ꝑ deiectione p̄mi hois vsurpauit. Et sic alicui⁹ victor tyrāni comites suos mittit vt ei⁹ titulos vbiqz erigant ⁊ tyrāni deiciant. Sic xp̄s victor nūcios vbiqz mittit vt diaboli cultū euacuēt ⁊ xp̄i statuāt. Iuste quoqz diaboluz vicit qꝛ iustū est vt qui comedentē hoiem vincens detinebat: ieiunāte hoie victū hoiem ampli⁹ nō teneret. Sapienter autē illū superauit dū ars diaboli deludit̄ arte xp̄i. nam dū xp̄s in deserto ieiunauit anhelabat diabol⁹ illū agnoscere si d̄s esset ⁊ ex hoc cogitabat q̄ si nō esuriret post q̄draginta dies d̄s erat Si v̄o esuriret q̄ hō esset ⁊ tunc ip̄m vt primū hoiem per cibuz deuinceret. Sz cognosci deus non potuit qꝛ esuriuit nec vinci qꝛ eius tentationi non cessit. Cum ḡ eidez sacramēta fidei predicasset dixit regi q̄ si baptizari vellet deū suum cathenis ligatuz sibi oñderet. Sequenti ergo die iuxta regis palatium duz pontifices idolo sacrificarēt cepit clamare demō ac dicere. Cessate miseri sacrificare nobis ne peiora me paciamini q cathenis igneis ab angelis iesu xp̄i ligat⁹ sum: Statimqz oēs miserunt funes vt simulachrum euerterent sed non potuerunt. apl̄us autē demoni p̄cepit vt inde exiens idolū ipsum cōminueret: qui statim exiens oīa idola templi per seipsum confregit Deinde fusa oꝛone ab apl̄o oēs infirmi sanati st̄. Apostolus aūt templuz deo dedicauit ⁊ demonez in desertum abire precepit. Tunc angel⁹ dñi ibidē apparuit ⁊ templuz circūuolans in quattuor angulis signū crucis digito suo sculpsit dicēs: hec dicit dñs. Sicut vos oēs ab infirmitate vr̄a mūdani. Ita ⁊ templū hoc ab omni sorde mūdabit̄ ⁊ habitatorē eius quem apl̄us in desertum locū abire precepit prius vobis oñdā quez vidētes ne timeatis. Sz quale signū in lapidib⁹ his sculpsi tale in vtis frontib⁹ imprimatis. Tūc oñdit eis ethiopē nigriorē fuligine: facie acuta: barba ꝓlixa: crinib⁹ vsqz ad pedes protensis: oculis igneis vt ferꝝ ignitū scintilla emittentib⁹ flāmas sulfureas ex oculis ⁊ ore spirantem cathenis igneis vinctū retro manib⁹. Et dixit ei angelus: qm̄ fussionē apl̄i audisti ⁊ de templo

oīa idola ꝓfregisti solūm te vt vadas in talē
locū vbi nullꝰ hō morat̄ ⁊ ibidē sis vsq; ad
diē iudicij. Ille āt solutꝰ cū magno strepitu
⁊ vlulatu disparuit. Angelꝰ āt dñi in celuz
cunctis videntibꝰ euolauit. tūc rex cū vxore
⁊ filij oīq; ppīo baptizatꝰ ē ⁊ relicto regno
apīi discipulꝰ est effectus. Sed vt predicta
clariꝰ intelligant̄ ⁊ ne credant̄ falsa eē atq;
ficta: tria i hac pte ō idolatria ſt̄ ōclarāda
Primum quid est idolatria.
Secundum vnde oztum habuit.
Tertium vtrum sit grauissimū peccatoz̄.
Ad ꝓmū dicim⁹ ꝙz sniā Jsidozi li. viij. ethi.
⁊ scti Tho. ſa ſe. q. xciiij. Nō idolatria est
cultꝰ q soli ō o debeā exhibitꝰ creature. Nā
idolatria idoloz fuitꝰ siue cultura iterptat̄
latria. n. grece latie fuitꝰ dī q ēztū ad verā
religionē attinet ñ nisi vni ⁊ soli ō debeā:
hāc sic ipia supbia siue hoiz siue demonū si
bi exhiberi iubz vl cupit. Jta pia hūilitaſ vl
hoim vl angeloz scōz sibi oblatā recusat: ⁊
cui debeā oñdit: sic paul⁹ ⁊ barnabas fece-
rūt ō qb⁹ scribit̄ Actuū. xl. ca. Nō cū listris
pp miracula q̄ fiebāt vellēt ipis ppli diuinū
honorē tribuer̄ ⁊ dare thura: dicētes diſ si-
miles facti hoīb⁹ descēdeſt ad nos. Et vo-
cabāt barnabā iouē paulū vo mercuriū: qz
ipe erat dux vbi. Illi ꝓcissis tūicis suis exi
liebāt i turbas clamātes ⁊ dicētes: viri qd h
facit⁊ ⁊ nos mortales sum⁹ silles vob hoieſ
Jgr idolatria dī a latria ⁊ idolo. Jdolū āt ē
silacz: qō hūana effigie fcīm ⁊ ꝓsecratū ē: in
xta vocabuli iterptōz. Jdos. n. grece formā
sōat: ⁊ ab eo p diminutōz: idolū ōductū qō
apō nos formulā fac. Jgr o is forma vl for-
mula idolū se dici exposcit. Qdā vo ipite di
cūt idolū ex dolo supīsse nom̄ eo q diabo-
lꝰ creature cultū diuini nols iuerit. Dicūt
isup idola silacra. Nā silacra a silitudie nū
cupāt eo q manu artificis ex lapide aliaue
mā eoz vultꝰ imitant̄ quoz honore fūgūt
silacra dicta: vl p eo q ſt̄ silia vl p eo q sila
ta atq; ficta. Silacra prim⁹ ex luto feē bis
mahel ꝙz hebreos. ꝙz vo gētiles prim⁹ fuit
pmethe⁹. Greci vo referūt q fuit cetrops
Jtē āt pmethe⁹ tpe Jacob ſt̄ athlātis astro
logi ō qb⁹ mīta logt̄ Aug⁹ li. xviij. de ci. dī
ca. viij. Hic pmethe⁹ prim⁹ dict⁹ ē fecisse
hoīes: tū q⁹ de rudib⁹ fecit doctos: tū q⁹ le
gi ſt̄ fecisse hoim imagies q̄s arte q̄dā deam
bulare faciebat. Letrops vo fuit ille q me-
tu plagaz egypti vt dic̄ mgr̄ i hiſtoria ſcho
lastica: fugit in greciā ⁊ cōdidit athenas: ⁊
primus bouē imolauit ioui. ¶ Scōm de-
clarādū: vñ oztū habuit idolatria: ⁊ ad hoc
assignari solent tres originales cause.
Prima dicitur inordinata affectio.
Secundo naturalis delectatio.
Tertia negligens consideratio.
Prima cā fuit iordinata affectio q̄ tangit
Lactāti⁹ li. i. diuinaz instit. ⁊ Jsido. vbi sup̄
Nā fuerūt qdā vbiū ꝓditores aut viri fo-
tes: qb⁹ mortuis hoies q eos dilexerūt simu
lacra finxerūt: vt haberēt aliqō ex imagis
cōſolatiōe solatiū. Et vt recitat mgr̄ i hiſto
ria ſcholastica a Nino orta ſt̄ idola mō q se
quit. Mortuo siquidē belo pīe: ninꝰ in sola
tiū doloris fieri fec̄ imaginē pīs sui: cui mlt̄
tā exhibebat reuerētiā: hinc hoīes regionis
vt ei adularent̄ ⁊ nōnulli timore ducti di-
uinos honores imagini exhibere ceperūt.
huiꝰ exēplo plures charis suis mortuis ima
gines dedicar̄ ceperūt. Et sic ab idolo beli
cetera traxerūt originez: sic ab eiꝰ noie: noia
generaliſ acceperūt. Sic. n. belus dictꝰ est
ab assirijs: sic ⁊ alie natiōes ꝑm idiomata ⁊
liguaz varietates: alie bel: alie baal: alie ba
aliz: alie belfegoz: alie belcebuch: eoz ido-
la vocauerūt. Diophantꝰ vo lacedemoniꝰ
auctor libros scripsit ātigtatū. xiiij. In qb⁹
ait. Sirofanē egyptiū familia subſtātia lo-
cupletē: filiū gēuisse quē velud enormis sub
ſtātie successorē: ieffabili vltra q̄s pīnitas ex
igebat affectu diligebat: is dū aduersuo for
tune i cursū rapeſ pīem insupabili affecit
meroze. Qui filij silacz in suis edib⁹ istituit
vniuersa vo familia in dñi adultatōe aut
coronas plectere aut flores iferre aut odo-
rameta silacro succēdere cōsueuit. Nōnulli
ēt seruoz culpabiles dñi furiā cuitantes ad
silacz pfugi uentā merebant̄: hec ⁊ huius-
modi facta ſt̄ p⁹ diluuiū. Haz vt ait Tho.
vbi. s. arti. iiij. i rūsiōe ad scōz articulū. In
pma etate nō fuit idolatria pp recentē me-
moriaz creatiōis mūdi ex q̄ adhuc viget cog-
nitio vni⁹ dei in mēte hoim. Jn. vi. etiā

etate idolatria ē exclusa ꝙ vtutē ⁊ doctrinā xpi q de diabolo triūphauit. Scōa cā origi nalis vñ oꝛtū habuit idolatria fuit nālis delectatio. hō. n. nālit de repꝛesentatiōe delectat: iō hoies rudes a pncipio videtes p diligētiā artificū imagines hoim fieri diuinitatis cultū eis ipēderēt. Quidā isup ꝙ quādā nefariā artē imagines q̄sdā pstituebāt q̄ vtute demonū aliquos certos effect⁹ hēbāt vñ putabāt i ipsis imaginib⁹ eē aliqd diuinitatis ⁊ p ꝓns diuinū cultū illis exhibebāt Et hec fuit opinio hermetis termegisti vt Aug⁹ dicit. vūj. de ci. dei. Tertia cā orignalis vñ oꝛta ē idolatria dī dei incōsideratio Negligēteꝛ gdē hoies ad ꝓsiderādā excellētiā dei veri: gbusdā creaturis pp aliquā excellētē vtutē diuinitatis cultū exhibuerūt. sic dixim⁹ i ꝑmōe de simpticitate dei ⁊ i sermōe de aia. vñ Lactāti⁹ li. i. diuina. isti. ait illos quos ōs impiti ⁊ isipiētes tāq̄ deos ⁊ nūcupank ⁊ adozāt: nemo ē tā incōsideat⁹ q nō itelligat fuisse mortales. Nūo g̃ igt aliqs dij crediti fr nimiꝝ qꝛ reges maximi ac potētissimi fuerūt: ob merita suaꝝ vtutum aut munerꝝ aut artiū reptaꝝ: cuꝝ chari fuissent his qb⁹ iperauerāt i memoriā fr ꝓsecrati: qō si qs dubitet res eoꝝ gestas ⁊ facta ꝓsideret q̄ vniuersa tā poete q̄ hist̄ozici vetereꝰ pdiderūt. hec ille. Cū g̃ singulis dijs statue dedicarēt: demōeꝰ hoib⁹ errātib⁹ colendos se exhibuerūt in idolis dādo rūsa ⁊ aliq̄ q videbank hoib⁹ mirabilia faciendo

¶ Tertiū qō erat declarādū vtꝝ idolatria sit grauissimū pctoꝝ. Et ad hoc rūdet ꝙ glo. sup. xv. ca. Leuitici q̄ ait. Sē pctū imūdicia ē aie Sz idolatria maxia. Aduertēduz tū fz Tho. ꝙ grauitas alicui⁹ pcti pōt attēdi dupliciť Uno mō ex pte ipsius pcti: ⁊ sic pctū idolatrie ē grauissimū. Sic. n. i terrena republica grauissimū eē vr ꝙ aliqꝰ honorē regiū alteri ipēdat q̄z vo regi: qꝛ q̄tū i se ē totū reipublice pturbat ozdinē: ita i pctis q̄ ō deū cōmittunt: q̄ tū sr maxima: grauissimū esse vr ꝙ aliqs honorē diuinū creature impēdat: qꝛ quātū in se est facit aliū deū in mundo minuēs pncipatū diuinū. Si vo obijceret ꝙ pessimū optimo oppoiť vt dī viij. Ethi. Sed cultus interioꝛ q cōsistit in fide spe ⁊ charitate est melioꝛ: q̄z cult⁹ exterioꝛ. g̃ infidelitas despatio ⁊ odiū dei q̄ opponunť cultui interiori sr grauioꝛa pcā q̄z idolatria q̄ opponiť cultui exteriori. Rūdere possum⁹ ſm Tho. Nō idolatria ꝑsupponit interiorē infidelitatē ⁊ adiscit exter⁹ indebitū cultū. Si vero sit exterioꝛ tūi idolatria absq̄z interiori infidelitate addit culpa falsitatis. Scōo pōt attēdi grauitas pcti ex pte peccātis: sic̄ grauꝰ est pctus ei⁹ q peccat scienter q̄z q peccat ignoꝛāter: ⁊ ſm hoc grauius peccant heretici q scienter coꝛrūpunt fidē quā acceperūt q̄z idolatre ignoꝛāt peccātes. Et silr ēt aliq̄ alia pcā pōt esse maiora pp maioꝛē contēptū peccantis. Contra pctū igiť idolatrie p̄dicauit efficacissime btūs bartholomeus qō in pꝛouincia indie vt pdictum est virtuose deleuit.

¶ Qualiť in albāo maioꝛis armenie btūs bartholomeus passus est martyrium de cuius passione varia est opinio que tamen facile concoꝛdatur. Capitulum. ij.

Secūda excellētia bti bartholomei oīdēs magnitudinē glie illius dī martyrij tolleratio. Trāsiuit gppe ex hoc mundo glorioso martyrio coꝛonat⁹. Hā postq̄z rex polemi⁹ sacꝝ baptisma suscepit vt ponit in legēda oēs tēploꝝ pontifices cōgregati ad astragē regē frez ei⁹ cōuenerūt. Et ō deoꝝ suoꝝ amissione ⁊ tēpli subuersione: ⁊ regis p artē magicā deceptione ꝺ aplm sr cō questi. astrages ergo rex indignat⁹ mille viros armatos ad capiendū aplm destinauit qui cū adduct⁹ fuisset coꝝ eo dixit ei rex. Tu nes ille q euertisti frez meū. Cui aplus. ego illuz nō euerti: sz ꝓuerti. cui rex. sic̄ tu fecisti frez meū deū suū relinq̄re ⁊ tuo credere: sic ⁊ ego te faciā deū tuū reliquere. ⁊ meo sacrificare. cui aplus. Ego deū quē colebat fr⁹ tus liganī ⁊ ligatū ondi: ⁊ vt simulacꝝ frāgeret coegi: si sic poteris facer deo meo potentis me ad simulacꝝ adozādū ꝓuocare: fin āt deos tuos cōminuā ⁊ tu crede do meo: hec illo dicēte nūciak regi: ꝙ ōs su⁹ baldach cecidisz ⁊ cōminut⁹ fuisz: qō rex audiens purpurā q̄ indut⁹ erat scidit. Et aplm fustibus cedi iussit atq̄z interfici. de genere aūt passionis huius apostoli triplex extat opinio.

Prima eoꝝ qui dicunt ꝙ fuit crucifixus.
Scda eorũ qui asserunt ꝙ fuit excoriatus.
Tertia alioꝝ q tenẽt ꝙ fuit capite truncat⁹
¶ De prima opiniõe loquit sic btũs doro theus. bartholomeus indis predicauit qui euãgeliũ ſꝫ mattheũ i ꝓpria eoꝝ lingua eis tradidit. Dormiuit in albano ciuitate magne armenie crufix⁹ deorsũ hñs caput. De scda ⁊ tertia opiniõe ita scripsit Theodor⁹ abbas ⁊ doctor ꝑcipu⁹ aplus dei Bartholome⁹ primũ in licaonia ꝑdicauit postmodũ in idia ad vltimũ i albano vrbe. s. maioris armenie. Ubi ꝑmo excoriat⁹. Tandez capite plex⁹ ibidẽ sepult⁹ ẽ. Sꝫ ꝯrietas ista facile solui põt: vt dicat ꝙ ꝑmo crucifixus fuit deinde anteq̃ in cruce moreret: deposit⁹: excoriat⁹ fuit. Et postremo capite trũcat⁹: cui⁹ corp⁹ xp̃iani tulerũt ⁊ honorifice sepelierũt. Rex ãt Astrages ⁊ tẽploꝝ pontifices a demõib⁹ arrepti mortui sũt Rex vo polemius in ep̃m ordinat ⁊. xx. ãnis officiũ ep̃atus laudabiliter implẽs plenus vtutibus in pace quieuit. Sꝫ mirari forte quis posset qũo bartholomeus in albano maioris armenie sit passus: cũ in idia ꝑcãdo idoloꝝ cultũ euacuerit. Ad qd rñdeo: qꝛ verisimile est ꝙ rex astrages armenie regno ꝑsidebat. Nã vt ait Isido. xiiij. Ethi. li. armenia sita ẽ int tauꝝ ⁊ caucasum a capadocia vsq̃ ad caspiũ mare ꝓtensa hñs a septẽtrione Cerãnos montes ex cui⁹ collib⁹ Tigris fluui⁹ nascit ⁊ in cui⁹ mõtib⁹ archa post diluuiũ sedisse perhibet: hec ẽ terra ararach in quã fugerũt filij Senacherib: qñ ipꝫ i tẽplo dei sui orantẽ interfecerũt. vt scribit. iiij. Regũ. xix. ca. Ex qbus colligim⁹ ꝙ armenia in die sit contigua: ad quã rex astrages deduci fecit aplm bartholomeum.
¶ Qualit corp⁹ apli ꝯseruatuꝫ ẽ mirabilit qñ ꝓiectũ i mari deuẽit ad isulã liparitanã Et ide collect⁹ ossib⁹ q̃ a saracẽis fuerũt dispsa: delatũ fuit beneuẽtũ vbi deuotiõe singularissima venerat. Cap. iij.

Tertia excellẽtia btĩ bartholomei gliã ei⁹ manifestans dr̃ corporis conseruatio: placuit quidez altissimo deo corp⁹ apli sui mirabiliter cõseruare ossiũq̃ eius curaꝫ gerere specialem. Et hoc tripliciter.

Primo in proiectione.
Secundo in dispersione.
Tertio in veneratione.
¶ Primo deus mirabiliter ꝯseruauit corp⁹ apli i ꝓiectiõe: dũ. n. pagani viderẽt ꝑꝑ signoꝝ freq̃ntiã corp⁹ eius plurimũ venerari: idignati loculo plũbeo ipositũ i mare ꝑcipitauerũt. Et de h ita scripsit btũs Theodor⁹ supradict⁹: mota est cũ impetu de regiõibus armenie archa cũ quattuor aliorũ martyriũ archis q̃ silr dũ signa oparent cũ ea fuerãt i mare ꝓiecte: ⁊ ꝑ tãtũ spatiũ maris q̃ttuor his ꝑcedẽtib⁹ ⁊ tanq̃ ministris obsequiũ quodãmodo aplo faciẽtib⁹: venerũt in partes sicilie in isulã q̃ lipparis nũcupat: sic ep̃o hostiensi q tunc pñs erat reuelatũ fuit: venit ad papculã thesaur⁹ ditissim⁹ venit ad ignobilez ꝑciosissima margarita: venit ad mestaꝫ splendidissimũ luminare. Alijs g̃ q̃ttuor ad diuersas terras euntib⁹ sctm̃ aplm in dicta insula reliquerũt. Et. n. ꝑdictos q̃ttuor martyres aplus retrorsum reliquẽs vnũ. s. papinũ in ciuitate sicile milas: Aliũ vo lucianũ noie messinã trãsmisit: reliquos vo duos i calabriã direxit: gregoriũ qdẽ in ciuitatẽ colũpnã: achaciũ ãt i ciuitatẽ q̃ chale vocat. Qui vsq̃ hodie suffragijs suis splendent. Suscept⁹ est ergo btũs aplus cũ mltis hymnis laudib⁹ ⁊ luminaribus ⁊ tẽplũ sibi magnifice fabricat. ¶ Secũdo ds mirabilitater ꝯseruauit corp⁹ apli in despersiõe ãno qppe dñi. cccxxxi. Saraceni siciliã inuadẽtes lipparitanã isulã vbi corp⁹ scti bartholomei qescebat vastauerũt ac ei⁹ sepulchꝝ ꝯfringentes ossa ipsi⁹ dispserũt. Illis ãt postea inde recedẽtib⁹ apparuit aplus cuidã monacho dicẽs. Surge collige ossa mea q̃ dispersa sũt. Cui ille. q̃ rõe ossa tua colligere aut aliquẽ honorẽ tibi exhibet debem⁹ cũ nos deleri ꝑmiseris nec auxiliũ nobis ipenderis. Cui ille: ꝑ multũ tp̃s meritis meis dñs huic ꝑplo pepcit. Sꝫ eoꝝ pctis nimis inualescẽtib⁹ ⁊ vsq̃ ad celum clamantib⁹ iã ꝓ eis nõ potui veniã obtinere. Sꝫ cũ monach⁹ diceret: qũo int tot aliorũ ossa sua quoq̃ inueniri possent ait: nocte ad ea colligẽda ibis. Et ea q̃ vt ignẽ splendẽtia videris ꝓtin⁹ hec leuabis: q oia vt di

erat iuenīēs: apli ossa leuauit. Et sup quā-
dā nauē ꝓscēdens beneuentū es transtulit.
¶ Tertio deus ꝓseruat mirabiliter coꝛpus
bartholomei in veneratōe. Vult egdē illō
a fidelibꝫ deuotissime venerari: nā lz singu
lis diebꝫ āni eccl̄ia in qua ossa illa felicia sē
repoſita a fidelibꝫ frequētet, veruntā i festo
ipsius sc̄ti inumerabilis si dici pōt xp̄ianoꝝ
multitudo ad eandē cōfugit: vbi ēt ep̄i oēs
suffraganei abbates ⁊ alij ad laudādū deū
in suo sancto ꝓueniūt. Gaude ☉ bñuenta-
na ciuitas: ditata tāto munere ad deū p̄ces
tuas ꝓfideter effunde: sperans indubitāter
Bartholomei meritis ip̄etrare qō petis: ñ
ab re disponit sapia dei: vt ex lipparitana i
sula sacrū hoc pignus ad te deferret. Igitur
Bartholamei p̄sidiū indefinenter iploꝛa
vt p̄ intercessionem illiꝫ liberet te deus ab
omni malo ⁊ in sua gratia ꝓseruet.
¶ Sermo q̄dragesimusterti⁹ de victoꝛia
q̄ habuerūt sancti apli Simon ⁊ Judas in
qua ostenditur virtus dei que erat in illis.

FOrtes facti sunt in bello Doctoꝛis gē
tiuꝫ verba sc̄ ista ad hebꝛeos. xj.
ca. Si absq; vlla ꝑdictione p̄di
cassent apli fidē xp̄i facile fuissent
psuadere gentibꝫ vt in illū crederent. Sz p
fecto vbiq; durissimā resistētiā inuenerūt.
Ob quā opꝫ fuit illos nō nisi fortiaio doce
re euāgelicā virtutē. Omissis aūt alijs Si
mōez ⁊ Judā ispiciamꝰ q̄ psaꝝ pplos ab ido
latrie superstitiōe reuocarūt. Ip̄i nanq; multa
viriliter egerūt ad expugnādos veritatis
inimicos. Quos tū coopante deo potētissi
me debellarūt: verūtā vt ista facilī⁹ capiāt
in p̄ti ꝓmone de victoꝛia sc̄oꝝ Simōis ⁊
Jude disserem⁹. Fuerūt qppe victoꝛes ⁊ foꝛ
tes i bello: ita vt aduersarij turpissime ꝓfu
deficerēt: hi aūt tripliciter distingui p̄nt.
Primi fuerunt diaboli.
Secundi magi.
Tertij idoloꝛum pontifices.
¶ Qualit Simon ⁊ Judas deuicerūt dia
bolos. Et vtꝝ demones habeant sciētiam
futuroꝝ cōtingentiū. Et qūo habent ꝓphe
tas falsos atq; qualiter veritatez fatentur;
quam odiunt. Capitulum. j.

PRimi aduersarij Simōis ⁊ Jud quos
deuicerūt fuerūt diaboli: dñ. n. i p̄dē
applicuissent. Baradach dux regis babilo-
nie ꝫ indos ad p̄liū p̄fectuꝰ: nullum a dijs
suis potuit hꝛe rñsuꝫ pḡtes aūt ad fanuꝫ p
xime ciuitatis rñsuꝫ ibidē habuerūt. Dō pp
aplos q̄ venerūt dij rñdere ñ possent. Tūc
dux eos ingri fecit. Et inētos q̄ nā eēnt vel
p q̄ re venissent ingsiuit. Qui rñderūt. Si
genꝰ q̄ris hebꝛei sumꝰ. Si ꝓditōꝛez seruos
iesu xp̄i nos eē fatemur. Si cāz: saluis vi
cā huc venimꝰ: gbꝰ dux rñdit. Cū felix re-
uersus fuero audiā vos. Qui apli: mō ma-
gis ꝓgruñ ē recognoscere illū cuiꝰ opa posſ
tis vicere: vl certe rebelles placatissimos
inueniſ. Quibꝰ dux dijs nr̄is potētioꝛes vol
video: finē belli vob rogo p̄dicite. Qui apli
vt deos tuos mēdaces eē cognoscas iube-
mꝰ illis ad q̄sita dare rñsa: ut dux diretiꝫ
ignoꝛāt ꝓbemꝰ eos p oia eē mētitos. Tūc si
tastici: grāde bellū direſt futuꝝ ⁊ mltū po-
pulū hic ide ruituꝝ. Tūc apli ridere cepēt
dixit eis dux: me timoꝛ iuasit ⁊ vos rideris
Qui apli: noli tiere: q; par huc nobiscū itra
uit. Et cras hoꝛa diei tertia legati idoꝛ ad
te vēiēt: ⁊ tue se ptāti cū pace subijciēt. Tūc
pōtifices risū leuaueſt: ⁊ duci direm. Ad b
isti secuꝝ te reddere volūt: vt dū icam⁹ hue
ris ab aduersarijs occupariſ. Qui apli: n di
xim⁹ tibi expecta vnū mēsē ꝛz vnū diē ⁊ erā
l pace victoꝛ exiſtes. Tūc dux vtroq; cōsilio
diri fecit: vt ex rei exitu veraces honoraret
⁊ mēdaces p crimie punirenſ. Cū ḡ crastī
nū qō apli p̄dixerāt euenissz ⁊ dux pōtifices
ire vellet, phibuerūt apli ne b fieret cū
ipi ñ fruētes occidere: ꝛz mortuos vnificaꝝ
missi eēnt: itaq; demonuꝫ fallacia ab aplis
va narrātibꝫ fuit detecta. Tū vt ps ista cla
rioꝛ fiat tria b loco erunt dubia disputāda.
Primū vtꝝ i ōmōibꝫ sit p̄cognitō futuroꝝ
Secōz vtꝝ a demōibꝫ eē possit aliq; pphetia
Tertiuz, vtꝝ demones per se vel per alios
possint veritatem fateri.
¶ Pꝛio p̄mi dubij explanatiōe aduertēdꝫ
q; qdā icōsiderate dixeſt demōes oia futu
ra p̄scire. Et h̄ p̄tēdūt pbare. Pꝛio p similē
q; astronomi ⁊ mathematici p curſuꝫ astro
rū p̄cognoscūt ⁊ dīnt mlta futura: ⁊ videm⁹

p similē
Ab effectu

q̄ i mꝛis vera dīt: ḡ si maioꝛ ē itelligētia ⁊ cognitio i demōibꝫ: vī q̄ ipi futura p̄sciāt. Scōo id oñdit ab effectu: q̄ magi ⁊ diuini p̄pacta cū demōibꝫ mꝛta vā p̄dicūt: ⁊ ñ p̄nt nisi p̄ reuelatōz demonū: ḡ vī q̄ ipi futura p̄cognoscāt. Sz ꝯ sic allerētes ē anctas Isaie. xlij. vbi dī ānūciate q̄ vētura sī i futuꝝ: ⁊ sciem⁹ q̄ dij estis. ⁊ iteꝝ Aug⁹. xxvi. q. i. ca. futura. ait. futura p̄scire soli⁹ dei ē q̄ i sui ꝓtēplatōe illa q̄ñq̄ ãgelos videre facit. Et Hiero⁹ sup illo vbo Danielis qō direxī sa pētes babilōīl Nabuchodonosoꝛ. ꝓmo quē tu rex q̄ris ḡuis ē nec repiī q̄ñq̄ q idicet illū exceptis dijs quoꝝ ñ ē cū hoīb⁹ uersatio. Inḡt. Cōfitēī magi ꝓfitenī arioli ⁊ ois scia seclaris īfature p̄sciaz futuroꝝ ñ eē hois: sz dei: ex quo ꝓbaī ꝓpbas dei spū locutos q futura cecinerūt. Preterea si demōes p̄sciret oia futura tūc scirēt qd crasꝝ vnusq̄sq̄ debeat velle vl cogitare. Sz b ē falsū: q̄ ꝯto aliqd ē magis p̄ns alicui ꝯto certi⁹ ē ei. sz volūtas vnuiscuiusq̄ sibi p̄nti⁹ ē q̄ alij. ḡ certio⁹ ē sibi q̄ velle debeat q̄ alij: sz null⁹ certitudinalit scit qd debeat cras velle vl cogitare: ḡ mꝛto min⁹ nec alia creatura. Distinguēdū ḡ ē q̄ Bonauēturā i. ij. di. vij. de futuris. Mā illoꝝ tripler gen⁹ repiī. Quedā n. sī futura q̄ hñt cāz determiatā ⁊ ifallibilē. vtpote sī illa q̄ attēdunt circa motū cōpoꝝ supioꝝ: in qb⁹ est determinatio. ⁊ ois impedimēti remotio. Talia p̄nt certitudinalit sciri nō soluz a deo sed a creatura. Et hoc in sua cā sicut tp̄s eclipsis solis ⁊ similia. Quedaz futura sī que hñt cām determiatā sz tñ fallibilē. vtpote sī illa que sī q̄ iferioꝛē nām. q̄ ideo hñt cām determiatā q̄ itētio nāe mouet determinate ad vnuz. Ideo vo fallibilē q̄ multiplicit pōt occurrere impedimētuz Sic si ager seminat⁹ si terra pinguis ē: ⁊ bona dispositio supioꝝ corpoꝝ afferūt pinguē fructuz. Et hec futura p̄sciri p̄nt a creatura tñ fallibiliter pp impedimēta q̄ possent euenire. aut tēpestatuz aut bruto⁹ ⁊ locustaruz ⁊ hmōi. Quedā autē sī futura q̄ hñt cāz idēterminatā ⁊ fallibilē. Sicut sī ea que sī a volūtate nr̄a: que idēterminata ē eo q̄ est ad op posita. fallibilis ēt q̄ p̄nt ēt volēti p̄fficere occurrere multa impedimēta. Et talia ñ p̄nt certitudinalit sciri ab aliq̄ creatura: sz solū a deo vl p reuelatōz diuinā. Rō ē. q̄ cognitio creature pēdet ex re. Quoniā igit res incerta ē ⁊ in se ⁊ i sua cā. iō creatura nō pōt illā certitudinaliter noscere aut p̄scire: diuina āt cognitio ñ dependet a re aliq̄ imo oia q̄ nouit sz modū sue veritatis nouit. Et q̄ vitas sua ē certissima certissime cognoscit ꝓtingētia vt nc̄ia. Et sicut certissime nouit ita pōt certitudinaliter demōstrare ⁊ reuelare. Jō hec p̄cognitio futuroꝝ vl dei est vl a deo. Et iō cū talia futura p̄dicūt. p̄ditio dī diuinatō. Et q̄ demōes supbi maxie desiderāt honorari vt ōs maxie conātur oñdere b i se hfe. Et iō dicere q̄ demōes p se ipsos futura ꝓtingētia p̄sciāt certitudinaliter hoc ē eis attribuere qō dī ē. Jō est ibi infidelitas ⁊ infidelitati frequenter ānexa ydolatria Jō diuiatio ē p̄hibita. Mā vt san. Tho. ka. pe. q. lxxxv. ait. si qs futura ꝓtingētia p̄noscer aut prenūciare quocūq̄ mō p̄sumpserit nisi deo reuelāte manifeste vsurpat qō dei ē. Et ex h aliq dicunt diuini sz Jsido. li. viij. etbi. q̄si deo pleni. diuinate. n. se plenos simulāt ⁊ astutia quadā fraudulentie hoībus futura cōiectant: diuinatio ergo nō dicit si quis prenunciet ea q̄ ex necessitate euenīt vel ut in pluribus que humana ratione cognosci possunt Neq̄ etiā si quis futura aliqua ꝓtingentia deo reuelante cognoscat ⁊ nunciet. tūc. n. ille ñ diuinat. i. qō diuinuz ē facit: sz qō diuinuz ē suscipit. Tūc. n. solū dī diuinaī q̄ñ sibi ī debito mō vsurpat p̄nūciatiōez futuroꝝ euētuū. vñ Hiero⁹ sup Lucā dicit q̄ diuinatio sp in malā ptē accipit. q̄ nō dī ab ordinata participatiōe alicui⁹ diuini. sed ab idebita vsurpatione. hec tho. sequtur Bonauen. q̄ quāuis demones nō possint p seipsos futura ꝓtingentia scire certitudinaliter. Tñ frequenter vera p̄dicunt. hoc autem est quatrupliciter sm Augu. in tertio super genesim ad litterā. Aut. n. sensus vl ingenij acrimonia. aut multa expiētia. Aut dolosa cautela. Aut aliena doctrina. Sēsus acrimonia vt q̄ñ videt diligenē ⁊ considerāt ad quid inclinaī affectio nr̄a. vl que sint inducentia vel retrahentia. Experiētia tēpoꝝ. q̄ ex talibus viderūt acci-

dere talia dolosa cautela qñ ꝓponũt aliqd facere ⁊ ꝑdicunt. Aliena doctrina qñ iusto dei iudicio ꝓmittunt addiscere ab angelis De astrologis ḡ q freq̃nter vera ꝑdicũt tenendũ ẽ. q hoc solũ est cõiecturãdo siue ꝑm legem astror. siue ꝑm diabolica cõmertia. Scõm legẽ astror vtpote qñ dñat stella q̃ hẽt ipressionẽ sup diuersos humores dispones ꝫ hoc hoiez ad diuersos mores ⁊ affectiões. Scõz diabolica cõmertia. vt qñ volũt viz astror vltra ꝓtendere ꝫ ad illõ sup qõ ꝓñt. Tũc. n. nisi diabol⁹ adesset ita frq̃ter falsaz fiẽ vex diceret. lz freq̃nter falsa ꝑdicãt ⁊ decipiant. Hic Augu. li. v. õ ci. dei. c. vij. ait. nõ in merito credit cũ astrologi mirabiliter mlta vera rñdẽt occulto instinctu fieri spũm ñ bonor quor cura ẽ. falsas ⁊ norias opiniões de astralib⁹ fatis inferere humanis mẽtib⁹ atq firmare. Similiter ⁊ malefici siue diuini: qñq vera ꝑdicũt. q̃ ꝓcognosci in suis causis nãliter ꝓñt. futura vo ꝓtingẽtia ñ certitudinaliter sz ex ꝓiectura qñq ꝓñciãt ¶ Scõz dubiũ fuit vtr a demonib⁹ eẽ possit aliq̃ ꝓphetia. Ad qõ rñdet Tho. ſa. ſe. q. clxxij. q. ꝓphetia iportat cognitiõz quãdã ꝓcul exntẽ a cognitiõe humana. Manifestũ ẽ aũt q itellect⁹ supioris ordinis: aliq̃ cognoscere põt q̃ si remota a cognitiõe intellect⁹ inferioris Supra intellectũ aũt humanũ ẽ ñ solũ itellect⁹ diuin⁹: sz etiã itellect⁹ angelor bonor ⁊ malor ꝑm nãe ordinẽ. Et iõ qdã cognoscũt demones sua nãli cognitiõe q̃ ꝓñt hoib⁹ reuelare tãq̃ remota a cognitiõe hoim. Simplicit ãt ⁊ maxime remota sc: q̃ sol⁹ ds cognoscit. Et iõ ꝓphetia ꝓprie ⁊ simplicit dicta fit solũ ꝓ reuelationẽ diuinã. Sz etiã ipa reuelatio facta p demones põt ꝫ qd dici ꝓphetia vñ illi qb⁹ aliqd p demões reuelat: nõ dicunt in scripturis ꝓphete simplicit sz ꝓphete salsi siue idolor fictio siue cũ aliq̃ alia actiõe. Vñ Aug⁹. xij. sup Geneſiz ad lꝛaz ait Cũ mal⁹ spũs arripit hoies in hac vita: aut demoniacos facit aut arrepticios: aut falsos ꝓphetas. Notãdũ q demões ea q̃ sciũt hoib⁹ manfestãt nõ qdẽ ꝓillumination ẽ intellect⁹ sz ꝑ aliquã imaginariã visiõz aut ẽt visibilit colloquẽdo. ¶ Tertiuz dubiũ fuit vtr demões ꝑ se vl ꝑ alios possint vitatez fateri. Et vi q ñ. Mã dr Joãnis. viij. ca. de diabolo: mẽdax ẽ ⁊ ꝑ ei⁹. s. mendacij. Et. xxij. q. v. ca. cauete fres. Dẽs q amãt mendaciũ filij sũt diaboli. Cũ ḡ diabol⁹ sit veritatis inimic⁹: ergo illã ꝓfiteri refugit. Ad qõ rñdem⁹: q lz diabolo vitas sit exosa tñ illaz quandoq̃ ꝓdicat ⁊ confitet ꝓpter tria. Primo ꝓpter coactionem.
Secundo ꝓpter accusationem.
Tertio ꝓpter deceptionem.
¶ Primo diabol⁹ vitatẽ fatet ꝓp coactionẽ: qñ cogit ab ipso deo. Sic factuz legim⁹ qñ clamans in idolis sctõr aplor virtutẽ ⁊ graz suis cultoribus significabat. Sic etiã in vtute xpi a sctis demões interrogati sepe obsessis corporib⁹ vera rñdent licet iuiti.
¶ Scõz diabol⁹ vitatẽ fatet ꝓp accusationẽ dñ. s. hoim pctã ad ꝓstione illor accusat. Maz licet deus hominũ peccata cognoscat: vult tamen vt diabolus illa declaret ad maiorem peccãtiuz exprobrationẽ. Ille vo hostis malignus tunc veritatem quam odit ꝓpter odium animarum fatetur
¶ Tertio diabol⁹ vitatẽ logit ꝓp decipiẽz Mã vt ingt Tho. vbi sup itellect⁹ ad falsuz deducit ꝓp apparentiã vitatis: sic voluntas ad malũ ꝑ apparẽtiã bõitatis. Interdũ igit diabol⁹ vitatẽ oñdit: vt sic falsitas ei⁹ securi⁹ acceptet. Hicꝛ ꝑs nõ sinebat log demones q erãt in corpib⁹ obsessis: ⁊ dicebãt ipz eẽ xp̃z: ne misceret veris falsa. vt dicit Nicholas⁹ de lira super. i. ca. Marci. Et. iiij. ca. lucẽ. Dicta sẽ ista vt sciam⁹ vera eẽ q̃ d aplor victoria ꝓmisim⁹ q deo reuelãte imminẽtẽ futurã pacẽ illi duci ꝑdixerũt cũ tñ demones cõtrariũ mentiendo suasissent.
¶ Qualiter Simon ⁊ Judas denicerunt magos. Et qui dicuntur magi: atq de dña miraculorum dei ⁊ sanctorum a miraculis magorum. Capitulum. li.

Secundi aduersarij Simonis ⁊ Jude quos ipsi denicerunt fuerũt magi. Et hic tria considerare debemus.
Primum qui dicuntur magi.
Secundum Quo magorum miracula apparentia a veris miraculis distinguntur.
Tertiũ qliter hi apli magos superarunt.

¶ Ad primũ rñdet Isidorus. viij. li. Ethi. magi sĩt q vulgo malefici vocant ob facinorũ magnitudinez: hi ⁊ elementa ꝯcutiũt turbant mẽtes hoĩm ac fine vllo veneni haustu violentia tñ carminis interimunt. vñ ⁊ Lucan⁹. Mens hausti nulla sanie polluta veneni incãtata perijt. Magoꝝ aũt p̃mus Zoroastes rex ~~batrianoꝝ~~ fuit de quo Aug⁹ libro. xxj. de ci. dei ait. Qđ qñ primo nat⁹ ẽ risit: hũc postremo Nin⁹ rex assirioꝝ interfecit: lz plerique teneant illũ a demone suffocatũ. Artẽ v̄o magicaz multa post secula đ mocrit⁹ ampliauit: qñ ⁊ Hipocratis medicine disciplina effloruit: hec autez vanitas magicaꝝ artiuz: ex traditione angeloꝝ maloꝝ in toto terraꝝ orbe plurimis seculis inualuit. Nec miꝝ de magoruz prestigijs qñ in tantũ prodiere maleficoꝝ artes vt etiã Moyse similimis signis resisterent v̄tẽtes v̄gas in dracones aq̃s in sanguinẽ. hec Isidorus. Sz vt Aug⁹ li. x. de ci. dei. ca. viij. asserit: faciebãt illi veneficijs ⁊ icãtatiõib⁹ magicis qb⁹ sĩt angeli mali. i. demones dediti. Moyses ãt tãto iusti⁹ quãto potẽti⁹ đi noĩe q fecit celũ ⁊ terraz eos facile supabat. Deniq; i tertia plaga deficiẽtib⁹ magis decez plage p Moysen magna mysterioꝝ dispẽsatiõe cõplete sĩt. hec Aug⁹. Quãta v̄o sit v̄t⁹ demonũ cũ a deo pmittunt siue ad deludẽdũ hũanos sensus: siue ad opandũ lz ꝯz nãm effect⁹ mirabiles siue etiã ad corpa vexãdũ ⁊ molestãdũ dixi plene: In tractatu de timore iudicioꝝ dei. Verũtñ hic narrabo qđ supiorioribꝰ dieb⁹ legi i quodã libro nouiter ꝯfecto q vocat fortalitiũ fidei. In regno frãcie: cũ iudei maleficijs vterent: accidit semel q iude⁹ qdã crudelissim⁹ fact⁹ est amic⁹ cuiusdã ministri iusticie. Quadã vero die rogauit eũ istãtissime vt vnius hoĩs daret ei cor fingẽs se illo egere p medicia. Et colorãdo factũ suũ dixit Qđ qdã hõ dabat viginti coronas auri si eũ sanarz. Et q ipe daret sibi decez illaꝝ si ei tribueret cor sup̃dictũ Ille tũ ex cupiditate: tũ amicitia p misit. Exhẽsq; illđ cor a quodã xp̃iano: quẽ iusticia exigẽte: i partes diuiserat tradidit vxori sue custodiẽdũ dicẽs ei. q decẽ coronas eẽt receptur⁹ p illo: q̃s sibi iude⁹ pmi-

Da te datur. Eũ ḡ mulier illa cognouissz iudeũ illũ relatu mltoꝝ fore maleficũ dure rep̃hẽdit maritũ. Ille v̄o ecõtrario eam arguebat dicẽdo: q ipa faceret eũ pdere decẽ coronas ⁊ alia pmissa. Tãdẽ deduxit viꝝ mulier vt iudeo cor porci tribueret. Adipleuit vir qđ vxor ꝯsuluit: iude⁹ v̄o cor hoĩs xp̃ani credẽs se accepisse tradidit illi decẽ coronas. Quo facto: iude⁹ hilaris suis vtẽs maleficijs sepeliuit cor illđ i quodã cãpo latissimo. In quo post paucos dies ꝯgregata ẽ inũerabilis mltitudo porcoꝝ: ñ solũ domesticoꝝ sz ẽt siluestriũ. Et tãta fuit lis ⁊ pliũ iter eos: q oẽs mutuo rabidis morsib⁹ se dilacerãtes occiderũt: sic vt nec vn⁹ remãeret viu⁹. Qđ fcñ a rege frãcie q tũc erat cognitũ iudeo capto apta ẽ v̄itas: q sic fuissz factũ đ hoĩb⁹ xp̃iãis illi⁹ puincie sic đ porcis si cor sepelisset hoĩs xp̃iani. Profecto nisi mãu dei diabolica potestas cõpesceret mlta icredibilia mala malefici opa diabolis cooperãtib⁹ exercerẽt. Scđz qđ erat ꝯsiderandũ quomõ discernunt miracula demonũ a miraculis veris. Et dicunt illa miracula largo mõ qz lz eẽ possint mira opa nõ tñ miracula. Ideo dñs Bonauẽ. in. ij. dist. vij. ait. Qđ differũt illa a miraculis veris. Primo ex pte p̃ncipalis agẽtis. Nã i miraculis diuinis opat agẽs potẽtie ĩfinite ⁊ sup̃nãm. In miraculis demonũ opat v̄tus nãe multipliciter adiute: per naturas alias.

Secundo differunt ex parte finis quia miracula dei fiunt ad vtilitatez hominũ ⁊ diuinã gloriam sed magorum siue demonuz: ad deceptionem ⁊ gloriam vanam.

Tertio differũt ex pte facti: qz demones faciũt hmõi vilia ⁊ inutilia. s. ranas ⁊ serpentes: qz hec de facili pducunt opatione nãe nõ aũt pñt facere ea in qbus nã succumbit sicut facit de⁹. s. illuminare cecũ a natiuitate: resuscitare mortuos ⁊ hmõi. ¶ Tertiuz ꝯsiderandũ q̃liter Symon ⁊ Judas magos superarũt. Et de hoc ita scribit in legenda Qđ in pside erant duo famosi magi. s. Zares ⁊ Arfaxath quos Matthe⁹ fugauerat de ethiopia. Cũ vero apli p Baradach corã rege adducti fuissent. Et pñtib⁹ illis magis dixissz Baradach. Isti o rex sĩt dij laten

tes in effigie hominū: zelo iuidie m[illegible]
moti dixerūt: illos malignos eē ⁊ ꝓ regnum
subtilit cogitat: dixit eis Baradach. Si au
detis cū eis ꝓfligite. Qui magi. Si vis vi-
dere q nobis pūtib⁹ log nō poterūt veni-
ant huc viri eloquentissimi ⁊ si cozā nobis
loqui ausi fuerint: nos p oia impitos ꝓba-
bis. Cū aūt plurimi adducti eēnt ꝓtinuo co
rā magis ita muti facti sūt: vt nec nutib⁹ q-
dē q ꝺ loqui nō poterāt indicarēt: dixerūtq
magi ad regē: vt scias nos deos eē ꝑmitte
mus eos loqui ꝛ ambulare nō posse. Iterū
q reddemus eis gressuz Sz faciemus eos
aptis oculis nihil videre Qui cū hec oia fe
cissent dux aduocatos illos turpiter ꝓfusos
ad aplos duxit. Quib⁹ aplī idoloꝝ cultum
dissuadētes vt in xp̄z crederēt monuerūt.
Nō cū illi ex corde se facturos promisissent
aplī signo crucis in frontib⁹ eos munierūt
Et sta tiz liberi ab oī molestia: ad regē cozā
magis itez igressi sūt. Quare irati magi mł
titudinē serpētū aduenire fecerūt Statiq
ad iussuz regis veniētes aplī pallia sua de
serpētib⁹ ipleuerūt ⁊ i magos ꝑiecerūt di-
centes. In noie dñi nō morieminī. ꝛ a ser-
pētib⁹ lacerati doloꝝ vestroꝝ mugit⁹ dabi
tis. Cū ḡ magi sic cruciarent: rex ⁊ ceteri ro
gabāt aplos. vt eos a serpētibus occidi p-
mitterēt. Quibus aplī rñdere se missos re
ducere a morte ad vitā nō āt a vita ꝓcipi-
tare i mortē. Cū āt magi i malicia pleuera-
sent ab aplis sani dimissi inde aufugerunt.
¶ Post hoc filia cuiusdā ducis ex fornicatio
ne ꝓcepit ⁊ filiū parturiēs: quēdā scīm dya-
conē infamauit. Cū aūt parētes puelle dya
conē occidere vellent. Aduenientes aplī in
fantē adduci fecerūt: q die illa nat⁹ fuerat.
Et cozā dyacone iterrogauerūt dicētes dic
infans. In noie dñi si iste dyacon⁹ hoc ꝑsū-
psit. ad hec infans iste ingt dyaconus cast⁹
⁊ scūs est nec vnq̄z carnez suaz coinquina-
uit. Cū aūt parentes instarent vt aplī que
rerēt quis actoꝝ hui⁹ sceleris fuisset. Rñde
rūt aplī. Nos innocentes absoluere decet:
nocentes vero perdere ñ debemus. Mā-
serunt post hec ⁊ alia multa aplī i eodē loco
per annū ⁊ tres menses. In quo spatio plus
ꝓ sexaginta millia hoīuz exceptis paruulis
cum rege ⁊ principibus baptizati sunt.

¶ Qualiter Simon ⁊ iudas debellarunt
pontifices ydoloꝝ patientes mori potius
q̄ statuam solis adorare. Cap. iij.

Certij aduersarij Simōis ⁊ Jude quos
ipi debellarūt fuerūt ydoloꝝ pōtifices
Cū.n. deuenissent ad quādā ciuitatez
noie suamay: inuenerūt ibi magos supi⁹ no
miatos q pōtifices ydoloꝝ ⁊ pplz ꝺ apls
ꝓcitauerūt. capientes vō ipsos ad tēplū so
lis dedurerūt: vt aut eos sacrificare cōpel-
lerēt aut penit⁹ necarent. Facto aūt silentio
aplī dixerūt vt sciatis q hec ydola plena sūt
demonib⁹. ecce eis ipceram⁹ vt exeant ⁊ sin
gula simulacra ꝓfringāt. Statumq ō simu-
lacris exierūt ⁊ ꝓfractis illis cū diris voci
bus absceserūt. Nō videtes pontifices in
aplos irruerūt ⁊ eos trucidauerūt. In ipsa
āt hora cū nimia serenitas eēt tāta fulgura
extiterūt: vt tēplū ipsum trifarie scinderet
⁊ illi duo magi i carbōes ictu fulguris vte-
rētur. Rex āt cozpa aploꝝ ad vrbē suā trā-
stulit ⁊ in honorē eoꝝ eccleſiā mire magni
tudinis fabricauit. ¶ Notādū q de btō simo
ne i plurib⁹ locis inuenit q crucis patibu-
lo sit affixus. Nō etiā Jsidorus libro ō obi-
tu aploꝝ. Et eusebi⁹ in historia eccleſiastī
ca ⁊ bedda sup act⁹ aploꝝ. Et mgr Joānes
beleth i sūma sua testat. Cū.n. vt aiunt in
Egypto ꝑdicasset ierosolymā redijt. Et post
mortē Jacobi minoris in epm ierosolymi-
tanū ab aplis vnanimiter ē electus. Et añ
mortē suā triginta mortuos suscitasse nar-
rat. Cū aūt eccleſiā ierosolymitanā p ānos
multos rexisset ⁊ cētesimū atq vigesimuz
ānū etat⁹ ageret tpe traiani iperatoris Al-
ticus ꝓsularis ipsuz cruci affigi iussit: oib⁹ q
aderant ⁊ ipso iudice admirātib⁹. Nō cen-
tū viginti ānoꝝ senex crucis suppliciū pru
lisset. Nō nulli vō dicunt sīc est rei veritas
Nō nō fuit simon chananeus q fuit crucifix⁹
Sz fuit alius filius cleofe. Nō etiā eusebius
cesariensis epūs in sua cronica testat. Idē
dicūt Jsidorus ⁊ bedda i suis cronicis. Nā
Jsidorus ⁊ eusebi⁹ qō pus dixerūt postmo-
dū in cronicis cozrexerūt. Nō pz etiaz per
beddā: qui se hoc sensisse redarguit i retra-
ctionibus suis. Laudemus igit dominū

sanctis suis qbꝰ tātā grāz ꝯtulit: vt cūctis inimicis ꝓbissime ꝯsternatis ad celoꝝ regna gloriosi mirauerit: vbi cū xp̄o letantur Qui viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. amē.

¶ Sermo q̄dragesimusquartꝰ d̄ sacris ad mirādisq; stigmatibus: seraphici frācisci.

Ego enim stigmata dñi iesu in corpore meo porto Doctoris gentiū v̄ba sr̄ ista ad galatas vltimo. c. Elegit pr̄ omniū d̄s btm̄ franciscū q ñ solū euāgelica doctrina viteq; ꝑfectiōe: sz mirabili signo stigmatū excitaret hoīuz corda ad desideriuz eterne vite. Duobꝰ qdē annis picturā crucis in manibus pedibꝰ ⁊ latere visibiliter tulit. Et sic̄ apl̄i v̄tute magna reddebāt testimoniū resurrectiōis ihu xp̄i. ita frāciscus in se ip̄o in ꝓprio suo corpe xp̄z resuscitatū luculētissime demōstrabat. Sz pleriq; dū hec audiūt vl̄ credere nolunt frāciscū signo crucifixi fuisse īsignitū: vl̄ qd leue ⁊ ñ admirandū id asseuerāt. Quapp vt nouitas tāte rei cū deuotiōe fidelibꝰ inotescat: reprimaturq; temeritas curiosoꝝ ī hoc sermōe de sacris frācisci stigmatibꝰ tractare decreui. Oñdā autē ꝯsignationez frācisci: nō nisi int̄ dei mirabilia magna fore de putandā: ob qd̄ ꝯuenientissime scūs iste sublimis v̄ba ꝓposita dicere pōt. In qbus de stigmatibus ipsis tria misteria ꝓponimꝰ ꝯtemplanda.

Primum dicitur veritatis.
Secundum sublimitatis.
Sertium congruitatis.

¶ Qd̄ nō est fictio quicquid dr̄ de stigmatibus francisci: cū veritatis tante rei multipiciter confirmetur. Capitulum j.

Primū misterium ꝯtemplāduz dr̄ veritatis. In quo speculari libz an sit veꝝ ꝙ sanctus frāciscus habuit stigmata in suo corpore v̄tute diuina ⁊ supnaturali imp̄ssa. Nā posset aliquis dicere multa fuisse ab exquisitis ingenijs ꝯficta ⁊ ī scriptis tradita: que tñ sunt penitus a veritate aliena: Iccirco Aug⁹. li. xviij. de ci. dei. c. xiij. īquit. Fabule facte sr̄ de minotauro ꝙ bestia fuerit īclusa laborintho: quo cuz intranssent hoīes īextricabili errore inde exire nō poterant. De centauris ꝙ equoꝝ hominūq; fuerint nā cōiuncti. De cerbero ꝙ sit triceps inferioꝝ canis. De frixo ⁊ helle eius sorore ꝙ vecti ariete volauerūt. De gorgōe ꝙ fuerit crinita serpētibꝰ: ⁊ aspicientes ꝯuertebat ī lapides. De bellorofonte ꝙ equo pēnis volāte sit vectꝰ q equus pegasus dictus ē. De ansiōe vl̄ ariōe ꝙ cithare suauitate lapides mulserit ⁊ attraxerit. De fabro d̄dalo ⁊ eiꝰ Icaro filio ꝙ sibi coaptatis pēnis volauer̄t hec ille. Si igit̄ ista ⁊ alia huiꝰ excogitari potuerūt qd miꝝ inquiūt īcreduli si de frācisco aliqs fingēdo ⁊ mētiēdo dixerit ꝙ in manibꝰ pedibꝰ ⁊ latere plagas: q̄si crucifixus habuit. Sz tales incredulos nos facile ꝯuincere possumꝰ dum veritatez stigmatū francisci ex tribus ad lucem deducimus.

Primo ex ecclesie auctoritate.
Secundo ex testium sanctitate.
Tertio ex miraculoꝝ claritate.

¶ Primo ꝓbamus veritatē stigmatū frācisci ex eccl̄ie auctoritate. Nā vt xp̄s dixit Matthi. xviij. c. Qui eccl̄iā nō audierit sit tibi sic̄ ethnicus ⁊ publicanus. Igit̄ pōtifices ⁊ cardinales de illis stigmatibus claꝝ ꝓhibēt testimoniū. Nā dñs bonauē. cardinalis ep̄us albanēsis vir eximie scitatis legēdā sci frācisci elegāter scripsit: ī q̄ diffuse loquit̄ de stigmatibus illis. Dñs Rayneriꝰ cardinalis de viterbio cōposuit hymnuz q incipit. plaude turba paupcula: vbi de stigmatibꝰ sequētē versiculuz īterposuit. vili ꝯtētus tegmine scō calescēs flamine vicit algore caumata xp̄i dū gestat stigmata. Dñs tho. cardinalis de capua edidit hymnū q īcipit. In celesti collegio. Et hymnū q īcipit decus moꝝ dux minoꝝ: ⁊ in h̄ d̄ stigmatibꝰ ita inqt. Regis signū ducē dignuz insignit manu latere. Bñdictus papa duodecimus bullaz fec̄ de stigmatibus sacris in q̄ statuit vt fr̄es minores publice in eccl̄ia officiū stigmatū ānuatiz possent celebrare. Nicho. papa tertiꝰ in extrauagāti q̄ ponit̄ ī sex. decretaliū ⁊ īcipit. Exijt q seminat ⁊c. dū regulā btī frācisci ī mlt̄is extolleret postea ita subdidit: hec ē cui attestāte paulo nullus d̄ cetero dz cē molestus q̄z xp̄s suis sacris stigmatibus ꝯfirmari volēs īstitutorē ipsius

passiōis sue signis nōbiliter insigniuit. Alexāder papa quart⁹ ꝑ suas aplicas lr̄as frācisci stigmata cōprobauit. Prima ei⁹ bulla incipit: grāde ac singulare miraculū. Scda. Si nouc letitie militātis ecclesie. Tertia. Benigna diuine opatiōis volūtas. In hac ita ꝺ stigmatib⁹ loqt̄. iocūda dn̄ice passiōis isignia i eiusdē scti corpe dum adhuc vitali sp̄u foueret̄ man⁹ celestis opatoris ipressit. Et itez ibidez i manib⁹ ei⁹ ⁊ pedib⁹ exp̄ssa vndiqz silitudo clauoꝝ ꝺ subiecto ꝓpe carnis excreuit vl̄ de mā noue creatiōis accreuit De isto Alexādro dic̄ dn̄s bonauē. i legēda maiori. dn̄s Alexāder q̄rt⁹ dū publice p̄dicarz corā mltia frib⁹ ⁊ audiēte me asseruit se sacra illa stigmata dū scūs viueret ꝓ p̄jis oculis ꝯspexisse. Gre. papa non⁹ q btm̄ frācisc̄ū cathalogo scōꝝ ascripsit i bulla q̄ incipit Cōfessor dn̄i gl̄iosus. q̄ dirigit̄ vniuersitati vr̄e: n̄ idigne duxim⁹ exp̄mēdū vz ꝙ scūs frācisc̄us dū adhuc vite spatiū ꝑcurreret p̄ntis ⁊ postq̄z felicit̄ ꝯsūmauit mālb⁹ latere ⁊ pedib⁹ spē stigmatū diuinit⁹ extitit i signit⁹. Hic Gre. antiphonā fec̄ q̄ cātat̄ in vespis ⁊ de stigmatib⁹ clare sic loqt̄. plāge turba paupcula ad p̄m clama paupuz ꝫ lugubre suspiriū p̄ frācisce suscipe: ⁊ ꝓde xp̄o stigmata lateris pedū manuūqz: vt nobis reddat orfanis tāti p̄ris vicariū. Insup gre. p̄fat⁹ añq̄z btm̄ franciscum cathalogo scōꝝ ascriberet scrupulū i corde hūit: quo ad vulnꝰ laterale. Nocte v̄o q̄dā fic̄ idem pōtifex post referebat cū lachrymis btūs frācisc⁹ q̄dā faciei ꝓtēsa duritie ei i sōnis apparuit. Et hesitatiōez cordis redarguēs: eleuauit brachiū dextꝝ detexit vuln⁹: fialāqz poposcit: q̄ porrecta videbat̄ sāguie ex latere defluēte ipleri. Ex tūc vt iqt bonauē. ad illꝺ sacruz miraculum tāta cepit deuotiōe affici ⁊ emulatiōe feruere: vt nullo mō pati posset ꝙ aliqs p̄fulgētia illa signa: supba p̄sumerz ipugnatiōe fuscare: qn cū seuera icrepatiōe ferret. Et vt ip̄e bonauē. testat̄. vider̄t stigmata illa ex familiaritate q̄z cū viro scō hēbāt aliq cardinales: laudes sacroꝝ stigmatū ꝓsis ⁊ hymnis ac ātiphōis q̄s ad ip̄ius ediderūt honorē v̄acit̄ iferētes q tā v̄bo q̄z scripto ꝑhibuerunt testimoniuz veritatis.

¶ Scdo ꝓbam⁹ v̄itatē stigmatū frācisci ex testiū mltiplicitate. Pret. n. pōtifices ⁊ cardinales ecclie scē ꝺ qb⁹ dixim⁹: fuer̄t ⁊ alij q̄z plurimi q ⁊ dū scūs viueret ⁊ post q̄z volauit ad supos stigmata illa viderūt. nā vt dn̄s bonauē. refert cernēs xp̄i s̄u⁹ ꝙ stigmata carni tā luculēter ip̄ssa socios familiares latere n̄ possēt: timēs nihilominꝰ publicar̄ dn̄i sacr̄uz i magno fuit posit⁹ dubitatiōis agone: vtꝝ qꝺ viderat diceret vl̄ taceret. Cōpulsꝰ tn̄ ꝯscie stimulo qbusdā ex frib⁹ itimiorib⁹ sibi cū mlto timore seriē retulit visiōis p̄fate. Isti fuerūt fr̄ Illumiat⁹: fr̄ Leo: fr̄ Rufin⁹: fr̄ pacific⁹: ⁊ alij ei⁹ socij de qb⁹ dic̄ bonauē. ꝙ lz eēnt ꝑꝑ sctitatē p̄cipuā viri ꝑ oīa fidedigni: tn̄ ad oē dubiū āmouēdū: sic eē: ac se vidisse tactis sacrosctis iuramēto firmauerūt. Viderūt ēt i morte illa signa mirifica plusq̄z qnq̄ginta fr̄es: v̄goqz deo deuotissima clara cū ceteris sororib⁹ suis ⁊ seculares inūeri ex qb⁹ q̄z plurimi ⁊ osculati s̄t ex deuotiōis affectu: ⁊ ꝯtractauerūt ad testimōij firmitatē. Et i. c. de trāslatiōib⁹. siue trāsitu tātis p̄ris ita scribit bonauē. Audito trāsitu p̄ris ⁊ fama diffusa miraculi accelerās ꝑplus ꝯfluebat ad locū: vt id cerneret oculis carnis: qꝺ a rōe dubiū oē repelleret ⁊ affectiōi gaudiū cumularet. Admissi s̄t itaqz ciues assisinates q̄z plurimi ad stigmata illa sacra ꝯtēplāda oculis ⁊ labijs osculāda: vn⁹ autē ex eis Hiero⁹ noie miles lr̄at⁹ prudēs corā oib⁹ mouebat clauos statimqz man⁹ pedes ⁊ lat⁹ manib⁹ suis ꝯtractabat ꝑꝑ qꝺ testis hui⁹ veritatis ꝯstās effect⁹. ¶ Tertio ꝓbam⁹ v̄itatē stigmatū francisci ex miraculoꝝ claritate. Multa qppe miracula opat⁹ ē de⁹: postq̄z illa signa frācisco donauit. Nā ut scribit bonauē. in. c. de stigmatib⁹. circa montez aluerne grādinis violēta tēpestas fruct⁹ terre ꝯsuetudinarie deuastabat. Sz post illā apparitionē felicē n̄ sine icolaꝝ admiratiōe grādo cessauit vt celestis illi⁹ visiōis excellētiā ⁊ stigmatum ibidē ipressoꝝ v̄tutē serenata preter morem ip̄a celi facies declararet. In ꝓuintia reatina pestis inualuerat valde grauis: q̄ boues ⁊ oues oēs sic cōsūmebat crudeliter ꝙ nullū poterat remediū adhiberi: vir aūt qdaz ti-

mens deū nocte fuit ꝑ visiōez cōmōitus vt ad heremitoriū frm festinant accederet: ⁊ loturā manuū ac pedū famuli dei frācisci: q tūc tpis morabat ibidē acceptā: sup aīalia cuncta respargeret mane itaqꝫ surgens venit ad locū loturaqꝫ huiꝰ ꝑ socios scti viri latenter obtēta: oues ⁊ boues languētes ex ea respersit. Statimqꝫ aīalia lāguida ⁊ ī terra iacentia recupato vigore surgebāt ꝯtinuo: ⁊ tanq̄ nil mali sensissent ad pascua festinabāt. Sicqꝫ factū est vt ad vtutē mirandā aque illiꝰ q̄ sacras plagas ꝯtingerat: oīs ꝓrsus plaga cessaret. Apud hilerdā ciuitatē catalonie accidit virꝫ quendā noīe ioannez: btō francisco deuotū: quodam sero per quandā incedere viaz: in qua ꝑ inferenda morte latitabant insidie nō qdez ipsi: sꝫ alteri cuidā q videbat similis eiꝰ: ⁊ tūc erat in cōitatu ipsius. Exurgēs āt qdā ex isidijs cū hostē suū hunc eē putaret tā letaliter eū plagis plurimis gladiauit vt nulla ꝓrsus superesset spes recuperāde salutis. Siqdē p̄mo inflicta ꝑcussio humerꝫ cū brachio pene totū absciderat. Et ictus alius sub mamilla tātā reliquerat aperturā: vt flatꝰ inde ꝓcedēs circa sex cādelas simul iūctas extingueret. Cū igit iudicio medicorꝫ ipsius impossibilis eēt curatio ꝑ eo q̄ putrescētibus plagis ex eis fetor tā itollerabilis exhalaret vt ēt ipsa eiꝰ vxor vehemēter horreret nullisqꝫ iā hūanis iuuari posset remedijs. Cōuertit se ad beati p̄ris p̄rociniū quātā poterat deuotiōe poscēdū. Et ecce astitit qdā in habitu frīs minoris ꝑ fenestrā vt ei videbat igressus: q vocās eū ex noīe dixit. Quia fiduciā i me habuisti ecce dn̄s liberabit te. A quo cū eger q eēt inquireret. frācisc̄ū ille se eē rn̄dit. Et statiz vulnerꝫ illiꝰ ligaturas resoluit suisqꝫ māibꝰ tetigit. Ad cuiꝰ ꝯtactū mox p̄stine datus ē sanitati. quo facto btūs p̄ abscessit. Et ipse sentiēs se sanatū ⁊ i vocē diuine laudis ⁊ btī frācisci letāter erumpens vocauit vxorē. At illa celerius currēs ⁊ stare iā videns quē sepeliēdū credebat in crastino cū eēt stupore ꝑterrita viciniā totā clamore cōpleuit. Accurrētes āt sui cū illuz erederēt tanq̄ freneticū i lectulo reponere ⁊ ille ꝯ renitēs assereret. ⁊ oñderet se sanatū: tāto st̄ stupore attoniti. vt q̄si sin̄ mente oēs effecti fantasticū eē crederēt qd̄ videbāt Quia quē paulo añ ꝯspexerāt plagis atrocissimis laniatū ⁊ totū iā marcidū: plena cernebāt icolūitate iocūdū. Ad quos ille q factꝰ fuerat sanꝰ nolite timer̄ igt. nolite credere inane qd̄ cernitis: qꝛ sctūs frācisc̄ mō a loco recessit ⁊ illaꝫ sacraꝫ manuuz tactu me itegre ab oī plaga curauit. Quo miraculo viso oēs deū parit laudauerūt. Cōcludit ḡ dn̄s bonauen. dicēs. Digne qdē btūs p̄ carne iā mortuꝰ ⁊ viuēs cū xp̄o p̄ntie sue oñsiōe mirabili: ⁊ manuū suaꝫ palpatōe suaui vulnerato letalit viro sanitatē ꝯcessit cū illiꝰ i se stigmata tulerit: q mesicordit moriens ⁊ mirabilit surgēs vulneratū genꝰ hūanū ⁊ semiuiuū relictū plagaꝫ suaꝫ vtute sanauit Ecce qd̄ ex omni ꝑte relucet veritas stigmatum francisci que a viris prestantissimis ⁊ sanctitate mira fulgentibus: vt patuit tam multipliciter comfirmatur.

¶ Qd̄ ex ipressione stigmatū triplici decorat sublimili p̄rogatiua franciscus. Cap. ij.

Secūdū misteriū ꝯtēplādū d̄ stigmatibꝰ illis sacris dr̄ sublimitatis. In quo diligent pscrutari debemus: q̄ sublimis int scōs frācisc̄ fuerit effectꝰ ꝑꝑ stigmata sibi data. Et hoc triplici ratione.

Primo ratione operis excedentis.

Secundo ratione similitudinis excellētis

Tertio ratione glorie resurgentis.

¶ Primo apparet sublimitas ⁊ p̄rogatiua francisci rōne operis excedentis. Quia d̄s in corpe illo fecit opus supernaturale nām excedens. Ad quod clarius intelligendum tres difficultates erunt absoluende.

Prima vtrum stigmata francisci potuerūt esse a natura vel artificio.

Secunda vtꝫ stigmatizatio francisci annumeranda sit inter maxima miracula dei.

Tertia vtꝫ illud miraculuz fuit permanēs aut pertransiens ⁊ successiuū.

Ad primā difficultatez dicimus q̄ francisci stigmata non fuerūt a nā neqꝫ ab arte: sꝫ a virtute oīpotētis dei. Qd̄ colligere possumus ex his que dicta st̄ in precedentibus testimonio gregorij ⁊ alexandri atqꝫ alioꝝ. Sꝫ fortius id ostendimus triplici ratione.

Primo ratione materie.
Secundo ratione forme.
Tertio ratione vite.

Primo rõne materie. nã stigmata illa ipsa fuerũt in materia dura in loco ossoso ⁊ neruoso vbi nõ facit casuz imaginatio. Nõ ꝓpterea dicim⁹ qz plericz ꝓtẽdere satagunt potuisse fieri q ex vehemẽtissima imaginatiõe passiõis xpi. frãciscus illas plagas habuerit qz vt dic̃ Aluicẽna i sexta pte nãlium imaginatio fortis põt corp⁹ transmutare. Sz h̃ ẽ itelligẽdũ in oib⁹. Uñ tho. in tertia pte. q. iz. disputãs vtz aia xpi hũit oipotẽtiã respectu ꝓpzij corpis i respõsione ad tertiũ argu. ait q imaginatõi si sit fortis nãliter obedit corp⁹ quãtũ ad aliqua puta quãtũ ad casuz de trabe in alto posita qz imaginatio nata ẽ eẽ ꝓncipiũ mot⁹ localis vt dr tertio de aia. Similit etiã quantũ ad alterationem: q̃ est fm calorẽ ⁊ frigus. ⁊ alia ꝓsequẽtia eo q ex imaginatiõe ꝓiter natẽ sẽ ꝓseq passiões aie fm quas mouẽt corp⁹ ⁊ sic ꝓ cõmotionẽ spũ totũ corp⁹ alterat. Allie vo dispositiões corporales q̃ nõ hñt nãlẽ ordinẽ ad imaginationẽ: nõ trãsmulant ab imaginatione quãtũcũqz sit fortis. puta figura manus vl pedis: vl aliqd simile. hec tho.

Dicta igit illa ossiũ ⁊ neruoz corpis frãci sci nõ hẽbat dispositionẽ vt p imaginatiõz illo mõ trãsmutarẽ. Scdo oñdimus q stigmata fuerũt supnãliter ⁊ diuia vtute corpori frãcisci depicta rõne forme: nõ. n. tãtũ erat aptura in manib⁹ pedib⁹ ⁊ latere. Sz in manib⁹ ⁊ pedib⁹ videbanẽ claui dei artificio fabrefacti. De qb⁹ ita dicit bonauen. in. c. de stig. In manib⁹ ei⁹ ⁊ pedibus apparere ceperũt signa clauoz ipsoz capitib⁹ i iteriori pte manuũ ⁊ supiori pedũ apparẽtib⁹: ⁊ eoz acuminib⁹ exũtib⁹ ex aduerso. Erãtqz clauoz capita i manibus ⁊ pedibus rotũda ⁊ nigra. Ipsa vo acumina oblonga retorta ⁊ repcussa. q̃ de ipsa carne surgẽtia: carnẽ reliquã excedebãt. Si qdẽ repcussio ipa clauoz sub pedib⁹ adeo ꝓminẽs erat ⁊ eẽ ptẽsa: vt ñ solũ plãtas solo libe applicari ñ sineret. vez etiã itra curuationẽ circualẽ ipoz acuminũ facilit imitti valeret digitus man⁹. sic ⁊ ab eis ipse accepi q oculis ꝓpis ꝓspexerũt. Et i. c. de trãsitu mortis bonauẽ. ita sequit. Cernebanẽ qdẽ i mẽbris illis felicib⁹ claui ex ei⁹ carne vtute diuina mirifice fabrefacti: ficqz carni eidez vniti q dñ a pte q̃libz ꝓmerenẽ. ptin⁹ q̃si nerui ꝓtinui ⁊ duri ad ptẽ oppositã resultabãt. Si qs igit ꝓsideret illoz clauoz ꝓdictionẽ facile deꝓhendet stigmata illa dei sola potẽtia fuisse formata. Tertio oñdim⁹ q stigmata frãcisci fuerũt miraculosa rõe vite. nõ. n. potuisset p nãm viuere duob⁹ ãnis btũs frãcisc⁹ plagat⁹ in qnqz locis spasmosis. ex qb⁹ ꝓtinuo fluebat sanguis cũ dolore vehemẽtissimo: nõ solũ corpis imo ⁊ cordis ex mẽoria passiõis dñice. Neqz usus ẽ p toto tpe illo aliquo vnguẽto vl medicina. Sz trib⁹ pannis restringebat sanguinẽ emanãtẽ: quẽ sexta feria libere ꝓdire sinebat. Et qõ ad hoc miraculũ auger erãt ille plage odore fragrãtissime: ex qb⁹ nulla vnqz putredo vl immunditia canta fuit. Scda difficultas erat vtz stigmatizatio frãcisci ãnũerãda sit iter maxima miracula dei. Et vt b meli⁹ itelligat audiẽda ẽ sinia sci tho. i. pte. q. cẽtesima. v. ar. vlti. vbi ait q nihil põt dici miraculus ex cõparõne diuie potẽtie. qz qõcqz factũ diuie potẽtie cõparatũ ẽ minũ. Uñ Aug. i epla ad volusianũ igt. i reb⁹ mirabilit fact⁹ tota rõ facti ẽ potẽtia faciẽtis. q̃. l. ẽ eadẽ ⁊ q̃ vniuersa miracula fiũt. Sz dz aliqd miraculũ p cõparatiõez ad facultatẽ nãe quaz excedit ⁊ iõ fz q magꝭ excedit facultatẽ nãe fz b dz mai⁹ miraculũ. Excedit ãt aliqd facultatẽ nãe triplicit. Primo quãtũ ad substãtiã facti sic q duo corpa sint simul vel q sol retrocedat aut q corp⁹ humanũ glorificet qõ nullo mõ nã facere põt. ⁊ ista tenent sũmũ gradũ i miraculis. Scdo aliqd excedit facultatẽ nãe ñ q̃tũ ad id qõ fit fz quãtũ ad id i quo fit. Sic̃ resuscitatio mortuoz ⁊ illuminatio cecoz ⁊ silia. põt. n. nã causare uitã: fz nõ in mortuo. põt pstare visuz: fz nõ in ceco. Et b tenẽt scõm locũ in miraculis. Tertio excedit aliqd facultatẽ nãe quãtuz ad modũ ⁊ ordinẽ faciẽdi. Sic̃ cũ aliqs subito: p vtutẽ diuinã a febre curat: absqz ꝓcessu nãe in talib⁹. Et cũ statim mare ꝓdẽsat i pluuias vtute diuina absqz nãlib⁹

causis. sic factū ē ad p̄ces samuelis ⁊ helie. Et hec tenēt infimū locū ī miraculis. Queli bet tñ hoꝝ hñt diuersos grad⁹ ꝫ q̄ diuersi mode excedūt facultatē nāe. hec tho. Cuz itaqꝫ stigmatizatio francisci sit op⁹ tale q̄le neqꝫ nā fecit. neqꝫ facere pōt. vr̄ q̄ pp̄ substātiā facti sit ꝯnumerāda īter maxīa miracula dei/ Tertia difficultas an miraculū stigmatizatiōis fuit p̄manēs vel pertrāsiēs ⁊ successiuū. Nā ī illumīatiōe ceci quāuis potētia visiua miraculose det̄ tñ post acceptā illā potētiā cec⁹ nāliter videt ita q̄ miracula amplius nō p̄manēt. licet illumīatio fuerit miraculosa. Stigmatizatio frācisci miraculosa fuit: duz stigmata illi sunt ipressa. Sꝫ miraculū idē p̄māsit. qꝛ sp̄ videbat̄ res sup̄ naturalis videbāt̄ q̄ppe man⁹ ⁊ pedes ꝯclauati cū illis ꝯditiōib⁹ q̄ superius posite sunt. Et erāt illi claui sep̄ati a carne mouebāturqꝫ ī vulnerib⁹ illis: nec poterāt īde extrahi pp̄ rep̄cussionē: fert̄ q̄ppe q̄ dū corp⁹ sancti trāsportaret̄ a scā maria de angelis versus assisiū: delatū fuit ad monasteriuz sancti Damiani: in quo morabat̄ v̄go feruētissima clara: q̄ accipiēs manū corporis iā defuncti p̄re deuotiōe nimia: illā osculabatur tētauit aūt ex vulnere clauū extrahere neqꝫ potuit qd̄ ⁊ demū dimisit.

¶ Secūdo apparet sublimitas ⁊ p̄rogatiua frācisci pp̄ stigmatizationē rōne similitudinis excellētis. Ipse q̄dē similis facus ē filio dī. Notādū tñ q̄ triplex similitudo pōt distigui. Prima dr̄ p̄sonalis ⁊ oīmode idē ptitatis q̄ ē p̄ ꝯueniētiā oīmodā in natura: ⁊ sic vna p̄sona ē alteri similis in trinitute vt dicit dn̄s bonauē. in. ij. di. xv. ⁊ hoc nō pōt ꝯuenire alicui creature neqꝫ humane neqꝫ angelice. vñ in psal. dic̄ p̄pheta: deus qs similis erit tibi: quasi. d. nullus Scd̄a ē similitudo p̄portionalis. dicta ꝫ p̄portionez. Sicut ꝯueniūt ⁊ similes sunt nauta ⁊ auriga: hoc mō aīa assimilatur deo inquātū in ea vna: sunt tres potentie realiter distincte: sicut in vna essentia diuina tres persone. Similiter oīa q̄ sunt a deo assimilantur ei vt dic̄ tho. prima p̄te. q. v. inquātum sunt entia: vt primo ⁊ vniuersali principio toti⁹ eē. Tertia ē similitudo corp̄alis ī manib⁹ pedib⁹ ⁊ latere miraculose signatis: ⁊ hoc vsqꝫ n[illegible] ꝯuenit soli frācisco de quo sic scribit bonauē. Descēdit angelicus vir frācis cus de mōte secū ferēs crucifixi effigiez nō in tabulis lapideis vel ligneis manu figuratā artificis: sꝫ ī carneis mēbris descriptā digito dei viui. Et iteꝝ de eo dic̄. Dextꝝ quoqꝫ lat⁹ quasi lancea trāssixuz rubea cicatrice obductū erat: qd̄ sepe sanguinē sacrū effundēs tunicā ⁊ femoralia in tāta copia resp̄gebat: vt postmodū frēs socij: ea lauātes: pro tp̄e indubitanter aduerterēt: q̄ sicut in manib⁹ ⁊ pedibus: sic ⁊ in latere famulus dn̄i expresse haberet impressaz similitudinē crucifixi. Tertio apparet sublimis p̄rerogatiua francisci pp̄ eius stigmatizationē: rōne glorie resurgentis. Naz sicut de martyribus refert Aug⁹. li. xxij. d̄ ci. dei q̄ resurgent cū cicatricibus que ad ornatum faciēt ⁊ decorē corporū: nō ad aliquā deformitatē. Ita pie tenere possum⁹ q̄ frācisc⁹ cū illis signis cū quibus ex hac vita discessit ad vitam immortalem resurget.

Qd̄ stigmata fuert ipressa frācisco satis cōgrue respectu p̄sone loci ⁊ modi. Ca. iij.

Tertium misteriuz ꝯtēplandū de stigmatibus beati francisci dr̄ ꝯgruitatis lꝫ eni inuestigabiles sint vie dei nihil tñ ab eo fieri arbitrāduz est nisi in pōdere numero ⁊ mensura. Iccirco dū frācisc̄ū voluit cōsignare ꝯueniēter ac rationabiliter id effecit potest aūt colligi congruitas talis stigmatizationis ex triplici respectu.

Primo respectu persone.

Secundo respectu loci.

Tertio respectu modi.

¶ Primo quidez ꝯgrue sunt illa stigmata impressa francisco respectu p̄sone. Elegit q̄dē deus illū ⁊ tēporib⁹ istis nouissimis verbo ⁊ exēplo ad regnuz ccleste hoīes inuitaret ꝯfirmaretqꝫ doctrina sua in fide que iā pene vbiqꝫ defecerat. Quis igit̄ illuz audire recuset. Quis ei de immortali vita docenti nō credat dū videt̄ in illo corpore regis eterni admirādū vexillū. Propterea ī q̄t bonauē. alloquēs sanctū francescū. Eya nūc strenuissime miles xp̄i ipsius fer arma inuictissimi ducis: q̄b⁹ munitus insigniter oēs aduersarios superabis. Fer vexillū re-

gis altissimi: ad cui⁹ [illegible] ugnatores diuini exercit⁹ animent. Jer nihilominus sigillū summi pōtificis xp̄i: quo v̄ba ⁊ facta tua tāq̄ irrep̄hēsibilia ⁊ auctentica merito ab oib⁹ acceptent. Jta. n. pp stigmata dñi iesu xp̄i q̄ in corpe tuo portas: nemo tibi dz eē molest⁹ qn poti⁹ qlibz xp̄i seru⁹ dz eē deuot⁹. Jā p hec signa certissima: n̄ duob⁹ aut trib⁹ testib⁹ ad sufficiētiā: sz q̄ plurimis ad supabūdātiaz cōprobata testimonia dei in te ⁊ p te credibilia facta nimis: oē tollūt infidelib⁹ excusatiōis velamen. hec bonauē. Quare aūt alijs a frācisco nō fuerūt stigmata data nō ē nr̄m inuestigare sz nouit ille q fecit: cui⁹ opa cūcta optia st cēsenda. ¶ Secūdo colligit ꝯgruitas stigmatū frācisci respectu loci: ꝑpressa qdez fuerūt in loco ꝯuenienti. s. in mōte aluerne: vt sic de prehēdi possz operis magnitudo. Nā grādia facta in mōtib⁹ celebrata legunt post diluuiū requieuit archa ī mōtib⁹ armenie: vt scribit genesis. viij. c. In mōte bethel stetit abraā egressus a p̄ria: vt pz genesis. xiij. c. In mōte galaad stetit iaboc fugiēs laban. genesis xxxiij. c. In mōte syriay moyses legē accepit. Exodi. xx. c. In mōte garizin filij israel adorauerūt dñz qñ p̄mo intrar̄t terrā ꝓmissiōis: ⁊ Paralipo. vj. c. In mōte moria edificatū fuit tēplū salomōis. iij. Reg. vj. c. In mōte tabor trāsfigurat⁹ ē xp̄s. matthi. xvij. c. De mōte oliueti ascēdit ad celos. Act. i. Et ne singula cōplectamur: In mōte aluerne ꝯsignat⁹ fuit signis passionis frācisc⁹. Ille siquidē mons separat⁹ ē ab alijs: ad innuēdū ꝙ frācisc⁹ penit⁹ fuit alien⁹ ab amore mūdanoꝝ. Est insup eleuat⁹ ad significādū ꝙ btūs frācisc⁹ eleuat⁹ erat ad ꝯtēplationē diuinoꝝ ⁊ amorē bonoꝝ celestiū. Et ad hoc ille mōs in plerisqz locis apt⁹: vbi scissure vident: q̄si violēter: nō nāliter facte: possibile eēt: vt tpe illo ita euenieret: ꝙ petre ille scisse st: patiēte ī cruce iesu filio dei. ¶ Tertio colligit ꝯgruitas stigmatū francisci respectu modi q exprimit a bonauen. duz ait. fidelis reuera famul⁹ ⁊ mister xp̄i francisc⁹: biēnio anteq̄ spiritum redderet celo: cuz in loco excelso seorsum qui mons aluerne dr̄ quadragenariū ad honorem archangeli michaelis ieiuniū īchoassz supne ꝯtemplationis dulcedine abundātius solito superfusus ac celestiū desideriorꝝ ardentiore flāma succensus supernaꝝ cepit īmissionū cumulatius dona sentire. Dum igit seraphicis desideriorꝝ ardorib⁹ sursuz ageret in deuz ⁊ affectus cōpassiua teneritudine transformaret in eū: cui ex charitatis nimia crucifigi cōplacuit: quodā mane circa festū exaltatiōis sancte crucis in latere mōtis orans: vidit q̄si speciē vnius seraph. sex alas tā fulgidas q̄ ignitas habentē de celorū sublimitate descendere q volatu celerrimo ad aeris locū viro dei ꝓpinquū peruenies: nō soluz altus: sed ⁊ crucifixus apparuit. Manus qdē ⁊ pedes habens extensos ⁊ cruci affixos. Alas v̄o sit miro mō hinc īde dispositas: vt duas supra caput erigerz duas ad volandū extēderet: duabus v̄o reliqs totuz corpus circūplectendo velaret. Hoc vidēs vehemēter obstupuit: mixtūqz dolori gaudiū mens ei⁹ incurrit: dum ⁊ ingratioso xp̄i aspectu sibi taz mirabiliter q̄ familiariter apparētis: excessiuā quandaz ꝯcupiebat letitiaz ⁊ dira conspecta crucis affixio ipsi⁹ aīam cōpassiui doloris gladio pertrāsibat. Et infra sequit. disparens igit visio post archanū ac familiare colloquiuz mentē ipsius seraphico iterius inflāmauit ardore. Carnē vero crucifixo conformi exterius insigniuit effigie: tanq̄ si ad ignis liquefactiuā v̄tutē preambulaz: sigillatiua q̄dā essz impressio subsecuta. Ex his luculēter apparet q̄ digna q̄ singularis q̄ ve stupēda fuerit ipressio illoꝝ stigmatū: nec titubare q spiā dz de apparitione xp̄i: qui ī spē seraphin ⁊ veluti crucifixus videri voluit qm̄ huiusmodi apparitio conueniebat tali misterio. Nouo qppe modo crucifigēdus erat frācisc⁹: atqz ardore seraphico debebat inflāmari. Quare vt discipuli eūtes ī ema⁹ viderūt illū in spē peregrini: ⁊ magdalena quasi hortulanū inspexit: ⁊ stephanus veluti stantē a dextris dei agnouit: ⁊ paul⁹ ingēti lumine decoratus intuitus est: ita frācicus regez celorū ⁊ dñm glorie veluti crucifixum sibi apparentez adorauit. O felices oculi qui meruerūt adhuc ī hac vita mor-

tali tali visione gaudere. O aures bti frãci
sci que a redẽptore mũdi vigilãter vocari
se perceperũt. O corp⁹ oĩ munditia reple-
tũ: i quo mirabilit̃ xp̃i vulnera sũt renouata
hec igit̃ sunt illa stigmata: speculũ ĩmortali
tatis: spes vite future: firmitas fidei: ⁊ dñi
nr̃i iesu xp̃i validissimũ testimoniũ: hec sũt q̃
tota mentis deuotione a cunctis fidelibus
sunt colenda. Hec sunt que frãciscus offert
⁊ ostendit christo: dum pro fidelibus inter
cedit. Mater quidem dei ostendit pectus
⁊ vbera: filius latus ⁊ vulnera: ⁊ franciscus
sua sacra stigmata. Quibus interuenienti-
bus: cum inuocantibus impetrat exoptata
beneficia: ⁊ tandem gratiam in presenti ⁊ i
futuro gloriam. Amen.

¶ Sermo quadragesimusquintus de tri-
bus excellentijs beati francisci.

Vidi alterꝝ angelum
ascendentẽ ab ortu solis haben-
tẽ signũ dei viui: ⁊ clamauit vo
ce magna. Scribunt̃ hec v̄ba apocalisis.
vij. c. p̃clarissima bti frãcisci p̃cõia excedũt
qdẽ multũq; supereminẽt oẽm humani elo
quij facultatẽ. Abũdauit qppe in eo gratia
saluatoris nr̃is quẽ p̃ misericordiaꝝ ⁊ lumi
nũ tã larga dulcedinis bñdictiõe p̃uenit ꝙ
sic ex vite ipsi⁹ decursu luculẽter apparet ñ
solũ de mũdialib⁹ tenebris eduxit i lucẽ: sꝫ
⁊ pfectis effecit v̄tutũ p̃rogatiua ⁊ meritis
celebrẽ: nec nõ p̃claris circa eũ crucis oñsis
misterijs ĩsignit̃ demõstrauit illustrẽ. Lꝫ ḡ
in p̃cedẽti sermõe franciscũ mira laude fue
rimus ꝓsecuti: ex eo ꝙ signa crucifixi biẽnio
tulerit: nihilomin⁹ offerũt se q̃ꝫ mlta memo
ratu digna de ipso adhuc disserẽda: hec ve
ro ioãne sũt designata i v̄bis assumptis pro
themate: in qbus triplex excellentia sancti
francisci exprimitur vel continetur.

Prima dicitur diuinalis missionis.
Secunda virtualis perfectionis.
Tertia singularis magnificationis.

¶ Qd̄ btũs frãciscus fuit missus a deo: qd̄
ꝓbat̃ quinq; rationibus. Capitulũ. j.

Prima excellẽtia bti frãcisci dr̃ diuina-
lis missiõis q̃ exprimit̃ a ioãne cũ dic̃
vidi alterꝝ angelũ. s. btm̃ franciscuꝫ dei nun
ciũ: amabilẽ xp̃o: imitabilẽ nobis: ⁊ admi-
rabilẽ mũdo. Ipse quidẽ fuit a deo missus
vt hoĩes excitaret ad desideriũ supernoꝝ:
neq; diaboli suggestiõe aut spirituũ ⁊ hũoꝝ
melanconioꝝ abũdãtia motus: sed spũ scõ
afflat⁹ tres ordines ordinauit: abrenũcia-
uit mũdo: parentes reliquit: ⁊ xp̃m studuit
imitari. Qd̄ aũt d̄s franciscũ elegerit velu
ti nouũ apostolũ: qui vitaꝫ euangelicaꝫ re-
nouaret probari potest ex quinq;.

Primo ex prophetica p̃nunciatione.
Secundo ex speciali vocatione.
Tertio ex multiplici visione.
Quarto ex auctentica testificatione.
Quinto ex mundi commotione.

¶ Prĩo ꝓbari põt ꝙ btũs franciscus fuit
elect⁹ a deo cui⁹ auctoritate: tã sanctas no-
uitates induxit: ex ꝓpb̄ca p̃nũciatiõe. Naꝫ
de ipso ꝑ mlta antea secula ꝓphetauit sibyl
la: q̃ fuit tpe regis Priami ⁊ troiani belli:
q̃ dũ p̃dixisset xp̃m ventuꝝ in mũdũ atq; ꝑ
illũ aplos eligendos: tandẽ btõꝝ dominici
⁊ frãcisci p̃nunciauit aduentũ. Ingt ḡ sic. in
vltima etate humiliabit̃ de⁹ ⁊ humiliabit̃
ꝓles diuina: iungeť humanitati deitas: ia
cebit in feno agn⁹: ⁊ puellari officio educa
bit̃ d̄s ⁊ hõ. Signa p̃cedent apud iudeos:
mulier vetustissima. s. helisa. pueꝝ ꝯcipiet
Boetẽ. s. stellã orbis mirabit̃: ducatũ p̃sta-
bit ad ortũ. s. xp̃i. Hic hñs penes. xxxiij. s.
ãnos: eliget sibi de piscatorib⁹ deiect̃ nũeꝝ
duodenariũ: vnũq; diabolũ. s. iudã. Nõ in
gladio: belloue eneadẽ vrbẽ. s. romã reges
q; subijciet. Sꝫ i hamo piscatoris deiectio
ne ⁊ pauꝑie supabit diuitias: ⁊ supbiã ꝯclu
cabit: morte ꝓpria mortuos suscitabit: ⁊ cũ
mactabit̃ viuet ⁊ regnabit. Et cũ ꝯsũmabũ
tur oĩa fiet resurrectio: bonos iudicabit ⁊
malos. huic q̃ttuor aĩalia surgẽt i testimõiũ.
s. q̃ttuor euãgeliste. nom̃ agni i tuba ꝯcinẽt
serẽtes iustitiã legẽq; irrep̃hẽsibilẽ. s. euãge
liũ: cui ꝯdicet̃ a bestia. s. antixp̃o. Et surget
stella mira. s. paul⁹ q̃ttuor hñs aĩaliũ imagi
nẽ. Eritq; in tuba mirabili dãnatos illumi
nabit. hic gladiabit̃: moriẽs illustrabit̃ por
ro gloriosus exit⁹ ei⁹. Erit aũt bestia horri-
bilis ab oriẽte veniẽs. s. magumeth: cuius
rugit⁹ vsq; ad gẽtes punicas audiet̃. Seq

tur postea Sybilla dicēs ō btō dñico ⁊ frā
cisco: stelle quoq; due ꝓsimiles ꝓme isur
gent ꝫ ipsaz ⁊ nō obtinebūt vsq; dū veniat
abhominatio: ⁊ volūtas altissimi ꝓsumet.
Insuper abbas Joachin vir eximie sancti
tatis ⁊ ꝓphetico spū clarens in quodā suo
libello ita dixit. Erūt duo viri vnus hinc
alius inde q duos ordines interptant vn⁹
italus de ihuscia. Alter hispan⁹ ō hispania
primus colūbin⁹: secūdus corvin⁹. Et seq
tur. ordo eni colūbin⁹ p mare aglonare trā
sibit vsq; ad nouissima tpa duraturus: as
pera pa cua gustabit: regina austri ꝓteget ⁊
fouet eū in amaritudine sua: flumē eufratē
trāsibit vndā ⁊ impetū eius sua predicatio
ne mitigabit. Alspa reducētur in planuz in
sermōe eius. Terra salsuginis. i. egypti ad
dñm conuertetur ipsuz. In eadē secure euā
geliū ꝓdicabit: multe gentes per ipsum
ordinē ad dñm conuertentur. gēs idolatra
cuius lingua ignorabit: q̄ de finibus terre
veniēs missa a deo in adiutoriū terre pro
missionis: ⁊ vt ipsa cognoscat deū patrem
oīpotentē ⁊ filiū eius vnicū dñm nostruz ad
fidem catholicā conuertet. futuꝝ est enim
q ordo columbinus viriliter se opponet ꝫ
mortis angelum. Et contra eum predicā
do plures ⁊ maxima multitudo de filijs ip
sius ordinis martyrio ad deuz transibunt.
Sicut scriptū est per Dauid ꝓphetā. Po
suerunt mortalia seruoꝝ tuoꝝ escas vola
tilib⁹ celi carnes sanctoꝝ tuoꝝ bestijs ter
re: gaudebūt in canticis suis i dest predica
tiōibus oēs trib⁹ terre: ⁊ gēs immūda ma
chometi q remanebunt: ⁊ q residui erūt ad
dñm cōuertentur. hec ille. Qui etiā in ex
positōe Jeremie i. plogo. c. ꝑmo multa silla
locut⁹ ē. Et qō ore ꝓphetauit demōstrauit
ope. Nā depingi eū fecit i eccl'ia sci Mar
ci de venetijs: cū stigmatib⁹ sup ostiū sacri
stie: sic hodierna die cernētib⁹ ꝑz. Itē ō btō
frācisco multa ꝑdixit Cirillus abbas mō
tis carmeli: cui ab angelo dū celebraret ō/
late fuerūt due tabule scripte lris grecis i q
bus multa erāt de beato francisco vētura.
¶ Secūdo ꝓbari pōt q btūs frācisc⁹ fu
it electus ⁊ vocatus a deo: ex speciali voca
tione. Dū eni adolescēs in domo parentū
adhuc cohabitans: ad hoc egressus semel
vt ingt Bonauentura ad meditandum in
agro: ceuz deambularet iuxta ecclesiā quaz
dā sancti Damiani que minabat ꝑ nimia
vetustate ruinā: ⁊ instigāte se spū eandē ea
orationis intrasset prostratus ante imagi
nē crucifixi nō modica fuit in orando spūs
consolatione repletus. Cūq; lachrymosis
oculis intēderet in dñicam crucē vocez de
ipsa cruce ad se miro quodāmodo delapsaz
corporeis audiuit auribus ter dicentē: frā
cisce vade repara domū meaz q̄ vt cernis
tota destruitur. Ad cuius stupēde vocis cō
mōitionē mirificā: vir dei primū gdez pter
ritus: de hinc gaudio ⁊ admiratiōe reple
tus ꝓtinus exurrexit totum se recolligēs
ad ꝓficiēdū mandatū de raparāda materi
alis ecclesie dento: lz principalis intentio
verbi ad eā ferret quā rps suo sanguie ac
qsiuit: sicut eū spūs scūs edocuit ⁊ ipse post
modū frib⁹ sibi familiarib⁹ revelauit. Cerā
tū collecta pecunia ad ecclesiā illā se ꝓtulit
⁊ dū sacerdos pecuniā recusaret accipere
in quandā fenestrā illaz ꝓiecit: ⁊ tu dicto lo
co cū sacerdote ꝑfato aliq̄diu mora cōtra
xit. ¶ Tertio ꝓbari pōt q btūs frācis. fu
it elect⁹ ⁊ vocat⁹ a deo ex multiplici visiōe
Prima visio ostensa fuit eui daz sacerdoti
noie Silvestro ciuitatis assisij. hic a princi
pio puersiōis frācisci cū pp nouitatē rei viā
Frācisci frūz suoꝝ humano spū abhorreret
ne periclitaret ꝓ temeritate iudicij: huma
ne fuit superne gre visitatus videbat uāq;
in somnis totā assisij ciuitatē a draconē ma
gno circū dari: p̄ cuius magnitudie nimia
tota regio videbat exterminio subiacere:
ꝓtuebat post hoc crucē quādā auream er ore
ꝓcedentē francisci cui⁹ sūmitas celos taz
gebat: cuiusq; brachia ꝓtēsa in latū vsq;
ad mundi fines videbat extēdi. Ad cuius
etiā aspectū ꝓfulgidū draco ille horridus
penitus effugabat: hoc dū sibi tertio mon
straret diuinū esse oraculū: viro di
⁊ frib⁹ suis p ordinē enarrauit ac nō multo
post mundū relinquēs btō Frācisco volui
adherere cui⁹ vite scitas ordie autēticam
reddidit eā qnā i seculo habuerat visionē
Ex hui⁹ vero visiōis auditu vir dī nō i gl'ia
ē elat⁹ humana: sz bonitatē dī recognoscēs
fortiꝰ aiat⁹ ē ad hostis antiq fugādā vsutiā

ꝛ gloꝛiā crucis xpi ꝓdicādā. Scōa visio de mōstrata fuit Innoc. pape. iij. ō qua refert Bonauē. q̄ dū btūs frācisc⁹ cū socijs ꝓponeret adire pñtiā sūmi pōtificis, p confirmatione regule obtinēda xps vicariū suū p visionē ꝓmouefecit: vt supplicāti pauperculo ꝛ placitū daret auditū ꝛ benignū ꝓberet assē suz: vidit nāq̄ in somnis pōtifex ipse romanā lateranēsez basilicā ruine fore iā primā quā gdā hō pauperculus ꝛ ōspect⁹, ppio dorso submisso ne caderet sustētabat: Cū igit ōi famulus suis ꝓpauissz ꝓspectib⁹ vere ingt h ē ille q ope ꝛ doctrina xpi sustētabit ecclesiā vñ ꝓcipua ouotiōe replet⁹ petitiōi ei⁹ se p oia inclinauit: atq̄ illū speciali sp amore dilexit. Tertia visio fuit illa de q̄ scribit in vita sancti Dñici. dū. n. ipe ad vrbez p confirmatione sui ordinis se ꝓtulisset nocte orās: vidit i spū xpm i aere exītez ꝛ tres lāceas in manu tenētez: atq̄ ꝝ mūdū eas vibrātē Qui velociter benigna mr occurrēs Quidnā vellet facere ingēuit ꝛ ille ecce tot mūd⁹ trib⁹ vitijs ē fedat⁹. supbia. s. auaritia ꝛ luxuria. Et iō hijs lāceis volo ipz primere tūc vgo ad eius genua ꝓcidēs ait: fili dulcissime iusticiā tuā digneris tpare cū mia: pcōzes sustie lōgānimitate tua hēo. n. fi fidelē suū ꝛ pugilē strēnū q vbiq̄ discurrēs mūdū expugnabit ꝛ tuo dñio subiugabit: aliūq̄s suū sibi i adiutoziū dabo: q secū sltr decertabit. Tūc illa scūz Dñicū xpo pñtauit, obtul t ēt scīm frācis. quos xpo vultu placido ꝓmēdauit. Scūs ḡ Dñicus sociū suū visiōe sua diligēt ꝓsideras quē aū ñ viderat i crastino in eccl̄ia inuētū: ex hijs q̄ nocte viderat sine indice cognouit: ꝛ in eius amplexus ꝛ oscula sctā ruēs ait: bñ es socius me⁹ bñ paritē curres mecū visionē quoq̄ ꝓdictā sibi p ordinez enarrauit. Et ex tūc factū ē eis coꝛ vnū ꝛ aia vna in dño. ¶ Quarto ꝓbari pōt q̄ btūs frācis. fuit vocat⁹ a deo ex autētica testificatiōe. Dñs papa Grego. non⁹ i ꝓsa quā fec̄ de btō frācis. q̄ icipit caput ozaconis vltimū sic dicit: vez ō xpi latere notus legat⁹ mittit i cuius sacro coꝛpoze vestigiū crucis cernit. Et dñs Alexāder papa q̄rtus i ꝓuilegio de stigmatibus ita ait: post q̄s ōi fili⁹ victoꝛ moꝛtis ad patrē vñ descēderat vehiculo ꝓpe maiestatis ascēdit mirificē foꝛtitudinis viros in ꝓfirmationē sāctoꝛ diuersis tpib⁹ suscitauit: Inter alios āt dieb⁹ nris alm⁹ xpi ꝓfessoꝛ apparuit franciscus signis ꝛ virtutib⁹ gliosus: q clarissimus pie viuēdi meritis ꝛ exēplis: secūdauit ecclesiā ꝛ caligātia pñtis etatis tpa fulgoꝛis sui lāpade illustrauit: viā pfecte iusticie parans in dēserto altissime pauptatis quā ipse currēs alacriter ꝛ exultās: ꝝ carnez nudā ꝛ demones velud gigas traxit post se ō inferoꝛ faucib⁹: ꝛ trāsduxit ad dñz populū humilē bonoꝛ opeꝛ sectatoꝛē. ¶ Quito ꝓbat q̄ beatus frācis. fuerit a ō missus ex mūdi ꝓmotione. nisi. n. illū elegisset de⁹ ñ potuissz i toto traxoꝛbe ꝛ ita cito tātā facere ꝓmotōnē: nā ad sui seq̄lā attraxit hoies graues ꝛ sapiētes. Sicut fuerūt frat Bernardus de gnta valle: miles ō assisio: frat Rufin⁹ canonic⁹ eccl̄ie maioꝛis de assisio: frat ägelus ō reate miles ꝛ doctoꝛ ꝛ alij ꝛ plurimi. Et illud mirādū ē q̄ suo tpe i capitulo generali ꝓuenerūt vltra gnq̄ milia fratrū hoc ita refert Bonauē. in legēda in ca. ō ꝓfectu ordinis ꝓcessu tpis multiplicatis tāfrib⁹ cepit eoꝝ pastoꝛ solicit⁹ i loco scē Marie de poꝛtūcula ad gñrale capitulū ꝓuocare: vbi lz oium necessarioꝝ esset penuria fratꝝ q̄ multitudo vltra gnq̄ milia cōuenirēt: aliq̄ diuia tñ opitulāte clemētia ꝛ victꝰ sufficētia suberat ꝛ salus comitabat coꝛpea ꝛ spualis iocūditas affluebat insuper ad sui ouotiōez iduxit oēz romanā curiā ꝛ ꝓlatos reuerēdissimos eccl̄ie scē ōi. Innocentius papa ōdit sibi ō penitētia ꝓdicāda mādatū approbauit regulā ꝛ laicis oib⁹ frib⁹: q̄ seruuz dei fuerāt comitati fecit coꝛonas puuulas fieri vt vbū dei libe ꝓdicarēt sicut recitat Bonauē. in legēda in. c. ō instī. religionis. Et vt cātat in primis vespis ei⁹ festi cepit sub Innocētio curs⁹q̄z sub honoꝛio ꝓfecit glorioſum succedēs his Greg⁹i⁹ magnificauit amplius miraculis famosum. ¶ Nō gnq̄ ꝓclarissimis virtutib⁹: q̄b⁹ floruit beatus franciscus. Capituluz. ij.

Secunda excellētia bti frācisci dō vir tualis pfectiōis: floꝛuit qdē virtutib⁹ ꝓclarissimis, ppea dixit Joānes illū a cēdere. Et reliqs omissis: gnq̄ dūtaxat in hac pte virtutes eius deuote ꝓsiderabimus.

Prima dicitur pietatis.
Secunda paupertatis.
Tertia austeritatis.
Quarta humilitatis.
Quinta pacientie.

¶ Prima vt⁹ bti Francisci ꝓsideranda dī pietatis: pijssimus nanq; fuit pauperib⁹ ⁊ egenis nō solū postq̄ xp̄m pfecte iduit. Dz etiā dū in hitu viueret seculari. iō de ipo sic refert dñs Bonauē. Jnerat nāq; inuēcis frā cisci p̄cordijs diuinit⁹ indita quedā ad pau peres miserātio liberalis q̄ secū ab ifantia crescens tāta eor ipsi⁹ benignitate repleue rat: vt iā euāgelij nō surd⁹ auditor oī ꝓpo neret se petēti tribuere: marie si diuinū alle garet amorē. Cū āt semel negotiatōis itēt⁹ tumultib⁹ pauperē quēdā p amore dei pe tētē elemosinā pter morē solitū vacuū repu lissz: statiz ad cor reuersus: cucurrit post ipz ⁊ elemosina illi clemēter ipēsa: pmisit dño deo q nūq̄ extūc dū adessz possibilitas pe tētib⁹ p amore dñi se negaret. Dō vsq; ad mortē idefessa pietate obseruās copiosa in deū dilectiōis ⁊ gratie icremēta pmeruit.

Quid plura: ex pietate militē quēda gene rosuz ⁊ pauperē se nudato vestiuit ⁊ postq̄ seculo renūciauit toti⁹ hūlitatis amator se trāstulit ad lepr̄osos eratq; cū eis diligētis sime suiēs oib⁹ pp deū: lauabat ipor pedes ligabat vlcera: educebat putredinē ⁊ saniē abstergebat osculabat ēt ex mirāda deuotō ne vlceros as plagas ipor euāgelic⁹ medic⁹ mor futur⁹.

¶ Scōa vt⁹ bti Frācisci ꝓsideranda dī paupertatis volūtarie qppe pp xp̄z paupertatē ardētissime cōplex⁹ ē: hāc publi ce pfessus est: dū seculo ⁊ p̄ri renūciauit: co rā epō assisij: naz dū pater ei⁹ tētaret eū vt facultatib⁹ renūciaret paternis: ad epm ci uitatis ambo se contulerūt. Jbi adolescens Franciscus depositis oib⁹ vestimentis re stituit ea patri. Jnuēt⁹ est aūt tūc sub vesti b⁹ delicatis cilitiū ad carnez hre nudus vo manēs patrez sic allocut⁹ est: vsq; nūc vo cauit te patrez in terris: āmodo aūt secure di cere possuz p̄ noster q es i celis: apud quez oēm thesaur̄ reposui ⁊ oēm spei fiduciā col locaui. Jnsup vt asserit Bonauen. nemo tā auri q̄ ipse cupid⁹ paupertatis: nec thesau ri custodiēdi solicitior: vll⁹: q̄ iste hui⁹ euā gelice margarite. Tunica cordula ⁊ femo ralib⁹ ꝓtent⁹ fuit vsq; ad mortez. Xp̄i aūt iesu pauptatē ⁊ matris frequēter cū lachr̄y mis reuocabat ad mentē: inde hāc vtutū af serens esse reginam q: in rege regū ⁊ in re gina matre ipsi⁹ taz p̄stāter effulsit. Jn re gula vero fratr̄ m̄inor̄ ipsos ad pauperta tis obseruantiā aīauit cū dixit: frates nihil sibi appropriēt nec domū: nec locū: nec ali quā rez. Dz tanq̄ pegrini ⁊ aduene in h̄ se culo: in pauptate ⁊ humilitate dño famulā tes: vadāt p elemosina ꝓfidēter: nec oz eos verecūdari: q: dñs p nobis se fecit paupe rē in hoc mūdo. Hec est illa celsitudo altis sime pauptatis: q̄ vos charissimo frēs me os heredes ⁊ reges regni celor istituit pau pes reb⁹ fecit vtutib⁹ sublimauit cui dile ctissimi frēs tota inherentes nil aliud p no mine dñi i ppetuū sub celo hre velitis: hec in regula p̄fata. Et vt asserit Bonauen. mā dabat dirui aliqū: domos erectas: aut frēs ex ide amoueri: si aliqd i eis pcipet qō rone appropriatiōis vl sumptuositatis p̄riū ēt euāgelice pauptati.

¶ Tertia vt⁹ ꝓsiderā da in brō Frācisco dī austeritatis: miro gr̄a pe mō suo corpi vt illud spiritui subderet auster⁹ fuit. Jō de ipo sic sequit Bonauen. attendens. n. illud apl̄i vbū: q aūt x̄pi car nē suā crucifixerūt cū vitijs ⁊ ꝓcupiscētijs: vt crucis armaturā iugit suo ferret in corpe tanta disciplīe rigiditate sensuales appe tit⁹ arcebat: vt vir necessaria sumeret sustē tationi nāe. Difficile nāq; fore dicebat ne cessitati corpis satisfacere ⁊ pni tati sensuū nō parere: pp qō cocta cibaria sanitatis tpe vir admittebat ⁊ raro. Admissa vo aut p̄ci piebat cinere: aut ꝓdimēti sapor̄ admixtōe aq̄ vt plurimū reddebat insipidū: ō potu vi ni qd dicā cū ⁊ de aq̄ dū sitis extuaret ardo re vir ad sufficiētiā biberz. Et lz ita suū cor p⁹ ꝓtinue maceraret: tñ ex dū hospitaret in alicui⁹ domo ꝓformabat se in cibo ⁊ potu: alijs ne: singlaris reputaret. De illi⁹ vero dormitiōe refert Bonauē. Nuda hum⁹ vt frequenti?: lect⁹ erat: lassato corpusculo. Et sepi⁹ sedēs ligno vel lapide ad caput posito dormiebat. Omitto ei⁹ disciplias: vberatū

fiões pectoris: suspiria: lachrymas ꝛ reliq̃ q
b⁹ corpusculum illud continue cruciabat.
¶ Quarta vt⁹ ꝓsiderāda in btō frāciſco dī
hūilitatis. nō.n. in tāto vtutz cumulo vt
de ſe pſumebat: nō ꝓtēnebat alios: nō vba
iactātie dicebat imo vt ait Bonauē. Dim
vtutē custos ꝛ decor humilitas copiosa vi
rū dei vbertate repleuerat. In ppria q dez
reputatōe nihil erat: niſi pctōr cū in vitate
speculū eēt ꝛ splēdor oīmode scritatis: stul
tū pinde iudicabat mūdanis extolli fauori
b⁹. Gaudebat de opprobriis ꝛ de laudib⁹
tristabat: generali vo cedēs officio. Guar
dianū petit cui⁹ volūtati p oia subiaceret:
dicebatq̃ sociis. Ita diligēter nouicio vni
us horę obedirē si mihi Guardian⁹ daret
sīc antigissimo ꝛ discretissimo fri: subdit⁹. n.
plātū suū nō horez ꝓsiderare dz iz illū. p cu
ius ē amorę subiect⁹: quāto āt ꝓptptibilior p
sidet: tātomagis hūilitas obediētis placet:
sicq̃ alia plurima de illi⁹ humilitate a Bo
nauē. descripta: q̃ i legēda poteris inuenire.
¶ Quinta vt⁹ in beato frāciſco ꝓsiderāda
dī patiētie: a principio nāq̃ sue ꝙuersionis
dū ciues assisij cernerēt eū facie squaliduz ꝛ
mēte mutatū: ac p hoc alienatū putarent a
sensu: luto plateaꝝ: ꝛ lapidib⁹ ipetebāt: ꝛ tā
q̃ insano ꝛ demēti clamorosis vocib⁹ insul
tabāt: famul⁹ aūt dñi nulla fract⁹ aut muta
t⁹ iniuria: vt surd⁹ in oib⁹ ptransibat: de b
sic dī i rīsorio: dū pī hūc ꝓsequit latēs dat
locū ire. Lōstāter post aggredit in publicū
prodire squalenti vultu cernit putat insa
nire luto saris ipetit. Sed patiens vir niti
tur vt surdus ptrāsire: deinde toto tpe vite
sue cūctos labores: oēs ꝓtumelias: quascū
q̃ egritudines mēte hilari sp tulit. Et vt in
quit Bonauen. in. ca. de patiētia ipſi⁹ ꝛ trā
situ mortis in legenda maiore: ad hoc p va
rias ꝛ diuturnas ac quottidianas egrituci
nes deduct⁹ ē vt ꝓsumptis iam carnib⁹ q̃si
sola cutis ossib⁹ cohereret. Cunq̃ duri⁹ cor
p⁹ augeret dolorib⁹ illas suas angustias: ñ
penaꝝ cēsebat nosse: sed sororꝝ. Cū āt semel
grauius solito: doloꝝ vigeret aculeis. Qui
dā fr̃ simplex dixit ad eū fr̃ Frāciſce ora dñz
vt mitius tecū agat: manuz. n. suā plus de
bito: sup te grauare vī. Quo audito vis san
ctus cū eiulatu exclamans ait: nisi noscerez
in te simplicē puritatē tuum ex nunc abhor
rerez ꝓsortiuz: q̃ ausus fueris circa me diui
na iudicia reprehēsibilia iudicare. Et ꝓici
ens se in terrā: ossa debilia duro casu colli
sit. Et deosculans humū. Gratias ingt ti
bi ago dñe de⁹ de oib⁹ doloribus meis. Te
q̃si mi dñe rogo: vt centupluz si tibi placue
rit addes: quia hoc erit mihi acceptissimuz
cū tue sctē volūtatis adimpletio: sit mihi cō
solatio superplena: videbat ꝓpterea frib⁹
q̃ q̃si alter Job viderēt: cui cū lāguor cre
scerz carnis crescebat simul ꝛ vigor mētis.
¶ Qualit ōs magnificauit sctīn frāciscū p
cipue in gnq̃ progatiuis. Capitulū. iij.
Certia excellētia bti frāciſci dī singula
ris magnificatōis: voluit de⁹ magn⁹
ꝛ excelsus suū sūū decorare lz in multis vt
patuit in sermone precedenti de stigmati
bus sacris: precipue tamen in quinq̃.
Primo in iptellectus illustratione.
Secundo in creaturaꝝ condescenñone.
Tertio in felici consummatione.
Quarto in solenni canonizatione.
Quinto in miraculorum corusatione.
¶ Primo magnificauit illū ōs intellect⁹ il
lustratiōe. Nā vt asserit Bonaue. i legēda
in. ca. de intelligētia scripturaꝝ ꝛ spū pphe
tie. Quāuis franciscus nō habuerit sacraꝝ
lfaꝝ peritiā: p doctrinā eterne tū lucis irra
diat⁹ fulgorib⁹: scripturaꝝ pfūdo miro itel
lect⁹ serutabat acumine. Interrogatus se
nis a quodaz religioso viro theologie sacre
doctore de q̃busp̃a q̃stiōib⁹ difficilimis tā
ta claritate doctrie diuine sapie patefacie
bat archana: vt vehemēter stuperet vir il
le perit⁹. ꝛ cū admiratiōe referret: vē theo
logia scti p̃is isti⁹ puritate ac ꝓtēplatōe tā
q̃ alis i altuz subuecta ē agla volās: nr̃a vo
sciētia vētre gradit sup terrā: lz. n. iperitus
eēt sermōe: sciētia tū plenus enodabat du
bia qōnū: ꝛ absc̃dita ꝓducebat in lucē. Cla
ruit ēt i ipso spūs pphetie: vt ꝛ puideret fu
tura: ꝛ corda ꝓtuerēt occulta: absentia quo
q̃ velut p̃ntia cerneret: ꝛ p̃ntē absentibus
mirabiliter exhibeb. Apud celanū supplici
deuotiōe a milite quodā inuitatus ad prādi
uz benignū hospitē familiariter monuit vt

cito ꝯfiteret ⁊ domus sue dispōeret. Qđ cū ille diligēter fecisset itrauerūt tādē ad mensam ⁊ incipiētib⁹ alijs māducare: hospes subito spm̄ exhalauit iux̄ vbū hois dei repētia morte sublat⁹: dū semel fatigat⁹ ⁊ lassus eqtaret sup asellū. eētqꝫ i itinere cū fr̄e Leonardo de assisio: fr̄ ipe Leonard⁹ cepit dicere intra se humanū aliqd passus nō de pari ludebāt parētes hui⁹ ⁊ mei. En ipse eqtat ⁊ ego pedester asinū ei⁹ duco: hec illo cogitāte ꝓtinus đ asino descēdit vir scūs ⁊ ait. Nō fr̄ ꝯuenit vt ego eqtē tu venias pedes qꝛ nobilior ⁊ potētior me in seculo fuisti: obstupuit fr̄ ⁊ ad pedes ei⁹ ꝓuolut⁹ hūilit veniaꝫ petijt. ¶ Scđo magnificauit de⁹ btm̄ Frāciscū in creaturaꝝ obediētia ⁊ ꝯdescēsione. Apud arctiū viu⁹ viro dei fuit oblat⁹ le puscul⁹: q lꝫ in terra posit⁹ cū possꝫ quo vellet effugere vocāte eū p̄re benigno i finū illi⁹ ꝓpero cursu saltauit. Qđ cū pluries effecissꝫ iussu p̄ris a fr̄ib⁹ delatus ē ad loca solitudinis tutiora: mō ꝯsimili in īsula lac⁹ pusmi cunicul⁹ qdā capt⁹: ⁊ viro dei oblatus: cū ceteros fugeret manib⁹ suis ⁊ sinu se domestica securitate cōmisit. Aput lacū reatinū eidē ad heremū de aretio ꝓperāti: piscator vnā ex deuotiōe obtulit auē fluuialē: q̄ꝫ cū libent̄ susceptā aptis iuitaret manib⁹ ad recessuꝫ nec illa vellet abire: erectis ꝛ celuꝫ oculis in oꝛone diuti⁹ ꝑmāsit. Et q̄si aliunde post horaꝫ reuersus ad se iterato dulcit mādatū auicule fec̄ vt deū laudatura recederet. Suscepta itaqꝫ cū bn̄dictiōe licētia: gestu corꝑis quoddā p̄tēdēs gaudiū aduolauit. Alio tpe ambulās cū quodā fr̄e ꝑ paludes venetiaꝝ: īuenit maximā auiū mltitudinē residētiū ⁊ cātātiū in vgultis: qb⁹ visis dixit ad sociū: sorores aues laudāt creatorē suū nos itaqꝫ in mediū ipaꝝ eūtes laudes ⁊ horas canōicas dn̄o decātem⁹: cūqꝫ in medio eaꝝ ītrassent nō st̄ aues cōmote đ loco: ⁊ qꝛ ꝑꝑ garritū ipaꝝ in dicēdis horis se mutuo audir̄ n̄ poterāt: ꝯuersus vir scūs dixit ad aues: sorores aues a cantu cessate donec laudes ⁊ horas canōicas ꝑsoluam⁹. At ille ꝯtinuo tacuerūt: tādiu i silētio ꝑsistētes q̄ꝫdiu dictis horis ⁊ laudib⁹ ꝑsolutis a scō decātādi licētiā receperūt. Dāte āt viro dei licētiā eis stati cātū suū more solito resūpserūt. Eidē senis īfirmo fasian⁹ qdā de nouo capt⁹: a nobili quodā trāsmissus ē viu⁹: q ꝯtinuo vt viꝝ scm̄ audiuit ⁊ vidit: tāta illi amicabilitate cohesit vt nullo pacto pateret ab ipo disiūgi. Nā plurib⁹ vicib⁹ ex locellū terraꝝ i vinea posit⁹ vt abiret si vellet rapido sꝑ cursu redibat ad p̄rez: tanq̄ꝫ si ab eodē fuissꝫ oi tpe educat⁹: deiñ cuidam collat⁹ viro: q ex deuotiōe seruū dei visitare solebat: velut sibi molestū foret a pij patris absentari ꝯspectu escā recusauit oīno. Reportat⁹ tādē ad famulū dei statiꝫ vt cōspexit eūdē: qbusdā hilaritatis p̄tēsis gestib⁹ auide māducauit. Cū ex ꝯtinuo fletu īfirmitatē oculoꝝ īcurrissꝫ grauissimā ꝯsuluerūt medici: vt pateret sibi ꝑ cocture remediū subueniri assensit vir dei vocatusqꝫ venit cirugic⁹ īstrumētū ferreū igni submittēs ad faciēdū cocturā. Ad xp̄i seru⁹ corp⁹ ꝓprium iā horrore ꝯcussuꝫ ꝯfortās sic amicū cepit ignē alloq dicēs: mi fr̄ ignis vtuosuꝫ pulchꝝ ⁊ vtilē te creauit altissim⁹ esto mihi in hac hora ꝓpiti⁹ esto curialis: p̄cor magnū deū q te creauit vt tuū mihi calorē tēperet Oratione finita ꝯ ignē signū crucis edidit ac deiceps intrepid⁹ ꝑsistebat. ꝓfundatū ē crepitās ferꝝ in tenera carne: ⁊ ab aure vsqꝫ supciliū coctura ꝓtracta. Statiꝫ scūs ad fr̄es dixit. laudate altissimū qꝛ vere dico vobis: nec ignis ardorem sensi: nec carnis vllū dolorē. Et ꝯuersus ad medicū. Si n̄ ē inqt caro bn̄ decocta īprime iteꝝ. Stupefact⁹ medicus miraculū extulit dicēs. dico vobis fr̄es: vidi mirabilia hodie. ¶ Tertio magnificauit đs btm̄ Frāciscū in felici ꝯsūmatōe. nō. n. silētio p̄terire debem⁹ quāta deuotōe quāto feruore trāsijt Frāciscus i hoc mūdo ad p̄rez. de quo sic scribit Bonauen. ꝙ āno vigesimo a sua ꝯuersiōe cū fuisset mltis infirmitatib⁹ molestat⁹ tulissetqꝫ biēnio stigmata illa sacra ad sctām mariā đ portiūcula se portari poposcit: quo cū fuissꝫ ꝑduct⁹ sup nudā humū se totū nudatū i spūs feruore ꝓstrauit. Decubās sic in terra saccina veste deposita: faciē solito more leuauit in celū ⁊ ītēdēs illi glorie tot⁹ manu sinistra dexteri lateris vuln⁹ ne videret obte-

xit. Et ait ad fres. ego qd meū ē feci: qd vr̄z
ē xp̄s edoceat. Illachrymātib⁹ āt socijs sci
vn⁹ ex eis quē vir dei guardianū suū eē di
cebat ꝛ otū ipsi⁹ diuina inspiratiōe cogno
scēs festinus surrexit. Et acceptaz cū corda
ꝛ femoralibus tunicā paupculo xp̄i obtulit
dicēs. hec tibi tanq̄z paupi cōmodo ꝛ tu il-
la suscipias obediētie sctē mādato. Gaudz
ex h̄ vir scūs: qꝛ fidez tenuisse dn̄e pauptati
vsqz ī finē se vidit: palmasqz leuatas ad ce
lū xpz suū bn̄dixit: sicqz indut⁹ habitu vili:
fres assistētes ꝯsolatorijs v̄bis ꝓ sua morte
de mulcēs p̄no affectu ad diuinū ē hortat⁹
amorē. Et post bn̄dictionē datā adiecit va
lete filij oēs in timore dn̄i ꝛ ꝑmanete in eo
sp̄. Ego ad deū ꝓpero: cui⁹ gr̄e vos oēs cō-
mēdo. Jussitqz euangelioꝝ sibi codicez ap-
portari: ꝛ euangeliuz s̄m ioannē. s. ante diē
festum pasce sibi legi poposcit. ipse v̄o ꝓut
potuit in hui⁹ psalmi vocē prorupit. voce
mea ad dn̄m clamaui: ꝛ ad finē vsqz eōple-
uit inquiēs. me expectāt iusti donec retri-
buas mihi. Tādē cunctis in eū expletis my
sterijs obdormiuit in dn̄o. Fuitqz ministro
terre laboris ꝛ ep̄o assisinati exn̄ti in monte
gargano: ei⁹ trāsitus diuinitus reuelatus ꝛ
diffusius vider̄ poteris in legēda. Trāsijt
āt venerabilis p̄r ex hui⁹ mundi naufragio
āno dn̄ice incarnatiōis. M.cc.xxx. quarto
nonas octobris die sabbati in sero: sepult⁹
ē in die dn̄ico. ¶ Quarto magnificauit d̄s
btm̄ frāciscū in solēni canōizatiōe. cū. n. pa
stor eccl̄ie grego. nonus nō solū ex miraculis
auditis post mortē francisci: vez etiam ex
experimētis in vita ipsi⁹ oculis visis ꝛ ma
nibus s̄ctatis sctitatē eius mirabilē: plena
fide certificatus agnosceret: ac ꝑ h̄ in celis
gl̄ificatū a deo nullatenus dubitaret: catha
lago scōꝝ ascribēdū statuit. Qua de re ser-
uatis oib⁹ q̄ fieri debēt in canōizatiōe scōꝝ
ꝛ examinata cā ꝑ cardinales ad hoc deputa
tos veniēs ꝑsonaliter ad ciuitatē assisij cū
maximis q̄ longū foret enarrare solennijs
btm̄ patrez canonizauit. ¶ Quinto magni
ficauit d̄s btm̄ frāciscū in miraculoꝝ coru-
scatiōe. Et omissis illis q̄ ip̄o viuēte digna
tus est d̄s eius meritis operari: aliqua hic
inseramus celebrata post mortē. In castro
pomarico in mōtanis apulie posito: defun
cta ē puella q̄dā parētibus vnica ꝛ p̄d lecta
inuocauit mr̄ plena fide frāciscū cui deuotis
sima erat. Apparuit illi in visu frāciscus di
xitqz. noli flere qꝛ qd̄ pl̄as obtinebis. Sta
tiz illo disparēte: filia ei⁹ viua ꝛ incolumis
vidētibus cūctis surrexit. In ciuitate noce
rie filius p̄mogenitus cuiusdā petri ex infir
mitate mortu⁹ inuocato btō frāciscо redijt
ad vitā. Cuiusdā vrbis rome notarij pueru
lus: vix septēnis matrē ad eccl̄iaz sci euntē
puerili more seq desiderans: duz remāere
domi cōpelleret̄ a mr̄e per fenestrā palatij
se ꝓiecit: ꝛ vltima quassatiōe collisus cōti-
nuo expirauit. mr̄ v̄o q̄ nōduz longe discesse
rat ad sonituz corruētis celerit̄ redijt: filiū-
qz reperiēs extinctuz: suis clamoribus totā
excitauit viciniā ad lamētuz: fr̄ v̄o quidam
Rao noīe patrē induxit: vt puez sancto frā
cisco cōmendaret: qd̄ cuz factum fuisset: sta
tiz corā oībus surrexit incolumis puer. In
ciuitate capue: puer quidā in flumē cecidit
vbi cuz diu stetisset a natatore q̄dam inuē
tus fuit sub sabulo. Eduxit tandē illuz ex̄ ex
tinctum atqz defunctuz. inuocato v̄o a suis
ꝛ a ppl̄o circunstante bti francisci noīe inco
lumis puer surrexit petijtqz se ad ecclesiaz
beati francisci deduci vt gr̄as illi deuotus
exolueret cuius se nouerat virtute mirabili
ter suscitatū. In ciuitate suessa: repente do
mus q̄dā corruit ꝛ vnuz absorbuit iuuenē
ac interemit. Amotis v̄o post spatiū lignis
ꝛ lapidib⁹: mortu⁹ iuētus ē. At mr̄ doloris
vocibus exclamabat. sctē francisce redde
mihi filiū meū. sic ꝛ ppl̄i q aderāt: bti p̄ris p̄
sidiū flagitabāt. Sz cū nō essz vox neqz sen
sus: cadauer posuerūt in lectula ad sepeliē-
dū ip̄z: diē crastinū expectātes: mr̄ v̄o fidu-
ciā h̄ns in dn̄o cōtinue btō frāciscо filiū cō-
mēdabat. Et ecce circa mediā noctis horā
exurgēs sanus iuuenis in laudis v̄ba ꝓru-
pit. In castro posis qd̄ in cāpania positū ē.
Sacerdos q̄dā thomas noīe ad repādū ac
cessit eccl̄ie molēdinū: deambulās āt icaute
sec⁹ extrema canalis: subito casu cauilloso
ligno itrusus est: cui⁹ ipulsu voluit̄ molen-
dinū. Cū igit̄ cōsertus iaceret in ligno ꝛ su-
ꝑ os ipsius qꝛ supinus erat aquaꝝ impetus

inundaret corde tm̄: qꝛ lingua non poterat
scm̄ frāciscū flebilit̄ inuocabat. ꝑ magnū vo
spatiū sic illo iacēte: ac d̄ vita ipsi⁹ socijs iā
penitus desꝑatis i ꝯriā ꝑtē molā cū violen
tia reuoluerūt. Et sic eiectus sacerdos pal
pitās volutabat̄ in aq̄ meatu. Et ecce qdā
fr̄ minor cū magna suauitate arreptū ꝑ bra
chiū ex̄ flumē eduxit dicēs. Ego suꝫ frāciscꝰ
quē vocasti: ille sic liberatus nimis obstu
puit volēsqꝫ pedū ipsi⁹ deosculari vestigia
huc atqꝫ illuc anxi⁹ discurrebat: q̄rēs a soci
is vbi ē ille: quo abijt sctūs. Qua via disces
sit: sicqꝫ gr̄as egit deo ⁊ suo ꝟuo frāciscо Iu
uenis qdā de burgo celani icautus i puteū
cecidit q q̄si passus q̄ttuor aquaꝝ ꝯtinebat:
accurrētibus āt alijs vt eū iuuarēt post lon
gū spatiū dimissis vnus ꝑ funē i puteū pue
rū respexit i aq̄ꝝ supficie residētē extractus
tādē de puteo dixit oībus q astabāt. Qn̄ su
bito cecidi bti frāciscі pr̄ocinium ,inuocaui.
Qui corruēti mihi stati pn̄tialit̄ affuit ⁊ ma
nū porrigēs leuit̄ apprehēdit nec vnq̄ deꝫ
uit donec vna vobiscū de puteo me eduxit
In sabinēsi diocesi veluta q̄dā octogenaria
erat cuius filia moriēs lactātē ifantulū de
reliqt. Cū igit̄ anus paupcula plena eēt in
pia: ⁊ vacua lacte: nullaqꝫ eēt mulier q̄ sitiē
ti paruulo lactis stillicidiū: iuxta qd̄ exige
bat necessitas erogaret: quo se vteret vetu
la penitus ignorabat. debilitato vo ifantu
lo: nocte q̄dā oi hūano destituta subsidio ad
bti pr̄is frāciscі auxiliū iplorādū se ꝯuertit:
affuit statiꝫ inocentis amator etatis Ego i
quiens suꝫ frāciscus o mulier pone mām as
tuas in ore puerili qꝛ abūdāter tibi lac dn̄s
dabit. Impleuit anus scti mandatū ⁊ stati
octogenarie māme lactis copiā effuderūt:
qd̄ factū inotuit multis taꝫ viris q̄ꝫ mulie
ribus: q oēs deū parit̄ laudauerūt: ⁊ ne oīa
distincte ꝑcurramus: cū auditoꝝ labore cō
cludo cū dn̄o Bonauen. dicente porro vir
iste btūs mirandis vtutū signis in vita cla
ruit: ⁊ die a trāsitus sui vsqꝫ i pn̄tis ꝑ diuer
sas mūdi partes preclaris miraculoꝝ ꝓdi
gijs diuina se potentia glificāte coruscat nā
cecis ⁊ surdis: mutis ⁊ claudis: idropicis ⁊
paraliticis: demoniacis ⁊ leprosis: naufra
gijs ⁊ captiuis ipsius meritis remedia con
ferunt̄ oibusqꝫ morbis necessitatibus ⁊ pi
culis subuenit̄: sed multis mortuis ꝑ ipsum
mirifice suscitatis inotescit fidelib⁹ magni
ficētia virtutis altissimi cui est honor ⁊ glo
ria ꝑ infinita secula seculorum. Amen.

¶ Sermo quadragesimussextus d̄ sancto
ludouico ordinis minoꝝ epo tholosano.

Quasi sol refulgens
sic iste refulsit i tēplo di. Scri
būt̄ hec vba originalit̄ Eccle
siastici. l. ca. Qui mūdū ꝯdēs
mirabili sapia celos diuersis ornauit sideri
b⁹ ipse eccliaꝫ suā sctōꝝ varietate voiuit d̄
corare. Et vt oñderet viaꝫ salutis oib⁹ pate
re posse: elegit de quolibet statu aliquos q
electoꝝ numero ascriberent̄. Iccirco ⁊ btm̄
ludouicū eximiū ꝯfessorē suū fec̄ meritis ⁊
glia copiosuꝫ: is ē q iā btūs cū xp̄o nunq̄ de
serit eos: q pr̄ociniū eius exposcūt. Cui⁹ ꝓ
fecto intercessiōe vt apparebit in sequenti
bus inumera vt sic dicaꝫ bn̄ficia sūmo pre
petita impetrant̄. Propterea in pn̄ti ꝟmo
ne ad eius laudes ingentes exprimendas
omni studio est elaborandū. De quo ꝯueni
entissime dici pn̄t verba in themate pre
posita. In qbus triplicem splendorem san
cti ludouici distinguemus.

Primus dicitur nobilitatis.
Secundus sanctitatis.
Tertius claritatis.

¶ Qualiter sctūs Ludouicus magnificat̄
ex nobilitate sue originis eo q̄ fuit filius p̄
mo gēit⁹: regis caroli: regis sicilie. Cap̄. i.

Primus splēdor scti ludouici dr̄ nobi
litatis. fuit qdē nobilis genere caroli
regis sicilie filius p̄mogenitus ,put testatur
pontifex maximus ioānes. xxij. in bulla ca
nonizatiōis. Uerūtn̄ h̄ loco vidēduꝫ ē vtꝝ
nobilitatis sanguinis ⁊ carnalis originis:
sctis ad laudeꝫ sit ascribēda. Et q̄ sic ,pbat̄
sufficiētissime: qm̄ q vitas ⁊ gesta sctōꝝ scri
pserūt sꝑ illoꝝ nobilitatē p̄us notificare vo
luerūt. Un̄ Mattheus. i. ca. genealogiā xp̄i
texere conatus ē dicēs. Liber generatiōis
iesu xp̄i fili dauid fili abrahā ⁊c. Et ecclesia
cantat sic de vgine mr̄e. Natiuitas glose v
gis marie ex semine abrahe orta de tribu iu

da clara ex stirpe dauid. Et iteruz: Regali ex ꝓgenie maria exorta refulget. ꝺ ifrascriptis ⁊ sequētib⁹ sctis ita hētur. Nicholaus ex nobilissimis parētib⁹ originē duxit. Vicēti⁹ nobilis gñre sz nobilior fide. Ambrosius fili⁹ p̄fecti rome. Alexi⁹ fuit filius eufemiani viri nobilissimi ⁊ in aula īperatoris primi german⁹ nobilissim⁹ genere. Bernardus ex nobilissimis parētibus ortus ē Egidius ex stirpe regia genitus. Hieronymus eusebij viri nobilissimi fili⁹. Clemēs ep̄us ex nobili romanoꝝ prosapia ortus. Lucia virgo siracusana nobilis gñre. Anastasia nobilissima romana. Paula fuit nobilissima matrona romana. Agatha ingenua mēte ⁊ corpore. Maria magdalena a castro magdalo denominata: clarissimis ē orta natalib⁹ vtpote ex stirpe regia descēdentib⁹. Cristina nobilissimis parētib⁹ orta. Catherina costi regis filia: clara claris orta natalibus. Et ꝺ ioseph ab arimathia scribit Luce. xxiij. Et marci vltio ca. Venit ioseph ab arimathia nobilis decurio. Quare vr̄ ꝙ nobilitas carnis facit ad extollētiā ēt sctoꝝ. Ex ꝑte altera videt̄ ꝓbari posse ꝙ nobilitas parui aut nulli⁹ valoris existat. Nam aplus. i. ad Corin. i. ca. dixit Ignobilia ⁊ ꝯtēptibilia mūdi elegit ꝺs. Ad idē facit ca. cū ſm. ꝺ p̄bēdis ⁊ dignitatib⁹. Ad qꝺ ego rñdeo. Qꝺ ex v̄bis apli nō dat̄ intelligi ꝙ nobilitas nō sit ornamētū eorū q illā hūt: sz tm̄ ꝙ deus nō elegit nobiles ⁊ doctos viros sz piscatores ⁊ simplices: vt sic magis nota fieret virtus diuina dū per illoꝝ p̄dicationē ī xp̄z crederet mūd⁹. Sz notādū ꝙ tria hoīm genera reperiuntur. Primi sunt nobiles origine sz nō v̄tutib⁹. Scdi sunt nobiles nō origine sz virtutib⁹. Tertij sunt nobiles ⁊ origine ⁊ virtutib⁹. Primi qdez satis obscuri sunt infames ⁊ reprehēsibiles. pro qbus Claudianus dic̄ Degenerāt hoīes vitijs fiuntqz minores. Et Seneca in tragedijs. Qui genus iactat suū aliena laudat. Et Ouidius libro ꝺ pōto nō cēsus nec claꝝ nomē auoꝝ. Sed ꝓbitas magnū ingeniūqz facit. Hinc Tullius in inuectiua ꝯ salustiū dicebat. Ego maioribus meis virtute mea p̄lusi: vt si pri⁹ noti non fuerant a me accipiāt initiū memorie sue. Tu vero tuos q̄z turpiter offendisti vt si fuerant egregij ciues in obliuionē venerint. Quare noli mihi antiquos viros obiectare. hec ille inueniūtur multi q flagicijs ⁊ de decore affecti gloriant̄ sic ꝺ nobilitate parētū. Alij vero vitijs sordentes de patrie nobili ꝯditione letant̄. Cōtra quos est exēplū qꝺ refert Joannes solobriēsis in policatone ꝺ anatharsistita. hic cū vitupa ret̄ ab archico qm̄ scita foret: mihi inquit ꝺ decus patria: Tu vero patrie at ēt temistocles vt scribitur a Cicerone in libro de senectute: fert̄ serifio cuidā in iurgio rñdisse: cū ille dixisset. Nō eū sua sed patrie gloria splendorē assecutū. nec Hercle inqt. si ḡ serifius esset ignobilis: nec tu si atheniēsis esses clarus vnq̄z fuisses. Alij dicūt nec ego serifius si essez nobilis. Et saluo meliore iudicio vtrūqz stare pōt. s. nobilis ⁊ ignobilis nā si dixerimus ignobilis: potest eē sensus nec ego cū virtutib⁹ meis essez ignobilis si essez serifius in patria. s. humili nat⁹. Et si dicamus nobilis potest intelligi sic: nec ego qui. s. in p̄ria gloriosa sum natus: si eēz serifius. s. vitiosus essem nobilis. Secundi sunt nobiles: ⁊ si nō origine tñ virtutib⁹ q de suoꝝ parētū humilitate ꝯfundi nō possunt. nā vt inqt Hieronymus ad cellantiaz Sola apud deū libertas est nō seruire peccatis ⁊ vera nobilitas claꝝ esse virtutib⁹. Et Cassiodorus in epistolis. hec ē indubitata nobilitas que moribus probat̄ ornata Et Juuēalis nobilitas sola ē atqz vnica v̄t⁹ Et Aristo. i. iiij. politice īgenuitas ē virt⁹ Et Seneca ad lucillum. aīus nobilē facit cui ex q̄cunqz causa lz s̄ fortunam surgere. Et Claudian⁹. exaltat virt⁹ nobilitando genus. Et licz vt refert Seneca ī tragediis nobiles nō sunt mihi aui nec altis inclitū titulis genus sed clara virtus. Et in decre. di. xl. ca. nos dr̄ nos q p̄sumus nō ex locoꝝ vel generis dignitate sed moꝝ nobilitate innotescere debemus: nec vrbiū claritate sed fidei puritate. ¶ Tertij sunt nobiles ⁊ origine ⁊ virtutibus qui inter hoīes splendent: vt sol in firmamēto celi. Satis vtiqz decorat hominem nobilitas sangui

nis cũ nobilitate bon[illegible] mor. Quisnaz nõ magnifaciet sctm̃ Ludouicũ q regis ⁊ regine filius formosus corpe diuitijs affluens Etate florẽs igenio acut⁹: ac qbuslibz tpali b⁹ bonis affluẽs: vitia spreuit: ⁊ trena calcauit: ⁊ xp̃m iesum bñ btẽqz viuendo q̃siuit. Ista tñ in sequẽti splẽdore diffusi⁹ exp̃mẽt.

¶ Qualiter scũs Ludouicus spreto mũdo ⁊ tpali regno vitã spũalez elegit pmanens vsqz in finẽ in virginitate. Cap̃.ij.

Secundus splẽdor sci ludouici dr̃ scitatis. quãta vero fuerit scitas eius dep̃hendere possumus precipue ex tribus.

Primo ex mundi despectione.

Secũdo ex speciali exercitatione.

Tertio ex virginitatis dilectione.

¶ Primo deprehẽdimus q̃z grandis fuit sanctitas ludouici ex mũdi despectiõe: nã vt inqt Joãnes.xxij: in bulla canonizatiõis ꝯsiderãs scũs iste: q mũdus tot⁹ sit positus in maligno qqz cũ ꝯcupiscẽtia sua transit. ipsum fugiendo deseruit totalr̃ ⁊ ꝯtempsit nã rediẽs de catalonia. votũ qd̃ fecerat de intrãdo ordinẽ minor in ꝯuẽtu scti francisci de mõte pesulano voluit adimplere: sz cũ frẽs timore patris ipsuz recipe nõ auderent: votũ ip̃m ibi publice iterauit. Et cũ a bonifacio papa predecessore ipsi⁹ ioãnis reqreret q assensuz p̃staret ꝓuisioni de se facte: ecclesie tholosane: respõdit se hoc facturũ nullatenus quoadusqz votũ qd̃ fecerat adimpleret. Cuius deuotioni annuẽte põtifice habitũ ordinis mior suscepit i p̃ntia generalis mistri: q fuit postea ioãnes eps portuẽsis. atqz flexis genib⁹ fecit ꝓfessionẽ quo facto ꝓuisionẽ de se factã ecclesie tholosane acceptauit mandatisqz apostolicis obediuit: itaqz hitu sci frãcisci vestit⁹: põtificalẽ dignitatẽ suscepit. Quẽ habitũ semp vsqz ad mortẽ detulit sm̃ tñ ꝯdecẽtiã epalis gradus ⁊ in hoc minor ordinis excellẽtia dmõstrat: cui⁹ habitũ d̃ferre nõ erubuerũt tot isignes ⁊ celebratissimi viri: vt scũs ludoui. d̃ quo loqmur. Et alij plurimi q nõ st̃ omittẽdi. Nã vt hẽmus in cronicis ordinis ferdinãdus Rex castillie dimisso regno nepoti suo ĩtrauit hũc scm̃ ordinẽ moriuusqz ẽ frat̃ minor sepult⁹ colibrie. Rex iacobus i regno arragonie mortu⁹ ẽ cũ hitu fratr̃ mior ⁊ sepult⁹ barchinone. In eodẽ regno Rex alfonsus mortu⁹ ẽ cũ hitu ⁊ sepultus hilerde. Federicus rex insule sicilie mortu⁹ ẽ cũ hitu ⁊ sepult⁹ messane. Robertus rex sicilie frat̃ sci ludouici p tres dies añ mortẽ suscepto hitu ⁊ facta ꝓfessione sepult⁹ ẽ neapoli in sancta clara. Btũs Henric⁹ rex cipri virgo purissimus fact⁹ frater minor obijt cũ hitu ⁊ sepult⁹ ẽ nicosie. Tãta qdẽ ẽ xp̃ianor deuotio ad habitum btĩ francisci vt q illũ in vita nõ ferũt sepenũero cupiãt hr̃e i morte ⁊ sepultura. Ob quã cãm põtifices sũmi spũ scõ edocti deuotionẽ hanc ampliare volẽtes spũalib⁹ gratijs sic deferẽtes habitũ donare voluerũt. Nã vrbanus quartus ꝯcessit remissionez q̃rte ptis peccator morientib⁹ cũ habitu fratr̃ minor: bulle habẽtur ianue ⁊ ĩ mõte pesulano. Similit̃ ⁊ Nicholaus quartus ꝯcedit remissionẽ quarte ptis. Idẽ facit Clemẽs terti⁹ bulle: hñt̃ ianue: pusij: mediolani ⁊ venetijs: dicta sunt hec ad extollendã merito humilitatez habitus ordinis minorũ quẽ btũs ludouicus tanto ardore ac detione gestauit. ¶ Scdo dep̃hẽdim⁹ q̃z sublimis fuit sanctitas btĩ ludouici ex spirituali exercitatiõe. vt.n. testat̃ supranoiat⁹ Joãnes.xxij. scũs iste in etate existẽs tenera religiosissime educatus ẽ. dũ v̄o quartũdecimũ attigit ãnũ: ductus fuit in catalonia cũ duobus suis frib⁹: datus obses ꝓ liberatione p̃ris: vbi tã feruẽter dedicauit se studio q ifra sep tẽniũ quo inibi obses fuit sub disciplina fratr̃ minor quos secũ hẽbat in socios in primitiuis sciẽtijs ⁊ sacra pagia sic ꝓfecit q vir dei pollẽs ingenio de p̃dictis sciẽtijs nõ solũ publice ac priuate subtilit̃ disputare valeret sed solẽnit̃ clero ⁊ pplo ꝓponere v̄bũ dei vt putaret̃ hec scia ĩfusa sibi magis diuinit⁹ q̃z hũanit⁹ acqsita: orõni erat assiduus missas audiebat deuote. In magnis v̄o festiuitatib⁹ cũ p̃paratiõe multa corpus sũmebat dñicũ factus aũt sacerdos dieb⁹ q̃si singulis celebrabat: audiẽtie v̄bi dei insistebat attẽte. Maria v̄o ꝯpassione ad paupes ferebat̃ qb⁹ largi⁹ tã p̃uatas q̃z publicas elemosynas faciebat vñ fact⁹ eps

tholosanus p vnũ suũ familiarẽ secretariũ mandauit: ꝙ de suoꝝ quãtitate reddituũ quantũ sibi sufficeret, ꝑ moderatis expẽsis retineret volens ꝙ totũ residuũ in sustẽtandis pauperibus poneret ꝗ̃ꝗ̃ prelatus taꝫ magnus eẽt ac filiꝰ tanti regis cũ ãt iret parisiꝰ pauꝑi quẽ q̃si nudũ repit multũ ꝯpatiens: abscondite cappã ꝯtulit: quã portabat sibiqꝫ fecit secrete aliã apportari. Uiginti qnqꝫ pauꝑes in suã domo reficiebat quottidie: quoꝝ ipse aquã manibꝰ infundebat aliaqꝫ seruitia mẽse ministrabat: visitabat multotiens hospitalia pauꝑum ⁊ infirmis prõpto aĩo subueniebat: pontificatus officiũ exercebat cũ diligentia: missas dicẽdo assidue ordines deuotissime celebrando. Clericos qbus de bñficijs ꝓuidere volebat examinãdo d̃ articulis fidei vita ⁊ moribus diligent̃ iudeos ⁊ gẽtiles inducebat sedulo ad baptismũ ac quosdã eoꝝ d̃ sacro fonte leuauit. ¶ Tertio deꝑhẽdimus quãta fuerit sanctitas bti ludouici ex virgitatis dilectione floruit qppe virginitate purissima. de q̃ Joãnes. xxij. in bulla sepiꝰ noiata ait. Castitatis amor a puero affecerat eius mẽteꝫ adeo ꝙ ob ipsius fidaꝫ custodiã: mulierũ ꝯsortia vitabat oĩno: in tãtũ ꝙ nisi forsan cũ mr̃e ⁊ sororibꝰ: solus cum sola: nullo vnq̃ tpe loq̃bat̃ v̄ba inhonesta horrebat audire: ⁊ loquẽtes talia grauiter arguebat fratres nõ minus ꝗ̃ duo ⁊ interdũ quattuor in sua iacebãt camera in sue testimoniũ nitide puritatis Cũ aplo ẽt paulo sobrietate cibi ⁊ potus corpꝰ suũ castigabat assidue seqꝫ frequẽter manu sua qñdoqꝫ aũt aliculus ꝯsocij cũ cathenis ferreis disciplinãs vestiẽdo ꝑ camisia rudẽ stamineã ⁊ deferẽdo ad nudã carnẽ ꝑ cingulo cordã grossã: ipsaꝫ carnẽ in seruitutẽ spũs redigebat. ¶ Qualiter scũs ludouicus migrauit iuuenis ex hac vita quẽ Joannes. xxij. canonizauit: q ⁊ plurima eius miracula narrat.

Capitulum. iij.

Tertius splẽdor scti ludouici dr̃ claritatis. voluit nanqꝫ deus ipsum tripli cl claritate nitescere.

Prima dicitur felicis consummationis.

Secunda ecclesiastice canonizationis.

Tertia miraculose coruscationis.

¶ Prima claritas dr̃ felicis ꝯsũmationis refert d̃ ipso Joãnes. xxij. hec verba gloriosus iste scũs ad deũ fontẽ viuũ quẽ auide sitierat migraturus infirmitate decũbẽs vltima d̃uotissime sumpsit: dñicũ corpus q̃uis satis debilis de lecto exiens in occursuꝫ dñi saluatoris: quo reuerenter suscepto osculataqꝫ cruce in silẽtio diutiꝰ mãsit. Tãdẽ in eũ diuis ꝯpletis ministerijs aĩa illa sancta carne soluta in celũ ascẽdit: cuiꝰ facies post mortẽ pulchrior q̃ añ apparuit. Ipsũqꝫ intuentibꝰ nõ mortuus sꝫ dormiẽs videbatur. In ipsa aũt sui trãsitus hora. Quidã frater minor deuotꝰ officio ꝑdicator in oꝛone existẽs in quodã loco remoto nesciẽs de obitu eius: vidit aĩaꝫ ipsius multitudie angeloꝝ in celũ deferri dicentiũ. sic fit seruiẽti deo i mũditia ⁊ puritate. Fuit ãt totiꝰ vite sue cursus vigintitriũ ãnoꝝ ⁊ sex mensiũ Trãsiuit ex hoc mũdo in loco q brũdula dr̃ anno dñi. M. cc. lxxxix. q̃rtodecimo kl̃. septẽbris media nocte ferie scd̃e ĩ octauaꝫ assumptionis btẽ marie virgis. Et sepultꝰ in regia ciuitate marsilie in ecclesia frtruꝫ minoꝝ. ꝓut ipse iã dũ viueret ordinauit. Propter hec oĩa ⁊ illa q̃ dicẽda erũt audiẽda sunt verba grauissima Joãnis. xxij. Ait eni laudet̃ magnifice deus nr̃ cuiꝰ dextera huic epo ꝯtulit stelliferũ regiũ diadẽa. Applaudãt ⁊ ipsi celi ciues quoꝝ cetibus sanctus iste sole splẽdidior ẽ insertus. Canant quoqꝫ altisone francie sicilie ⁊ vngarie regna d̃ quoꝝ orto cãdoris niuei flos erupit. Quoꝝ vitis germinat dulcẽ vuã cuius liquor celũ letificãs: abũde effũdit̃ in calice sũmi regis. Letet̃ insup ciuitas tholosana tãto ditata p̃sule: q̃ apud deũ aduocatũ hꝫ sedulũ ⁊ pr̃onũ. Sꝫ ⁊ frũꝫ minoꝝ ordo ꝯspicuus: noue laudis canticũ ꝓmere nõ desistat: in aula celesti tã p̃clarũ alũnuꝫ festine diuis ꝯspectibꝰ rep̃sentãs hec igit̃. ¶ Secunda claritas qua d̃s splendere fecit bñm ludouicũ dicit̃ ecclesiastice canonizatiõis ioãnes qdem secũdus ipsuꝫ cathalago scõrũ ascripsit seruatis oĩbus que requirunt̃ i canonizatione sanctorum. Nã predecessores sui. s. bonifacius octauꝰ cuius tempore

beat⁹ ludouicus ex hac luce migrauit. Et bñdictus vndecimus. Et clemens qntus interueniẽte morte id ꝯplere nõ valuerũt

¶ Tertia claritas dr̃ miraculose coruscationis nãq; vt p̃fat⁹ Joãnes. xxij. asserit magnis miraculis deus scũz ludouicũ post ei⁹ obitũ clarꝝ fecit quoꝝ aliq̃ certis ꝓbata testimoniis ad declarãdaz hui⁹ scti gloriam ipse narrat q̃ etiã nos hoc loco duximus inserenda. Quedã duoꝝ annoꝝ puella duob⁹ mẽsib⁹ passa febres expirauit. facto vo voto p patrẽ isti sctõ mox suscitata ẽ ⁊ vbera matris suxit. Quidã puer qnq; annoruz febribus extinct⁹. facto voto p patrẽ eius ad vitã redijt sanus ⁊ absq; febribus. Quedã puella ãnoꝝ septẽ p dies aliquos febrib⁹ cruciata tandẽ expirauit. facto vo voto p suos ad dictũ scm̃: recupauit spm̃ ⁊ reuixit. Quedã puella nobilis q̃ ex casu ad tra̅z d nutricis brachijs p septẽ ãnos passa fuerat surditatẽ ad inuocationẽ huius scti ad plenũ extitit liberata. Quidã q post fortem febrẽ loq̃laz p mensez pdiderat: ad sepulchrũ sci huius delatus illã recupauit: Quedã mulier cũ ex partu quodã violẽto de puero mortuo ⁊ in eius vtero trãsuersato cõtracta in manibus ⁊ pedibus ac femorib⁹ biẽnio pmãsisset. facto voto ad istũ sanctũ: q si eã suis meritis adiuuaret. toto tpe vite sue visitaret ecclesiã vbi corp⁹ sãcti iacebat. subito cepit dormire. Et expgefacta repperit se sanatã. Mulier q̃dã p octo annos morbo epilẽtico fatigata emisso voto q singulis ãnis sepulchꝝ sci visitaret mox extitit liberata. Monialis q̃dã post longã febrez quã passa fuerat dolorẽ incurrerat i oĩb⁹ mẽbris suis in tm̃ q dieb⁹ duodeci nõ nisi alieno adiutorio d lecto poterat se mouere. Inuocato vero hui⁹ scti p̃rocinio sana ⁊ ĩcolumis ẽ effecta. Cũ hõ qdã q miraculis huius sancti detrahere nitebat̃ euersionẽ faciei ⁊ oculoꝝ turpiter incurrissz: sicq; manẽs p duos dies huic sancto cũ oĩ deuotione q̃ poterat se vouisset ad sepulchrũ eius veniens ⁊ offerens caput cere anteq̃z exiret ecclesiã repit se sanatũ. Hec ingt Joãnes. xxij. sunt mirabilia solius altissimi q bus ⁊ q̃plurib⁹ alijs mirificare voluit sanctuz suuz ac toti mundo reddere venerandũ. Igit̃ ⁊ nos deprecemur illũ vt sua interuentione optineamus dei gr̃am ⁊ gloriam sempiternam. Amen.

¶ Sermo quadragesimusseptimus d scõ thoma de aquino ordinis predicatoꝝ.

Edit illi scientiam scõꝝ i. Scribunt̃ hec verba originaliter Sapiẽtie. x. ca. Obligatur xp̃iana religio colere ac venerari deuotione precipua sanctũ thomã d aquino q sua eruditione mirabili singularissimaq; doctrina ecclesiã dei magnope d corauit. Nã tpibus nr̃is nullus ẽ adeo sapiẽs ⁊ doct⁹ q sancti thome p̃sidio nõ indigeat: vt eni in hoc sermõe clarius explicabimus de reb⁹ tã humanis q̃ diuinis: tanta docuit: tãtaq; scripsit q qlibet in q̃cunq; facultate pitissimus: sancti thome libros lelegẽdo doctior fieri possit. Qua dere de scientia eius disserere equuz ẽ ac rõnabile q̃ magis illi a deo infusaz q̃ humanitus acq sitã pie fateri possum⁹: i qb⁹ triplicẽ excellẽtiã scie scti thome pponimus extollendam.

Prima dr̃ sublimitatis.

Scda vtilitatis.

Tertia sanctitatis.

¶ Qualiter scũs thomas fuit doctor theologie: ⁊ de ipsius theologie atq; sciẽtie laudibus. Capitulum. i.

Prima excellẽtia scie scti thome dr̃ sublimitatis. Nã doctor fuit sacre theologie q̃ dignitate sua p̃ponit̃ ꝯctis sciẽtijs naturalibus ⁊ moralibus. Sed p intelligentia pleniore huius patris: tria dubia sunt absoluenda.

Primum vtrum theologia sit scientia.

Scdm vtrũ sit alijs scientijs dignior.

Tertiũ vtꝝ scia i gñrali sũpta sit extimãda

¶ Ad primũ dubiũ rñdet Tho. i. pte. q. i. Qd thologia scia ẽ. Sz sciẽdũ q duplex est genus sciaꝝ. Quedã eni sunt q̃ ꝓcedunt ex principijs notis: lumine nãlis intellectus. sicut arismetrica: geometrica: musica: ⁊ huiusmõi. Quedã vo q̃ ꝓcedũt ex p̃ncipijs notis lũine supioris scie: sicut pspectiua ꝓcedit ex principijs notificatis per geometriam.

Et musica ex ꝑncipijs notis p arismetricā Et hoc mō sacra doctrina ē scientia: qz pcedit ex ꝑncipijs notis lumine supioris scientie: q̄. s. ē dei ⁊ btōz. Uñ sicut musica credit ꝑncipia tradita ab arismetrica: ita sacra doctrina credit ꝑncipia reuelata a dō. Sz obijcere qs pōt. Nō theologia nō fit scientia. nā vt ingt Aristo. in ꝓin. methaphisice. exp̄iētia singulariū ē: ars vero vniuersaliū: fit āt ars cū ex multis exp̄imētis in intellectu vna fit de silibus acceptio. Sz doctrina theologie ꝑ magna ꝑte nō ē vniuersaliū: ꝫ singulariū tractat. n. de gestis abrahaz isaac ⁊ similib⁹: ergo nō ē ars vel scia. Ad hoc ita rūdet Alexāder de ales in. i. sūme. Nō vniuersale dr q̄ttuor modis. In p̄dicādo vt hō. In exēplādo vt forma sotularis ad multos sotulares. Et vita iob ad vitā multoz hoium. In significādo vt iacob ad significandū iustū q̄ ꝑbit cū Rachele ⁊ lya qz exercet se i vita actiua ⁊ ꝓtēplatiua. In cāndo vt deus cā vniuersalis oiuz rex. Et rps cā vniuersalis reparatiōis hoium ſm hoc q̄ dicēdū. Nō ē vniuersale in scriptura sacra hz. n. snias generales: vt ibi initiū sapie timoz dñi: hz snias ꝑticulares. vt q̄ ꝓponūt hist̄orice in qb⁹ q̄tū ad sensuz exteriorē ē vniuersale scdō mō dictū. s. i exemplando. vt verbi gra. In litterali historia abrahe ⁊ iob: qđ narrat ē singulare. Sed ad huc in scriptura narrat vt exēplar sit vite ⁊ ꝓuersatiōis bonoz. Hinc ad Roma. xv. c. ait aplus. Quecūq; scripta sūt ad nraz doctrinā scripta sunt. q̄tū vo ad sensuz interiorē ⁊ spūalē ē vniuersale tertio mō in ꝑticularib⁹ sentētijs. s. vtile in significādo: qz ē signū rei vniuersalis ad multa. Quātum vo ad vtrūq; sensuz interiorē ⁊ exteriorē sive i sentētijs ꝑticularib⁹ siue gēralib⁹ ſm q̄ fit reductio ad denz q̄ est cā vniuersalis ꝓditionis rez: vel ad rp̄m q̄ ē vniuersalis cā reparatiōis. Uniuersale ē quarto mō in cāndo. ꝫ q̄ hūc modū ⁊ distinctiōez ēdicēt doctrinaz sacrā cē rez vniuersaliū. ¶ Secūduz dubiū fuit vtz theologia sit alijs scientijs dignioz. Ad qđ rūdet Tho. vbi supꝝ q̄ sic. nā cū ista scia q̄tū ad aliqđ sit speculatiua ⁊ practica oēs alias transcendit: tā speculatiuas q̄ practicas. Speculatiuaz. n. sciētiaz vna altera dignior dr tuz pp certitudinē: tum pp dignitatē materie. Et q̄tū ad vtrūq; hec scia alias scientias speculatiuas excedit. ſm certitudinē quidē: qz alie scie certitudinē hñt ex nāli lūine rōnis hūane q̄ pōt errare. hec aūt scia certitudinē hz ex lumine diuine scientie q̄ decipi nō pōt. Secōm dignitatē vo materie: qz ista scia est ꝑncipaliter de his q̄ sua altitudine rōnez transcēdūt. Alie vero sciētie ꝓsiderant ea tantū que rōni subduntur. ¶ Practicaz vo scientiaz illa dignioz ē: que nō ad vlteriorē finē ordinatur sicut ciuilis militari. Naz bonū exercitus ad bonū ciuitatis ordinat finis aūt theologie siue doctrine sacre: in q̄tum est practica: est beatitudo eterna: ad quā sicut ad vltimum finē ordinantur oēs alij fines scientiaz practicaz. franciscbus vo de mayronis in li. de veritatib⁹ Dionysij quē scripsit ad instantiā regis Roberti: sup libz de mystica theologia ait: Oēs scie ancillantur theologie ⁊ aliquo mō subalternantur. Sed notandū q̄ quatuoz modis vna scia dicit alteri subalternari. ¶ Primo modo qz efficiens sub efficiente: vt qz ꝑncipium sub ꝑncipio: ponendo q̄ ꝑncipia sunt cause conclusionuz effectiue. Et sic subalternat musica arismetrice ⁊ pspectiua geometrie: qz ꝓclusiones superioruz sunt ꝑncipia inferioꝝ. Et ista dr ꝓpria subalternatio. Secūdo mō qz materia sub materia: ⁊ qz subiectū sub subiecto. Sicut phisica subordinatur methaphisice. Quia corpus mobile quod est subiectum phisice continetur sub ente qđ est subiectū methaphisice. Tertio mō qz forma sub forma. vt pote qz modus agēdi sub modo agēdi. Et sic oīs alia scia subordinatur logice qz ipsa tradit modum sillogizandi ⁊ demōstrandi vniuersis. Quarto mō qz finis sb fine. frenefactiua equestri. qz finis illius est pp finem istius. Alie ergo scientie non subalternantur theologie ꝓimo modo: qz eius ꝑncipia nō sunt ꝓmunia. vtpote articuli fidei. Nec secundo modo qz subiectū eiꝰ ē singularissimum. Nec tertio modo quia non ꝑ

cedit p regulas quas alijs scientijs tradat
Sz quarto mō qz fines aliaꝝ sūt pp finē isti
us meli⁹ tñ dr̄ subordinatio q̄z subalterna-
tio. hec frācisc⁹. ¶ Tertiuz dubiū fuit vtꝝ
scientia in generali sumpta sit magnifacien
da: Et vt r̄fert Tho. iij. pte. q. ix. scia large
accipit̄ pro qualibet cognitione intellect⁹.
sunt ergo nōnulli q scientiā reprobāt viros
qz doctos aspernant̄. Contra quos duo ad
laudē scientie merito duximus inspiciēda
Primū in quibus sciētia reperit̄ cū decore
ꝛ ornamento maximo. Secundū quantaz
humano generi sciētia attulit vtilitatē. Ac
cedit quidē primo ad ꝯmēdationē ꝛ extol-
lentiam scientie. q ipsa reperit̄ in deo ꝛ in
quibuslibet ab eo productis electisqz crea
turis. De ꝯditore siquidē oīm aiunt theo-
logi in rebus diuinis exercitati: q sicut bo-
nus est eternus immensus incōmutabilis
ꝛ beatissimus. Ita ꝛ oīa sciens. Sciētia tñ
vt ponit Tho. i. pte. q. xiiij. nō est in eo q̄li
tas vel habitus: sz actus purus: ꝛ substan-
tia: qm̄ nō per aliud a se intelligit. Et q̄zuis
alia a se cognoscat: tamē vt scripsimus in
sermone primo de timore iudiciorum dei
intellectus ille diuin⁹ infinitus nō recipit
aliunde pfectionē: cuius pfectio ē sola diui
na essentia. Quo fit vt materialia imateria
liter diuisibilia indiuisibiliter ꝛ multa vni
tiue cognoscat: qz ipse immaterialis est sim
plex ꝛ vnus: vnde qualis est ipse: talis ꝛ co
gnitio eius. Et ne in his diutius immore-
mur: in deo ē scia qua cognoscit seipsuz: Et
qcqd ē in rebus creatis siue in celo siue in
terra siue in mari: quinimo spia sua ꝯdidit
taz varias distinctas ordinatasqz reꝝ na-
turas vniuersa ꝯstituēs i pondere: numero
ꝛ mēsura: nouit oīa anteq̄z eēnt q numerat
mltitudinē stellaꝝ ꝛ gutullas oceāi. Szta
ceam⁹ stupēda q̄ dici possent d scia dei. Et
ad alios vertam⁹ ꝑmonē. Fecit ille artifex
sapientissimus angelos a sue creationis p̄
mordio: tanta luce scie p̄ditos ꝛ itellectua
les suastantie spūales mētes ꝛ materialia
lumina a sanctis intelligentieqz a phis nū-
cupent̄. At ꝛ hoi primo hoc donū amplissi
mū tradit̄ fuisse tributū: q reꝝ oīuz pp ip̄m
ꝯditaꝝ cognitionē acceperit vt magr̄ sniaꝝ
refert di. xxiij. ꝑi li. cunctisqz aīantib⁹ noīa
ꝑm suā pprietatē designauit. Non ē p̄tereū
dū silentio: q dū verbū caro factū ē ꝛ habi
tauit i nobis: aīaz d nouo creatā plenā scia
ꝛ gr̄a sibi vinculo indissolubili copulauit oī
ignorātia seclusa. vt diximus i sermōe. v.
hmōi opis: Apl̄i insup militātis ecclesie fū
datores cū litteris opaz nō dedisset: ꝛ ad p̄
dicationē euāgelij forēt destinādi a spū scō
illuminati sunt: vt sic doctiores effecti euā
gelicaz tubā sonarent. Inde noti p̄res anti
qui statuerūt vt nullus officiū p̄dicationis
exerceat: nisi sit apprime eruditus ꝛ doct⁹
sicut in quadragesimali scripsi in ꝑmone d
verbo dei. Cur g̊ nō erit extollēda scia. cur
nō studiose querenda. Cur nō a cūtis mor-
talib⁹ auidissime exoptāda. facit aūt ad ei⁹
ꝯmēdationez p̄ter illa q̄ ꝯmemorauimus
q oēs hoies nā scire d̄siderāt. vt dic̄. Ari.
Et oēs ducimur ꝛ trahimur ad cognitiōis
ꝛ scie cupiditatē ꝑm q ait Ci. Propter que
oīa Plato in thimeo dixit. Scia est diuīa
dei: quo nil maius diuina magnificētia hu
mano generi cōmodauit. Scdo pscrutari
debemus quāta sit scie altitudo sublimis
ex vberrima vtilitate q̄z ꝯtulit hūano gn̄ri
ꝛ in dies afferre non desinit ꝛ in primis
a iuris ꝯsultis viris clarissimis initium su
mēdi duxi. ipsi nāqz legibus ab eis ꝯditis
ex quibus insimul collectis tā grandia vo
lumina cōplent̄ gētes ppl̄osqz instruxerūt
vt humanā celibēqz vitā excolerent. Quis
nā hoies rōe p̄stātes: nō existimet brutis d
teriores viliorescqz pecupibus: si passiōib⁹
vitiosis nō dñent̄. Jō lex pdit̄ vt appetit⁹
noxius sub iuris regula limitet̄ p quā gen⁹
humanū vt honeste viuat alteꝝ nō ledat:
ius suū cuiqz tribuat informat̄ sicut ponit̄
in plogo decretaliū. sūmo igit̄ igenio facte
sunt leges vt scribit̄ di. iiij. ca. facte sunt āt
leges vt earū metu humana coherceat̄ au
dacia: tutaqz sit int̄ iprobos inocētia. Ciues
pacifice viuāt maiores minorib⁹ fauorē i-
pendāt: minores maiorib⁹ reuerētiā exhi
beant: pares parib⁹ ꝯcordiā donēt. Et oēs
imortali deo pie religioseqz famulet̄. De
ip̄is v̄ro medicis qd r̄ferem⁹: nō taez scrip
tura sacra dignitatē eoꝝ: dū snia illa grauis

sima sapientis oblectatur. Honora inquit medicum: ppter necessitatez. n. creauit altissimus. Et iterum disciplina medici exaltabit caput illi⁹: t in ꝓspectu magnatorum collaudabitur altissimus. De terra creauit medicinā: t vir sapiens non abhorrebit illā Que ꝥba ponūt Eccle. xxxviij. ca. Profecto corpora nra anime intellectiue instrumenta t organa delicata a qbus exeunt tā ta morborū mala ꝓsepe medicoꝝ presidio curata: gratissime sanitati reddunt t q̄ sana sunt t robusta ne in graues egritudies incidāt preseruātur. Sz his oībus maius ē q̄ theologoꝝ opa factū esse nemo sane mētis ambigit. Hōne apostolorū predicatiōe idolatrie pnicies que totum pene vastauera torbez vndiq̄ ē eiecta. Insuper tot insurgentes hereses qs expugnauit qs euertit quis penitus suffocauit: nisi virtus t sapientia eoꝝ qui se doctrine firmiter dedicarunt. Audeo dicere q̄ nisi doctores vtriusq̄ lingue grece. s. t latine hereticoꝝ venenatas fraudes oppugnassent: christiana religio foret extincta. Obmitto quanta facta sint ab ingſitoribus heretice prauitatis: ꝑcipue ꝑdicatoꝝ t mioꝝ ordinū ꝓtra ꝑditissimas hereses manicheoꝝ: arriāoꝝ: legardoꝝ: fraticelloꝝ aliorūq̄ quoruz vocabula cā breuitatis subticemus. Et vt ptē istam breui⁹ expediam⁹ dicim⁹ Hō scia viros doctos reddit in vtroq̄ seculo gloriosos. Hā Socrates magnū nomē adeptus ē. ō quo Tullius in qōnib⁹ tusculanis ait. Socrates primas phiam vocauit e celo quam locauit in vrbibus introdurit in domos t coegit ō vita t morib⁹ rebusq̄ bonis t malis querere. Et Hieto⁹. ꝯ iouinianū dic de socrate. Hūc oim phoꝝ secte tanq̄ sapie t vtutis vnicū fontē venerātur. Js trī vt Valerius meminit de bis q hūili loco nati clari euaserūt. Hfe obstetrice pie marmorario genitus ē. cuius nomē splēdet pp sciam Demostenes insup ꝓceps oratoꝝ grecie hūilimos hūit genitores. Aululge. ēt li. ij. noctiū attice refert q̄ phedon cuius nomē plato illū libꝝ diuinū ō imortalitate aie dedit: seruus fuit emptus a cebe sozatico. cuius socius fuit in phe disciplinis. ex post phus illustris fuit. Menippus fuit seruus postea phus. Hōpilius seruus tesastri pipatetici. postea phus Perse⁹ zenonis stoici suus phus. Diogenes cinicus suus t ex suitute i libtatē venit tandē phus. Epictetus suus postremo phus. q oēs ex phis ppitiā lfaꝝ gliaz sibi amplissimā vēdicarūt Hec solū ipsi q doctria pollēt clarissimi haben̄ Quinimo ciuitates t regna in qb⁹ lfarū studia frequētāt miro fulgēt ōcore. Un Augu⁹. x viij. li. de ci. ōi. ait q̄uis atheniēses in grecia plurimū claruisse fateat Et tiā salustius roman⁹ historic⁹ plus tī fama q̄z re ipsa. Hā loq̄ns de illis. atheniēsiū ingt res geste sic ego existio satis ample magnifice fuere. vez aliquāto miozes q̄z fama ferunt. Sz qz puenere ibi scriptoꝝ ingenia p terraꝝ orbē atheniēsium facta p maxia celebrant. Ita eorum qui fecerunt virtus tanta habet quantū verbis potuerūt extollere ꝑclara ingenia. Accedit huic ciuitati nō parua ēt ex litteris ex phis gloria. q̄ ibi potissimū talia studia viguerūt. bet ille An regno vo celoꝝ viri docti fulgebūt q̄si splēdoz firmamēti t q̄si stelle in ꝑpetuas eternitates. vt dr Dāielis: xij. iō. c. Hiero⁹ assere bat discamus in terris quoꝝ scia nobiscuz perseverat i celo magna itaq̄z scie t doctrine est excellētia: In qua singularis inuent⁹ ē btūs Tho. Heq̄z tantū viribus ingenij t exercitij illā acquisiuit. sz munere diuio p⁹ factā qdē pfessionē suā in ordine predicatorū. Frater Joānes Theutonicus magr ordinis ipsuz secū parisius durit deinde colonią Ubi sub fratre Alberto magro i theologia eiusdē ordinis florebat studiū generale. Studio aūt vocās oioni t silentio quātū poterat adeo se dabat vt vocarent eum fratres bouē mutū. Cū aūt magister Albtus libꝝ dionysij de diuinis nominibus legeret qdā studēs tardus ingenio ad scām thomā se ꝓtulit vt ei lectionē repeteret. qđ sanctus thomas libēti animo fecit nō sine admiratione illius q mox magistro per sp i cacitatem ingenij sancti thome reuelauit. Contigit autem illis diebus dictum magistrum disputare quandam qōnem difficilem quam cum frater thomas collectam scripsisset in cedula. t quidam studens

casu ipsam ante eius cellulā inueniens magistro alberto oñdit. qui mādauit magistro studentiū vt questionē satis difficilē ei cōmitteret d̄ qua; in crastino rñderet. quā ex obedientia suscepit. Et ad or̄onē confugit atq; in crastino ita rñdit vt diceret ei magister frater thoma. Tu nō videris tenere locū rñdentis sz determinantis: fecitq; sibi q̄ttuor argumenta tā subtilissima vt crederet oīno illū cōclusum. Ad que cū frater thomas sufficientissime rñdisset. dixit magister albertus. Nos vocamus istum bouē mutū: sz ipse talē mugitū dabit qui sonabit in toto mūdo. Tandē cū in breui plurimū ꝓfecisset factus fuit baccalarius parisinus Et ibi parisius gradū magisterij cuz humilitate suscepit. Omni qppe tpe duz legere vel disputare debebat orare solebat deū ⁊ hāc or̄onē dicebat creator ineffabilis qui d̄ thesauris tue sapie nouē angeloꝝ ierarchias nosti. ⁊ eas s̄ celuz empirreū miro ordine collocasti atq; elegātissime ꝑtes vniuersi disposuisti. Tu inq̄z q̄ ver⁹ fons luminis diceris atq; supereminēs principiū infundere digneris sup intellect⁹ mei tenebras lumen claritatis ⁊ iusticie duplicē in q̄ natus suz remoueas ꝑuationē tenebraꝝ. peccatū. s. ⁊ ignorātiam. Qui linguas infantiū facis disertas linguā meā erudias ⁊ i labiis meis gr̄az ⁊ bñdictionē infūdas. Da mihi intelligendi acumē: addiscendi facillitatē retinendi capacitatē: interpretandi subtilitatem: loquendi gr̄az copiosam: ingressum instruas: ꝓgressuz dirigas. Egressum cōpleas per xp̄m dñm nr̄m. Amen. Dum itaq; gradū magisterij d̄beret suscipere: ⁊ or̄oni feruenter intēderet aliquātuluz obdormiuit. Apparuit aūt illi sic dormiēti angelus ꝯfortans eū vt magisteriū acceptaret. ꝓponeretq; in suo examine illud publice. Rigans montes de superioribus tuis: in fructu opeꝝ tuoꝝ satiabitur terra.

¶ Qualiter doctrina sci Thome ē satis vtilis: eo q̄ est copiosa facilis ⁊ merito sapiētibus ⁊ insipientibus grata. Capi. ij.

Secūda excellentia scie sci Thome dr̄ vtilitas. Profuit nāq; mirꝫ īmodū ecclesie dei: eo q̄ nō tm̄ fuit in se sciēs: sz alios docuit predicādo ⁊ legēdo: ⁊ vt ꝑpetua fierent q̄ docebat scribendi officiuz accepit. Ei⁹ aūt scripta triplicē habēt ꝯditionem.

Prima dr̄ copiositatis.

Secunda facilitatis.

Tertia gratiositatis.

¶ Prima ꝯditio eoꝝ q̄ sctūs thomas scripsit dr̄ copiositatis. Scripsit nāq; copiose tā ea q̄ spectāt ad nālez vl̄ ēt moralē phiaz Sz sup oīa res diuīas a būdantes notauit Scripsit sup q̄tuor libros sententiaꝝ: summā theologie quā in tribus voluminib⁹ cōpilauit. Sūmā ꝯ gētiles. op⁹ sup quattuor euangelia: Et preter hoc aliā postilā super euangelia. Sup epl̄as pauli. sup Isaiam sup Jeremiā. sup cantica. sup iob. sup magnā partē psalterij Cōpendiū theologie. qōnes de veritate. qōes de quolibet: qōes aīa sup dionysiū de angelica ierarchia. ⁊ de diuinis noibus: sup boetiū de trinitate. ⁊ ebdomadibus. ⁊ de duab⁹ naturis. ꝯ auerroi d̄ vnitate intellectus. ꝯ guilelmū d̄ scō amore q̄ dicebat religiosos mendicantes nō laborantes manibus nō posse saluari. Scripsit ēt officiū de corpe xp̄i. Et q̄plura opuscula de diuersis materijs vt in hoc videatur de eo tā stupēdū miraculū: Qd̄ vn⁹ hō modico tpe: tot potuerit subtilitates qōnū ⁊ ꝓfunditates tā subtiliter penetrare stilo tā ꝯposito ⁊ succincto discurrere. Que i tot voluminib⁹ reduxit in scripturis viginti q̄nq; āni fluxerūt inter ei⁹ magisteriū ⁊ obitū. Obijt nāq; āno dñi. M. cc. lxxiiij. pōtificatus gregorij. x. āno. iiij. Et vite sue āno xxxxviij. septima die marcij. hora matutinali. Ut igit̄ vb̄tatē doctrine sci thome magnificem⁹ dicere possum⁹. Qd̄ si oēs libri phie ⁊ theologie pirent. Et illi quos tho. scripsit soli reperirēt: nñq̄z lux scie ⁊ veritatis posset extingui. ¶ Secunda ꝯditio eorū q̄ tho. scripsit dr̄ facilitatis. hz. n. dotrīa illa quādā claritatē ⁊ ordiez ita suauē vt absq; mlta difficultate ibibi valeat. Neq; ꝓpterea ē paruipendēda: qr cū facilitate sit tradita cū in quolibet genere siue docendi siue dicēdi a cunctis viris doctis facilitas extollatur. Inquit. n. Lice. li. de oralote. Js ē eloquēs q̄ alta humiliter: humilia gra

uiter ⁊ mediocra tēpate dicere pōt. In eo dē insup libro magis ꝯprobar̄ vr̄ snias graues absq; ornat J: q̄z fucata verba sine snia ait ḡ. Quid ē tā furiosu⁹ q̄z verboꝝ vl' optimoꝝ atq; ornatissimoꝝ sonitus inanis nulla subiecta snia: nec scia. Sunt nōnulli qui gl'iant̄ si id qd̄ docēt aut psuadēt: pp inusitata verba: aut ꝯfusas ⁊ implicitas rōnes: s b auditoribus cū labore intelligantur. Contra quos aulusgelius. li. x. noctiū acticaruz ita scribit. Uerbis vti nouis ⁊ cognitis duri⁹ ē: q̄z vbis sordentib⁹. Rome quidā celebratus homo in causis cū apd̄ prefectū vrbis verba faceret. Et dicere vellet: inopē quendā misero victu viuere ⁊ furfureū rodere panē vinūq; fetidū potare. hic inquit Eques romanus: apludā edit: ⁊ flores bibit que verba cunctoꝝ astantiū aīos ꝓuocarunt ad risū ille. n. legerat: apludaz veteres rusticos frumēti furfureū dixisse. item flores audierat prisca voce significare vini fecem vitiatijs expressaz primū vbuz legerat i plauto s̄m apd̄ ceciliū i polimenis: q̄ sibi ad ornam̄ta oronuz s̄uauerat. dixim⁹ ista vt oñdamus q̄z sit laudabile snias subtilissimas cū oī qua fieri pōt facilitate explicare sicut scūs tho. fecisse ꝓbat̄. ¶ Tertia cōditio docttie sci thome dr̄ gratiositas. Est qppe vniuersalit̄ grata doct̄ parit̄ ⁊ idoct̄ Nd̄ verū esse ego exptus suz in p̄dicationib⁹ q̄s feci in oībus fere italice ciuitatibus. nā fauente deo vbiq; ad me audiendū populi in m̄ltitudine copiosissima ꝯuenerūt Quibus ꝓ maiori pte sci thome: ⁊ dñi bonauenture dubia: ⁊ qōes de diuersis occurrētibus rebus d̄clarau. Accepi nāq; a p̄re meo sancto francis. documētū vt ānunciarē vitia ⁊ virtutes de gbus nemo vel abūdantius vel melius vt sic dixerim: thoma disseruit. De gestis vero saluatoris nr̄i Jesu Christi: ⁊ gr̄a ac p̄eminentia virgis matris nullus eo diffusius atq; dulcius locut⁹ ē. Nd̄ ipsius benignissimi iesu testimonio i dubitabili fuit ꝯprobatū. Nā duz prefat⁹ sanctus in ꝯuentu neapolitano tertiā partē scriberet: nocte quadā ad orandum sicut ꝯsueuerat añ pulsationē orologij ad ecclesiā in capellā sci nicholai descēdit. Et duz ibi oraret ante imaginē crucifixi. frater dominicus de caserta ꝯuersus: q erat sacrista vir vtiq; magne deuotionis ⁊ sanctitatis sanctū doctorē curiosius obseruās vidit ipsum miro modo in orone suspēsuz ⁊ corpore eleuatū a terra audiuitq; a crucifixi imagine procedere vocē dicētē sibi thoma vera d̄ me scripsisti. q̄z mercedez ꝓ labore tuo recipies: Qui rñdit dñe teipsum. Quid referaz de q̄ttuor euangeliorum Matthei. s. Marci Luce ⁊ Joānis declaratione. ins ꝓciatur op⁹ illud: qd̄ recte cathena aurea nūcupat̄. in quo ipe tā ordiate collegit doctorū taz grecorū q̄z latinoꝝ snias q̄s ipse ꝓsequendo ꝓ clariore intelligētia mirabiliter ampliauit non mirū igit̄: si ego q minimus sum predicatorum ecclesie dei: tanti doctoris obseruaueriz documēta siue predicādo siue predicabiles sermones scribēdo: s̄m gr̄am a dño mihi datam: cum vt pred ixi videam satis proficere ad veritatis illustrationem atq; ꝯsolationem fidelium: sci thome doctrinam sequendo.

¶ Qualiter sanctus thomas: nō soluz fuit doctus sed virtutib⁹ ornat⁹: q mundo spreto religiosus effectus: munde vixit: ⁊ vitā feliciter consummauit. Capitu. iij.

Tertia excellētia scie sancti thome dr̄ scitas. paꝝ quidē est imo nihil multa scire: multa cognoscere: multa docere non solū nature secreta ⁊ ꝓprietates elemētoꝝ astrorūq; motus: sed etiā fidei rudimenta nisi bñ beateq; viuat̄. Jō btūs iacobonus dicere solebat. Sciētia acquisita mortal sida ferita si non sera vestita de core hūiliato. Sanctus v̄o Aug⁹. in p̄ncipio ꝯuersiōis sue dū audiuit famam Antonij magni. vt scribit̄ in li. cōfessionū exclamando dixit. Surgunt indocti ⁊ rapiūt regnū celorum. Nos aūtcū nr̄is doctrinis demergimur i profundū: q̄ omnia ꝯsiderans thomas gloriosus dedit operā vt simul cum doctrina fulgeret in ipso sanctitas vite. Potest v̄o sanctitas eius potissime ex tribus monstrari.

Primo ex mūdi despectione.
Secundo ex religiosa conuersatione
Tertio ex finali consummatione.

¶ Primo monstratur sanctitas thome: ex mūdi despectione desperit quidē mundū ⁊ oēm pōpam eius vt xp̄m lucrifaceret: q̄liter vō hic explenerit: audiam⁹ ea q̄ in ei⁹ legēda scribunt. Nic nanq; ex nobili prosapia dominorū de aquino originē duxit p̄e lādulfo: ⁊ matre theodora nuncupatis dū vero mater puerulū nondū natū gestaret i vtero Quidam heremita bonus ⁊ noie dī reuelatione ei predixit: qualiter filiū esset paritura quē thomā vocarent ⁊ qui ordinē fratrum predicatorum esset ingressurus. in quo ita proficeret: q̄ suo tempore tā in sciē tia q̄; in virtute: vir parem haberet. nato igitur infante cū ingenti parentum letitia quod heremita p̄edixerat iam visum est fuisse impletum dum quintū attigisset annum missus fuit a parentibus ad monasterium montis casini vt ibi sub speciali vita imbuerē litteris ⁊ moribus. abbas monasterij videns in puero post paruum temp⁹ ingenij subtilitatez: consuluit patri suo dño landulfo ꝓ eum neapolim mitteret ad studendum. Sicq; factum est: ⁊ ibī neapoli sub magistro martino grāmatice: ⁊ sub magistro petro de hibernia logice operaz dedit. adultus autē ordinem predicatorū in traut quod vt mater audiuit que erat in rocca sicca festina neapolim accessit: vt filiū in seruitio dñi ꝓfortaret. fratres vō ꝓpositum eius ignorantes timēteq; ne filiū materna pietate turbaret ipsum romā miserūt. at ibi mater eam secuta est. quez fratres inde fugauerunt: parisius tentantes illum destinare de quo mater turbata ad filios suos q erant cum impatore in castro aque pendentis misit nuncium specialem mandās eis q̄ thomā suum filium: fratrez ipsorum: quē frēs p̄dicatores fugabāt quererent: ita vt cū in suis haberēt manibus: g obtēta ab iperatore licentia p vias miserūt famulos tandē cōtigit illos p̄dictū frēz suū iuxta cuiusdā fontis irrigua gescentē: cum ḡttuor fribus dicti ordinis inuenire quē cōfestiz matri transmiserūt. ipsa vō eū custodiri fecī carcere: vsq; ad filioz aduētū. Et iteriz vt expirēt volūtatez ei⁹: monuit eū ⁊ mōeri fecē vt hituz ꝓponeret. Ad qō thōas nunq; ꝓsensit. In carcere sic existens: bibliaz totā legit ⁊ textuz sniaz ⁊ ꝓpilauit tractatū fallatiaz. Et quādā suā sororē ad dei seruitiū induxit: que monacha scti benedicti facta est: venerūt tandē frēs sui: qui tentauerūt eū verbis suasionis: iniurijs ⁊ lacerationē habitus: a suo sancto ꝓpōsito remouere: nec valuerunt: introduxerunt postmodū pulchraz puellā ornatā habitu meretricio vt eū molliret. Quā expulit indignant Et intactus remanēs signo crucis se muniens cū lachrymis obdormiuit: tunc duo angeli apparuerūt sibi: ⁊ stringētes ipsum in lumbis duxerūt. Ex pte dei te cingimus cīgulo castitatis qō nulla possit diabolica impugnatiōe dissolui itaq; verbo vginitatis donū in se ꝓfirmatū accepit: stetit p biēniū carceratus: quē vltimo mater dissimulata custodia abire p̄misit: ō fenestra castri p funē vbi parati erant frēs p̄dicatores: quē suscepū cū gaudio: neapoliz duxerūt. ¶ Secūdo mōstrat felicitas beati thome: ex religiosa ꝙuersatiōe a principio qppe vsq; ad finē adeo laudabiliter ⁊ sēc ꝙuersatiōi s fuit: vt nihil in eo reprehēsibile potuerit inueniri. fuit equidē hūilis deuotus: pius: sobri⁹: tēperatus. ⁊ virgo purissimus: nō solū corpore: sz ēt mēte fr raymūdus feueri: q parisi⁹ i ꝓfessiōe: thomā audiebat: iurauit. q i septē annis quibus fuerat secū in studio ⁊ audierat eum in ꝓfessiōe. q nunq; ꝓsensit in aliquaz cogitationē carnalē. Quidā alius frater petrus noie: qui in extremis ꝓfessionez suam audierat generalē in predicatiōe sua ad populum testimonium referens sue laudis dixit. Qō sua ꝓfessio fuerat sic pura ⁊ munda a carnis contagiōe sicut ꝓfessio vnius pueri paruuli. Idē testatus ē frater bernardus socius eius q eū ad huc in ꝓfessione audiverat. Cui puritati tota vita sua testimoniū phibuit veritatis q̄ sic fuit virtutū actibus dedita vt nullus ꝓtrarijs moribꝰ possit esse collapsa. nā verisīle de eo cōptū est. Qō nocturno tpe hūane deputato geti: p breue sōnū in oīone ꝓstratus: ipetrabat qō dictādo vel scribēdo docebat. Et ꝑter illō tēpus modicū qō somno vel refectioni p valitudine corporis indulsisset: reliquum

tp̄s oīoni lcōni dictamini: vl' scribēdis voluminib' occupabat: vt nullū tēpus eēt vacuuz: qd̄nō foret sancta actione repletum
¶ Tertio mōstrat' sanctitas bti thome ex finali ꝯsūmatione vt.n. Ouidius in lj. methamorphosios cecinit. vltima sp̄ expectāda dies hoī: diciqz btūs: añ obitū: nemo sup̄ maqz funera. felix itaqz tñsit' thōe vltimiqz diei ꝯsūmatio fuit: mō q sequit'. Cū summus pōtifex gregorius decimus generale ꝯciliū iduxisset celebrare lugduni ad quod greci ꝯuenire debebant mandauit fratri thome vt ꝯ errores grecorum de deqbus erant in ꝯcilio ꝯuincendi opus qd̄ fecerat de mandato sui p̄decessoris vrbani pape ad ꝯcilium secū deferret. Qd̄ cū excusatiōi vellet mandare. frater paulus d̄ aquila existens neapoli vidit in somnis nocte precedente diē quo dictus doctor debebat iter arripere. btm̄ paulū i gredientē scholas dicti doctoris: cui cū occurreret iterrogauit ip̄m si bñ exposuerat suas ep̄las: q dixit ei bñ exposuisti. Sz tp̄s ē vt mecū venias ad patriā. vbi melius intelliges. Et trahens ipsuz per cappā videbat' ipsum secum ducere quē thomas libenter seq̄bat': tunc frater paulus clamās in somnis dicebat: succurrite fratres qz frater thomas recedit. Et cū dicto clamore euigilans oīa alijs frībus enarrauit ipse vero sanctus thomas iter inchoans iuit p̄ campaniā versus romā. Informat' aūt itinere diuertit ad monasteriū fosse noue qd̄ cū ingrederet' dixit. hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo qm̄ elegi eā. Cū v̄o cepisset graui' infirmari petijt sacramēta ecclesie: cūqz deportata fuissent illa accepit. ⁊ post modicū cū laude ⁊ bñdictione dei scā illa aīa faciliter discessit a corpe q̄ ab āgelis ad superos fuit delata ipsaz v̄o corpus in eodē monasterio sepultum honorificentissime: ad cui' exeqas multi nobiles ac religiosi tā predicatores q̄z minores ac alij ꝯuenerunt: nec defuit ibi virtus diuina in miraculorum opatiōe qñ supior dicti monasterij patiens i oculis ꝯmēdāsqz se thome liberatus est. Et quidā frat' petr': q̄rtanā patiēs meritis hui' sanitatē recepit. sicqz ⁊ alij plurimi bñficia sanitatis impetrarunt. igit' hūc sctūm pio veneremur affectu qui nunc in celis cū xp̄o letat' p̄ infinita secula seculoꝝ. Amē.

¶ Sermo quadragesimus octauus d̄ sancto Nicholao famosissimo confessore.

In diebus suis placuit deo. ex lib. eccl'iastici assumit mr̄ hec v̄ba scā ecclesia originalit' ibi. xliiij. ca. descripta. maxī ocio sūmoqz studio vnusqsqz laborare dz vt placeat in oīb' vijs suis altissimo creatori nr̄o qm̄ eos q studēt suam voluntatē implere: ⁊ in hoc ꝯplacere maiestati sue nō solū in futura īmortali vita verūēt ⁊ in p̄nti seculo: sublimit' magnificat ⁊ exaltat qsnā explicare q̄at quāta sit btissimi nicholai gl'ia nō solū i illa societate scōꝝ vbi pax ē p̄fecta: ⁊ possessio secura īdeficientis boni sz adhuc in eccl'ia militante: vbi specurrimus ad hereditatē p̄missā: vbiqz p̄fecto celebre ē nom̄ scissimi nicholai. vbiqz illius miracula fulgēt vbiqz tādē a fidelib' d̄uotiōe singularissima colit': qz v̄o ei' hodierna die festū celebrat' equū eē cēsui ad ei' ingētes amplissimasqz laudes p̄orādas cū dei adiutorio oēz dare operā de quo dicūt v̄ba i themate posita q̄ i dieb' suis placuit deo. Et lz hoc fuerit p̄p̄ plurimas virtutes suas tamē ex illis tres p̄cipuas colligemus quas explicare sigillatim curabimus.

Prima dicitur prudentia spirirualis.
Secunda misericordia proximalis.
Tertia obseruantia pastoralis.

¶ Qualiter beatus nicholaus placuit deo p̄p̄ prudētiam spiritualem qua spreuit terrena ⁊ celestia concupiuit. Capi. j.

Prima bti nicholai v̄tus q̄ placuit deo dr̄ prudētia spūalis. d̄ hac dixit sapiēs Prouerbioꝝ. iij. c. In oī possessiōe tua acqre prudētiā. Et. xvi. ca. acqre prudentiam qz preciosior ē argēto. Et xp̄s Matthei. x. ca. Estote prudētes sicut serpētes. ē āt hec prudētia vt docz Arist. in. vi. Ethico. Recta rō agibiliū: q̄ hō in qbuscūqz agēdis finē ꝯsiderat: atqz ad illū media ꝯuenientia accomodat ⁊ disponit: qz vt Boetius inqt in. ij. d̄ ꝯsolatione. qd̄ añ oculos situ est nō

sufficit intueri. rez exitus p[illegible]dentia meti-
tur tamen vt ait Thomas secunda secun
de.q.xlvij. triplex prudentia distingui po
test.
Prima est falsa.
Secunda vera.
Tertia perfecta.
¶ Prima est prudētia falsa p silitudinem
dicta que in malis ⁊ peccatorib⁹ reperit. ⁊
de hac xp̄s Luce.xvi.ca. dixit. filij huius se
culi prudentiores filijs lucis in gn̄ratione
sua sunt ⁊ paulus ad Romanos. viij.capi.
Prudentia carnis mors ē. Cū.n. prudens
sit q bn̄ disponit q̄ st agēda pp aliquē bonū
finē. Ille qui pp aliquez malū finē aliq̄ dis-
ponit ꝯgruentia illi fini hz falsaz prudentiā
inquātū illud qd̄ accipit p fine. nō est vez
bonū sz s̄m silitudinez: sicut dr̄ aliqs bon⁹
latro. hoc.n. mō pōt s̄m silitudinē dici pru
dens latro q ꝯuenientes vias inuenit ad
latrocinandū. ¶ Scda ē prudentia vera:
sz ipfecta q̄ iuenit vias accomodas ad finē
bonū: sz ē ipfecta duplicit. Uno mō qr illd̄
bonū qd̄ accipit p fine non ē cōis finis toti⁹
humane vite: sed alicuius specialis nego-
cij puta cū aliqs adinuenit vias accomo-
das ad nauigādū vel negociādū dr̄ prudēs
nauta vl negociator. Alio mō prudētia dr̄
impfecta qr deficit in principali actu pru
dētis. puta cū aliqs bn̄ ꝯsiliatur ⁊ recte iu-
dicat de his q̄ ptinēt ad totā vitā: sz nō effi
cacit pcipit. ¶ Tertia ē prudētia vera ⁊ p
fecta. Et hec est q̄ recte ꝯsiliat ⁊ recte iudi
cat ad bonū finem totius vite ac ēt pcipit.
Et hec i solis bonis repit. de hac dicit sapi
ens. Prouerbioꝝ.i.c. Prudētia seruabit
te vt eruaris a via mala. hec aūt in paucis
simis reperit. qm̄ oēs pro maiori pte solli
citi sunt de terrenis ⁊ tpalibus bonis. d̄ q-
bus dr̄ Baruth.iij.ca. Exquisierūt prudē-
tiā q̄ de terra ē. Et d̄ celestib⁹ aut nulla aut
modica est illis cura. Hi sunt q in die iudi
cij videntes electos ⁊ amicos dei affluere
oī bonoꝝ copia. Et seipsos ꝯsiderātes eter
nis fore d̄putatos supplicijs dicēt illd̄ Sa
pientie.v.ca. Nos insensati vitā illoꝝ esti
mabamus insaniā: ⁊ finem illoꝝ sine hono
re. Ecce quō ꝯputati sunt inter filios dei ⁊
inter sanctos sors illoꝝ ē. Propterea bea
tus Nicholaus prudentiā verā spūalē ⁊ p
fectā sectatus ē. nā ex diuitib⁹ ⁊ sanctis pa
rentibus originē duxit. Cuius pater epifa
nius mater ioāna ex ciuitate patere ciues
cū in primo iuuentutis sue flore eū genuis-
sent ꝯtinenter viuentes celibē vitā duxe-
runt. Hic prima die dū balnearet erectus
stetit in pleui. insup quarta ⁊ sexta feria se
mel tm̄ suggebat vbera. Factus aūt iuuēis
alioꝝ iuuenū deuitans lasciuias ecclesiaꝝ
poti⁹ terebat limina. Et qcqd ibidē de sa-
cra scriptura intelligere poterat memorit
retinebat. Parētibus vero defunctis nō
cogitauit vxorē ducere nō multiplicare di
uitias nō satisfacere corporis voluptati sz
qualiter tanta diuitiaꝝ copiaz nō ad laudē
humanā: sz ad laudē dei dispensaret: vt sic
thesaurizaret thesauros i celo: iuxta prece
ptū saluberrimū nr̄i saluatoris Matthei.
vi.ca. Nolite inqt thesaurizare vobis the
sauros in terra vbi fures effodiūt ⁊ furant
thesaurizate vob thesauros in celo quo fur
nō appropiat neqz tinea d̄molit. Ad bona
igitur sempiterna dedicauit aīum ⁊ p illis
adipiscēdis omnem adhibuit diligentiaz.
¶ Qualiter sanctus Nicholaus ex miseri
cordia subuenit ciui pauperi qui tres filias
nuptui tradidit propter elemosinam quaz
nicholaus fecit. Capi.ij.

Secunda beati nicholai vt⁹ q̄ placuit
deo dr̄ mīa ꝓximalis. de hac redem
ptor mundi dixit. Mathei.v.ca. Bti mi-
sericordes qm̄ ipsi mīaz ꝯsequēt. Hāc Hie
ronym⁹ ꝯmēdauit i ca.q clemētiā.lxxxvi.
di. vbi ait. Qui clemētiam nō hz nec indu
tus ē viscera misericordie d̄uis spūalis sit
nō adimplet legē xp̄i. Et Ambro. eadē di.
ca. i singlis inqt. Misericordia cōis ē vsus
iō: cōe p̄ceptum oībus officijs oībus etati-
b⁹ necessaria: ⁊ ab oībus deferēda. Nō pu
blicanus: nō miles excipit. nō agricola. nō
vrbanus diues ⁊ pauper oēs in cōi admo-
nent: vt ꝯferant nō habēti. Hanc miseri-
cordiā in se fuisse beat⁹ nicholaus apertis-
sime demonstrauit: dum elemosinam in-
digenti ⁊ in extrema necessitate posito con
uicinio suo benigne tribuit: habebat ille

tres filias vgies qs pre inopia pstituere co gebat ut sic ifamī eaz cōmertio. alere ſ Nō vt ad aures viri scti deuenit scelas abhoz ruit: ⁊ massam auri panno inolutaz i domuz ei⁹ p fenestraz clam piecit clamq recessit. Mane surgēs bō massā auri reperit: ⁊ deo gras agēs pmogenite nuptias celebrauit. Inde ad aliquos dies silē op⁹: dei famul⁹ egit. Nō rursuz ille repiēs ⁊ in laudes imē sas pūpēs ō cetero vigilare ppoſuit: vt sci ret qs eēt q sue inopie subuenisset. Post ēt paucos dies duplicatam auri massam in domū proiecit. Ad cui⁹ sonitū ille excitat: ⁊ nicholaū fugiētez insequ talicz voce allo qt siste gradū teqz aspectui non subtrahas meo. Et accurrēs velocius Nicholaū būc eē cognouit. Mox humi pstratus osculari volebat pedes eius: q ille refugiēs ab eo petijt ne factū alicui qdiu viueret reuela ret. In hac vō elemosina obſuauit Nicho laus tres illius qditiones necessarias.

Prima qditio quia fuit prompta.

Scōa q: fuit copiosa.

Tertia q: fuit secreta.

Prima qditio illius elemosine fuit prom pta q: nō miltis pcib⁹ data vel impetrata. Inqt Seneca libro de bñficijs. Ingratū ē bñficiū qd diu inter dantis manus hesit. Et idē. Multa res carius emit qz q pcibus empta ē. Et lz deo grata sit elemosina que dat paupibus illā petentib⁹. Gratissima tū est ospectui suo cū tribuit pauperi: ⁊ ege no: p verecūdia petere nō audēti. Ex hoc ait Ambrosius li. i. de officijs. Sūt multi q malunt miseria tacite egestatis astringi qz publica petitione ofundi: hi querēdi sūt ⁊ adiuuandi: vt p hoc amplius gaudeāt: q pauptati osulāt ⁊ pudori. Scōa qditio illi us elemosine fuit copiosa. qm tantū dedit quātū sufficere iudicauit p puellis virgi nibus maritādis. Qz pstitutionē Thobie. q iiij. ca. ait: Di multū tibi fuerit abundanē tribue. Tertia qditio fuit secreta. q obser uauit documētū saluatoris nostri q Mat thei ca. v. dixit. Cū facis elemosinaz noli tuba canere sicut ipocrite faciunt. o quāta tepiditate his tpibus ducuntur mortales in quibus charitas non solum friguit. Qz vt videt pēnitus est extincta oēs que sua sunt querunt oēs tantum seipsos diligunt qui re vera etiam gentilium voce ofundi merito possunt. inquit Seneca ad lucilluz nō pōt quisqz beate degere: q se tantū intue tur q oia ad vtilitates suas puertit: alteri vinas oportet: si vis viuere tibi. Et idē in li. de beata vita. Ubicūqz hō ē bñficio loc⁹ est. Et Ouidius li. de ponto. Regia crede mihi res ē succurrere lapsis. Conueniens boi hoiem seruare voluptas: sed preter vo ces ⁊ documenta paganoz: assunt nobis christi ⁊ sanctorum monita pariter ⁊ exem pla: inter q vnū quod ō beato Nicholao iā pdix m⁹ notabile valde ē ac singulare.

¶ Qualiter beatus Nichlaus obseruauit officium boni pastoris: circa regimen aiaz pro motus ad tempoalem dignitatem ⁊ er voluntate dei. Capitulū. iij.

¶ Certia virtus qua placuit deo almus pfesso: nichola⁹ dī ō obſuātia pastora lis: obſuauit qdē offiū pastoris boni circa curā ⁊ regimē aiaz: qō oīdimus triplicit. Primo in sua promotione.

Secundo in pauperum subuentione.

Tertio in populi doctrinatione.

¶ Primo oīdim⁹ btūz nicholaū fuisse pa storē bonū in sua pmotione. non. n. pmot⁹ fuit ad epalez dignitatē prece vel precio vt fieri solet tpibus his malignis: sed cū hūili tate acceptauit onus regiminis vocat⁹ ad illud ex dispēsatione diuina hodierna vo die nullus p mouet fuit⁹ imo ecclīastica bñ ficia ⁊ dignitates nō nisi iportune petētib⁹ dispēsant. Ex quo facti st hoies ambitiosi ⁊ dū fusci piūt cathedraz pastoralē nō nisi de terrenis ⁊ tranſitorijs curant. Sed audiāt id qō Crilo⁹ scribit di. xl. ca. mlti in fi. Qui chqz desideraverit primatū i terra inueni et ofusionē in celo: nec inter seruos xpi cō putabit q de primatu tractauerit ad btūz itaqz nicholaum redeuntes ofideremus q liter epalē honorē suscepit defuncto qdem epo mirree ciuitatis: vbi ipse morabatur quenerūt epi conuicini illi ecclesie de epo pulsuri. Ederat iter eos qdā magne auctoritatis eps. ad cui⁹ electionē oīuz snia ōpen debat. cumergo pctos ieiunijs ⁊ oīonibus

insistere monuisset: nocte i[illegible] vocẽ audiuit dicẽtez sibi: vt hora matutinali fores eccle sie obseruaret: ⁊ quẽ primũ ad ecclesiaz cui nomẽ ẽ nicholaus: venire ꝯspiceret ipsum ĩ episcopũ cõsecraret. hoc ḡ ⁊ alijs reuelãs ep̃is ãmonuit vt oẽs orõni insisterẽt ⁊ ipse pre foribꝰ excubaret. Et ecce hora matutinali q̃ñ a deo missus añ oẽs ad ecclesiã nicholaus properauit: quẽ apphẽdens ep̃s dixit ei qd̃ tibi nom̃ ẽ: ille vt erat columbia simplicitate plenus inclinato capite inqt vr̃e scitatis seruus nicholaus: quẽ in ecclesia ducẽs lz plurimũ renitẽtez in cathedra collocauit: neqz i hoc rep̃hẽsibilẽ ip̃z qspiã iudicẽ q passus ẽ in cathedra collocari cuz agnouerit hoc ex dei volũtate ꝓuenisse: ẽt cũ ab ep̃is ibidẽ ꝯgregatis rõnabiliter cogeret. Nã vt scribit. viij.q.i.ca.in scripturis. Si is q valet oĩpotẽtis dei oues pascere renuit: oñdit se sũmũ non amare pastorez. Acceptato itaqz a nicholao põtificatꝰ officio sectabat in oĩbus humilitatẽ: morũ grauitatẽ peruigilabat in orõne corpꝰ macerabat: mulierũ vitabat ꝯsortia: affabilis in suscipiẽdo: efficax in loquẽdo: alacer in exhortando: seruꝰ in corripiẽdo. Et vt in cronicis legit. fuit tẽpore ꝯstantini scd̃i filij constantini magni. Et iulij pape q congregauit sinodũ apud niceã trecẽtoꝝ decẽ ⁊ octo patꝝ ꝯ arriũ de q̃ scribit. xv. dis. ca. canones ⁊ ibi fuit nicholaus. eius tẽpe floruerũt Eusebiꝰ ep̃s vercellensis. Illa rius ep̃s pictauẽsis: Antonius magnꝰ ⁊ Macharius. Secũdo ostẽdimus beatissimuz nicholaũ fuisse pastorẽ bonũ in pauperum subuentione. nã vt dicit Hieroꝰ. ad nepotianũ ⁊ ponit in decretis. xij.q.ij.ca. gl̃ia. Gl̃ia ep̃i ẽ pauperꝝ opibꝰ ꝓuidere ignominia sacerdotis est proprijs studere diuitijs Et in capi. aurum. xij.q.ij. Ambrosius ait Aurum habet ecclesia non vt seruet sz vt eroget. Ex hoc sctssimꝰ nicholaꝰ d̃ pauperibꝰ specialit curã suscepit ob qd̃ piissimus deꝰ mẽsurã tritici ab eo suscepti miraclo se suppleuit. Quodã nanqz tpe totã ꝓuinciã sancti nicholai fames valida ptulit: ita vt oibꝰ deficerẽt alimẽta. Audiẽs autẽ vir dei naues onustas tritico applicuisse portui illuc statim ꝓficiscitur. Et rogãs nautas vt altez in cẽtũ modijs p quãlibz nauẽ fame periclitantibus subuenirẽt cũ illi rñdissent nõ audemus pr̃ qz mẽsuratũ alexandrie oportet in horrea impatoris nos reddere sanctus inquit facite nũc qd̃ dico. Et vobis i dei veritate ꝓmitto q̃ nullã minorationẽ habebitis apd̃ regiũ exactorẽ. Qd̃ cũ fecissent ⁊ eandẽ mẽsurã alexandrie quã acceperãt reddidissẽt ministris impatoris miraculũ referũt: ⁊ deũ in suo famulo magnifica laude attollunt. frumẽtuz aũt vniꝰ cuiusqz indigẽtiã vir dei distribuit ita vt miraculose duobꝰ ãnis nõ tm̃ ad victũ sufficeret sz etiã ad vsum seminis abundaret.

¶ Tertio oñdimꝰ btm̃ nicholaũ fuisse pastorẽ bonũ in populi doctrinatiõe. nõ.n.neglexit populũ sibi subiectũ pascere cibo spirituali qnimo cũ regio illa idolis deseruisset. adhuc post cõuersionẽ ad xp̃m populus nephande diane adhuc deseruiebat. Et sub q̃dã arbore illi ꝯsecrata quosdã ritꝰ gẽtiũ exercebat: quẽ ritũ de oĩbus finibꝰ vir d̃i expulit ipsãqz arborẽ p̃cidi mãdauit. Tãdẽ in pseuerãtia bonoꝝ operꝝ felicit ad xp̃z migrauit. Et vt scribit in eiꝰ legẽda añ aie exitũ angelos ad se venientes vidit Et dicto psalmo. In te dñe spaui. vsqz in manꝰ tuas dñe ꝯmẽdo spm̃ meũ: tradidit spm̃. anno dñi. ccc.lxiij. vbi apud terrigenas celestis audita ẽ melodia Corpus itaqz honorifice i tumba marmorea repositũ fuit: qd̃ tandẽ baꝝ translatum fuit anno. dñi. M. lxxxvij. O igit felix aĩa nicholai: que peracto huius breuis tpis cursu: tandẽ celestia regna petiuit. ibi ꝯgaudet xp̃o ⁊ oĩbꝰ electis p infinita secula seculorũ. Amen.

¶ Sermo q̃dragesimusnonꝰ de tribꝰ p̃uilegijs beati stephani prothomartyris: que cooperãte xp̃o eum gloriosum fecerunt.

Ideo celos aptos Iesuz stantẽ a dextris v̄tutis dei. Scribũtur hec v̄ba Actuũ vij.ca. ⁊ in epl̃a p̃ñtis solẽnitatis in tribulatiõe positis ac laborãtibus q buscunqz ꝓ diuino amore: nũqz deest auxiliũ supne gr̃e: q̃ fit: vt quecunqz ardua ⁊ dif

Nota hũc sermonẽ
+ totum XB.

ficillima nō solum nō moleste: sz equo aī o ac iocundissimo ferāt. nihil. n. terribilius ē morte: quā tñ amici dei ēt violētam passi sunt pro xp̄o gaudētes. Ecce in prōptu occurrit nobis exēplū stephani ꝓthomartyris: q̄ ī etate florēti lapidatiōis martyriū patiētissime tollerauit: cui cū ex debito teneamur honorē quez possumus exhibere: vt sic valeam⁹ īteruenietib⁹ ei⁹ meritꝫ vite ipsius imitatores fieri: hodierna die ad illū ꝑmonē vertem⁹: q̄ vidit xp̄z stātē a dextris dī paratissimū ad eū adiuuādū: ꝓut ipse retulit ī v̄bis a nob p̄missis. In q̄bus tria btī stephani p̄uilegia distinguem⁹: q̄ coopāte xp̄o eū celebrimū gl̄iosissimūq; ondūt.

Primū dicitur gratie.

Secundum victorie.

Tertium glorie.

¶ Qualiter btūs stephanus fauente diuina gratia superauit: superbiam: auaritiam ꝛ luxuriam. Capitulum. j.

PRimū p̄uilegiū btī stephani dr̄ gr̄e d̄ quo sic dr̄ Actuū. vi. ca. stephan⁹ plenus gr̄a ꝛ fortitudine faciebat, ꝓdigia ꝛ signa magna in ppl̄o. Fuit eq̄dē ī eo gr̄a: q̄ tria p̄ricipālia peccata ad q̄ cetera reducūtur supauit. Primū fuit supbia. Scd̄z auaritia: Tertiū luxuria. de q̄b⁹ Jo. prime canonice. ca. ij. ait. Dē q̄d ē in mūdo cōcupiscētia carnis ē: aut ꝯcupiscentia oculoꝝ aut supbia vite. Superbiam nāq; supauit p virtutem humilitatis. Luxuriā p virtutē castitatis. ꝛ Auaritiā p v̄tutē pauptatis. Prio fuit humilis in honore sibi ab ecclesia exhibito. Nā vt scribit Actuū. vi. ca. Ipse fuit vn⁹ imo p̄mus ex septē diaconib⁹ ab apl̄is ordīatis in misteriū Cū. n. excresceret multitudo credentiū apl̄i decreuerūt eligere septē: q̄ p̄essent administrationi tp̄ali vt ipsi vacarēt v̄bo diuino: Et elegerūt stephanū viꝝ plenū fide ꝛ spū scō: ꝛ philidpū ꝛ ꝓchorū: ꝛ nicanorē: ꝛ timorē: ꝛ p̄menā: ꝛ nicholaū aduenā antiochenū. In q̄ electiōe ꝛ honore sibi exhibito stephanus hūiliter se ꝯtinuit q̄d quātū sit laudabile cū q̄s ī dignitatibus ꝛ honorib⁹ nō tumescit: pz ex v̄bo sapientis: q̄ ca. iij. Ecclesiastici ait: Quanto maior ē humilia te in oībus: q̄d Licero in primo de officijs elegantissime retulit. In reb⁹ inq̄t etiā ꝓspis supbia fugiēda ē ꝛ arrogātia. nā vt aduersas res sic ꝛ secūdas immoderate ferre leuitatis ē Scd̄o btūs stephanus supauit luxuriā p virtutē castitatis nā dicit de eo q̄ fuit vir boni testimonij ꝛ mūdissime fame. hoc v̄o expleri nō pōt absq; auxilio diuine gr̄e: q̄z vt ait Aug⁹. in li. de agone christiano. Inter oīa christianoꝝ certamīa duriora sūt p̄lia castitatis. vbi quotidiana pugna ꝛ rara victoria. Tertio supauit auaritiā p v̄tutē pauptatis. nā fuit plen⁹ fide. Sup q̄ v̄ba inq̄t Augu⁹. q̄ veraz fidez hñt de deo: nō cupiūt in his miserijs diuites fieri. Sz plerīq; obstiatiōe volūtaria ī suis peccatis ꝯmorantes excusare suā prauitatē satagūt asserentes nō posse virtuose viuere: q̄z ipsis d̄s nō porrigit gr̄az suaz: q̄b⁹ rñdemus q̄ gr̄am ad salutē necessariaz d̄s nō denegat: nisi his q̄ illaz hr̄e nolūt. Jō Ciprianus in epl̄a ad donatuz ait ꝓfluens largiter spūs nullis finibus p̄remit: nec vllis coercentibus claustris intra certa metarū spatia refrenatur: manat ingit exuberat affluenter: nr̄m tñ pect⁹ sitiat ꝛ pateat quātū illuc fidei capacis afferim⁹ tm̄ inde gr̄e mundātis haurimus. hec ille. Igit vt inq̄t Aristo. in li. de causis. prima cā inest oīb⁹ reb⁹ ꝑm dispositionē vnā nō tñ oēs eā recipiūt ꝑm eādē dispotisionē: q̄re ꝛ aliq̄ gr̄am nec minio hñt q̄z illā hr̄e ꝯtēnūt ꝛ loquor d̄ gr̄a gratū faciēte: liquidā gr̄az hñt seruātes ī charitate diuina mādata. Alij aīo feruentiores q̄z primi ad obseruātiaz cōsiliorñ ascēdūt: q̄re gr̄a maior eē pōt in vno q̄z in alio. vñ Aug⁹. ad dardanū ait. In q̄b⁹ habitat deus nō eq̄liter hītat. Et idē ad bonifaciū gr̄a meret augeri. q̄d ꝑz Alexādrū in tertio intelligēdū ē de magnitudine ꝛ augmēto secundum quantitatem virtualem. nō secundum quantitatem dimensiuam.

¶ Quare vicit btūs stephan⁹ cū adiutorio dei tria p̄lia in quoꝝ quolibet affuit sibi diuinū auxilium. Capitulum. ij.

SEcūdū p̄uilegiū btī stephani dr̄ victorie. vicit eq̄dē cū adiutorio diuīo malos hoīes eū p̄seq̄ntes: mos nanq; maloꝝ ē bonis ꝛ virtuosis molestiaz īferre. q̄z ꝑm

phoꝝ sententiam ꝯtraria simul stare non possunt: sed mutuo se expellunt vt docet Arist. x. methaphisice ⁊ i ꝑdicamētis. Sicut calidū nō stat cū frigido: aut albū cū nigro siue tenebra cū lūine iō. xxiij. q. iij. ca. q ſm carnē. Hieroꝰ ait. Qui ſm carnē natꝰ ē ꝑsequebat ſpūalē: nunq̄z vo ſpūalis carnalē ꝑsequit ſz ignoscit q̄si rustico: surrexerūt ergo viri magni ꝯ stephanū ꝓcurātes mortē eius: interueniente triplici prelio.

Primum fuit disputationis.

Secundum accusationis.

Tertium comminationis.

¶ Primū fuit prelium disputationis. de quo dicit surrexerūt aūt qdaz de sinagoga que appellabatur libertinoꝝ a regione sic noīatoꝝ ſm Nicholaum de lira. ⁊ cirenensium a cirene ciuitate: ⁊ alexādrinoꝝ ab alexandria metropoli egypti ⁊ eoꝝ q erāt a cilicia ⁊ asia: q̄sunt regiones ꝓpinque iudee. disputantes cū stephano in quo prelio datus ē sibi spūs scūs q sibi facūdiā ministrauit ſm xp̄i ꝓmissuz qui Luce. xxi. ca. dixit. Ego dabo vobis os ⁊ sapientiam cui non poterunt resistere aduersarij vr̄i. Ex hoc dicit de stephano nō poterāt resistere sapiētie ⁊ spūi qui loq̄bat. Scdm p̄lium fuit accusationis. videntes. n. iudei q disputando succubuerūt callide submiserunt duos falsos testes: q eū in iudicio accusarēt dixerūtqz eū blasfemasse deū moysen tabernaculū ⁊ tēplū que oīa potētissime cōfutauit. Et dū loqueret affuit sibi diuinū auxilium qm̄ intuētes in eū oēs q erant in ꝯsilio viderunt faciē eius tanq̄z faciē angeli quibꝰ ip̄e declarauit magnificādo deuz legem moysen ⁊ templū de deo dixit: ipsuz fuisse locutū p̄ribus qui est deus glorie. de moyse: q amicus dei fuerit: de lege q fuerat a d̄o data d̄ tēplo q instructū fuerat ex diuino p̄cepto. ¶ Tertiū preliū fuit ꝯminationis. nā cū stephanus fuissz multa locutus qbus iudei ꝯdicere nō valebāt: audientes q̄ dicebātur: dissecabātur cordibꝰ suis ⁊ stridebant dentibus in eū. Tunc videns iminere sibi de ꝓximo mortem: intendēs in celum vidit gloriā dei ⁊ ait. Ecce video celos aptos ⁊ iesum stantez a dextris virtutis dei. Hic dubitat a qbusdā vtrū visio beati stephani fuerit mētalis aūt imaginaria vl' corpalis Aliq dicūt Qd̄ fuit mētalis tm̄: ita q ex gr̄a speciali fuit ꝯcessuz stephano videre nō soluz humanitatez xp̄i sed etiā deitatē. Sic ⁊ paulo d̄ quo dic̄ Augꝰ ad paulaz d̄ vidēdo d̄z Qd̄ sibi fuit ꝯcessuz videt diuinā cēntiā eo q erat doctor gentiuz ⁊ moysi q fuit doctor iudeoꝝ. Et hoc videt dicere q̄dā glo. sup locū istū que talis ē. qdā electoꝝ adhuc in hac vita detēti mūdato cordis oclo videre meruerūt gloriā dei: vt hic stephanꝰ ⁊ paulꝰ ad tertiū celū raptꝰ. Sed hoc dictuz non videtur sufficiēs quoniā vt doctores dicunt visio diuine cēntie nō ē ꝯcessa alicui in vita presenti: vtenti sensibus exterioribus nisi hoi xp̄o: vñ ⁊ paulus non dicitur deū sic vidisse: nisi in raptu ab istis sensibꝰ stephanus aūt nō videt tunc fuisse raptus sed magis vtēs sensibus: nā loquebatur iudeis audiētibus. Alij opinant. Qd̄ fuit visio imaginaria: ita q in eius imaginatione fuerūt effigies diuinitus formate ad rep̄sentandū deū: ⁊ hoiem xp̄m. sicut legit de Isaia ca. vi. Qd̄ vidit dn̄m sedentē sup solium ⁊ mente cognouit significatuz illius: ita ⁊ stephanus habuit visionē imaginariā ⁊ agnouit significatū illius representatiōis Et sic q̄ztū ad hoc fuit nō soluz imaginaria visio sed etiā mentalis sicut visiōes ꝓphetaꝝ. Et nō ē dubiū q potuit sic fieri: sed ex modo loquēdi scripture vr̄ q fuerit corpalis qz dr̄. intendens in celum vidit gloriā dei. Propter qd̄ aliq dixerunt q visus stephani fuit a deo fortificatus in tm̄ q vidit iesuz existētē i celo empirreo celos acucie visus penetrādo: ſz istud ñ videt posse stare: qz sic visꝰ fuissz extramittēdo ab oculo: ⁊ ñ intus suscipiēdo ab obiecto quod iprobat phus li. d̄ sensu ⁊ sensato. Propt qd̄ vt refert Nichoꝰ de lira sup hoc passu ꝓbabiliꝰ videt dicēdū q a corpore xp̄i existentis in celo fuit imutatus oculus stephani ad visionē humanitatis xp̄i. naz in potestate eius est q corpus eius sic videat a longe sicut d̄ ꝓpe. Et forte idē est de quolibet alio corpore glorioso. qz totalit ē subiectū aīe pp qd̄ videt q ad nutū eius possit imutare visuz

indifferēter

indifferenter a longe ⁊ de prope. Sicut in ptāte eiꝰ ē ꝙ imutet visuz ⁊ videat in ꝓpa vel in aliena effigie deitatē vo videre non potuit isto mō: sz sic i visiōe imagiaria format ivtute imagiatiua aliq̄ effigies ad rep̄sentandū deū vt dictū ē. Ita exteriꝰ pōt diuinitus formari ad imutationem corpalis oculi sic in suo mō fit in apparitiōe angelorū qñ apparent in corpibꝰ assumptis q̄ corpalit̄ vident̄: ita aliq̄ effigies corpalis non a deo assumpta: sz formata pōt ipsuz repre sentare oculo corpali: Et sic ꝓbabilit̄ absqz vlla ꝯdictiōe pōt dici. Qd̄ sic fuit in visione stephani mētaliter tñ cognouit ꝙ illa effigies nō erat ipsa deitas nisi tātuz rep̄sentatiue. Et huic mō dicendi ꝯcordat littera cū dicit. Ecce video celos aptos: si igit̄ visio p̄tacta stephani fuit corporalis: tūc tria ibi fuerūt miracula. Primū qz vidit celos apertos. qd̄ ſm Nicho. d̄ lira intelligēduz ē: nō ꝙ celi fuerunt diuisi cū sint incorruptibiles. sz qz sic clare vidit ac si nullū eēt obstaculum inter mediū. Secūdū miraculuz fuit qz vidit iesuz in gloria patris: cū ſz naturaz impossibile sit vt corpus glorificatū in sua gloria ab oculo corporali nō glorificato videri possit. Tertiū miraculū fuit qz cū corpꝰ xp̄i sit in celo empirreo. vidēdo ipsum vidit vltra celū sidereū aereū ⁊ cristallinū. Impossibile est aūt ſm naturaz ꝙ oculus corporalis in tanta distantia possit videre. Si insup visio stephani fuit mētalis vt predictū ē. tūc factum est vt eius mens eēt a deo illūinata ad noticiā glie dei ⁊ dñi iesu xp̄i filij sui: ꝙ nihil aliud posset vel vellet d̄siderare: nec mortē quā oēs nāliter timēt ⁊ fugiūt tieret sic ⁊ facto oñdit. Judei aūroū audissent eū talia dicētez: ꝯtinuerūt aures suas ſm glo. ne audirēt blasfemantē. Sic eiz falso extimabāt ipsuz blasfemare. Quare educentes eū extra ciuitatē lapidabant: ⁊ testes deposuerūt vestimēta sua vt celerius interficerēt ad pedes adolescētis q vocabat̄ Saulus: postea vo fuit paulus vas electiōis. ipe aūt lapidatꝰ: vulneratꝰ cruore ꝑfusus. nō dicebat heu me dolētē nō heu me iuuenē: nō heu me qz morior asqz culpa: relinquo mūdū: parētes desero ⁊ amicos: morte violēta occisus: nō hec vl filia loq̄bat̄. Sz aio hilari: facie ad celū directa. dñe inqt iesu accipe spm̄ meuz: ⁊ ne statuas illis hoc pcm̄. qd̄ est dixisset obdormiuit i dño. vbi glo. pulchre dictū ē obdormiuit ⁊ nō mortuꝰ ē: qz obtulit sacrificiū dilectiōis: ⁊ obdormiuit in spe resurrectiōis.

¶ Qd̄ btūs Stephanꝰ dr̄ p̄mus martyr q̄liter multis miraculis coruscauit: qui iam plene beatificatus ē in eclis. Capi. iij.

Tertiū priuilegiū htī stephani dr̄ glie. adeptus nāqz fuit ꝑꝑ eius merita copiosa triplicem gloriam.

Prima dicit̄ specialis honorationis.

Secunda miraculorū operationis.

Tertia plene beatificationis.

¶ Prima gloria dr̄ specialis honorationis. Est. n. in ecclia dei int̄ martyres p̄mꝰ cuius festū imediate post natiuitatē dñi celebrat̄. Sz pleriqz dubitare solēt quō Stephanus p̄mus martyr dicat̄: cū aū ip̄m ēt alij martyres p̄dicent̄. nā abel martyr: innocentes martyres: ioānes baptista martyr nō ḡ stephano p̄oritas martyrij debet̄. Ad qd̄ rñdemus ꝙ ideo p̄mꝰ martyr dr̄. qz ipe prius ceteris passus ē: post noui testamēti ꝯsūmationem q̄ facta fuit: qñ omnino cessarunt legalia dū xp̄s dixit ꝯsūmatum ē etiā qz primꝰ euolauit. naz alij lz martyriū fuissent passi ante ipsuz: nihilominꝰ qz nondū erat apta ianua nō euolauerunt. Dicit̄ i sup primus martyr qz passus est ꝑꝑ fidei d̄fensionē ⁊ ꝯfensionez. Innocentes quippe passi sunt ꝓ xp̄o sed nondū illum ꝯfiteri poterant. Joannes baptista passus est qz arguebat herodem. abel ꝑꝑ inuidiaz fratris stephanus aūt qz xp̄m predicabat filium dei regem regum ⁊ dñm dñantium. Notandū tñ ꝙ beatus stephanꝰ passus fuit die q̄ eius inuentio celebratur inuentum nanqz fuit tunc corpus eius anno dñi. cccc. xvij. honorij principis āno septimo mutauit tamen ecclesia festiuitates vt festum passionis eius cum ampliore deuotione celebraretur imediate post natiuitatez dñi qz passio eius dignior est q̄z inuentio. ¶ Scda gloria beati stephani dicitur miraculoruz operationis. dicit enim Augustinꝰ li. xxij.

de ci. dei beatū stephanū in numeris mira culis cozuscasse ⁊ mortuos ex suis meritis suscitasse multosq; curasse a varijs languoribus ⁊ vbi refert: flores de altari sancti stephani assumpti cuiusdā mulieris ecce oculis impositi sunt q̄ ꝓtinus lumē recepit. q̄daz insuper nobilis marcialis noie cū infidelis esset ⁊ neuaq; ꝙuerti vellet: cū plurimū egrotaret gener su⁹ valde fidelis ad ecclesiā beati stepgani venit: Et de ipsis floribꝰ q̄ super altare erant accipiens ad caput soceri latenter posuit. Super quos cū ille dormisset ꝓtinus ante diluculum clamauit vt ad epm mitteretur: cū aūt eps ad esset sacerdos ad eū venit: ⁊ cū se credere diceret baptizatus ē. Qui q̄diu vixit hoc verbū semp in ore habuit. Xpe accipe spiritū meū: cū tū ignozaret: hec fuisse verba vltima sci stephāi. ¶ Tertia gloria dī plene beatificationis hāc habet in regno celorū dñm clare vidēdo: tenendo atq; fruendo: ibi factus ē in pace locus eiꝰ ibi possessionē habet epulentam. ibi cozonaf aureola: q̄ daf doctoribꝰ: virginibus: ⁊ martyribꝰ de qua plenius in sermonibꝰ de virginibꝰ disserem⁹. O igiē felix inuentus beati stephani q̄ morte ⁊ martyrio fuit in melꝰ cōmutata. O preciosa ⁊ dilecta tollerantia. O dulces lapides torrentis quibus tam grāde ꝑmiū eterne vite stephanꝰ ipe ꝓmeruit mortuus fuit ꝓ christo ⁊ ecce in eternum regnat cum christo qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

¶ Sermo quinquagesimus de innocentibus occisis ab herode ascalonita qui christum puerulum extinguere nitebatur.

Surge et accipe puerū ⁊ fuge in egyptū. angelo ad ioseph loquentis verba sic ista originaliter Matthei. i. c. ⁊ in euangelio presentis festiuitatis iniquitas male mentis herodis impij ⁊ crudelis xpm iesuz in cuna vagientem persequi cepit. Maz volens illū perimere alios parvulos occidi iussit credens in nūero eoꝝ xpm ꝓcludere. Qua de re beatissimis illis innocentibus ecclesia sancta honorē debitū tribuit statuens hanc solēnitatem ad eorum reuerentiam a fidelibus celebrandā vt āt mēs xpiana percipere valeat quanta sit obligatio nra ad filiū virginis diligendū q̄ in q̄libet etate ꝓ nobis pati non recusauit. in presēti sermōe decurremus ea que de illius peregrinatiōe in egyptū ⁊ puerorꝝ interfectione euangelica tradit historia. vbi tria mysteria se offerūt cō templanda.

Primum dicitur christi peregrinatio.

Secundum herodis malignatio.

Tertium innocentium cozonatio.

¶ Qualr ioseph monēte angelo fugit cum iesu ⁊ virgine mr̄e in egyptum. Capi. i.

Primū mysteriū ptēplandū dī xpi peregrinatio. Et hoc notaf inꝑma pte euāgelij. cū dī. Angelus dñi apparuit in sōnis Joseph dicēs. Surge ⁊ accipe puerum ⁊c. Ad quoꝝ verboꝝ explanationē initio rem tria sunt hoc loco dubia discepta nda.

Primū vtrū xps habuit angelum ad sui custodiam deputatum.

Secūz cur angelꝰ apparuit ioseph i somnis

Tertiū quare in sua fuga xps egyptū petiit

¶ Ad primū dixerūt alig q̄ xps habuit angelū ad sui custodiam. nā Luce. ij. scribit q̄ angelus ānunciauit pastoribꝰ xpi natiuitatē qui potuit eē angelus eius custos. Et Luce. xxij. ca. dī. Ecce apparuit ei angelus dñi ꝓfortās eā vbi Bedda ait. In testimoniū vtriusq; nature angelus eū ꝓfortasse ⁊ angelus ei ministrasse describit. Insuper xps iesus ꝙm humanā nām ⁊ passibilitatis statū fuit paulomin⁹ ab angelis minoratus vt docet magister sniaꝝ in. i. di. xvi. Cū q̄tum ad hoc videbaf angelico indigere p̄sidio: Adhuc angelica custodia faē ad aie dignitatez. Cū Hiero⁹ sup. xviij. ca. Matthei. Magna inquit est dignitas aiaruz vt vna queq; ab ortu natiuitatis sue in sui ꝓfectum ⁊ custodiam habeat angelū specialit deputatū. Alia aūt xpi cū sit nobilissima nō dz tāta dignitate priuari. Dz Zriuz tenent Doc. in. ij. snaꝝ. di. xi. vbi dicit dñs Bonauen. Nō xps nō indigebat angelo custodiēte: q̄ aduersarius non poterat oppmere p violētiā corp⁹ diuinitati vnitū: nec poterat seducere p astutiā intellectuz plenarie a

vbo illustratū: nec poterat allicere p blandi
tias affectū plēitudie gr̃e ꝓfirmatū. Jō xp̃s
nō indigebat angelo bono nec q̃stuz ad coz
poris defensionē: nec quātū' z eruditionez
rōnis: nec q̃stuz ad incitationē affectiōis ꝛ
ꝓpetebat ēt ipi xp̃o hr̃e angelū custodez: qz
custodia in custodiēte respectu custoditi di
cit p̃sidētiā quandā. Et qz angeli xp̃o dño
suberant: nō nullū offiū p̃sidētie ipis ange
lis respectu xp̃i ꝓmitti debebat. Quicgd āt
ō scripturis allegatū ē in ꝛriū. ō angelis ad
ministrātibus z seruiētibus ipsi xp̃o nō de
p̃sidentibus est intelligendū: nūq enim fic
minorat' est xp̃s ab angelis vt aliquis an
gelus auderet ei p̃sidere: cū ita bene sit ado
randus xp̃s in cruce z in sua infirmitate sic
cū apparebit in sua virtute. Cū vo diceba
tur q̃ angelica custodia facit ad hois digni
tatē: Dicēdū q̃ custodiri ab angelis ita di
cit dignitatē i aia respectu aliaꝝ creaturaꝝ
q̃ nō ꝓmittunt angelicē custodie: vt tū di
cat ipfectionē respectu angeloꝝ btōꝝ q alie
na custodia numq̃ egēt. Et qz aia xp̃i ab in
stanti sue ꝓceptiōis erat pfecte btā angelū
custodiētē nō debebat hr̃e: ꝛ bñ minūtrātē
nō vnū tñ ꝛ ēt plures. ¶ Scōm dubiū fu
it. Cur ãgelus apparuit ioseph i sōnis. Ad
qō rñdet Cris⁹ i omelia dicēs. Jō nō ap
paruit manifeste sic pastoz⁹ qz valde fide
lis erat pastores indigebāt q̃si rudes virgo
indiguit q̃si de maximis instruēda. Sili'z
charias idiguit añ plis ꝓceptōnē visiōe mi
rabili. Alt rēgi⁹ aliā rōnē assignat mozalē
dicēs p hoc q̃ angelus in somnis apparuis
se dr̃ mystice designat: qz illi q a curis fre
nis z secl'arib⁹ negociis regescūt: pfrui ãge
lica visiōe merēt. Dixit ergo angelus sic
apparēs ioseph accipe puerꝝ z mr̃ez ei⁹ nō
dic̃ accipe mr̃ez z puerꝝ ei⁹ qz vt dicit Cri
so⁹. nō pp mr̃ez puer nat⁹ ē ꝛ pp puerꝝ mr̃ p
parata: Et notāter dixit mr̃ez ei⁹ nō ꝓuige
tuaz: sic̃ anteq̃ xp̃m pepisset vt ondere ma
tris xp̃i virginitas: vt ponit. Illarius sup
Matheū. ¶ Tertiū dubiū fuit cur in sua
fuga xp̃s egyptū petijt. Ad qō rñdet euan
gelista vt ipleret ingt qō scriptū ē p pham
Ex egypto vocaui filiū meū in sup Jsaias.
xix. ca. ita pphetauit. Ascendet dñs sup nu
bē leue z ingrediet egyptum z mouebunt
simulachra egypti a facie ei⁹. Narrat ma
gister i hist̃oria scholastica: q̃ ea nocte xp̃s
cū matre intrauit egyptū q̃ ꝓcepto suo exi
uerant filij israel: Et sic cūc non fuit domus
in qua nō iaceret mortu⁹ angelo penciente
sic ipso ingrediēte nō fuit tp̃lum in quo ido
lū nō corruerit de egypto Jsidorus in. xiiij.
ethimologiaꝝ lib. ita scribit: egypt⁹ prius
area dicebat deinde egypt⁹ vocata ab egy
pto danai fratre ibi rgnāte: hec ab oriēte si
rie est z mari rubro ꝓiūcta. Ab occasu libiā
hz: a septētrione mare magnū. Regio celi
imqrib⁹ insueta z pluuiaꝝ ignara: nilus so
lus circunfluens eā irrigat z inūdatiōe sua
fecūdat. vñ multā terraꝝ ptē fenū alit. Ce
teroꝝ quoq negocioꝝ adeo copiosa vt im
pleat mercib⁹ suis ēt orbē terraꝝ. Jā ad pi
issimā Jesu mr̃ez redeundū ē que egyptuz
petere a ioseph monita fuit. retulit forze il
li spōsus ioseph̃ castissimus excitat⁹ a somno. O virgo dignissima fugiam⁹ repēte qz
ab angelo didici herodes tuū q̃rit extingue
re filiū: gsnā explicet quantus timor virgi
neā mētez inuaserit. quātusue dolor pcusse
rit coz ei⁹ benignū puto nanq̃ q mox filiū
in brachijs suscipiēs lachrimantib⁹ oculis
cū ioseph sene puella iter ad dēserta direxit
Lōtēplare nūc fidelis aia quot noctes du
rerunt in somnes: quot vicib⁹ sitis estua
bant ardore: quotiēs z absq̃ cipo pnocta
runt in heremo. Lōpatere aia mea creato
ri tuo p te peregrinanti. Lōpatere ioseph
qui tñ laborat p viribus vt necessitatib⁹
mr̃is ac filij succurrat: z q̃q̃ pp solitudinē
loci qō querit inuenire nō pōt. Lōpatere
z virgini sacratissime que nunc terret nūc
pauet nunc filium inter vbera stringit nūc
facie eius lachrymis rigat nūc adorat nūc
eius assumptas deplorat penalitates.
¶ De dña herodis ascalonite: z aliaꝝ q sic
vocati sunt. Ex q̃re non eodem anno quo
natus est xp̃s fuerūt innocentes occisi. Et
de herodis seuitia. Capi. iij.

Secundū mysteriū ꝓtēplandū in euā
gelio dicitur herodis malignatio. ad
quod bene explanandum tria de herode
consideramus.

Primo differentiam.
Secundo sufferentiam.
Tertio malitiam.

¶ Primo ꝓsideremus differentiã: vt eiz colligimus ex hist̃oria scolastica. Tres fuerũt herodes. Primus ascolonita sub quo natus est xp̃s. Secũdus antipas qui ꝺcollauit Joãnez ⁊ fuit filius herodis ascalonite. Tertius dictus ē agrippa q iacobũ occidit ⁊ petꝝ incarcerauit ⁊ iste fuit nepos antipatis p̃mus fuit innocẽtium interfector.

¶ Scdo ꝓsideremus sufferentiam nõ eiz eo ip̃o quo ꝺlusus fuit a magis pueros occidi mãdauit: sz p⁹ aliqꝺ tp̃s vt ꝺic̃ Nicholaus de lira sup Mattheũ. cum vellet oẽs pueros bethleẽ inficere ne xp̃s sibi icognitus euaderet ip̃edit⁹ ẽ ab executione huius facti. eo q⁹ a ceſare augusto p epl̃az fuit citat⁹ filioꝝ accusatiõib⁹ rñsurus: eũdo ãt romã ⁊ manẽdo in curia ⁊ redeũdo ad iudeã. apposuit ãnuz ⁊ plus ⁊ ideo fere p⁹ duos ãnos ad regnũ suuz reuersus: ⁊ i regno ꝓfirmat⁹ q: sniaz. p se ꝺ filios hũit. tũc ꝓfecit necẽ pueroꝝ p̃us i mẽte ꝓcepta. ¶ Tertio ꝓsideremus herodis malitiã. tãto nãqz furore succẽsus fuit ne ꝺqz herodes q⁹ vt ꝑderet xp̃m oẽs pueros q erãt in bethleẽ ⁊ i oĩb⁹ finib⁹ eius occidi mãdauerit ab imatu ⁊ infra. i. ab infantib⁹ duoꝝ annoꝝ vsqz ad pueros gnqz annoꝝ. Cui assertioni fidẽ facere videt̃ qdã ossa innocẽtũ adeo grandia q⁹ pueroꝝ duos ãnos hñtiũ eẽ nõ p̃t: niſi diximus corpa tũc maioris quãtitatis fuisse vt ab imatu ⁊ infra. i. ab ifantib⁹ duoꝝ ãnoꝝ vsqz ad pueros vni⁹ noctꝝ vt eiz ait Aug⁹ in s̃mone tiebat herodes ne puer cui astra famulabant spẽ suã ī etatẽ vt s̃ paulo trãsformaret. tunc adimpletũ ē qꝺ dictũ ē per Jeremiã ꝓphaz. vox in rama audita ē ploratus ⁊ vlulatus multus rachel plorãs filios suos. vbi Hiero⁹. ait q⁹ aũt ꝺ̃s in rama nõ putemus nomẽ loci cẽ qꝺ est iuxta gabba. Sed rama excelsum interp̃etatur: vt sit sensus: vox in excelso audita ē longe lateqz diſpersa: vnde Criſo⁹ super hoc loco ait ploratus fletũ paruuloꝝ oñdit. vlulat⁹ aũt matrũ significat lamentũ. Et q⁹ in euãgelio ꝺ̃s rachel plorans filios suos. fm Nicholaum de lira methaphorice ẽ intelligendum quasi rachel sit mater bethleez rõnẽ sue sepulture: q⁹ ibi sepulta ē vt habet Genesis. xxxv. ca. Hinc Hiero⁹ sup Matthe uz ait. Querit quõ rachel filios alteri⁹ tribus. s. filios bethleẽ quasi suos plozet. Rñdemus breuiter q⁹ sepulta fuit iuxta bethleem q̃si suos plozet. Rñdemus breuit̃ q⁹ sepulta fuit iuxta bethleẽ in effrata ⁊ mater ni corpusculi hospitiuz nomẽ matris acceperit siue quoniã iuda ⁊ beniamin q⁹ de rachele natus ē due tribus inmẽte erãt. Et herodes ꝑceperat nõ solũ in bethleẽ interfici pueros: sz in oĩb⁹ finib⁹ eius. vñ p occisionẽ betleez intelligimus multos etiã de beniamin fuisse occisos. o quale edictũ irrationabile ⁊ crudele: o quã lugubris ⁊ flebilis executio. o q̃z iniusta ⁊ iniq̃ occisio. Rapiebant puuli qdã a pectorib⁹ matꝝ: qdã in cunis iacentes. qdã blande parentib⁹ alludẽtes. qdã vrbane in domib⁹ perambulantes: ⁊ sine vlla pietate: vel piſciebant ad muros vel feriebant gladio vel strictis in gutture manib⁹ suffocabantur: vidisses tũc in fra iacere cadauera paruuloꝝ. vidisses ⁊ terrã paruuloꝝ sanguine madefactã ⁊ vidisses matres in qualibet domo sparsis crinibus tam horrendũ flagitiũ singultibus lachrymis ⁊ vlulatib⁹ acclamantes.

¶ Nõ innocentes patiendo ꝓ xp̃o meruerunt decorari corona martyrij. Capi. iij.

Tertiũ mysteriũ ꝓtẽplãdũ ꝺ̃s innocẽtũ coronatio ip̃os vtiqz hac die honorat ecclesia qñ in celis coronã hñt martyrij. Sz circa hoc tripler repiſ dicendi modus

¶ Primus ē eoꝝ q⁹ tenent paruulos istos occisos nihil meruisse: eo q⁹ in eis nonduz erat expeditus rõnis vsus nec voluntarie p xp̃o patiebant. Cõtra quos ē auctoritas vniuersalis ecclesie: q̃ illos martyres nominat ⁊ appellat: vñ dicit in oꝛone. Deus cuius hodierna die ꝓconiũ innocẽtes martyres: non loquendo sz moriendo: ꝓfessi sunt Et Aug. in sermone hodierne festiuitatis ita pulchre logt̃. Hodie frẽs chariſſimi natalẽ illoꝝ infantũ colimus quos ab herode crudelissimo rege iter fectos ee euãgelij testꝝ elogt̃. Et iõ cuz sũma exultatõe gaudeat

terra nr̃a celestiũ
fecunda virtutũ
fi beatis paruulis
obſequio quãtũ p
nis dici festa ma
paruulos in iqui
diuine ꝺ̃ñi: ctõi
terra iuda q⁹ her
noũ extinctionẽ
candidatã pleb
ſere meruisti: t
mus quos beati
dit q̃z quos m
rũ part⁹ effudit
centiũ elegãtiſ
modus dicẽdi
nocẽtibus mi
liberi arbitrij
cũ hoc nõ inue
neqz a doctor
ita leuiter acc
in epl̃a ad pa
uictoritatẽ m
ꝛop. ꝓbat. Et
Diuꝰ Do. sta
glosa ꝓbã in al
illi paruuli occi
nã cruoꝛe san
polimi: vnde si
nã baptiſmalẽ n
obtinẽdaz. Ita
ꝓi operatur ad
dã. Et hoc est q
sermone: quasi
quit de vestra c
p xp̃o qui etiam
nõ extimat: n
passuꝝ crederet
qua p xp̃o pass
die. Cum ita q
felicissimos cel
passi sunt. eos
uelu xp̃o simꝝ ci
pro se laborãte
ut in regno glo
gnat p infinita
¶ Sermo. li.
fuit in bello tp

terra nr̃a celestiũ militũ ⁊ tantaruz parens fecunda virtutũ. Ecce ꝓphanus hostis nũ q̃z beatis paruulis tm̃ ꝓdesse potuisset ob obsequio quãtũ ꝓfuit odio nã sicut sacra pñtis diei festa manifestant quãtũ ꝯ beatos paruulos iniquitas abũdauit tm̃ i eis gr̃a diuine bñdictõis effulsit. Btã es o bethleẽ terra iuda q̃ herodis regis imanitatẽ i puerorũ extinctionẽ ꝑpessa es que sub vno tpe candidatã plebẽ imbecillis infantie d̃o offerre meruisti: digne tñ illoꝝ natalem colimus quos beatius eterne vite mũdus edidit q̃z quos mundo maternorum viscerũ part⁹ effudit: hec Aug⁹. q merita innocentiũ elegãtissime perorauit. ¶ Scd̃us modus dicẽdi est alioꝝ q tenuerũt: ꝙ in innocẽtibus miraculose accelerat⁹ fuit vsus liberi arbitrij ita ꝙ volũtarie passi sũt. Sz cũ hoc nõ inueniat̃ in scripturis expressuz neqz a doctoribus affirmatũ: non ẽ vobis ita leuiter acceptandũ. qꝛ vt Hiero⁹ refert in epl̃a ad paulinũ. Qd̃ de scripturis sctis auctoritatẽ nõ hz eadem facilitate ꝯtẽnit̃ qua ꝓbat̃. Et ꝑpea est terti⁹ modus dicendi ꝑm Tho. ꝑa ꝑe. q. cxxiiij. Quod martyrij gloriã quã in alijs propria volũtas meret̃ illi paruuli occisi ꝑ dei gratiã sunt assecuti. nã effusio sanguinis ꝑꝑ xp̃m vicẽ gerit baptismi: vnde sicut pueris baptizatis ꝑ gratiã baptismalẽ meritũ xp̃i operat̃ ad gloriã obtinẽdaz. Ita in occisis ꝑꝑ xp̃m meritum xp̃i operatur ad palmã martyrij obtinendã. Et hoc est quod Augu. dicit in quodaz sermone: quasi alloquẽs innocentes. Ille iquit de vestra corona dubitabit in passiõe ꝑ xp̃o qui etiam paruulis baptismũ ꝓdesse nõ extimat: nõ habebatis etatẽ q̃ in xp̃m passuꝝ crederetis: sed habebatis carnẽ in qua ꝑ xp̃o passuro passionẽ sustineretis hec ille. Cum itaqz viderimus hos paruulos felicissimos celicolas eẽ factos: qꝛ ꝑꝑ xp̃m passi sunt. eos itaqz veneremur vt ẽt ꝓdño iesu xp̃o simł cũ eis pati nõ timeam⁹. Qui pro se laborãtes exaltat in fine ⁊ beatos facit in regno glorioso celoꝝ i quo venit ⁊ regnat ꝑ infinita secula seculorum. Amen.

¶ Sermo. li. d̃ btõ georgio mar. q fortis fuit in bello tꝑali ferali ⁊ passionali.

Fortis fuit in bello. Scribunt̃ hec verba originaliter. Ecclesiastici. xl vi. c. Gaudet in celis btissimus georgi⁹ qm̃ legitime certauit i terris. Corona qꝑpe victoribus dat̃ vt inqt Aug⁹. in omelia ⁊ hoc paulus exp̃ssit. 2. ad Thimo. ij. cap̃. Non coronabit̃ inqt nisi q legitime certauit quãta vero fuerit georgij ꝓbitas ⁊ animi fortitudo declarat Ambrosius in p̃fatione vbi ait. Georgi⁹ fidelissimus miles xp̃i dũ xp̃ianitatis professio filẽtio tegeretur: solus inter christicolas dei filiũ est ꝯfessus: cui ⁊ tantã fidei constantiaz gratia diuina concessit: vt tyrannice potestatis precepta ꝯtemneret ⁊ innumerabiliũ nõ formidaret tormẽta penaꝝ. hec ille. verũtñ vt virtutũ eius ⁊ scitatis excellentiã diffusius explicem⁹ in presenti sermõe curabim⁹ aperire in quibus bellis inclitis hic preliator fortis inuent⁹ est ⁊ victoriosus: nam licet verba proposita de iosue dicantur ad litteram: tamen appropriate cõuenire possunt sancto georgio xp̃i militi inuictissimo. Qui fortis fuit in triplici bello.

Primo in bello temporali.

Secundo in bello ferali.

Tertio in bello passionali.

¶ Qualiter beatus georgi⁹ miles fuit strẽnu⁹. Et an sit licitũ militare atqz d̃ duodecim conditionib⁹ quas habere debent hi: qui volunt laudabiliter militiã exercere.

Capitulum. i.

Primo btũs georgi⁹ fuit fortis in bello tꝑali: deseruiuit qꝑpe laudabiliter exercitio militari. vnde interrogat⁹ a datiano preside vnde esset aut quo noie vocaretur. Rñdit georgi⁹ vocor ex nobili capadocũ prosapia. palestinã xp̃o fauẽte denici sed oĩa deserui: vt seruire possim liberius deo celi. Sed in hac ꝑte quereret aliquis: vtrũ pctm̃ sit militare. Ad qd̃ rñdet Aug⁹ li. de verbis dñi. Et ponit̃. xxiij. q. i. capi. militare. Militare inqt nõ est pctm̃: sz ꝑꝑ predã militare pctm̃ est. Et idẽ ad Bonifaciũ. ⁊ no. xxiij. q. i. ca. noli. Noli extimare neminẽ deo placere posse q armis bellicis ministrat. In his erat sanct⁹ dauid cui

dñs tã grande ꝑhibuit testimonium. In his ẽt plimi illi⁹ iusti. In his tꝑib⁹ erat ille cẽturio q dño dixit. Nõ sum dign⁹ vt intres sub tectũ meũ. Et idẽ ꝯ manicheos: ⁊ hẽt xxiij.q.i.c.qd culpat. xp̃s tributa cesari monet reddi q: ꝑꝑ bella necessaria militi stipẽdiũ ꝑbet Et d̃ hoc ita scribit. xxiij.q.i.c.paratus i fi. Nã si xp̃iana disciplina oia bella culparet: hoc potius consilium salutis petentib⁹ in euãgelio diceret. vt abijcerent arma seqꝫ oĩno militie sbtraherẽt. dcũz ẽ ãt eis. neminẽ ꝯcusseritis. Estote ꝯtenti stipẽdijs vr̃is. Quib⁹ ꝓpriũ stipẽdiũ sufficere ꝑcepit d̃bere militare vtiqꝫ nõ ꝓhibuit. glo. sup illo verbo ꝯcusseritis. Concutere ẽ aliqd petere vltra debitũ rõne officij alicui⁹ Notandũ tñ ꝙ volẽs debite ⁊ laudabiliter exercere: duodeciz dz cõditiones habere.

Prima dicitur laicalis status.
Secunda virilis sexus.
Tertia dispositum corpus.
Quarta affectus iustus.
Quinta animus magnus:
Sexta preuium exercitium.
Septima victus sobrius.
Octaua promptum obsequium.
Nona fidelitas firma.
Decima prudentia circuspecta.
Undecima misericordia benigna.
Duodecima superna ꝯfidentia.

¶ Prima ꝯditio dr̃ laicalis status. nã clericis ⁊ alijs ad cultum diuinũ deputatis inter dicit̃ vsus ⁊ officiũ artis militaris. Sicut pz. xxiij.q.viij.ca.i. vbi dicit̃. Cũ petrus q ꝑm⁹ aplꝰ mãlez gladiũ vellet exercere vt magistꝝ a iudeorũ iniuria defenderet audiuit. ꝯuerte gladiũ tuũ i vaginã. Idẽ ꝯfirmat̃ eadẽ cã ⁊ qõne. ca. cũ a iudeis. ca. nõ pila. ca. clerici. ca. qcũqꝫ. Et di. l. ca. clericũ. dr̃. Nõ ꝯuenit militib⁹ ecclesie militare seculo. Rõ ẽ ꝫ Tho. ꝫa ꝫe. q. xl. qꝛ i militari arte multa ẽ iqetudo ꝯria clericali officio: ita ꝙ nõ sũt ꝯpatibilia. ꝑꝑea dixit apostolus. ij. ad thimo. ij. ca. Nemo militãs deo iplicet se negocijs secularib⁹ vt ei placeat cut se ꝓbauit. Qd̃ dictũ ponit̃. lxxx. di. ca. ꝯsequẽs. Et. xvi. q. i. ca. sunt nonnulli. Et. xxi. q. iij. ca. placuit. Et. xxiij. q. viij. c. rep̃hensibile: ⁊ ex̃ ne cle. vl̃ mo. ca. mlta ⁊ ca. sz nec: Notãdũ tñ ꝫm Tho. ⁊ Alexãdrũ de ales i. iii. volumie sũme. qꝛ lz clerici nõ possint nec debeant pugnare manu: possũt tñ i casu pugnare nutu: iussu: vel auxilio. sic ꝓbat̃. xxiij. q. viij. ca. igit̃. ⁊ ca. scire nos oz ⁊ ca. oĩ tiore. i ca. hortatu dr̃ Hortatu ⁊ ꝑcib⁹ adriani romani vrbis ep̃i Exhortat⁹ carolus rex bellũ ꝯ lõgo bardos suscepit. Et in ca. vt ꝑdẽ hẽt: ꝙ btũs georgi⁹ ciuib⁹ tuscie mãdauit vt ꝯ lõgobardos arma, pararẽt ⁊ militib⁹ stipẽdia decreuit. Nec soluz pugare: sz ẽt arma deferre interdictũ ẽ clericis: vt pz d̃ vita ⁊ hone. cle. ca. clerici vbi dr̃ Clerici arma portãtes excõicẽt. glo. tñ ibi dic̃. Qd̃ si trãsitũ faciũt ꝑ loca ꝑculosa tunc possunt portare arma, ad terrorem latronũ: lz ꝑcutere nõ debeãt nisi viz vi repellẽdo cũ moderamine inculpate tutele.

¶ Scd̃a ꝯditio ei⁹ q militiã hz d̃bite exercere dr̃ virilis sexus. q. n. vult militare vir eẽ dz: nõ mulier: eo ꝙ mulierib⁹ ꝯditio nõ est apta bellicis artibus. sunt nanqꝫ mulieres pauide: timide molles ⁊ delicate: nec sufficiunt fere labores q requiruntur in ꝑliantib⁹. Verũtemen quandoqꝫ inuente sũt alique mulieres bellicose ⁊ strennue satis. Judith quidem vidua vt scriptura sancta tradit truncauit caput holofernis. Panthasilea amico regina in auxilum troyanorũ venit multaqꝫ in bello cuz suis puellis egit strẽnue ac viriliter dimicãdo. De thamiri massagetaꝝ regina scribunt iustinus ⁊ orosius. ꝙ nõ muliebriter qñ cirus bellũ sibi intulit: aduentu hostiũ territa ẽ. nã cũ prohibere ipsos transito araxis fluminis posset transire permisit: sperans sibi faciliorẽ victoriã inter terminos sui regni: ⁊ hostib⁹ fugã difficiliorẽ obiectu fluminis. Et cũ cirus flumẽ ꝑtrãsissz firmasseqꝫ aliquãtisꝑ castra simulato metu q̃si fugiẽs instructa castra vino epulisqꝫ deseruit. Qd̃ cum regine denũciatũ foret. adolescentulũ filiũ ad sequendũ eũ cũ tertia parte copiarũ misit. Adolescens aũt rei militaris ignarus cum venisset ad castra tanq̃z ad epulas: nõ ad prelia omissis hostibus prorupit ad crapulas. cirus autem per exploratores edo-

ctus nocte reuertitur ꝑcutiq; cum regine filio interfecit. Alt virago thamiris: perdito vnico filio ⁊ militantiū magna parte. nō lachrymis sed hostiū sanguine cogitat iniurias vindicare: simulata igit̄ diffidētia ꝑpter vulnus recenter acceptū. cirum semper refugiebat quousq; hostē insidias traxit vbi dispositis in insidijs inter montes ducēta milia ꝓstrauit cū rege deleuit: adeo q; nec tante cladis nuncius superfuerit. ciriq; caput āputādū i vtre hūano sanguie pleno reponi iussit: dicēs satia te sanguie hūano quē triginta ānis sisti: sanguinē sitisti sanguinē bibe. Narrat insup Ualerius maxim⁹ li. ix. rubrica de ira dicēs. Nō semiramis assirioꝝ regina cū ei circa cultuꝫ capitis sui occupate: nūciatū eēt babyloniā defecisse: altera pte criniū adhuc soluta ꝓtin⁹ ad cā expugnādā cucurrit nec ꝑius decoreꝫ capilloꝝ in ordinē q; tantā vrbē in ptātez redegit: quo circa statu in babylonie posita illo bitu quo ad vltionē exigēdā celerita te ꝑagiti tetēdit. Sz cū ista rara i mlieribꝫ sint reperta respectu tot belloꝝ: que gesta sunt in mundo non sunt trahenda in consequentiā. ¶ Tertia ꝓditio illius q militiaz vtuose hz exercere dr dispositū corꝑ⁹. Nō enim licet militiam assumere his quibus corꝑa sunt delicata: qz vt ingt Hiero⁹. ad demetriadē vginē Statiz corꝑa delicata frangunt. oz ḡ milites cē robustos: vt ferre possint famē sitiz: frigus: calores: ⁊ si mulia. Ideo Vegetius li. i. de re militari ait. Nūq; credo potuisse dubitari aptiorē armis rusticā plebē q in labore nutrit̄ solis ardorē patiēs: vmbre negligēs: balneoꝝ nescia: deliciaꝝ ignara: simplici aīo paruo ꝓtenta: duratis ad oēm maloꝝ tollerantiā mēbris: eni gestare ferrū: ducere fossam: onus ferre: ꝓsuetudo de rure est. Et Seneca ad lucillū ait. Nullū laborē recusant manus que ad arma ab aratro transferuntur qsnā explicet quot laboriḃ⁹ quatiūt. Perse pe hi q ad bella se ꝓferunt: si qs hō scire velit legat cesaris: pompei: scipionis: lucilli: marci antonij: ⁊ aliorꝝ gesta: imo iterrogēt eos q nr̄is tpib⁹ sub his q in reb⁹ bellicis floruerūt militauerūt. dicāt ipsi qō noctes dies duxerunt insomnes: quot dieb⁹ nō gustauerūt panē: quotiēs exigēte necessitate asperrima frigora: caloresq; intensos pertulerunt. Recitat frontinus de re militari scipionē emilianū in itinere cū amicis ambulātē accepto pane vesci solitū. ¶ Quarta ꝓditio dr affectus iustus militādū quidē est ꝓ iusticia. s. ꝓ pria vel vtilitate reipu. nā vt ait Tullius li. i. de officijs Belli ita suscipiat̄ vt nihil aliud nisi pax queri videat̄: nō debet miles finē suū ꝓstituere luchz tēporalez aut ꝓpriū ꝓmodū: sed cōe bonū. Propterea Ualerius li. iiij. rubrica de abstinentia ꝓmendat: curiū q consul facuts ō samnites ab ipsis auro deuinci tentatus ē. nam dū scāno sederet ligneo legatis samnitum vt erat se specandū prebuit qui paupertatē eius mirati magnuz pondus auri publice missum benignis verbis hortati recipere: risit ille ⁊ ait: cax vobis mihi supuacuū. metallū i pria reportare nō eni hr̄e aux mihi ꝑciosum exilio sed aux hūtibus imperare. ¶ Quīta ꝓditō dr aīus magn⁹. vt. n. ingt Salustius in catilinario. Semp in bello his maximū ē periculū qui maxime timēt audacia ꝑ muro hēt ex hoc Sene. li. iij. de qōib⁹ nālib⁹ ait. Nullus pnitiosior hostis est: qz quē audacē angustie faciūt. Et Vegetius li. i. de re militari ait Hoc est in quo totius reipu. salus ꝓsistit vt tirones nō tantū corꝑalib⁹: sed ēt aīs pstātissimi eligāt̄: Et qdē cauēduz ē ne dubitantē formidantemq; exercitū ad pugnā publicā aliqñ ꝓducas: Et ibidē Vegetius sequitur. Ipsa die qua certaturi sūt milites qd sentiāt diligenter exploza. nā fiducia vel formido ex vultu verbis: incessu moriḃ⁹ cernit̄ ⁊ noueris te oportere differre si exercitati bellatores metuūt dimicare. ¶ Sexta ꝓditio est pmiū exercitiuz fin. n. qō ait Lassiodorus li. i. epla. Ars bellandi si nō ꝓdidit cū fuerit necessaria nō hēt. Ex hoc Vegeti⁹ refert i oi plio: nō taz multitudo ⁊ vt⁹ qz ars ⁊ exercitiū solet pstare victoriā hoc vtiq; declarāt nob exēpla Frōtin⁹ li. iiij. de re militari: Nō domit corbulo duab⁹ legiōib⁹ ⁊ paucissimis a iuuenib⁹ disciplinā corꝑeptis, pathos substra-

Alexander macedo quadraginta milibus hominũ iam añ a philippo pr̃e disciplie assuefactis: orbẽ terraꝝ agressus innumeras hostiũ copias supauit. Cirus bello aduersus persas. xiiij. milibus armatoꝝ inumerabilẽ exercitum fudit. Luculus aduersus mitridatẽ ⁊ tigrauem cũ quindecim milibus armatoꝝ hostiũ innumerabilẽ multitudinẽ inhabilẽ debellauit. Epaminũdas dux thebanoꝝ quattuor milibus hoim ex qb⁹ q̃dringenti tm̃ eqtes erant lacedemonioꝝ exercitũ vigintiq̃ttuor miliũ pedituꝫ equitum milium sexcentoꝝ vicit. Hinc est q Vegeti⁹ ait. Nulla alia re videmus populũ ro. orbeꝫ subegisse terraꝝ nisi armoꝝ exercitio disciplina castroꝝ vsuq; militie ¶ Septima ꝯditio dr̃ victus sobrius. debent milites esse sobrij ⁊ tẽperati: neq; licꝫ eis incõtinẽter ⁊ lasciue viuere. ꝑpea Valeri⁹ max⁹. li. ij. de disciplina militari ꝯmẽdat Quintũ ceciliũ metellũ q aduersus iugurtã a romanis missus. oĩa que vires possent effeminare bellãtiũ de exercitu remouit. Et frontinus lib. i. de re militari scipionis ꝯtinentiam magnificat dicens Scipio african⁹ in hispania cũ inter captiuas eximie forme virgo nobilis ad eũ eẽt ꝑducta. q̃ oĩum oculos in se ꝯuertebat sũma custodia habita sponso reddidit. Insupq; aurũ qd̃ parentes eius redempturi: captiuaꝫ scipioni attulerant eidem sponso pro nuptiali mũere dedit. Qua multiplici gr̃a vniuersa gens victa imperio populi romani accessit. ¶ Octaua ꝯditio dr̃ ꝓmptũ obsequiũ nihil vtiq; militib⁹ est ita necessariũ sicut ꝓmpta obediẽtia: qm̃ vbi nõ est obediẽtia nõ ẽ ordo. Et vbi nõ ẽ ordo: ibi ꝯfusio. Jõ Aug⁹ li. v. de ci. dei. narrat illud qd̃ ponit Valerius: qualit̃ malli⁹ torquat⁹ cõsul: missus ꝯ tusculanos p̃cepto edixit: neqs ex̃ ordinẽ pugnaret in hostẽ: q cũ oraturus rei gr̃a in p̃torio esset: filius eius in castris remanens: a tusculanoꝝ duce iniurijs fuit ꝓuocatus ad irã a quo tandẽ audiuit. Tu ipse ꝯgredere mecũ: vt mõ iam hic euẽtu cernatur: quantũ latinus eques prestet romano: q verbis ꝓuocatus atq; ĩperij p̃ris oblitus ad bellũ ingredit̃ ⁊ hostẽ ĩterfecit spolijsq; detractis ad p̃rẽ accessit dicens vt me pater oẽs tuo sanguine natum referant: hec spolia capta ex hoste ceso porto: qd̃ vt p̃r cognouit ꝯsilio ꝯuocato cũ morti tradidit: sic ingens. Qñ neq; impium ꝯsulare. neq; maiestatẽ p̃nã verit⁹ aduersus edictũ nr̃m ex̃ ordinẽ pugnasti quãtũ in te fuit disciplinã militarẽ q̃ stetit vsq; ad hãc diẽ res romana soluisti: meq; in eã necessitatẽ adduxisti: vt aut reipu. mihi: aut mei meoꝝq; obliuiscendũ sit nos poti⁹ nostro delicto plectemur: q̃ respu. tanto suo dãno nr̃a pctã luat. mãdauit igit̃ lectori vt ipsuꝫ morti traderet. qꝛ tuti⁹ erat ipsuꝫ interficere q̃ rẽpu. militari disciplia carere. ¶ Nona ꝯditio dr̃ fidelitas firma. debẽt milites eẽ fideles ẽt inimicis: dũ eis qcq̃ ꝓmittit̃ Unde Aug⁹. xxiij. q. i. ca. noli ait fides qñ ꝓmittit̃ ẽt hosti seruãda est. Et de hoc satis ꝯmendat antiq romani: qui ẽt suis inimicis fidelissimi erant. Uñ Valerius li. vi. rubrica de iusticia. dicit camillo falistos obũdenti: ludi magr̃ liberos falistoꝝ tanq̃ ambulandi cã ex̃ murũ eductos tradidit dicẽs repetendis obsidibus necessario ciuitateꝫ imperata facturã camillus nõ solum sp̃uit ꝑfidiã sed etiam restrictis post terga manibus: magistꝝ virgis agendũ: ad parentes tradidit sic adeptus bñficij victoriã: quaꝫ fraude non ꝯcupierat: nam falisti ob hanc iusticiã se ei spõte dederunt. multa etiam valerius refert de fidelitate romanoꝝ ac d̃ fide publica. ¶ Decima ꝯditio dr̃ prudẽtia circũspecta: debent milites magis prudẽtie q̃ viribꝰ corporis inherere qꝛ ingeniũ superat vires. Et maxime ꝓuidẽtia illis vtẽdũ est qꝛ vt dic̃ Valeri⁹ de disciplia militari. Nihil tã turpe iducit̃ in militie q̃ dicere nõ putabaꝫ: eo q cũ oĩs error emendationẽ recipiat errorq ĩ bello ꝯmittit̃ emẽdatiõeꝫ nõ recipit sꝫ errorẽ martis stati se qt̃ penitentia. ¶ Undecima ꝯditio dr̃ misericordia benigna: decet qppe milites esse clemẽtes atq̃ benignos qm̃ erudelitas vitiũ est satis ꝯriũ hũane ꝯditiõi. Jõ Aug⁹ li. i. de ci. dei. dicit de romanis q amabãt sibi in laudib⁹ dici parcere subiectis ⁊ debellare supbos. Et li. v. laudat clementiaꝫ

marci marcelli. Egregius inquit romāi no
minis marcus marellus: q siracusas vrbē
ornatissimā cepit. ferť eā pri⁹ fleuisse ruitu
rā ⁊ ante eius sanguinē suas illi lachrymas
effudisse. gessit ⁊ curā pudicitie etiaz in ho
ste seruāde. nā priusq̄z oppidiū victor iussis
set inuadi ꝯstituit edicto. ne qs corp⁹ libeꝝ
violaret. Quod exemplū ponit a valerio
li. v. rubrica de humanitate ⁊ clementia.
¶ Duodecima ꝯditio dr̄ superna ꝯfiden
tia in deo nanq̄z fiducia militū est collocā
da: qz vt dixit iudas machabe⁹. ij. Macha
beoꝝ. iij. ca. Nō in multitudine exercitus
victoria belli: sz de celo fortitudo ē. Cū his
itaq̄z ꝯditionib⁹ vt valeri⁹ refert disciplia
militaris est p̄cipuū decus ⁊ stabilimentū
imperij ⁊ tenacissimū vinculū ⁊ pacis tute
la firmissima. Et de hac ait Ambrosius li.
i. de offici. illud qd̄ no. xxiij. q. iij. c. fortitu
do. fortitudo q̄ bello pr̄iaz tueť a barbaris
vl' domi defendit infirmos vel a latronib⁹
socios plena iusticia est. Igiť beatissimus
georgi⁹ militie tp̄ali laudabiliter deserui
uit quousq̄z ad spiritualem militiaz longe
meliorem se transtulit.
¶ Qualiter draco est aīal terribile ⁊ quō
beatus georgius occiso dracone conuertit
populum ad fidem xp̄i. Capi. ij.
Secūdo btūs georgi⁹ fuit fortis i bello
ferali. dū. s. ferā pessimā draconē ingē
tem virtuosissime supauit: tn̄ vt pars ista
clarior sit tria ꝯsideremus.
Primum est draconis conditio.
Secundum draconis offensio.
Tertium draconis occisio.
¶ Primū qd̄ ꝯsiderare debemus est dra
conis ꝯditio. Inqt. n. Isidorus li. xij. ethi.
draco maior est ꝯctis serpentib⁹ siue oīb⁹
animantib⁹ q̄ sunt sup terrā qui sepe a spe
luncis abstractus ferť in aerē ꝯcitaťq̄z pp
eū aer: Est aūt christatus ore paruo ⁊ artis
fistulis viz āt nō i dētib⁹ sed in cauda hz gi
gniť āt in ethiopia ⁊ in india. in ipso incen
dio iugis estus. Et vt refert plini⁹ li. viij.
de nāli hist. ca. xiij. draco. xx. cubitoꝝ ma
gnitudie nasciť apd̄ ethiopes. Et ca. xij. as
serit. Qd̄ inť ele phātes ⁊ dracōes ꝑpetua ē
inimicatio. Nā draco cauda ꝯstrigit elephā
tē ⁊ ca[illegible]ac: sz nō ipune: qz dū in fi
elephātē inťficiť casu ei⁹. Sup illū āt locū
Jeremie. xiiij. c. attraxerūt ventū sic draco
nes. Hiero⁹ ait draco ē aīal valde sitibū dū
i tm̄ q̄ vix pōt in aq̄ satiari. Et iō appit os
vēto vt sic extiguat ardorē sitis vn̄ cuz vi
det nauiz i mari ⁊ maxim⁹ ē vēt⁹ ꝯ veluz:
vt ibi hauriat vētū frigidū volat ad veluz
⁊ qn̄q̄z pp magnitudiez corpis ⁊ pp fortē ei⁹
ipetū subuertit nauē: ⁊ naute qn̄ videt ap
ꝓpinq̄re draconē: qd̄ ꝑcipiūt ex tumore aq̄
statiz deponūt velū ⁊ sic euadūt. Idē dicit
Solin⁹ addēs q̄ ethiopes vtunť sanguine
dracōis ꝯ feruorē est⁹: vescunť ēt carnibus
ei⁹ contra diuersos morbos. Sciunt eniz
separare venenum a carnibus eius nam
solum habz venenū in lingua ⁊ i felle. Et
iō āputāt ei liguā ⁊ fel: q̄ receptiua sunt ve
neni. ⁊ sic abstracto venēo vtunt corpe re
liquo tā in medicia q̄z i cibo: ⁊ hoc videťtā
gere Dauid cū dic̄ Dedisti eū escā ppl'is
ethiopū. Addit Pli. q̄ vi venēi sp erigiť ei⁹
ligua ⁊ qn̄q̄z ex calore veneni iflāmat aerez
ita q̄ vr̄ spirare ex se ignē. Aliqn̄ ēt emittit
dū sibilat flatū ꝯtagiosuz. Et inde corrūpiť
aer inficiť ⁊ morb⁹ ⁊ pestilēs ide gn̄rať: in
mari qn̄q̄z hītat: qn̄q̄z in fluminib⁹ natat in
speluncis ⁊ antris latitat: raro dormit. imo
sp vigilat aues ⁊ bestias deuorat: acutissi
mū hz visuz vn̄ a remotis videt p̄dā suaz.
Et lz vera sint ista oīa. tn̄ quo ad magnitu
diez nescio an draco reliquos ꝓpētes supet
Nā Pli. p̄tacto li. viij. ca. xiiij. inqt. Me
gastenes scribit in india serpētes in tantaz
magnitudinē adolescere vt solidos hauri
ant ceruos thauroſq̄z. Aulusge. isup li. vi.
noctiū acticaꝝ ait Tubero i historijs scrip
tū reliqt bello primo punico. Attiliū regu
lū ꝯsidē i africa castris apd̄ bragudā flumē
positis p̄liū grāde atq̄z acre fecisse aduers⁹
⁊ nū sarpētē in illis locis stabulantē: inusi
tate imanitatis. cūq̄z magna toti⁹ exercit⁹
ꝯflictōe balistis atq̄z catapl'is diu oppugna
tū ei⁹q̄z inťfici longū coriū: pedes cētū ⁊ vi
gintiromā misisse sz qcqd sit negari nō pōt
magnitudo ⁊ imanitas draconū sic pz non
soluz relatu sapiētū: veꝝ ēt experiētia reꝝ
gestarū. ¶ Secūdū qd̄ ꝯsiderare debem⁹

est draconis offensio. inuenit q[uo]d georgius draconē quēdaz populos grauissime offendētē. nā dū pueniss̄et ad pticiā libie ad ciuitatez q̄ sileita dicebat se ꝓferebat. Et vt scribit Jsidorus. xiiij. ethi. li. Libia cirenē sis in partes africe prima ē: a cirene vbe metropoli q̄ ē in eius finib⁹ nūcupata: huic ab oriēte egypt⁹ est ab occasu sirtes maiores ⁊ trogodite a septētrione mare libicū: a meridie ethiopia ⁊ barbaroꝝ varie nationes ⁊ solitudines inaccessibiles. q̄ et basiliscos serpentes creant. Juxta igit̄ ciuitatē ptactā sileitā erat stagnū instar maris in quo draco pestifer latitabat q sepe populū ꝺ se armatū in fugā vertebat: flatuq; sue ad muros ciuitatis accedēs plurimos occidebat qua pp ꝓpulsi ciues duas oues quottidie sibi dabant vt ita ei⁹ furorē sedarēt. Cū g̃ iā oues pene defecissent inito cōsilio ouē cuz adiuncto hoie tribuebant. Cū ergo sors ei⁹ filie oīm dareť ⁊ sors neminē excipet: Quadā vice filia regis vnica sorte est deꝓhensa: ⁊ draconi adiudicata: hanc dū pr̄ sibe rare non posset pp furorē populi induit eā vestib⁹ regalib⁹ ⁊ amplerat⁹ cū lachrymis ⁊ singultib⁹ ad locuz deputatum accedere dolens pmisit. Nec incredibile videri dz̄ potuisse draconē ciuitatē vnā ita grauiter obsidere: vt cogerenť ciues hoim corpora sibi tradere: q̄m certū ē: nescimus quo dei iudicio: ciuitates ⁊ gētes q minimis aialib⁹ fuisse delectas. Refert nanq; Plinius. viij. de nāli hist. Al cuniculis suffossū in hispania oppiduz Al talpis i thessalia. a ranis ciuitatē in gallia pulsaz a locustis in africa ex giaro cicladū insula amidios a muribus fugatos. in italia amidas a serpētib⁹ delatas. citra cinamulgos ethiopes late deserta regio est ascopionib⁹ ⁊ solipigis gente sublata. ¶ Tertiū qd̄ ꝓsiderare debem⁹ est draconis occisio dū. n. brūs georgi⁹ appropinq̄sset ad locū in quo puella draconē prestolabať: forte ligata vel aliquo mō ꝓstricta interrogata qd ibi sola faceret: cuiue amarissime fleret. illa factū retulit. Cui brūs georgius. noli inquit timere: q̄ ego te i xp̄i noie adiuuabo. Et dū hec loq̄rent. Ecce draco veniēs caput de aq̄ leuauit. Tūc georgi⁹ equū ascēdēs ⁊ signo crucis se munies draconē ꝓ se veniētē audaci aggredit: ⁊ lancea fortiter vibrās: ⁊ se deo cōmēdās: ipsum grauiter vulnerauit: ⁊ ad terrā deiecit. dixitq; puelle: pice zonā tuā in collū draconis nihil dubitās filia. Dō cū fecisset sequebatur eā velut māsuetissim⁹ canis. Cū g̃ pplus ciuitatis terreret nimiuz: a beato georgio ꝓfortat⁹ ē. Et cū fidē xp̄i plurimū cōmēdasset Rex ⁊ oēs ppli baptizati sunt, brūs aūt georgi⁹ euaginato gladio draconē occidit quē ex ciuitatē efferri pcepit. Baptizati sūt illa die viginti milia hoim: exceptis paruulis ⁊ mulierib⁹. Rex aūt i honore btē marie: ⁊ bti georgij ecclesiā mire magnitudinis construxit.

¶ Qualiter brūs georgi⁹ fortis aio tulit seuissimos cruciat⁹ ⁊ tandē capitis obtrūcatione. martyr effect⁹ est. Capi. iij

Ertio brūs georgi⁹ fuit fortis in bello passionali nā pp xp̄m asperrimos cruciat⁹ tormētaq; inauditissima passus est. iō ab ecclesia martyriū ei⁹ venerabiliť celebrať. De quo in martyrologio sic scribitur Jn pside ciuitate diospoli. passio sancti georgij martyris cuius gesta passiōis: ⁊ si inter apocrifas ꝓnumerať scripturas tū illustrissimū eius martyriū ecclesia dei inter coronas martyrū venerabilit honorat. fuit aūt vt ponit in eius legenda martyrio coronat⁹ ipantib⁹ diocliciano ⁊ maximiāo. suo tpe seuissima erat psecutio xp̄ianoꝝ. Beatus itaq; georgi⁹ militari habitu abiecto. publice se xp̄ianū. verbo ⁊ opere demonstrabat Qua de re datianus pses: ō enim indignatus: iussit eū i eculeū leuari ⁊ mēbratiz corpus eius vngulis laniari. Apposit̄is insup ad latera facib⁹ patētibus viscer intimissale plagas eius fricari iussit: sed cū in fide ꝓstans ⁊ imobilis pmaneret nocte xp̄i dulci visiōe ꝓfortat⁹ est. vides vero datianus q̄ eū superare nō posset quēdā maleficū adiuocauit: qui bis venenū bibendū georgio ꝓpinauit. Dō vtiq; signo crucis facto: sine lesione bibit quare magus ille ad xp̄m conuersus: xp̄ianū fieri se postulauit. Quē mox iudex decollari fecit sequēti die iussit georgiū pomi i rota bis acutis gladijs vndiq; cir

cēsepta. Ez statiz rota frangitur ⁊ georgi⁹ innenīt illesus: tūc iratus iussit eū in sartaginē plumbo liquefacto plenā proici: q remisso signo crucis in eā intrauit. in qua stetit sicut in receti balneo ⁊ delectabili. Exci⁹ inde a preside monet blādicijs: vt xpō relicto sacrificet idolis. Ait gregorius ad tē plū pgere petijt simulās velle idolis imolare. Cūq; ibi maxima multitudo populi cōueniisset orauit georgi⁹ dīm: vt templum cum idolis dissiparet: statim ignis de celo descendēs templum cū idolis ⁊ sacerdotib⁹ cremauit. Cūq; post hec datano psentarer. vxor datiani xpiana se dixit. Que iussu viri p capillos suspensa ⁊ flagellis durissimis cesa emisit spūz: Tādez georgi⁹ capitis obsciliōe martyriū psummauit. felix aūt aīa ei⁹ ad celos pcēdit vbi in eternuz dei iocunda visione letabit atq; cū xpō ⁊ sanctis ei⁹ gaudebit i delitijs paradisi. Amē.

¶ Sermo gnāgelistmusse cūdus de beato marco euāgelista: g leoni pp dignas illius animalis conditiones merito assimilatur.

Facies leonis ad ertris ipox quattuor. Scribanē hec verba Ezechielis. i. ca. Iz oēs euangeliste loquāt de xpō Tamē q: matthe⁹ circa ei⁹ hūanitatē versat vt hūs faciē hois pnuncians: leoni aīa liū ēgi: merito assimlat: Dicūt vo hiqttuor euāgeliqttuor aialia: q: ez. Jsido. in. vi. ethi. li. Per quattuor mundi partes: fides xpiane religionis eoz predicatione dissemiata ē: aialia āt dicta sunt. qm propter aiam hominis predicat euāgeliū xpi. Cū igitur hodierna die festū bti marci ab ecclesia celebret: laudes illius explorari volētes triplicez eius excellentiā: sm tres leonis conditiones ⁊ proprietatibus explicabimus.

Prima dicitur vivacitatis.
Secunda animositatis
Tertia gratiositatis.

¶ Qualiter beatus marcus multos populos vinificauit: euangeliū scribendo: pdicādo: ⁊ obseruando. Capi. i.

Prima excellentia beati marci dicit vivacitatis ⁊ hec denotat in proprietate seu pditione leonis qui filiū dormiētē excitat ⁊ vinificat Nam vt scribit Jsidorus. xij. ethi. li. Cū catulus leonis nascitur trib⁹ diebus ⁊ trib⁹ noctib⁹ dormire ferē. tunc deinde patris fremitu vel rugitu velut tremefactus cubilis loc⁹ suscitare dē catulū dormiētē: sic ḡtuz ad hoc btissim⁹ marcus multos pctōres ⁊ i pctis mortuos excitauit ⁊ vinificauit. Et hoc tripliciter.

Primo euangelicam legem describendo:
Secundo legem euangelicam predicādo.
Tertio legem euangelicam obseruando.

¶ Primo beatus marcus vocauit mul/tos ad vitā legem euāgelicā describendo Et hic tria dubia erunt declaranda.

Primum vtrum lex euangelica omnem aliam legem superet ⁊ excedat.
Scōm vtz quattuor debuerūt esse legis euangelice principales scriptores.
Tertiū vtrū btūs marcus in discriptione sui euangelij potuit errare.
Ad primū dubiū videō sm Nicho. de lira in plogo sup Mattheū. Nō cuuslibz legis conuenienter date sunt quattuor pditiones
Prima est vitia extirpare.
Scōa mores seu actus hoium ordinare.
Tertia inducere ad felicitatem.
Quarta Incide tradere veritatem.
In his quattuor pditionib⁹ lex euangelica excedit oēm aliā legē ⁊ diuinā ⁊ humanā ⁊ vt patebit p singula discurrendo. Prima igr pditio legis est. q debz extirpare. Ad hoc enim leges date sunt vt quos priuata castigatō cogibere nō potuit metu penaz que legib⁹ infligunt a maleficijs retrahāt. Vñ i plogo decretaliū dī. iō lex pdit: vt appetitus noxius sub iuris regula limitet. Et di. iiij. ca. facte sunt. Jsido. ait. Facte sūt āt leges vt earū metu hūana coherceat audacia: tutaq; sūt inf ipzobos innocētia: ⁊ i ipis ipzobis formidato supplicio frenet nocē di facultas. pp hoc dic aplus. i. ad. Thi. i. c.

Justo non est lex posita sz iniustis ⁊ nō sūbdi
tis impijs ⁊ peccatorib⁹ sceleratis ⁊ ꝓtami
natis patricidis ⁊ matricidis homicidis ⁊
fornicarijs masculoꝝ ꝓcubitorib⁹ plagiarijs
mēdacib⁹ ⁊ periurijs. In hac āt extirpatio
ne vitioꝝ lex humana inuenit defectiua
qz nō punit oīa mala: cui⁹rō ē qz lex cōitati
ꝑponit obseruāda. In cōitate aūt pauci in
ueniūt virtuosi ⁊ pfecti: ⁊ plures impfecti:
⁊ defectuosi ideo sic pueris aliq̄ pmittūt: q̄
nō pmitterent viris pfectis: ita in legib⁹ q̄
cōitati seruande imponunt: aliq̄ mala mi
noza pmittūt vt maioza euitent. Sic lex
ciuilis meretrices i ciuitatib⁹ permittit: ne
res publice ꝑ imperfectionē multitudis:
q̄ castitatē difficile obseruare pōt: dissenti
onib⁹ q̄ pp libidinē insurgerēt conturbet.
vnde dic̄ Aug⁹ li. de ordine. Auser mere
trices a ciuitatibus oīa ꝓturbabis libidini
b⁹: verūtn̄ ista mala q̄ bono modo auferri
non pñt relingt diuio iudicio puniēdo. vñ
Aug⁹. i. de li. arbi. ait. Lex ista q̄ regendis
ciuitatib⁹ ferē multa ꝓcedit atq̄ impunita
relingt q̄ per diuinā prouidentiam vindi
canē. Similiter lex mosayca diuinit⁹ data
aliq̄ tn̄ mala permittit: sicut pmisit dare li
bellū repudij. vt habet Deuteronomi. xxi
iij. ca. ne vroꝛes interficerent: Et dare ad
vsuraz extraneis ne fratres ꝓprios graua
rent. Rō huius fuit qz lex illa data fuit po
pulo dure ceruicis ⁊ impfecto: iō sūt eis p
missa aliq̄ mala minoza vt euitentur ma
ioza. Propter qō saluator Matthei. xix.
ca. dicit iudeis de ꝑmissione libelli repu
dij. Ad duritiā cordis vr̄i pmisit vobis di
mittere vroꝛes vestras sic ergo patet. Nō
tam lex humana q̄z mosayca pmittit aliq̄
mala: ⁊ q̄ztum ad hoc est imperfecta. Sed
lex euangelica nullū malum pmittit tāq̄z
ꝑfectissima: sed omnia excludit ⁊ puniēda
ꝑdicit pp qō legislatoꝛ euāgelic⁹ iesus xp̄s
ꝑcit Matthei. xij. ca. Dico aūt vobis: q
dī oī verbo ocioso: mlto grauī⁹ de nocuo
de locuti fuerint hoies sup terram. reddēt
qō ez in die iudicij. Et si de verbo multo
rōgis de facto. Secundo ad legez ptinet
: maes seu actus humanos ad bonū ordia
mozā dicit pb̄us. ij. ethi. Intentio cuiusli
bet legislatoris ē ciues facere bonos i hoc
aūt inuenit lex hūana defectiua q: qō de
actibus exteriorib⁹ tn̄ ordinat lex aūt diui
na ordinat act⁹ interiores. Sīlr lex mosay
ca in hoc deficit qz vt hētur in glo. sup. epi
stolā ad philipēses. iij. c. Prohibebat ma
nū nō aium: qō duplicit pōt intelligi. Uno
mō erronee. Et sic intelligebāt doctoꝛes iu
deoꝝ dicētes volūtatē; malā nō ee pctn̄ ni
si aliquo mō exeat i actū vt pz p Josephuz
xiij. li. antiqtatū. Et q̄n arguebat ꝯ eos qz
scriptū ē. Exodi. xx. Nō ꝓcupisces vroꝛē p
rimi tui: rndebant sic. Nō hoc ꝓcepto nō
phibet ꝓcupiscētia vitioꝝ: sz manifestatio
exterioꝛ. q. d. nō ꝓcupiscet. i. signa ꝓcupisce
tie nō facias vt p amplexꝰ ⁊ oscula ⁊ ꝓsilia
Sz hoc manifesto pz falsū. qz act⁹ exterioꝛ
nō hz malitiam vel bonitatē moralē: nisi i
q̄ztū ꝓcedit ab actu interioꝛi ō. sen. ex exō.
ca. cū volūtate. Alio mō itelligit ꝓdictum
vbū. s. q̄ lex vet⁹ phibebat manū nō aiuz:
recte ⁊ bn̄ vz; q̄ lex vet⁹ in paucis phibebat
aium ⁊ ꝓpiscentiā interioꝛē vz i vitio me
chie ⁊ auaritie tn̄. Et adhuc lz phibz i ist
ꝓcupiscentiā: nō tn̄ transgressoꝛib⁹ infligē
bat aliquā penā. Et iō in talib⁹ inuenit im
pfecta: lex aūt euāgelica tanq̄z pfectissima
generalit phibet ꝓcupiscentiā malā ⁊ ꝓcu
piscētib⁹ indicit penā infligēdā. Propt qō
saluatoꝛ Matthei. v. ca. ait. audistis qz di
ctū est antiquis nō occides. Qui aūt occi
derit reus erit iudicio. Ego āt dico vobis
qz ois q̄ irascit fratri suo reus erit iudicio.
Et eodē mō dic̄ de alijs p̄ceptis. Tertio ad
legem ptinet ad felicitatem hoies adduce
re: verūtn̄ let humana nō adduxit: nisi ad
felicitatē politicā: que est tranq̄llus ⁊ paci
ficus stat⁹ ciuitatis in vita morali. Sz ad
felicitatē q̄ post hanc vitā hētur ordiat lex
diuina: qz felicitas illa: nō habet nisi p gr̄az
sui q dī ad Ro. vi. c. gr̄a dī vita etna hāc
gr̄az lex mosayca nō dabat sz ad ipsaz dis
ponebat pp qō dr̄ ad Hebreos. viij. c. Ne
minē ad pfectū adduxit lex. Sz hanc pfe
ctionē a xp̄o danda expectabat ꝑm q̄ scri
bitur Joānis. i. ca. Lex p moysen data est
gratia ⁊ veritas p ihm xp̄m facta ē. Propt
er qō saluatoꝛ i pncipio euāgelice doctri
nę dicit.

ne dic̄ Matthei.iiij.penitētiā agite appro
pinquabit eiz regnū celoꝝ. Quarto ad legē
ꝑtinet veritatē plane ⁊ lucide tradere cui⁹
ratio ē:q: lex proponit̄ multitudini intelli
genda ⁊ ꝑuanda in multidine āt sunt plu
res deficientes ingenio ⁊ pauci subtiles ⁊
ingeniosi:ꝑꝑ qd̄ lex q̄ multitudini p̄ponit̄
dz veritatem plane ac lucide tradere In
hoc āt inuenit̄ lex humana defectiua:quia
ibi inueniuntur multe obscuritates ⁊ ꝑple
xitates:q: pz ꝑ legū multitudinē ⁊ varieta
tem ꝯmutationē:⁊ aliquaꝝ arrogationem
vt pz intuenti iura canonica ⁊ ciuilia. Si
milit̄ in hoc deficit lex mosayca:q: in vela
minibus ⁊ figuris tradidit veritatē de agē
dis ⁊ credibilibus:in cuius signū moyses
velata facie loquebat̄ ad populum. vt hēt̄
Exodi.xxiiij.ca.iō apl̄us.i.ad Corin.x.ca.
dixit. Oia in figura ꝯtingebāt illis. Sz lex
euangelica in hoc inuenit̄ ꝑfecta q: veri
tas q̄ in veteri testamento latebat occulta
ꝑ euidentiā facti facta manifesta In cuius
signum in passiōe dñi qñ mysteria noue le
gis fuerunt imple veluz tēpli scissum ē me
diū. vt dr̄ Luce.xxiiij.ca.ꝑꝑ qd̄ dicit salua
tor Joānis.xvi. venit hora cum iam non
in parabolis loquar vobis:sz palā de pr̄e
ānunciabo vobis. Propter p̄dicta quattu
or dicit̄:psalmo.xviij.lex dñi.i.lex euange
lica:q̄ est dñi nr̄i iesu xp̄i immaculata:quia
nullū vitiū ꝑmittit:ꝯuertēs aīas: q: actus
interiores aīe ꝑfecte ordinat ⁊ disponit.te
stimoniuz dñi fidele:q: ad felicitatem pro
missam efficaciter ꝑducit sapiētiaz prestās
parruulis:q: veritatem oībus lucide tra
didit:facit insuper ad huius legis dignita
tem legislatoris excellentia: Nam preest
oībus qui leges tulerunt.īmo ꝯctis angelis
⁊ hoībus ceterisqz creaturis celi ⁊ terre vt
eiz tradit Isidorus. v.ethimo.li.multi fu
erunt legis auctores.nā foroneus grecus:
rex primus:leges iudiciaqz cōstituit. Mer
curius termegistus prim⁹ leges egyptijs
tradidit. Solon primus leges atheniensi
bus dedit Ligurgus primus lacedemonijs
iura ex apollinis auctoritate cōfinxit. Nu
ma pompilius qui romulo successit in re
gnū prim⁹ leges romāis edidit. Deinde cū

po[illegible] terre non
posset d[illegible]os legibus scribendis cre
auit:q leges ex libris.selonis:in larinū ser
monē translatas duodecim tabulis expo
suerunt. Fuerunt autez hi. Apius: Claudi⁹
Genutius: Uecerius. Julius: Manilius:
Sulpiti⁹:sexti⁹: Curati⁹: Romulus: Po
stumius. Supradicti tñ oēs dño iesu xp̄o:
nec in minimo valēt ꝯparari: Moyses vo
gētis hebree p̄mus oīum diuinas leges sa
cris lr̄is explicauit verūtñ q̄ꝫuis vetus ⁊ no
uū testamētū sint a deo data. Tamen vet⁹
fuit datū mediantib⁹ angelis vñ Actuuz
vij.ca. Stephanus dicebat iudeis:acce
pistis legem in dispositione angeloꝝ. Sed
nouū testamētū dedit per seipsuz xp̄s deus
ꝑ nobis incarnat⁹:ꝑꝑ qd̄ Aug⁹.in li.de ser
mone dñi i mōte exponēs illud Matthei.
v. Et aperiēs os suuz dicit tūc apuit os su
uz q in lege veteri aperiebat ora ꝓharum
Et hoc ē qd̄ ait apostolus ad Hebreos.i.c.
Multipharie multisqz modis olim deus
loquens patribus in ꝓhis nouissime dieb⁹
istis locutus est vobis in filio quem ꝯstitu
it heredem vniuersoꝝ ꝑ quem fecit ⁊ secu
la. ¶ Secūdū dubiū fuit vtrum legis euā
gelice debuerūt esse q̄ttuor pr̄icipales scri
ptores. Et dicimus q̄ sic. Et hoc ꝑꝑ figurā
sacramēti:q: iste quaternarius fuit in ve
teri lege multipliciter figuratus: Primo i
quattuor fluminibus de paradiso exeūtib⁹
de quib⁹ scribit̄ Genesis.ij.ca. Secundo
i quattour patriarchis principalibus a qui
b⁹ denoīata est coria tabeer.i.ciuitas q̄ttu
or q̄ antea dicebat̄ Ebrō. vt pz Josue.xiiij
ca. Quia quattuor magni patriarche sunt
ibi sepulti cum vxoribus.s.adaz eua:abra
az sara:isaac ⁊ rebeccha :iacob ⁊ lia. Ter
tio in q̄ttuor circulis arche testamēti Exo.
xxv.ca. Quarto in quattuor pedibus mē
se ꝓpositionis.Exodi.xxv.ca. Quinto in
q̄ttuor cornibus altaris holocaustoꝝ. Exo.
xxvij.ca. Sexto in quattuor ordinib⁹ lapi
dū rōnalis.Exo.xxviij.ca. Septimo in q̄t
tuor deambulatorijs dom⁹ salomonis.iij.
Regū vij.ca. Octauo in q̄ttuor vētis mor
tuos viuificantib⁹. Ezechielis.xxxvij.ca.
Nono i q̄ttuor facieb⁹ q̄ apparuerūt i rota

vna Ezec[illegible].i.ca. [illegible]
or fabris cornua hoim deijcie[illegible] zacha-
rie.i.ca. Undecimo in quattuor quadrigis
p orbē discurrētib⁹.zacharie.vi.ca. Duo-
decimo in quattuz animalib⁹ oculatis añ
⁊ retro: Apocalipsis.iiij.ca.que requiē nō
hēbūt die ac nocte dicentia. Scūs Scūs
Scūs dn̄s deus op̄s: cui est honor ⁊ glo-
ria in scl̄a scl̄oꝝ Amen. ¶ Tertiū dubium
fuit vtrū btūs marcus euāgeliū scribendo
potuit errare. Et ad hoc rn̄dem⁹ ꝙ nō.tuz
qꝛ illud qd̄ scripsit a spū scō accepit: tuz qꝛ
⁊ a petro aplōꝝ principe multa didicit vn̄
de ip̄o ita refert Hiero⁹.in ꝓlogo in Mar
cum Marc⁹ euāgelista dei electus ⁊ petri
in baptismate filius atqꝫ in diuino sermōe
discipulus sacerdotiū in israel agens ꝑm
carnez.leuita cōuersus ad fidē xp̄i euāgeli
uz in italia scripsit ostendēs in eo qd ⁊ gn̄ri
suo deberet ⁊ xp̄o hec Hiero⁹. Ubi oñdit
btī marci auctoritatē:cū ad offm̄ scribendi
euāgeliū:dicit eū a deo electū ⁊ assumptuz
insup ⁊ eū a petro eruditū asserit: enarrās
deinde statum eius ante ꝯuersionē qꝛ ad sa
cerdotes ⁊ leuitas ꝑtinebat scire p̄teritas
scripturas veteris testamēti:q̄ de xp̄o testi
moniū peribēt vt dicit Nicholaus de lira
in prologo in Marcū. Dū itaqꝫ cuz petro
romaz venisset ⁊ petr⁹ ibi euangeliū p̄dica
ret:rogauerūt fideles q erant rome btūm
marcū vt euangeliū ad ꝑpetuaz memoriā
deberet ꝯscribere:qd̄ ille fec̄:scripsitqꝫ euā
geliū greco sermōe! Et postmodū aqlegie
iteꝝ scripsit illud sermone latino:qd̄ vsqꝫ
hodie in aquilegiensi ecclesia oñdit̄: ⁊ de
uotione ꝯgrua reseruat̄: In hoc aūt appa
ret qd̄ spūs scūs erat in eo:qꝛ cū fuisset he
bre⁹ linguis tamē oīm gentiū loq̄bat̄: q̄re
nec errare neqꝫ mētiri poterat:qꝛ spiritus
scūs spūs est sapiētie ⁊ veritatis. ¶ Scd̄o
btūs marcus vocauit mltos ad vitaz legē
euāgelicā p̄dicādo. Nā vidēs petr⁹ ip̄m i
fide ꝯstantē aqlegiā illū destiauit. vbi ver
bū dei p̄dicās innūeras gentiū mltitndies
ad fidē xp̄i ꝯuertit. Tandez hermarcoram
aqlegiensem quē ꝯuerterat romā ad btūm
petꝝ adduxit:quē petr⁹ aqlegiensem epi
scopū ꝯsecrauit. Ille vero aquilegiem re-
uersus cū aqlegiēsez eeclesiā optime gub-
nasset. Tandē ab infidelib⁹ captus marty
rio coronatus ē.btūs vero marcus elexan
driā iussu petri petijt. Et vt dicit filo dis-
sertissimus iudeoꝝ in primo ingressu eius
maxima multitudo in fide xp̄i ⁊ deuotione
⁊ ꝯtinētie obseruatione adunata ē. Deide
iuit egyptū: vbi idola destruxit.maximam
multitudinē ꝯuertit ⁊ virtutes multas fe-
cit venit cirenē ⁊ pentapolim: vbi cecos
illuminauit:mortuos suscitauit:quos bap
tizauit:⁊ in fide xp̄i cōfirmauit. ¶ Tertio
btūs marc⁹ vocauit multos ad vitā legez
euangelicā obseruando hic terrena oīa sp̄-
nit celestia desiderat: virtutes amplectit̄:
vitia detestat̄:⁊ deū diligit sup oīa vt dixi
mus in primo dubio hanc marcus ꝓfessus
indesinēter vsqꝫ ad mortē coluit ⁊ ꝑuauit:
ꝑ hac insup policē sibi amputauit vt Hie
ro⁹ refert in ꝓlogo in Marcū:ne ad ordi-
nem sacerdotij posset humano iudicio ꝓ-
moueri. Uerūtn̄ dispositio dei ⁊ auctoritas
scti petri p̄ualuit q ipsuz alexandriā ep̄m d̄
stinauit. Notandū tn̄ hic qꝛ vt dic̄ Nicho.
de lira sup.xviij.ca. Matthei nō ē ampu-
tandū aliqd̄ membꝝ vt euitet̄ peccatū.tuz
qꝛ ꝑ hoc nō excludit̄ ꝯcupiscentia interior ī
qua viget peccatū.tum qꝛ ꝑ aliam viā pōt
melius obuiari peccato per rōnez ⁊ libeꝝ
arbitriū cohercēdo mēbꝝ a peccatoꝝ exer
citio:⁊ sic dr̄ manus abscidi:inquantū ꝓhi
bet̄ ab illicito actu qꝛ manus abscissa non
pōt aliqd agere. Et eodē modo exponēduz
est de alijs membris. Quod aūt marcus
amputauit sibi policē:potuit esse ꝙ id fece
rit instinctu spiritus sancti vt dic̄ Nicho-
laus de lira in prologo in Marcum.

¶ Qualiter beatus marcus cōparatur leo
ni:propter magnanimitatē quā habuit in-
tollerantia martyrij:⁊ diuinis consolatio-
nibus sibi factis. Capi.ij.

Secunda excellētia beati marci dr̄ ani
mositas que leonis ꝓprietati recte cō
uenit. Nam vt refert Plinius leo est ani
mal animosuz satis ⁊ audax:q maxime in
periculis apparet gloriosus vnde cum per-
sequitur a canibus ⁊ venatoribus non lati
tat nec se occultat:sed sedet in campis vbi

videri possit ⁊ ad defensionez se parat vn de vbi virgultū siluasqꝫ penetrauit acerrimo ferr̄ cursu: valde reputans turpitudinē absconsionē: nō. n. abscondit eo ꝙ timeat sed solum ne timeatur Qñ vulnerat̄ mira obseruatione nouit p̄mo se tangentē: etiaz in quantalibet multitudine primū percussorez. Et cū qs telū miserit ⁊ eū nō tetigerit correptū raptatūqꝫ sternit: sꝫ nequaqꝫ ipsū vulnerat siue ledit q̄ oīa ex animi generositate ꝓueniūt: sic beatus marcus inter tormentoꝝ supplicia fuit impterritus cuius passio fuit valde acerba: Prio qꝛ fuit bis per ciuitatem fune ligato ad collū eius tractus. Cum eni in solēnitate pascali missaz celebraret: ꝯuenerūt illuc oēs ⁊ fune in collo eius misso ipsuz per ciuitatē trahebāt dicentes. Trahamus bubalū ad loca buculi: erat eniz locus extra ciuitatez axexandrie iuxta mare: q sic vocabat̄. Scdo fuit toto corpore laceratus: ⁊ carnes eius in terram fluebant. Tertio fuit sanguine cruentatus nā ⁊ illo lapides rigabant̄. Quarto fuit in carcere reclusus: ibiqꝫ vsqꝫ mane dimissus Meruit tamē in hoc duro p̄lio multiplicē ꝯsolationez. Prima fuit diuina ꝯfortatio nā ipse dñs iesus xp̄s euz visitauit confortatauitqꝫ dicens. Pax tibi marce euāgelista meus: noli timere qꝛ ego sum tecū vt eruāte. Scda fuit angelica apparitio naz angelus ad eū in carcerē venit ⁊ ipsuz ꝯsolatus fuit dicens: Ecce nomē tuum in celo scriptum est: sociusqꝫ factus es supnarū virtutū mane igit̄ facto trahebāt eū sicut prius dicentes: trahamus bubalū ad loca buculi: ille aūt dū traheret̄ gr̄as agebat dicens. In manus tuas dñe cōmendo spūm meū. Et hee dicens: spūm exhalauit: cū aūt pagani corpus vellēt cōburere subito aer turbat̄: grando exorit̄: tonitrua intonāt: fulgura coruscant: ita vt qlibet euadere niteret̄. Xp̄iani vero corpus eius rapuerunt: ⁊ in ecclesia cum omni reuerentia sepelierunt.

¶ De gratitudine leonis per exempla declarata: in qua sibi beatus marcus assumulatur cuius presidio respublica venetoꝝ sustētat̄: eiusqꝫ gl̄ia i dies auget̄. Ca. iij.

Ertia excellentia beati marci gratiositas nuncupatur. Et in hac cum leone conuenit: nam est animal homini satis amicabile vt inqt Isidorus. xij. circa hoiem leonū nā est: vt non nisi lesi nequeāt irasci. pz enim eorum misericordia exemplis assiduis prostratis enim parcūt: Captiuos obuios repatriare ꝑmittunt hominem non nisi in magna fame perimunt. Plinius aūt li. viij. de nāli histo. refert. ꝙ leo ē aīal valde gratū cognoscēs ⁊ diligēs bñfaciētē. naz qꝫ tū spectat ad amicitiā demōstrat̄ exēplo mētoris: de quo ita refert mētor siracusanus ī siria leone obuio: suppliciter voluntate attonitus pauore cuz refugiēti vndiqꝫ sese fera opponeret ⁊ vestigia lamberet adulanti similis animaduertit in pede eius tumorē vulnusqꝫ. Et extracto surcl̄o libauit cruciatu. Pictura casuz hūc testat̄ siracusis. De recognitione vero bñficij a leone suscepti sic seqt̄ Plini⁹. Helpis samnis natione in affricaz delat⁹ mane ⁊ iuxta littus ꝯspecto leōe habitu minari: arborē fuga petijt. At leo ꝓcumbēs ad arborem: habitu quo terruerat misationem petebat. Os eniz morsu auidiore inheserat dentib⁹ eius: cruciabatqꝫ: inedia: quare helpis timore deposito descendit de arbore ⁊ leonez audiuit: liberauitqꝫ eū ab illo impedimēto osse d̄ ipsius ore euulso. Tradūtqꝫ q̄ꝫdiu nauis ea in portu stetit: retulisse gratiam venatus agregādo. Aulusge. vero li. v. noctiū acticarū stupēdissimū induclt exē plū de leōis gratitudine. Appion inqt litteris hō multis preditus narrat: se rome vidisse gratiā leonis exhibitā: androdo cuidam erat ipse ſu⁹ viri ꝯsularis: qui ad bestias dānatus fuit inter quas aderat leo vn⁹ terribilis valde: hic vt androdū vidit ꝓcul repente q̄si admiratus stetit: ac deide sensitu atqꝫ placide tanqꝫ noscitabundus ad hominez accedit. Tum caudam more atqꝫ ritu adulātium canum: clementer ⁊ blāde mouet hominisqꝫ sese corpi adiungit. Cruraqꝫ eius ⁊ manus: propria examinati metu ligua leuiter demulcet androdus inter illa blandimenta ammissum recuperat animum paulatimqꝫ oculos ad contuendū leonē refert Tū quasi mutua recognitiōe facta: letos: ⁊ gratulabūdos vidēs hoiez ⁊ leonez. Que

res in cum omnes in admirationem traxis
set: eductus androdus: atq; cesari presen
tatus requiritur. Cur sibi leo tam familia
rem se p̄buisset At ille. Cum inquit affricā
p ꝯsulari imperio me⁹ dn̄s obtineret. Ego
ibi iniquus cotidianis verberibus ad fu-
gā sū coactus ⁊ vt mihi a dn̄o terre illius p̄
fide tutiores latebre forēt ī cāpoꝝ ⁊ arena
rū solitudies ꝯcessi: ac deficiēte cibo cōsiliū
fuit: mortez aliquo pacto q̄rere. tū sole me
dio rapido ⁊ fragāti specū quandā nactus
remotā latebrosāq; in eā me rapio ⁊ recon
do: neq; multo ad p⁹ eādē specū venit hic
leo: debili vno ⁊ cruento pede gemit⁹ adēs
⁊ murmura dolorem cruciatumq; vulne-
ris: ꝯmiserātia atq; illic primo aspectu pa-
uere cepi. Sz postq̄ introgressus leo mitis
⁊ mansuetus accessit ⁊ sublatum pedē ostē-
dere mihi ⁊ porrigere quasi opis petende
gratia visus est: ibi ego stipē ingentem ve
stigio pedis eius herentez euulsi ꝯceptāq;
saniē. vlnere intio exp̄ssi: atq; detersi cruo-
rē. Ille tunc mea opera ⁊ medela leuatus
pede in manibus meis posito recubuit ⁊
qeuit atq; ex eo die triēniū totū ego ⁊ leo ī
eadē specu eodēq; victu viximus nam q̄s
venebat feras mēbra opimiora ad specū
mihi suggerebat q̄ ego ignis copiā nō hn̄s
sole merediano torrēs edebā. Sz vbi me
vite illi⁹ ferme iā p te sum est leone in ve-
natū pfecto. reliq specū ⁊ viā fere tridui p
mensus a militib⁹ visus apprehēsusq; sū.
Et ad dn̄m est africa romam deduct⁹. is
me statim rei capitalis damnandū dandū
q; ad bestias curauit. Itelligo āt hūc quoq;
leonē me tūc sepato captū: gr̄az nūc mihi
beneficij ⁊ medicine referre. qbus auditis
androd⁹ a pena solutus ⁊ leo liberati dona
t⁹ fuit postea inqt appion videbam⁹ andro
dū ⁊ leonem loco tenui reuinctū vrbe tota
circū tabernas ire. donari ere androdū flo
ribus spargi. leonē: oēsq; fere vbiq; obuios
dicere. hic est leo hospes hois. hic ē hō me
dicus leonis. Ad scm̄ marcū iam redeam⁹
q q̄ sit grat⁹ deuotis suis experientia ipsa
declarat veneti qdē anno dn̄i. cccc. lxvi.
corp⁹ ei⁹ de alexandria venetias transtu-
erunt. vbi eclesia in honore sancti marci
mire pulchritudinis fabricata est ibiq; sa-
crū illō pign⁹ reconditū. Et licet a cunctis
fidelib⁹ btūs marc⁹ veneret tñ veneti illū
deuotione singl̄arissima colūt illū suū apd
deū hn̄t intercessorem precipuū illū prote
ctorem ⁊ patronū eorū benignissimū pre-
dicāt ⁊ confitent qb⁹ q̄ sic ipse beniuolus:
q̄q; gratus illius ciuitatis celsitudo mani
festat cui recte cōuenire potest illō psalmi-
ste dictū. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas
dei. Quaz suis meritis btūs marc⁹ exaltat
in dies presidio igit̄ marci gloriosissimi ad
qd veneti semp confugiunt: liberant a gra
uissimis malis ⁊ meritis illi⁹ eoꝝ stat⁹ im
mobiliter ꝯseruat. Ob qd petr⁹ damian⁹
in sermone dicit. Beata es o alexandria
triumphali huius sanguine purpurata. Fe
lix ⁊ tuitalia corporis hui⁹ thesauro diues
effecta. Gaudeant itaq; ⁊ letent veneti q
apud celestem regem btm̄ marcū hn̄t soli
citissimū intercessorem sperantes indubi
tanter per illi⁹ suffragia non solū tempora
lem gloriaz ampliare sed acqrere dei gr̄az
in pn̄i ⁊ in futuro vitam eternam. Amen.
¶ Sermo qnq̄gesimusterti⁹ de beato Lu
ca euāgelista q vt bos vel vitulus figurat
eo q a sacerdotio incipit zacharie. Et xp̄i
genealogiam per sacerdotes describit.

Lvcas medicus charissim⁹
salutat vos verba sc̄
doctoris gētiū in epl̄a ad colo
censes. iiij. ca. In ordine q̄ttu
or euangelistaꝝ: p⁹ mattheū ⁊
marchum terti⁹ ponit būs lucas. De quo
ita iquit Isidorus lib. vj. ethimo. lucas gre
ci sermonis eruditissim⁹ euangeliū in gre
cia scripsit sub theophilo ep̄o: enitiās a sa
cerdotali spū dicēs. fuit ī dieb⁹ herodis re
gis iudee sacerdos qdam noie zacharias
vt manifestaret christū post natiuitatē car
nis ⁊ predicationē euangelij hostiaz fuisse
effectū p salute mūdi ipse est eiz sacerdos
de quo dictū ē in psalmis. Tu es sacerdos
in eternū s̄m ordinē melchisedech: vbi. n.
xp̄s aduenit sacerdotiū iudeoꝝ obmutuit
lex ⁊ prophetia cessauit hec ille. Cū ergo
hodierna die hui⁹ euāgeliste memoriam
dignissimam sancta eeclesia celebraret ra
tionabileē

tionabile est vt laudes eius non taceamus possint vtiq; de ipso mlta narrari que fide libus cunctis ob rerum magnitudinē iocū da gratissima aq; esse debent: quibus etiaz ꝛ nos dicimus verba pauli in themate po sita vbi de beato luca tria laude digna ꝓti nent misteria a nobis contemplanda.

Primu dr̄ qualitatis.
Secundū virtuositatis:
Tertium vtilitatis.

¶ De gente ꝛ patria ac exercitio bti luce atq; qualiter ad medicos est recurrendu; qui infirmos ad confessionem inducere te nentur: ꝛ de salario medicoꝝ. Capi. i.

PRimū misteriū a nobis ꝓtemplāndu; dr̄ q̄litatis qđ ꝓtinet in verbis apli q̄ dit. lucas medicus gr̄dēs q̄lis ꝓditiōis ex titerit: anteq; xp̄i discipulis iungeret. Sz Hiero⁹ in ꝓlogo in actus apostoloꝝ latius id exprimit dicēs. lucas natione sirus cui⁹ laus in euangelio canit: apd̄ anthiochiam medicie artis egregi⁹: ꝛ aploꝝ xp̄i discipu lus fuit. E in ꝓlogo in lucā ait. lucas natio ne sirus anthiocensis: arte medic⁹: vbi cō ditionē eius denotat quātū ad tria.

Primo quantum ad gentem.
Secō quantū ad patriam.
Tertio quantum ad exercitiū.

¶ Primo hieronymus denotat ꝓditionē beati luce quantū ad gentē: q̄ dicit eū nati one sirū: est āt siria vt Jsidorus dicit. xiiij. li. ethi. que ab oriente fluuio eufrate: ab occa su mari mauro ꝛ egyptio terminat tāgens a septētrione armeniā ꝛ capadociā: a meri die sinū arabicū. Sit⁹ ei⁹ positꝰ in imen saz lōgitudinē: in lato angustioꝝ: hz. n. in se puincias comagenā: feniciā ꝛ palestinā cu ius pars est iudea: absq; saracenis ꝛ naba theis. Et vt multi verissime tradūt ē siria regio speciosissima: fertilissima frugibus: ꝛ fructibus armētis ꝛ pecudib⁹: egs asinis ꝛ camellis ditissima. In cedris in species⁹ aromatheis ꝛ metallis munitissima ciui tatibus ꝛ castris. Irrigua nobilissimis flu uijs ꝛ lacub⁹ atq; stagnis hīs nobiles poꝝ tus maris: hoc ꝑcipue in palestinis mari timis ꝛ fenicijs: Ex hoc itaq; beatus lucas originē duxit. ¶ Secūdo hieronym⁹ de notat ꝓditionē beati luce quantū ad patriā que fuit anthiochia: de hac ita dicit Jsido rus li. xv. ethi. selencus vn⁹ ex pueris ale xandri: post mortē eiusdē occupato regno orientis: vrbē in siria ꝓdidit: cāq; ex anthi ochi patris sui noīe anthiochiā nūcupauit ꝛ sirie caput instituit. ¶ Tertio denotatur conditio beati luce quantum ad exercitiuz qz erat medic⁹ artē exercēs medicine: me dicina aūt vt ingt Jsidoꝝ li. iiij. ethi. est q̄ corpis vel tuet vel restaurat salutē: cuius materia versat in morbis ꝛ vulneribꝰ. Et dr̄ medicina a mō. i. a tpamento: vñ hz hu guitionē medicina quasi modicina: huius artis auctoꝝ aut repertoꝝ apd̄ grecos phibe tur apollo: hanc filius ei⁹ esculapius laude vel opere ampliauit: Sed postq; fulminis ictu interij t interdicta fert medendi ars: ꝛ ars simul cū auctore defecit: latuitq; per ānos pene gngentos: vsq; ad tps artarer sis regis persaꝝ: tūc eā reuocauit in lucem ipocrates asclepio patre genitus. Jnsula cheo. Sz qz de medicis loquimur tria oc currūt in hac parte dubia soluenda.

Primū vtrū medici vocandi sint ab infir mis ad coꝝ sanitatem procurandam.
Secundum vtrū medici teneāt infirmos ad confessionem inducere.
Tertium vtrū medici possint pp infirmo rum curam preciū recipere.

¶ Primū dubiū vtꝝ medici vocandi sint vt infirmoꝝ sanitatē procurent. Et quidaz dicūt qz non. Nam deus est qui sanat ꝛ qui occidere pōt ꝛ viuificare: vñ sapiēs. Eccle siastici. xxxviij. ca. ingt a deo est ois mede la. Et mesue in ꝓlogo: sanat solus languo res deus. Et iacob⁹. v. ca. sue canonice: in firmatur qs in vobis inducat pr̄s byteros ecclesie: ꝛ orent sup eū: vngentes eū oleo i noīe dñi: ꝛ oratio fidei sanabit infirmū: ꝛ al leuiabit eū dñs. Et iob. v. ca. icrepationē dñi ne reprobes: qz ipe vlnerat ꝛ medet p cutit ꝛ manꝰ eius sanat. Et btā agatha di cebat. medicinā carnalē corpori meo nun qz exhibui: sed hēo dñm q solo sermone re staurat vniuersa. Sz oriū ꝓbari pōt per auctoritates ꝛ exēpla: Jnquit eīm sapiens ecclesiasticꝰ. xxxviij. ca. da locum medico

Dne opiones Vera ꝺ non alias

Alia opinio ꝺ ꝓbz auctꝰ Eccō

ꝛ eniꝫ dñs illũ creauit: ꝛ nõ discedat a te qꝛ opera eius sunt necessaria. ꝛ itex ibi: honora medicũ: pp necessitatẽ. n. creauit illũ altissim⁹. Et itex ibidẽ. altissim⁹ õ terra creauit medicinã ꝛ vir sapiẽs nõ abhorrebit illã: ꝛ Aug⁹. i regula dic: si nõ est certũ de infirmitate alicui⁹ fris medicus ꝓsolak. Et. xxiij. q. xiij. ca. De thirijs. §. secũ. gratian⁹ ait. Quãuis certissime sciam⁹ nemiez vltra terminũ sibia õo pfixũ eẽ victurꝫ: oib⁹ tñ lãguentib⁹ nõ icõgrue medemur. Scti viri insup vsi sunt medicinalib⁹: nã legim⁹ de ioãne euãgelista: q existẽs in balneis uidẽs cherintũ hereticũ dixit socijs fugiam⁹ hinc ne balnea corruãt in qb⁹ cherintus filius diaboli lauak. Et de hoc hẽk. xxiij. q. i. c. ois. Scũs insuper german⁹ eps capuan⁹ ad balnearĩ firmitatis cã accessit vt refert grego. in. iiij. dyalogoꝫ li. sicet alij sci medicinam nõ recusarũt: quare ad oẽm dubietatẽ amouendã dicẽdũ est q deus oẽs infirmitates: solus sanat effectiue: tñ sepi⁹ agens p cãs secũdas siue mediantib⁹ causis secũdis effectũ sanitatis inducit. Operak qdem deus mediãtibus causis secũdis nõ de necessitate: sꝫ vt fuek ordo sue ineffabilis sapiẽtie: ꝛnisi igitur ꝓter naturã operari sp possꝫ si vellꝫ tñ id raro facit/tuꝫ iudicat hoc hũane saluti expedire sigs igik medico idigẽs: cũ posset illũ hẽre: expectarꝫ a solo deo sanitatez grauiter peccaret: qꝛ tentaret deũ nisi sup hoc haberet familiare ꝓsiliũ spũs sancti: sic habuit btã agatha: erat. n. expta diuinã beninolẽtiã: vt dicit ho. ba se. q. lxxxvij. arti. i. in rñsione ad tertiũ ar. Et sic pz q ꝛ a deo sit sp salus expetẽda: pncipalik tñ qꝛ medicus est instrumẽtũ dei ꝛ artifex nãe q̃rend⁹ est ꝛ consulendus atqꝫ iuxta ipsius documẽta subueniẽdũ egrotis. Hinc cassiodorus vi. li. epla. xx. epla. xviij. ait. inf vltimas artes: qs ad sustentãdã hũane fragilitatis indigẽtiã diuina clemẽtia tribuit: nulla vi ꝓstare qlig ꝺ sile ei: q põt auxiliatrix medicina ꝓferre: ipsa. n. mox bo periclitantib⁹ ma terna gra sp assistit. ipsa ꝫ doloreꝫ p nra infirmitate ꝓsurgit: Et ibi nos nitik sublenare: vbi mille diuitie nulla põt dignitas subuenire. Jurispiti palmites hũk q negocia õ fendũt singlox: sꝫ quãto gliosi⁹ẽ õfendere ꝛ depellere qõ mortẽ videak iferre: ꝛ salutez egrotãti pmittere de q̃ coacti fuerãt ceteri despare. hec ille. ¶ Scõm dubiũ fuit vtꝫ medici teneank infirmos ad ꝓfessionẽ inducere. Ad qõ rñdeo q ipi tenẽk seruare illõ qõ scribik eẽ õ penttẽtiis ꝛ remissionib⁹. c. cũ infirmitas. vbi sic hẽk: cũ infirmitas corpalis nõnunq̃ ex peccato pueniat: dicente dño lãguido quẽ sanauerat. vade ꝛ amplius noli peccare ne deteri⁹ tibi ꝓtingat. pñti ꝺcreto statuim⁹ ꝛ destricte ꝓcipim⁹ medicis corpoꝫ vt cũ eos ad infirmos vocari ꝓtigerit: iplos añ oia moneãt ꝛ inducãt vt medicos aduocẽt aliaꝫ: vt postq̃ fuerit infirmo de spũali salute ꝓuisuꝫ ad corpalis medicine remediũ salubri ꝓcedak cessante cã cesset effect⁹: vbi dic io. an. in nouella q signãter dic õcretalis nõnunq̃. qꝛ nõ sp ſ aliqñ vñ. viij. q. i. grego. ait. cũ pcussio corpoꝛa/lis imminet vtꝫ ꝓo vindicta vel purgatiõe ꝓtingat iudiciũ dei in hoc ignorak ꝓstitutõ igik illa medicis iniũgik ex ꝓcepto inq̃cunq̃ infirmitate siue mortali siue nõ mortali. Sꝫ dubiũ ẽ an sufficiat medicis tñ admonere infirmos q vocẽt ꝓfessores gbus ꝓficeank: an ẽt regrak q ita inducant vt ẽt sq̃tur effect⁹. s. q infirm⁹ ꝓficeak: als medic⁹ derelinquat eum. Et de hoc vi sentire hostien. q sic: sꝫ dura vi talis opinio cũ in periculo ꝓstitutis quãtũcunq̃ ẽt obsliatis sit sb uenien dũ ꝑm ordinẽ charitatis: nec textus hoc dicit̃ petrus de palude dicit q tenenk medici tm̃ admouendũ. ¶ Tertiũ dubiũ fuit vtꝫ medici ꝓo infirmoꝫ cura possint stipendiũ siue salarium recipere. Ad qõ rñdek ex dictis augu. xiiij. q. v. c. non sane. q sic: qꝛ vt dixit christus luce. x. c. dignus est operari⁹ mercede sua: nec ex hoc q medicus accipit ꝛ petit salariũ dꝫ vendere scientiã suã vel sanitatẽ: q̃ spũalia sunt/sed locat opas suas p suo labore habito: tunc vel pus in studendo. nã vt scribik. x. q. ii. c. pcarie. Nemo de suo cogik facere beneficium Nõ ãt scti medici cosmas ꝛ damianus nil susceperint cũ curabãt infirmos: hoc iõ fecerũt ne viderentur vendere gram sanitatum: qꝛ non virtute ꝛ industria humana:

sed infusiõe diuina docti fuerãt illam artez ꝛ miraculose sanabãt. Sicut etiã heliseus ppha pꝰ naaman cãratũ a lepra nil tempo rale accipere voluit. ꝛ giezi q ex auaritia preciũ occulte accepit sine scitu helisei: lep̃ percussus est vt scribit. iiij. regũ. v. c. Licz igit moderatum salariũ medicis petere ꝛ accipere: qõ intelligẽdũ est ab his qui pñt: nã pauperibꝰ nõ valentibꝰ soluere gratis debẽt mederi ꝛ nõ se ab eoꝝ cura subtrahe re: qꝛ hoc eẽt idirecte occidere: mortẽ. n. p batur languẽtibus inferre q hanc cũ põt nõ excludit vt dic̃ Simachꝰ papa. lxxxiij. di. c. i. dixim⁹ oia supradicta tũ ad laudẽ medi coꝝ de quoꝝ numero sanctus lucas fuisse p̃dicat: tũ etiã vt supstitiosos dãnemus qui dũ possunt in suis infirmitatibus medico rũ auxilio sanari illos negligũt ꝛ ptẽnũt: tũ insuper vt medicis pauperes ꝛ ipotentes ad soluendum commendatos efficiamus.

¶ De virtutibus sancti luce in quo nullũ peccatũ. s. mortale fuit post ꝓuersionez ad xp̃m: qm̃ in eo erat spũs sanctus: ob qõ per seuerauit i sanctitate vsqꝫ ad mortẽ. Ca. ii.

Ecundũ mysteriũ a nobis contẽplã dũ ꝺ beato luca dr̃ virtuositatis. fu it qdez virtuosꝰ: ideo palꝺ ꝛ ceteris charis simus: qꝛ cicerone teste. Nihil ẽ amabiliꝰ virtute. Quãtuz vero ꝛ virtuosus ꝛ sanctꝰ extiterit btũs lucas: ondit Hieronymꝰ i p logo in lucã dicẽs Qꝺ lucas discipulꝰ apo stoloꝝ fuit q paulũ secutꝰ est vsqꝫ ad ꝓsũma tionem eius per martyrium. s. in vrbe ro ma seruiens domino sine crimine: naz ne qꝫ vroreꝝ vnqꝫ habens neqꝫ filios: septua ginta quattuor: ãnoꝝ obiit in bithinia ple nus spiritu sancto: ex quibus verbis colli gimus tres conditiones virtutuz dti luce. Prima dicitur puritatis.
Secunda veritatis.
Tertia firmitatis.

¶ Prima cõditio dicit puritatis qꝛ virtu tes eius fuerũt sine aliqua admixtiõe alicu ius peccati. Vñ inquit Hiero. q fuit do mino sine crimine: hoc ẽ sine peccato mo rtali saltẽ post ꝓuersionẽ suã ꝯ Nicholaũ ꝺ lira: Sꝫ pleriqꝫ dubitãt vtrũ beatus lucas fuit vnꝰ de septuagintaduobus discipulis

[illegible]manus pa[illegible]. lxviij. di. c. Qꝺ xpi. [illegible] apliꝰ qꝫ duos ordies int di scipl̃os dñi eẽ cognominus. i. xij. aplorꝝ ꝛ se ptuagintaduoꝝ discipulorꝝ. Et anacletus papa. xxi. di. c. In nouo testamẽto. dic̃. vidẽ tes aũt ipsi apostoli messez esse multã opa rios paucos: rogauerunt dñm messis vt mitteret operarios in messem suã vnde ab eis electi sunt septuagintaduo discipli. Et ꝺ his dicit luce. x. c. designauit dñs ꝛ alios septuagintaduos: sicut deus accepit ꝺ spũ moysi: ꝛ dedit septuagintaduobꝰ viris qui regerent populũ cuz moyse: vt dicit Nu meri. xi. c. iste etiã numerus figuratus fuit in septuagintaduabꝰ palmis qꝫ inuenerũt filij israꝫ deserto. Exodi. xl. c. insup ille nũe rus conueniebat septuagintaduabꝰ tigris in quas mũdus diuisus est quibꝰ predican dũ erat euãgeliũ xpi. Modo ꝺ luca varia est opinio. Nam quidam asserunt eũ fuis se discipulum apostoloꝝ ꝛ nõ dñi: ita qꝺ do mino predicanti non adhesit: sed post re surrectionem eius ad fidem venit. Alij ãt referunt ipsum fuisse vnum de septuagin taduobꝰ discipulis. qm̃ dñs narrat appari tionẽ christi factam duobus discipulis eũ tibus in emaus nomen vnius. s. cleophe erplicat: alterius vero tacet: qꝺ ex humili tate fecit: qꝛ ipe fuerat secũdꝰ. Et istõcõit te neꝫ a doctoribꝰ. Et ꝯ quis dicat Hiero. ipz discipulũ aplorꝝ fuisse: hoc ẽ: qꝛ paulo i oibꝰ tribulationibꝰ ip adhesit: ꝛ ab eo nunqꝫ di scedẽs eiꝺ in p̃dicatiõibus subsidiũ fuit: ꝺ quo se ad Thimotheũ. iiij. c. Paulus dirit lucas ẽ mecũ solus. s. tanqꝫ adiutor ꝛ ꝺfessor ꝛ se ad Corit. viij. c. Ordinat⁹ ẽ. s. lucas ab eccl̃is comes pegrinationis nre in hãc gra tiã q̃ ministrat a vobis. ¶ Secunda ꝓditõ virtutuz beati luce dicit veritatis fuerunt quippe in eo virtutes vere: qꝛ charitate in formate: qꝺ pbat qm̃ fuit plenus spũ sancto. Sed hic insistendũ est ꝛ disputandum. Utrũ absqꝫ charitate possit eẽ aliqua vera virtus. Et q sic videt. nã ꝓsper in li. sniaz ait oĩs virtus preter charitatẽ põt esse cõis bonis ꝛ malis. Et Hiero. xxviij. q. i. §. Ex his inquit virtutibus romani ꝓmeruerũt imperiũ. Nam virtutis est bonum actum

p;oducere. ... oz neri p... Quis enīz antiquoz roman... virtuosa nō reputabit: de qb⁹ tanta laudē digna narrarē: ꝛ tñ cū infideles eēnt ꝛ ydola colerent absqz charitate talia facere potuerunt: ex quib⁹ aliqua exēpla ōlegemus ex multis valeriū publicola Aug⁹ li. v. de ci. dei. de pauptate ꝓmēdat: Js vt valerius recitat li. iiij. finito regio impio in vrbe in itiū ꝓsulat⁹ accepit ꝛ tres consulat⁹ acceptis sime rexit ꝛ tante fuit paupertatis q; patrimoniū eius ad impensas exequiaꝝ defecē De catone vticensi ferē q; flozuit tanta rigiditate: vt vitia hoīm rigide expugnaret ꝛ cōdēnaret put refert Boetius li. i. de cō solatione. ꝛ Salustī⁹ in catilinario: Quid dicem⁹ de iusticia bruti de ꝓstantia mucij: de ꝓtinētia scipionis: de fidelitate marcij reguli: ꝛ de magnanimitate pauli emilij: ac reliqs virtutib⁹ qb⁹ floruerūt antiq romani vtiqz sine charitate tales virtutes cō plectebant. Sz ōrū, pbari pōt: qm̄ Aug⁹. in glo. ad romanos ait: illud qō notat: xxv viij. q. i. c: oēs. ȝ. ex his vbi deest agnitio eterne ꝛ incōmutabilis veritatis. falsa virtus est ēt in optimis moribꝫ: ꝛ logt de cognitione nō solū intellectiua: sed affectiua q̄ iuncta ē charitati. Rñdet ḡ scūs tho. ꝑa ꝑe. q. xxiij. ꝛ prima ꝑe. q. lxviij. Nō virtutes morales put sunt operatiue boni in ordine ꝛ tū ad finē q; nō excedit facultatē nālē hois pñt p opa hūana acqri: ꝛ sic acquisite sine charitate eē pñt: ꝛ sic fuerūt in multis gentibus. Scōm aūt q; virtutes sunt operatiue boni in ordine aū vltimū finē supnālez: sic pfecte ꝛ vere hñt rōnez virtutis ꝛ non pñt humanis actib⁹ acqri sed a deo infunduntꝝ ꝛ hmiusmodi virtutes morales: sine charitate esse nō pñt. Quare sole virtutes infuse sūt pfecte ꝛ simpliciter dicende virtutes. qz bene ordinant hoīez ad finē vltimum simpliciter: Alie vero virtutes acquisite sūt ſm quid virtutes nō autē simpliciter qz ordināt hoīez ad aliquē bonū finē particularē nō ordinatum ad bonū vniuersale. ¶ Tertia ꝓditio virtutū bti luce dr firmitatis. Nā firmiter illis pseuerauit qp̄ nō multi faciūt. Inquic. n. Hiero⁹ ad lucianū heremitā. Lepisse mltoz ē: ad calcē vero puēisse paucoz. Btūs vo lucas i via ꝛ lege dñi ꝓficiēs uit ō virtute i vtutez. Et vt superius dictū ē. lxxiiij. annū etatis agēs genuit i pace. Sz hic dubitāt nōnulli ō nūero ānoz bti luce: qm̄ Hiero. i ꝓlogo in actib⁹ apl'oz alr dic: vz: Nō. lxxii j. ānos etatis agēs i bithinia ō sc'o noscit emigrasse. Mix ḡ q; Hier. ibi dixerit q;. lxxiiij. annoz: b q;. lxxiiij. spm̄ do ōderit. Ad qō rñdēt qdā. q; Hie. i ꝓlogo i act⁹ apl'oz ꝓputat oēs ānos sue etatis. Jn ꝓlogo vo i lucā ꝓputat ānos sue puersiōis ad fidē catholicā: sz hoc nō vr verisīle. qm̄ aūt puersionē fuit arte medicus: ꝛ puer. x. ānoz nō pōt illā artē scire neqz exercere. q; tū oporteret dicere sz istos ꝛ ppea vt ingt Hi. ō lira. Alij asserūt ꝛ meli⁹ q; varietas illa ānoz nō fuit ex obliuiōe vl'ignauia hieronymi: sz potius vitio ꝛ ōfectu scriptoz. Jgr aut. lxxiij. aut lxxiiij. ānoz erat dū genuit i pace. Sepult⁹ āt fuit i bithinia. De bithinia refert sic Jsidor⁹ li. xiiij. etbi: Bithinia ex pōti exordio ad ptē solis oriētis aduersa tracie iacz: mltis antea noib⁹ appellata. Nā pus bebricia dcā: deiñ migdonia. mox a bithio rege bithinia nūcupata. Jpa ē ꝛ maioz frigia nicomedia vrbs i ea ē: vbi hānibal fugiēs veneni haustu aiaz expirauit. hec Jsidor⁹. Tpe vo ꝓstātini ossa bti luce in ꝓstātinopoli sunt translata: deiñ vt fertur in italiā deducta: ꝛ padue i eccl'ia scē instine collocata: brachiū vero ei⁹ oñdit i scā maria maioze in vrbe.

¶ Quantum profuit ecclesie dei btūs lucas scribendo euangeliū ad qō induxerūt eum volūtas diuina vtilitas ecclesie ꝛ fal sitas hereti corum. Capi. iij.

Certiū mysteriū a nob ꝓtēplādū ō btō luca dr vtilitat: vbrimū qppe fructū attulit eccl'ie dei nō solū pdicatōe sua q; mltos pplos attraxit ad rpm̄ sz ēt euāgelij descriptiōe. De quo ita scripsit paulus ꝑe ad corint. viij. c. Cui⁹ la⁹ ē in euāgelio p oēs eccl'ias: qō lz alig exponāt de btō bernaba vt dicit Nicho. de lira q; fuit comes pegrinatiōis apl'i cui⁹ la⁹ ē i euāgelio ab eo pdicato tū cōiter vbū illō de scto luca alij asserunt intelligendum: cuius laus est in euan.

gelio ab eo descripto: ad aliud vero scribē dum tria induxere eum.

Pmū dei voluntas.

Scōm ecclesie vtilitas.

Tertium hereticoꝝ falsitas.

¶ Primū fuit volūtas dei ⁊ instigatio spi rit⁹ sci. vnde Hiero. in ꝓlogo ait. Cū iam scripta eēnt euāgelia ꝑ mattheū qppe in iu dea: per marcū in italia: sctō instigante spū lucas in achaye partib⁹ scripsit euangeliū vnde enim inquit Aug⁹. voluit dns duos testes hre de visis. s. mattheū ⁊ ioānez. Et duos de auditis. s. marcū ⁊ lucā. Et qm te stimoniū qō est de visis firmius ē ⁊ certi⁹ ꝙz illō qō est de auditis. ideo duo euange lia que sunt de visis ponūt extrema: ⁊ alia duo q̄ sūt de auditis ponūt media: vt hec media tanꝙz ifirmiora ab illis extremis q̄ sūt certiora hinc inde fulciāt: ⁊ roborēt. Ne qz ppea inualidū ē marci ⁊ luce testimoniū qz audita nō visa referūt: cū illi a qb⁹ audie rūt fuerint q cū xpo ꝓuersati fuerant ⁊ veri tatis defensores falsa nequaꝙz dicere po tuissent ⁊ hoc ē q lucas ait in ꝓlogo fui eā gelij. sicut tradiderūt nobis q ab initio ipsi viderūt ⁊ ministri fuerūt sermonis. Credi tur insup absq; dubio q btūs lucas de mul tis a virgine virginū istructus fuit: nā ipsa ꝓseruabat oīa ꝓferens in corde suo: vt illa pastmodū scriptoꝝ⁹ referaret. vnde glo. ibidē ait. Oia q̄ de dño vel a dño facta vl dicta cognouit in memoriam recondebat vt cū tps p̄dlcāde vel scribēde incarnatio nis aduenisset sufficienter vniuersa put el sent gesta posset explicare q̄reutib⁹. Et ber nardus assignans rōnez q̄re angelus annū ciauit btē vgini ꝓceptū helisabeth ingt. iō ꝓceptu helisabeth nūciat marie: vt dū nūc saluatoris nūc p̄cursoris edoceꝰ aduēt⁹ re rū tps ⁊ ordinē tenēs ipsa postmodū meli⁹ scriptoꝝ⁹ p̄dicatoribus euāgelij referet ve ritatē q̄ plene de oīb⁹ a principio celit⁹ fuit instructa mysterijs. Credit igit q euange liste eā de multis interrogabant ⁊ ipsa eos certificabat. Et p̄cipue tenet ō btō luca q ad eā tanꝙz ad archā testamti recurrit ⁊ ab ea didicit multa q̄ ipsi virgini soli ostabāt Sic̄ mysteria ānūciatiōis natiuitatis ⁊ hu

ilitatis xpi qb⁹ lucas solus tractat. ¶ Se cundū qō induxit btūm lucā ad scribendū euāgeliū fuit vtilitas ecclie. Nā lz matthe us ⁊ marcus vera scripsisset tū aliq̄ ō xpo omiserāt: quoꝝ noticia ē valde vtilis: imo necessaria sic̄ agnoscere xpi ꝓceptionē nati uitatē cū laudib⁹ ⁊ ingēti lūine ab āgelo an nūciatā ⁊ huiusmodi q̄ p lucaz fuerūt sup pleta vc sic q̄ttuoꝝ euāgeliste in describen do veritatē euāgelij in multis ꝓcordarent in nullo discordarent: ⁊ tū singali āliq̄ ppa dicerēt. ¶ Tertiū qō induxit btūz lucā ad scribēdū euangeliū fuit hereticoꝝ falsitas vt. n. refert Nicho. de lira. Quidā pseudo euāgeliste sb noīe discipl'oꝝ xpi vtpote tho me ⁊ matthie scripserūt euāgelia iserētes hereses vt sb noīe discipl'oꝝ xpi facili⁹ fedu cerēt simplices quoꝝ falsitas ex ōscriptiōe euāgelij luce depḥēdit: sic̄ p alia euāgelia a mattheo marco ⁊ ioāne descripta. Et vt Hiero. asserit in ꝓlogo in Act⁹ apl'oꝝ. post q̄z lucas i achaye partib⁹ euāgeliū scribēs grecis fidelibus incarnationem dñi fideli narratione ostendit eundēq̄ ex stirpe da uid descēdisse mōstrauit sibi iūmerito scri bēdoꝝ apl'oꝝ actuū potestas ⁊ mysteriū da tur. Jn ꝓlogo ad hoc i epl'a ad hebreos Hie ro. lucā ꝓmēdat de illi⁹ epl'e traductiōe. ait enim hanc epl'am ferē apl's ad hebreos cō scriptā hebraica lingua misisse. Cui⁹ sensū ⁊ ordinē retinēs lucas euāgelista post excel sus bti pauli apostoli greco sermone ꝓpo suit. Tādez Hieron⁹. ad paulinū lucaz ita extollit. actus ingt apl'oꝝ nudaz qdē vide reꝰ sonare historiā ⁊ nascētis ecclesie ifan tia texere. Sz si nouerim⁹ scriptorē eoꝝ lu caz esse medicū: cui⁹ laus est in euangello animaduertim⁹ parit oīa vba illi⁹ aie lan guētis esse medicinā. Et in ꝓlogo Actuum apl'oꝝ ita Hiero. segt: lucā ita diuina sub secuta est gratia vt non solū corporib⁹ sed ēt aiab⁹ ei⁹ ꝓficeret medicina. Salutat q̄ lucas fideles ⁊ credentes in xp̄m. i. eternā illis oīb⁹ salutē eroptat quos istruit ⁊ mo net doctrina exemplo ⁊ euangelio scripto ⁊ dñm iesum verbis ⁊ factis ꝓfiteant: qui a mortuis resurgēs videtib⁹ p⁹ discipl'is a scēdi i celū vbi cū suis āgelis sctis ac btūli-

mo luca viuit ⁊ r̄gnat in scl̄a [illegible]
¶ Sermo qnqugesimusquartus d̄ beato laurentio martyre qui ꝓbatus a deo tripli ci igne inuentus est sine iniquitate.

Igne me examinasti ⁊ nō est inuenta in me iniqtas. Scribūt̄ hec v̄ba psalmo xvi. Satis supq̄ pia est passio beati laurētij q̄ ab ecclesia cuz grādi veneratione celebrat̄: nā inter martyres facit ipsuz singularē in ieiunio q̄ ī vigilia eius statuit ieiunādū: in officio adhuc ip̄z honorat dū ꝑ ociauā d̄ ipso laurētio: sic ⁊ de stephano singulis canonicis ī horis eius memoriā facit festūq̄ illius solēniter obs̄uādū ac scificandū cunctis fidelib⁹ sub p̄cepto iubet. Propterea in matutinis legit̄ sermo venustissim⁹ bti augustini q̄ ait. Cuz oēs btōs martyres quos nob̄ tradidit antiqtas honorificentia digna veneremur p̄cipue tñ btm̄ laurētiū martyrē debemus tota deuotione suscipere: hec ille. Merito itaq̄ hodierna die hui⁹ martyris laudibus ē incūbendū: vt sic valeant efficatius ad illius reuerētiā corda fideliū inflāmari. Quapp̄ de ipso v̄ba facturi de illius examinatione ⁊ ꝓbatione facta ꝑ ignez dicemus. naz introducit̄ quasi ad deū loquēs laurentius gloriosus in verbis p̄missis in themate ī q̄bus triplicē ignē ꝓbationis ⁊ examinationis sue distinguem⁹ ondentes q̄ nō fuit in illo inuenta iniqtas q̄ se totū ardētissime obtulit saluatori nostro iesu xp̄o patiēs q̄cūq̄ dura ⁊ seuissima illata sibi supplicia.

Primus ignis dr̄ diuine dilectionis.
Secundus ignis proximalis miserationis
Tertius ignis tirānice persecutionis.

¶ Qualiter btūs laurētius examinatus fuit igne diuini amoris ⁊ de perfectiōe diuine dilectionis ⁊ magnitudine illius precepti: atq̄ de inductiuis ad amorē d̄i. Ca. i.

Primus ignis in quo examinat⁹ ē ⁊ ꝓbat⁹ iuēt⁹ ē absq̄ defectu iniqtatis btūs laurē. dr̄ diuīe dilectōis: amor. n. dei ignis ē de quo dicebat xp̄s Luce. xij. c. Inez veni mittere ī t̄rā: ⁊ qd volo nisi vt ardeat. Et d̄ isto mystice dixit d̄s leuiti. vi. c. Ignis ī altari meo sp̄ ardebit: hic ignis amor d̄i intelligit̄: q̄ iugit̄ ardere dz ī altari. i. ī aīa: q̄ aīa alta ē eo q̄ ad imaginē ⁊ dei sil̄itudinē creata. Altare qppe q̄si alta res interp̄tat̄: dū ḡ ignis diuini amoris in aīa ē succēsus facit tempalia ꝯcta ꝯtēnere ⁊ deū sūmū bonum diligere sup̄ oīa vitāq̄ p̄ntem oī periculo mortis libenter exponere: sic factū legimus in btō laurētio vt videbit̄ in sequētib⁹ qui nec tormēta timuit nec mortē acerbissimā horruit: d̄ quo sic inqt Ambro. ī sermōe huius diei. fortissimū martyrē seuissima p̄secutoris flā ma supare nō potuit q̄ lōge ardēti⁹ v̄itatis radijs mēs ei⁹ accēsa feruebat. Sed hoc loco cum loquamur de dilectiōe dei tria erunt dubia soluenda.

Primū vtrū possit aliqua creatura deuz ꝑfecte ⁊ totaliter diligere.
Secundū quare preceptū d̄ dei dilectione dicitur primum ⁊ maximum.
Tertium que sunt illa que incitant nos vt diligamus super omnia deum.

¶ Ad p̄mum dubium rñdet tho. s̄a. s̄e. q. xxiiij. q̄ ꝑfectō dilectōis pōt duplicit̄ itelligi vno mō ex p̄te diligibilis: alio mō ex parte diligentis. Ex p̄te diligibilis ꝑfecta est dilectio cū aliqd diligit̄ quātum diligibile est deus aūt tantum diligibilis est quātū ē bon⁹ bonitas aūt eius ē infinita vñ infinite diligibilis est nulla creatura pōt eū eligere infinite cū q̄libet virtus creata sit finita: vñ ꝑ hūc modū nulla creatura pōt deū ꝑfecte ⁊ total̄r diligere. Scd̄o ꝑfectio dilectiōis pōt ꝯsiderari ex p̄te diligētis: ⁊ sic dr̄ eē ꝑfecta qñ aliqs s̄m totū suū posse diligit: qd̄ q̄dē ꝯtingit in dilectiōe dei tripliciter: Uno mō sic q̄ totū cor hoīs actualiter sp̄ ferat̄ in deū. ⁊ hec ē ꝑfectio dilectiōis p̄me q̄ nō est possibilis in hac vita in q̄ ipossibile est p̄p humane ꝯdictionis infirmitatē sp̄ actu cogitare de deo ⁊ moueri dilectione ad ip̄m. Secūdo ꝯtingit vt hō s̄z suū posse diligat deū: ita vt oē suū studiū deputet ad vacādū deo ⁊ reb⁹ diuinis p̄termissis aliis nisi quātū necessitas vite p̄ntis reqrit: ⁊ ista ē ꝑfectio dilectiōis: q̄ ē possibilis in via nō tñ ē ē cōis oīb⁹ ne oēs obligāt̄ ad illā. Tertio cōtingit vt hō s̄z suū posse diligat deū sic q̄ habitu alit̄ aliqs cor suū ponat in: ita. s. q̄ nihil

cogitet vl velit qō sit diuine dilectiōi ꝺriū
ꝫ hec ē pfectō cōis oibus possibilis ad quā
oēs tenent. Ex his ꝓcludim⁹ cū dño bona
nētura i tertio di. xxvij. Nō ꝓfectō charita
tis ꝫ dilectōis diuine q̄ i hac pātī vita ex p
te hoiuꝫ diligentiū deuꝫ exigit tm̄ vt exclu
dat oēꝫ affectū ꝺriū nō aūt omnē affectum
extraneū. ¶ Secūdū dubiū fuit quare pce
ptū ō dilectōe dei dicit ꝑmū ꝫ marimū:
sic dixit rpūs matthei. xxij. c. Ad qō rūdem⁹
q hoc ē multiplici ratōe. ¶Prima qꝛ dilectō
ꝺi ē vita aīe: vñ Deuteronomi. iij. c. dicit
Elige tibi vitā vt tu viuas ꝫ semē tuū: dili
gas dñꝫ deū tuū. Et ioānes ꝑima Canō
ca. c. iij. Qui ñ diligit mānet i morte. ꝫ Apo
calipsis. iij. c. dr ō illo qui fm̄ ꝺi dilectōe pu
tat se viuere hīs vt tutes alias: nomē hēs
q vivas ꝫ mortu⁹ es. Secūda rō ē qꝛ oēs
virtutes absq; amore ꝺi sūt impfecte: nec
pōt aliqs sine dei amoꝛ simplicit virtuo
sus teneri: iō apls ad Romanos. xiij. dixit
plēitudo legis ē dilectio. ꝫ greg. i homel'ligt.
ñ hꝫ aliqd viriditatis. ran⁹ bōi opis si fm̄ mā
serit i radice charitatis. Tertia rō ē qꝛ dilec
tio ꝺi dū ē i corde rōalis creatur fac eā ꝑm-
ptā fortē ꝫ expeditissimā ad q̄cūq; ardua ꝫ
difficilia tolerāda iō Brego. in Homelia
ait. Amoꝛ ꝺi nunq̄ ē ociosus: operat enim
magna si ē. Si aūt operari negligit amoꝛ
nō ē. Et Hiero. ad eustochiem ita scribit.
Amem⁹ rp̄m ꝫ ei⁹ semp queram⁹ amplex⁹:
ꝫ facile videbit oē difficile breuiaq; puta-
bim⁹ vniuersa que lōga sūt: ꝫ iaculo illius
vulnerati p horaꝝ momenta dicem⁹. heu
mihi qꝛ incholat⁹ me⁹ plongat⁹ ē. Quarta
ratio ē qꝛ dilectio ꝺi magis vnit aīaꝫ cū ꝺo
q̄ quelibꝫ alia virt⁹. vñ apls ꝑme ad Cori
thios. vj. c. Qui adheret ꝺo vnus spūs ē cū
ꝺo. ꝫ Hugo in li. de arra spō. dicit. Scio
aīa mea q ꝺū aliū ꝺiligis in ei⁹ similitudi-
nē trāsformaris. ꝫ augu. sup ioānē ingt. Ta
lis ē vnusquisq; qualis ē dilectio sua: si ꝺeū
diligis ꝺe⁹ es: si hoiem hō: si terram terra.
Quita rō qꝛ dilectio ꝺi magis letificat ꝫ ꝺ-
lectat aīaꝫ q̄ quecūq; virt⁹. ꝫ vt ingt apls
ad Romāos. viij. c. Diligētib⁹ deū oia co
operantur in bonum: quia im ꝑsperitate ꝫ
aduersitate semper sunt in letitia. iō btūs.
Iacob nō ꝺ tuderto dicebat. Amoꝛe diuīo
amoꝛ amoꝛ ḃ ñ fey amato amoꝛ la tua ami
citia e pīēa ꝺi ōlicia ñcade may i tristicia
lo coꝛ chi te ha assagiato. Tertiū dubiū fuit
q̄ sūt illa que nos incitāt vt diliganus deū
sup oia: ꝫ lꝫ sint m̄ra tū nos dicem⁹ ō gnq;.
¶Primum est scriptura.
Secundum est factura.
Tertium creatura.
Quartum gratia.
Quintum amicitia.
¶Primū est ipsa scriptura: vñ Deuterdno-
mi. vj. c. scribit. Audi isral dñs de⁹ tu⁹ vn⁹
est: diliges dñm deū tuū ex toto coꝛde tuo:
ex tota aīa tua ꝫ ex tota foꝛtitudine tua. Et
eiusdē. xi. c. Ama dñꝫ deū tuū. ꝫ Matthei.
xxij. Marci. xij. ꝫ Luce. x. Dilig es dñꝫ deū
tuū ꝫ ꝓximū tuuꝫ sicut teipsuꝫ. In his duo
b⁹ ꝓceptis tota ler pendet ꝫ pphete. Se
cundū quod nos inducit vt diliganus de
uꝫ est factura quia ipse fecit nos. Si enim
naturaliter amat filius patrem a quo ha
bet partez coꝛporis sui: quāto magis ama
re debet deuꝫ qui coꝛp⁹ ꝫ animaꝫ fecit. Jō
sapiēs Eccleſiasticī. vij. ca. ait. In tota aīa
tua dilige eum qui te fecit. Mā si diligent
quis attendat quantiuꝫ est beneficiū quod
illi de⁹ tribuit dum coꝛpus dedit vtiq; di-
gnuꝫ amoꝛe censebit. Quod enī sunt mem
bra in coꝛpoꝛe tot ꝺi beneficia inueniunt ꝫ
magna: Et ꝓ minimo membꝛo plus debe
tur homo amare deuꝫ q̄ lament euꝫ multi
ꝓ cūctis beneficijs que ab eo receperūt.
Si quis enīꝫ amiserit oculum: quātū ama
ret cū qui sibi restitueret. Et si quis meruis
set amittere euꝫ: quantū diligeret illuꝫ qui
sibi oculuꝫ conſuaret. Non minus ergo a-
mand⁹ est qui eum ab initio dedit ꝫ datuꝫ
ꝑseruauit cū sepenumero vtendo illo con-
tra deū eū amittere meruerit homo. Sic
referre possum⁹ de singulis mēbris. Et si
tantum amandus est qui dedit coꝛp⁹ quā-
to foꝛtius qui dedit animaꝫ. Clamant igit
omnia que in homine sūt a ꝺo facta. Alma
deū. Clamant oculi: ama deū. Clamāt au-
res: ama deū; Clamāt lingua: ama deū cla
mant dētes: ama deū clamant man⁹: ama
deū clamant pedes: ama deū clamāt ratio

ama deuz:clamat memoria:ama deū.cla
mat intellect⁹:ama deū.clamat volūtas:
ama deum:q; ab ipso sunt oia. Ob quod
Bernardus ingt. Valde oino mihi aman
dus est p quē sū: viuo ⁊ sapio. Tertium qō
nos inducit vt diligam⁹ deū est ois crea-
tura. ait enim de hoc Augu. li.x. ꝓfessionū
Celū ⁊ terra ⁊ oia que in eis sunt: ecce vn/
diqz mihi dicūt vt te amez: nec cessant di
cere omnib⁹ vt sint inexcusabiles. Dupli-
citer dicūt creature nobis vt deū amem⁹
vno modo oñendo eū dignissimū amore
nostro. Bonitas enim vniuersitatis crea-
turaꝝ ostendit creatorem esse optimū: ⁊ iō
amore dignissimū. Alio modo dicūt nobis
vt amem⁹ deū exhibendo nobis tot ⁊ tāe
ra beneficia. Mā terra ⁊ fruct⁹ ei⁹ aq; ⁊ pi-
sces maris. Aer ⁊ volucres celi. Ignis ⁊ cla
ritas solis ⁊ splendor stellaꝝ ⁊ lune: ⁊ oia
alia q̄ homini p̄stant: non cessant suo mo
do hoi dicere. Ama deū: ama deū: ama de
um: q cūcta ad vsum tuū ordinauit. Quar
tū qō nos inducit vt diligamus deū est gra
tia. s. nobis tributa: cū de⁹ pro nobis incar
nat⁹ triginta trib⁹ annis cū oib⁹ puersando
pati pro nobis voluit famē: sitim: frig⁹: ca
lorē: ⁊ tandē subijt iugū grauissime crucis i
qua sanguine fundens morte preciosa ge-
n⁹ humanū redemit. Mā si puerulū ipsum
in p̄sepio nascente inspicim⁹: audim⁹ illū
dicētē. amor tuus o aia facit me deum celi
carne vestitū hoc vili loco teneri: Si pānis
inuolutū vl' vagiētē in cuna: aut herodis irā
peregrinando in vltis matris fugientem
miramur. Mox ⁊ ipse rīdet. O aia mea a-
mor tu⁹ ad hec oia me compellit. Si singu
los eius actus subtilit meditamur oēs ab
amore ardentissimo emanare videmus.
Quid plura vincula: sputa: ludibria: verba
ꝓtumelie: derisiones: flagella: corona spica
crux: clani: spōgia: lācea: nōne suo mō sonū
faciūt amoris. O insensibilis rōnalis crea/
tura. O mēs ferrea oi adamāte durior. O
deniqz ingratissima aia quā nō inflāmant
nō adurūt xpi iesu amoris incēdia. pp hec
oia bernardus in li. de diligēdo deum ait.
Quid retribuā dño ꝓ oib⁹ q̄ retribuit mihi
in ꝓmo spe me mihi dedit: i secōo se ⁊ vbi
se dedit me mihi redidit: dat⁹ ergo ⁊ red
dit⁹ me ꝓ me debeo ⁊ bis debeo. Quid dō
retribuā ꝓ se: nā ēt si me milies rependere
possez qd suz ego ad dñm. Et idē sup Lan.
Sup oia reddit te mihi amabilē bone ihu
calix quē bibisti: op⁹ redēptiōis nr̄e h amo
rē nr̄m facile vēdicat: totū sibi hoc inqz ē ꝙ
nr̄az deuotōez ⁊ blādi⁹ allicit ⁊ iusti⁹ exigit
⁊ arci⁹ stringit ⁊ afficit vehemēti⁹. Et ite
in sermonib⁹ Bernar. dic. O duri ⁊ indu
rati filij adā quos nō emollit tāta benigni-
tas tāta flāma tā igē s ardor amoris tā ve
hemēs amator: q ꝓ vilib⁹ sarcinulis tā pci
osas merces exp̄edit. Quintū q nos inci-
tat ad amorē dei dr̄ amicitia. O solo qppe
do certi eē valem⁹: ⁊ si cū diligim⁹ nob sit fi
delis ⁊ ver⁹ amic⁹: Alīs vo amici iueniunt
triplicit infideles. Prio q aliqn nō amāt
lz ament sz nō sic ē deo q ꝓuerbioꝝ.
viij.c. ait ego diligētes me diligo. ⁊ de hoc
xp̄s dixit ioānis. xiiij.c. Qui diligit me di
liget a p̄re meo: ego diligā eū. Scōo q mlt
ti sūt amici tpe pspitatis ⁊ i aduersitate ōn
ciūt: iō sapiēs Ecclesiastici. vi.c. ait. Ē amic⁹
sim tps suū: ⁊ nō pmanebit i tpe tribulatio
nis. Sz nō sic ē deo ō quo dr̄ in psalmo.
Juxta ē dñs his q tribulato sūt corde ⁊ q̄uis
amicos suos ⁊ eoꝝ vtilitatē flagellari sepe
pmittat illos tū nunqz deserit quos i tribu
latiōe ꝓfortat. Tertio plerīqz amāt amicos
dū viuūt sz i morte inimici efficiūt: mortu
os expoliātes ⁊ bona eoꝝ paupib⁹ dispen
sāda tanqz lupi rapiētes. Sz ds spūs a cor
pore exeūtē ad se suscipit: illūqz delitijs ac
diuitijs eēne vite faē ptcipē. Cōsiderans
oia supdicta btūs laurēti⁹ pāiaz. s. hispaniā
⁊ parētes reliqt. terrena oia ⁊ calcauit spe
uit hereditatē. cū fili⁹ fuisset vt aiunt nobi
qssimi ducis: atqz btūm sixtū papā secutus
liomā vsqz puenit: ibi a btō sixto fact⁹ ē ar-
chidiacon⁹: q tanto fidei zelo duct⁹ fuit vt
nec ꝓmissiones nec vbera dura nec ignis i
cē diū horreret. Jō Ambro. i ꝓmoe sic scrip
sit ō illo ardebat extrinsecus martyr laurē
ti⁹ tirāni seuiētis incendijs: sz maior illū in
trinsecus christi amoris flamma torrebat.
¶ Qualr btūs laurēti⁹ pbat⁹ fuit igne pri
malis miserationis: ⁊ an possit elemosyna

dari absq; charitate ⁊ si fieri pōt de illicite acq̄sitis: ⁊ qūo pōt cāre spūalē effectū. C. 2.

Ecūdus ignis quo examīat⁹ ē ⁊ pbat⁹ innent⁹ absq; crimine btūs laurētius dr primalis miserationis: nā ad primos misericors fuit: qb⁹ thesauros ecclesie dispēsauit; nā vt recitat in legēda: Tp beati sixti philipp⁹ imperator: ⁊ fili⁹ su⁹ noie philippus fidē xpi receperant: ⁊ ecclesiā sublimare plurimū intendebāt. Regnauit aūt iste philipp⁹ āno millesimo ab vrbe ꝓdita v millesim⁹ rome ān⁹ xpo pot⁹ q̄z ydolis dicarē q ānus millesim⁹ fuit a romāis cū igēti ludox ⁊ spectaclox apparatu celebra t⁹. Erat āt cū philipdo ipatore mules qdā noie deci⁹: quē miſit i galliā vt eā rebellātē iperio romano subiugaret. Qui pgēs cū exercitu pspe pcta gessit victorq; ad: vrbē redibat: audiens imperator ei⁹ aduentū honorare eū volēs eidē a roma vsq; veronaz obuius iuit nec videri dz cuiq; durus hoc qō dicit de verona q̄si vellz eā nouā forte ciuitatē: qn̄ vt in cronica ricobaldi scribitur tpe targnij p̄sci quti regis romanox cōdite fuerūt in italia a gallie vrbes. s. mediolanū britia verona vicentia. decius igit ambitione impij papilionē iperatoris latenter introiuit ⁊ dormietē dñm iugulauit attrarit aūt exercitū ⁊ illos q cū ipatore venerant p̄ce p̄cio ⁊ munerib⁹: atq; cū eis ad vrbē gradu cito pperauit. audiēs hoc philippus iunior vehementer extimuit: ⁊ totū thesaux patris ⁊ suū btō sixto ⁊ scō laurē. ꝓmendauit vt si ipsum a decio interfici cōtigeret thesaurum ipsum ecclesijs ⁊ pauperibus erogarent: nec te moueat q̄ thesauri quos laurentius dispensauit. nō dicuntur thesauri impatoris sed ecclesie q: potuit esse q cū ipsis thesauris philippi aliquem ēt thesaurū ecclesie dispēsauit: vel forte iō dicunt thesauri ecclesie q: philipp⁹ eos reliq̄rat ecclesijs dispēsandos. Senat⁹ q̄ obuiā decio p̄cessit ⁊ ipm in iperiū ꝓfirmauit ne vero ꝓditore sed zelo ydolatrie dñm suū occidisse videret xpianos cepit crudelissime psequ adeo vt mlti martyrio coronarē tur inter quos ēt philipp⁹ iunior annumeratus fuit post hoc oblatus est decio beat⁹

si [illegible] operatoris thes[illegible]ghet: tūc deci⁹ intrat carcere r ecipit ipm iuxta iuxta donec p illata tormēta ⁊ thesauros ꝓderet ⁊ xpm negaret. beatus aūt laurēti⁹ ipsū psequēs: post eū clamabat: quo p grederis sine filio pat: quo sacerdos scē sine mistro ꝓperas. Tu nunq̄ sine ministro sacrificiū offerre ꝓsueueras. Quid i me displicuit patnitati tue: nunqd ōgenerē me p basti: experire certe vtr idoneū mistrū e legeris cui cōmisisti dñici sanguinis dispensationē. Cui btūs sixt⁹ dixit: nō ego te ōsero fili neq; te dereliquo: sz maiora tibi ōbent p̄o fide xpi certamina: nos q̄ si senes leuioris pugne cursuz recipim⁹: te aūt q̄si iuuenez manet gloriosior ō tirānō triumphus. post triduū me seqris sacerdotez leuita: ditq; ei oēs thesauros p̄cipiēs vt ecclesijs ⁊ pauperib⁹ erogaret. Qui xpianos deligent die ac nocte q̄siuit ⁊ vnicuiq; put opus fuerat ministrauit oēsq; pauperib⁹ dispēsauit ideo ecclesia cātat ō eo id psalmiste qō ponit. ij. ad Corinthios. viij. c. dispsit dedit pauperib⁹ iustitia ei⁹ manet in seculuz seculi. Que verba ponderāda sūt dispersit eni dr q: plurib⁹ cōdiuisit ⁊ nō vni: disper sit ⁊ nō auare ītinuit: dedit ⁊ ñ vēdedit dedit libere sine spe mercedis lucri aut cōmodi aut obsequij tpoalis dedit ñ dādū post morte dereliquit pauperib⁹. s. xpi nō parētib⁹ nō diuitib⁹: ideo iustitia ei⁹ manet in seculū seculi: q: merces iustitie ei⁹ ē eterna: vt exponit nichola⁹ de lira. Sz q: hoc loco elemosyna bti laurētij taz sublimit magnificat libet tria de ipsa dubia disputare.

Primum verum elemosynam dare sit actus charitatis.

Secundum verum elemosyna fieri possit de illicite acquisitis.

Tertium vtruz elemosyna corporalis habeat spiritualem effectum.

¶ Ad primū dubiū posset quis dicere argūēdo. Qō act⁹ charitatis nō potest eē sine charitate: sz largitio elemosynax pōt eē sine charitate igr ñ erit act⁹ charitatis. nā p̄me ad Corinthios. xiij. c. apl's dixit. Si distribuero i cibos pauperū oēs facultates meas charitatē aūt nō habuero nihil mihi p̄o

dest. Ad h[illegible] rndet tho. [illegible] aliqd dr̄ eē act⁹ v̄tutis dupl[illegible] vnc[illegible]odo materialiter sicut act⁹ iustitie ē facere iusta ⁊ talis act⁹ pōt eē sine v̄tute: nā mlti nō hn̄tes habitū iustitie opant̄ iusta. vel ex nāli rōne: vel ex timore: vel ex spe aliqd adipiscendi. Alio mō dr̄ aliqd eē act⁹ v̄tutis formaliter sic act⁹ iustitie est actio iusta eo mō quo iustus facit. s. prompte ⁊ delectabiliter. Et hoc mō act⁹ virtutis nō ē sine virtute: ꝑm hoc ergo dare elemosynā materialiter pōt esse sine charitate dare v̄o elemosynaz formalit̄. i. ꝑꝑ deū delectabilr̄ ⁊ prompe ⁊ omni eo modo quo delectet: nō est sine charitate elemosyna qdem est op⁹ quo dat̄ aliqd indigenti ex ꝯpassione ꝑꝑ deū. ¶ Secūdū dubiū fuit vtrū elemosyna fieri possit de illicite acquisitis. Ad hoc rn̄det Tho. vbi s̄ ꝙ aliqd post dici triplicit̄ illicite acqsitum. Uno modo illud qd̄ illicite ab alio accipit̄ ⁊ debet̄ ei. nec pōt ab eo q accipit retineri sicut ꝯtingit in rapina furto ⁊ vsuris ⁊ de talib⁹ cū homo teneat̄ ad restitutionē elemosyna fieri nō potest: Secundo modo est aliqd illicite acquisitū: qꝛ ille q acquisiuit retinere nō potest: nec tamē debet̄ ei a quo acqsiuit. s. qꝛ cōtra iusticiā accepit ⁊ alter contra iustitiā dedit. Sicut contingit in symonia in qua dans ⁊ accipiēs contra iusticiaz legis diuine agit: vn̄ nō debet fieri restitutio ei qui dedit. Sz dz in elemosynas erogari ⁊ eadem rō est in similibus in quib⁹. s. datio ⁊ acceptio est contra legez. ¶ Tertio modo est aliquid illicite acqsitum non quidem qꝛ ipsa acqsitio sit illicita: sed qꝛ id ex quo acqritur est illicitū. Sicut patet de eo quod mulier acqrit per meretriciuz ⁊ hoc ꝓprie vocatur turpe lucrum. Qꝛ enim mulier meretricium exercet turpiter agit ⁊ contra legem dei. Sed in eo ꝙ accipit non iniuste agit nec contra legem vnde licite retineri potest ⁊ de eo elemosyna fieri nō tamē fit de tali lucro oblatio ad altare. iuxta illd̄ Deuteronomi. xxiiij. c. Nō offeres mercedē ꝓstibuli in domū dei tui. tum ꝑꝑ scandalum: tum ꝑꝑ sacroꝝ reuerentiā. Tertiū dubiū fuit vtrū elemosyna corporalis habeat spiritualem effectū. ⁊ arguitur ꝙ non. Naz effectus non ē potior sua cā: sed bona spiritualia sunt potiora corporalibus. non ergo elemosyna corporalis habet spūalem effectum Secundo multiplicata causa multiplicatur effect⁹. Si ergo elemosyna corpalis causaret spiritualem effectuz: sequeret̄ ꝙ maior elemosyna magis spūaliter ꝓficeret. Quod est ꝯ̄ id quod saluator dixit Luce xxi. ca. de vidua ponente duo era in gazophilatiū. Rn̄det tho. vbi s̄: ꝙ elemosyna corporalis pōt triplicit̄ ꝯsiderari. Uno mō ꝑm suā substantiā ⁊ ꝑm hoc nō hz nisi corporalē effectum in quantū. s. supplet corporales defectus ꝓximoꝝ. Alio mō pōt ꝯsiderari ex ꝑte cause eius in quātum. s. aliquis elemosynā dat ꝑꝑ dilectionem dei ⁊ proximi Et quantū ad hoc affert fructū spiritualem vn̄ sapiēs Ecclesiastici. xxix. c. ait. Elemosyna viri gratiam hoīs quasi pupillaz conseruabit. Tertio pōt ꝯsiderari ex parte illius cui datur ⁊ sic hz spiritualem effectum in quantum. s. proximus cui per corporalem elemosynam subuenitur mouetur ad orandum pro benefactore. Ad primum itaqꝫ argumentum dicendum ꝙ rō illa procedit d̄ corporali elemosyna ꝑm substantiam. Ad secundum vero dicit̄ ꝙ vidua que minus dedit ꝑm quantitatem plus dedit ꝑm suā ꝓportionē: ex quo pensat̄ in ipsa maior charitatis affect⁹. ex q̄ charitate elemosyna corporalis spūalē efficaciā hēt. Igit̄ btūs laurētiꝰ ex hoc maxime ꝯmēdat̄ qꝛ tot⁹ charitate succensus thesauros pauperib⁹ dispensauit. Nec obstat qꝛ sui non erant quos si voluisset potuisset pro se retinere: cuz etiam si semper illos possedisset: adhuc distribuissz pauperibus propter diuinum amorem. ¶ Qualiter beatus laurentius examinatus est igne tirannice persecutionis ⁊ de gratia constantia ⁊ gloria beati laurentij.

Capitulum. iij.

Tertius ignis quo examiatus ē btūs laurentius: ⁊ non est inuenta in illo iniqtas impatiētie: dicit̄ tirānice ꝓsecutionis: nā decius persecutus est cuz vsqꝫ ad mortem: quam ipse letanter pro xp̄o suscepit: de hac tamen illius perscecutione considere debemus tria.

Primo gratiam.
Secundo constantiam.
Tertio gloriam.

¶ Primo cõsiderem⁹ grã, quam deus contulit btõ laurẽtio in miraculis faciẽdis ⁊ conuertẽdis gentilib⁹. veniens nãq; ad domũ cuiusdam vidue que multos christi anos in domo sua absconderat: quã longus dolor capitis detinebat. imposita manu sup caꝑ ei⁹ eã a dolore capitis liberauit ⁊ pauperu; pedes lauans oibus elemosynaz dedit. Eadem nocte in domo cuiusdã christiani veniens, quẽdam cecũ ibi repperit ⁊ facto signo crucis eũ illuminauit: vnde ecclesia cantat deo. Laurentius bonũ opus operatus ẽ: qui per signũ crucis cecos illuminauit: Cũ aũt beatus sixtus decio nollet cõsentire nec ydolis immolare ipsum decollari ꝑcepit accurrens aũt beatus laurentius post ipsu; exclamabat. noli me derelinquere pater sancte q; thesauros tuos iam expendi: quos tradisti mihi. Tũc milites audientes thesauros laurentiũ tenuerũt. ⁊ perthemio tribuũ tradiderunt. Ipse aũt decio eum presentauit. Qui tradidit eũ Valeriano ꝑfecto vt aut thesauros ꝑdat: ⁊ sacrificet ydolis: aut diuersis eum interire faciat supplicijs ⁊ tormẽtis. valerianus aũt cuidã vicario nomine hipolito in custodiã eum tradidit: quem ille cu; multis alijs in carcere reclusit. Erat aũt ibi in custodia quidã gentilis noie lucillus qui plorando lumẽ oculoz amiserat. Cui beatus laurentius lumẽ se restaurare promisit: si in ꝝm crederet ⁊ baptismum susciperet: at ille se baptizare instãtius postulauit. Accipiens ergo laurentius aquam dixit ei: oia in confessione mundantur. Cumq; illũ de articulis fidei interrogasset diligenter. Et ille oia se credere cõfessus fuisset: aquam super eius caput effudit ⁊ ipsum in christi noie baptizauit. Statimq; qui cecus fuerat lumen recepit. Quapp multi ad eũ ceci veniebãt: ⁊ ab eo illuminati redibant. Interrogat⁹ ab hipolito de thesauris ita respondit q; ipsum ad fidem conuertit ⁊ cum omni familia baptizauit. Secundo consideremus, beati laurẽtij ꝑstantiaz quaz hãuit in tormentis: post oia quidem supradic[illegible] valerianus aũ hipolitũ vt laurẽtiũ ꝓsentaret: cui laurenti⁹ ait: ambulem⁹ pariter q; mihi ⁊ tibi gloria ꝑparatur: ad tribunal igit ambo veniũt ⁊ fit itex inquisitio de thesauris: laurẽti⁹ aũt triduo indutias petijt: quas valerian⁹ eidem sub hipolliti pollicitatiõe ꝓcessit: in hoc triduo laurẽtius pauperes claudos cecos ⁊ alios collegit: ⁊ eos in palatio salustiano coram decio ꝑtauit dicẽs. Ecce isti sunt thesauri ecclesie q ui nũquaz minuũt sed crescũt: q in singulis dispergũt ⁊ in omnibus inueniũt horũ enim man⁹ thesauros in celũ deportauerũt. Valerian⁹ ꝓsente decio dixit. Quid variaris per multa iam nũc sacrifica ⁊ magicam artem depone. Cui laurenti⁹. Quis debet adorari qui factus est an q fecit. Iratus decius iussit eũ scorpionib⁹ cedi: ⁊ omne gen⁹ tormentorũ ante ipsum afferri: quẽ cũ sacrificare iuberet vt hec tormenta euaderet rũdet infelix has: epulas semper optaui. Tunc iubente decio nudus fustib⁹ cedit ⁊ ardentes lamine ad latera apponũt. Dixitq; laurentius. Dñe iesu christe deus deo miserere mihi ꝙ seruo tuo q; accusatus non negaui: interrogat⁹ te dñm confessus suz. Dixitq; ei decius: scio q per artẽ magicam tormenta deludis: me tamen deludere non valebis. Iussitq; eũ plũbatis durissime cedi: laurẽtius aũt orauit dicẽs. Domine iesu christe accipe spiritũ meũ. tũc audiente decio vox insonuit. Adhuc multa certamina tibi debent. Tunc deci⁹ furore repletꝰ dixit viri romani audistis demones istum sacrilegũ cõsolantes: q nec deos colit, nec tormẽta metuit nec iratos ꝓncipes expauescit. Iussitq; iterum eum scorpionibus cedi. Subridens autem laurentis gratias egit: ⁊ pro astantibus exorauit: eadem hora romanus in christum credidit. Reclusus post hec iterum laurentius in custodia hipoliti: nocte sequenti laurentius ad decium adducitur: cui decius: aut inquit diis sacrificabis aut nox ista in te cum supplicijs expendet. Cui laurẽtius mea nox obscurũ non habet: sed omnia in luce clarescunt. Dixitq; decius: afferatur lectus ferreus vt requiescat in eo: contumax laurentius

ministri ergo euz exuent[illegible]am ferream extendūt: prunis suppositis eū cū furcis ferreis cōpresserunt. Dixitqz laurētiꝰ valerião. disce miser: qꝛ carbōes tui mihi refrigeriū: tibi aūt eternum supplicium prestant: quia ipse dn̄s nouit ꝙ accusatus nō negaui euz: interrogatus Christū cōfessus suz: assatꝰ gr̄as ago: dixitqz hilari vultu ad deciuz. Ecce miser assasti vnaz partem gira aliā ⁊ māduca. deinde subdidit: gratias ago tibi domine qꝛ ianuas tuas īgredi merui: ⁊ sic spiritū emissit. Confusus deciꝰ cuz valeriano ambulauit in palatiū tiberij relicto corpore sup̄ ignem. Qd̄ hipolitus māe rapuit ⁊ cū iustino presbytero in agro verano cōdituz aromatibꝰ sepeliuit. Tertio considerem⁹ gloriaz quam assecutus ē btūs laurentius post susceptuz martyrium ⁊ illa que in celis ē ⁊ nobis est imp̄scrutabilis obmissa tantū ad eam derigam⁹ mētez quaz tribuit illi deus ī sua ecclesia militāte fecit quidā deus sanctuz suuz martyrē multis miraculis coruscare: de q̄bus pro deuotiōe nostra aliq̄ panca narrem⁹. Refer gregorius turonēsis. Qd̄ d[illegible]ū quidaz sacerdos quādaz ecclesiaz sancti laurentij repararet ⁊ trabes quedā nimiū breuis esset. rogauit beatuz laurentiuz vt qui pauperes fouerat sue īopie subuēiret. Que subito sic excreuit vt pars nō modica abundaret. Quaz partez sacerdos minutatim incidit ⁊ multas īde infirmitates sanabat. Quidā īsuper presbyter nomine. Santulus btī laurētij ecclesiaz a longobardis incēsaz reparare volēs artifices multos conduxit. Quadaz autem vice duz quid eis apponeret n̄ habere premissa oratione respexit in clibanū ⁊ ibidez candidissimū panem inuenit. Sed cū vix ad vniꝰ prandij esuz tribus personis sufficere videret laurentius artifices suos nolens deficere sic predictū panez multiplicari: fecit ꝙ in alimentū decem dierū operarijs cūctis suffecit. Sūt alia huiꝰ scī miracula que causa breuitatis omittim⁹. igit̄ deuotiōe q̄ possum⁹ beatū laurētiū d̄ p̄cemur vt sua ītercesiōe nos dignos efficiat q̄ mediāte peruenire valeam⁹ ad illaz gloriā sempiternam in qua ipse letat̄ cum domino iesu Christo. Cui sit honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Sermo quinquagesimusquintus de sancto Augustino preclarissimo lumine ecclesie sancte.

Christus purgauit peccata ⁊ ipsius ⁊ exaltauit in eternum cornu eius. Sapientis verba sunt ista originaliter. Ecclesiabici. xlvij. c. Ex oī p̄te resonant laudes eximie augustini doctoris prestātissimi tanta ex verbo illaꝝ copia est vt nū nisi longissimis orōnibꝰ explicari queant. verūtamē ne in solēnitate ipsius ab eiꝰ deuotioue mēs nr̄a ieiunet aliq̄ d̄ ip̄o p̄re celebratissimo breuit̄ disserem⁹ Gaudēt q̄ppe breuitate moderni. vt notat̄. ff. ꝙ metꝰ cau. l. i. C. de appellatōibꝰ. l. apliorē. §. in refutatorijs. Colligemusqz aliq̄ ex mlt̄is q̄ scti augu. ⁊ merita ⁊ gl̄iam exprimūt verba sapientis in themate ī quibꝰ tria mysteria de btō augusti. distinguem⁹.

Primum dicitur ꝯuersionis.
Secundum ꝯmendationis.
Terlium magnificationis.

¶ De ꝯuersione beati augustini ⁊ de his que induxerunt eum ad heresim ⁊ de erroribus manicheorum. Capi. i.

Primū mysteriū declarandū d̄ beato augu. dr̄ ꝯuersionis de quo dr̄. xp̄s purgauit peccata ipsius. hoc vtiqz factū fuit: dū relicta vanitate ph̄oꝝ: abiectaqz impiissima heresi manicheoꝝ in christuz perfecte credidit ⁊ sacrū baptisma suscepit ad quod plenius incelligendum tria ī hac parte dubia proponemus.

Primuz que fuerint cause augustinum ad heresim manicheoꝝ inducentes.
Secundū q̄ sunt manicheoꝝ errores principales ⁊ datestandi.
Tertiū q̄ fuerūt media ad penitentiam ⁊ conuersionem augustini cooperantia.

¶ Ad primum dubiū respōdemus ꝙ fuerūt tres cause precipue que induxerunt augustinū in errores manicheorum.

Prima dixit intellectus existimatio.
Secunda affectus inordinatio.
Tertia cordis obduratio.

¶ Prima cā fuit existimatio intellectus: hūit nāq; ex dono nāe tantā ingenij sublimitatē tm̄q; intellectus acumen: vt videat quodāmō ipossibile qd̄ ipse de se i vitate fatet. Ait.n.sic i li.ꝯfes. Dēs libros artiū q̄s libales vocāt tūc neqssim⁹ cupiditatū iniq̄ꝝ ꝓu⁹ p me ipsū legi ⁊ itellexi quoscūq; legere potui. Quicqd.n.ē d̄ arte disserēdi ⁊ loq̄ndi. Quicqd dimēsi onib⁹ figuraꝝ ⁊ de musicis ⁊ de nūeris sine magna difficultate nullo hoīm tradēte itellexi. Scis tu dn̄e d̄s me⁹ ꝙ celeritas itelligēdi ⁊ discēdi acumē donū tuū ē: sz non ide sacrificabam tibi hoc iō sic ꝯcludit qm̄ nō se hūiliabat d̄o neq; scripturis scis p̄bere volebat assensuz. Et vt bnardus sup cātica asserit. Supbo loco veritas nō vr̄. Et sup illd̄ Jeremie.xlviij.arrogātia tua ⁊ supbia cordis tui decepit te.glo.ait.oīs heretic⁹ arrogās qr supbia facit hereticū non ignorātia. Grego. insuper dicit. Tāto a dei luce superbi longe sunt quāto apud se humiles nō sūt. Ad hāc itaq; dementiā superbi deueniūt vt intellectū eoꝝ minime limitatū arbitrentur creduntq; illū ꝓpria vi attingere posse oīa intelligibilia. Sic ⁊ augustinus putabat se absq; d̄o suo intellectum oīa penetrare ob qd̄ finebat eū deus ruere i tenebras erroꝝ vñ in li.ꝯfessionū loquēs ad deū dicit: tu more meo separabar a te ⁊ nimis iflata facies claudebat oculos meos: Et iterum in eodē libro. institui aīum intendere in scripturis sacris sed visa est mihi scriptura indignante quam tuliane dignitati cōpararem. Tumor.n.mentis fugiebat modum eius. Illa antē erat que cresceret cum paruulis: sed ego dedignabar esse paruulus ⁊ tumidus faustu grandis mihi videbar.

¶ Secunda cā que induxit augustinuz in errores fuit affectus inordinatio iclinauerat qppe affectū suum iordinate ad ista tēporalia bona ad diuitias ad gloriam vanā ⁊ similia. Nā de cartagine romam ⁊ de roma mediolanū perrexit vt rethoricam venderet illā.s.legendo ⁊ sue cupiditati ⁊ glorie satisfacetet vnde ipse ait in li.confessionū: Docebā artē rethoricam ⁊ victoriosam loquacitatem victus cupiditate vendebam. Et iteꝝ in eodem libro. Exalabāt neb[illegible]ia concupiscentia carnis ⁊ scatebā pubertatis ⁊ obnubilabāt cor meuz vt nō discerneret serenitas dulcedinis a caligine libidinis: Multi.n.tanto ardore ad hec tpalia inflāmant vt oīno ceci facti in varios labant errores. hij lz interdū christianos suo ore se fore dicāt: tn̄ in corde nil credūt d̄ vita futura: nec penas timent neq; desiderant gloriaz sempitnā. ¶ Tertia cā q̄ iduxit Augustinū in errores dr̄ cordis obduratio: vocatus nāq; a deo multo tiēs ⁊ tactus gr̄a illius nolebat aperire cor suuz: imo claudebat illud. vñ in libro ꝯfessionū dicebat. Vocasti me ⁊ non erat q rn̄deret tibi dicēti mihi. Surge q dormis ⁊ exurge a mortuis: ligatus enim eram non alieno ferro sed mea ferrea volūtate. Volutabat ḡ Augustin⁹ i ꝑditissimis erroꝝ manicheoꝝ necuō ⁊ alioꝝ. Nā ad has nugas adductus est vt arborē fici plorare diceret: cum ab ea ficus vel foliū tolleret.

¶ Secundum dubiū fuit: qui sunt manicheorum errores principales ⁊ detestandi ⁊ ad hoc dicimus ꝙ sunt tres.

Primus est contra principij veritatem.
Secundus ꝯ incarnationis xp̄i veritatez.
Tertius contra legis antique bonitatem.

¶ Primus error manicheorum ē ꝯ p̄ncipij vnitatē: nā vt dr̄ in.c.i.de summa trinitate ⁊ fide chatholicha. vnū vniuersorū principiū. Qd̄ Ari.⁊ phi.viij.phisicorum vnū mouēs ⁊ in li.de causis vnā primā cāz ⁊ in.xij.methaphisice: vnū principē apellat. Sed augu.ꝯscribit in li. d̄ nā boni. manichei duo p̄ncipia ponūt vnū mali aliud boni: vn⁹ ꝓz eos p̄nceps lucis ē. Cui⁹ habitatio regio lucis sup ista visibilia. Alter est p̄nceps tenebraꝝ ex aduerso: cuius hitatio ē regio tenebraꝝ ⁊ vterq; p̄nceps hz ppl'm suū ⁊ a p̄ncipio tenebraꝝ dicūt eē corruptibilia ⁊ mutabilia. Iste error valde ꝯtumeliosus est: ⁊ creatori ⁊ creaturis. Creatori qppe qr magnā partē sui regni ⁊ glorie sue aufert ei dn̄m creaturaꝝ visibiliū alteri tribuit. Creaturis etiā ꝯtumeliosus est quas retrahit a dn̄o tā honorabili ⁊ subdit eas tā vili seruituti: vt ē seruitus diaboli. Sz vt appareat huius erroris falsitas subdem⁹ auctoritates ⁊ rōnes qbus innititur vt sic

debilitas eius facili⁹ corrũ[illegible]go
pꝛio manichei. qꝛ matthei. vi. c. dicit xps
nemo pōt duob⁹ dñis ſeruire: vocañs dia
bolꝝ dñm eo q ipſe ſit dñs mundi: vt ipſi
aiunt: ꝑ ipſe eſt deus vel creatoꝛ ipſius. Sꝫ
argumentū nō ꝓcludit. cū reges gentiū do
minent. luce. xxij. ſꝫ tñ nō ſūt dij vel creato
res. Scdo arguūt qꝛ matthei. vij. ca. ſcribi
tur. nō pōt arboꝛ bona fructus malos face
re. Ex quo inferunt: ꝑ mala nō poſſunt eſſe
ab eodē pꝛincipio a quo ſūt bona: Ergo ſūt
duo pꝛincipia vnū bonoꝝ: aliud maloꝝ. Qui
b⁹ rñdem⁹ q ꝝ arboꝛ bona nō faciat maluꝝ
fructū: tñ nihil ꝓhibet fructū quē arboꝛ bo
na bonū ꝓduxit poſſe putrefieri ꝛ corrũpi: ꝛ
nemo adeo fatuus eſt vt cū videt dinerſa
pira in archa vel i menſa. quoꝝ alia putri
da ſunt alia ſana q ꝓpꝓ hoc non credit ea nō
poſſe eē ex eadē arboꝛe: nec aliqs credat du
as mulieres nō poſſe hꝛe vnā mꝛem: eo q
vna virgo alia corrupta. Sic nihil ꝓhibet
diabolū eē bonū creatione ꝛ factū a ꝺo: ma
lū vo ſua volūtate. ¶ Tertio arguūt mani
chei qꝛ ioānis. viij. c. ſcribit. vos ex patre
diabolo eſtis ergo diabolus ē creatoꝛ illoꝝ
quib⁹ verba illa ſic dicta ſūt. Rñdeꝺ q nō ſe
qꝫ: nā pꝛ dꝛ aliqs alteri⁹ vel qꝛ ab eo habꝫ
ſubſtantiā: vel qꝛ ab eo hꝫ moꝛes ſuſcipien
do ei⁹ doctrinā vel imitando vitā: hoc ſecū
do mō diabol⁹ erat pꝛ phariſeoꝝ. ¶ Quar
to arguūt ioānis. xiiij. xps dixit de diabolo
venit. n. ꝓnceps mūdi hui⁹ ꝛ in me nō hꝫ
qcq. diabolus ꝓnceps mūdi vocaꝺ: ergo
mūdus eſt ab eo: rñdet q nō oēs pꝛincipes
ſūt dij vl creatoꝛes ꝓterea ipſe ꝓnceps erat
vſurpatione vnde iudicio a mūdo erat ci
ciendus: ſm illud ioānis. xij. Nūc iudiciū ē
mūdi: nūc pꝛinceps mūdi hui⁹ eiciet foꝛas
¶ Quinto arguūt qꝛ ioānis. xix. dixit chri
ſtus. regnū meū nō ē de hoc mūdo ergo chri
ſt⁹ non eſt rex hui⁹ mūdi ergo mūdus eſt re
gnū diaboli. Reſpondeꝺ q regnū chriſti fi
deles vocañ: q non ſūt de hoc mūdo quia
nō ſūt dediti mūdanis ſunt tñ i mūdo ſed q̄
ſi exulantes ꝛ eternū regnū dei deſiderán
tes. ¶ Sexto arguūt qꝛ apoſtolus ſecūda
ad corinthios. iiij. c. ait. deꝰ hui⁹ ſeculi ex
cecauit mētes infideliuꝝ: diabolus ergo deꝰ
hui⁹ ſecli eſt. Reſpondeꝺ q diabolus nūcu
patiōe deꝰ eſt vel dñs ꝛ non ſm veritatem
Nam ꝛ venter deꝰ vocaꝺ ad philippēſ. iij.
c. quoꝝ deꝰ vēter ē: tñ venter nō ē creatoꝛ:
oñdēdū eſt igiꝺ manicheis q omnia ſūt cre
ata ab ipſo deo viſibilia ꝛ inuiſibilia. Scri
biꝺ nāq matthei. vi. c. Reſpicite volatilia
eeli: rē. Et i ubdiꝺ pater veſter celeſtis pa
ſcit illa. ergo cib⁹ corꝛuptibilis quo aues pa
ſcūt a pꝛe celeſti eſt. Et matthei. v. c. dicit.
de pane celeſti. pluit ſup iuſtos ꝛ iniuſtos:
ergo pluuia ē ab eo. Et matthei. viij. c. ſcri
biꝺ de xpo q vēti ꝛ mare tanq̄ dño obedie
bant ei ꝛ ioānis. i. c. Dia per ipm facta ſūt:
ꝛ iterū ibi. In ꝓꝓia venit ꝛ ſui eū nō recepe
rūt. Sꝫ nō erant per gratiā ſui cū eſſent ma
li: ergo ſui erant ꝑ creationē. Item mutauit
aquā in vinū corꝛuptibile. ioānis. ij. ca. er
go ꝛ corꝛuptibilia ſūt ab ipſo. Et aplus ad
romanos. ij. c. ait. ex ipſo ꝛ ꝑ ipſū ꝛ in ipſo
ſt oia. Et pꝛime ad Corinth. x. c. Ex ꝺo oia.
ꝛ ad Epheſeos. ij. c. ipſi⁹ factura ſumus: ꝛ
eiuſdē. iij. ca. In deoq̄ creauit oia. ꝛ ad col
locenſ. iij. In ipſo ꝓdita ſūt vniuerſa que ſt
in celo ꝛ in terra viſibilia ꝛ inuiſibilia. Et ad
Hebꝛeos. i. c. Initio tu dñe terrā fundaſti
ꝛ opera manuū tuaꝝ ſūt celi. ꝛ Actuū. iii. c.
dꝛ. Tu feciſti celū ꝛ terrā: ꝛ eiuſdē. xvij. ca.
ꝺs q fecit mūdū ꝛ oia q̄ in eo ſunt. ꝛ apoca
lipſis. x. ca. iurauit. per viuētē inſecula ſecu
loꝝ q creauit celū ꝛ terram mare ꝛ oia qua i
eis ſūt: mouenꝫ itaq̄ manichei abſq̄ vlla
rōne docētes mꝛtas fatuitates. Secūdus
erroꝛ manicheoꝝ ē ꝺ incarnationis xpi ve
ritatē dicunt. n. xpm nō hūiſſe verā huma
nā naturā. Sed cōtra iſtos eſt ſcriptura ſa
cra: que chriſtū affirmat deū ꝛ hoiez: hoiez
vero ꝓfectū ex aīa rōnali ꝛ humana carne
ſubſiſtentē: atq̄ verū redēptoꝛē mūdi affir
mat qui nos redemit ꝑcioſo ſanguine ſuo.
¶ Tertiꝰ erroꝛ manicheoꝝ eſt ꝺ legis anti
que bonitatē dicunt enim patres veteris
teſtamenti fuiſſe damnatos quia leguntur
aliqñ peccaſſe. Sꝫ ſimiliter dicendū foꝛet
de petro ꝛ pauloqui aliqñ peccarūt: qꝺ ip
ſi negant. Sed nos ꝓbamus teſtimoni
is noui teſta. qꝺ ipſi recipiūt antiquos pa
tres bonos fuiſſe atq̄ ſaluatos: nā legī mat

thei. viij.c. Multi ab oriente ⁊ occidente venient ⁊ recūbēt cū abraaz isaac ⁊ iacob sunt in regno celoꝝ: ergo abraā isaac ⁊ iacob sunt in regno celoꝝ. Item matthei. vii.ca. in trāsfiguratiōe dñi apparuerūt moyses ⁊ helias cū eo loquētes: si dānati fuissent in trāsfiguratiōe illa nō affuissent. Insuper luce. xvi. lazarus mortuꝰ portatus est ab angelis in sinum abrae Tenent adhuc manichei legem veterem datam esse a principe tenebrarum ⁊ malam esse. Cui erro occasionem dedit primo legis grauitas. Uisuz est enim aliquibus non fuisse deum benignum q tam graue onus ppl'o imposuerit. Ad qd dicendū ꝙ corda iudeorum erecta erāt ꝑ p̄sumptionē. Nam dicebāt Exodi. xviij.ca. Nō deest qui impleat: sz deest q iubeat. Et Exo. xxiiij.c. Rñdit vniuersus populus simul cuncta que locutꝰ ē dñs faciemꝰ. ideo humiliādi erāt grani onere legis ad auxiliū gratie currerent Secūdo dedit occasionē huic errori iustitia q̄ puniebant criminosi. vnde dicunt nō fuisse deū benignū q legem tā crudelem dedit. Ad qd dicendū ꝙ cū principiū sapientie sit timor dei vt scribit Prouerbiorū. i.ca. perfecto vero sapientie sit amor dei: prima lex debuit inchoare a timore malos acriter puniēdo secūda lex debuit sapientiam perficere cū amore multis amonitionibus ⁊ promissionibus ⁊ beneficiorum exhibitionibus incitando. Tertio huic errori occasionē dedit verbū apostoli ad romanos. vi.c. vbi ait. nūc soluti sumus a lege mortis: ⁊ vocatur ab apl'o lex vetꝰ lex mortis. Ad qd dicēdū ꝙ lex vite fuit itētōe dā mortis fuit suis trāsgressoribꝰ sz lex mortis vitio trāsgrediētis. vñ sbdit ibi apl'us: Quid ergo dicemꝰ. lex peccatū ē absit. Sūt ⁊ alii manicheoꝝ errores ridendi quos cā breuitatis omittimꝰ. Si qs aūt de illis plenꝰ edoceri velit legat sūmā de virtutibꝰ ⁊ ibi materiā istā bene copioseqz digestā iueniet. ¶ Tertiū dubiū uit. Que fuerūt media ad penitentiā ⁊ cōfessionē augustini cooperātia. Et dicimꝰ ꝙ tria: primū fuit pie matris lachrymosa oro. Secdz ābrosij facūda p̄dicatio. Tertiū exēploꝝ ꝓuocatio. Primū fuit pie mr̄is lachrymosa oratio. Ipse nāqz ī ꝓuitia africe ciuitate vero tagastēsi ortus honestis parētibus genitus est ex patre. s. p̄ritio: matre vero mōicha nuncupata: hec religiosa valde: ⁊ i xp̄i amore fundata plurimuz flebat pro filio: ⁊ ipsuz ad vnitatē fidei reducere satagebat. Quadā aūt vice ⁊ ip̄e i libro ꝯfessionū testat mat illa sc ā vidit se star in q̄dā regula lignea lz tristē: ⁊ qdaz ei pulcherimꝰ iuuenis astitit ⁊ causaz tāte tristitie reqsiuit Que cum diceret ꝑditionē fili mei augustini d̄ploro. Ille respōdit: esto secura: qr vbi tu ibi ille: ⁊ ecce cōtinuo filiuz suuz iuxta se stare vidit: hec post dū augustino retulissz. Ille ait falleris mat nō tibi sic dictum est. Sed vbi ego ibi tu. eꝯ illa dicebat. Non fili mihi dictuz ē vbi ille ibi tu. Sed vbi tu ibi ille. Rogabat ergo sedula mater q̄si importuna quendā episcopuz vt pro suo filio intercedere dignaret. Cui tāta quodāmodo importūitate deuictus ꝓphetica voce respondit: vade secura qr impossibile ē vt filius tantarū lachrymarū pereat. De ip̄a itaqz referre possumꝰ illud quod Christꝰ in s̄mōe qui legitur i festo beati Jacobi maioris dixit nō sentiebat inqt illa sicut cetere matres que corpꝰ natoruz amant animaz aūt contēnunt. Desiderāt enim illos valere in hoc seculo: ⁊ nō curāt qd i alio sint passuri. Alii militias filiis ꝓuidēt alii honores ⁊ nemo filiis prouidit dominū: perditōez illoruz cū magno precio cōparant: ⁊ salutē illis nec dono accipe volūt. Si vidēt illos pauperes tristant ⁊ suspirant. Si autē viderint peccātes nemo tristat: vt ostēdāt qr corpoꝝ sunt parentes nō animarū. hec ille. Secundū mediū qd concurrit ad penitentiā ⁊ ꝯuersiōez augustini fuit ambrosij facūda predicatio. Cuz enī augustinꝰ apud cartaginē multis ānis rethoricā docuissz occulte matre nesciēte romā venit: ⁊ ibidez multos discipulos cōgegauit: his temporibus mediolanēses a synaco prefecto romāoruz petier sibi doctorē i rethorica d̄stiari. Erat ibi tūc presul vir dei ambrosius ⁊ ad preces mediolanēsiū illuc mettitur augustinꝰ: ~~mat~~ mat aūt eius quiscere non valens cum magna difficultate ad eum venit: ⁊ ip̄z iam ne

vere manicheum:nec vere catholicum repit
Cepit aūt augustin⁹ btō ambrosio adhere
re ⁊ eius predicationes frequēter audire.
Erat.n.in p̄dicatiōe satis suspensus ne qd
ꝫipsaꝫ manicheoꝝ heresim vel pro ipsa di
ceret.q̄dā vice ꝯtra illū errorē ambrosius
diutius disputauit ⁊ ipsuꝫ apertis rōnibus
⁊ auctoritatibus ꝯfutauit:ita vt error a cor
de augustini penitus pelleret. Tertiuꝫ me
diū qd̄ ꝯcurrit ad penitētiaꝫ ⁊ ꝯuersionē au
gustini dr̄ exemplorū ꝓuocatio ⁊ inflāma-
tio. Cū.n.sicut ipse narrat in li. ꝯfessionuꝫ
iaꝫ via xp̄i sibi placeret sꝫ ꝑ ipsam angustā
adhuc ire pigeret imisit dn̄s in mentē eius
vt ad simplicianū in quo lucebat gratia di-
uina pergeret vt sibi estus suos ꝯferenti ꝓ
ferret qs esset aptus modus ambulādi in
via dei in qua alius sic alius sic ibat: displi
cebat.n.ei qcqd agebat in seculo pre dul
cedine dei ⁊ decore domus eius quam di
lexit. Simplicianus aūt cepit euꝫ hortari
ipse quoqꝫ cepit seipsum hortari ac dicere
Quot pueri ⁊ puelle intra ecclesiaꝫ deo ser
uiunt.tu non poteris ꝙ isti ⁊ iste:an vero
isti ⁊ iste in seipsis pn̄t ⁊ non in deo suo: qd
in te stas ⁊ nō stas:proice te in eum ⁊ exci
piet te sanabit te. Inter hoꝝ colloquia me
moria victorini in mediuꝫ venit: vñ exhi
laratus simplicianus narrat. Qualiter idē
adhuc gentilis ob sui sapientiaꝫ rome qd̄
maximū erat tūc statuaꝫ meruisset. Et q̄li
ter se sepius christianū dicebat:cui cuꝫ sim
plicianus diceret:non credo nisi videro te
in ecclesia:ille iocando dicebat nunqd pa
rietes faciunt hominē christianū:tandem
dū ad ecclesiam venisset ⁊ ei tanq̄ꝫ verecū
do occulte liber vbi erat simboluꝫ fidei ad
legendū datus fuisset ille in altum ascēdit
⁊ alta voce ꝓnunciauit. Tunc etiā ab afri
ca quidam amicus augustini noie pontia
nus superuenit ⁊ vitā ⁊ miracula ipsi⁹ ma
gni antonij qui nuper in egypto sub Con-
stātino imperatore defunctus fuerat reci
tauit hoꝝ exemplis augustinus vehemen
ter exarsit:ita ꝙ socium suuꝫ allipium tam
vultu q̄ꝫ mente turbatus inuasit ⁊ fortiter
exclamauit. Quid patimur quid audimus
Surgunt indocti ⁊ celum rapiunt ⁊ nos
cum doctrinis nostris in infernū demergi
mur:⁊ accurrens in quendam hortuꝫ sub
quadā ficu se proiecit vt ipse narrat in li.
ꝯfessionum ⁊ amarissime flens lamentabi
les voces dabat. Cum aūt amarissime fle
ret audiuit voeē dicentem sibi. Tolle lege
aperuitqꝫ statim codicē apostolicum ⁊ con
iectis oculis ad primū cap̄.legit.induimi
ni ad dominum iesum xp̄m ⁊ statim ab eo
oēs dubietati stenebre diffugerūt:iterim
aūt tam vehementissimo dolore dentium
torq̄ri cepit: vt fere ad credendam opinio
nem cornelij ph̄i succēderetur ꝙ summuꝫ
bonū anime in sapientia:sūmū vero bonū
corporis in nullum sentiendo dolorē posu
erat.tam vehemens aūt ille dolor fuit ꝙ
etiā loquelam amisit. Quo circa vt in lib.
ꝯfessionū refert i tabulis cercis scripsit vt
oēs pro eo orarent vt dolorem illuꝫ deus
mitigaret:ipse vero cum alijs genua flexit
⁊ subito fanum se sensit insinuauit ergo per
litteras sancto vire ambrosio votum su-
um vt moneret quid sibi de libris sanctis
legendum esset:quo acrior fieret fidei xp̄i
ane:at ille iussit Isayam ꝓph̄am eo ꝙ euā
gelij ⁊ vocationis gentiū pronūciator ap
tior videatur. Cuius principium cum au
gustinus non intelligeret totum illud tale
esse arbitrans distulit vt illud relegeret cū
in scripturis sanctis magis exercitat⁹ esset
Adueniente vero pascali tpe augustin⁹ cū
esset annoꝝ triginta cū filio suo a deo dato
puero valde ingenioso:quē augustin⁹ in sua
adolescentia dū adhuc gentilis ⁊ ph̄us eēt
genuerat necnō cū alippio amico suo sacrū
baptisma suscepit de hac augustini conuer
sione scripsit sanctus datius ep̄s mediola
nensis li.i.sue cronice.c.x.d̄ quo datio gre
gorius meminit in libris dialogorū. Tūc
in illo baptismate ambrosius cepi. Te de
um laudam⁹:⁊ aug⁹.rn̄dit.te dn̄ꝫ ꝯfitemur
⁊ sic ipsi duo hunc hymnū alternatiꝫ com
posuerunt:⁊ vsqꝫ in finē decātauerūt: ꝓtin⁹
āt i fide catholica mirabiliter ꝯfirmat⁹ spē
oēm quā hēbat in hoc seculo dereli uit: ⁊
scholis q̄s regebat abrenunciauit. o mirā
da dextere dei excelsi mutatio q̄ augustinū
non solum de tenebris eduxit in lucez sed
illum

illuz luminare grãde in sua ecclesia p̃fecit.

¶ De humili penitẽtia ⁊ singulari doctria atq; integritate vite btĩ augustini. Capi.ij.

Secundũ mysteriũ declarãdũ de beato augustino dicit̃ cõmẽdatio. Cõmendatur quidez de tribus.

Primo de penitentie humilitate.

Secundo de doctrine singularitate.

Tertio de vite integritate.

¶ Primo cõmẽdat̃ de penitẽtie humilitate. nam lz peccata grauia amarissime d̃fleuisset: tamẽ ex ipsa humilitate d̃ peccatis q̃ nos minima reputam⁹ in li. ꝯfessionũ deo se dolent̃ accusat. Sicut d̃ eo ꝙ cũ puer eẽt ludebat ad pilã cũ ad scholas ire deberet. Itẽ d̃ eo ꝙ i volebat leger̃ vl̃ addiscere nisi vi a parẽtib⁹ vrgeret̃. Itẽ de eo ꝙ fabulas poetaꝝ sicut fabulã enee cũ adhuc eẽt puer libent̃ legebat: ⁊ didonẽ mortuã ꝓpt̃ amorẽ plorabat. Itẽ de hoc ꝙ d̃celario vl̃ mẽsa parentũ aliqua furabatur vt pueris ludentibus daret. Itez de eo ꝙ in ludos puerorũ fraudulentas victorias exercebat. Itẽ d̃ eo ꝙ pira de quadã arbore vicina viee sue cũ esset annoꝝ sexdeciz furat⁹ fuerat. Accusat etiã se de eo ꝙ aliquãdo nimis libenter canẽ vidit currentẽ. Et d̃ eo ꝙ p agrũ trãsiẽs venationẽ libenter ꝓsperit: ⁊ d̃ eo ꝙ domi existẽs araneas muscas suis retibus capiẽtes nimis attente prosperit. Iõ aũt de his coraz domino cõfitebat̃ vt ipe dicit. Quia aliquãdo a bonis meditationib⁹ auertunt ⁊ oratiões iterrũ punt. Sigs v̄o feruorẽ cõpunctiones deuotionẽ ꝯtritionẽ augustini penitẽtis plene scire desiderat legat libros ꝯfessiõuz qui vndiq; resonãt lique factionẽ cordis ipsi⁹. Secũdo cõmendat̃ augustin⁹ d̃ doctrie singularitate. Qd̃ singularis ⁊ excellẽtissim⁹ fuerit in doctrina oñdũt nobis libri quos cõposuit: sz ad ei⁹ gloriã accedit alioꝝ sanctoꝝ doctoꝝ testimoniũ: qui d̃ augustino loquẽtes ipsuz copiosissimis laudibus attollunt. Unde ꝓsp in li. de vita cõtẽplatiua inqt Augustin⁹ eps acer erat ingenio: suauis eloqo: secularib⁹ litteris perit⁹: in ecclesiasticis laborib⁹ stud iosus: i quottidianis disputationib⁹ clar⁹. i omni sua actione composit⁹: in questionib⁹ soluẽdis acutus [illegible]dis hereticis circũspectus: i expositione fidei nr̃e catholic⁹: in explanãdis scripturis canonicis caut⁹. Quẽ i libellis meis pro possibilitate mea sũ secut⁹. Et anselmus i ꝓlogo monologion. nihil potui inuẽire me dixisse ꝙ nõ catholicoꝝ patruz ⁊ maxie beati augustini dictis cohereat. Et policrates libro. ij. c. xviij. narratõis auctorẽ magnũ teneo augustinũ. Et possidoni⁹. augustin⁹ sapiẽtie lumẽ prefulgidum ꝓpugnaculũ veritatis omnes ecclesie doctores taz ingenio q̃ scientia vicit. Incõparabiliter florens tam virtutũ moribus q̃ influentia doctriaꝝ. Hugo in didascolõ. lib. iiij. ⁊ Isidor⁹ lib. vj. ethimo. De nr̃is apud grecos origenes in scripturarũ labore taz grecos q̃ latios operũ suoꝝ numero supauit: dẽiq; hieronym⁹ sex milia libroꝝ ei⁹ legisse fatet̃: hoꝝ tamẽ omniũ studia augustinus ingenio ⁊ sciẽtia sua vicit. naz tanta scripsit vt dieb⁹ ac noctibus nõ scribere quisq̃ valeat libros suos: sed nec legere quidẽ occurrat. Et egesip⁹ in ꝓlogo libri de florib⁹ paradisi. Int̃ magnos ⁊ egregios catholice doctores ecclesia preclarũ fuisse ⁊ esse augustinũ quis ignoret: quẽ cũ diuina ⁊ humana eruditõe mirabilẽ omnes orthodoxi in toto terraruz orbe venerant̃: precipue cũ apostolice sedis antistites scripta ei⁹ sua ꝓbabili auctoritate firmãtes: tãto maiore studio semp amplexi sunt: quãto ampliore solatio eis vsuros se fuisse testant̃. Et cassiodor⁹ i ꝓlogo sup psalteriũ. Ad augustini facũdissimi pr̃is ꝯfugi opulẽtissimaz lectionẽ: quo circa memor ĩfirmitatis nec mare ipsi⁹ quorundã psalmoꝝ fontib⁹ pfusuz: diuia misericordia largiẽte i riuulos vadosos ꝯpẽdio se breuitatis deduxi vno codice tot diffusa ꝯplectẽs quot ille in decades qndeciz mirabilit̃ explicauit. Sz vt qdã d̃ hõero ait. Tale ẽ de ei⁹ sensu aliqd subriper̃ quale herculi clauã de manu tollere. Est. n. lr̃aꝝ omniũ egregi⁹ magister decurẽs tanq̃ fons purissimus nulla fece pollut⁹. Sed integritate fidei perseuerãs: nescit hereticis locũ dare: vñ se posint aliqua colluctatiõe d̃fendere. Tot⁹ catholic⁹: tot⁹ ortodox⁹ inuenit̃: ⁊ i ecclia dñi suauissimo nitor̃ resplẽdẽs: supni lu

hispanice scribit. Nō tpe ag... regis minis claritate radiat. Et haymo in cōmētario super secūda epla ad Corinthos: sm btūz augustinū: necesse ē ad altiora conscendere: ꝛ pfundiora scrutari: qui i lucidā dis questionib⁹ oēs doctores excellit. Et itez haymo ibidem. Sicut sol in lumine excedit oēs planetas ita augustin⁹ omnes excessit in sacris exponēdis scripturis. Et volusian⁹ cui augustin⁹ epla scripsit. Legi dei deest quicqd augu. cōtigerit ignorare. Et grego. in epla ad innocentiū pfectū afrīce. Nō expositionē sancti iob vobis transmitti voluistis: vestro studio cōgaudem⁹: sed si dilectioso cupitis pabulo saginari: bti augustini cōpatriote vestri opuscula legite ꝛ ad cōparationē illius similaginis nostruz furfur ē nō queratis. Et idem in registro legit q btūs augustni⁹ nec cū sorore habitare pfensit dicēs. Que cū sororꝫ mea ſt sorores mee nō fūt docti ḡ viri cautella magna nob⁹ dz eē istructio. Et Hiero. i li. ō duodecī doctorib⁹. Augustin⁹ eps volans p mōtiū cacumina: q̄si aquila multa celoz spatia terrarūqz situs ꝛ aqz circulū claro fmone pnūciauit. Et idē i epla ad augustinum. duob⁹ libellis tnis eruditissimis: ꝛ oiseloquētie splēdore fulgētib⁹ respōdere non potui. Certe quicqd dici potuit: ꝛ assuz ingenio ꝛ de scripturaz hauriri fontib⁹ a te positū ē atqz disertū: sed q̄so reuerentiā tuam parū per patiaris me tuū laudare igeniū. Sūt ꝛ alia taz Hieronymi ḡz alioz doctoz testionia de laudib⁹ augustini que nos breuitatis causa pertrāsim⁹. ¶ Tertio cōmēdat augustin⁹ de vite integritate: post cōuersionē q̄dē integerrimā vitā atqz scissimā duxit: nā a ꝓ mediolāo discedens assumptis secū nebridio ꝛ euodio ꝛ matre ad africā remeabat. Sz cū eēnt apō hostiā tiberinā. pia mr eius defuncta ē: post cuius mortē reuersus ē augustinus ad agros ppos: vbi cū his qui sibi adherebāt ieiunijs ꝛ oratiōib⁹ sōvacabat scribebat libros ꝛ in doctos docebat. Fama ât ei⁹ vbiqz ōfūdebat ꝛ in oīb⁹ libris suis ꝛ actib⁹ admirabilis habebat. Refugiebat aūt ad aliqz ciuitatē accedeꝛ q̄ careret epo: ne ipz i pdicto officio occupari cōtingeret. Eodem tpe apud ypponem erat quidam vir magnaz opuz qui augustin⁹ misit q̄ si ad cū accederet ꝛ verbū ex ore suo audiret seculo renūciare posset. Nō augustin⁹ vbi cōperit: illuc concit⁹ iuit. audiens aūt valerius ypponensis eps famam eiu⁹ ipsum plurimū reuerentez: in ecclesia sua pbyterū ordinauit. nonnullis quidē lachrymas suas superbe interptantib⁹: ꝛ tanqz cū ꝑsolātibus: ꝛ dicentibus quia ꝛ locus pres byterij lz ipse maiori dignus esset appropinquaret tamē epatui. Qui statim monasterium clericoz instituit. Et cepit viuere sm regulā sub sancti s aplis pstitutā vbi nullus aliquid ꝓpriū habebat: sed oēs i cōi viuebāt De cui⁹ monasterio decem epi fuerūt electi. fratrib⁹ aūt suis ꝙs canōicos regulares vocauit regulā tradidit sub qua militāt pdicatores. heremitāi: seruite: ordo scē brigide: ordo scti hieronymi: ordo sancti ioannis ierosolomitani: ordo scti antonij: ordo cruciferoz. Cū vero valeri⁹ epus eēt grecus: ꝛ min⁹ in latina lingua ꝛ litteris doct⁹ augustino potestatē tribuit: vt ō more orientalis ecclie coraz se in eccl'ia pdicaret: vñ cū multi epi ꝓtradicerēt ille de hoc ñ curabat: dūmodo p cū fieret: quod p se fieri non valebat. Eodez tpe pbyterū fortūatū manicheū ꝛ alios hereticos: pcipue rebatizatos dōatistas ꝛ manicheos cōuicit abstulit ꝛ fugauit. Cepit aūt btūs valeri⁹ formidare ne sibi augustin⁹ tolleretur ꝛ ab alia ciuitate i epz peteret: nā sibi aliqn ablatus fuisset: ni si eum ad locū secretū transire curasset: ita vt inueniri minime potuisset. ipetrauit igit ab archiepo cartaginēsi: vt ipe cederet: ꝛ augustinū ypponēsi eccle pficeret i epz. sz cū hic augustin⁹ omnimode recusaret: cōpulsus tñ succubuit ꝛ epat⁹ curam suscepit Quod in se postea fieri ñ debuisse vt suo viuente epo ordinaret: ꝛ dixit ꝛ scripsit ppe concilij vniuersalis phibitionē. Quā post modū ordinat⁹ dicit: ḡz sctē in epatu se hūt videre poterisi legēda. in dieb⁹ aūt ei⁹ vādali tota africe puiciā occuparūt: vastā tes oia: nec parcēteſ sexui ordini ſetati. Et vt pleriqz tradūt vādali polōi cē credūt a flūme vādolo polonie dicti. i li. vo histoie

vandalorꝝ facta est ab ipso grauis ecclesie persecutio in hispania ⁊ africa: naꝫ multos martyres fecit ꝯfessoribusqꝫ linguas abscidit: q vt Jsido. narrat abscissis linguis pfecte loq̄bant: ⁊ de his fit mētio. C. de offi. p̄fec. p̄torio africe. cū tādē vādali ad ypponē seꝫ ciuitatē venissent augu. ꝯuocatis frib⁹ dixit. Ecce rogaui dn̄m vt aut nos ab his piculis eruat: aut patientiā tribuat: aut me de hac vita suscipiat ne tot calamitates videre cōpellar. Et ecce tertiū qd̄ petijt obtinuit. Tertio nāqꝫ obsidionis mēse febrib⁹ laborās lecto decubuit in quo septem psalmos cū lachrymis legens sumptaqꝫ eucharistia ꝛuerēdissime itegro aspectu atqꝫ audita coraꝫ positꝫ frib⁹ ⁊ orātib⁹ migrauit ad d̄ nc̄ āno etatis sue. lxxvi. ep̄atus v̄o sui. xlv.

¶ De miraculis ⁊ trāslatione beati augu- augustini: de quo fit officium duplex in ecclesia. Capitulum. iij.

Ternū mysteriū declarādū de btō augustino dicitur magnificatio placuit: qdeꝫ omnipotenti deo hunc sanctum magnificare precipue in tribus.

Primo in miraculorum rutilatione.
Secundo in corporis translatione.
Tertio in officij celebratione.

¶ Primo magnificauit eū d̄s i miraculorū rutilatione. Nā in vita ⁊ in morte miraculis claruit. Jn li. nāqꝫ: xxij. de ci. d̄i. dicit de se nom̄ ex hūilitate nō exprimēs. Scio ep̄m semel ꝑ adolescente quē nō vidit orasse illūqꝫ illico demonio caruisse. Cū ēt qdā infirmus incidi deberet: ⁊ de ei⁹ morte obicisionē plurimū timeret: cū infirm⁹ cū multis lachrymis deū exorassꝫ: cū eo ⁊ ꝑ eo augustin⁹ orauit: ⁊ sine aliqua incisiōe integrā sanitatē recepit hec ⁊ alia in vita sua facta legunt: p⁹ mortē v̄o ꝯpertū ē illū miraculis plurimis coruscasse: Ex qb⁹ aliqua enarrabimus. Molēdinarius qdā in btūm augustinū specialē deuotionē hn̄s cū. q̄ꝫdā īfirmitatē que dicit flegma falsuꝫ in tibia pateret btm̄ augustinū deuote i sui adiutoriū inuocabat. Cui per visum sanctus augustin⁹ apparuit: ⁊ tibiā manu palpans integre restituit sanitati q excitat⁹ se liberatū inuenit: ⁊ deo ⁊ btō augustino gratias reddidit. Qui dā [illegible] lapidis premeret ⁊ de cōsilio m[illegible]licorꝝ incidi deberet mr̄ pueri mortis sibi timēs piculū btm̄ augustinū denote in sui filij subsidiū inuocauit. Statimqꝫ fusa oꝛone vrinā cū lapide emisit ⁊ plenā sanitatē recepit. Proposit⁹ cuiusdā ecclesie in btm̄ augustinū mltā deuotionē hn̄s: cū per tres ānos grauē infirmitatē passus fuisset ita vt de lecto surgere nō valeret aduenie solēnitatē bti aug. cū iā in ei⁹ vigilia ad vesperas pulsaret ad rogādū scūm aug. tota deuotiōe se contulit. Cui in albis scūs aug. apparens dixit: Ecce assum totiens ad te vocat⁹: surge cito ⁊ celebra mihi officium vespertinū. Qui san⁹ surgēs cūctis stupentib⁹ ecclesiam intrauit ⁊ officiū deuote pegit. ¶ Secūdo magnificauit de⁹ btm̄ aug. in corporis translatione. Naꝫ postq̄ꝫ gens barbara africā occupauit fideles corpus augustinic eperūt: ⁊ ipsum in sardiniā trāstulerūt. Transactis aūt ab ei⁹ obitu annis ducentis octoginta. Luprand⁹ deuot⁹ longobardorꝝ rex audiēs sardiniā a saracenis depopulatam solēnes illuc nūcios misit vt doctoris sancti reliqas papiaꝫ deferrent. Qui magno precio dato corp⁹ sancti aug. tulerūt ⁊ vsqꝫ ianuā portauerūt. Qd̄ deuot⁹ rex audiēs vsqꝫ ad predictā ciuitatē cuꝫ magno gaudio eidē obuiauit ⁊ reuerenter excepit. Cū aūt mane vellēt corp⁹ illd̄ deducere: nullo modo moueri potuit: donec rex votū emisit q si se inde deduci ꝑmitteret: ibidē in suo noie ecclesiā fabricaret: cū āt votū fecissꝫ statim sine difficultate ide deductū ē. Rex āt qd̄ vouerat ipleuit. Et ibidē i honore bti aug. ecclesiā fabricauit. Jdē miraculū die sequēti in q̄dam villa ep̄at⁹ terdonēs q̄ dr̄ caselle ꝯtigit. Et eo modo ibidē in honore bti augustini ecclesiā fabricauit. Jnsup villaꝫ ipsaꝫ cū oib⁹ appēditijs ꝯcessit seruiētib⁹ ecclie sancti augustini ꝑpetuo possidēdā. Sicqꝫ cū magno gaudio papiā deducit: ⁊ in ecclesia sācti petri q̄ celū aureū dr̄ honorifice collocat. ¶ Tertio magnificauit deus btm̄ aug. in officij celebratione. Nam nō nisi deo inspirante factū ē vt ecclesia statuit vt officiū quattuor doctorꝝ principaliū Augustini videlicꝫ hie-

ronymi ⁊ ambrosij atq; gregorij [illegible] ter seu dupliciter celebrarer̃: sic̃ patet li. vi. d̃ religis ⁊ veneratione sanctorum. in. c. gloriosus deus. Igit̃ augustinũ doctorem magnũ veneremur in terris: vt sic ꝑ illius merita cũ ipso regnare possim⁹ in celis. Ubi christo iesu fruemur cũ gaudio q ex benedictus in secula seculorum. Amen.

¶ Sermo qnq̃gesimussextus de btõ hieronymo: qui gloriã ingentem adeptus est ꝑꝑ scientiam penitentiam ⁊ patientiam.

Beati ficauit illuz in gloria ⁊ circũcinxit illũ zona glorie Scribunt̃ hec verba Ecclesiastici. xlv. c. Nescio qua copia ⁊ facultate dicendi laudes Hieronymi gloriosi perorari possint q tum doctrine vbertate tuz eximie scitatis merito admirabilẽ ac venerandũ se cũctis mortalib⁹ ꝓbet. Is nãq; est quem ecclesia sancta dei preclarissimũ veritatis doctorẽ fatet̃: eiusq; scripta roborat ꝯfirmat atq; cõprobat ⁊ acceptat sicut pz. xv. di. decretoꝝ. c. sancta romana ecclesia. Is ẽ q in toto orbe a ꝯctis fidelibus sũma ⁊ singularissima deuotione colit̃: cuius nomen latitudis terre ꝯpleuit. Is deniq; ẽ q inter ãgeloꝝ choros non mediocri gloria fulget in regno celoꝝ quẽ deus benedict⁹ stola imortalitatis decorauit. Quis igit̃ audebit de hieronymo non nisi balautiendo loqui. Uerũtũ vt debito satisfaciã: cũ in solẽnitate ipsius de eo verba facere opus sit: cũ oĩ qua poterim⁹ affectione de illius gloria tractabimus de qua dicũt̃ verba ꝓposita. In qb⁹ exprimit̃ magnitudo glie hieronymi quã assecut⁹ ẽ tam in beata vita q̃ ettã in presenti seculo Quare aũt hieronymus sit a deo gloriosus effectus. triplex potest ratio assignari.

Prima dicitur scientie.

Secunda patientie.

Tertia penitentie.

¶ Qualiter scientia hieronymi fuit a magistris eũ docẽtib⁹ causata ⁊ ꝙ simul cũ illa habuit sciẽtiaz infusaz: ⁊ qualiter alios doctores superauit in notitia diuersoꝝ ydomatũ ⁊ multitudine historiarum ⁊ in vtili scripture translatione. Capi. i.

Prima ratio quare hieronym⁹ gloriosus effectus est: ⁊ nomẽ grãde sibi vẽdicauit in celo ⁊ in terra dr̃: scientie: nam effulsit in eo scientia reꝝ humanaꝝ ⁊ diuinaꝝ. Et illa verbo ⁊ lr̃is ꝯmunicauit. hinc danielis. xij. ca. scribit̃. Qui docti fuerint fulgebũt q̃si splẽdor firmamenti ⁊ qui ad iusticiam crudiũt multos quasi stelle in ꝑpetuas eternitates. Uerũtamẽ in hac ꝑtetria se ingerunt dubia declaranda.

Primũ vtꝝ scientia beati hieronymi fuit in eo a magistris eum docentibus causata Scd̃m vtrũ scia hieronymi fuit acq̃sita. Tertiũ vtꝝ scia hiero. fuit excellẽtissima.

¶ Ad primũ dubiũ rñdere possum⁹ ꝙ scientia hieronymi fuit in eo causata a magistris eũ docentib⁹. Nõ vt colligit̃ ex dictis ei⁹ in li. de viris illustrib⁹: cũ ipse genit⁹ eẽt patre eusebio. xxvi. anno iperij magni Cõstantini: in oppido stridonio qd̃ a gothis euersum dalmatie quondã pannonieq; cõfiniũ fuit cũ parentibus in pueritia veniẽs romaz viris insignib⁹ tradit̃ instruendus nam in grãmatica donatũ habuit preceptorẽ: in rethorica victorinũ. Quantũ vero in disceudo laborauerit: ipse asserit in epistola ad occeanũ. vbi scribit. Dũ essem iuuenis nimio feruebã amore discẽdi: nec iusta quorũdã presumptionẽ ipẽ me docui apollinarẽ audiui antiochie frequẽter ⁊ colui. Jã canis spargebat̃ caput ⁊ magistꝝ potius docebat q̃ discipulũ ꝑrexi tñ alexandriam audiui didimũ in multis ei gratias ago: qꝛ qd̃ nesciebã didici: ⁊ qd̃ sciebam illo docẽte ñ ꝑdidi: vẽi rursus hierolymã ⁊ behtleẽ buo labore: quo ꝑcio baraniã noct̃ nũ habui ꝑceptorẽ. timebat. n. iudeos: ⁊ alteꝝ mihi exhibebat nicodemũ. Et in epl̃a ad rusticũ monachũ inqt. Dum essez iuuenis: ⁊ me solitudinis deserta vallarent incentiua vitioꝝ: ardorẽq; nature ferre non poteram Quã cũ crebris ieiunijs frangerẽ: mẽs tñ cogitationib⁹ estuabat: ad quã ebdomadã cuidã fratri qui ex hebreis crediderat me in disciplinã: dedi vt post quintiliani acumina. Ciceronisq; fluuios grauitatẽq; frõtõis ⁊ leuitatẽ Plinij alphabetũ di. cerẽ stridẽria anhelãtiaq; verba medita

rer:qđ ibi laboris sumpserim:qđ sustinue
rim difficultatis:quotiēs dsperaueri:quo
tiēsq; cessauerim:t contētione discēdi rur
sus inceperim testis est ꝓsciētia taꝫ mea:q
passus suꝫ ꝯ eoꝝ qui mecū vitā duxerunt:
t gratias ago dño ꝙ de semine litteraruꝫ
dulcedis fructus capio.hec ibi ꝑrrxirit
etiā ꝓstātinopoliꝫ vbi audiuit gregoriū na
cāzenū:vt ipse testaf tertio isaie explana
tionū libro. Sꝫ obuiare qſ potest ꝙ vn⁹ ho
mo aliū docēr nequeat dicit.nāq; dñs mat
thei.xriij.c. Nolite vocari rabbi vbi dicit
glo.Die.ne diuinū honorē hoib⁹ tribuatis
ēē ergo magꝫ pertinet ꝑpē ad diuinū ho
norē. Sed docere est ꝓpriū magistri:hō g
nō pōt docere. Sꝫ hoc est ꝓpriū dī. Nūdet
tho.i.p.q.cēteſima⁹ vij. Nō circa hoc di
uerse fuerūt opiniōes. Auerrecis.n.i ꝙmē
to tertij d aia posuit vnū itellectū possibilē
ēē oiuꝫ hoiuꝫ. Et ex hoc ſequef ꝙ eedē spēs
itelligibiles sūt oiuꝫ hominū. Et ꝫ hoc po
nit ꝙ vn⁹ hō ꝑ doctrinā ñ causat aliā sciaꝫ i
altero ab ea quaꝫ ipse hēt:sed cōicat ei eā
dez scientiā quā ipse habet ꝑ hoc ꝙ mouet
cū ad ordināduꝫ fantasmata in aīa sua. ad
hoc ꝙ sit dispositā ꝑuenient ad itelligibilē
apprehēsionē. Que qdez opinio quantū ad
hoc vera ē:ꝙ est eadē scientia in discipło t
magistro si cōsideref identitas ꝫ vnitatez
rei scite. Eadez.n.rei veritas ē:quā cogno
scit t discipł⁹ t magister. Sꝫ quātū ad hoc
ꝙ ponit vnū intellectū possibilē oiuꝫ homi
nū t eas dē spēs itelligibiles differētes soluꝫ
ꝫ diuersa fantasmata:falsa est ei⁹ opinio.
Alia est opinio platonicoꝝ:qui posuerūt ꝙ
scia ineſta ꝓncipio aiabus nr̄is ꝑ partici
patiōnē formaꝝ ſparataꝝ:sicut etiā ponit
.i.pte.q.lxxxiij.sed aīa ex vniōe corꝑis i
pdit ne possit ꝓsiderare libeſ ea quoꝝ sciaꝫ
bꝫ. Et ꝫ hoc discipł⁹ a magistro nō acqrit
sciaꝫ d nouo:sed ab eo: exercef ad ꝓsiderā
dū ea quoꝝ sciaꝫ habet vt sic addiscere nil
aliud est ꝙ quodāmō reminisci. Sꝫ hoc
falsuꝫ ē q intellect⁹ possibilis aie hūane ē
ī potētia pura ad intelligibilia vt dicit Arī
sto.i tertio d aia. Et tō aliter dicēduꝫ ē Nō
docēs causat sciaꝫ i discipulo reducendo ip
suꝫ d potētia in actū:sicut dr̄.viij.phificoꝝ

Ad [illegible] ētiā ꝓsiderādū ē: ꝙ effectuū q
sāt ab exteriori ꝓncipio:aliqs sic ē ab exte
riori ꝓncipio tm̄ sic forma domus causaf i
matia solū ab arte. Aliqs aūt ē effect⁹:qm̄
qdez ab exteriori ꝓncipio:qm̄ aūt ab inte
riori:sic sanitas causaf in infirmo:qm̄q; qui
dē ab exteriori ꝓncipio.s.ab arte medicie:
qm̄q; aūt ab interiori ꝓncipio.cū aliquis sa
naf virtute nature. Et in talib⁹ effectibus
duo sūt attendēda. Primo qdez ꝙ ars imi
taf naturā in sua operatiōe. Sicut.n.natu
ra sanat ifirmū alterādo:digerēdo:t expel
lēdo materiā q causat morbū.ita t ars. Se
cūdo attēdenduꝫ ē: ꝙ ꝓncipiuꝫ exterius.s.
ars nō operaf sicut ꝓncipale agēs sed sicut
coadiuuās ꝓncipale agēs:quod.ē ꝓncipiuꝫ
interi⁹:cōfortādo ipsū t ministrando ei in
strumēta t auxilia quib⁹ vtaf ad ꝓducen
duꝫ. Sicut medic⁹ ꝓfortat naturaꝫ t adhi
bet ei cibos t medicinas quib⁹ natura vta
tur ad finē itentū. Scia aūt acquirit in ho
mine t ab teriori ꝓn̄. vt patꝫ in eo qui per
inuētionē ꝓpriā sciaꝫ acqrit. Et a ꝓn̄. exte
riori: vt pꝫ in eo qui addiscit. Ineſt.n. vni
cuiq; homini quoddā ꝓncipiū scientie.s.
lumen intellect⁹ agētis ꝑ qđ cognoscūt sta
tim a ꝓncipio naturaliē quedā vniuersalia
ꝓncipia omniū scientiaꝝ. Cū aūt aliquis
huiusmōi vniuersalia ꝓncipia applicat ad
aliqua ꝑticularia:quoꝝ memoriā t experi
mentū per sensuꝫ accipit:per inuētionē ꝓ
priā acquirit sciaꝫ eoꝝ que nesciebat ex no
tis ad ignota ꝓcedens. Vñ t qlibet docēs
ex his que discipul⁹ nouit:ducit eum in co
gnitionē eoꝝ que ignorabat ꝫ ꝙ dicit in ꝓ
mo posterioꝝ:q, ois doctria t ois disciplia
ex ꝑexistenti fit cognitiōe. Ducit aūt magi
ster discipulū ex ꝓcognitis i cognitionē igno
toꝝ duplicit. Primo qdē ꝙponēdo ei aliqua
auxilia vl instrumēta ꝙbus intellect⁹ ei⁹ vta
tur ad sciaꝫ acqrēdā. puta cū ꝙponit ei ali
ꝙs ꝓpositiōes mīn⁹ vniuersales:quas tū
ex ꝓcognitis discipł⁹ diiudicare pōt: vl
cū ꝙponit ei aliq; sensibilia exēpla vl simi
lia l oppositā vl aliq; huiusmodi ex ꝙbus i
telligi⁹ addiscētis mānuducit ad cognitiōez
veritati signote. Alio modo cū ꝓfortat itel
lectū addiscentis:nō quidē aliqua virtute

nactiua: quasi supioris natu[illegible] [illegible]elle
ctus hūani sūt vni⁹ gradus inordine natu
re. Sed inquātū ꝓponit discipulo ordinez
principioꝝ ad ꝯclusiones: q forte per seipz
nō hēret tantā virtutē collatiuā: vt ex prin
cipijs posset ꝯclusiones deducere. Et ideo
dr̄ in primo posterioꝝ: q̄ si legism⁹ ē demō
stratio faciēs scire: ⁊ per hūc modū ille q d̄
mōstrat auditorē sciētē facit: homo ergo do
cēs solūmō exterius ministeriū adhibet sic
medicus sanās. Sed nā interior ē pricipa
lis cā sanatiōis. Ita ⁊ interi⁹ lumē itellect⁹
ē p̄ncipalis cā sciētie: vtrunq̄ aūt hoꝝ est
a deo. Et ideo sicut de deo dicitur Qui sa
nat omnes infirmitates tuas: ita de eo di
citur q docz hoīem sciam inquātum lumē
vult⁹ eius sup nos signat. ¶ Sedm dubiū
fuit vtrū scti hiero. fuit acqsita: Ad qd̄ rn̄
dem⁹ q̄ reperiūt̄ tria hoīm gn̄ra: qdaz hn̄t
sciaz simpliciter acqsita sicut hi qui ea que
humanā rōnē nō trāscendūt inuestigando
⁊ ab alijs audiendo didicerūt tales fuerūt
il li de quib⁹ hieronim⁹ in epl̄a ad paulinū
ait. Legim⁹ in veterib⁹ historijs quosdam
lustrasse ꝓuincias nouos adiisse populos
maria transisse: vt eos quos ex libris noue
rāt coraz quoq̄ viderēt: si picthagoras mē
fiticos vates: sic plato egyptū: ⁊ architā ta
rētinū eadēq̄ horā italie q̄ quondā magna
grecia dicebat̄ laboriosissime ꝑagrauit vt
qui athenis magr̄ erat ⁊ potēs cuiusq̄ do
ctrinas achademie gymnasia ꝑsonabāt fi
eret peregrin⁹ atq̄ discipl̄s malēs aliena
verecūde discere q̄ꝫ sua impudenter ingere
re: deniq̄ cū lr̄as toto q̄si orbe fugiētes per
sequit̄ captus a piratis ⁊ venundatus tirā
no crudelissimo: paruit captiu⁹ vinct⁹ ⁊ ser
u⁹. Tn̄ q̄ pbs maior emēte se fuit Ad titū
liuiū lacteo eloquētie fonte manātē ex vltis
hispanie galliaꝝq̄ finib⁹ quosdā venisse no
biles legimus. Et quos ad sui ꝯtēplationē
romā nō traxerat vni⁹ hoīs fama ꝑduxit:
hūit illa et as inauditū oīb⁹ seculis ciebran
dūq̄ miraculū: vt vrbē tantā ingressi aliud
p̄ter vrbē q̄rerent. Apollini⁹ ille siue mag⁹
vt vl̄g⁹ loqt̄ siue pbs vt pictagorici tradūt
itrauit ꝑsas ꝑtrāsiuit caucasū albanos: sci
tas massagetas opulentissima indie regna
penetrauit ⁊ ad extremū latissime physon
amne transmisso ꝑueuit ad bragmanas vt
hiarcā in trono sedētē aureo ⁊ de tātali fon
te potantē: inter paucos discipl̄os de nā: d̄
morib⁹: d̄ cursu dieꝝ ⁊ sydeꝝ audiret docē
tē: inde per elamitas: babilonios: chaldeos
medos: assirios: parthos: phenices: arabes
palestinos reuersus alexādriā: ꝑuenit ethi
opiā: vt gymnosophistas ⁊ famosissimā mē
saz solis videret in sabulo. Inuenit vbiq̄
vir ille qd discere vt sꝑ ꝓficiēs sꝑ se melior
fieret. Scripsit sup hoc plenissime octo vo
luminib⁹ philostratus hec Hiero. Qui on̄
dit q̄ꝫto labore ⁊ studio pictagoras ⁊ plato
ac apollonius sciētiā adepti fuerūt. Sūt ⁊
alij q sciētiā hn̄t simpl̄r infusaz: sic de apl̄is
dixim⁹ a spū scō didicerūt oēz veritatē ad
salutē necessariā. Tertij vero hn̄t sciaz acq
sitā: ⁊ preter illā ad huc hn̄t sciam infusam.
hij fuerūt doctores eccl̄ie scē q lz humano
studio liberales disciplinas didicerit: tn̄ d̄
de rebus diuinis n̄ nisi a fōte spūs scti acce
perūt tā multa tanq̄ꝫ stupēda q̄ docuerūt ⁊
redegerūt in scriptis ⁊ vt de ceteris tacea
mus inspiciant̄ libri quos Hiero. scripsit ⁊
apte patebit ipz spū scō inspiratū locutū fu
isse. Tertiū dubiū fuit vtꝝ scia hieronymi
mi fuit excellētissima: ⁊ ad hoc rn̄dere pos
sumus: q̄ in tribus hieronyus alios docto
res excessit.

Primo in linguaꝝ varietate.
Secundo in historiaꝝ multiplicate.
Tertio in translationis vtilitate.

¶ Primo fuit excellētissima scia hieronymi: q̄ doctores alios sꝑauit i linguaꝝ seu lr̄a
rū varietate fuit. n. ꝑitissim⁹ in lr̄is latinis
grecis ⁊ hebraicis. Vn̄ d̄ eo sic scripit Aug.
Scūs hiero⁹ p̄s byter greco latio ⁊ hebreo
eloqo erudit⁹ in locis sctis atq̄ in litteris
sacris vsq̄ ad decrepitā vixit etatē cuius
nobis eloquii ab oriente vsq̄ in occidētez
instar solis lāpas resplenduit. Et Isidorus
in li. ethi. ait. Hiero⁹ linguaꝝ peritus exti
tit: cui⁹ interpretatio ceteris anteferr̄ qm̄
⁊ verboꝝ tenatior ē ⁊ ꝑspicuitate snie clari
or atq̄ vtpote a xp̄iano interp̄te verior. in
dialogo vo seueri sic d̄ hieronymo dr̄. Hie
ronym⁹ p̄ter fidei meritū: dotēq̄ vtutū nō

solū latinis ꝫ grecis atq; hebraicis litteris instructꝰ ē: ita vt se illi in oi scia nemo audeat ꝓparare. ¶ Secūdo fuit excellēs doctria hieronymi i historiaꝝ multiplicitate. Ob qꝫ ipse i expositiōe danielis ꝓphe ait. Ad intelligēdas extremas daniel partes multipler grecoꝝ historia necessaria ē. Sutorij vꝫ ꝛ callinici: diodori: polibii: possidōij theonis ꝛ andronici: iosephi quoq; ꝛ eorū quos ponit iosephus nr̄iq; liuij ac pompeij trogi: q oēs extreme visiōis narrāt historiā Et post alexādrū vsq; ad cesarē augustum Seleuci ꝛ anthiochi syrie ꝛ egypti ac ptolomeoꝝ bella describūt. Et si qñ cogimur secl'aria ſ̄ haꝝ recordari: ꝛ aliq̄ dicere ex his q̄ oliꝫ obmisimꝰ: ñ nr̄e ē volūtatis: ſꝫ grauis me vt ita dicā necessitatis vt ꝓbemꝰ ea q̄ a sanctis ꝓphis añ secula mīta p̄dicta sunt tā grecoꝝ ꝙ̄ latinoꝝ ac aliarū gentiū litteris contineri. hec ibi. vbi Hiero. oñdit se historiaꝝ notitiā copiosissime hāsse. ¶ Tertio fuit exellēs scia hieronymi in trāslationis vtilitate. Lūcta nāq; volumina veteris testamēti ꝑus de greco: postea vero veratione editiōe de hebraico trāstulit in latinū. Ex qua trāslatiōe lucet ecclesie dei veritas scripturaꝝ scāꝝ. ordinauit insup offiū eccliasticū: vt. n. refert ioānes beleth. Cū olim vnusq;sq; caueret qō volebat: theodosius imperator rogauit damasuꝫ papā vt alicui viro docto offiū ecclesiasticū ꝓmitteret ordinandū. Qui sciens hieronymū i oi scia sūmū: eidē offiū p̄dictū cōmisit. Hiroꝰ itaq; psalteriū per ferias distinxit. Et vni cuiq; ferie nocturnū ꝑuꝫ assignauit ac gloria pāi in fine cuiuslibꝫ psalmi dicendum i stituit: Deide epl'as ꝛ euāgelia p̄ āni circulum decātandas: ceteraq; ad officiū ptinēta ꝓter cantū rationabilit ordinauit misit qō fecerat ō bethleē ad sūmū pōtificē ꝛ ab eo auctēticatū ꝓpetuo fuit ꝛ approbatū ¶ De patia hieronymi in ꝓsecutōib⁹ malox clericoꝝ ꝛ alioꝝ q sibi inuidebāt ac hereticoꝝ quoꝝ conuincebat. Capitulū. ij.

SEcunda ratio quare hieronymꝰ gloriā grandē adeptus est dō patientie, p bat ꝙppe fuit ꝛ examinatus in fornace ꝓsecutionum ꝙ̄s iniuste passus est que in tri plic[illegible] distingui possunt. s.

Clericorum
Emulorum.
Hereticorum.

¶ Primo passus est persecutiones clericox. Nā vt in sua legenda narratur dū cēt ānoꝝ triginta vel paulo plus in romana ecclesia p̄sbyter cardinalis ordinatꝰ ē. Mortuo vero liberio papa hieronymꝰ dignꝰ sūmo sacerdotio ab oibꝰ acclamabat. Sꝫ dū quozūdā cleticoꝝ ꝛ monachoꝝ lasciuiaꝫ increparet: illi nimiū indignati insidias ei parauerūt: ꝛ p vestē mulieb⁹ē: vt ait Joānes beleth turpiter ē derisus: Nā cū hieroꝰ ad matutinū solito more surgeret vestē mulieris ꝙ̄s emuli iuxta lectū posuerāt repit: suaꝫ q̄s credēs eē induit ꝛ in eccla sic, pcessit verisimile ēst ꝙ vestis illa aliqua ꝓformitatē ad vestes eiꝰ hāsset: Et in ecclesia sic ꝓcessit: hoc aūt illi neq; faciebāt vt mulierē i thalamo hr̄e crederet. Nō ille vidēs locū ire dare disposuit: Itaq; ex vrbe discessit ꝛ de suo recessu sic ipse scribit in epl'a ad rusinū. Mēse augu. flatib⁹ ethereis cū scō vincentio p̄sbytero ꝛ adolescēte fratre ꝛ aliis monachis q nūc hierosolyme ꝓmorant nauē i romano portu ꝓscēdi: maxia me scōrū freq̄ntia psequte veni regiū in siculo littore paululū steti: vbi veteres didici fabulas: ꝛ p̄cipitē fallacis vlyxis cursū ꝛ sirenarū cantica ꝛ insaciabilē caribdis vorāginē deinde vt ibidē asserit prexit cipr̄: ꝛ pꝰ, pfectꝰ ē antiochiā i deposit mediā: inde intrauit hierosolymā: inde ꝓscēdit egyptū: ꝛ tandē venit ꝓstantinopoliꝫ ad gregoriū nazanzenū. ¶ Secūdo passus est brūs hieronymus psecutiones emuloꝝ: q inuidia motī: suo laboꝝ ꝙ̄s necessario ꝛ vtilissimo: quē in translatione scripture subijt sp detrahebāt Nā plericq; dānabāt eū qñ supflue egisset ir̄ansferēdo ea q̄ tā p septuaginta interpr̄etes trāslata fuerāt: p qb⁹ ipse dicit in ꝓlogo in libris paralipomenō scribēs ad cromatiū. Si. lxx. iterptū pura vt ab eis i greū vsa ē dictio: pmāeret supflue mi cromati epoꝝ sctissime atq; doctissime ipellereſ vt hebrea volūina latino sermōe trāsferrē: Nō. n. semel aures hominum occupauerat ꝛ

asentis ecclesie roborauerat [illegible] uz
rat etiã nostro silentio ꝯprobari. Nunc ve
ro cũ ꝓ varietate regionũ diuersa ferat exẽ
plaria ⁊ germana illa antiquaqꝫ translatio
corrupta sit atqꝫ violata: nr̃i arbitrij putas
aut plurib⁹ indicare qd verũ sit: aut nouuz
op⁹ in veteri ope cudere: illudẽtibusqꝫ iude
is cornitũ vt dr̃ oculos ꝯfigere. hec ibi. vbi
oñdit ꝙ trãslatio septuaginta ꝑ mlt̃os corru
pta fuerat. Insuꝑ ⁊ seqt̃ i eadẽ epl̃a oñdens
ꝙ erat diminuta inqt. Scripsi nuꝑ libꝝ de
optimo gñre interp̃tãdi: oñdens illa d̃ euã
gelio. Ex egypto vocaui siliũ meũ. Et qm̃
nazareus vocabit̃: Et videbũt in quẽ ꝯpũ
xerũt. Et illd̃ apl̃i. Que ocl̃s nõ vidit: nec
auris audiuit: nec in cor hoĩs ascẽderũt: q̃
p̃parauit d̃s diligẽtib⁹ se: ceteraqꝫ his sil̃ia
hebreoꝝ libris inuenire certe apl̃i ⁊ euãge
liste septuaginta interp̃tes nouerãt. Et vñ
eis hec dicere q̃ in septuaginta non hñtur
Christus d̃s nr̃ vtriusqꝫ testamẽti cõditor i
euãgelio ſm ioãnez. Qui credit inqt in me
sicut dicit scriptura: flumina de ventre ei⁹
fluent aque viue vtiqꝫ scriptũ ẽ qd̃ saluator
scriptũ esse testat̃: vbi scriptũ ẽ septuaginta
nõ hñt apocrifa nescit ecclesia: ad hebreos
ergo reuertẽdũ ẽ: vñ ⁊ dñs loqtur ⁊ discipu
li exẽpla p̃sumũt: hec pace veteꝝ loquor ⁊
obtrectationib⁹ meis tm̃ rñdeo: q canino
dente me rodũt. Et in epl̃a ad domnionẽ
⁊ rogatianũ ita scribit. Quõ grecoꝝ histori
as magis intelligũt q athenas viderit: Et
tertiũ virgilij libꝝ q a troade leuchaten: ⁊
a crocherauma ad siciliã: ⁊ inde ad hostia
tiberina nauigarit. Ita scãm scripturã luci
di⁹ intuebit̃ q iudeã oculis ꝯtẽplatus ẽ. Et
antiquaꝝ vrbiũ memorias locorũqꝫ vel
eadem vocabula vel mutata cognouerit:
vñ ⁊ nob̃ cure fuit cũ cruditissimis hebreo
rũ hũc laborẽ subire vt circuirem⁹ ꝓuiciã
q̃ vniuerse xp̃i eccl̃ie sonãt. Fateor. n. mi
domnion ⁊ rogatiane carissimi nunq̃ me i
diuinis voluminib⁹ ꝓp̃is virib⁹ credidisse
nec hũisse magistrã opinionẽ meã. Sz etiã
ea de qb⁹ scire me arbitrabar: iterogare me
solitũ. Quãto magis de his suꝑ qb⁹ anceps
erã. Deniqꝫ cũ a me nuꝑ lr̃is flagitassetis:
vt vob̃ paralipomenon latino sermõe trãs
ferrem de tiberiade legis quendam aucto
rem q apud hebreos admirationi habeba
tur assumpsi. Et ꝯtuli cũ eo a vertice vt aiũt
vsqꝫ ad extremũ vnguẽ. Et sic ꝯfirmat⁹ au
sus sum facere qd̃ iubebatis. libe. n. vob̃ lo
quor: ita ⁊ in grecis ⁊ in latinis codicib⁹ h̃
noium lib̃ vitiosus ẽ: vt nõ tã hebrea q̃ bar
bara q̃dam ⁊ samaritica noĩa ꝯgesta arbi
trãdũ sit. Nec hoc septuaginta interp̃tibus
q spũ sancto pleni erãt ea q̃ vera fuerũt trãs
tulerũt: sed scriptoꝝ culpe ascribẽdũ: dũ d̃
inemendatis inemendanda scriptitãt: ⁊ se
pe tria noĩa subtractis e medio syllabis in
vnũ vocabulũ cogũt: vel e regione vnum
nomẽ ꝑꝑ latitudinẽ suam in duo vel tria vo
cabula diuidũt. hec ibi. Itez in ꝓlogo in li.
iob inqt. Cogor per singulos diuine scrip
ture libros aduersarioꝝ rñdere maledictis
Et ĩ. Memini me ob intelligẽtiã hui⁹ vo
luminis iudeuz quẽdã p̃ceptorẽ q apud he
breos prim⁹ haberi putabat̃: nõ paruis re
demisse nũmis. Cui⁹ doctrina an aliqd ꝓfe
cerim nescio: hoc vnũ scio nõ potuisse me i
terpretari: nisi ꝙ ante intellexeraz. Et post
mlt̃a ait ibi Hiero. Audiãt q̃ꝑꝑ canes mei
iccirco me in hoc volumine laborasse: non
vt interpretationẽ antiquam reprehende
rẽ: sed vt ea que in illa aut obscura sũt aut
obmissa: aut certe scriptoꝝ vitio deprauata
manifestiora nr̃a interp̃tatiõe fierẽt q ⁊
hebreũ sermonem ex ꝑte didicimus. Et in
latino pene ab ipsis cunabilis inter grãma
ticos ⁊ rethores ⁊ ꝑhos nutriti vel detriti
sumus ꝙ si apud grecos post septuaginta
editionẽ iã xp̃i euãgelio coruscãte iudeus a
qla. ⁊ simach⁹ ac theodotion iudaizãtes he
retici sunt recepti: q multa mysteria salua
toris subdola interp̃tatione celarũt. Et tñ i
exẽplarijs habent̃ apud ecclesias ⁊ expla
nant̃ ab ecclesiasticis viris: quãto magis
ego xp̃ian⁹ d̃ parẽtib⁹ xp̃ianis ⁊ vexillũ cru
cis in mea frõte portãs scui⁹ studiũ fuit ob
missa repere ⁊ dep̃uata corrigere ⁊ scr̃a ec
clesie puro ac fideli apire ſmone: vel a fa
stidiosis vel a malignis lectorib⁹ nõ d̃beo
reprobari. ¶ Tertio passus ẽ btũs hiero.
ꝑsetiones hereticoꝝ: arrianoꝝ vz: vt ipse
scribit in epl̃a ad damasũ papã: quos oẽs

potenter euicit ⁊ xp̄ana documenta publice defensauit: quanta vero hieronym⁹ passus sit a fictis amicis ipse declarat in epl'a ad assellā. In oib⁹ tñ modestiā seruās non nisi pp deū ⁊ ꝓximoꝝ vtilitatē sibi falso detrahentes rationabiliter obiurgabat.

¶ De Austeritate penitētie hieronymi: in qua quatriennio perseuerauit: ob quam accepit mercedem celestis regni. Capi. iij.

Tertia ratio quare hieronymus gloriam copiosam obtinuit dicitur penitētie: de qua consideremus tria.

Primo austeritatem.

Secundo diuturnitatem.

Tertio vtilitatem.

Primo consideremus de penitētia Hieronymi austeritatē. Hanc ipse declarat i epistola ad Eustochiū. vbi sic scribit. Quotiēs in heremo ꝯstitutus i illa vasta solitudine. que exusta solis ardoribus: horridū monachis prestat habitaculū: putabaz me romanis delitijs interesse: horrebāt sacco mēbra d̄formis squallida cutis situ ethiopice carnis obduxerat: quottidie lachryme: quottidie gemit⁹. Et si. qñ repugnantē somnus iminēs oppressissz: nuda humo vix ossa herentia collidebam: de cibis vero ⁊ potu taceo: cū etiā languentes monachi: aqua frigida vix vtantur: ⁊ coctuz aliqd accepisse luxuria sit. Ille igit̄ ego q ob gehēne metuz tali me carcer ipse dānauerā: scorpionū tm̄ socius ⁊ feraꝝ sepe choris ītererā puellaruz pallebāt ora ieiunijs: ⁊ mēs d̄siderijs estuabat in frigido corpore: ⁊ añ hominē iaz sua carne p̄mortuuz sola ĩibdinū incendia bulliebant. Itaqz oī auxilio destitut⁹ ad iesu iacebā pedes: rigabaz lachrymis ⁊ crie t̄gebā ⁊ repugnātē carnē ebdomadaꝝ inedia subiugabā. Et infra memini me diē crebro iūxisse cū nocce: nec prius a pectoris cessasse verberib⁹ q̄z rediret dño increpante tranquillitas: ipsam quoqz cellulā meā q̄si cogitationū meaꝝ cōsciā ꝑtimescebā: ⁊ mihimet iratus ⁊ rigidus solus deserta penetrabā. Sicubi ꝯcaua valliū: aspera montiū: rupiū p̄rupta cernebā. Ibi mee oꝛonis loc⁹ ibi illd̄ miserrie carnis ergastulū. Et vt mihi trstis ē dñs post mltas lachrymas: p⁹ celo oculos inherentes: nonnūq̄z videbat̄ mihi interesse agminibus angeloꝝ. ¶ Secūdo ꝯsiderem⁹ d̄ penitētia hieroymi diuturnitatē. Nā lz fuissz oibus dieb⁹ vite sue i laborib⁹ ⁊ penitētia: tñ i illa pēitētia sic dura q̄driēnio ꝑseuerauit. Qua ꝑacta ad bethleez oppidū remeauit: ipetrauitqz ad ep̄o cirillo locū hitandi: vbi mōasteriū ꝯstruxit: ⁊ cuz mōachis hitauit: multos aūt ibidē discipulos coadunās i scō ꝓposito ⁊ trāslatione scripturaꝝ qnquagita ānis ⁊ sex mēsibus d̄sudauit. Tāta deniqz lassitudine fatigatus est: vt i stratu suo iacēs: funiculo ad trabem suspēso suppinis manib⁹ se leuaret. ¶ Tertio ꝯsiderem⁹ d̄ penitētia hieronymi vtilitatē: assecut⁹ nāqz est ꝑ illa suisqz laboribus mercedē ꝑpetuā celestis regni. Nā octuagesimooctauo āno etatis sue. Duodecio vo āno iperij iunioris Theodosij: in senectute bona migrauit ad dñm. Si qs vero aliqd de transitu eius noscere cupiat. legat transitū eius: q lz inter scripturas apocrifas numeret: tñ mlta sūt ibi verisimilia q̄ in felici dormitiōe hierōymi occurrere potuerūt Sic ē deuota sacramēti eucharistie susceptio: circūastātiū exhortatio: ⁊ i t̄ra obdormitio: atqz aīe illi⁹ ad celū deductio. Felix igr̄ aīa illi⁹ q̄ i bethleē onere carnis deposito: ĩdubitanter properauit ad xp̄m cū quo letatur in eterna requie. Ad quam nos meritis eius perducat clemētia saluatoris q viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo quinquagesimusseptim d̄ sctō Bñdicto gloriosissimo patre monachoꝝ.

Dilectus deo ⁊ hominib⁹ cuius memoria i bñdictione est. Scribūtur hec verba originalit̄ Eccl'iastici. xl v. c. Cogit me sāctitas eximia beati bñdicti: vt eius amplissimas laudes perorare debeā. De quo lz scripserit abunde grego. in. ij. dialogoꝝ li. tñ vt hoc dicendi ordine: quo ad populū loqui ꝯsueuim⁹: eius preconia audientib⁹ illucescant in pñti sermōe aliqua ex multis breuit̄ explicabi cabim⁹. Nā vt in seq̄ntib⁹ apparebit inter scōꝝ ordines: nō mediocrē aut nfimū obtinet locuz: qppe cum eius noi opera ⁊ facta

ꝯcordēt:ꝑpea de ipso dicunt̄ vba ꝓmissa in quib⁹ ondit̄ ꝙ memoria illius in bn̄dictione ē.q.r.s.bn̄dict⁹ ē a deo hoīb⁹. Qd̄ vtiq; ondere possumus maxime ꝓpter tria que dici possunt tres eius prerogatiue.

Prima dr̄ religionis institutio.

Secundo sanctitatis perfectio.

Tertia vite presentis consumatio.

¶ Quot modis accipit̄ religio: ⁊ d̄ magnificentijs religiōis: ⁊ quantū exaltata est religio sancti benedicti. Capttulum.i.

Prima p̄rogatiua sancti benedicti: q̄re eius memoria in bn̄dictione est dr̄ religionis institutio. Instituit qdē inspirante deo religionē: ⁊ regulā sanctaꝫ monachoꝝ ipse scripsit: Tn̄ vt ꝑs ista clarior sit tria occurrunt de religione consideranda.

Primum dr̄ acceptio.

Secundum magnificatio.

Tertium exaltatio.

¶ Primum de religiōe ꝯsiderandū dr̄ acceptio: quot.s.modis religio accipitur. Et ad hoc dicit Jo.an.sup rubrica de regularib⁹ ⁊ transeūtib⁹ ad religionē. Qd̄ accipit̄ quadruplicit̄. Primo mō solū pro debito cultu veri dei: quo ad fidē ⁊ sic ꝯprehēdit totā xp̄ianitatē q̄ dr̄ xp̄iana religio. Et de hac acceptione habet̄.lxxxxvij.di.i.c.ex̄ de diuor.c.gaudem⁹.⁊.C.de sūma trinitate ⁊ fide catho. In epl̄a. Int̄ claras. circa p̄n: Scdo sumit̄ religio ꝓ cultu veri dei nō solū per fidē: sꝫ per opa bona. Et sic ꝯp̄hēdit vniuersitatē bonoꝝ xp̄ianoꝝ: ⁊ de hac scribit̄.xvi.q.i.c.Juxta ⁊.xxxiij.q.v.c.qd̄ deo ex̄ de ꝯsti.c.ecclasia. Tertio sumit̄ religio ꝓ statu clericali. sic̄ pꝫ.i.q.iij.c.saluator. ⁊ xij.q.i.c.i.⁊ in aut̄.de san.ep̄is.§.damus. Quarto religio capit̄ strictissime ꝓ statu illo in quo quis per ꝓfessionē subdit se imperio p̄lati: dedicās se totū deo: vt notat̄ ex̄ d̄ voto ⁊ voti redēptis.c.ex multa. ¶ Sedꝫ ꝯsiderandū de religione dr̄ magnificatio. Et i hoc ꝯfutare debem⁹ stultitiā quorūdā q statū religionis irrationabiliter dānant: asserentes posse multa fieri in seculo meritoria ⁊ salutē anime ꝯcernentia ob que fatum eē videtur vt quis religionis cuiuscūq; vitam aut regulā ꝓfiteatur. Cōtra quos probabimus statum religionis excedere statum secularem quadruplici ratioe:

Primo ratione superationis.

Secundo ratione absolutionis.

Tertio ratione dissolutionis.

Quarto derelictionis.

¶ Primo status religionis excedit statuꝫ secularez ratione superationis. Nā lꝫ in seculo posset qs elemosynas pauperibus erogare. vestire nudos: pascere famelicos ⁊ huiusmodi tamen ingrediens religionem ⁊ i ea ꝓfessionem faciens: superat omnia huiusmodi pietatis opa. Propterea Hiero. n epl̄a ad iulianū ait. Nolo tm̄ ea offeras dn̄o potest fur rapere: hostis inuadere: prescriptio tollere: que accedere possunt̄ recedere: atq; istar vndarum ⁊ fluctuum a succedentib⁹ sibi dn̄is occupant̄: atq; vt vno cūcta cōpletar ꝑmone: q̄ nolens i morte dimissur⁹ es. Illud offerre magnū ē qd̄ null⁹ tibi possit hostis auferre: nulla eripe tirānis qd̄ tecū ꝑgat ad iferos: imo ad regna celoꝝ ⁊ paradisi delicias. Extruis mōasteria mlt⁹ a te ꝑ isulas dalmatie monachoꝝ numer⁹ sustētat̄. Sꝫ melius faceres si ⁊ ipe scūs int̄ sanctos viueres. Sācti estote quia ego sanctus suꝫ dicit dn̄s. Apostoli gloriantur qꝛ oia dimiserūt ⁊ secuti sūt saluotorē ⁊ certe p̄ter retia ⁊ nauē nihil eos legim⁹ dimisisse: ⁊ tn̄ testimonio futuri iudicis coronantur qꝛ se offerētes totū dimiserāt qd̄ habebāt. ⁊ in epl̄a ad palmachiū ait Zache⁹ diues erat: apostoli pauperes: Reddidit ille q̄druplū qd̄ rapuerat: diuisitq; pauperib⁹ partē substantie q̄ remanserat. Tamen qꝛ paruus erat: ⁊ in apostolicā ꝓceritatē nō se potuit extendere. nō fsit in duodeciꝫ apl̄orū numero. Apostoli aūt quantū ad diuitias nihil quantū ad voluntatē totū mundū pariter reliquerūt. Et glo.sup.iij.c. Numeroꝝ inquit. Alij vouēt vitulos: alij arietes illi domos. Nazareus semetipsuꝫ: hoc est eniꝫ votū nazarei qd̄ est sup̄ oē votū. Filius enim vel filia: aut pecus: aut prediū extra nos est: semetipsum deo offerre: nec alieno labore sed proprio placere ꝑfectius ⁊ eminentius ē omnib⁹ votis. Hec ibi. Elemosyna itaq; illa qua seipsuꝫ quisq; donat deo

inreligione preeminet quibuscunq; generibus elemosynarum que fieri possent in seculo. Quod adhuc Hieronymus in epistola ad paulinum confirmat dicens: Philosophus glorie animal ⁊ popularis aure vile mancipium totam semel sarcinam deposuit: Et tu reputas in virtutum culmine constitutum si partē ex toto offerat: te vlt dñs: non tua. Te inquit vult hostiam viuā placentem deo. Superat insuper stat⁹ religionis omne genus penitentie quam qs posset in seculo facere. Ob quod ingrediēti religionem nulla est penitentia alia pro peccatis preteritis iniungenda: de peccatis tamen commissis post ingressum religionis imponenda est penitētia. vt notat extra de regularib⁹ ⁊ transeuntibus ad religionē. ca. vlti. Hinc deuot⁹ bernar. in li. de p̄cepto ⁊ dispensatiōe ait. Audire vultis a me vnde inter cetera penitentie instituta monasterialis diseiplina hāc meruerit p̄rogatiuam: ⁊ secūdū baptisma nūcupetur. Arbitror ob pfactā mūdi renūciatione ⁊ singularē excellentiam vite spūalis: q̄ preemiet vniuersis vite hūane generib⁹ huiusmodi ꝯuersatio. Professores ⁊ amatores suos dimissiles hoib⁹: similes āgelis facit ī mo diuinā in hoīe reformat imaginē: ꝯfigurās xp̄o instar baptismi: dū per id qd̄ mortificam⁹ mēbra nostra que sunt sup terrā: rursus xp̄z induim⁹: cōplātati similitudini mortis eius. Hec ille. Propter dicta nō videret incōueniēs: vt ingrediētes religionez ꝯsequerent eandē gratiaz. s. quo ad peccatoruz remissionez quaz consequunt baptizati: vt ponit tho. ꝑa. ꝑe. q. vltima. ¶ Secūdo status religiōis excedit statum secularē ratiōe obsolutiōis: nā absoluit ab omni voto temporali: quod quis in seculo implere posset: vnde scribit extra de voto ⁊ voti redēptis. c: scripture. Re⁹ fracti voti aliqua tenus: nō habetur qui temporale obsequiū in perpetuā religionis obseruantiā noscit cōmutasse. Et vt ait richard⁹ in. iiij. di. xxxviij. exceptis p̄sonis alicuius dignitatis: que debēt cōsulere sūmum pontificem: qui libet alius obligatur voto ad visitandam terram sanctam: pōt est absq; alia absolu-

ti[illegible] ingredi: ⁊ p p̄fessionē illa absolut⁹ ē a voto ⁊ ita absoluit: vt p̄dictū est ab omni alio voto. Nā cū obediētia sit maximū votoruz pro omni voto sufficientissime recōpēsat. ¶ Tertio stat⁹ religiōis excedit statuz secularē ratiōe dissolutiōis: nā dissoluit matrimoniū contractū p vba de p̄nti non consumatū. In tali eni casu pōt alter coniugiū etiam altero inuito intrare religionē. Et facta p̄fessione ille qui remanet ī seculo: porest libere nubere: vt notat extra de conuersione coniuga. c. vex. c. ex parte cl. ij. c. Ex publico. ¶ Quarto ex stat⁹ religionis excedit statum secularem ratione d̄ relictiōis. Nā lz filijs parētes relinq̄re: dū mō nō sint in extrema necessitate positi: atq; ip̄is inuitis religionē intrare. Cui⁹ ratio est: qz vnusq̄sq; tenet deū ⁊ aīaz p̄priaz q̄ parentes deligere Ex hoc inquit hieronymus in epistola ad furiā de viduitate seruanda. Sola causa pietatis est vbi carnis nulla noticia est honora patrem tuū: sed si te a vero p̄re nō separat tādiu scito sāguis copulam q̄ diu nouerit ꝯditorē. Alioqn tibi dauid p̄tinus clamat. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurē tuā: ⁊ obliuiscere populū tuū ⁊ domū patris tui: ⁊ ꝯcupiscet rex decorez tuū. Et in epistola ad heliodoruz de cōtēptu mundi ait. Licet paruulus ex collo pēdeat nepos: lz in limine iaceat pater: lz sparso crine ⁊ scissis vestib⁹ vbera quibus te nutrierat mater oñdat p̄calcato p̄ge p̄re siccis oculis ad vexilluz crucis euola. Solū pietatis genus ē in hac re fuisse crudelem. hec ille. Et cū ista de religione loquimur: quidaz nobis obicere solent Quid si omnes religiosi essemus esset de mūdo: q̄ obiectio non nisi ex fatuitate procedit cuz gubernatio mūdi spectet ad deum. Hinc est q̄ hieronym⁹ vigilantium ait. Argumētaris ⁊ dicis. Si omnes se clauserint ⁊ fuerint in solitudine: quis celebrabit ecclesias quis seculares homines lucrifacit. Et qs peccantes ad penitentiam poterit cohortare: Hoc enim mō si omnes tecum fatui essēt: sapiēs qs eē poterit. Infātes ī cunis nō vagiēt: obstetrices absq; mercedib⁹ mēdicabūt: ⁊ in lectulo suo frigidus atq; ꝯctus

dormitantius vigilabit. Ra[illegible] est
nec a plurib⁹ appetitur atq; vtinā hoc oēs
eēnt ꝙ pauci sunt de quibus dicit. Multi
sunt vocati pauci vero electi. ¶ Tertium
ꝯsiderandū d̄ religiōe dr̄ exaltatio. Nā vt
de religione beati bene. loq̄mur exaltatā il
lā videm⁹ q̄druplici rōe.
Primo ratione dignitatis.
Secundo ratiosie sanctitatis.
Tertio ratione numerositatis.
Quarto ratione gratiositatis.
¶ Primo exaltata fuit religio sancti bn̄di
cti rōe dignitatis. Hn̄it. n. uiros in dignita
tib⁹ ecclesiasticis cōstitutos pene innume
ros. Nam ioānes vigesimussecundus ex̄
hi illos fecit de archiuis sūmoꝝ pontificū
ꝛ inuenit ꝙ a tp̄e sancti bendicti vsq; ad pō
tificatū eius fuerant de ordine sancti bene
dicti qndecim milia septingenti ꝛ quattu
or abbates quoꝝ ꝯfirmatio spectat ad pa
pā. Et ep̄i qnq; milia ꝛ q̄ttuor.. Archiep̄i se
ptigenti. cardinales tricēcititriginta: Sū
mi vero pōtifices vigintiqnq;. ¶ Scd̄o
exaltata fuit religio sancti bn̄dicti rōe scita
tis: vt. n. ꝯpertū ē in cathalogo scōꝝ fuerūt
in ea trigintaquattuor milia canonizati.
¶ Tertio exaltata fuit religio sancti bn̄di
cti rōe nnmerositatis. Sub ista nanq; san
cti bn̄. militāt monachi nigri d̄ qb⁹. fit mē
tio in clementia Ne in agro. Qui cū essent
relaxati reformati sunt in ꝯgregatione q̄ di
cit sancte iustine hn̄tes speciales ꝯstitutio
nes ꝛ exemptiōes ꝑ Eugeniū papā q̄rtū cō
firmatas. Sub regula insuper scti bn̄. mili
tant cisterciēses. quos btūs bernardus mi
rabiliter dilatauit. camaldulenses institu
ti ꝑ btm̄ Roncaldū. Ordo vallis vmbro
se: Ordo humiliatoꝝ: Ordo montis oliua
rū: Clumacenses: Siluestrini ꝛ Celestini.
quorū ordinē instituit sanct⁹ petrus d̄ mur
rone. ¶ Quarto exaltata fuit religio sancti
bn̄. rōe gratiositatis. Nā summi pontifices
eidē ꝯcesserunt amplissimas gr̄as: indul
gentias ꝛ exemptiones. Religionem ip̄aꝫ
semper affeōtu paterno fouentes.
¶ Qualr̄ Scūs Bn̄dictus fuit etiam san
ctitate ꝑfectus qd̄ ostendunt eius miracu
l: a ꝛ spirit⁹ prophetie atq; cōmotio mūdi.

Capitulum. ij.

Secunda prerogatiua sancti bn̄dicti:
quare memoria eius in benedictiōe
est dicitur sanctitatis perfectio: quam col
ligere possumus ex tribus.
Primo ex mi aculorum rutilatione.
Secundo ex prophetica illustratione.
Tertio ex mundi commotione.
¶ Primo colligimus perfectionez sancti
tatis beati bendicti ex miraculosa coruscatione. Fecit enim d̄eus illum coruscare mlt̄
tis miraculis ex quibus aliqua recitabim⁹
que Grego. in. ij. dyalogoꝝ li. fideliter de
scripsit: Et primuz est de capisterio fracto
ꝛ consolidato: Natus enim benedictus ex
nursia prouincia: cuz rome liberalibus stu
dijs traditus esset: in ipsa sui infantia litte
ras deseruit: ꝛ desertum petere decreuit.
Quem nutrix sua que eum tenerrime dili
gebat vsq; in quendam locum qui dicitur
effide secuta est. Ubi ad purgādū triticum
mutuo capisterium petijt. Sed super mē
sam incaute ponēs ꝛ corruēs in duab⁹ par
tibus fractum vidit: quam benedict⁹ fle
re prospiciens partes capisterij accepit: ꝛ
ab oratione surgens integre solidatum in
uenit. Postmodum nutricem occulte fugi
ens in quendā locū venit: vbi trib⁹ annis
hoīb⁹ incognitus mansit. Excepto quodā
monacho romano noīe qui sibi sedule ne
cessaria ministrabat. ¶ Scd̄m miuaculū
fuit de aqua educta in monte nam dū vn
decim monasteria construxisset: ex qbus
tria sursum in rupibus montis erant. Fra
tres deorsum cū magno labore aq̄s haurie
bāt Cunq; virū dei sepe rogarent vt mona
steria illa mutaret quadā nocte cū quodaz
puero montē ascendit: vbi diutius orans
petras in eodem loco pro signo posuit. Cū
q; domū redijsset: ꝛ fratres pro eadē aq̄ ad
eū venissent dixit. Ite in illam rupē in qua
tres petras inuenietis. in modico cauate
Uelz dn̄s inde vobis aquā ꝓducere. Qui
euntes ꝛ iam rupē illam sudantem inueniē
tes ꝯcauū locū fecērūt: ꝛ mox aqua repletū
inuenerunt. Que vsq; nunc tam sufficien
ter emanat: vt ab illo montis cacūine vsq;
ad inferiora

ad inferiora descendat. ¶ Tertium miraculū fuit de ferro natante ⁊ redeūte ad manubriū. Quadam enim vice: cū circa monasteriū viri dei quidā cū falcastro vepres abscinderet: ferruz de manubrio exiliens in quendam lacum profundissimum cecidit. Cūqz de hoc ille nimiū angustiaret vir dei pietate mot⁹ manubriū ī lacū posuit. ⁊ mox ferrū vsqz ad snū māubriū enatauit. Quartū miraculū fuit de puero mortuo resuscitato: Dū eniz faciente hoste maligno cecidisset pars cuiusdā parietis: interfecissetqz monachū quendam: vir dei puerum illū mortuū ⁊ laceratū ad se in sacco adduci fecit ⁊ orōne facta ipsuz a mortuis suscitauit. ¶ Quintū miraculum fuit de vase vitro proiecto: ⁊ oleo multicato. Quodaz tēpore dū totā prouinciaz in qua erat sanct⁹ benedict⁹ fames valida occuparet. Et vir dei oia que inuenire poterat egentibus ministraret. Itaqz nihil in monasterio preter modicū olei in quodam vase vitreo remāsisset. Iussit cellerario: vt illd modicū olei cuidā egēti daret. Ille vero ibidē pauperē audiuit: sz obedire ꝯtēpsit. Qd vir dei vbi comperijt vas vitreū cū oleo per fenestrā ꝓijci iussit: ne qd in monasterio per inobedientiam remaneret. Peoiectū itaqz cū ꝑ saxa ingentia cecidissz. nec vas fractū: nec oleū est effusuz. Qd ille leuari iussit: ⁊ dari integrū egenti postulanti. Monachū aūt illū de inobedientia ⁊ diffidentia increpāssese in orōne dedit ⁊ ꝯtinuo quodā magnū doliū qd ibi erat vacuū oleo plenū fuit. Qd adeo excreuit vt per pauimentū effunderetur. Sunt ⁊ alia eius miracula que preter mittimus ne prolixitate dicendi tediū audientib⁹ ingeramus. ¶ Secundo colligim⁹ perfectionē sanctitatis beati benedicti ⁊ prophetica illustratiōe: habuit qdē lumē ꝓpheticuz: vt cognosceret ea que naturaliter cognosci non possunt. Sicut probatur multis exempis. ¶ Primum exemplum est de placido quem rapuerant aque. Cuz enī ille puer ⁊ mōachus ad hauriēdā aquā egressus ī fluuiū cecidisset: ⁊ pene aqua illū in vni⁹ eursu sagitte retraxisset: vir dī ī cella consistēs hoc in spiritu statim cognouit.

Et [illegible]: quid puero acciderit indicauit: ac vt ad ipsum eripiendum pergeret imperauit. Accepta benedictiōe ꝯcit⁹ maurus surrexit: ⁊ quasi per terraz se existimans ambulare sup aquas vsqz ad puerū vēit: eumqz ꝑ capillos tenēs de aqua extraxit. Qui ad virū dei veniēs retulit qd acciderat. Quod benedictus nō suis meritis sz obediētie mauri deputabat. ¶ Scdz exēplū fuit de pane venēato quē cognouit. nā quidā presbyter florētin⁹ nomine: viro dei inuidēs ad tantā deuenit insaniā siue malitiaz: vt panē veneno infectuz viro dī tāqz pro bn̄dictione transmitteret: quē scūs gratanť accepit: ⁊ coruo qui de ei⁹ manu panē accipere ꝯsueuerat ipz ꝓiecit dicēs. In nomine iesu xp̄i hunc panem tolle: ⁊ euz in tali loco vbi a nullo hoīe sumi valeat ꝓice Tunc coruus apto ore ⁊ expāsis alis circa eundē panē cepit discurrere atqz clamare: ac si apte diceret. ⁊ obedire se velle ⁊ iussa ī plere nō posse. Cui sanct⁹ iterum atqz iterꝝ p̄cipiebat dicens. Leua leua eum secur⁹ ac ipz vt dixi proice. Qui eum tollens p⁹ tres horas redijt: ⁊ de manu ei⁹ annonam quaz cōsueuerat accepit. ¶ Tertiū exemplū fuit de spatario totile. Totila enī rex gothorū experiri volens: vtrū vir dei spūm ꝓphetie haberet: cuidā suo spatario vestim̄ta regalia tribuit ⁊ cū omni apparatu regio eū ad monasteriū sancti bn̄dicti destinauit: quez illi venientē ꝯspiciens dixit. Fili pone pone: quod portas nō est tuū. qui protinus in terra cecidit: ⁊ qz tāto viro illudere p̄s ūpsisset expauit. Cūqz redijsset ad totilā retulit q̄ viderat ⁊ audierat. Tūc accessit totilas ad scm̄ bn̄dictū: cui ille mlta predixit: sicut diffusi⁹ ponit Grego. in. ij. lib. dyalogorū. ¶ Quartū exemplū fuit de puero abscondente flasconē vini. Quidā. n. vir duos flascones vini per q̄ndam puerū misit sancto benedicto. Sz ille vnū ī via abscōdit ⁊ alium detulit. vir aūt dei vinuz cum gratiaꝝ actione suscepit: ⁊ descēdentē puerū admonuit dicēs. Vide fili me de illo flascōe quē abscondisti bibas. Sz inclina eū cante ⁊ ī uenias quid itus habes. Qui ꝯfusus valde ab eo exiuit: ⁊ rouersus volēs adhuc ꝓbare

qd audierat cū flasconē inc[illegible] p
tin⁹ serpēs exiuit. ¶ Quintū exemplū fuit
de monacho tenēte lucernā. Dū enim q̄dā
vice vir dei sero cenaret qdam monachus
nobilis genere ei assistēs ⁊ lucernā tenens
p spūm supbie intra se cogitare cepit. Quis
est hic vbi manducanti assisto: lucernā te-
neo: seruitiū impendo: quis sum ego vt isti
seruiā. Cui statiz vir dei ait. Signa cor tuū
frater qd est qd cogitas vocatisqz fratrib⁹
lucernam iussit de manib⁹ ei⁹ tolli ipsuz ve
ro ad monasteriū accedere ⁊ getuz sedere.
¶ Tertio colligim⁹ sanctitatē beati bene-
dicti ex mundi ꝯmotione: mira res est pro-
fecto ꝙ audito noīe sancti benedicti reges
principes ⁊ populi christiani ad tantā deuo
tionē erga illū exarserint: vt in toto terraꝝ
orbe tā sumptuosa ⁊ dotib⁹ copiosissim⁹ di
tata ꝯstruxerint monasteria. Quoꝝ primū
⁊ alioꝝ caput est monasteriū mōtis cassini
nā ad illū montē peruenit sanctus benedi-
ctus. Et templū apollinis qd ibi situz erat
in honorem sancti ioannis baptiste orato
riū fabricauit ⁊ circū adiacentem populuz
ad ydolatria conuertit. Illum aūt montez
totū ex integro cū oībus pertinentijs eius
⁊ castra villas ⁊ possessiones donauit san-
cto benedicto tertullus nobilissim⁹ roma-
n⁹ ex gente flauia pater placidi. Nā ex vxo
re sua q̄ erat ex familia octauie gētis habu
it tres filios. s. placidū euticiū ⁊ victorinū
⁊ vnā filiaz noīe flauiam. Qui audita fama
sancti benedicti q apud sublacū morabat:
accessit ad eū: obtuliq sibi placidū iam sep
tennem: eoqz relicto ⁊ benedictione acce-
pta a sancto viro dei romam redijt. Post
q̄z vero sensit beatū benedictū ad montez
cassinū perrexisse iuit ad eū multis nobilis
simis romanis. Et tūc fecit donationem p̄
fatam: Donauit etiam ⁊ multas possessio-
nes quas habebat in sicilia. Cū aūt placi-
dus ad etatem peruenit virilem misit illuz
beatus benedictus in siciliam cū quibus-
dam alijs: qui capuam veniens a sancto
germano episcopo benigne susceptus mul
ta ibi miracula fecit. Nam primicerium ec
clesie capuane dolore capitis oppressuz sa
nauit: rogat⁹ qdem ab eo vt pro se oraret:
dixit ei. In nomine iesu christi cuius virtu
te ab aquis qui b⁹ traebar ereptus sum. ad
iutusqz meritis patris mei benedicti: si fi-
dem habes tante credulitatis restituat te
deus pristie sanitati. Liberauitqz ⁊ vnū ce
cū atqz filiū cuiusdā mulieris in vltimis la
borantem: venit deinde benentū suscept⁹
a sancto marsiano episcopo vbi liberauit
claudū cū scabellis ambulantez sup genua:
postea trastulit se canusiū ad sanctū sabinū
episcopū: inde accessit regium ad sanctum
sisiminū episcopū: tandez applicuit messa
nam. Et ibi de redditib⁹ port⁹ ⁊ possessio-
nū patris q̄s donauerat sancto benedicto
fecit edificari monasteriū in honorē sancti
ioānis baptiste. Quo completo post multa
signa que deus p illū fecerat martyrij coro
nam adept⁹ est. Nam venerat ad eum vi
dendū fratres ei⁹ eutici⁹ ⁊ victorinus ac so
ror flauia cū multis alijs ex vrbe. Et ecce
qdam manucha capitane⁹: abdale saracen-
iq tunc toti hispanie p̄sidebat cuz classi-
mi nutissima cepit portum messane fregit
monasteriū. Et captos placidū ⁊ fratres ac
sororem virginē: cogebat abnegare fidem.
Qd cum illi facere renuissent post dies ali-
quos flagellatos ⁊ cesos iussit tandem de-
collari. Diximus ista vt agnoscat vnusq s-
qz q̄z admirabilis fuit sanctitas patris Be
nedicti: quem vt superius enarrauim⁹ tot
insignes viri deuotione precipua coluerūt
¶ De felici transitu patris bn̄dicti q diez
sui obitus p̄dixit: ⁊ de mira ipsi⁹ deuotione
⁊ qualiter eius gloria fuit duobus mona-
chis reuelata. Capitulum. iij.

Tertia prerogatiua sancti benedicti q̄-
reeius memoria in benedictione ē di
cit vite p̄ntis ꝯsūmatio. Nam sicut sancte
vixit: ita ⁊ sanctissime vite presentis cur-
suz expleuit. In ei⁹ qppe felici trāsitu: tria
occurrerūt sanctitatem eius presignantia.
Primum fuit vera prenunciatio.
Secundum singularis deuotio.
Tertium diuina reuelatio.
¶ Primū fuit vera p̄nūciatio. Eodē qdē
anno quo de hac vita vir dei erat exiturus
obitus sui diem fratribus nūciauit. Ante
sextum vero diem sui exitus aperiri sibi se

pulchꝝ iussit. Et lꝫ sapiens dicat Ecclesiastes.ix.c. Nescit hō finez suū. Et cōis extat sniā ꝙ nil incertius hora mortis: illō nihilominus intelligendū ē ſm cōem legē. Sꝫ pleriſqꝫ deus ex p̄uilegio speciali voluit diez sui exit⁹ reuelare. ¶ Secūdū qd̄ occurrit in transitu beati benedicti dr̄ singularis deuotio. Febribus nāqꝫ correptus cū ꝑ singulos dies langor ingrauesceret: sexto die in oratoriū se portari fecit: Ibiqꝫ exitū suuꝫ dñici corporis ⁊ sanguinis ꝑceptiōe muniuit: atqꝫ int̄ discipuloꝝ man⁹ imbecilla mēbra sustentā s erectis in celū manib⁹ stetit ⁊ vltimū spūm inter verba oīonis efflauit ¶ Tertiū qd̄ occurrit in transitu beati bñdicti dr̄ diuina reuelatio. Ipsa quippe die duob fratrib⁹ vni in cella moranti: alteri longe posito reuelatio eadē monstrata ē viderūt nāqꝫ viam paliijs stratam atqꝫ innumeris coruscātez lampadibus a cella sancti bñdicti versus oriētez vsqꝫ ad celū tendentē Cui venerando habitu vir qdā clarus assistens: cuius eēt via quā cerneret inquisiuit. Qui cū nescire se diceret ait. hec ē via qua dilectus deo bñdict⁹ celū ascēdit. Sepultus vero ē in oratorio sancti ioānis baptiste: qd̄ destructa ecclesia apollinis ipse ꝯstruxit: aīa vero illa tantis redimita virtutib⁹ de qb⁹ p̄dictū ē cū xp̄o letat̄ in vita beata ad quam nos ipse iesus perducat q est benedictus in secula seculorum. Amē.

¶ Sermo qnq̄gesimusoctauus de sancto dñico institutore ordinis sacri p̄dicatoruꝫ.

Magnus vocabitur in regno celorum. Scribunt̄ hec verba matchei. v.c. q̄ tamen sancto dñico appropriari possūt fuit quondā salutat⁹ magnus a grecis alexander macedo qꝛ breui spatio ⁊ parua manu totū fere subegit orientē. Pōpeus etiam dux preclarissimus dictus est magnus a romanis ob reruꝫ gestaꝝ magnitudinē. Nā ſm horosium viginti duos reges orientales ⁊ populos innumerabiles subdidit romāe reipublice. ob qd̄ Lucan⁹ ipsum de se sic inducit loquentem.

Ante bis exactū q̄ꝫ cinthia conderet orbē.
Omne fretū metuēs pelagi pijrata reliqt.
Am[illegible]uꝫ terraꝝ a sede poposcit.
Idem per sithici querens diuortia ponti.
Indomitum regē romanaqꝫ fata morātē.
Ad mortem scijlla felicior ire coegi.
Pars mihi nulla vacat mūdi sꝫ tota tenet̄.
Terra meis quocūqꝫ iacꝫ sb̄ sole tropheis.
Hinc me victorē gelidas ad fasidis vndas.
Arthos hꝫ calida medius mihi ꝯdit⁹ axis.
Egypto atqꝫ vmbras nusq̄ꝫ flectēte siene.
Occasus mea iura timet thethiqꝫ fugacē.
Qui ferit exptus post oīa flumina bethis.
Me dōit⁹ cognouit arabs me marte feroces
Emoti. notisqꝫ erepto veller̄ colchi.
Cappadoces mea signa timēt ⁊ d̄dita sacris
Incertum dea dei mollesqꝫ suphene.
Armenios cilicasq̄ ferosthauroſqꝫ subegi
Quid socero bellum preter ciuile reliqui.

Hec ille. Propt̄ q̄ oīa Lucan⁹ d̄ eodē dicit Brūdisij tucas ꝯscendit magn⁹ in arces. Sed Alexādri atqꝫ pompei memoria periit cū sonitu ⁊ dñs in eternū ꝑmanēt q voluit longe meli⁹ honorare sanctos eius q̄ꝫ populi suos p̄ncipes ⁊ dños terre. Jō nos magnū inter sanctos dñicū gloriosuꝫ vocam⁹ q post deuictū mundū dñataqꝫ vitia coronatus residet in regno celoꝝ. Cū aūt hodierna die festiuitas eius ab ecclesia celebretur: equū eē arbitror: vt tanti p̄ris laudes explicem⁹ d̄ quo v̄ba i themate dicunt: ꝙ magn⁹ vocabit̄ in regno celoꝝ. i. in eccl̄ia militante. vt. n. ait grego. in omel̄. Regnū celoꝝ p̄ntis tp̄is ecclesia dicit̄ in qua profecto beatus dominicus magn⁹ merito predicat̄. Et maxie ꝑꝑ triplicē illi⁹ excellētiaꝫ.

Prima dicit̄ diuina reuelatio.
Secunda virtuosa decoratio.
Tertia sublimis priuilegiatio.

¶ Qualiter sanctus dñic⁹ fuit mltrplici ter reuelatus tanq̄ꝫ is qui a deo electus fuit vt ecclesiam predicatione sua ⁊ suoꝝ illustraret.

Capitulum. i.

Prima excellentia beati dñici q̄re magnus predicat̄ dicit̄ diuia reuelatio qꝛ ei sanctitas fuit dininit⁹ reuelata: qd̄ oñdim in septē reuelationib⁹ de eo factis. Prima reuelatio fuit facta sibylle heritree: q̄ p̄dixit sanctū dñicum velud stellā mundo irradiantem ventuꝝ sicut diximus in sermo/

ne ſo de beato franciſco. Et p[illegible]que ibi poſuimus ſubdidit ipſa ſibylla loquēs de btō dñico ⁊ ō beato franciſco. Erunt in diebus vltimis due ſtelle lucidiſſime quib⁹ erāt ḡttuor animaliū facies. Tubā p̄ioris ſtelle reſumēt in paupertate ⁊ directione ſpernentes diuitias: vociferabūt nomē agni. Scōa reuelatio fuit facta abbati ioachim: hic p̄eter illa q̄ dixim⁹ in p̄mone de btō franciſco ſuper Jeremiā ait. Sicut per moyſen ⁊ ioſue chananeos dās iſraelitis ſubiecerat: chriſtianis p paulū ⁊ ioānez euāgeliſtam ſtrauit ydolatras: ſic ⁊ nūc p duos futuros ordines ſignatos in illis gentes incredulas ſubijciet ⁊ conuertet. Et iterū ibi dē. Expectabitis lucē. i. duos futuros ordines in moyſe ⁊ helia i mōtē eccleſie cū dño apparentes: ꝙ ſi non acqueritis veritati plorabit in abſcōdito aīa mea. Et iterū ibi dē refert. Sicut ſodomā duo angeli euerterūt: ⁊ ſinagoga ſimiliter duo angeli ioānes ⁊ xp̄s: ſic ⁊ nūc oportet vt duo angeli officium p̄dicationis habeant in duob⁹ ordinibus deſignati in moyſe ⁊ helia. Et ibidē adhuc ſequit. Neceſſe ē vt qō linguis igneis apoſtolis ē oñſuz plenioze miſterio in futuris viris euāgelicis reuelādis, in mūdo tpe iſto ſexto cōpleatur. Et in eodē li. ita logtur. Moab ⁊ amon duo filij loth qui nati ſunt de inceſtu duos ordines extremos in proximo reuelandos inſinuant quos tāto durius afflictio ſeculi deprimet quanto inſtāti⁹ ꝫ ipſuz eoꝝ veratio ſub eccleſie fluctuatione ꝓſurget: Et rurſus ibidē inquit. Sicut deficientibus patrib⁹ in deſerto: ſub ioſue ⁊ caleph terrā ſunt filij iſrael promiſſionis ingreſſi: ita nūc ſub euāgelizātibus teſtib⁹ ſecuturis ſpūaliū intelligēntiā aſſequentur: vita. n. illoꝝ pp vtriuſq; ſcientiam teſtamenti im melle ſimul ⁊ lacte verſabitur vt de verbis ſimplicibus, pficiat iuſtus ⁊ ō eloquijs miſticis ſtupeat eruditus. Tertia reuelatio fuit facta matri ipſi⁹ ſci dñici. fuit. n. ipſe ex hiſpante partibus villa que dr̄ calaroga exomēſis dioceſis: patre felice matre aūt ioāna. hec anteꝫ paruulus naſcere tur vidit in ſōnis ſe geſtare catulum in ſuo ter o ardentē in oze faculaz baiulātez: qui egreſſus exytero totū mundū incēdere videbat: nec inanis fuit huiuſmodi viſio cū p̄dicatozes in ſcriptura canes vocēt ſē p̄z. xliij. di. c. ſit rector. Quarta reuelatio facta fuit cuidā matrone que eū de ſacro fonte leuauerat: videbat ſigdē illi p ſōnū puer dñicus: quaſi ſtellā hās in fronte: q̄ totā terrā ſuo lumine perluſtrabat: Quinta reuelatio fuit cuidā magro in theologia famoſiſſimo apud tholoſam hic dū quodā mane ante diē ſuas lectiones p̄ūderet: oppreſſus graui ſōno caput ſuū in cathedra reclinauit ⁊ dormire cepit viſumq; ē ſibi q̄ ſeptē ſtelle ſibi p̄ſentarentur. Qui dū de nouitate talis enxenij plurimū mirarēt ſubito in lumine ⁊ quātitate trīa excreuerūt q̄ totā patriam ⁊ mūdū illuminabant. Qui euigilās qd nā ſibi hoc vellet plurimū mirabat ⁊ ecce dū ſcholas intraſſet ⁊ legeret btūs dñic⁹ cū ſer ſocijs eiuſdē habit⁹ ad ipſuz magiſtꝝ humiliter acceſſerunt intimantes eidez q̄ frēs eſſent q euangeliū dei in partib⁹ tholoſanis p̄dicarēt: ſignificātes adhuc q̄ ſcholas ſuas venerant frequētare ⁊ lectiones audire: qō multo tpe factū eſt. Recolens ḡ magr̄ ille viſionē ipſos eſſe ſeptē ſtellas q̄s viderat nullatenus dubitauit. Sexta reuelatio fuit facta innocentio pape. dū. n. a dō inſpirat⁹ ad ipſuz pontificez acceſſiſſet ipe dñic⁹: poſtulaſſetq; ꝓfirmari ſibi ſuiſq; ſuceſſoribus ordinē qui p̄dicatoꝝ diceret ⁊ eſſēt. cū aliquātulū pōtifex difficilē ſe exhiberet. nocte quadā ipſe pontifex videbat i ſōnis q̄ lateranēſis eccleſia ſubito minare tur ruinam. Qō dū tremēs aſpiceret: ex aduerſo vir dei dñicus occurrebat hūeriſq; ſuppoſitis totā illā caſurā fabricā ſuſtentabat: quare exinde vix dei potifex libenter audiuit annuitq; volēte deo vocis eius peroia. Septima reuelatio fuit facta ipſi patri ſancto dñico. dū enim ipſe rome moraret inſtans p ſui ordinis cōfirmatione nocte vidit in ſpū xp̄m in aere exiſtentē ⁊ treſ lāceas in manu tenētē ⁊ ꝫ mūdū eas vibrātē: cui velociſſimi occurrēs qd nā vellz face re ingſiuit. Et ille ecce totus mūdus trib⁹ vicijs plen⁹ ē. ſ. ſuꝑbia luxuria ⁊ auaritia. Et ideo his tribus lāceis ipz volo p̄imere

Tunc

Tūc virgo ad ei⁹ genua ꝓcidēs ait. fili cha
rissime miserere ⁊ tuā iustitiā tpa. cui xp̄s.
Nōne vides quāte mihi iniurie irrogant̄.
cui illa. Tēpera fili furorē ⁊ paulisꝑ expecta
habeo. n. fidelē seruū ⁊ pugilē strenuuz qui
vbiqz discurrēs mūdū ⁊ vitia expugnabit
⁊ tuo dño subiugabit. Aliū quoqz seruuz tu
uz sibi in adiutoriū dabo: qui secuz similit̄
ꝺcertabit. ⁊ xp̄s rñdebat. Vellē vider̄ quos
vis ad tātū officiū destinauit. Tūc illa xp̄o
sanctū dñicuz pñtauit. Cui xp̄s vere bonus
est ⁊ strenu⁹ pugil iste ⁊ studiose facietq̄ di
xisti: obtulit etiā sanctū franciscū ⁊ hūc xp̄s
sicut ⁊ primū parit̄ cōmendauit. Sanctus
ergo dñicus sociū suū i visione sua diligent̄
ꝯsiderans quez ante nō viderat in crastino
in ecclesia inuentū ex his q̄ nocte viderat
sine iudice recognouit. Et in eius ample
xus ⁊ oscula scā ruens ait. Tu es soci⁹ me⁹
tu parit̄ curres mecū: ⁊ stem⁹ simul ⁊ null⁹
aduersari⁹ p̄ualebit: visionez quoqz p̄dictā
sibi per ordinē enarrauit. Et ex tunc factū
est eis cor vnum: ⁊ anima vna in domino.

¶ De septem precipuis virtutibus beati
dominici. Capitulum. ij.

Secunda elcellentia beati dñici qua
re magnus vocatur dicitur virtuo
sa decoratio. Fuit enim septem virtutibus
precipuis decoratus.

Prima dicitur corporis mortificatio.
Secunda proximalis compassio.
Tertia feruens oratio.
Quarta mundialis despectio.
Quinta martyrij desideratio.
Sexta euangelica predicatio.
Septima virginitatis professio.

¶ Prima virt⁹ beati dñici dicit̄ corporis
mortificatio: vouluit. n. corpus castigare
⁊ in seruitutē redigere: ne anima sensuali
b⁹ delectationib⁹ pollueretur. Et vt i legē
da ei⁹ narrat̄. Dū esset adhuc puerul⁹: nō
dū a nutricis diligētia segregat⁹: deꝑhensus
est sepe lectutū dimittere: quasi carnis iaz
delitias ab horreret: quare declinata stra
tus mollitie frequentissime super terram
dormiebat. Insuꝑdū eēt valentie in studio
vinum per docenium non bibit: postmo
dū lacescente stomacho cōpulsus est a bōe
me[illegible] exoniēsi ep̄o modico vi
uo vti: Quid plura per multa tpa singulis
noctib⁹: recipiebat manu sua ꝓpria ꝺ q̄daz
cathēa ferrea tres disciplinas: vnā ꝓ se al
teraz pro peccatorib⁹ qui versant̄ i mūdo:
tertiā pro his qui in purgatorio cruciant̄.
Tholose cū socio in pāe ⁊ aq̄ quottidie totā
q̄dragesimā ꝑ transiuit sup tabulas dormi
endo. Idem fecit aliā quadragesimaz apꝺ
carcasonam. ¶ Secūda virt⁹ beati dñici
dicit̄ ꝓximalis cōpassio: cuz esset alentie ⁊
fames valida multos affligeret: dū adhuc
erat in seculo venditis libris ⁊ oi suppelle
ctili acceptū preciū: Disꝑsit dedit paulpi
bus Quo exēplo magnos clericos ⁊ diuites
ac magistros ad misericordie opa ꝓuocauit
Narrat̄ adhuc de ipso q̄ duz in propria pa
tria moraret̄: quedā mulier conquesta ē ei
fratrē suū apud sarracenos detineri capti
uum. Ille vero nimia cōpassiōe commotus
seipsū pro redemptione captiui vēdenduz
obtulit. Sed de⁹ hoc nō ꝑmissit qui eum
ad alia moiora reseruabat: naz illi mulieri
aliter ꝓuisum fuit: sanct⁹ dñicus nō fuit p̄
cio venditus. ¶ tertia virtus beati domi
nici dicit̄ feruens oro nocturnis quidem
horis nemo vigilijs ⁊ obsecratiōib⁹ ꝑ oēm
moduz instātior diē imꝑtiebat̄ ꝓximis: no
ctē deo. Sepe etiā ꝯtingit: vt i via supuēi
entib⁹ plinijs sua sociorūqz vestimēta ma
diefierent: cunqz post cenā socij ei⁹ rema
nerēt ad ignez vt vestes ad exiccandū extē
derēt ⁊ corpora recrearent vir dei sic cū ve
stib⁹ madefactis ad orandū itrabat ecclesiā
¶ Quarta virt⁹ btidominici dicitur mū
dialis despectio. Nā spreto mūdo adhesit
exomensi ep̄o a quo in sua ecclesia factus ē
canonicus regularis: ibiqz lz inuit⁹ fact⁹ ē
superior mōasterij. ¶ Quinta virtus dici
tur martyrij ꝺsideratō ꝺsiderabat qppe ef
fici martyr pro xp̄o. Et dum ꝯ hereticos
p̄dicaret: illi necem sibi minabant̄. Ipse vo
intrepidus permanebat: ꝑtrāsibat loca i q̄
bus insidie sibi parate erāt securus. Et dū
semel heretici dixissēt sibi. qd faceres si cō
p̄hēderem⁹ te? Respōdit rogarē vos ne mi
hi breui cōpendio mortē celerē iñferretis
sz paulatim ⁊ successiue mēbra singula mu

die pdic[illegible]. Sic ray[illegible] ꝯpi
tilantes: deinde oculos me[illegible] ad
ad vltimū semiuiuū laceratūq; corp⁹ ꝑmit
teretis sic cruentatū in suo sanguine volu-
tari vl' ꝓrsus ad libitū necaretis: ad q̄ v̄ba
heretici ꝯpūcti destiterūt vltra insidari ei.
¶ Sexta virtus dr̄ euangelica p̄dicatio: p̄
dicauit nāq; longo tpe ꝯ hr̄ticos: ⁊ ꝑpea or
dinē p̄dicatoꝝ instituit d̄ quo ipe talē hūit
visionē: Dū rome in ecclesia sci petri, pro
dilatione sui ordinis oraret gloriosos apo-
stolos petꝝ ⁊ paulū ad se veniētes aspexit
quoꝝ primus petrus vz baculum: paulus
vero sibi libꝝ tradere videbat̄ addebātq;
dicētes vade p̄dica: qm̄ a deo ad hoc mini
steriū es electus. Moxq; in momēto tēpo
ris videbatur ei q̄ filios suos per totū mū
dū dispsos aspiceret incedētes binos ⁊ bi-
nos: ⁊ verbū dei populis p̄dicantes: qua-
ꝓpter tholosaz rediēs frēs suos dispersit.
Et quosdā quidē in hispaniā: quosdā vero
parisius: alios tandē bononiā destinauit.
¶ Septima virt⁹ btī dñici dr̄ virginitatis
ꝓfessio: ꝓfessus quidē est virginitatē: quaz
corde ⁊ ope amplexus ē: illāq; vsq; ad mor
tē seruauit: ob qd̄ ex osculo man⁹ ei⁹ qdam
a stimulo carnis valde vexat⁹ liberatus ē.
Erat ille scholaris q̄ missaz audiēs btī do-
minici manū ei⁹ cū reuerētia ⁊ deuotōe os-
culari popescit. Quā d̄osculās mirā odoris
fragrātiā sensit. Et ex tūc est⁹ libidis mira
biliter in eo refriguit: vt q̄ ante erat vanus
⁊ lubricus efficeretur postmodū continens
atq; castus. O quanta munditie puritate
eius caro pollebat. cuius odor tam mira-
biliter sordes mentis purgabat.

¶ De septem priuilegijs in quibus deus
sublimen fecit beatum dominicū Ca. iij.

Tertia excellentia beati dominici qua
re magnus vocatur dicitur sublimis
priuilegiatio: sublimez quippe fecit illum
deus in septem priuilegijs.
Primū dr̄ ordinis approbatio.
Secundū frūm multiplicatio.
Tertiū prophetica illuminatio.
Quartū miraculosa coruscatio.
Quintum diabolica effugatio.
Sextum felix consummatio.
Septimū ecclīastica veneratio.

Primū priuilegiū beati dñici dicitur ordi
nis approbatio. Instituit. n. ipse ordinē p̄-
dicatoꝝ ad docēdū p̄dicandū ⁊ ꝯfessiones
audiendū: ad vtilitatē prox moꝝ ad obse-
quiū dei ad expugnationē heretieoꝝ: ad d̄
fensionē fidei: ⁊ ad ꝯseruationē diuini cul-
tus. Cepit aūt ordo ille: Anno dñi. M. cc.
xvi. Illū approbauit inocēti⁹: ⁊ ꝯfirmauit
honori⁹. ab isto ordine secut⁹ fuit ordo soro
rū inclusaꝝ. Quaꝝ caput fuit monasteriuz
de pruliano deinde secutū est monasteriuz
de montargis. Cui p̄fuit btā anutia de io-
uiniaco. Et monasteriū sctē agnetis de bo
nonia: cui p̄fuit quedā beata cecilia. Est ēt
alius ordo soroꝝ de pnia beati dñici: qua-
rū religionē ꝯfirmauit eccl'ia romana ⁊ mul
tis p̄uilegijs dotauit: in quo ordine floruе-
runt beata margarita filia regis vngarie:
scā chaterina de senis: btā ioāna de castel-
lo: btā beneuenuta de ciuitate austria: ⁊ mlt
te alie. ¶ Secūdū priuilegium beati dñici
dicit̄ frūm multiplicatio. nō. n. fieri potuit
absq; virtute d̄i: vt i ordine sancti dñici tā
breui spatio tot frēs multiplicarent̄. Quo-
rū aliqui excellētes fuerūt rōne martyrij: si
cut scūs petrus martyr: frater dominic⁹ so
cius eius: frater corradus theotonicus fra
ter guillelm⁹: ⁊ frater bernardus de rupe
forti frater stephan⁹ de narbona. frater ray
mūdus carboni. q in castro auinioneti dio
cesis tholosane ab hereticis pro fide xp̄i ⁊
obediētia scē romane ecclesie occiū fuerūt
cantando. Te deū laudam⁹. Alij fuerūt p̄-
stantes merito vite q ⁊ miraculis coruscа
rūt. sicut frater reginaldus sancti auiani: fr̄
henricus altisiodorensis: frater iordan⁹: fr̄
pelagi⁹ hispan⁹ frat̄ petrus golsalnij hispa.
fr̄ mauriti⁹ toletan⁹: fr̄ dñic⁹ de vallerica
dñic⁹ d̄ vallerica: fr̄ bernardus de cātro: fr̄
gualter⁹ basilēsis: frat̄ bnard⁹ d̄ vascōia: fr̄
ioānes d̄ valētia: fr̄ cabert⁹ lugdunensis: fr̄
dñic⁹ segobiēsis: fr̄ ambrosius senensis fr̄
iacob⁹ d̄ anagnia: fr̄ iacob⁹ de venetijs: fr̄
marcolin⁹ furliuiēsis: fr̄ simon ariminēsis:
Nōnulli insup frēs ordinis scti dñici singu
larissimi habiti sunt propter scientiaz ⁊ do-
ctrrnā quoꝝ nomina explicabimus in ser-
mone de conceptione virginsi gloriose: vl
tra quos adhuc ꝑitissimi iuris ꝯsulti d̄ illoor

lator decretaliū. fr̄ ioānes colonīēsis cōpila-
tor sūme cōfessor. fr̄ brocard⁹ theotonicus
fr̄ rogeri⁹ brisiēsis fr̄ bartholome⁹ pisanus
fr̄ vlric⁹ argētinēsis: ⁊ alij plurimij. Ob qd̄
⁊ plerique assūpti fuerūt ad eccl̄ie dignitates
Sic̄ hugo: postillator totius biblie. Rober
t⁹ angelic⁹. nichola⁹ de prato. Et alij multi
qui fuerūt cardinales. Pontifices v̄o ma-
ximi fuerūt petr⁹ de carantasis dictus ino-
centi⁹ quintus. Nichola⁹ de treuisio dict⁹
bn̄dictus vndecim⁹. Joānes ste vercellis
qui elect⁹ sūmus pontifex morte preuent⁹ n̄
fuit corōat⁹. ¶ Tertiū priuilegiū bti dn̄ici
dr̄ prophetica illuminatio. habuit qdez lu-
mē ꝓphetie. Sic̄ ꝓbatū est iudiciis mani-
festis: p̄dicante nanq; ipso pr̄e glorioso in
partib⁹ tholosanis. cū quidā heretici eēnt i
cēdio deputati: aspexit sctūs dn̄icus vnū eo
rū: ⁊ officialib⁹ curie dixit. Istum reseruate
qd̄ factū ē cōuersusq; ad eū blādeq; alloq̄ns
Scio inquit fili mi q̄ adhuc licet tarde: bo
n⁹ hō eris ⁊ sctūs. dimissus ille pānos mul
tos i heresi ꝑ mansit. Tandē d̄i gr̄a illustra-
tus ad lumē veritatis venit. Et fact⁹ frat̄
ordis predicatoꝝ vitaz suā laudabiliter du
xit ⁊ feliciter ꝯsūmauit: Rome insup dum
habitaret i scō Sixto quadaz die fratribus
ad capitulū cōuocatis palaz oībus nūciauit
quattuor frēs ex ipsis in breui duos in aīa
duos i corpore morituros. Inde ad aliquos
dies duo fratres migrauerunt ad dn̄z. duo
v̄o ad seculū tendentes penitus de ordine
recesserūt. ¶ Quartū priuilegiū bti dn̄ici
dr̄ miraculosa coruscatio. voluit. n. de⁹ illū
coruscar̄ miraculis. Ex quib⁹ aliqua explica
bim⁹. Rome die q̄daz adolescēs cōsangui
ne⁹ dn̄i Sstephani cardinalis de fossano-
ua lapsus equo p̄cipiti grauit̄ collisus de fe
rebat̄ exanimis: plangentib⁹ cūctis cōtigit
illuc btm̄ dn̄icuz properare Quidā bonus
frat̄ Tranched⁹ noīe btm̄ dn̄icuz exorauit
vt oraret ꝓ illo. Quare btūs dn̄icus fecit il
lud corpus in cōclaue reportari. Et facta
orōne ꝓtinus eū vite restituit. In loco scti
sixti architectū ꝯtritū sub quodā ruinad̄ ca
uerna subductū orōnis sue suffragio vite si
mul ⁊ sanitati restituit. In eodē loco cū essēt
fratres circit̄ quinquagita. die quadāimi-
nente [illegible] hora. ꝓcurator. s. frat̄ iaco
bus roman⁹ ad scm̄ Dn̄icuz accessit. Expo
suitq; nō esse panē ad sufficiētiā. Ad sanct⁹
dn̄icus id qd̄ erat diuidi ⁊ sup mēsam poni
mādauit. Cōuenerūt ergo frēs dūq; ꝑ ordi
nē residerēt ⁊ vnusquisq; bucellā cū gaudio
susciperet. Ecce duo iuuenes eiusdē habi-
t⁹ formeq; ꝯsimilis refectoriū itrauerūt pal
lios plenos panib⁹ ferente: ⁊ beato dn̄ico i
capite mēsesilent̄ obtulerūt ⁊ subito disces
serūt ita q̄ null⁹ vnq̄ scire potuit vn̄ vene
rūt vl̄ quo diuertissent. In eodē loco dū p̄
noīat⁹ frater Jacobus vnctione suscep ta la
boraret i extremis. dolētib⁹ qr̄ fr ib⁹ utilē
hoīem ꝑdebant. dn̄icus ꝯpassione motus
exclusis oībus clausoq; ostio orōni se dedit
fribusq; vocatis incolumē frem ipsis ꝑ ma
nū p̄sentauit. In partib us tholosanis cum
trāsisset n auigo quandā: nauta importune
preciū petebat: cui btūs dn̄icus merce dē
eterne vite poll icebat̄ asserens. Argentū ⁊
aurū nō ē mihi. Ad ille ad irā ꝓuocatus per
cappā eū apprehēdit inquiēs: nisi solueris
nō te dimittā. Tūc vir d̄i erectis i celū ocu
lis paululū itra seipsū orans mox in terram
ꝓspiciens denariū diuino mutu ꝓcuratū as
perit dixitq; ille Tolle ⁊ me dimitte. Sūt
⁊ alia ei⁹ miricula mlta i vita ipsi⁹ ⁊ i morte
verissime ꝯprobata. ¶ Quintū p̄uilegiu z
bti dn̄ici dr̄ diabolica effugatio. Ad scitatē
nāq; ei⁹ cōprobādā voluit de⁹ vt demones
ab obsessis corporib⁹ ad eius imperiū disec
derēt. Vn̄ mltos a dēonib⁹ liberauit ¶ Sex
tū p̄uilegiū bti dn̄ici dr̄ felix cōsūmatio. ap
ꝓpinquāte nāq; sue peregrinatiōis termi-
no cōstitut⁹ apud bonōiam grauicep it cor-
poris īfirmitate lāguere vbi post multa de
uotōis signa ad extremā horā veniēs Anno
dn̄i. M. cc. xxi. dormiuit in dn̄o. Ea die fr̄
Gaale prior brixe postmodū eiusdē ciuita
tis eps. cū se sopori paululū dedisset vidit i
sōnis q̄si apertū celū ⁊ duas scalas quarum
vnā i sūmitate retiebat xp̄s aliā v̄go mater
Angeli aūt ascendebant ⁊ descēdebant Et
in imo scalaꝝ sedes posita erat in qua sede
bat qdaz frat̄ predicatoꝝ faciē hūs velatā
caputio sic̄ solēt frēs sepeliri. Jesus āt ⁊ mr̄
ei⁹ scalas sursuz trahebant donec sedente i

celū eleuato aptura celi cla[illegible] exit
ex post p̄dict⁹ fr̄ scm̄ dñicū eadē die ⁊ hora
ex hac vita migrasse. Eadē die fr̄ Raho:ti
bure existēs q̄ audierat scm̄ p̄rez bononie
egrotare celebrās missā cū vēissz ad illū, lo
cū i quo de viuis ꝯmemoratio fieri consue
uit orās ꝑ p̄re fact⁹ est in extasi. Raptusq̄
i spū vidit viꝝ d̄i dñicū corōa quadam lau
reatū totūq̄ mirabili splēdore fulgētē duo
b⁹ q̄busdaz reuerendis viris comitatū hic
ide extra bononiā via regia ꝓcedētē. Intel
lexitq̄ ꝙ eadē hora dñic⁹ ad celos migraue
rat. s. hora sexta feria sexta. ¶ Septimū p̄
uilegiuz bti dñici dr̄ eccl'iastica veneratio.
Nā eccl'ia scā d̄i statuit dñicū ab oīb⁹ xp̄i fi
delib⁹ venerāduz cui⁹ festū celebrat ānuati
ordinēq̄ suū mltis fauorib⁹ ⁊ gratijs spūa
lib⁹ ꝓsequit. Sic eni placet sūmo deo q̄ vt
p̄dixim⁹ in p̄ma parte elegit dñicū ducem
ppl'i sui ⁊ p̄dicatorez euangelice doctrine.
Hic igit ē ille p̄r ⁊ patriarcha eximius qui
tetrū ⁊ horridū seculū sua vita ⁊ scia illustra
uit. Cuiusq̄ filij in dies prauitatē hereticā
validissime persequunt. Hunc deuotione
singulari colamus per quez deus tāta ma
gnalia dignat⁹ ē opari: qui onere carnis d̄
posito nunc gaudet atq̄ letatur inter agmi
na angelorum laudan s ⁊ benedicens chri
stum per infinita secula seculorum. Amen.
¶ Sermo q̄nquagesimusnonus d̄ sancto
vincētio doctore eximio ac celebrimo fa
mosissimoq̄ p̄dicatore ordinis p̄dicatoꝝ.

In medio ecclesie aperu
it os eius. Sa
pientis verba sunt ista origina
liter Ecclesiastici. xv. c. Instan
te necessitate hoꝝ tp̄m q̄b⁹ mū
dus quasi totus vitijs erat obrutus: ⁊ xp̄ia
na religio naufragiū pati vibat. suscitauit
deus spm̄ scti vincētij: qui sua predicatiōe
innumerabiles ppl'os ꝯuertit ⁊ reforma
uit: hūc nō ab re scā romana ecclesia catala
go scōꝝ ascripsit. Quē calixt⁹ tertius in vr
be maxima solēniter canonizauit. statuitq̄
illū a cunctis fidelib⁹ venerandū. Quapp
vt eius festiuitas deuotione feruētissima
celebret. dignū duxi in hoc sermone illi⁹ p̄
dicatiōis laudes eximias recēsere: d̄ quo cō
ueniētissime dici p̄nt v̄ba i themate posita
i q̄b⁹ tria mysteria ꝓponim⁹ ꝯtemplanda.
Primum dicitur idoneitatis.
Secundum singularitatis.
Tertium vtilitatis
¶ Qd̄ btūs vincenti⁹ fuit idoneus ad p̄di
candū tū q̄ gr̄a dei fuit in illo: tū pp̄ sciam:
tū ēt pp̄ sanctitatem vite. Capitulum. i.

Primum mysteriū ꝯtemplandū de
p̄dicacione sancti vincentij dicitur
idoneitatis. Fuit quippe ipse idoneus ad
predicandū euangeliū xp̄i triplici ratione.
Primo ratione gratie inspirantis.
Secundo ratione scientie excellentis.
Tertio ratione vite resplendentis.
¶ Primo fuit idone⁹ ad p̄dicādū rōe gr̄e
inspirātis: pie q̄dē tenere possum⁹ btm̄ vin
cētiū fuisse īspiratū a d̄o: vt ordinē scti dñi
ci ingrederet. Nā vt in ei⁹ legenda narrat
ipse nat⁹ est valētie ex familia ferrariorū
parentib⁹ clarissimis: ⁊ honestis. Qui tres
filios genuerūt. s. petꝝ vicentiuz ⁊ bōifaciū
hic bonifati⁹ fuit iuris vtrisq̄ doctor peri
tissimus q̄ extincta vxore sua su btī vincētij
cartusiēsiū habitū suscepit: i quodā mōaste
rio extra muros valētie: qd̄ ab incolis vo
cat porta celi. Et ob sue vite grauitatē mo
rū post quattuor annos illi⁹ ordinis elect⁹
fuit rector gn̄ralis. Et vt de btō vicētio di
cam⁹ quibusdā indicijs quātus euasurus
esset ostensuz ē. Patri nanq̄ ei⁹ dormien
ti nocte q̄daz visuz ē ꝙ cū in ecclesia fr̄m p̄
dicatoꝝ eēt quēdaz viꝝ venerabilē in hītu
scti dñici p̄dicātē audiebat. Cūq̄ illū atten
te d̄uotissimeq̄ audirz. Ille dicebat. Con
gratulor tibi O fili dilectissime. p⁹ paucos
.n. dies vxor tua pariet tibi filiū: cui⁹ erit tā
ta vite ītegritas tāta doctrīe vtilitas: tanta
fame ac mirabiliū opeꝝ claritas: ꝙ oēs hi
spaniaꝝ galliarūq̄ ppl'i: eū tāq̄ vnū ex ve
terib⁹ apl'is venerabūt. Eritq̄ fr̄ ordis cui⁹
me eē vides p⁹ q̄ dicta multitudo q̄ ibi ad
eē videbat magnis vocib⁹ d̄o gr̄as refere
bat. Itaq̄ dū ⁊ ip̄e i illi⁹ mōi gr̄aꝝ actiōe se
se mltitudini ꝯformē redder conaret: stati
excitat⁹ ē conatuq̄ vocis dormiētē vxorē ex
citauit: Mr̄ īsup ipsi⁹ vincētij dū ꝯcepisset
satis leuit eū portauit. Et dū eū gestabat in

vtero audiebat sepe taꝯ voces canis latrantis emitti qꝫ a multis dei seruis precipue a ioãne valẽtie vrbis epõ. Interptatũ est q filius quẽ retinebat in vtero futurus esset euãgelij xpi feruentissimus pdicator Dũ ãt ex vtero infans prodijt: ⁊ ad baptizandu delatus esset: multa erat inter suos de noie ei imponẽdo dissensio: Ut sacerdos illũ baptizans. Vincentius ingt vocet. qõ ⁊ factũ est. In infantia sua quietus erat ⁊ aspectu decor: ⁊ grandiusculus fact⁹ freqntabat ecclesia: audiebatqꝫ libent pdicates: quoꝝ gesta ⁊ vocẽ motusqꝫ quasi pdicãs aliis pueris referebat. Tãdẽ Iris tradit⁹ eua sit in virũ doctissimũ. Ita vt inf cos q valẽtie phiaz: theologiamqꝫ pfitebant. sũm⁹ oiuz haberet. Dũ ãt decimũoctauũ attigit ãnuz: pr ei⁹ allocut⁹ ẽ eũ dicens: vt ex trib⁹ eligeret vnũ: aut vxorẽ duceret: aut ad romanã curiã pgeret: vt ibi exaltaret: aut ordinẽ frm pdicatoꝝ intraret. Cui vincenti⁹ rñdit alio iaz diu ꝓcepisse vt sci dñici susciperet hitũ: quẽ pr ad mrez duxit: eiqꝫ filij ppositũ indicauit. Cũ bñdictoez itaqꝫ vtrusqꝫ parẽtis: ad ꝓuentũ fratrũ predicatoꝝ accessit: qui eũ letãtes ad sacruz suũ ordinẽ receperũt. ¶ Scõo fuit idone⁹ beat⁹ vincẽti⁹ ad pdicandã verbũ di rõne scie excellẽtis. Quãta debeat esse pdicantiũ scia. diri inqꝫ dragesimali nro: in sermõe ō verbo dñi Sufficiat igit in hoc loco exprimer: qꝫ fuerit doctus btũs vincenti⁹. Ipse nãqꝫ post susceptũ habitũ ofoni ⁊ lectiõi se totuz dedit. Et cũ ei⁹ doctrina nota esset a ꝓriore ꝓuentus iniunctũ fuit ei: vt ꝑ fruz adolescentũ ꝓfectu de dialetica ⁊ de phia aliqd legeret. q cũ humilit iocundeqꝫ acceptasset: rumori plenit aures multoꝝ ciuiũ. Et ad ei⁹ lectionẽ multi seculares confugerũt audiebantqꝫ eũ legẽtẽ supra septuagita. In quo exercitõ tres ꝓtinuos annos ꝓsumpsit. postmõz missus fuit barchinonã: ⁊inde hileridã in gb⁹ ciuitatib⁹ eo tpe florebant studia liberaliũ disciplinarũ. Tandẽ cũ theologie dedisset opaz: vigesimũoctauũ annũ agens magra li corona fuit isignit⁹: postea redijt valẽtia Ubi honorifice susceptus ẽ: ꝑ sex ãnos publice legit ⁊ pdicauit. Ild quẽ ẽt ex vicinis [illegible] influebant vt eũ ⁊ predicare audiret: ⁊ sub taz insigni lra ꝓ ⁊ mozũ ꝓceptoze ꝓficerẽt. Intihec tpa venit valẽtiã petr⁹ de lũa cardinalis. s. clemẽs q clemẽs electus fuerat in fundẽsi ciuitate: ab illa pte cardinaliũ: q discesserat ab vrbão sexto Is ergo ꝑetr⁹ missus erat legatus ad Karoluz francoꝝ regẽ qui audita fama bti vicentij eũ secuz duxit: ac tãdiu tenuit donec peracto legationis tpe ad ipsuz pontificez redijt. Tantũ aũt fuit grata cardinali vincentij ꝓuersatio: q vix mltis ꝓcib⁹ ipetrare potuit licẽtiaz: vt rediret valẽtiã ad cõsueta legendi ⁊ pdicandi exercitia. ¶ Tertio fuit idone⁹ btũs vincenti⁹ ad pdicandũ verbũ dei: rõne vite resplẽdentis. fuit egdez vita ei⁹ virtutũ splendore decorata. Maz ꝯtuz pertinet ad carnis mortificatõez. xlij ãnis ꝓtinuis ieiuꝫ auit exceptis dñicis die b⁹. Et iextis ⁊ q̃rtis ferijs in pãe ⁊ aq̃: aquo ieiunio nunqꝫ abstinuit: nisi qñz er corporis infirmitate. Itinerabat discurrẽdo nõ eq tans: sz ꝓpijs pedibus ꝓtent⁹ solo baculo quẽ manu gestabat. Jdqꝫ fecit viginti duo b⁹ ãnis. Sz postea ex quadã infirmitate supuemẽte i tibia granior affectus fecit sibi p quiri asinũ quo vehebat quotiẽs de ciuitate in ciuitatẽ volebat pficisci. Al. tpe ãt quo cepit euãgelizando discurrere: vsqꝫ ad extrẽmũ vite sue tminũ: nunqꝫ nisi aut supsar mẽtoꝝ: aut palearuz: aut huiusmodi rerus straminib⁹: aut paupere saeculo modica lana pleno cũ eisdẽ vestib⁹ qb⁹ indutus erat dormiebat. A ꝓria insup adolescẽtia vsqꝫ ad sue tminũ: singulis noctib⁹ coꝝ⁹ suum discipliis flagellabat. Et ꝯ forte egritudis impedimẽto illud facere nequiuissz: hoc a suis fidelib⁹ socijs fieri volebat. Quid de illius hũilitate dicem⁹ q̃ tãta fuit: vt q̃se q̃qꝫ dignitates ecclesiasti cas aiosus effugerit. Ma nec dignitatez cardialat⁹ voluit accep tare. Defũcto nãqꝫ clemẽte anivionẽ: creatus fuit petr⁹ ō luna: qui fuit bñdict⁹ xij. A quo p lras vocat⁹ fuit scũs vincẽti⁹ ⁊ cõfessor ei⁹ factus: ac magr sacri palatij. Et qñ romana ecclesia tunc scismate fluctuabat. Erãtqꝫ tres pontifices. videlicet ipse Benedict⁹. xij, Gregorius. xij. ⁊ Joãnes. xxiij

facto concilio ꝯstantienn[illegible]u
it papa Martin⁹ qnt⁹. cum renunciassent
greg⁹ ⁊ ioānes: btūs Vincē. ꝓpace ⁊ vnita
te ecclasie suasit bñdicto vt ⁊ ipse cederet.
qđ cū ille facere recusaret licētiā petijt di-
scedēdi. Pōtifex v̄o aduocatis multis ex p̄
latis q eius curiā seq̄bant̄ paratoq; rubeo
pileo: voluit cū facere cardinalē: at ille gr̄as
ei referēs oblatū sibi honorē penitus recu-
sauit: ⁊ licētia petijt q̄ tādē obtinuit: vt p-
geret ad diuersas mūdi ptes p̄dicās regnū
dei. q̄te āt fuerint mūditie ⁊ puritates quā
tūue castitatem dilexerit: oñdūt precipue
duo exempla: q̄ de ipso verissime recitant̄
Primū est: ꝙ dū ipse predicabat valentie
Mulier q̄dā capta fuit amore ipsius: q̄ fin
gēs aduersaz valitudinē atq; in lecto decū
bās vincentiū vt ei ꝯfiteret̄ postulabat ad
uocari: q veniēs ad eā intrāsq; camerā ei⁹
exeūtib⁹ alijs remāsit ipse solus. q ad pniaz
cepit puellā exhortari. At illa blandis ver
bis ei suū secretum apperuit: inhonestosq;
gestus corpis ei exhibuit: q̄ oīa ille abhor-
rēs: pri⁹ eā charitatiue ꝯmouit. ide ab illa
secessit: que ꝯfusa cogitauit clamādo viro
dei infamiā inferre. Et q̄ primū hocē vo-
luit emittere: diabolus eius corp⁹ grauissi
me vexare cepit: ⁊ cū id fecisset dieb⁹ mul
tis. Tādē cepit dicere. Ex hoc corpore nū-
q̄ me poteritis pellere: nisi huc veniret vir
ille q i medio posit⁹ igni: non potuit ab igne
ꝯburi. Et cū audiētes nescirēt qd vellēt hec
v̄ba significare. qdā de circūstantib⁹ dixit.
Aduocet̄ fr̄ vincēti⁹ q confessionē ei⁹ audi
uit. ⁊ ē vir scūs ⁊ sapiēs: ⁊ itelliget hec qui
vocatus aduenit. Et ecce demon vllulatū
teterrimū emittēs. heu adest inqt vir ille q
in medio ignis posi⁹ nō fuit ab igne cōbu
st⁹. Et hec dicēs ꝓtin⁹ abijt. Et corpus se-
mimortuū dereliqt. Scđm qđ de illo com
pertū est dū adhuc valētie fuisset narrat̄.
Suggessit. n. diabol⁹ nōnullis iuidis ⁊ ma
lignis: vt mlierē quādā meretricē speciosis
simā p̄cio ductā i cellā ei⁹ nocte itroducerēt
Capto ergo opportūo tpe quo vz vincenti
us ipe ex more in eccl̄ia orōni istabat. Me
morata femina in cellā eius introducta ē
Vincenti⁹ ab orōne regrediēs clauso ostio
⁊ in locū vbi dormire solebat veniēs repit
mulierē sedētē: ⁊ in p̄mo aspectu vehemen
ter obstupuit: ⁊ anteq̄ eā alloq̄ret̄ multa co
gitauit: Sz tū nō extiauit illā eē mulierē qn
imo putabat diabolū eē: qui in specie mu-
lieris eū decipe voluisset. Unde hoc pacto
locutus ē. Que tibi eā fuit vt huc venires i
tali forma maledicte diabole: q seruis dei
nouis dolis sp insidiaris. Meretrix rñdit
femina suz nō diabolus. Sz obsecro te vt
me patienter audias. fere q̄ttuor mēses sūt
ꝙ tuo amore sū capta: freq̄nt̄ tentaui vt vel
diei vl̄ noctis tpe: ad te vēire potuissē. Sz
nunq̄ mihi misere sese obtulit opportūitas
Nūc āt a nemie hoim visa: huc ingressa sū
Et necessariū ē vt hoc i lectl̄o sil̄ hac nocte
dormiam⁹. Eroq; de cetero tibi deditissi-
ma ⁊ famā tuā cū silētio ꝯseruabo. hec ⁊ si-
milia loq̄ns in oscula ⁊ in obscenos āplex⁹
ruere voluit. At vincēti⁹ virilit̄ ei resistēs
dure illā increpauit. Que ꝯpūcta prupit in
lachrymas ⁊ cām quare ad ipsuz tentandū
accesserat reserauit. petijtq; hūilit̄ veniā ꝓ
misitq; meretriciū reliq̄re. Sicq; ab eo cū
multa mētis ꝯtritiōe discessit atq; relicta
spurcitia meretricali: vix accepet ⁊ dē cete
ro modestissime vixit. Quib⁹ exēplis facile
inducimur vt eū virginitatis corōa creda
m⁹ redimitū. Sz adhuc māsuetudinē illi⁹
cogimur admirari q̄ tāta fuit vt iniurias ⁊
insidias maloꝝ equo aīo ferret. illis pijssi-
me indulgeret. Inter cetera tū stupenda q̄
aī sui benignitatē oñdūt occurrit vnū expli
cādū. ꝙ in ciuitate valētie euenit. Frater q-
dā theologie magr̄ lasciu⁹ ⁊ dissolut⁹ inui-
dēs fame ⁊ opinioni scti vicentij. post mul
tas detractiones. voluit nomē sancti viri
mō q sequit̄ maculare. Introduxit quidez
nocte in ꝯuentu meretricē quandaz q̄ secuz
dormiuit. Erat mulier hec aduēa: q̄ ⁊ illis
dieb⁹ valētiaz aduenerat. Mane āt ꝑsolu
to p̄cio meretrici. nō tū q̄lē se habiturā spe-
rabat: eā vt potuit secreto emisit. Illa v̄o
vultū fratris intuita vt vz eū ꝑ effigiez pos
sz agnoscere: anteq̄ cellā egrederet̄ eū obse
crauit vt sibi suū nom̄ indicaret. At ille vo
cor inqt mgr̄ vicēti⁹. Abijt meretrix ⁊ leno
ni ei⁹ multisq; alijs diixt. ꝙ in ꝯuētu frūm

pdicatoꝝ p integrã noctẽ cũ magꝛo vincen
tio dormisſz:nec tñ dignã laboꝛis mercẽ
dẽ accepiſſz:ita factũ ẽ: vt turpis hec fama
pvniuerſaz vrbẽ diuulgaꝛeť.p idẽ tps.erat
valẽtie germanꝰ ille ſci vincentij bonifaci
us:de quo in pꝛecedentibꝰ fecimus menti
onẽ:qꝝ in illo ãno p patꝛie illius veteꝛi cõ
ſuetudine mgꝛatuz gerebat patꝝ iuratoꝝ.
Huic multi que de btõ vincentio dicebãt
narꝛauerũt:q tñ ipe credere nec volnit nec
potuit ſz exiſtimauit oẽa ex inuidia emuloꝝ
pꝛecedere. Ex eiꝰ itaqꝫ pſulto bi q ſecũ mgꝛa
tũ gerebãt:ſtatuerũt vt fieret i vrbe genera
lis pcessio:in qua oẽs religioſi conuenirẽt.
Statuto ãt die bõifaciꝰ ipe ꝝ vniuerſa nobi
l tas vrbis ſeſe collocauerũt in loco quodã
vbi mer etricẽ illã ſtare voluerũt. Proce
dẽtibus ergo ſingulis fribꝰ tandẽ tranſeũte
mgꝛo vincẽtio:illi nobiles intertogauerũt
eũ an ille eẽt cũ quo dormieꝛat:nõ:ingt illa
Et adueniente illo qui ſcelus ꝑpetꝛauerat.
Va digito eũ demõſtꝛas. Ecce ingt iſte eſt
ille fr̃ ingratꝰ.finita itaqꝫ pcessione bonifa
cius ceteriqꝫ nobiles:in famatoꝝ aduoca
uerũt. Qui pcñ ſuũ celare non valens:pu
blice confeſſus eſt.pergenſqꝫ ad btñ vin
cẽtiũ q a dhuc factũ ignoꝛabat:ab eo cum
lach:rimis veniã poſtulauit ꝝ obtinuit.

¶ De ſingulari excellentia pꝛedicationis
bti vincẽtij:q ꝝ multis annis ꝝ diuerſis po
pulis pꝛedicauit dño cooperante:ꝝ ſermo
nẽ miraculis confirmante. Capituluz.ij.

Scẽdũ myſteriũ ꝓtẽplãdũ de pꝛedica
tione ſancti vincentij: dr̃ ſingulariꝫ atiſ
fuit equidez pdicatio eius ſingularis ꝝ ex
cellentiſſima valde maxime ꝓpter tria.
Primo ꝓpter continuationem.
Scõ ꝓpter cõmunicationem.
Tertio ꝓpter cõfirmationem.

¶ Primo pꝛedicatio eiꝰ fuit cõtinuata per
plures ãnos. Nã lz ante in mltis locis ver
bũ dei euangeliſaſſz'. tñ a tricesimo octauo
ſue etatis anno:cepit ſuaꝝ pdicationũ cõ
tinuũ exercitiũ pſeueꝛaꝛunt vſqꝫ ad ſeptua
geſimũ quintũ annũ vite ſue:quo ex hac lu
ce migꝛauit. In hoc ãt diſcurſu reꝛuz ſuaꝝ
ordo talis fuit. Nocte qnqꝫ hoꝛas geti tri
buebat:reliqꝫ ptes noctis aut oꝛonibꝰ:aut
ſa[illegible]cupabat. Mane vero ad
locũ quo pꝛpuli euangelizatuꝝ expectabãt
ſe ꝓferebat:pꝛimũqꝫ ipſe miſſaz cantando
celebꝛabat. deinde pdicabat:poſtea voles
ſatiſſacere deuotioni populoꝝ.eis manus
oſculãdas ꝑbebat.oblatoſqꝫ ſibi infirmos
cruce ſignabat. Dicebatqꝫ. Signa aũt eos
q crediderit hec ſeqnť. Sup egros manꝰ i
ponẽt ꝝ bene hẽbũt: deinde adiciebat: Je
ſus marie filiꝰ mũdi ſalus ꝝ dñs.q te traxit
ad fidẽ catholicã te ꝓfuet i ea ꝝ btñ faciat
ꝝ ab hac infirmitate te libare digneť. Amẽ.
Poſtea cibũ cũ õi bñdictõe ſumebat. nũqꝫ
volnit niſi vno ferclo vti ab eo ãno quo re
ligionẽ ingreſſus ẽ vſqꝫ ad timinũ vite a car
nibꝰ ſp abſtinuit: vinũ multa aq̃ ꝓmixtũ ſp
ſumebat. ¶ Scõo pdicatio ſci vincẽtij fu
it excellẽs ꝝ ſingularis:rõe cõicatõis.q: fu
it mltis pplis ꝝ gẽtibꝰ cõicata. Regiones
.n. i qbꝰ pdicauit:hec fuerunt. Catalonia:
Regnũ valẽtie: Aragonia: vniuerſa hiſpa
nia in q̃ ſunt poꝛtugalia: gallitia: nauarra.
Predicauit etiã i gallia:i comitatu tholoſa
no:in liguadoch:in delphinatu:in auinioẽ
iſabaudia:i aluernia:i hibnia:i burgũdia:i
normãdia. Juitꝫ ad iuſulã maiozicaꝝ: ad
angliã:ad ſcotiã deſcẽdit. In italiã,ꝝ vniuer
ſaz regionẽ pedis mõtis luſtrãs:demũ vẽ
nit vſqꝫ ianuã ſp euangelizans: Predica
uit etiã alexandrie: vbi.interfuit ſcũs Ber
nardinꝰ tũc adoleſcẽs ỏ quo ipe vincẽtiꝰ pu
blice retulit ꝓphetico ſpũ. Futuꝝ illũ i bꝛe
ui totiꝰ lumẽ italie:qỏ ſecutũ ẽ. Scũs qdez
vincẽtiꝰ. xxx. annis pꝛiuſqꝫ obiit ſcũs ber
nardinꝰ. Et ſcũs bernardinꝰ cãnonizatꝰ eſt
quinqꝫ annis pꝛiuſqꝫ ſanctus vincentius.

¶ Tertio pdicatio ſci vincẽ. fu it ſingꝛaris
rõe ꝑfirmatiõis:qꝛ fuit multis miraclis cõ
firmata: Ex qbꝰ aliq̃ referamꝰ. Diſcedẽte
viro dei ex vico q̃ ẽ cinitas catalonie ꝝ ver
ſus barchinonã ſe ꝓferẽte ad qdã hoſpitiũ
declinauit. Illi vero qbꝰ eꝛat cura ỏ refectõe
iterrogauerũt hoſpitẽ:ſi qd ſibi eẽt qỏ viro
ỏi ceteriſqꝫ eũ comitãtibꝰ comedẽduz ap
poneret. Hoſpes rñdit nihil ſibi eẽ niſi pa
rũ farine parũqꝫ vini i dolio. Illi rñderũt:
ex farina q̃ tibi ẽ ꝓficias tot panes quot po
tes: vt ſaltiz cibari poſſit hic ſeruus dei: ꝝ

aliq nobiles q eū comitant: vi[illegible] de dolio cx̄c'ū iusserūt reponi: i quodā ligneo vaiqe: d ab illi⁹ loci icolis portatoria vocatur. O portūo itaqz tpe cepit btūs vin. sese ad discūbēdū accigere. At viri p̄dicti ei nū ciauerūt, neqz panē neqz vinū vniuerse mlti tudini posse sufficere. Qd cū audiuit vir sā ctus d sūma di liberalitate ꝯfisus: iussit eis ne cui dicerēt aliud: sz panes quos hēbāt quō meli⁹ possent multitudini destribuerēt: vinū vo i portatoria positū: ab oib⁹ quēadmodū ꝯsueuerāt sumi pmitterēt. Cepit ide bn̄ dictōe fcā cū vniuersa mltitudie ferme triuz miliū hoim discūbe. Mox āt dū panes q erāt qndeciz distribuerēt vinūqz sumeret: nō solū ex eoꝝ multiplicatiōe est illa multitudo saciata: sz ē t ipsuz vinū qd fere acetū erat in optimū mutatū ē. Qd vbi perpendit hospes humi pstrat⁹ a btō vincētio bn̄ dici postulauit: quo viso miraculo oēs deo gr̄as retulerūt. Altera vo die hospes p̄ma luce ꝯsurgēs: parāsqz p farina ⁊ vino ad vrbē velle pficisci: archā farina ⁊ doliū optio vino vsqz ad sūmū plenū ꝯpijt. Aduocatis deinde nōnullis trāseūtib⁹ eis rē gestā narrauit. Predicauit btō vincētio in q̄dā villa ꝯtig t vt narraret factū illd mirabile quo ferr̄ scā margarita diabolū i hūana specie sibi apparētē humi pstrauisse. Erat inf eos q viꝝ dei sequebant. adolescens qdaz lombardus cui⁹ erat mlta simplicitas. Jō audiens duellū illud cepit itra se dicere. Si ds aliqn̄ pmiserit vt visibili specie diabol⁹ mecū certare voluerit eū ꝯsili mō sternā: tm̄qz pedib⁹ calcabo quousqz eū supauero. Igit circa p̄mā ⁊ vigesimā horā ex villa egrediēs captatoqz sibi oportūo loco ad orādū gēua flectēs petijt a deo sibi ꝯcedi vt diabolū visibili forma ei apparere pmittat d quo possz victoriā reportare. Int hec venit mlier q̄dā falcē mān deferēs missa ad metēdū ferraginē q̄ ibidē cāp⁹ plen⁹ erat. hec aūt mulier erat a natiuitate m ta. Que veniēs in locū vid ēsqz adolescentē iter segetez genu flexū vehementer expauit ac aliquātulū retrocedēs cepit vocē sine exp̄ssione sermōis emittere. ⁊ ipsi adolescēti qbusdā signis manuū ⁊ capitis minabat. Ille cernēs femiaz eē decrepitā corpore oblongā facie macilētā lacerat⁹ vestes habētez: voces altas sine exp̄ssione verboꝝ emittentē sibi falce quā manu portabat minātē: diabolū eē estimauit: crediditqz suas p̄ces exauditas. quare i eā irruēs i terrā deiecit: venisti inqt maledicte diabole venisti. Nō certe me visibili certamie superabis: quez in visibili supasti tentatiōe sepissime. Hec dicēs crinib⁹ eā huc ⁊ illuc trahēs mō māib⁹ aliqn̄ falce q̄z ipa portauerat tamdiu verbauit totqz sibi vulnera i facie ⁊ i ceteris corporis partib⁹ intulit: q eā seminecē reliqd. Ad vocez āt vtriusqz magna mltitudo cucurrit: ⁊ vidētes q factū fuerat adolescētē captū carceri detruserūt. Relata sūt hec btō vincētio: q corp⁹ fer̄ exanie ad se illico ferri iussit mox frōtē deinde pect⁹ vltio cor mulieris cruce signauit. Et ecce corp⁹ qd extictū videbat respirare cepit: ⁊ femina quā a natiuitate oīs catalonia mutā cognouerat: locuta est. Et sacerdotē petijt: cui cōfiteret: q dū venisz cōfessa ē singula pferēdo desticte: ac si nunq̄z muta fuissz: deide petijt cetera sacra sibi cōferri: postremo se moriētē dn̄o cōmēdauit: ⁊ loq nūqz desijt quousqz spm̄ exalauit. Adolescēs vo btī vincētij precib⁹ a suspēsio liberat: ⁊ iussu vincētij i italiā remeauit. In villa sci matthei nō longe distante ab vrbe valētie: in qua btūs vincenti⁹ aliquos dies cōmorat⁹ fuerat. visus est vir q dā venerabilis spēm ⁊ hitū gerēs hois heremite: q se vltro obtulit vincētiuz vna cū alijs secuturū. Fuit g̃ a cunctis magna cuz iocūditate ⁊ hūanitate suscept⁹. Itaqz i initio fuit ei⁹ cōuersatio oib⁹ gratissima post paucos vo dies cepit detrahere doctrie btī vincētij ita vt aliquos subuerteret: venerūt hec ad aures officialiū. Qui eū captū accathēis vinctū carceri māciparūt. Altera vo die volātes eū examinaret: missis ad carcerē mistris q eū adducerent neminē nisi cathenas inuenerūt. Mox ad virū di veniētes rez gestā narrauerūt: q surrid ēs nō hō inqt vt putabatis sz diabol⁹ fuit: volēs ipedire fructū quē ex p̄dicatōe mea mlti ꝯsequunt. Oīone sua in barbasen sedata fuit tempestas q̄ mota ē dū volebat populo predica

re in festo aplorꝝ petri ⁊ pauli. Idẽ factuz ẽ tholose i festo sci martiin. In ciuitate carcasone a mẽse iunio vsqꝫ ad ianuariũ tãta fuit terre siccitas vt oẽs de fructib⁹ colligẽdis desperarẽt. Aduocauerũt ciues btm̃ vincẽtiũ q tholose p̃dicabat: ad quos cũ venisset quarto die quo fuerat ciuitatẽ ingressus finito sermõe: monuit populũ vt oẽs genua flecterẽt: ⁊ dei misericordiã implorarẽt: ipse etiã orauit: deiñ se erexit ⁊ i aere fec̃ salutare signũ: habito ingẽs ⁊ dño gr̃as referatis. Exaudite sunt oꝛ̃ones vr̃e: vix verba finierat cũ subito aer nubib⁹ plen⁹ est: ⁊ tãta aquaꝝ abũdãtia est e celo dimissa quantã incole illaꝝ regionũ sese vidisse meminerint. in ciuitate castrensi q̃ est in gallia in festo ascensionis xp̃i: d̃blatũ sibi hoiem qui paralisiz septẽ annis passus fuerat: bñdixit ⁊ sanatus est. In qua ciuitate proxima die maximã tẽpestatẽ motã dũ predicaret crucis signo facto penitus fugauit. In mõtesq no nõ lõge a tholosa. vir qdã gerardus nomine: morbũ caducũ patiẽs: accepta bñdictione a viro dei liberatus ẽ. In loco quez dicũt de monte oluio ꝓpe carcasonã: quendã mercatorẽ cui nomen guilelmus: trib⁹ annis visu orbatũ post factã benedictionẽ ad oculoꝝ officium resticuit. Ualentie ductum ad se hominem qui fuerat mutus q̃dragita ãnis cruce i ore signauit: ⁊ ille statĩ locutus est: semper lingue officio vsus fuit q̃dĩu vixit. Surdum alium q octo annis nunq̃z audierat: facto in eius auribus signo crucis ꝑfectissime audire fecit. Apud mursiaz hispanie ciuitatẽ: quodã estatis tẽpore tanta fuit locustaꝝ ⁊ brucoꝝ multitudo. ꝙ in quattuor dieꝝ spacio fere ꝯsumpserant quicqd viride habebatur in campis: Uincentius illis dieb⁹ in ipsam vrbem venerat: quem ciues lachrymantes requisierũt vt pro ipsis oraret. Qui statiz iussit aquaz afferri: camqꝫ benedixit. deinde extra vrbem egressus contra locustas ⁊ brucos ipsam aquaz aspersit. Altera v̄o die mortua ꝯperta sunt illi⁹ generis animalia. Uoluit etiã deus beatũ vincentiũ spũ illustrari ꝓphetico. Nã ⁊ de calixto sicut etiam ⁊ mihi retulit sanctitas sua: predixit matri cũ filiũ futuꝝ pontificez maximuz. Barchinõe tempore quo erat maxima penuria predicãs populo: p̃dixit duas naues ea die onustas fore vẽturas d̃ qb⁹ nulla erat mentio Pronũciauit mortẽ cuiusdã fratris heremitani. Et etiam cuiusdam alteri⁹ monachi. Cũ apud cesaris augustã nobilẽ aragonie ciuitatẽ predicaret mediũ sermonẽ interrupit: cepitqꝫ vehemẽter flere: deinde lachrymas tersit: demũ ad populũ iocũdo vultu conuersus. Hac inquit hora mater mea valentie extincta est: ⁊ ad requiem celestis regni ꝑducta. Que verba audientes notauerunt. Et ex facti postea euidẽtia vera fuisse comperta sunt.

¶ Quam fructuosa fuit predicatio sancti vincentij in ꝯuersione peccatoruz ⁊ baptizatione infideliũ: ob qd̃ gloriam ingentem adeptus est. Capitulum. iii.

Certium mysteriũ contemplandum d̃ predicatione beati vincentij: dicitur vtilitatis. Ex eius nanqꝫ predicatione triplex vtilitas est exorta.

Prima dr̃ pctõꝝ conuesionis.
Scd̃a infideliũ baptizatiõis.
Tertia suijpsi⁹ glorificatiõis.

¶ Prima vtilitas q̃ exorta ẽ ex p̃dicatiõe sci vincẽ. dr̃ pcõꝝ ꝯuersiõis. Quisnã explicet quot pctõres audiẽtes v̄ba vite ab ore vincentij ꝯuersi sũt ad dñm deũ suũ: fuerũt fere inumerabiles: inter quos fuerat capitale odiũ multoꝝ ãnnoꝝ ꝑꝑ necẽ: aut amicoꝝ aut affiniũ aut ꝯsauguineoꝝ generatuz q eo p̃dicãte cũ magna ꝯpũctiõe i mediuz surrexerunt: clamãtes se velle parcere inimicis: ⁊ homicidis: vir ãt d̃i i his mlta cautela vti solebat Nã huiusmõi penitẽtes iubebat p̃mũ oscula pacis dar̃ inimicis. Deide spectãte vniuerso ꝑplo: a notario publico quẽ ad hoc ipe secũ ducere ꝯsueuerat: illoꝝ remissiões ãnotari faciebat: Meretrices: lenões: hõicidas: pirratas: dei ⁊ scõꝝ blasfemos: ⁊ hmõi gñris hoies q̃draginta fere milia reduxit ex sceleꝝ ꝓfũditate: ñ solũ ad mẽtiũ ꝯtritõez sz ẽt ad agẽdã pniaz publicã. Nec duꝝ videri dz ꝙ tm̃ fructũ fecerit aĩaꝝ: qñ vt p̃dictũ ẽ p̃dicabat dño cooperãte ⁊ ꝟmonez ꝯfirmãte sequẽtibus signis

Inter q̄ erat mirabile valde. q̄ apō vniuer
sos hispanie gallieq̄z ⁊ italie poplos: sua p̄
dicatio fuerit ⁊ sp sua lingua materna fue
rit locutus: oēs tū sic loq̄ntē intelligebant:
fructūq̄z sue doctrine capiebāt: perinde ac
si singulox auditox lingua loqueret. Hui⁹
rei testes fuerūt plurimi theotonici ⁊ angli
ci: quox idioma q̄tuz distet a lingua valē
tinox: nouit populus vniuersus. Testis est
⁊ illa gallie regio q̄ nr̄is tpibus britania ap
pellat. In qua duobus ānis stetit ⁊ ibi feli
cē cursuz vite consūmauit. Sūt in illa pa
tria hoies vtriusq̄z sex⁹ inumerabiles: quos
vocāt britōes britōizantes quox idioma
obscurissimū ē: vt pote nullis nūi ipīs cogni
tū: ⁊ qui sunt nō nisi se inuicē intelligentes:
q tū virū dei nō min⁹ intelligebant: q̄z si in
eox lingua predicasset. Ibi multa de⁹ p illū
miracula fecit: Uxor qppe ducis britani ex
frācie regis filia religiosissima: multis ānis
infecūda fuit. Sz postq̄z a vincētio benedi
ctionē accepit: concepit: peperitq̄z filios quox
vnus fuit petr⁹: vir magne probitatis: qui
patri successit: fuitq̄z dux britanox. Ma
xima itaq̄z multitudo erepta ē ō manib⁹ dia
boli: nucrone p̄dicationis sue. Erat. n. in
vitiox rep:hensione terribilis: a deo q̄ fre
quētissime accidit vt multi in peccatis ob
stinati ei⁹ p̄dicatiōez audientes: sic cōmoti
sūt vt i terrā tremebundi p:ostrati coā vni
uersa multitudie veniā precarent. Et q̄uis
ipsis pctōribus sic terribilis videret: tñ sua
verba cū tanta moderatione mitigabat: q
ipos miro quodāmō alliciebat vt ad eū au
diēdū traherēt. ¶ Secūa vtilitas q̄ puenit
ex p̄dicatiōe sci vincētij dō infidelū bapti
zatio. Cōtra iudeos nāq̄z ita acutus ac copio
s⁹ acerq̄z disputator fuit: eisq̄z ita scriptura
rū sacrax sensū apiebat: vt in diuersis ciui
tatib⁹ sup vigitiq̄nq̄ milia fecerit baptiza
ri. Mlti quoq̄z sarraceni quox i hispagnia
magna copia est: sacrilegā ipsox sectā abne
gātes suasione eius sacrū baptisma suscepe
rūt: quox numer⁹ octomilū ferme fuit. Tā
gratiosa erat doctrina ei⁹: vt ēt ipsi infideles
q̄z sepe vltro currerēt ad ipz audiēdū. Ipō
cartusiā catalonie ciuitatē: cū ascēdissz ad p̄
dicādū non stati cepit vt solebat. Quāobrē
expectās pplus admirabat: qd sibi vellet
illa mora in silētio. Ipse āt hoc aia duertēs.
Nulla mgt sit in vob admiratio. Expecto
eni gr̄az dei vob aduenturā. veniēt nanq̄z
huc hoies quox aduētus vobis oībus erit
gratissimus: vix verba finierat. Et ecce in
deox multitudo illuc veniēs dixit se velle vi
cētij doctrinā audire. At vincenti⁹ coraz oi
multitudine eos interrogabat: quisnā eis
suaserat vt illuc pficerent. Illi rnderūt q̄ ne
mie suadēte sz sua ppa s. ōtē venerāt. Igit
vincēti⁹ dicendi principiū fecit: ⁊ tanta gr̄a
diffusa ē in labijs ei⁹ vt illa die mlti ex illis
iudeis ad fidē xp̄i conuerterēt. Rex granate
audita suox opex celeberrima fama misso
legato quodā viro i sua lege doctissimo cū
ad suū regnū ire obsecrauit: vt nō solū vide
re sz ēt p̄dicantē audire potuisset: fide publi
ca sibi promittēs vt ei⁹ regno possz legē xp̄i li
bere p̄dicare: q̄ ⁊ factū ē. Ad ipe rex videns
ex ea re multos ex suis sacrū baptisma su
scepturos timēs ne ex hoc pelleret a regno
ñ ē passus: vt vir dei i ꝓmonē diuinū effun
deret: ob qō ipe ad xp̄ianos s rdi it. ¶ Ter
tia vtilitas q̄ exorta ē ex p̄dicatione sci vin
cētij dō sui ipsi⁹ glificatio. Voluit. n. ds ipm
gl̄iosuz reddere: nō solū i beata vita: sed in
hoc mūdo tā i morte q̄z ēt p⁹ mortē. Cū. n.
ex britania decedere decreuisset. Ex vene
tēū vrbe asino vt solebat vectus nocte iter
arripuit: pgēsq̄z multa milia passuū demuz
lucescēte die añ portas ciuitatis se eē dep
hēdit. Qua ex re ad socios ꝓuersus. Rede
am⁹ ingt frēs i vrbē q: dei volūtas ē vt hoc
loco vite nr̄e cursus peragat. Paucis post
dieb⁹ occupat⁹ grauissimis febrib⁹ frēs su
os conuocauit: eisq̄z dixit se ex hac vita mi
graturū. Factaq̄z p eū humili pfessiōe abso
lutōeq̄z plenaria absolutus ꝑm ꝓcessionez
sibi factā a martio gnto salutaria sacra ve
nerabilis senex oia religiose suscepit. Ap
propinq̄nte vo termino vite petijt vt lege
rē passio xp̄i: iuxta narrationē q̄tuor euā
gelistax. Postea voluit audire septē psal
mos penetētiales. In fine vo totus iocun
dus ⁊ hilaris inētis eleuatisq̄z manibus ac
oculis in celz felix illa aia ad dñz euolauit.
Nonas aprilis āno dñi millesimo quadri

gentesimodecimonono. E quēadmōm dū viueret multis claruit miraculis. sic p⁹ ei⁹ mortē vsq; in hodiernū diē miraculis rutilare nō cessat. Hūc calixt⁹ tertius in die ⁊ ī festo sancti petri cathalago sanctorum pro consuetudine xp̄iane religionis asscripsit. Hūc omnis eccl̄ia dei merito veneratur. hūc fideles precipuū patronū habent: ⁊ adaduocatum: qui ei⁹ presidiū implorantib⁹ cuz fide ⁊ deuotiōe liberalissime subuenit. Cuius meritis deprecemur xp̄m vt nobis tribuat eternam pacem. Amen.

¶ Sermo sexagesim⁹ de cornao beati petri martyris ordinis predicatorum.

Coronabitur q legitie certauerit. Doctoris gentiū verba sūt ista: origialit. ij. ad Thimo. ij. ca. Nullus formidare debz inire quodcūq; prelium pro xp̄i amore: qui ⁊ opem ferre pugnantib⁹ est paratus: ⁊ victoribus coronam largitur. Hinc Jacobus .i. ca. ait. Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam ꝯprobatus fuerit accipiet coronā vite quaz repromisit deus diligentib⁹ se. Et paulus d̄ se dicebat. ij. ad Timo. iiij. c. Bonum certamen certaui. cursum cōsumaui: fidem seruaui. In reliquo reposita ē mihi corona iusticie: quam reddet mihi dn̄s in illa die iust⁹ iudex. Propterea gloriosus eetrus martyr audacter cū hostib⁹ anime congressus est: quez dn̄s gloria ⁊ honore coronauit. Cū aūt hodierna die sit festū eius ad eius laudes enarrandas inuigilare debemus: de quo locuturi ad coronaz sue victorie vertemus sermonem. De qua tria mysteria proponimus contemplanda.

Primum dicitur conditionis
Secundum multiplicationis.
Tertium ostensionis.

¶ Ad̄ corona beati petri martyris longe p̄ciosior fuit: q̄z quorūcūq; imperatoꝝ ⁊ regum ⁊ de ipsa aureola. Capitulum. i.

Primum mysterium cōtēplandum d̄ corona beati petri martyris: dr̄ conditionis. Non enim fuit talis quales consueuerūt deferre hi qui in bellis tempora li[illegible] euasuerunt. de quibus mentionē facit Plini⁹ in li. xvi. de naturali historia. Dicit. n. q̄ antiquitus nulla nisi deo dabat̄ gestanda corona. additq;. primum omniuz liberū patrem suo capiti coronam ex hedera imposuisse. Romani autem vt etiam attestatur Aulusgelius libro. v. noctium acticaꝝ. Dabant coronam triumphalem: obsidionalem ciuicam: muralem castrensem: ⁊ naualem. Tiumphales corone erāt auree. que ob honorē triumphi mittebantur imperatoribus: hec antiquitus ex lauro vel mirto erant. Sed crescente potētia romanorū ex auro facte sunt. Obsidionalis corona erat quā liberati ab obsidiōe dabāt duci q ipsos liberauit. Et talis erat graminea ex eo facta gramīe qd̄ eo loco generatum esset intra quem clausi essent obsessi. Corona ciuica dicebatur. vt etiā Ualerius scribit rubrica de iure triumphādi quam ciuis ciui a quo fuerat seruatus in p̄lio in testem vite salutisq; sue dabat. Et talis ex quercu erat: qm̄ cibus victusq; antiquissimus ex quercu fuerat: hac corona ciuica. L. gelius vir censorius in senatu Ciceronem consulē donari a republica censuit eo q̄ eius opa fuisset atrocissima illa coniuratio catiline detecta: ⁊ vidicata. Muralis corona erat aurea que donabat̄ ab īperatore qui primo scanūebant muros hostiū. Castrensis corona erat aurea. hanc īpator illi donabat qui primus castra hostium intrabat. Naualis filr̄ aurea erat. rostris nauiū insignita: qua donari consueuerat qui primus in nauali prelio armatus ī nauē hostiū trāsilijssz. Cepitq; ī bellis piraticis eaz dāte ppeio magno. Erat ēt corona oualis ⁊ postea oleagina q̄ ⁊ supradicte cū īcredibili gloria portabant̄. Sz corona bti petri martyris oēs illas incomparabilit̄ excedit q̄ nil aliud est nisi p̄miū illd̄ eterne beatitudinis qd̄ adeptus ē post cursuz p̄ntis vite. In quo assecut⁹ ē aureolā cū virginibus: martyribus ⁊ predicatoribus. Sed vt ista melius intelligantur: de ipsa aureola tria sunt consideranda.

Primum quid est aureola.
Secundum a quibus differt aureola.

Tertiū quibus debetur [illegible]

¶ Ad primū rñdeť ex dictis in ꝓncipio theologie li.vij. Dō aureola ex mētis speciale gaudiū veniēs ex ope p̄cellēti z p̄cipuo legiato. Ubi sciēdū q̄ sicut ex gaudio essentialis p̄mij qđ ē aurea redūdat in corpore beatoꝝ qdā decor q est in gloria corporis. Sic aureola lz p̄cipaliter sit i mēte: p quā dā tñ redūdantiā fulget in carne. Ne propter hoc decor cicatricū q in martyꝝ corporib⁹ apparebit pōt dici aureola: qz martyres aliqui cicatrices non habebunt vtpote q sūt submersi in aqs vel ꝓsūpti famis in edia: vel squalloꝛe carceris interempti tñ isti aureolā habebūt. ¶ Scōm ꝓsiderāduz a quibus differt aureola. Et rñdeť q ab aurea z a palma. Aurea.n.ē premiū substantiale qđ metaphoꝛice dr corona: tñ ex parte meriti: qz nō rñdet generi opis: sed radici charitatis: cū ex pte p̄mij p qđ fit alia participeps diuinitatis. Palma est p̄miū accidēntale: qđ nec radici charitatis nec gñri operis debeť: lz tñ volūtati. Tale p̄miū habuit sanct⁹ martin⁹: eo q martyriū desideravit lz op⁹ nō fuerit subsecutū. Unū cātať de ipo Quē z si gladi⁹ p̄secutoꝛis ñ abstulit: tñ palmā martyrij ñ amisit. Aureola vo ēp̄miū accidēntale qđ rñdet opi excellēti z p̄uilegiato. s. martyrio virgitati z predicationi.

¶ Tertiū ꝓsiderādū quib⁹ debeť aureola. z iam prediximus q trib⁹ generib⁹ ꝓsonaꝝ z hoc triplici ratione.

Primo excellētis opatiōis.

Scōo rōne excellētis supationis.

Tertio rōne excellētis ꝓformationis.

¶ Prio debeť aureola aligb⁹ rōne excellētis opatiōis. qz i virginib⁹ martyrib⁹ z p̄dicatoꝛib⁹ iueniūtur tria excellētissima opatriū potētiaꝝ aie. Excellētissimū.n. op⁹ rōnalis ē p̄dicatio veritatis. Excellētissimū aūt op⁹ ꝛcupiscibilis est obseruatio virginitatis. Excellētissimū aūt op⁹ irascibilis est tolerātia mortis. Scōo debeť aureola virginib⁹ p̄dicatoꝛib⁹ z martyrib⁹. rōne excellētis supatiōis. Ipi nāqz supant magnifice hostes aie. s. carnē mūdū z demonia. Naz martyres vincūt mūdū: virgines carnē p̄dicatoꝛes diabolū. In martyrib⁹ g ē pfectissima victoria de ipugnatiōe exteriori. z hec pfectō victoꝛie ꝓsiderať ex duob⁹. Primo ex magnitudine passionis: qz inter oēs passiones illatas exterius moꝛs ē oīb⁹ p̄ncipalioꝛ. Scōo ex cā pugne q ipe xp̄s ē. martyrē. n. nō facit pena: lz cā. i. moꝛs suscepta pp xp̄z. Martyrio nāqz nō debeť p̄miū lz hoc q ab exteriori iligitť. lz pp hoc q p xp̄i noie volūtarie suscipitť: qz nō meremur nisi p ea q sūt in nobis: z non p ea q ex nos. sic nec ō meremur nisi p ea q sunt intra nos: q̄nto ād id qō qs sustinet volūtarie difficilius est id volūtati sustinere. tanto volūtas q̄ p xp̄o illud sustinet ostendit i xp̄o magis firma. z iō excellentius ei p̄miū debeť. Uirgines i sup singulaꝛē victoriā de carne obtinēt: q̄nis ād z vidue pugnāt cōtra carnē pfecti⁹ tñ virgines triūphant: qz nobilissimū victorie gen⁹ ē nūqz hosti cessisse. Predicatoꝛes adhuc vitatis: diabolū sublimit impugnāt quē nō solū a se sed ēt ab alijs ejciūt. Hec ē dicēdū vt qdā volebant q aureola p̄dicatoꝛ debeať platis tñ mō: qb⁹ competit ex officio p̄dicare: lz qbuscūqz q exercēt licite actū istū. Prelatis āt nō debeť hec aureola q̄nis heant offiū p̄dicādi nisi actu predicent: qz aureola nō debeť habitui sed actui

¶ Tertio debeť aureola virginib⁹ p̄dicatoꝛib⁹ z martyrib⁹ rōne excellētis ꝓformationis. hi egdē nobilissime ꝓformanť xp̄o q fuit virgo z vgitatez illibatā suauit fuit martyr in sua passione acerbissima. fuit predicatoꝛ z veritatem mundo manifestauit.

Quod beatus petrus triplici aureola coronaf ex eo quod fuit virgo predicatoꝛ: z martyr.

Capitulum.ij.

Secundum mysteriū contemplandum de corona beati petri martyris: dr̄ multiplicationis. Sibi nanqz non vna aureola sed omnes tres simul debentur.

Prima. s. propter virginitatem.

Secunda propter predicationem.

Tertia pp martyrium.

¶ Prima aureola debeť scō petro martyri pp virginitatē. fuit egdē corpore ac volūtate virgo mūdissim⁹ de quo sic ait Innocē. papa in littera canonizatiōis eius. Uirginitatē mentis z corporis sp illibatā seruauit:

uauit: nec alicui⁹ mortalis crimis vnq̃ sen
sit ꝯtagiũ: sicut suoꝝ ꝯfessoꝝ fideli testimo
nio est ꝓbatũ. Et hymno sui officij sic d̃ eo
canit̃. Petr⁹ flos pulchritudis ⁊ virtutuꝫ
sacrariũ: nullũ mortalis crimis sensit vnq̃
ꝯtagiũ. Quare aũt sic mũde vixit. Rõ est:
Ex ꝑte dei auxiliũ gr̃e sue illi porrigentis ⁊
ex parte ipsius ꝙ i se fuit faciẽtis. Nã vt di
cit p̃fat⁹ Innocẽ. papa. Carnẽ suã assidua
cibi ⁊ poi⁹ parcitate restrinxit: ne v̄o ꝑ ocij
desidiã hostil ib⁹ pateret isidijs. i iustifica-
tiõib⁹ dñi exercebat̃ assidue: vt eo circa lici
ta totaliter occupato: locũ i ipso illicita non
hẽrent: ⁊ a spũalib⁹ nequicijs tut⁹ essꝫ. No
cturna qdẽ silẽtia: humane deputata qeti:
post dormitionẽ breuẽ decurrebat in studi
is lectionũ: ⁊ sõni tp̃s vigilijs occupabat.
Dies aũt impendebat comodis aiaꝝ vel
sedulis iminendo predicatiõib⁹. vel cõfes
sionũ audiẽtie insistẽdo: aut hereticoꝝ do
gma pestiferũ validis rõnib⁹ confutando.
¶ Scda aureola debet̃ scõ petro martyri
ꝑꝑ p̃dicationẽ. Nã p̃dicauit ꝯstanter fidez
christi: quã suo tp̃e heretici validissime im
pugnabãt. Ad predicandũ aũt vr̃ a deo fu
isse misericorditer elect⁹: tũ qꝛ ex parẽtib⁹
hereticis ortus: illoꝝ labe nõ fuit pollutus
tũ qꝛ ordinẽ p̃dicatoꝝ ꝓfessus ẽ: tũ etiã qꝛ
hereticos multos reduxit ad lumẽ verita-
tis. Natus. n. in ciuitate veronẽsi parẽtes
suos hr̃ticos ⁊ infideles hũit. Cũ ãt adhuc
septẽ eẽt ãnoꝝ: ⁊ a scholis rediret a patruo
q heresiꝫ sapiebat: qd nã in scholis didice
rat int̃rogat̃. Qui rñdit se didicisse. Credo
i deũ pa. o. cre. celi ⁊ t̃re. Et ille. noli dicer̃
creatorẽ celi ⁊ terre cũ ip̃e visibiliũ creator
nõ fuerit. At petr⁹ ꝯrium affirmabat ⁊ cuꝫ
veritate ꝯfundebat illũ: ita vt ei rñdere ne
sciret. Tãdẽ cũ adult⁹ fact⁹ eẽt: ordinẽ pre
dicatorẽ intrauit. Hinc Innocẽ. papa inqt
Gaudeat insignis ordo p̃dicatoꝝ. ꝙ ex eo
ꝓdijt stella micas. Iste est arc⁹ positus in
nubibus q est signũ federis fidei catholice
⁊ subleuatiõe scẽ mr̃is ecclesie. Et iteꝝ idẽ
põtifex dicit de eo. Ingressus ordinẽ srũm
p̃dicatoꝝ: conuersatione ꝯspicu⁹: spectabi-
lis fama: opiniõe mirabilis: deuotiõe gra
tus: hũilitate lenis: obediẽtia placidus: be

nignitate suauis. pietate ꝯpatiẽs: patiẽtia
constans: charitate p̃stabilis ⁊ in cũcts mo
ruꝫ maturitate fuit ꝯposit⁹. Fuit aũt in ipso
p̃dicatoꝝ ordine. xxx. annoꝝ spatio. fultus
chaterua v̄tutũ. Et predicãs euangeliũ xp̃i
velud fidei pugil egregi⁹: hr̃ticoꝝ dogma
pestiferũ in vita sua plurimũ eradicauit.
p⁹ mortẽ tñ suã ei⁹ meritis ⁊ coruscãtib⁹ mi
racl̃is fuit adeo extirpatũ vt plurimi suo er
rore relicto ad gremiũ eccl̃ie ꝯuolarẽt. Ita
vt ciuitas mediolani ⁊ comitat⁹ vbi tot cõ
uẽticula hereticoꝝ residebãt: adeo sic pur
gata vt alijs expulsis ⁊ alijs ad fidẽ ꝯuer-
sis: nullus ibi fuerit ausus de cetero appa
rere. Plures ẽt de eis maximi ⁊ famosi or
dinẽ p̃dicatoꝝ intrarũt. ¶ Tertia aureola
debet̃ sanctõ petro martyri ꝑꝑ martyriuꝫ
Nã vt iqt Inno. papa. Pro defẽsiõe fidei
⁊ obediẽtia romane ecclesie: vir ille vene
rabilis acerrimã mortẽ tulit. Fact⁹ nãq̃ iq-
sitor heretice p̃uitatis: iniunctũ sibi officiũ
diligẽter exercẽs hr̃ticos vbiq̃ ꝑquirebat
nullã eis requiẽ tribuẽs: sꝫ mirabiliter oẽs
confundens patent̃ expellens: sapienter cõ
uincẽs: ita vt non possent resistere sapiẽtie
⁊ spiritui qui per eũ loquebatur. Que vidẽ
tes heretici de ipsius morte tractare ce-
perũt. Cuꝫ ergo de ciuitate cumana: vbi
fratrũ sui ordis ibi morãtiũ prior erat: me
diolanũ pergeret: pro exequẽda iquisitiõe
ꝯ hereticos sibi ab apostolica sede cõmissa
Quidã de ip̃orũ hereticoꝝ credentib⁹ p̃ce
illorũ inductos ⁊ p̃cio: in eũ int̃ salutaris ꝓ
positi prosequẽtez funest⁹ insilijt in agnum
vtiq̃ lupus fer⁹ in mitem: impium impi⁹
furibund⁹ in mansuetum: in modestum: ef
frenis profanus: i n sanctũ presumit insul-
tum: exercet conatuꝫ: mortẽ intentat. Sa-
crum autem illius caput gladio crudeliter
impetens: diris i ip̃m impressis vulneribꝰ
⁊ saciato sanguine iusti ense: veneranduꝫ
illum nõ diuertentem ab hoste: sed exhibẽ
tẽ se protinus hostiam: ⁊ cesoris sustinẽtez
i pacientia truces ietus dimisit spiritu pe-
tente superna in ipso loco passionis occisuꝫ
Ille non querula voce murmurans: suffe
rens oia patient̃: suũ dño cõmendabat spi-
ritũ. dicẽs. Iman⁹ tuas dñe cõmendo spm̃

meū. Simbolū ēt incepit dicere fidei: cui⁹ nec in hoc articulo desijt esse p̄cor: ꝓut ip̄e nephādus ocisor. ⁊ qdā frater dominic⁹ ei⁹ soci⁹ q ab ipso lictore ꝑcussus: dieb⁹ aliqb⁹ vixit postea retulerūt: sz cū adhuc martyr dñi palpitarz: cultellū lictor crudelis arripuit: ⁊ ꝑ latera ei⁹ trāsfixit. Fuit āt ei⁹ passio vene randa silis dñice passiōi. Xp̄s .n. passus ē ꝓ veritate q̄z p̄dicabat. Petr⁹ ꝓ vitate fidei q̄z defendebat. Xp̄s passus ē ab infideli ppl'o iudeoꝝ. petr⁹ ab ifideli turba hereticoꝝ. Et xp̄s i pascali tp̄e crucifix⁹ petr⁹ codē tp̄e martyriū patit. Xp̄s cū pateret. in man⁹ tuas dñe ꝯmēdo spm̄ meū dicebat. petr⁹ dū occideret eadē verba clamabat. Xp̄s ꝓ triginta denarijs fuit traditus vt crucifigeretur. petrus pro libris q̄draginta fuit venditus.

¶ De miraculis quib⁹ claruit beatus petr⁹ martyr: in vita: in morte: ⁊ post mortē in quib⁹ cognoscere possum⁹ ꝙ magna sūt eius merita apud deum Capitulum. iij.

Tertium mysterium ꝯtemplandū de corona beati petri martyris dr̄ ostēsionis. Ostēdit nanqz deus merita ⁊ gloriaz ipsius per miracula ⁊ signa. in quibus euz clarum fecit. Et hoc tripliciter.

Primo in vita.

Secundo in morte.

Tertio post mortem.

¶ Primo deus fecit clarum signis ⁊ miraculis btūz petꝝ in vita. Ex quib⁹ aliq̄ enarrem⁹. Cū apud mediolanū quēda hereticū a fidelib⁹ captū: beatus petr⁹ examinaret. Et multi ep̄i ⁊ religiosi ⁊ maxima multitudo ppl'i ibi ꝯuenisset. ⁊ dies tam ex predicatione q̄z ex illa examitione in longum ꝓtracta fuisset. ⁊ maximus estus cūctos affligeret: Dixit hereticus ille coram oībus O petre peruerse ⁊ si tu es ita sanctus sicut hic stultus ppl'us te affirmat. Cur euz estu affligi permittis: ⁊ non rogas deū vt nubē aliquā interponat. ne affligatur ista tanta multitudo. Ad quē btūs Petrus respondit. Si vis ꝓmittere te abnegatuꝝ heresiz tuā. ⁊ fidē catholicā receptuꝝ. rogo dominū ⁊ faciet qd̄ dixisti. Tunc fautores hereticorum conclamātes dicebāt. promitte promitte. Credebant. n. ꝙ fieri nō possz Qd̄ btūs petrus coram omnibus se facturum spopondit: ⁊ maxime cū nulla nubecula etiaz minima appareret in aere. Catholici aūt sup̄ obligatiōe bt i petri ꝯtristari ceperūt. timētes ne fides catholica ex hoc cōfusionem pareret. Cū ergo hreticus obligari se nollet Btūs petr⁹ cū fiducia magna dixit. Ad hoc ꝙ verus de⁹ visibiliū ⁊ inuisibiliū creator monstret. ⁊ ad consolationez fideliū: cōfusionē hereticoꝝ. Rogo dñz vt aliq̄ nubecula ascendat: ⁊ se inter solē ⁊ populū iterponat. Qd̄ premisso crucis signaculo factū fuit ꝑ magnā horā in modū papiliōis populū nubecula protegēte. Cōtract⁹ qdaz noie asserbus cū ꝑ quinqz ānos sic mā sisset. vt ꝑ terram in sextorio traheret: memediolanū ad btm̄ petrū duct⁹ fuit. Quez cū btūs petr⁹ signassz continuo sanat⁹ surrexit. Cuiusdā nobilis filiū p̄ nimio ⁊ horribili toti⁹ gule tumor: nec loq nec spirare valētē: leuatis ad dñz mā ib⁹ ⁊ crucis i eo facto signaculo. illoqz accipiente ip̄ius cappā ⁊ i infirmo supponēte loco sanauit. Cuidaz ēt iuueni muto imisso digito in os eius: sueqz lingue soluto ligamīe bñficiū loquele cōcessit. Cesene in platea ciuitatis qdā nobiles iuuenes quoꝝ dom⁹ erat ꝯtigua palatio dñi cum eēnt heretici iaciebant lapillos ꝯ scm̄ p̄dicātē. Quoꝝ malignitatē sepi⁹ icrepans nihil ꝓfecit. Tandē publice illi domui male dixit: q̄ statim corruit ⁊ q̄z plures inf̄fecit ex illis deinceps dom⁹ predicta nunq̄z reparari potuit ēt vsqz in presentē diē. ¶ Scd̄o de⁹ fecit clarū btm̄ petrū martyrē in morte nā lāpades ad sepulchrū ei⁹ pēdentes pluries ꝑ seipsas absqz oi humāo studio ⁊ ministerio diuinit⁹ sūt accēse. Apud florentiā in mōasterio de ripolis. scimonialis q̄dā i orōne posita ea die qua btūs petr⁹ mortez sustinuit. vidit btāz virginē in excelso trono in gloria residere: ⁊ duos frēs de ordine predicatoꝝ: in celū ascendere: ⁊ hincide iuxta eā colocatos esse. Et cū inqreret: qui nā eēnt audiuit vocē dicētē sibi. Hic ē fr̄ petr⁹ q̄ ꝯspectu dñi tanq̄z fum⁹ aromatuz gloriosus ascēdt. Reptūqz ꝑ certo ē ꝙ eadē die mortē subijt: q̄ dicta scimōialis visionez vidit

Uñ cũ graui ⁊ longa infirmitate laboraret ad rogãdũ btũ petr̃ tota deuotiõe se ꝓtulit ⁊ sanitatẽ integrã mox recepit. Sup locũ insup passiõis sci petri sepe lũmunaria ỏ celo descendentia ⁊ ad celũ ascẽdẽtia. plurẽs religiosi visibiliter aspexerũt inter q̃ lumi naria duo frẽs in habitu predicatorũ se vidisse testati sũt. Idropica q̃dã ad locũ passionis illi⁹ pueniẽs: fusa ibi oꝛone sanitatez integrã mox recepit. Quidã puer ex casu grauissimo sic oppressus: vt motu ⁊ sensu penit⁹ destitut⁹ tanq̃ mortu⁹ defleret: mox apposita ỏ terra: suo pectori sacro eiusdẽ martyris cruore ꝓtacta icolũis exurrexit. Quidã ẽt cui⁹ carnẽ cancer edax sedula corrosione vorabat linitis hõi terra vulnerib⁹ ẽ curatus. Alij adhuc diuersis infirmitatib⁹ occupati q̃ sepulchꝛũ vehiculis ⁊ alijs sustẽtaculis adierũt planã incolumitatẽ receperũt. Cũ aũt summus pontifex innocentius quartus btũm petrum sanctoꝛ martyꝛ cathlago asscripsiſſet: frẽs apud me dlelanũ ad capitulũ pueneruṫ. volentes eius coꝛp⁹ ad altioꝛẽ locũ trãsferre. cũ plusq̃ per ãnus sub terra iacuisset ita sanũ ⁊ integꝛ ac sine alicuius exalatione fetoris repertũ est: ac si eadẽ die fuisset sepultũ. Fratres ergo super magnum pulpitũ iuxta plateã coꝛpus eius cuꝫ magna reuerẽtia deduxerũt: ⁊ ibi dẽ sic sanũ ⁊ integrũ omni populo est ostensum. ¶ Tertio deus fecit clarum miraculis beatũ petrum martyrem post mortem Quidam iuuenis de ciuitate cumana cuꝫ de pãno tunice sancti petri haberet: ⁊ quidam hereticus eidem deridendo diceret vt si sanctum eũ credebat in ignem pannũ ipm proiiceret: ⁊ si comburi non contingeret: absq̃ dubio scũs esset: ⁊ ipe sue fidei adhereret. Mox sup carbones accensos pannũ ꝓiecit: sꝫ ab ipso altius resiliuit. deũ p ses sup carbones rediens ipos ardentes penit⁹ extinxit. qꝫ videns hereticus ad viã veritatis rediit. Apud florentiã iuuenis hereticꝰ prauitate coꝛrupt⁹: cum in ecclesia fratꝛ de florẽtia: cũ q̃busdam alijs iuuenibus ante quandã tabulã vbi erat depictũ martyriũ sancti petri: staret videns ibi lictoꝛem percutientẽ: ipse dixit vtinam ego ibi fuiſſem: qui ita validus percussiſſem: quo dicto statim mutus effectus est. Cunq̃ socij requirerent qd haberet: ⁊ ipse eis nihil rñdere posset: eum domũ reducere voluerunt. Sed cũ in via ecclesiam sci michaelis vidiſſz elapsꝰ ⁊ mãib⁹ socioꝛ ecclĩaz intrauit ⁊ flectens genua coꝛde sanctuꝫ petꝛ⁹ rogauit vt sibi parceret: ⁊ oto ficut potuit se obligãs q̃ si liberaretur: peccata sua ꝓfiteretur: ⁊ omnem hereſim abnegaret. Tũc subito loq̃la recuperauit: ⁊ vẽiẽs ad domũ fratrũ ⁊ abnegata hereſi peccata sua ꝓfes⁹ est: data licentia confessoꝛi q̃ hoc populo predicaret. Ipse quoq̃ in publica predicatione surgens coꝛam omni multitudie hec confessus est: Mulier quedam in flandria cũ iã tres filios meꝛtuos pepisſz. atq̃ ex hoc viro ꝓẽptibilis redderet: rogauit scñ petrũ vt sibi auxiliũ ferret. Cũ ẽ q̃rtũ filiũ pepisſz. mortu⁹ ẽ rept⁹: quẽ mꝛ accipiẽs ad rogãdũ scñi petꝛ totã se ꝓtulit: vir oꝛonẽ cõpleuerat ⁊ puerulus viuus apparuit. Cũ ẽ ad baptiſmũ portat⁹ fuisset: ⁊ vt ioãnes vocaret cẽt diffinitũ. Sacerdos cũ ei⁹ nom̃ dicere deberet: dixit petrus quod nomen ꝓtinuit: fr̃ ioãnes polonus cũ apõ bononiã q̃rtana laboraret ⁊ i festo bti petri martyris ꝛmonẽ ad cleꝛ facere deberet: accessionẽ eadẽ nocte iuxta cursuꝫ nãlẽ expectãs timere valde cepit: ne i inuncto sibi ꝛmone deficeret: ad sci petri ẽ ꝓuerſus suffragia ad altare ipsius cũ deuotõe accessit: oꝛans vt eius pcibus iuuaret cuius õbebat ghiã pdicare sicq̃ fecit ẽ q̃ illa nocte penitus febris cessauit. Mꝛtos libauit a spiritib⁹ inmũdis: a qb⁹ erãt vexati: Scholaris qdã cũ pgeret ad mõtẽ pessulanũ ex quodã saltu adeo fuit rupt⁹ in iguine: vt dolore nimio vexaret: ⁊ icẽdere nõ valeret. Cũ aliqñ audiẽs pdicari: q̃ q̃dã mulier terrã sanguine bti petri respsaꝫ sup cãeri coꝛrosiõez ponẽs fuerat libata: dixit. dñe ỏs ỏ ira illã nõ hẽo. Dꝫ q̃ illi fre meritis bti petri tãtã dedisti vtutẽ potes ⁊ illi dare. Accipiẽs ẽ de tra cũ signo ⁊ crucis i vñratõe martiris loco suppoſuit: ⁊ statim curat⁹ fuit. In ciuitate cõ postella fuit qda vir bñdict⁹ noie q̃ tibias inflatas hẽbat in modũ vtriũ: vẽtrẽ tumẽt

instar p̄gnantis: faciē p̄ nimio tumore hor
ribilē: totūq; corpus inflatū: ita vt nō hō sz
mōstrū aliqd̄ videret. Hic cū a quadā ma
trona sup baculū se sustentās elemosinā pe
tijssz. Illa rn̄dit. magis fossa q̄ elemosyna
idiges: sz meo ꝯsilio acqesce: ⁊ ad domum
frm̄ p̄dicatoꝝ pgēs: bti petri martyris pro
ciniū q̄re. Ille cū mane ad domū frm̄ venis
sz: ⁊ ostiū ecclie clausuz essz: secꝰ portā se po
suit ⁊ dormiuit. Et ecce qdā vir reuerēdus
in hītu p̄dicatoꝝ ei apparuit ⁊ cappa ipm̄
cooperiens: in ecclesiā itroduxit. Ille āt eui
gilās ⁊ itus i ecclia se reperit ⁊ pfecte se sa
natū inuenit. Qui mltis admirationē intu
lit ⁊ stuporē: cū viderēt hoiez pene mortuū
tā subito libatū. Nauis q̄dā dū i medio ma
ris pene naufragiū pateret: seu a fluctuū in
undatiōe q̄ssata: oēsq; naute caligie noctis
tenerent vniuersi mltoꝝ scōꝝ suffragia po
stulabāt. Quidaz vo natiōe ianuēsis facto
silētio. Audistis inqt o frēs: q̄lr qdā de or
dine p̄dicatoꝝ noie fr̄ petrꝰ: nup ob defen
sionē fidei catho. ab hereticis fit interfectꝰ
p cuiꝰ merita d̄s miracula facit. Nūc g̃ de
uote eius patrociniū implorem⁹: qz spero
q̄ liberabimur: Assentiunt vniuersi inuo
cantes in suum auxilium btm̄ petꝝ. Mox
antēna nauis cereis accensa tota conspici
tur ⁊ respicientes viderunt quendam in
habitu predicatoꝝ sup velā stantē: statim
q; mare quieuit: ⁊ tranqllitas magna fuit.
Cū ergo predicti naute ianuā incolūes ad
uenissent ad domū frm̄ p̄dicatoruz vene
rūt: ⁊ deo ⁊ btō petro gr̄as referentes: eisdē
fratribꝰ totiꝰ miraculi seriē narrauerūt. In
pruincia francie ciuitate senonēsi: puella q̄
dā cū in aqua raptiz transeundo cecidisset
⁊ per magnum spaciū tpis stetisset: tandez
de flumine mortua est extracta. mortis āt
eius erant quattuor argumēta. s. magnum
spaciū tpis: ⁊ rigiditas corporis: ⁊ frigidi
tas: ⁊ nigredo. delata ē ergo a quibusdā ad
ecclesiā frm̄: q cū eāl cō petro deuote ac fi
deliter ꝯmendassent. continuo vite est red
dita ⁊ saluti. Sūt ⁊ alia innumera vt sic di
cā huius gloriosissimi scti miracula: q nos
breuitatis cā ptransimus: Ostendūt aūt il
lacere imagines ⁊ alia sanitatum signa: q̄
in capellis ad honorē ipsius ꝯstructis vbi
q; locoꝝ cernunt. Quare illum pie venere
mnrsperantes suo p̄rocinio liberari ab im
minentibꝰ malis ⁊ tandē dei gram obtine
re. Quam nobis concedat Jesus filius dei
q est bn̄dictus in secula fecuiorum. Amen.

¶ Sermo sexagesimus p̄mꝰ d̄ scō Ambro
sio doctore scē ecclie Ep̄o mediolanensi.

Sanctum fecit illū. Scribūt
hec verba ad lau
dē beatissimi Abrosij assumpta
originaliter Ecclesiasti. xlv. ca.
Sūmi dei sapientia ineffabilis
ecclesiaz suā varietate scōꝝ voluit decorare
In qua alios ꝯstituit pphetas: alios aposto
los: alios predicatores ⁊ doctores: alios
euangelistas: omnibus aūt s̄m sui status cō
decentiam: gratie sue dona distribuit. Nā
prophetis dedit lumen futura preuidendi
Apostolis linguarum ⁊ scie ⁊ vsum. Euan
gelistis auctoritatez scribendi. Et ipsis do
ctoribus splendorem spūalis doctrine. Ut
autem eēnt receptacula munda qz vt scri
bitur Sapientie. i. ca. In maliuolam ani
mam non introibit sapientia nec habita
bit in corpore subdito peccatis. Copiosa
illis munera gr̄e sue concessit. Fuerunt qui
dem ipsi non solum in rebus diuinis erudi
tissimi: sed etiam omni sanctitate perfecti
⁊ ceteris obmissis: ad ambrosium mentis
oculos reuoluamus: qui ob merita sancti
tatis: ⁊ admirabilem prerogatiuam virtu
tum in celis: gaudet cum christo. Et in
terris a cunctis fidelibns colitur ⁊ venera
tur. Jcc irco in presenti sermone laudes, eiꝰ
promere cupientes. sub titulo de illius san
ctitate dicemus de qua tria mysteria pro
ponimus contemplanda.

Primum dicitur digne assimulationis.
Secundum virtuose perfectionis
Tertium lucide manifestationis.

¶ Qd̄ scitas beati ambrosij assimilatur sci
tati quinq; personarum dignissimarum
veteris testamenti. Capi. i.

Primum mysterium contemplan
dum de sanctitate beati ambrosij
dicitur digne assimulationis. Assimulat
nanq; sanctitati quinq; personaruz dignis
simaruz

simarū veteris tastamenti.
¶Primo sanctitati abel in virginitati.
Secōo sanctitati abrahe i fide sinceritate.
Tertio sanctitati moysi in pietate.
Quarto sanctitati helie i victus parcitate.
Quinto sanctitati dauid in humilitate.
¶Primo sactitas bti ambrosij assimilat sctitati abel i virginitate. fuit gdē abel virgo purissim⁹. vt refert Aug⁹ li.i.ō mirabi lib⁹ sacre scripture. Erat.n. ꝫ cōputationē methodij: qñ occidit eū chayzānoꝝ.xl. Nā vt ipe ait chayznat⁹ est āno trigesimo ade cū sorore sua calmana: t post ānos.xxx. alios nat⁹ est abel cū delbora sorore sua. Centesimo vo āno ade interfect⁹ est abel. Utꝝ aūt si lōgior tpe vixisset ꝺrisset mīmōiū Aug⁹ in ꝑdicto libro videt opinari q sic. vt ipleret ꝓceptū dñi quo⁹ dixerat. Crescite t mlti plicamini: nisi de⁹ secū dispensasset. Sz nobis eē satis debet: q cū virginitate inocentiā suaz obtulit ō. Sic t btūs ambrosi⁹ in ỽgitate ꝑpetua deo seruiuit. Nā vt Hiero⁹ testat. Ambrosi⁹ ipse de se dixit. Virginitatē nō solū efferim⁹: sed custodim⁹ hinc est q de ipsa sp magnifice loquebat. q nō fecissz nisi virgitatē diligeret. Inquit enī Hiero⁹ ad filiā mauricij. de comēdatiōe virginitatis. Luxuriosa verbū castitatis offensio est quoꝝ vent⁹: cultū nolunt amaꝛ ieiunij. Et Crisosto⁹ ait. Cū audis aliq̄m ō ō loquētez: intellige q cor illius amore dei repletū est. q libidis thesaurū hz. in corde de puellis dicere delectat t audir. Igitur ambrosi⁹ t ō ỽgitate amplissime dixit. atq̄ in laudē virgitatis de ỽginibus libꝝ copiosissimū scripsit. ¶Secōo sanctitas bti ambrosij assimilat sctitati abrahe: i fidei sinceritate. fuit ipe abrahā deo charissim⁹ maxime ꝓpter fidē. Unde. Gene.xv.c. dr. Credidit abrahā deo t reputatū ē ei ad iusticiā. Credidit vtiq̄ qō illi ꝓmiserat de⁹. s. q nō eēt bismael heres ei⁹ sz filius legitim⁹ q esset egressur⁹ ex vtero suo ex: quo mltiplicādū foret semē ei⁹ ad similitudiez stellariū celi. Sic t btūs ambrosi⁹ i fide firm⁹ inuctus ē atq̄ sincer⁹ q credidit oēs articulos fidei. t hereſz arrianoꝝ validissime expugnauit. Ex quo ipe dicebat ō iparatoi petēte ab eo bo⁹ lie. vt notat. xxiij. q. viij. c. cōcioz. ꝑ tus est vt aiaz mihi q̄ fidē auferat. ¶Tertio sctitas bti ambrosij assimilat sctitati moysi in pietate t cōpassione. Nā vt scribit Exodi.xxxij.c. Iratū deū cōtra populū idolatrātē lachrymis suis t oꝛone placauit. Erat .n. populo illi pius t mansuet⁹. vt ꝑz. xlv. di.c. discipli. Et. xxiij. q. iiij. c. qd crudele Sic t btūs ambrosi⁹ lachrymabat sepius ex pietate. Nā dū aligs lapsū sibi cōfitebat sic amarissime flebat: q illū flet siliter ꝓpellabat. Unī t ꝓtacto ca. ꝓnioz. ipe dicebat Aduers⁹ arma militet gothos quoq̄ lachryme mee arma mea sūt. Et. xxiij. q. viij. c. nō pila ait. Nō pila q̄rūt ferrea. nō arma xp̄i milites coact⁹ ꝓpugnare nō noui: ꝫ dolez fletus: oꝛones lachryme fuerūt mihi arma aduers⁹ milites Talia. n. fūt munimēta sacerdotis. ꝓter hmōi lachrymas erāt i eo lachryme deuotiōis ꝑ eternis desideriis. Cū. n. alicui⁹ sci sacerdotis vel eꝑi obitus nūciabat. sic amarissime flebat vt vix ꝓsolari valeret. Cūq̄ interrogaret. Cur viros sctōs: q ad gloriā ꝓficcebant sic fleret. aiebat. Me putetis me flere q̄ recesserit ꝫ q̄ me ꝓcesserit t q̄ difficile inueniet q tā dign⁹ ei⁹ officio hēat. ¶Quarto scitas beati ambrosij: assimilat sctitati helie in parcitate: t abstinētia. vt. n. scribit. iij. Regū. xix. ca. Jeiūauit helias q̄dragita. dieb⁹ t. xl. noctib⁹ Btūs vo ambrosi⁹ tāte abstinētie fuit q quotidie nisi i sabbato t die dñica t festis ꝓcipuis ieiunabat. Unī i hīstoria ecclīastica dr ō eo. Aduers⁹ luxurie furoꝛē ū se manu ōfēsabat: vl telo. Sz ieiunijs t ꝓtinuatis vigilijs sub altari posit⁹: ꝓ obsecratiōes de fēsoꝛē sibi atq̄ ecclie deū parabat. ¶Quinto scitas bti āb ambrosij assimilat sctitati dauid i hūilitate. Qui vt scribit. ij. Regū. vi. c. Uidēs oꝛam pcussū a dñō eo q̄ tetigerat archā ꝑsūptuose extimuit i die illa dicēs. Quō ingrediet ad me archa dñi. Et nolūit diuertere archā dñi in ciuitatē dauid: sed ōuertit eā in domū obededō gethei. Et hītauit archa dñi i domo obededō gethei trib⁹ mēsib⁹ t bñdixit dñs obededō t oēz domū ei⁹. Nūciatūq̄ est regi danit: q̄ bñdixisset dñs obededō: t oīa ei⁹ ꝓpt archā dñi. dixit. ibo

t i

ꝛ reducã archã dñi cũ bñ[illegible]dominuz meã qõ ꝛ fecit. Addunitqꝫ archã cũ gaudio ipeqꝫ saltabat coꝛã dño. Cũqꝫ pacis oibꝰ ip̃ hẽderet a michol filia saul vxore sua qꝑ saltassꝫ coꝛã dño. Dixit dauid viuit dñs: qꝛ ludã añ dñz: q elegit me potiꝰ qꝫ pꝛeꝫ tuñ: ꝛ qꝫ oẽꝫ domũ eiꝰ ꝛ ꝑcepit mihi vt eẽꝫ dux sup pplm dñi ísrael: ꝛ ludã: ꝛ vilior fiã plusqꝫ fact suꝫ ꝛ ero hũilis in oculis meis. Sic beatus ambrosius ex hũilitate timuit accepta re dignitatẽ epalẽ: Oñditqꝫ se hr̃e tria que sunt officio ꝓlationis inimica. ¶Primo crudelitatẽ. Mã tribunal ꝓcẽdit: ꝛ ꝑ ꝓsuetudinẽ suã tormẽta pfois adhiberi iussit. Scõo vanitatẽ pbicam: Cũ. n. pplus acclamaret petiñ tuũ sup nos. turbatꝰ domum redit: ꝛ phiaꝫ pfiteri voluit, Tertio oñdit se hr̃e inhonestatẽ: Mã publicas mulieres ad se venire fecit: vt sic pplm a sua intentiõe reuocaret. Sz cũ nec sic pficeret popl'o acclamãte petiñ tuũ sup nos, fugã media nocte petijt. cũqꝫ ticinũ pgere se putaret mãe ad põtã ciuitatis mediolanẽsis q̃ romana dr̃ se i uenit: q inuentꝰ cũ custodiretur a ppl'o: miſa ẽ relatio ad clemẽtissimũ impatorẽ Valẽtinianũ Qui cũ sũmo gaudio accepit q̃ iudices a se directi ad sacerdotiuꝫ peterẽtur. Letabaf ẽt ꝓbꝰ prefectus q̃ verbũ suũ in eo fuerat adimpletũ. Dixerat. n. cuz proficiscẽti mãdata daret. Vade ageñ vt inde ſz vt eps: pẽdente relatiõe itez absc̃ditur sed inuentus cũ adhuc eẽt cathecuminꝰ baptizaf. Et tandẽ in epalez cathedram sublimatur. Audiuimus iam q̃ humiliter post tot contradictiões Ambrosius curaꝫ epalẽ suscepit. Si ita fieret tpibꝰ istis vtiqꝫ sordidis ꝛ obscuris: populi abundantius i viã dñi dirigerenf. Ecclesie in dies in ornamẽtis ꝛ reparationibꝰ magis proficerẽt: ꝛ diuinus cultus deuotius sanctiusqꝫ celebraretur. Sed nũc corrupta ẽ omnis iusticia ꝛ virtus contemptibilis facta. oẽs que sua sunt querunt: non que iesu christi. Jdeo lugebit terra cum populis.

¶ De quinqꝫ p̃cipuis virtutibꝰ sancti ambrosij: ex quibus colligitur quantũ fuerit i sanctitate perfectus. Capitulum. ij.

Secundum mysteriũ contẽplandum õ sanctitate beati ambrosij dr̃ vtuose pfectionis. Mã preter ea que dicta sunt in quinqꝫ precipuis virtutibus perfectus fuit.

¶Primo in liberalitate.
Secundo in ridigitate.
Tertio in magnanimitate.
Quarto in charitate.
Quinto in veritate.

¶ Primo beatus ambrosius fuit pfectus in liberalitate. qꝛ oia q̃ habebat pauperum erãt qbꝰ liberalissime subueniebat. Et hoc vtiqꝫ epõ ꝓuenit q pr̃ esse dz pauperũ. Vñ Hieroꝰ. xij. q. ij. ca. gloria: inquit: gloria epi ẽ pauperꝫ opibꝰ pꝛouidere: ignominia sacerdotis pꝛopꝛijs studere diuitijs: Jdeo dicebat Ambrosius. xxiij. q. viij. in ca. superiꝰ allegato. conuenioꝛ. Dia que mea sunt pauperuꝫ sunt. Et cum suo tempoze radicẽ omniũ malorum auaritiam magis ac magis i hominibus increscere vidisset: maxime in his qui erant in potestate constituti: apud quos precio omnia vendebantur necnon etiã in his q erant sacris mysterijs deputati vehemẽter ingemuit: ꝛ se de huius seculi erũpna liberari instãtiꝰ eroꝛauit. ¶ Scõo btũs ambrosiꝰ fuit pfectꝰ in rigiditate. Mã sicut cato vticẽsis: vt refert Salu. in catilinario. Vitia hoiuz rigide expugnabat ꝛ cõdẽnabat. Jta ꝛ Ambro. Mã ꝛ theodosiũ impatorẽ de crudelitate occisoꝝ innocentum dure redarguit: ab ingressu ecclesie suspendit. ꝛ publicã pnãz eidẽ iniunxit: put ponit in hiſtoria triptrita. ꝛ. xi. q. iij. ca. cũ apõ thessolonicã: ꝛ ego idẽ diffusiꝰ scripſi in sermõe de diuino elta: i tractatu de tioze iudicioꝝ dei. ¶ Tertio beatus ambro. fuit perfectꝰ in magnanimitate: Mõ. n. formidabat pericula: neqꝫ mozte ꝑ defensione fidei ꝛ ecclesiastice libratis. Vñ dr̃ in hiſtoria ecclesiastica. Nõ iustina mr̃ valẽtiniani ipatoris arriane heresis alũpna: pturbare cepit eccleſie statũ ꝓminari sacerdotibꝰ depulsiões ꝛ exilia: nisi ariminẽsis ꝓsilij decreta reuocarẽt Quo bello ecclie muꝝ ꝛ turri validissimã pulsabat ãbrosiũ: q i oibꝰ ipterritꝰ mãsit. Ad huc vt dr̃ in sepiꝰ allegato ca. ꝓnioꝛ. Cũ impator valentinianꝰ quãdã basilicã vsurpare vellet. Ambrosiꝰ sic rndit. Nolí grauа

re te impato: vt putas te i ea q̃ dei sūt ipia le ius vllū habere. Tributū cesaris est: ñ ne gek. Ecclesia dei est: cesari vtiq; nō donek. Et dñ p̃positꝰ valentiniāi dixisꝫ ambro sio. Tu ꝓtēnis valētinianū: caput tibi tollo ñdit. deꝰ pmittat tibi vt facies q̃ mina ris atq; vtinā deꝰ auertas milites ab eccle sia. ⁊ in me oia tela sua ꝙuertāt ⁊ sanguine meo sitiz suā expleāt. Jn eiꝰ vō p̃fatione sic ō eo cantaf. Tāta ambrosiū vtute solidasti ꝙstantie tāto munere celitus decorasti vt p eū exclusa tozq̃renk demonia. arrianozuz ipietas ppulsa tabescceret. ac secularīū p̃nci pum colla tuo iugo subacta redderenk bñi lima. ¶ Quarto btūs ambrosiꝰ pfectꝰ fuit i charitate. p dei qppe amoꝛe ⁊ ꝓximoꝛū sa lute sepissime clero ⁊ populo p̃dicabat. Jd facere debēt ꝓlati vt dr i ca. inf cetera. de officio iudicis ordiarij. ¶Hoc exercitio vsus ē xp̃o: Jstud insup docuit apl̃os exercef. Jn quit. n. Lucaſ de xp̃o. viij. ca. Jter faciebat p ciuitates ⁊ castella p̃dicans ⁊ euāgelizās regnū dei. Et post resurrectōez die q̃ glorio sꝰ celū ꝓscēdit. dixit āp̃lis Marci vltio. ca. Euntes in mūduz vniuersū p̃dicate euāge liū oī creature. p̃dicatio. n. diuini verbi lux ē hūanaꝝ mētiuz. iuxta illud psalmistis Lu cerna pedib⁹ meis verbū tuū: ⁊ lumē semi is meis. Et iterū. declaratio ingt ꝓmonuz tuoꝝ illumiat ⁊ intellectū dat parvulis. Et ne mīta loquamur cū cessabūt i ecclia dei voces p̃dicantiū extinguek in poplis lux ve ritati: bonoꝝ moꝝ. Rogate o fideles xp̃ico le rogate dñz messis: vt mittat opariosvi neā suā: messis: qdē multa oparij aūt pauci Nescio quid futura pariet dies verū tū ti meo satis: ⁊ valde ptimesco: ne ꝓpter ingra titudinē ⁊ obstinationē xp̃ianoꝝ fiet silētiū in terra. Fuerūt siquidē dieb⁹ meis in italia ex oīb⁹ ordinib⁹ religiosoꝝ ⁊ p̃cipue ex ordi ne miuoruz multi eruditissimi p̃dicatores quoꝝ son⁹ exiuit in oīb⁹ finib⁹ eiꝰ. ¶Predi cauit ille dux verbi sctūs bernardin⁹ pre dicauetūt ⁊ alij stilū eiꝰ imitātes in oīb⁹ ita lie ciuitatib⁹. Et tū nunqz mūdꝰ fuit ita po situs i maligno sicut ē hodie. O pissime ō us: o benignissime pat: o creator celi ⁊ terre: ⁊ vniuerse ꝓditor creature. Miserimisca ris dilecta mea vt xp̃ianoꝝ deliquētiū. ne qz vindictā sumas ō peccatis nr̃is. Sz cū reuerētia ad vos p̃latos dignissimos clami to nō relinquatis gregem lupoꝝ morsibus tradēdū. Exaltate quasi tubam vocez ve strā: ⁊ annunciate ouibus vestris pericula ipsarū. Et quod p vosipsos nō potestis facere vel nō vultis: religiosos qbus a sūmis pontificib⁹ p̃dicādi licentia ē ꝓcessa: cū bñ dictiōe dei ⁊ vestra explere sinatis: bucusqz deuēim⁹: qz nō posſuz nō ꝙqueri ō aiaꝝ ia ctura: quā imineremideo: ex defectu p̃dica tionū. Sctūs ambrosiꝰ igit̄ merito ex tol endꝰ est: qui populū sibi creditū pauit cibo spūali doctrine. Jn qua spūs sctūs idubi tanti aderat ei⁹ lingue. Nō patet tū ex ꝙer sione btī augustini ⁊ alioꝝ tuz insup ex vi sione cuiusdā heretici. Ille nanqz acerrim⁹ disputatoꝛ: ⁊ durus i conuertibilis ad fidē cū audire ambrosium predicantem vidit ad aures eius angelum loquentem verba que populo predicabat. Quo viso fidez q̃z persequebat cepit defendere. ¶ Quinto beatus ambrosius pfectus fuit in veritate hāc vtiq; dilexit: hāc p̃dicauit: ⁊ cum hac li broꝝ: sermones ⁊ omelias scripsit. Quare ⁊ augꝰ cius dicta in maxima veneratione semp habuit: Ut̄ in li. de nuptijs ⁊ concu piscentia inquit. ¶Pelagius hereſiarcha sic laudat ambrosiū. vt dicat btūs ambrosius eps in cui⁹ p̃cipue libris romana lucet fides q̃si scriptoꝝ inter latinos flos qdā emicuit Et subdit Augꝰ cuius fidē ⁊ purissimū i scri pturis sensuz: nec inimicus qdem ausus ē reprēhēdere. Et Augꝰ in epla ad ianuarium ⁊ ponit. xii. di. ca. illa ait. Nō cū mater eiꝰ imitata eū fuisset mediolanū. inuenisſetq; eccliaz sabbato ñ ieiunātē: ex quo cepit fluctuaſ ⁊ admirari. Augꝰ vt satisfaceret mri ꝓsuluit ābrosiū. Qui rñdit. Cū romā venio ieiuno sabbato: cū vō sū mediolāi sabbato nō ieiuno: Sic ⁊ tu ad aquā forte eccliā ve neris eiꝰ morē sua. ſicaiq; non vis scanda lū ee: nec quēq; tibi. Et subdit Augꝰ. Ego de hac re nīa ēt atq; ēt cogitās ita semper ha bui tanq; eam celesti oraculo acceperim. ¶ Nō gnqz modis manifesta est lucidissi me sanctitas btī ambrosij. Capitulū. iij.

Certiū mysteriū conseq̄ntiā & sanctitate bti ambrosij dē lucide manifestationis. In quinq̄.n.lucide manifestata.ē.
Primo in dormitiōe.
Secūdo in electione.
Tertio in expulsione.
Quarto in punitione.
Quito i ꝓsummatiōe.

¶ Primo manifestata fuit sctitas ambrosij in dormitiōe. Ipse.n.filius ambrosij p̄fecti rome cū in cunabulis in atrio p̄torij eēt posit⁹ ⁊ dormiret: examen apū subito aduenies facie ei⁹ ⁊ os ita implenit vt quasi in alueolū suū intrarēt pariter ⁊ exirēt: q̄ postea euolātes in tātaz aeris altitudinē sublenate ſſ: vt vix hūanis oculis videreē. Quo pacto territ⁹ pater ait. Si vixerit iſantulus iſte aligt magni erit: nec ipossibile qs hoc existimare dz de ambrosio q̄ scūs futurus erat: cū ⁊ de platone aligd simile Valerius referat p̄mo li.c.iiij.dormientis qppe parnuli platonis in cunis labellis apes mel infuere. Quare audita pdigioz iterptes singularē elogi suauitatē eius emanaturā dixerūt: ¶ Secūdo fuit manifestata sctitas ambrosij in electiōe. fuit.n.elect⁹ i eccl̄m ex miraculo dei. Nā dū fuissz rome lris eruditē: cū cās p̄torij splēdide pozaret a valētiniano ipatore ad legēdā liguriā emiliāq̄ puinciā direct⁹ ē. Lūq̄ mediolanū venissz: ⁊ ibi dē eps tūc deesset: conuenit ppls vt sibi de epo puideret: Igit cū inter arrianos ⁊ catholicos de eligēdo epo seditio nō modica oriret: illuc ambrosius cā sedāde seditiōis prexit. Et statiz vox infantis insonuit dicēs ābrosiū epz. Cui voci oēs vnanimit ꝓsenserūt ābrosiū epz acclamātes. ¶ Tertio mā festata fuit sctitas ābrosij i expulsiōe. Nā a mltis eiecit demōes q̄ illos verabāt. Accidit āt q̄ mlti demōes p oza illoz quos obsidebāt clamarēt ⁊ dicerēt ab ābrosio se torq̄ri: Justina āt ⁊ mlti arrianoz dicebāt pecunia ābrosiū hoies ꝓparare: q̄ se ab imundis spiritib⁹ verari mētirēt: ⁊ ab ābrosio dicerēt se torq̄ri. Tūc subito vn⁹ ex illis arrianis q̄ astabat arrept⁹ a dēonio i mediū psiliuit: atq̄ clamare cepit. Utinā sic torq̄ant vt torq̄or q̄ non credūt ambrosio. At illi cō fusi in piscinā demerſuz hoiez necauerunt.

¶ Quarto manifestata fuit scitas bti ābrosii i punitiōe. Nā de⁹ mltos acriter puniuit q̄ illū vel in vita sua vel post mortē pseq̄ p̄sūpserūt. Dū ad q̄dā ciuitatē p quodā epo ordinādo iuissz: ⁊ ei⁹ electioni iustina impatrix ⁊ alij heretici ꝓdicerēt. Una ō arriano rū vginib⁹ ipudētioz ceteris btīs ābrosiū p vestimētū apphēdit: volēs ipz ad ptē mulierē trahere vt ab eis cesus de eccl̄ia cum iniuria expelleret. Qui ambrosi⁹ ait. Et si ego indign⁹ tanto sacerdotio suz tñ nō conuenit te i q̄lēcunq̄ sacerdotē man⁹ iniicere vñ tiere debuisti iudiciū dī ne aligd mali tibi ꝓtingat: qō factū exit⁹ p̄firmauit. Nā die altera mortuā ad sepulchz deduxerūt. Cū multi istarēt cū iustia imperatrice vt ābrosiū i exiliū mitterēt. vn⁹ eoz ceteris ifelicioz intīn furoze excitat⁹ ē: vt iurta eccl̄iaz domū sibi locaret: ac in eadē q̄driga paratā hēret quo ꝓcurāte iustina facili⁹ raptū ad exiliuz deportaret. Dz dei iudicio ipso die quo se eū rape arbitrabat in eadē q̄driga de eadē domo exilio dānatus ē. Quidā p̄s byter dū in p̄uinio cū mltis eēt ⁊ scō ambrosio ōtrahere cepisſz eū ꝓtinuo plaga ptulit: ⁊ de cōuinio ad lectū adduct⁹ finiuit vitā: In vrbe carthaginēsi cū tres epi insimul p̄uinarent: ⁊ vn⁹ eoz btō amb. detrahissz: relatū ē illi gd illi p̄s bytero q̄ sibi detraxerat accidisset. Dō cū ille vilipenderet: subito letale vulnus accepit: ⁊ ad extremū ꝓtinuo die clausit. ¶ Quito mānifestata fuit scitas bti ābro. i ꝓsimatiōe. Nā obit⁹ sui die añ p̄sciuit: reuelauitq̄ frib⁹ cū gaudio qualr̄ vsq̄ ad resurrectionē dñicā eēt cū eis mānsur⁹. Añ vo paucos dies ꝗ lectulo detineret: cū quadragesimūquartū psalmū cū notario dictaret: subito videte notario in modū scuti: bzeuis ignis caput ei⁹ coopuit: ⁊ facies ei⁹ tanq̄ nix effecta ē: ⁊ postmōz ad suā spēz reuersa. Ipo q̄ die scribēdi ⁊ dictādi finē feē: nec ipz psalmū explere potuit. Cū vo ifirmitate grauari cepisſz: Comes italie q̄ tūc mediolani erat nobilesſ quo cauit dicēs. Nō tāto viro re cedēte piculū eēt: ne italie iterit⁹ imineret Roganitq̄ vt ad vix dī accederēt ōpcates vt adhuc spatiū viuendi sibi a dño ipetraret

qd ille vrbi audiuit rñdit nõ ita int vixi vt me viuer̃ pudeat: nec mori timeo: cũ bonũ dñz hẽamus. Eo tpe q̃ttuor ei⁹ dyaconi in uicẽ ꝯuenerũt: tractãtes in se qs post ei⁹ obitũ bon⁹ esset. Cũ ergo a loco in quo vir dei iacebat lõge eẽnt: vt simplicianũ ita plane nomiassẽt vt vix iuicẽ se audirẽt. Ille ab eis lõge posit⁹ ꝯtino exclamauit. senex sz bon⁹: qd illi audiẽtes territi fugerũt: ⁊ nõ nisi illũ post ei⁹ obitũ elegerunt. Honorat⁹ v̄o eps v̄ccllẽsis q bti ambrosij exitũ expectabat: cũ se sopori dedissz: vocẽ tertio se clamãtẽ audiuit Surge qr mõ est recessur⁹. Qui cõ surgẽs mediolanũ ꝯcit⁹ venit: ⁊ ei dñici corpis sacr̃m dedit. Moxq; ille man⁹ in mõz crucis expãdit ⁊ vltimũ spũz inter v̄ba orationis efflauit. Floruit autem circa annos dñi. ccc. lxxxx. Cũ aũt i nocte pasce corp⁹ ei⁹ ad eccl̃iam fuisset delatum: plurimi infantes baptizati euz viderũt: ita vt aliqui euz sedẽtẽ i cathedra vel tribunali dicẽrẽt. Alii ascẽdẽtez i celũ parẽtib⁹ suis digito demõstrarẽt. Nõnulli v̄o stellã sup corp⁹ ei⁹ se vidisse narrarẽt. Aĩa igit̃ illius ad ethera cõuolauit: ibiq; iter angeloꝝ agmina fruitur eterna pace: ad quã nos pducat iesus filius dei. Qui sit bñdiet⁹ in secula feculoꝝ. Amñ.

¶ Sermo sexagesimussecũdus de scõ Antonio abbate: qui diaboli teramenta cum dei adiutorio viriliter supauit.

Beatus vir qui suffert tentationẽ. qm̃ cuz proba fuerit: accipiet coronã vite: quã repromisit diligẽtib⁹ se. Scribuntur hec verba originaliter. Jacobi. i. c. In toto terraꝝ orbe clarus habet antoni⁹: qui suffragia eius poscentib⁹: liberalissime ꝯdescẽdere ꝯsueuit. Est qppe magni meriti apud deũ: iõ se in vocãtes a piculis grauissimis psepe libat. Moti ex h fideles diẽ festiuitatis ei⁹ vbiq; solẽnit agũt Aliq ꝯuiuia pauperib⁹ p̃parãtes. Nõnulli diuia p mistros eccl̃ie celebrari facientes. Quidã vero pia vota exsoluẽtes ieiunioꝝ ⁊ visitationũ tẽploꝝ d̃i: que vocabulo sci antonij sũt ꝯsecrata. Jccirco in pñti ꝑmõe de ipo pr̃e beatissimo dicturi erim⁹. Cuius laudes potissimũ extollũt: qr demões ꝯfudit atq; deiecit. pass⁹. n. eoꝝ iportunas insidias nõ succubuit: immo supbiã illoꝝ cõtriuit atq; deuicit. Jõ ꝯueniẽtissime de illo dicũtur verba in themate posita. In qb⁹ de tẽtatiõe illi⁹ tria mysteria ꝓponim⁹ ꝯtẽplãda.

Primum dicitur verificationis.

Secundum modificationis.

Tertium coronationis.

¶ Qd diabol⁹ tẽtauit Antoniũ q semp tẽtat ad malũ: ⁊ d qbusdã dubiis. tentatiõis.

Capitulum. j.

Primũ mysteriũ ꝯtẽplandũ d tẽtatõe bti ãtonij dr̃ verificatõis. ver̃ qppe a diabolis tẽtat⁹ fuit q̃rẽtib⁹ eũ a via r̃cta deuiare. Sz pro ãpliore hui⁹ partis itelligẽtia quattuor dubia erunt obsoluenda.

Primum vtrum ꝓpriuz diaboli sit tẽtare.

Secunduz vtrum deus permittere debeat homines a diabolo tentari.

Tertium vtrum diabolus semel superat⁹ audeat amplius tentare.

Quartũ vtꝝ tẽtatõis ipulsio sit desiderãda.

¶ A p̃mũ dubiuz rñdent aliq. q ñ sit ꝓpriuz officiũ diaboli tentare. Na tentat deus Uñ geñ. xxij. c. dr̃. tẽtauit de⁹ abrahã. Et sapiẽtie. iij. c. scribit̃ de iustis: de⁹ tẽtauit illos ⁊ iuẽit illos dignos se. Et d̃utero. xiij. c. Tẽtat vos dñs de⁹ vr̃ vt palã fiat vtꝝ diligatis eũ aut nõ. Et in psal. Proba me dñe ⁊ tẽta me. Insup tẽtat caro caro. vñ Jaco. j. c. sue cãonice. ait vnusqsq; tẽtat̃ a ꝯcupiscẽtia sua Tẽtat adhuc hõ. sic̃ de xp̃o legit̃. Joã. vj. c. Cũ iterrogauit philippũ vñ pães emerent̃ tẽtans eũ. Jp̃e nãq; sciebat qd eẽt factur⁹. Jgr̃ nõ ꝯuenit diabl̃o soli tẽtare. Sz ex pte altera vr̃ ꝓbari posse. q diabl̃i offm̃ sit tẽtare Nã glo. sup illo v̄bo ad thesaõicẽses. c. iij prie epl̃e. ne forte tẽtauerit vos is q tẽtat ait. i. diabol⁹ cui⁹ offm̃ intẽtare. Et matth. iiij. c. vocat̃ diabol⁹ tentator Rñdẽdũ ḡ ẽ sz doctrinaz dñi bonauẽ. i. ij. di. xxj. Et sci tho. pria pte. q. cẽtesima q̃rtadecia. q hoc vocabulũ tẽtare mltas hz acceptões. Sic dicũt illi q significatões vocabuloꝝ studiose riati sũt. Si tñ velim⁹ ei⁹ p̃ncipalẽ ⁊ p̃cipuã significationẽ accipe: tẽtar̃ ꝓbare ẽ. Uñ tẽtatio dici põt qdã tact⁹ quo illd quo tangit̃ ꝓbat̃. Sic̃ cec⁹ dr̃ tẽtar̃ qñ suo tactu vlt

aliq̃ certitudinē hr̃e de [illegible] figit. p hūc modū i spūalib⁹ tentatio gdaz tact⁹ dr̃ ad pbandū ordinat⁹. Hoc aūt pōt esse mltipliciter. Aut qz ille q tētat itendit pbare z ap̄pbare: sine ap̄pbatū oñdere. z hoc mō tētat deus q lz sciat bonitatē amicoz suoz vult nihilomin⁹ illā p tētationē suā alijs in notescere. Aut ille q pulsat itendit pbare z reprobare sine reprobū facere. z sic tentat diabolus q semp tētat i pctō p̄cipitando. Aut qz ille q tētat intendit pbare z exp̄imē tū sumer̃ z sic tētat hō q fieri bñ dū de boie tm̄ querit exp̄imentū. Pōt etiā fieri male: dū exp̄imētū q̄rit̄ insidiose. Sicut faciebāt pharisei tātates xp̄z dū iterrogabāt. Si lz censuz dari cesari. Quib⁹ rñdit: quid me tē tatis hipocrite. Matthei. xxij. c. Sz pessi me facit homo dū tētat deū. Et vt dic̄ glo. super illo verbo Deutero. vj. c. Nō tenta bis dñm deū tuū. deū tentat qui habēs qō faciat sine rōne cōmittit se periculo: experi ens vtrū possit a deo liberari. Nā lz in deo p̄cipalit̄ ois spes mortaliū sit erigēda. Tñ dz homo facer̃ qō in se ē ad q̄cūq̄z pericula euitāda. Noluit. n. xp̄s de pinaculo se ejice re qz periculū erat p̄z naturā. Et miraculū facer̃ tūc nō erat expediēs. Sic paul⁹ ō mu ro per sportā: vt euaderet dimitti se iussit: nec expectauit q⁹ de⁹ mitteret angelū suū. Nō aūt btā agatha medicias carnales ptē nebat: z alij scti mlta similia fecerit: ñ erat ex tētatione ōi: sed ex familiari istictu spūs sci: vt ingt tho. xxij. q. lxxxvij. Et q̄ a iure cōi exorbitāt in p̄nitiā nō sūt trahēda. vt dr̃ regu. iuris. in. vj. Nō ē itaq̄z tētandus de⁹ neq̄z quātuz ad suā potentiā. Sicut faciūt illi qui in periculis positi: cū via hūana li berari possint nolūt: expectātes liberatōez a deo. Sicut fecit iudas machabe⁹: q cū re piret se cū paucis: z videret exercitū bachi dis numerosū: cū posset declinar̃ certamē erubescētia duct⁹ cōmittēs se deo bellum inijt in quo occisus ē: vt habet̃ in p̄mo ma chabe. li. Duella insup assumer̃ volūtarie p̄tinet ad tētationez dei. Ideo p̄hibentur ij. q. iiij. c. monomachiā. Et si obijceret̃ ō de danid qui inijt singulare certū cū golia. vt ponit̄ p̄imo regū. xvj. c. Rñdet Micho laus de lira: q⁹ hoc fecit ex instinctu spirit⁹ sci. Fuit etiā figura duelli qō xp̄s fecit cuz diabolo signato i golia q potētia z malitia sua oēs exterrebat. Sz xp̄s figurabat in da uid qui interp̄tat⁹ man⁹ fortis: q funda hūi litatis z lapide fortitudis: totus inermis su stinēdo humilimā passionem eū p̄strauit. Hec tētari debz de⁹ quantū ad suaz sapiē tiā. Sicut faciūt hi qui inepti sūt: z ponūt sed ad p̄dicandū legenduz disputādū spe rantes a deo sciam sibi infundi. Nō ē etiā tentand⁹ dens quātum ad suam bonitatez z clementiā: sicut faciunt hi qui peccatis ve terib⁹ addentes noua expectātes in fine vi te ad penitentiā redire sperāt ex dei miseri cordia salui fieri. Sz hos dimittam⁹ p̄cludentes q⁹ solus diabol⁹ z semper tentat ad malū. Caro aūt z mundus dicuntur tenta re instrumentalit̄ seu materialiter: inquā tum. s. potest cognosci qualis sit homo Ex hoc quod sequit̄ vel repugnat p̄cepiscētijs carnis. Et ex hoc q⁹ contemnit mundi p̄o spera z aduersa ghus etiā diabol⁹ vtiturad tētandū. Igitur cōtra diabolū muniti esse debem⁹: de quo inquit Petrus epistola p̄ima. c. v. Sobrij estote z vigilate: q⁹ ad uersarius vester diabol⁹ tanq̄z leo rugiēs circuit querēs quē deuozet: cui resistite for tes in fede. Et paul⁹ ad Ephesios. c. vj. ait Cōfortamini i dño: z in potentia virtutis eius: induite vos armaturā dei: vt possitis stare aduersus insidias diaboli: q⁹ nō ē col luctatio aduersus carnez z sanguinē. Sed aduersus p̄incipes z ptātes: aduersus mū di rectores tenebrarū haruz. In quibus v bis admonet nos apostolus p̄fortari in do mino⁹ inducer̃ armaturā ōi. i. q̄ a solo deo fabricatur. s. armatura virtutum Unde si gnant dicit. Induite z non facite: quia de us arma facit. Illa vero nos debem⁹ aceipe re vt possimus resistere i bello grauissimo qō nobis mouet hostis antiqu⁹ Qui⁹ grauita tē designat paulus ex multis. Primo ex p p̄inqtate: quia colluctantur nobiscū ipsi de mones ifernales. Scōo simplicitate. Nō. n. ipsi demones sūt materiales: z nob cō municāt in mā. Propterea dixit apostolus Aduersus carnez z sanguinem. i. non habe

mus luctari aduersus hoies ōbiles ⁊ fragiles: vel nō hēmus luctari aduersus carnē ⁊ sanguinē tm̄. i. aduersus vitia carnalia: q̄ ex carne ⁊ sanguine p̄cedunt. Tertio ex virtuositate. Un̄ subdit. Sed aduersus p̄ncipes ⁊. i. p̄tātes. ñ solū aduersū miores dēones: sed etiā aduersus mediocres q̄ minoribus p̄sunt: quos vocat p̄ncipes. Et aduersus etiā maiores quos vocat potestates q̄ maiores hñt p̄tātē super mediocre sequi minorib⁹ p̄cipank. Et vult dicer apl's: q̄ habemus luctas occultas ꝯ oēs demones .s. maiores: medios: ⁊ infimos. ¶ Propterea sequit aduersus mundi rectores. i. aduersus multitudinē demonū q̄ mūdū regunt: nō quidē mundū istū sensibilē: quē ds creauit atq; regit. Sed mundū. i. mūdanos homines mundanoꝝ amatores ppea subiungit tenebraꝝ hay. Et q̄ apl's noīat demones p̄ncipes ⁊ p̄tātes. Aduertēdū ꝑ theologoꝝ sniaz i scdo. distictōe. viij. Nō inter dēones ē ordinū distinctio. Sz vt ingt bonauentura de angelis possum⁹ log quātuz ad triplicē statū. s. glorie ⁊ nature institute: ⁊ lapse Quātū ad statū glorie ē in eis ponere ordinū distinctionē pfectā. Quātum ad statū nāe inst̄itute ordinū distinctionē pfectā: Quātū ad statū culpe sine nāe lapse: est ponere i eis ordinū distinctōez sz ip̄fectā ⁊ puersaz. Impfectā pp ꝙuationē gr̄e q̄ habilitatez nāe pficit puersaz. pp penitētiam culpe: q̄ quāuis substātiaz nālē nō corrūpat tñ fedat ⁊ deordinat. Et hoc manifestū ē si attendak Nō illi q̄ melioza habuerūt nālia aliꝭ grauiꝰ peccauerūt ⁊ peccāt: tū pp hoc q̄ ardentiꝰ appetierūt. tū q̄ magis ingrati fuerūt: tū q̄ modo etiā acrius vexāt. Jō in ipsis ⁊ ordo ꝑm ꝑcellentiā nāliū sed peruersus adiunctione culpaꝝ. Et sic inter eos ē ordo: ita ⁊ ꝓlatio de qua dixi in tractatu⁹ timoze iudicioꝝ dei. Demones itaq; tentant sp ad maluz inducere nos satagentes.

¶ Secūdū dubiū fuit vtꝝ deus debeat p̄mittere hoies a diabolo tentari. Et pleriq; obiicere solēt q̄ nō. Nā nō ē eq̄ p̄ditio pugne vt infirm⁹ ꝯ fortē: ignar⁹ ꝯ stutū exponak ad bellū. Sz hoies sūt infirmi ⁊ ignari: diabolus āt potens ⁊ astutus de quo dr Job: xli. c. Nō ē ptās sup terraz q̄ ꝓpareť ei Et hz mille nocēdi modos: vt refert augu. Igr̄ nō dz ds auctoꝝ ois iusticie p̄mittere vt hoies a diabolis ꝑpugnēť. Ad r.ndet Tho. Ubi. s. q̄ hz ineqlit̄ fit pugne ꝓditio iter demones ⁊ hoies ex pte hoim tm̄ fit recōpensatio ex pte dei q̄ tētatis subuenit: ⁊ auxilio gr̄e sue illūinātis intellectū: ⁊ roborātis affectū. Et ēt angeloꝝ ministerio q̄ nob i tentationib⁹ adsūt: q̄re ē ōbilis hostis vt gre. dic̄ ⁊ ñ vicit nisi volētez: Jō ds ad gliaz electoꝝ p̄cedit diabolo tētādi facultatē. ¶ Tertiū dubiū fuit vtrū diabolus tētās posit̄ ꝙpaťaudeat ap̄li⁹ tētaŕ. Ad hoc dic̄ tho. vbi s. q̄ voluerūt qdā demonē victū: nullū hominē posse ō, cetero tētare: nec de eodē nec alio pctō. nā matthei. iiij. c. dr ds xp̄o supante. Tūc reliqt eū diabolus: sed hoc vī testare nō posse q̄: xp̄s i p̄ma tētatiōe diabolu⁹ vicit: ⁊ nihilomin⁹ scdo ⁊ tcio tentauit eum dē. Alij āt asserūt q̄ pōt alios tētare: ⁊ ēt eū dē: hz q̄nq; vict⁹ tētare cessz ad tps. Et hui⁹ rō duplex ē: vna ex pte diuine clemētie: q̄ vt Crisos dic̄ sup mat. Nō tādiu hoies ds diabolī tētat q̄diu vlt sz q̄ds p̄mittit: q̄ ⁊ si p̄ paulisp tātare: tñ repellit pp ifirmā nāz Alia rō sumik ex astutia diaboli. Un̄ Ambro. dic̄ sup Lucam: q̄ diabolus istare formidat: q̄ frēq̄n⁹ ius refugit' trīū p̄hantez: q̄ tñ diabolus aliq̄n redeatad eū quē dimisi⁹ ps p illud qđ scribik Matthei. xij. Reuertar in domū meā vñ exiui: Quartū dubiū fuit vtꝝ tētationis impulsio fit desideranda Et q̄ sic vī. Ma Jacob⁹. i. c. ait Dē gaudiū existimate frēs cū in tētatiōes varias incideritis Et Dauid i psal. ¶ Proba me dne ⁊ tētā me Insup oē illd ē ōsiderādū q̄ fac ad exercitationē vtutis: ⁊ p̄motionē gr̄e: ⁊ ꝓsūmationē meritoꝝ. Tētatio ē huiusmōi g̃ est desiderāda Sz ꝛriū vī q̄: nihil est desiderādū. cui⁹ ꝛriū ē ꝑtinue⁹ petendū. Sz oēs dicere debēt: Et ne nos inducas in tētatōez g̃ nullus dz illā desiderare. Insup xp̄s dixit Matthei. xxvi. Uigilate ⁊ orate ne intretis in tentationē g̃ tētatio est ꝑcauēda nō desiderāda. Ad hāc. q. determinādā dupliciť rūdere possumus ꝑm bonauē. di. xxiij. ꝑ li. Uno modo sic vt dicam⁹: q̄ cum tr.

plex fit tentatio: siue a triplici principio: vna. La do alia a carne: & tertia a diabolo. Prima tentatio simplr appetenda ē. qz ois ñ tentat nos nisi ad bonū. Altera vo tentatio q̄ est a carne simplr fugienda ē: ga illa nō pōt esse absq; peccato: sicut magr i scō di. xxi. Tertia vero pue est a diabolo aliquib⁹ fugienda est: aliquib⁹ appetenda. his enim q virtute fortes sunt nec de facili intentationem iduci pōt ēt si tēt̄ appetibilr ē tentari ad sue vtutis exercitiū & cumulū meritoz. Infirmis vero mūle qz timere pōt ne ex ipso ipulsu in tātationē inducant: q ois debent refugere. Mā si tētari malū nō sit in tentationē induci: semp malū est. qz hoc est a tentatione superari. Et hoc est qd dicit Aug⁹. li. xiiij: de ciui. dei. Sicut se hz firmitas electoz sic metuūt cupiūtq; tentari. Alij⁹ modus dicēdi ē: q dupliciter ē loq de tētatiōe aut sub ratione ppa: & sic tentatio est impulsus ad illicitū: ñm q de ea fit sermo in ppo sito loquimur. n. hic de tentatione diaboli: q̄ fit p mali culpe suggestionē: q̄ diabol⁹ homin⁹ ad malū nitit incuruare nō de tētatione dei q̄ fit per flagellationē illā: g̃ tentatio nē p se psideratam nullus dz appetere: imo abhorrere & refugere marie pside rādo finē

Aliter ē pside rare tentationē put est materia exercende virtutis: & sic a viris iustis desiderari pōt ab eis potissime q in charitate feruēt adeo q ignis deuotōis ipoz pti⁹ iflāmat er pnia ꝓij ꝗ exīguit. Ab eis āt q modice sūt charitatis nō sic desiderari dz Et exēplū ē qz ventus pflās fornace magis & magis accēdit sz candelā extinguit. Et iō tentationis impulsus: & si quātū in se est refugied⁹ sit ab oib⁹ & ab ifirmis potissime. In quātū tñ ē vtutis exercende mā a viris ferentib⁹ & perfectis appeti pōt. Illud tamē genus tentationis potissime appetūt viri iusti q est in flagelloz perpessione: Sic passus ē iob & thobias & sancti martyres ab ipij zelo diabolico excitatis. Et p hec soluunt obiecta ad vtrāq; ptē: p tētationū ita q̄ semitā nosire puenit: qz regnū celoz vz patit: & vi oleti rapiūt illud: sicut Mat. xii. c. saluator dixit. Dz pfecto dolendū ē qz raptissimi reperiūt: quos diabolus nō subegerit ⁊ magna multitudo eoz q derelinq̄rūt deū & diabolo adheserunt. oēs declinauerūt p maiori pte: & inutiles facti sunt: nec est q velit perseueranter facere bonū. Antonius vero beatissim⁹ a demonib⁹ multi modo tentatus illos sprevit vt audiemus in sequenti mysterio. Et qz firmiter adhesit dō: demonibus superatis aggregatus fuit societati iocūdissime angeloz bonoz.

¶ De q̄ttuor modis tentationū qbus diabolus conat⁹ est antonīs supare. Capi. ij.

Secundū mysteriū ꝓtēplādū de tentatione bti antonij: dr modificationis. Quattuor nanq; modis diabolus eū inuasit: quēs illum a virtutū amore reuocare Primus dr naturalis affectionis.
Secūdus carnalis stimulationis
Tertius corporalis flagellationis.
Quartus argenti & auri ostensionis.

¶ Primus modus quo diabolus antoniū inuasit fuit nālis affectionis: qua inclinabat sororē suam diligere ac seipsuz: vt eniz narrat btūs Athanasius eps qui vitā eius descripsit. Antonius nobilibus parentibus in egypto natus est: tanta suoz nutritus cura: vt nihil aliud preter parentes domūq; cognosceret: & cū iaz puer eēt nō se lris erudiri nō ineptis infantiū iungi passus est fabulis ad ecclesiā cū parētib⁹ sepe ꝓueniēs totū se deuotioni pbebat: post mortem autez parentum: cum eēt annoz. xx: cū sorore admodū parvula derelict⁹ & dom⁹ & sororis hōe stā curā gerebat. Uerūtū vt saluatorē imitaretur in illa etate florēti venditis oibus & pauperibus dispensatis paruis pro sorore seruatis. sorore fidelibus ac deuotis virginibus ꝓmendata: ad dei seruitiuz se ꝓtulit. Cūq; vigilijs oionib⁹ & ieiunijs insisteret: volens diabol⁹ illum accepto instituto retrahere: imitebat ei memoriā possessionuz sororis defensionē: generis nobilitatē: amorem rex fluram seculi gloriam: esse variaz delectationem: & reliq̄ vite remissioris blā dimēta: postremo virtutis arduū finem: & marimū ꝓueniendi laborē: necnō & corporis fragilitatē: & etatis spacia plixa: Antonius vero oia oratione sua fideli a suo corde penitus expellebat. ¶ Scōs modus quo

diabolus antoniū impugnabat dicit carna
lis stimulationis. Consueta qdē aduersus
omnes adolescētes arma suscipiēs: noctur
nis cū inquietabat illecebris. Conabat qz
cogitatiōes sordidas inserere. Et antoni⁹
eas oratu submouebat assiduo. Ille titilla
bat sensus carnis ardore. Hic fide ac ieiu
nijs corp⁹ oē vallabat. Ille per noctes i pul
chre mulieris vertabat ornatū nulla dimit
tēs figmenta lasciuie. Hic vltrices gehen
ne flāmas ⁊ dolorē vermis recordās: cogi
tationib⁹ libidinū obijciebat. Ille lubricū
adolescētie iter ⁊ ad ruinā facile ꝓponebat
Hic eterna futuri iudicij tormēta ꝯsiderās
illesā aīe ita puritatē ꝑuabat. Ac postremū
hostis ille malignus q̄lis est merito talē se ō
mōstrabat. Appareebat. enim puer horrid⁹
atqz niger ad eius genua se prouoluēs ⁊ q̄
si deflendo dicēs. Multos seduxi: plurios
decepi: nūc aūt tuo sum labore superatus.
Quem cū interrogasset antonis qs esset:
ait. Ego sum fornicatiōis amic⁹. Ego q a
te semp sum passus repulsam. Cum hec au
disset antonius gratias agēs deo. Aduersa
rio rūdit. Multū despectibilis es: multuz
qz vilis. Naz ⁊ obscuritas tua ⁊ etas infir
maꝝ signa sūt reꝝ: nulla mihi iā de te cura
ē dn̄s mihi adiutor: ⁊ ego despiciam inimi
cos meos. Et statiz ad vocē canentis fan
tasma qd̄ videbat euanuit. Antonius vero
ꝯfortat⁹ magis ac magis suū corp⁹ anime
seruituti subdebat. ¶ Terti⁹ modus quo
diabolus tētauit antoniū dr̄ corporalis fla
gellationis. Nā volens antoni⁹ artiorem
ducere vitam ad sepulchra quedaz remo
ta ⁊ solitaria prexit: vni fratrū de cognitis
mandans: vt statutis dieb⁹ sibi alimēta d̄
ferret. Et cū in vna tūba marmorea supra
dictus frater eū clausisset: solus ibidē mora
bat metuens aūt diabolus ne accessu tem
poris heremuz hitari faceret: ita eū aggre
gatis satellitib⁹ suis varia cede lacerauit: vt
doloris magnitudo motū auferret ⁊ vocē
Nā ⁊ ipse postea referebat vuulnera fuisse
tā grauia: vt vniuersa hoiuz tormenta supe
rarēt: Sz die sequēti is frater quē supra di
xim⁹ venit cibos afferens cōsuetos: Et fra
ctis forib⁹ īuenit eū i terra iacentē q̄si mor
tuū: ⁊ humeris impositū ad villule domici
liū reportauit: quo audito ingēs vicinoꝝ at
qz affiniū mltitudo ꝯcurrens triste i medio
positi funeris officiū reddebat. Et iaz me
dia noctis parte decursa oīum oculos deui
cerat sopor. Tūc antoni⁹ aīa paululū rede
unte suspirās eleuauit caput: ⁊ postq̄z cete
ris dormientib⁹ eū a quo delat⁹ fuerat vigi
lare ꝯspexit: nutu aduocās obsecrauit vt nul
lo penit⁹ excitato ad pristinū se referret hi
taculū. Relatus ḡ iuxta morē solus iteꝝ ꝑ
manebat: ⁊ stare quidē ꝑꝑ recentes plagas
non poterat. Orans vero prostratus post
orōnē clara voce dicebat. Ecce hic sū ego
antoni⁹ nō fugio vestra certamina. Tūt so
nit⁹ repentin⁹ increpuit: ita vt loco fundi
t⁹ agitato. ⁊ parietib⁹ patefactis mltifaria
demonū exide turba se funderet. Nā ⁊ be
stiarū ⁊ serpentū formas induētes: oēm ꝓ
tinus locū repleuerūt fantasijs: leonū tau
roꝝ: lupoꝝ aspiduz: scorpionū vrsorum: ⁊
pardorū. Et hec singula ꝑm suā fremebāt
naturā Antonius vero inimicos d̄ludens
dicebat Si viriū aliqd haberetis sufficeret
vnus ad p̄cium: Si dominus vobis me i
ptātē dedit: ecce p̄sto suz deuorate. Si ve
ro ñ potestis: cur frustra nitimini? Deniqz
cū leuasset oculos vidit desup culmē ape
riri ⁊ deductis tenebris radium ad se lucis
īfluere: Post cui⁹ splendoris aduētū: nec de
monū aliqs apparuit: ⁊ corporis dolor cō
tinuo cessauit. Edificiū quoqz qd̄ paulo an
tr̄ dissolutū videbatur: instauratū est Illico
presentiā domini intellexit antonius: ⁊ ex
imo pectoris trahēs lōga suspira dicebat.
Ubi eras o iesu? vbi eras? q̄re a p̄ncipio ñ
affuisti vt sanares vulnera mea? Et vox ad
eū facta ē: Antonij hic erā sz expectabā vi
dere certamē tuū. Nūc aūt quia viriliter
dimicasti semp auxiliabor tibi: ⁊ faciā te in
in oī orbe nominari. his peractis ⁊ corpo
re ⁊ aīo mirabiliter ꝯfortatus ē. ¶ Quart⁹
modus quo diabolus tentauit antonium
dicit argenti ⁊ auri ostensionis. Volēs nā
qz antoni⁹ mutare locū ꝯtendit ad montez
⁊ herēi adhuc mōachis ignote: rupto me
tu viā conat⁹ est pādere. Sed nec tūc cessa
uit importunus aduersari⁹. Nā argenteuz

discũ in itinere ꝓiecit. Quo viso antonius diaboli cognouit astutiã: stansq; intrepidus ⁊ discũ toruis intuẽs oculis: iter se dicebat vbi hic in deserto discus: auiũ hoc iter est nlla sũt vestigia ꝯmeãtiũ: lapsus de sarcina ꝑ magnitudine latere nõ potuit. Sed q perdiderat reuersus ad solitudines locoꝝ inuenisset ꝓfetto qđ suũ fuerat: hoc artificiũ diabole tuũ est argentũ: tuũ tecũ sit in perditione. hec illo dicente discus vt fum⁹ euanuit De hinc ingentem massaz auri iacentez in itinere ꝯspexit: at ille rapido cursu quasi quoddaz vitaret incendiũ ad montẽ vsq; ꝑrexit: vbi flumine transuadato iuenit castellũ đsertũ: plenũ ob tp̃s ⁊ solitudinẽ venenatoꝝ animaliũ. In quo se ꝯstituẽs nouus hospes habitauit. Statimq; ad eius aduẽtuz ingens turba serpentum quasi persecutorẽ passa profugit.

¶ De quattuor excellentissimis prerogatiuis beati antonij. In quibus manifestat̃ gloria eius quam habuit etiam in hoc mũdo. Capitulum. iij.

Tertiũ mysterium contemplandũ de tentatione sancti antonij dr̃ coronatõ Coronauit quippe illũ deus non solum in celesti regno gloria ⁊ honore. Sed etiaz in hoc mundo admirandis prerogatiuis ex q bus nos quattuor precipue decurremus.

Prima dicitur corporis conseruatio.
Secunda mentis illustratio.
Tertia mundialis cõmotio.
Quarta sancta consummatio.

¶ Prima p̃rogatiua sancti antonij dr̃ corporis conseruatio: Naz vt asserit athanasi⁹ cũ post viginti annos in solitudine exactos inuentus esset: taz ab his q ꝓpositũ ei⁹ imitari cupiebat: q̃z ab alijs amicis ⁊ notis obstupuerũt vniuersi: ⁊ oris gratiã ⁊ corporis dignitatẽ: qđ nec per quietem intumuerat: nec ieiuniis demonũq; certamine decorez amiserat: que in eo sine dei gratia fieri minime potuissent. Secũda prerogatiua bt̃i antonij dr̃ mẽtis illustratio. Naz lz lr̃as nõ didicerit: mira tamẽ sagacitate pollebat ingenij ⁊ venustate dicẽdi aliquando philosophi duo gentiles venerũt ad eũ putãtes antonium se posse decipere: quos cum vidisset paganos intellexit ex vultu. Et procedens ad eos per interpretem ita dicere cepit. Quare taz longe stultuz hominem sapientes visitare voluerũt. Illis dicentib⁹ nõ esse illum stultũ sed nimiũ sapientem: vigilanter rñdit. Si ad stultũ venistis superflu⁹ lobor vester est: si aũt putatis me sapientez esse ⁊ sapientia boaa est: imitamini que ꝓbatis: qr bona conuenit imitari: si ego ad vos venissez vos imitarer. Sed quia vos ad me quasi ad sapiẽtẽ venistis: estote christiani sicut ⁊ ego suz. Abscesserũt ph̃i vtrũq; mirantes ⁊ acumen ingenij ⁊ elegantiã loquendi. Alios quoq; mundi sapientes q euz irridere cupiebãt: qr lr̃as ignoraret: tali disputatione colligauit dicẽs. Responde dente mihi quid prius est sensus an littere ⁊ qdẽ cui⁹ exordiũ ẽ Sẽs⁹ ex lr̃is: an lr̃e oriũt̃ ex sẽsui? Illes asserẽtib⁹ qr sensus esset auctor litterarũ. ait. Igitur cu sensus incolumis est hic litteras nõ requirit. Obstupuerũt illi tantaz in viro dei sagacitatẽ animi admirantes. Quid psura claruit ⁊ spiritu ꝓphetico ⁊ diuinas reuelatiões habuit: sicut patet in exemplis sequentibus. Virgo q̃dã a tripolitane regiõis ciuitate busiride erat morbo paralisis grauissime vexata a parẽtib⁹ ad antonium adducebatur. Erant aũt in eorũ societate monachi quidam qui inter ostendebant. Illi vero monachi noluerunt puellam vsq; ad antonium perducere: sed eam cum parentib⁹ dimiseruut apđ beatũ confessorem monachum pannuciũ: q effosso ꝓ xp̃o oculo sub maximiano persecutore: tali dehonestamẽto corporis plurimũ gloriabatur: peruenerũt itaq; monachi ad antoniũ. Cũq; de puelle morbo referre disponerent: relationem eoruz senis sermo preuenit: ⁊ oẽm đbilitatis ⁊ itineris vsq; ad scũm pannuciũ cãm: quasi ipse interfuisset exposuit. Rogantibus aũt eũ monachis vt parẽtibus cum filia pegmitteret̃ ingressus: nõ ꝯsensit: sed ait. Ite ⁊ iuenietis puellã curatã. Et adiecit. nullus dz ad meã humilitatẽ venire: qr largitio curationũ nõ est hũane misericordie: sz iesu xp̃i q vbiq; in se credentibus prestare consueuit auxilium. Quamobrẽ ⁊ illa ꝓ qua petistis suis p̃cibus

liberata est. Et cũ ego orarem ad dñm mihi presentia sanitatis eius indulta est. Exeuntes igit̃ monachi foras ad btũm pãnuciũ ⁊ filiã sospitẽ ⁊ parẽtes letos inuenerũt. Nõ multos aũt post dies cũ duob⁹ fratrib⁹ eũtib⁹ ad antoniũ: aqua in itinere defecisset: vt vno siti mortuo: alter iaceret in terra mortẽ expectãs. Antonius sedẽs ad se duos mõachos vocat: q̃ forte ibidẽ sunt repti p̃cepitq̃ vt lagenã aque assumẽtes: inuaderent inter qd̃ ducit ad egyptũ: dixitq̃ vn⁹ e fratribus huc adueniẽtibus mõ migrauit ad dñm: alter si nõ occurrit addet̃ hoc. n. mihi nũc orãti reuelatũ ẽ. Statiz monachi festinãtes extinctũ corp⁹ inueniũt terraq̃ id opientes altez refocillatũ suo iũxere comitatui d̃i nãq̃ iudiciũ fuit vt vn⁹ moriret̃ alter superuiueret. Hoc tñ in antonio mirabi rabile ẽ: q̃ i mõte remotissimo sedẽs rẽ illã dño idicãte cognouit. Alio rursus tpe cũ sederz i mõte ⁊ oclos subito leuasz i celũ vidit q̃dã aiaz letãtib⁹ i ei⁹ occurrsũ ãgel̃ ad celũ pgere: orauitq̃ vt rei p̃ntis agnitio pãderet̃ ⁊ stati vox ad eũ scã ẽ: iqẽs istã eẽ Amus monachi aiaz: q̃ nitrie morabat̃. Erat ãt Am⁹ vir grãdeu⁹ q̃ a pueritia vsq̃ ad senectutẽ dño in scitate ꝑuierat: diez quoq̃ tredeci a nitria loc⁹ i quo sedebat antoni⁹ diuidebat̃ Uidẽtes g̃ cũ admirant̃ mõachi q̃ venerãt dep̃cati sũt vt cãz hilaritatis ediceret. Quib⁹ ait Amũ qeuisse: quẽ illi optime nouerãt At illi notauerũt diẽ ⁊ veniẽtib⁹ de nitria frib⁹ post dies triginta sciscitantes reppererũt q̃ illo die illaq̃ hora Amus dormierat: qua aiaz ei⁹ ferri senex antoni⁹. Sepe etiã ad se venientiũ turbaz añ dies ⁊ menses ⁊ cãs dixit ⁊ tẽpa. ¶ Tertia prerogatiua bti antonij dicitur mundialis cõmotio. In tantum. n. scitatis eius nomen resplenduit: vt etiam pagani ⁊ idoloz sacerdotes ad eum videndũ conuolarẽt. Constantin⁹ vero augustus ⁊ eius liberi: Cõstãs atq̃ cõstantius famam eius audientes crebro ad eũ quasi ad patrẽ missis litteris obsecrabãt vt reciprocis eos scriptis exilararet. q̃ ad susceptas epl̃as ꝯuenienter rescripsit: laudauit primũ q̃ xp̃m colerẽt: deinde salutaria ꝑsuasit: ne magnã putarẽt regiã ptãtez

[illegible] carnis iperio tumẽtes se hoies eẽ nescirẽt. Ad postremũ clemẽtie circa subiectos ⁊ iustitie cure quoq̃ inopũ admonuit atq̃ vnũ sempiternũ esse regẽ oium secl̃oz iesuz xp̃m epl̃is testat⁹ ẽ. His principes susceptis lr̃is latebãt̃. Cõfluebãt ad eũ multi vt doctria ⁊ exẽplo illi⁹ edificarẽt̃. Alij vt oratiõib⁹ eius sese cõmitterẽt: atq̃ sic multi a demonib⁹ obsessi liabbãt̃: ⁊ a variis infirmitatib⁹ sanabãt̃ egroti. Archela⁹ comes rogauit eũ vt oraret ꝑ policratia q̃i laodi erat admirabl̃i ⁊ xp̃o d̃dita v̄gie: patiebat̃ .n. pessimos stõachi ⁊ lateris dolores quos ieiunijs nimijs vigiliisq̃ ꝯxerat: ⁊ erat penit⁹ tota debilis corpore. Orauit antoni⁹ ⁊ diẽ quo oro erat facta ãnotauit. Archelaus redijt laoditiaz inuenit virginem incolumẽ percunctatus diem sanitatis reperit eo tempore fuisse a dolorib⁹ liberatã: quo orãs antoni⁹ ꝑ ipsa bonitatẽ saluatoris inuocauit. ¶ Quarta p̃rogatia sci ant. dr̃ sctã ꝯsũmatio. Cũ. n. cẽtũ qnq̃ ãnoz esset: predixit monachis sui corporis dissolutionẽ iã iminere: Cũq̃ mediocre in ꝯmoduz senia mẽbra turbasset: post exhortationis verba grauissima: vocatis ad se duob⁹ fratribus qui sibi familiares erant. Uos inqt humo tegite: vos patris opite corpusculũ. Et illd̃ quoq̃ senis vr̃i custodie mandatũ: vt nemo p̃ter vestrã dilectionez loc ñ tumuli nouerit: ꝯfidite in dño: q̃z necessario resurrectionis tpe hoc corpuscul i r esiliet icorruptum. Uestimẽtoz aũt meoz sit ista diuisio: melotẽ ⁊ paliũ tritũ cui supiaceo athanasio ep̃o date: quod mihi nouuz ipse detulerat Serapion aũt ep̃s aliũ accipiat melotem vos cilicinũ habetote vestimẽtũ: ⁊ valete viscera mea: antoni⁹. n. migrat: ⁊ iam non erit in p̃nti seculo vobiscũ. verba finierat ⁊ osculãtibus se disctpl̃is extẽdẽs pa ululum pedes: mortẽ let⁹ aspexit: ita vt ex hilaritate vult⁹ ei⁹ ãge⁹oz sanctoz qui ad pferẽdã aiam eius veoerant presentia nosceretur. Seruauerũt mandata discipuli ⁊ inuolutũ corpus humo operuerũt. Hic fuit antonij magni terminus vite: cuius anima gaudet in ce/s. Nos v̄o deuotiõe ardẽtissima illum verari conemur: vt sic ei⁹ interueniẽ/

tibus meritis puenire valeamus ad illam gloriam in qua iesus filiꝰ dei viuit ⁊ regnat per infinita secula seculorum Amen.

¶ Termo sexgesimustertius de liberalitate sancti gregorij pape propter quã deo ⁊ hoibus se amabilem exhibuit.

Hilarem enim datorem diligit deꝰ. Doctoris gentiũ verba sunt ista originaliter ꝯe ad Corinthios. ix. c. Dat deus piissimꝰ pr̃ creaturis bñficia sua affluenter: ⁊ non iproperat: vt Jacobꝰ asserit. i. c. sue Cano. Propterea diligit illos q eũ imitari conantur. est eniz silitudo amoris causatiua: Et inqt Seneca in tertio de bñficijs. Magni aĩ est ⁊ magnifici iuuare ꝓdesse qui dat beneficja deos imitat̃. Cũ ãt hoc ex liberalitate ꝓueniat: ideo gregorius diuitias q̃s possidebat liberalissime dispensauit. Est ãt liberalitas que hominẽ nõ tm̃ deo sed etiam hominibus amabilẽ reddit. Vñ Tulius in primo de officijs ait Quanq̃ oĩs virtꝰ nos ad se allicit: facitq̃ vt eos diligamꝰ: in quibus ipa esse videatur: tñ iustitia ⁊ liberalitas id maxime efficit. Propterea beatũ gregoriuz comendare cupientes de ipsius liberalitate in pñti sermone dicemꝰ Ob ipsaz nãq̃ dilexit eũ deus: quia vidit eum hilarem in donando De cuius liberalitate tria mysteria proponimus contemplanda.

Primum dicit̃ oppositionis.

Secũduz determinationis.

Tertiũ retributionis.

¶ Qualiter beatus gregoriꝰ opposuit liberalitatem vitio auaritie. Et quare liberalitas est virtus cuius officium est donare. Et quomodo est pars iustitie. Capi. i.

Primũ mysteriũ contemplandũ de liberalitate beati gregorij dr̃ oppositionis. Opposuit nanq̃ illam auaritie q̃ mater est ⁊ radix cunctoꝝ maloruz. Unde Tulius i secũdo de officijs dicebat: nullũ vitiũ deterius q̃z auaritia ⁊ preserti in p̃ncipibꝰ ⁊ rempu. gubernantibꝰ. Et martialis cocus ait. Non sibi nac alijs ꝓdest dum viuit auarus. Et Salustius in catilinario inqt. Auaritia fidem ⁊ probitatem ceterasq̃ bonas artes subuertit. Et Valerius li. ix. Auaritia est est latentiũ Indagatrix lucroꝝ manifeste prede vorago anidissima: neq̃ habendi fructu felix ⁊ querẽdi cupiditata miseria Et iteꝝ Sallustius i catilinario. Auaritia pecunie studiũ hz quã nemo sapiens amauit vel ꝯcupiuit: hec q̃si malis venenis imbuta corpꝰ aĩumq̃ virilẽ effeminat sp̃ infinita insaciabilis ẽ: neq̃ copia neq̃ inopia minuit̃. Cõtra istã insaciabilẽ bestiã voluit btissimus gregorius liberalitatis scuto se munire. Verũtamẽ vt pars ista iocundius expediatur tria dubia declaremus.

Primum vtrũ liberalitas sit virtus.

Secundum vtrũ ad liberalem maxime ꝑtineat dare.

Tertium vtruz liberalitas sit pars iustitie

¶ Ad primũ dubiũ rñdet Tho. ꝯa ꝯe. q. cxvii. q̃ sicut dicit Augustinus i libro de libero arbitrio. Bene vti his q̃bus male vti possumus: ꝑtinet ad virtutẽ. Possumus aũt bene male ⁊ vti nõ soluz his que nitra nos sunt. s. potentijs ⁊ passionibus anime. Sz his q̃ extra nos sunt. s. rebus huius mũdi ꝯcessis nobis ad substentionem vite. Et ideo est bene vti his rebus pertineat ad liberalitatem consequens est vt liberalitas vtꝰ sit. Et. n. libalitas vt dic̃ aristoteles q̃rto ethicoꝝ: medietas quedã circa pecũias Vñ ad liberalez pertinet emissiuum eẽ. vñ ⁊ alio nomĩe liberalitas largitas nominat̃ quia quod largũ est nõ est retentiuum: sed emissium quare materia libalitãs remota est ipsa pecunia: ⁊ quicqd pecunia mensurari potest. Nam vt dicit Aristo. iiij. ethi. Pecunias esse dicimus oĩa quoꝝ dignitas numismate mẽsurat̃: mã vero propinqua sunt passiones interiores ꝯm quas hõ afficitur circa pecuniã. Et ideo ad liberalitatem precipue ꝑtinet: vt homo ꝓpinordinatã affectionẽ ad pecuniã non prohibeatur a quocũq̃ debito vsu eius. Est aũt duplex vsus pecunie: vnus aũt ad seipsum qui videtur ad sũptis vel expẽsas ꝑtinere. Aliꝰ aũt quo quis vtit̃ ad alios qd̃ pertinet ad dationes: vt videbitur in sequenti dubio. his g̃ liberalis est qui neq̃ propter immoderatũ amorem pecunie impeditur a ꝯue

nictib⁹ exp̃ẽsis: neq; a conuenientib⁹ datio nib⁹. Jō Ari. dicit q̃ circa dationes ꝛ sum ptus liberalitas ꝓsistit. Sz hic oritur diffi cultas vtr liberalitas sit maxima virtutū ꝛ sic posset ꝓbari. nam homies maxime amanť ꝛ honorantur ꝓpter virtutē Sed Aristo. dicit in. iiij. ethico. q̃ inter virtuos maxime liberales amanť: ergo liberalitas est maxima virtutū. Jn contrariū. videtur esse auctoritas ambrosij: q̃ in primo de offi cijs ait. Justitia excellentior ẽ liberalitate ſz liberalitas gratior. Et Aristo. in. iij. rhe torice inquit. fortes ꝛ iusti maxime honorantur: ꝛ post eos liberales. Dicẽdus itaq; ſm Tho. q̃ q̃libz virtus tendit in aliq̃ bo nū: vñ quanto aliqua virtus in melius bo nū tendit tanto melior est. Liberalitas aūt tendit in aliq̃ bonum dupliciter: vno mō primo ꝛ p se: alio modo ex ꝓsequenti. Pri mo quidē ꝛ per se tendit ad ordinādam p priam affectionem circa pecunias ꝛ possessionū vsum. Et sic ſm hoc ꝓferť liberali tati temperantia que moderatur cocupiscē tias ꝛ delectationes pertinentes ad ꝓpri um corpus. Et etiam liberalitati ꝓferun tur insticia ꝛ fortitudo que ordinanť ad bo nū cōe. Una i tpe pacis: altera in tempore belli. Et oib⁹ ꝓferunť virtutes que ordi nanť ad bonū diuinū: Nam bonuz diuinū ꝓeminet cuilibet bono humano. ꝛ in bonis humanis bonum publicum ꝓeminet bono priuato. Jn quibus bonuz corporis ꝓ eminet bono exteriorꝝ rex. Allio modo or dinat liberalitas ad aliquod bonum ex cō sequenti. Et ſm hoc liberalitas ordinať in oia bona predicta. Ex hoc eniz q̃ hō non ẽ amatius pecunie sequiť q̃ de facili vtať ea: ꝛ ad seipsum ꝛ ad vtilitatem aliorum ꝛ ad honorem dei. Et ſm hoc habet quandā excellentiam ex hoc q̃ vtilis est ad multa quia tñ vnūquodq; magis iudicatur ſm il lud qđ primo ꝛ p se competit ei q̃ ſm id qđ ꝓsequēter se hz. Jdeo dicendū ē liberalita tez nō eē maximā virtutū. Ad argumētum vero respondendū: q̃ liberales maxime amantur: non quidem amiciti a honesti scilicet vt meliores: sed amicitia vtilis: qz sūt vtiliores in exteriorib⁹ bonis: que ꝓmu niter hoīs cupiť. Et ꝓpeāde ꝛ etiā causa dari redduntur. ¶ Scōm dubiū fuit vtr ad liberalem maxime ptineat dare. Et q̃ sic ꝓz p Aristeto. q̃ dicit in. iiij. ethico. q̃ liberalis ẽ superabūdare in datiōe. Ratio est qz ꝓprium est liberalis vti de pecunia: vsus aūt pecunie est in emissiōe ipsi⁹. nam acqsitio pecunie magis assimilať generatiōi q̃z vsui. Emissio aūt alicui⁹ rei quāto fit ad aliqd distanti⁹ tanto maiori virtute ꝓcedit. Sicut patet in his que ꝓjciunť. Et ideo ex maiori virtute ꝓcedit q̃ aliqs emit tat pecuniā dando eaz alijs q̃z expendēdo eam circa seipsuz. ꝓpriuz ē aūt virtutis ꝛ p cipue tendat in id quod perfecti⁹ est. Mā virtus est pfectio quedā: vt dicit̃ i. vij. phi sicoꝝ. Et iō liberalis maxime laudať ex da tione. Quare iurisconsulti donationē libe ralitatem vocant sicut patet. C. de dona tionibus. l. si donatio. l. si auia. ꝛ. l. si patri. ff. mādati. l. idem q̃s. §. finali. Et debet esse ex donatio liberalitef nō in necessitate: qz i necessitatib⁹ nemo liberalis existit: ꝛ dona ri videť q̃ nullo iure cogēte concedit̃. vt ff. de donationib⁹. l. donari. debet etiā qui donat donare de suo nū de alieno. Vñ La to in oratione in catilinā: quā Sallustius recitat ait Jā pridem egdem nos vera vo cabula rerum amisimus: quia bona aliēa largiri liberalitas malarū rerum audacia fortitudo vocať. Nec ad liberalitatē spe ctat dōare meretricib⁹: ꝛ histriōib⁹: vt. C. de dōationib⁹. l. donatiōib⁹. ꝛ. lxxvj. di. .c. q̃ vēatoꝝib⁹. ¶ Tertiū dubiuz fuit vtrū liberalitas sit pars iusticie: ꝛ q̃ sic videtur verbis ambrosij: q̃ i primo de officijs ait Justicia ad societatē generis humani refer tur. Societatis .n. ratio diuidit in partes duas iustitiā ꝛ beneficentiā quā quidā be nignitatem aut liberalitatē vocant. Et si obijceretur: quia iusticia respicit debitum: liberalitas aūt non. Rñdet tho. q̃ liberali tas ꝛ si nō attendat debitū legale: qđ atten dit iusticia: attendit tñ quoddā debitū mo rale: quod attendit̃ ex quadā ipsi⁹ decentia nō ex hoc q̃ sit alteri obligat⁹: vñ minimū hēt ratiōe debiti. Mā datoꝝ nō obstaantib⁹ omnibus quadaz vrbanitate donare debz

quasi ex debito. vñ i.c.i.d donat. dicit te
xt⁹. hãc sibi quodã mõ nobilitas legẽ ipsu
it: vt deberẽ se qõ spõte tribuit existiet. Ad
hec instaret aligs: ꝓuenient dare ptinet ad
bñficẽtiã ꝛ misericordiã: q̃ ptinẽt ad charita
tẽ: ergo liberalitas magis ẽ pars charita
tis q̃ iusticie. Ad hoc dicit tho. q̃ datio bñ
ficij ꝓcedit ex eo q̃ hõ est aliqualit affectus
circa pecunias dum eas nõ ꝓcupiscit neq̃
amat ſz delectabiliꝫ exponit: vñ ñ solũ ami
cis ſz ẽt ignotis dat qñ oportet: ſz ergo libe
ralitas a iusticia differat: p hoc q̃ iusticia
alteri qõ ẽ ei⁹: liberalitaſ aũt exhibet qõ ẽ
suũ hẽt tñ quãdã cũ iusticia ꝓueniẽtiã. q̃ ꝑn
cipalit est ad alterũ: sicut ꝛ iustitia ſz q̃ aliã
ratõez. Et ꝑdictis dicere possum⁹: q̃ q liber
alis ẽ voluntariã pauptatẽ nõ hozret: ex q̃
vere diuitie ꝛ aĩ libertas sequunt. Vñ Va
leri⁹ lib. quarto ait. Locupleteꝫ fabriciũ fa
ciebat nõ mlta possidẽꝫ ſz pauca desideraꝫ
Liberalitaſ ẽt ad charitatez ad mĩsicordiã
ad bñficentiã: ꝛ ad magnifica queq̃ inclinat
atq̃ disp̃oit. Sic̃ clari⁹ i seq̃nti mysterio ap
parebit: in quo liberalitas beati gregorij
plenius explicabitur.

¶ Qualit btũs greg. ꝓpter libalitatẽ expo
suit pecũias ad ꝓstruẽda mõasteria ꝛ subue
nit pauperibus ꝛ egenis: atq̃ pegrinos ꝛ
pauperes benigne cibauit.

Capitulum. iij.

Secundum mysteriũ ꝓtemplãduz
de liberalitate bti grego. dr̃ deter
minat⁹ ois: in quo vedere debem⁹ i quo de
termiate ꝓsistit liberalitas beati gregorij.
Et quãuis posset ostẽdi q̃ mlta sint que li
beralitatem gregorij illustrant: illa tamen
ꝓcipua sunt tria.

Primum est magnifica dipensatio.
Secundum pia largitio.
Tertium benigna cibatio.

¶ Primũ qõ illustrat libertalitatẽ bti gre
gorij dicit magnifica dispẽsatõ. Ad ipa qd
pe liberalitate ꝓuenit magnificẽtia q̃ ẽ spe
cialis virtus: vt docet Aristo. Et Tho. ſa.
ſe. q. cxxxiij. Et vt Ci. ait in sua rhetorica
Est magnificẽtia magnarũ rerũ ꝛ excelsaꝝ
cũ animi ampla quadã ꝛ splendida ꝓpsi
tione cogitatio atq̃ administratio. Cogi,
tatio aũt refertur ad interiorem intentio
nẽ: Administratio vero ad exteriorẽ executio
nẽ. ꝓptereã inquit Aristo. i. iiij. ethicoꝝ q̃
nõ ois liberalis est magnificus. s. quãtum
ad actum: qr̃ desinit sibi ea q̃bus vti neces
se est ad actũ magnificũ: tñ omnis liberalis
hz habitum magnificentie vel actũ vel in
ꝓpinqua dispositione. Et vt ait tho. Ma
terie magnificentie possunt dici ꝛ ipsi sum
ptus quib⁹ vtitur magificus ad opus ma
gnum. Et ipsa pecunia qua vtitur ad sum
ptus magnos faciẽdos ꝛ amoz pecũie quẽ
moderatur magnificus ne sumptus magni
impediant. Hec magnificentia in btõ gre
go. effulsit. Qui stirpe senatozia genitus ex
pte cozdiano: ꝛ matre siluia cũ sũmũ pbie
apicẽ in ipa sui adolescentia attigisset ac re
rũ ꝛ diuitiaꝝ copia pluimũ abũdaret cogi
tauit oia deserer̃ ꝛ in religionẽ se transferr̃
ꝛ pte ozbatus sex monasteria in sicilia con
struxit: ꝛ septimũ intra menia vrbis i hono
rẽ sci andree i ꝑa domo fabricauit: i quo
relictis sericis auro gẽmisq̃ radiãtib⁹ vili
monastico habitu tegebat: vbi ad tantã p
fectionẽ i breui deuenit vt in ipso sue ꝙuer
sionis initio posset iaz in pfectoꝝ numero
putari. ¶ Scõm qõ illustrat liberalitatẽ
bti gre. dr̃ pia largitio. Nã lz largiri elemo
synas sit act⁹ charitatis. vt ingt tho. ſa ſe
q. xxxij. tñ pertinet ad liberalitatẽ in quan
tũ liberalitas aufert impedimẽtũ hui⁹ act⁹
qõ esse posset ex superfluo amoze diuitiaꝝ p
pter quẽ aliquis efficitur nimis retentiuus
eaꝝ. Ideo Aristo. dic. iiij. ethi. q̃ dare ali
qd ꝓpter bonũ est actus liberalitatis. igit
btũs grego. in quolibz suo statu ad largien
dũ elemosynas pijssimus erat. Quadã aũt
vice dũ in quodã suo monasterio: vbi ab
bas erat scriptitaret angel⁹ dñi i specie nau
fragi affuit sibiq̃ misereri lachrymabiliter
postulauit. Cui cũ gregoꝛi⁹ sex argẽteos da
ri precepisset: eadẽ die itez reddit seq̃ mul
ta ꝑdidisse pauca recepisse perhibuit: qui
cũ ab eo totidẽ argenteos recepisset. Itez
tertia die reuersus misereri sibi importunis
vocibus ꝛ clamozibus postulabat. Sz cũ
gregoꝛ⁹ a procuratoze suo monasterij didicisſz
nihil dari posse ꝓter scutellã argenteã quã

mr̃ sua cũ liguminib⁹ mittere solebat illã statiz dari p̃cepit: q̃z ille libent accipiẽs letus abscessit. Hic vero ãgelus dei fuit: vt in sequẽtib⁹ declarabit. Dũ vo pontificalẽ honorẽ fuit assecut⁹: nõ solũ p̃tib⁹ sz ẽt longe positis ⁊ in mõte sinai mõachis necessaria ministrabat. Nota isup idigẽtiũ scripta hẽbat ⁊ eis libalit subuenibat. Monasteriuz hierosolymis istituit: ⁊ dei famlis in illo õgentib⁹ necessaria mittere p̃curabat. Trib⁹ quoqz milib⁹ ancillis dei p quotidianis stipẽdijs octogita libras auri ãnualiter offerebat: ¶ Tertiũ qõ illustrat libalitatẽ bti grego. dr̃ benigna cibatio. Quotidie nãqz i sua mẽsa pegrios quoslibz inuitabat. Inter quos die quadã vn⁹ accessit i cui⁹ manib⁹ dũ ipse ex hũilitate aquã fũdere vellz puer sus vrceũ accepit. Sz repẽte cũ i ei⁹ mãib⁹ aqz effũdere voluit mox euanuit. Cũqz hoc factũ secũ ipe mirarer: eadẽ nocte dns p vi sionẽ dixit ceteris dieb⁹ mei i mẽbris meis hesterno aũt die me i memetipso suscepisti. Illio ãt tpe p̃cepit cãcellario vt duodeci pegrios ad prãdiũ inuitaret. q pgẽs iussa cõpleuit: dũ ãt sim̃l dicũberet intues papa tredeci nũerauit ⁊ accersito cancellario: cur ꝫ iussionẽ suã tredeci iuitare p̃sũpserat regsuit quos cãcellari⁹ nũerãs tñ duodeci iueniẽs ait. Crede mihi nõ st̃ nisi duodeciz: ⁊ aiaduertit grego⁹ vir ppi⁹ discũbẽtẽ vultũ crebro murar̃ ⁊ nũc adolescẽtẽ: nũc vo sibi vetulũ vñrãda q̃dã cãicie simlar̃. Finito ãt quiuio illũ i cubiculũ iduxit vehemẽt adiuãs vt ei se nomẽqz suũ sibi p̃dere vellz. Qui rñdẽs ait. ⁊ qd ẽ q inrogas de noie meo qõ ẽ mirabile. Uerũtñ scito q ego sũ ille naufrag⁹ cui scutellã argẽteã tribuisti. q̃z tibi miserat cõ leguminib⁹ mr̃ tua. Et hoc tibi p certo sit cognitũ: q⁹ ab illa die quo mihi sic fecisti p̃destinauit te dns fieri ecclie sue p̃sulẽ ⁊ petri ap̃li successorẽ: Cui Grego. Et tu quõ hoc nosti. At ille qñ angelus suz: ⁊ me tibi dns nũc remisit: vt te sp debeã p̃tegere ⁊ oẽ qõ petieris p me apud ipsuz valeas impetrare: statimqz ab eo dispariuit.

¶ Qõ deus multipliciter magnificuit beatũ gregoziũ pp liberalitatẽ. Capi. iij.

Ertiũ mysteriũ ꝓtemplanduz de liberalitate bti gregoziꝰ dr̃ retributio. Volum. quidẽ de⁹ retribuere sancto Gregorio abũdantẽ mercedẽ: quia nõ vult de liberalitate a nobis superari. Jccirco cum magnificauit p̃cipue in tribus.

¶ Primo in assumptione.
Secundo in exanditione.
Tertio in cõmẽdatione.

¶ Primo magnificauit de⁹ btũz gregoziũ in assumptione. Nã cũ electus fuisset ab oi plebe pontifex maxim⁹ mortuo Pelagio papa rigere voluit. Et cnz nõ posset ppterea q⁹ die noctuqz pp eũ portas vrbis romani custodiebãt: mutato habitu a quibusdaz negociatoribus obtinuit: vt inquodã dolio sup quadrigã de vrbe educeret: qui mor siluas expetijt ⁊ cauernaz lutibula requisiuit ibiqz trib⁹ diebus latuit. Uerũtñ dũ die solicite queret colũna lucis p̃fulgida a celo õpendẽs sup locũ in quo latitabat apparuit In qua colũna angelos ascendẽtes ⁊ descẽdentes quidã reclusus aspexit: Moxqz ab vniuerso pplo capitur trahitur ⁊ summus pontifex p̃secratur: ¶ Secundo magnificauit deus beatũ gregoziũ in exanditione. Nam exandiuit illũ p̃o trayano deprecantẽ sicut scripsi in quadragesimali nostro in tractatu de iusticia dei exaudite insuper fuerũt p̃ces illi⁹: dũ pestis vrbez crudelissime deuastaret. Ordinauit.n. tũc quodã pascali tpe p̃cessiones cũ letanijs per ciuitatis circuitũ fieri. Dũ vero deportaret imagobtẽ virginis quam beatus lucas depinxerat. Ecce tota aerii ifectio ⁊ turbulẽtia imagini cedebat ac si ipsaz imaginẽ fugeret: ⁊ ei⁹ p̃sentiaz ferre nõ posset. Dicqz post imaginẽ mira serenitas ⁊ aeris puritas remanebat. tũc in aere iuxta imaginẽ audite sũt voces angelox canentiũ. Regina celi letare alla: q⁹ quẽ meruisti portare alla. Resurrexit sicut dixit alla. Stati mqz btũs gregori⁹ qõ sequit̃ adiunxit. Ora p nob deũ alleluia. Tũc gregori⁹ vidit sup castrũ crescẽtis angelũ dñi qui gladiũ cruẽtatũ detergẽs in vaginã reuocabat. Intellexitqz gregori⁹ q⁹ pestis illa cessasz. Et deiñ castrũ illõ castz sci angeli est vocatum. Amplius q̃z gratie uerũt deo orationes ei⁹ ondit angelus qui

sibi in missa clara voce rñdit. Cū.n. in die pasce apud sanctam mariam maiorē missaz celebraret: z pax dñi pnūciaret. Angelus dñi alta voce respondit. Et cum spiritu tuo Ūñ papa apud illā eccleſiā in die pasce ſtationem facit: nec sibi cū dicit pax dñi i huius miraculi teſtimoniū rñdet: ¶ Tertio magnificauit deus btūz gregoriū in cōmendatione. Tempore nanqz eius fuit q dam heremita vir magne virtutis q oia reliqrat pp dem: z nihil pter vnam gattā possidebat. Cui blandiens crebro: quam cohabitatricez in suis gremijs refonebat: Ora ut q ad dñm vt sibi oñdere dignaret: cum quo future remunerationis mansionē sperare debuisset: qui illius amore nihil ex seculi diuitijs possideret. Quadaz q nocte sibi reuelatur vt cū gregorio romano pontifice mānsionē sibi sperare ōberet. At ille fortiſ ingemiscēs pax sibi voluntariam paupertatē pfuisse putabat: si cū eo remunerationē recipet: q tātis mūdanis diuitijs abūdaret. Cū q gregorij diuitias sue pauptati die noctuqz suspirādo pferret. Illa nocte audiuit deū sibi dicētē: cū diuitē nō possessio diuitiaz faciat sz cupiditas. Curandes pauptatē tuā gregorij diuitijs ppare: q magis illā gattā quā habes quottidie pa pādo dilige re cōprobaris qz ille tantas diuitias quas nō amādo sz ptēnendo: pctisqz liberaliter largiendo dispgit. Itaqz solitarius deo gratias retulit: z qui meritū suū diminutū putabat: si gregorio ppararet: ozare cepit vt cū eo mansionē qz accipere mereret. pp liberalitatem itaqz suaz aliasqz virtutes tādem ad celestia regna deus illum perdurit Cū.n. sediſſet annis tredecim mensibus sex z diebus decem: plenus operib⁹ bonis migrauit a corpore: accepitqz coronā eterne vite: ad quam nos perducat iesus benedictus filius dei. Amen.

¶ Sermo sexagesimus quartus de miseri cordia sancti martini confessoris.

Qui miseretur pauperi beat⁹ erit. Scribunt hec verba originaliter ꝓuerbioꝝ .xiiij.c. Ad laudem sancti martini ꝓfessoris sunt ꝟba assumpta. In collegio confessoꝝ in maxima veneratione bī a cunctis xpicolis beatus martinus: nam z ecclesia festum eius statuit quantū ad operū cessationez soleniter fore seruandū: z offm illius cū igenti sono eius nomis celebrat: qō impleriſqz ecclesiis vſqz ad diem octauū ꝓtrahitur: ꝓpterea dignū z rōnabile ē i solēnitate illius laudibus eū prosequi: quibus possumus. In quo z si multe virtutes eximie vere perfulserint: nihilomin⁹ misericordia velud fyd⁹ radiātissimū fulsit: iccirco in hoc sermone sub titulo de misericordia erimus verba facturi. Ob qz de ipso glorioſissimo sancto dicuntur verba in themate posita. In quibus tria mysteria proponimus ꝓtamplanda.

Primum dicitur acceptationis.
Secundum exaltationis.
Tertium glorificationis

¶ De commendatione misericordie: z ō bis que inducunt nos ad illam: atqz de misericordia sancti martini. Capitulum.i.

PRimum mysteriū ꝓtemplandum de misericordia bti martini dicitur acceptionis: ꝓpter illam etenim fuit acceptus deo. Sz vt melius partem istam ptranseamus tria sunt consideranda.

Primum dicitur commendatio.
Secundum inductio.
Tertium dilatatio.

¶ Primum quod occurrit ꝓsiderandum de misericordia dr ꝓmendatio: quantuz. ſ. misericordia in scriptura cōmēdatur. Sz prius quid sit declaremus. Et ad hoc dic sanctus tho. 2a 2e. q. xxxi. sequendo damasenum in secundo li. z aug⁹. li. xiiij. de ci. dī Misericordia est ꝓpassio miserie alterius .i. passio aliene miserie i nostro corde. Et est proprie ad alterꝝ nō ad seipsum: nisi fm quandam similitudinem. nam ad seipsum nō est prope mia: sz dolor: puta cū patimur aliqō crudele in nob. Ita etiā si sint alique psone nob cōiuncte: vt sint qsi aliqd nostri puta filij vel parentes in eoꝝ malis nō miseremur: sed dolemus sicut in vulneribus pprijs. Et hz hoc phs dicit. v. ethico. Nō duꝝ ē expulsiuū miserationis. Mia itaqz put dicit tristitiā de alienis malis sepiſſime in

ne i scripturiris laudak. vñ Zachrias. vij. ca. ait. Hec dicit dñs exercituũ. Judiciũ verũ iudicate mĩaz ⁊ miserationes facite vn⁹ gsqz cũ pximo suo. Et sapiẽs ꝓuerbiorũ. xxi. ca. Facere misericordiã ⁊ iudiciũ magis placet dño ꝙ victie. Et ecclĩastici. iiij. c. Esto pupillis misericors vt pr̃ ⁊ pviro matri illoz: ⁊ eris velud filꝰ altissimi obediẽs ⁊ miserebit tui. Et Osee. vi. c. Misericordiã volo ⁊ nõ sacrificiũ: Et sapiẽs ꝓuer. xiiij. c. Honorat deũ q miserꝛ paupis. Et dauid inpsal. centesimo. xi. Jocundus hõ qui miserꝛ ⁊ pmodat. Et paulꝰ Ephesios. iiij. c. Estote inuicẽ benigni misericordes Et ꝓetrꝰ pria sua Canõica. c. iij. Oẽs vna nimes i oz̃one estote ꝓpatiẽtes fraternitatis amatores misericordes modesti humiles Et ãbro. lxxxvi. di. ca. In singlis mĩa plenitudo vtutũ ẽ. Et Hiero. lxxxvj. di. c. Qui clemẽtiã ñ hz: nec indutꝰ viscera misericordie: ẽt si multũ spũalis sit nõ adimplet legẽ xpi. Et Augꝰ in. xiiij. de ci. dei. iquit. Lõge meliꝰ ⁊ humaniꝰ ⁊ pioz sẽtibꝰ accomodatꝰ Lice. i cesaris laude locutꝰ ẽ vbi ait. Nulla de vtutibꝰ tuis nec admirabilioz nec grati oz misericordia. Et saluatoz nr̃ Luce. vj. c. Estote misericordes sic ⁊ pr̃ vester celestis misericors ẽ. Et Matthei. v. c. Bti misericordes: qm̃ ipsi misericordiã ꝓsequentur.

¶ Scõm qõ occurit ꝓsiderãduz circa misericordiã dr̃ inductio. Sũt quippe mlta q̃ nos inducũt vt misericordes simꝰ. Et pmuz ẽ pncipij nr̃i vnitas. Sumꝰ. n. oẽs ex vno patre ⁊ vna mre. Vñ augꝰ. li. de disciplina xpiana ait. Si putamꝰ nõ eẽ primos: nisi q de eisdẽ parẽtibꝰ nascunt: Adã ⁊ euam intẽdamꝰ: ⁊ oẽs frẽs sumꝰ. Est adhuc in nob fraternitas spũalis iquantũ sumus ex vno pr̃e deo ⁊ vna mre ecclĩa: Scõm qõ nos inducit ad misericordiã ẽ nature ꝓformitas. Oẽs qppe hoies eiusdẽ speciei sũt atqz nature. Propẽa dicebat. Isaias. lviij. Cũ videris nudũ opi eũ: ⁊ carnẽ tuã ne despexeris. Tertiũ ẽ oi exẽplaritas. Eiꝰ. n. est ppriũ misereri: vt pz in oi scriptura vtriusqz testamẽti: sicut i q̃dragesimali nr̃o scripsi i sermõe de misericordia dei. ¶ Tertiũ ꝓsiderãdũ ꝙ dilatatõ. Ad ipaz nãqz dilatauit misericordiã suã btũs martinꝰ q compassus ẽ. [illegible] primoz necessitati.

Primo tẽ[illegible]ali
Secundo corporali.
Tertio spũali.

¶ Primo cõpassus est btũs martinꝰ ex misericordia necessitati primoz tpali. duz. n. ẽt adhuc cathecuminꝰ in adolescẽti etate Quodã hiemali tpe p portã ambianensiuz transiens pauperẽ quẽdã nudũ obutũ hũt q cum a nullo elemosynaz accepissz. Martinꝰ hũc sibi fuatũ intelligens arrepto ense qr̃ militie deseruiebat clamidẽ suã diuidit ⁊ ptẽ tribuẽs pauperi: tñ reliqua rursus q superat induit Seq̃nti igr̃ nocte xp̃z clãidis sue q̃ paupẽ texerat pte vestitũ vidit ipsũqz ad circũstãtes angelos sic loquẽtez audiuit Martinus adhuc cathecuminꝰ hac me veste cõtexit. Vñ vir sanctus nõ i gliaz est elatus: se d dei bonitatẽ cognoscẽs: cũ eẽt annoz. xviij. baptizari se fecit. Atqz ad instãtiã ⁊ importunitatẽ tribuni sui p bieniũ militauit. Deiñ relicta militia ad scũz Jlariuz pictauiẽsez epm prexit: a quo fuit acolitꝰ ordinatꝰ. Legit adhuc i dyalogo seueri ⁊ galli discipuloz bti martini. q martinũ i q̃daz festiuitate ad ecclĩa tendentẽ dũ eps erat: paup gdam nudus secutꝰ est. Martinus aũt precepit archidiacono: vt egentẽ vestiret. Sz cuz hoc ille facere distulisset: igres suis martinꝰ secretariũ tunicam suã illi tribuit ⁊ ptinuo absedeꝛ iussit. Cũ ergo archidiaconꝰ muneret vt ad solẽnia pagẽda pcederet ille ꝺ se loq̃ns rñdit: se ire nõ posse donec paup vestẽ accipiat. Archidiaconꝰ vo nõ intelligẽs. qz cũ extrisecꝰ cappa tectꝰ eẽt ipz nudũ interiꝰ ñ videbat: pauperẽ nõ adesse rñdit. At ille. Mihi inqt vestis deferat ⁊ paup nõ deerit vestiẽdꝰ. Cõpulsus ille ad foz vadit: ⁊ quinqz argẽteis tunicã vilez ⁊ curtã rapiẽs añ pedes martini iratꝰ piecit Quaz ille secreto iduit cuiꝰ mãice vsqz ad cubitũ ⁊ lõgitudo vsqz ad genu ptẽdebat ⁊ sic missã celebraturꝰ pcessit dũ aũt missã celebraret globꝰ igneꝰ sup caput ciꝰ apparuit: ⁊ a mltis ibidẽ visꝰ erat. ¶ Scõo cõpassꝰ est btũs martinꝰ ex abundãti sua misericordia primoz necessitati corporali. Quaz int cetera ꝺ ipso narrak. qparisiusꝰ leprosuz

quendã horibilẽ satis obtinũ fuit quẽ oscu
lat⁹ ẽ atq; bñdixit q statiz mũdat⁹ ẽ. ¶ Ter
tio ꝓpassus ẽ martinus necessitati primo
rũ spũali. Mã pctõres ad pniaz hortabatur
quos ad pniaz ꝓuersos ꝓpassiõis sinu reci
piebat: Cũ ãt diabol⁹ ipz rephẽderet. Cur
semel lapsos ad pniaz reciꝑet. Rñdit. Si
tu ipe o miabilis ab horiuz infestatõe desi
steres ⁊ tefactoꝝ tuoꝝ peniteret: ego ꝓfusꝰ
i dño tibi ei⁹ misericordiam pollicerer.
¶ Qualiter deus exaltauit btũz martinuz
quẽ voluit in maxia veneratione ab ꝓoib⁹
haberi atq; timeri a demonibus ⁊ clarere
miraculis. Capitulum secundum.
Secundũ mysteriũ ꝓtẽplãdũ de mise
ricordia btimartini: dr exultatiõis pp
misericordiã qppe ceteraſcz virtutes eius
fuit adeo exaltatus maxime in tribus.
Primo in hominũ opinione.
Secundo in demonum fugatione.
Tertio in miraculoꝝ operatione.
¶ Primo exaltat⁹ fuit a dõi horiuz opiniõe.
deo quidẽ faciente hoies illius tpis marti
nũ venerari conabanr. de quo erat opinio
cõis ⁊ fama ex euidẽtia facti qz sanct⁹ erat
⁊ a mũdo totaliter seꝑatus. Cũ ãt plebs
Turonica eꝓ careret: ipsũz plurimũ reni
tẽtẽ sibi ordinari petijt. Quida aũt ex epis
q ꝓuenerãt eo q; deformis eẽt habitu ⁊ vultu
despectus resistebãt: iter quos ꝑcipu⁹ fuit
quidã noie defensor: Dz qdã accepto ꝑsal
terio ꝑmũ q sibi occurrit psalmũ legit vbi
hic vsus erat. Ex ore infantiũ ⁊ lactẽtiũ dns
pfecisti laudẽ pp inimicos tuos vt destru
as inimicũ ⁊ defensorẽ. Et sic iste defensor
fuit ab eib⁹ ꝓfutat⁹. Ordiat⁹ itaq; epr eũ po
pli tumultũ nõ ferret duob⁹ vo miliarib⁹
ex vrbẽ monasteriũ ꝓstituit: vbi cũ. lxx. di
sciplis in mta abstinẽtia vixit. Mã vbi vi
nũ nemo nouerat nisi quẽ ifirmitas coegis
set: Mollior hitus ibi ꝑ crimine erat plu
rie ciuitates de his eꝓs eligebãt. Quodã
tpe martin⁹ valẽtinianũ ipatorẽ ꝑ qdã ne
cessitate adijt. Dz ille sciẽs eũ velle petere
qõ ille nolebat dare fores palatij sibi clau
di fecit. At martin⁹ semꝛ ⁊ utcz reptã pass⁹
cilicio obuolut⁹ ⁊ cinere ꝓfusus ꝑ vnã heb
domadã cibi ⁊ pot⁹ abstinẽtia maceratur.
Tũc monẽte angelo ad palatiũ venit ⁊ nul
lo sibi ꝓhibẽte ad ipatorẽ vsqz ꝓuenit. quez
cũ veniẽtẽ viderit: irat⁹: qz fuisz admissus
ei assurgere noluit donec cellã regiã ignis
opiret: ⁊ ipz ipatorẽ a pte posteriore ignis
succenderet. Tũc sancto irat⁹ assurgẽs vir
tutẽ diuinã se sensisse ꝓfessus ẽ mstũqz ipz
ꝓplectẽs sibi oia anteq; rogaret ꝓcessit: mr
taq; munera obtulit. Sz martin⁹ nõ accepit
¶ Scõo exaltauit ds btũz martinũ in de
monũ fugatiõe. Sepe nãq; dẽones ab ob
sessis corꝑib⁹ effugauit. In dyalogo ãt Se
ueri ⁊ galli legitur q; qdã vacca a demonio
agitata cũ vbiq; seuiret ⁊ mltos ꝓfoderet:
⁊ versus martinũ ⁊ socios in itinere furibũ
da ꝓcurrerz: ille manu eleuata ipsaz fistere
iubet: qua imobili pmanẽte vidit demonẽ
dorso illius infidẽtẽ: qrẽ increpãs: discede
ingt funeste de pecude ⁊ inoriũ animalagi
tare desiste. Quo ꝓtinus discedente vac
ca ad pedes illi⁹ ꝓsternit ⁊ ad ei⁹ iperium
cum omni mansuetudine ad gregez est re
uersa. ¶ Tertio exaltauit ds btũ martí
nũ in miraculoꝝ operatione: Mã ds mlta
miracula operatus est meritis ⁊ fide illius
Mã vice quadã venenatã herbã iter alias
herbas inaduertẽs in cibũ sũpsit ⁊ vicinã
mortẽ sentiẽs periculũ ⁊ dolorem virtute
oõis fugauit. Cum quidã iuuenis desũ
ctus fuisset: ⁊ mater eius pro resurrectione
filij btũ martinũ cũ lachrymis exoraret il
le i medio cãpi vbi erat innumerabilis mr
titudo gẽtiliũ genua fixit: ⁊ cũctis vidẽtib⁹
puer surrexit. Quapp omnes illi gentiles
ad fidẽ conuersi sunt. Cũ beatus martinus
quodam templum antiquissimũ diruisset
⁊ arboꝛẽ pini diabolo dedicatã vellet exci
dere obsistẽtib rusticis ⁊ gẽtilib⁹ vn⁹ eoꝝ
dixit. Si de deo tuã fiduciã hẽs nos hãc ar
borẽ succidem⁹: ⁊ tu illã suscipe: ⁊ si tecũ ds
tu⁹ ẽ vt dicis cuades. Quo ãnuente succi
se arbori ⁊ iã versus eũ cadẽti signũ crucis
opposuit: ⁊ in aliã ptẽ rediens rusticos q in
tuto loco erãt fere oppressit. Quo viso mi
raculo ad fidem conuersi sunt.
¶ Qd ds assũpsit ad gliaz suaz btũz marti
nũ q prenũcianit diẽ obitꝰ sui: ⁊ cũ ingẽti de
uotione ex hac vita discessit, cuius transi

ꝛ ꝙ fuit diuinit⁹ reuelatus Capitulum.iij.

OErtiū mysteriū ꝓtēplādū de libalitate sancti martini dñi glorificatio Ade ptus quip pe est gloriā celestis regni in qua deꝛpetuo cōmoꝛabitur i gaudio ꝛ exultatione eritqꝫ felix inter sanctos ꝛ angelos ꝛ ipse sanctus: Sanctitas vero eius in extremo vite marime innotuit ꝓpter tria.

Primo ꝓpter prenunciationem.

Secundo ꝓpter deuotionem.

Tertio ꝓpter reuelationem.

¶ Primo innotuit sanctitas beati martini pp ꝑnunciationē. Nā obitū suum longe añ preſciuit quē ꝛ fratribus prenunciauit. Interea ꝓdacenſeꝫ dyoceſiꝫ cā ſedande diſcoꝛdie viſitauit. In qua diutius ꝓmoꝛat⁹ viriḃ⁹ coꝛporis cepit deſtitui ꝛ diſcipulis indicat ſe reſolui. Tunc oēs flentes ingūt Cur nos pater deſeris: aut cui nos deſolatos reliqs. Inuadēt eiꝫ gregē tuū lupi rapaces. Et ille quoqꝫ motus fletibus eoꝝ flēs ſic oꝛauit. Dñe ſi adhuc populo tuo ſū neceſſari⁹: nō recuſo laboꝛē: fiat volūtas tua Dubitauit.n. pene qd vellet qꝛ nec hos ꝺ ſerere nec a xꝓo volebat diuti⁹ ſeparari.

¶ Scō innotuit ſcitas bti martini pp deuotionē. Cū.n. aliqḋiu moleſtia febriū teneret ꝛ a diſciplis rogaret vt in lectulo ſuo vbi in cinere ꝛ cilitio decūbebat ſtramētū aliqꝺ poneret. Nō decet inqt filij chriſtiānū niſi in cinere ꝛ cilitio moꝛi. Oculis igr ac manib⁹ in celū ſemp intentus inuictum ab oꝛone ſpūm nō relaxabat: Et cū ſupin⁹ ſp iaceret ꝛ a preſbyteris rogaret vt coꝛpuſcl̄ū mutatōe latis fleuaꝛ. Sinite me frēs inqt ſinite potius celū reſpicere q̄ terraꝫ: vt ſpiritus ad dñm diꝛigatur. Et hoc dicens vidit diabolum aſiſtere. Quid inquit hic aſtas cruenta beſtia: Nihil in me funeſtum reperies: abꝛahe meſſnus recipiet. Et in hac voce āno dñi.cccc.xl vi. vite vero eius.lxxvi. ſpīs deo reddidit. Vult⁹ āt eius tanq̄ angeli reſplēduit: ac choꝛus angelοꝝ ibidem concinens a multis audi tus fuit. Ad eius aūt tranſitum pictaui ſiꝯ turonicij conuenerūt. Ibiqꝫ magna altercatio oꝛta ē. Dicebāt enim pictaui: noſter eſt monachus: nos requirimus commendatum. Quibus illi a nobis eſt ablat⁹. nobis aūt a deo dat⁹. Nocte ergo media pictaui omnes penitus ſopiunt. ꝛ ſic a turonicis p feneſtrā eiectū nauigio ad vrbē turonicā cū gaudio ꝺoꝛtatur. ¶ Tertio innotuit ſcitas bti martini itrāſitu eius pp reuelationē. Multa qppe fuerūt de ipſo reuelata: Btūs nanqꝫ ſeuerus eps coloniēſis: eū die dñica loca ſancta. poſt matutinas more ſolito circuiret: illa hoꝛa qua vir ſanctus obiit: angelos in celo cantātes audiuit: vocāſqꝫ archidiaconē interrogauit ſi aliqd audiret: ꝛ cū ille audire nihil diceret. ꝛ eps cū diligenter aſcultare moneret: cepit collum ſurſum extendere aures erigere: ꝛ ſuper ſūmis articulis baculo ſuſtentante ſtare. Sꝫ dū eps ꝑ eo oꝛaſſet: quaſdā in celo voces audire ſe dixit. Qui eps dñs meus martinus eſt q migrauit e mundo: ꝛ nūc angeli cū in celuꝫ deferūt: demones autem affuerunt qui eum tenere voluerūt ſed nihil ſuꝫ in eo reperientes confuſi receſſerūt. Ar chydiaconus ergo die ꝛ hoꝛā notauit ꝛ tūc martinū migraſſe cognouit. Seuerus etiā monach⁹ q vitā ei⁹ ſcripſit cū poſt matutinas leuiter obdoꝛmiſſet: ſicut ipſe in quadā epiſtola teſtat. Sanct⁹ martin⁹ albis indutus: vultu igneo: ſtillantibus oculis: crine purpureo: tenēs libꝝ in manu dextra. quē de vita ei⁹ idē ſeuerus ſcripſerat eidē apparuit. Cūqꝫ poſt benedictionem in celū conſcendere ip ſum videret: ꝛ cum eo aſcēdere cuperet euigilauit: poſt hec aūt nūciis venientib⁹ eadem nocte ſciū Martinū migraſſe cognouit. Eo quoqꝫ die Sanctus ambroſius mediolanēſis eps miſſaꝫ celebꝝans ſup altare inter prophetiā ꝛ epiſtolam obdoꝛmiuit: ꝛ cum nullus eū excitare preſumeret: ꝛ ſubdyaconus niſi ipſo innuente auderet epl̄aꝫ legere. trāſacto lōgo ſpatio excitauerūt eū dicētes. Jā hoꝛa ꝑterꝛit: ꝛ pp⁹ valde laſſ⁹ expectat: iubeat dñs nr̄ vt cleric⁹ epl̄aꝫ legat. Ad quos ille. Nolite turbari: ff. n. meus martinus ad dñm migrauit. Et ego ei⁹ funeri obſequū ꝑbui Sꝫ vltimā oꝛonē vob excitantib⁹ explere nō valui. Et illi diē ꝙ hoꝛā notātes inuenerit tūc ſciū martinū migraſſet ex hac vita: pp

hec oīa btūs Ambro. in p̄fatione ait. Btūs martin⁹ ꝓphāi erroris tēpla destruxit: vexia pietatis erexit mortuos suscitauit. ab obsessis corpib⁹ demonia exclusit: ac varijs laborātes lāguorib⁹ salutis remedio subleuauit. Qui ita perfect⁹ inuētus ē vt xp̄z texissz in pauptate ⁊ veste quā egen⁹ acceperat mūdi dn̄z induisse. O felix largitas q̄ diuinitas oper.t. O clamidis gl̄iosa diuisso: q̄ militē texit ⁊ regē. O iestiabile dōuz: qd̄ vestire meruit d̄itatē: digne huic ꝯfessiōis tue dn̄e p̄mia ꝯtulisti: digne ei arrianoꝝ subiacuit feritas. Digne amor martini ꝑsecutoris tormēta nō timuit. Quid erit ꝑ oblatione corpis integri receptur⁹: qui ꝑ quantite vester exigue vestir deū meruit ⁊ vider hec ille. Uidet ⁊ mō martin⁹ deū in gl̄ia claritatis sue. videt vtiqz ⁊ affluit ⁊ dilatat cor suū. exultās letitie inenarrabili in beata vita: ad qua nos deducat Jesus fili⁹ dei cuius nomē sit bn̄dictū in secula seculoꝝ. Amē.

¶ Sermo sexagesimusquit⁹ de scā Catherina virgie ⁊ martyre sponsa xp̄i p̄dilecta

Amauit eam rex. Scribunt hec v̄ba origialit Hester. ij. c. Ex his q̄ ꝑ xp̄o btā chateria v̄tuose pegit: fides nr̄a catholica magnope roborat. Quis. n. i xp̄z n̄ credat vez deū ⁊ hoiez de v̄gie natū: quez catheria tā ꝯstātissime p̄dicauit vt ēt dura queqz supplicia vsqz ad capitis trūcationē nō timuerit subire. Mira sūt ꝓfecto ea q̄ de catheria legunt: atqz ab oībus fidelib⁹ n̄ sine deuotiōe recolenda. Propterea i hoc sm̄ōe illa cōabimur explicare. Nam Rex regū dn̄s ies⁹ xp̄s amauit eā: atqz benignissime sibi despōsauit: d̄ q̄ locuturi tria mysteria ꝓponimus ꝯtēplanda. In quibus tres excellentie sancte catherine continentur.

Primum dicit mūditie.
Secundum sapientie.
Tertium patientie.

¶ Qualr btā catherina mūda fuit ab infidelitate: a luxuria: ⁊ a superbia. Capi. j.

Primū mysteriū ꝯtēplandū de btā catherina dr̄ mūditie. Hec ē prima eius excellētia ꝓpter quā amauit eā xp̄s. Seruauit equidem se mundaz a tribus vitijs: que deus maxime odit.

Primo ab infideli stultitia.
Secundo a carnali lasciuia.
Tertio a cordiali superbia.

¶ Prio beata catheria seruauit se mūdaz ab ifideli stultitia: nā idolatriā sp̄uit: ⁊ credidit in xp̄z iesuz filiū dei. Un̄ cū maxētin⁹ imꝑator ꝑrexissz alexādriā: ꝯuocassetqz oēs tā diuites q̄z pauperes vt idolis imolarēt: ⁊ xp̄iāos imolare nolētes puniret: Catheria cū eēt ānoꝝ. xviij. audiēs aīaliuz diuersoꝝ mugit⁹ ⁊ cātantiū plaus⁹: misso illuc muntio ingri iussit celerit quid hoc eēt. Qd̄ cū didicissz: assumptis aliqb⁹ de palatio: signo crucis se muniēs illuc accessit ibiqz mltos xp̄ianos metu mortis ad sacrificia duci ꝯspexit Que vehemēti dolore cordis sauciata ad ī ꝑatorē se audact ingessit ⁊ ait. Salutatōez tibi ꝓferre ⁊ ordis dignitas: ⁊ ratiōis via mōebat: si creatorē celoꝝ agnosceres: ⁊ a dijs aīuz reuocares. Stāsqz an̄ ianuā tēpli ꝑ varias ꝯclusiōes silogismoꝝ doctissime mlta cū cesar disputauit. Deīde rediēs ad cō mūe collogū dixit. Hec tibi tanqz sapiēti ꝓferre curā Nūc aūt quare icassū ꝯgregasti hāc multitudiez ad colēdā stultitiā idololoꝝ. Miraris hoc tēplū māu artificiū opatū Miraris ornamēta p̄ciosa q̄ velut puluis an̄ faciē venti erūt. Mirare potius celū ⁊ t̄raz mare ⁊ oīa que in eis sunt. Mirare ornamēta celoꝝ solē videlicet lunā ⁊ stellas. Mirare famulatū eoꝝ qualit a mundi initio vsqz ad finē die ⁊ nocte currūt ad occidentē: ⁊ redeūt ad oriētez. nec unq̄z fatigāt Et cuz hec aīaduerteris interroga ⁊ disce qs sit eoꝝ patrator. Cū aūt ip̄m eo donāte intellexeris: nec illi similē inuēire valueris ip̄z adora ip̄m glorifica. Jp̄e. n. ē de⁹ deoꝝ ⁊ dn̄s dn̄inantiū. Cūq̄z de icarnationē filij sapiēter pluria disputasset: stupefactus cesar nō valuit ad hec rn̄dere Tandē ad se reuersus dixit ad eā. Sine o mulier: sine nos finire sacrificiuz: ⁊ post hec tibi rn̄sa reddem⁹. Precepit ergo eā ad palatiū duci: ⁊ cū oī dilligētia custodiri. Et qbus patet q̄z feruēs erat fides catherie: quātūqz ifidelitatē

hoꝛrebat. Sꝛ vt ea q̄ dicta sūt cum aliqua doctrine speculatione auidius capiantur: tria dubia sunt declaranda.

¶Primū vtꝝ infidelitas sit peccatum.

Scōꝛ vtꝝ infidelitas gētiliū sit ḡuioꝛ ceteris

Tertiū vtꝝ q̄libꝫ actio infidelis sit pctū.

¶Ad pmuꝫ dubiū rūdet Tho. ꝯ.ſe. q.x. Nō infidelitas ē pctū. qꝛ ꝛiat vtuti fidei ve rūtī pōt dupliciť accipi. Uno mō ꝛꝫ puraꝫ negationē. vt dicať gs infidelis ex eo q̄ nō hꝫ fidē. Allio mō pōt infidelitas itelligi ꝛꝫ ꝛ rietatē ad fidē qꝛ. ſ. aligs repugnat auditui fidei vel ēt ꝓtēnit ipaꝫ. Et in hoc ꝓprie pſi citur rō infidelitatis: Et ſm hoc infidelitas ē pctū. Si āt accipiať infidelitas ꝛꝫ purā negationē ſicut in illis q̄ nihil audierūt. de fide nō hꝫ rōnē ꝓcti ſꝫ magis pene qꝛ talis ignoꝛātia diuinoꝝ ex pctō pmi parentis ē ꝓſecuta. Et q̄ ſic ſūt infideles dānanť gdem pp alia pctā: q̄ ſine fide remitti nō ꝓſūt non pp ipaꝫ infidelitatē. Unꝝ xps dixit. Si nō veniſſez ⁊ eis locut⁹ nō haberent pctū nō hērēt. Et ſm Augu. logtur ō pcō quo iudei nō crediderūt i xpꝫ. Eſt ḡ infidelitas ſcōdo mō dicta grauiſſimū pctū: qꝛ cū oē pctū formaliter ꝓſiſtat in auerſiōe a deo tāto aliq̄ō pctū eſt grauius quāto p ipſuꝫ hō ſepaꝛat a deo: p infi delitatē maxie a ꝺo hō elōgať: qꝛ nec verā dei cognitionē hꝫ p falſaꝫ āt cognitionē ip ſius nō appꝛopinq̄t ei: ſed magis ab eo elōgať. Scōꝛ dubiū fuit vtꝝ infidelitaſ gētiliū ſi ue pagāoꝝ ſit grauioꝛ ceteris: ⁊ ad hoc dic Tho. Nō i infidelitate duo pñt cōſideraꝛi quoꝝ vnū ē ꝓparatio ei⁹ ad fidē ex hac pte grauiꝫ ꝯ fidē peccat: q̄ fidei ꝛiatur quam ſuſcepit quam ille qui eam non ſuſcipit. Et ſm hoc infidelitas hereticoꝝ q̄ pſi tentur fidē euāgelij ⁊ ei ꝛiank coꝛrūpentes ipaꝫ: grauioꝛ ē infidelitate iudeoꝝ q̄ fidem euāgelij nūq̄ ſuſceperūt ⁊ infidelitas iudeo rū q̄ figurā euāgelij acceperūt i viteri lege: ⁊ tñ male iterꝑtanteſ coꝛrūpunt: grauioꝛ ē infidelitate gētiliū. Scōꝛ q̄ōpōt infidelitate ꝓſideraꝛi ē coꝛruptio eoꝝ q̄ ad fidē ꝓtinēt. ⁊ ꝛꝫ hoc cū in plurib⁹ errēt gētiles q̄ iudei: ⁊ iudei q̄ heretici: grauioꝛ ē infidelitas gē tiliū q̄ iudeoꝝ: ⁊ iudeoꝝ q̄ hereticoꝝ. Ter tiū dubiū fuit vtꝝ q̄libꝫ actio infidelis ſit ptū Et quidā dicunt q̄ ſic. Mā glo. ſup iſto vbo apli ad Romāos. xiiij. c. Oē q̄ nō eſt ex fē de: pctū ē. ait. Dis infideliū vita eſt pctū ſꝫ ad vitā infideliū ꝓtinet: oē q̄ agūt: q̄ ois actio infideliū ē pctū. Alij vo ꝛiū aſſerūt: qꝛ vt habeť Actuū. x. c. Accepte fuerūt ꝺo elemoſine cornelij cēturiōis i infidelitate adhuc ꝓſiſtētis. Dic ḡ Tho. q̄ pctū morta le tollit gꝛam gratū faciētē: nō āt totaliť coꝛ rūpit bonū nāe. vñ cuꝫ infidelitas ſit q̄ꝺā mortale pctū: ifideleſ q̄dez gꝛa carēt rema net ēi i eiſ bonū nāe: vñ māifeſtū ē: q̄ ifide les ñ pñt opari opa bona q̄ ſūt ex gꝛa. ſ. opa meritoꝛia: tñ opa bōa ad q̄ ſuffic nā opari pñt vñ ñ oꝝ q̄ i oi ſuo ope peccēt. Sꝫ q̄ñcū q̄ aliq̄ō opꝰ opanť ex ifidelitate tūc peccāt Et ſic itelligūť vba gl. ſupꝝ allate. ¶De coꝛ nelio iſup ſciēdū qꝛ ifidelis ñ erat. hēbat āt fidē iplicitā: nōdū māifeſtata vitate euāge lij. Jō ad eū fuit miſſ⁹ petr⁹ vt plene ꝺ fide ipꝫ iſtrueret. ¶Peō itaq̄ ifidelitatiſ tpe btē catherie mūd⁹ erat ifect⁹ q̄ ipa refugit i fiō xpi firmiſſima pſeueraſ. Scōo btā cathe. fuauit ſe mūdā a carnali laſciuia. fuit q̄ꝺē vgo pmanēs i vginitate ꝑpetua q̄ i ea ſatiſ ꝓmendabilis fuit maxime ꝓpter tria.

¶Primo ꝓpter formoſitatem.

Secundo ꝓpter libertatem.

Tertio ꝓpter importunitatem.

¶Pꝛio fuit ꝓmēdabilis vginitas catherie p pter formoſitatē: dr. n. de ea q̄ erat icredi bilis pꝛchritudis: ⁊ oim oculis admirabil videbať. Eſt āt pꝛchritudo i iuuēcla cā rui ne. qꝛ vt ingt Aureol⁹ theofaſt⁹. ¶Pꝛchra cito adamať. ſapiēs puer. vlti. c. fallax ſpēs ⁊ vana ē pꝛchritudo ⁊. Ezechiℓ. c. xvi. Hōs fiduciā i pulchritudie tua foꝛnicata es. Sꝫ pꝛchritudo catherie nō obfuit. q̄ aiūm foꝛti tudie decoꝛauit vñ ꝺ ipa dici pōt illō puer. vlti. c. Foꝛtitudo ⁊ ꝺ coꝛ iduīntū ei⁹. Scōo fuit ꝓmēdabilis vgitas catherine pp liber tatē. qꝛ ſui ⁊ ſuoꝝ dña remāſat. tñ ſubdidit ſe totā ꝺo viuēs i filiali timoꝛe illi⁹ vñ ſibi ꝓueniūt vba ſapiētis puer. adhuc vlti. ca. Mulier tiens deū ipa laudabiť Tertō fuit ꝓmēdabilis vgitas catherine pp ipoꝛtuni tatē. Mā viriliť obſtitit ꝓuaſiōib⁹ ipoꝛtuniſ p miſſiſq̄ ipatoꝛiſ Tēt aunt qdē illā vꝛoꝛē hꝛe

Cui dixit.o vgo generosa :iuuētuti tue ꝓsu
le ꝛ pⁿregiaꝫ i palatio meo scōa vocaberis
ꝛ imagīē tui i medio ciuitatis faciā fabri
cari a atqꝫ ꝓtis adozaberis velut ōa. Cui
vgo desine talia dicere:que sceⁿsūt ēt cogi
tare. Ego me rp̄o sponsā tradidi . Ille glia
mea: ille amatoz meⁿ:ille dulcedo ꝛ dile
ctio mea:ab ei⁹ amoze nec blādimēta nec
tormēta me poterūt reuocare:Et cūiteruꝫ
post dies aliquos impatoz ei diceret. Nō
te q̄si famulā possidere cupim⁹.sed regina
potēt ꝛ electa decoz in regno meo triūpha
bis. Rndit.attēde ꝛ tu obsecro ꝛ iudicij ar
mē veridica sanctiōe discerne:quē magis
eligere debeo. Aut potētē etnuꝫ gl'iosuꝫ ꝛ ō
coꝛ:vel infirmū mortalē:ignobilē ꝛ ōformē
¶ Tertio btā catheria seruauit se mūdā a
cordiali supbia fuerūt qppe in eo tria ex q̄
bus ꝓsueuerūt hoies in supbiaꝫ erumpere.
ꝓmum fuit nobilitas.
Secundum abundantia.
Tertium scientia.
ꝓmū qō fuit i btā catheria fuit nobilitas
ozigis.nā fuit costi regis filia:ꝛ nihilomin⁹
impatoꝛi eā iterrogāti ꝛ dicenti. ꝓgeniem
tuaꝫ requirim⁹.humilit rndit: Scriptuꝫ est
Nec te collaudes:nec te clpaueris ipe.hoc
faciūt stulti quos gl'ia verat mais.ꝓiteoꝛ tū
meā ꝓgenie nō tumoze iactātie sꝫ humilita
tis amoze. Ego.n.suꝫ catheria costi regis
quōdā filia.q̄ q̄uis purpura nata:ꝛ libera
lib⁹ disciplis mediocrit instructa . Nec tū
oia ꝓtempsi:ꝛ ad dn̄z ieſū ꝓfugi . Scōm qō
fuit in btā catheria:fuit abūdātia diuitiaꝝ
ꝛ bonoꝝ tpaliū.ex his puocant hoies ad su
pbiā. vermis diuitiaꝝ supbia ē. Ipsa tū vgo
catheria tpalia oia velut puluerē vilipēdit
Tertiū qō fuit in btā catheria est scia. Et ō
hac dicem⁹ in seq̄nti mysterio. ꝓip a tū nō
intumuit:sed ea ad diuinū vtebat honorē.
¶ De sapientia sancte catherine: cui non
potuerunt resistere etiam rhetoꝛes ꝛ philo
sophi quos ad fidē ꝙuertit. Capitulū.ij.

Secundū mysteriū ꝓtplāduꝫ de beata
catheria dr̄ sapie.ꝛ hec ē scōa illius ex
cellētia:ad quā plene intelligēdā sciendu
q̄ triplex est scientia.
ꝓma increata.
Secunda condempnata.
Tertia commendata.

¶ ꝓma sapia increata ē ipsi⁹ dei.de q̄ paul⁹
ad Rōa.xj.c.ait. O altitudo diuitiaꝝ sapie
ꝛ scie dei. Ista āt sapia nihil aliō ē q̄z ipe ds
q̄ntū solet attribui filio:p appꝛopationez:sic
pr̄i potētia:ꝛ spūi scō clmētia. vñ Eccliastī
xxiiij.c.dr̄. Ego sapia ꝓdij ex oze altissimi
ꝓiogenita añ oēm creaturā. Et.i.ca. fons
sapie vbū dn̄i excelsus. ¶ Scōa sapia ē cō
dēpnata. vt.n.colligit ex dictis Tho.fa.pe.
.q.xlv. Sic bonū dr̄ dupl'r.aliq̄ ver illō.s.
qō ē simpl'r bonū aliq̄ filitudiarie:l' abusi
ue sic cū.dr̄.ille ē bon⁹ vl' optim⁹ latroꝛ:ita
spia aliq̄ dr̄ ver aliq̄ filitudiarie. Cū ḡgs
sapiēs ē ad male agēduꝫ:sapia in eo ē p filī
tudiez dicta. De q̄ Jere.xiij.c.scribit. Sa
pientes sūt vt faciāt mala bñ āt facer nescie
rūt. Et Jaco.iij.c. Molite gl'iari ꝛ mēdaces
eē aduers⁹ veritatē. Nō est ista sapia ō sur
sū descēdēs:sꝫ terrēa:aialis:diabolica . Et
declarat ista diuisio a sctō Tho. vbi.s.sic.
Quicūq; auertit a fine ōbito:necesse ē q̄ ali
quē finē idebitū sibi pstituat:q: oē agēs agit
pp finē. Vñ si pstituat sibi finē in bonis ex
teriozib⁹ terrenis vocat sapia frena. Si in
bonis coꝛpalib⁹: vocat sapia aialis. Si āt i
aliq̄ excellētia ai: vocat sapia diablica Sic
fuit sapia tyrānoꝝ ꝛ phoꝝ. Dhac ita logt
Bze.in moraliib⁹. Qui⁹ mūdi sapia est coz
machinatiōib⁹ tegere: sensū vbis velar:q̄
falsa sūt vera oñdere:q̄ vera sūt falsa ōmō
strar.hāc q sciūt:ceteros supbiēdo despici
unt. Sꝫ de ipsis phis supbiētibus:q sapiē
tes vocari voluerūt:dōec pictagoras:phm
i.amatoꝛ sapie se noiauit. vt Jsi. viij.ethi.
meminit. Et aug⁹ li.xviij.ō ci.dei.ita ingt.
Apls ad Roma.i.c. Cū deū cognouissēt.s.
rōne nāli ñ sic deū glificauerūt :qz̄ cogita
uerūt.s.q ip̄oꝛtionabilit excedit cogni
tōnez nr̄aꝫ:ꝛ p ꝓseq̄ns sup oia ē glorificād⁹
neqꝫ gr̄as egerūt.s.de cognitiōe nāli sibi a
ōo. data. Sꝫ euanuerūt in cogitatiōib⁹ suis
.s.supbiēdo de ipsa nāli cognitiōe dei:ꝛ ob
scuratū ē insipiēs coꝛ coꝛ.s.iusto iudicio dei
ꝛ dicentes se eē sapientes:stulti facti sunt.
¶ Tertia ē sapia ꝓmēdata.hec aliq̄n pōit
vtus intellectualis ab Arist̄o.in.vi ethi.q̄
nil aliud ē q̄z augusti.in.xiij.ō trinitate q̄z
cognitō diuinoꝝ:q̄ tū vc ingt Tho.rōne nāli

acquit vl habeť. Aliqñ a ſcīs accipit ꝓgra-
gratis data. Juxta illō apl̄ū. Alij datꝫ p ſpi-
ritū ſmo ſpie. ſ. cognitio diuinoꝝ p lumē i-
fuſuz: qō gdē poſſz eē ēt in pcōrib⁹. Nz do-
na gre gratis date ꝯz Alexandrū in ſuo. iij.
Pōt eē qñz a ſpū ſcō: ſz nō cū ſpū ſcō Aliqñ
iſta ſapia ꝓmēdata ponit vnū de ſeptē do-
nis ſpūs ſcti: q̄ ꝓſtit in cognitiōe diuinoꝝ
illozūqz ſapozoſo guſtu ꝛ eē nō pōt ſine cha
ritate ꝛ gra gratū faciēte. Juxta illō Sapie
.i.c. In maliuolā aiaz nō intrabit ſapia: nec
habitabit i corpe ſubdito pcis. Sapia igr fuit
i bta catherina q̄ nō ſolū in hūanis: ſz ēt in
diuinis illumiatiſſima fuit atqz ea q̄ dei ſūt
ꝛ fidei ſue ſcē cognouit ꝛ ōgustauit. Cū hac
ſapia ſupauit marētiū: ꝓuertit pbos ꝛ rḡiaz
atqz porphiriū cū ducētis milib⁹ ad xp̄z at
traxit. Maxētio q̄ppe dixit. Dij quos colis
nec te nec alios iurare pōt. Cui rex. ſi ita ē
vt aſſeris. ḡ tot⁹ mūd⁹ ērat ꝛ tu ſola vex di
cis cū tñ oē vbū i ore duoꝝ vl triū teſtiū cō
firmeť. Si āgel⁹ eēs: ſi celica virt⁹: adhuc
nēo tibi credere debet q̄to min⁹ cū femia
fragilis eē pberis. Et p⁹ mkta vba videns
ceſar q̄ ei⁹ ſapie obuiaꝛ ñ poſſz mādauit oc
cl'te p lras vt oēs grāmatici ꝛ rethozes ad p̄
tozū alexādrie feſtinant vēirēt imēſa mūe
ra recepturi: ſi ꝓcionatricē vḡinē ſuis aſſer
tiōib⁹ ſuparēt. Adducti ſt igit ō diuerſis p
uicijs qnq̄ginta rethozes q oēs mortales i
oi mūdana ſapia excellebāt. Quib⁹ iterro-
gātib⁹ cur de tā remotis ptib⁹ euocati fuiſ
ſent Ceſar rñdit. Eſt apō nos q̄dā puella ſē
ſu ꝛ prudētia icōpabilis: q̄ oēs ſapiētes ꝓfu
tat: ꝛ deoſmros demōes eē affirmat: q̄ ſi ſu
paueritis: cū magno honore ad pp̄a redibi
tis. Cui illi direrūt. Adducat coz̄ nob pu
ella: vt ſua temeritate ꝓuicta: nūq̄z ſe ſapiē
tes vidiſſe cognoſcat: Sz cū virgo certa-
mē qō ſibi iminebat didiciſſz: totā ſe dño
ꝓmēdauit Et ecce angel⁹ dñi aſtitit: Et vt
cōſtāter ſtaret admonuit aſſerēs q̄ nō ſolū
ab illi vici ñ poterat: ſz iſup illos ipa ad pal
mā martyrij deſtiaret. Cū ḡ coz̄ oratoꝝ
adducta fuiſſz. Dixit ipatoꝛ. q̄li iudicio ō
vnā puellā q̄nq̄gita oratores appōis: quoſ
ꝛ p victoria remūerādos ꝓmittis: ꝛ me ſi
ne ſpe mercedis pugnare ꝓpellis? Erit tñ
mihi merces dñs ieſus xp̄s: q̄ eſt ſpes ꝛ co-
rona p ſe certatiū. Cū vero [illegible] ora-
toꝝ ſapiētiſſime diſputaret: ꝛ eos apīs
rōnib⁹ ꝓfutaret. Obſtupefacti illi ꝛ qd dice
re ñ inueniētes: muti penit⁹ ſūt effecti. Tūc
impatoꝛ nimiū ō eos furoꝛ replet⁹ increpa
re eos cepit. Cur ab vna puella tā turpit'ſe
vinci ꝓmitterēt. Tūc vnus magr̄ alioꝝ ſic
ait. Moueris impatoꝛ q̄ null⁹ vnq̄z añ nos
ſtare potuit: qn ꝓtinuo vincerē? Nec ām pu
ella in q̄ ſpūs dei logt: ſic nos i admiratio
nē ꝓuertit: vt ō xp̄m aliqd dicere: aut oino
neſciam⁹: aut penitus formidem⁹. Uñ ipe
ratoꝛ cōſtant fatemur. q̄ niſi ꝓbabiliozem
ſniaz de dijs quoſ vsqz nūc colim⁹ ꝓtuleriſ
ecce oēs ad xp̄z ꝓuertimur. Audiēs hec ty
rān⁹ nimio furoꝛ ſuccēſus: oēs in medio ci
uitatiſ crēari iuſſit. Ait virgo catherina ipoſ
ꝓfortans ad martyriū ꝓſtantes effecit ꝛ de
fide diligēter inſtruxit. Cū ergo ſigno cru-
cis muniti flāmis fuiſſent iniecti: ita aias
dño rddiderūt: vt nec capilli: nec veſtimēta
eoꝝ ab igne in aliquo lederent. Qualit̄
vo reginā vxorem maxentij: ꝛ porphirium
cum ducentis militibus ad fidem xp̄i de-
duxit dicemus in ſequenti myſterio.

¶ De patientia ſancte catherine: glorioſo
martyrio eius. Capitulum. iij.

Certiuz myſteriuz contemplandū de
beata catherina dicit̄ patientie. Tulit
quidem pacienter pro xpo: maxime tria.
Primo incarcerationem.
Scdo rationem.
Tertio decollationem.

¶ Primo tulit in carceratōez. Uidēs nā-
qz maxenti⁹ q̄ nō poſſet animuz catherine
mollire. Juſſit eam ſpoliatā ſcorpionib⁹ ce
di: ꝛ celaz in obſcurū carcerez trudi. Jbiqz
xij. dieb⁹ fame cruciari. Rege aūt pro qui-
buſdā cauſis inſtantib⁹ extra regionis cō-
finia pcedēte. Regina eius nimio amoꝛe
ſuccēſa: cuz principe militum nomine por-
phirio media nocte ad carcerē virginis ꝓ
perauit. Quo cū regina introiſſz: vidit car
cerem ineſtimabili claritate fulgentē: ꝛ an
gelos plagas virginis perūgētes. Jncipiēſ
qz vgo ei eterna gnadia p̄dicare: ꝛ ad fidez
conuertēs martyrij coronam eidē p̄dixit.
Sicqz vsqz ad mediā nocē ſermonē pro-

tracerit: q̃ ea oia porphi⁹ audiuissz: ad pedes virgis pcidit z: cũ ducentis militib⁹ fidẽ recepit: qz vo p duodeciz dies sine cibo tyrãn⁹ eã ee iusserat: rps p hos dies missa de celo cãdida colũba celesti eã cibo refouebat. Deiñ dñs cuz multitudine angeloz z virginũ eidẽ Apparuit dicẽs. Agnosce filia creatorẽ tuũ pro cui⁹ noie laborioſuz subisti pflictũ: pstans esto: qz ego tecũ sũ Rediẽs igit impator: z videns eã splẽdidioꝛez: quã tãto ieiunio estimabat afflictã: eu custodes custodes carceris torqueri pcepit Illa vo ait. Ego cibuz nõ ab hoie accepit: sed rps me p suuz angelũ enutriuit. Qui cũ dixisz multa vba. Impator videns firmitatẽ eius indignatus ait. E duob⁹ elige tibi vnũ: aut sacrificare vt viuas: aut exgsita subire tormẽta vt peas. Et illa. q̃cũq; tormenta potes cogitare ne differas: qz carnẽ sanguinẽ meũ rpo offerre desidero sicut ipse p me semetipsuz obtulit. Ipse est ds me⁹ amator me⁹ pastor z spõsus vnicus meus

¶ Scõo btã catherina tulit patiẽter rotationẽ Suasit. n. gdã pfect⁹ regi furẽti vt. j. triduũ quattuor rotas ferris ferreis claus acutissimis cricũtectas pparareꝛ: vt tã terribile detrimẽtũ virginẽ dissecaret z cẽteros rpianos tã dire mortis exẽplũ treret. Ordinatũq; ẽ vt due rote vno ordine volurenꝛ: due ãt ꝺrio ipetu agerenꝛ vt ille ꝺ orsuz lacerãdo ꝺherẽt. Iste repugnãtes surſuz deuorãtes ipingerẽt. Tũc vgo catheria dñz exorauit: vt ad laudẽ sui nois z querionẽ ppli circũstãtis ipaz machinã dissiparz Et ecce ãgel⁹ molã illã cũ tãto ipetu diuellẽdo pcussit: q; q̃ttuor milia gẽtiliũ interẽit Regia ãt q̃ desuper hoc aspiciebat z vsq; tũc se celauerat: statiz descẽdens impatorẽ de tãta feuicia duri⁹ increpauit. Rex ãt cũ regia sacrificare ptẽpneret: iussit eã exctis p⁹ mãillis ꝺcollari Que cũ ad martyriũ deducereꝛ catherinã rogauit vt p se dñm pcareꝛ. Que rñdit. Ne timeas a ꝺo dilecta regina: qz tibi hodie p trãsitorio regno pmutabit eternuz: z p mortali spõso: tibi imortalẽ acgres. E ducta igit fuit ex ciuitatez z ministri mamillas ei⁹ ferreis hastilib⁹ euellẽtes: tandẽ caput pciderũt. Cuius corpus porphirus rapiẽs sepelinit. Seq̃nti ãt die cũ de corpore regine q̃stio fieret: z multos ex hoc ad suppliciũ ptrahi tyrãn⁹ iuberet. Porphirus prumpẽs in medio exclamauit Ego sũ g rpi famulã sepelini z fidẽ rpi recepi. Cõfessi adhuc sũt pmilitones ei⁹ fidẽ suscepisse iesu rpi. Quare pcepit cesar oẽs decollari: z corpa eoz canibus dimitti

¶ Tertio btã cathe. patienꝛ tulit decollationẽ Mã cũ nullo terroꝛe nec pcib⁹ aut promissis a fide z amoꝛ rpi posset amoueri: data sup eã snia decollari iubeꝛ. Que cũ ad locũ ducta fuisz erectis i celũ oculis orauit dicẽs O spes z salus credẽtiũ. O decꝰ z gl'ia virginũ: Jesu ẽ bone obsecro te: vt quicũq; passiõis mee memoriã egerit: seu in exitu aie sue vel in quacũq; necessitate me inuocauerit tue ppiciatiõis ꝓsequaꝛ effectũ. Factaq; ẽ vox ad eã dicẽs. Veni dilecta mea spõsa mea speciosa mea. Ecce tibi celi ianua ẽ apta. Mã z his q passionẽ tuã celebrauerint: optata pfidia pmitto de celis. Deide cũ decollata fecisz: ꝺ ei⁹ corpe, p sanguine lac emanauit: Angeli ãt corpus ei⁹ accipiẽtes ab illo loco vsq; ad mõtẽ sinay itinere diex viginti deduxerũt z ibidẽ honorifice sepelierũt: Ex cuius ossib⁹ oleũ indesinẽter emanat: qõ cũctoꝛ debiliũ mẽbra sanat. Passa ẽ ãt ãno dñi tricẽtesimo z decio Alia vo illi⁹ ad ethera regna volauit pmanẽs leta cũ ypo. Qui sit bñdictus per oia seculorum. Amen.

¶ Sermo sexagesimussextus de fide scẽ cecilie virginis z martyris: ob quam chri stus eam suam sponsam fecit.

Sponsabo te mihi i fide di uinẽtis verba st ista originalit Osee. ij. c. Eũ aia rõnalis fide formata se exornat a deo gratq efficit Regi seculoꝛ imortali z invisibili ꝺo vt illã digneꝛ spũali castroq; matrimonio sibi copulare. Nec retrahit celsitudine maiestatis sue: q; infinita ẽ. q̃nimo ex abũdãti charitate sua creaturã ipaz ad sui vnionẽ trahit. Fecitq; illã ex terminos nature, pcedere. Quãdo. n. potuit operari natura illa que de beata virgine cecilia legũtur vnde in ea tanta puritas mentis vt vir

ginitatem vnq̄ voluerit deserer̄ vnde tan
ta sapientia tantaue facūdia vt valerianuz
sponsum suum fratremq; eius tiburtium:
non solum ad fidem: sed etiam ad marty-
rij triūphū perduxerit: Unde deniq; tanta cō
stantia vt nec tormenta: nec violētaz mor
tē horruerit nisi ex p̄ntia spōsi sui. qui gr̄am
illi porrigebat indesinenter. Propterea i
in p̄nti sermone de ipsa puella sanctissima
locuturi ad fidē eius mentes nostras aīos-
q; vertem⁹. Qm̄ vt v̄ba ꝓposita dicunt d̄-
sponsata fuit xp̄o in fide perfecta de qua
tria mysteria proponimus ccutemplāda.
Primum dicitur commendationis.
Secundum approbationis.
Tertium defensionis.
¶ Qd̄ maxime ꝯmendanda est beata ceci
lia eo ꝙ hūit fidem: q̄ virtus ē: ⁊ prima in
ordie aliaꝝ virtutū: ⁊ i cecilia magna fuit.
Primū mysteriū ꝯtēplādū de Ca. i.
fide bte cecilie dr̄ ꝯmēdatiōis. Nā fu
it in ea fides xp̄i de q̄ in sua legēda sic ꝯmē
dat̄: Cecilia virgo clarissima ex nobili ge
nere exorta ab ip̄is cunabulis i fide xp̄i nu
trita absconditū sp̄ euāgeliū xp̄i gerebat in
pectore: ⁊ nō dieb⁹ neq; noctib⁹ a colloqis
diuinis ⁊ or̄one cessabat: suāq; virginitatē
ꝯs̄uari a dn̄o exorabat. Sz in hac p̄te de ip
sa fide tria ꝓponim⁹ dubia declaranda.
Primū vtrū fides sit virt⁹.
Scd̄z vtꝝ fides sit p̄ma v̄tutū. (in alio
Tertiū vtꝝ fides possit eē maior in vno q̄z
Ad primū dubiū rn̄demus. ꝙ fides sit vir
tus. Et hoc ꝓbari pōt s̄m Bonuē. in suo.
iij. distin. xxiij. Et Tho. s̄a s̄e. q. iiij. multi
plici rōne. Prima ē q: fides hoiez iustificat
Unde ad Roma. v. c. ait. apl̄s. Justificati ex
fide pacē hēam⁹ Et vt Ari. docz i. v. Ethi
coꝝ. Justicia ē tota virt⁹ ¶ Scd̄a rō ē: q: fi
des est p̄ncipiū nr̄e salut̄ Unde xp̄s Luce. vij.
ca. Marci. v. c. Matthei. ix. c. ⁊ Luce. x
viij. dixit: fides tua saluū te fec̄. Et Marci
vlti. c. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit
salu⁹ erit. Tertia rō q: fides placz deo vn̄
Eccl̄iastici. i. c. scribit̄. Beneplacituz ē d̄o
fides ⁊ mansuetudo: Et ad Hebreos. xi.
ca. Sine fide impossibile est placere deo
Et ad Galathas. iij. ca. Qui ex fide sunt
hi sunt filij abrahe. Et ioāuis. i. c. Dedit
eis potestatē filios dei fieri: his qui credūt
in noīe eius. Quarta rō quare fides est vir
tus quia opponitur infidelitati que est vi
tium: Hic est ꝙ fides a sunctis magnificat̄
vn̄. i. Petri dr̄. Resistite fortes in fide: ⁊
ad Ephesios. vi. ca. In oīb⁹ sumentes scu
tū fidei. Et ad Hebreos. xi. c. Sancti p fi
dē vicerūt regna: operati sūt iusticiā adep
ti sunt repromissiones. Et ibi apl̄s magni
ficat fidem scōꝝ patrū. Sed ꝯ obijciūt ali
qui probantes ꝙ fides non sit virtus. Nā
virtus ordinatur ad bonum. q: vt inquit
Aristo. in. ii. ethi. Uirt⁹ ē q̄ bonū facit hn̄-
tem. Sed fides ordinatur ad verum ergo
non est virtus. Ad hoc respōdet Tho. vbi
supra Qd̄ verum est bonum intellect⁹: cū
sit perfectio ipsius Et ideo inq̄tum p fidē
intellectus determinatur in veꝝ: fides hz
ordinē in quoddā bonū. Credere nāq; ē in
tellectus assentientis vero ex imperio vo
luntatis. Ad hoc autem ꝙ iste actus sit p-
ctus duo requiruntur. Quorum vnum est
vt infallibiliter intellectus tendat ad suuz
bonū qd̄ est verū: Aliud ē vt infallibiliter
ordinetur ad vltimū finē: pp quē voluntas
assentit vero. Iteꝝ arguunt ꝙ fides nō sit
virtus: q: nulla virtus ē in demonibus: sz
fides est in demonib⁹ i de quib⁹ dr̄ Jacobi
ij. ca. Demones eredūt ⁊ ꝯtremiscūt: ergo
fides nō ē virtus. Ad hoc iteꝝ dicit Tho.
ꝙ voluntas pōt mouere intellectum ad as
sentiēdū q̄ sūt fidei ex duob⁹. Uno modo
ex ordine voluntatis ad bonū: ⁊ sic eredeꝛ̄
est actus laudabilis. Alio modo q: intelle
ctus ꝯuincit̄ ad hoc ꝙ iudicet eē credēdū
his q̄ dicunt̄ lz nō ꝯuincat̄ per euidentiaz
rei. Sicut si aliquis propheta pronuncia-
ret in sermone dn̄i aliquid futuꝝ adhibēs
signū mortuū suscitando: ex hoc signo ꝯui
ceret̄ intellectus videntis: vt cogaosceret
menifeste hec dici a deo: q non mentit̄ lz
futuꝝ quod predicitur in se euidens nō es
set Infidelibus ergo xp̄i laudat̄ fides s̄m
p̄mū modū ⁊ s̄m hoc nō ē in demonib⁹ sz
solū secundo mō. vident enim multa mani
festa indicia ex quib⁹ ꝑcipiunt doctrinam
ecclesie esse a deo: q̄uis ipsi res ipsas q̄s

ecclia docet nõ vidẽt: puta deũ esse trinuz
⁊ vnũ vel aliq̃ huiusmõi. Quare fides de-
monũ est quodãmõ coacta ex signoꝝ euidẽ
tia: ⁊ ideo non ꝑtinet ad laudẽ voluntatis
ipsoꝝ quod credũt: ¶ Secundũ dubiũ fu
it vtꝝ fides sit prima virtutũ. Et ad hoc rñ
det Tho. ꝙ aliqd põt esse prius altero du-
pliciter: Uno mõ per se. Alio mõ per acci-
dens. Per se quidẽ inter oẽs virtutes pri
ma est fides Cũ enim in agibilib⁹ finis sit
principiũ necesse ẽ virtutes theologicas
quoꝝ obiectũ est vltim⁹ finis esse ꝑiores
ceteris virtutibus. Ipse aũt vltim⁹ finis oz
vt prius sit in intellectu q̃ꝫ in volũtate: qꝛ
volũtas non fertur in aliqd: nisi ꝓut est in
intellectu apprehensum. Uñ cuz vltimus
finis sit quidem in voluntate per spem ⁊
charitatẽ. In intellectu aũt per fidez neces-
se est ꝙ fides sit prima inter omnes virtu
tes quia naturalis cognitio non potest at-
tingere ad deum ꝑm ꝙ est obiectũ beatitu
dinis prout tendit in ipsuz spes ⁊ charitas
Sed per accidens potest aliqua virt⁹ pri-
or esse fide: inquãtũ remouet impedimen-
ta credendi: sicut fortitudo remouet inor-
dinatũ timorẽ impediẽtẽ fidẽ ⁊ humilitas
remouet superbiã: ꝑ quã intellect⁹ recusat
se submittere veritati fidei: ⁊ sic d̃ alijs vir
tutib⁹: q̃uis nõ sint vere v̄tutes nisi p̃sup-
posita fide ꝑm Augu. cõtra iulianũ. ¶ Ter
tiũ dubiũ fuit vtꝝ fides possit esse maior ĩ
vno q̃ꝫ in alio. Et dicit Tho. ꝑa ꝑe. q. v. ꝙ
sic. Qꝛ vbicũqꝫ inuenit̃ paruũ ⁊ magnum
ibi inuenit̃ magis ⁊ min⁹: sꝫ in fide iuuenit̃
magnũ ⁊ paruũ. Dixit. n. dñs petro Mat
th. xiiij. Modice fidei q̃re dubitasti ⁊ cha
nanee dixit Matthei. xv. O mul̃r magna
ẽ fides tua q̃re fides põt eẽ maior ĩ vno q̃ꝫ
in alio. Sciẽdũ tñ ꝙ quãtitas hitus ex duo
b⁹ attẽdi põt. Uno mõ ẽ obiecto. Alio mõ
ꝑm participationẽ subiecti. Obiectũ aũt fi
dei põt dupliciter ꝯsiderari. Uno mõ ꝑm
formalẽ rõnẽ. Alio modo ꝑm ea q̃ mãliter
proponunt̃. Formale obiectũ fidei est vnũ
⁊ simplex. s. veritas prima. vñ ex hac par
te fides nõ diuersificat̃ in credentib⁹ sed ẽ
vna specie in oĩbus. Sed ea q̃ mãliter cre
denda proponũtur: sunt plura. Et ꝑm hoc
potest vnus homo plura explicite credere
q̃ꝫ alius: ⁊ sic in vno potest eẽ maior fides
ꝑm maiorẽ fidei explicationẽ. si vo ꝯsidere
tur fides ꝑz participationẽ subiecti: hoc cõ
tigit dupl̃r. Nã act⁹ fidei procedit ex intel
lectu ⁊ ex volũtate: põt ergo fides in vno di
ci maior q̃ꝫ in alio ex parte intellectus ꝑꝑ
maiorẽ certitudiez ⁊ firmitatẽ Alio mõ ex
ꝑte volũtati s ꝑꝑ maiorẽ ꝓmptitudinẽ seu
deuotionẽ: vel ꝯfidẽtiã. Magna g̃ fuit fi-
des btẽ cecilie q̃ ꝑꝑ xp̃z oĩa hui⁹ seculi bo-
na ꝯtẽpsit. Et cũ cuidã iuuẽi noĩe valerião
desponsata fuisset: ⁊ dies nuptiaꝝ institu-
ta eẽt: illa subt⁹ ad cãrnẽ cilicio erat induta
⁊ sup deauratis vestib⁹ tegebat̃: ⁊ cantãti
b⁹ organis illa in corde suo soli deo decan
tabat dicẽs. Fiat dñe cor meũ ⁊ corp⁹ meũ
ĩmaculatũ vt nõ ꝯfundar. Et biduanis ac
triduanis ieiuijs orans ꝯmẽdabat dño qd̃
timebat. Inuitabat angelos precibus: la-
chrymis interpellabat apostolos: ⁊ sancta
agmina omnia xp̃o famulãtĩa exorabat vt
suis eã deprecationib⁹ adiuuarẽt suo dño
pudicitiaz ꝯmẽdãtem. O illuminata puel
la O fidelis cecilia: O femina oĩ laude di-
gna: iuuencula erat: pulchra nobilis ⁊ spon
so clarissimo tradita: ⁊ tamen cuncta seculi
bladimenta spernebat.

¶ Qualiter fides beate cecilie fuit appro
bata eo ꝙ valerianus fuit de illa ꝯmonit⁹
ex visione ⁊ qꝛ angelũ visibiliter inspexit:
atqꝫ virtute dei frater eius fuit ad fidem
conuersus. Capitulum. ii.

Secundum mysterium ꝯtẽplãdũ de fi
de beate cecilie dicit̃ approbationis.
Fuit nãqꝫ fides ei⁹ a deo approbata ⁊ con-
firmata: dum illam docere conata est suuz
sponsum valerianum: habuit quidem illa
tria veritatis testimonia.

Primum fuit mirabilis apparitio.
Secundum angelica collocutio.
Tertium fraternalis conuersio.

¶ Primum testimoniũ qd̃ hũit valerian⁹
de veritate fidei dr̃ mirabilis apparitio vt
eiz scribit̃ in legenda. Dũ venit nox in qua
cũ cecilia suscipere debebat secreta cubilis
silentia dixit ei cecilia. O dulcissime atqꝫ
amãtissime iuuẽis. Est mysteriũ qd̃ tibi cõ

fitear si modo tu iuratus asseras tota te il
lud obseruãtia custodire. Jurat valerianus
se illud nulla necessitate detegere nulla pro
dere ratione. Tũc illa ait. Angelũ dei hẽo
amatorẽ qui nimio zelo custodit corp⁹ me
em: hic si vel leuiter senserit ꝙ tu me pullu
to amore contingas. statiz feriet te ⁊ ãmit-
tes florẽ tue gratissime inuentutis. Si aũt
cognouerit ꝙ me sincero amore diligas
ita quoqz diliget te sic̃ me: ⁊ oñdet tibi gra
tiã suaz. Tũc valerian⁹ nutu dei correptus
ait: Si vis vt credã tibi ipsuz angelũ mi-
hi oñde: ⁊ si vere probauero ꝙ angelus sit:
faciã qd̃ hortaris. Si aũt vix alid̃ diligis
te ⁊ illũ gladio feriã Cui cecilia dixit. Si ĩ
deũ vex credideris ⁊ baptizari te ꝑmise-
ris: ipsũ videre valebis. Uade igit̃ ĩ tertiũ
miliariũ ab vrbe: via q̃ appia nũcupat̃: ⁊
paupib⁹ quos illic ĩuenies dices. cecilia me
misit ad vos: vt oñdatis mihi scm̃ senẽ vr
banũ: qm̃ ad ip̃m hẽo secreta mandata q̃
ꝑferaz. Nunc cũ videris indica ei oĩa ver
ba mea: ⁊ postq̃z ab eo purificatus fueris
⁊ redieris angelũ ip̃z videbis. Tũc valeri
an⁹ ꝑrexit ⁊ s̃m signa q̃ accepat sctm̃ vrba
nũ ep̃m intra sepulchra martyrũ latitantẽ
inuenit. Cũqz ei oĩa v̄ba cecilie dixissz: ille
man⁹ ad celũ expãdẽs ait. Dñe iesu xp̃e se-
minator casti ꝯsilij, suscipe seminũ fructus
quos in cecilia seminasti: Dñe iesu xp̃e pa-
stor bone: Cecilia famula tua quasi apis ti
bi argumẽtosa deseruit. Nã sponsuz quẽ q̃
si leonẽ ferocẽ accepit ad te q̃si agnũ man
suetissimũ destinauit. Et ecce subito appa
ruit senex quidã niueis vestib⁹ indutus: te
nẽs libꝝ aureis l̃ris scriptũ. Quẽ vidẽs va
lerian⁹ p̃ nimio timore quasi mortu⁹ ceci-
dit: Et a sene leuat⁹ sic legit. Un⁹ deus vna
fides: vnũ baptisma: vn⁹ de⁹ ⁊ pr̃ omniũ
q̃ẽ sup oẽs: ⁊ sup omnia ⁊ in omnib⁹ nobis
Cunqz hec legisset dixit ei senior. Credis
ita eẽ: an adhuc dubitas? Tunc ille excla-
mãs dixit. Nõ ẽ aliud qd̃ veri⁹ possit cre-
di sub celo. Statimqz illo disparẽte vale-
rian⁹ a sancto vrbano baptisma suscepit.
¶ Scd̃m testimoniũ quo hũit valerian⁹
de veritate fidei dicitur angelica collocu-
tio. Rediens nanqz ad ceciliam illam cuz
angelo loquentem inuenit. Angelus autẽ
duas coronas ex rosis ⁊ lilijs in manu ha-
bebat: ⁊ vnam cecilie. alteram valer iano
tradidit dicens Istas coronas ĩmaculato
corde ⁊ mundo coopore custodite quas d̃
paradiso dei ad vos attuli. ne c vnq̃z mar
cescent: nec odorem ãmittẽt nec ab alijs ni
si quibus castitas placuerit videri potuerũt
Tu autem valeriane: qr vtili consilio cre
didisti. pete quodcunqz volueris. Cui va
lerianus. Nihil mihi in hac vita dulcius
extitit: q̃z vnicus fratris mei affect⁹. Pe-
to igitur vt ⁊ ipse mecum veritatẽ agno-
scat. Cui angelus placet dño petitio tua ⁊
ambo cum palma martyrij ad deũ venie
tis. ¶ Tertiũ testimoniũ qd̃ hũit valeria-
nus d̃ veritate fidei dicitur fraternalis cõ-
uersio. Ingressus nanqz tiburtius: frat̃ va-
leriani. Cũ nimiũ rosaꝝ sensissz odorẽ. Di
xit. Miror hoc tp̃e: Roseus h̃ odor ⁊ lil io-
rũ vñ respirat? Cui valerianus Coron as
hẽmus quas oculi videre nõ p̃ualẽt: roseo
colore ⁊ niueo candore vernãtes Et sic̃ me
inꝑpellante odorẽ sensisti. Sic ⁊ si credide
ris videre valebis. Cui tiburti⁹. In somnis
hoc audio: an in veritate ista tu loqueris
valeriane? Cui valerian⁹. In somnis vsqz
mõ fuim⁹: sed iã nunc in veritate manem⁹
Ad quẽ Tiburtius. Uñ hec nosti? Et vale-
rian⁹. Angelus d̃i me docuit: quẽ tu videre
poteris si purificatus fueris: ⁊ oĩbus dolis
abrenũciaueris. Tũc cecilia euident̃ osten-
dit ei omnia idola eẽ spuenda. Ita vt Ti-
burti⁹ diceret. Qui ista nõ credi pec⁹ẽ Tũc
cecilia osculãs pect⁹ eius dixit Hodie fate
or te meũ esse cognatũ: Sicut. n. amor dei
fratrẽ tuũ mihi ꝯiugem fecit: ita te. mihi co
gnatũ faciet ꝯtemptus idolorũ Uade ergo
cũ fratre tuo vt purificationez recipias: ⁊
angelicos vult⁹ videre valeas. dixitqz Ti
burti⁹ fratri suo. Obsecro te frater: vt mi-
hi dicas ad quẽ me ducturus es. Cui vale
rian⁹. Ad vrbanũ ep̃m. Cui tiburti⁹. d̃ illo
vrbano dicis qui totiẽs damnat⁹ est adhuc
in latebris ꝯmorat̃? Tũc cecilia multa sibi
predicauit de vita futura: de passione iesu
xp̃i ⁊ alijs ad fidẽ pertinentib⁹. Quare ti-
burtius totus compunctus: fratri suo di-

rit. Miserere mei ⁊ perduc me ad hoiez dei: vt purificationē accipiaz. Ductus ergo ⁊ purificatus angelos dei sepe videbat ⁊ oia q̄ postulabat protinus obtinebat.

¶ Quare fides cecilie fuit instrumentū vt fides xpi defenderet triplici martyrio. C.3.

Ertiū mysteriuz ꝓtēplādū de fide btē cecilie dr defensiōis: fuit qppe istrumētū vt fides xpi triplici martyrio dēfenderet Prio martyrio valeriāi tiburtij ⁊ maximi Secundo martyrio suo ꝓpꝛio.

Tertio martyrio vrbani pontificis.

¶ Primo fides xpi sustentata fuit martyrio valeriani: tiburtitij: ⁊ maximi: Nā post susceptū baptisma valerianus ⁊ tiburtius elemosinis insistebāt: ⁊ scōz corpa quos almachius pfect⁹ occiderat sepulture tradebant Quos almachi⁹ ad se vocās: cur dānatos p suis sceleri⁹ sepeliāt: inquisiuit. Cui tiburti⁹ Utinā serui essem⁹ eoz: quos tu dānatos appellas q ꝓtēpserūt qđ vr eē ⁊ nō est: ⁊ inuenerūt illud qđ nō videt esse ⁊ est. Cui pfectus. Quid nā est illō. Ei tiburti⁹. qđ videt eē ⁊ nō ē. est oē qđ in hoc mūdo ē: qđ hoiez ad nō eē pducit. Nō vo non videt esse ⁊ est. est vita iustoz ⁊ pena maloz. Cui pfectus. Non puto q mente tua loquaris. Tunc iubet astare valerianū dicēs ei. Qm̄ nō est sani capitis frater tu⁹ tu saltem poteris sapienter dare respōsuz. Constat plurimū vos errare qui gaudia respuitis ⁊ oia inimica gaudij affectatis. Tūc valerian⁹ se vidisse ait. Blaciali tpe ociosos iocātes ⁊ oparios agricolas deridētes Sz estiuo tpe dū aduenissent glorioſi fruct⁹ laborū gaudētib⁹ illis: qui putabant vani ceperūt flere qui videbant vrbani. Sic ⁊ nos. Nūc qdē sustinemus ignominiaz ⁊ laborē in futuro aūt recipiem⁹ gloriā ⁊ eternā merreūē. Vos āt nūc habetis transitoria uz gaudiū. In futuro aūt eternū iuenietis i teritū. Cui pfectus. Ergo nos inuictissimi pncipes eternū habebim⁹ luctū ⁊ pone vilissime eternū possidebūt gaudiuz. Cui Valerian⁹. Homontones estis nō pncipes tpe vro nati citi⁹ morituri ⁊ deo rōnez plus oīb⁹ reddituri. Dixit āt pfectus. qd imoramur verbis. Offerte dijs libamina ⁊ illesi abscedite. Scti rnderūt. Nos vo vo quotidie sacrificiū exhibemus. Quib⁹ pfectus. qđ est nomē eius. Cui Valerianus. Nomi ei⁹ inuenirem⁹ poteris: ēt si pēnis volueris. Pfectus dixit. q̄ nomē dei iuppiter nō est Cui Valerianus. Nomē ē homicide ⁊ stuprato:is. Ad quē almachius. q̄ totus mūdus errat ⁊ tu cū frate tuo verū deū no scis. Valerianus rndit. nos solis non sumus sed inumerabilis multitudo hāc sanctitatē recepit. Tradūt q̄ scti in custodiā maximi Quib⁹ ille ait. O iuuentutis flos purpureus O german⁹ ffnitatis affectus: Quō ad mortē quasi ad epulas festinatis. Cui Valerian⁹ ait. Nō si creditux se promitteret: gliaz eoz p⁹ mortē videret. Credidit maxim⁹ ⁊ ois ei⁹ familia. Ac vniuersi carnifices crediderūt ⁊ a scō vrbano qui illuc occulte venit baptisma suscepерūt. Igit duz auroza finē daret cecilia pgēs ad eos exclamauit dicēs. Eya milites xpi abijcite opa tenebraz ⁊ induamini arma lucis. Quarto igitur miliario ab vrbe sancti ad statuā idoli⁹ ducunt. Et dū sacrificare nollēt pariter decolant. Tūc maxim⁹ cū iuramēto asseruit se in hora passionis eoz angelos fulgentes vidisse: ⁊ alias eoz quasi virgines de thalamo exeuntes quas in gremio suo in celū angeli detulerūt. Almachi⁹ vo audiens maximū xpianū effectū eē cū plūbatis tādiu cedi fecit quousq̄ spīn exhalauit Cuius corp⁹ sancta cecilia iuxta valerianū ⁊ tiburtiū sepeliuit. ¶ Scōo fides xpi autēticata fuit martyrro ꝓpō btē cecilie. Inquirēs.n. almachi⁹ facultates Valeriani ⁊ tiburtij: cecilia cora se fecit astare. Iussitq̄ vt idolis imolaret: aut sniaz mortis accipet. Cū aūt ad hoc ab apparitorib⁹ vr̄ gerēt ⁊ illi vehemēter flerēt: eo q puella tā decora ⁊ nobili⁹ s vltro se morti traderet. Dixit ad eos. Hoc boni iuuenes nō ē iuuē tutē pdere: sz mutare. Multaq̄ eis de fide xpi ⁊ futura vita beata persuasit. Quare exclamātes illi dixerūt. Credim⁹ xpz veruz eē deū q talē famulā possidet. Vocato q̄ vr bano epo quadringēti ⁊ ampli⁹ baptizati sūt. Tūc almachius sctāz cecilia ad se advocās: diuti⁹ cū ipsa de fide ꝓtēdit. Tan

dez ab ipsa rōnabiliter supat⁹ iussit illā ad domū suā reduci. Jbiq; tota nocte ⁊ die buliente balneo cōcremari: que quasi in loco frigido mansit: nec modicū saltē sudoris p̄ sensit. Nō cū audisset almachius iussit eā in ipso balneo decollari: suā spiculator⁹ tribus ictib⁹ i collo percussit: sz tri caput ei⁹ amputare nō potuit. Et q; decretū erat ne quarta percussionē decollādus acciper: eā semiuiuentē cruent⁹ carnifex deliqt p triduuz aūt sup iuēs: oia que hēbat pauperib⁹ tradidit. Et oēs quos ad fidē ꝙuerterat vrbano epō ꝓmendauit dicēs. Triduanas induciās mihi postulaui: vt hos tue beatitudini ꝓmēdarez: ⁊ hāc domū meā in ecclesiaz ꝓsecrares Scūs aūt vrbanus corp⁹ eius inter epos sepeliuit ⁊ domū suā vt rogauerat in ecclesiam ꝓsecrauit. ¶ Tertio fides cecilie fuit ōfensata martyrio bti vrbani. Nic vt legit in officio ecli: fuit natione romanus: ex parte pontiano: qui sedit ānos octo menses vndeciz: dies vndeciz. Post mlta vō ab eo circa ꝙsionē paganoz laudabilit gesta. Almachi⁹ ꝓnominat⁹ ingri eū fecit ⁊ in quodā antro cū trib⁹ ꝓb̄ yteris: ⁊ trib⁹ diaconib⁹ reperit: ⁊ in carcerē missus ē Post hoc plūbatis cū socijs cesus est: ⁊ iterū in carcere reclusus. vbi tres tribūos ad se venientes cuz custode carceris anolino sanctus vrban⁹ baptizauit: Audito q; anolin⁹ xp̄an⁹ factus essz pfecto resistit ⁊ sacrificare renuens decollatur. Scūs vero vrbanus ⁊ socij capitalē sniam acceperunt. Oz statim almachius a demone arripit ⁊ deos suos blasphemās ⁊ xp̄ianos inuitus magnificās a demone suffocat. Nō eius vroz mamerma videns cū filia sua lucina ⁊ tota familia a sancto fortunato ꝓb̄ytero baptismū suscepit ⁊ post hoc scōz corpa honorifice sepelunt. Ecce quales fructus produxit fides cecilie cuius exemplo miraculis ⁊ doctrina: tanta multitudo peruenit ad xp̄m. Merito igit desponsauit eā: tri: buitq; coronam eterne beatitudinis. Jn qua gl̄iosa residebit per infinita secula seculoz. Amen.

¶ Sermo. lxvij. de fide inuictissima beate lucie virginis siracusane.

Tempus sponsus ⁊ q̄ parate erāt intrauerūt cū eo ad nuptias. Uerba sūt redēptoris nr̄i: originaliter xxv. ca. ⁊ in euangelio hodierno. Promittit merces eterne vite oīb⁹ q credūt in xp̄z filiū dei ō virgine natū. Unde saluator ipe Joānis. iij. ca. dicebat. Exaltari oz filiū hominis: vt oīs q credit i ipo nō pereat: sz hēat vitā eternā. Et. vi. c. Hec est volūtas p̄tis mei q misit me: vt oīs q videt filium: ⁊ credit in eum habeat vitaz eternaz. Et i textu eodem c a. Amē amen dico vobis: q credit in me hz vitā eternā. Et. xi. c. Ego sum resurrectio ⁊ vita. Qui credit i me ēt si mortu⁹ fuerit viuet. Et oīs q viuit ⁊ credit i me nō morietur in eternū. Et eodē ca. Si credideris videbis gloriā dei. Propter ea bti sīma vgo lucia fidē iesu xp̄i p sue aie ornamēto suscipiens ad nuptias delicatas paradisi puenit. Qua de re ipsaz laudib⁹ ꝓsequ cupientes. In solēnitate ei⁹: ad suā fidē verte m⁹ ꝓmonez. De q̄ tria mysteria ꝓponim⁹ Primū dī infusionis. ꝓtēplāda. Scōm roborationis. Tertium consūmationis.

¶ Qualiter fides infusa fuit anime btē̄l ucie a deo: ⁊ nō quō meritoriū ē credere: ⁊ q fides informis sit donū dei. Capitulm. i.

Primū mysteriū ꝓtēplādū de fide btē lucie dī infusioi. Mā fuit i ea viua fides ⁊ formata qm̄ ds inn fdt illā ei⁹ menti atq; seruent xp̄z pfessa ē: in quē pfecte credidit. Sz in hac pte tria dubia declaramus. Primum vtz credere sit meritorium Secundū vtz fides sit aie infusa a deo. Tertiū vtz fides informis sit donū dei.

¶ Ad primū dubiū rndet Aug⁹ sup Joānē dicēs. Sic in radice arboris nulla apparz spes pulchritudis: ⁊ tm̄ qc qd ē in arbore ōcoris ex illa pcedit. Sic ex fidei hūilitate qcqd meriti: qcqd btitudis aia susceptura est ex fidei fundamēto pcedit. Scūs vō Thomas 2e. q. ait. Nō act⁹ nr̄i sūt meritorij: inq̄tū pcedū ex libo arbitrio moto a dō p grāz. Ex quo ois actus human⁹ q subijcit libo arbitrio si sit relatus in deū pōt ee meritorius Ipsaz āt credere ē act⁹ intellect⁹ assentiētis vitati diuine: ex imperio volūtatis a dō mote p grāz. Et sic subiacet libo arbitrio in ordine ad deū: vñ actus fidei pōt esse merito

ri. Dz ꝓ hoīscit aliquis sic. Nile g assētit alicui credēdo: aut hz cāz sufficiēt iducētē ipz adcredēdū: aut nō. Si sic tūc nō vrhoc ei eē meritoziū: qz nō ē ei iā liberū credere: z nō credere. Si āt nō hz sufficiēs iductiuz ad credēdū: tūc leuitatis est credere. Jurta illō Ecclīastici. xix. c. Qui cito credit leuis ē corde: z sic nō videt meritoziū eē. Ald hoc ita rūdet Tho. Qō ille q credit hz sufficiēs iductiuū ad credēdū. Inducit. n. auctoritate diuine doctrine miraculis ꝓfirmate z q plus ē intiozi istinctu ducit dictātis: vñ nō leuit credit: qz tñ nō hz sufficiēs inductiuū ad sciēdū iō ñ tollit rō meriti. ¶ Scōz dubiū fuit vtz fides sit ifusa aie a deo. Et ad hoc rūdet apls ad Epheseos. ij. c. dicens. Gra saluati estis p fidē z nō ex vob: dei eni donū ē. Notandū tñ fz Tho. fa. se. q. vij. Qō ad fidē duo regrūt. quoz vnū ē: vt hoī credibilia ꝓponant: qō regrit ad hoc q hō aliqd explicite credat. Aliō āt qō ad fidē regrit ē assensus credētis ad ea que ꝓponunt. Quātū ergo ad ꝑmuz hoz necesse est q fides sit a deo. Ea. n. que sunt fidei excedūt potētiā hūanā vñ nō cadūt in ꝺtēplatione hoīs siue cognitōe nisi deo reuelāte. Sz quibusdā āt ꝓponūt a deo mittente fidei ꝓdicatores Quātū vo ad scōm. s. ad assensū hoīs ad ea que sūt fidei pōt cā ꝓsiderari duplicit. Una quidē exteri⁹ inducēs: sicut miracla vsiū: vel ꝑsuasio hois fidē docētis: quoz neutz ē sufficiēs cā vidēdū. n. idez miracilū z audiendū eandēcz ꝓdicationē siue doctrinaz qdaz credūt: qdā nō credunt. Et iō oz ponere aliā cām intiozē: q̄ mouet hoiez interius ad assentiēdū his: q̄ sūt fidei: hanc āt cāz pelagiani ponebāt solum liberum arbitrium hois. Et ꝓpter hoc dicebāt q initiū fidei ē ex nob inquātū. s. ex nobis ē: q parati sum⁹ ad assenciedū his q̄ fidei sūt. Sz ꝓsūmatio fidei est a do: p quez nob ꝓponunt ea q̄ credere debem⁹. Sz ē falsuz: qz cuz homo assentiēdo his que sūt fidei eleuet sup naturā suam: oporet q hoc insit ei ex supnaturali principio interius mouēte: qō ē de⁹. Et iō fides ꝯstū ad assensū q ē ꝓncipalis act⁹ fidei ē adeo interius mouēte p gram. ¶ Tertiū dubiū fuit vtz fides iuformis sit donū dei Et ad hoc rūdet q sic. Nā glo. j. ad Corin. xiij. ca. ait. Fides q̄ ē sine charitate ē donū dei. Si āt obijceret q fides iformis est qd ipfectū: z opa dī sūt pfecta. vt dī Deutero. xxxij. ca. g̃ fides informis nō ē op⁹ dei. Rūdet Tho. q fides iformis z si nō sit pfecta simplicit pfectione vtutis: ē tñ pfecta q̄ dā pfectione: que sufficit ad fidei rōez Itez posset quis istare sic. Quecūcz deus sanat totalit sanat. vñ xps dixit Joannis. vij. ca. Totū hoiez sanū feci: ꝺz p fidē homo sanat ab infidelitate. Quicūcz g̃ domū dei accipit simul sanat ab oibus peccatis. Sz hoc ñ fit nisi p fidez formatā: g̃ sola fides formata ē donū dei: z nō fides informis. Ad hoc ita dicit Tho q ille q accipit fidē a deo ꝯtra nis absq charitate nō simplicit sanat: sed sanatur ꝼm. s. vt cesset de tali pctō. hoc aūt frequent cōtingit: q aliqs disistit ab vno actu pcti: ēt deo hoc faciēte: q tñ ab actu alteri⁹ pcti non disisti: ꝓpria inigitate suggerente Et p hunc mudū dat aliqn a do hoi: q credat. nō tñ dat ei charitas. Sicut ēt aliquib⁹ dat absq charitate donū ꝓphetie: t aliqd sile. In hoc itaqz relucet bonitas sūmi dī: q ēt pctōribus sua dona gratias data largit Nō. n. multi absq charitate operāt act⁹ bonos ex genere: vt deo z ecclie obediēte: a do puenit. Nō alij absq charitate firmit z simplicit credant: ex fonte diuine pietatis hoiez adiuuātis ꝓcedit. Si vo alig fidem formatā hēant p charitatē z opa bona a bona do efficiēte idipsuz recipiūt. Ipse g̃ hāc fidē lucie vgini tribuit: quā ipa libent⁹ pleca totā se diuine voluntati cōmisit. Erāqz opa eius sctā: iusta: recta: mūda: qualia decet ꝓsequi credentes in Christum.

¶ De tribus miraculis: quibus roborata fuit fides beate lucie. Capitulum. ij.

Secundū mysteriū ꝓtēplandū de fide beate lucie: dī roboratio. fuit enim a deo fides ei⁹ roborata triplici miraculo.

Primum fuit sancte agathe visio.

Secundum matris sanatio.

Tertium corporis firmatio.

¶ Primū miraculū quo fuit fides lucie ro

borata ⁊ magnificata dñ ſcte agathe viſio. Audiẽs.n. famã ſcte agathe p totã ſiciliã divulgari: ſepulchꝝ eiꝰ adiſt cũ mꝛe ſua eu ticia longo iam ſatis tpe fluxum ſanguinis incurabilr patiẽtẽ inter ipſa igit miſſaꝝ ſolẽnia contigit vt illꝰ euangeliuꝫ legeret in quo dominum mulierẽ ab hac paſſione ſanaſſe narrat. Tũc lucia matri dixit. Si credis his que legunt crede agathã illũ ſp hẽ re preſentẽ: p cuius nomine ſuſtinuit paſſiones. Si ergo eiꝰ ſepulchꝝ credes ꝓtige ris pfecte: ꝓtinuo ſanitate gaudebis. Igit recedenti⁹ ꝓctis ⁊ matre ⁊ filia iuxta ſepulchꝝ in oꝛone exiſtentibus: lucia ſomn⁹ arripuit: viditꝙ agathã in medio angelorꝫ gẽmis ornatã ſtãtẽ ⁊ dicẽtẽ ſibi. Sꝛor mea lucia virgo deo devota: qd a me petis: qꝺ ipſa poteris preſtare ꝯtinuo matri tue. Nã ecce per fidez tuam ſanata eſt Sz dũ iſta loquimur increduli nos accuſare ꝓtẽdũt. Muliebria inquiunt ſũt iſta ⁊ levib⁹ pſonis enarrãda. Nã dixit ſapiens. Multos fecerũt errare ſomnia ⁊ exciderũt ſperãtes in illis. Quibus nos rũdemus: qꝺ ꝛz ſomnia poſſint evenire: vꝛa cã nãli: vꝛa cã volũtaria: vel ab iſluẽtia celi: vel ab illuſione: tñ ⁊ ſepe euẽiſſe repim⁹ a volũtate creatoꝛis q ſic diſpoſuit in ſõnis miſta myſteria ꝛuelaꝛ: Nõne Gñ. xxviij. c. Vidit iacob in ſõnis ſcalã ſtãtẽ ſup terrã ⁊ cacumẽ illi⁹ tãgẽs celũ ãgelos quoqꝫ dei aſcẽdentes ⁊ deſcẽdentes p eã ⁊ dñz innixũ ſcale dicentẽ ſibi. Ego ſum dñs deus abrahã ꝑis tui ⁊ ds Iſaac. Joſeph ẽt vt ſcribit Gñis. xl. ca. Interꝓtat⁹ ẽ ſõniũ pincerne ⁊ piſtoꝛis pharaonis: ⁊ ſomniũ ipſi⁹ pharaõis: vt pz Geneſis. xli. ca. Et Daniel iij. ⁊ iiij. ca. hẽc. qꝫ ipſe daniel reuelauit ſignificatõez ſõnioꝝ nabuchodonoſoꝛ regis babylonie Magi adhuc poſtꝙ adoꝛauerũt xp̃z ãmoniti fuerũt in ſõnis: ne redirent ad herodẽ Et Joſeph iab angelo in ſõniis inſtructus fuit. vt cũ puero ieſu ⁊ vgie mꝛe fugeret i egyptũ: ſicut recitat Matthei. ij. ca. Ꝙ gẽtiles ẽt ſõnia ſepe aliqd ſignificare cõpta ſunt. Vñ Valeri⁹ mꝛa de ſõnijs ſcripſit li. i. Sicut de ſõnio ſimonidis qui naufragiũ evaſit. Et de ſõnio matris dionyſij que cũ ꝓceptũ vtero hẽret ſõniavit ſe ſatiri ſtũ parere ſatiriſtus ſerpẽs ẽ de quo tiriaca conficit: Cõſultoꝙ ꝑdigioꝝ interpte clariſſimũ ac potẽtiſſimũ filiũ dixit pariturã. Et ita refert alta ꝯplurima: Tulli⁹ ãt in. i. de diuinatiõe ait. Eſt apõ platonẽ: q cũ ſocrates eẽt i cuſtodia publica dixit critõi fami liari ſuo ſe poſt diẽ tertiũ moꝛiturũ: vidiſſetꝙ i ſõnis pulchꝛitudis eximie feminaz q ſe noie appellãs dicere homericũ quẽdã vſũ Terclatichile tẽpeſtas leta leuabit. qꝺ vt ẽ dictũ ſi ſcribit ꝓtigiſſe. Sueton⁹ ãt li. de. xij. ceſarib⁹ recitat: Cõ nocte p̃cedẽte diẽ q̃ ceſar occiſus fuit vꝛor ei⁹ i gete vidit faſtigiũ dom⁹ labi ⁊ ceſarẽ i ſinu ſuo ia cẽtẽ mꝛtis vlneri b⁹ pforatũ: q̃re ſõnij atrocitate pterrita eũ rogare ñ deſtitit vt die, prima ſe a curia abſtineret. Dicta ſũt hec oia vs oñdam⁹ nõ eẽ q fabuloſũ q de viſione btẽ lucie ſuperi⁹ explicauim⁹: ſicut rei exitus: vt apparebit plene ꝓfirmat. ¶ Secũ dũ miraculũ quo fides lucie roborata fuit ⁊ vera declarata: dñ mꝛis ſanatio Euigilãs gdẽ a ſõno lucia matri dixit. Cõ mea ecce ſanata es p ipſaz q̃ te deprecoꝛ q̃ ſuis oꝛonib⁹ te ſanauit: ne mihi ꝺ cetero noies ſpõſum. Sed qcqd mihi datura eras prodote: pauperib⁹ elargire. Cui mꝛ. Tege p̃ us oculo meos ⁊ qcqd volueris de facultatib⁹ facito Ad quã lucia qꝺ moꝛiẽs das iõ das qz tecũ fere nõ põt. Da igit duz viuis ⁊ mercedẽ hẽbis. Cũ ergo rediſſent fit quotidie diſtractio rez: ⁊ dant in neceſſitatib⁹ paupez interea dũ patrimoniũ diſtribuit ſponſus lucie de his nutricẽ ei⁹ interrogauit. Rñdit illa caute q vtiliozẽ poſſeſſionẽ ſponſa ſua inueniſſet quaz volebat eme re. Et iõ videbaꝛ aliquãta diſtrahere: credidit ille ⁊ cepit auctoꝛ eẽ vẽdẽtiũ. ¶ Tertiũ miraculũ quo fides lucie roborata fuit: dñ coꝛpis firmatio. Nã vẽditis oib⁹ paupib⁹ erogatis. Spõſus trahit eã coꝛã paſcaſio ꝓſulari dicẽs eã xp̃iauã eẽ ⁊ ꝺ legeſ agere auguſtoꝝ. Innuitãte eã paſcaſio ad ſacrificia idoloꝝ. Rñdit ſacrificiũ placẽs ꝺo ẽ viſitare paupes: ⁊ i neceſſitatib⁹ ſubuenire: ⁊ qz iã ampli⁹ nõ habeo qd offerã: meipſam ſibi offerẽdã tribuo. Cui paſcaſi⁹. Ita ver

batibi sili stulto xpano narrare poteris: mi
hi āt q pricipū decreta custodio: frustra ꝓse
quris. Ad quē lucia. Tu pncipū tuoꝝ ꝯcre
ta custodis ⁊ ego legē dei mei custodiā. Cui
pascasius pimoniū tuū cū corruptoribꝰ ex
pēdisti ⁊ ideo quasi meretrix loqueris Cui
lucia pimoniū meū in tuto loqui constitui
corruptores āt mētis ⁊ corporis nunq̄ sci
ui. Rndit pascasius. q sunt corruptores mē
tis ⁊ corporis. Lucia dixit corruptores mē
tis vos estis: q suadetis vt aīa suū deserat
creatorē. Corruptores corporuz sūt q tpalē
delectationē ꝓponūt epulis sempiternis.
Pascasius dixit: Cessabūt verba cū peruē
tū fuerit ad verbera. Cui lucia verba dei
cessare nō possunt. Cui pascasius. Tu ḡ deꝰ
es: Lucia respondit. ancilla dei suz: Qui di
xit. Dū steteritis ante reges ⁊ presides no
lite cogitare quō aut quid loquamini: dabi
tur. n. vbis in illa hora quid loquamini.
Nō. n. vos estis q loqmini: sed spūs pris ve
stri q loqtur in vobis. Pascasius dixit. In
te ergo spūs scūs est. Cui lucia qui caste vi
uunt templū sunt spūs sancti. Cui pascasiꝰ
ego faciā te duci ad lupanar: vt ibi violati
onē accipias: ⁊ spm̄ scūz perdas. Cui lucia
Nō inquinat̄ corpus nisi de ꝯsensu mentis
nā si inuitaz violari me feceris castitas mi
hi duplicabitur ad coronā nunq̄ aūt volū
tatē meā ad consensum poteris prouocare.
Hoc loco doctores dicūt q si aliqua virgo
violēter opprimat̄ virginitatis coronā nō
āmittit: Sic pz. xxxij. q. v. c. qd aūt ca. tole
rabilius. ca. reuera. ca. nō pōt. ca. ꝓposito
ca. de pudicitia. ca. magis timeamꝰ. San
ctus vero Tho. in suo q̄rto. di. xlix. artit. v.
ita ait. Si aliqua virgo p violētiā oppssa
fuerit non āmittit pp hoc aureolā virginita
tis: dūmō ꝓpositū perpetuo virginitatē ser
uādi inuiolabiliter teneat. Et hoc siue pro
fide siue p quacūq̄ alia cā violenter corrū
pat̄. Sz si hoc p fide sustineat erit ei meri
toriū: ⁊ ad genus martyrij pertinebit. Uñ
lucia dixit: si inuitā me feceris violari: ca
stitas mihi duplicabit̄ ad coronā nō q ha
beat duas virginitatis aureolas: sz q du
plex p̄miū reportabit: vnū p virginitate cu
ostdita. alid p iiuria q̄ passa est. Dato etiā
q talis violenter oppssa ꝯcipiat nec ex hoc
meritū virginitatis pdit. hec Tho. Ad lu
ciā iā redeamꝰ q̄ pascasio addidit: Ecce cor
pus meū ad oē suppliciū paratū qd mora
ris. Incipe fili diaboli desideria tuaruz pe
naꝝ exercere. Tūc pascasius lenones ad se
venire fecit dicēs eis. Inuitate ad eā oēm
pplm ⁊ tādiu illudat̄: donec mortua nūciet̄
O stupēdū miraculū. O inuincibilis virtꝰ
dei viui volētes eā trahere. Tāto pōdere
spūs scūs eā fixit: vt oīno ipsaz mouere neq
rēt. Fecitq̄ pascasiꝰ mille viros accedere:
⁊ manꝰ ⁊ pedes ligare: sed eā nullatenꝰ po
terāt mouere. Tūc ēt cuz viris mille paria
boū adhibuit: sz tñ vgo dñi imobilis pmāsit
vocatis āt magicis vt suis icātationibꝰ mo
uerēt oīno mouere nō potuit. Dixitq̄ Pa
scasiꝰ. Que sūt ista maleficia. q vna puella
a mille hoībꝰ nō mouet̄. Lucia dixit. Non
sunt ista maleficia: sz beneficia xpi.

¶ Qualiter beata lucia voluit pro fide xpi
vitam presentem per martyrij tolerantiā
consumare. Capitulum. iij

Tertiū mysteriū cōtēplādū de fide btē
lucie dr̄ ꝯsummationis. Voluit eq
dē p fide xpi pñtem vitā per martyrij tole
rantiā ꝯsūmare. In quo tria concurrerūt.
Primū a morte p̄seruatio.
Secundum setretorum reuelatio.
Tertium corporis christi susceptio:

¶ Primū qd ꝯcurrit circa tolerātia marty
rij btē lucie: dr̄ a morte p̄seruatio. Non. n.
tormēta potuerūt extiguere illā: ita cito sic
fecissēt: qz ds p̄seruabat eā vsq̄ ad tp̄s. Nā
cū pascasiꝰ āgustiaret̄ nimis: vidēs illā adeo
imobilē effectā iussit copiosū ignē circa eaz
accēdi picēq̄ ⁊ resinā ac feruēs oleū sup eā
fūdi. Dixitq̄ lucia. Indutias ipetraui mar
tyrij mei: vt credētibꝰ timorē auferē passi
onis ⁊ nō credētibꝰ vocē insultationis: vi
dētes āt amici pascasij eū angustiari: in gut
ture eiꝰ gladiū imerserūt: q̄ nec sic extīcta ē
nec loq̄lā amisit. ¶ Scdz qd ꝯcurrit circa
martyriū btā lucie: dr̄ secretorū reuelatio.
Reuelauit. n. ea q̄ secreta erāt ⁊ sciri nō po
terāt: pp distātiā loci dixitq̄. Annūcio vob
pacē ecclie redditā maximiāo hodie mor
tuo ⁊ de regno suo diocliciāo expl̄so. Et sic

ciuitat

ciuitati cathaniēsi soror mea agatha data ē ꝓtectrix. Sic ⁊ ego ciuitati siracusane cōcessa sū intuētrix. Dū hec vba loquit. Ecce mistri romanoꝝ venerūt ⁊ pascasiū apphē dentes: vinctū ad cesarē secū duxerūt. Audierat.n. cesar q̄ mlta rapuerat. Quare de suis scelerib⁹ quict⁹ capitali sniā fuit punit⁹

¶ Tertiū qō ocurrit i martyrio bt ē lucie: dr corpis xp̄i susceptō. Nā ō loco in quo pcussa ē: nō est mota: nec spīs tradidit: q̄dusq̄ venirēt ⁊ corp⁹ dñi sacerdotes ei traderēt: ⁊ oēs astātes am̄ dño rūderēt. In eodē āt loco ē sepl̄ra ⁊ eccl̄ia fabricata. Fuit alia lucia cui⁹ offīū eccl̄esia celebrat mēse sep tēbris hec tpe diocleciāi ⁊ maximiāi i viduitatep ānos trigita ⁊ ser māserat. Quiusq̄ āni toti⁹ vite fuerūt septuagitaquiq̄: put legit i suo officio. Ista accusata a filio Eup̄repio q̄ xp̄iana eēt iussū diocleciāi carceri mācipata fuit: vbi ꝓsolatōez diuinā ꝓmeruit Deiñ coā diocleciō sedēte p tribūali ertēsa ē: ⁊ fustib⁹ diutissime verberata. Postea i ollā plūbo plenā i circuitu igne copioso succēsā demersa ē. Ubi sctā di psallēs tridno virit vltio gladio aīaduersa ē. Itaq̄ pria lucia i ỹgitate ꝑmanēs. martyriū p xp̄o passa ē Ista vo i viduitate pseuerās: mozi p xp̄o nō recusanit. Quaꝝ aie gl̄iā celestis regni i eternum pacifice possidebūt. Ad q̄ nos pducat iesꝰ filiꝰ dī: q̄ fit bñdict⁹ in secula seculoꝝ. Amñ.

¶ Sermo septuagesimusoctauꝰ de laudib⁹ vere amicitie. q̄ hoies i sctitate ꝓseuat.

Beatus qui inuenit amicum verū. Sapiētis vba sūt ista ozigialit Ecclīastici .xxv. ca. Satis efficax est ta in spūali q̄ ciuili vita: vinculū amicitie vere: qua hoies ꝓmunicāt sibi ipsis vtranq̄ fortunā. Propterea a macrobio species iustitie ponit ⁊ ab ipso atq̄ a ceteris sapientib⁹: miris laudib⁹ ꝓconizat: q̄ tū pleriq̄ feralē potiꝰ q̄ rōnales hoies amicitiā ⁊ paruipendunt ⁊ fugiunt. Jccirco in pūti sermone ō eius laudibus erimus verba facturi: de qua tria mysteria proponimus contemplanda.

Primū dicit cōmendationis.
Secm distinctionis.
Tertium significationis.

Nō omnes sancti ⁊ morales phi gloriose loquuntur de amicitia. Capitulū .j.

Primū mysteriū ꝓtemplandū de amicitia dr ꝓmēdationis. Dēs qppe tā scī q̄ phi morales de illa glorioſe loquuntur Ūñ Sapiens Ecclīastici. vj.c. ait Amicꝰ fidelis protectio fortis. Et cassiodor⁹ in libro de amicitia. In hūanis reb⁹ nihil amicitia dulcius. inuenit: nihil sanctius appetitur nihil fructuosi⁹ custodit. Et i eodē li. Amicitia ꝓpria suauitate vtules alias cōdit: aduersa pat: tristiaq̄ iocundat. Et idē i epl̄is Die amicis oia cogitatō eēt tediū ois opatō labor: ois terra pegriatio: ois vita torpitus sine amicoꝝ solatio: viuere esset mori. Et Ambro. li. ō officijs So latiū qppe vite hꝰ ē: vt hēas cui pect⁹ tuū apias: cui archana cōices: cui secreta tui pectoris ꝓmitas: vt colloces tibi vir fidelē: q̄ in pspis gratuleti tristib⁹ ꝓpatiat: in psecutiōib⁹ adhortet. Et Valeri⁹ maxim⁹ li .iiij. Amicitie vinculū potēs ē ⁊ prevalidū: neq̄ vlla ex pte sanguinis virib⁹ inferius. Et Quintilian⁹ in li. de clamationū. Nō reperio qd in reb⁹ hūanis excogitauerit nā prestanti⁹ amicitia: qd cō cordia ō fortunā mai⁹ auxiliū. Et Salu. i iugurtino: Nō exercit⁹ neq̄ thesauri sūt regni ipsidia: sz veri amici: quos neq̄ armis coger: neq̄ auro paraī queas: officio fideq̄ parant. Et Sene. i li. ō trāq̄llitate ai: Nihil eque delectat aīm q̄ amicitia fidelis ⁊ dulcis. Et Theofrast⁹ phus. Quāti est sine aīa corpus tāti: est sic amicis hō. Et secund⁹ phus interrogat⁹ ab andriāo cesare qd est amicus. rūdit. desiderabile nomē: infelicitatis refugiū: indeficiēs quies: amāda felicitas. Et Aristo. i. viij. Ethicoꝝ. c. i. Amicitia marie necessaria ē in vita. sine amicis null⁹ eligeret viuere: hūs reliqua bōa oia ⁊ medicantib⁹ ⁊ ꝓncipatus ⁊ ptātes possidētibus videt amicis marie opus eē. Et idē in. ij. politice. amicitiā quidē putam⁹ maximū eē bonoꝝ ciuib⁹. Et idē in. iij. topicoꝝ Magis eligēda est supabūdātia amicitie q̄ pecūiaꝝ. Et Tul. i⁹ in qō nib⁹ tusculanis Sūmū gen⁹ felicitat⁹ ē hre amicos. Et idē i li. illo de amicitia de quo ingt aulusge. in .i. noctiū acti. Nō cū libꝝ illū componeret

legit libꝝ theofrasti ō ãicitia ait. Excepta sapia nil melio⁹ ē datū hoi a dijs imortalib⁹ ãicitia. Et itez ibi Solē e mūdo tollēr vidēr: q amicitiã e vita tollūt: qz nihil a ō meli⁹ hēm⁹: nihil iocūdi⁹. Et itez Ego vos hortari tñ possū: vt amicitiã oib⁹ reb⁹ hūanis anponatis. Nihil. n. est tã nature aptū tãꝫ ꝓueniēs ad res vl scōas vl aduersas. Et idē li. i. ō finib⁹ bonoꝝ ⁊ maloꝝ. Diuim rerū ꝙs ad btē viuēdū sapia ꝓparauit. nihil ē mai⁹ amicitia: nihil vberius: nihil iocūdius. Sz ꝓter ꝓdicta q̄runt aliq: vtꝝ felix indigeat amicis. Et possz argui q nō: qz qcū qz sūt p se sibi sufficiētes ex bonis q̄ bñt: ñ indigēt amicitia alioꝝ. sz felix p se oiz bonoꝝ sufficiētiã hz g ñ vr idiger amicis. In oppositū vo arguit tali rōne. Inf oia exteriora ē maximū bonū hre amicos. vt ꝓbtū ē pallo supi⁹ p aristo. Si g felici cui oia bona tribuunt ñ dant: amici: tūc felici deerit maximū bonoꝝ exterioꝝ. s. amicitia qō ē ꝫ rōnē felicis: Rñdet ad ista soluēda. q aut loquimur de felicitate celestis pꝛie: aut de felicitate pñtis vite. Pꝛio. n. si loqmur ō pfecta felicitate q̄ erit in pꝛia. tūc aut loqmur ō necessitate btitudis: aut de bñ esse. Pꝛio mō dico q sociatas amicoꝝ nō regrit de necessitate ad btitudiez pꝛie. qm ille q hz totāplenitudinē sue pfectōis i deo: g nō indiget alio: Et hoc est qđ scribit Sapie. vii. c. Venerūt āt mihi oia bona parit cū illa. s. cū diuia sapia: q i in dī clara visiõe cōsistit. Vñ aug⁹ viij. li. sup Gene⁹. ad lrām dicit. q creatura spūalis ad hoc q sit btā nō nisi intrinsec⁹ adinuat̄ eternitate: veritate ⁊ charitate creatoris. Mā pfectio charitatis ē eētialis btitudini ꝫtū ad dilectiõez dī: nō āt qtū ad dilectõez pximi. Quāre si eēt vna sola aia frues ōno hōis, primū quē diligeret: adhuc btā eē ꝑz suppositō primo segr dilectio ei⁹ ex pfecta dilectõe dī. Vñ q̄si ꝓcomitant se habz amicitia ad pfectaz btitudinē. Sedo vo si loq̄mur de bñ eē btitudis tūc verū ē q ad illā fac̄ societas amicoꝝ: qz sic̄ btitudo eētialis ē ꝫ hz btūs apud deū solū: ita btitudo accidētalis ē: quā hz btūs apud aliuz btū. Si vo loquimur de felicitate ipfecta q̄ nihil aliud ē large illā sumēdo ꝫ psperitas ⁊ bonoꝝ tpaliū abundātia. tunc dico q felix aliquo mō ñ idiget amicis ⁊ aliquo mō indiget. Mā felix ñ idiget amicitia vtili: qz existūt sibi oia bona idiget tñ amic⁹ maxie ppria. Primo pp cōicationē. vt cōicet amicis idigētib⁹ felicitatē suā qñ vt ingt Plato i Thimeo. Bonos vi ros decz ꝓmodos eē. Et Sui. in li. de pōto. Regia crede mihi res ē succurrere lapſis. Cōueniēs hoi ē hoiez fuare voluptas. Sedo felix indiget amicis pp ꝓseruationē: qz nullus sufficit solus fuare pspitatē suā. Jō ingt Tulli⁹ in li. de amicitia. Qñ res hūane fragiles sunt ⁊ caduce sp acgrēdi sr quos diligam⁹ ⁊ a q b⁹ diligamur charitate. n. benuolentiaqz sublata oia sr sublata Vita iocūditas. Tertio felix indiget amicis pp delectationē: qz dlectabile ē ꝙuiuere amicis. Vñ ⁊ Tulli⁹ i pfato li. ō amicitia dicebat. Quid dulci⁹ q̄z hre aliquē cū quo audeas sic log oia vt tecū. Propt hec oia ꝓcludit sapiēs Eccliastici. vi. c. Qđ inuenit amicū fidelē inuenit thesaur. Amico qppe fideli nulla est comparatio ⁊ non est digna ponderatio auri ⁊ argenti contra bonitatem fidei illius.

¶ De triplici amicitia: mala: falsa: ⁊ va.

Secūdū mysteriū ꝓtēplādū ō ꝫ Ca. ij. amicitia dr distictio. Distiguit qppe in scripturis diuis ⁊ hūanis triplicit. Maz Quedā ē amicitia mala.

Quedam falsa.

Quedam vera.

¶ Prima amicitia dr mala q̄ est inter eos q̄ mali sūt. sicut Luce. xviij. ca. scribit. Qđ factisunt amici herodes ⁊ pilat⁹. Ubi glo. nephādū phedus qđ herodes ⁊ pilat⁹ i occidēdo xp̄z pepegerūt. ppea Alri. viij. ethi. ca. iij. Qđ pfecta ē bonoꝝ amicitia: ⁊ fm virtutē similiū. Et Tulli⁹ i li. ō amicitia ingt. Uirt⁹ amicitiã ⁊ gignit ⁊ ꝓtiet: nec sine virtute amicitia eē vllo pacto pōt. Et iterū ibi sic ꝓcludit. Hoc sentio nisi in bonis amicitiã eē nō posse. ¶ Seda ē amicitia falsa: vl simlata q̄. s. aligs diligit solo nomie ⁊ ñ ope qđ vtiqz facile ipleri dīc. Ambro. li. iij. ō officijs. Facilis ingt vox ⁊ cōis

tꝰ ſuꝫ totꝰ:ſꝫ paucoꝝ effectꝰ. Sūt ꝛ alij q ſe amicos dicūt:ꝛ nō niſi pp ꝓpriū ꝯmodū amāt.ō quos dicit Seneca ad lucillū. Negociatio ē ñ amicitia q̄ ad ꝯmodū accedit Et Hieroꝰ i epla ad paulinū ait. Uera amicitia illa ē ꝛ xpi glutino copulata q̄ nō vtilitas rei familiaris:nō pſtia tñ corpis:nō ſubdola ꝛ palpās adulatio:ſꝫ ōi timoꝛ ꝛ diuiaꝝ ſcriptura ꝝ ſtudia ꝓciliant: Et idē ſuꝫ Micheā prophetā Delicata ē amicitia q̄ amicoꝝ felicitatē ꝛ diuitias ſegē in hoc genere amicitie hodie voluitur q̄ſi totꝰ mundus Ūñ Sui.li.ij.de pōo ait. Ulgꝰ amicitias vtilitate ꝓbat. illud amicitie quondā venerable noīñ pſtat ꝛ in q̄ſtu ꝓ merētrice ſedet. Sūt ꝛ adhuc amici falſi: q̄ñ hi q ſe amicos fatebāꝫ:amicos deſerūt i aduerſis. Mā vt ſcribit ſapiēs puer:xvij.ca. oi tpe diligit q amicꝰ ē. Et Valeriuſli.iiij. Sincere fidei amici ꝑcipue i aduerſis reb⁹ cognoſcūt in gb⁹ gcbd pſtāt: totū a pſtā ti beniuolētia,pficiſcit. Ob id Tulliꝰ i q̄ſti. tuſcu.ꝛ in.iij.li.de officijs ꝯmēdat vna cuꝫ Valerio mario damonē ꝛ ficiā pictagoricoſ q amicitiaꝝ animo adeo ſtricti erāt vt cuꝫ alterꝝ ex his ſiracuſanꝰ dionyſiꝰ occideꝝ terminaſſet:ꝛ his q mortī adiectꝰ eſſet: paucos dies qb⁹ domū,pficiſceret a dionyſio i petraſſet:ſin aliū,p reditu eius daret:alter rīdere ,p amico nō dubitauit:affirmās q niſi rediret aliꝰ infra aſſignatū ſibi tmīnuz ipſe mozereť. O ēs pmo iſto inſultu ſunt ī admiratōez verſi:q̄ꝝ ꝛ rideret a plurimiſ ſꝫ cū tandē reuerteret amicꝰ ſeq̄ ad diem tmini p̄ſentaſſꝫ:admiratꝰ tyrāꝰ eoꝝ fidē ſuppliciū remiſit. Rogās ſe tertiū in ſocietatē recipi. Sꝫ hodierna die talis minime inueniunť: quinimo vt Ouidꝰ ait.li.ij.ō ponto. Diligit nemo niſi cū fortuna ſeda ē. Et in li. de triſtib⁹. Donec eris felix multos numerabis amicos. Tpa ſi fuerint nubila ſolus eris. Et in eodem libro :ſic de quodā ſuo amico tepido lamentetur.

In caput alta ſunꝫ labenſ ab equore retro.
Flumina:ꝓuerſis ſolq̄ recurret equis.
Terra feret ſtellaſ:celum ſcindetur aratro.
Unda dabit flāmas:ꝛ dabit ignis aquas.
Omnia nature ꝓpoſtera legibus ibunt.
Parſq̄ ſuū mundi nulla tenebit iter.

Omnia fiam fient fieri que poſſe negabā.
Et nihil eſt de quo non ſit habenda fides.
Hec ego vaticinoꝛ:quia ſuꝫ deceptꝰ ab illo.
Laturum miſeroꝛ:quem mihi rebar opem.
Illud amicitie ſanctuꝫ ꝛ venerabili nomē.
Re tibi ꝓ vili ſub pedibuſq̄ iacet.

¶ Tertia igitur amicitia ꝛ vera eſt illa que fundaťſup virtutē ꝛ pleuerat in quolibz ſtatu ſiue proſperitatis ſiue aduerſitatis.

¶ De ſignis vere amicitie. Capi.iiij.

Certiū myſteriū ꝓtemplandū de amicitia dī ſignificatio. Sūt.n.aliqua ſigna per que cognoſci poteſt quādo quis ē verus amicꝰ. Et hec diſtinguūť ī tria. Mā Alia ſunt ſigna cordis.
Alia ſunt ſigna oris.
Alia ſunt ſigna operis.

¶ Primū ſunt alia ſigna cordis. que ſubdiuidi poſſunt in tria.
Primū eſt voluntatū concordatio.
Scōm ſecretoꝝ communicatio.
Tertiū confirmatio.

Primuꝫ ſignū ē volūtatū ꝓcordatio.ō quo ait Tullliꝰli.de amicitia. Idē velle ꝛ idē nolle Ea demū vera ē amicitia:qō vtiq̄ intelligēdū ē i rebꝰ virtuoſis:debitis ;ꝛ honeſtiſ Mā cōcordia maloꝝ ñ vere amicitia: ſꝫ ꝑſilitudinē dici pōt. Scōm ſignū ē ſecretoꝝ ꝛ ꝑſilioꝝ cōicatio. vt.n.ait Ambro.li.de officijs. Mihil occultat amicꝰ:ſi verꝰ ē. Uerū tū caute agēdū eſt vt ſuereť regla Senece ad lucillū dicētis Dia cū amico delibera: ſꝫ de ipſo prius. Mā ingt macrobiꝰ li. ſaturnaliū. Ita amicū hēas vt hūc fieri poſſe,inimicū putes. Et Valerius rubrica de dilectiōe ꝛ amore dicit. Rias aiebat oportere hoīes ita in vſu amicitie verſari vt meminerint eā ad grauiſſimas inimicitias poſſe ꝑuerti. Ubi qdē ꝑceptū p̄ia ſpecie nimiſ fortaſſe callidū videbať:nimiūq̄ ſimplicitatiq̄ ꝑcipue aicita gaudētiū:ſꝫ ſi ai altiō cogitatio de miſſa fuerit p̄ꝝ vtile repieť. Tertiū ſignū vere amicitie dī ai ꝓfirmatio Hoc vtiq̄ ad verā amicitiā ſpectaŕ cognoſcit:vt nō ſtatiz mala de amicis credanť ſuꝝ ſuronibꝰ ꝛ bilinguibꝰ. Jō Valeriꝰli.iiij. rubrica de moderatōe.laudat platonē.q cuꝫ a quodā audiret ꝛenocratē diſcipulū ſuum

de se multa impie locutũ sine vlla cũctatio ne criminãtẽ respuit: Instabat ille certo vl' tu cãm q̃rẽs cur sibi fides non adhiberet. Adiecit plato. Nõ eẽ credibile vt quẽ tantope amaret ab eo ñ diligeret. Postrẽo cũ adiusturãdũ inimicitias serẽtis malignitas ꝯfufugisset ne piurio eius disputaret affirmauit nũq̃ xenocratẽ illa dicturũ fuisse: nisi ea dici expedir̃ sibi iudicassz. ¶ Scdo st̃ alia signa oris ⁊ hec distinguũtur in tria.

Primũ ẽ secreta monitio.

Scdm recta locutio.

Tertiũ manifesta laudatio.

¶ Primũ signũ oris vere amicitie ẽ secreta mõitio. Cũ. s. qs dp̃hẽdẽs i aliquo suũ amicũ errare secrete studet illũ monere. Juxta saluatoris nr̃i docum̃tũ. q Mat. xviij. ca. dixit. Si peccauerit ĩte fr̃tu⁹: vade ⁊ cõripe eũ iter te ⁊ ip̃z solũ. Et de hoc ita pulchre loq̃t Ambro. li. iij. de officijs Obiurget amic⁹ amicũ. nõ iactãtie studio sz affectu charitatis vt nec ãmonitio aspa sit: nec obiurgatio ꝯtumeliosa. Et Seneca i li. de morib⁹ Uires tuas magis amici sentiã bñficijs q̃z iniurijs. ¶ Scdz signũ oris ẽ recta locutio vt amic⁹ magis loq̃t amico v̄a ⁊ vtilia q̃z blãda ⁊ falsa ⁊ cũ suo dãno illi placentia. Hic sapiẽs ꝓuer. x. c. ait. Simlator ore decipit amicũ suũ. Et. xvi. c. Uir iniquus laudat amicũ suũ ⁊ ducit eũ ꝑ viã nõ bonaz Et aug. sup illo v̄bo psalmiste. Laudat̃ pcõr i d̄siderijs aĩe sue: Adulãtiũ inqt ligue alligãt aĩas i pcĩs: delectat. n. ea facere in quib⁹ ñ solũ metuit̃ rep̃hẽsor sed ẽt laudat̃ pcõr Tertiũ signũ ẽ manifesta laudatio vt. n. inqt Criso. Hic mos amãtiũ ẽ vt amorẽ suũ silentio tegere neq̃ant. ¶ Tertio sũt alia signa vere amicitie in ope: ⁊ hec adhuc tria.

Primũ ẽ grata cõuersatio

Scdm prompta ꝯdescentio.

Tertiũ honesta satisfactio.

Priuz signũ ẽ grata ꝯuersatio: Inqt. n. Ari. ix. Ethicorũ. Qd̄ amicus est alius ipse. Et Tullius. Amicus est alter ego. Iccirco qui veri amici sunt: libenter ꝯueniũt: familiariter conuersantur. Quare ⁊ Aristo. dicit. Qd̄ amicis eligibilissimũ ẽ ꝯuiuere. Scdm signũ ẽ ꝓmpta cõdescensio. Cum qs amico condescendit subueniendo sibi in necessitatib⁹ suis. Ideo phus qdã cuz diceret ei de quodã paupe: ille amicus illius diuitis est cur inquit il lo diuite paup est amicus non est q particeps nõ est fortunẽ: Et dñ amic⁹ aliquid expostulat non ẽ ꝓcrastinãdũ. Unde sapiẽs in Prouer. dixit. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere cras. n. dabo tibi cũ statiz possis dare: Tertiũ signũ est honesta satisfactio: Nec amicus turpia petere d̄bet: nec ali⁹ in his satisfacere tenet̃. Hinc Ualerius lib. vi. Rubrica grauiter dicta aut facta refert publi⁹ Ruti⁹ li. cũ amici cuiusdã iniuste rogationi resisteret atq̃z is per sũmã indignationẽ d̄ixisset: Quid ergo op⁹ est mihi amicitia tua si quod rogo non facis. Respondit. imo quid mihi tua: si pp te aliquid inhoneste facturũ sum. Et aulusgelius in. i. noctiũ acticaꝝ querẽs an ꝓ vtilitate amicoꝝ delinquendum aliqñ sit. ait. Chilo lacedemõi⁹ de hoc dubitauit. Pericles atheniẽsis egregi⁹ vir ingenio bonisq̃z oĩb⁹ disciplinis ornat⁹ ab amico suo rogatus vt pro re cãq̃z eius falsum deieraret Rñdit opus est me amicis cõmodare sed vsq̃z ad aras thophrastus parua inquit ⁊ tenuis vel turpitudo vel infamia subeunda ẽ Si ea re magna vtilitas amico queri põt rependitur quippe ⁊ cõpensatur leue dãnũ delibate honestatis maiore alia grauioreq̃z in adiuuãdo amico honestate. hec aulusge. Sz ci. in li. de amicitia ita cõclusit. Nulla ẽ excusatio pcti: si amicitia peccaueris. Nã cũ ꝯsiliatrix amicitie v̄tutis: opinio fuerit difficile ẽ amicitiã manere: si a virtute defeceris. Hec d̄ amicitia scripta sit vt cognoscat vnusqsq̃z q̃ta sit vis illi⁹: q̃ tñ a rarissimis obseruat̃: vt decet: vbiq̃z eteniz p̄uat⁹ amor alas suas iã expandit: vnusqsq̃z ꝙ fuuz est q̃rit ⁊ suo tm̃ ꝯmõ satisfacere studet. Nos v̄o q xp̃iani sum⁹ ad amicitiã excolẽdã iducimur ꝑ legẽ illã diuinã: q̃z xp̃s d̄s d̄i filius de virgine nat⁹ v̄bo docuit pariter ⁊ exẽplo. Diliges ait ꝓximũ tuũ: ꝙ si fecerius pign⁹ eterne vite ab eo largiter accipiem⁹ q suã nobis gratiã largiet̃ in p̄nti seculo: Et in futuro gloriã sempiternã: in qua viuit ⁊ regnat per infinita secula seculoruz. Amẽ.

¶ Sermo sexagesimusnon⁹ de btissimo cõfessore antonio paduão de ordine minoꝝ.

Non põt ciuitas abscondi sup̃ mõtẽ posita: Uerba sĩt redẽptoris nr̃i origialit̃ Matthei.v.c.⁊ ĩ euãgelio pñtis solẽnitatis. Cuncti fere mortales q baptismali caractere sũt insigniti: btm̃ antoniũ paduanũ deuotiõe ardẽtissima colũt ac venerant̃: nec ipe p̃rociniũ eius exposcentib⁹: ita sit affabilis ⁊ ꝓpiti⁹ vt videat quodãmõ cũ illis ꝯuiuere ⁊ ꝯmorari. Nullus a fonte sue dulcedinis sitibũdus abscedit oibusqꝫ eũ iuocãtib⁹ p̃sto est. Et vt verissime cãtat eccl̃ia. Ad sacrũ ei⁹ tumulũ freq̃nt̃ mẽbra languẽtũ: mõsanitati quolibꝫ morbo fuerint grauata restituũt̃. Proptaerea ne bñficioꝝ illi⁹ ĩmemores accusemur: in solẽnitate pñti ad sue luadis p̃cõia extollẽda: oi studio: oi diligẽtia: oiqꝫ vi dicẽdi debem⁹ incũbere. Est qꝑpe in eccl̃ia dei velut ciuitas posita ĩ cacũine mõtis q̃ ab oib⁹ videri põt: vt vba ꝓposita dicũt. Qm̃ mlta in hoc scõ repiunt̃ q̃ fulgẽt in domo dñi lucẽtqꝫ oib⁹ qui sunt in illa pp q̃ p̃rez q est in celis glorificãt ⁊ bñ dicũt. Sed vt ista clarius habeantur de sancto antonio in pñtiarum verba facturi Triplicem excellemtiã eius perorabim⁹.

Prima dicitur religionis.

Secunda predicationis.

Tertia glorificationis.

¶ Qualiter btũs antonius etate tenellus habitũ canonicoꝝ regulariũ sancti augustini suscepit. Indeqꝫ zelo martyrij succensus transijt ad religionem minoꝝ. Ca.i.

Prima excellẽtia sc̃ti anto. dr̃ religionis. Dedicauit nãqꝫ se deo: ⁊ in religione scã laudabilit̃ vsqꝫ ad mortez ꝑseuerauit. Ut.n. scribit̃ in cronicis ordis nr̃i minoꝝ. fuerũt ãni vite bti antonij.xxxvi. Nã fuit ĩ domo parẽtũ ãnis.xv. In mõasterio vo sci vincẽtij ãnis duob⁹. Et in monasterio scẽ crucis de colibria.ix.ãnis. Postremo in ordine bti francisci mltis miraculis clar⁹.x.ãnos felicit̃ ꝯsũauit: Et lꝫ in eo multa conueniant: q̃ sue religiõis ꝓfessionẽ extollunt: nos tñ tria dũtaxat explicabimus.

Primum est etas.

Secundum causalitas.

Tertium charitas.

¶ Primu quo extollit̃ ꝓfessio assũpte religiõis a btõ ant. dr̃ etas. Nõ.n. expectauit senectã: ñ iuuenilib⁹ ãnis p⁹ voluit obtẽpare: sꝫ vbi sextũdecimũ attigit ãnuꝫ spretis mũdi ⁊ carnis illecebris ad qdã cenobiũ ordinis sãcti augu. vlixbone ciuitatis d̃ q̃ ipe oriũd⁹ erat vicinũ se ꝯtulit. Ibiqꝫ deuot⁹ hitũ religiõis assũpsit: vbi biẽnio exacto amicoꝝ carnaliũ freq̃ntia turbabat̃: ne vt cupiebat sedulo ꝯtẽplatiõi vacaret: quare ad scẽ crucis de colibria cũ supioris licẽtia aliud.s.eiusdẽ ordinis mõasteriũ ꝯuolauit Sꝫ pleriqꝫ cũ hec dicim⁹: vel antonio ad iuuenilẽ q̃si motũ iputãt: qꝛ ad religionẽ se trãstulit: vel detrahũt viris religiosis: q ĩducere conãt̃ laicos vt ⁊ ipsi fiãt religiosi: aut religionẽ dãnãt: q̃ viros qñqꝫ flagitiosos atqꝫ scelestos recipit. Pro quib⁹ tria sunt de necessitate dubia declaranda.

Primum vtrum circa religionis ingressum sit habenda magna deliberatio.

Secundum vtrum peccet ille qui hortat̃ quoscunqꝫ ad religionis ingressum.

Tertium vtrum peccatoribus sit denegãdus religionis ingressus.

Ad p̃mũ dubiũ rñdet Tho. ꝑa ꝑe.q.vlti. q̃ diuturna deliberatio ⁊ mlta ꝯsilia reqrunt̃ in magnis diluijs. vt dicit Arist.i.iij.ethicorũ In his ãmittũt certa ⁊ determinata nõ requiritur ꝯsiliũ: Circa ãt ingressũ religiõis tria pñt ꝯsiderari. Primũ est ipe ingressus religiõis ꝑm se. Et sic ẽ certũ q̃ ẽ meli⁹ bonũ ⁊ q d̃ hoc dubitat q̃ztũ d̃ se ẽ d̃rogat xp̃o q hoc ꝯsiliũ dedit. Scd̃o põt ꝯsiderari religiõis ingressus ꝑ ꝯptionẽ ad vires ei⁹ q ẽ ingressur⁹. Et sic ñ ẽ loc⁹ dubitõis: qꝛ illi q igrediunt̃ religionẽ: ñ ꝯfidũt de vtute sua: sꝫ diuĩa ꝑꝫ illd̃ Isaie.xl.c. Qui spant in dño mutabũt fortitudinẽ. Si tamẽ esset aliqd̃ spẽale impedimẽtũ: puta infirmitas corpalis: vel onera debitoꝝ: vel aliqd hmõi reqrit̃ deliberatio: ꝯsilium habẽdũ ẽ cũ his qui ꝓdesse pñt nõ impedire. Tertio potest ꝯsiderari ingressus religionis quantũ ad modum: ⁊ quã religionẽ quis ingredi debeat

Et in talib⁹ hñi põt ꝓsiliũ a viris timẽtib⁹ deũ. Sz pene oẽs q̃ sua sunt q̃rũt nõ q̃ iesu xpi suã religionẽ oib⁹ ꝓferentes: ⁊ plerũq; qõ graui⁹ est alijs derogãtes nõ attẽdẽtes ad quã qs vocet a dño. Voluit qppe ipse ds cuius sapie nõ ẽ finis. eccliaz religionũ multiplicitate decorare: q̃ tñ oẽs vni xpo famulãt: vnũq; iugũ suaue illi⁹ trahũt Sicut ⁊ de eis discolorib⁹. Hiero. in epla ad palmachiũ scribit dicẽs. Di scolores eis sed volũtate ꝯcordes vnũ au. igẽ iugũ trahũt. Nõ est itaq; detrahẽdũ alicui religioni quã approbauit ecclesia. Sed oibus honor est exhibẽdus: in qbus diuerse ꝓstitutiones reperiunt: vt sic satisfiat diuersis inclinationib⁹ volẽtiũ de in religione seruire. ¶ Ad scõz dubiũ dicit Tho. vbi. s. Nõ illi q inducũt aliquos ad religionẽ magno sũt ꝓmio digni. Mã scribit Jacobi. v. ca. Qui ꝓuerti fecerit pcõrez ab errore vie sue liberabit aiaz ei⁹ a morte: ⁊ opit multitudinẽ pcõr. Ad hoc ẽt facit qõ dr di. xv. ca. tria sẽ. Posset tñ ꝓtingere tripler inordinatio. Prima ẽ si violẽter aligs aliquez ad religionẽ ꝓpelleret: vt. n. scribit. xx. q. iij. c. pñs clericus: Nullũ bonũ nisi volãtariũ. Et Hiero. ait de pse. di. v. Quicqd necessitate fit cito soluit qõ vlũtate pseuerat Aduertãt ad hoc parẽtes hi q filias inuitas mõasterijs recludũt quãto piculo illas exponũt. Cõsiderẽt ⁊ religionũ plati q monales sic factas inuitas recipiũt: qd rñsuri cẽno iudici q neminẽ velud saluare inuitũ. Audiãt ãt oẽs Augustinũ q li. i. cfessionũ ait. Nemo inuitus bene. agit ẽt si bonũ est qõ agit. Scõa inordinatio ẽ. Si aligs simoniace aliũ ad religionẽ trahat pretio dato vel recepto: qõ phibẽt. i. q. ij. c. quã pio. Nota ppea q lz ꝓ ingressu religionis siue monachoz siue monialiũ nõ liceat aliqd accipere vel exigere q̃si pciũ. Sponte tñ oblata nõ iuteruenietẽ aliqua corrupta intẽtiõe lz recipe sicut pbat. i. q. ij. c. sicut epm. Tertia inordinatio est cũ qs mendacijs allicit quẽpiã vt religionẽ ingrediat: puta: q̃ relibionis asperitatẽ ⁊ tentationũ bella vel negat vel tacet. Aut q̃ multos religiosos cum xpo loqui familiariter mẽtitur ⁊ similia: que ⁊ si q̃q; vera inueniantur: tñ de plerisq; falso ꝓfingunt. Illicitũ ẽ talib⁹ fallacijs decipe. Iuuenes: vt sic mũdũ ꝓtenãt: q̃ vt refert aug⁹. xx. q. ij. c. primũ. Ad salutẽ sempiternã nullus ducẽdus est opitulãte mẽdacio. ¶ Ad tertiũ dubiũ scũs tho. vbi. s. rñdet q ingressus religionis: nõ solũ ꝓgruit ⁊ expedit exercitatis in obsuãtia ꝑceptoz: vt ad maiorẽ pfectiõez pueniãt: lz ẽt nõ exercitatis ⁊ pcõrib⁹. Naz ⁊ dñs Matthẽũ publicanũ q nõ erat exercitat⁹ in ꝑceptoz obseruantia vocaui tad obseruantiã ꝓsilioz. Ad hoc facit q habẽt xxviij. q. ij. c. admouere. Ubi stephan⁹ papa iubet cuidã vroricide. q ingrediat monasteriũ dicẽs. Relique hoc maximũ peccati facin⁹ ingredere mõasteriũ. Ad antoniũ ita redeũdo dicim⁹ q̃ ipse spũ scõ instigãte religionis statũ elegit: Nõ lz qdẽ ex euẽtu rei q̃ de bono in melius semp ꝓfecit deꝓhẽdere possum⁹ id nihilomin⁹ manifestat ei⁹ ꝓditio anteq; a mũdo discederet. Natus est quippe ex venerabilib⁹ honestissimisq; parẽtib⁹: atq; ab eis in ꝓmo flore genit⁹ mututis: vocatusq; in sacro baptismate ferdinãdus: traditus ab eis fuit educãdus ⁊ lris imbuẽdus in eccla gliose vginis marie: i qua bti vincẽtij mar. corp⁹ honorifice requiescit. Qua de re cũ ipse a teneris annis bonis moribus fuisz instructus nisi vã prudẽtia comitãte in religiõe deo seruire disposuit. ¶ Scõz quo extollit pfessio assumpte religionis a beato antonio dr cãlitas. Can sa qdpe finalis pp quã religiosus effectus ẽ ꝓceris qbuslibz tpalibus bonis feit vite religiose perfectio. de qua pfectione tria declaranda se ingerunt.

Primũ in quo ꝓsistit pfectio religionis.

Secundum quomodo in tribus votis integratur ⁊ perficitur status religionis.

Tertium cur inter tria vota principalius est ⁊ essentialius ipsa obedientia.

Ad ꝓmũ rñdet possum⁹ q̃ pfectũ dr cui nihil deest vt vult Ulri. iij. phisi. ⁊. v. metha. Et ꝓmẽtator ibidẽ ꝓmẽto. xxi. Et tho. p. p. q. iiij. Cõsistit ḡ pfectio hois in adoptione charitatis. Juxta illõ ad Colocenses. iij. c. Sup oia charitatẽ hẽt q̃ ẽ vinculũ pfectiõis Amor. n. hz vtutẽ trãsformatiuã ⁊ vnitiuã diligẽtis si dilectũ p intellectũ ⁊ affectum. Et

ihoc pficit creatura qcunq; p affectū cū creatore cui nihil boni deest. Est ātē triplex pfectio ꝫ tho. ꝫa ꝫe. q. clxxxiiij. ar. ij. ¶Prīa absoluta q̄ ñ solū attendit ꝫ totalitatē ex pte diligētis ꝫ ēt ex pte diligibilis: vt. s. diligat ōs q̄tū ē diligibilis: ⁊ talis pfectō ñ ē possibilis alicui creature ꝫ soli deo cōuenit. Scōa pfectio ē absoluta ꝫ totalitatē absolutā ex pte diligētis, put. s. affectio ꝫ totū suū posse sp actualr ferat i deū ⁊ talis pfectio ñ ē possibilis i via cū hō ⁊ dormiat alijs i gb⁹ occupet mētis actu ñ ferē i deū. Et ista ē pfectō p̄cie. Et ō hac dr ō pe. di. ij. charitas: pfecta caritas i hac vita hr̄i ñ pōt. Tertia ātē pfectio q̄ nz attēdit ꝫ totalitatē ex pte diligibil nz ꝫ totalitatē ex pte diligentis vt. s. sp actu ferat deū: Sz q̄tū ad hoc q excludatur ea q̄ motui dilectiōis i deū repugnāt: ⁊ hoc pōt hr̄i i p̄nti vita. Et hoc duplicit. Uno mō inquātū ab effectu hois excludit oē illō qō charitati p̄iat: sicut ē pcīs moriatur. s. nihil cogitet vel velit delibare qō sit diuīe dilectioni p̄riuz: ⁊ sine pfectiōe caritas eē ñ pōt: Allio mō vt hō studiū suū deputet ad vacādū deo: ⁊ reb⁹ diuīs p̄termissis alijs excludēdo oēz affectū ex̄neū nisi q̄tū necessitas vite p̄nti s regrit: Et ad istaz ordinat religio vt ad finē. Uñ stat⁹ religiōis ē q̄dā disciplia ⁊ exercitiū pueniēdi ad pfectionē. ¶ Scōm qō erat declarādū quō i trib⁹ votis integrat ⁊ pficit status religiōis Et ad hoc rñdem⁹ ꝫ tho. ꝫa ꝫe. q. clxxxvi. ar. vij. q̄ stat⁹ religiōis pōt triplr̄ p̄siderari. Uno mō ꝫ qō ē qōdā exercitiū tēdēti i pfectōez charitatis. Allio mō ꝫ qō getat humanū aiuz ab exterioꝝ sollicitudinib⁹. Tertio mō ꝫ qō qōdā holocaustū p qō alig se ⁊ sua offert dō. Et ꝫ hoc i trib⁹ votis integrat status religiōis. ¶Prīo qdē q̄tū ad exercitiū pfectiōis regrit q̄ aliqs a se remoueat illa p q̄ possz impediri ne totalr affect⁹ eius tēdat in deū in quo p̄sistit pfectio charitatis. ¶Omōi ātē sūt tria. ¶Prīmū cupiditas exterioꝝ bonoꝝ: q̄ tollit p votū pauptatis Scōz ē concupiscētia sēsibiliū delectationū int̄ q̄s p̄cellūt delectatiōes veneree q̄ tollitur p votū p̄tinētie. Tertiū est inordinatio volūtatis hūane q̄ excludit p votū obediētie. Silr̄ sollicitudis secularis negotiū pecunie ingeritur hoi circa tria. ¶Primo circa dispensatiōez extereoꝝ rez que ampua ꝫp votū pauptatis. Scōo circa gubnatiōem vxoris ⁊ filioꝝ que tollit p castitatē. Tertō p dispositionē ꝓpoꝝ actuū que tollit p obediētiā. Siliter holocaustū dr̄ cū aliqs totū qō hz dō offert. ¶Dēt aūt hō triplex bonum ¶Prīuz ē rez exterioꝝ: quas totalr̄ offert dō p pauptatē. Scōz bonū ꝓprij corpis qō offert dō p̄cipue p votū castitatis: abrenūciat maxīs delectatiōib⁹ cānis. Tertiū ē bonuz aie: qō totalr̄ offert dō p votū obediētie: p qō hō offert dō ꝓpā volūtatē p quā hō vtit oīb⁹ potētijs ⁊ habit⁹ aie. Oēs aūt alie obligātie religionē ordinat ad p̄dicta tria vota nā labor manuū ⁊ mēdicitas ad pauptatē vigilie ieiuniū ⁊ disciplia ad castitatē. Allia exercitia vt lectio: oīo visitatio infirmoꝝ ⁊ hmōi ad obediētiā. Determiatio aūt hitus ptinet ad oia tria p̄dicta tāq̄ signū obligatiōis. Interiores aūt act⁹ vtutis: vt humilitas patiētia ⁊ hmōi: nō cadūt sub voto religionis: qr oīum virtutū mat̄ ē charitas ad q̄z ordinat̄ status religionis vt ad finē. Ad tiū qō erat declarādū: rñdet tho. ꝫa. ꝫe. q. clxxxv. ārti. viij. Qōint tria vota p̄ncipali⁹ ⁊ eēntial⁹ religiōi est obediētia. Et hoc triplici ratioue. ¶Primo qr qd p eā mai⁹ deo offert q̄z alia. s. ꝓpria volūtas. Scōo qr votū obediētie ꝓtinet sub se alia vota: ꝫ ñ ecōuerso. Tertio qr votū obediētie, ppe se extēdit ad act⁹ ppriōs ppinquos fini religiōis quāto aūt aliqd ē ppinquius fini tāto meli⁹ ¶Notādū tū hoc loco q̄ multa sūt in gbus religiosi nō tenent obedire p̄lato. ¶Prio si p̄lat⁹ p̄cipere ō dei mandata: vt crimē occultū reuelari ūbi nō suato ordine fraīne correctionis: vl̄ p̄ter mādata vt mēdatiū officiosuz ¶Nō. n. dz huiusmodi p̄ceptis parere vt pz. xj. q. iij. c. si dñs. Scōo si ō ordiatōes ecclie: vt ñ ieiūet die statuta ab ecclia ⁊ similia sic̄ ꝓbat̄. xj. q. iij. c. si qs epūs: Tertio si ō ordinatiōes siue regule vel ꝓstitutionuz Quarto si p̄cipit ea act̄ q̄ nō se extēdit p̄latu re auctoritas: vt si p̄ciperet pctā ꝓfessā iteruz ꝓfiteri sine cā: ⁊ silia. Quito si p̄ciperet qō hz spēz mali vt q̄ nudaret se corā hoib⁹

q: obediētia intelligit in licitis ⁊ honestis vt ꝓbat. xi. q. iij. nō ē. Sexto si ꝑciperet vt subditꝰ r̄spiceret aues volātes ꝑ aera: lz aliq dicāt q ēt in his laudabiliꝰ sit obedire: sicut diximus in sermone de scō Mattheo

¶ Tertiū quo extollit ꝓfessio assumpte religionis a btō ant. dr̄ charitas. Tanto nāq; feruore charitatis succensus fuit q non ob aliā cāz nisi vt mārtyriū pateret ꝓ xp̄o a religione sancti augustini trāsierit ad religionē frācisci. Et lz vt inqt tho. ꝑa ꝑe. q. clxxxix. Nō liceat trāsire de vna religione ad aliā: tū q: scādalizāt illi q relinquunt: tū q: faciliꝰ ꝓficit aliqs in religione in q̄ viuere ꝯsueuit q̄z in alia: tū qñ hoc fit vl' ꝑ ꝑ magnā vtilitatē siue ꝑꝑ necessitatē laudabile ē. Hodie vō q̄si oēs ordies obtinuerūt ne possit qs ꝓfessus ꝓ libito ordie suo dimisso ad aliū ꝯmeare: Oliz ēt fiebat trāsitꝰ ab ordinibꝰ mendicātiū ad ordines mōachales quoscūq; sine despēsatiōe pape. Et reputabat licitꝰ in foro iudiciali ecclie tāq̄z trāsitꝰ ad ꝑfectiorē statū. s. ꝯtēplatiōis. cū tñ in rei vitatenō hoc intenderēt trāseūtes sz vt maiori libtate ad malū vterēt: sic apparebat in ꝯuersatiōe eoꝝ sz ꝑ ꝯstitutionē martini qntl in cōcilio ꝯstātiēsi decretū ē vt de ordine mēdicantiū nullus possit trāsire ad aliquē ordinē mōachalē nisi cartusiēsiū ēt cū licētia sui ordinis nisi sup hoc hēret dispēsatiōez a papa: ⁊ q in bulla dispēsatiōis fieret mētio d ꝯstitutōe martini al's eēt iste apostata: nec possz manere in illo ordine ad quē trāsit. Scūs g̃ antoniꝰ audiēs famā quorūdā fratꝝ mīoꝝ q in marrochio ꝓ xp̄o martyriū passi fuerāt ꝯcepit aio fratrū miuoꝝ societati se copulare vt cū eis liberius ad martyriū ꝑgeret: ēt ꝑlati sui licētia ⁊ si cū difficultate obtēta veniētibꝰ ad suū monasteriū fratribꝰ minoribꝰ habituz sancti francisci deuotus recepit: moxq; cū ipsis īde recessit. Quidā vō ex canonis sup hoc grauiter dolēs: abeūti antonio in amaritudine cordis dixit. Vade vade q: forsitā sanctus eris. Cui humiliter sic rñdit. Cū me scūm audieris. deū vtiq; collaudabis.

¶ De predicatione btī antonij q sciētiaz hūit non solū acqsitā: sz infusaz: q̄re cuz humilitate ꝑdicās: meruit q̄z plurimis signis ⁊ miraculis coruscare. Capi. ij.

Secunda excellētia sci antonij dr̄ ꝑdicationis. Nā feruentissime xp̄i euangeliū ꝑdicauit. Fuit āt sua ꝑdicatō triplici conditione decorata.

Prima conditio fuit clara intelligentia.

Secunda humilis obedientia.

Tertia gratiosa assistentia.

¶ Prima ꝯditio q̄ decorā fecit btī antōij ꝑdicatōez: fuit clara intelligētia. i. scripturaꝝ scāꝝ q̄z ⁊ lēgēdo ⁊ orādo atq; ꝯtēplādo ꝯparuit: nā vt scribit ī eiꝰ legēda. Postq̄z ad monasteriū scē crucis de colibria ꝑuēit ꝓpellabat eū iā sp̄ūs quodā futuroꝝ ꝑrelagio ad diuinaꝝ studia lr̄aꝝ in qbꝰ iugit meditādo nō solū q̄lr ī agro aliēo vitia extirpādo: vtutes insereret: semetip̄z sollicite ꝑmitꝰ excolēdo cognouit: vez ēt q̄liter fidei normā astrueret: ac ꝯfutaret errores firmissimis patrū sn̄ijs se muniuit. Sicq; factū ē vt illo ī spirāte q ītuallo tp̄is ī docēdo ñ ī diget: ñ mlto pꝰ vir d̄i sapie plenꝰ eēt hec ī legēda. Et vt ī cronicis ordis notat cū tēpore gn̄ral' ꝯcilij rome corā papa ⁊ cardinalibꝰ vniuersoq; ꝓplo ꝑdicassz suaq; natiua lingua satisfecissz notiōibꝰ varijs: q̄ reserebāt distincte illius vba ītellexisse: cū oēs fuissēt ī admiratōe suspēsi: papa ip̄z archā test. vocauit. In ip̄is adhuc crouicis scribit q btūs an. d bn̄placito p̄ris frācisci fuit p̄mꝰ studēs ī theologia cū fr̄e adā d marisco anglico ī ordie ꝑ gn̄rale capl'm ordinatꝰ. Et accesserūt ad abbatē sci andree de vercell' q clarissimꝰ theologꝰ libros btī Dio. nouit ex greco trāstulerat in latinū atq; pl'cherrie ꝯmētauerat. Abbas vō eos bēigne r̄cepit ⁊ cū inspexissz aī puritatē ⁊ itelligētie lipitudinē in btō anto. in suo ꝯmēto sup dionysiū d mystica theologia. c. iij. d btō ant. sic dixit. Freq̄nt amor penetrat vbi cognitio phisica foris stat. Legimꝰ. ij. quosdā scōs ep̄os minꝰ ībutoe fuisse phisicis: q ⁊ mysticā theologiā captu mētis auriētes: celos penetrabāt: oēz phisicā cognitionē subtilissime trāscēdētes vsq; ad btissimā trinitatē qd ⁊ ego in scō fr̄e antonio de or. fratꝝ mi peculiari familiaritate expertꝰ suz: q cum

min⁹ imbutus lr̄is secularib⁹: ai puritate ⁊ mētis ardore succēsus mysticā theologiaz captu mētis ⁊ feruēter desiderauit: ⁊ abūdant̄ hausit: vt possiz dicere de eo ꝙ scribit̄ de ioāne bapti. Ip̄e erat lucerna ardēs ⁊ lucēs qz eni amore ardebat interi⁹ lucebat exteri⁹. hec ille insup ātoni⁹ gloriosus de licētia sci frācisci theologiā frib⁹ eū rogātib⁹ legit. Cui tale in scriptis scūs fraci. dedit rñsuz. Charissimo meo fratri antonio. frater franciscus salutē in xp̄o Placz mihi ꝙ scāz theologiā legas frib⁹ dūmō ꝑꝑ hmōi studiū scē oronis ⁊ deuotiōis spm̄ nō extinguāt: sicī regula ꝯtinet̄. Vale. Propt̄ theologie sacre cognitōez atqz speculatōez rez diuinaz introducit̄ q̄si d se loq̄ns btūs ant. in epl̄a hodierna q̄ scribit̄ sapie. vij. c. Optaui ⁊ dat⁹ ē mihi sensus. Inuocaui ⁊ venit i me spūs sapie: ⁊ p̄posui illā r̄gnis ⁊ sedib⁹ ⁊ diuitias nihil eē dixi i ꝯparatōe illi⁹: nec ꝯparaui illi lapidē p̄ciosū qm̄ oē aurū i ꝯpatiōe illi⁹ arēa ē exigua ⁊ tāq̄z lutuz estimabat̄ argētū in ꝯspectu illi⁹. ¶ Scda ꝯditio q̄ decorē fec̄ p̄dicationē bti anto. dr̄ hūilis obia. Nā ad p̄dicādū nō se p̄sūptuose vl̄ arrogāt̄ igessit: sz p̄latoꝝ suoꝝ p̄cepto mōit⁹ ⁊ astrict⁹. Et vt scribit̄ in. c. nisi cū p̄dez. de renūciatiōib⁹. Tūc in te verā hūilitatē custodies: cū p eā locū sublimē auffugies ⁊ p obediētiā nō dimittes. Cuz. n. tētas sz ad ptes sarracenoꝝ nauigare cū licētia p̄latoꝝ aduersa grauiqz valitudine impedit⁹ ad ptes fideliū tandē redire ꝯpulsus fuit ⁊ dū nauigātes hispaniā tētassēt petere vētis flātib⁹ nō secūdis ad sicilie insulā applicuerūt. Instabat āt eo tpe gn̄rale capitulū fratꝝ mi. assisij ꝓxime celebrastdū Ad qd̄ antonius debilis ⁊ infirm⁹ puenit. Soluto v̄o ex more capl̄o fr̄ gratianus tūc romādiole minister scūm anto. secuz duxit. Misitqz illū ad quēdā locū ꝯtēplatiōi dispositū s̄m ꝙ ipse supplicit̄ expostulauerat: vbi totū se oronib⁹ ⁊ alijs spūalib⁹ exercijs dedicauit: sic diffusius ponit̄ in legēda: sicqz aliquādiu dono sapie plen⁹ simplicez inter simplices vitā duxit. Cū v̄o frēs ꝓ suscipiēdis ordinib⁹ missi ad ciuitatē forliuij ꝯfluxerūt int̄ quos affuit ⁊ btūs anto. Ep̄s loci pq̄siuit religiosos ordi[illegible] q ibi ꝯuenerāt in aliqs v̄bū dñi p̄dicare eēt disposit⁹. Et cū oēs id r̄cusarēt ad antoniū se vertit importuneqz satis eū vt id pficeret exorauit. Cū v̄o ipse sepi⁹ recusasset. tandē deo sic disponēte ep̄i volūtatē adipleuit. Cepitqz p̄mo cū timore dñi simpli cit̄ fari. in ꝓgressu āt s̄mōis dei eloquia: ita ꝓfūde: ita subiilr̄: ita ēt efficacit̄ eructauit: vt oēs in vehemētez stuporē ꝯuerterit. Frib⁹ āt ip̄is minorib⁹ res videbat̄ hec noua: qm̄ lz sāctus antonius tantā desup gr̄az accepisset vt memoria ꝓ codicib⁹ vteret̄: nullū tñ in eo scie alid̄ ꝑpēdebat̄ iudiciū: nisi ꝙ pauca ꝑraro lr̄aliter loquebat̄. Cā v̄o v̄t⁹ tāti p̄ris generali ministro nota fuit mox in publicū ꝓdire ꝯpellēs ātōiū offm̄ sibi p̄dicatōis iniūxit. ¶ Tertia ꝯditio q̄ decorauit antonij p̄dicationē dr̄ gloriosa assistentia. Astitit illi qppe p̄dicanti verissime gratia dei: qd̄ vtiqz mlta de illo miracula verissime scripta testāt̄. Ex qb⁹ aliq̄ enarrem⁹. Primuz de piscib⁹ ad p̄dicatiōez suā nōnisi miraculose ꝯfluentib⁹. Dū. n. ip̄e ariminū p̄dicaret: vbi hereticoꝝ magna copia morabat̄ ꝯ eoꝝ errores disputās cupiebat eos ad lum̄ reducere v̄itatis. Ip̄i v̄o nec ei⁹ v̄ba audire dignabant̄. Quare scūs antoni⁹ deo inspirante accessit q̄dā die ad os fluminis iuxta mare ⁊ stās in rippa q̄ mari appropiq̄bat ⁊ flumini incepit pisces aduocare dicēs Audite v̄bū dñi pisces maris ⁊ fluminis: ex quo illd̄ audire ꝯtēnūt heretici infideles. Et ecce ꝯuenit statiz ibi tāta pisciū mltitudo ꝙ nunq̄z tāta siml̄ in illis ptib⁹ fuit visa: ⁊ oēs tenebāt capita aliq̄ntulū ex aquā. Quibus sanctus antonius solēniter p̄dicare cepit dicēs. Frēs mei pisces mltuz tenemini ꝓ vestro modulo referre gratias creatori q in vestꝝ hītaculū dedit vobis tā nobile elemētū: ita vt aq̄s dulces ⁊ falsas ꝓut expedit hēatis refugia. Insup mltiplicia ꝯtulit: vt euitentis incōmoda tēpestatis. Exhibuit insup vobis elemētuz dyafanū ⁊ limpidū: vt vias p q̄s inceda tis ⁊ escas pleni⁹ videatis vt viuere possitis. Idē creator escas vobis necessarias administrat: vos in creatiōe mūdi pro bñ

dictoe a do[illegible]tiplicatiōis p̄ceptū hūistis: vos i diluuio ceteris aīalib⁹ exarchā pereū tib⁹ absq; lesione reſuati fuistis. Uobis data fuit ex iperio Jonā ꝓphetā dñi reſuare ⁊ illū post triduū in t̄rā reponere. Uos ⁊ cēsū dño iesu xp̄o: tāq̄ pauꝑ ñ haberet vñ state/rē solueret obtulistis vos aū resurrectōez: ⁊ post fuistis cib⁹ eterni regis dñi iesu xp̄i. Propt̄que oīa laudate ⁊ bñdicite deū: a quo tot bñfecia singl'ria p̄ ceteris aīalib⁹ recepistis Ad hec v̄ba ⁊ similia exultabāt pisces apiebāt ora ⁊ signis qb⁹ poterāt altissimū collaudabāt: Tūc antoni⁹ clamās dicebat: Bñdict⁹ d̄s etern⁹ q̄z magis honorāt pisces deū q̄z hoies heretici. Ad qd̄ miracluz ꝯcurrit ppl's ciuitatis: qd̄ vidētes her̄tici ꝯpūcti corde ad pedes scti antonij vt p̄dicatiōez illis faceret ꝯsederunt. Tūc scūs antonius defide illis efficacit adeo p̄dicauit q̄ oēs ꝯuertit hereticos: ⁊ fideles i fide roboratos cū gaudio ⁊ bñdictione remisit. Pisces ēt licentiati a scō antonio quasi gaudētes ⁊ capitib⁹ sancto applaudētes: ad maris ptes varias abierūt. Aliud miraculū fuit d̄ pluuia que ñ tetigit auditores ei⁹. Cū.n. seml' i ciuitate lenisarcēsi populo p̄dicaret i quodā ilatissimo cāpo: turbat⁹ ē aer tonitrua sonare ceperūt ⁊ pluuia spargi: timens v̄o populus abire disponebat. At scūs silentio iperato orauit ad dñz. Stati in loco illo cessauit pluuia: cū tñ i circuitu vndiq; pluuia efflueret abundant̄. Finito itaq; ſmōe omnes gratias dederunt oīpotēti deo. In ciuitate adhuc paduana: quidā noīe petrus filiā suā que paduana dicebatur ad sanctum adduxit: erat illa annorū quattuor: pedum gressu p̄uata: ac more serpentū reptans: ⁊ morbo caducto laborās: hāc dū ad p̄ces patris antoni⁹ in sctē trinitatis noīe ꝯsignassz mox omnis aduersa valitudo dimisit. Sanaq; facta ē ⁊ a morbo caduco ⁊ ab ambulandi īpedim̄to. In eadē ciuitate paduana quidā noīe leonardus ꝯfessus est beato antonio: q̄ pede ꝑcusserat matrē suā: ita q̄ ex vehemēti impl'su in terrā ceciderat: q̄ vir dei horrens ip̄z dure redarguit. Et iter cetera ei dixit. Pes qui ꝑcutit p̄rez aut mr̄ez dz ꝓtinus amputari. Hoc autez vir simplex nō recte intelligēs ⁊ ꝑꝑ culpam ⁊ sancti exasperationē tristis effect⁹ domū concite redijt: pedēq; ꝓpriū il lico mutilauit: qd̄ vbi mr̄ aspexit ad sanctuz antoniū festina ꝑret. Conq̄staq; de ip̄o q̄ filiū suū ita instruxerat: ⁊ confidens ñ in sanctitate illi⁹ p̄cabat vt ꝓ ipso dñm exoraret. Sanctus āt ipsaz ꝯsolando se legitime excusauit: ⁊ mox ad ipsuz perueniens oratione p̄missa pedē ꝯiungēs tibie facto pariter signocrucis sacris manib⁹ aliquādiu desuꝑ liniens statiz pes ita insertus ⁊ ꝯsolidat⁹ est tibie. q̄ ibi dē surrexit hō alacer ⁊ incolumis exultans ⁊ laudans omnipotentem deum.

¶ Quod de⁹ glorificauit scm̄ antoniū ꝑ reuelationem mortis eius ⁊ canonizationez q̄zat frequentem exauditionem illoꝝ qui i uocāt patrocinīū ei⁹. Ca.iij.

Tertia beati antonij excellētia dr̄ glorificatiōis. Preter quippe gloriam illā beatam quam adeptus est in regno celorum glorificauit deus sanctum suum in ecclesia militante triplici gloria.

Prima reuelationis.

Secunda canonizationis:

Tertia exauditionis.

¶ Prima gl'ia dr̄ reuelatiōis. Uoluit d̄s felicē illius transitū mirabiliter reuelare. nā vt scribit̄ in cronicis ordinis. Eodē die quo btūs ant. padue ex hac vita migrauit Abbas v̄cellēsis erat in camera sua diuīs meditatiōib⁹ intēt⁹. Tūc ad eū solus ingrediēs antonius post nimiā salutationē beniuolā vir sanctus audiens. Ecce dñe abbas q̄ relicto asello meo padue vado ad patriā festināt̄. Et ꝯfestim cū abbatez in gutture vbi tūc grauit̄ patiebat̄ familiari⁹ tetigisset: ⁊ ꝯtinuo ab egritudine liberasset: exiēs foras nō est amplius visus. Ille v̄o abbas ꝯsiderās q̄ forte ad natiuā p̄riam. s. hispaniam pergeret: eius decessuz total'r ignorās surrexit vt ipsum aliquantulum retineret: ⁊ exiens extra cellam cum non inueniret anxie a mōachis reqrebat: vbi eēt frat̄ antoni⁹. Quib⁹ rñdētib⁹ ip̄z nō v̄eisse ⁊ vb eēt se penit⁹ igeorare. Ille firmit̄ asseruiti se modo illū vidisse: a quo ēt ⁊ curatū se atq; sanatuz asserebat. Et cū nullibi reperi/

ret̄ p̄fat⁹ abbas ad cor rediēs certissime in
tellexit beatuz ꝛez ꝑ mortis excessum ad
patrie celestis ꝯuiuiuz ꝑrexisse. Et notās
tp̄s diligigēter postmodū liqdo repit eadē
hora q̄ sibi apparuit ip̄m ex hac vita mi-
grasse. ¶ Scd̄a gloria quā deus hunc scm̄
sublimauit dr̄ canonizationis: Grego.n.
non⁹ obseruatis oib⁹ in scōꝝ canonizatiōe
debitis ipsum sanctum cathalago sanctoꝝ
ascripsit: a die sui obit⁹ mense.xi. Eodē die
vniuersus vlixbonēsis ppl's vn̄ iste sanet⁹
fuerat oriundus solēnitate maxīa letabat̄ ꝛ
cāz exl'tatōis hmōi oēs pēit⁹ ignorabāt. Nā
de ipsius canonizatiōe nihil sciebant: ꝛ vt
aiunt cāpane ciuitatis ꝑ se sonab āt: Cōp-
tūqz est postea ꝙ eodē die fuerat beātissi-
mus antonius solenniter canonizatus. An
no v̄o dn̄ice incarnatiōis. M.cc.lxiij. Cō
structa pregrandi ecclesia in eius honore.
Corpus ibi trāslatū ē. ꝛ cū diu sub terra ia-
cuisset inuenta est lingua ei⁹ adeo recēs ru
bicunda ꝛ pulchra: q̄si eadē hora pr̄ sctissi
m⁹ discessissz: cū tn̄ elapsi fuissēt a die mor-
tis āni.xxiiij. ꝛ āpli⁹. Ipsaz āt linguā Dn̄s
bonauētura tunc ordinis generalis mini-
ster q̄ postmodū fuit cardīalis ep̄s albanē
sis cū pn̄s eēt illi⁹ trāslatiōis gaudijs i māi
b⁹ reuerēter accipiēs cū lachrymis cepit d̄
uotissime huiuscemōi v̄bis affari. O lingua
bn̄dicta q̄ sp̄ dn̄m bn̄dixisti ꝛ alios bn̄dice-
re fecisti nūc māifeste apparet quāti existis
meriti apud deū. Et infigēs ei dulcia oscl'a
iussit ea seorsū honorifice collocari. ¶ Ter
tia gloria bti antonij dr̄ exauditionis. Ip̄e
qppe auxiliū ei⁹ poscētib⁹ eūqz iuocāt d̄⁹ li
beral'r ꝯdescēdit: p̄cesqz ac vota suoꝝ ibuo
toꝝ exaudit. Qual'r v̄o sci ꝛ bti orōnes nr̄as
agnoscāt: on̄dit richar.i.iiij.di.xlv. dicens
Qd̄ ip̄i cognoscūt oēs supplicationes nr̄as
q̄s eis porrigimus i v̄bo dei qd̄ clare vidēt
Quāuls.n.n̄ viqeat oīa q̄ videt v̄bū tn̄ ꝑ
babile ē ꝙ i illo videāt oīa q̄ facim⁹ ꝛ dici
m⁹ ꝛ q̄ i corde gestam⁹ ad reuerētiā eoꝝ. Et
qs enarrare valeret quot a diuersis pcl'is
bti ant. fuerīt meritis libati. Quot ad euz
fūdētes pias p̄ces exauditi. Obmissis tn̄ a
lijs aliq̄ ꝑ deuotiōe nr̄a īflād a hoc loco s b
nectem⁹. Regīa legiōis mlt̄ū i btō an. ꝯfi
dēs tenuit filiā.xi.ānoꝝ ꝯ volūtatē regis ꝛ
baron ī trib⁹ dieb⁹ defunctā: orās ꝛ dicēs:
Btē antoni ego fui d̄ p̄ria tua redde mihi
filiā mcā. Que surrexit mr̄iqz dixit. Par-
cat tibi d̄s mr̄. Cuz.n.essez int̄ v̄gīes in gl'ia
beat⁹ ant. p̄cib⁹ vr̄is astrict⁹ a dn̄o impe-
tranit vt ad vitā redirē. Sz vnuz sciatis
ꝙ n̄ ero vobiscū nisi dieb⁹.xv. qd̄ ita ipletū
ē sic dixit. In ciuitate vlixbone fili⁹ sororis
bti ant. forte q̄nquēnis ꝛ puerulus: cuz ali
is pueris i mari ludēs: euersa nauicula so
lus alijs natātib⁹ ē sb̄mersus: Mr̄ v̄o post
spaciuz triuz horaꝝ accurrēs filiū mortuū
a piscatorib⁹ accepit. Quē cuz vellz sepeli
re pr̄. Cōuersa mr̄ ad btm̄ ant. dixit cuz la
chrymis. Fr̄ mi si pius ex̄neis es: noli mi-
hi sororitue eē crudelis ꝛ durus. Esto mi-
hi ꝓpitius ꝛ mihi siliū redde: quē tuo ordi
ni scō si reuixerit dedicabo. Mox puer sur
rexit icolumis ꝛ tādez adult⁹ intrauit ordi
nē. ꝛ vsqz in finez sue vite scē ac laudabil'r
ꝑseuerauit. Frater Bernardinus de par-
ma ex q̄dā graui egritudie duob⁹ mēsibus
mut⁹ existēs ad tātā debilitatē ꝑuenerat: ꝙ
nec cādelā poterat extiguerere suo flatu ti
mēs de suffocatiōis periculū: cū iā ei diffi-
derēt medici subuenire: fecit se ad sctūz an-
toniū paduā adduci: ꝛ ante archam scti ꝓ-
strat⁹: orāsqz feruentissime cū multis fratri
bus ꝛ ppl'i frequētia statiz ibidem ꝛ loque-
lā recupauit ꝛ ꝑfectā sanitatē recepit. Aliqz
cuz fratrib⁹ salue regina: leta ꝛ soronosa vo
ce cātauit. Tēpore bōifacij pape octaui re
parata ē tribūa basilice saluatoris in latera
no: cui depingēdi opere mosaico deputati
sūt duo frēs minores in illa arte valde ꝑiti.
Designatis aūt imaginib⁹ quas idem pa-
pa ibi depingi mādauerat: vidētes illi frēs
ꝙ adhuc loca superāt: in quib⁹ alie imagies
possent poni. ꝓp̄o motu vel forte diuino i
stinctu beatoꝝ frācisci ꝛ antonij imagines
que ēt hodie ibi cernunt̄: hinc inde depin
xerūt. Quo ad eiusdē domini pape delato
noticiā mandauit q̄busdā clericis hec sibi
ex liuore nunciātib⁹ ita dicēs. De imagine
sancti frācisci postqz ibi est equanimit̄ tole
ram⁹: sancti antonij vero imaginez delete:
ꝛ loco eius imaginez beati Gregorij facia

tis. Qui accedētes vnus post aliū ascendē
tes ꝯfessi sunt ab vna ꝑsona terribili ab al-
to in terrā deici. ⁊ quasi in furiā versi fuerit
a cepto proposito impediti. Et sicut dicti
frēs pictores referebant: quidā illoruz sta-
tū infra breue temp⁹ spiritū exhalarūt An
diēs hoc nemorat⁹ papa referentibus de-
mādauit. Dimittatis inqt stare sanctū illū
sicut vult: qꝛ potius possemus cū eo ꝑdere
q̄z lucrari. In begra castro r̄gni portugalie
vir qdā petr⁹ noīe potens ⁊ diues: ⁊ ordini
frūm minoꝝ tanta dilectione astrictus: ꝙ
eis ibi ꝯtulit locū ꝓ edificatiōe ꝯuentus ⁊
ꝓ edificijs plura dedit. Cū aūt infirmaret
ad mortē: quattuor frēs minores ⁊ alij de
sua familia vigilātes in camera ei⁹ ēxitū ex
pectabāt. Tenebat ex deuotōe p̄dictus pe
tr⁹ habitū fratꝝ cum quo elegerat sepeliri.
Et ecce duo frēs minores vnus ad ei⁹ de
xteram alius ad sinistrā sibi apparuerunt:
Cui vn⁹ eorū dixit. Petre cognoscis nos?
Et ille cognosco vos esse frēs minores: sed
nō habeo noticiā personarum. Et ille: ego
sum sanctus francisc⁹ ⁊ iste ē sanctus anto-
nius: ⁊ ꝑꝑ deuotionem quam semper ad
nos habuisti: missi sumus ad te ꝯsolanduz:
⁊ de ista infirmitate curandū. Et tūc ille ro
gauit sanctū franciscū vt habitū quē super
se habebat bn̄dicere dignaret. Quo facto
ambo disꝑuerūt. Et ille tāta celeritate cō-
ualuit: ꝙ oēs p̄ntes i stuporez ꝯuertit. Et ex
tūc duodecim ānis superuixit: reseruans si
bi illū habituz bn̄dictū in scrinio cum quo
fuit tandē mortuus ⁊ sepultus. Duz filia cu
iusdā militis ioānis petri de guarino de li
cio ciuitate mea natiua supioriꝫ ānis age
ret i extremis ⁊ iā ꝓ ipsa exequiaꝝ pompa
disponeret: pararēturqꝫ funeralia idmūta:
⁊ luminaria: ceteraqꝫ ꝑm p̄rie morē: emis-
so voto ꝑ patrē eius prefatū ad sanctū anto
niū illico ad se redijt: cōfortataqꝫ loq cepit
⁊ die sequēti de lectulo sana surrexit. In p̄-
fata ciuitate licij euenit qd̄ narro. Erā ego
hora missaꝝ in camera mea: ⁊ venit ad me
qdā d̄ terra tricasij mestus ⁊ dolēs qm̄ die
p̄cedenti seculū quēdā cū centū ducatis ꝑ-
diderat: rogabatqꝫ vt in nr̄a p̄dicatōe iuē-
tores monerē q̄ten⁹ restituerēt sibi: qd̄ bo-
na ꝯsciētia retinere nō poterāt. At ego illū
cōmonuit ad eccl̄iaz ꝑgeret. ⁊ sancto anto
nio se ꝯmēdaret. Qui meis ꝯsilijs acqesens
n⁹ ad sacristiā se ꝯtulit. ⁊ frēz vnū sacerdotē
reqsiuit: vt missā in honorē sancti antonij
ꝓ eo celebraret Dū āt sic missa celebraret
astabat ille ⁊ mēte deuota scō antōio se cō-
mēdabat: vix sacerdos eleuauit scissimū sa
cram̄tuz: ⁊ ecce venere ad me duo iuuenes
saccū cū integra pecūia deferētes: orantes
vt ꝑplo significarē in publico nostro ꝑmo-
ne qualr̄ ipsi pecūias illas inuenerāt: q̄s re
stituere erāt parati: dixi eis ꝙ nō erat lōge
eundū cū patron⁹ i eccl̄ia ad hoc moraret.
Misi itaqꝫ sociū ꝓ illo ⁊ missa finita ad me
venit ac pecūias amissas meritis bti ātonij
recuꝑauit. Pauca sūt imo quasi nulla q̄ di
xim⁹ cū quotidie mortales inūera a d̄o su
scipiāt btō anto. inuenīēte bn̄ficia liberāt
ei⁹ inuētu a naufragio sepissime nauigan-
tes a periculis grauissimis: mulieres ꝑtu-
riētes: ab infirmitatib⁹ varijs illas patiētes:
ab opprobrio sterilitatꝫ vxores qn̄qꝫ ꝑꝑea
viris exose a ꝑiculis fluminū: latronū: ali-
orūqꝫ discriminū ꝑegrinātes. Propt̄qꝫ oīa
⁊ sil̄ia in toto orbe sctūs hic a cunctis fideli
bus fidelissim⁹ aduocatus exposcit: Quez
nos de p̄cemur vt ⁊ ꝓ nobis ꝑpetuus int̄-
cessor apud dcū imortalē asistat ipetretqꝫ
gratiam ⁊ tandez vitam eternam. Amen.

¶ Sermo septuagesim⁹ de sctā catherina
de senis tertij ordinis sancti dominici.

Multe filie ꝯgregauerūt diuitias
tu supgressa es vniuersas
Scribunt hec v̄ba ꝓuer. vl. c. In
uente se vsqꝫ in p̄ntē diē q̄z plures
mlieres sanctissime q̄ in habitu sancti dn̄i
ci seruientes iesu xp̄o resplenduerunt miro
fulgore virtutuz ⁊ sanctitatis oībus tamē
p̄lata est btā catherina senensis nostro tꝑe
cathalago sanctoꝝ ꝑ Pium pontificē sum
muz annumerata. Sed vt sua opera atqꝫ
virtutes plenius innotescant: in p̄nti ser-
mone de prestantissima tante virginis ex
cellentia verba faciemus. Cui non incon
grue imo accōmodatissime referre possu-
m⁹ v̄ba ꝓposita i thēate nr̄o in quo ꝯmen-
dat ꝙ diuitias v̄tutuz copiosissime sup ce

teras ꝯgregauit. Inqt.n. Bernar.i ſmōe d̄ ſpūali regno. Uere diuitie nō opes ſunt ſz virtutes q̄s ſecū ꝯſciētia portat vt i ꝑpetuū diues fiat. Hmōi honuſta diuitijs catherina igreſſa ē regnū celorū de cuius excellentia tria myſteria ꝓponimus ꝯtemplanda.

Primū dr̄ poſſibilitatis.

Secundum ſingularitatis.

Tertium ſublimitatis.

In p̄mo videbim⁹ an fuerit poſſibile btāz catherinā in muliebri ſtatu tā ampliſſimis prerogatiuis fuiſſe dotatam.

In ſecūdo quibus virtutibus fuit ſingulariter adornata.

In tertio vero ꝙ fuerit a deo ſup̄naturalibus gratijs ſublimata.

Qd̄ dz nō aliq̄s exiſtimare impoſſibilia fore illa q̄ de btā catherina dicuntur cum deus multipliciter magnificare voluerit etiam femineū ſexum. Capitulum.i.

Primū myſterium ꝯtēplandū de excellentia ⁊ ſanctitate beate catherine dr̄ poſſibilitatis. Inſultāt q̄ppe nobis de ea loquētib⁹ plerique vel paſſiōe humana deuicti vel ſua p̄ſumptione inflati: aut qd̄ deterius eſt fide religione ac deuotiōe penit⁹ ieiuni ⁊ nudi aſſerentes nō expedire de vna muliere tanta eructare magnalia nec poſſibilr credūt: aut veriſile fore vt hec ſpōſa xp̄i fecerit tanta egregia facinora quāta vl' ſcripta ſunt de ea vl' dicunt: quibus nos obuiare volentes oſtendemus ꝙ deus oīpotēs muliebrem ſexuz: qr ſibi hi placuit: magnifecit in multis ⁊ precipue in ſeptem.

Primo in nobili productione.

Secundo in excellenti ꝯſignatione.

Tertio in prophetica illuſtratione.

Quarto in materna electione.

Quinto in iocunda apparitione.

Sexto in mirabili fortificatione.

Septimo in glorioſa reſurrectione.

¶ Primo deus magnificauit muliebrē ſexū in nobili ꝓductione. Nā de⁹ bn̄dict⁹ vt inqt tho. p̄ma p. q. lxxxij. Qui ſolus eſt nature inſtitutor: potuit viꝝ vel d̄ limo terre vl' mulierē d̄ coſta viri formare. vn̄ Aug. li. ix. ſup geneſ. ait. Formare vl' edificar̄ coſtā vt mlier eēt nō potuit: niſi d̄s a quo vniuerſa nā ſubſiſtit. Qd̄ aūt miniſteriū angeli exhibuerūt deo in formatōe mlieris neſcim⁹. Certū tn̄ ē ꝙ ſicut corpus viri de limo nō fuit formātū ꝑ angeluz: ita nec corpus mulieris de coſta viri: formauit v̄o d̄s ipſaz mulierē ī adiutoriū viri vt ſcribit̄ gn̄ſ. ij. c. In adiutoriū .ſ. gn̄ratiōis. Et ſz ꝑhuz ēt domeſtice vite: q̄re ⁊ ipſa ad vniuerſi ꝑfectōez ꝯcurrit. Et vt ait Richar. ī ſuo. iiij di. xliiij. Quāuis mulier generet̄ p̄ter intētionē nāe ꝑticularis: ē tn̄ d̄ intētiōe nature vniuerſalis q̄ vtrūq̄z ſexuz regrit ad perctā humane ſpēi generationē: vt aūt deus ꝓducte p̄me mlieris nobilitatē manifeſtaret: dū illā de coſta ab adā detracta formare vellet: immiſit ſoporē in illū. Ut āt aſſerit Aug⁹. ix. ſup gn̄ſ. ad lr̄az: Spor ille fuit rapt⁹ vl' extaſ: qr tūc forte vidit ꝑ eēntiam dn̄i et interfuit curie angeloꝝ. Coſta ēt illa ſm tho. detracta fuit abſq̄z leſione ⁊ dolore. Et vt refert lādulph⁹ in ſuo ſo. di. xviij. fuit coſta ſic detracta angelico miſterio: lz illoꝝ nō fuerit miniſterio formata.

¶ Scd̄o d̄s magnificauit mlieb̄rē ſexū in excellēti ꝯſignatiōe. Uoluit qdē ſua imagine illā ꝯſignare. vn̄ gen̄. i. c. Cū dixiſſz. ſcriptura. Creauit d̄s hoiez ad imaginē ſuam ad imaginem dei creauit illuz. Deiñ ſubiūxit maſculū ⁊ feminā creauit eos: vt ſic ītelligat̄ etiā mulier ad imaginē d̄i creata Ad qd̄ clarius inueſtigādū dicit Bona. ī ij. di. xvi. ⁊ tho. p̄. p. q. lxxxxiij. Qd̄ cū hō ſz intellectualē nām ad imaginē dei eē dicat̄ ſm hoc maxie ē ad imaginē d̄i ꝙ intellectualis nā deū maxie imitari pōt. Imitat̄ āt ītellectual' nā maxie d̄z q̄ztū ad hoc ꝙ d̄s ſe ipſuz itelligit ⁊ amat. Et ſic tā ī viro q̄z in mlīere īuenit̄ dei imago: quātū ad illud in quo p̄ncipaliter rō imaginis ꝯſiſtit .ſ. q̄ztū ad itellectualē nāz. Sz q̄ztū ad aliqd ſecūdariū imago d̄i īuenit̄ ī viro ſz qd̄ n̄ īuenit̄ ī mlīere. Nā vir ē p̄ncipiū mlieris ⁊ finis: ſic d̄s ē p̄ncipiū ⁊ finis toti⁹ creature. Un̄ apl's ad corint. Uir ē imago dei: mlier aūt ē imago viri. Et hoc mō itelligēda ſt v̄ba q̄ ponūt̄. xxxiij. q. v. c. hec imago. ⁊. c. mulr vbi dr̄. Mlier n̄ ē ad imaginē dei. ſ. q̄ztū ad hoc ſecūdariū n̄ q̄ztū ad p̄ncipale. Silr

dicit richar. de angelo ⁊ ō hoīe i suo ꝓo di. xv. q. ſ. ꝯtū ad id in quo eēntialr ꝓſiſtit rō imaginis: expreſſius ē imago dei in angelo ꝙ in hoīe Idē dicit tho. vbi ſupra. Ūñ gre. xxv vij. moraliū exponēs illud ezechielis. Tu ſignaculū ſimilitudis. ait. Iz hō ad ſimilitudinē dī creat⁹ ſit ãgelo tñ q̃ſi maⁱ⁹ aliq̃d tribuēſ nō eū ad ſimilitudinē ꝓditū ſz ipz ſignaculū ſimilitudis dī dic: vt quo ſubtilior ē i nã eo i illo ſimilitudo dei plēi⁹ credat exp̃ſſa. hec ille. Sz ꝯtū ad aliq̃ accidẽtalia: ex pſſi⁹ē imago dei in aia q̃ i angelo: ꝯtū aia ꝓtiet ⁊ regit totū corp⁹ ſuū tanq̃ ſuū vniuerſū exiſtẽs in q̃libet pte illi⁹ ſiĉ ds regit ⁊ ꝓtinet totū vniuerſū: tot⁹ exiſtẽs in q̃libz pte vniuerſi vir itaq̃ ⁊ mlier ꝓuenīūt i imaginẽ: ꝯtū ad id qō imagini eēntiale vt p̃dicti cū ē: lz vir illã excedat ꝯtū ad id qō ē accidẽtale. ¶ Tertiū ds magnificauit mulieb̃rẽ ſexū i pphetica illuſtratiõe. Nã ⁊ mlieres ꝯplures pphie lumie illuſtrauit. Sic fuerūt maria ſoror aaron. vt p̃z exodi. xv. c. di. l. decretoꝝ. c. ſi p⁹ordinatiõe. Et Anna pphtiſſa Luce. ij. c. Et Sibylle: q̃ meminit Lactãti⁹li. i. diuinaꝝ inſti. Et vt ſcribit in glo. iudicū. iiij. c. q̃ mlieres aſſũpte ſt ad gr̃az pphie fit vt i hoc p̃eſtet occaſio mlieri nec p̃ſirmitatẽ deſpet. ¶ Quarto magnificauit ds mliebrẽ ſexū in mr̃na electõe. Volẽs q̃ppe hũanã ſibi copulare nãz vginẽ mlierẽ i mr̃ez elegit: cui tã ãpliſſimũ gr̃e ſue mun⁹ ꝓceſſit: vt tã i merito q̃z in p̃mio. p⁹ ſuũ filiũ oẽz ſupauit creaturã: tã angelicã q̃z hũanã: cui et ⁊ ſi honor latrie ñ ſit exhibẽd⁹ tñ honor dulie digniorib ñ ẽ ſibi denegãd⁹: ita q̃ magiſ ipã ſit honorãda q̃z aliq̃s ali⁹: imo q̃libz alij ꝓcues ⁊ ſci regni celorũ. De p̃ſtãtia vo ei⁹ mr̃nitatiſ dixim⁹ i ſm̃õe ds ei⁹ viſitatiõe. ¶ Quito magnifecit ds mliebrẽ ſexũ i iocũda apparitione. Surgẽs nãq̃ ex mortuis rer ſeclox p̃mo mlrib⁹ ſe videndũ exhibuit. Ūñ marc⁹ vltca. ait. Surgẽs ihs mane p̃ma ſabbati p̃mo apparuit marie magdalene: electa fuit mlier vt eēt nũcia vite ne deſpiceret ſex⁹ femine⁹: eo q̃ mlier nũcia fuerat mortis Et de hac mã diffuſe dcin ē i ſer. ds reſurr. xp̃i. ¶ Sexto magnificauit muliebrẽ ſexũ i mirabili fortificatõe. fuerũt qdẽ mlieres inumerabiles q̃ vginitatis amore ſuccẽſe zeloq̃ fidei xp̃i iſlãmãte adeo fortes inuẽte ſt: vt nec impiorũ tirãnorum minas timuerũt: nec illata cuiuſcũq̃ gñis horrueŕt ſupplicia nec mortẽ aufugieŕt violẽ. à. Patẽt hec oia i catheria: Cecilia: Agatha: Lucia: Agnete: Eufemia: Ruffina: Secũda: Anaſtaſia: Eulalia: Priſca: Dorothea: Biuiana: Chriſtia: Juſtia: Herina: Margarita: Martina: Emerẽtiana: Apolonia Sabina: Barbara: Urſula ⁊ vndeciz milib⁹ ſociab⁹ ei⁹: ceteriſq̃ quoꝝ noia ⁊ mirãda geſta lõgũ foret exprimere q̃ oẽs ō nãz cõditiõis nãlis ipar̃ aio forti atq̃ ꝓſtãti q̃q̃z ſupauerũt tormẽta: mortẽq̃ int illa ꝓſtãtiſſime ptulerũt. Nõ potuerũt hec fieri niſi ſupno aſſiſtẽte p̃ſidio: cũ mlieres ſint nã ſua molles i alios ⁊ mlto magis ad ſeipas pie Jngt. n. Ulri. i li. ō aialib⁹. In oi gñre aialiũ mlieres ſt nãliť pie excepta vrſa ⁊ leopar da. Tãta igr̃firmitas ai i vginib⁹ ſupdictis nõ potuit niſi a bono deo ꝓuenire. Ob qđ eccl̃ia ad deũ ita dic̃ De⁹ q inf cetera potẽtie tue miracla ēt i ſexu fragili victoriam martyrij ꝓtuliſti. Septio magnificauit ds muliebrẽ ſexũ in gloſa reſurrectõe. Ūñ eg dẽ teſtat Aug⁹. li. xxij. de ci. di. Mulieres in ſexu femineo ſſurgẽt. q⁹ hoc exigit nã idi uidui: ⁊ ꝓgruit pfectiõi ſpẽi: ⁊ erit occaſio laudãdi ſapiaz diuinã vt potuit richar. in q̃rto: vñ aug⁹. vbi. ſ. ſeq̃t dicẽs. Mẽbra feminea nõ erũt accõmodata veteri vſui: ſed nouo decori quo ñ alliciat aſpiciẽtis ꝓcupiſcẽtia: q̃ nulla erit. ſz dei laudat ſapia atq̃ clemẽtia. Cũ igit artifex ille mũdi ſapiẽtiſſim⁹ mliebrẽ ſexũ tot miris variiſq̃ mõis voluerit reddere dignũ. Cur incredibile ẽ q̃ btãz cathe. magnã feĉ inter ſcõs. Nõ ẽ ipoſſibile apd õm oẽ vbũ. Ipe itaq̃ ds hãc vginẽ naſci feĉ in famoſa ampliſſimaq̃ ciuitate ſenax: parẽtib⁹ pclarib⁹ honeſtiſſimis ⁊ timẽtib⁹ deũ fame bone apud oẽs. Pater Jacobus benencaſa vocatus: ẽ: mr̃ vo lappa. Ex ipſis ꝓdijt hec filia i etate infantili oĩb⁹ grata ⁊ cũctis amabilis. Que dũ gntũ vir attigit ãnũ ad virgis glioſe Marie deuotiõez ſe ꝓuertit. Et ſepius

tūc videbat̄ ascendēdo ⁊ descendēdo per
grad⁹ scale q̄ erat in domo dei mr̄ez hūilit̄
salutar̄ dicēdo. Aue maria cui⁹ v̄tutes iqb⁹
ꝓfecit in seq̄nti mysterio lati⁹ reserabunt̄.
¶ De septē p̄cipuis ⁊ singularissimis v̄tu
tib⁹ qb⁹ floruit b tā catherina. Capi.ij.
Secūduz mysteriū ꝯtēplādū de excellē
tia ⁊ sanctitate btē catherine dr̄ singu
laritatis. Fuerunt qppe in illa vltra alias
virtutes septē precipue ⁊ singularissime.
Prima dicitur virginitas.
Secuuda magnanimitas.
Tertia austeritas.
Quarta pietas.
Quinta patientia.
Sexta humilitas.
Septima perseuerantia.
¶ Prima virtus p̄cipua ⁊ singularis fuit
virginitas: que in ea satis laudabilis exti
tit maxime propter tria.
Primo propter etatem.
Secundo propter conrarietatem.
Tertio propper puritatem.
¶ Primo reddit̄ laudabilis virginitas
catherie pp etatē. Nā Septimo etatis an
no votū exp̄ssuz emisit de v̄ginitate seruan
da. Nec obstat qr nōdū ad ānos puenerat
pubertatis vt sic diceret̄ infantili motu
excitata vouisse: qm̄ si malitia supllere pōt
etatē vt inqt dn̄s Hostien. in sūma il.x.d̄
despon. impu. mlr̄o forti⁹ id pōt gr̄a dei.
Sicut pie credim⁹ de scō nicholao q.iiij.
⁊.vi. feria dū infātul⁹ erat ex pectore ma
tris vel alteri⁹ cuiuscūqz suggere recusabat
Potuit itaqz spūs sancti gr̄a liberū arbi
triū catherine accelerar̄ vt v̄ginitatē se ꝑua
turā voueret: qd̄ facile de prehēdi pōt. Ex
ostēsa sibi visione mirabili. Sexto qdē an
no etatis sue redeūte puella de domo soro
ris nupte: vidit in aere supra ecclesiā frūz
predicatoꝝ saluatorē sedētē in trono indu
mētis papalib⁹ insignitū ⁊ apl̄is sociatū.
Qui eleuata manu in eā intuēs signo crū
cis illā bn̄dicebat. Qua hīta visiōe adeo
extitit in dn̄o ⁊ fortata: vt nil alid̄ q̄reret ni
si loca secreta oꝛōn i apta: puellasqz ceteras
v̄bo ⁊ exēplo induceret ad orādū. ¶ Scd̄o
reddit̄ laudabilis v̄ginitas catherine pp
ꝯrietatē. Nā lz qarentes illius mlr̄o tpe vi
dissent in filia tot signa si p̄mordia sanctita
tis ignorabāt nihilominus votū v̄gitatis
per eā emissuz. Qua de re.xij.ānū iaz atti
gisset instabat mr̄ vt incipet se ornare sic
cetere nuptui tradēde facere ꝯsueuer̄t: qd̄
illa facere renuit: ⁊ post sororis illius iā nu
pte suasu leuit̄ vl̄ se ad ornatū ꝯposuit: nō vt
virginitatis ꝓpositū infirmaret: sz vt sic
ꝯdescēderet importune ꝑsuasioni sororis.
Tn̄ cito semetipsaz redarguēs: ad lamēta
p̄ntie ꝛc ꝯuertit: ac si aliqd̄ grāde peccatū p
petrasset: cū in rei veritate vix peccauerit
venialit̄. Cū v̄o ardētior ex p⁹ deuotiōi ⁊
oꝛōni se dedisset: nullaqz de ornatu corpis
inesset ei cura: parētes quēdā religiosuz de
nz timētez ⁊ eis notū p̄cati sunt vt filiā allo
queret̄ moneretqz vt se pararet ad virū in
breui suscipiēdū. Ille aūt cognito ꝓposito
virginis illā in dn̄o ꝯfortauit: monuitqz vt
capillos tōderet: qd̄ illa q̄z primuz ipleuit
Nescientes adhuc sui q̄ in corde eius late
bāt o i libertate locoqz secreto priuarūt: de
putarūtqz cūctis vilib⁹ ꝑuitij domus q̄ pa
tienter omnia sustinēs ad quādā cameraz
vnius sui germani q̄ erat fine clausura se
colligebat: ibiqz spōsuz virginū xp̄m ora
bat. Tandē elapso aliquantulo spatio suos
aduocās votū qd̄ ab infantia vouerat pu
blice reserauit. At parentes omni duritia
deposita: illā bn̄dixerūt. ꝓhibuitqz pr̄ om
nib⁹ de domo ne illā de cetero molestarēt
¶ Tertio laudabilis fuit virginitas cathe
rina pp puritatē: Nō.n. solū integritatem
carnis retinuit: sz mētis puritatē vsqz ad
mortē ꝑuauit: qd̄ declarauit mira ipsi⁹ de
spōsatio. Cōtigit qdē quodā carnis p̄uij tpe
catherinā cūctis tpalib⁹ delectationibus
contemptis orationem suam intensius
replicare: eiqz dn̄m apparere ac dicere.
Qm̄ mūdana q̄qz meo amore calcasti: ego
solēniter te desponsare decreui. Tūc appa
ruit gl̄iosa dei genetrix: Joānes euāgelista
Apl̄s paulus: beatus dn̄icus atqz dauid
psalteriū pulsans: At genetrix dei dexte
rā virginis sua manu suscipiens digitosqz
suos extendens ad filiū postulabat q̄tenus
eam desponsare dignaretur. Qui aunn/

lo ſuſcepto: ꝺ̃ xterecꝫ ſue ãnulari digito ipo nẽs: Dixit despõso te mihi creatoꝛi ⁊ ſalua toꝛi tuo i fide vſq; quo in celis tuas mecũ nuptias celebꝛabis ⁊ tua virginitas ſemp ꝓſeruabit illibata. ¶ Scꝺa virt⁹ p̃cipua ⁊ ſinglaris btẽ catheri. fuit magnanimitas exq̃ audacter mũdũ ꝓtẽpſit: bitũq; ordinis de pnia ſancti dominici: deuote recepit: hic vero oꝛdo tripliciter ꝓmẽdat:

Primo qꝛ a ſancto dominico inſtitutus.
Secundo quia ab eccleſia appꝛobatus.
Tertio quia a deo magnificatus. ¶

¶ Primo oꝛdo ille fuit a ſcõ dñico inſtitu t⁹. Ipſe beatus pater in lombardia hunc oꝛdinẽ iſtituit. quẽ de militia ieſu xp̃i a p̃n cipio appellauit: eo q; illi⁹ oꝛdinis frẽs he reticis bona eccleſiaꝝ vſurpãtib⁹ viriliꝛ ſe opponebãt pugnabãtq; oĩ conatu ꝓ p̃dicatoꝝ bonoꝝ recupatione ⁊ ꝓſeruatione.

Sꝫ poſtea hereticis p ſcũm dñicum ⁊ ſcñ pctꝝ martyrẽ alioſq; p̃dicatoꝛes deletis ⁊ penitus quaſi extinctis mutatũ fuit: no mẽ illud de militia in nomẽ de penitẽtia

¶ Scõo oꝛdo ille ab eccl̃ia fuit appꝛoba tus. Nõ pꝫ p Honoꝛiũ q̃rtũ ⁊ Joãnez. xxij. Bonifaciũ nonũ: ⁊ Innocẽtiũ ſeptimuꝫ: q dicto oꝛdini plurima pꝛiuilegia ꝓceſſerũt

¶ Tertio hic oꝛdo eſt a deo magnificatus Voluit enim pleraſq; dñas in illo viuen tes ⁊ mꝛientes ſignis ⁊ miraculis plurimis coꝛuſcare. Sicut fuit beata Joãna ô vꝛbe veteri: btã margarita nouella de ci uitate caſtelli: btã helena de vngaria: ⁊ ſcã Catherina deq̃ logmur alteq̃ mꝛte. Qua lit ꝯ catherina huic oꝛdini ſcõ ſe ꝺ̃dicauit docet eius legẽda: in q̃ narrat q; a teneriſ ãnis ad patrẽ ſcũm dñicũ feruentiſſima ô uotione trahebat. Et cũ ſemel dñm exora ret vt conſeruaret eam in pꝛomiſſa virgi nitate tali fuit viſione ꝓmonita. Apparu erũt ſiqdem ſibi plures pres inſtitutores oꝛdinũ diuerſoꝝ: inter quos erat btũs dñicus: hñs in vna manu lilium ardẽs ſi ne combuſtione: ⁊ in altera ſũ bituꝫ ꝓſue tum p dñas deportari. Cuiq; ſibi a p̃fatis offereꝝ quẽ oꝛdinum vellet eligere. Re ſpondit ſe velle ſancti dñici habitũ ſuſci pere. At ille beatus dñic⁹ dixit. Forti alio eſto o filia: qꝛ certiſſime hoc habitu vt de ſideras indueris. Sicq; viſio diſparuit: ⁊ ipſa manſit in dño ꝓfortata. Tandẽ poſtq; parentib⁹ reuelauit ſe virgin tatẽ vouiſſe illis ꝓſcientibus apud eccleſiam frãm pꝛedicatoꝝ de ſenis habitũ diu affectatũ cũ magno feruoꝛe ſuſcepit. ¶ Tertia vir t⁹ p̃cipua ⁊ ſingularis btẽ catherine dꝰ au ſteritas. Fuit nãq; ſuo coꝛpoꝛi auſtera ⁊ ri gidiſſima pp xp̃m ⁊ p̃cipue in tribus.

Primo in cibo ⁊ potu.
Secundo in veſtitu ⁊ lecto.
Tertio in vigilijs ⁊ oꝛonibus.

¶ Primo quãtũ ad victũ. Ab infantia car nes raro ſumebat quas poſtmodũ totaliter a ſe amouit: ſeq; ad eſum panis ⁊ crudarũ herbaꝝ: ex toto reduxit. Anno etatis ſue. xij. herbaꝝ vſa eſt ſucco: vinũ ãt ita lipha tũ ſumebat q; vini ſapoꝛe carebat Illud ãt a. xv. etatis ſue anno ex toto relinquẽs ine dias pluriũ dierũ ſepius paſſa ẽ. ¶ Scõo fuit auſtera i veſtitu ⁊ lecto. Pãnis laneiſ vſa eſt ad tũ deueniẽs: q; tã hieme q̃s eſta te vna ſola tunica veſtiebat. Cilicio q̃s vſa eſt qõ in cathenã ferreã ꝓmutauit: ⁊ pa trẽ dñicũ imitãs: ſe ter quottidie fortiter diſciplinabat: lectũ inſuper de tabulis ha bebat: ⁊ lignũ pꝛo ceruicali ab ſq; alteri⁹ rei additamento. ¶ Tertio fuit auſtera in vigilijs ⁊ oꝛationibus. Nã ad hoc deuenit q; infra duos dies vix per hoꝛã ⁊ dimidi aꝫ dormiebat. Ad tantam añt tenuitatez ex auſteritatib⁹ deductũ eſt coꝛpus ei⁹: q; cũ tranſiſſet eius ſpũs et hac vita repert⁹ eſt vmbilicus renib⁹ adherere. In pncipio ẽt ſue puellaris etatis duple ferẽ fuiſſe latitudinis q̃z. xxviij. ãnoꝝ exiſtẽs. Cõ firmat hec oĩa pius põtifex maxim⁹ qui i bulla canonizatõis ita aſſerit. Sũm a hu ius vgis abſtinentia fuit ⁊ mirabilis vite auſteritas. Nã cum vini ⁊ carniũ vſum pꝛſus abieciſſz: nec pulmẽtarijs vllis vte reꝝ ad extremũ eo deducta ẽ: vt nec legu mĩa ederet nec pane veſcereꝝ. niſi celeſti quẽ ver⁹ xp̃an⁹ in ſacramẽto ſumit altaris

¶ Quarta virt⁹ p̃cipua ⁊ ſinglaris btẽ ca therine dꝰ pietas. Fuit ipſa piiſſima val de ⁊ p̃cipue quãtũ ad tria genera ꝓſonaꝝ

Primo

Primo quantum ad pauperes.
Secundo quantum ad infirmos.
Tertio quantum ad peccatores.

¶ Primo quantū ad paupes. Jgt.n. Pi⁹ in bulla pretacta: pauperib⁹ xp̄i larga manu subuenit. Scribit̄ in sua legēda ꝙ a suo pr̄e licētiā obtinuit: posse de bonis domus paupibus elargiri. Et ꝯtingit semel ꝙ dū infirmitate corpis graueret̄: audiuit a mlt̄is referentib⁹ qualr̄ vidua quedā ꝯnicia filijs ⁊ filiab⁹ multa cruciaret̄ penuria: oratione p̄missa tm̄ robur obtinuit: ꝙ frum̄tuz vinum ⁊ oleuz vsqꝫ ad centū quasi libraꝝ pondus in aurora ꝓfunda ꝓprijs hūeris mira agilitae portauit: ac mirabiliter apto ostio q̄ꝫ plani⁹ potuit in vidue domo deposuit: lz dispēsante dn̄o velut alt̄ nicholaus fuerit dep̄hēsa. Als v̄o semel i fratꝝ p̄dicatoꝝ ecclesia ꝯstituta: cuz quidā paup ab ea elemosynā peteret: ⁊ illa nihil pret̄ crucē argenteam que erat inter pater noster hēret statiz illa auulsa tradidit indigēti. Apparēs autem sibi postmoduz dn̄s: illamqꝫ ornatam lapidibus precios̄is ostendens ei dixit. Tu mihi hāc hesterna die dedisti. ⁊ ego ꝓmitto tibi ꝙ in die iudcij corā vniuerso angeloꝝ ⁊ hominū ꝯspectu illā ad tui gaudij cumuluz presentabo. Insuper cum beata catherina semp de melioribus traderet ꝯtigit ꝙ vegete melioris vini abundanter pauperibus erogaret. In tantū aūt est augmētatū: ꝙ vbi dictuz vas sufficere cōsueuerat toti familie per dies viginti vl̄ circa: tn̄ ꝓ dicta familia ⁊ ēt pro pauperib⁹ vsqꝫ ad tertij mēsis p̄ncipiū abūdatissime ꝑdurauit. ¶ Scd̄o fuit pia hec v̄go quantū ad ifirmos. Nā egrotātib⁹ sūma diligētia ministrauit. Seruiuit cuidā infirme noīe andree ab oīb⁹ derelicte: nec horrore plagaꝝ illā exhorruit Quinimo cuz aliqn̄ nauseam passa fuissz: vulnerū illius putrediez i spiciens ⁊ ꝯtrectās recollecta in quadā scutella lotura cū sanie illaz ebibit dicens. Amore spōsi mei iesu xp̄i corp⁹ meuz sic castigabo Quo fcō statiz cessauit oīs p̄cedētis nausetētatio: habuitqꝫ postea suo ꝯfessori referre nunq̄ꝫ aliquid tā suauis ꝑcepisse saporis atq̄ odoris. Nocte v̄o seq̄nti apparuit ei ies⁹ xp̄s: oñditqꝫ sua sacratissima vulnera dicēs Quia meo amore tā abhominabilē potuz sūpsisti tibi igrat⁹ n̄ ero. Sicqꝫ applicās os virginis ad proprij vulnus lateris. Bibie ingt filia de latere meo potuz: quo aīa tua tāta suauitate replebitur: ꝙ etiam i corpe: ꝙ ꝓpter me ꝯtēpsisti mirabiliter redundabit. Quo facto tā in anima q̄ꝫ etiam in corpore icredibili extitit suauitate dulcedieqꝫ repleta. ¶ Tertio fuit pia valde sctā catherina erga peccatores. Multos nanqꝫ oīonibus suis ⁊ meritis iuuit perirēt. Sic̄ diffuse ponit̄ i legenda. Andream de belātis ciuem Senarū diuitijs affluentē egrotātēqꝫ ad mortez: cū ex toto pn̄ia sp̄neret sua oratione ꝯuertit ad dn̄m. Cum.n. pro illo orasset ardentissime apparuit iesus xp̄s p̄fato ifirmo ortatusqꝫ ē illum ꝙ confiteret̄ peccata sua: qꝛ paratus erat sibi illa remittere. Qui cōpunct⁹ valde subito confessus ē. Et ꝯdito testamento ad extrema deductus cū magna deuotione migrauit ad dominū. Fuerunt adhuc i p̄fata ciuita senaꝝ duo ꝓ suis maleficijs ad mortē dānata. Qui cū ducerent̄ sup currus ⁊ carnes eoꝝ carnificib⁹ decerperent̄ ignitis forcipib⁹ deum impie blasfemabāt. Cū āt catherīa ista nouisset pro eis dn̄m amaro corde exorauit. Quib⁹ cum ad portā ciuitatis vēissent: apparuit saluator tot⁹ vulnerat⁹ eos ad ꝯuersionez inuitans: qui stati cōpuncti confessi sūt sacerdoti: ⁊ blasphemias mutauerūt in laudes: sicqꝫ letissimi tulerunt illatā mortē Et quis enarrare queat ꝯuersiones oīum maloꝝ: ꝓfectū bonoꝝ: roborationes i impfectoꝝ: ꝯsolatiōes desolatoꝝ: admonitiones spūaliū ꝑiculoꝝ: tā ꝑ suas ep̄las q̄ꝫ etiā oraculo viue vocis erga ꝑsonas oīs sexus ꝯditionis ⁊ status ꝑ virginez excitatas. Quot sceleratos de faucibus inferni abstraxerit? quot obstiatos ad sui cognitōez reduxerit? quot seculo deditos induxerit in ei⁹ ꝯtēptū quot vtriusqꝫ sexus ad religionuz diuersarū ingressum allexerit? quot laqueis tentationū eruerit? Difficile nanq̄ꝫ foret cūctia ꝯmemorar̄. Nā aliquotiēs maxie in italia ex remotissimis partib⁹ ad ip̄az ⁊ triusqꝫ sexus ꝑsone confluebāt. Ad eiusqꝫ aspectum

atq; colloquium taliter cumpũgebant: vt sine dilectiõe currerent ad ꝯfitendũ peccata sua Ob q̃ cãz gregori⁹. xij. in adiutoriuz catherine tres ꝯfessores p̃cipuos deputauit. Qui taliter aliquando occupabant. vt nec spaciũ haberẽ t edẽdi. ¶ Quinta virt⁹ p̃cipua ⁊ singlaris btẽ catherie fuit paciẽtia fuit siqdẽ patiẽtissima ⁊ p̃cipue i tribus.

Primo in persecutionibus.

Secundo in tentationibus.

Tertio in passionibus.

¶ Prio fuit patiẽs i persecutionib⁹: quod exẽpla seq̃ntia manifestãt. Fuit senis q̃daz palmerina de pnia sancti: dñici q̃istigante sathana facta ẽ catherie talit emula vt nec nomẽ ei⁹ audire valeret. Sz v̄gini sẽp detraheret. Jp̃a tñ ꝑ illa dñm exorabat: ⁊ cũ ad ifirmitate grauẽ icidissz Catheria ad eã visitãdã se ꝯtulit: ifirma v̄o durior effecta eã expelli de domo iussit: ꝑ qua nõ cessauit catheria p̃ces igeminare. Quib⁹ factũ ẽ vt eã sibi recõciliaret: atq; ꝯtrita illa ⁊ ꝯpuncta sacramẽtis ⁊ gr̃a dei munita: in dño ex hac vita migrauit: Dũ etiã seruiebat illi ifirme Andree de qua paulo añ diximus: illa ipatiẽs ꝯtumelijs plurimis catherinaz afficiebat: ⁊ ꝑcurãte spũ malod inhonestate apud alias sorores accusabat. Catheria tñ ꝓpterea nec indignabat ei: nec ab ei⁹ obseqis cessabat. Cũq; illa idies in sua duritia ꝑseueraret: catherina oroni se dedit de iniurijs in famijs pie cõquerit. Cui xp̃s apparens duas ostẽdit corõas vnã spineã ⁊ aliã aureã dicẽs. Si hic eligeres aureã: spineã postea reportabis. Si ãt hic spineã postea aureã obtinebis. Qd̃ illa audiẽs ⁊ ad patiendũ per oia se offerens: accepit de manu dñi spineã q̃ suo capiti imponẽs ẽt diebus plurib⁹ vehementissimũ sensit i capite dolorem. Sicq; a dño confortata patentie armis fortiter se muniuit Jnfirma v̄o paciẽtia catherine supata: compũcta ⁊ ingemiscens catherinã alta voce scãz omnibus p̃dicabat: seq; reaz accusabat: misericordiã petens de his q̃ falso dixerat ꝯtra illã Qui plura duz catherina tanta inedia corpus affligeret: freq̃ntaretq; dominicaz mẽsã: pleriq; vtriusq; sexus falsos rumusculos: vt fieri solet eructabant. Aliqui dicebant neminẽ in modo viuẽdi singularẽ eẽ debere. Aliq extremitates fuisse semp deo ⁊ hominib⁹ exosas. Aliqui catherinã fingere ⁊ decipere. Aliq ad inanẽ gloriã illa oia facere ⁊ similia. Que ipsado placere ꝑ oia studẽs patiẽtissime tolerabat. ¶ Scdo fuit patiẽs in tentationib⁹ demonũ. Ait qdẽ Pius in bella canonizatiõis. Luctabat q̃ frequẽtissime cuz demonib⁹: multisq; illorũ molestijs vexabat. Sz aiebat cũ apostolo. Cũ ifirmor tũc fortior suz. Et vt in sua legenda narrat: quãdoq; demones deo ꝑmittẽte catherine corpusculũ tãtis penis ⁊ lãguorib⁹ afflixerunt vt manifeste viderent i ea signa ꝑcussionũ ⁊ verbeꝝ ita vt q̃si quoddam monstrũ videretur a cunctis. ¶ Tertio fuit patiens in passionib⁹ siue in penitẽtijs volũtarie assumptis sine infirmitatibus corpori suo supuenientib⁹. Teste. n. Pio vbi. s. Dolor capitis pene assidue torq̃batur. Estuabat febrib⁹ nec illoꝝ cruciatu carebat. ¶ Sexta btẽ catherine virtus admiranda fuit humilitatis: quam ostendit maxime in tribus.

Primo in timore.

Secundo in despectione.

Tertio in conuersatione.

¶ Prio oñdit suã hũilitatez in tiore. Dũ. n. cepisset visiõib⁹ ⁊ imaginarijs ⁊ corpalibus a dño iesu xp̃o visitari: plurimũ formidare cepit: dñoq; se ꝯmendauit: a quo edocta plẽissime fuit qualr visiones bõas l malas hẽret agnoscere. Et dũ semel suo cõfessori de visionib⁹ sibi factis referret q̃dã secreta: ille hesitare cepit: atq; i eã respiciẽs vidit illã trãsformatã: quãtũ ad faciẽ in effigiẽ xp̃i respiciẽtis in eã. Cũq; ex hoc exclamaret ac diceret. O quis ẽ q me respicit. Rñdit catheria ille q ẽ. Quo dicto facies illa disparuit: ⁊ ꝯfessor p̃fat⁹ illo mõ d̃ virgis sanctitate ꝯfirmat⁹ remãsit. ¶ Scdo oñdit catherina hũilitatẽ in sui despectiõe Hãc aũt didicit a xp̃o sibi apparẽte dicenteq; sibi. Scis ne filia: que tu es? ⁊ qs ego sũ? Si hec duo noueris beata eris. Tu. n. es illa q̃ nõ es. Ego suz ille qui suz. Si hãc notitiã habueris in aĩa tua: nunq̃ decipe

te poterit inimic⁹. Siquidē d̄ nihilo crea
tura facta ē: ⁊ sibi relicta cadit ī nihilū: ⁊ p
te tēdit in peccatū: quod nihil est: ⁊ ex se ni
hil boni cogitare valet. Quare respectu d̄i
infiniti nihil eē conuincit̄. Jō est illa q̄ nō ē
sz qm̄ deus est fons totius eē ⁊ indepēdēs
eē Jdeo ipse solus ē quod ē. ¶ Tertio ostē
dit catherina hūilitatez in ꝯuersatiōe. Nā
in publicū prodijt magnisqz reb⁹ se inges
sit: nō sua sed dn̄i volūtate. Postq̄z.n. hitū
sacrū suscepit: silentiū ꝯtinuū p triēniū ꝑua
uit: ⁊ clausurā celle tenuit: excepto cū eccle
siā adijt vigilias vsqz ad secūdū signū ma
tutinale ꝓtrahebat. Tūcqz cū ad laudādū
deuz fratres p̄dicatores in chorū iā acces
sisse putaret ip̄a cedebat ad aliqualr̄ qescē
duz dicēs. Ecce dn̄e germani mei ⁊ serui
tui vsqz nūc dormierūt. Mō v̄o surrexerūt
ad te laudandū. Tu serua eos ⁊ egoparūp
quiescā. Post v̄o diuturnā exercitationē ī
spūali vita frequētesqz xp̄i visitatiōes: ite
rū apparēs ei idixit: vt ex̄ ꝓcederet: ꝓximo
rūqz saluti v̄bo itenderet: ac exemplo ꝓm
sitqz in cūctis p illā ad animaꝝ salutē gerē
dis suuz sibi supnū presidiū exhibiturum.
Qd̄ ita fuisse vt patebit ī sequētib⁹ rei exi
tus declarauit. ¶ Septima virtus sancte
catherine dicit̄ perseuerantia: vt eniz ait
Hiero. ad lucianum heremitam. Cepisse
multoruz est: ad calcē v̄o peruenisse pau
corum. Catherina vero non solū pseuera
uit Sed de v̄tute in v̄tutē ꝓcessit: de qua
tria int̄ cetera refert digna laude Pi⁹ pon
tifex maxim⁹ vbi. s̄. Primū qd̄ respicit sā
ctitatis ei⁹ initiū. Ait.n. Uirgo catherina
ex ciuitate senēsi oriunda mediocrib⁹ orta
parētib⁹ p̄us deo sese dedicauit q̄z deū pos
set p etatē cognoscere. Scd̄z est qd̄ inspicit
vite ei⁹ ꝓgressuz. Jnqt itaqz sic. Nullum
ab ea v̄bū nō religiosuz nō sanctū excidit.
Ois sermo ei⁹ de morib⁹ fuit: de religiōe
de pietate: de ꝯtemptu mūdi: de amore d̄i
⁊ ꝓximi: de celesti patria. Tertiū refert̄ ad
eius vite terminū: de quo sic ꝓtulit. Anno
etatis sue tertio circiter ac trigesimo in vr
be Roma diē suū clausit: de cuius aīe in ce
lū assūptiōe ⁊ gloriosa receptione: stupēde
⁊ admirabiles reuelationes facte repiunt̄.

[illegible] ...therinam septem gratiosis [illegible]
prerogatiuis. Capitulum. iij.

Tertium mysteriū ꝯtemplādū d̄ excel
lentia ⁊ sanctitate beate catherine di
citur sublimitatis. Sublimauit nēpe de⁹
hanc mulierem benedictā septem gratijs
⁊ prerogetiuis admirādis.
Prima fuit mentalis illustratio.
Decunda prophetica infusio.
Tertia consolabilis visio.
Quarta suauis cibatio.
Quinta miraculosa coruscatio.
Sexta felix reuelatio.
Septima solēnis canonizatio.
¶ Prima gratia siue prerogatiua catheri
ne q̄ sublimata est a deo dicitur mentalis
illustratio. Illustrauit deus illius intelle
ctum luce sapientie ⁊ doctrine: ita vt de ip
sa Pius pontifex vbi supra ita referat.
Nemo ad eam accessit qui nō doctior me
liorqz abierit. doctrina eius infusa non ac
qnisita fuit: prius magistra visa est q̄z di
scipula. Quippe q̄ sacraꝝ litterarꝝ ꝓfesso
ribus ipsisqz magnaꝝ ecclesiarꝝ ep̄is dif
ficilimas de diuinitate qōnes ꝓponētib⁹
prudētissime rn̄dit ⁊ adeo satisfec̄: vt tāq̄z
agnos māsuefactos remiserit. Quos tāq̄z
lupos. ac leones ferociētes accepat. Quoꝝ
nōnulli diuinā in virgine sapientiaz admi
rati. Distributis mox iter xp̄i paupes q̄ pos
sidebant substantijs accepta domini cruce
vitā deinde euangelicaz egerūt. ¶ Scd̄a
gratia fuit ꝓphetica infusio. Et d̄ hac Pi
us papa inqt. Fuit in ea spiritus ꝓphetie ⁊
multa p̄dixit anteq̄z fierent ⁊ occultissima
reuelauit: hec ille. In legēda v̄o ipsius mlt̄
ta scripta st̄ ex qbus aliq̄ enarremus. Fuit
in ciuitate senensi: quidā nobilis miles di
ctus dn̄s Nicholaus de sarracenis q cuz
al's ī multis locis fuisset ī armis ⁊ tādē ad
suaz ciuitatem Senaꝝ redijsset a sua vxo
re monebat̄ vt loqueret̄ cū catherina. Qd̄
cū ille facere ꝯtempsissz: vxor catherīe illū
vt ꝓ eo oraret deuotissime cōmendauit.
Quadā itaqz nocte catherīa militi ī sōnis
apparuit: eū qz monuit: vt si saluari cupet
vxoris mōitis assēserz. Qui euigilās visiōez

ili cu[illegible]quio ⁊ sancta ꝓsentia com
punctus ꝑm virginis ꝓsilium ad ꝓfidendū
sua peccata ꝓcessit. Quo facto ad cathe-
rinā rediit asserens ſz ꝓfessum sua peccata
sacerdoti. Interrogat⁹ ea an ab oīa retulis
set: cū ille affirmaret q̄ sic: vocato ad ꝓz
peccatū q̄daz enorme ab eo dimissuz in
ꝓfessione: q̄ in apulia secrete ꝓmiserat di
stincte narrauit. De quo ille admirans: ⁊
peccatū illud ꝓfessus fuit ⁊ catherinam de
uotiõe singularissima coluit. Dū frat thō-
mas de fonte primus catherine ꝓfessor ⁊
ff georgius ꝑgerēt ad monasteriū scē agne
tis de monte poltiano: in itinere capti fue
rūt a quibusdā latrūculis: deductiq; fuerūt
ad latebrosa nēora vt ibi occiderent. Tūc
ff thomas cum lachrymis dicere cepit. O
filia catherina tuis oꝛonibus succurre nob
in hoc tā crudeli periculo gb⁹ verbis ꝓla
tis latrūculi talr sunt imutati: q̄ nō mō vi
tā sed cuncta q̄ illis abstulerant restituerūt
⁊ ita ad monasteriū quo ibāt icolmes per-
uenerūt. Cū āt postmodū Senas rediisset
ꝓperiit p̄dict⁹ frater thomas: q̄ in illo pun
cto in quo inuocauerat catherinā: ipa socie
dixit: pater me⁹ me vocat: ⁊ scio q̄ magna
necessitas eū vrget: ⁊ hoc dicēs ad locuz
oꝛatiõis accessit. Et cuius virtute credit
latrūculoꝝ illoꝝ fuisse mentem mutataz.
Ꝓdixit futurum scisma post mortē gre-
gorij vndecimi: ⁊ alia plurima prenuncia
uit que videre poteris in legenda. ¶ Ter
tia gratia qua catherina sublimata fuit dō
ꝓlabilis visi. Supnaturalib⁹ q̄ppe visi
onib⁹ a dño meruit ꝓlari: q̄ vt in plurib⁹
sibi fiebāt in raptu ⁊ extasi mētis: de quo
sic refert ꝓius. Rapiebat sepe a spū ⁊ in
aere suspēsa diuinis ꝑplationib⁹ pasceba
tur: adeo ex̄ se acta vt expūcta pcussaq; ni-
hil oīno sentiret. hec ille. Oīmissis vo ml
tis visionib⁹ eius: eā vnā referā ꝓ qua in
ter minozes ⁊ p̄dicatozes ꝓtentio vr exoz
ta. Cū catheria cēt i ciuitate pisana: ⁊ quo
dā mane in eccl'ia sancte christine cōicass;
ac iuxta altare rapta maneret i spū: postq;
diu sic steterat: vidit xp̄m cruci affixū ma
gno suq; se cuz lumie descēdentē radioso;
sanguineos ex suis q̄q; sacratissimis cica
tricibus emittētez. Q̄q; tūc videt⁹ plu
rib⁹ vtriusq; sexus ipsaz expectātib⁹: vgo
se erigeret: ⁊ sup genua sua stās facie rutilā
te brachia elenass; ac man⁹ oꝛaretq; ne ei
catrices in coꝛpe suo apparēt exteri⁹: tūc
ex radijs sanguinib⁹ i solarib⁹ imutatis a ei
catricib⁹ crucifixi pcedētib⁹ ⁊ ad man⁹ pe
des ⁊ ad coꝛ illi⁹ pueniētib⁹ valde itrinsec⁹
doloꝛ sensibilis in dictis ptib⁹ coꝛpis ē re
lictus. Ex quo cū coꝛp⁹ eius diu si staret ri
giduz ⁊ oculis clausis tādē cecidit ac sic mi
set letaliter vulneratū. Post modicū ad se
reducta tanto doloꝛe concutiebat: vt a cū
ctis putaret in breui moꝛitura. Dūica vo
sequēti ibi cōicās a doloꝛe extitit liberata
Ex visione ꝓtacta in plerisq; locis nonnul
li scām catherinā suscipiētem stigmata a
xp̄o depingi fecerūt: q̄ sica intentõe id ege
rint: vt per visibilia inuisibilia cognoscant
⁊ p pictura illā visibilē doloꝛ ei⁹ inuisibi-
lis ſz sensibilis designet: forte ñ obstāte er
roꝛe inde sequēte: quo credi possz stigmata
eā visibilia sulcepisse tolerari vtiq; posset.
Sz hec facta st: vt sic ꝙparet btō francis.
cui soli vsq; in pñs singulari mō stigmata
diuinitus sūt impssa vtiq; reph̄ēsibile est.
Mā vt diri in sermone de sacris stigmati-
bus beati francisci. Inter miracula gran-
dia nostre fidei francisci ꝓsignatio supꝑe
mū obtinet gradū. Fuerūt q̄ppe stigmata
⁊ visibiliter ⁊ sensibiliter a xp̄o sibi ipꝛessa
Tulit illa duobus annis continuis ⁊ in vi
ta ⁊ in morte etiam a viris sanctis ⁊ grauis
simis visa ⁊ tacta. Sūmi pontifices Gre
gori⁹ nonus. Alexander q̄rt⁹: Benedict⁹:
Nicholaus: ⁊ alij illa approbantes fatēn-
tur singuli miraculo in francisci pedib⁹ ma
nib⁹ ⁊ latere fuisse depicta. ab eo artifice
sapientissimo qui creauit celum ⁊ terram.
Quid vo de cetero sit facturus cui⁹ archa
na: nisi ipso reuelāte perscrutari nequim⁹
ipse nouit. Unū scio ⁊ qdē absq; vllo erro-
re: q̄ fr̄anciscus vsq; ad pñs elect⁹ fuit a dño
iesu xp̄o vt in coꝛpore ꝓprio verilū crucif
biennio oꝛanteq; spūz fūderet celo deferre
Nō derogent ista dignitati beate catheri-
ne: nec alterius sancti. Ego peccatoꝛ qui

hunc sermonez confeci sanctā ipsaz deuotiōe qua possuz ⁊ colo ⁊ veneror. Eramqz rome Anno dñi. M.cccc.lxj. Anno tertio Pij pontificis maximi. Quādo pontifex p̄factus spiritu sancto volente sanctam catherinam solenni celebritate canonizauit. Nulla tunc a referentibus ⁊ vita ⁊ miracula catherine de stigmatibus fact aest mentio. Nulla pictura cū stigmatib⁹ fuit delata. Nulla insuper i bulla quaz superius frequenter allegauimus de stigmatibus mētio habita est. Ego insup ea die canonizationis sermonē ad populū habui: post prādiuz in ecclesia minerue ordinis predicatoꝝ. Inspexi legi ⁊ quidez sepius omnia q̄ scripta erant de laudibus huius scē: nil aliud inuenire potui: nisi qd̄ superius expressum est de illo dolor quē tulit absqz signis in suo extatico raptu. Et si nomine stigmatuz dolorez illum intelligi volumus: non tamē in illo cōtinent ⁊ includunt conditiones miraculose stigmatuz beati francisci. Igitur cū deus nō egeat nostro mendacio ea ꝓferam⁹ de sanctis que s̄m rei veritatem nō inuentionem hominū illis possunt accōmodari. Fuit catherina: vt patet ex dictis: ⁊ ex his que sequentur amplissimis priuilegijs ⁊ gratijs decorata Sz stigmatū specie non fuit vt franciscus insignita. Que si ad nos gloriosa rediret: dura increpatione feriret illos qui sub specie pietamēdatijs vellent suā gloriaz āpliare. Oro tñ patres meos p̄dicatores ⁊ minores ne populos scādalizent. Quib⁹ taz multa mira de sanctis se offerūt ⁊ p̄cipue de catherina vt mēdacia: ⁊ ꝓp se ipsa ⁊ ꝓpter veritatis abundantiā deserere ⁊ detestari cogantur. ¶ Quarta gr̄a beate catherine dr̄ suauis cibatio: vsu nāqz ⁊ frequētia sacramēti tanta suauitate cōsolationeqz spūs repleta fuit: vt asserat sic de illa Pius vbi. s. Inuēta est aliqñ a die cinerum vsqz i penthecosten ieiunium ꝓduxisse: sola eucharistie cōmunione contenta ꝑ annos circit octo minimo herbarū suco: eoqz parū retento ⁊ cōmunione sacra sustenta ē. Ad cibuz quasi ad suppliciū ꝑgebat. Ad communionez altaris, quasi ad celestes nuptias īuitata eēt summa cū alacritate proficiscebat. Hec ille Tā efficax erat eius ad sacram̄tuz illud ineffabile reuerētia: vt mēs Gregorij. xj. flecteret ad ꝯcedendū catherine ꝙ posset eligere confessorē: qui eā obsolueret: ⁊ sibi eucharistiā mīstraret: ⁊ cū altari viatico absqz alia licētia ad nutū catherie celebraret. ¶ Quinta gr̄a ⁊ p̄rogatiua singularis beate catherie: fuit miraculosa coruscatio. Fec̄ illaz d̄s in vita ⁊ morte multis clarere miraculis Ex quib⁹ aliqua explicabim⁹. In ciuitate Senarū quedā nobilis dña Alexia habitū ordinis de penitētia sua su catherie recepit: que illā coegit vt secū in domo sua cōmoraretur. Contigit aūt ex charistia tūc illos de domo prefate dñe alexie vesci pāibus farine putride. Superueniēte tritico nouo cōsuluit alexia catherinam: an certuz residuum prefate farine ꝓijcienduz foret. Que nequaqz proijcienduz asseruit: sz parari aquā iussit ⁊ farinam afferri. Intriuit ergo primo massam: ⁊ tandē panes de parua in quātitate illius farine quouis ēt expulso fetore tam celeriter ⁊ tot confecit. quot de q̄druplici aut quintuplici q̄ntitate fere tot facti fuissent: cum stupore sororis Alexie ⁊ aliorum d̄ domo. Cū aūt panes de clibāo de portati fuissent. inuenti sūt adeo sapidissimi vt oīno immutatio saporis ad miraculū procederet. Et cum daretur de ipsis panib⁹ pauperibus ⁊ fratrib⁹ atqz illos comederent: omnibus de domo suffecerunt diebus pluribus etiā in archa multiplicati. De quibus aliqui a quāpluribus sunt tam pro reliquijs q̄z in argumentum miraculi reseruati. Tempori etiam quo catherina fuit in vrbe: ⁊ ibi in regione colūpne cū sua familia viueret de mēdicitate ⁊ nihilomin⁹ aduenientes hospites recipiebat: ita vt continuo q̄si triginta persone ī domo sua cōederent. Cōtigit semel ꝙ die quodā deficiēte pane ꝙ cū catherie fuisset renūciatū mādauit vt sic ad mēsaz se ponerent: ⁊ modico pane qui ibi repiebatur inciperēt comestionē. Ipsa vero ad orationē accessit: Quid plura? Edētib⁹ illis famelicis ⁊ ieiunis panis ille modic⁹ suffecit oīb⁹ abūdant. Tantūqz etiā supfuit: vt ex illo plures

elemosyne pauperib⁹ largirent. Dū eēt in ciuitate senar: audiēs quēdā dñz matthēū rectorē hospitalis misericordie sibi deuotissimū ex morbo pestilenti grauit egrotaſ accessit ad eū diritqz cum magno feruore. Surgatis dñe matthee surgatis: qz nō est tps in lecto quiscēdi: mox ad eius vocem febris ⁊ inguinis apostema pſatū pcuſſ⁹ dimiſert: Sanauit ⁊ mltos alios peste pcussos sua oratione fideli. Sic fuert magister raymund⁹ ⁊ magr bartholomeus catherine pfessores. Et ne singula pplectamur cta ō ipsa loquit ꝑi⁹. Magnū ⁊ sanctū erat in plebib⁹ catherie nomē: vndiqz ad eā egrotati maligni verati spiritib⁹ ō ducebāt. Et multi curabant läguorib⁹ ⁊ febrib⁹. In xpi noie iperabat ⁊ dēones cogebat ad obsessis abire corpib⁹. Propter quaſ res duob⁹ romanis pontificib⁹ Gregorio vndecimo ⁊ Urbano sexto acceptissima fuit adeo vt legationib⁹ eoz fungerek: multisqz ⁊ magnis ꝑsonalibus gratijs ab eis donarek. Hec ibi Ubi adhuc interserit qdaz que nō nisi vtute ō cooperāte p catherinaz fieri potuisset Ait. n. Desiderēt sūmo studio cōponebat mlta extinxit odia: ⁊ mortales inimicitias p pace florētinoz qui cū eccliā dissidebāt ⁊ interdicto suppositi erāt eccliastico. Appē ninū ⁊ alpes trāsiri atqz vsqz i auiniōez ad Gregoriū vndecimū pficisci ñ dubitauit cū votū suū ipe grego. ō petēda vrbe roma i occulto factū: ⁊ soli sibi ac deo notū sese diuinit⁹ cognouisse mōstrauit. ¶ Serta gra qua ds catherinā sublimauit: dicit felix reuelatō. Cū. n. i vrbe romana ipa post mlta signoz experiīta exhoratōes ſpūales alia qz exercitia religiosa moriētium dñica die circa horā ttiaz die, xx viiij. aplis. M. ccc. lxxx. migrassz ad pīez. Eadē die magr raymūd⁹ vltimus ei⁹ pfessor i quentu Januēsi erat dispositōe pilaſ deiū bononiā ad capitulū generale pgere: deꝑcabatqz xpi mrez coꝝ quadā imagie vt cū ptegeret a piculis Mox quādā vocē audiuit dicētē sibi. Ne timeas: qz ego suz hic pro te: ego suz i celo p te Ego te ptegā sis secur⁹. Et hesitās p tunc vnde vox pdiret. tandē inuenit qualr eadē hora catherina migrauerat: quēit tādem prefat⁹ magister bononiā vbi magister generalis canonice fuit electus: qō iaz sibi catherina indubitanē pdixerat: vt aūt sequit ꝑius i bulla. Tactu corpis eius p⁹ illi⁹ felicē transitū pleriqz egroti salutē cōsecuti sūt adeo vt nonnullis saluti fuerit: ea te tigisse que sacrata catherie mēbra tetigere Postea vero virgo ipsa iā celo recepta vota supplicātiū benigne audiuit: ⁊ vt a spōso ⁊ dño suo xpō saluatore exaudirenē curauit. Multi. n. ex diuersis egritudinib⁹. curati sunt: q andita beate catherine gloriosissima fama ei⁹ patrocinīū supplices petiuere. hec ille . Placuit ita bēignissimo dō spōse sue gloriā inumeris vt sic dicā vsqz i ꝑsentē diē miraculis manifestare. ¶ Septima catherine gra ⁊ prerogatiua singularis est dicta solēnis canonizatio. Rome sigdem in basilica bti petri apostolorūz ꝓncipis estāte pplo ⁊ clero habitoqz ꝓmōe ab ipo pio pōtifice de vita ⁊ miracls ei⁹ missarū solēnis celebratis ⁊ ꝓsuetis cerimōijs rite peractis ad canonizationē sancte pcessit: sub his verbis. Ad honorē oipotentis ⁊ eterni dei pīs ⁊ filij ⁊ spiritus sancti: ad exaltationē fidei catholice ⁊ christiāe religionis augmentū: auctoritate domini nr̄i iesu xpi ⁊ beatorū petri ⁊ pauli apostolorū eius ac nostra: Catherinam Senensem illustris ⁊ indelibilis memorie virginem: cuius corpus in ecclesia predicatorūz que de minerua dicitur hic rome iacet in celesti hierusalem inter beatorum virginum chozos quando id sua virtus diuina suffragante gratia meruit: iam pridem fuisse receptam: ⁊ eterne glorie corona donataz de fratrum nostrorum consilio declaram⁹ eāqz tanqz sanctam publice priuatimqz colendam esse decernimus ⁊ diffinimus: atqz in sanctaz cathalogo virginum: quas romana veneratur ecclesia redigi ⁊ ascribi mandamus. Statuentes festum eius ūngulis annis ꝓxima mensis madij dominica die ab vniuersali ecclesia celebrandum esse. Sicqz deus i sanctis suis admirabilis catherinā i vtraqz eccliā triūphante. s. ac militāte sublimit exaltauit. Quē deprecemur: vt illi⁹ meritis interuenientib⁹:

dignetur ⁊ nos ascribere beate vite. Qui sit benedictus in secula seculoꝝ Amen.

Finis.

¶ Sermo de sancto bernardino predicatorum nostri temporis principe.

Diletus deo ⁊ hominibus: cuius memoria i benedictiõe est. Sapientis verba sunt ista originalit̃ Ecclesiastici. xlv. ca. Et in epistola hodierne festiuitatis. Uellem hoc tempore tãto eloquentie splendore fulgere vt non solum alterum demosthenem principem oratoruz grecie: aut Ciceronem latinum me putarent omnes astantes: sed angelum crederent de celo missum vt fari possem eximias laudes illius sancti bernardini qui sua predicatione nomen gloriosum iesu Christi mirabiliter exaltauit. Ipse quippe alter paulus ⁊ vas electionis christianam religionem sua doctrina reformauit. Ipse italie populos per abrupta vitiorum deuiantes ad semitam virtutum ⁊ iusticie reduxit. Ipse deuiqꝫ religionem sacram minorũ numero ⁊ sanctitate adauxit: Merito itaqꝫ in eius solennitate preconia predicationis eius enarrare debemus Ob illam nanqꝫ deo ⁊ hominibus dilectus est ⁊ memoria eius benedicta in sempiternuz manebit. De qua in presenti sermone tres excellentias proponimus declarandas.

Prima dr̃ cõmendationis.

Scda conditionis.

Tertia honorationis.

¶ Qd̃ cõmendatur predicatio sancti bernardini: propter humilitatem: charitatem ⁊ patientiam. Capitulum. i.

Prima excellentia predicatiõis sancti bernardini dicitur cõmendationis. Sua quippe predicatio satis est cõmendanda. Et maxime propter tria.

Primo propter humilitatem.

Scdo propter charitatem.

Tertio propter patientiam.

¶ Primo cõmẽdat̃ predicatio sancti bernardini pp̃ humilitatem. Non enim predicauit p̃sumptuose aut sup̃be se ingerens sꝫ missus. Officiu nãqꝫ p̃dicatoꝝ officiũ est angeloꝝ qꝛ sicut angeli annũciant diuina: ita ⁊ p̃dicatores de quib⁹ Dauid in p̃s. ait. Annũciauerũt opera dei. Angeli aũt nõ ex se veniunt: sed vt dicit Apostolus ad Hebreos. ij. ca. ministeriũ missi sunt. Sic ⁊ p̃dicatores. Qũo predicabũt ait Apostolus ad Romanos. x. Nisi mittant̃. Qd̃ aũt Isaias nõ vocatus se obtulit ad p̃dicandũ cuz dixit. Ecce ego: mitte me. Isaie. vi. ca. Et contra cum Jeremias mitteret̃ a deo se excusauit dicẽs. A a a dñe deus. Ecce nescio loqui. Jeremie. i. c. Et si diuersa vox extra prodijt: non tamen a diuerso fonte dilectionis emanauit. Duo quippe sunt precepta charitatis vt ait Gregorius. Amor. s. dei ⁊ proximi. Per actiuam vitam prodesse ꝓximis cupiens Isaiam officium predicationis appetijt. Per contemplationem vero Jeremias sedule amori ꝯditoris inherere desiderans ne mitti ad predicanduz debeat contradicit. Quod laudabiliter vn⁹ appetijt. hoc laudabilit̃ alter expauit. Iste ne tacite ꝯtẽplationis lucrum loquẽdo perderet. Ille ne dãna studiosi operis tacẽdo sentiret. Sed hoc in vtrisqꝫ est subtiliter intuendũ quia ⁊ is qui recusauit plene non resistit: ⁊ is qui mitti voluit añ se per altaris calculum purgatũ vidit. Et paulo sup̃ Gregorius dicit. Sicut toto desiderio occupationẽ fugere debemus: ita si desit q̃ p̃dicet occupationis onus libenti necesse est animo subire. Hec oĩa. viij. q. i. ca. In scripturis. Et qꝛ difficile est ⁊ earum videre se purgatũ. Quia nemo scit vtrũ odio vel amore dignus sit vt dicit̃ Ecclesiastes. ix. ca. Ideo nullus debet presumere ex se ire ad predicandum. Sed expectare debet vt mittat̃ vel a deo vel ab ecclesia. Uñ d̃ Joanne baptista dr̃ Joãnis. i. ca. Fuit homo missus a deo. Non tñ creditur alicui dicenti se missum. a deo q̃ ab ecclesia non est missus nisi ꝓbet per miraculũ sicut Moyses: extra de hereticis. ca. cũ epiniuncto. Et argum̃tũ d̃ con. di. ij. ca. Reuera. Sic fuit missus Eqcius cui apparuit in somnis angelus ⁊ euz euz ad predicandũ misit. xvi. q. i. §. Hoc idem. Ab ecclesia autem mittitur quis

vt ordinarie vt quilibet curatus saltē quo ad subditos, Ad rectores enī ecclesie ma xime pertinet p̄dicare per se vel p aliū sub ditis suis. vnde primis rectorib⁹ dixit chri stus Marci vltimo ca. Euntes in mon duz vniuersum predicate euangelium oi ce reature. Et Gregoriuſ dicit in pastorali. xliij. di. ca. Si rector. Officium predicati onis suscipit quisq; ad sacerdotiū accedit vt ante aduentum iudicis qui terribiliter sequitur ipse. s. clamando gradiatur. i. pre dicando. Et loquitur Gregorius de cura tis. Qui etiā figurā inducit. Exodi. xxviij. ca. vbi dicit. q̄ sacerdos ingrediēs taber naculū tintinnabulis ambiat vt audiatur sonitus quando ingredit & non moriatur Quia vt exponit Gregor⁹ dicto ca. Sic rector. Iram cōtra se occulti iudicis exigit si sine predicationis sonitu incedit. Et sic morit spiritualiter. Unde dominus Eze chieli prophete. xviij. ca. Fili hominiſ spe culatorem dedi te domui israel. Si dicen te me ad impium morte morieris tu nō an nunciaueris ipse in iniqtate sua morietur Sanguinē vo ei⁹ de manu tua requiram Confirmat idem Nichola⁹ papa. xliij. di. Dispēsatio ingt celestis seminis nobis in iūcta est: vbe si nō sparserim⁹: vbe si tacue rim⁹. Uel ab ecclesia mittit qs ad predicā dū exprinilegio vt predicatores & minores Augustinenses carmelite: & seruite saltem in ecclesijs suis. In alijs ecclesijs ñ nisi vo cati: Et hi etiā debēt mitti a prelatis suis De qb⁹ fit mentio in clementia dudū de sepulturis. Qui aūt. vocat⁹ seu missus ad hoc pertinaciter recusat: ab ecclesia & deo contemnit. Quod figuratū fuit in eo q no lebat ducere vxorem fratris' mortui: & p pterea discalciabat vno pede vt exponit Augustin⁹. viij. q. j. ca. Dū. Nūc ingt euā gelij qsq; p̄dicator ita debet in ecclesia pre dicare siue laborare vt defūcto fratri idest xp̄o suscitet sanctū qui pro nobis mortu⁹ est. Et qđ suscitatum fuerit ei⁹ nomen ac cipiat. Ut igit ad sanctū bernardinū con uertamus sermonem. Ipse sicut experien tia facti manifestauit a deo elect⁹ & a p̄la tis ordinis p obedientiā astrictus officiuz predicādi suscepit. Natus enī in ciuitate massa, puincie thuscie ex honestissimis pa rētib⁹ p̄ie vz tollo & matre niera nobilib⁹ senēsib⁹ añ upletū septēniū vtroq; pa rente orbatus remānsit sub cura & regimine cuiuſ dā venerabilis dñe sororis matris ei⁹ cui nomē erat diana: que puerulu induxit ad virginis glorioſe precipuā deuotionē. Et operā dedit vt litteris vacaret ac morib⁹ bonis. Creuit aūt de virtute in virtutez ho nest⁹ affabilis & pauperib⁹ liberalissimus tantaq; fuit in eo aptitudo ingenij & subtili tas intellectus q̄ ante ꝓpletum annū gntū decimū in grāmatica logica & morali phia satis mediocriter fuit instruct⁹. Indeq; ce pit lectionē iuris canōici freq̄ntare. Erat q; vita eius ita múda vt oībus alijs cede ret in exēplū. Nā vt retulit mihiqdam vir fide dignus cancellari⁹ dūj senensis noīe leonardus q ꝓsocius eius fuerat in scholis in etate illa adolescētie ad malū ꝓna. Nul lus audebat coram bernardino verbum turpe aut lasciuū ꝓferre. Quinimo si qñq; alij adolescētuli & scholares absente bnar dino aliqua inter se verba ociosa referrēt si vidissent ex post bernardinū aduenien tē mox alter alteri loquebatur. Taceamus inquit q; bernardinus venit. Quid plura Anno etatis sue decimooctauo. Dū pestis truculētissima seuiret quasi in tota italia. In hospitali magno senensi iacebat multi tudo egrotātiū ex peste & vir erat qui illis ministraret: Nā & famuli oēs p maiori pte & aromatarij & illo hospitali ꝓmorantes & capellani atq; alij plurimi peste pcussi obi erāt. Erat illis temporibus rector hospita lis qdā vir deuotus & probus dñs ioānes de gēnaronib⁹ e videns sibi humanum ō esse auxiliū ad virginē pissimā se conuer tit: illam deprecās vt tā extreme infirmo rum necessitati succurreret. O felix adole scentia bernardini: O ardētissima charitas cordis eius. O pietas omnibus poste ris predicāda. Mox vt bernardinus audi uit que de infirmis patientibus dicebantur monuit q̄plures iuuenes & vna cum il lis ad hospitale se cōtulit. Nec timuit mo ri. Nec horruit pestem. Neq; labores re-

fugit. Mansit ibi quattuor mensib⁹ die noctuq; ministrans egrotis propter deum. Exinde cuz pestis cessasset repetij domũ ⁊ quattuor mensibus egrotans quasi semper in lectulo iacuit. Adepta vero bona valitudine sensit ꝙ quedam dña bartolomea soror patris eius ceca ⁊ surda ⁊ in lectulo valitudiaria neminẽ habebat q illã iuuaret. Mox ad illam se contulit eiq; ꝑ plures mẽses vsq; ad mortẽ obsequiosissime mistrauit nulla fract⁹ nausea nulloq; labore turbatus. Mortua illa adeo inspiratus relico seculo ⁊ omnib⁹ suis bonis pauperib⁹ egrotatis habitũ religionis minorũ deuot⁹ accepit in die natiuitatis virginis gloriose q̃ ẽt die natus fuerat ex vtero matris. Anno etatis sue. xx. añ altare matris sci fran. de sellis. Quẽ habitũ sibi dedit frater ioannes ristorij vir scũs ⁊ in dei seruitio probatus. Inde ad locũ de columbaria de voluntate prelatorum se contulit vbi in omni deuotiõe ⁊ perfectiõe ac obseruantia regule suũ nouiciatũ expleuit. Facta vero ꝓfessione in die. s. natiuitatis virginis orationi ⁊ studio lr̃aꝝ se dedit. Et cũ factus eẽt sacerdos primã missaz in die natiuitatis virginis celebrauit. Qua ẽt die mãdato accepto a generali ministro de penitentia p̃dicãda: primũ sermonem ad populum habuit. ¶ Secundo ꝯmendat p̃dicatio sci bnar. ꝑꝑ caritatẽ. Predicauit. n. ad honorez dei ⁊ salulem animaꝝ Iste eni debet esse finis predicatorum verbi dei. Nam qui propter cupiditatẽ predicant vl vanitatẽ ⁊ gloriã mundi figurantur per balaã. De quib⁹ dicit Petr⁹ in. ij. epl̃a. Secuti sunt viã balaaz ex bnsor qui mercedez iniquitatis amauit: correptionẽ vero habuit sue vesanie: subiugale mutuz. Super quibus verbis dicit Bedda. ij. q. vij. ca. secuti. Quod multi catholicorum intantuz amãt mercedẽ iniquitatis vt etiam docti ab indoctis: clerici a laicis merito redarguantur. Qui iure ꝯparantur ꝓphe q verbis asine ꝯ nãm loquẽtis corripitur: nec tñ a proposito primi operis retardatur. hec ille. Quanuis tñ predicatores non debeãt predicare principaliter ꝑꝑ temporalia habenda. Alias tanq̃ vendi[illegible] de templo eijciunt. Debet tñ populus subministrare eis necessaria iuxta illud. i. ad Corin. ix. c. Nõ alligabis os bouis triturãtis vñ Hiero⁹. xvi. q. i. ca. penultio ait. Apostolicis viris ⁊ euãgelizãtib⁹ in necessarijs vsibus nolle tribuere seipsum condẽnare est. Et August. in li. de baptismo paruulorum. Non ẽ venale euangeliũ vt pro temporalibus predicetur. Qui enim sic vẽdũt magnã rez vili vẽdũt. Accipiant ergo p̃dicatores sustentationẽ necessitatis a populo: mercedẽ dispensatiõis a deo. Nõ eniz a populo redditur quasi merces illis qui sibi in charitate euãgelij seruiũt: sz tanq̃ stipẽdiũ datur quo vt possint laborare pascãtur. Hec ille. Et paulus primo ad Corint. ix. c. Quis militat suis stipendijs vnq̃. Et iterũ Si nos vobis spũalia seminam⁹ nõ magnũ ẽ si nos carnalia vestra metamus. Et iterum Dñs ordinauit his q euãgeliuz ãnunciauit de euãgelio viuere Dixi hec oĩa ꝑꝑ indiscretionẽ quorũdã populoꝝ qui vellẽt predicatores viuere de aere vel vẽto. Nolo tñ excusare predicatores cupidos ⁊ auaros ambitiosos honoꝝ ⁊ dignitatum Qui imitari debẽt scm̃ bernardinũ rerum temporaliũ ꝯtemptorẽ: Nam ⁊ ter vocatus ad episcopalem dignitatẽ minime acqeuit: Diuitias non congregauit dicẽs cũ paulo Actuũ. xx. ca. Argentũ aut aurũ aut vestẽ nullius vestrũ ꝯcupiui. Et lz in oĩ vita sua verus fuerit paupertatis amator discipulusq; ⁊ filius beati francisci. Tñ illud est d ipso notabile inter cetera qd̃ medio lani ostẽdit exẽplũ charitatis necnon ⁊ ꝯtẽptus pecunie. Dũ eniz i bipp̃lo dieb⁹ pluribus p̃dicass̃z: illustrissimus dux eiusdẽ vrbis philippus eidẽ per fidelem nunciũ multaz auri copiã in elemosynaz misit. Nuncius itaq; auri pondere reuerenter assũpto ad conuentum fratrũ festinãter accessit. Et ꝑgens ad cellam sancti bernardini aurũ sibi ex parte dñi ducis benigne ⁊ reuerẽtissime presentauit. Ipse vo vir dei hilari vultu gratulãtiq; aĩo predictum aureum munus ⁊ si in ꝓprios vsus accipere recusaret charitatis tamẽ zelo in redemptionem ca

ptiuoꝝ ⁊ pauperꝝ vsus misericorditer exhi
bere decreuit. Accersito igitur quodaꝫ pro
bo venerandoq; ciue socioq; vocato sum-
ptaq; ab ipso ciue pecunia ad carceres claꝫ
⁊ incunctanter aceessit ⁊ q̃ꝫplurimos inde
captiuos redemit reliquamq; partem pau
peribꝰ cũ magna animi hilaritate distribuit
Sciens aũt illustrissimus ille dux que fcã
fuerant sanctũ bernardinũ mirabiliter cõ-
mendauit. ¶ Tertio ꝯmendat̃ predicatio
sancti bernardini propter patientiam: fuit
eniꝫ patientissimus in laboribus in infirmi
tatibꝰ ⁊ in ꝑsecutionibꝰ. Et vt de ꝑsecutiõi
bꝰ loquar: accusatus fuit tanq̃ heretic⁹ ab
mulis qbusdã martino quinto: Qui euꝫ ad
se venire precepit: Ante v̄o q̃ꝫ se ꝯtulissꝫ ad
vrbẽ sonabant vndiq; falsi rumores de san
cto bernardino. Dicebãt enim populi: ve-
niet veniet ille hereticus. Alij ꝯburet̃ ille
hereticus ⁊ similia. Dũ vero vrbẽ intrauit
ostendebatur digito ⁊ vnus alteri cachinã
do dicebat: hic hic ẽ ille. Ipse v̄o hec oĩa ꝓ
dei amore equanimiter tolerabat. Et tan-
dẽ veritate inspecta ⁊ ꝯpto clarissime q̃ nõ
solũ catholicus foret sꝫ etiã fidei catholice
dignissim⁹ p̃co a pontifice gratiose visus ẽ
auditus ⁊ cũ eius benedictione p̃dicare
cepit in vrbe. Tantã v̄o gr̃aꝫ d̃s ori ei⁹ ⁊ ver
bis infudit vt oĩs populus ꝯflueret ad euꝫ
audiendũ ac si fuisset angelus dei ⁊ quãto
prius nomen eius videbatur oĩbus odio-
sum: tanto post ea cunctis vtriusq; sexus fa
ctũ est venerabile. Predicauit sic multo tẽ
pore cũ incredibili animaꝝ fructu q̃ ẽt ꝑdu
rat vsq; ad tẽpora nostra. Passus ẽ ⁊ alias
persecutiones: eo q̃ semper virtutes perse
quitur inuidia. A nonnullis emulis diceba
tur litteraꝝ ignarus cũ tamen in scripturis
diuinis foret eruditissimus. Alij v̄o q̃dragi
ta sermones duntaxat eũ scire asseuerabãt
Plerique v̄o curiosi ⁊ vana eloquentia tu-
midi ignauũ ineptũ ⁊ impolitũ fatebantur.
Qui tamen in hoc dicendi genere ⁊ in his
que predicari dñt ꝓ salute populoꝝ irrepre
hẽsibilis erat. Sꝫ hoc nõ videri debet mi-
rum q̃ sibi hoĩes flagitiosi detraherent: cũ
semper fuerit hoĩm malorũ ꝯsuetudo sanaꝫ
doctrinam spernere ⁊ detestari. Unde La
ctantius libro. v. diuinaꝝ institutionuꝫ de
cypriano sic refert. Unus precipu⁹ ⁊ clar⁹
extitit cyprianus. q magnã sibi gloriã ex ar
tis oratorie professione q̃sierat ⁊ admoduꝫ
multa ꝯscripsit ĩsuo genere mirãda. Erat
enim ingenio facili copioso suaui ⁊ q̃ sermo
nis maxia est virt⁹ aperto vt discernere ne
queas vtrũ ne ornatior in loquẽdo an faci
lior in explicando an potentior in ꝑsuadẽ-
do q̃sq̃ fuerit hic tñ placere vltra verba sa
cramẽtũ ignorãtibꝰ nõ põt: qm̃ mystica sũt
que locutus est ⁊ ad id preparata vt a solis
fidelibus audiantur. Deniq; a doctis hu-
ius seculi quibus forte scripta eius innotu
erunt derideri solet. Audiui ego quendaꝫ
homiuem disertum sane qui eunm immu
tata vna littera coprianũ vocaret quasi q
elegans ingeniũ ⁊ melioribꝰ rebus aptum
ad aniles fabulas ꝯtulisset. Hec ille. De
btõ hieronymo q̃d referem⁹ q lumen splen
didissimũ ecclesie fuit: ⁊ tñ dẽtes maligno
rũ non euasit. Et vt ip̃e ad nepotianũ scri
bit. Per infamiã ⁊ bonã famã christi mi
les gradit̃. Nec laude extollitur: nec vitu
peratione frangitur. Per diẽ sol non vrit
eũ n eq; luna per noctẽ: Impleuit ista scũs
bernardin⁹: q dũ falso sibi multa obijceren
tur: ⁊ q̃nq; contumeliose dicerentur in fa-
ciem. nunq̃ vult⁹ hilaritatem mutauit:
nunq̃ verbum protulit iracundie. Sed
in omnibus benedicat deum. Sicut acce
pit ab his qui secum familiariter conuer
sati sunt.

¶ De sufficentia ⁊ prudentia atq; stupen
da efficatia predicationis sancti bernardi
ni. Capitulum secundũ.

Secũda excellentia predicatonis san-
cti bernardini dicitur conditionis.
Habuit quidem sua predicatio tres singu
lares conditiones.
Prima dicitur sufficentia.
Secũda prudentia.
Tertia efficaciar
¶ Prima conditio fuit sufficientia. Tria
eniꝫ reqrũtur in p̃dicãte: vt ppl'minducat
ad bene beateq; viuendũ: ꝑm Augustinũ.
iiij. li. de doctrina christiana. Primũ ẽ vt
doceat. Scd̃ꝫ vt d̃lectet. Tertiũ vt flectat

⁊ moueat. Et cũ qs ista facit idustria artis rethorice ad honorẽ dei ⁊ salutem animaꝝ bene est ⁊ laudabile ꝑm eũdem Augustinũ Sed cuꝫ spũs scũs vtit lingua predicatoris vt instrumento ad ista efficiendum: sicut fuit in apostolis q imperiti erant. Tũc opus illud est gratia gratisdata: que dicit gratia sermonis ⁊ lingua angeloꝝ. Et sermo sapientie dicitur in locutione de diuinis. Sermo scientie de humanis: vt de moribꝰ ⁊ vitijs ⁊ virtutibꝰ ⁊ hmõi ꝑm tho. xxij. q. clxxiij. Perfectius aũt ista operat̃ gratia q̃ꝫ natura vel ars. Sed aliquando aptitudine naturali in predicatore existente ⁊ arte rethorice adiũcta aliquando etiã spiritus sanctus operatur plenius istud. s. inductionẽ auditoꝝ ad faciendũ que predicat. Hominis ergo est se preparare scilicet vt bene dicat. Deũ aũt dirigere linguã Et vt dicit Augustinus in prefato libro d̃ doctrina christiana. Sapientia sine eloq̃ntia paꝝ profuit quo ad populos. Eloquentia sine sapientia multum nocuit. Est eniꝫ vt gladius in manu furiosi. Sapientia cũ eloquentia multũ iuuat ⁊ operatur. Sanctꝰ bernardinꝰ predicando docabat: quia ipse vere doctus erat vt etiã patet in sermonibꝰ quos cõpilauit. Delectabat etiaꝫ auditores adeo vt vniuersaliter omnes verbis suis refocillarent̃ tanq̃ꝫ si sumerẽt sapididissimũ cibum. Flectebat insuper ⁊ mouebat hominum affectus: vtostendemꝰ in tertia conditione. Quare ipse sufficientissime docuit ⁊ predicauit. ¶ Secũda ꝯditione predicationis sancti bernardini dr̃ prudẽtia. Fuit. n. prudentissimꝰ ad euitandũ omnia illa a quibꝰ predicatores verbi diuini debent abstinere: que sunt.

Falsitas.
Adulatio.
Jactantia.
Scandalum.
Contentio.
Superfluitas.
Leuitas.
Indiscretio.

¶ Primo abstinere debent predicatores a falsitate. Non enim sunt assumenda aliqua falsa pro quacunq̃ vtili[illegible] que ponꝫ inde sequi: quia sic veritas fidei redderet̃ suspecta. argumentũ di. ix. c. Si ad scripturas. Ideo Augustinꝰ ait. xxij. q. ij. ca. Primũ. Ad salutem non dobet qs peruenire opitulante mendatio. Et idem pertractãs illud apostoli. i. ad Corinthios. xv. ca. Inuenimur falsi testes. Perhorrendũ est inquid aliquid falle de deo dicere etiam si ad laudẽ eius pertinere videat̃. Non eniꝫ minore sed maiore fortassis scelere in d̃o laudatur falsitas: q̃ꝫ vituperet̃ veritas. Et idem in libro de mendacio. Mendaciuꝫ maxime pernitiosum quod fit in his q̃ ad religionem xp̃ianã ꝑtinent. Ideo doctores tenent quod si quis non ex lapsu lingue sed ex industria diceret mendaciũ in predicãdo mortaliter peccaret nec excusaretur si hoc faceret cã conuertẽdi animas ad deũ qꝛ vt ait Apostolus. Deus non eget nr̃o mendacio. Tempore meo inuenti sunt aliqui fingentes ⁊ predicantes miracula falsa visiones excogitatas. Prophetias determinatas ꝑm suum sensum: ⁊ alia huiusmodi qui tamen euanuerũt in cogitatiõibꝰ suis. Nõnulli v̄o vt ignorantibus sapientes apparerent falsas allegationes ad suuꝫ propositũ induxerũt: Unde dũ qdam amicus meus predicaret neapoli inducere voluit ad robur ⁊ confirmationẽ cuiusdã sui dicti sniaꝫ ꝯmẽtatoris q tñ forte nec in aliqno ꝯmẽto dictũ illd̃ tãgebat: ⁊ duꝫ falso allegasset ꝯmentatorẽ. i. de aia. iij. d̃ anima. ij. phisicoꝝ. iij. methaphisice ⁊ huiusmodi. Tãdeꝫ multiplicando verba dixit: Et hoc idẽ ꝯfirmat ꝯmẽtator. i. ethico. iij. ethico. vij. ethico. q tñ d̃ ethicis ñ se itromisit. Ille idẽ fecerat sibi quãdam cathenam doctorum ⁊ falso illos iaducebat dicens. Et hoc refert Augusti. li. ij. de ci. d̃i ⁊. iij. de trinitate. ⁊ in Encheridion ⁊ huiusmodi Ita q̃ apud imperitos videbat̃ homo mirabilis: sed apud doctos ignarꝰ ⁊ mendacijs plenꝰ. ¶ Scd̃o p̃dicatores abstinere debẽt ab adulatiõe ne. s. laudet populũ in quibus rep̃hẽsibilis ẽ quod est pessimum. Uel etiam de temporalibus magnificentijs nisi forte hoc secundum

fiat temperate vt meli⁹ ferant correctionē
durā imediate sequēdam. Adulari enim
pctōribus est graue peccatum: vtpz. lxvi.
di. ca. Sūt nōnulli. Et clericus adulationi
seruiens degradari dz: eadez di. ca. Cleri
cus. Et nihil ē miserius eo q adulationib⁹
delectatur: vt dī. lxxxiij. di. ca. Mihil illo
pastor. Et vtili⁹ est peccātem seuere corri
gere q̄z adulādo palpare. v. q. v. ca. Mon
ois. Et vtilius est ⁊ melius p veritate pa
ti suppliciū: q̄z p adulatione dñficiū. xi. q.
iij. c. Memo. Et adulatio phibet. ¶ Si
qs aliquē testari phibuerit. Et ē adulatio
fmo plat⁹ vt placeat. ¶ Tertio dñt pdica
tores cauere a iactantia. Sūt enim qdam
q semper de se bñ dicūt ⁊ alios pētenunt: de
quib⁹ Gregorius ait. xl vi. di. ca. i. Habet
hoc ppriū doctrina arrogantium vt nesci
ant humiliter docere q̄ sciunt. ¶ Quarto
dñt predicatores cauere a scandalis prela
tor ⁊ alior maior vt non dicanē irratiōa
biliter eor vitia: vñ sequtur q̄ nec illi emē
dant nec populi propter edificant aut me
liores fiunt. Et precipue caute agendū cū
loquuntur predicatores de clericis: q⁹ vt
scribitur ex̄ de immunitate ecclesiarū. ca.
clericis. Clericis laicos infestos oppido
. i. valde. secūdū glosam tradit antiquitas.
antiqtas. Idē. ij. q. vij. c. Laicos. ⁊. c. Lai
ci. ¶ Quinto dñt predicatores prudentes
cauere a contētionib⁹ cū alijs predicatori
bus. vñ apls. i. ad Thimo. iij. ca. ait. No
li contēdere verbis: ad nil enim vtile est ni
si ad subuersionē audientiū. Nec ex hoc q
alius habeat maiorē p̄cursum q fit ēt min⁹
sciēs predicator indignationē ostēdat. Mā
⁊ xp̄s indignat⁹ nō fuit q̄ aliquando ioan
nes baptista fuerit in maiori opinione po
puli q̄z ipse. Si aūt audit alium predicato
rem dicere aliqua que non sunt reprobata
nec contra fidem vel bonos mores ſz du
bia. Cuius nō ipse sit illi⁹ opinionis sufficit si
bi dicere opinionē suā cū suis rōnib⁹ ⁊ nō
impugnet aliū odiose: q⁹ hoc est intrare cō
tentiones ⁊ scandalizare populos. Si etiā
audit predicatorem alium dixisse contra
fidem ⁊ bonos mores vel determinata p
ecclesiā nō credat faciliter nisi audiat a fi
de dignis. Et tunc corrigat eum fraterna
liter vt retractet. Quod si ille noluerit fa
cere tunc publice predicandum. p̄ ipsum.
Si aūt predicator ipse admonitus errauit
debet patienter audire ⁊ se corrigere dicta
q̄z sua erronea emendare. ¶ Sexto predi
catores prudentes debent abstinere a sup
fluitate ⁊ nimia plicitate: q⁹ vt prouerbio
dicitur. Gaudēt breuitate moderni. ff. qō
met⁹ causa. l. i. Et. C. de appellatiōibus. l.
Ampliorē. §. In refutatorijs. Et. C. depci
bus impatori offerendis. l. Simili. vnde
Gregorius in omelia ait Alimenta q̄ mi
nus sufficiūt auidius sumūt. ¶ Septimo
abstinere dñt predicatores a leuitate ne di
cāt verba ociosa ⁊ fabulas ad prouocandū
risum. Et si aliqñ op⁹ est facere populū at
tentū cū aliquā modesta facecia tempera
te fiat ⁊ raro. Nō sit etiā leuis p̄dicator ad
ferendā sententiā de quolibz actu q̄ sit pec
catū mortale. Et in omnib⁹ vtatur grauī
tate sicut bos lapsus qui fortiter figit pedē
¶ Octa. abstiere dñt p̄dicatores ab idiscre
tio. Mā gdā int mierculas ō subtilitatib⁹
theologie predicāt alij docti ⁊ sapientibus
viris fabulas narrāt. Mōnulli in p̄cipuis
⁊ maximis iesu xp̄i ⁊ virginis matris alio
rūq̄z sol̄nitatibus de ludo alee: ō blas
femia: de vsura ⁊ similib⁹ predicāt. Nihil
de copiosa materia festiuitatū occurrente
tangentes: Heu non possum non accusare
quendā qui in die natiuitatis iesu xp̄i in ci
uitate neritonensi de sodomia totū fmonē
p̄terit. cum tñ miranda occurrerāt de na
tiuitate xp̄i iocunda. Pleriq̄z etiā duz con
tra vitia inuehūt oi honestate ōmissa talia
loquūtur ⁊ dicunt qualia etiā in ore leonuz
turpissima viderentur. Mi nolunt audire
verba sancti francisci qui sic in regula fra
trum minorum sanctissime retulit. Mo
neo quoq⁹ et hortor eosdē fratres meos in
domino iesu xp̄o vt in predicatione quam
faciunt sint examinata ⁊ casta eorum elo
quia ad vtilitatem ⁊ edificationem popu
li. Annunciando vitia ⁊ virtutes penam
⁊ gloriam cum breuitate sermonis: In om
nibus predictis prudentissimus fuit pre
ceteris predicationibus horum tempo-

ruz dux ille verbi sanctus Bernardinus
Nā semper recte incessit p̄dicauitq; vitatē
sine falsitate: sine fictionib⁹: sine adulatiōe
cū honore ⁊ reuerētia p̄latoꝝ ⁊ toti⁹ cleri:
cum humilitate in verbis ⁊ factis. cuz pa
tientia ad contentiones vitandas: cuz mē
sura ⁊ modo: cū grauitate ⁊ discretiō e mlt
ta adeo ꝙ exceptis emulis eius sermo gra
tus dulcis ⁊ delectabilis fuit oībus doctis
pariter ⁊ indoctis viris mulieribus cun
ctisq; generib⁹ hoīum: put oīs italia clare
firmiterq; testat. ¶ Tertia ꝯditio p̄dicati
onis sancti bernardini dr̄ efficatia. Predi
cauit. n. cū admirabili aīaꝝ fructu adeo ꝙ
oēs italie ciuitates ⁊ maiores ⁊ mediocres
⁊ minores pro maiore pte sua doctrinare
dūxit ad christum. Ipe peccatores ꝯuertit
Ipe vsuras extiguit. Ipe mltos hītū religio
nis induit. Ipse fratrum de obseruanlia lo
ca ⁊ monasteria construi fecit. Ipse discor
dantes ad pacem reduxit. Ipse ad festa co
lenda populos traxit. Ipse deniq; cunctos
mares ac mulieres vt deum timerēt ama
rent allexit. Testantur hec omnia precla
rissime inclitequ italie vrbes: Roma: sena
perusia: florētia: bonōia: ferraria: venetia:
padua: verona: vincētia: brixia: mediola
nū: ianua: ⁊ alie q̄z plures. In quibus ita ef
ficaciter seminauit verba vite vtsq; in p̄
sentem diē adhuc gustentur fructus p̄dica
tionū suaꝝ. Quinimmo ⁊ sic p⁹ ipm in offi
cio p̄dicādi clari sūt hīti vt frēs Joānes de
cadistrano: Jacob⁹ de marchia: Matthe⁹
de sicilia: Antonius de botonto: Andreas
de sancto geminio. Joānes d̄ p̄to: Jacob⁹
de donzellis de bononia: Herculanus de
perusio Frāciscus de treuio: Siluester de
senis: Antonius de arimino: Michael de
mediolano: Bartholome⁹ d̄ ayano: Anto
nius de vercellis: Seraphinus de gaieta
Cherubinus de spoleto: Frāciscus de spo
to Hieronym⁹ de florētia: Dñicus de go
nessa: Jacob⁹ de gallio: oēs fratres mino
res in hoc genere dicendi famosissimi ⁊ q
cunq; alij etiā de alijs ordinibus mendicā
tiū p maiori pte conati sūt imitari modū ⁊
regulam atq; stilum ipius sancti bernardi
ni. Adhuc ⁊ multi ex his sermones illis

p[illegible] [illegible]ciarunt qui [illegible] vbi
rimos produxerunt: Ego etiaz qui de ber
nardino ⁊ si incomposite tamē nō sine de
uotione precipua ista refero: omnem ita
liam lustraui predicauiq; quadraginta an
nis euangelium iesu christi bernardinum
habui in stilo pronunciandi necnon scribē
di patrem ⁊ preceptorem. Et lice illum
non viderim legi tamen sermones ame
nissimos quos compilauit: Predicaui ⁊ il
los qñq; lz postmoduz alias ego ꝯfecerim
Qd̄ vtiq; non ex presumptione sed chari
tate ac necessitate temporum volui tenta
re. Naz ⁊ propter studia humanitaris qui
bus iam completa est omnis italia ⁊ pro
pter virorum doctissimoꝝ in qualibet fa
cultate copiam ac etiam propter subtilita
tem populorum qui quodāmō propter mlt
taꝝ predicatiōum frequentiam effecti sūt
curiosi: consulte visum est mihi agere vt
sermones illos contexerez. Quare vt par
tem istam expediam concludo ꝙ sanctus
Bernardinus fructuosissime predicauit.
¶ Qualiter deus honorauit sanctum ber
nardinum: in miraculis in canonizatione
⁊ in gloria beata. Capitulum. iij.

Tertia excellentia predicationis san
sancti bernardini: dr̄ honorationis.
Voluit. n. d̄s honorare illū triplici honore
Primus dicitur miraculose rutilationis.
Secundus solennis canonizatiouis.
Tertius superne glorificationis
¶ Primus honor fuit miraculoꝝ rutilan
tium. Multa equidem miracula visa sūt
de sancto isto. Naz eo mo: tuo in vigilia
ascensionis iesu christi: dum fratres eius
socij in aquilano conueutu corpore in cellu
la cum luminaribus solo dimisso incede
rent vt capsa celeriter fieret in qua corpus
illud r econditum senas transportarent.
Quidam adolescens pasqualis nomine
per multos annos claudus qui nec rectus
incedere potera sed manib⁹ reptādo ibat
cuius genua carnosa dura erāt ⁊ tumida a
spū scō inspiratus sic reptādo vt potuit ad
corpus sancti bernardin peruenit deuoti
tione inflammatus tetigit faciem eius ⁊
inde gēua sua cum fide infusa mirabili cō

...endans se sancto viro. ...
surrexit san⁹ ⁊ liber ꝯ currendo cũ lachry
mis ⁊ clamoribus exulta tionis ad ecclesi
am properauit. Sentiũt omnes voces vi
dent liberum quem viderãt vsu ambulã
di priuatum. Mirãtur: gratias referunt
omnipotenti deo ⁊ sancto bernardio. Cõ
mouetur ciuitas tota ⁊ fit concursus viro
rum ac mulierũ. Ciues vero corpus ad ec
clesiam cum hymnis ⁊ laudib⁹ ⁊ armatoꝝ
custodiam deferri faciunt: socijs atqꝫ sun
cti referũt ne thesaurum ipsis a deo datũ
inde amouere presumãt. vidi ego illũ pas
qualẽm ⁊ secũ locut⁹ sum q retulit omnia
que narrata sunt. Eodem die iuuencula q̃
dam nomine partia que mensibus pluri
bus in lecto iacuerat nec per seipsam pote
rat ambulare patiebat̃ etiã vulnera que
dã q̃ fistule dicunt̃ a medicis: audiẽs ana
tũ pasqualem suppliciter expostulauit ad
corp⁹ sancti deferri. Quo cũ ꝑuenissꝫ oro
neqꝫ facta incolumis redijt domum non
solum restituta viribus corporis sed etiaꝫ
eodeꝫ instanti a fistulis ꝑfecte sauata. Hãc
ego allocut⁹ suꝫ ⁊ parẽtes ac vicinos eius
qui oẽs affirmarũt sic esse vt expositum ẽ.
Sicilia de spoleto vxor nobilis viri fran
cisci non valens se mouere de lecto cũ sic
per plures ãnos molestata fuissꝫ deducta
ad corp⁹ sancti bernardini restituta est op
time sanitati. Et hec omnia retulerũt mlt
ti spoletini etiam ⁊ ipsa que prima erat in
ecclesia maiore dũ ibi vna quadragesima
predicaui. Alia mulier de populo q̃ annis
trigintaseptem omni vsu ambulãdi priua
ta extiterat ducta ad corpus sancti bernar
dini mox sanitatem adepta est. Hanc ego
vidi sanam ⁊ robustam ac si nullum antea
malum passa fuisset: Sunt ⁊ alia istius san
cti miracula multa vsqꝫ in hodiernũ diez
Ad sacrũ cuius tumulũ frequenter mẽbra
languẽtuꝫ modo sanitati q̃ libet morbo
fuerint grauata restituũtur. ¶ Secundus
honor quo d̃s honorauit scm̃ bernardi. dr̃
solennis canonizatiõis. Fuit eqdẽ cãoniza
t⁹ cũ multa solẽnitate ⁊ magnificentia pre
ceteris quos vidimus canonizari. Nam
tempore meo eugenius quartus canoni
zauit sanctum nicholaũ de tolentino. Ca
lixtus tertius sanctũ vincentium ⁊ osimũ
dũ. Pius secundus sanctam catherinam
qe senis. Sixtus quartus sanctuꝫ bonauẽ
turam. Et Nicholaus quintus sanctũ ber
nardinum. Sed in canonizatione istius
multe concurrerunt facientia ad gloriam
eius videlicet annus iubileus que ex om
christianorum partibus multitudo maxia
confluebat ad vrbem. Et dies penthecos
tes festum vtiqꝫ solẽnissimũ: Et generale
capitulum fratrum minorum in quo con
uenerũt vltra quinqꝫ milia fratrum. Et
ego de ipso post canonizationem sermo
ad ad populum habui in quo concurrerũt
multa milia virorum ac mulierũ. ¶ Ter
tius honor quo deus honorare voluit san
ctum bernardinum dicitur superne glori
ficationis. In celesti nãqꝫ patria vltra es
sentiale premium coronatur aureola que
debetur doctoribus de qua diximꝰ in ope
re de laudibus sanctorum in sermone de
sancto petro martyre. Dicere itaqꝫ possu
mus illud psalmiste. Magna ẽ gloria eius
magna vtiqꝫ in ecclesia militante maior
in ecclesia triumphante. Quare con
uenienter de ipso referre possumus quod
de paulo primo heremita in sua vita
Hieronimus scribit. Si mihi inqt lectio
nem optione dominus dignaretur conce
dere magis eligerem tunicã pauli cuꝫ me
ritis eius: ita ⁊ sancti bernardini q̃ꝫ reguꝫ
purpuras cũ gẽmis suis. Deprecemur er
go deum celi vt per merita tãti sancti di
gnos efficiat nos sua gratia. Et tandeꝫ ad
vitaꝫ perducat eternaꝫ. A M E N

Examinatũ opus ꝑ egregiũ sacre thelogie
doctoreꝫ magistrũ Gasparinũ boro vene
tũ sacri ordinis seruoruꝫ diue Marie re
gularis obseruãtie. Et impressuꝫ venetijs
per Bernardinum benalium. Anno dñi
M.CCCC.LXXXX. Die. kl. Octo
bris.

Registrum huius operis. a b c d e f
g h i k l m n o p q r s t v x y z ⁊ ꝯ ꝝ A
Omnes sunt quaterni

Ham X4482

